

ספר

רב אלפס

חלק שלישי

סדר נזיקין

עם פי' רש"י ונתוסף על הראשונים
פי' רש"י מן התלמוד אשר קצרו
בראשונים ובחצי לבנה כזה ()
שמנו שם ציונים ועם מראה מקום
מהטור ונתוסף מראה מקום

מהפסוקים :

ע"י האחים . לשמים ולבריות הם
נהיים . האלוף התורני כהר"ר ולמן
כ"ץ והתורני כהר"ר אברם כ"ץ בני
המנוח הראש והקצין פרנס ומנהיג
וגובה הקהילה כמוהר"ר קלמן
כ"ץ ז"ל פאמפ"א :

במצות האלוף התורני כמוהר"ר שלמה זלמן
כהר"ר דוד כ"ץ ז"ל בארגר חתן האלוף בתורה
החסיד מוהר"ר דוד נר"ו דיינא רבא
בק"ק צילץ לע"ע :

נדפס באותיות

אמשטרדם

בבית יהאן וואושט

פה ק"ק ורנקפורט דמיין

עיר המהוללה . בשנת תנש לפ"ק :

ארבעה

(ח"מ סו' טפ"ט טכ טכא תו) אבורת נזיקין השור והבור
 והמבעה וההבער : לא הרי השור כהרי המבעה ולא הרי
 המבעה כהרי השור : לא זה וזה שיש בהן רוח חיים כהרי
 האש שאין בה רוח חיים : לא זה וזה שדרכן לילך ולהזיק
 כהרי הבור שאין דרכו לילך ולהזיק הצד השורה שבהן
 שדרכן להזיק וממונך ושמירתן עליך : וכשהזיק חב המזיק
 לשלם תשלומי נזק במיטב הארץ : גמ' מדקתני אכורת
 מכלל

ארבעה אבות לכרך דכתיבי בקרא בהדיא קרי אבות ולקמן
 בגמ' מס' סי ניהו תולדות : הסור והכור כסדר
 שנכתבו בם' נישנו במשנה : מבעה לקמן מסר' לה בגמ' :
 הבער כי תכא אש : לא הרי הסור כלום' אי כתב רחמנ' סור
 לא הוה אתו מבעה מינה (במה מליכו דכימא מה בליכו בסור
 שהו מזיק וחייב אף מבעה שהו מזיק יהא חייב משום דאין
 קולתו של סור כקולתו של מבעה כו' כדמס' בגמ' ואמרו להבי
 אינטרוך למכתביה ולהכי נתט בריס' כהרי המבעה ולא נקט
 להו כסדר לא הרי הסור כהרי הבור משום דתן לא הוה מבי
 למיתבי לא זה וזה שיש בהן רוח חיים דהא בור אין בו רוח חיי'
 ועוד דרבותא אשמועינן דאע"ג שיש לשניהם רוח חיים לא
 כפיך חד מחבריה :) כהרי האש שאין בו רוח חיים ולכך אי
 לא כתביה רחמנא ב"א ליפטר : לא זה וזה כו' איכו שישתק
 דרכן לילך ולהזיק : (כד השוה סבין לקמן מס' בגמ' לחתווי
 מאי : במיטב הארץ מעידית נכסיו וגבי דמי הזיקו אס
 דוכה לפרוע לו קרקע :) גמ' (מדקתני אבות כו' פירוש
 כו' דאס לא מליכו חילוק בתשלום נזיקין לא הוה הספר
 מתקמק דמביכא תיתי לן לחלק ביניהן כיון דידעינן מסבר'

ארבעה פרק א ב בא קמא

מכלל דאיכא תולדות תולדותיהן כיוצא בהן או לא פירוש
 כיון דקיימא לן דנוק שלם ממונא הוא וחצי נוק קנסא הוא
 ומועד שהזיק משלם נוק שלם מן העלייה ותם משלם חצי נוק
 מנופו : כעינן למידע תולדות דהני אבות אי כיוצא בהן
 זינהו דכל מועד מיניהו תולדה דיליה כוותיה ומשלם נוק
 שלם מן העלייה ותם תולדה דיליה כוותיה ומשלם חצי נוק
 מנופו או דילמא תולדותיהן לאו כיוצא בהן ואסיקנ' דכולהו
 תולדותיהן כיוצא בהן בר מתולדה דרגל ומאי ניהו חצי נוק
 צרורות דהילכתא גמירי לה דלא משלם אלא חצי נוק *
 ואמאי קרו לה תולדה דרגל דמשלם מן העלייה ולפטרה
 ברשות הרבים * ומאי עלייה מעולה שבנכסיו כדתנן הניזקין
 שמיין להן בעירית ובעל חוב כבינוני' וכתובת אשה בזיבורית:
 תנו רבנן שלשה אבות נאמרו בשור הקרן והשן והרגל תולדה
 דקרן מאי היא נגיחה נשיכה רביצה בעיטה : נשיכה תולדה
 דשן היא כי אמרינן תולדה דשן היא היכא דיש חנארה
 להיזיקה : רביצה ובעיטה תולדה דרגל הוא : כי אמרינן
 הני מילי היכי דהזיקן מצוי הני אין הזיקן מצוי : תולדה
 דשן מאי היא נחחככה בכותל להנאתה וטינפרה פירורת
 להנאתה : תולדה דרגל מאי היא הזיקה בגופה דרך הילוכה
 בשעירה דרך הילוכה : תולדה דבור מאי היא אבנו סכיננו
 ומשאו שהניחן ברשות הרבים : תולדה דמבעה מאי היא אי
 אליבא דשמואל דאמר מבעה זה השן הא אמינא ליה : ואי

לרב

כל תולדות האבות כיון שדומה להן בכל דבר למה נחלוק
 בתשלומיהן אלא כיון דחזינ' קצת חילוק בתשלומי כיוזקין בין
 תם למועד ואל"ג דתרווייהו אבות כינהו הע"ב על לבו
 לפשט ולידע אם התולדות כיוצא באבות עכ"ל (ברא"ש ס) : חצי
 נוק צרורות שהיתה מכלכת והתוזה צרורות ברגלו' ושיברה
 את הכלים דהוי תולדה דרגל דממכ' ברגל הוא דאתי וברגל לא
 כיו דרגל משלם נוק שלם זהב' הלכתא גמירי לה דלא משלם
 אלא חצי נוק : וחמאי קרו לה תולדה דרגל הואיל ואינה
 משלמת כמותה : לשלם מן העלייה שאם מזיק יותר ממה שהיא
 שוכ' משלם הכיוזק מבית כי רגל דכתיב בה ברגל מיטב שדכו
 ונזמ' ולא הוי כקרן דאין המזיק משלם אלא מנוסו כדכתיב
 ומכרו את השור החי וחלו את כספו ואם הזיק יותר על כדו
 דמיו מפסידה הזיק : ולכונתיה בר"ש כי רגל דרגל אינה חייבת
 אלא כנכנסה לרשות הכיוזק והזיק דכתיב בה וסילת את בעיר'
 וכיער בשל' אחר וביינו ברסו' הכיוזק : ג' אבות נאמרו בשור
 דקרן לנגוח והשן לחסילם ורגל לדריסה לשבור את הכלים

(וילוף)

לרב דאמר מבעה זה אדם כיהו וניעו : תולדה דהבער מאי
 היא אבנו סבינו ומשאו שהניחן בראש הגג ונפלו ברוח מצוי'
 דהזיקו : וכולהו אבות ותולדות מועדות מתחלתן גינהו
 לכד מקרן דהא תם ולבסוף מועד הוא ושן ורגל ברשות הרבי'
 פטורין משום דאורחיהו הוא : תני רבי חייא עשרים
 וארבעה אבות נזיקין ואלו הן השור והבור והמבעה וההבער
 ושומר חנם והשואל ונושא שכר והשוכר : ונזק וצער וריפוי
 ושבת

(ויליף להו מקראי קרן דכתיב כי יגח ואין נגיחה אלא בקרן
 דכתיב וקרני ראש קרניו בהם עמים יגח וסן דכתיב ובער
 זה הסן וכה"א כאשר יבע' הגלגל עד תומו וכיוצו סן שפעמי'
 מגולה ופעמי מכוס' וכתיב ביה ובער ושלח זה הרגל וכה"א
 משלחי רגל הסור וכחמור :) נגיפה שדחתה בגופה והזיקה
 צכוונה : (רביצה שראתה כלים בדרך והלכה ורביצה עליהן
 כדי לשברן :) בעיטה שבעטה ברגלי וסיבר' הכלים ולכך
 הוי תולדה דקרן כי כוונת' להזיקה כי קרן ואין הנאה להזיקה
 כי קרן : רביצה ובעיטה תולד' דרגל על ידי רביצה וכפיסת
 הרגל רוגצת : רגל הזיקו מכוי לכל טעה מהלכת וכשיש כלים
 תחת רגלי דרסתן : הכי אין הזיקן מכוי ולכך הס' תולדה דקרן
 (דאין הזיקן מכוי ואין הנאה להזיקן וכוונתם כקרן ולפיכך הוי
 כקרן דכל חימת דלח הזעדה בג' דג' פאיכה משלמת נזק שלם :)
 נתחככה בכותל להנאתה והפילתו : טונפה פירות להנאת'
 שנתגלגלה עליהן כדרך סוסים וחמורים וכיוצו דומיא דטן
 דיש הנאה להזיקן : (בגופה דרך הילוכה כל הזיק דרך הילוך
 שלא בכוח' הוי תולדה דרגל דהזיקו מכוי ואין מתכוין להזיק)
 ובסערה שנדבקו כלים בסערה וגוררתן וסיברתן : (אכנו
 או סבינו שהניחן בר"ה ונתקלו בהן בני אדם והזיקו להם :

או אליבא דשמואל פלוגתא דרב וסמואל לקמן בגמ' :) כיהו
 רוק הסב ניעו מי חוטט (רוק ביוצא מתוך גופיה אגב כח
 וכגון בהדי דקח אזלי מזקי דנפלו על שיראון וטינפן או לתוך
 הססקין ונמאסו דכחו הס' וכנופו דמיו אבל אם הזיקו בקר
 דכייחי כגון סכוחלק אדם בהם לחו תולדה דמבעה נזכו אלא
 תולדה דבור :) ברוח מצוייה ואי חיכה מצוייה הוי אכוס ולא
 מחייב אבל ברוח מצוייה הוי תולדה דאש שברי' באש כמי ברוח
 מוליכה : מועדין מתחלתן כלומר משלמין נזק שלם : שומר
 חנם חייב בפשיעה : שואל חפז' באונסין : נושא שכר והשוכר
 חייב בגניבה ואגודה וכל סכן בפשיעה : נזק החובל בחכירו
 כותן לו מה שסוה עבסיו פחות מתחילה ובער וריפוי כל אלן
 פתיבי ולכך קרינכו אבות : כפל אם תמא' בידו הנגיבה :

ארבעה פרק א בבא קמא

ושבת וכושת ותשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה ונגב
 גזלן ועדים זוממין והאונס והמפתה והמוציא שם רע
 והמטמא והמדמע : והמנסך הרי כ"ה : ומוסר הרי כ"ה :
 והאי דקרו להו אבורת לאו מכלל דאיכא לכולהו תולדות
 לא לשלם ממיטב הוא דקרו להו הכי : מטמא ומדמע ומנסך :
 כוליהו (ת"מ סו' ספס) היוק שאינו ניכר הוא ולא שמיה היוק
 אלא קנסא הוא דקנסוהו רבנן משום דעבד איסורא דגהסינן
 בפרק השולח גט לאשתו אמר אביי נקטינן טימא טהרותיו
 של חבירו ומת לא קנסו בנו אחריו מאי טעמא היוק שאינו
 ניכר הוא ולא שמיה היוק קנסא דרבנן הוא לדיריה דעבד
 איסורא קנסורה רבנן בבריה דלא עבד איסורא לא קנסורה
 רבנן ובפרק הניזיקין תנן המטמא והמדמע והמנסך בשוגג
 פטור כמזיד חייב ופליגי בה חוקיה ור' יוחנן חוקי' אמר דבר
 תורה א' שוגג וא' מזיד חייב מאי טעמא היוק שאינו ניכר שמיה
 היוק ומאי טעמא אמרו בשוגג פטור כדי שאגדיענו : ור' יוחנן
 אמר דבר תורה אחד שוגג ואחד מזיד פטור מאי טעמא היוק
 שאינו ניכר לא שמיה היוק ומה טעם אמרו כמזיד חייב כדי
 שלא יהא כל אחד ואחד הולך ומטמא טהרותיו של חבירו
 ואומר פטור אני ואותבינן עליה דחוקיה מהאן רתנן גול
 מטבע ונפסל תרומה ונטמאת חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו
 הרי שלך לפניך ואי אמרת היוק שאינו ניכר שמיה היוק
 האי גזלן הוא ממונא כעי' שלומי וסלקא בתיובתא וקימא
 צרבי יוחנן דאמר לא שמיה היוק : תצד השורה שכהן
 לאיתויי מאי אמר אביי לאתויי אבנו סקינן ומשאו שהניחן
 בראש הנג ונפלו ברוח מצויה והזיקו רבא אמר הצד השורה
 שכהן לאתויי בור המתנלגל ברגלי אדם וברגלי בהמה היכא

דמי

ארבע ז' טבח או מכר : גנב המשלם קרן שלא כפל כגון
 שהודה מעלמו דמודה מעלמו בקנס פטור : גזלן דכתיב
 והטיב את הגילה : אונס כ' כסף דכתיב באונס : מטמא
 דכתיב כסף ישקול כמוסר הכתולות וכונו כ' הכתובים כמוסר
 הכתולות של אונס : ומוכיח שס רע דכתיב וענסו אותו
 מאה כסף : מטמא ומדמע ומנסך לא כתיבי ואס"ה קרינכו
 אבו דכללל חוק הס וזוק כתי' מטמא כגון שהגיע שרץ כמסרו'
 חבירו או בתרומת כהן : מדמע סעורב קרומב בחולין של
 חבירו ועתה כריך למוכרו בזול כי אינן ראויין כי אם לכהן
 מנסך סביסך יין חבירו לע"ז ואסרו בהנאה הואיל ועושה
 מעט בגוף היין : שאינו ניכר שאין בהיוק ניסר בגוף הפירות
 כלל : כדי שיודעו שאם היה חייב לא היה מודיעו ומ"מ לא

רכו

דמי אי דאפקרינהו בין לרב בין לשמואל היינו בור מאי שנא
 בור שכן תחלת עשייתו לזק וממונך ושמירתן עליך הני נמי
 תחילת עשייתן לזק וממונך ושמירתן עליך אלא דלא
 אפקרינהו אי לשמואל דאמר כולן מבורו למדנו היינו בור
 ואי לרב דאמר כולן משורו למדנו היינו שור לעולם
 דאפקרינהו ולא דמי לבור מרה לבור שכן מעשיו גרמו לו
 תאמר בהני שאין מעשיו גרמו לו שור יוכיח מרה לשור שכן
 דרכו לילך ולהזיק בור יוכיח ונתור הדין : וכשהזיק חב
 המזיק לשלם תשלומי נזק במיטב הארץ : ת"ר (טמות כב)
 (ח"מ ת"ט) מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם מיטב שדהו
 וכרמו של נזק רבוי רבוי ישמעאל ר"ע אומר לא בא הכתוב
 אלא לנכות לניזקין מן העידית : וק"ו לחקדש ואסיקנא
 דכהא פליגי רבי ישמעאל סבר בדניזק שיימיגן ורבי עקיבא
 סבר בדמזיק שיימיגן כלומר שאם היתה עירית דניזק
 בויבורית דמזיק רבי ישמעאל סבר משלם ליה מויבורית דיריה

ורבי

דכו לפוטרו במזיד על כך : (הכד הסוה סבהן סדרכן לסזיק
 כו' דמשמע אף כל סדרכו להזיק ושמירתו עליך ומאי מציית
 לחתויי :) בור המתגבל כנון שהניח אבן בר"ה ובעודה
 במקומו לא הזיק וגילגלה רגלי אדם ורגלי בהמה למקו' אחר
 והזיקה סס : בין לרב בין לשמואל דפליגי בהפקר צפ'
 המניח : היינו בור דתרווייהו אמרי כל תקלה דאפקרינהו
 דומיא דבור דחיובא בר"ה הוא דכיוי הפקר כדאמרינן
 בהמניח לתמן : אי לשמואל דאמר התם כל תקלה בר"ה בור
 הוא אף עלגב דלא אפקרינהו היינו בור : אי לרב דאמר כל
 תקלה שלא הפקור משורו למדנו מה שור קמונ' הוא זחם הזיק
 חייב אף כל שהוא ממונא ובשור אומר תולדה דשור כשור :
 מעשיו גרמו לו כריותו גרמו לו בהזיק אבל הכ' מעשיו של זה
 לא הזיקו אלא רגלי אדם ובהמה שגילגלוהו : (שור יוכיח
 שאין מעשה בעלים גרמו ההזיק אלא ממונו הזיק והיינו הקל
 סשו דנקט במתנותין : מיטב שדהו של נזק שאם חכמה
 ערוגה בשדה שמין ערוגה מסובחת של נזק כהי' היא יפה
 עכשיו עם פירותו וכמה תהא יפה בלא פירות וכותן לו : לא
 בא הכתוב לנכו לניזקין מן העירית של מזיק דשמין ערוגה
 של נזק לפי מה שהיא ואם מזיק בא ליתן לו קרקע בדמי כיוזקו
 כותן לו מיטב שדותיו שיה' אותן דמיס וק"ו להקדש מסורס
 לקמן פ"ד :) ויבורית דידוע פו' דמזיק דהו' דכתיב בקרא
 שיסלם לו מיטב שדהו חסדות לניזק קאי ומסל' לו מזיק דמי
 כזקו קרקע מויבורית שלו בשוה זקו שהרי הוא כמיטב שדהו

של

ארבעה פרק א בנא קמא

ורבי עקיבא סבר לא משלם ליה אלא מעירית דיריה : ותניא
 צמי בהדיא מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם מיטב שדהו ומיטב
 כרמו של ניוק דברוי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר מיטב
 שדהו של מזויק ומיטב כרמו של מזויק : וקיימא לן הלכך
 ברבי עקיבא מחבירו : והאי דבעינן מיטב שדהו ומיטב
 כרמו הני מילי היבא דיהיב ליה ממקרקעי אבל אי יהיב ליה
 ממטלטלי כל מירי דיהיב ליה מיטב נינהו ואפילו סובין דאי
 לא מזרבין חבא מזרבין חבא : דתניא (סמות כא) כסף ישיב
 לבעליו לרבות שוה כסף ואפילו סובין ואף על גב דפליגי
 רב הונא ורב אסי הא קיימא לן כרב פפא ורב הונא ברירי
 דרב יהושע דבתראי נינהו : תניא הרי שהיו לו בתים שדות
 וכרמי ואין מוצא למכור מאכילין אותו (ו"ד רכג) מעשר עני
 עד מחצה הוי בה רבה היכי דמי אי דזול ארעתא דכולי
 עלמא ודיליה נמי זלא בהדיהו אפילו פורתא נמי לא ליספו
 ליה ואי דאיקור ארעתא דכולי עלמא ודיליה איירי דעויל
 ונפיק אוווי זלא ארעיה : אפילו טובא נמי ליספו ליה :

הדר

של ניוק : ור"ע סבר בדמזויק סוימינין למוטב דקרא דייבי
 ליה מעירית דיריה : (כסף ישיב לבעליו לרבות כו' דכל"ל בעל
 הבית ושל"ל כסף לבעליו ישיב דכתיב רחמנא למא לי הואיל
 וכבר כתיב ושלם לרבות כל השדות :) הרי שכיוונו בתים
 שדות וכרמי שוק מאתים זוז ותנן במס' פיהב מי שיש לו
 מאתים זוז לא יטול לקט שכחה ופיהב ומעשר עני דלא עבי
 הוא וכמכא נזול ענייט והוה ליה מאתים זוז חסר דיכר אפילו
 נתנו לו אלף זוז בבת אחת הרי זה יטול וזה יש לו מאתים זוז
 ואינו מוכא למכור מאכילין אותו עד מחצה היונו ק' זוז
 וקרקעותיו ומכור בק' זוז דטפי מפלגא לא זיילי לעולם והרי
 יש לו מאתים זוז : אפי' טובא נמי ליספי ליה שהרי עכשיו
 אינו שוק מאתים זוז ותנן היונו מאתים זוז חסר דיכר אפי'
 קותנין לו שוק אלף זוז בבת אחת ה' ז' יטול : אפי' פורתא נמי
 לא ליספי ליה שהרי קרקעותיו שוות מאתים זוז (וכתבו
 בתוספת ז"ל אע"ג שאינו מוכא ליתן עליהם מאתים זוז לא
 יטיל כלל לפי שגרס לעצמו ומשע דלא ה"ל למיעל ולמיפק
 אזווי כל זה לגירס' רש"י וגירס' הרי"ף פי' סס בתוס' ז"ל ורב
 אלפס מס' בעשיר ועד מחצה היונו עד שימכא שיקנה אותה
 לכל הפחו בחכו דמיהן : אפי' פורתא נמי לא ליספו ליה פי'
 אפילו הוזלו כ"כ שאפי' המחצה לא יתנו לו לא ליספו ליה כיון
 דזל ארעתא דכ"ע ושוות מאתים זוז אף לפי הוול : אלא
 דחיתק' כ"ע אפילו עונא נמי ליספו ליה פורט אפילו מוכא

שיתנו

ה ארבעה פרק א בנא קמא

הדר אמר רבא לא נצרכה אלא דביומי ניסן יקרא ארעא
 וביומי תשרי ולא ארעא דכולי עלמא נטרי עד ניסן ומזכני
 והאי הואיל ואיצטריכו ליה זוזי השתא זבין עד פלגא אורחיה
 למיזל טפי לא אורחיה למיזל : תנו רבנן (ח"ס סי' ק"ח"מ ק"ב)
 אין לו אלא עידית כולן ניוזקין ובעל חוב וכתובת אשה גובין
 מן הבינונית : זיבורית כולן גובין מן הזיבורית : היו לו
 עידית ובינונית וזיבורית ניוזקין בעידית ובעל חוב כבינונית
 וכתובת אשה כזיבורית היו לו עידית ובינונית ניוזקין בעידית
 וב"ח וכתובת אשה כבינונית : בינונית וזיבורית ניוזקין
 וב"ח כבינונית וכתובת אשה כזיבורית עידית וזיבורית
 ניוזקין בעידית ובעל חוב וכתובת אשה כזיבורית ותניא
 אחריתי בינונית וזיבורית ניוזקין כבינוני ובעל חוב וכתובת
 אשה כזיבורית : קשיאן אהרדי אמר רבינא בדעולא קמא
 מיפלגי דאמר עילא דבר תורה בעל חוב כזיבורית שנאמר
 (דברים כד) בחוץ תעמוד והאיש אשר אתה נושה וגומר מה
 דרכו של אדם להוציא פחות שבכליו ומה טעם אמרו בעל
 חוב כבינונית שלא תגעיל דלת בפני לוויין : מאן דאמר בעל
 חוב וכתובת אשה כזיבורית לית ליה דעולא ומאן דאמר בעל
 חוב וניזקין כבינונית אית ליה דעולא : ת"ר (ח"מ סי' קיט)
 מכר כל נכסיו לאחד או לג' בני אדם כאחד כולן נכנסו
 תחת

שיתנו לו טפי ממחצה מ"מ ליססו ליה עד שימלא למוכרין
 בשוויין דמה שאין מוכל למוכרין בשוויין לפי טרואין אותן
 שבוא דחוק עכ"ל) דליומי ניסן יקרא ארעא מפני שהלוקח נור
 חורטו בקיץ וזרעו בחורף במרחשון וביומי תשרי זול שאין
 ספק' לזרעו באותה שנה : זבין כדסתא בתשרי הילכך פני
 לא הוה שיטול שיה אלף דינר הואיל ובניסן הוה מאתים עשיר
 לא הוה הואיל דכ"ע אינן שוות עתה ר' הילכך משלימין לו עד
 מחצה דהיינו עד ק' דעד פלגא אורחיה למיזל טפי לא ועוד
 י"מ בע"ח וראשון עיקר : אין לו אלה עידית מי שהיה עליו
 לשלם לניזקין ולב"ח וכתובת אשה : וכתובת אשה מזיבורית
 דיות' ממה שהאיש רוצה ליטא אשה רוצה ליכשא : ב"ח
 וכתובת אשה כזיבורית מדאזריותא ב"ח דינן כזיבורית ורבנן
 תיקון בדיופוכית משום כעילת דלת בפני לוין וזיבא דליכא
 בינונית ליכא כעילת דלת : לית ליה דעולא ואכילוי ב"כמני
 עידית דהסתא ה"ל בינונית נמורה בין לדידיה בין לעלמא
 ח"ס"ס"ל) דסקיל ב"ח מזיבורית : מכרין לאחד מי שהיה
 עליו נזקין וב"ח וכתובת אשה ויהיה לו עידית ובינונית וזיבורית
 ומכרין לא' או לשלשה כאחד : כולן נכנסו תחת כבעלים

ארבעה פרק א בנא קמא

תחת הבעלים : זה אחר זה כולן גובין מן האחרון :
 אין לו גובין משלפניו : אין לו גובין משלפני פניו
 האי מכרן לאחר היכי דמי אלימא בבת אחרת השתא
 לשלשה בני אדם כאחד האימא למימר דחד מיניהו
 קדים אמרת כולן נכנסו תחת הבעלים מכרן לאחר
 בבת אחת טיבעיא : אלא פשיטא בזה אחר זה לימא ליה
 הנחתי לך מקום לנכורת הימנו הכא במאי עסקינן כגון
 שלקח עידות באחרונה אי הכי ליתו כוליהו לגבות מן העירית
 משום דאמ' להו אי שתקיתו ושקליתו כדינייכו שקולו ואי לא
 מהדרנא שטרא דזיבורית למריה ושקליתו מזיבורית אי הכי
 בניזקין נמי נימא הכי אלא ביתמי עסקינן דלאו בני פרעון
 צינהו הילכך ליבא למימר הכי : ואסיקנא מכרן לאחר אפי'
 בזה אחר זה ואי לקח זיבורית באחרונה מצי למימר לכל חד
 וחד מיניהו הנחתי לך מקום לגבות ממנו דלא אמרינן בכי
 הא מילתא כולן נכנסו תחת הבעלים : אלא הכא במאי

עסקינן

הלקוחות נכנסו תחת הבעלים והלוקח עודיהו יפרע לכוזקין
 והלוקח ביוכיית יפרע לב"ח והלוקח זיבורית יפרע לכתובת
 אשה : מן האחרון חסי שקלי קמאי עידי' ובינומי דוחין
 הניזוק וקטוב אשה וב"ח חכל זיבורית דאמרי להן הנחנו לכס
 מקום לגבות הימנו דתכן אין כפרעין מנכסי' הסועבדים
 במקום שיש נכסים בני חורין אפי' הן זיבורות וכי זבין תרתי
 קמאי אכתי משתייר זיבורית בת חורין ואף על גב
 דהדר אודבנא בתר בתרא אזלינן : אין לו שאין לו באותה
 קרקע ספק שלשתן גובה המותר משלפניו : דאיכא למימר
 חד מוכיחו קדים שלקח בבקר וחילו שני בערב ומוכי למטען
 הנחתי לך מקום לגבות הימנו : אמרת כולן נכנסו תחת
 הבעלים הואיל ואין בשטר המכר ניכר איזה לקח ראשון :
 אלא בזה אחר זה בשלשה ימים : (אימא ליה האי לוקח אחר
 הנחתי לך מקום לגבות כי היכי דניזול כולהו בתר זיבורית :)
 שלקח עודיהו באחרונה דניחא ליה למיתב להו כדיוכייהו ולא
 ליזלו בתר בתרא לכתר עודיהו : ליגבו מעודיהו דהא נשארית
 בת חורין ובוטל שיטעודה עליה : (ואילא מהדרנא שטרא
 דזיבורית למריה כי היכי דתיסדרו למיגבה מינה דאין
 כפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין : אי הכי
 דמשום האי טעמא הוה :) ככוזקין נמי נימא הכי אי שקלתא
 מדיכוכית שקול ואי לא מהדרנא שטרא דזיבורית למריה
 ותסקול זיבורית בעל ברח' ומאי שקול בעידי' : (אלא מדלא
 טעין הכי על ברח') בדיתמי עסיקנן כגון שמת האב המוכ'
 ולא

עסקינן כגון שלקה עידית באחרונה והיינו טעמא דלא אתו
 כלהו גובין מעידית משום דאמר להו לוקח טעמא מאי אמור
 רבנן הנחתי לך מקומו לגבות ממנו משום תקנתא דידי אנא
 לא ניחא לי בהאי תקנתא כדרבא דאמר רבא כל האומר אי
 איפשי בתקנת חכמיש כגון זו שומעין לו מאי כגון זו כדרב
 הונא אמר רב דאמר רב הונא אמר רב יכולה אשה שתאמר
 לבעלה איני ניוזנית ואיני עושה: פשיטא מכר לוקח זיבורית
 ובינונית ושייר עידית לפניו אזלו כולהו גבי מעידית
 דאחרונה היא: ובינונית הא לית ליה דמצי למימר להו גבו
 מבינונית דלא ניחא לי בתקנתא דרבנן אלא מכר עידית
 ושייר בינונית וזיבורית לפניו מאי סבר אכיו למימר אתו
 כולהו גבי מעידית אמר ליה רבא מדי מכר לו ראשון לשני
 כל זכות שתבא לידו וכיון דאילו איתא לעידית גבי דידיה
 מצי למימר להו גבו מבינונית דלא ניחא לי בתקנתא דרבנן
 לוקח שני נמי מצי למימר להו גבו מבינונית דכי זבן לי
 לוקח ארעא דא בכל זכות דאית ליה בגווה זבנה ניהלי וכך
 הלכה

זלא הכיח קרקע כ"א מטלטלין ומטלטלי דיתמו לא משתעבדי
 לכ"ח ואע"ג שמחזר להן קרקע כיון להו כותמו שקנו קרקע
 אחר מיתת אביהם ולכך פריך נמזקין ולא פריך מב"ח דמאי
 לימא ליה אי שקלת זיבורית שקול ואי לא מהדרוי' שטרי
 דזיבורית למריה ותשקול מיניה מכו"ל האו לכשתחזור דבא
 הסתא כמי זיבורית תרצה ליתן לי (הילכך ליכא למימר הכי
 לשון קושיא הוא :) טעמא מאי אמור רבנן אין כפרעין
 מנכסין משועבדי במקום שיש בני חורין משום תקנת
 הלוקח: (אנא בהאי תקנת' לא ניחא לי שקילו כדינוכו :)
 אינו מזוכית משלך ואיני עושה מלאכה דמשום תקנתא דידי
 דדילמא לא ספקי לי מזוכות במעס' ידי תקיכו לי רבנן מזוכי
 משלך תחת מעסה ידי בהויא תקנתא לא ניחא לי: פשיטא
 בניחותא: אם מכר לוקח זיבורית אותו לוקח שלקח עידית
 באחרונה: ושייר עידית אזלו כולהו גבו מעידית דבא
 אחרוי' ושיעבודא עליוהו רמיא ובינונית הא לית ליה הסתא
 דמכו למימר גבו מיניה דלא ניחא לי בתקנתא כו': מאי מז
 אזלו כולהו בתר לוקח שני סברי הוא לקח שיעבודו ומלוקח
 ראשון לא גבו דאמר להן לא בעינא תקנתא דרבנן ועידית
 דהו בת חורין בשתי לקיחות הראשונות שלהן היא: ראשון
 לשני לוקח ראשון ללוקח שני כל זכותיה דאית ליה בגווה
 (אי כוהי עידית גבו לוקח ראשון מנבי להו מבינונית בהאי
 טענה דאמר אי אפשי בתקנת חכמים הסתא כמי) מכו אמר

ארבעה פרק א בנא קמא

הלכה : אמר רבא ראובן שמכר כל שדותיו לשמעון וחלך שמעון ומכר שדה אהת ללוי ובא בעל חוב דראובן רצה מזה גובה רצה מזה גובה לא אמרן אלא דזבן בינוניא אבל זבן עירית וזיבורית אמר ליה להכי טרחי וזכני ארעא דלא ציחא לך ואפילו זבן בינונית נמי לא אמרן אלא דלא שייך בינונית דכוותה גבי שמעון אבל שייך בינונית דכוותה גבי ראובן אמר ליה הנחתי לך מקום לגבורת ממנו אמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות ובא בעל חוב דראובן וקא טריף לה מיניה דינא הוא דאזל ראובן וקא משתעי דינא בהדיה ולא מצי למימר ליה לאו בעל דברים דידי את דאמר ליה אי אפקת לה מיניה עלי דידי הדר ואיכא דאמרי אפי' שלא באחריות נמי דאמר ליה לא ניחא לי דתהוי לשמעון תרעומת עלי : ואמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות ויצאו עליו עסיקין אם ער שלא החזיק בה יכול לחזור בו משהחזיק בה אינו יכול לחזור בו מאי טעמא אמר ליה חיחא דקטרי סברת וקבילת : מאימתי מחזיקבה מכי דייש אמצרי : איכא דאמרי אפילו באחריות נמי דאמר ליה אחוי לי טורפך ואשלם לך יש שפירשו מכי דייש אמצרי כגון שהיחה

לוקח שני זולו לגבי לוקח ראשון ונבו ביזוכות : ומכר שדה א' ללוי ואותה שדה ביזוכות היא ולא שייך שמעון ביזוכות אכלו הכי מפרש לקמן רצה מלוי גובה אותה שדה דא' לסקילת שיטבודי ודך לא דמיא לכהנא דלעיל דאמר רבא מה מכה ראשון לטבי כו' דלוקח שני דחיא לכו לגבי לוקח באשון דהתם מצי למימר לכו לאו דיזוכו שקלו דאי הוה עידיה גבי לוקח ראשון לא הוה יחיב לכו מיניה אבל האי דיניה דב"ח סקיל דאי הוה אכל שמעון הוה גובה מזיבורית דא"ל את בעל דברים דידי את דסקלת כל נכסי ראובן : ולא אמרן דגוב' מלוי אלא דזבן לוי ביזוכות : מטתעי דינא דהדי ב"ח לסלקו מאותו קרקע בדבריו אס' יס לראובן סוה תביע' על ב"ח לומר פרעתיק דק"ל באסקת שבועות אפילו נקט שטרא או א"ל אשתביע לי דלא פרעתיק בעי אשתבוע : ולא מצי א"ל בעל חוב לראובן לאו בעל דברים דידי את בקרקע זו סבר יפאת מרשותך ואנח שיטבודי סקילנא : (משום דח"ל ראובן כי מפקת משמעון עלי הדר מה שתוביא מינו יחזור עלי אחריות :) עסיקין עוררין האומרו' סלכו הוא : חיות' דקטרי סק קסור מלח רוח אפי' באחריו אפי' קיבל אחריות די"ל הואיל וסוכו לחזור עליו עכשין נמי יטלנה אפי' אינו יכול לחזור בו : דאמר מוכר אחוי לי טורפא שכתבו לך ב"ד

שהיתר: אותה שרה שקנה סמוכה לשרה שלו והיה ביניהן
 מצר ועכשיו כשקנה אותה: אם רש אותו המצר שביניהן
 ונתערב עם השדות ונעשו שניהן שדה אחת הרי כבר החזיק
 בה ואינו יכול לחזור בו ואם עדיין המצר קיים ולא עירבו
 עם השדות יכול לחזור בו: איתמר שלשה אחים שחלקו
 ובא בעל חוב ונטל חלקו של אחד מהן רב אמר בטלה
 מחלוקת: ושמואל אמר ויתר ורב אסי אמר נוטל רביע
 בקרקע ורביע במעורת וכבר איפסקא הילכתא כהדיא בפרק
 חאומר לחבירו בירת כור עפר אני מוכר לך כרבי דאמרינן
 התם והילכתא בטלה מחלוקת: הילכך לגבי שני אחין
 שחלקו אחד נטל קרקע ואחד נטל כספים וכא בעל חוב ונטל
 את הקרקע דינא הוא דאזל האי ושקיל פלגא בכספים ולא
 מצי אידך למימר ליה להכי שקלי כספים דאי מיגנכי מינאי
 לא משתלימנא מינך ולהכי שקלת ארעא דאי מיטרפא מינך
 לא משתלימת מינאי: מתני' כל שחבתי בשמירתו
 הכשרתי את נזקו הבשרתי במקצת נזקן חבתי בתשלומי נזקו
 כחכשר כל נזקו נכסים שאין בהן מעילה נכסים שהם של
 בני ברית נכסים המיוחדים חוץ מרשות המיוחדת למזיק
 ורשות הגיוק והמזיק וכשהזיק הב המזיק לשלם תשלומי נזק

במיטב

שכדין כטלוסו ואשל' לך: ובא בעל חוב של אביה ונטל חלק א':
 בטל מחלוק' אותו חלוק' וחזרין וחולקין בשוה חלק הכסא:
 ויתר איבד: ורביע במעו' כלומ' או רביע במעות כמו חלץ ועס'
 דב מאמר ונתן גט ובעל דאמר' או או קתני: רביע חלקו יחזיר
 לו או בקרקע או במעות (דמספקא ליה) אי כוורסין דמו וחייב
 להחזיר מחצית חלקו או כלקוחות ואין חייב כלום לכך נפרע
 הרביע כי ממוז' המוטל נסקה חולקין ל"א ורביע במעות ממש
 לבד רבי' בקרקע מספקא ליה אם דמו כוורסין וחייב להחזיר
 לו המחצית ולא יוכל לסלקו במעות אי כלקוחות באחריות הון
 וחייב להחזיר' מזה שאיבד אבל יכול לסלקו במעות ולכך יחזיר
 לו רביע בקרקע כוורס ורביע במעות כמוכר באחריות
 וראשון שומתי: מתני' שחבתי בשמירתו כלומר
 שנתחייבתי לשומרו: הכשרת את נזקו כלומ' אם הזיק אני
 חייב שהכשרת וזימנתי אותו הזיק שלא שמרתיו יספ' ל"א
 הכשרתי את נזקו עלי להכשיר ולתקן את נזק כלומר אני חייב
 לסלק ומסי מורי: הכשרתי במקצת נזקו האי הכשרתי לא
 דמי להכשרתי קמא דבא ודאי וזימנתי הוא כלו' אם זימנתי
 מקצת נזקו אע"פ שלא זימנתי כולו חבתי לשל' כו' כאילו
 זימנתי כל הביזה ונגמר' מסר' ה"ד וכל שאר מתניתין מס'
 בגמ'

ארבעה פרק א בנא קמא

במיטב הארץ : גמ' תנו רבנן הכשרתי במקצת נזקו חבתי
 בתשלומי נזקו כהכשר כל נזקו כיצד החופר בור תשעה
 ברשות הרבים ובא אחר והשלימו לעשרה ואחרון הייב
 מתקיף לרה רב ששת ותו ליכא והא איכא מרבה בחבילות
 היכי דמי אי דבלאו איהו לא אולא פשיטא אלא דבלאו איהו
 נמי אולא מאי קעביד מתקיף לה רב פפא ותו ליכא והא איכא
 הא דתניא חמשה שישבו על ספסל אחד ולא שברוהו ובגא
 אחר וישב עליו ושברו האחרון חייב ואמר רב פפא כגון פפא
 בר אבא : היכי דמי אי דבלאו איהו לא מתבר פשיטא אלא
 דבלאו איהו נמי מתבר מאי קעביד סוף סוף מתניתא היכי
 מתרצא לא צריכא דבלאו איהו קא מתבר בתרתי שעי
 דהשתא איתבר בחדא שעתא דאמר ליה אי לאו ארת הורה
 יתיבנא פורתא וקיימינן ולימא להו אי לאו אתון בגוואי דידי
 לא הוה מיתבר כלל לא צריכא דבהדי דקם מסמיך טמיך
 בהו : פשיטא מהו דתימא כחו לאו כגופו דמי קא משמע לן
 דכחו כגופו דמי וכל היכא דגופו תבר כחו נמי תבר : חבתי
 בתשלומי

בגמ' : גמ' האחרון חייב בין מת בו השור בין היזק בו
 זטעמא בפרש לקמן בפרק שור שנח מקראי : וכליכא
 מרבה בחבילו שריצה בחבילות ומורה בהדלק חבירו וקרבו
 על ידי חבילות לנדיסי אחרים סמן הדין הוא חייב ולא
 הראשון : פשיטא ולא ה"ל למתניי כי הראשון לא שייע
 כלום דכל כמר דשניק לא עמיח ואזלא אבל חוסר בור
 תשעה רוב מיתתו הוא עוש' אלא שבאחרון מקרבה : כגון
 פפא בר אבא שביה בעל בשר : פשיטא דלא דמי לבור
 שהראשון גרס נזקו וזהר חביו או רובו אלא שמגזירת הכתוב
 נפטר כדיליף בפ' הפרה מכו יכרה איש א' ולא שנים אבל
 אינו חמסא לא שיברו כלום כל זמן שלא בא זה : מתמיכא
 היכי מתר' הזאיל זפרכת הכי : דבלאו איהו הוה מיתבר
 בתרתי שעי ולכך איכטריך לאשמעוין דחייב אפ"כ זמיהו
 בהדי הדין דחוסר בור לא מכו למתנייה דתבוי סך
 סהכשרתי מקצת נזקו (דמתנייה דהאי לא קצת נזק הוא) אלא
 כל נזק שהראשונים לא התחילו כלל לשוברו כי היכי דחוסר
 בור ט' הזיקתו הכל של חוס ט' והכל חוס של ו' הרגו :
 זלימא לכו אי לאו חמין בדירי לחוד לא היה מיתבר זאתם
 כשישנתי היה לכם לעמוד ומדלא עמדתם שיברתם כמוני ונני
 משלים בור לוי' ליכא לאקשווי הכי דמאי ה"ל לקמא למיעבד :
 סמך בכו כסמך עליוס ולא זכנו לעמוד זלעול' דנלחו איסו
 לא הוה מיתבר כלל ודקאמר' פשיטא הא קמל'ן דכחו כגופו
 דמי

ארבעה פרק אבנא קמא

ח

בתשלומי נזקי חבתי בנזקי לא קתני אלא בתשלומי נזקי
 תנינא להא דתנו רבנן תשלומי נזק מלמד שהבעלים מטפלין
 בנבלה תניא אם טרוף יטרף יביאהו עדי יביא עדים שנטרפה
 באונס ופטור אבא שאול אומר יביאהו עד יביא עתודה
 לב"ד ודכולי עלמא פחת נבלה דניזק הוי ובטורה נבלה קא
 מיפלגי כדתניא אחרים אומרים מנין לבעל בור שעליו
 להעלות שור מכורו תלמוד לומר כסף ישיב לבעליו והמת :
 אמר שמואל אין שמיין לא לגנב ולא לגולן אלא לניזקין
 ולשואל : ההוא גברא דשאל גרנא מחבריה תבריה אתא
 לקמיה דרב אמר ליה זיל שלים ליה גרנא מעליא אמרו ליה
 רב כהנא ורב אסי לרע דינא הכי שתיק רב : והילכתא
 שמיין ההוא מנא תבירא כמה תוה שוה מעיקרא קמיה
 דאיתבר וכמה הוא שוה השתא לבתר דאיתבר ושקיל מרי
 גרנא דיליה וממלי ליה שואל דמי גרנא שלימא : אמר
 עולא אמר רבי אלעזר בכור שנטרף בתוך שלשים יום אין
 פודים אותו : וכן תני רמי בר חמא מתוך שנ' אך פדה
 תפדה את בכור הארם יכול אפי' נטרף בתוך שלשים יום
 תלמוד לומר אך חלק : ואמר עולא א"ר אלעזר האחים
 שחלקו מה שעליהן שמיין פירוש שקנו מנכסי אביהן קודם
 חלוקה מה שעל בניהם ובנותיהם אין שמיין : ובירושלמי
 אמרו שבגדים של בניהם ובנותיהם של רגל ושל שפת שמיין :
 אמר רבא פעמים אפי' מה שעליהן גמי אין שמיין וחיכי
 משכח

בגופו דמי : חבתי בכזקו לא קתני לזכוו משמע שור גמור
 חיו וזכוו יטול את הכבילה) אלא בתשלומי נזקי משמע השלם
 שיטול ניזק הכבילה וזה משלים לו מה שפחתו תשלומי נזק
 לשון הקלמה משמע : מטפלין בכבילה כלומר נוטלין את הכבילה
 דשמיין לו : ופטור דשומר סכר פוטרו באונסים : יבוא
 ערוך לב"ד לשומה כמה שזה והכו משמע יביאהו עד בבקר
 יאכל עד דהיינו שלל בטורה נביל' להביא ממקום שמתה שם
 אבא שאול סבר על המזיק ותנא קמא סבר על הניזק הוא :
 וקמת משמע שאף המת ישיב לבעליו : אמר שמואל מנכס
 דיונים הוא שחין שמיין לא לגנב ולא לגולן שאם גנב וגזל
 כלום ונסחתו חין שמיין הנבלה והסברים לבעלים שוחזר
 הגנב או הגולן הפחות אלא ישלם הבכמה והכלים והסברי'
 טלו : אלא לנזקין כדכתיב המת יביא לו : בכור שנטרף
 שפירג תוך ל יום א"כ לפדותו לא מובעו' אם מת מעצמו
 דמופדויו מכן חדש נפקא אבל הסתא איכטריך לאשמועינן
 דלא כומא חיו לא איקטיל חיו וליקרקיק : מה שעל

בניכין

ארבעה פרק א בנא קמא

משכחת לה בגדול אחי הגיחא להו דלישתמעון טילייר :
 ואמר רבא שומר שמסר לשומר חיי' ולא מבעיא שומר שכר
 שמסר לשומר חנם דגרועי גרעה לשמירתו אלא אפילו שומר
 חנם שמסר לשומר שכר דעלוי עלייר לשמירתו חייב מאי
 טעמא דא"ל אנת מהימנת לי בשבועה האיך לא מהימן לי
 בשבועה : נכסים שהם של בני ברית למעוטי מאי למעוטי
 דנכרי : נכסים המיוחדין למעוטי מאי אמר רבי יהודה
 למעוטי זה אומר שורך הזיק וזה אומר שורך הזיק במתניתא
 תנא פרט לנכסי הפקר כגון דנגחיר תורא דהפקר לתורה
 דידן ומקמי דליתפסיה קרם וזכה בו אחר דפטור : רבינא
 אמר למעוטי נגח ואח"כ הקריש נגח ואח"כ הפקיר תניא
 גמי הכי יתר על כן אמר רב יהודה אפילו נגח ואח"כ הקריש
 אפילו נגח ואחר כך הפקיר פטור שנאמר והועד בבעליו ולא
 ישמרנו והמית עד שתהא מיתה והעמדה בדיון וגמר דין שוין
 כאחד : חוץ מרשות המיוחדת למזיק : דא"ל תורא דידך
 ברשותי מאי בעי : ורשות הניזק והמזיק אמר רב חסדא
 אמר אבימי חצר השותפין והבקעה חייב בה על השן ועל
 הרגל והכי קאמר חוץ מרשות המיוחדת למזיק דפטור :
 ורשות הניזק והמזיק וכשהזיק חב המזיק לשלם וכו' : ור'
 אלעזר אמר חצר השותפין והבקעה פטור בה על השן ועל
 הרגל

בניהן ובכותיהן כיון דנכסין ובנות לא אתו לבו דיכא לא מבזיזן
 להו ולא בעי למיתי וחין סמין : בגדול אחי בעוסק בנכסי
 להכנס ולהוציא דעד הסתא נוחא להו לאחיו דליכסי מדידהו
 במלכוסים כאיס שיביו דבריו נשמעין : שומר שמש' לשומר
 חייב שומר ראשון אחי' בלונסין דגרועי גרע שומר שכר מסר
 בפסו' לכטורי' טפו מסומר חנם שומר שכר חייב בגניבה
 ואבדה : בשבועה דשומר חנם נשבע שלא פסע : למעוטי
 זה אומר שורך הזיק כגון שהיו עמו הרבה שוריו של אנשים
 הרבה ואינו יודע מי הזיק וכן משמע מיוחדין שמיחדין
 לאדם שהזיק כלא ספק : למעוטי נגח ואחר כך הקדים דכך
 משמע שיביו מיוחדין לאד' אחד משעת נגיחה עד שעת מעמד'
 לדיון : והועד בבעליו והמית הסור וסחל משמע שיביו להן
 בעלים מיוחדים משעת העמדה עד שעת סקילה : חוץ מרשות
 המיוחד' למזיק שאם נכנס שור הניזק בחצר המזיק והזיחו
 שור המזיק פטור : חצר השותפין חייב בה על השן ועל הרגל
 אם אכל בהנתן של זה פירות של זה חייב ולא בוי' כר"ס וכל
 סכן דחייב על הקרן ועל תולדתו והכי קאמר מתניתין ורשות
 הכיזק והמזיק דהיונו כמי חצר השותפין : וקסברא דליכא
 ברייתא

הרגל והכי קאמר חוץ מרשות המיוחדת למזיק דפטור ורשות
הניזק והמזיק נמי פטור כשהזיק חב המזיק לשלם לאתויי
קרן : איני והא תני רבי יוסף חצר השותפין והפונדק חייב
בה על השן ועל הרגל : ותיובתא דרבי אלעזר אמר לך ר"א
ותיסבר' והא תניא ד' כללות היה אומר ר"ש בן לעזר בניזקין
כל שהוא רשות לניזק ולא למזיק : חייב בכל למזיק ולא
לניזק פטור בכל לזה ולזה כגון חצר השותפין והבקעה פטר
בה על השן ועל הרגל על הנגיחה ועל הנגיפה ועל הנשיכה
ועל הרביצה ועל הבעיטה תם משלם חצי נזק מועד משלם
נזק שלם : לא לזה ולא לזה כגון חצר שאינה של שניה' חייב
בה על השן ועל הרגל ועל הנגיחה ועל הנשיכה ועל הנגיפה
ועל הרביצה ועל הבעיטה תם משלם חצי נזק מועד משלם
נזק שלם קתני מיהת חצר השותפין והבקעה פטר בה על השן
ועל הרגל קשיא אהרדי לא קשיא : כי תניא ההיא כחצר
המיוחדת לזה ולזה בין לפירות בין לשוורים : ורב יוסף
בחצר המיוחדת לפירות ואינה מיוחדת לשוורים : דיקא נמי
דקתני הכא פונדק דומיא דפונדק דהא פונדק מיוחד לפירות
ואינו מיוחד לשוורים והכא דומיא דבקעה דבקעה מיוחדת
בין לפירות בין לשוורים ש"מ : וכן הלכתא : גופא ד' כללות
היה רשב"א אומר בניזקין כל' שהן רשות לניזק ולא למזיק
חייב בכל' : חייב על הכל לא קתני אלא חייב בכל מני ר'
טרפון היא דאמר משונה בחצר הניזק נזק שלם משלם אימא
סיפא לא לזה ולא לזה כגון חצר שאינה של שניהם : מאי
לא לזה ולא לזה אלימא לא לזה ולא לזה. אלא לאחר והא
בעינן וכעד בשדה אח' וליכא אלא לאו לא לזה ולא לזה
אלא דחד וקתני סיפא תם משלם חצי נזק ומועד משלם נזק
שלם

בריותא דקיימא לן כוותי : חייב בכל לקמן מפרש : פטור בכל
דא' ל' תורך ברסותי מאי בעי : לא לזה ולא לזה לקמן מפרש :
קסיין אהדדי תלמודא קפריך ליה דהכה קתני חצר השותפין
פטור בה שן ורגל ורב יוסף קתני דחייב : כי תניא הכי'
דפטור : בין לפירות בין לשוורי' לכך הוי ר"ה לגבי שן ורגל :
דומיא דפונדק שאין רגילים להניח ליכנס בו שוורים שלא
יכנסו שלא ידרוסו על הפרקמטי' המוכחת בו וסתם בקעה
רועים בה שורי' : על הכל לא קתני דמסמע על השן ועל
הרגל בכל משמע נזק שלם אפילו תם : משונה קרן ותולדו'
קרי משוכ' שטינו ווסתן שאין דרכן להזיק : אלא לאחר
שאינה לא של ניזק ולא של מזיק : הא בעינן וכעד בשדה
אחר ואתמי קאמר דחייב בה על השן ועל הרגל : אלא דחד

ארבעה פרק א בנא קמא

שלם אתאן לרבנן דאמרו קרן בחצר הניזק חצי נזק הוא
 דמשלם רישא ר' טרפון וסיפא רבנן : אין דהא א"ל שמואל
 גרב יהוד' שיננא שבוק מתני' ותא אכתראי רישא רבי טרפון
 וסיפא רבנן : רכינא משמיה דרבא אמר כולדה רבי טרפון
 היא ומאי לא לזה ולא לזה לא לזה ולא לזה לפירות : אלא
 לחד : ולזה ולזה לשוורים דלגבי שן הויה לה בחצר הניזק
 ולגבי קרן הויה לה רשות הרבים : אי הכי ר' ג' הוה אמר
 דב נחמן בר יצחק ג' כללות בד' מקומות : מתני' שום
 כסף ושוה כסף כפני בית דין ע"פ עדים בני חורין ובני ברית
 והנשי' בכלל הנזק והניזק והמוזק בתשלומין : גמ' מאי
 שום כסף אמר רב יהודה שום זה לא יהא אלא בכסף תנינא
 להא דתנו רבנן פרה שהזיקה טלית וטלית שהזיקה פרה אין
 אומרי' תצא פרה בטלית וטלית בפרה לא שמוין אותה ברמים :
 שוה כסף : כדתניא שוה כסף מלמד שאין בירת דין גזקין
 אלא לנכסים שיש להם אחריות : מאי משמע אמר רבא בר
 עולא דבר השוה כל כסף ומאי ניהו קרקע דאין להן אונא' :
 אי הכי עכרים ושטרות גמי אלא אמר רב אשי שוה כסף ולא

כסף

מינייהו כלומר דכזוק : שביק מתני' ללא תטריות להעמיד'
 כחד תנא ותא בתראי חימא כוותי דאוקמא רישא רבי טרפון
 וסיפא רבנן : ארבעה כללות דא"ר שמעון תרי מינייהו כחד
 דוכתא חד כרבי טרפון וחד כרבנן : אלא דחד דכזוק דלגבי
 שן הוה חכר הכזוק שהרי לגבי פירות אינא אלא דכזוק ולגבי
 קרן הוה ר"ה שהרי ברשות הכנס שס שורו : שלטת הוויין
 דבך כללא בתראי הא שמעין ומקמאי דכזון דלגבי שן הוה חכר
 הכזוק פשיטא דחיי' על השן ולגבי קרן הוה ר"ה הא תניא ליה
 רישא חכר השותפין כו' : בארבע מקומו רשות הכזוק חייב
 בכל חכר השותפין חייב בקרן חצי נזק ופטור בשן ורגל הוה
 שלטת דכזון חכר ארבע מקומות הן שאין דינן שוב שיש חכר
 שותפין שהוא חייב גם על השן ורגל כגון חכר המיוחדת לחד
 פירות ולשניהם לשוורים : שום כסף כל המשנה מפרש
 בגמרא : לא יהא אלא בכסף שיהא בית דין שמוין כמה שוה
 הכזוק הן מנה הן מאתים : פרה שהזיקה טלית גרסינן שדרסה
 עליוהי בחכר הכזוק : חו טלית שהזיקה פרה ברשות הרבים כגון
 שנתקלה בגבהמה בטלית ונשב' רגל הפרה חין אומריין יכול
 הפר שהזיק טליתו ולא תפא נישומ' והן חסור והן יתר וטלית
 אלא שמוין מה שהזיק בכסף וישלם : שוה כסף כלומר שוה כסף
 יפרע : מלמד שאין כל נזקתי' לפרע מן המזיק אלא כ' יש לו
 קרקע : דהוין להן אונאה שאפילו קנאה יותר מכדי דמיסס

שקות

ארבעה פרק א בנא קמא

כסף עצמו והגני כולחו כסף נינהו : והתניא ישיב לרבית
 שורה בסף ואפי' קוביץ הכא במאי עסקינן ביתמי כלו' היא
 דתניא אין ב"ד נזקקין אלא לנכסים שיש להם אחריות ביתמי
 הוא מטלטלי לב"ח לא משתעבדי : אימא סיפא קרם ותפס
 מטלטלין בית דין גוביין לו מהן ואי ביתמי אמאי גוביין לו מהן
 כדאמר רבא אמר רב נחמן בשתפס מחייב הכא נמי משתפס
 מחייב והשת דתקינן רבנן לב"ח לנכות מן המטלטלין גובה
 מיתמי בין ממקרקעי בין ממטלטלין וכן הלכה ואיכא מאן
 דפרי' דכי תקינן רבנן לב"ח משום שלא חנעול דלית בפני
 לוויין אבל לניזוק לא תקינן מידי הילכך היכא דלית ליה
 למזיק קרקע ומת אין לניזוק כלו' ממטלטלין של יתומים :
 בפני ב"ד פ"ט לב"ד הדייטות ע"פ עדים בני חורין ובני ברית :
 בני חורין למעוטי גוים : דהני לאו בני עדות נינהו :
 והנשים בכלל הנזק : דאמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי
 רבי ישמעאל אמר קרא איש או אשה כי יעשו מכל חטאת
 חאדם חשונה הכתוב אשה לאיש לכל עונשי' שבתורה : והניזוק
 והמוי' בתשלומין : ירושלמי' מלמד שזה משלם חצי נזק וזה
 כפסיד חצי נזק : איתמר פלגו ניוקא רב פפא אמר פלגו ניוקא
 ממונא ורב הונא בריה דרב יהושע אמר פלגו ניוקא קנסא :
 והלכתא פלגא ניוקא קנסא בר מהצוי נזק צדורות דהלכתא
 במירי לה דממונא הוא : והשתא דאמר' פלגו ניוקא קנסא
 הוא כלבא דאכל אימרי ושוני' דאכל תרנגולי רבבי משונה
 הוא ולא טגבונן בבבל : ודוקא רבבי אכל ווטרי אורחי'
 הוא : ואי תפס לא מפקינן מיניה ואי אמר קומניהו לדינא
 בהדאי לא"י מומנין ליה : ואי לא אויל משמתינן ליה : בין
 כך ובין כך משמתינן ליה לסלוקי הויקיה מדרבי נתן דתניא
 דבי נתן אומר מגין שלא יגדל אד' כלב רע בתוך ביתו ולא
 יעמיד סולם רעוע בתוך ביתו שנא' ולא תשים דמים בביתך :

מתני'

שתות חין המוכר חייב להחזיר לו : וכי כולפו מטלטלין
 ועבדים ושטרות כסף נכסו דמבי לאמטיכסו ממתא למתא
 למיזבן : שתפס מחייב בחיי חביבן : נפכו ב"ד סיסו
 מומחין : פלגא ניוקא ממונא כלומר דין הוא סמסלס וחינו
 קנס וכפיקא מינה דחי הוב מודה מקמי דאתו סהדי לא
 מוסט' : אימרי כבסוס : מסוכס הוא דחין דרכו בכך וכו'
 תולדה דקרן לשלם חכימוק : ולא מגבינן ליה בבבלי דחין דכין
 דיכי קנסית בבבלי דחין סט סמוכה : לא ליגח בקרן לא ליגוף
 לחיפת כנוף וכולכו סט תולדה דקרן ומש"מ ח"כ וסור
 המוגד ג' פעמים או ליגח או ליגוף או לרכוז או ליסוך או
 לנעוט

ארבעה פרק א בנא קמא

מתני' ה' תמין וה' מועדין הבהמה אינה מועדת לא ליגח ולא ליגוף ולא לישוך ולא לרביץ ולא לבעוט : השן מועדת לאכול את הראוי לה הרגל מועדת לשבר בדרך הילוכה : שור המועד : ושור המזיק ברשות הניזק : והארם : גמ' ותו ליכא והא איכא הזאב והארי והדוב והנמר והברדלס והנחש אמר רבינא חסורי מחסר' וה"ק ה' תמין הן ואם הועדו חמשתן מועדים ושן ורגל מועדים מתחלתן וזה הוצא שור המועד : שור המזיק ברשות הניזק מחלוקת ר' טרפון ורבנן ר' טרפון אומר נזק שלם וחכמים אימרים חצי נזק (והארם) ויש מועדין אחרי' כיוצא בהן : מתני' הזאב והארי והדוב והנמר והברדלס והנח' הרי אלו מועדים ר"א אומר בזמן שהן בני תרבות אינן מועדין : והנחש מועד לעולם מה כיון תם למועד אלא שהתם משלם חצי נזק מנופו ומועד משלם נזק שלם מן העלייה : גמ' מאי עלייה א"ר אלעזר מעוליה שבנכסיו וכה"א וישכב אסא עם אבותיו ויקברוהו במעלת קברי בית דוד ואמר רבי אלעזר אצל מעולין שבמשפח' ומאן בינהו דוד ושלמה : וכבוד עשו לו כמותו אמר רבא שתושיכו ישיבה על קברו פליגי בה רבי נתן ורבנן חד אמר ג' וחד אמר ז' ואמרי לה שלשים :

סליק פירקא

לבעוט : יבאד' ואם ובור לא חשי' ללא איורי אלא דווקא בצעליותיים : וזהו שור המועד האמור בפסוק דהוי חד מחמשה מועדין : ושור המזיק מחלוקת ר' טרפון ורבנן בקרן תם נחצר בניזק לקמן בפרק שני : ויש מועדים אחרים כיוצא בהן כיוצא בהן זאב וברדלס וארי דסיס' דמתנותין : הרי אילו מועדין אפי' בנשיכה ובכל נזקין משלמין בעליוס שלהם נזק שלם : סהן של תרבות כלומר שגדלם אדם בניתו : מן העלייה דאסילו אס חין כנוגח סוס את סיעור סכוק יסלם מן העליי' דנסור מועד כתיב שלם יסלם שור תחת שור ולא כתיב דמוגוף כנוגח יפרע : וכבוד עשו לו כמותו בחוקים מלך יהודה כתיב : ישיבה תלמידים לעסוק בתורה : שלם ימים כושיכו וחד אמר שבעה ימים :

הדרן עלך ארבעה אבות

כיצד הרגל פרק ב כבא קמא יא

כיצד הרגל מוערת : לשבר כדרך הילוכה : הבהמה
 מוערת להלך כדרכה ולשבר : היתה מבטטת או
 שהיו צרורות נתוין מתחת רגליה ושיכרה את הכלים משלם
 חצי נזק : דרסה על הכלי ושברתו ונפל על כלי אחר ושברו
 על הראשון משלם נזק שלם ועל האחרון משלם חצי נזק :
 גמ' ת"ר הבהמה מוערת להלך כדרכה ולשבר כיצר בהמה
 שנכנסה לחצר הניזק והויקה בגופה דרך הילוכה : בשערה
 דרך הילוכה בשליף שעליה באוכף שעליה בפרומכי' שבפיה :
 בזוג שבצוארה : וחמור במשאו משלמין נזק שלם : פתני'
 התרגולין מועדין להלך כדרכן ולשבר היה דליל קשור
 ברגלו או שהיה מהרס ושבר את הכלים משלם חצי נזק :
 גמ' ת"ר תרגולין שהיו מפריחין ממקום למקום ושיברו
 בלים בכנפיהן משלמין נזק שלם ברוח שבכנפיהן משלמין
 חצי נזק : תניא אירך תרגולין שהיו מהרסין על גבי
 עיסה : או על גבי פירות וסינפו או ניקרו : משלמין נזק
 שלם : העלו עפר או צרורות משלמין חצי נזק : אמר רבא
 כל שבזב טמא : בניזקין משלם נזק שלם וכל שבזב טהור
 בניזקין משלם חצי נזק : ורבא צרורות אתא לאשמועינן
 לא

כיצד הרגל מועדות כלומ' במה הרגל מועדות לסבר דרך
 הילוכ' כלומ' בכך הוא מועד' לסבר דרך הילוכ' : פבהמ'
 מועדת כו' בנמ' פריך היינו רגל היינו בהמה ומשני תנא חבות
 וקתני תולדת : הית' מבטטת או שהיה צרורות סיכוי הוא ובוש
 תולדה דקרון לכך חצי נזק משלם ומסוס דבעי למיתני הכא
 הית' מבטטת או שהיה צרורות לכך תנא כיכד הרגל מועדת
 לפר' לן דינו רגל הי נזק שלם והי חצי נזק ולא לאשמועינן
 דמועדת לסבר דרך הילוכ' דהא בפ"ק קתני לה : או שהיה
 צרורות אע"ג דלאו סיכוי הוא אלא ארחיה א"כ חצי נזק ותו
 לא דהלפתא גמירי לה וברשות הינוק קאמר דבר"ה היא
 פטורה כדאמר בפ"ק דצרורות תולדה דרגל הן לפוטרו
 בר"ה : ונפל על כלי אחר אותו כלי שנשבר נפל על כלי אחר
 ראשון נזקי רגל הוא ומשלם נזק שלם ואחרון על ידי צרורות
 כשבר לכך משלם חצי נזק : דליל קשור כל דבר הכקשר כרגל
 תרכנולת קרוי דליל : מהדס מרקד : משלם חצי נזק דליל
 הוי צרורות כדמס' בגמ' דאדייה אדווי ויהדס נמי כגון שכתיו
 צרורות ושיבר כלים : מהדסין מרקדין ונקרו בחרטום
 שלהם בעלו עפר מן הארץ לעיסה : שבזב טמא משמ'
 בגינע' ממש : כל שבזב טהור כגון שזרק חפץ על אדס הוי
 טהור וכזיקין כגון צרורות משל חצי נזק : ורבא צרורות אתא
 לאשמועינן

כיצר הרגל פרק ב בבא קמא

לא עגלה מושכת בקרון קמ"ל : תניא כוותיה דרבא הרגלי
 מועדת לשבר בדרך הילוכה כיצר בהמה שנכנסה לחצר
 הניזק הויקה בגופה דרך הילוכה בשערה דרך הילוכה :
 באוכף שעליה כפרומביא שבפיה בשליף שעליה בזוג
 שבצוארה וחמור במשאו ועגלה מושכת בקרון משלמין נזק
 שלם : תרנגולין שהיו מחטטין בחבל דלי ונפסק החבל
 ונשבר הדלי משלמין נזק שלם והוא דקא אזיל מיניה מיניה :
 תאני רמי בר יהוקאל תרנגול שהושיט ראשו לאויר כלי
 זכוכית ותקע בו ושיברה משלם נזק שלם והוא דהווי בידת
 ביזרוני אבל לא הווי ביה ביזרוני משונה הוא וח"נ הוא
 דמשלם : אמר רב יוסף אמרי בי רב סוס שצנף וחמור שנער
 ושבר ארת חכלים משלם ח"נ : בעי רבא ח"נ (ח"מ טז)
 צרורות מגופו משלם או מן העלייה משלם מגופו משלם דלא
 אשכחן חצי נזק דמשלם מן העלייה או דילמא מן העלייה
 משלם דלא אשכחן כי אורחא דמשלם מגופו : בעי רבא יש
 העדאה לצרורות או אין העדאה לצרורות לקרן מרמי לידת
 או דילמא תולדה דרגל היא : בעי רבי אבא בר ממל מר'
 אמי ואמרי לה מר' חייא בר אבא (סס) היתה מהלכת במקום
 שא"א לה אא"כ מנתות ובעטה והתיז והויקה מהו כיון דא"א
 לה אורחא הוא או דילמא השתא מיהא מחסת ביצוע מנתות
 וצרורות נינהו תיקו : בעי מיניה ר' יוסי מר' זירא היתר
 מהלכת ברשות הרבים והתיזה והויקה מהו לקרן מדמינן לה
 והייבת

לאשמועינן בתמיסה : לא עגלה מושכת בקרון דבזב טמא
 חס הכך קרון שבזב עליו על גבי כלים הן טמאי' מסוס מדרם
 בזב ובזיקין כמו עגלה שמטכה קרון על גבי כלים הן כנוסה
 ולא כצרורות ואם הותו צרורות מחמת הקרון דבזב טמא
 ובזיקין כמו צרורות ניכחו : וכנא דקאזיל דלי מנייה
 דתרנגול ולא שנסבר על ידי שנתגבל למקום אחר אלא הוא
 דוחפו כל שפה ובשעת שכירה כמו : ותקע בו ושברו שנסבר
 בכלי מחמת הקול : בזרוני שיש זרעים בכלי דאורחיה להכניס
 ראשו לתוכו ולאכול כוון דאורחי' למיכל אורחיה לבעות :
 משונה הוא דתרנגול כי אין דרכו להכניס ראשו בכלי
 ונתקוע : סוס שנסבף ושבר כלי בקולו וכל הכי צרורות מיכחו
 דכחו הוא : יש העדאה לצרורות חס שינה בהם שביעטה
 ובתויה צרורות על ידי כן וכן עשתה ג"פ לקרן מדמינן לה
 הואיל ומסוכה הוא ומשלם נזק שלם או דלמא כל צרורות
 תולדה דרגל דהא כי נמי עבדינן מעיקר' כי אורחיה וכו' וזית'
 מכוי ח"ה ח"ב עש"מ' למך זו היא העדאה ואין לה בעדאה
 אחרית

כיצר הרגל פרק ב בנא קמא יב

וחייבת או דילמא תולדה דרגל היא ופטורה אמר ליה
 מסתברא תולדה דרגל היא : תרנגולין מועדין : אמר רב
 הונא לא שנו אלא שנקשר מאליו אבל קושרו אדם חייב :
 נקשר מאליו מאן חייב אילימא בעל הדליל היכי דמי אי
 דאצנעיה אינסא הוא ואי לא אצנעי פושע הוא : אלא דאצנעי
 וחייב בעל תרנגול מאי שנא כולו נזק דלא איש בור אמר
 רחמנא ולא שור בור הצי נזק נמי איש בור אמר רחמנא ולא
 שור בור : אלא מתני' דאדייה אדויי : וכי איתמר דרב
 הונא בעלמא איתמר דליל הפקר אמר רב הונא נקשר מאיליו
 פטור אבל קושרו אדם חייב : משום מאי חייב אמר רב

הונא

אחריתי וי"מ דבעינה כרורות כי אורחיהו לקרן מדמיכן לה
 הוהיל וחכי נזק משלם יהא לו כל דין ח"כ ופעם שלישיה מסלם
 כ"ש או דלמא תולדה דרגל היא ואין חילוק בין פעם ראשונה
 לשלישי היתה מהלכת נחצר בכוזק מלאה כרורות ואי אפשר
 שלא תהא מקיז ארחיה הוא כשאר כרורות ומשלם חכי נזק או
 דלמ' השתא מיהא מחמ' ביעוט מנתזא ואת ליש שינוי לכרורין
 ולרביעי נזק כדבעי רב אשי בגמרא משלמת רביעי נזק כמו כל
 דבר משונה המשל' ח"כ מדבר שהו' אורחיה ל"א אורחיה הוא
 ואפילו אינו משלמה ח"כ כי תולדה דרגל הוא או דלמ' הו'
 משונה ומשלמ' כ"ש בפע' שלישי כקרן הוהיל ומסונה הוא מפ'
 המורה וראשון עיקר הוא דהא אמרי' לקמן דאפי' מחמת ביעו'
 הם תולדה דרגל : והתיזכ כלומר ביעטה והתיזכ לקרן מדמיכן
 לה הוהיל ובעטה וחייב בר' ה' או דלמא כל כרורות תולדה
 דרגל הם ופטורה בר' ב' : לא שנו חכי נזק ותו לא אלא סנקשר
 הדליל ברגל התרנגול מאליו : אבל קשרו אדם חייב הקוש' נזק
 שלם כי הו' בור ואם נתקל בה אדם חייב בכזקו : מאן חייב
 לשלם האי חכי נזק : בעל הדליל פושע הוא שלא פשע בעל
 התרנגול וכולו נזק בעי' לשלומי שהרי בורו הו' שהשליך
 לר' ה' : אלא דאצנעי' בביתו והוכיאו התרנגול וחייב בעל
 התרנגול : איש בור כתיב כי יכרה איש בור ובהאי בור תרנגול
 כורהו : אלא מתניתין לא מיתוקמא אלא דאדייה אדויי שזרק
 התרנגול הדליל ושבר כלים בזריקתו דהאי כרורות ואפילו
 קשרו אדם נמי לא משלם אלא חכי נזק בעל התרנגול והקושר
 פטור כי לא נתקל אדם בבורו : ורב הונא לא מיתוקמא
 אמתניתין אלא בעלמא איתמר והכי איתמר נקשר מאיליו
 בתרנגול ונתקל בו אדם פטור דמאן ליחייב דליל לית ליה
 בעלים בעל התרנגול נמי איש בור כתיב ולא שור : קשרו
 אדם חייב הקושר דקמי' בהגבהה ויש לו בעלים להאי דליל :

מסוס

כיצד הרגל פרק כ בבא קמא

הונא בר' מנוח משום קורו המתנגלגל כרגלי אדם וברגלי בהמה : מתני' כיצד השן מועדת : לאכול את הראוי לה: הבהמה מועדת לאכול פירות או ירקות : אכלה כסות או בליט משלם חצי נזק כד"א ברשות הניזק אבל כד"ה פטור ואם נהנית משלם מה שנהנית : כיצד משלם מה שנהנית אכלה מתוך הרחבה משלם מה שנהנית : מצירי הרחבה משלם מה שהזיקה : מפתח החנות משלם מה שנהנית מתוך החנות משלם מה שהזיקה : גמ' ת"ר השן מועדת לאכול את הראוי לה כיצד בהמה שנכנסה לחצר הניזק ואכלה אוכלין הראוין לה ושתת משקין הראוין לה משלמת נזק שלם וכן היה שנכנסה לחצר הניזק וטרפה בהמה ואכלה בשר משלמת נזק שלם : וכן פרה שאכלה שעורים וחמור שאכל ברשינים וכלב שלקק את השמן וחזיר שאכל חתיכה של בשר משלמין נזק שלם אמר רב פפא השתא דאמר' כל מידי דלאו אורחיה ואכלה ליה על ידי הרחק שמה אכילה האי שוגרא דאכל תמרי וחמרא דאכל ביניתא משלמין נזק שלם : ההוא חמרא דאכליה לנהמא ופליסי' לסלא חייבי' רב יהודה אנהמא נזק שלם ואסלא חצי נזק : אמאי כיון דאורחיה למיכל נהמא אורחיה נמי לפלוסי סלא דאכיל והדר פליס : ההוא ברהא דחזא ליפתא אפומה דרנא סריך וסליק אכליה לליפתא ותכרי' לרנא חייבי' רבא ליפתא ואדנא נזק שלם מאי טעמ' כ"ן דאורחיה למיכל ליפתא אורחיה נמי לסרוכי ומסלק : אמר אילפא בהמה ברשות הרבים ופשטה צוארה ואכלה מעל גבי חברתה חייבת מאי טעמא ע"ג חברת' כחצר הניזק דמי : והוא דקפצה אבל עמרה לא דהיינו אורחה : דאיתמר אמר ר' הרשעיה

משום מאי מחייב דהא לא הזיק במקום שקשרו שבתרנגול גוררן למקום אחר משום צור המתנגלגל דתא חייתיכון פ"ק צבכ' הסוס : מתני' כיצד הסן מועדת ומשני לאכול הראוי לה : משלם ח"כ דמשונה הוא : מה שנהנת מפרס בגמרא דלא תסלומין מעליה כינהו : מזידי הרחב' הווי רסות היחיד בגמרא מפרס : ופרה שאכלה שעורין שהן מאכל חמור : וחמור שאכל ברשיני' שהן מאכל פרה וכן חזיר וכן כלב אע"ג דחיין רגילין בהן מ"מ הואיל והוא אורחיהו למכיליהו על ידי הדחת כסהן רעבים ראויין לה קרינן ליה : דלאו אורחיה למיכל כל סעיה ואכלה על ידי הדחק : שוכרא דאכל תמרי דהווי אורחיה למיכל רק על ידי הדחק משלם נזק שלם : פלסי' סדקו לסלא : חצי נזק דמשונה הוא כגון דתפס הניזק דחיין דנין קנסות כבבל ופלגא ניוקה קנס' : אורחיה לפלוסיה

כיצד הרגל פרק ב בבא קמא יג

הושעיה בהמה ברשות הרבים הלכה ואכלה פטורה עמדה
 ואכלה חייבת ואמרינן מאי שנא הלכה דאורחה הוא עמדה
 צמי אורחה הוא בקופצת : בר"א ברשות הניזק אבל ברשות
 הרבים פטורה : אהייה אמר רב אכולהו : ושמאל אמר לא
 שאנו אלא פירות או ירקות אבל כסות וכלים חייבת וכן אמר
 רבי יוחנן לא שאנו אלא פירות או ירקות אבל כסות וכלים
 חייבת כחצי נזק : דלאו משונה הוא דעביד איניש דמנח
 בלימיה ברשות הרבים ומתפח : ואם נהנית משלם מר
 שנהגיר וכמה רבה אמר רמי עמיר בזול ורבא אמר רמי
 שעורין בזול : איכא מאן דפסק כרבא משום דהוא רביד
 דרבא ואיכא מאן דפסק כרבא דהוא בתרא : אמר רב סחורה
 אמר רב הונא הדור בהצר חברו שלא מדעתו : אינו צריך
 להעלות לו שכר : משום שנ' ושאייה יובת שער : אמר ר
 בר רב אשי לרידי חזי לי ומננח כי תורא אמר רב יוסף
 ואיתימא רב הונא ביתא למיתב' יתבא מאי בינייהו איכא
 בינייהו רקא משתמשי ביה בתיבנא וציבי : ודוקא כחצר
 דלא

למלוסיה סלא דכסכוא לועס משום הסת לועס הסל עמו :
 צרחא עז הוא : דקמסה שאין דרבו בכך זהו תולדה דק
 וחייבת דקאמר היוקו חכי נזק : אכולהו הא דקתני מתניתא
 בר"ב פטורה אכולהו חמי' על כסו' וכלים דמשוכה הוא
 ותולד' דקרן הוא פטור בר"ה דכל המשנה כגון זה שהניח
 כליו וכסותו בר"ה ובא אחר וסינה בו כגון זו שאכלתו פטור :
 ואיתפח עומד לפום : דמי עמיר שאם אכלה שעורים כדי
 שבע' אין זה משלם לו אלא דמים שהיה צריך ליתן בקשי'
 ותבן לאכולה דח"ל אי איסחי להאכיל שעורין אלא תבן וקס :
 דמי שעורים בזול כפי מה שהיה צריך ליקח שעורים למחל
 אם היה רוצה להאכיל שעורים ולא יתן לה כשער שנסוק
 דדילמ' איבו לא הי' מאכילתו שעורים אלא בזול יתן כדאמרינן
 פרק מי שמת דכל זוזא בארבע דנקי מחשבין דהיינו סני שלישי
 הדמים אע"ג שאין רגילות להאכילתו שעורים אלא עמיר
 משלם שעורים כפי מה שרגיל אדם ליתן לפני בהמתו
 קב או קבי : הדר בחכר חבירו דלא קיימא לאגרא כדאמר
 לקמן : שאייה טד ששמו שאייה : יוכת שער שאין בני אדם
 דרים בו ולכך זה שדר בו הכנהו לשון אחר בית השאוי מאין
 יושב יוכת שער מזיקין מכתתין אותו : ביתא מיתבא בית שהיא
 מיושב בדירת בני אדם : יתיב יסובו קיים שהדרים בתוכו
 רואים מה שצריך ומתקנים אותו : דקא משתמש ביה בעל
 הבית בכיבי ותיבני מהיו עביו ותבנו בתוכו וזה הלך ודר

ביצד הרגל פרק ב בנא קמא

דלא קיטא לאגרא ואף ע"ג דההוא גברא עביד למיגר מאי
 טעמא זה נהנה וזה לא חסר הוא אבל בחצר דקיימא לאגרא
 צריך להעלות לו שכר : ואע"ג דלא עביד למיגר דהא חסריה
 ממונא : ההוא גברא דבנה אפרנא אקלקלתא דיתמי אנבייה
 רב נחמן לאפרנא מיניה "לימא קסבר רב נחמן הרר בחצר
 חברו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר ההוא מעיקרא
 קדמנאי הוה דיורי ויתבי ביה ויהבו ליה ליתמי דבר מועט
 אמר ליה רב נחמן זיל פייסינחו ליתמי לא אשגח ביה אנבייה
 רב נחמן לאפרנא מיניה : (ח"מ סכ"א) מצידוי הרחבה משלם
 מה שהזיקה : אמר רב ובמחזרת ושמואל אמר אפילו מחזרת
 צמי פטורה ושמואל היכי משכחת לה דמיתייבה כגון דשכחת
 לרחבה ואולה וקמא לה בעידי הרחבה : מתני' (ח"מ סכ"ב)
 הכלב והגדי שקפצו מראש הגג ושכרו את הכלים משלמין נזק
 שלם מפני שהן מועדין : כלב שנטל את החררה והלך לו
 לגדיש ואכל את הגדיש על החררה משלם נזק שלם ועל
 הגדיש משלם חצי נזק : גמ' ת"ר הכלב והגדי שקפצו
 מראש הגג ממעלה למטה ושכרו כלים חייבין ממה למעלה
 פטורין מנזק שלם וחייבין בחצי נזק כדאיפוך מיפך כלבא
 בסיקרא וגדיא בסירכא אבל כלבא בסירכא וגדיא בסיקרא
 בין ממעלה למטה בין ממה למעלה חייבין בנזק שלם ובין
 אדם ותרנגול שדילגו בין ממעלה למטה ובין ממה למעלה
 חייבין נזק שלם : אדם מועד לעולם ותרנגול אורחיה הוא :
 כלב שנטל את החררה וכו' : איתמר (ח"מ תיקו) אשו רבי

יוחנן

בתוכו מסוס שאייה ליכא הוילי ומשתמשון בו ומסוס מתוב
 יתיב ליכא דליון זה ייסוב וזה סדר בו סבסו : אקולקלתא
 תרגום מאשכות ירוס אביון קילקלתא : קדמאני שס חותה
 לסון חחר קדמאני קדמונים וכותנים ליתומים דבר מועט
 לשכר דהו קיימו לאגרא : אמר רב במחזרת ראשם מרחבה
 לכידה רחבה ואכלה פירות קתני מתכיתון דמשלמת
 מי סהזיקה דאע"ג דכולה קיימי ברחבה דלאו אורחיה
 להחזיר ראשה דרך פילוכה וסוב ליה קרן : פטורה הוילי
 ונזק הכהמה קאי ברחבה דאורחיה הוא להחזיר ראשה וסן
 ברשות הרבים הוא : וקמה בכידו רחבה שאין דרך סוורים
 לילך שם הילכך לאו כר"ה דמו : מתני' סקן מועדי'
 לקסון וכרסן הכיזק קיימי דתולדה דרגל סון : על החחרס
 משלם נזק שלם דסן ברשות הכיזק הוא : ועל הגדיש חצי נזק
 מפרס בגמרא : גמ' בסיקרא קפוכה : סירוכא סנוען
 פיסורכיו בכותל ואין דרכו בכך ומסוכים הן : אשו הסולת את
 הכערה

כיצד הרגל פרק ב בבא קמא יד

יוחנן אמר אשו משום חציו כלומר כאילו בודו הזיק ריש
 לקיש אמר אשו משום ממונו כלומר כאילו שורו הזיק :
 אמר רבא קרא ומתניתא מסייעי ליה לרבי יוחנן : קרא כי
 תצא אש ומצארה קוצים תצא מעצמה שלם ישלם המבעי' ארת
 הבערה שטע מינה אשו משום חציו : מתניתא פתח הכתוב
 בנזקי ממונו וסיים בנזקי גופו לומר לך אשו משום חציו :
 גוי הכי טמון באש היכי משכחת ליה אלא מאן דאית ליה
 משום חציו אית ליה משום ממונו כגון שהי' לו לגדור ולא
 גדר דהתם לענין גלוי שורו הוא ולא טפח באפירה : וכי
 מאחר דמאן דאית ליה משום חציו אית ליה נמי משום ממונו
 קאי בינייהו איכא בינייהו לחייבו בארבעה דבר' דמאן
 דאית ליה משום חציו מחייבי ליה בר' דברים : ומאן דאית
 ליה משום חציו לא מחייבי ליה בארבע דברים הכלב שנטל
 צורה כו' : מאן חייב בעל כלב : וליחייב נמי בעל נחלה
 בששמר

בבערה : משום חציו חייבן הכתוב דהווי כזורק חץ אחד :
 משום ממונו כמו שורו או בודו שזיק : תכל מעמ' משמ' :
 ולכא לאוקמי קרא כשהדלי' הוא עצמו גדישו של חצירו אלא
 צתוך שלו הדלוק והאש הילכה מעצמה ואפ"ה קרוי המבעיר
 את הבעירה כאילו בדליקו בעצמו אלא אש משום חציו :
 פתח הכתוב בנזקי ממונו דכתוב בו תכל אש משמע מעמ' :
 וסיים בנזקי גופו דקרוי ליה מבעיר : היכי משכחת ליה אילו
 אדם זורק חץ והזיק בטמון לא תחייב בזוק הא"ל כ"ל כהיה
 קרקין פלע תחת פלע לחייב את השונג כמזיד ואונס כרכון
 ל"א האי חץ תמיד בטמון הוא נכנס ומזיק : אית ליה נמי
 משום ממונו והוכא דלויכא לחייבו משום חציו ואיכא לחייבו
 משום ממונו מחייבין ליה וכגון שהיה לו לגדרה ולא גדר
 דטר' תבא הדליקה שם היו לו שהות לגדרה ולא גדרה ואף
 על גב דלויכ' לחייבו משום חציו מ"מ מתחיי' על שם סופו
 שלו סימר גחלתו כפונס שור לדיר ולא נעל לכנו : מאן
 דיחייבו היכא דגחלת שלו היקה מאי איכא בין רבי יוחנן
 דמחייב משום תרתי משום חציו וגם משום ממונו ובין ר"ל דלח
 מחייב אלא משום ממונו דעל כרחך גם בגחלת שלו פלוגי
 מדקתני אשו רבי יוחנן אומר משום חציו הלמח באשו נמי
 בלוגי : איכא דיחייבו לחייבו בד' דברים למ' דמשום חציו
 מחייבין ליה אש שרף חכרו דאיבעי' ליה לחסוקו אדעתיה
 שטרות מוטכין והוי פשיעה כדאמרין סוף פרקין נפל מן
 בגג כרוח מכוס חייב בד' דבר' ופוטרי מן הכוסת וליחייב נמי
 בעל גחלת דהא בין למר ובין למר אית להו משום ממונו
 היכא

כיצד הרגל פרק ב בנא קמא

כששמר נחלתו : אי כששמר נחלתו מאי בעי התם כשחתי :
 אמר רב מרי בריה דרב כהנא זאת אומרת סתם דלתות חתורו'
 הן אצל הכלב : דאכלה היכא אילימא דאכלה כנדיש דעלמ'
 הא בעינן ובער בשדה אחר וליכא לא צריכא דאכלה כנדיש
 דבעל חררה תניא הנכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות
 ונגחו שורו של בעל הבית ומת השור בסקילה והבעלים
 פטורין מן הכופר : בעלי פטורין מן הכופר מאי טעמא דא"ל
 מאי בעית ברשותי שורו נמי לימא ליה מאי בעית ברשותי
 לענין קטלא לא אמרינן : הנחו עיזי דבי תרבו דהו קמא
 מפסדי להו לרב יוסף א"ל לאביי זיל אימא להו למרייהו
 דלצנעניהו אמ"ל אמאי איזיל דאי אזילנא אמרו לי לגדוד
 מר גרירה לארעי ואי גרדי שן דחיי רחמנא היכי משכח לה
 כשחתי : אי נמי בנפל גורא כלילה : וק"ל כרב יוסף וליתא
 לדאביי דשינויא בעלמא הוא : מכריו רבה ואיתימה רב יוסף
 דסלקין לעילא ודנחתין לתתא הני עזי דשוק' מתרינן במריהו
 זימנא תרי ותלת' אי צייתי צייתי ואי לא מייתינן ליה לטבת'
 ושחטינן להו ואמרינן ליה תא תיב אמסחתא וקבל זוזך :

מתני' "איזהו תם ואיזהו מועד מועד שהעידו בו ג' ימים
 ותם משיחזור בו ג' ימים דברי ר' יהודה ר"מ אומר מועד
 שהעידו בו ג' פעמים ותם שהתינוקות ממשמשין בו : גמ'
 ת"ר איזהו מועד כל שהעידו בו ג' ימים ותם שהתינוקו'
 ממשמשין בו ואינו נוגח דברי ר' יוסי : ר' שמעון אומר מועד
 כל שהעידו בו ג' פעמים ולא אמרו ג' ימים לא לחורה בלבד :
 אמר רב נחמן אמר רב אדא בר אהבה הלכה כר' יהודה במועד
 שהרי ר' יוסי מודה לו והלכה כרבי מאיר בתם שהרי ר'
 יוסי מודה לו דר' יוסי נמקו עמו : איבעיא לחו המשסד
 כלבו של חברו בחברו מהו משסד ודאי פטור : בעל כלב
 פאי מצי למימר ליה מאי עבדי לך או דילמא אמרינן ליה

כיון
 הולכך לרבי יוחנן דאמר על הגדיש משלס ח"כ דברורות הן
 בעל הנחלת יסלס חכו האחר ור"ל דאמר על הגדיש פטור
 בעל הנחלת לסלס : כששמר נחלתו ססגר דלקו ביתו יפה
 דחכו הוא : זאת אומרת דמחייב בעל החרר כ"ס אלמא לאו
 סיכוו הוא שחתי הדלת : דני תרכו משפחה : דסלק לעולא
 מבבל לארץ ישראל ודנחתי מארץ ישראל לבבל : דעיוו
 דסוקא של תכבין דקיימא לשחיטה סתמיכו מתרין במריכו
 אי מפסדא : תיב אמסחתא מקוס טעמד הקבצים : לקבל
 זוזך אפילו כיומא דלאו סוקא : מתני' משיחזור בו ג' ימים
 שרואה סוורים ואינו נוגח : שלסה פעמי' כיוסא גמ'

כימקו

כיצד הרגל פרק ב בבא קמא טו

כיון דירעת ביה בכלבך דמשסו ליה ומישתטי לא איבעי לך
 לאשהוייה : ואסק' רבא אם תמצא לומר המשס' כלבו של
 חברו חייב בעל הכלב שיסהו בעצמו פטור מאי טעמא כל
 המשנה ובא אחר ושינה בו פטור א"ל רב פפא הכי אמרי'
 משמיה דריש לקיש שתי פירות בר"ה אחת רבוצה ואחת
 מהלכת ביעטה מהלכת ברבוצה פטורה : רבוצה במהלכת
 חייבת א"ל אי משום הא לא תסייען אנן בההיא חיוכא
 מחייבנא דאמר לה כי אית לך רשות' לסגויי עלן לבעוטי כי
 לית לך רשות' וכן הלכה : מתני' שור המזיק ברשות
 הניזק כיצד נגח נגף נשך רבץ בעט בר"ה משלב חצי נזק :
 ברשות הניזק ר' טרפון אומר נזק שלם וחכמים אומרים חצי
 נזק : גמ' איבעיא להו רגל שדרסה על גבי תיגוק בחצר
 הניזק מהו שתשלם את הכופר מי אמרי' מידי דהוה אקרן
 קרן לאו כגון דעמד זימנא תרי ותלתא אורחה הוא ומשלמא
 כופר הכא נמי לא שנא או דילמא קרן כוונתה להזיק הא אין
 כוונתה להזיק : ואסיקנא דאיכא כופר ברגל ש"מ : מתני'
 ארס מועד לעולם בין שוגג בין מזיד בין עד בין ישן : סימא
 את עין חברו ושבר את הכלים משלם נ"ש : גמ' ידושלמי
 א"ר יצחק מתני' כשהיו שניהם ישנים אבל אם היה אחד
 מהן ישן ובא חברו וישן אצלו זה שבא לישן אצלו הוא
 המועד : קתני סימא את עין חברו דומיא דשיבר את הכלים
 מה התם נזק אין ארבעה דברים ל"ה אף האי נמי נזק אין
 ארבעה דברים לא : ארס מועד לעולם מנלן אמר חזקי' וכן
 תנא רבי חזקיה אמר קרא פצע תחת פצע לחייבי על השוגג
 כמזיד ועל האונס כרצון : אמר רבה היתה אבן מונח' לו
 בחיקו ולא הכיר בה מעולם ועמד ונפלה לענין ניזקין חייב
 לענין ד' דברים פטור לענין שברת פטור מלאכת מחשבת
 אסרה תורה לענין גלות פטור : לענין עבד פלוגתא דרבן

שמעון

נימוקו עמו סברתיו וראיותיו : כלבו של חברו בחברו שיהיה
 כלב ראובן בשמעון מססה פטור דגרמא כנזקין פטור :
 שיסכו בעצמו שנסך הכלב את המשסה פטור בעל הכלב :
 בעט מהלכת ברבוצה פטור שלא היה לה לרכוז בר"ה וכל
 המשנה בו' ובא אחר ושינה בו פטור : מה כלים ד' דברים דלא
 שייכי ד' דברים אלא במזיד הו' קרוכ למזיד דומי' דוכי יריבון
 אכסוס : מנלן דנזק חייב אפילו בשוגג : פצע תחת פצע
 קרא יתירי' הוא דהא כבר כתיב איש כו' יתן מוס נעמיתו
 ונזמר : לענין ארבע דברים פטור כדאמר לעיל דבעי כוונת :
 מלאכת מחשבת אסרה סנתכוון לעשות במלאכת אלא כססכור

כיצד הרגל פרק ב בבא קמא

שמעון בן גמליאל ורבנן דתניא הרץ שהיה רבו רופא ואמר לו
 כחול לי עיני וסמארה התור לי שיני וחפילה שיחק בארון
 ויצא לחירות : רבן שמעון בן גמליאל אומר אמר קרא ושחתה
 עד שיתכוין לשחתה : הכיר בה ושכחה ועמד ונפלה לענין
 ציזקין חייב לענין ארבע דברים פטור : לענין גלות בשגגה ;
 מכלל דחויא ליה ידיעה והא חויא ליה ידיעה לענין שבת
 מלאכת מחשבת אסרה תורה לענין עבד פלוגתא דרבן שמעון
 בן גמליאל ורבנן : נתכוון לזרוק שתיים זרק ארבע : לענין
 ציזקין חייב : לענין ד' דברים פטור וכו' : ואמר רבה זרק
 כלי מראש גגו : ובא אחר ושיברו במקל פטור : מ"ט מנא
 תבירא תבר : ואמר רבה זרק כלי מראש גגו והיו תחתיו
 כרים וכסתות וקדם וסילקן : או בא אחר וסילקן פטור
 בעידנא דשרויא מיפסק פסיקי גיריה : מסתכרא לן דלית
 הלכתא בה כרבה משום דס"ל דלא דינינן דינא דגרמי דהוא
 דאמר בפרק הגזול קמא השורה שטרותיו של חבירו פטור
 מדיני אדם וחייב בדיני שמים וק"ל דלית הלכתא כוותירין
 אלא כו הכין דאמרינן אכפירה רפרם לרב אשי ואגבייה כו
 כשורה לצלמי :

סליק פירקא

שהוא חול או שהמלאכת מותרת : לענין גלות כגון אם כפל
 על אדם ומת : פטור דכתיב בשגגה ולא היו שגגה אלא בהכרח
 בה ושכח : לענין עבד אם כפלה על עין עבדו וסימא' :
 ושברו במקל פטור המסבר : זרק כלים מראש הגג והכלים
 היו של אחר והיו תחתיו כרים וכסתות פטור שהיו בשעת
 זריקתו לא היו ראויין לשבר עד שנטל הכרים והכסתות
 ונטילת כרים וכסתות גרמא בעלמא הוא :

הדרן עלך כיצד הרגל

המניח את הכד ברשות הרבים : ובא אחר ונתקל בו
 ושיכרה פטור : ואם הוזק בה בעל החכית חייב
 בגזקו : נשברה כדו בר"ה : והוחלק אחר במים או שלקה
 בחרסיה חייב : ר' יהודה אומר כמתכוין חייב וכשאינו
 מתכוין פטור : גמ' פתח בכל וסיים בחכי' אמר רב פפא
 היינו

המניח את ככד בר"ה ובא אחר ונתקל בה ושברה פטור
 בגמרא מפרש הטע' ואם הוזק בה כנתקל בעל
 החכית

היינו כך היינו חבות ומאי נפקא מינה למקח וממכר : היכי
דמי אילימא כבא לאו קרו ליה חבית וחבית' לא קרי ליה
כבא הא לא קרי ליה לא צריכא דרובא קרו ליה לכבא כדא
ולחביתא חביתא ומיעוטא קרו לחביתא כדא ולכבא חביתא
מהו דתימא זיל בתר רובא קא משמע לן אין הולכין בממון
אחר הרוב : ושברה פטור : אמאי פטור לימא ליה איבעי
לך עיוני ומיזול : אמרי בבי רב משמיה דרב בממלא ר"ח
כולו חביות ושמואל אמר באפילה שנו ורבי יוחנן אמר בקרן
זוית ומסקנא אמר ליה רבי אבהו לרב אשי אמרי במערבא
משמיה דרבי אלעאי לפי שאין דרכן של בני אדם להתכונן
בדרכים : הוה עובדא בנהרדעא וחייב שמואל בפומבדיתא
וחייב רבא : בשלמא שמואל כשמעתיא : אלא רבא לימא
כשמואל סבירא ליה : אמר רב פפא התם קרנא דבי עצרי הוה
בין דברשות קא עבדי איבעי ליה עיוני ומיזול טעמא דברשו
הא לא עבדי ברשות לא אמרינן ליה איבעי לך עיוני ומיזול
לפי שאין דרכן של בני אדם להתכונן בדרכים : הדין הוה
סברא דילן וחוינן למקצת רבואתא זכרם לברכיה : בהאי
דינא מאי דלא איסתבר לן ומשום הכי לא כתיבנא ליה :
שלא ליה רב הסודא לרב נחמן הרי אמרו לרכובה שלש
לבעיטה חמש לסנוקרת שלש עשרה לפגרא דמרא לקופננא
דמרא

החבית חייב בכזקו : גמ' מאי כ"מ למקח וממכר טבין
המוכר לתת לו מה שירצה שאפילו החנה עם חבירו לתת לו
חבית שהוא גדול וכול לומר שלא תקן לך כ"ח כד : חזן
הולכים בממון אחר הרוב אלא להיכח דחנו מקוסקים כגון
הכא וכגון המוכ' שור לחברו ונמלא נגחן שלוקח אומר
לחרישה מוכרתי לו וזהו מקח טעות ולא אמרינן זיל בתר
רובא ולשחיטה קנאי חלה הממ' ע"ח ויכול לומר לשחיטה
מכרתיו לך : בקרן זויות הייכו כשכבסין ממכו למכו אחר
קבוח מן הכד תוך המכו אבל הקרן זוית וכשחזיר זה את פניו
לידך לא ראה אותה : לפי שאין דרכן של בני אדם להתכונן
בדרכים וחייב אפילו באורח : הוה עובדא באורח וחייב
שמואל הנתקל לשלם : בשלמא שמואל כשמעתיא דאמר
באפילה שנו הא באורח חייב : דבי עכרי קרן זויות הסמוכ'
לבית הכד ומיוחדת לבני הגת לתת סס כליהם : הרי אמרו
ל"כובה שלש כלומר מנהג דיינים לגבות מן הכובעט בחברו
בארכובותיו של כובעט שלש סלעים לצושת : לבעיטה חס
בעט בדגליו חמש סלעים לכושת : לסנוקרת חס הכשו
בזוכף של חמו' כותן לו י"ג לכושת כי גדול כושת לבד חייב ל'
דברים 4 (B) 2 ר

המניח פרק ג כבא קמא

דמרא מאי שלח ליה חסדא חסדא קנסא קנסבית כבכל אימא
 לי איזה גופיה דעוכדא היכי הוה א"ל דההיא גורגתא דבי
 תרי דכל יומא הוה דלוי חר מינייהו : יומא חר אול חר
 מינייהו וקא דלוי ביומא דחבריה : אמר ליה יומא דילוי הוא
 לא אשגח ביה : שקל פנדא דמרא מחייה : אמר ליה למחייה
 במאה פנדא דמרא : אפי' למאן דאמר לא עכיד איניש דינא
 לנפשיה במקום פסידא עכיד דינא לנפשיה : דאיתמר רב
 יהודה אמר לא עכיד איניש דינא לנפשיה : רב נחמן אמר
 עכיד איניש דינא לנפשיה : היכא דאיכא פסידא כולי עלמא
 לא פליגי דעכיד איניש דינא לנפשו' : כי פליגי היכא דליכא
 פסידא : רב יהודה אמר לא עכיד איניש דינא לנפשיה :
 כיון דליכא פסידא ליזיל לקמי דיינא : רב נחמן אמר עכיד
 איניש דינא לנפשיה : דכיון דדינא קעכיד : אמר לא מצינא
 דאיטרח : והלכה כרב נחמן דקיימא לן הלכה כרב נחמן
 בדיני : האי דקאמר לרכובה שלש וכו' קמפרשי רבנן דהאי
 דמי צער בלחוד הוא לבד מדמי בושת ורבנן אחריני אמרי
 האי דמי הכל הוא ומסייעי להאי מימרא ממועשה חנן בישא
 דלא חייבוה אלא פלגא דזוזא דתנן התוקע לחברו נותן לו
 סלע רהוא פלגא דזוזא ואנן הכי סכירא לן : נשכרה כרו
 ברשות הרבי' וכו' : מתניתין ר"מ היא דסבר ניתקל פושע
 הוא אבל חכמים אומרי' נתקל אונס הוא ולפיכך פטור דחני'
 גשברה כרו ולא סילקה נפלו נמלו ולא העמידה ר"מ מחייב
 וחכ"א פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים ומורים חכמים
 לר"מ באכנו סכיננו ומשאו שהניחן בר"ה ונפלו ברוח מצויה
 והזיקו שחייב ומודה ר"מ לחכמים במעלה קנקני' לגג ע"מ
 לגבן ונפלו ברוח שאינה מצויה והזיקו שהוא פטור וקאמר
 אביי בתרתי פליגי פליגי בשעת נפילה ופליגי לאחר נפילה
 פליגי

דברים : לפנדא דמרא בית יד סל המרא : לקופינא דמרא
 הוא הצדל עכמו : קנסא נוכת הוא חנם : גרנותא כור מים
 מכונסין שמסקין מהן סדות : מאה פכדי היה לו להכותו
 עבור שגזל מימיו : לא עכיד איניש דינא לנפשו' ואפי' סל זה
 אשר לעומ' חברו יוסר ודינו אמת לא יכריחנו אלא ככ"ד :
 דאיכא פסידא כי הכא דעך דחזיל לכ"ד ואתי כוב דלוי האי
 מאי דבעי ולא ידיע כמה דלית או יפסקו המים ולא יחא לו
 לפרוע : וחייב בדיני סני' משום שלא סילק : ברוח מצויה
 והזיקו חייב דפושע הוא אבל כופל ונתקל לחו פושע הוא :
 ברוח שאינה מצויה דאכוס הוא ופטור : בשעת נפילה
 כשהזיק ככד בשעת נפילה : ופליגי כשהזיק בחרסו' אחר
 נפילה

פליגי בשעת נפיל' כנתקל פושע הוא ר"מ סבר נתקל פושע הוא
 ורבנן סברי נתקל לאו פושע הוא ופליגי לאחר נפיל' במפקיר
 נזקיו ר"מ סבר מפקיר נזקיו חייב ורבנן סברי מפקיר נזקיו
 פטור ואם נתכוון לזכות בחרטיה חייב והיינו דקאמ' ר' יהוד'
 במתכוין חיי' וכשאינו מתכוין פטור דס"ל ברבנן דאמרי נתקל
 לאו פושע הוא ואפי' לאחר נפילה נמי פטור דכיון דאנוס הוא
 בשעת נפילה הווי להו הנך מים וחרסים כהפקר דאתי ממילא
 דהא איהו לא עבר ולא מידי אבל אם נתכוון לזכות בחרסים
 חייב דהא לאו הפקירה גינהו וכן הלכתא ומפקיר נזקיו
 דעלמא דלאו אנוס פלוגתא דר' יוחנן ורבי אלעזר חד אמר
 חייב וחד אמר פטור מאן דאמר חייב אמר לך אנא דאמרי
 אפי' לרבנן דלא אמרי רבנן מפקיר נזקיו פטור אלמא היכא
 דהוא אנוס אבל מפקיר נזקיו דעלמא חייב ואיסתתיים דר'
 יוחנן הוא דאמר חייב והלכתא כוותיה : ולענין אבנו סכיננו
 ומשאו שהניחה ברשות הרבים קיימא לן כשמואל דאמר כולן
 פבורו למדנו ובכולן אני קורא בהן שור ולא אדם חמור ולא
 כלים : והני מילי לענין קטלא אבל לענין נזקין אדם נמי חייב
 וכלים פטור בין אפקרינהו בין לא אפקרינהו כל תקלא בור
 הוא : אמר רבי אלעזר לא תימא ניתקל באבן וגישה בה הוא
 דחייב

כפילה : במפקי' נזקיו כגון זה דמסתמא מפקיר חרסים :

ר' מאיר סבר מפקי' נזקיו חייב דכו' סתייבא תורה היינו בור
 גר"ה דהפקר הוא חייב ור' יהודה סבר פטור דהמפקיר
 רשותו ולא הפקיר בורו זה בור האמור בתורה דכתיב בעל
 הבור ישלם בור דאית ליה בעליו וכו' קאמר רבי יהודה
 במתכוין לסוכרה וכו' דנפילה חייב כשאין מתכוין אלמ'
 לסורידה למטה מכתפיו ונתקל ונסבר פטור דנתקל לא הוי
 פושע : וניספ' באבן שהכלי נספ' באבן ונסבר בו : כר' נתן
 דאמר גבי שור שדחף חבירו לבור דכי ליכא לאיסתלומי משור
 הוא משתל' מבור דעביד ליה הויקא : כל חילו שאמרו
 שמותרין לקלקל גר"ה : פותקין ביבנותיהן כינור במקלח
 שופטין מי תשמיש רבית לר"ה : ל"ס דהנודר בקוטיס חייב
 אלמ' במפרוח ראשי הובותיהן לר"ה דהוה ליה בור גר"ה :
 למכמו בתוך שלו דהוי בור גר"ה אף על גב דהפקיר רשותו
 שהקטבו לר"ה פטור : להתחכך בכתליו וזק' סנתחכך משוכה
 הוא ומפרוח דמחויב משום דמומי' הוא ולא הפקירו :
 והפרוחו למקום מכלך בני אדם : בכותל רעוע דהוה ליה
 למכניע אסוקי חרפתיה סכותל זה עומד לסתור וחייב ג"ה
 דהוה ליה לחיטעוינהו : גדלו כיסוי בור של חבירו חייב
 בעל

המניח פרק ג בבא קמא

דחייב אבל ניתקל בקרקע ונישף באבן פטור אלא אפילו
 ניתקל בקרקע ונישף באבן חייב כמאן ברבי נתן דאמר כל
 היכא דליכא לאישתלומי מהאי משתלם מהאי וכן הלכתא ;
 מתני' השופך את המים בר"ה והוזק בהן אחר חייב כנזקו
 המצניע את הקוץ ואת הזכוכי' והגודר את גדרו בקוצים ונדר
 שנפל בר"ה והוזק בהן אחר חייב כנזקו : גמ' תניא כל
 אלו שאמרו פותקין ביבותיהן וגורפינן מערותיהן בימורת
 חתמה אין להן רשות בימורת הנשמים אף על פי שיש להן
 רשות אם הוזקו חייבין לשלם : המצניע את הקוץ ואת
 הזכוכית וכו' : א"ר יעקב א"ר יוחנן ללא שאנו אלא מפריה
 אבל מצמצם פטור מצמצם מאי טעמא פטור אמר רב אחא
 בריה דרב איקא לפי שאין דרך בני אדם להתחכך בכותלים ;
 חנו רבנן המצניע קוצותיו וזכוכיותיו בתוך כתלו של חברו
 ובא בעל הכותל וסתרו את כתלו ונפל בר"ה והוזקו חייב אמר
 ר' יוחנן לא שאנו אלא בכותל רעוע : אבל בכותל בריא
 פטור המצניע וחייב בעל הכותל : אמר רבינא זאת אומרת
 חמססה בורו ברליו של חבירו ובא בעל דלי ונטל את דליו
 והוזק חייב בעל הבור : ת"ר חסידים הראשונים היו מצניעין
 קוצותיהן וזכוכיותיהן בתוך שדותיהן ומעמיקין להן שלשה
 טפחים כדי שלא תעלם המחריש' : רב ששת שרי להו כנורא ;
 רבא שרי להו כרגלת : אמר רב יהודה האי מאן דבעי למהוי
 חסידא ליקיים מילי דנזיקין רבינא אמר מילי דאבות ואמרי
 לה מילי דברכות : מתני' המוציא (ח'מ תיד) תבנו וקשו
 לר"ה לזבלים והוזק בהן א' חייב כנזקו והקודם בהן זכה :

החופך

בעל הבור כו"ס כ' איבעי ליה לחסוקי אדעתיה שזי יטול את
 דליו : דגלת חדקל : מילי דנזקין ז"ל בר"ה תלתא בני דשוין
 צבו נזקין גזל ומשיב אביד' וחוכא' ורביית משוס דלא מיקרי
 חסיד חלא מאן דעביד לסגיס מסור' דיין בין לקדש עכמו
 צמותר לו דדברו טבינו לבין כמחוס במועבד הרחקה יתירה
 דלא ליגע באיסור גזל ונזקין וכיזכא בהן ואע"ג דבטאר מילי
 עוקיס נפשיה אדין תורה ודבריו סופרי חסידא הוה זרבינא
 אמר נבי דחסוד' מתקרי חסיד גמור לח מתקרו עד דהוו
 חסיד בכוליהו : לזבלים שודרכו שירקבו בתבן וסקס ויעשו
 זבל לזבל בהן שדות וכרמים : עד שלשים רשאים לקיח סס
 טעל מנת כן הנחיל והושע שלא יהו מקסידין זה על זה ;
 פשהיה לו לעמוד בהכי מתוקמא מתנותין כססכס כדי עמידת
 ולא עמד ולפיכך חייבין אפי' לרבנן כמו דמס' ואזיל : הוגנין
 נזכרו כלי זכוכית ; ואם נחמת ראשון נטלו מס' לקמן : בין
 דחיתוק

ההופך הנלל בר"ה והזק בהן אחר חייב בנזקו : גמ'
 לימא מתני' דלא כרבי יהודה דתניא ר' יהודה אומר בשעת
 הוצאת זבלים אדם מוציא זבלו לר"ה וצוברו כל ל' יום כרו
 שיהא נישוף ברגלי אדם וברגלי בהמה שעל מנת בן הנחיל
 יהושע לישראל את הארץ ופריק רב נחמן ב' יצחק מתניתין
 שלא בשעת הוצאת זבלים ודברי הכל : ואפילו הכי ליתר
 לדברי יהודה דפטר בשעת הוצאת זבלים דהא אוקימנא בסוף
 בבא מציעא בשיטה דאמר אביו רשב"ג ורבי יהודה ור' שמעון
 בולה סבירא להו כל שנתנו חכמים רשות והזיק פטור
 מלשלם וכל כי האי גזונא לית הילכחא כחד מינייהו :

מתני' שני (ח"מ תנן) קרדין שהיו מהלכין זה אחר זה
 ונתקל הראשון ונפל ונתקל השני בראשון הראשון חייב
 בנזקו של שני : זה בא בחביתו וזה בא בקורתו נשכר' כרו
 של זה בקורתו של זה פטור שלזה רשות להלך ולזה רשות
 להלך : היה בעל קורה ראשון ובעל הבית אחרון נשכר'
 חבית בקורה פטור ואם עמד בעל קורה חייב ואם אמר לו
 לבעל הבית עמוד פטור : היה בעל הבית ראשון ובעל קורה
 אחרון נשכר' חבית בקורה חייב ואם עמד בעל החבית פטור
 ואם אמר לו לבעל הקורה עמוד חייב : וכן זה בא בנרו וזה
 בא בפשתנו : שנים שהיו מהלכין בר"ה אחד רץ ואחד מהלך
 או שהיו שניהם רצין והזיק זה את זה פטורין : המכקע ברה"א
 והזיק בר"ה בר"ה והזיק בר"ה בר"ה והזיק בר"ה בר"ה והזיק בר"ה
 גמ' שני קרדין נכו' : אוקמא רבי יוחנן כשהיה לו
 לעמוד ולא עמד ולפיכך חייב ואפילו לרבנן דאמרי נתקל
 לאו פושע הוא הכא כיון שהיה לו לעמוד ולא עמד נפק ליה
 מדין אנוס וקם ליה כדין פושע אבל אם לא היה יכול לעמוד
 פטור ולא אמרינן היה לו להזהיר ששוב דטרור הוא : וכן
 הלכתא : ואי קשיא לך ההיא קמיותא נשכר' כרו ולא
 סילקה דאמר' אנוס הוא ולא מחייב ואע"ג דה"ל לסלק ולא
 סילק

דאיתוק מגופו של ראשון בין דאיתוק מנימוכו של ראשון גופו
 כדון אדם המזיק וחייב אף על הכלים של שני דגופו לא מסויכין
 כדון בור וממוכ' דראשון הוא כבור וחייב אם הזיק גופו דשני
 ופטור על ממוכו דשני אם הזיק בממוכו דראשון דכתיב חמום
 ולא כלים דבור חייב בנזקי אדם וכי דרש סור ולא אדם הכו
 מילי לענין קטלא אבל לענין נזיקין חייב אבל כלי' סבירתן או
 הוא מיתתן : שכו חייב בנזקי שלישי כדון מזיק סוכי דכוזק
 בגוף ששני ואפי' כוזק בו ממון ה"ג אבל איתוק שלישי אפי'
 גופו ממוכו של שני פטור דאפי' פורת בור אינו על ממוכו של

המניח פרק ג בנא קמא

סילק התם בנשברה כרו ולא סילקה כיון דאנוס הוא בשעת
 נפילה הוה להו הנך מיס וחדסים כהפקר דאתי ממילא ולפיכך
 אע"פ שהיה יכול לסלקם ולא סלקם פטור דמשעת נפילה
 איתפקרו להו אבל הכא איהו גופיה נפל ובגופיה איתקיל
 חבריה חילכך אע"ג שהוא אנוס בשעת נפילה אם יכול
 לעמוד ולא עמר חייב בגופיה לא הוי הפקר והשתא הואיל
 ויכול לעמוד ולא עמר לאו אנוס הוא : תניא הקרדין והזנבין
 שהיו מהלכין זה אח' זה ונתקל הראשון ונפל הב' בראשון
 והשלישי בשני ראשון חייב בנזקו של ב' ושני חייב בנזקו
 של שלישי ואם מחמת ראשון נפלו ראשון חייב בנזקי כולם
 ואם הוזירו זה את זה כולם פטורים וכולם חייבים על נזקי
 גופן ופטורין על נזקי ממונן אמר רבא ראשון חייב בנזקי
 שני בין דאיתוק בגופו בין דאיתוק בממונו ושני חייב בנזקי
 שלישי בדאיתוק בגופו אבל לאו בדאיתוק בממונו מאי טעמא
 דאמר ליה האי בירא לאו אנא כריתיה : ואם מחמת ראשון
 נפלו וכו' : מחמת ראשון היכי גפול דשדוי (ח"מ ת"ג) כשלדא
 א"נ כחוטרא דסמיאתא כלומר שנפל לרוחב הדרך ונתקל
 בו אחר מכלפי ראשו ואחר מכלפי גופו ואחר במרגלותיו :
 זה בא בחביתו וזה בא בקורתו וכו' : בעא מיניה רבא בר
 גתן מרב חסרא המזיק את אשתו בתשמיש המטה מהו כיון
 דברשות קא עכיד פטור או דילמא איבעיא ליה לעיוני
 ואסיקנא אמר רבא ק"ו (ח"מ סע"ט) ומרה יצר שזה לרשותו
 נכנס וזה לרשותו נכנס נעשה כמי שנכנס לרשות חברו
 וגולה זה לרשות חברו נכנס לא כל שכן אלמא חייב בנזקה:
 שנים שהיו מהלכין ברשות הרבים וכו' : תניא (ח"מ סע"ח)
 איסי בן יהודה אומר רץ חייב מפני שהוא משנה ומורה איסי
 בערב שכת בין השמשות שהוא פטור מפני שהוא רץ ברשות

אמר

שני וטעמ' דראשון שנתקל מעצמו פושט הוא לכך על גופו
 חייב משום אדס המזיק ואממוכו משום אבל שני חנוס הוא
 בנפילה שנתקל הראשון לכך על גופו חייב משום אדס המזיק
 דהיה לו לעמוד וממוכו פטור דאמר ליה האי בירא לקו אכא
 כרית' כי הראשון כרהו לכך פטור אע"פ' י שהיכ פנאי לעמוד
 דמסקו' נזקין אחר נפול' אונס פטור : כשלדא כנבל'
 המושלכ' לרוחב הדרך : כחוטרא' דסמיאתא כמקל של סומין
 שפעמי' מוסיטו על רוחב הדרך ומגשס בו : מפני שרץ
 ברשות לכבוד שנת : חייב בארבע' דכרו' אס לא מת אלא
 כיון כותן לו נזק כער ריפוי שכת ואנוסת לא מוחייב עד
 שיתכוון ורישא' שלא ברשות פטור מד' דגרים דליכ' פסיע'

אבל

המניח פרק ג' בבא קמא יט

אמר ר' יוחנן הלכה כאיסי בן יהודה : ואם היו שניהן רציף
 והזיק זה את זה אפי' בחול שניהן פטורין : המבקע ברשות
 היהיר וכו' : ת"ר הנכנס לחנותו של נגר שלא ברשות ונתזה
 לו בקעת וטפחה לו על פניו ומת פטור : ואם (ח"מ טעח)
 נכנס ברשות הייב במאי חייב א"ר יוסי בר חנינא חייב
 בארבעה דברים ופטור מגלות : רב פפא משמיה דרבא מתני
 ארישא הנכנס לחנותו של נגר שלא ברשות ונתזה בקערז
 וטפחה לו בפניו ומת פטור א"ר יוסי בר חנינא חייב בארבעת
 דברים ופטור מגלות : מאן דמתני לה אסיפא כ"ש ארישא
 ומאן דמתני לה ארישא אבל אסיפא כיון דברשות עאל חייב
 גלות : רב זכיר משמיה דרבא מתני לה אהא ומצא פרט
 לממציא עצמו מכאן אמר רבי אליעזר בן יעקב אם משיצאת
 אבן מתחת ידו הוציא הלה ארז ראשו וקבלה הרי זה פטור
 אמר רבי יוסי בר חנינא פטור מגלות וחייב בד' דברים :
 שאן דמתני לה אהא וכ"ש אקמיתא ומאן דמתני אהך אבל
 הא פטור לגמרי ומסתברא כמאן דמתני אקמיתא דפטור כהא
 לגמרי : מתני' (ח"מ תב) שני שוורין חמים שחבלו זרה
 בזה משלם כמותר חצי נזק : שניהן מוערין משלם כמותר
 נזק שלם : אהר תם וא' מועד מועד בתם משלם כמותר נזק
 שלם : ותם במועד משלם כמותר חצי נזק : וכן שני אנשים
 שחבלו זה בזה משלמין כמותר נזק שלם : אדם במועד :
 ומועד באדם : משלם כמותר נזק שלם : אדם בתם ותם
 באדם : אדם בתם משלם כמותר נזק שלם : ותם באדם משלם
 כמותר חצי נזק : ר"ע אומר אף תם שחבל באדם משלם
 כמותר נזק שלם : גמ' תוספתא כיצד משלם כמותר חצי

נזק

אבל נזק חייב אפי' צרישא כדדרסינן פלע תחת פלע לחייב
 אונס כרכון : ופטור מגלות לפי שכנס לרשות חברו : חייב
 בד' דברים היו פושע שזרק למקום שבנו אדם מכוון סס : מאן
 דמתני אהא חייב בארבע דברים כ"ש אקמיתא הנכנס לחנותו
 של נגר : מתני' כמותר שמוין מה שהזיקו של זה יתר על
 כזקי של זה וצאותו מותר משלם מה שהזיק יותר את החכי :
 מועד בתם משלם כמותר כלומר אם הוא חזיק את התם משלם
 יותר ממה שהזיקו קם : כוטל את הסור דהוא חכי נזק :
 וחכו את כספו דהיינו חכי נזק : וכן הלכתא ודאי כן הלכ'
 שנתן לו מנה דהיינו חכי נזק אבל קיימת ומכרו את הסור
 החי כו' : והנבילה שמתה יסבי' זו דהוי חזיקה ק"ו ו'
 וחכי נזק ע"ה לכך שקיל חכי חכי חכי דהוי קכ"ה זווי
 ומטי לכל חדא הזיקא ע"ה זווי : גמ' שבה נבילה אם

באקרא

המניח פרק ג כבא קמא

גזק שור שוה סאתים שנגח לשור שוה מאתים הכחישו חמשים
 זוז חזר האחרון והכחישו שלשה של זהב האחרון משלם
 לראשון חצי דינר זהב שהם שנים עשר זוז ומחצה : מתני'
 (ח"מ תנ) שור שורה מנה שנגח לשור שוה מאתים ואין
 הנבלה יפה כלום נוטל את השור : שור שוה מאתים שנגח
 לשור שוה מאתים ואין הנבלה יפה כלום : אמר ר"מ על זה
 גאמר ומכרו את השור החי וחצו את כספו אמר לו ר' יהודה
 וכן הלכתא : קיימת ומכרו את השור החי וחצו את כספו :
 ולא קיימת וגם את המת יחצו : ואיזה זה שור שוה מאתים
 שנגח לשור שוה מאתים והנבלה יפה חמשים זה נוטל חצי
 החי וחצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת : גמ' סכרי
 בין לר"מ בין לרבי יהודה האי מאה ועשרים וחמשה שקיל
 והאי מאה ועשרים וחמשה שקיל מאי בינייהו : ואסיקנא
 שבח נבלה איכא בינייהו : רבי מאיר סבר שבח נבלה דניזק
 הוי ור' יהודה סבר פלגי : אבל פחת נבלה כ"ע לא פלגי
 דניזק הוי דשמיין לנבלה כמה שויה בשעת מיתה מעיקרא ואי
 פחתה פחתה לניזק : ורכולי עלמא נמי וגם את המת יחצו
 פחת שפחתהו המיתה מחצין כחי כגון שור שוה מאתים שנגח
 לשור שוה ר' והנבלה יפה נ' זוז כמה פחתהו מיתה ק"ג הילכך
 משלם ליה שכעין וחמשה וחמשים דנבלה הא מאה ועשרים
 וחמשה : והיינו דקא אמרינן האי מאה וכ"ה שקיל והאי מאה
 וכ"ה שקיל : מתני' יש חייב על מעשה שורו ופטור על
 מעשה עצמו : חייב על מעשה עצמו ופטור על מעשה שורו
 ביצד שורו שבייש פטור והוא שבייש חייב : שורו שסימא
 את עין עבדו והפיל את שנו פטור והוא שסימא את עין עבדו
 והפיל את שנו חייב : שורו שחבל באביו ובאמו חייב והוא
 שחבל באביו ובאמו פטור מפני שהוא נדון כנפשו (ח"מ תס)
 שורו שהדליק את הגדיש בשבת חייב : והוא שהדליק ארץ
 את הגדיש בשבת פטור מפני שהוא נדון כנפשו : שור שהיה
 רודף אחר שור אחר והוזק : זה אומר שורך הזיק וזה אומר

לא

סוקרה מסעת מיתה עד שעת מכירה דר"מ סבר דניזק הוי
 וברשותו אייקר דאין למזיק טוס שותפות בה : פחת הנבלה
 דאס פחתה דמיה מסעת מיתה עד שעת מכירה דניזק הוי
 דהיה לו למכור אותה מיד : מתני' שורו שבייש פטור
 כדק"ל איש בעמיתו ולא שור בעמיתו : שורו שהדליק את
 הגדיש בשבת חייב חטי כזק דמסוכה הוא וכתב הר"ן דלמכין
 שור אין חילוק בין שבת לחול אלא משום סיקא דמיורי באלס
 קתמי לכו"פ (:) והוזק הכהן : בסלע לקה מתחכך היה

בסלע

לא כי אלא בסלע לקה המוציא מחבירו עליו הראיה : היו
 שנים רודפין אחר אחר זה אומר שורך הזיק וזה אומר שורך
 הזיק שניהם פטורים : ואם היו שניהם של איש א' שניהם
 צחיבים : היה אחד גדול וא' קטן הניזק אומר גדול הזיק
 והמוזק אומר קטן הזיק : אחד תם ואחד מועד הניזק אומר
 מועד הזיק : והמוזק או' לא כי לא תם הזיק המוציא מחבירו
 עליו הראיה : היו הניזוקין שנים אחד גדול ואחד קטן :

הניזק אומר גדול הזיק את הגדול וקטן הזיק את הקטן :
 והמוזק אומר לא כי אלא קטן את הגדול : וגדול את הקטן :
 אחד תם ואחד מועד הניזק אומר מועד הזיק את הגדול ותם
 את הקטן והמוזק אומר לא כי אלא תם את הגדול ומועד את
 הקטן המוציא מחבירו עליו הראיה : נמ' אמר רבה בר
 רבנא : טענו חייטים והודה לו בשעורים פטור : לימא מסייעא
 עליה : דתניא טענו חייטים והודה לו בשעורים פטור אי מהתם
 דזהו אמיגא מאי פטור פטור מדמי חטים ולעולם חייב בשעורי'
 יקמ' לן דפטור לגמרי : ואותכי עליה מיהא דתנן הניזוקין ב'
 א' גדול וא' קטן והמוזקין ב' א' גדול וא' קטן הניזק אומר
 גדול הזיק את הגדול : וקטן את הקטן : והמוזק אומר לא
 כי אלא קטן את הגדול : וגדול את הקטן : המע"ה הא לא
 מויתי ראה שקיל כדאמר מוזק אמאי חטים ושעורים נינהו
 דפריק ראוי ליטול ואין לו : ואקשינן והא תניא הרי זה
 משתלם לקטן מן הגדול ולגדול מן הקטן ופריק דתפס והכי
 נמי לענין טענו חטים והודה לו בשעורים אי תפס שעורים
 ולא מפקינן מיניה והכי קא פסקי רבנותא כדכתבי' : ואם היו
 שניהם של איש אחד חייבים ואוקימנא בר' עקיבא דאמר
 תורה דשותפי נינהו וטעמא דאיתנהו לתרווייהו דלא מצי

מרחי

בסלע ולקא : שניכין פטורין דתרווייהו מדחי ליה : שניהם
 צחיבי' בגמרא מפרש דאם שניהם בעין חייב ממה נפשך אבל
 אם שניהם אינן בעין כי אם הא' אמר לו המזיק אייתיראיה
 דבאי תורא חזקך ואשל' לך דתם אינו משלם אלא מגופו
 וכתם איירי : גדול הזיק ויש בגופו חכי כזק קטן הזיק ודמי
 קטן תקח ומותר חכי כזקך תפסיד : קטן את הגדול ואע"פ
 שחכי כזקו מרובה לא תקח אלא קטן שלי וחכי כזק של קטן
 תקח מן הגדול : ראוי ליטול אם מויתיראיה ואין לו אי לא
 מויתיראיה ולא רכב לאוקומי כדאמר כזק שמא ומזיק בריא
 דאם כן היינו סיפא ומאי אינטרוך : ושריק דתפס סקדס
 כזק ותפס הסור : דשותפי ניכהו בגוף הסור היולכך כי הו
 שניכין מוזקין וליקטנהו לתרווייהו אלא חד ח"ל אייתיראיה כו'

שור שננה פרק ד בבא קמא

קדתי ליה אבל ליתגהו לתרוייהו מצי אמר ליה זיל אייתת
ראיה דהאי תורא אזקך ואשלם לך :

סליק פירקא

אבל לר' ישמעאל כיון דאמר ב"ח הוה דזוזי מסית ביה הכוזק
במזיק איכד האחד לא איכד את זכות סלו :

בדרן עלך המניח

שור (ח"מ תא) שננה ארבעה וחמשה שוורים זה אחר זה
ישלם לאחרון שבהן אם יש בו מותר יחזיר לשלפניו
ואם יש בו מותר יחזיר לשלפני פניו והאחרון אחרון נשכר
דברי ר"מ : ר"ש אומר שור שזה מאתי שננה לשור שזה מאתי
ואין הנבלה יפה כלום זה נוטל מנה וזה נוטל מנה חזר ונגח
שור אחר שזה מאתי האחרון נוטל מנה ושלפניו זה נוטל
חמשים זוז וזה נוטל חמשים זוז חזר ונגח שור אחר שור
מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו חמשי זוז ושני הראשונים
דיגרו זהב : גמ' והלכתא בר' שמעון דהא אוקימנא
למתניתין רישא רבי ישמעאל דאמר בעלי חובות נינהו וסיפא
ר"ע דאמר שותפי נינהו וקיטא לן הלכה כר"ע מחבירו וכיון
דקאי ר"ש כותיה הלכתא כותיה : והיכא דתפסו נזק לגבות
ממנו נעשה עליו שומר שכר לנזקיו וסחייב בניזוקיה : והיינו
דקתני אם יש בו מותר יחזיר לשלפניו פרישנא הכי אם יש בו
מותר בניזקיו יחזיר לשלפניו וכהא אפילו ר' שמעון מודרה :
תנן ההם (ח"מ תכ) התוקע לחבירו נותן לו סלע ההוא גברא
דתקע ליה לחבריה שלחה רב טובי בר מתנה לקמיה דרב

אסי

שור שננה ארבע וחמשה שוריו ונכולן היכ תס שמסתל'
מגופו ופיכי דמי כגון סרא' שור וננה שור ולא ננה
שור וננה ואחר נגיחה שנייה רחם שני פעמי' או שלשה
פעמים שור ולא ננה דאפי' מועד לסירוגין אינו דשור אינו
נעשה מועד אח"כ נגח שלם נגיחות כסדרן זה אחר זה או
לסירוגים וסירוגים שוים סדתיא לקמן : ושלם חכי כזק מיד
לאחרון תחלה : ואם יש בו מותר יחזור לשלפניו כל חכי
כזקו ובראשונים יפסידו וטעמא מסר' בנמ' : ר' שמעון
אומר שותפין כינהו בניזוחין הילכך שור שזה ר' כו' :
ושלפניו זה כיון ראשון נוטל חמשים זוז והבעלים חמשים דיש
לכיון ראשון בו חכי השור לכך משלם חכי תשלומי כזקו
דשותפי

שור שנגח פרק ד בבא קמא כא

אאי סלע צורי תנן או סלע מדינה תנן ופשטה מיהא דאמרינן
 ד' יהודה אומר כל כסף קצוב האמור בתורה כסף צורי ושל
 דבייהם כסף מדינה א"ל ההוא גברא הנאיל ופלגא דוויזא הוא
 לא בעינן ניתבוח לעניי הדר אמר להו ניתבוח גיהלי דאזיל
 אברי בי' נפשאי אמר ליה רב יוסף כבר זכו בידה עניי ואע"ג
 דליכא עניי הכא דליוזכו ביה אנן ידי ענייב אנן דאמר רב
 יוארה אמר שמואל יתומי' אין צריכין פרוזבול וכן תני רמי
 בר חמא היתומי' אינן צריכין פרוזבול : רבן גמליאל ובירת
 דינו אביהן של יתומים : אוכא מאן דפשט מהא דמאן דיהיב
 מידי לעניי באמירה ובקא למהדר ביה מצי הדר ביה : ואמר
 הכי מדאמר רב יוסף ואף על גב דליכא עניי הכא דליוזכו ביה
 אנן ידי עניי' אנן שמעינן מינה דדינא דעניי' כדינא דהריוס
 דמי דבהריוס אי א"ל חד לחכריה מנה לי בידך תנהו לפלוגי
 במעמד שלשתן קנה ואי לא לא קנה הכי גמי דינא דענייב
 דמשום הכי אמר רב יוסף ואע"ג דליכא עניי הכא דליוזכו ביה
 כדינא דרמעמד שלשתן אנן ידי ענייב אנן : ואנן אמרי' ליכא
 למשמע מינה הכי דבהריוס אמרינן בפירך זו צדקה אלמא
 כדיבור מחייב : והאי דאצטריך רב יוסף הכא לטימר ואע"ג
 דליכא עניי הכא דליוזכו ביה אנן ידי עניי' אנן דאלמא אי
 לא

דשותפי כיכבו : חזר ונגח כו' האחרון נוטל מנה ק' זוו סיס
 לו דשור כי מנפשו משתל' : ושלפכיו שהיה חצי כשור של
 משלם מחלקו חצי מנה שנטל האחרון : ושנים ראשונים
 כוזק ראשון ושבעלים שהיה (להם בו מנה בין שניהם משלמים
 חצי חלקם שהן כ' דינר של זהב לכ"א שהם כ"ב דינרו כסף :
 גמ') בעלו חובות כינהו הניזוקין ולא שותפין וכשתפסו ניזוק
 ראשון מיד שהזיקו לנזבתי בימכה וכן שני וכן שלישי וכשתפסו
 עניו ראשון נעשה עליו שומר סכר כדמסיק וכשהזיק לשני
 איבד ראשון את זכותו לתפסו שני ונעשה עליו שומר סכר
 וכן כולם : והא דקתמי חס ים בו מותר (בנזקיו כגון שזקו
 הם פחות מנזקו הדי' וכן מה שהזוק הדי' פחות מנזקו השלישי
 זכ כולם) יחזיר לשלפכיו קשה דוחזיר לבעלים מיבעי ליה
 דאין לבעלים להפסיד חלקם שנסאר להם בשעת הזיק ראשון
 כולל הית' שמורתו עליו כי חס על הניזוק הכי קאמר חס ים
 אמת' בכוזקין כגון שהיה ניזוקי רביע מרובה (משל חמושו)
 כגון ששור של רביעי סוב מנה ויש לו במזיק כ' זוו ושל
 המשי סוב כ' זוו ואין לו על זה אלא דינר זהב וחזיר דינר
 זהב לשלפכיו וכן כולם חס של ראשונים יתר על של אחריו :

שקוקע לחברו שבכחו כגד אזכו ל"א תקיע ממש : כותן לו סלע
 לדמי

שור שנגח פרק ד בנא קמא

לאו הכי הוה מצי למיהדר ביה לאו משום דדין עניים כדריף
הדיוט דמי אלא משום דההוא פלגא דזווא לאו ברשותיה
הוה קאי דהא לא אגא לידיה : כדאמרינן אמר רב כל מסוף
שאינו יכול להוציאו בדוינים והקדישו אינו קדוש ואקשינן
הא יכול להוציאו בדוינים והקדישו קדוש והאמר רבי יוחנן
גזל ולא נתייאשו ממנו הבעלי שניהם אינם יכולין להקדי
זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו ואוקימנא להא
דרב בסרקעי דכי יכול להוציאו בדוינין ברשיתיה קאי
ושמעין מינה דבמטלטלי אפילו ממון שהוא יכול להוציאו
בדוינין והקדישו אינו קדוש ומשום הכי אמר ליה רב יוסף
אנן ידי עניים אנן דלא גרע מדינא דהדיוט דקני במעמד
שלשתן : אבל מדי ו"ד סי' רכז רכח רנט) דאיתיה ברשותי
ואמר הרי לעניים כבר זכו ביה עניי ולא מצי למהדר בידך
כראמר בפירך זו צדקה ואמר רבא צדקה מחייב עלה לאלתרי
דחא קיימי עניים : אבל ודאי אי בעי לשנויי ההוא מידוי
דיחב לעניי עד דלא אמטייה ליד גבאי במידי אחרינא
דכוותיה מצו לשנויי כדגרסינן בערכין אמר רב נחמן אמרי
רבה בר אבוה אמר רב סלע זה לצדקה מותר לשנותו בין
לעצמו בין לאחר לא שנא אמר זו ולא שנא אמר עלי ותנא
רבנן האומר סלע זה לצדקה עד שלא באר ליד גבאי מותר
לשנותה משכאת ליד גבאי אסור לשנותה : מתני' שור
שהוא מועד למינו ואינו מועד לשאינו מינו מועד לאדם
ואינו מועד לבהמה מועד לקטנים ואינו מועד לגדולים למיין
שהוא

לדמי בוס' כזק כער וריסוי חס יסכו לשם : ההוא דתקט כו'
וזהו תפס משלו דאל"ל לא מגבי' ליה בדבל : (מי' סלחוי
רב טוביה משום דמספקא לי האי סלע דתנן גבי התוקע
לקבירו או סלע כורי הוא או סלע מדינה הוא) סלע כוריד'
זוים : סלע מדינה שמיני שבסלע כורי זה הוא חזי דיכרי
זכדיכר משקלו זה בשנים ומחכס למשקל הכרזל : ושל דברייה
פגון זה דשיעורא דרבנן הוא : הוחיל וסלג' זווי הוא ולג'
ות' : וד טכיים חנן דרב יוסף גבאי סל עכיים סיה : איך
פריכין פרוזבול דב' לחן הכי חין שביעי' משמטת חוב שלהנ
דהו שטרו' סלכס פ' אילו מסורים לכ' ד ותנן המוסר שטרותיו
לכ' ד איך שביעיות משמטת דגופה של פרוזבול הוא מוסרי
לכס פלוני ופלוני בדיונין : ר"ג וב"ד נקט דר"ג היס נשי' וב"ד'
חשוב כ"ה ב"ד אחר : לקטנים לעגלים : (מתני'
וחיבו מועד מסקינן בגמרא דלא תכינן וי'ו אלא מונו
מועד ודינא קאמר דהיכא דחייעיד לחד מינא אע"ג
דלא איתרמי ליה מינא אחריו' לאחוי' או כנח ליה
מסתמא

שור שנגח פרק ד בבא קמא כב

שהוא מועד לו משלם נזק שלם ולמין שאינו מועד לו משלם
 חצי נזק : אמרו לפני רבי יהודה הרי שהיה מועד לשכתות
 ואינו מועד לימות החול אמר להם לשכתות משלם נזק שלם
 ולימות החול משלם חצי נזק : מאימתי יהי תם משיחזור
 בו שלשה ימי שבתות : גמ' איתמר רב זכיד אמר ואינו
 מועד תנן רב פפא אמר אינו מועד תנן : רב זכיד אמר ואינו
 מועד תנן הא סתמיה הוי מועד ורב פפא אמר אינו מועד תנן
 סתמי' לא הוי מועד וסוגיין כרב פפא : ואת"ל אית' לרב פפא
 נגח שור חמור וגמל נעשה מועד לכל : תנו רבנן ראה שור
 נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח שור לא נגח
 נעשה מועד לסירוגי' לשוורי' : ת"ר ראה שור נגח חמור
 לא נגח סוס נגח גמל לא נגח פרד נגח ערוד לא נגח נעשה
 מועד לסירוגין לכל : מתני' שור של ישראל שנגח לשור
 של הקדש ושל הקדש שנגח לשור של ישראל פטור שנ' שור
 רעהו ולא שור של הקדש שור ישראל שנגח לשור של נכרי
 פטור ושל נכרי שנגח של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק
 שלם : גמ' מה נפשך אי רעהו דוקא דנכרי כי נגח דישירא
 נמי פטור ואי רעהו לאו דוקא אפי' דישירא כי נגח דנכרי
 ליחויב א"ר אבהו אמר קרא עמד וימודד ארץ ראה ויתר
 גוים מרה ראה ראה שבע מצו' שקיבלו עליהם בני נח ולא
 קיימום עמד והתיר ממונן לישראל : מתני' שור של
 פקח שנגח שור של חש"ו חייב שור של חש"ו שנגח שור של
 פקח פטור : שור של חש"ו שנגחו מעמידין להן אפטורופין

ומעידין

מסתמא אינו מועד אלא לאותו מין שמועד לו : הרי
 הוא מועד לשבתו לפי שהוא בטל ממלאכה וזכה דעתו עליו
 מועד לשבתו ואינו מועד לימות החול מה מספס סל זה כך
 שאלוהו תלמודיו : שלם ימי שבתות לאחר שמועד לשבתות
 העבירו לפסיו סוורים ולא נגח חזר אל תמותו ואם חזר ונגח
 אינו משלם אלא ח"כ : גמ' ואינו מועד תכן ואינו מועד
 לשחיבו מינו דידעינן ביה דלא נגח כגון דעברנא ליה תמים
 ולא נגח הילכך למי שחיבו מועד לו אם נגחן לאחר זמן
 משלם ח"כ אבל סתמא אם העוד לזה הועד לזה וכן אם הועד
 לקטני' הועד לגדולים סתמא : אם תימא לומר כלומר
 חשיבו חת"ל אית' לרב פפא דסתמא לא הוי מועד לשחיבו
 מינו חשיבו הכי נגח שור וחמור וגמל נעשה מועד לכל ולא
 בעינן ג' כניחות לכל חד וחד מאחר שנתקיימו העדלותו י"י
 ג' מוכיח בלבו : לסירוגי' ואם נגח רכוסין אינו משלם אלא
 חכו נזק על האחרון : ערוד חמור הכר : שור של חש"ו

שור שנגח פרק ד בבא קמא

וצעירין להן בפני אפטרופין: נתפקה החרש ונשתפה השוטת
 והגדיל הקטן חזר לתמותו דר"מ ר' יוסי אומר הרי הוה
 בחזקתו: שור האצטרדין אינו חייב מיתה שנ' כי יגח ולא
 שיגח והוה: שור שנגח את האדם ומת מועד משלם את הכופר
 תם אינו משלם את הכופר: וזה וזה חייב מיתה: וכן בכך
 וכן בכת: נגח עבד או אמה משלם ל' סלע בין שהוא יפה ק'
 מנה בין שאינו יפה אלא דינר זהב: שור שהיה מתחבך
 בכותל ונפל על האדם ומת: נתכוון להרוג את הבחמה והרג
 את האדם לנכרי והרג את ישראל לנפלים והרג בן של קיימא
 פטור: שור האשה שור היתומי' שור האפטרופין שור המדבר
 שור ההקדש שור גר שמרת ואין לו יורשין הרי אלו חייבין
 מיתה: ר' יהודה אומר שור המדבר שור ההקדש שור גר
 שמת ואין לו יורשין פטורין מן המיתה לפי שאין להן בעלים:
 שור היוצא ליסקל והקדישו בעליו אינו מוקדש שחטו בשור
 אסור: אם עד שלא נגמר דינו הקדישו בעליו מוקדש שחטו
 בשור מותר: מסרו לשומר חנם ולשואל לנושא שכר ולשוכר
 נכנסו תחת הבעלים יצא והזיק מועד משלם נזק שלם ותם
 משלם חצי נזק קשרו בעליו כמוסרה ונעל בפניו כדאוי ויצא
 והזיק א' תם וא' מועד חייב דברי ר"י ר' יהודה אומר תם
 חייב ומועד פטור שנ' ולא ישמרנו בעליו ושומר הוא זה:

ד"א

סנגח שור של קיקח פטור וטעמא מפרש בגמ' דאין מעמידין
 אפטרופוס לתם לנכות מגופו הכיזק אבל מעמידין
 אפטרופוס לשור יתומים להיות במקום הבעלים לקיים והועד
 בבעליו וכשיעשה מועד גובין הכזק ממקרקעי דיתמי אבל תם
 דגובין מגופו וגופו מטלטלי הוא אין אין זחקין לגנות
 ומטלטלי דיתמי: מעמידין להן אפטרופוס ולא לסלם חמי
 נזק אלא שלאחר סלם עדיו' נעשה מועד ומשלם כ"ס מן
 הבעליה: חזר לתמותו דקסבר רשות מסנה מועד שיכף
 ארשות זה וככנס ליר בעלים אחרים ארשות מסנה מועד שיכף
 העדאתו: האיכטדין המיוחד לכניחות ומלמדיו אותו לכך:
 שנגח את האדם ומת: מועד חס הוא מועד להרוג שכר
 המית ג' בני אדם משלם כופר סלם וחס הוא תם שלא הרג ג'
 בני אדם פטור מכופר דכתיב בעל הסור כקי ודרשינן נקן
 אחלו כופר: וזה וזה חייבין מיתה דבתם כמי כתיב סקל
 יסקל: וכן בכך בן קטן ותיכנות קטנים חייבין עלייהו
 כופר וסקילה כעל הגדולים: בין שהו' יפה כו' דקנסינהו
 רחמנ' לבעלים: שור היתומים שאין להן אפטרופוס וסור
 אפטרופוס של יתומים: מסרו לשומר חנם קודם סנגח:

שור' שנגח פרק ה בנא קמא כג

ר"א אומר אין לו שמירה אלא סכין : כלו' שאינו נפטר מדין
שמים אלא בעחישתו : גמ' מאי טעמיה רר' אליעזר אמר
אביי כדחניא ר' נתן אומר מנין שלא יגדל אדם כלב רע
בתוך ביתו ולא יעמיד סול' רעוע בתוך ביתו ת"ל (דבריו כב)
ולא תשים דמים בביתך : אע"ג דק"ל כר' נתן לית הלכתא
בר"א דאמ' אין לו שמירה אלא סכין :

סליק פירקא

ככנסו תחת הצעלים מתחייבין בכל נזקים כצעלים : שלא יגדל
אדם כו' הכי כמו כתיב לא ישמרכו לא יקיימנו הוא :

הדרן עלך סור סנגח

שור' שנגח את תפרה ונמצא עוברת בצדה ואין ידוע אם
עד שלא נגחה ילדה ואם משנגחה ילדה משלם חצי
נזק לפרה ורביע לולד : וכן פרה שנגחה את השור ונמצא
ילדה בצדה ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה ואם משנגחה
ילדה משתלם חצי נזק מן הפרה ורביע מן הולד : גמ'
אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי סוסכוס דאמר ממון
המוטל בספק חולקין אבל חכ"א זה כלל גדול בדין המוציא
מחבירו עליו הראיה וק"ל דיהייד ורביים הלכה כרביים : למה
לי למימר דזה כלל גדול בדין דאפילו נזק אומר כרי ומזיק
אומר שמה אי נמי לכי הא דאיתמר המוכר שור לחבירו ונמצא
נגחן רב אמר הרי זה מקח טעות ושמואל אמר יכול לומר לו
לשחיפה

שור' סנגח את הפרה ונמצא עוברת מת בצדה ואין ידוע
אם עד שלא נגחה ילדה ולא מת מחמת הנגיח ואם
משנגחה מת מחמת הנגיחה הפילה אותה : רביע נזק דקס
חייב ח"כ וכהו ולד הוי ממון המוטל בספק חולקין : וכן פרה
כו' מפר' בגמ' : גמ' (זו דברי סוסכוס וברי' לומר
דמתקין דהכא איירי בעוונת דת' באגס דאלו היתה הפרה בבית
בעליו לא יאמר סוסכוס חולקין כדאמרין גבי מתני' דסמחאי
פרי' בחומר ונחזי ברשותא דמאן קיימא וכן ב"ש וסת' דמארי' וס'
קמא הא מני סוסכוס היא ומזקמינא לה בסומט' ובאגס חלמא
דלא חמר סוסכוס חולקין אלא באגס ומזכא בו שאינו ברשות
בעלים אבל חכמי' אומרין וכו' וק"ל יחיד ורביים הלכה כרביים :
אי כמו לכי הא דיכול לומר לשחיפה מכרתיך כך חף על גב
דאיכא למנצר זיל בתר רובא ורובא לרדיא לחריטה זכוי דהו'

שור שנגח פרק ה בכא קמא

לשחיטה מכרתיו לך : (ואמרינן ונחזי אי גברא דזבין לרדיא
 לרדי ואי גברא דזבין לנכסתא לנכסת' לא צריכה כנבר' דזבין
 לתא ולהא וכו' כדכתבנוה בפרק המוכר פיורת לחבירו ולא
 צמחו עד ושמאל אמר כי אזלינן בתר רובא באיסורא אבל
 בממונא לא אזלינן בתר רובא והמוציא מחבירו עליו הראיה:
 א"ר שמואל בר נחמני א"ר יוחנן מנין למוציא מחבירו שעליו
 הראיה שנאמר מי בעל דברים יגש אליהם יגש ראייה לנהם:
 מתקיף ליה רב אשי הא למה לי קרא סברא היא דכאיב ליה
 כיבא הוה אזיל לכו אסיא אליה קרא לכדרב נחמן הוה
 דאיצטריך דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח מנין שאין
 נזקקין אלא לתובע תחלה שנאמר מי בעל דברים יגש אליהם
 יגש דבריו אליהם : אמרי נהרדעי משמיה דרב ופעמים
 נזקקין לנתבע תחלה והיכי דמי דקא זילי נכסיה : וכן פרה
 שנגחה את השור וכו' : חצי נזק ורביע נזק מאי עבירתיה
 פלגו נזקא הוה רבעי שלומי ואסקרה רבא כגון דפרה דחד
 וולד דחד : והכי קאמר איתה לפרה משתלם חצי נזק מן
 הפרה ליתא לפרה משתלם רביע נזק מן הולד משום דלא
 ידעינן אי הוה ולד בהדה בעידנא דנגחה או לא : דאי פשיטא
 לן דהוה ולד בהדרה כי נגחה משתלם חצי נזק כוליה מולד
 נכיון דלא ידעינן משלם רביע נזק דהוה ליה סמוך המוטל

בספק

מוחטעו' אשמועינן מתניתין הואיל ונקיט מוכר מעות הוי
 אידך המע"ה : לנכסת' לשחיטה : בעל דברים תובע : אין
 נזקקין אלא לתובע תחלה כגון ראובן שתובע משמעון מכה
 שהלווהו ושעעון משיב תפסת משליו החזירכו לו מה שתפסת
 או משכון הוי בידך ונפחת מדמיו על ידי שנשתמסת בו
 בתחלה נזקקין לטענת ראובן מוכיחין המכה משמעון ואחר
 כך נזקקין לדין על דבר התפיסה והמשכון : דקא זילי נכסי'
 שיש כחן תנרי' שיתכנו בדמיו יקריס ונחר ילכו להם אי כנו
 כגון שקרקעותיו זלות על ידי תביעה זו שרואין אותן דחוק
 למעות ואם יזיחו לו תפיסתו או המשכון ימכרנה וישלם
 מהם : ח"כורביע נזק היינו כל הנזק לבד רביע : ואמאי
 הא תס הוא ופלגא נזקא ולא יותר בעו לשלומי דפרה ולד של
 פרס אחר דלא ידעי' כדמס' בתר הכי : (משתלם חכינזק
 מפרה ממה נכסף ליתה לפרה ותס אינו משלם אלא מנזקו
 וא"ל הב לי מולד דאיהו כמי חזקין משלם ליה מיניה ריבעא
 דנזקא ואידך ריבעא מפסיד טעמא דלא ידעינן זו דברי
 סומכוס הוי כדאמר לעיל אכל לרנכן דקי' לכותיהו כל היכא
 בלא חיפסט לן זליתא לפרה לית ליה מידו מולד) ליתא לפרה

שור שנגח פרק ה בנא קמא כו

בספק וחולקין : זו דברי סומכוס כדכתבינן אכל חכ"א
 המוציא מחברו עליו הראיה הילכך אי פשיטא לן דהוה ולך
 בהרה כי נגחה והשתא ליתא לפרה משתלם חצי כוליה מולד
 ואי לא פשיטא לן ווליתיה לפרה דלישתלם מינה לית ליה ולא
 מידי : גרסינן בפרק המוכר פירות שור שהיה רועה על נבי
 הגהר ונמצא שור הרוב בצרו אע"פ שזה מנוגח וזה מועד ליגח
 זה מנושך וזה מועד לישוך אין אומרים בידוע שזה נשכו וזה
 נגחו רבי אחא אומר גמל האוחר בין הגמלים ונמצא גמל
 הרוב בצרו בידוע שזה הרגו : וקיימא לן כתנא קמא : אמר
 רבא פרה שהזיקה גובה מולדה מ"ט גופה היא : תרנגולת
 שהזיקה אונו גובה מביצתה מ"ט פירשא בעלמא הוא : ואמר
 רבא אין שמין לא לפרה בפני עצמה ולא לולד בפני עצמו
 אלא שמין לולד על גב פרה : שאם אתה אומר כן אתה
 מכחיש את המזיק : וכן אתה אומר בקוטע יד עברו של חברו
 וכן אתה אומר במזיק שדהו של חברו : אמר ליה רב אחא
 בריה דרבא לרב אשו ואי דינא הוא נכחוש מזיק א"ל משום
 דאמר ליה פרה מעברתא אזיקנא מינך פרה מעברתא שלימנא
 לך : פשיטא פרה דחד וולד דחד פיטמא לבעל פרה ניפחא
 מאי רב פפא אמר לבעל פרה רב אחא בריה דרב איקא אמר
 חולקין : והלכתא חולקין : מתני' הקדר שהכניס את
 קדרותיו לחצר ב"ה שלא ברשות ושברתן בהמתו של ב"ה

פטר

ותס אינו משלם אלא מגופו ואמר ליה כיון כב ליה מולד וגם
 איבו אזקא משתלם רביע נזק ואידך רביע נזק מפסיד ואפילו
 אם הולד טוב כל חצי נזק : האוחר שעוסק בתשמיש גמל הוא
 אוחר כגד אחר : בידוע שזה גמל האוחר הרגו סדרך בהמו'
 להסתגע ולהכות אחרים בשעת תשמי' וכ"ס אם היה הגמל
 אועד סס שאומרה שהרגו הוא : פירשא דבר הסורש ממנה :
 אין שמין ארישא נזאי אסור סנגח את הפרה והפילה אין שמין
 כל אחר בפני עצמו כי היה הנזק בעולם הרבה חלא שמין
 פרה מעובר' כמה ביתה יפה תחילה וכמה היא יפה אחר
 שהפילה אם חיה או מתה : מכחיש מפסיד : בקוטע יד עבדו
 של חברו אין שמין ביד בפני עצמו לומר כמה חדס רוכה
 ליטל לקטוע יד עבד כזה כי ודאי לא הוה לוקח דמיס רביס
 חלא שמין עבד זה כמה שזה עתה וכמה הוא שזה מתחילה :

במזיק שדה של חברו קובץ כטיעותיו או אכל ערונה אחד
 אין שמין אותה לבדה אלא שמין בית סאה באותה שדה כמה
 פחתו דמיה בשביל ערונה זו : פיטמא מה שהוא יפה שומכ'
 פוי דבעל בסרה דולד לא אייתי שומן : מיטמא מה שהיתה

שור שנגח את הפרה פרק ה בנא קמא

פטור : ואם הוזקה בהן בעל הקדרות חייב : ואם הכניס
 ברשות בעל החצר חייב : הכניס פירותיו לחצר ב"ה שלא
 ברשותו ואכלתן בהמתו של ב"ה פטור : ואם הוזקה בהן
 בעל הפירות חייב : ואם הכניס ברשות בעל חצר חייב :
 גמ' אמר עולא אמר רב ל"ש אלא שהוחלקה בהן : אבל
 אכלה פטור מ"ס היה לה שלא תאכל : ההיא איתתא דעלתא
 למיפ' בההיא ביתא אתא ברחא דמרי ביתא אכליה ללישרה
 חביל ומית חייב' רבא לשלימי דמי ברחא : ליטא פליגא
 דרבא אדרב דאמר רב היה לה שלא תאכל הכי השתא התם
 שלא ברשות לא קביל עליה נטירותא הכא ברשות קביל עלי'
 נטירותא : ומאי שנא מהאשה שנכנסה לשחון חטים אצל
 ב"ה שלא ברשות ואכלתן בהמתו של ב"ה פטור ואם הוזקה
 בהן חייבת טעמא דשלא ברשות הא ברשות פטורה : אמרינן
 לשחון חטים כיון דלא בעיא צניעותא לא מסלקין מרואת'
 דחצר נפשיהו הילכך עליהו דידהו רמיא נטירותא אבל למיפא
 כיון דבעי צניעותא כלוקי מסלקי מרואת' דחצר נפשיהו
 הילכך עליה דידהו רמיא נטירותא : מתני' הכניס שורו
 לחצר ב"ה שלא ברשות ונגחו שורו של ב"ה או שנשכו כלבו
 של בעל חצית פטור : נגח הוא שורו של ב"ה חייב : נפל
 לבור והכאיש ארץ מימיו חייב : הירד אביו או בנו בתוכו
 משלם את הכופר : ואם הכניס ברשות בעל חצר חייב : ר'
 אומר בכולן אינו חייב עד שיקבל עליו ב"ה לשמור :

גמ' אמר רבא הכניס שורו לחצר ב"ה שלא ברשות וחפר
 בה בורות שיחין ומערות בעל השור חייב בנזקי חצר : ובעל
 החצר חייב בנזקי הבור ואע"ג דאמר מר כי יכרה איש בור
 ולא שור בור הכא כיון דאירע עליה לאיתווי עפרא וממלי
 ליה ולא קא מיתי וממלי כמאן דכרייה הוה דמי : ואמר
 רבא הכניס שורו לחצר ב"ה שלא ברשות והזיק את ב"ה או
 ב"ה
 יסה מחמת נפחא טהיתם נראית גדולה למי יסלם : לא שנו
 סא דקתני הוזק בעל הפירות חייב : אבל אכלה יותר מדאי :
 ברחא עז : חביל נתחמם : הכא ברשות קבל עליה נטירותא
 ולא מסוס דקסבר דכל מאן דעל ברשות מקבל עליה נטירות'
 דבהמה בעל החצר חלף מסוס כדמסיק דלמיפא בעי כטיעות
 לפי שמגלה חת זרועותיה נשעת לוסה ואפיוה ואיסתלקין
 קריות' דחצר מהכא הילכך עליה רמיא נטירותא : נסל
 לבור נסל הסור לבור : בעל חצר חייב בנזקי הבור אם הפקיר
 רשותו : חט"ג דכתיב איש בור ודרשינן ולא שור בור ה"מ
 דבור בר"ב דלאו עליה רמיא לנטוריה ולמלוויש אבל הכא כיון
 דחית

שור שנגח את הפרה פרק ה בנא קמא כה

ב"ה הוזק בו חייב : הרביץ גללים טינפו כליו של ב"ה פטור
 דהו להו גללים כור ולא מצינו כור שחייב בה את הכלים :
 ואמר רבא נכנס לחצר ב"ה שלא ברשות והזיק ארז ב"ה או
 ב"ה הוזק בו חייב : הזיקו ב"ה פטור אמר רב פפא לא אמרן
 אלא דלא הוה ידע ביה : אבל הוה ידע ביה אפי' הזיקו ב"ה
 חייב מ"ט משום דא"ל כי אית לך רשותא לאפוקן לאזוקן לית
 לך רשותא . ואזרו לטעמיהו דאמר רבא ואיתימא רב פפא
 שניהן ברשות שניהן שלא ברשות הזיקו זה ארז זה חייבין
 הוזקו זה בזה פטורין : טעמא דשניהן ברשות ושניהן שלא
 ברשות אבל א' ברשות וא' שלא ברשות שברשות פטור ושלא
 ברשות חייב : נפל לבור והבאיש מימיו : הג"ה אמר רב
 לא שנו אלא שהבאי גופו : אבל הבאיש מריחו פטור מאי
 טעמא גרמא בעלמא הוה ע"כ : היה אכיו או בנו בתוכו
 משלם את הכופר : אמאי הא תם הוא ותם אינו משלם את
 הכופר אמר רב כמועד ליפול על בני אדם בכורות : אי הכי
 בר קטלא הוא דחזא ירקא ונפל : ואם הכניס ברשות בעל
 החצר חייב וכו' איתמר אמר רב הונא אמר רב הילכתא כתנא
 קמא ושמאל אמר הילכתא ברבי : והלכתא כשמואל דק"ל
 הילכתא

דאית ליה עליה כו' : וטינפו כליו של בעל הבית לאחר כן
 פטור ודוקא כליו אבל הוא עצמו חס כוזק בו חייב בעל הסור
 ולא פטרינן ליה משום חיס כוזק ולא שור כוזק דכל מידי
 דהוה דידיה בטעת נפילה כגון גללים וכגון נסלו גמלו ולא
 בעמידו דחייב משום כוזק אע"ג דלאו חיבו כרייה חלא הנמל
 מ"מ כיון דבטעת נפילה דיליה הוא ועליה רמיח לסכוקי
 כמאן דכרוי דמי ואף על גב דעסקיר ליה בתר טעתא ולא
 דמי לשורו שחפר כוזק בר"ה דחפירה לאו דידיה הוא ודליל
 הקשו ברנלי תרנגול מאליו הדליל לאו דידיה הוא : היזק
 היינו טכיוקה בידים : כוזק שזב היה עומד במקומו וב"ה
 נתקל בו : שניהם ברשות כגון ברשות הרבים או בחצר
 הסותפין או סתן לו בעל הבית רשות ליכנס : או שניהן
 שלא ברשות כגון שניהם רכים בר"ה : הוזקו זה בזה פטורים
 זהאי הוזקו הזיקו הוא ולא דק בלישנ' : לברשות פטור בין
 הזיקו בידים בין ממילא ונדלח ידע ליה : מגופו שהיה
 מלובלך בטיט : מריחו לאו גופיה הוא כי מריחת הנבילה
 ממילא איתיה ונדילה גרמא בעלמא הוא שגורס הסרחון לבא :
 קטלא הוא וליתני דשור בסקיל' : דחזא ירקא עשב ע"פ
 הדור ובא לאוכלה ונפל דאיהך נפילה לא חיביון ומ"מ משלם
 כוסר חפילו סלא בכונסה כי רבינן ליה אואס כוסר לעיל :

שור שנגח פרק ה בכא קמא

וילכתא כשמוט כדני : מתני' שור שהיה מתכוין לחברו
 והכרה את האשה ויצאו ילדיה פטור מדמי ולדות : אדם
 שהיה מתכוין לחברו והכה את האשה ויצאו ילדיה משלם
 דמי ולדות : כיצד משלם דמי ולדות שפין את האשה כמה
 היתה יפה עד שלא ילדה וכמה היא יפה משילדה : אמר
 רשב"ג א"כ משהאשה יולדת משכחת אלא שפין את הולדורת
 כמה הן יפין ונותנין לבעל ואם אין לה בעל נותנין ליורשיו :
 היתה שפחה ונשתחדרה או גיורת פטור : גמ' שור שהיה
 פתכוין וכו' : טעמא דנתכוין לחברו הא נתכוין לאשה גופה
 משלם דמי ולדות לימא תחוי תיובתיה דרב אדא בר אבהו
 דאמר שוורים כי נתכוונו לאשה פטורין מדמי ולדו' אמר לך
 רב אדא בר אבהו הוא הדין דאפי' נתכוונו לאשה : עצמה
 פטורין מדמי ולדות והאי דקתני שור שהיה מתכוין לחברו
 איידי דבעא מיתנא סיפא אדם שהיה מתכוין לחברו דהכי
 כתיב קרא תנא דישא נמי שור שהיה מתכוין לחברו : וק"ל
 כרב אדא בר אבהו חדא דכי אתא רב חנא מדרומ' איתי
 מתניתין בדיה כותיה ועוד דהא רב פפא כותיה שייכא דאמר
 רב פפא שור שנגח את השפחה ויצאו ילדיה משלם דמי
 ולדות מ"ט תמרא מעברת' הוא דאזיק דאמר קרא שבו לכם
 פה עם החמור עם הדומה לחמור : מתני' החופר בור
 בר"ה ופתחו לר"ה בר"ה ופתחו לר"ה ברשות היחיד ופתחו
 לרשות היחיד אחר חייב : החופר בור בר"ה ונפל לתוכו
 שור או חמור חייב : אהר החופר בור שיח וטערה הריצין

ונעיצין

מתני' מתכוין לחבירו בגמ' מפר' אמאי קתני הכי : א"כ
 משהאשה יולדה משכחת אס כן דכך שפין כדקאמר אשתכח
 דלא ייב מידו סהי' משכחת יותר לאחר שתלד לימכר מקודם
 שתלד למסוכנת היא מנער לידה : ונותן לבעל שהתורה
 זכתה לו דכתוב בעל אשה הוא היתה שפחה משוחרר' או
 גיורת נשואה לגר' או לעבד משוחרר ומת בעל פטור סהמזיק
 בנכסיו הגר' שמת ואין לו יורשי' זכה ולכך זכה זה במה
 שבידו : כי נתכוון לאשה לאשה נמי פטורי' דרשינן נקי
 מדמי וולדו מבעל הסור נקי דהכי כתיב קרא כי ינצו אנשים
 אלמא בנתכוין לחבירו מסתעי' : שור שנגח שפחה משמע
 דוקא שפחה : מתני' ופתחו לר"ה וכו' אס חפרו בר"ה
 ופתחו לר"ה דלא תימא דוק חופר ברשותו דכו' בור דאית ליה
 בעלים אבל חופר בר"ה פטור דהא קתני סיפא בחופר בור
 בר"ה כו' : בר"ה ופתחה לר"ה כי וכפקיר רשותו דלא מני
 למימר תורך ברשותי ואי בעי' : ונפל דרך סיו לתוכה חייב

דקפטר

שור שנגה פרק ה בנא קטא כו

ונעיצין : א"כ למה נאמר בור אלא מה בור שהוא כדי להמית
 טפחים אף כל דבר שהוא כדי להמית טפחים : היו
 פחותין מי' טפחים ונפל לתוכן שור או חמור ומת פטור ואם
 הוזק בהן חייב : גמ' ת"ר החופר בור ברשות היחיד
 ופתחו לר"ה חייב וזה הוא בור האמור בתורה דברי ר' ישמעאל
 ד"ע אומר הפקיר רשותו ולא הפקיר בורו זהו בור האמור
 בתורה : אמר רבה בכור בר"ה כולו עלימא לא פליגי דחייב
 מ"ט דאמר קרא כי יפתח וכי יכרה אם על פותח חייב על
 כור' לא כל שכן אלא שעל עסקי פתיחה באה לו על עסקי
 כרייה באה לו : לא נחלקו אלא בכור שברשותו ר"ע סבר
 בעל הבור ישלם אמר ר' חסנא מה דאית ליה בעלים עסיקינן
 ור' ישמעאל סבר מאי בעל הבור בעל תקלה ורב יוסף אמר
 בכור ברשות היחיד כולו עלימא לא פליגי דחייב וכו' והלכת'
 כרבה דק"ל דכל רבה ורב יוסף הלכת' כרבה בר משדה קנין
 ומחצה : וק"ל הלכתא כר"ע מחבירו : הילכך ל"ש בור
 בר"ה : ול"ש בור ברשות היחיד אם הפקיר רשותו ולא
 הפקיר בורו חייב : ת"ר חפר ופתח ומסר לרביס פטור :
 חפר ופתח ולא מסר לרביס חייב וכך היה מנהגו של
 גחוניא חופר שיהיו שהיה חופר ופתח ומסר לרביס
 וכשבא דבר אצל חכמים אמרו קיים זה הלכה זו : ת"ר
 לא יסקל אדם מרשותו לר"ה : ומעשה בא' שהיה מסקל
 מרשותו לר"ה ומצאו חסיד א"ל ריקה מפני מה אתה מסקל
 מרשות שאינה שלך לרשות שלך לגלג עליו לימי' נצרך
 אותו אדם ומכ' את שדהו והיה מהלך באותה ר"ה ונכשל
 באותן אבנים אמר יפה אמר לי אותו חסיד מפני מה אתה
 מסקל

דקסבר חיובא דבור בין בר"ה בין בר"ה הוא ובלב' שיפקי'
 רשותו : ברשות היחיד ופתחו לר"ה הי' אף ג' דאין כאן ר"ה
 חייב ובלבד שיפקיר רשותו חותו ספי בכור לתוכה : עשרה
 טפחים דסתם בור עשרה טפחים וזהו כדי להמית : וזהו בור
 באמור בתורה כו' לקמן מפרט : כ"ע לא פליגי אפילו ח"ע
 מודה לר' ישמעאל בכור בר"ה אכל רבי ישמעאל לא מודה
 לר' עקיבא בכור בר"ה הי' דקסב' כדאפקי' רשותא לחו לאיחיובא
 אלא בהזיק אפקרתי : אם על הסותח חסר אחר וכסבו
 וזה גלבו : צ"ל לו שאין לו חלק ונחלה אלא שפתחו לו
 שבורהו דהיינו בור בר"ה שאין בקרקע שלו : בעל התקלה
 ולעול' בר"ה : לא יסקל ליפנות אבנים : מרשות שחינה
 שלך דשמא תהיה עתיד למוכרו : (ליגלג עליו שלא היה
 אבין טעם דבריו : לבל' משום דעב' לה בכל לבור ולא

שור שנגה פרק ה בבא קמא

מסקל מרשות שאינה שלך לרשות שלך : החופ' בור בר"ה
 וכו' : אמר רב בור שחייב' עליו תורה להכלו ולא לחבטו אמא
 קסבר חבטו קרקע עולם הויקתהו ושמאל אמר להכלו וכ"ש
 לחבטו וא"ת לחבטו ולא להכלו התור' העידה על הבור ואפי'
 מלא ספוגין של צמר : מאי כינייהו איכא כינייהו דעבד ג בהה
 בר"ה דרב אנוכחה לא מיהייב ושמאל מחייב גמי אנוכחה :
 והלכתא כרב דתני רב חנניה לסיועיה : ואיכא מ"ד הלכתא
 כשמאל דהלכתא כותיה בדיני : ההוא תורא דנפל לאריותא
 דרלאי שחטיה מריה טרפיה רב נחמן דלא אשהייה מאריות
 מעת לעת : אמא קסבר רב נחמן ויש חבטה כפחות מעשרה :
 איתיביה רבא לרב נחמן תנן היו פחותין מי' מפחים ונפל
 לתוכן שור או חמור פטור מ"ט לאו משום דלית ביה חבטה
 א"ל רב נחמן לא משום דלית ביה הכלא : א"ה הווק בו
 חייב הא לית ביה הכלא : אמרי אין בו הכל למיתה ויש בו
 הכל לגיזקין : ואסיקנא טעמיה דרב נחמן משום דקסבר
 מכריסא דתורא לארעא ארבעה אריותא דרלאי שיתא הא
 עשרה : ומשום חבטא טרפיה דילמא נפסק חוט השררה :
 והא דקתני היו פחותים מעשרה ונפל לתוכן שור או חמור
 פטור באיגדר איגדרורי לכור דליכא הכלא ולא חבטא :
 ואי דרך נפילה נפל ומת כחבטא חזינן אי איכא עשר' מכריסא'
 לקרקע הבור חייב : ושמעין מינה דרב נחמן כשמאל ס"ל :
 מתני' בור של ב' שותפין ועבר עליו הראשון ולא כסהו
 והב' ולא כסהו הפ' חייב : כסהו הראשון ובא השני ומצאו
 מגולה הב' חייב : כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור

ומת

משום חבטה קרקע עולם ואינו סלו : ושמאל אמר להכלה
 חייב התורה כדקאמר אע"ג דממילא חתי הסבל : וכ"ש
 לחבטא דחיהו עכיד החבטא וא"ת לחבטו ולא להכלו דממילא
 הוא : התורה העידה על הבור דמתוב בור סתם ואפילו נפלא
 ספוגין של צמר ואין בו חבט : מאי בזוויבו דבין מת בין הווק
 איכא למימר להכלא או חבטה גרמון ליה וחייב לכ"ע זא"כ מאי
 בזוויבו : גובה קל בר"ה ועלם עליו השור ונפל דהתם ליכא
 הכל אלא חבטא : אריותא יאור דלחיי מנסקה סדות והוא
 עמוק אמה לכך נקר' אמת המים : טרפי' משום ריסוק
 איברים דהו אחד מו"ח טרפו דאמר התם ואס' שהתה מעת
 לעת ושחטה כשרה ואס' עמד' והלכ' א"כ מעת לעת וסו' זה
 לא עמד : מתני' הסכי חייב בגמרא מוקי לה שהסכי
 ראשון לשני בו משתמש ודולה והלך לו לכך ראשון פטור :

פסקו אחד כששתמש בו וכא' הסכי לשמש בו ומכאן מגולה

שור ישנגח פרק ה בבא קמא כז

ומת פטור : לא כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת
 חייב נפל לפניו מקול הכרייה חייב לאחריו מקול הכרייה
 פטור : נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו חמור וכליו ונתקדעו
 חייב על הבהמה ופטור על הכלים : נפלו לתוכו שור חש"ו
 חייב בן או בת עבר או אמה פטור : אחד השוה ואחד כל
 הבהמה לנפילת הכור ולהפרשת הר סיני ולתשלומי כפל
 ולהשיב אברה ולפריקה ולחסימה ולכלאים ולשבת : וכן
 היה ועוף כיוצא בהן : א"כ למה נאמר שור או חמור אלה
 שדבר הכתוב כהוה : גמ' וכיון דכסהו כראוי היכי נפל
 אמר רב יצחק בר בר חנא שהתליע מתוכו : א"ר אלעזר
 המוכר בור לחברו כיון דמסר לו דליו קנה : ה"ד אי בכספא
 ליקני בכספא ואי בחוקה ליקני בחוקה אמרי לעולם בחוקה
 ובעי למימר ליה לך חוק וקנה וכיון שמסר לו דליו כמאן
 דאמר ליה לך חוק וקנה דמי : אמר ריב"ל המוכר בית
 לחברו כיון שמסר לו מפתח קנה : ה"ד אי בכספא ליקני
 בכספא ואי בחוקה ליקני בחוקה אמרי לעולם בחוקה ובעי
 למימר ליה לך חוק וקנה וכיון שמסר לו המפתח כמאן דאמר
 ליה לך חוק וקנה דמי : אשר רשב"ל משום רבי ינאי המוכר
 ערר להברו כיון שמסר לו משפוכית לא צריך למימר ליה
 לך משוך וקנה דכמ"ד ליה לך משוך וקנה דמי : מאי
 משוכית היא תרגומו מרפשתא : רבי יעקב אמר עיונה

דאזלא

כגון שהתליע ונכסר הכיסוי והשני חייב וראשון פטור אבל לא
 כסהו כמי חייב כסהי כראוי נפל לתוכו כו' כגון שהתליע נפל
 מקול לפניו סכריו כגון בור כרוייה ונכנס כור נתוכ להרחיבו
 להעמיקה הולך שור על ספת הכור ושמע קול פסטיס ונכנסת
 ונפל על חניו בצור : חייב בעל הכור ואפי' שור פקח ולא
 אמרינן חובעו ליה לעיוני ומזיל ובגמרא מפרש אמחיב בעל
 הכור חייב ולא המבעית : לאחריו מפרש בגמ' : שור חס"ו
 בגמרא מפרש : בן או בת אע"ג דקטנים הן דלא שייך בה
 למימר חובעו ליה לעיוני א"כ פטור מגזירת הכתוב דדרסינן
 שור ולא חדש חמור ולא כלים : ולהפרכת בר סיני חס
 בשמ' חס איש ומרבינן חיה וטוף : ולתשלומי כפל אע"ג
 דכתיב מסור ועד חמו וכן כוליהו : לפריקה הקסטקס :
 לכלאים אע"ג דכתיב לה תחרוש בטור וחמו בהוה בדבר
 הרגול להיות : (ואו בחוקה) ליקני בחוקה שמשתמש בו (שהרי
 קרקע נקנה בכסף ובט"ו ובחוק וזה"ל דהוה יכול למימר
 אי בשטרה :) לעולם בחוקה בלבד מסוית מפתח (בעי
 לחזיקי ביה ומיכו להכי חכמי מסירה דחי בחוקה לחודה
 בעי)

שור שנגח פרק ה בבא קמא

דאזלא ברישא : כדררש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא כר
 רגז רעיא על ענא עכיד להו נגודא סמיתא : נפל
 לפניו מקול הכרייה חייב לאחריו מקול הכרייה פטור :
 איבעיא להו כסהו כיסוי שיכול לעמוד לפני שורים ואין
 יכול לעמוד לפני גמלים ושכיחי גמלים והתליע מתוכו מהו
 מי אמרינן מיגו דהוי פושע לגמלים הוי פושע לענין התעלת
 או דילמא לגבי התלעת אונס הוא תא שמע נפל לתוכו שור
 חרש שוטה וקטן סומא ומהלך בלילה חייב פקח ביום פטור
 ואמאי נימא מדהוי פושע לענין חרש שוטה וקטן הוי פושע
 נמי לענין פקח אלא לאו שמע מינה לא אמרינן מיגו ש"מ :
 אמר רב לפניו לפניו ממש לאחריו לאחריו ממש וזה וזה
 בכור רב לטעמיה דאמר בור שחייבה עליו תורה להכלו ולא
 לחבטו ושמואל אמר בכור בין לפניו בין לאחריו חייב שמואל
 לטעמיה דאמר בור שחייבה עליו תורה להכלו וכ"ש לחבטו
 אלא היכי דמי לאחריו מקול הכרייה דפטור כגון שנתקל
 בכור ונפל אחריו חוץ לבור : תני רב חנניה לסיועיה לרב
 ונפל עד שיפול כדרך נפילה מכאן אמרו נפל לפניו מקול
 הכרייה חייב לאחריו מקול הכרייה פטור וזה וזה בכור :
 אמר מר נפל לפניו מקול הכרייה חייב אמאי נימא כורה גרם
 ליה אמר רב שימי בר אשי הא מני ר' נתן היא דאמר בעל
 חבור היוקה עכיד ובל היכא דליכא לאישתלומי טהאי
 פשתלם טהאי דתניא שור שדחף את חברו לכור בעל השור
 חייב

צעוכ' למימר לך חזק וקנס : כרכרשתא זוג שמקרקש לפניו
 שעדר וכולך לפניו : עיזא דאזלא בריס עכא יס לבעל בעד'
 עז חריף ודרך העזים להלך ברקס וכל בעד' כולך אחריו :
 בדרגז רעיא כספרועה כועס על כאנו : נגודא סמותא
 מנחר עיני העז המושכתו וכופלת בכור זהעדר אחריהם כך
 כשה"קנה כועס על ישראל ממנה להן פרנסים ומכסיגי' שאינן
 פוסגנים לכן : שור חס' ושור שהיא חרש או שוסה או קטן או
 שור סומא מהלך בלילה אפילו פקח חייב : פקח ביום פטור
 דחיבעי ליה לעיוני ומיזל : עד שיפול דרך נפיל' על פניו
 שכן רוב בהמות נופלות על פניהם : לפניו מקול הכרייה
 חייב אע"ג שהסו' פקח הוא שהרי קול הכרייה בעתתו : כימא
 בור גרם לו זכרה פטור הוא דגרמא בעלמא הוא וכשאיין
 הכורה בעל הכור עסיקנן אלא שהיא שכיר וכשהייתה בכור
 כרויה קודם לכן דלוי איכו כרויה הוי כורה חייב דאין שלוח
 לדבר עבירה דאסור לקלקל ר"ה : בעל הכור נמו הזיק'
 עכיד כלומ' בתוב שלו נמא הכזק וכל היכא דלא אפשר
 לאישלומי

שור שנגח פרק זה בבא קמא כח

חייב בעל הבור פטור ר' נתן אומר בעל השור משלם מחצת
 ובעל הבור משלם מחצה : והא תניא ר' נתן אומר בעל הבור
 משלם ג' חלקים ובעל השור משלם רביע לא קשיא הא בתם
 והא במועד : ובתם מאי קסבר ר' נתן אי קסבר האי כוליה
 היוקא עבד והאי כוליה היוקא עבד האי משלם פלגא והאי
 משלם פלגא ואי קסבר האי פלגו היוקא עבד והאי פלגו היוקא
 עבד בעל הבור משלם פלגא ובעל השור משלם רביע ואיך
 ריבעא ניפסוד : אמר רבא ר' נתן דיינא הוא ונחי' לעומקא
 דדינא לעולם קסבר האי כוליה הזיקו עבד והאי כוליה
 הזיקא עבד ודקשיא לך האי לישלם פלגא והאי לישלם פלגא
 משום דא"ל בעל השור לבעל הבור תמותאי ושתפותי בהרך
 מאי אהני' לי : איבעית אימא לעולם קסבר האי פלגו היוק'
 עבד והאי פלגו הזיקה עבד ודקא קשיא לך בעל הבור משלם
 פלגא ובעל השור משלם ריבעא : ואיך ריבעא ניפסוד
 משום דא"ל בעל השור לבעל הבור אנא תוראי בבירך
 אשכחתי את קטלתי מאי דאית לי לאשתלומי מהאיך
 משתלימנא ושאר א משתלימנא מינך : אמר רבא הניח אבן
 ע"פ הבור ובה השור וגיתקל בה וגפל לבור באנו למחלוקת
 ר'

לאישלומי מכורה דקול גרמא בעלמא הוא משתלם מבעל
 הבור : בעל הבור פטור בין ששור הכיזק שוטה בין פקח
 דחמר ליה בעל הבור חי לאו תורך לא הוה נפיל זדחיסה
 מעסה בידים הוא ולא גרמא : רבי נתן אומר בעל הבור
 משלם מחצה שהרי בין שניהם המיתוהו ואפילו כיו שור פקח
 חייב דליכא למומר איבעי ליה לעיוני דהא חברו דחסו : הא
 דתם הא במועד הא בתם בעל השור משלם רביע וטעמא מפרש
 לקמן והא במועד דחייב כזק שלם : אי קסב' האי כוליה
 היוקא עבד על ידי הבור לבד היה : נשלם פלג דכיון שהשו'
 כמו כולי הזיק עבד ושור תם משלם חצי כזק ממה שעושה :
 האי פלגא היוקא עבד הואיל וסניבס המיתוהו ולכך שור תם
 מצי משלם רביע פלגא ממאי דעבד ובעל השור כמו לשלם
 פלגא דמועד הוא ומשלם מחצה מאי דעב' ואיך פלגא יפסו'
 הכיזק : שותפוהי מאי מהניא לי בלא שותפות כמו פלגא הוה
 משלומנא וכיון דבעל הבור כמו כולי היוקא עבד לכך משלם
 ג' חלקים : את קטלתיה וכיון שבתוך (גורך) שלך מנחתי
 אכל רבנן בתר מעוקר' אזלי וסברו בעל השור כולי היוקא
 עבד ולכך במועד משלם בעל השור הכל ובתם משלם בעל
 השור פלגא ופלגא מפסוד וגבי מתניתין פמי גבי בתר כורס
 אזלי וסניבס פטורים : הניח אבן בור כרויה ובה אדם ח'
 וסניח

הכונס פרק ו בבא קמא

ר' נתן ורבנן : ומסתברא דהלפתא כר' נתן : דקיימא
 מתניתין כותיה : נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו וכו' :
 מ"ט דאמר קרא ונפל שמה שור או חמור שור ולא אדם חמוגי
 ולא כלים : נפל לתוכו שור חש"ו חייב : מאי שור חרש
 שוטה וקטן אמר רבא שור שהוא חרש שור שהוא שוטה שור
 שהוא קטן אבל שור שהוא פקח פטור מ"ט דא"ל איבעי לך
 עיוני ומיזל : תניא נמי הכי נפל לתוכו שור חש"ו וסומא
 ומהלך בלילה חייב פקח ביום פטור :

סליק פירקא

והכיח אבן על ספתה) באנו למחלוקת כו' : ולרבנן בעל
 האבן חייב הוא גזר' כל הנפילה ומסוס גרמא לוכא למיפטריו'
 דאבן כמו היונו בור וכוונק בודים היו ולר' נתן שכיח
 משלמים : ונפל שמה גבי בור כתיב : אבל בשור שהוא פקח
 אס נפל לתוך פטור בעל הבור כדמסייה טעמא שור חש"ו
 כלומר שור שהוא חרש או שוטה או קטן : וסומא מכלך אפי'
 פקח חייב דלא איבעי ליה לעיוני :

בדרן עלך שור סננת

הכונס (ח"מ ס"ו) צאן לריר ונעל בפניה כראוי ויצתה
 והזיקה פטור : לא נעל בפניה כראוי ויצתה
 והזיקה חייב : גפרצה בלילה או שפרצו ליסטין ויצתה
 והזיקה פטור : הוציאוה ליסטין הליסטין חייבין : גמ'
 ת"ר אי זה הוא כראוי ואי זה הוא שלא כראוי דלת שיכולה
 לעמוד ברוח מצויה זה הוא כראוי דלת שאינה יכולה לעמוד
 ברוח מצויה זה הוא שלא כראוי : א"ר אלעזר ואמרי לה
 כמתניתא תניא ד' דברים התורה טיעוטה בשמירת' ואלף
 הז בור ואש ושן ורגל בור דכתי' ולא (שמות כ"א) יכסנו הא
 כסהו פטור אש דכתיב (ח"מ ק"ח) שלם ישלם המבעיר את
 המעירה עד דעביר בעין מבעיר : שן דכתיב ובער עד דעביר
 בעין ובער : רגל דכתיב ושלח עד דעביר כגון שלח :

תניא

הכונס ויפתה והזיקה פטור דנטרה ומאי הוי ליה למיעבד :
 הא כסהו אפילו מורתא ולא בעו עד דטחים ליה
 בעפר : כעין מבטור בפטיעה : כעין וביער שיאכלה בידים
 כלומר בפטיעה : פטור מדיכוי אדם קסב גרמ' בניזקין
 פטור : הפורץ גדר ויחלש בהמה וצרחס : וככוסף קמח
 חבור

הכונס פרק ו בנא קמא כט

תניא ד' דברים א"ר יהושע כל העושה אותן פטור מדיני
אדם וחייב בדיני שמים ואו הן הפורץ גדר בפני בהמת חבירו
והכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה: והשוכר עידי
שקר להעיד והיודע להבירו עדות ואינו מעיד לו: אמר רב
הפורץ גדר לפני בהמת חבירו ה"ד אילימא בכותל בריא בירי
אדם נמי אחייבו מיחייב אכותל: אלא בכותל רעוע (ח"מ
ל"ב) הכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה: היכי דמי אילימא
דמטיא ליה ברוח מצויה בירי אדם נמי איחייבי מחייב לא
ברוח שאינה מצויה רב אשי אמר טומן קמתו איתמר משום
דשויה טמון באש: (ח"מ ס"ז) והשוכר עידי שקר היכי
דמי אילימא לנפשיה בעי לשלומי ממונא לא להכריה והיודע
עדות להכרו ואינו מעיד לו ואפי' בחר סהרא משו' דמחייבין
ליה אפומיה שבועה דאורייתא: ואיבא נמי מילי אתרינגא
דפטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים ואלו הן הנותן (ח"מ
ס"ז) סם המות לפני בהמה חברו פטור בדיני אדם וחייב
בדיני שמים: והשולח את הכעירה ביר הש"ו פטור מדיני
אדם וחייב בדיני שמים: והמבעיר את חברו פטור מדיני
אדם וחייב בדיני שמים: נשבר' כרו ולא סילקא נפלת
גמלו ולא העמידה ר"מ מחייב בהזקן וחכ"א פטור מדיני
אדם וחייב בדיני שמים: מתני' הניחה כחמה או שמסר'
ביר הש"ו ויצאה והזיקה חייב הוציא או לסטין חייבין:
מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו נפלה לגנה ונהנית משלם
מה שנהנית: ירדה כדרכה והזיקה משלם מה שהזיקה כיצר
משלם מה שהזיקה שמין בית סאה באות' שדרה כמה היתרה
יפה

חבירו לסד הדליקה כדי שתבעור בה האש: בדיני אדם כמי
חייב מיהא אכותל דבא בירי' עבד: צכותל רעוע דלא
אספדיה דלמיסת' קאי: דמטיא לה כשכספ' עומרין בניע בה
דליק' ברוח מכויס הרי בידים הנעיר ובדיני אדם נמי
לחייב: ברוח שאינו מכויס דמידי דלא סלקא אדעתיה
בוא: טומן קמתו איתמר שכוסה קמת חבירו בסדינו'
וכשרא' הדליק' שויה טמון באש וכו' לא סלקא הנעיר וגרס
הפס' לכיזק שפטר המבעיר: לכפשיה לבוכי' ממון חבירו
לעצמו ממונא בעי לסלומי אותו ממון שכויסא מחייב להחזיר:
לחבירו שבר עידי שקר להוציא מנה מרחובן לשמעון:
כנוח בחמה מצערה ליה שימשח ולא סני לה כנעילת דלת
כראוי: ככנס הרועה תחתיו להתחייב בכזקיה: נפלה
לניסה באוכס שגב בעליה או ר"ה גבזה סמוך לניסה: מה
שפסקית גמי כנאח ולא למי מה שהזיקה: שמין בית סאה
באותה

הכונס פרק ו בנא קמא

ספה ונמה היא יפה רש"א אם אכלה פירות גמורין ישלם
 פירות גמורין אם סאה סאה ואם סאתי סאתים : גמ'
 תחתיו רמאן אילימא תחתיו דבעל תנינא חרא זימנא מסרו
 לשומר חנם ולשואל לנושא שכר ולשוכר כולן נכנסו תחת
 הבעלים אלא תחתיו דשומר כנון שמסרה הרועה לברזיליה
 דאורחיה דרועה לממס' לברזיליה אבל לרועה דעלמא לא
 דק"ל שומר שמסר לשומר חייב : איתמר (ח"מ רסן) שומר
 אכרה רבה אמר כשומר חנם דמי ורב יוסף אמר כשומר שכר
 דמי רבה אמר כש"ח דמי מאי הנאה דקא מטיא ליה מינייה
 ורב יוסף אמר כשומר שכר דמי בההיא הנאה דלא בעי מיתב
 דיפתא לעניא דאמר מר כל העוסק במצורה פטור מן המצורה
 הוי עלה שומר שכר : וק"ל כהא כרב יוסף דאמרי' בפ'
 השוכר את האומנין ובפ' שבועת הרוינין דכולי עלמא אירי
 להו דרב יוסף אלמא הלכתא כותיה : נפלה לגנה ונחניתי
 משלם מה שנהניתי ואפי' נחכסרה על גבי ירקות או על גבי
 פירות והוזקו משלם מה שנהנית וכל שכן אם אכלה : היכי
 נפלה רב כהנא אמר שהוחלקה במי רגליה ורב אמר כנון
 שדחפה חברותיה מאן דאמר כנון שדחפיה חברותי' כ"ש
 שהוחלקה במי רגליה ומ"ד כנון שהוחלקה במי רגליה אבל
 דחפה חברותיה פשיעה היא ומשלמת מה שהזיקה דא"ל
 איבעי לך לאעבורי חרא חרא והכי הילכתא : אמר רב כהנא
 ל"ש לא באות' ערוגה אבל מערוגה לערוג' משלמת מה שהזיק'
 ר'

באותה שדה איך שמין את הערוגה לבד מפני שמפסיד מוזק
 ששמין אותה בכל שויה ורחמנא אומר ובער בשדה אחר
 מלמד ששמין אותה אנכי בשדה אחר לכך שמין בית סאה
 באותה שדה כמה ביתה יפה קודם שנאכלה הערוגה ממנה
 וכמה היא יפה עתה דמי שלקח בית סאה כשהיא בתבואתה
 אינו מוזלל בשביל הפסד ערוגה אחד כי אם דבתי מועט :
 פירות גמורין שכר בשלו כל צרכן משל כל ההיזק ודוק'
 סיכא שלא נגמרה שמין אנכי שדה אחר : אלא תחתיו דשומר
 זה"ק מסרה השומר לרועה נכנס הרועה תחת השומר
 ומשתעי בעלו' דינא בהדי שני וראשון פטור : שומ' שומר
 לשומר חייב אפילו באונסיו דא"ל מפקיד אנת מהיתן לי
 בשבועה איכו לא מהיתן : לברזיליה תלמידו : שומר האכדה
 הכונס אבידת חצירו לביתו כדכתיב ואספתו אלתוך ביתך
 ונז' : ואפי' נחכסרה ח"ג דגס בהיזק היתה וכל שכן אכלה
 דכתיב דנאנסה נכסיה מ"מ לא היתה חנוסה באכילה :
 שהוחלקה במי רגליה לר"ג לגינה דאנוסה דלא סלקיה
 ארעתי'

ור' יוחנן אמר אפי' מערוגה לערוגה ואפי' כל היום כולהו
 עד שתצא ותחזור לדעת אמר רב פפא לא תימא עד שתצ' לדעת
 ותחזור לדעת אלא כיון שיצאת לדעת אע"פ שחזר' שלא לדעת
 משלמת מה שהזיקה מאי טעמא כיון דאליפא להתם כל אימת
 דמשתמט להתם רהטא וכן הילכתא : נפלה לנינה ונהנירת
 משלמת מה שנהנית : אמר רב כנחבטדה אבל אכלה אפילו
 מה שנהנית נמי אינו משלמת נימא רב לטעמיה דאמר רב היה
 לה שלא תאכל אמרי היבא דאיתזקה היא מצי אמר היה לה
 שלא תאכל אבל לאזוקי היא אחרינא דמיפטרת לשלומי מי
 אמר רב אלא לא מיבעי' קאמר לה מיבעיא היבא דאכלדה
 דמשלמת מה שנהנית אבל נחבטה ליהוי כמכריח ארי מנכסי
 חבירו ומה שנהנית נמי לא משלמת קמ"ל ואימא הכי נמי
 מכריח ארי מנכסי חבירו מדעתו האי שלא מדעתו הוא אי נמי
 במכריח ארי מנכסי חבירו הוא דלא פסיד האי פסיד ע"כ :
 כיצד משלם מה שהזיקה שמין בית סאה וכו' : היכי שמיגן
 אמר רבי יוסי בר חנינא סאה בששים סאה חזקיה אמר קלח
 בששים קלחים ר' ינאי אמר תרקב בששים תרקבים וסוגין
 בחזקיה דאמר קלח בששים קלחים כלו' אפי' לא אכלה אלא
 קלח א' שמין אותו בששים קלחים וכן כל דבר שהיא אוכלרת
 שמין

לדעתו הוא : לא שכו' דמשלמת סנהנית ולא שהזיקה אלא
 שאכל' מיד דאותה ערוגה שנכלה שס כיון דהיא חכוס
 דאכלתה כיון דחזויה מיד לא מוקמיה אנפשיה אבל הלכה
 ואכלה מערוגה לערוגה משלמת כו' : לא תימא עד שתצא
 לדעת שידעו הבעלים שיצאת ותחזור לדעת שלא נעל בפניה
 כראוי אלא כיון שיצאו לדעת שידעו שיצאתו אע"פ ישחורה
 שלא לדעת שנעל בפניה כראוי כו' מהשתא לא סגי לה בשמירה
 פחותה : נימא רב לטעמיה דאמר פרק סוף סנהני גבי מכניס
 פירותיו לחצר חבירו שלא ברשות ואכלתן בהמה של ב"ה
 ושתרו בה פטור המכניס ויהי לה שלא תאכל ה"כ הוא חכוס
 דנפולתו ובאכילה היה לה שלא תאכל ומהו יכול לעשות : לא
 מיבעי' היבא דאכלה כדפירש"י לעיל : להוי בעל הסדה
 במכריח ארי כו' שהכיל בהמו' חכרו שלא תחבט בקרקע
 עבד : סאה בששים אין שמין סאה באפיה נפשיה שמכחיש
 מוין טבית סאה נמכר ביוקר לפי שמועט הוא ואינו מכו
 לימכר ועני קנה אותה ביותר מדמיו וקרחת ערוגה בתוכה
 חסונה לפי דמיו אלא שמין ס' סאין כמה סוין ורואין כמה
 דמיו מגיעין לבית סאה וחוזרים ושמין כעס נפחתו דמיו
 בערוגה זו אכל אין שמין בערוגה אתחילה בס' סאין שאין

הכונס פרק ו בבא קמא

שמיין אותו בששים כמותו בין מעט בין הרבה : ת"ר אין
 שמיין קב מפני שמשכי' ולא בית כור מפני שפוג' : מאי
 קאמר אמר רב הונא בר מנחם הכי קאמר אין שמיין קב בפני
 עצמו מפני שמשכי' ניוק ולא קב בבית כור מפני שפוגם ניוק
 אלא בששים כחוקיה : ההוא גכרא דקץ קסבא מחכריוה
 אתא לקמיה דריש גלותא א"ל דיונא לדילי חזיון לי תלת
 תלת בקינרה הויאן ושויאן סאה זוזי זיל הב ליה תלתין
 ותלתא ותילתא אמר בהדי ריש גלותא דדאין דינא דפרסאי
 למה ליה אתא לקמיה דרב נחמן א"ל בששים רב פפא ורב
 הונא כריה דרב יהושע עברו עובדא כותי' דרב נחמן בששי' :
 איכא דאמרי הכי שמו דיקלא אנב קשינא דארעא בששים
 והלכתא כותיה דרב פפא בדיקלא ארמאה : והלכתא
 כותיה דריש גלותא בדיקלא פרסאה : רבי שמעון אומר
 אם אכלה פירות גמורין וכו' מ"ט כי אמר רחמנא ובער
 בשדה אחר טלמך ששמיין על גב שדה אחרת ה"מ דצריך
 לשדה אכל הני כיון דלא צריכין לשדה בעיניהו בעי שלומי :
 אמר רב הונא בר חייא א"ר ירמיה בר אבא דן רב בר"מ :
 ופסק הילכתא בר"ש : דן בר"מ כי הא דתנן כתבה לראשון
 ולא חתמה לו לשני וחתמה לו איברה : כתובת דר"מ ר'
 יהודה אומר יכולה היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי אתם
 גורו לכם עלי ופסק בר' שמעון מהו דתנן ר"ש אומר
 אכלה פירות גמורין משלם פירות גמורין אם סאה סאה
 ואם סאתים סאתים : מתני' (ח"מ ט"ג) המגדיש בתוך
 שדה חכירו שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל השדה
 פטור ואם הוזקה בהן בעל הגדיש חייב ואם הגדיש ברשות
 בעל השדה חייב : גמ' לימא תנן סתמא דלא בר' דאי
 כרבי

קרחת ערוזה מכרת בששים שאין אבל בסאה ניכרת וכן כל
 דבר שהיא אוכלת כלומר שמיין גם' סיעורים כמותו : אין
 שמיין קב אם אבל קב אין שמיין אותו גם' קבוס שמסכים מוזיק
 דששים קבוס אין להן מכר שכן מרובין לעני ומזעני
 לניכונות וכ"ס לעשיר : ולא קב בבית כור שאין קרחת קב
 ככרת בבית כור שהוא' סאים : קסבא דקל : א"ל ריש
 גלותא ראייתי אותם תלת תלתא בקינ' דקלין היו זה אבל זה :
 דינא פרסאי שאינה דין תורה : בדוקלא דפרסאי חסוב הוא
 הוא מאלד וכיטוס נפני עכמו דן רב עסה מעסה : ולא חתמה
 לו טדה המיוחדת לכתובתה : אבדה כתובתה ולא מפי לנימור
 כחת רוח עשיתי לבעלי דא"כ ה"ל למיעבד מרחשון אלא ודאי
 אמרה ומקניא : ומכטר בידרו שומר הגדיש מכסגן היו שכל

הכונס פרק ו בבא קמא לא

כרבי הא אמר עד שיקבל עליו כ"ה לשמור אמר רב פנא
 הבא בנשר ברדי עסקינן דכיון דא"ל עייל עייל ואנשר לח
 קאמר ליה : מתני' (ק"מ תיח) השולח את הכערה ביד
 חש"ו פטור מדיני אדם וחייב כריני שמים שלח ביד פקח
 הפקה חייב : אחר הביא ארז האור וא' הביא את העצים
 המביא את העצים חייב א' הביא את העצים וא' הביא ארז
 האור המביא את האור חייב : בא אחר וליכה המלכה חייב :
 ליבתו הרוח הרי כולץ פטורין : גמ' אמר ריש לקיש משמית
 דחזקיה לא שנו לא שמסר לו גחלת וליבה אבל מסר שלהבת
 חייב מ"ט מעשיו דידיה קא גרמו ור' יוחנן אמר אפילו מסר
 לו שלהבת פטור מאי טעמא צבתא דחרש קא גרים : ולא
 מיחייב עד דמסר ליה גווא או סילתא ושינא דההוא ודאי
 מעשיו דידיה קא גרמי : ומסתברא לן דהילכתא כריש לקיש
 משמיה דחזקיה דחזקיה רבו של ר' יוחנן הוא : ואיכא מאן
 דאמר כיון דלא אשכחן לחזקיה דפליג בהדי ר' יוחנן בהדי'
 הילכתא כרבי יוחנן : ליבתו הרוח הרי כולץ פטורין : ת"ר
 ליבה וליבתו הרוח אם יש בליבתו כדי ללבות' חייב ואם
 לאו פטור : ומאי שנא מזור' ורוח מסייעתו אמר רבי אשי פי
 אמרי זורה ורוח מסייעתו הני מילי לענין שבת דמלאכת
 מהשב' אסרה תורה אבל הכא גרמא בנוקין הוא וגרמא בנוקין
 פטור : מתני' השולח את הבעירה ואכל עצי' או עפר חייב
 שנ' כי (שמות כב) תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גרוש :
 עברה גדר שגבוה ארבע אמות או דרך הרבים או נהר פטור :
 המדליק בתוך שלו עד כמה תעבור הדליקה ר"א בן עזריה
 אומר רואין אותה כאילו היא באמצע בית כור ר"א אומר
 ש"ז אמה כדרך רשות הרבים ר"ע אומר ג' אמה ר"ש
 אומר

כבי הבקעי היו עושין בגורן אחד זס גדישו וזכ גדישו וממנין
 שומרו : המביא את העכו' חייב דלוי לחו אחרון קמא לחו מילד
 עבוד : (ליבתו ברוח וכו' לח מוירו ברוח מכוויי דבלדוכתא
 אשכחן דמחייב לעטון אש כשכול להזיק ברוח מלו יס כגון
 חבכו סכיכו ומשאו שהכיתו בראש גבו ונפלו ברוח מכוויס
 והזיקו לו כוסף קמת חברו בפני הדליק' היכא דמטיק לה
 ברוח מכוויס :) מתני' צבתא דחרש צבתא שכ"ולת :
 גווא עכ"ס קו"טס : סילתא עכ"ס קטכ"ס ודקיס :
 מ"ס מזורה ורוח מסייעתן דחייב משום מלאכה גבו שבת אף
 על פי שברוח מסייעתו כשמגביה את התבואה ברהת :
 דמלאכת מחשבת אסרה תורה ואי תקיימא מחשבתו דכיחל
 ליה בסיוע ברוח : נאמטע בית כור אש יש לו חכר בית כור

הכונס פרו ו בנא קמא

אומר שלם ישלם הטבעיר את הבער הכל לפי הדליקה :
מ' ואקשינן למיטרא דלית ליה לר' שמעון שיעורא לפטור
והא תנן ר' שמעון אומר לא נאמרו כל השיעורין האלו אלא
שאם הזיק יהא פטור משלם: כלומר כיון שאמר רבי שמעון
הכל לפי הדליקה מראין דבריו שאין לרבי שמעון שיעור
לפטור אלא אם עברה הדליקה והזיקה חייב בין עברה הרבה
בין עברה מעט נמצא שאין לו שיעור לפטור : ושנינן אמר
רב נחמן אמר רבה בר אבורה אמר רב הכל לפי גובהה של
דליקה כלומר שלא אמר ר' שמעון הכל לפי מה שתעבור
הדליקה לפניה ולדליק אלא הכל לפי גובהה של דליקה
קאמר שאם תעבור יתר מן הראוי לה לגבהה פטור ואם לא
עברה אלא כראוי לגבהה והזיקה חייב והא אית ליה לרבי
שמעון שיעורא לפטור ולא קשיא דידיה אידידיה : אמר רב
יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי שמעון : ואי
קשיא לך מאי שנא התם גבי תנור דקא יהבי רבנן שיעורא
ואפי' הכי אם הזיק משלם מה שהזיק ומ"ש הכי דפטור לא
תיקשי לך הכא דלפי צורך שעה קא מדליק וקא פרחיק
בשיעורא וקא עברה הדליקה יתיר משיעורא וקא מוקה אנוס
הוא דמאי הוה ליה למיעבד היילכך מכרה בידו שמים היא
ולפיכך פטור דלא יכול לאהדרה : והתם גבי תנור כיון
דתרי' הוא מדליק איבעי לי' לעיוני אי איכא הזיקה לחברו
נסליק הזיקיה וכיון דלא עבד הכי פושע הוא ולפיכך חייב :
דהא רבנן פליגי עליה דר' שמעון בתנור דקא יהיב שיעור
לפטור והכא אינהו גופיהו קא יהבי שיעורא לפטור :
מתני' המדליק את הגדיש והיו בו כלים וגדלקו רבי יהודה
אומר ישלם כל מה שבתוכו וחכמים אומרים אינו משלם אלא

גדיש

לכל רוח פטור ונתקולחת כגון שדלגה טכיא אש מתלקחת
נתמר ועולה אבל נכפסת סברוח מטס אותה וכוסה לכדדו'
אז אס נסרכה ע"ג קרקע בעשנים ובהסמין וזוערת כל שניה
אפי' עד מאה מיל מחייב כך מסיק בתלמוד : הכל לפי
הדליקה דס' ד דרכי קאמר בכל ושלם כל מה שהדליק בין
רחוק בין קרוב לא נאמרו כל השיעורין גבי מעמי' תנור כבית
בס' ד דבנא נתרא : משלם כל מה שבתוכו ובגמרא מוקי לה
רבא בכלי סדרכן להטמין בג' שכונן מוריגון וכלי כבקר :
אלא דמי הנדיש אם הבעירו בעל הסדה דלא קביל עליה אלא
ססירותא של גדיש קיטין וחיפן בשעורין אעפ"י שנתן לו
רשות לחיטין אינו משלם אלא שעורין מאחר לחיפין בשעורין
שבו למימר בייתי סבור שהיה שעורים לכך לא נזכרתי כ"כ :

מאי

הכונס פרק ו בבא קמא לב

גדיש של חטים או גדיש של שעורים : היה גדי כפות לו ועכד סמוך לו ונשרף עמו חייב : עכד כפות לו וגדי סמוך לו ונשרף עמו פטור ומודים חכמים לרבי יהודה במדליק את הבירה שמשלם כל מה שבתוכה שכן דרך בני אדם להניח כלים בבתים : גמ' תנו רבנן המדליק את הגדיש והיו בו כלים ונדקלו ר' יהודה אומר ישלם כל מה שבתוכו וחכ"א אינו משלם אלא גדיש של חטים או גדיש של שעורי' ורואין מקום כלים כאלו מלא תבואה : ב"א במדליק בתוך שלו והלכה ואכלה בתוך של חברו אבל במדליק בתוך של חברו משלם כל מה שבתוכו ומודה ר' יהודה לחכמים במשאיל מקום לחברו להגדיש והגדיש והטמין שאינו משלם אלא דמי גדיש בלבד אבל השאילו מקום להגדיש חטין והגדיש שעורין שעורין והגדיש חטין חטין וחיפין בשעורי' שעורין וחיפין בחטין שאינו משלם אלא דמי שעורים בלבד : אמר רבת הנותן דינר זהב לאשה ואמר לר' הוהרי בו של כסף היא הזיקתה משלמת של זהב משום דאמר לה מאי הוה לך גביה דאזיקתיה : פשעה ביה משלמת של כסף משום דאמרה ליה גטירות' דכספא קבילת עלי נטירותא דדהכה לא קבילת עלי : אמר רב שמעית מילתא לר' יהודה ולא ידענא מאי היא אמר שמואל ולא ידע אבא מאי שמוע ליה לר' יהודה לר' יהודה דמחייב על נזקי טמון כאש עשו תקנת גזול כאשו דמשתבע ושקיל כדתנן ואלו גשבעין ונוטלין הנגזל וכו' : בעי אמיתר עשו תקנת גזול כמסור או לא כנון שיש לו עדים שמסר בו ואיכד ממונו אבל אינם יודעים כמה איכד לו מי עשו תקנת גזול כמסור דמשתבע ושקיל או לא תיקד : וכל תיקד דממונא לקולא : ההוא גברא דבטש בכספתא דחכריה שדייה במויא הוה קא טעין מרה הכי הוה בגויה והכי הוה בגויה יתיב רב אשי וקא מיבעיא ליה כה"ג מאי א"ל רבינא לרב אחא בריה דרבא ואמרי ליה רב אחא בריה דרב לרב

אשי

מאי הוה ליה גביה דאזיקתיה צדיה שריפתו או שהשליכתו בים ולא דמי למוסריל מקום לחברו להגדיש שעורין והגדיש חטין דאמרי' לעיל דהינו משלם אלא דמי שעורין דלא אמרי' במכיר צדיה אלא כנון שפשע בהבערה דכתיב כיתפא אש מעמנו : קשעה בו שלא שמרתו כדרך הסומרים ואכד : שמעית מילתא לר' יהודה כלומר אליכא דר' יהודה : עשו תקנת גזול באשו דכי היכא דתיקון רבנן כמה גזלו ויטול בדתנן וחילו נשבעין ונוטלין והסכר הנגזל כך ישבע באש מה הטמן ויטול : דבעט בעט : נכספתא חרבו שמחיתין

הכונס פרק ו בבא קמא

אשי לאו הוינו מתני' דתנן מודים חכמים לר' יהודה במדליק את הבירה שמשלם כל מה שכתובה שכן דרך בני אדם להניח פכתים אמר ליה אי דקא טעין זוזי ה"ג לא צריכא דקא טעין מרגניתא מי מנחי אינשי מרגניתא בכספתא או לא תיקו : מהא שמעו' דלית הילכתא כרבי יהודה לענין טמון באש דאש ס"ד הילכתא כרבי יהודה אמאי קא מיבעיא לן מי עבידי אינשי דמנחי מרגניתא בכספתא או לא הא קיימא לן דרבי יהודה בתרתוי פליג כהרי רבנן : פליג במדליק בתוך שלו והלכה בתוך של חבירו דרבי יהודה סבר מיהויב אטמון ורבנן סבדי לא מיהוי' אטמון ופליג במדליק בתוך של חבירו דר' יהודה סבר ישלם כל מה שכתובו ואפי' ארנקי ורבנן סבדי כלים שדרכן להטמין בגדיש כגון מוריגין וכלי בקר הוה דמשלם וכלים שאין דרכן להטמין כגדיש לא אלא מדאבעיא ליה לרב אשי הכי שמעינן דכרבנן סבדי ליה ועוד הא אשכחתי בהדיא דרב אשי כרבנן ס"ל מדפריד בהטמון קמתו של חברו בפני הדליקה טמון קמתו איתמר משום דקא משוי ליה טמון באש שמע מינה דטמון באש לרב אשי פטור כרבנן וחוינן מאן דפסק הילכתא כרבי יהודה ואייתי ליה טעמא מהא דאמר רב שמעית מילתא לרב יהודה וכו' והאי לאו טעמא הוא מדאמרינן לר' יהודה דמיהויב על טמון באש שמעינן דלית הלכתא כותיה ואי אמרת למאי הלכתא אמרינן להא דר' יהודה למינמר מינה לרבנן במקום דעבידי אינשא דמנחי כגון האי דבטש בכספתא דחברו' ושריה בנהרא וכגון המדליק את הבירה דמודו ביה רבנן לרבי יהודה שמשלם כל מה שכתובה שדרך בני אדם להניח פכתים דמשתכע על דעבידי אינשי דמנחי כגוה ושקיל : א"ל רב וימר לרב אשי (פזר ח"ג סו' תיח) טענו כסא דכספא מאי א"ל חוינן אי איניש דאמי' הוא למהוי

בו כספיו : (כי האי גוונא) מאי כלומר מי מהימן בסכומות ליטול חס תיקכו כותקת כגזל : אמיד עסיר חומדין חותע לכלי כסף : דמך ר' ישמעאל צר יוסי עד שלא הגדילע (קטנים) :

דרון עלך הכונס

מירוב

למהווי ליה כסא זיכספגא : א"נ אינש מהימנא דמפקדי
 אינשי גביה משתבע ושקיל ואי לא לאו כל כמיניה :
 ירושלמי הר בר נש אפקיד גבי חבריה שק צרוז אירעו
 אונס הדין אמר סיגין הוה מלא והדין אמר מטכסי הוה
 מלא אתא עובדא קומי רב ואמר הרי זה נשבע ונטול :
 בעי ר' יוחנן מהו שיטעננו דברים שאינן ראויין לו
 נשמעיניה מן הדא אריסיה דבר זיזא אפקיד גבי חד
 בר נש ליטרא דרהבא מת בר זיזא ומר אריסיה אתא
 עובדא קומי רבי ישמעאל ברבי יוסי אמר מאן לא ידע
 דכל מה דאית ליה לאריסיה דבר זיזא לבר זיזא הוא
 יתיהבון לבנוהי דבר זיזא : הוה ליה לבר זיזא בנין
 דברבין ודקיקין אמר יסבין דברביה פלגא זכרדבן מן
 דקיקין יסבין פלגא : דמך ר' ישמעאל ברבי יוסי אתא
 עובדא קומי ר' חייוא אמר אי מן הדא לית ארץ ש"מ
 כלום דאית בר נש דלא מפרסמא נפשיה יתיהבון לבני
 אריסיה : א"ל מריה דפקדונא כבר יהבית פלגא אמר
 ליה מה שנתת ע"פ בית דין נתת ומה שאתה נותן ע"פ
 ב"ד אתה נותן מהו דייטרון בנוי דאריסיה לבנוי דבר
 זיזא הבר לן מה דנסבתון יכלין למימר להו מה שנעשת
 על פי ב"ד נעשה : מהו דייטרון דקיקין דברביה
 נחלוק עמכון יכלין למימר להו מציארה מצאנו : אמר
 ר' יצחק לית דין דקיקיא דברביה אלא כמי שניתן לו
 מתנה : א"ל רב אחא כריח דרב איזיא לרב אשי מר
 בין גולן לחמסן א"ל חמסן יהיב דמי גולן לא יהיב דמי
 א"ל יהיב דמי חמסן קרית ליה והאמר רב הונא
 תלויה וזבן זביגיה זכיני א"ל ה
 דאמר רוצה אני והא דלא אמר
 רוצה אני :

פליק פירקא

מרובה פרק ז בנא קמא

מרובה מדת תשלומי כפל ממדת תשלומי ארבעה וחמשה
 שמדת תשלומי כפל נוהגת בין בדבר שיש בו רוח
 חיים בין בדבר שאין בו רוח חיים ומדת תשלומי ארבעה
 וחמשה אינה נוהגת אלא בשור ושה בלבר שנ' (שמות כא)
 כי יגנוב איש שור או שה וגו' : אין הגונב אחר הגנב משלם
 תשלומי כפל : ולא הטובח והמוכר אחר הגנב משלם
 תשלומי ארבעה והמשה : גמ' א"ר חייא בר אבא א"ר
 יוחנן הטוען טענת גנב בפקדון משלם תשלומי כפל : טבח
 ומכר משלם תשלומי ד' וה' : והוא דנשבע ואח"כ באו עדים
 אבל בלא שכועה אינו משלם אלא קרן : וגנב עצמו משלם
 תשלומי כפל אפי' בלא שכועה : טבח ומכר משלם תשלומי
 ד' וה' : אטר רב קרן כעין שגנב תשלומי כפל ותשלומי ד'
 וה' כשעת העמדה בדין : ולא שגנב כחושה והשמינה דהא
 תניא כחושה והשמינה משלם תשלומי כפל ותשלומי ד' וה'
 כעין שגנב משום רא"ל אנא מפטימנא ואת שקלת : ואי גנב
 שמינה והכהישה משלם תשלומי כפל ותשלומי ד' וה' כעין
 שגנב משום דאמר מה לי קטלא כולה מה לי קטל פלגא :
 אלא כי קאטר רב ביוקרא וזולא : ולא כגון דהורה שוירא
 מעיקרא

מרובה אין הגונב אח' הגנב דכתיב וגונב מבית האיש ולא
 מבית הגנב : גמ' הטוען טענת גנב טטוען
 גנב בא וגנבו : (משלם תשלומי כפל אם נשבע ונמאח שקרן
 דכתיב אם לא ימנא הגנב ומוקי לה בגמרא טטוען טענת גנב
 זה"ס אם לא ימנא כמו שאמר טטוען גנב' דכתיב וגונב
 מבית האיש אלח הוא עצמו גנבו ונקרב בעל הבית כלומר
 והוא כבר נשבע בדבר שלא שלח ידו מה כתיב אחריו על כל
 דבר פשע וגו' ישלם ב' : טבח ומכר כו' ילפו לה מהקישא
 דסמיכי להדרי הכי קראי דגנב וטוען טענת גנב מה
 גנב משלם תשלומי ד' וה' אם טבח ומכר אף טוען טענת גנב
 משלם ארבעה וחמשה אע"ג דאיכא למיפריך מה לגנב עצמו
 שכן חייב כפל בלא שכועה תאמר בטוען טענת גנב שפריך
 שבוע' אין משיבין על ההיקש : משלם כפל אשילו בלא שבועה
 זמם' לה אבוי לא ליכתו רחמנא שנים ישלם בגנב וליתי בק"ו
 מטוען טענת גנב ומה טוען טענת גנב דבהיתרא אתא לודיה
 אמר קרא לישלם תרי גנב עצמו דבאיסורא אתא לודיה לא
 פ"ס אלח שנים ישלם דכתב רחמנא בגנב עצמו למה לוי אלח
 לומר דאפי' שלא בשבועה : והשמינה הגנב פיטמה :
 והכחישה הגנב הכחישה בידים בטורח מלאכה או במקל : מה
 לו קטלא פלגא הילכך מההוא שעתא דאכתשה אתחללא לה
 טכחה

מרוכה פרק ז בנא קמא לר

מעיקרא זווא והשתא ד' דהא אמר רבא האי מאן דגזל חביב' דחמרא מחבריה מעיקרא שויה זווא ולבסוף שויה ארבעת תכרה או שתיה משלם ארבעה איתבר ממילא משלם זווא לא כי קאמר רב כנון דמעיקרא שויה ד' והשתא זווא שמשלם קרן כעין שגנב תשלומי כפל ותשלומי ד' וה' כשעת העמדה בדיון : והני מילי לענין יוקרא וזולא אבל גנב טלה ונעשה איל עגל ונעשה שור משלם תשלומי כפל כעין שגנב: והיינו דקאמר רבא טלאים כדמעיקרא דמיס כשל עכשו : אבל תשלומי ד' וה' אינו משלם כר' אלעאי דא"ר אלעאי גנב טלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו טבח ומכר שלו הוא טובח ושלו הוא מוכר : והלכתא כותיד: דאמר לקמן כל הגולנין משלמין כשעת הגזלה ואמרינן כל לאיתויי מאי לאיתויי הא דרבי אלעאי : איתמר המוכר לפני יאוש רב נחמן אמר חייב בתשלומי ד' וה' ורב ששת אמר פטור : רב נחמן אמר חייב טבחו או מכרו אמר רחמנא לא שנא לפני יאוש ולא שנא לאחר יאוש : ורב ששת אמר פטור חיוביה לאחר יאוש היא דאהנו מעשיו דקניה לוקח אבל לפני יאוש דלא אהנו מעשיו דלא קניית לוקח פטור וכן א"ר יוחנן חיוביה בין לפני יאוש בין לאחר יאוש : וק"ל כרב נחמן חדא דהלכתא כותיד: בדיוני ועוד דהא רבי יוחנן קאי כותיה : א"ר יוחנן גזל ולא נתיאשו הבעלים שניהן אינן יכולין להקרי' זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו דאמר קרא ואיש כי יקדיש את ביתו מת ביתו שהוא ברשותו אף כל שהוא ברשותו : אמרי נהרדעי לא

טביחה :) מעיקרא שויה זווא כשגנבה : ולבסוף כשעת שאכדה מן העול' : תברא בידים : או שתייה משלם ד' ובהמפקיד מפרש טעמא דכל כמה דאיתב בעינה ברשות דמרא ביח דהא בעי להבדורי בילכך ברשותיה דמריה הוקרה וכהיא שעתא דתבר' או שתייה הוא דקגזיל ליה אבל או איתב' ממילא אמאי קא מחייב ליה אהיה שעתא דגזל' וכהיא שעתא זווא ביח שויה וגבי טביחה או מכירה הוי פ' תברא או שתייה : טלאי כשל מעיקרא בא לשלם טלאים כדמעיקרא סני דטלה גנב וטלאים קא משלם : כעסה שינוי בידו לאחר שגנבה וקנאו : לפני יאוש קודם שנתיאשו הבעלים ממנו : אמטלטלו דכפרים אס תבעו מפקיד כבר לכאמון וכפר בו : לא כתבונן לשליח שימנה : אדרכתא ברסאה : דמיחווי כאילו חתמו אטיקרא דייב לשליח מדי דלות ליה גבי האיך : דמורכב שמרסה אותו דא"ל האיך נחמן

מְרוּבָה פֶּרֶק ו' בְּבֵא קָמָא

לא כתבינן אדרכתא אמטלטלי דכפריה : טעמא דכפריה :
 דמיהזוי כשיקרא אבל לא כפריה בתכינא : הילכך מאן
 דמיייתי אדרכתא אמטלטלי דכפריה לא מהניא ליה ולא מירי
 ולית רשותא לאשבועי' ולא לאשתעויי דינא בהדיה כלל :
 דלא כתכינא אדרכתא אלא אמאן דלא כפר בהחוא מירי
 דמורכין ביה אבל אמאן דכפר לא כתבינן דק"ל כנהרדעי :
 ואמרי נהרדעי כל אדרכתא דלא כתיב ביה זיל דון וזכר
 והנפיק לנפשך לית ביה ממשא : מ"ט דא"ל האיך לאו בעל
 דבויב דידי את : אמר אביו ואי כתיב בה למחצה לשליש
 ולרביע מינו דמשתעי אפלא משתעי אכולא : ואמר אממר
 ואי תפס לא מפקינן מינייה רב אשי אמר מדכתיב ליה כל
 דמתעני כן דינא עלי הדר שליה שוייה : ואיכא מאן דאמר
 שותפא שוייה : למאי נפקא מיניה למתפס פלגא : איתמר
 משמים דרב יהוראי גאון זצ"ל דק"ל דשליחא שוייה : הילכך
 אי בעי לבטולי שליחותיה ואורוכי איניש אחרינא אית ליה
 רשותא למעבר הכי : מתני' (ח"מ סכ) גנב ע"פ ב' וטבח ומכר
 על פיהם או ע"פ שנים אחרים משלם תשלומי ד' זה' : גנב
 ומכר בשבת גנב ומכר לעבורי זדה גנב וטבח ומכר ביה
 גנב משל אביו וטבח ואח"כ מת אביו גנב וטבח ואח"כ הקדיש
 משלם תשלומי ד' זה' : גנב וטבח לרפואה או לכלבים
 השוחט וגמצאת טרפה השוחט חולין בעזרה משלם תשלומי

ד' לשליח לאו בעל דברים דידי את : ואי כתב ליה למחצה לשליש
 ולרביע זיל דון וחסיק לכפסיד ובמותר שלי מגו דקא מוסקעני
 גאון דינא דבדוי' שליח אפלא על כרחך לא מכו למומר ליה
 לאו בעל דברים דידי את : משתעי אכולא ואי תפס שליח
 שהוכי ועבדן לעכמ' לא מסקינן מיניה : רב אשי פלוג עלויה
 דאממר ואמר כיון דכתב קבולית עלי הלמא שליח שויי הילכך
 אי תפס מסקינן מיניה : למוחסס פלגא חבי הממון שהביח
 אס זה ירצה ועכש לעמנו : שליח שויי זיל שקול מודי :
 (מתני' על פי שנים כלומר שנים מעידון אותו שגנב : גנב
 ומכר בשבת אבל טבח קים ליה בדרבב מיניה : גנב וטבח
 ביה ש"כ שאין זדון בכתב כ"א בנותה בידו שנים ולא מסט' ליה
 בקים לה בדרב מיניה : וטבח ומכ' ואחר כך מת אביו אבל
 מת אביו ואח"כ טבח תמן בסיפא דפטור שברו ירש אביו ושלח
 הוא טבח ומכר : בשמי אלו בטרופיות ובחולין בעזרה
 דקסבר רבי שמעון שחיטה שאינו ראוייה לא שמייה שחיטה אבל
 רפואה או שחיטה לכלבי' שחיטה ראוייה היא דכא או בעי
 ע"ז חסיל אימיה : פלקות מיהא איכא מסוס לאו : על ידי

מרוכה פירק ז בנא קמא לה

ז' וה' ד"ש פוטר בשני אלו : גמ' גנב וטבח ומכר ביה"ת
 משלם תשלומי ד' וה' אמאי נהי דקטלא ליכא מלקות איכא
 זא ק"ל דאין לוקה ומת אין לוקה ומשלם אמרי משמיה דרבי
 יוחנן בטובח ע"י אחר : וכי זה חוטא וזה מתחייב אמר
 רבא שאני הכא דאמר קרא (סמות כא) וטבחו או מכרו מה
 מכירה ע"י אחר אף טביחה ע"י אחר דבי ד' ושמעאל תנא או
 לרבות את השלוח דבי הזקיה תנא תחת לרבות את השלוח :
 בעא מיניה רבא מרב נחמן גנב שור של שותפין וטבחו
 והודה לא' מהן מהו חמשה בקר אמר רחמנא ולא חמשה
 חצאי בקר או דילמא חמשה בקר אמר רחמנא ואפילו חמשה
 חצאי בקר פשט ליה ה' בקר אמר רחמנא ואפי' ה' חצאי בקר
 מתני' (ת"מ סכ) גנב על פי שנים וטבח או מכר על פיהם
 ונמצאו זוממין משלמין לו את הכל : גנב ע"פ שנים וטבח
 ומכר על פי כ' אחרים אלו ואלו נמצאו זוממין הראשונים
 משלמין תשלומי כפל ואחרונים משלמין תשלומי שלשה :
 נמצאו האחרונים זוממין הוא משלם תשלומי כפל והן משלמין
 תשלומי ג' : אחר מן האחרונים זומם בטלה עדות שנייה :
 אחר מן הראשונים זומם בטלה כל העדות שאם אין גניבה אין
 טביחה ואין מכירה : גמ' איתמר עד זומם אביי אמר
 למפרע הוא נפסל ורבא אמר מכאן ולהבא הוא נפסל אביי
 אמר למפרע הוא נפסל מעידנא דאסהיד חוה לי' רשע והתורה
 אמרה אל תשת רשע עד פיר' למפרע בעידנא דאסהיד בכ"ד :
 איכא מאן דפריש מזמן שטרא : וליתיה להאי פירושה
 משום

אחר שלוח : וכי שלוח חוטא ומשלח מתחייב בד' וב' בתשלומין
 זכא ק"ל דאין שלוח לדב' עבירה : מה מכירה על ידי אחר
 דאין מכירה חלה בשנים מוכר ולוקח : מתני' משלמין
 חת הכל ובגמ' מוקי לה כשהזמנו תחילה על הטביחה :
 באחרונים משלמין תשלומים ג' לשור וכגון שהזמנו אחרונים
 תחלה דאי הזמנו עידו גניבה תחלה בטלה עדות טביחה
 דחלמא בעלים מכרוהו לז' וכי מיתזמי אמאי משלמין : בטלה
 עדות שנייה והוא מסלם כפל מנסוס הראשונים והן פטורין
 מסעדי' אין משלמין ממון עד שיזמנו כולם : בטלה כל העדות
 והוא פטור והן פטורין אפילו אם חזרו וזמנו האחרונים
 חזר כך אין משלמין שהרי כבר בטל עדותן : וזכחטו כיון
 דלאגנב לא טבח ולאכחשה לא מוחייבי חלה הבזמה דעמנו
 הייתם (ספתי' גופה של עדות) ואילו הזקיה חלה אחר בטלה
 עדות טביחה אבל אם הזמנו שניהם לא בטלה עדות ראשונה
 צ"ע משלמין תשלומי כפל : גמ' עד זומם למפרע קוף
 נפסל

מְרוּבָה פְּרִיז בְּנֵי קָמָא

משום דלא חוי זומם אלא עד שיוזם בעצמו כדתנן אין
 העדים נעשין זוממין עד שיוזמו בעצמן כגון דאשתכחתי
 חתימות ידיהו בשטרא דזמניה כתוב בעשרה בניסן שנת כך
 וכך במקום פלוני ואתו סהרי ואסהירו דההוא יומא הוה
 סהרו באתרא דחיקא דלא איפשר לממטי מיניה להך אתיגא
 דאיכתיב ביה ההוא שטרא בחד יומא : כגון חאי הוא ההוי
 זומם : ואי לא כי האי גונא לא הוי זומם וכיון דהכין היג
 מילתא ליכא למימר מזמניה דשטרא דהא החיא סהדות' לא
 הות בהחיא יומא כלל ואיפשר דהתוא יומא דאסהירו נכיי
 דינא ביה ביומא קא חתמי בההוא שטרא וא"כ היכי מפסד ינן
 להני שטרי דאינשי דאיכתיבו מקמי הכי מספיקא : הילכך
 ליכא למימר דמיפסל' סהדותיהו אלא כל עידנ' דקא סהרי
 בכי דינא : כגון דאסהירו בכי דינא בעשרה באייר ואיתוימו
 בעשרה בסיון אביי אמר למפרע הוא נפסל ומעידנא דאסהיד
 בכי דינא דהוא בעשרה באייר הוה ליה רשע וכל סהדות'
 דאסהיד בכי דינא מעשרה באייר ואילך לא הוי עדות ורבא
 סבר מכאן ולהבא הוא נפסל דהוא עידנ' דאיתברר לן דזומם
 הוא והלכתא כאביי : והכי אשכחן בירושלמי כגון האי
 פירוש דפרשינן דגריסי' התם היו עומדין עליו כי בניסן
 שננכ שור בא' בניסן וטבח ומכר בעשרה בניסן והוזמו בט"ו
 בניסן כל עדות שהעידו מעשרה בניסן עד חמשה עשר בניסן
 למפרע הרי אלו פסולות : אבל ודאי איכא סהרי דירעי :
 הי גיהו יומא דקא חתמי ביה בההוא שטרא פסלינן להו
 מההוא יומא : אי נמי לא ידעי הי גיהו יומא דקא חתמי ביה
 אכל חזיוה לההוא שטרא דמיהתים קמי דאסהירו עלי' בכ"ת
 דין בכמה יומי פסלינן להו מההוא יומא דקא אמרי חזינן
 להאי שטרא כידא דסיו' ביום פלו' דמיחתי' וקאי : דק' ל'
 עדים החתומין על השטר נעשו כמי שנחקרה עדותן בו : ד'
 הילכך מעידנא דקא חתמי בשטרא חו להו רשעים והתור
 אמרה אל תשת רשע עד ורמיא לעידי רבית דמעידנא דק'
 חתמי בשטרא רבית קא עכרי על לא השימון נשך ברם צויד
 את למידע רלא קיימי הומה אסהרי דשטרא אלא עד דאזרי
 בכ"ד בעידן סהדותיהו שטרא רנא כזמניה כתבנוהו ויג
 איחרנוהו וכתבנוהו ואי לא קא מסהרי הכי לא קמא עז' יהו
 הזמ' והוה אינהו כשרין ושטרא' כשר דת"ר שטר שזמנו כתיב

בזו

נסס' העיד בניסן והזום על עדות זו באייר כל העדות שהעיד
 בנתיים פסולות דמשעה שהעיד עדות זו נפסל : מכאן ולהבא
 משכחנא הוה נפסל : שמה אחריו וכתבנו דסטרי וחזק
 מלוחקוס

מרוכה פרק ז בנא קמא לו

צא בניסן בשמטה ובאו עדים ואמרו היאך אתם מעידים על השטר הזה והלא באותו היום עמנו הייתם במקום פלו' השטר כשר והעדים כשרין חיישינן שמא איחרו וכתבוהו וכל הנני מילי לתרוצה פירוש דרבנות קא כתבי להו אבל מתני' ומתניתא לא איירי בעדים זוממין אלא בעדור על פה אבל בעדות בשטר לא אשכחי לה ראייה דאיירי ביה כלל דמילת' דחיקתא היא כדפירשין הלא תראה שלא פירשוה בירושלמי אלא בעדות על פה : מתני' (ח"מ סמח סכ) גנב ע"פ שנים וטבח ומכר ע"פ עד א' או ע"פ עצמו משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ד' וה' : גנב וטבח בשבת גנב וטבח לעבודה זרה גנב משל אביו ומת אביו ואח"כ טבח ומכר גנב והקדיש ואח"כ טבח משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ד' וה' ד"ש אומר קדשים שהוציא חייב באחריותן חייב ושאינו חייב באחריותן פטור : גמ' איתמר מודה בקנס ואח"כ באו עדים רב אמר פטור ושמואל אמר חייב : אמר רב המנונא מסתברא מילתא דרב באומר גנבתי ובאו עדים שגנב שהרי חייב עצמו בקרן אבל אמר לא גנבתי ובאו עדים שגנב וחזר ואמר טבחתי ומכרתי ובאו עדים שטיח ומכר חייב שהרי פטר עצמו מכלום : איתמר גמי אמר רבי תיבא בר אבא אמר רבי יוחנן גנבתי ובאו עדים שגנב פטור שהרי חייב עצמו בקרן : וכן הלכתא : מתני' מכרו חוץ מאחד ממארי' בו או שהיתה לו בו שותפות השוחט ונתנבלה כידו הנותר והמעקר

מאחרים כשרים או שמוא לאחר זמן כתבו יום הקניין כדאמרינן בעלמא איידעיתו יומא דאקמיתו ביה כתיבו : מתני' משלם תשלומי כפל דבא ליכא סהדי הגניבה : ואינו משלם ד' זה על הודאת עצמו דמוד' בקנס פטור : גנב וטבח בשנת פטור מטביחה דהוי מתחייב בנפשו : מתחייב והוא יורטו ולא הוי טביחה באיסורא : גנב וסקדי' דכי קא טבח דבקדש קא טבח ולא דבעלים : קדשים מחייב באחריותן כגון שאמר הרי עליו עולה חייב לקסטר דבר הגורם לממוז' כממוז' דמי וזה גורם לממוז' סכריך להביא אחר : ושאין חייב באחריותן שאמר הרי זה פטור שהרי הוא הקדש : גמ' מסתברא מילתיך דרב דפטר ואפילו בלאו עדים : באומר גנבתי דחייב עצמו כהודאתו לסלס קרן הילך הודאה גמור' היא ופטור מכלל וד' זה' : שהרי פטר עצמו מכלום כהודאה דטביחה לא ביה מחייב עצמו מכלום) טידע שמודיה בקנס פטור הילכך לאו הודאה היא וחייב אהו בלאו עדים ולא מפטר אלא הוכח דאיכא קרן וקנס ומחייב עצמו בקרן דמתכוין להחזיר ממון : אתני' או סכיתס לו בו טוקמות

מְרוּבָה פֶּרֶק ז' בְּבֵא קִמָּא

והמעקר (ח"מ שמח טז) משלם תשלומי כפל ואינו משלם
 תשלומי ד' וה' גנב ברשות הבעלים וטבח ומכר חוץ מרשותן
 או שגנב חוץ מרשותן וטבח ומכר ברשותן או שגנב וטבח
 ומכר חוץ מרשותן משלם תשלומי ארבעה וחמשה : אבל
 אם גנב וטבח ומכר ברשותן פטור : גמ' מכרו חוץ טא' ממאה
 וכו' ת"ר הגונב את הקיסעת וארז החיגרת ואת הסומא וכן
 הגונב בהמות שותפין חייב : ושותפין שגנבו פטורין : והא
 תניא שותפין שגנבו חייבין אמר רב נחמן לא קשיא כאן
 בשותף שטובח לדעת חבירו כאן בשותף שטבח שלא לדעת
 חבירו : ת"ר גנב ונתן לאחר ומכר גנב והקדי' גנב והקדיף
 גנב והחליף גנב ונתן לאחר במתנה גנב ופרע בחובו גנב
 ופרע כהקופו גנב ושלח סבלונות לבית חמיו חייב : מאי
 קמ"ל אשמעינן רישא גנב ונתן לאחר וטבח דיש שליח לדבר
 עבירה : ואע"ג דבכל התורה כולה אין שליח לדבר עבירה
 הכא יש שליח לדבר עבירה מ"ס וטבחו או מכרו מה מכירה
 לא איפשר דלאו ע"י אחר אף טביחה על ידי אחר נמי
 טיחייב : אשמעינן סיפא גנב והקדי' מיה לי מכרו להדיוט
 מה לי מכרו לשמי : ולא הכי הלכתא דקיימא לן כמתניתין
 דתנן גנב והקדי' ואח"כ טבח משלם תשלומי כפל ואין משלם
 תשלומי

שותפות קודם שגנבו דלא חריזן ביה וטבחו כולו באיסור :
 הכומר קורעו מנחיריו עד לבו : והמעקר עוקר סימניו :
 ואינו משלם ד' וה' דלאו שחיטה היא כלל : וטבח ומכר חוץ
 מרשותו דכסהו כחומר מרשותו במסוכ' נעשה עליו גנב והקדו
 (או שגנב חוץ מרשותו קטלו במשיכה מיד ונעשה גנב עליו)
 אבל גנב וטבח ברשותו פטור דלא נעשה עליו גנב : גמ'
 הקיסעת אע"ג דליכא כולה חייב דמאי דגנב זכין כולה :
 טבחה לדעת חבירו משלמין בין שניהם דאיכא וטבחו כוליה
 בחיובא דהטבח מתחייב על חלקו וחבירו נמי עשאו שליח
 וילפינן בגמ' ממכורה דחייב על ידי שליח : שלא לדעת
 חבירו פטור דבחלק חבירו לא נעשה שליח והוי כטובח ומכר
 אחר הגנב דפטור ועל חלקו נמי פטור דליכ' וטבחו כולה
 בחיובא אע"ג דרביזין לעיל חפז' חמשה חכמי בקר ה"מ גבי
 גויב בהמת הסותפין וטבחו ואח"כ הודו לאחר מהן חלקו
 דנטעת טביחה הווי כולה בחיובא : ונתן לאחר וטבח ולא
 נתן כמתנה דא"כ בלה טביחה חייב חכמינה לחוד כבמכירה
 כדקתני סיפא חלק עשאו שליח לטביח או למכור : גנב
 והקדיף מכר באמנה באשראי ולא קיבל הדמים : (פרע בהקיסו
 שהקיסו חבירו סרקמטיא באשראי ופרע לו בהמה זו) : לא

תשלומי ד' וה' ואי קשיא לך מר' לי מכרו לשמים התם מעיקרא תורא דראובן והשתא תורא דשמעון הכא מעיקרא תורא דראובן והשתא תורא דראובן : מתני' היה מושכו ומת ברשות הבעלים פטור הגביהו או שהוציא והו מרשות הבעלים ומת חייב : נתנו לבכורת בנו לבעל חובו לשומר חנם לשואל ולנושא שכר והיה מושכו ומת ברשות הבעלים פטור הגביהו או שהוציא מרשות הבעלים ומת חייב :

גמ' בעי אמר תיקנו משיכה בשומרון או לא תיקנו משיכה בשומרון אמר רב יוסף ת"ש נתנו לבכורת בנו לבעל חובו לשומר חנם ולשואל לנושא שכר ולשיכר היה מושכו ברשות הבעלים ומת פטור מאן פטור שומר ש"מ תיקנו משיכה בשומרון ש"מ : איתמר נמי אמר רבי אליעזר כדרך שתקנו משיכה בלקוחות כך תיקנו משיכה בשומרון : ותניא נמי הכי כדרך שתיקנו משיכה בלקוחות כך תיקנו משיכה בשומרון : וכשם שהקרקע ניקנית בכסף ובשטר ובחזקה כך שכירות קרקע נקנית בכסף ובשטר ובחזקה : מתני' (ח"מ טט) אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל : אבל מגדלין בסוריא ובטברות שבא"י : ואין מגדלין תרנגולין בירושלים

אשכח אלא על ידי אחר הקונה : (מה לי מכרו כו' הכא מיירי בקדשי דקה הבית דלא שייך בהו מעיקרא תורא דראובן והשתא תורא דראובן ומתני' דאמר בהקדש פטור מיירי בקדשי מוצח דסתם סור וסה מחיים היו להקדשת מוצח וקרב לכפר על הבעלי ונשחט לשמו וסה בטליו עליו כן פי' הרא"ש ז"ל ונראה שכן דעת רב אלפסי ז"ל עכ"ל הר"ן :

מתני' היה גנב מושכו ויוצא פטור מכפל הגביהו אטילו ברשות בעלי שהנכה קונה בכל מקום : נתנו גנב במקום שנכדו לבכורות בנו או לשומר חנם כו' : היו מושכו הכהן או השומר ומת ברשות בעלים פטור הגנב : גמ' תיקנו משיכה בשומרו' שלא יתחייב השומר בשמירתה עד שימסוך : מאי לאו שומר ומתחייב גנב במשיכה שומר לאו גנב וכו' ק נתן בעל הבית לבכורות בנו או לשומר חנם כו' : וכו' גנב לגנבן משם היה מושכו כו') היונו רישא : מתני' אין מגדלין בהמה דקה בא"י מסוס ויסוב א"י שמאכדות את השדות וכל שדות א"י וסתמא הן דישראל : (אבל מגדלין בסוריא ארס טובה לדוד כיבש' וקסבר דלא סמיה כיבוש והוה כח"ל וכו' מותר לגדל דלא חיישינן לייסוב ואי יפסירו שדות אחרי יסלמנ' : אין מגדלין תרנגולים בירושלים אטילו ישראל מפני הקדשים ישראל אובלין סס בשר שלמים ותודה ומעשר בהמה ודרך תרנגולים

מרוכה פרק ז בנא קמא

בירושלים מפני הקדשים ולא כהנים בא"י מפני הטהרות :
 לא יגדל אדם חזירי בכל מקום ולא יגדל אדם את הכלב
 אא"כ היה קשור בשלשלת : אין פורשין נשבי' ליונים אא"כ
 היה רחוק מן הישוב ל' רים : גמ' ת"ר רועה שעושה
 חשוכה אין מחייבין אותו למכור מיד לא מוכר על יד על יד :
 וכן מי שנפל לו כלבים וחזירים בירושה אין מחייבין אותו
 למכור מיד אלא מוכר על יד על יד : וכן (ו' ד סו' ריט) מי
 שנדר גדר ליקח בית ולישא אשה בארץ ישראל אין מחייבין
 אותו ליקח מיד אלא עד שימצא את ההגון לו : ומעשה
 באשה אחת שהיה בנה מצר לה וקפצה ונשבע כל מי שיבא
 עלי' אני מחזירתו וקפצו עליה בני אדם שאינן מהוגנין לה
 וכשכא דבר זה אצל חכמים אמרו לא נתכוונה זו לא להגון
 לה : ת"ר עשרה תנאין התנה יהושע שמרעין בחורשין :
 ומלקטין עצים משרותיהן : ומלקטין עשבים מ"מ חוץ משרה
 תלתן : וקוטמין נטיעה מ"מ חוץ מגרופיות של זית ומעין
 היוצא בתחלה בני העיר מכתפקין ממנו ומחבין בימ' של
 טבריה

לנקר באשפה סמא יבואו עכס כעדשה מן השרץ ויטמאו את
 הקדשים : ולא יגדלו כהנים תרנגולים בכל א"י : מפני
 הטהרות שהכהנים אוכלין תרומה בן כריכין להזהר
 בטברתן : אין מוגדלין חזירים מפני מעשה שהיה כדאיתא
 בגמ' דדף פ"ב ע"ב : את הכלב מפני שנוסף ומנכח ומסלת
 אשה מיראתו : נשכים פחים שלא ילכדו בהן יוכי בני הישוב :
 שלשים רים ארבע מילין : גמ' רועה בהמה דקה בשדות
 אחרים וברועה בהמות שלו : שעשה תשובה שלא לגדל עדר
 בהמה דקה עוד : שמרעין בהמות בחורשין ביערות ולא
 יקמיד בעל היער על כך : ומלקטין עצים איש בשדה חבירו
 וכדמוקי תלמודא דווקא בהיזמו והיני ובמחברי' ולחים שאין
 מקמדי' בהן : חוץ מסד' תלתן למעלו ליה עשבים הגדלי'
 עמו ואי מלקט להו מפסיד את התלתן : קילתן מין קטנית
 פנריו"א וקוטעין נטיע' מן האילן ליטע או להרכי' ולא יקמיד
 בעל האילן : חוץ מגרופיות של זתים הקובץ זתיו לשרוף
 מוכיח שני גרופיות מלא שני חגרופין כדאמר סרק המוכר
 זהם מחליפות ומוכיאין פרי והקוטס מהן נטיעה מפסיד
 הגרופיות : וקוטמין נטיעה קאמר בתלמוד שקוטס דוקא מן
 הענפים ולאו מן הענף כאמבעי שהוא עיקר האילן ודווקא מן
 החדש שהיכו עושה פירות כגון בד שניתוסף בשנה זו שעדיין
 אינו עושה פירות ולא ממקו' כרואה פני החמה כגון סביבות
 כדדין מבחין סהחמה מבשלת שם הפירות וממתיקן אלא רק
 מבשנים : וימעין היוטא תחלה מחדש מחדש אחר וכ"ש מעין

מרוכה פרק ז כבא קמא לח

שבריה ובלבד שלא יפרוש קלע ויעמיד ארז הספינה ונפנין
 לאחוריו גדר ואפילו בשדה מלאה כרכוס : ומהלכין בשבילי
 הרשות עד שתרר רביעיה שניה ומסתלקין לצדדי הדרכים
 מפני יתדות הדרכים והתוערה בין הכרמים מפסיג ועולה
 מפסיג ויורד ומת מצוה קונה מקומו : איתמר אמר רב אדא
 אמר רב נחמן תנאין שהתנה יהושע אפילו בבבל ושמואל
 אמר אפי' בה"ל ומת מצוה קונה מקומו והוא שאינו מוטל על
 המצר אבל אם הי' מוטל על המצר מתוך שניתן רשות לפנותו
 מפנין לכל מקום שירצה : הגי חר סרי הויאן אמרי מהלכין
 בשבילי הרשות שלמה אמרה : י' (א"ה רכב) תקנות תקן
 עזרא שיהו קוראין במנחה בשבת וקוראין בב' ובה' ושיהו
 בתי דינן קבועין בב' ובה' : ומכבסין בה' בשבת ואוכלין שום
 בע"ש : ושתהא אשרה משכמת ואופה ושתהא אשרה חוגרת
 בסיגר ושתהא אשרה חופפת וטובלת ושיהו רוכלין מחורין
 בעיירות ותיקן טבילה לבעלי קרוין : שיהו קוראין במנחה
 בשבת משום יושבי קרנות : ושיהו קוראין בתורה בשני
 ובחמישי

יטן סביה מימות יהושע : ומחכין מטילין חכה לכוד דגים
 בימיה של טבריא אע"פ שהוא חלק כהנלוי : שלא יפרוש קלע
 דרך נדים לתקוע יתדות ולעשות גדרים צמיק לכוד דגים
 שקורין וזכ"א ולא יעשו מפני שמעכב הספינו' : לאחוריו גדר
 מפר' בתלמוד לא נכרכה חלא ליטול ממנו כרור לקנח אעפ"י
 שפורן הגדר : ומהלכין בשבילי הרשות סתם בני אדם
 משהכניסה התבואה עד שעת הזריעה מסקירין סדותיהן
 לכנוס יבה כל אדם לקטר הילוכה וקורין לה שניל הרשות
 שברשות הס עושין (והתנה יהושע שלא יקפיד על כך) : עד
 שתרד רביע שנייה דכיונו ו' ז' במרחשוון דאז הזריעה כומחת
 וקטף לו דריסת הרגל : ומסתלקין לכידי הדרכים בכל עת
 אפילו בזמן שהתבואה נסדק יכול כל אדם להסתלק מן
 הדרך : מפני היתידות שבימות החמה יבש הטיט ונעשית
 כיתידות מקום פסיעת האדם והבהמה שדרסו בחורף ונעשו
 כשחיתות : מפסג מנתק ומורות המעכבות אותו עד שמוכא
 הדרך : קונה מקומו מקום שנפל סם צמיתו קנאה לקבר סם
 וחין בעל הסדה מעכב עליו : על המזר לרחב הדרך ועוברין
 ומחילין עליו עושי טהרות ומטמאן (דאז מתוך שניתן
 לפנותו מפניו לכל מקום שירצה : וסתהא אשה משכמת ביום
 שהיא כרוכה לחומית ואופה שחרית כדמס' שתהא פת מכויה
 לעכי המחזיר : סיגר דוגמת מכנסיס קטנים) חופפת
 ראשה במסרק ביום טבילה משום חניכה : ושיהו רוכלין
 מביחין בשמים לבסוס להתקסט ולא יוכלו בני העיירות לעכב
 עליהן

פרובה פרקז בנא קנא

ובחמישי דמעיקרא הוה מיתקנא תלתא גברי תלתא פסוקי
דתנן (סמות טו) וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים
דורשי רשומות אמרו אין מים אלא תורה שנ' (ישעיה נה)
הוי כל צמא לכו למים כיון שהלכו ג' ימים בלא תורה עמדו
ותקנו להם נביאים שביניהן שיהו קורין בשבת ומפסיקין בא'
בשבת וקורין בב' ומפסיקין ג' וד' וקורין בה' ומפסיקין בע"ש
כדי שלא ילכו ג' ימים בלא תורה ועזרא תקן תלתא גברי י'
פסוקי כנגד י' בטלנין: ודנין בב' וה' דשכיחו דאתו למיקרי
בסיפרי ושיהו מכבסין בה' משום כבוד שבת: ושיהו אוכלין
שום בע"ש משום עונה דכתיב (תוליס ח) אשר פרו יתן
בעתו ואמר רב יהודה זה משמש מטתו מע"ש לע"ש: ושתהא
אשה משכמת ואופה כדי שתהא פת מצוייה לעניי': ושתהא
אשה חונרת בסיגר משום צניעותא: ושיהו רוכלין מחזרין
בעיירות משום תכשיטי נשים שלא יתגנו על בעליהן: לא
יגרל אדם את הכלב אא"כ היה קשור בשלשלת אבל מגרל
חוא בעיר הסמוכה לספר ביום קושרו ובלילה מתירו:

סליק פירקא

עליהן: יושבי קרנות יושבי חנוי' כל ימות החול עוסקין
בסחורה ואין קורין (בשני וחמישי תיקון בנינויהו קריאה
יתורה:) רשומות מקראות: ו' בטלנין בני אלם כשרין
במבטלין ממלאכתן כדי לעסוק בצרכי כבוד וקודמין לבית
לבית הכנסת כדי שיכו מצויין עשרה לעת התפלה ומתפרכסים
משל כבוד: משום עונה שמכות עונה דלילי שבת והסו'
מרכה הזרע: בסמוכה לספר בין ישראל לגוים וזריכה
סימור:

סליק פירקא

החובל (ח"מ תקד) בחברו חייב בה' דברים בנזק בצער
בריפוי בשבת בכושט בנזק כיצר סימא את עינך
קישע את ידו שיבר את רגלו רואים כאלו הוה עבד נמכר
בשוק כמה היה יפה וכמה הוא יפה צער כוואו בשפור או
במסמר ואפי' על צפרניו מקום שאין עושה חבורה אומרים
כמה אדם כיוצא בזה רוצה ליטול ולהיות מצפער כך ריעוי
הכחו

החובל וכמה הוא יפה טהרי הזוקו וכפסידו ממון וס'
פחם הים נכרך הים מוכר עכמו בענד עכרי:
כיוצא

החובל פרק ח בנא קמא לט

חכהו חייב לרפאתו עלו בו צמחין מחמת מכה חייב ושלם
 מחמת מכה פטור היתה ונסתר חייב לרפאותו היתה כל
 צורכה אין חייב לרפאתו : גמ' ירושלמי תני החובל
 בחברו ה' נותן לו ה' ד' נותן לו ד' ג' נותן לו ג' ב' נותן לו
 ב' א' נותן לו א' והיכי דמי חכהו על ידו וקטעה נותן לו ה'
 צק צער ריפוי שבת בושת חכהו על ידו וצמת נותן לו
 ד' צער ריפוי שבת בושת חכהו על ראשו וצכה נותן לו ג'
 צער ריפוי בושת חכהו במקום שאינו נראה נותן לו ב' צער
 ריפוי חכהו בטומום שבירו נותן לו אחד בשת : ההיא תורא
 דאליס ידא דינוקא אתא לקמיה דרבא אמר להו זילו שוימוה
 כעבדא אמרו ליה רבנן והא מר הוא דאמר כל הנישום כעבד
 אין גובין אותו בכבל אמר לחו נפקא מינה דאי תפס רבא
 לטעמיה דאמר רבא נזקי (ח"מ ס' א) שור בשור ונזקי שור
 באדם גובין אותו בכבל נזקי אדם באדם נזקי אדם בשור לא
 האלהים בעינן וליכא נזקי שור בשור ונזקי שור באדם נמי
 האלהים בעינן וליכא התם שליחותיהו קא עבדיה מידי דהויא
 אהוראות והלואות אדם באדם נמי שליחותיהו קא עבדינא
 ואסיקא כי עבדינא שליחותיהו במילת' דשכיחו ואירת ברה
 חסרון כיס אבל טילתא דשכיחא ולית בה חסרון כיס אי נמי
 אית בה חסרון כיס ולא שכיח' לא עבדינן שליחותיהו הילכך
 אדם באדם אע"ג דאית בה חסרון כיס כיון דלא שכיחא ל
 עבדינן שליחותיהו : ושור בשור גובין אותו בכבל והא אמר
 רבא שור שהזיק אין גובין בכבל דאזיק מאי אילימא דאזיק
 אדם

כיוצא בזה לפי מה שהיא מעוכב רב זערו וכאיבו : אמחין
 מלכט : גמ' ה' כלומר חבלה שיש בה ה' כדמסיק : וזנתה
 טמעת' שאינו כופל למשכב ויכול לשמור קישואין ואין בו שבת :
 בטומום נתוך הוד : דאלם לעם וכסם : כל הנישום כעבד
 הואיל ואין הדבר קצוב אין גובין אותו בכבל : דאי תפס הכי
 אמר לכו שומו ליה והיום חו למחר חס יתפוס משלו יעכבנו :
 נזקי שור בשור נזקי שור שבחו לו על ידי השור : נזקי שור
 באדם נזקי שור שבחו על ידי אדם : נזקי אדם בשור אדם
 שהזיק על ידי שור : האלהים בעינן (דכח כולשו צפ' ואלה
 המשפטים כתיבו ובהכיח פרשה כתיב עד האלהים יבא דבר
 שניהם וקסבר חכולו קאי והיינו מומחין וסמוכין וכבבל אין
 סמוכ' כדאמר בסנהדרין בפ"ק : שור בשור ושור באדם נמי
 התם כתיבי שור בשור וכי יגיף שור וגו' שור באדם ארבע
 שומרו' התם כתיבי ושלוחו יד התם כתיב : הודאות הבא
 לדון בעדים שאמר בפניכו הודע לו : כלואות שאמרו עדים

החובל פרק ה כבא קמא

אדם מאי איריא שור דאזוק אדם אפילו אדם דאזיק אדם
 צמי אין גובין אותו בכבל אלא פשיטא דאזיק שור וקאמר אין
 גובין אותו בכבל אמרת התם בתם והכא במועד : והא"ר
 אבא אין מועד בכבל כי קאמר רבא נזקי שור בשור גובין
 אותו בכבל בשן ורגל דמועדיו מתחלתן נינהו : מנהג ב'
 ישיבות שאע"פ שאין גובין קנס בכבל מנדין אותו ער דמפיים
 ליה לבעל דיניה וכד יהיב ליה שיעור מאי דחוי למיתב ליה
 שרו ליה לאלתר בין איפיים מארי דיניה בין לא איפיים :

כמה אדם רוצה ליטול וכו' צער במקום נזק היכי שיימינן אמ'
 אבוה דשמואל כמה אדם רוצ' ליטול לקטוע לו לידו לקטוע לו
 ידו לאו צער לחודיה הוא כולוהו חמשה דברי' איבא ואסיקנא
 אלא אומדיון כמה אדם רוצה ליתן לקטוע לו ידו המוכתב
 למלכות בין סייף לסם : האי ליטול ליתן מיבעי ליה אמר
 רב הונא בריה דרב יהושע ליטול זה מה שנתן זה : הכהו
 חייב לרפאתו וכו' תניא הרי שעבר על דברי רופא ואכל דבש
 וכל מיני מתיקה קשין למכה והעלה מכתו גרגותני יכול יהא
 חייב לרפאתו ה"ל רק ואי א"ל אסייך אנא א"ל דמיאת עלי
 כי אריא ארבא ואי א"ל אית לי אסיא דאמנן א"ל אסיא
 דאמנן מנן שויה ואי א"ל אית לי אסיא רהיקא א"ל אסיא
 רהיקא עינא עויר ואי א"ל האיך הב לי לדידי ואנא אסינא
 גפשי א"ל פשעת בנפשך וקא שקלת מינאי טפי ואי א"ל קוץ
 לי מיקץ א"ל פשעת בנפשך וקרו לי שור המזוי' : תאנא וכולן
 משתלמין במקום נזק : מתני' (ח"מ תכ) שבת רואין אותו
 כאלו

בפנינו הלום לו - דאמר בת"ק דסנהדרין דלא בעי מומחין
 (כדי שלא תכטול דלת בפני לוויין : מאו איריא שור דאזיק אדם
 דלא שכיח לגמרי : אפי אדם דאזיק אדם דשכיח טפי קאמר
 רבא דחיו דנין :) התם נתם אין גובין בכבל דק"ל סלגא
 כוקא קנסא : אין מועד בכבל דכיון דמנביחת תמות לא מויתי
 ליה לבי דינא ביכא קא מויעד ליה הא לא קרוינן ליה הויעד
 בצעליו דסתם בעדאיה היא בב"ד : צער במקום נזק ביכא
 דקיטע ידו ונתן לו את דמיה היכי שיימינן ליה הלחיס לו
 לקוטכו בשכיל דמיו שנוטל : ידו המוכתב למלכו' לקטוע
 אומדיון כמה אדם רוצה ליתן לשליח המלך הקוטע בסויף
 סיקטענה בסם : ליטול מן המזיק מה שנותן זה למלך :

אסייך אנא אנו ארסאך ואיני כותן דמיו : אסיא דמנן סירפא
 בחכס : (רהיקא ומוזיל גבו : עינא עויר שעתיד ליכך לדרכו
 ואיני חושש אם עויר עיניו של זה :) כ"ס דפשעת בנפשך
 נכאי גדול הוא לי וקרו לי שור המזיק : מתני' שבת כל

כאלו הוא שומר קישואין שכבר נתן לו דמי ידו ודמי רגלו
בושת הכל לפי המכויש והמתכויש המכויש ארו הערום
המכויש את הסומ' המכויש את הישן הייב וישן שבייש פטור
בפל מן הנג והזיק וכייש הייב על ההזיק ופטור על הבושת
שנאמ' ושלחה ידה והחזיקה במבושיו אינו חייב על הבושת
עד שיהא מתכוין : גמ' אמר רבא קטע לו את ידו נותן
לו דמי ידו ושבת רואין אותו כאלו הוא שומר קישואין שיבד
את רגלו נותן לו דמי רגלו ושבת רואין אותו כאלו הוא שומר
על הפתח : סימא את עינו נותן לו דמי עינו ושבת רואין
אותו כאלו הוא מטחינו כרחי' חרשו נותן לו דמי כולו :

איתמר הכהו על ידו וצמתה ידו וסופה לחזור אמר אביי
נותן לו דמי שבת גדולה ודמי שבת קטנה ורבא אמר אינו
נותן לו אלא דמי שבתו שבכל יום ויום : והלכתא כרבא :
פירוש שבת גדולה דמי ידו ששמן אותי כמה הוא שוה כיד
וכמה שוה בלא יד ושבת קטנה רואין אותו כאלו הוא שומר
קישואין ושבת גדולה דאמר אביי בשצמתה ידו וסופה לחזור
לאו דמי ידו לגמרי הוא אלא ששמן אותה כמה היא שוה קוד'
שצמת' וכמה הוא שוה לאחר שצמצה ידו וסופה לחזור ויהיב
ליה ההוא דבינו ביני : ושבת קטנה רואין אותו כאלו הוא
שומר קישואין שכבר נותן לו דמי ידו שצמת' וסופה לחזור
וקאמר רבא כיון שסופה לחזור אין נותנין לו דמי שבת גדולה
ושבת קטנה רואין אותו כאלו הוא שומר קישואין לא סגי
ליה בהכי דהא לא יהיב ליה דמי שבת גדולה הילכך יהיב
ליה

ימי החולי רואין אותו כאלו הוא שומר קישואין ונותן שכירתו
של כל יום ספרו חין ראוי למלאכ' ככדיה חסי בלא חולי שהרי
כקטע ידו ורגלו והוא כבר נתן לו דמיהן הכל לפי המכויש
חדס קל סכיים בוסתו מרובס והמכויש חדס חשוב שבתכיים
בוסתו מרובס וכולכו סד' בריס מקרחי נפקי כוס דכתיב טין
תחת עין כער פכע תחת פכע דככי דרסי נמרח ריסוי ושבת
רק סבתו יתן ורפא ירפא כוסת דכתי' וקזתה חת כפה מתיין :
גמ' קטע ידו רואין אותו כאלו הוא שומר קישואין דלאחר
שכקטע ידו קדיון הוא ראוי לשומר קישואין הילכך שבת של
ימי חליו נותן לו סכר שמירת קישואין שכבר נתן לו דמי ידו
מה שפחת ידו כוס : סיב' חת רגלו כוס אינו ראוי חסי'
לשמו' קישואין שכריד לילך סכיב בעינ' : חרשו אינו ראוי
לכלום : שנת גדולה כדמס' בסמוך : שבתו שבכל יום ויום
עד שתקזור לקדמותו נותן לו בכל יום כמו שנסכרים פועלים
בסוק ולא כשומר קישואין דהא לרבא לא יהיב ליה דמי ידו :

החובל פרק ח בבא קמא

ליה שבתו שבכל יום ויום ממלאכה דבטל מיניה וכן הלכתא:
ומסתברא דכפועל בטל שימינן ליה : איתמר הקוטע יד עבד
עבדו של חבירו אמר אביי נותן שבת גדולה לעבד ושבת קטנה
לרבו רבא אמר הכל לעבד וילקח בהן קרקע וחרב אוכל
פירות ולכי נפיק לחירות נפקא ארעא כחדיה ואט פחת אצל
עצמו ואצל רבו לא פחת הכל לעצמו והיכי דמי דפסקיה לריש
אודניה או לריש נחיריה : ירושלמי א"ר יוחנן הקוט' יד
עבדו של חבירו רבו נוטל חמשה דברים והלה מתפרנס מן
הצדקה דמצויון ישראל לפרנס עבדים הקטועים ולא שלימים
והא רבי יוחנן אכיל קופר ויהיב לעבדיה שתי המר ויהיב
לעבדיה וקרי עליה הלא בבטן עושני עשהו התם מדת רחמנו'
הבא מדת הדין : בעא ר' אלעזר מרב החובל בכת קטנה של
אחרים הכלה למי מי אמרינן כיון דאקני רחמנא שבה נעורים
לאביה הכלה נמי לאביה הוא דהא אפחתה מכספא או דילמא
שבה נעורים הוא דאקני ליה רחמנא לאבי' דאי בעי לממסרה
למוכה שהיון מצי מסר לה אבל הכלה כיון דאי בעי מחבל
לה לא מצי חבל לה לא אקני ליה רחמנא א"ל לא זיכתה
התורה לאב אלא שבה נעורים כלבד ורבי יוחנן אמר אפילו
פצעה : פצעה סלקא דעתך צערא דידה הוא ואפי' ר' אלעזר
לא קא מיבעיא ליה אלא הכלה דאפחת' מכספא אבל פצעה
דלא מפחתה מכספא לא קא מיבעיא ליה א"ר יוסי בר חנינא
שפצעה בפניה דאפחתה מכספא והלכתא כר' יוחנן הילכך
ציוקה דאפחתה מכספא דאבי' הוי ושבת אפילו רב מורה
דכיון דמעשה ידיה דאבי' הוא שכתה נמי דאביה הוא אבל
צער דלא אפחתה מכספא דברי הכל דידה הוא והוא הדין
לכשתה : מתני' זה חומר באדם מבשו' שהאדם משלם
צוק וריפוי וצער ושבת ובושת ומשלם דמי ולדות : ושור אין
משלם

ומסתברא דכפועל בטל שימינן ליה (לשון כ"ו כפועל בטל
מאותה מלאכה דבטל מינה שימינן ליה : הקוטע קוטע ממס
דחין סופה לחזור :) ואכלו רבו לא סיקת שחיכו בטל
ממלאכו : קופר צמר : בנת קטנה של חבירו חבלה למי
גדולה ודחי דידה הוי : שבת נעוריה לאביה בנעוריה בית
אביה כתיב מלמד שכל שבת נעוריה לאביה אמי' כסף
קידושין : דחי בעי מסר לה למכול ומוכה שחין דכתיב את
בתי נתתי לאיש הוי אלמא בידו לתת למי שירצה הילכך כסף
קידושיה נמי לאביה : לא מכו חבל לה דחין אדם רשאי
להחביל בנתו דהא ישראלית הוי ועבד על לא יוסיף סך
יוסיף : דאפחתה מכספא ושרי בידו למוסר : מתני'

החובל פרק ה בכא קמא מא

משלם אלא נזק ופטור מדמי ולדות המכה את אביו ואת אמו
 ולא עשה כהן הבורר והחובל בחבירו ב"ה חייב בכולן
 החובל בעבד עברי חייב בכולן חוץ מן השבת בזמן שהוא
 שלו : החובל בעבד כנעני של חבירו חייב ר' יהודה אומר
 אין לעברי בשת : גמ' והילכתא עבד פסול לעדות ויש
 לו בשת וגר כשר לעדות ויש לו בשת וחרש יש לו בשת
 שוטה אין לו בשת קטן אי מכלמי ליה ומיכלים אית ליה
 ראי לא לית ליה : מתני' חרש שוטה וקטן פגיעתן רעה
 החובל בהן חייב והן שחבלו באחרי' פטורין העבד והאשת
 פגיעתן רעה : החובל בהן חייב והן שחבלו באחרי' פטורין
 אבל משלמין לאחר זמן נתרשה האשה ונשתחרר העבד
 חייבין לשלם : גמ' אמיה דרב שמואל בר אבא מאקרוקניא
 הות נסיבא ליה לרב אבא כתכתינהו לגיבסא לרב שמואל
 ברה אזל רב שמואל בר אבא לקמיה דרבי ירמיה בר אבא
 אוקמיה בנכסי מהא דתנן הכותב נכסיו לבנו לאח' מותו האב
 אינו יכול למכור מפני שכתובין לבן והבן אינו יכול למכור
 מפני שהוא ברשות האב מבר האב מכורין עד שימורת מבר
 הבן אין ללוקח כלום עד שימורת האב יכי מאית אב מיהרת
 אית ליה ללוקח ואע"ג דמת הבן בחיי האב ולא אתו לידיה
 דבן כרש"ל דאמר לא שנא מת האב בחיי הבן דאתו לידיה
 דבן ולא שנא מת הבן בחיי האב דלא אתו לידיה דבן קנה
 לוקח אתי לקמיה דרב אמר להו הרי אמר שמואל זו אינה
 דומה למשגתינו משום תקנת אושא דא"ר יוסי בר חנינא
 כאושא

ויסור איכו משלם אלא נזק כדילפינן מאיש בעמיתו ולא סור
 בעמיתו וכן פטור מדמי ולדות דכתוב אנשים ולא סורים :
 מכה אביו ואמו אין חייב מיתה עד שיעשה צדן חבורה) באלו
 הן הכחוקין) עבד ואשר שחבלו באחרי' פטורין כי אין להם
 שם לשלם : נתגרסה האשה ונשתחרר העבד וקטן נכסים
 חייבין לשלם כי מתחלה הן חייבין אלא שחין להן לשלם כלו'
 סכסמי מלוג של אשה משועבדי לבעל לפירות : גמ'
 כתביבסו לכ"מ שלם לאחר שנישאת לר' אבא : אזל רב שמואל
 דתר דשכיבא : לאחר מותו מכיוס ולאחר מותו שהגוף קנוי
 לבן מכיוס אלא שהאב אוכל פירות עד יום מותו : מכורין עד
 שימות ולוקח אוכל פירות עד שימות האב וכסימות קולך הבן
 ומוכיא מיד הלוקחות : דאתו לידיה דבן ומה מבר לו ראשון
 לשני כל זכות שתבא לידו : קנה לוקח דמקניין פירות שהם
 קנויין לאב לפירות לקן כקניין הגוף דמי ה"ל הכי נכסי מלוג
 מקניין בחיים לבעל לפירות) לאו כקניין הגוף דמי ומתנתה

החובל פרק ה ב בא קמא

באושא התקיננו האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה
 ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות וכן הילכתא : אמר
 רבא הילכתא טובת הנאה לאשה ואין הבעל אוכל פירות
 מאי טעמא חד פירא תקיננו ליה רבנן פירא דפירא לא תקיננו
 ליה רבנן : ואי קשיא לך הואיל וטובת הנאה לאשה אמאי
 קתני נכי אשה פניעתן רעה תוכין לכתובתה בטובת הנאה
 ותשלם השתא התם משום דשמואל דאמר שמואל המוכר
 שטר חוב לחברו וחזר ומחלו מחול ואפילו יורש מוחל ואי
 מהייבת לה לזביגי כתובתה בטובת הנאה ותתיב ליה
 ודאי הדרה ומחלה לכתובתה לגבי בעלה ואפסדי ללוקח
 ביריס לא מפסדינן ליה : ואי אמרת תוכין כתובתה להחוא
 גברא דאזקתי דאי מחלה כתובתה לגבי בעלה לית ליה
 פסידא ללוקח כל לגבי בעלה ודאי מחלה ואטרוחי בי דינא
 בכדי לא מטרחינן ליה : מתני' המכה אביו ואמו ועשה
 בהן חבורה והחובל בחברו בשבת פטור מכולן מפני שנידון
 בנפשו : החובל בעב' בנעני שלו פטור מכולן (ח"מ תך)
 והתוקע לחברו נותן לו סלע ר' יהודה : או' משום ר' יוסי
 הגלילי מנה : סטרו נותן לו ר' זוז לאחר ידו לו נותן ד'
 מאות זוז : וחכל לפי כבודו : צרם כאזנו תלש בשערו רקק
 והגיע בו הרוק העכיר טליתו ממנו פרע ראשה של אשה
 צותן ארבע מאות זוז הכל לפי כבודו : א"ר עקיבא אפילו
 עניו' שבישראל רואין אות' כאלו הם בני חורין שירדו
 מנכסיהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב ומעשה באחד שפרע
 ראשה של אשה בשוק ובאת לפני ר"ע וחייבו ליתן לה ארבע
 מאות זוז : אמר לו ר' תן לי זמן ונתן לו שימרה כשהיא

עומדת

נותנה אע"ג דמתה בחייו : באושא התקיננו אע"ג דבעלמא לחו
 פקחיין הנוף דמי דבעל בנכסי אשתו אלמוה רבנן לטיעבדיה
 משום איבה : בטובת הנאה אשה שמכרה כתובתה בטובת
 הנאה שאין כותבין לה עבורה כי אם דבר מועט שאם מתה
 בחייו איז לה כלום ואם תתאלמן או תתגרש יטלו כתובתה :
 הבעל אוכל פירות לא חמרינן יקח בהן קרקע וכו' אוכל
 פירות : ודאי מחלה הואיל ומכרה על כרחיה : (לית ליה
 פסידא ללוקח כלל דהשתא כמי לא קא יבבא ליה :) מתני'
 התוקע הכהו על אזנו לשון מורי ל"ה תוקע ממס : נותן לו
 סלע משום גסת : סטרו הכהו על לחי (כמו הסוטר לועז של
 ישראל בסנהדרין :) צרם משך ובכבדו' שמעתי לשון פוגם :
 הכל כו' לקמן מפרש לה בגמ' : שימרה המתין לה עד סרא'
 אותה עומדת על פתח חבירה : וכו' כאוסר שמן שמן קנוי
 באשר

עומדת על פתח חצרה שיכר את הפך בפניה וכו' כאיסור שמץ
 ונלת את ראשה והיתה מטפחת ומכה ידה על ראשה העמיד
 לה עדים וכו' לפני ר"ע אמר לו רבי לזו אני נותן ארבע מאות
 זוז אמר לו לא אמרת כלו' שהחובל בעצמו אע"פ שאינו רשאי
 פטור ואחרים שהכלו בו חייבין והקוצץ נטיעותיו אע"פ
 שאינו רשאי פטור ואחרים שקצצו אותן חייבין : גמ'
 איבעיא להו יש אומד לנזקין או אין אומר לנזקין : מי
 אמרי' לקטלא הוא דאמדינן בהכי נפק' נשמה בהכי לא נפקא
 אבל לנזקין כל דהוא או דילמא לא שנא ולטימר לנכרא לא
 מיבעיא ליה דוראי אמדינן ליה במה מיקצר ובמה לא מיקצר :
 אלא כי קא מיבעיא לן למימר חפצא אי עביר האי נזקא
 או לא ומשטנין תא שמע שמעון התימני אומר מר' אגרוף
 מיוחד שמסור לערה ולעדים פרט לשיצתה אכן מתחת ידה
 ערים שהוא פטור והכא שבת וריפוי כתיבא ביה ש"מ יש
 אומר לנזקין שמע מינה : תניא הכהו על עינו וסימאה על
 אזנו וחרשה עבד יוצא בהן לחירות : כנגד עינו : ואינו
 רואה כנגד אזנו ואינו שומע אין העבד יוצא בהן לחירות :
 המבעית את חברו פטור מדיני אדם והייב בדיני שמים : כיצד
 תקע באזנו וחרשו פטור : אחזו ותקע באזנו וחרשו חייב :
 וכל הנני חמשה דברים נזק וצער וריפוי ושבת וכושרת
 אומדין אותו ונותנין לו מיד : אמרוהו והיה מתנווה והולך
 אין נותנין לו אלא כמה שאמרוהו : אמרוהו והברי' נותנין
 לו כל מה שאמרוהו : מסייע ליה לרבא דאמר רבא האי
 גזאן דאמרוהו לכוליה יומא ולפלגיה דיומא קא עבד עבדת'
 יתיב ליה דכוליה יומא משמיא הוה דרחימו עליה : רקק
 והניע

צאיסר : (אף על פי שאין רשאי כדמס' לה בגמ' שהמכע' עכמו
 נקר' חוטא) והקוצץ אע"פ י שאינו רשאי משום כל תשחית :
 (חייבין כנטיע' בת שנת' שתי כסף קדאמרי' בסכונס :) גמ'
 לקטלא בוא דאמרינן דכתיב בכלי חבן אשר ימות בה או
 בכלי עץ אשר ימות בה ככהו : אבל לכיזקין אין אומדינן
 דאפי' תין חפץ זה ראוי לכיזק זה חייב דזימנין דמיתוק בכל
 דהו' : למימד גברא במה מיקצר כמה זמן ארוך כופל למשכב
 מחולי זה שטריד לתת לו מיד כל ריסונו ושבתו ומזונותיו
 הכריכות לו עד שיתרסק : (מיקצר כופל למשכב כמו חקצירי
 ואמריבוי : שמסור לעדה ולעדים סיכול לכיזאו ולהרחוקו
 לכ"ד חס ראוי אגרוף זה לעשות קבלה זו ואס' אינו ראוי לא
 ישלם שמחמת חולשתו של זה ורכותו כחכל :) פרט לכשינת'
 בו' שנאבד' מהם קודם שאמרוהו : אחזו מעשה כידים בוא :

החובל פרק ה בנא קמא

והגיע בו הרוק : אמר רבפפא לא שני אלא בו : אבל
בבגדו לא : אמרי במערבא משמיה דרבי יוסי בר חנינא
זאת אומרת כיישי בדבריהם פטור מכלום : ירושלמי ת"ד
לבעיטה אחת : לרכובה שלש : לסנוקרת חמש עשרה : חד
אמר בשום ריש לקיש הטבייש את הזקן נותן לו כשתו שלם :
חד בר גש אקפ"ר לר' יהודה בר חנינא אתא עובדא קמי ר"ל
וקנסי' ליטרא דרהבא : הכל לפי כבודו : איבעיא להו
תנא קמא לקיליא קאמר או לחומרא קאמר לקולא קאמר
דאיכא עני דלא בעי למשקל האי או דילמא לחומרא קאמר
דאיכא עשיר דבעי למיתב ליה : טפי תא שמע מדקאמר ר"ע
אפי' עניים שבישראל רואין אותם כאלו הן בני חורין שירדו
מנכסיהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב ש"מ דתנא קמא לקולא
קאמר ש"מ : ומעשה באחד שפרע ראשה של אשה וכו' ומי
יהבינן זמן לחבלות והאמר רבי חנינא אין גותנין זמן לחבלו'
אמרי כי לא יהבינן זמן לחבלות דחסריה ממוגא אבל לבוש'
דלא חסרי' ממוגא יהבינן : הקיצין נטיעותיו כו' תני רבדז
בר בר חנא קמיה דרב שורי הרגת נטיעותי קצצת אתה אמרת
לי להרגו אתה אמרת לי לקצץ פטור : א"ל לא שבקת חיי
לשום בריה כל כמיני' : א"ל איסמיה א"ל תתרגי' מתנית'
בשוד העוסד להריג' ובאילן העומר לקציצ' א"ל א"ה מאי קא
טעין א"ל אנא בעינא למעברה להא מצוה כרתניא ושפך וכסה
מי ששפך הוא יכסה ומעשה באחד ששפך וקרם חבירו וכסה
וחייבו ר"ג ליתן לו עשרה זהובים : איכא מאן דאמרה האי
דחייבי' ר"ג להאי גברא עשרה זהובים קנסא הוא דקנסירי
ולא גמרינן מינה לריגא אחריגא וכו' מעיינת בגמר' לא

אשכח

והבריא לזמן מועט והס אמדוכו לזמן מרובה : אבל בבגד
לא ופרכינן בגמרא וניהו כי בייש בדבריהם ומסני זאת אומרת
כו' : מדאמר ר"ע אפי' עניים כו' וחזינן דלא חייב לתת
לפורע ראש האסה עניים אלא ד' מאות וזו כת"ק ש"מ ת"ק
לקולא קאמר דלעני לא יסביין כולו האי (וקא"ל ר"ע לעני
כמי יסבינא הכי ומעסה פ' אחד שפרע כו' דאי ס"ד כאי שיפור
ד' וזו דת"ק אפחות שנעניוס קחי וכל לפי כבודו לחומרא
קאמר למוקב טפי לעשיר וקא אתא ר"ע למימור אפי' עני
סבישראל יטול יותר מד' מאות וזו אמאי לא מחייב ליה לפורע
ראש האסה למיתב טפי : כסור העומד להריג' סור שכמית
חדס : עומד לקטיכה כגון אסירה או כל עין הוטה לר"ס
ומתיירא סמא יסול על חדס וימות : חנא בעינא למיטבד
האי מכוס וכי טעין הניחך אתה אמרת לי לקנכו מסתמא

קוסטא

אשכחת להאי סברא דאי סלקא דעתך קנסא הוא דקניס
 דש"כנ ולא גמרינן מינה לדינא אחרינא אמאי קא גמר מינה
 רב להא דתנן נטיעותי קצצת אתה אמרת לי לקצץ פטור
 דשמעי' מינה טעמא דאמר הכי הא לא אמר הכי חייב אלמא
 לאו דינא הוא וגמרינן מיניה : אמר רב דיקלא דטעון קבא
 אסור למקציה : מיתביי כמה יהא בזית ולא יקצצנו רובע
 שאני זתים דחשיבי : א"ר חנינא לא שכיב שבחת כרי אלא
 דקצץ תאנה בלא זמנה : אמר רבינא ואם היה מעולה בדמים
 מותר : תניא נמי הכי (דכריס ד) רק עץ אשר תדע זה אילן
 מאכל כי לא עץ מאכל הוא זה אילן סרק : וכי מאחד
 שסופינו לרבות כל דבר מה תלמוד לומר כי לא עץ מאכל
 הוא להקדים סרק למאכל : יכול אפי' מעולה בדמים תלמוד
 לומר רק : שמואל איתי ליה אריסיה תמרי כי קא אכיל
 מעם בהו טעמא דחמרא אמר ליה מאי האי א"ל בגופני קיימא
 אמר ליה מכחש' בחמרא כולי האי למחר איתי ליה מקוריהו
 רב הסדא חזא תאלו בי גופני א"ל לאריסי' עקרינהו גופני
 קנו דיקלי דיקלי לא קנו גופני : מתני' אע"פ שנתן לו
 אינו נמחל לו עד שיבקש ממנו שנא' ועתה השב אשת האיש
 וגו' : ומנין שלא יהא הפוחל אכזרי שנ' ויתפלל אברהם אל
 האלדים וגו' : האומר להבירו סמא ארת עיני קטע את ידי
 שכר את רגלי חייב : ע"מ לפטור חייב : קרע ארת כסותי
 שכר את כרי חייב : ע"מ לפטור פטור : עשה כן לאיש פלו'
 ע"מ לפטור חייב כין בגופו כין בממונו : גמ' ת"ר כל לו
 שאמרו דמי בשתו אבל צערו אפילו הביא כל אילי נביות
 שבעולם

קושטא קאמ' כיון דלככי קאוי לא קפיד כולי האי זאנסווי הוא
 דאכסי : רובע הקב : ואם היה מעול' בדמים שדמיו יקריס
 לבניין יותר משבח פירותיו : רק עץ אשר תדע קרא יתיר'
 הוא דה"ל למכתב רק אשר לא עץ מאכל הוא : זה עץ מאכל
 זה"ק רק עץ אשר תדע אם אינך יודע קרוב למכור הלוא הוא
 קחנו ואפילו הוא עץ מאכל : יכול אפילו מעולה בדמים
 לקורה יותר מלפירות יבא סרק קודם לו : ת"ל רק מיעט
 הקדמה : מקורו יבין מקור טלכן ועיקרן (ל"א הבא לי קור
 שהוא רך לאכול ונדל סבוב שרסיו כלומר כל העיקרים מסני
 שמפסיד ואכל את הקור : תאלו דיקלי : גופני קנו דיקלי
 מדמי סיון יכולין אנו לקנות קרקעות ואילנות : דקלי לא
 קנו גופני דאין סבחן עולה אלף לדבר מועט : מתכו'
 ע"מ לפטור ע"מ שהיה פטור : גמ' כל אילן שאמרו
 סלע מכה מאתים וד' מאו' וזו דמי כוסת הן : אבל בער
 דאגס

החובל פרק ח בבא קמא

שבעולם אין נמחל לו ער שיבקש מסנו מחילה שנ' (בראשית) ועתה השב אשת האיש וגו' : גרסינן בפ' נגמר הדין ארש"כל כל המגבי' ידו על חברו אע"פ שלא הכהו נקרא רשע שנאמר (סמות ב) ויאמר לרשע למה תכה רעך הכית לא נאמר אלא תכה : א"ר יוחנן כל המוסר דין על חברו הוא נענש תחלה שנא' (בראשית י"ז) ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך וכתוב (בראשית כג) ויבא אברהם לספור לשרה ולבכות' וה"מ דאית ליה דינא בארעא : אמר רב יצחק אוי לו לצועק יתר מן הנצעק תניא נמי הכי אחר הצועק ואחר הנצעק כמשמע לא שממהרין לצועק יתר מן הנצעק : א"ר אבהו לעולם יהא אדם מן הנרדפין ולא מן הרודפין שאין לך נרדפין בעולם יותר מתורין ובני יונה וחכשירן הכתוב לגבי המזבח :

גרסינן בפ' שואל אדם מחבירו א"ר יעקב ברא דבת יעקב כל שחבירו נענש על ידו אין מכניסין אותו למחיצה של הקב"ה מנא לן מהכא גם ענוש לצדיק לא טוב לא טוב הוא אלא רע וכתוב כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע לא יגור במגורך רע : האומר סמא ארת עיני וכו' א"ל רב יוסף בר חמא לרבא מ"ש רישא ומ"ש סיפא ואסיקנא א"ר יוחנן יש לאו שהוא כהן ויש הן שהוא כלאו : תניא נמי הכי חכיני ופצעני ע"מ לפטור א"ל הן יש הן שהוא כלאו : ויש לאו שהוא כהן שבר את כרי קרע את כסותי ע"מ לפטור וא"ל לאו הרי הוא לאו שהוא כהן : ורמינהי לשמור ולא לאכר לשמור ולא לקרוע לשמור ולא לחלק לעניים אמר רב לא

קשיא

דאגה שכותן אל לבועל בזסתו אינו נמחל לו שנאמר ועתה השב וגו' ויתפלל בעדך וגו' : המוס' דין על חבירו שצועק עליו לשמים : (אחד הצועק וא' הנצעק במשמ' וחרה אפי' וברגתי אתכם שנים במשמע' אלא שממהרין מן הצועק תחלה כדאשכחן בשרה : יש לאו שהוא כהן כלומר מתכיתין לאו דאמר ליה נחבל לחובל קטע ידי ע"מ לפטור אלא נחבל אמר לחובל שבר רגלי קטע ידי וא"ל חובל ע"מ לפטור כלו' אתה אומר לו ע"מ לפטור וא"ל היאך הן וקמ"ל מתנו' דיש הן שהוא כלאו וכגון דאתמוסי מתמה' אותו הן הוא כלאו וחייב ואי בניחותא אהדריה פטור : יש לאו שהוא כהן דאי אתמה פטור וסא דקט חיובה גבי מכה ופולע ופטור גבי ממונא אורח' דמילתא כקט דמחיל אינס אממונא טפי מאגופיה :

לשמור כתיב כויתן איש חל רעבו כסף או כלים לשמור : ולא לאכר דדוק' חס בפקידו אכלו לשמור חייב בפסיע' ולא בטעסקידו אכלו ע"מ לאכר או ע"מ לחלק לעניים דלא קרינ'

ביה

החובל פרק ח בנא קמא מד

קשיא הא דאתא ליריה בתורת קריעה : והא דאתא ליריה בתורת שמירה : ההוא ארנקא דצדקה דאתא לפומפדיתא אפקדיה רב יוסף גביה דההוא גברא פשע ביה אתו גנבי גנבוה חייבי רב יוסף : א"ל אבוי והא תנינא לשמור ולא לחלק לעניים א"ל עניוי דפומבדיתא מיקץ קיץ להו לשמור הוא :

סליק פירקא

ציה לסמו' (דכיון דאחד ליה חלקו תו לא דמפקוד כיהו ומחן קתבע ועניי' לא מכו תבעי דלכל חד וחד מכי אמר לחו לדידך יסיפכא אלא לאחריכי :) והא דאתו לירי מעיקרא בתורת שמיר' וחדר ח"ל קרע חייב אי לא ח"ל ע"מ לפטור ! רבי יוסף גבאי הוה : קוז להו ממון כך וכך לשבת לכל חד הוה ליה ממון שיש לו תובעין וקרינא ציה לסמור :

הדרן עלך החובל

הגזול * עצים ועשאן כלים צמר ועשאו בגדים משלם בשעת הגזלה גזל פרה מעובר' וילדה רחל טעינה ונזורה משלם דמי פרה העומר' ליל' ודמי רחל טעינה העומר' להגזוז : פרה ונתעבר' אצלו וילדה רחל ונטענה וגזזה משלם בשע' הגזלה : זה הכלל כל הגזלין משלמין בשעת הגזילה : גמ' ת"ר הגזול את הרחל וגזזה או שילדה משלם אותה ואת גזותיה ואת ולדותיה דר"מ רבי יהודה אומר גזלה חוזרת בעיניה ר"ש אומר רואין אותה כאלו היא שומא אצלו בכסף במאי קא מיפלגי ר' יהודה ור"ש אמר רב זכיר בשבח שעל גבי

הגזול משלם כשעת הגזול' דמי עמי' וצמר ואינו חייב להחזי' הכלים דקני בשיכו' : ודמי רחל טעינה העומדת ליגזו וסעודף מה שסוה עבסיו הולך יותר שלו הוא דהנה אותו בשיכו' : גמ' משלם אותה זאת גזותיה כל מה שנטל ממנה וכל מה שהשכיחה הוי דגזול : גזילה חוזרת בעיניה כמו שהיא עבסיו ריקנית וחוזרת וסדר משלם דמי גזות ועובר כמו שהיו בשעת גזילה ולא שבח הגזילה והולך שהשכיח אצלו אבל דמי' שבשעת הגזילה משלם דליכא לת"ר דישלם בכיר משעת הגזילה : רואין כאילו היא שומא אצלו בכסף משעת הגזול' ומשלם דמי' שעת הגזילה : בשבח שעל גבי גזילה כגון שהשכיחה אצלו ועדיין לא נטל הימך כגון ריקני'

הגוזל פרק ט בבא קמא

גבי גולה קא מיפלגי ר' יהודה סבר שבח שע"ג גולה דנזול
 הוא ור"ש סבר דגולן הוא ורב פפא אמר דכ"ע שבח שע"ג
 גולה דגולן הוא אלא למחצ' לשליש ולרביע איכא ביניהו ר'
 יהודה סבר שבח שעל גבי גולה כוליה דגולן הו' ורבי שמעון
 סבר למחצה לשליש ולרביע הוא דשקיל גולן : וחד דתנן
 גול פרה ונתעברה אצלו וילדה רחל ונטענה אצלו וגזרת
 משלם כשעת הגולה הוא הדין דאפילו לא ילדה נמי כשעת
 הגולה הוא דמשלם ואידי דנסיב רישא ילדה תנא סיפא נמי
 ילדה ומתניתין ר' יהודה היא : תניא כותיה דרב פפא רבי
 שמעון אומר דואין אותה כאלו היא שומא אצלו בכסף
 למחצה לשליש ולרביע : והלכת' בר' יהודה ואליבא דרב
 פפא רתני כותיה : ת"ר הגולנין ומלוי ברבית שהחזירו אין
 מקבלין מהן והמקבל מהן אין רוח חבמי' נוחה הימנו : והני
 מילי

ריקני' ונתעבר' או טעונ' גיזה : דר' יהודה סבר דכגול הוא
 והכי קאמר רבי יהודה גולה חוזרת בעינה לבעלים בין לטבת
 בין לגריעות כמו שהיא בשעת תביע' כג' היא חוזר' היכא
 דעדיין כל הסבה עליה והיכא דגרעה כגון גיזה וילדה משלם
 וסדר קתבע ליה כגול דמי גיזה ועוב' שגול ממנו ופליגי
 אדר"מ דחמר כוליה שבחא יסיב ליה וזע"ג דקנה גיזה וולד
 בסיכוי חיוכה ליה כמחן דכולי שבחא אכתי עלה כמי שלא
 כגולה ומשלם כולה משום קנסא וקאמר ליה ר' יהודה
 כדאיתא הסתא דהרא וחיו דהר תבע מנייה גיזה וולד יסיב
 ליה דמי דמעיקרא הקנה גיזה וולד בסיכוי והיכא דעדיין כל
 שבח עליה חוזרת כמות שהיא ואתא ר"ם למימר אפילו שבחא
 עליה נוסלו גולן דסיכוי קונה ולא משלם אלא דמיס ראסוכים
 אפי' היא שומא אכלו בכסף : דכ"ע שבח גיזה דגולן הוה
 ובעיניה דקאמר רבי יהודה כדמעיקרא קאמר : למחצה
 לשליש ולרביע כו' כדרך מקבלי בהמות להסבין לזמן גדול
 כזה : (וכא כו' לשון הגמרא ילדה אין לא ילדה דהרא בעינה
 בשלמא לרב זכיד דחמר שבח שע"ג גיזה דגמול הו' לר'
 יהודה הא מני רבי יהודה היא אלא לרב פפא דחמר דגולן
 הא מני לר' יהודה ולא ר"ם זכ"ס דכ"ס מלא מתוקמא דקתני
 רישא גול פרה מעוברת וילדה רחל טעונה וגיזה משלם דמי
 פרה העומדת לילד כו' ור"ם ממשלם משגיו' וולדו כדהסתא :
 ואידי דנסיב רישא ילדה לאשמעוין דלא משלם גיזות וולדות
 כדהסתא אלא דמי פרה מעוברת העומדת לילד נקט כמי
 סיפא ולדה : (הגולמין וכו' אין מקבלין מהם עיין בגמרא דף
 כ"ד ע"ב זכרין וברא"ש :) אין רוח חבמיס נוחה הימנו אין

הגוזל פרק ט כבא קמא מה

מילי כשאין גולה קיימת : אבל גולה קיימת מקבלין מהן :
 אמר רב פפא גזל והשביח ומכר גזל והשביח והוריש מרז
 שהשביח מכר ומה שהשביח מוריש : בעי רבא השביח
 לוקח מחו בתר דבעי הדר פשטרה מה מכר ראשון לשני כל
 זכות שתבא לידו : בעי רבא השביח גוי מהו : א"ל רב
 אחא מרפתי לרבינא תקנתא לנוי ניקום ונעביד א"ל לא
 צריכא כגון דזבנה ניהליה לישראל : א"ל סוף סוף הבא
 מחמ' הגוי הרי הוא כנוי : א"ל לא צריכא כגון דגזלה ישראל
 דזבנא לנוי ואשבח' גוי וחדר גוי דזבנה לישראל מי אמרי'
 כיון דמעיקרא ישראל ולבסוף ישראל עברו רבנן תקנתא או
 דלמא כיון דאיכא גוי באמצע לא עברי להו רבנן תקנתא
 תיקו : וקאמר רב פפא האי מאן דגזל עפרא מחבריה ועבדיה
 לבינתא לא קני מ'ט הדר משוי ליה עפרא : לבינתא ועבדה
 עפר קני מאי אמרת הדר עביד ליה לבינתא ההיא לבינתא
 אחריתי היא : ואמר רב פפא האי מאן דגזל נסכא מחבריה
 ועבדה זוזי לא קני מ'ט הדר עביד לה נסכא : זוזי ועבד להו
 נסכא קני מאי אמרת הדר עביד להו זוזי הנהו זוזי אחרוני
 צינהו : שמעינן מהא דר' פפא דשינוי החוזר לברייתו לא
 הוי שינוי ולפיכך לא קני וכן הלכתא : הילכך מתני' דקחני
 הגוזל עצים ועשאן כלים משלם כשעת הגזלה עצים ושיפן
 צינהו כגון בוכאני וכראוקמא רב אשי דהוא בתר' : וזו
 הכלל כל הגוזלין משלמין כשעת הגזלה : כל לאיתווי מאי
 לאיתווי הא דא"ר אלעא דא"ר אלעא גנב טלה ונעש' איל
 עגל ונעשרה שור נעשרה שינוי בירו וקנאו טבח ומכר שלו
 הוא

חכמה וחסידות בקרצו : מטום תקנת השבים שיטובו
 בתשובה : כשאין גזולה קיימת דקנייה בשינוי : מה שהשביח
 מכר וסוריש וסקול לוקח מחמ' או שליח או רביע וכן יורש או
 כמי כוליה שבחא מפני תקנת השבים : כל זכות שתבא לידו
 ויש ללוקח כל זכות הגזלן כאילו הוא השביח : (הכיח לבינתא
 אחריתי הוא לא זו היא לבינה הראשונה אלא זו לבינה אחרת
 שהזכרה תיקון וגיבול בפני עצמה ומשונה היא מהראשונים
 דחי אפשר לכמוס : נסכא פלט' של כסף : הדר עביד לה
 נסכא אס ירצה ושינוי החוזר לברייתו הוא זכא לוכא למימר
 פניס חדשו' דאין אדם מקפיד על ריבועה ותיקונה אלא שתהא
 חתיכה בעלמא : בזכמי עז שכותשין בו בכוי שינוי דלא הדר
 אכל תיבות העשויון מנסרין לחזור לברייתן לא קני וכ"ש שאר
 כלים שכלל אין חוזרים לברייתן ונעשה בהן שינוי גדול אלא
 אפילו בזכא שאין עושין בו אלא שינוי בעלמא כשמתקנו :
 סדכא

הגזול פרק ט בנא קמא

הוא טובח ושליו הוא מוכר : ההוא גבר' רגול פרנא דתורא
 מחבריה אול כרב כהו ברבא וזרע כהו זרע' לסוף אהדרינהו
 למריהו אחת לקמי' דרב נחמן אמר להו זילו שומי שבחא
 דאשב' א"ל רבא תורי אשבוה ארעא לא אשבה א"ל פלגו
 שבחא קאמינא : א"ל סוף סוף גזלה היא והדרא בעינא
 דתנן כל הגזלנין משלמין כשעת הגזלה א"ל האי איניש גזלנא
 עתיקא היא דבעינ' דאקנסיה : מהא שמעינן דקנסין בכי
 האי גזונא ואפי' בח"ל דהא רב נחמן בבבל הוא וקא קנס ועוד
 דגרסי' בפ' נגמר הדין תניא א"ר אליעזר בן יעקב שמעתי
 שכ"ר מכין ועונשין שלא מן התור' ולא לעבור על דברי
 תורה אלא לעשות סייג לתורה : מתני' גזל בהמדת
 והזקינה עבדים והזקינא משלם כשעת הגזלה ר"מ אימר אומר
 לו בעבדים הרי שלך לפניך גזל מטבע ונסדק פירות והרקיבו
 יין והחמיץ משלם כשעת הגזלה : מטבע ונפסל תרומה
 ונטמא' חמץ ועבר עליו הפסח בהמדה ונעברה בה עבירה או
 שנפסלה מעל נכי המזבח או שהיתה יוצאת ליסקל' אומר לו
 הרי שלך לפניך : גמ' אמר רב פפא לא הזקינ' ממש אלא
 אפי' כחשה : והא אנן הזקינן תנן אמרי' כחשה בעין הזקינ'
 מה הזקינ' דלא הדרה אף כחשה דלא הדרה אבל כחשה
 דהדרה אומר לו הרי שלך לפניך : ר"מ אומר אומר לו
 בעבדים הרי שלך לפניך : אמר רב חנינא בר אברימי אמר
 רב הלכה בר"מ : ולית הלכתא כותי' דק"ל עבדא כמטלטל'
 דמי : אמר רב דניאל בר רב קטינא אמר רב התוקף בעבדו
 של חברו ועשרה בו מלאכיה פטור : והוא שלא בטלו
 ממלאכה : מאי טעמא ניהא ליה לאיניש דלא ניסתרו

עבדיה

פדכא דתורא תרגום הוא של כמד בקר : כרבא חריסה :
 מתני' בעבדו' אומר לו הרי שלך לפניך דכמקרהעו דמי
 וברשותיה דמריה קיימא : נסדק סיבוי הנזכר הוא וקנייה
 צשיכוו : והחמיץ כמי נשתנה ריחו וטעמו ולא מני' ח"ל הרי
 שלך לפניך : ונעבדה בה עבירה שנרבעה או נעבדה
 ופסולה לקרבן : או שנפסל מע"ג המזבח במוס' שאינו נזכר
 כגון בדוקין שנעין אומר לו הרי שלך לפניך דכל בהמות לחו
 כמזבח קיימו : גמ' אלא אפי' הכחישה דלא הוה סיכוו
 כולו האי דלא חישתני כולו גומא : (ולית הלכתא כותיה דק"ל
 עבדא כמטלטלי דמי וכתב ברא"ש ולא נכירא האי פוסקא
 וע"ש בראש בדף י"ז ע"ד) התוקף שהחזיק (פטור מלשלם
 בעליו שכרו : שלא ביטלו ממלאכה שבה בשעה שאין רגיל
 לעשות לבעליו מלאכה או שאין לבעליו עכשיו מלאכה לעשות

עבדיה : רב יוסף בר חמא הוה תקיף עברי דאינשי דמסיק
 בהו זוזי ועביר בהו מלאכה א"ל רבא בריה מ"ט עביר מר
 הכי אמר ליה דאמר רב דניאל בר רב קטינא אמר רב התוקף
 בעבדו של חברו ועשה בו מלאכה פטור אמר ליה ה"מ היכא
 דלא מסיק בהו זוזי מר כיון דמסיק בהו זוזי מיחוי כרבית :
 תרע דהא אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן אף על פי
 שאמרו הדרי בחצר הכרו שלא מדעתו אינו צריך להעלות
 לו שכר הלוחו ודר בחצרו צריך להעלות לו שכר א"ל הדרי
 בי : איתמר התוקף ספינתו של חברו ועשה בו מלאכה אם
 רצה שכרה נוטל רצה פחתה נוטל ושמואל אמר אינו נוטל
 לא פחתה : א"ר פפא ולא פליגי האי דעבירא לאגרא והא דלא
 עבירא לאגרא : ואיבעי' אימא הא והא דעבירא לאגרא ולא
 קשיא הא דנחוי' לה בתור' אגרא והא דנחית לה בתור' גזלנות' :
 גזל מטבע ונסדק וכו' : אמר רב הונא נסדק נסדק ממש : נפסל
 שפסלתו מלכות ורב יהודה אמר אפי' פסלתו מלכות נמי
 היינו נסדק אלא היכי דמי נפסל שפסלתו מדינה זו ויוצא
 במדינה אחרת : איתמר המלוה את חברו על המטבע ונפסל
 המטבע אמר רב נותן לו מטבע היוצא באות' שעה ושמואל
 אמר יכול לומר לו לך והוצאו במישן : אמר רב נחמן

מסתבר

דזה כהכח וזה לא חסר הוא ופטור : דלא נסתור שלא ילמוד
 דרך הבטלה : הדר בחצר חבירו ואוקומנ' ליה בפ"ג בחקר
 דלא קיימא לאגרא : רצה פחתה נוטל אם נשכרה או נתקלקלה
 דמי פחתה יתיריס על שכר' נוטל את דמי פחתה : הא דעביר'
 לאגרא סתמא כו נחית אדעתא דאגרא נחית הילכך לחו
 צתורת גזלן דיוכינן ליה ונותן שרו על כרחו אם רביס על דמי
 פחתה : הא דלא עבירא לאגרא לא יסיב ליה אלא דמי
 פחתה : כחת לה אדעתא דאגרא רצה שכרה נוטל ואם פחתה
 יתר על שכרה נוטל דמי פחתה דהא על כרחי' שקלו' וגזלן
 הוא : נחית לה אדעת' דגזלנות' אפי' שכרה גדול מפחתה לא
 יסיב ליה אלא דמי פחתה דכל הגזלנין משלמין כשעת הגזילה :
 פסלתו מלכות כמלך כופ שלא יכא עוד (לא במדינה זו ולא
 במדינה אחרת : היינו נסדק דכיון דלא נפיק לגמרי ביוק
 גמור הוא ומשלם כשע' הגזילה : א"ל ק"ד נפסל דהתני מתני'
 הרי שלך לפניך כגון שפסלתו מדינ' זו כיו מדינ' פסלוהו
 מעבדמן ויכא במדינה אחרת שיכול לומר לו לך לכזיאוו סס :)
 המלוה את חבירו סוס פרגמטיא : על המטבע שקנן לו
 מעות : כותן לו מטבע היוצא בשעת פירעון דהא קיבל עליו
 לתת לו מעות וסאי לאו מטבע הוא ודוקא הלוהו פרקמטיא

חבל

הגזול פרק ט בכא קמא

מסתבר' מלת דשמואל ראי' לי אורחא למישן אבל לית ליה
 אורחא למישן לא: בעא מיניה רבא מרב חסדא המלו' את חברי
 על המטבע והוסיפן עליו מהו א"ל נותן לו מטבע היוצ' באותה
 שעה א"ל ואי כו נפיא א"ל אין א"ל ואפילו כו תירטא אמר
 ליה אין והא קא זילי פירי אמר רב אשי גיהזי אנן אי מחמת
 טיבעא זול מנכי ליה : ואי מחמת תרעא זול לא מנכי ליה:
 והא קא שבה לענין נסכא אלא כי הא דרב פפא ורב הונא
 בריה דרב יהושע עכרו עובדא בזוזי דאנדרומס טייעא עד
 עשרה בתמניא : פירוש כגון דהוה ליה גבי חבריה מאה זוזי
 כל זוזא מיניהו אית כיה תמניא פריטי ואוסיפו עליה השתא
 ועברוגיה לכל זוזא עשרה פריטי חוינן אי לא קא זילי פירי
 מחמת ההיא תוספת אלא תרע' כדקאי קאי יהיב ליה השתא
 מא' זוזי מהאי טיבעא דהוא סכום כל מה דאית ליה גבי'
 כההוא טיבע קמא ולא מנכי ליה כלום ואף ע"ג דקא שכת
 לענין נסכא חומשא מלבר דאינון תרתי פריטי בכל זוזא כיון
 דליכא גביה שבחא לענין פירי לא איכפרת לן כההיא תוספ'
 חומשא ראיכא בנסכא והיינו דקאמר רב חסדא נותן לו מטבע
 היוצא באותה שעה : ואי קא זילי פירי מחמת ההיא תוספת
 אפילו לא אוסיפו עליה אלא כל שהיא מנכי ליה מהאי טיבעא
 כוותיה : ואי אוסיפו עליה טפי מחומשא מע"ג דלא קא זילי
 פירי לא יהיב מהא טיבעא דנפיק אלא כשעורא דאית ליה
 מטיבעא קמא רכ"ש אי קא זילי פירי דמנכי ליה כל ההוא
 טופיאנה דאוסיפו עליה עד גמירא : וה"ה למלוה את חברי
 על המטבע ופחתו ממנו : וה"ה נמי במקום שנושאיין ונותנין
 בכספים של משקל ופחתו מן הכסף שבהן או שהוסיפו עליו
 הכל ענין א' הוא : הא דאמר רבה הוורק מטבע של חברי

ליס
 הלוחי מעות את שהלוחי מחלם לו: במישן מקום: והוסיפו
 עליו מהו חליבא דרב דאמר לעיל נותן לו מטבע
 סוכא בחותה טעם הוכח דהוסיפו עליו מאי :
 בחותה טעם בשעת הפירעון : כותירטא סלע גדול
 כמה מחזקת רובע : והא קזילי פירות לגבי
 מטבע זו כמכא שמסתבר זה בתוספי' וחיונו דומה ראשונים
 זכו ריבית : מחמת ת-עא שבחו נשמיס ונמכחו רוב תבואות
 בעולם והוולו פירות : לענין נסכא חס' בל' להתיכן ולעסו'
 מסן גרוטחו' יש בהן יותר מבראשונ' וכו' ריבית : עכד
 עובדא בחדס שה' זה חבירו על המטב' והוסיפו עליו והלכו
 חכל אנרדימס סוח' וסנעאל ויהיב לו מן הראשונה ומן
 הסנייה ומכחו בשמחה של מטבע סנייה י' מן הראשונ' ונתן

ליים הגדול פטור והצורם כאוון פרתו של חבירו פטור
 והשורף שטרתיו של חבירו פטור לית הילכתא כוותיה
 בכולהו : דהא אסיקנא אמר אממר למאן דדאין דינא דגרמי
 מגבי ביה דמי שטרא מעליא : ולמאן דלא דאין דינא דגרמי
 מגבי ביה דמי גיירא בעלמא : הוה עובד' וכפיוה רפרס לרב
 אשי ואגבייה כי כשורא לצלמי ובן הילכתא : אלא מיהו
 ה"מ היכא דקא מודי ליה דקושטא קא טעין עליה : ומחמת
 דשריף ליה לשטריה הוא דלא מצי גבי ליה אבל היכא דלא
 קא מודי ליה דקושטא קא טעין אי נמי מורי לי' ולא מחמת
 דשריף ליה לא מצי גבי לא מוחייב כדאמרינן מתקיף לה
 לה רמי בר חמא היכי דמי אי איכא סהרי דחתימי עלה רידעי
 מאי הוה כתיב בשטרא ניכתוב ליה שטרא אחרונא
 ואי דליכא סהרי מנא ידעינן אמר רבא תהא במאמינו :

פירות והרקיבו משלם כשעת הגזלה והא תני' פירות והרקיבו
 אמר לו הרי שלך לפניך אמר רב פפא לא קשי' כאן שהרקיבו
 כולו כאן שהרקיבו מקצתן : מתני' נתן לאומנין לתקן
 וקלקלו חייבין לשל' : נתן לחדש שידה תיבה ומגדל לתקן
 וקלקל חייב לשלם : הבנאי שקיבל עליו את הכותל לסותרו
 ושיבר את האבני' או שהזיקן חייב לשלם : הירד סותר
 מצד זר ונפל מצד אחר פטור ואם מחמת המכה חייב :

גמ'

לו שמכה ועיון ברא"ש : (כא דאמר רבב הזורק מטבע של
 חבירו לים הגדול פטור ויע"ג שאין יכול ליטלו זמס' לה בנת'
 דלא סקלו' גידים אלא דאדייה שכיתה ביד בעלים וסכהו זה
 תחת ידו וניתזה לים ומיורי במים כלולין דהואיל וכלולין הן
 דחזי לים אמר לים הא מנח קמד' ואיכא אבודה ואי משום דבעי
 למיתב זוזא לכר אמוראב למיטט ולמסקליב גרמא היא סגורס
 להפסידו אותו סכר וגרמא כליזקין פטור והסגורס פטור דפרס
 כדקיימא קיימא דלא עבד ולא מידי וכולבו סגוריס לאו לגבי
 מונח קיימי והשורף פטור דאמר לי' כיורא קלאו מיכד' וטעמא
 דרבה בכולבו נסוס גרמא בניזקין ופטור : (למאן דדאין
 דיכא דגרמיר' מ' בסרק בתרא : מגבי ליה מן השורף כל
 הסטר סכרי גרמו להפסיד' : ואכפיוה רפרס לרב אשי סטרף
 סטר חבירו בולדותו : ואגבי מיניה גוביינא מעליא כל מס
 שבתוב בשטר כי כשורא לכלמי פורעון גמור מן העודית
 בקורה זו הכבחרת משאר קורו' לתקן בה כור' ודיוקנאו' :
 זכא ידעי נחאי הוב כתיב זיב ומאי בעי למיתב ליה ולא חיכריך
 למימר ליה דפטור : במאמינו שורף לבעל הסטר כל מס
 שאומר דהוב כתוב ביה ואס"ה פטור : מתני' סידה ארגז

של

הגוזל פרק ט בבא קמא

גמ' אמר רב אסי לא שנו אלא שנתן לחרש שיר' תיבדל
ומגדל לנעוץ כהן מסמר ושיבדו אכל נתן לחרש עצים
לעשות מהן שידה תיבה ומגדל ועש' מהן שידה תיבה ומגדל
ושיבדו פטור מ"ט אומן קונה בשכח כלי : ואסקה רבא דכולי
עלמא אין אומן קונה בשכח כלי ושמעינן מינה דליתה לדרב
אסי אלא חייב לשלם דמי שידה וכן הילכתא : ת"ר
המוליך חטיו לסוחן ולא לתתן ועשאן טובין או מורסן חייב
לשלם קמח לנהתום ועשאן פת ניפולין בהמה לסבב וניבלה
חייב מפני שהיא בנושא שכר : א"ר יוחנן טבח אומן
שקלקל חייב והוא דעבד בשכר דא"ר זירא הרוצה שיתחייב
לו טבח יקדים לו דינר : אבל אומן דעביד בהנש פטור כי
ההוא נברא דאתא לקמיה דרבי יוחנן וא"ל זיל אייתי ראיה
דמימחית לתרנגולי ופטירת : המראה דיגד לשולחני ונמצא
דע תני חדא אומן הרי זה פטור הדיוט ה"ו חייב ותני
אידך בין אומן בין הדיוט חייב אמר רב פפא כי תניא ההיא
אומן ה"ו פטור כגון דנכו ואיסור דלא צריכי למיגמר כלל :
היא איתתא דאחוי' ליה דינרא לר' חייא א"ל שפירא הוה
לסוף אתאי אמרה ליה אזליה אחוייתיה ואמרו לי דסניא הוא
ולא קא נפיק לי א"ל לרב זיל הלפיה ניהל' וכתוב אפינקסך
דין עסק ביש : והא רבי חייא לא צריך לסגמר ר' חייא
לפנים משורת הדין הוא דעבד כדתני רב יוסף והודעת להם
זה בית חיייהם את הדרך זה גמילו' חסדי' : ילכו זה ביקור
חולים : בזה קבורה : ואת המעשה זה הדין : אשר יעשו
זו לפני משורת הדין : ר"ש בן לקיש אחוי דינרא לרבי
אלעזר

של עגלה העשויה למרכב כשים : גמ' הקלוסה בחיזוניה
כדי שתכל סולת פקיה : סובין הן גסין יותר ממורסן :
כפולין כסבר ונפול כסאוחזין אותו : (אבל אומן דעביד
בחס פטור דכיון דמומחה הוא כוס חנוס ופטור מלשלם כיון
דהוה עביד בחס אבל שאינו מומחה חייב אפי' בחס דפוטע
הוא דלא היה לו לסוחטב כוחיל ואינו בקי : המראה דינר
לשולחני לדעת אם הוא טוב ויקבלכו מחבירו : הדיוט חייב
דהוה בנושא שכר שלומד בו לכבוד הטובים והרעים : (דנכו
ואיסור סולחנין אומנין היו ושאר כל אדם מיקרי הדיוט
וחייב דבהכרת מטבע צריך בקיאות גדול ולית להו למיחוי אלא
דנכו ואיסור :) רב סומר גזיון של ר' חייא דודו הוה : דין
עסק ביש זו סחורה רעה היא שעל חס אנו מפסיד שלא היה
לי לראותה : בית חיייהם תלמוד תורכ : ביקור חולים וקבור'
כחילו מכוונות פריך היונו ג"ח זמקיי לה ביקור חולים ככז

אלעזר א"ל מעליא הווא אמר חזי דעלך קא סמיכנא אמר
 ליה אמאי דאי משתכח בישא בענ' לשלומי לך והא את הוא
 דאמר מאן דראין דינא דגרמי רבי מאיר מאי לאו רבי מאיר
 ולא סבירא לך כוותיה א"ל לא ר"ם וסבירא לן כוותיה דתנן
 מחיצ' הכרם שנפרצ' אומרין לו גדר נתיאש ממנה ולא גדר
 הרי זה קידש וחייב באחריותו שמעינן מינה דהריוט לא
 מיחייב לשלומי עד דמודע ליה דעלי' קא סמיך דאי לא מודע
 ליה מצי א"ל לא ידענא דעלי קא סמכת ואי מוכחא דעליו
 קא סמיך לא צריך לאודועיה : מתני' גותן צמר לצבע
 והקדיחתו יורה גותן לו דמי צמרו צבעו כעור אם השבח
 יתר על ההוצאה גותן לו את ההוצאה ואם ההוצאה יתר על
 השבח גותן לו את השבח : לצבוע לואהרום וצבעו שחור
 שחור וצבעו אהרום ר"ם אומר גותן לו דמי צמרו ר' יהודה
 אומר

גילו דנוטל א' מס' בחליו וקבורה בזקן ואינו לפי כבודו
 ואם ה' חייב : מחיבת הכרם ק"ל כיה גדר נכתיו צין שדה
 סלבן לכרם זה סומך זרעוים לגדר מכאן וזה סומך גפנים
 לגדר מכאן (כדאיתא בלא יחסור : גדר שלא יוסיף התבואה
 א' נמאתים בעוד המחיצה פרוצה ותאסר : כתייבא ולא
 גדרה ובתוך כך בוסף מזרע א' מן המאתים שהיו בה ביותר
 ברו זה קדש דאינו בטל אלא באחד ומאתים וכאן יש ק"ט מן
 היותר וחד באיסור :) קדש כלומ' אסר את התבוא' וליטנא
 דקרא נקט דכתיב סן תוקדש : (וחייב באחריותו והכא
 דיכא דגרמי הוא וחייב : שמעינן מינה כו' מדאמר ר"ל חזי
 דעלך קא סמיכנא ומתשובתו של ר"א דאמר דאי משתכח בישא
 בעינא לשלומי לך וכתב הר"ן דאיסור ודנכו דאפ' ג' דודאי
 עליוכו קא סמך פטורין דאינו חייב מדיכא דגרמי א"ל כיש לן
 קסת פשיע' אבל גבי איסור ודנכו ליכא פשיעה כלל :) מתני'
 ובהקדחתו שרפתו שהרתוח היורה יותר מדאי : גותן לו דמי
 צמרו והכא ליכ' שבחא כלל דהא כשרף לגמרי וליכא למימר
 אם השבח יותר כו' : כעור מס' בגמ' ומזיק בידים הוא לכך
 ידו על התחתונה לר"ה אם השבח שהשבח יתר על ההוצאה
 של צבע גותן לצבע את הוצא' ולא שכר שלם ומקבל צמרו
 ולא אמרינן דכתיב ליה דמי צמרו וליקני איהו שבת' דכמר
 דכא בצבע שהתכ' עמו צבע וליכא שיקויא דליקני : וכצעו
 שחור קנייח נשיכוו לר"ם ולא יקיב ליה אלא דמי צמרו ולא
 דמי שבח או זה יתן לו שכרו משלם כפי התכא' ויקח הכמר :
 רבי יהודה אומר כו' דקנסה ליה להיאך דשינה להיות ידו על
 על התחתונה דלא נתהני משבח' ואגרא כוליה נמי לא יסקול
 אלא

הגזול פרק ט כבא קמא

אומר אם השבח יתר על ההוצאה נותן לו את ההוצאה ואם
ההוצאה יתירה על השבח נותן לו את השבח : גמ' מאי
בעור אמר רב נחמן בר אבוה שצבעו כלבוס : ת"ר הנותן
עצים לחרש לעשות מהן כסא ועשה מהן ספסל ספסל ועשה
מהן כסא ר"מ אומר נותן לו דמי עצים רבי יהודה אומר אם
השבח יתר על ההוצאה נותן לו ארת ההוצאה ואם ההוצאה
יתירה על השבח נותן לו את השבח : ומורה ר"מ בנותן עצים
לחרש לעשות מהן כסא נאה ועשה מהן כסא בעור ספסל נאה
ועשה מהן ספסל בעור אם השבח יתר על ההוצאה נותן לו את
ההוצאה ואם ההוצאה יתירה על השבח נותן לו את השבח :
והלכתא כר' יהודה איבעי' להו יש שבח סממנין על נבי
הצמר או אין שבח סממנין ע"ג הצמר : היכי דמי אי דגזל
סממנין ודייקניהו ותריגהו וצבעו כהו תיפוק לי דהא קננהו
בשינוי ל"צ כגון דגזל צמר וסממנין שרויין לחד וצבעיהו
לההוא צמר בהגך סממנין וקא מהדר ליה ניהליה לצמר :
ואייקר ליה ברמי לא קא מיבעיא לן דהא יש שבח סממנין :
אלא כי קא מיבעיא לן דול ציבעה מאי מי אמרי' יש שבח
סממנין על נבי הצמר והא קא מהדר ליה או דילמא אין שבח
סממנין ע"ג הצמר וצמר קא מהדר ליה וסממנין לא קמהר'
ליה אי נמי כגון דצמר דחד וסממנין דחד ואתא קוף צבעיהו
להאי לצמר מהני סממני יש שבח סממנין על נבי הצמר וא"ל
הב לי סממני דגבך ניגהו או דילמ' אין שבח סממנין ע"ג הצמר
וא"ל לית לך גבאי ולא מירי ולא איפשיט' : ת"ר הנותן מעות
לשלוהו

אלא יביאב : אם הוצאה יתירה על השבח יתן לו שבח שהשני
הצמר ואם רוצה ליתן שכר שלם כגון שהשבח יותר על השכר
יתן שכרו : גמ' כלבוס שצבעו בשירי כבוע שנסתיירו
צורה : נותן לו דמי עבדים דקמיהו בשיכוו : ועשא' כסא
כגון דלא סיכב ולא קני ודו על התחטוב' : יש שבח סממנין
כלומר חזותא מילתא היא (או לאו מילתא היא) : ותריכבו
כלומר שראן במים כדרךן וכבוע כבוע סלו : דקמיהו בשיכוו
ושבח שלו ודמי הכבוע כריך לשלם : (וקא מהדר ליה לכומר
כשהוא כבוע) : דהא יש שבח סממנין שכרי החזו' לו הכמר
כבוע (וחזותא מילת' היא) : דזול כבועיה סגור כבוע כוזל כבוע
ואין השבח מגיע לידי סממנין מי מכו ח"ל כגזל חכי היותי מוכר
סממני או היותי כבוע בהן בגד ואתה הסממני שצבעת בהם
צמר ולא הסביתו בכומר : (כגון דכמר דחד וסממנין דחד כו'
ולאו לעכין גזלן קבטי לך דאין כאן גזל) וא"ל לית לך גבאי ולא
מירי דחזותא לאו מילתא היא ואיכו לא גזלה אלף הקוף : (ליקח

הגזול פרק ט בנא קמא מט

לשלוחו ליקח בהן חטיף ולקח בהן שעורין ולקח
 בהן חטיף תנא חדא אם פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לו:
 ותניא אידך אם פחתו פחתו לו הותירו הותירו לאמצע:
 אמר רב יוחנן לא קשי' הא ר"מ דאמר קננהו בשינוי והא
 ר' יהורה דאמר לא קני' להו בשינוי ור"א אמר הא והא ר"מ
 ולא קשיא כאן לאכילה כאן לסחורה : וכיון דקיימא לן
 כרבי יהודה חזינן אמר לסחור' נתן לו בתורת שותפות אם
 פחתו פחתו לשלי' מפני שהוא משנה : ואם הותירו הותירו
 לאמצע דאפילו לר"מ כיון דלסחורה יהבינהו ניהליה לא
 קני' ליה בשינוי ואם לא נתן לו בתורת שותפות אלא לקנות
 בהן חטיף לסחורה ולא יטיל ממנה כלום אם פחתו פחתו
 לשלי' מפני שהוא משנה ואם הותירו הותירו לבעל המעו' :
 וכן אם נתן לו מעו' לקנות לו בהן חטיף לאכילה וקנה לו
 שעוריו אם פחתו פחתו לשליח ואם הותירו הותירו לבעל
 המעות : דלא אמרי' הותירו לאמצע אלא שנתן לו מעורת
 בתורת שותפות ליקח בהן חטיף ולקח בהן חטיף : אבל שלא
 בתורת שותפות בין לסחורה בין לאכילה אליבא דר'
 יהורה חד דינא הוא אם הותירו הותירו לבעל המעות ואם
 פחתו פחתו לשליח : וכן הילכתא : ת"ר הלוקח שדה בשם
 חבירו אין כופין אותו למכור ואם אמר לו ע"מ כן כופין אותו
 למכור : מאי קאמר אמר אביי ה"ק הלוקח שדה בשם חבירו
 אין כופין את המוכר למכור : ואם אמר לו ע"מ כן כופין את
 המוכר למכור פירוש כגון ראובן שקנה שדה שמעון ואמר לו
 ללוי קניתי * וכתב לו שטר מכר בשם לוי ואח"כ חזר ואמר
 לו איתח השד' שקניתי ממך ואמרת לך שלוי קניתי. לא
 ללוי קניתי אלא לעצמי קניתי ועכשיו כתוב לי שטר מכר
 בשמי אין מחייבין את המוכר לכתוב לו שטר אחר של מכר
 בשמו : ואם אמר לו בתחילה שדה זו לעצמי אני קונה אותה
 ואני כותב שטר מכר בשם לוי כדי שלא יודע כי לעצמי
 קניתי ולאח"כ תכתוב לי שטר מכר בשמי כופין את המוכר
 לכתוב לו שטר אח' בשמו ואפי' אמ' לעדים בפני המוכר שטר
 אחר עוד תכתבו לי על' שדה זו מחייבין את המוכר לכתוב
 לו שטר אחר בשמו : רב כהנא יהב זוזי אכיתנא לסוף
 אייקר

זכין חטום למחזית סכר : פוחתו לו דלאו לענותא סדרים :
 כהן לסחורה דלסחורה כל מידי דאיכא רווחא (כיתח ליה וכי
 הותירו) לאו סיכויא כוח : הלוקח שדה בסס חבירו כדמוסיק
 מי בעמוד : ואפי' אמר לעדים בפני המוכר ובהדי מוכר
 גומים לה חתכו) זכניה מרוותא דכיתב ע"מ ליתן הדמו' סהס
 לוקחין (E) ו

חגזול פרק ט בבא קמא

אמריקא כיתנא זבגוה ניהליה מרואתא דכיתנא אתא לקמיה
דרב א"ל איזיל אשקול זוזי א"ל אי כי קא מזבני ליה לכיתנא
אמרי האי כיתנא דכהנ' הוא זיל שקול ואי לא לא תשקל רב
לטעמי' דאמר רב עושיין אמננה בפירות ואין עושיין אמננה
בדמים ולית הילכתא כותיה דרב דק"ל כרב ינאי דאמר בפ'
אזוהו נשך מה לי הן ומה לי דמיהן : מתני' הגזול ארז
חברו שוה פרוטה ונשבע לו יוליכנו אחריו אפי' למדי ולא
יתן לא לבנו ולא לשלוחו : אבל נותן הוא לשליח ב"ד ואם
מת יחזיר ליוורשיו : גמ' ולא יתן לא לבנו ולא לשלוחו :
איתמר שליח שעשאו בערי' רב חסדא אמר הוי שליח ורבה
אמר לא הוי שליח : ר' יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרויהו
שליח שעשאו בעדים חוי שליח : וא"ת משנתינו דקתני לא
יתן לא לבנו ולא לשלוחו התם בממצי' לו שליח דאמר ליה
הכי אית לי זוזא נבי פלגיא ולא קא משרר להו ניהלי איתחזי
ליה דילמא איניש הוא דלא משכח לשדורי לי : והלכת' כרב
חסדא דקיימי רבי יוחנן ור' אלעזר כותיה והוה ליה רב יחיד
אצל רבים ולית הלכתא כוותיה אלא מיהו חני מילי היכא
דבעי מאן דאיתיה לטמונא בידידה למיתביה ניהליה דכיון
דשליח הנעשה בעדים הוי שליח אי יהביגהו ניהליה ונאנסו
לא מוחזי' באחריותיהו אבל אי לא בעי ההוא דאיתי' לממונ'
בידיה למיתבינהו ניהליה אהאי שליחו' לא כייפיגין ליה
בדינא למיתבינהו ניהליה דהא אמרי גהרדעי כל אורכתא
דלא

לוקחין לרב כהנא : לא תשקול מסוס ריבית : עושיין אמננה
ליתן מעות על שער הגזול של עכשיו בפירות לקבל פירות
בשער היוקר : אין עושיין אמננה בדמי' כשכח לשטר היוקר
לקבל פירות אסור ליתן המוכר לדמי' של עכשיו דמחזי
כריבית דקא יסיב תרתי זוזי וקא שקיל ארבע : מתני'
ונשבע לסקר וזהו : ויליכנו אחריו ואפי' למדי דאין לו
כפרה עד שיחזור הגזול לגזול עכמו דכתיב לאשר הוא לי וגבי
כשבע לסקר כתיב : לא יתנו לבנו של גזול להוליכו לאביו
שאם יאנסו חייב להחזי' ולא הוי השבס עד דמטוי לדיה
כדאמרן : לשליח ב"ד תקנתא עביד רבנן משום תקנת השבי'
שלא יבטרכו להוכי' מנה בהוצח' הדרך : ואם מת גזול יחזיר
את המכ' ליוורשיו של גזול : גמ' שליח שעשאו בעדים
ראובן שיש לו מעות אבל שמעון ומי' שליח בעדים לקבלם
הימנו וכתנ' לו הוי שלוחו ואם נאנסו פקוד שמעון : וא"ת
משנתנו דקתני לא יתן לשלוחו ואי דלא עשאו בעדים מכא
אדעי דשלוחו כוס גלא תותמא כשעשאו בעדי' אלא בממצי' לו
כלית

הגזול פרק ט בבא קמא ג

דלא כתיב בה זיל דון וזכי ואפיק לנפשך לאו אורכתא היא
 דאמר ליה לאו בעל דברים דידי את : אמר רב יהודה
 אמר שמואל אין משלחין מעות בדיוקני ואפי' עדים התומין
 עליה ורבי יוחנן אמר עדים התומין עליה משלחין והלכתא
 בשמואל : וליתה לרבי יוחנן כהא : ולשמואל מאי תקנתא
 כי הא דר' אבא הוה מסיק ביה זוזי ברב יוסף בר חמא אמר
 ליה לרב ספרא כהדי דאתית איתנהו ניהלי אמר ליה רבי
 אמאי כתב לך התקבלתי אמ' ליה לא א"ל זיל ברישא ובתוב לך
 התקבלתי לסוף א"ל כתב לך נמי התקבלתי ולא כלום הוה
 דילמ' אדאתית שכיב ר' אבא ונפלי זוזי קמי יתמי והתקבלתי
 דרבי אבא ולא כלום הוא : א"ל ואלא מאי תקנתא א"ל
 ניקננהו ניהלך אנכ ארעא ותא את כתוב לן התקבלתי : כי
 הא דרב פפא הורה מסיק תריסר אלפי זוזי בי חזואי אקנינהו
 ניהליה לרב שמואל בר אחא אנב אסיפא דביתא כי אתא
 נפיק לאפיה עד תווך : והיכא דא"ל לחבירו שדה לי זוזאי
 בהדיא פלניא ושדרינהו ניהליה כהדי ההוא פלניא דא"ל
 דאיתניסו פטור משלומי דתנן בהשואל את הפר' א"ל השואל
 שלחה לי ביד בני ביד עכרי ביד שלוחי או ביד בנך ביד
 עכרך ביד שלוחך או שאמר לו המשאיל היני משלח לך ביד
 בני ביד עכרי ביד שלוחי או ביד בנך ביד עכרך ביד שלוחך
 ואמר לו השואל שלח ושלחה ומתה חייב וכן בשערה
 שמחזירה : והיכא נמי דאתנו ביניהו מעיקר' כל דמשרר כל
 חד לחבריה אית ליה רשות לשדורי' לי' דמי כהדי מאן רבעי
 תנאי ממון הוא וקיים ואית ליה רשותא לשדורי כהדי מאן
 דתואי ואי איתניס באורחא ברשותא דאמריה איתניס והיכא

דשרר

שליח כגון שנקס מחבירו שימכיל עכמו לגזולן ויאמר לו אש
 תרצה לשלוח כלום לפלו' שלח בידו : אין משלחין בדיוקני
 חס מסר לו בעל הסקדון לשליח הימכיס וכותב לו חותמו
 באגר' ומסרו לו ויאמר לך ותראה לפלו' ויתן לך מעותי
 טבדו : מאי תקנתו מי שיש לו ביד חבירו מעות ורוכ'
 שיטלחם לו : כתב לך ר' אבהו התקבלתי מעותי בקבלת רב
 ספרא : אדלתו בעוד שתהיה בדרכך בטרם תבא : שכיב
 ר' אבהו דזקן הוא וכבר בטל שליחותו ואם יאנסו מידך בדרך
 תבעי לוי יורשים : אגב ארעא ויכיו סלך בכל מקום חזן
 (דק"ל נכסים שאין להן אחריות נקבין עם נכסים שיש להן
 אחריות) : אסיפא דבית סף ביתו (דמחזיק לקרקע הוא
 כך שמעתי ל"א סיפא דביתים סוף בית הקנה לו זוית ח') :
 נפק לאחי' שכיב שמח מחבירו שלח לו מעותיו : תווך מקום

הגזול פרק ט בנא קמא

לשדר ליה לחכרירה כתבא וא"ל ההוא מידי דאית לי נכך
 שדרינהו ניהלי בהדי פלניא ושדרינהו ניהלוד לא מיחייב
 באחריותיהו דהכי נהנו האירגא תנדי וק"ל ככי הא דמנהגא
 מילתא היא והכי שדרו ממתיבתא : וה"מ מדעתיה אבל בע"כ
 לא דא"ל לאו בעל דברום דיהי את כדכתבינן לעיל : ונברא
 דמורכין ליה לית ליה רשותא לאורוכי איניש אחרינ' בההיא
 אורכתא דיכול למימר ליה אין רצוני שיהא פקדוני ביד
 אחר : גרסינן בפרק השול' גט לאשתו אמר אביי נקיטינן
 בעל בנכסי אשתו צריך הרשאה ולא אמרן אלא דליכא פירא
 בארעא אבל איכא פירא בארע' מגו דמישתעי דינא אפירא
 משתעי גמי אגופא : אמרי נהרדעי לא כתבינן אדרכתא
 אמטלטלי דכפרי וכו' כדכתבינן בפרק מרוב' : מתני' נתן לו
 את הקרן ולא נתן לו את החומ' מחל לו על הקרן ולא פחללו
 על החומש מחול לו על זה ועל זה חוץ מפחות משהו פרוטה
 מקרן אינו צרי' לילך אחרינו נתן לו את החומש ולא נתן לו את
 הקרן מחל לו על החומש ולא מחל לו על הקרן מחל לו על זה
 ועל זה חוץ משהו פרוטה בקרן הרי זה צריך לילך אחרינו :
 גמ' אמר רב מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי ונשבע
 ואח"כ באו עדים פטור שנא' ולקח בעליו ולא ישלם כיון
 שקבלו בעלים שבועה שוב אין משלמין ממון ולית
 הלכתא כרב : דאמרינן א"ל רמי בר חמא לרב נחמן מכדי
 דרב לא סבירא לך משכוני נפשך אדרב למה לך א"ל לפרוש'
 לרב בעלמא קא בעי' : והא רב קרא קאמר קרא לכל
 הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין הוא דאתא שנ' ולקח
 בעליו ולא ישלם מי שעליו לשלם הוא נשבע : והלכתא כרב
 נחמן : ואפי' אתא חד סהרא דאית ליה נכיה מנה
 ואישתבע שבועה דאורית' ובתר הכי אתא חד סהרא אחרינא
 מצטרף בהדי קמא ומיחיי' לשלומי : אמר רב ששת הכופר
 בפקדון נעשה עליו גולן וחייב באונסיו : מותיב רבי בר חמא
 ושכנגדו חשוד על שבועה אחר שבועת העדות ואחר שבועת

הפקדון

דתקן בהסואל ושס פי' : אבל בעל כרחיה לא כלומר אינו
 יכול לכופ הכפקד סיתן לו : דמורכין ליה שמרטין אותו
 בהרשא' : מתני' נתן לגזול הקרן אחר שכשבע והודי' או
 שמחל הגזול על הקרן : גמ' משכוני נפשך אדרב למה לך
 במקומו לתרן קושיותיו כדי לכעמו' דכרוו למה לך : כשבעין
 ולא משלמין הכתבע ישבע ויפט' ולא ישבע תובע ויטול :
 הכופ' בפקדון ונאו עדים : כעסה עליו גולן משעת הכפירה
 חע"ס שלח נשבע ומכאן ואילך אין לו דין ש"ח חלח חיוב
 באונסין

הגזול פרק ט בבא קמא נא

הפקדון ואפי' שבועת שוא ואם איתא מכפיררה איפסיל ליה
 הכא במאי עסקינן : דקאי באגם דלאו כפירה היא סבר
 אישתמוט ליה עד דמיתין ליה : א"ר חייא בר אבא א"ר
 יוחנן הטוען טענת גנב בפקדון אינו חייב עד שיכפור במקצת
 ויורה במקצת מ"ט דאמר קרא כי הוא זה : ופליגא דרבי
 חייא בר יוסף דא"ר חייא בר יוסף עירוב פרשיות כתוב
 כאן וכי כתיב כי הוא זה אמלורה הוא דכתיב מאי שנא גבי
 מלוח כדרבה דאמר רבה מפני מה אמרה תורה מורה במקצת
 הטענה ישבע חוקר אין אדם מעיו פניו בפני בעל חובו
 ובכולהו בעי דלודי ליה והא דלא אודי ליה אישתמוטי קא
 אישתמיט : גבי מלוח הוא דאינו מעיו אבל גבי פקדון מעיו
 וק"ל כרבי חייא בר יוסף ושמי' מינה דלירת הלכתא כרמי
 בר חמא דאמר ד' שומרון צריכין כפיררה במקצת והוראת
 במקצת : גנבדה באונס והוכר הגנב אמר אביי אם שומר
 חנם

באונסין : כשנגדו חסוד בגמ' דמס' שבועות תנן גבי חילו
 כשנעין וכוטלין קתמי הכי סנתחייב לחבירו שבועה וכו' חסוד
 על השבועה שנמכר שקרן בשבועתו זה שכנגדו נשבע וכוטל
 ח' שנחסד על שבועת בעדות או שבועות הפקדון שראינו
 שנשבע לשקר ואפי' לא נחסד אלא לשבועה שוא שאין בו
 כפירות ממון והוא רע לשמי' ולא לבריות נפסל לשבועה :
 ואם אית' לרוב שעת דמסע' כפיר' נעשה עליו גזלן למה לי
 דתמי שבועה הפקדון גבי הכך דמשמע דלא אפסיל עד שעת
 שבועה כי הכך הו' בלא שבו' אפסיל משעת כפיר' מסוס דכוי
 גזלן : דקאי באגם וכי אמר רב שעת כגון דאמרו סהדי בהך
 עידי' דכפר' בידיה הו' נקיט ליה : כי הוא זה היינו הודים
 צמקסת בטוען טענת גנב כתיב : עירוב פרשיות פסוק סכוח
 מן פרסה אחרת כתערב בוו שאין זו מקומה דכי הוא גאס
 כסף תלוס את עמו ה"ל למיכתב (דהתם קאז דאילו בהך
 פרשתא) דפקדון אפי' בלא הוראת מקמת מחייב ומאי שנא
 דעקרינהו לקר' מדוכתי' ומוקי ליה במלוה) : אין אדם מעיו
 סכיו בפני זה טעם' לו טובה הילכך היכא דכוס' הכל פטור
 הוא משבועה דלא הו' מצי למיכתב חי לאז דקוסט' קאמר
 ולכך דוקא מוד' מקמת חייב ולא כופר הכל : אישתמוטו
 אישתמו' עד סיכו' לו מעות שאין עתה לו מעות : אבל
 בפקדון דאין כאן טובה מעיו ומעיו הילכך אפי' כפר בכוליה
 פ' ו' רחמנא שבועה עליה : צריכין כפירה במקמת קודם
 סותחייבו שבועה ואם נשבע בלא כפירה והודיה אין שבועתו
 של שומר חנם כלום ולא מחייבתו כפל : (נגנבה באונס

הגוזל פרק י בבא קמא

חנם הוא רצה עושה עמו דין רצה נשבע ואם שומר שכר הוא
עושה עמו דין ואינו נשבע : ורבא אמר אחד זה ואחר זה
עושה עמו דין ואינו נשבע : ואם קדם ונשבע ואח"כ הוכר
הנכב אם שומר חנם הוא רצה עומד כשבועתו רצה עושה
עמו דין ואם שומר שכר הוא עושה עמו דין וכן הילכתא :

סליק פירקא

בלסטים מזויזין דש"ס פטור בן : ואחר כך הוכר הנכב ויכול
לכוף ולהוכיח מידו : עושה עמו דין אם ירכה יסל' לנעלי'
ויעסה דין עם הנכב ויפרע ממנו : רכה כשבע וסדעלי יפרעו
מן הנכב : ואם שומר שכר הוא אע"פ שפטור בלסטיין
מזויזים הכא הן חיל והוכר הנכב ולא יפסיד כלום עליו
לטרודא אחריו ולכך ישלם לנעלי' ויחזור ויפרע מן הנכב
ועושה דין עם הנכב : (אחד זה כו' עושה עמו דין דמכוס
עליו לחזור אחר אבידה :

סליק פירקא

הגוזל ומאכיל את בניו והמניה לפניהם פטורין מלשלם :
ואם היה דבר שיש לו אחריות נכסו' חייב לשלם :
אין פורטיין לא מתיב' המוכסין ולא מכיס של גבאין ואין
בוטליין מהן צדקה : אבל נוטל הוא מתוך ביתו או מן השוק :
גטלו המוכסין חמורו ונתנו לו חמור אחר גטלו לסטיין כסותו
ונתנו לו כסות אחרת הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשיין
מהן : המציל מיד הנזיז ומן הנחר ומן הלסטים אם גתיאשו
הבעלים הרי אלו שלו : הגוזל את אביו ונשבע לו ומת ה"ז
משלם קרן וחומש לבניו או לאחיו אם אינו רוצה או שאין
לו לוח ובעלי החוב באין וגפרעין ממנו : האומר לבני קונס
שאת

הגוזל ומאכיל והכוח לפניהם כלומר אין שהכוח לפניהם :
גזילה קיימא פטורין מלשלם בגמ' מם טעמא :

אחריות נכסו' בגמ' מם טעמא : אין פורטיין להחליף
סלעים בפרוטות : מתיבת מוכסים אין כוטליין בפרוטות
מתיבת שכותכין בו המכס : וכן מכוס של גבאי המלך שכותכין
בו כסף גולגלתא וארכוכוא לפי שכן גזל : מתוך ביתו של
מוכס ממעות שלו חו מן השוק א"י לו מעות בשוק של
לקהס מתיב' המוכסין : הרי חילו שלו דמסתמא כתייאשו
הבעלים מהן וקניו' החיך בייאוש ושיכוני רשות : אם כתייאשו
דשמעו'

הגזול פרק ט בבא קמא נב

שאת נהנ' לי אם יירשני בחיי ובמותי אם מת לא יירשני
 ויתן לבניו או לאחיו : אם אינו רוצה או שאין לו לוחובעלי
 החוב באין ונפרעין ממנו : הגזול את הגר ונשבע לו ומר
 הדי זה משלם קרן וחומש לפתנים ואשם למזבח שנ' ואם אין
 לאיש גואל וכו' : גמ' אמר רב הסדא גזל ולא נתייאשו
 הבעלי' וכו' אחד ואכלו רצה מזה גובה רצה מזה גובה
 מאי טעמא כיון דלא איאוש בעלים ברשותיהו קיימי : והא
 דתנן הגזול ומאכיל את בניו והמניח לפניהם פטורין מלשלם
 לאחר יאוש היא ואין גולה קיימת : אבל גולה קיימת אפי'
 לאחר יאוש חייבים להחזיר : דתני רבי אושעיא הגזול
 ומאכיל את בניו פטורין מלשלם : והמניח לפניהם גזילה
 קיימת חייבין אין גזילה קיימת פטורין : ואם הניח להן
 אביהן אחריות נכסים חייבין לשלם : ואמר' אין גזילה
 קיימת פטורין לימא תהוי תיובת' רב הסדא ופריק לה רב
 הסדא מוקים ליה לאחר יאוש : והשתא דמטלטלי משתעבדי
 לבעל' חוב חייבין לשלם ממטלטלי דשכק אבוהון כיון לפני
 יאוש בין לאחר יאוש בין אכלו בין לא אכלו דהורה ליה
 במלוה על פה וק"ל השתא דמלוה על פה גובה מן היורשין
 בין ממקרקעי בין ממטלטלי : אבל ודאי הניח להן אביהן
 בעות של רבירה אין חייבין להחזיר דתני' הניח להן אביהן

מעות

דשמי' דחייח' דאמרו ווי לחסרון כיה אבל סתמא לו וירמרא
 מקסיין רישא לסיפא ומסכי חדא בליקטין גוי וחדא גליסטיין
 ישראל דמסתמא מייאש : (ונשבע לו ואח"כ מת אביו ואחר
 מיתת בחב' קודה : הריזה משלם קרן וחומש לבניו של אביו
 או לאחיו של אביו אם אין לו בנים ואע"ג דעבלה ירוסה קמיס
 דכתיב בעילמכבד בסבה ואין מעכב ואסי' כנגד חלקו :
 אין לו נכסים כל כך שיכול לזותר על חלקו : או שאין רוצה
 להפסיד חלקו : לזה מאחרים ומשיב לאחיו לקיים מצות
 הסבה ובעלי חוב באין ונפרעין מן הסבה את חלקו כיון אם
 היה ב' אחין וכו' שלישי נפרעין ב' ח' מן הסבה שלישי החוב
 נשאר יגבו ממנו : בחיו ובמותו אם מת לא ירשנו ואם אין
 לו מה יאכל לזה ואוכל וכו' ח' באין ונפרעין מן הירוש' את
 חלקו :) גמ' ברשותיהו דמריה וזה שאכלו נעשה כגזולו
 מבעליו : ואין גזולה קיימת שאכלו אחר מותו פטורין דחייבהו
 לא גזול מידו : גזילה קיימת שלא אכלו אחר מיתתו ותבען
 כגזול חייבין דרסו' יורס' לאו כרסו' ליקח דמי ולבא סיכוי
 רשות כי אם ייאוש כדילך קנס : הכיח' לכן חייבין אחריו'
 פרקעות משלו חייבין דמשתעבדי נכסי כר' הסדא דאמר רב

הגזול פרק ט בבא קמא

מעות של רבית אע"פ שהן יורעין שהן של רבית אין חייבין להחזיר : ואם הניח להן אביהן פרה וטלית וכל דבר המסויים חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן : ואמרינן עלה אמר רמי בר חכא זאת אומרת רשות יורש ברשות לוקח דמי : רבא אמר לעולם אימא לך רשות יורש לאו ברשות לוקח דמי ושאני הכא דאמר קרא אל תקח מאתו נשך ותרבי' לזרייה הוא דאזהריה רחמנא לכרייה לא אזהריה רחמנא : והאי דאמרינן חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן ה"מ כשעש' תשובה ולא הספיק להחזיר עד שמרת כדאוקימנא פרק איזהו נשך : אמר רבא הניח להן אביהן פרה שאולה משתמשין בה כלימי שאלתה : מתה אין חייבין באונסיה : כסבורין הן של אביהן היא טבחה ואכלורה משלמין דמי בשר בזול וכו' כדכתבננה בכתובות בפרק אלר בערות : ת"ר והשיב את הגזול' מה ת"ל אשר גזל יחזי' בעין שגזל ומכאן אמרו הגזול ומאכיל את בניו פטורין מלשל' : והמניח לפניהן בין גדולי' בין קטנים חייבין משום סומכוס אמרו גדולים חייבין קטנים פטורים : בר חמורא דרבי ירמיה טרק גלי באפי דרבי ירמיה אתא לקמיה דרב אבא א"ל שלו הוא תובע : א"ל והיא מייחנא סהדי דאחזיקי בה כהיי אבוה א"ל וכי מקבלין עדים שלא בפני בעל דין א"ל והתניא בין גדולים בין קטנים חייבין א"ל הרי מחלקתך בצדך משום סומכוס אמרו

מזה גובה : וכל דבר המסוי' שניכר סהי' של גזול וכל שעה כראה לרבי' כגון טלית וקרק' חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן שאומרים סברין זהו טלית שגזל פלו' : זאת אומרת מדקתני דאין חייבין להחזיר : רשות יורש כרשו' לוקח דמי וליכא יחוס וסוכו רשות : (לסון הגמרא' אל תקח מאתו נשך ותרבי' אבדר ליה כי היכי דטחי בהדך לדודי' הוא דאזהר רחמנא כו') ה"מ כשעסה תשובה אבל לא עסה תשובה אין חייבין היורשין להחזיר : (אין חייבין באונסיה דלא קבילו עליהו נטירותא : דמי בשר בזול היינו סני סניסי דמיס ולא כל דמיס דחי הוה ידעי דנשו סלומי לא הוה אכלו בישרא ופעור יחזירו כמו סכו') כעין שגזל כלומר אם הגזול' קיימ' יחזיר אבל אם לא הגזול' קיימא פטו' ובדודי' ליכא לאוקמי אלא בעכו' מכאן אמרו כו' : בר חמורא דרבי ירמיה קטן היה : טרק גלי פתח בית אביו סגרי ולא הניח ליכנס לפי סר' ירמיה רבה להחזיק בה : דאחזוקי בה כהיי אבוב וסיה טוען שאכין מכרה או שנתנה לו : שלא בפני בעל דין והאי קטן כמאן דליתיה דמי : שתקף

אמרו גדולי' חייבין קטנים פטורים אמר איכפל עלמא וקא
 כסומכוס לאפקועי לדידי איגלגל מולתא ומטא לקמידה דרבי
 אכתו א"ל לא שמוע לכו הן דאמר רב חמא בר יוסף א"ר
 אושעיא תינוק שתקף בעכריו וירד לתוך שדה: חבירו ואמר
 שלי היא אין אומרים נמתיץ לו שיגדיל אלא מוציאין אותה
 מידו ולכשיגדיל אם יש לו עדים יביא ראיה ונראה: מי דמי
 זהם הוא דלא קיימא בחוקה דאבו' אבל הכא קיימא בחוקת
 דאכוה לא: א"ר אמי אמר רבי שכתי מקכלין עדים שלא בפני
 בעל דין תהי בה רבי יוחנן וכי מקבלים עדים שלא בפני בעל
 דין קיבלה מיניה רבי יוסי בר חנינא כגון שהי' הוא חולת
 או עריו חולים או שהיו עריו מבקשין לילך למדינת הים
 ושלחו לו ולא בא אמר רבא הילכתא מקיימין את השטר
 שלא בפני בעל דין ואפילו עומד וצווח: ואי אמר קבעו
 זימנא דמייתינא סהדי ומרענא ליה לשטרא קבעינן ליה:
 ואי לא אתי בזימניה נטרינן ליה שני וחמשי שני: ואי לא
 אתא כתבינן פתיחא עליה ומשהינן ליה תשעין יומין:

תלתין יומין קמאי לא כתבי אדרכת אניכסי' דאמרינן דילמא
 אוווי קא טרח: תלתין יומין מציעאי לא כתבינן אדרכתא
 אניכסי' דאמרינן דילמא לא אשכח למיזף וקא טרח לזבוט:
 שלשים יום כתראי לא כתבינן אדרכתא אניכסיה דאמרינן
 דילמא ההוא דקא זכין גופיה קא טרח אוווי: מכאן ואילך
 וראי כתבינן אדרכתא אניכסיה: והני מילי דקא מישתמיט
 אישתמוטי ואמר אתינא אבל אמר לא אתינא לאלתר כתבינן
 אדרכתא אניכסיה: והני מילי מלוה אבל פקרון לאלתר
 כתבינן

בעבדיו שלקח עבדיו עמו סיסייעוהו (ל"א תקף בעבדיו ואמר
 שכוין:) זכרא' חס שלו הוא: התסירד לתוך שדה חבירו
 דלית ליה להבו' תינוק חוקת אבותיו בחותה שדה אבל הכא
 דקאי בבית בסוקת חבוב וזה תינוק לא מסקינן מיניה
 וכשיגדיל יביא רבו ירמיה עדיו וידון עמו: חולים מסוכני'
 למות ואם לא עכשו חומתי: (ושלחו לו כו' עיין ברא"ש
 זכ"ר:) מקיימין את השטר העדי' החתומים מבקשין לילך
 למדינת הים מביא המלו' הסטר בכ"ד ומעידים על כתבם
 וכותבים הנפק במותב תלתא כו': וחסי' עומד כ"ח וכווח
 מזויף הוא ואל תקיימוהו חין חוססין לו: פתיחא שטר
 שמתא על שחינו פורע החוב: אדרמתא פסק דין ליריד
 המלוה לכבסיה הלוח ולמלס בשומ' בהוכו: דילמא מיכספן
 דרקעו של מלוה יתקלקלו ויפחת מדמיה: וקאי בחמישי
 פדינא שבסני וחמישי היו כ"ד קצועים בעיירות מתקנת עזרא:

הגוזל פרק י בנא קמא

כתבינן אדרבתא אניכסיה : והני מילי אמקרקעי אבל
 אמטלטלי לא כתבינן מ"ט דילמא שמיט ואכיל להו ומייתי
 האיך שהרי ומרע ליה לשפרא וליכא לאישתלומי מיניה :
 ואפי' אית ליה למלוה מקרקעי לא כתבינן ליה אדרבתא
 אמטלטלי דחיישינן דילמא מיכספן הנך מקרקעי וליכא
 לאישתלומי מיניהו וכי כתבינן אדרבתא אניכסיה מודעינן
 ליה : והוא דמקרב כגון דאזיל שליחא בתלתא בשבא ואתי
 בארבעה בשבא וקאי בחמש' ככי דינא : אמר רבא שליחא דבי
 דינא מהימן ככי תרי : והני מילי לשמתא : אבל לפתיחה
 לא מ"ט ממונא הוא דקא מחסר ליה דבעי מיחב זוזא דפתיחא :
 ואמר רבא קבעינן ויהבינן זימנא אפומא דאיתתא ואפומא
 דשיכבא : ולא אמרן אלא דליתיה במתא אבל אית' במתא
 לא מ"ט לא א"ל סברי אשכחיה שליחא דב"ד וא"ל : ואע"ג
 דליתיה במתא נמי לא אמרן אלא דאתי ביומיה אבל אי לא
 אתי ביומיה לא מאי טעמא אישתלי ולא אמרו ליה : ואע"ג
 דאתי ביומא נמי לא אמרן אלא דלית ליה אורחא אכבא דבי
 דינא אבל אירי ליה אורחא אכבא דכי דינא לא מ"ט לא
 אמרי ליה סברי אשכוח' בי דינא וא"ל : ואמר רבא האי
 מאן רכתבינן פתיחא עליה אדלא אתא לדינא כי אתי לדינא
 קרעינן ליה לפתיחיה : אדלא צאית לדינא לא קרעינן ליה
 לפתיחיה עד דצאית : ולא היא כי אמר צאתינא קרעינן ליה
 לפתיחיה

סליח דכי דינא סהלך להזמין אדם לב"ד וחזר ואמר אינו רוצ'
 לבא מהמכין ליה ככי תרי דלח מסקר ככי דינא : לפתיחא
 לכתיב עליו שטר שמתא וכי שרו ליה שמתא לא שרינן ליה עד
 דיהיב זוזו דפתיחא : זומנא מזמנין בע"ד ליוס פלו' לדון :
 על פי האס' ההולכת חכלו לפי דרכה או על פי שכניו סומנין
 עליוסן דעבדו שליחותיהו וחזי לה אתי' הו' אפקרותא ומשמתינן
 ליה : דליתיה במתא שחין אותו פלוני עתה בעיר שב"ד בה
 ואמרו לשכניו אמרו לפלוני כשישוב שיבא לב"ד : אבל
 איתיה במתא לא משמתינן ליה דהכחו איתת' ושיבבו לא עבדי
 שליחותיהו דאמרו סליח דכי דינא אשכחיה ואמר ליה (אלא
 מסדרינן עוד שליחות אחרונא בתרו' :) אשתלו שכחו
 שליחותם קודם ששב אותו פלו' לביתו : דלית ליה אורחא
 לאותו פלו' כששב לביתו אכבא דכי דינא לא סמכיה אשיבבא
 דאמרו כי דינא אמור ליה : כי אתא לבדי דינא קרעינן אבל
 אמר אתינא לא קרעינן עד שיבא לב"ד : (על דלח כיתת חז'
 כתבו ליה על דלח כיתת שכונו לו ולא קיים : עד דכיתת ויפרע
 לו לא מקרעינן נאע"ג דאמר פרענא : ולא היא כיון וכי

הגוזל פרק י בבא קמא נד

לפתיחה : אמר רב חסדא קבעינן זמן רייתי לדינא שני
 וחמישי ושני : זימנא וזימנא דבחר זימנא : ועד למחר לא
 כתבינן פתיחא : רב אשי איקלע לבי רב כהנא אפוס נהרי
 חזויה להחיא איתתא דאקבע' זימנא בצפרא : וקא כתבי עלת
 פתיחא לאורתא א"ל לא סבר לה מר להא דרב חסדא דאמר
 רב חסדא קובעינן זמן בה"ב א"ל ה"מ גברא דלא שכיח במתא
 אבל איתתא כיון דשכיחא במתא ויתבה ולא קא אתי
 מעיקרא מורדה היא : אמר רב לא מקבעינן זמנא לא ביומי
 ציסן ולא ביומי סיון ולא ביומי תשרי ולא במעלי שבתא ולא
 במעלי יומא טבא : אבל מניסן לבתר קניסן ומתשרי לבתר
 תשרי מקבעינן : וממעלי שבתא לבתר שבתא לא מקבעינן
 משום דמיטריד בשבתא : פיסקא אין פורטינן לא מתיבת
 המוכסין ולא מכיס הנכאין : מוכסין והא אמר שמואל דינא
 דמלכות דינא אמר רב היננא בר כהנ' אמר שמואל במוכס
 שאין לו קצב דביר' ינאי אמרי במוכס העומד מאיליו : וכך
 הא דתנן נודדים להרגים ולמוכסי' במוכס העומד מאיליו או
 במוכס שאין לו קצבה : תניא אסור להבריה בה מן המכס
 ר"ש אומר משום ר"ע מותר להבריה בה מן המכס : בשלמא
 לענין כלאים בהא קא מפלגי קר סבר דבר שאין מתכוין אסור
 וקר סבר מותר אלא להבריה מן המכס מי שרי והא קאמר
 שמואל דינא דמלכות דינא אמר רב חיננא בר כהנא במוכס
 שאין

דדלמא לית ליה הסתא זוזא וטרח אבל צאתי לבי דינא כל
 כמה דלא אתי חסדא דתא היא : קבעינן זמן ליום ב' בשבת
 ואם לא יבא מזמנין אותו ליו' חמישי ואם לא יבא אז מזמנין
 אותו ליום שני : ועד למחר לא כתבינן פתיחא כי כל היום
 ממתוכן לו שמה יבא : ולא ביומי ניסן אין מזמנין אדם לבא
 בניסן אין בתשרי סבן זמני קציר ובכור : אבל מניסן לבתר
 ניסן סולחין לו שיבא ביום פלוני באייר : דינא דמלכותא
 דינא וזה שקיבל המכס מן המלך בדבר קטוב כך וכך לשנה
 איבד גזלן : שאין לו קצבה אלא כוטל בכל חפצו : מאיליו
 שלא מאת המלך ואפילו יש לו קצבה : כודרים שאומר קונם
 כל הפירות שבעולם עלי אם אין תבוא' זו של בית המלך :
 הרגין רוצחי' : חרמים בעלי תגר גוזלין ממון : אסור
 להבריה בן בלביסט כלאו את המכס במקום שאין גובין מגוים
 וסברי דשל גוי הוא : (ואעפ"י שאין כוונתו להכאת לביסה
 אלא להבריה בן בלביסט כלאים : בשלמא לענין כלאים בהא
 קא מפלגי) דפליגי התם דאיכא מאן דשרי שאין מתכוין להכאת
 לביסה : דינא דמלכות דינא וכמכח שזה גוזל המוכס ישרא

הגוזל פרק י בנא קמא

שאין לו קצבה רבי רבי ינאי אמרי במוכס העומר מאיליו :
 רב אשי אמר הכנה במוכס גוי עסיקינן וכדכתיב ישראל וגוי
 שבאו לפניך לדין אם אתה יכול לזכהו כדין ישראל זכהו
 ואמר לו כך דיננו בדיני א"ה זכהו ואסור לו כך דינכ' ואם
 לאו באין עליו בעקיפין דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר אין באין
 עליו בעקיפין מפני קידוש השם וק"ל כרב אשי דבתרא הוא :
 אמר רב ביבי בר גוזלא א"ר שמעון חסידא גזילו של גוי אסור
 אברתו מותרת : גזילו אסור כדרב הונא אמר רב דאמר רב
 הונא אמר רב מנין לגזול גוי שהוא אסור שנ' ואכלת את כל
 העמי אשר ה' אלהיך נותן לך בזמן שמסורין בידך ולא בזמן
 שאינן מסורין בידך : אברתו מותרת כי הא דאמר רב חמא
 בר גוריא אמר רב מנין לאברת גוי שהיא מותרת שנאמר וכן
 תעשה לחמורו וכן תעשה לשלמתו וכן תעשה לכל אברת
 אחיך אברת אחיך ולא אברת גוי : תניא ר' פנחס בן יאיר
 אומר כל מקום שיש חילול השם אף אבירתו אסורה : אמר
 שמואל ושעיתו מותרת כי הא דשמואל זכין לקנא דרהבא
 בכלל דפרזילא מן התוא גוי בארבע זוזי ואכלע ליה זוזא
 יתירה : רב כהנא זכין מאה ועשרין חביתא דחמרא בכלל
 מאה מההיא גוי א"ל חזי דעלך קא סמיכנא : רב אשי הוה
 שפיל ואויל בארבא הוא הנהו שבשי דגופנא דתלו לבר מן
 פריסא ותלו בהו קיטופי א"ל לשמע' פוק חזי אי דישראל
 הוא לא תייתי ואי דגוי הוא אייתי שמעיה ההוא גוי אתא
 א"ל דגוי שרי א"ל הכי קאמינא ליה אי דגוי הוה אייתי
 דשקיל דמי ואי דישראל הוא לא תייתי דלא שקיל דמי :

גופא

זה שקבלו מן המלך גוי בהיתר : במוכס גוי ואין לחוס אם
 הוא גוזלו : היכא דליכא חילול השם שחיכו מבין סזה מכוז :
 בחין עליו בעקיפין בעליבות עד שפוטרו את ישראל :
 (ולא אבידת גוי לסוף הגמ' וחומץ ה"מ היכא דלא חתו לידים
 דלא מחייב להסדורא בתרא אבל היכא דחתים לידים דגוי
 אימא ליבדרא אמר רבינא ומכאתה דחתאי לידים מסמע :
 טעותו היכ חייב מנה לגוי חן אויכא זטעה בחשבון או
 שהכליע דליכא חילול השם : לקנא דרהבא מזרק של זהב :
 צמר דפרזילא בחזקת של נחוסת : ואכלע ליה זוזא ועו'
 טעות אחרת שהטעו בחשבון זה והכליע זוז (ובערוך פיר'
 שכתן לו זוז לגוי יותר בעבור שיסמח הגוי וילך מהרה :)
 א"ל רב לגוי חזי דעלך קא סמיכנא איני מונה אותם כדי
 להוכיח עצמנו מן החסד לסוף מורו גוי חמ' לרב הוכ' חזי דעלך
 קסמיכנא : שובסי זמורות : קיטפו אשכולות : התי

הגוזל פרק י בבא קמא נה

צופא אמר שמואל דינא דמלכותא דינא אמר רבא תדע דקטלי
 דיקלי ועברי גישרי ועברינן עליהו : אמר רב האי מאן
 דמשתכח כבי דרי פרע מנת דמלכ' : וה"מ בשותפי אבל באריס'
 לא דאמר רב בר מתא אבר מתא מיעכט : וה"מ בבזל ארעא
 פו' יבול הארץ ובניזות' דשתא אבל חליף ליה שתא כיון
 דמפייס מלכא לא : מכריז רבא ואיתימא רב הונא דסלקין
 לעילא ודנחתין לתתא האי בר ישי'אל' דידע סהדותא לגוי
 אישראל חבריה ואזיל מסהיד ליה בגוים משמתינן ליה מ"ט
 כיון דגוי' מפקי ממונא אח' סהר' משמתינן לי' וה"מ כמניסתא
 אכל כי רואר אינהו נמו כל' חר סהדא למומת' שדו ליה :
 אמר רב אשי האי בר ישראל' דזכין ליה ארעא לגוי' אמיצר'
 דישדאל חבריה משמתינן ליה מ"ט משום דא"ל אריא ארבעת
 לי אמיצראי משמתינן ליה עד דאתי ומקבל כל אונסא דאתי
 סחמתייה : המציל מן הנהר ומן הלסטים אם נתיאשו הבעלים
 הרי אלו שלו : אם נתיאשו אין סתמא לא אמר רב אסי לא
 שנו אלא בלסטינ גוים דדיני בניזתא : אבל בישראל דאמר
 מי יומר אפילו סתמא נמי איושי מיאש : מתני' א"ר יוחנן
 בן ברוקח' נאמנת אשרה או קטן לומר מכאן יצא נחיל זרה
 ומהלך

מאן דמוסתכח כבי דרי כיו' ד' שותפין בגורז' הביאו הג' חלקם
 לכיתס והרביעי נמכר בגורז' פרע מתא דמלכא בשביל כולס
 זכסינאו חביריו אין זכילין לומר לו סלך היה ולא שלכו ואם
 היה גבאי זה ישראל הוא שקונס המס מן המלך אין כאן גזל
 דדינא דמלכותא הוא ואם גוי הוא מותר לקנותו ממנו :
 אבל באריסא לא דאין לו חלק בגוף הקרקע ואין לו לפרוע
 חלק ב'ה' (ולענין זכוני לא זכיונ מוכיה) דגזל הוא מה שקוטלין
 מן האריס : בר מתא אבר מתא מיעכט רסו' ביד ישראל גבאי
 המלך למשכן בן העיר על מס חבירו בן עירו דדינא דמלכותא
 דינא : בבזל ארעא מס קרקע שאכל פירותיה : ונותא
 דשתא כסף גולגולתא : אבל שתא דחליף סכס שעבר וכנבאי
 כבר פרע למלך קצבה שקינל עליו על סכס שעברה ומעתה
 המס שלו ואין לו כח למשכן אחד על חבירו : דסלקין לאותם
 שעולין לא' : ולנחתין לאותם שיורדים מסם לבבל :
 חסומא דחד זכמכא מפסידו שלח כדיון : במניסתא כמי כפר
 שאין מקפידין לדון במספט : כי דואר סלטון : למומתא
 שדי ליה סבועה מטילין על פו עד א' כמו כן ואין מוכיחין
 ממון : בניזתא בגאווה ובזרוע : דאמר לנגזל מי יומר
 כדקחמרת כבא עדים כדבריד' סגנכו ממך י"מ דאמר מומר
 חומרים דברים רק כאתן לו ואין חובטין לו במקל : מתני'
 פחיל (G)

הגזול פרק י בבא קמא

נמחלך בתוך שדהו ונוטל את נחילו : ואם הויק משלם ממנו
שהזיק : אבל לא יקוץ את הסוכה ע"מ ליתן דמים רבי ישמעאל
בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר קוצץ ונותן דמים : גמ'
אמר רב אשי אין מסיח לפי תומו כשר אלא לעדות אשה
בלבד : א"ל רבינא לרב אשי והא נחיל של דבורים א"ל
בקנין דרבנן : וההוא עוברא נמי רחנה קמיה דר' מעשרה
בארם אחר שהיה מסיח לפי תומו ואמר אינני ואימי נשבינו
לבין הגוים וצאתי לשאוב מים ודעתי על אימי ללקט עצים
ודעתי על אימי והשיאה רבי לכהונת על פיו משום דבשבויה
הקלו רבנן : הא דתני דר' ישמעאל בר' יוחנן בן ברוקא
אומר תנאי ב"ר הוא שיהא זה יורה לשהיה חברו וקוצץ
סוכה של חברו ומציל נחילו ונותן דמי סוכה מתוך נחילו
וכן תנאי ב"ר הוא שיהא זה מפרק את עציו ומציל פשתנו
של חברו ונותן דמי עציו מתוך פשתנו של חברו וכן תנאי
בית דין שיהא זה שופך את יינו ומציל דבשנו של חברו ונוטל
דמי יינו מתוך דבשנו של חברו הוינן מאן דאמר הני כולהי
הילכתא נינהו : ואנן לא ס"ל הכי הקיימא לן כמתניתין
דתנן אין לו אלא שכרו : ונרסונן נמי בסוף פרק מרובה
בענין עשיה תנאין שהתנה יהושע ותו ליכא והא איכא ה"ה
דאמר רב יהודה בשעת הוצאת זבלים אדם מוציא זבלו
וצוברו כל שלשים יום כר"ה כדו שיהא גישוף ברגלי אדם
וכרגלי בתמה שע"מ כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ והא
איכא הא דרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא וכד'
ופרקין ריהירארה לא קאמרינן ביחידארה לא קה מיירי
בשמעת מינה הא דרב יהודה והא דר' ישמעאל בנו של רבי

יוחנן

נחיל של דבורים גדוד של דבורים : לא יקוץ את הסוכה
בתוכם דבורים על סוכת בחילין וירח לוטלן חתק סן ובריחו
לא יקוץ את הסוכה להולוכם כולם יחד ואפי' ע"מ ליתן דמים :
גמ' לעדות אשה ששאלה אתו שאלוהו פרי חנו הולוכים
לפסוד ולקבור את איש סלומי בס' נתרח דינמו' : כחיל של
דבורי' דאמרינן במתני' דכאמנת אשה או קטן : בקנין
דרכן הוא דאין בהן נזל אלא מפני ד"ס (דהא הסקר הוא
זתן כמי יוני סוגך ויוני עלויה יש בהן משום דרכי סלום :
(קנין קן גסור :) והכסירה רכי לכסונה ונע"ג דהו'
אוסורא דאורוותא משום זוכה מ"מ משום שכניה היקלו
דמסיקא בעלמא הוא : (ומכיל פשתנא חמת חמור
חבירו הטעון פסקן בדרך וחמורו של זה טעון עמים : סיבה
זה שופך יינו וזה בח בחכיתו של יין וזה בח בחכיות של דבש
ונסרק

יוחנן בן ברוקה בולחו לאו הולכתא נינהו : מתני' המכיר
 כליו וספריו ביד אחר אם יצא לו שם גניבה בעיר ישבע כמה
 הוציא ויטול ואם לאו לא כל היטנו שאני אומר מכרן
 לאחר ולקחם זה ממנו : זה בא בחביתו של יין וזה בא בכרו
 של דבש נסדקה חבית של דבש ושפך זה את יינו והציל את
 הדבש לתוכה אין לו אלא שכרו ואם אמר לו אציל את שלך
 ואתה נותן לי דמי שלי חייב ליתן לו : שטף נהר חמורו
 וחמור הבירו שלו יפה מנה ושל חבירו יפה מאתים הניח את
 שלו והציל את של חבירו אין לו אלא שכרו ואם אמר לו
 אציל את שלך ואתה נותן לי דמי שלי חייב ליתן לו : גמ'
 דכי יצא לו שם גניבה בעיר מאי הוי דילמא זביגי זבנינהו
 והוא ניהו דקא מפיק שבא א"ר יהודה אמר רב הב"ע כגון
 שבאו בני אדם ולנו בתוך ביתו ועמד וחפנין כליליה ואמר
 צנככו כלי : ודילמא עילה מצא רב כהנא מסיים בה משמה
 דרב כגון שהיתה מהתרת חתולה ובני אדם שלנו בתוך ביתו
 יצאו ואכונקראו של כלים על בהשיהם והכל אומר נגנבו
 כלים של פלו' : ודילמא כלים שקול ספרים לא שקול ואסיקנ'
 א"ר אבהו באומרון הללו כליו של פלו' והללו ספריו של פלו'
 אמר רבא לא שנו אלא בבעל חבית העשוי למכור ארת כליו
 אבל בבעל חבית שאינו עשוי למכור את כליו ל"צ כולו האי'
 ודילמא איצטריוך ליה זווי וזבין אמר רב אשי הרי יצא לו שם
 גניבה בעיר : אמר רב גנב ומכר ואח"כ הוכר הגנב רב
 משמי' דרבי חייו אמר הדין עם הראשון ר' יוחנן משמי' דר'
 חייו אמר הדין עם השני : אמר רב פפא דכולי עלמא גלימ'
 למריה הדר : והכא בעשו בו תקנת השוק קא מיפלגי :
 ומאי

ונסדק חבית של דבש : מתני' ויצא לו שם גניבה שובא
 הקול שנגנבו כליו ישבע הלוקח כמה נתן ויטול ויחזו"ל
 כליו ולפני יחוש קמורו : גמ' והסגין טעק : עיטס
 עלילה מלא כשמכר כליו ונתחרט וידע שמכרן לוקח לאחר
 עמד והסגין עלילה כרי לכחמון דבריו כשיטרעו :
 לזבונקרהות חבילות : לא צריך כולי האי דכימא ספר פלו' :
 הדין עם הראשון דינו של בעל חבית ותביעה על הגנב הוא
 ואין הלוקח בעל דינו ואם כן לנבו ממנו יתן לו דמים ואפמי'
 שהוכר הגנב לא אמרינן יחזר הלוקח סכלו בחכס ויפצע
 מנכס : הדין עם השני דין של בעל חבית עם הלוקח הוא
 ויזיח ממנו כליו בחכס והלוקח יתבע מעותיו מן הגנב :
 דכ"ע גלימא למריה הדר כ"ע לא פלוגי דגלימא דגניבה
 סדרא למריה בחכס ואין הלוקח יכול לעכס על מעותיו

הגזול פרק י בנא קמא

ומאי הדין הדין עם הלוקח : רב משום רבי חייא אמר הדין
 עם הראשון דינא דלוקח למישקל זוזא בהדי גנב סבר לא
 עשו בו תקנת השוק : ר' יוחנן אמר הדין עם השני דינא
 דלוקח למישקל זוזא בהדי בעל הבית קסבר עשו בו תקנת
 השוק : והלכתא כרבי יוחנן דקסבר עשו בו תקנת השוק :
 אמר רבא גנב מפורסם לא עשו בו תקנת השוק : איתמר
 גנב ופרע בחובו גנב ופרע בהקיפו לא עשו בו תקנת השוק
 מאי טעמא דאמרינן ליה לאו אדעתא דהאי מידי דיהב לך
 יהבת ליה זוזי : משכנתא שוה מאתן במאה עשו בו תקנת
 השוק : שוה מאה במאה אמימר אמר לא עשו בו תקנת השוק
 פר זוטרא אמר עשו בו תקנת השוק : זביגי שוה בשוה עשו
 בו תקנת השוק : שוה מאה במאתן רב ששת אמר לא עשו בו
 תקנת השוק רבא אמר עשו בו תקנת השוק והלכתא בכולהו
 עשו בו תקנת השוק לבר מגנב ופרע בחובו וגנב ופרע בהקיפו
 דלא עשו בו תקנת השוק : אביי בר נאוי חמוה דרבינא הוה
 מטיק ביה ארבע זוזי בההיא גברא גנב ואיתי גלימא יהב ליה
 ויהב ליה ד' זוזי אחרוני אתא לקמיה דרבינא א"ל ארבעה
 זוזי קמא גנב ופרע בחובו הוא לא בעית למיתבא ליה הנך
 ארבעה זוזי בתרא ודאי זיל הב ליה ושקול גלימך : מתקיף
 לה רב כהן דילמא גלימא מהנהו ארבעה זוזי קמאי יהבת
 ניהליה דהוה ליה גנב ופרע בחובו ארבעה בתראי הימוני
 הימניח

ונדלא אויאוט פליגי וכדרב חסדא דאמר צריש פרקון גזל
 ולא כתייאוטו בצעלוס ובא אחר ואכלו רכב מזה גזבה כו' ובאי
 כמי אע"ג דיהיב דמי לגנב לגנבי האי מיהא גזלן הוא והדין עם
 הראשון דאמר רב לא בדון בעל הבית קאמר : תקנת השוק
 על קנאו לוקח בשוק צפרהסיח ולא הביזן צו סגנב עשו לו
 תקנה שיטלה לו צ"ב מעותיו : זר' יוחנן סבר עשו תקנה
 וכו' דאית לן דרב חסדא ולא מכו לוקח למימר לב"ה לחן
 דברי' דודי את מיהו לאחר שיטל הגניבה יתצע מעותיו מבעל
 בית ואי קשיא לו מה דמי שקל ליה משום תקנה מה לי לכיון
 משום תקנה מה לי לכיון משום טענת לחן בעל דבריו דודי
 את כ"מ היכא דגזל ובא אחר ואכל בלא דמיס דאמרי' בדרב
 חסדא ואם השני נוח לו מן הראשון גזבה הימנו :) כהיקטו
 שהקיף לו חנוני : לחן חדעתייהו דהאי גניבה יהבת ליה זוזי
 דמקמי ככי אוזפת ליה ולא ידעת ממנו צו בפעם טוב מאה
 במאה אין דרך לעשות כן להלוות על משכון כל שווי ולאו
 חדעתייהו דהאי משכון אוזפיה חלא הימוני הימנו : רב ששת
 אמר לא עטו בו תקנת השוק אפילו ליטול במאה דכי כתיב
 דמאס

הגוזל פרק י בבא קמא

הימניה כדמעיקרא איגלגל פילתא ומטה לקמיה דרבא אמר
 להו הילכתא כרב כהן : צרשאה ננב סיפרא זבנא לפפונא
 בתמנן זוזי אול פפונא זבניה לבר מחוזא במאה ועשרין לסוף
 דזכר הננב אמר אכיו אזיל מריה דסיפרא יהיב ליה לבר
 מחוזא תמנן ושקיל סיפריה ואזיל בר מחוזא שקיל ארבעין
 מפפונא מתקיף ליה רבא השתא בלוקח מן הגנב עשו תקנת
 השוק בלוקח מן הלוקח לא כ"ש אלא אמר רבא מרי סיפרא
 יהיב ליה לבר מחוזא מאה ועשרים ושקיל סיפרא ואזיל מרי
 סיפרא שקיל ארבעין מפפונא ושקיל תמנן מן ננבא וכך
 הלכתא : זה בא בחביתו של יין וכו' : אמאי לימא ליה
 אנא מהסקיר קא זכינא כדאמר ר' ירמיה בשעקל בית הבר
 כרוך עליה מתניתין נמי בשעקל בית הבר כרוך עליה : אמר
 לו אציל את שלך ואתה נותן לי דמי שלי חייב ליתן לו :
 ולימא ליה משטה אני כך מי לא תניא הרי שהיה בורה מבי'
 האסוריה והיתה מעבורת לפניו ואמר לו סול דינר והעבירני
 אין לו אלא שכרו אלמא א"ל משטה אני כך אמרי הא לא
 דמיא אלא לסיפא אמר לו סול דינר בשכרך והעבירני גושן
 לו שכרו משלם : מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רספ
 בר חמא סיפא בצי' ששולה דגים מן הים עסקי דאמר ליה
 אפסדתן מיהא כנורי בזוזא : שטף נהר חמודו וחמור חבירו
 וכו'

דמחב ביתירים מתנה דשוין כמי מתנה כוז : זרבא אמ' עשו
 ליטול חמי המתים דאורחי למיזבן בדמי יקרו' : לבר
 מנב ופרע בחוב ובהקיסו דלא יהיב זוזי אחאי חפץ כלל :
 (הלכתא כרב כהן דכיון דהימני מעיקרא הסתא נמי הימניה :
 כרשאה ושפומא ובר מחוזא ע"ש מקומס קהראו : וכימא ליה
 מהסקרא קא זכוכ' דבש שלך הוה בולך כולו לחיבוד וקרימי
 כמכיל מן הספקר ואמאי איזלו לא שכרו כול' דבש ליסקול ונבי
 ליכא למימר הכי סיכול להכילב הוא :) כשעקל צות הכד
 כרוך עליה דלא חשיב בפסידא כולו האי עקל מדורעא :
 חציות של דבש כורך בעקל ולא יספך הכל חלא ינטף מעט
 מעט וליכא הפקר : מעבורת ספינה רחבה שעוברין
 בו רוחב הכר : אפסידותן בוורא בזוזא היינו
 בשכרך דקתני טול דינר בשכר שאת' מפסיד כאן
 ופעבירנו : כותן לו את שכרו משלם ומתני' נמי הרי הפסיד
 ויכר דבידו קא מפסו שהרי סופך את גיכו כסידו בשבילו :
 ירד להכיל על מנת שיתן לו דמים שלו ועלם שלו מאילינו מהו
 מי אמריכו מעיקרא מדאפקריכו' מכיל כאבוד דמי וחייב הואך
 לסלומי וזהר זכי ביה מריה מהסקירא : או דילמא כיון

הגוזל פרק י כבא קמא

וכו' בעא מיניה רב כהנא מרב ירד לחציל ועלה שלו טאילין
 טהו א"ל הווא משמיא הוא דרהימו עליה : כי הא דרב ספרא
 הוה שקיל ואזיל בההיא שיירתא לוינהו אריה כל אורתא
 שרו ליה חפרא דחר מינהו ההיא אורתא דנטא נבי רב ספרא
 שדייה ניהליה לחמריה לא אתא אריה קדים רב ספרא למחר
 זכה ביה כחמריה א"ל רב אחא מדפתי לרבינא למה ליה לרב
 ספרא דאקרים זכה ביה פשיטא כי אפקריה ארעתא דארירין
 אפקריה ארעתא רב"ע לא אפקריה א"ל לריוחא דמילתא הווא
 דעבר : בעא מיניה רב מרבי ירד לחציל ולא הציל מהו א"ל
 זו שאלה היא איך לו אלא שכרו : איתיביה השוכר ארץ
 הפועל לחביא לו כרוב ודורמסקין לחוללה ומצא שמת או
 שהכרי' נותן לו שכרו משלם א"ל החס עכיד שליח שליחותית
 הכא לא עכיד שליח שליחותית: ת"ה שיירתא שהיתה מהלכת
 במדבר ועמד עליה גיזס לטורפה מחשבי' לפי טמון ואיך
 מחשבים לפי נפשות ואם שכרו תייר לפניהם מחשבין אף לפי
 נפשות : לא ישנו ממנה החמריין : ורשאין החמריין להתנות
 כל מי שתאבד לו חמור מעמידין לו חמור אחר בכוסיא
 פירוש בפשיעה אין מעמידין לו שלא בכוסיא מעמידין לו :
 ואם אמר תנו לי ואני אשמור אין נזקקין לו פירוש אם אמר
 תנו לי דמי חמור שלי שאני רוצה ליקח חמור ואני אשמו'
 עמכם כבראשונה אין נזקקין לו : פשיטא לא צריכא דאית
 ליה חמרא אחרינא מחו דתימא אמר להו הא אית לי חמרא
 אחרינא כהדריכו קמ"ל דאמרי ליה אתרי מסרת נפשך טמי
 תנו רבנן ספיגה שהיתה מהלכת בים ועמד עליה נהשול
 לטובעה והקלו ממשוא' מחשבין לפי משוי ואין מחשבין לפי

טמון

דסליק סליק : דרחימו עליה ויהיב ליה דמי כאלו מת :
 כוניהו נתחבר עמסן אריה ויהי' מסמר את צימתן מחיות
 זליסטין : קדם רב ספרא קודם שחחר יחויק בבין ספרי
 ספרא הוה : לריוחא דמלתא שלא יהו עירער בדבר :
 דורמסקין עשב הכאכל בשלקות בקדריה : לטורף לבוזה
 ונתפסרו עמסן בממון: תייר במרחא לבן פדרך: אףלפי נפשו'
 שטעו' סדר' במדבר סכו' נפשו' הוא' ולא יטכו ממנה החמרי'
 שאם נהנו לתייר לפי ממון או לפי נפשות לגיזס עושין : ואם
 אמר תנו לי ואני לוקח כלו' תנו לי דמי החמור ואני לוקח בבין
 חמור אין נזקקין לו כלומר אין שומעין לו שמה לא יקח את
 החמור להסלא התנו אלא שיקח חמור וימסור את נפשו לסמור
 עמסן כל ילות מחיות ומכוסטין : מחשבין לפי משאוי אף
 בשליך זה מאתים ליטרא וזה יסליך מאתים ליטרוין כרז'
 במסקל

הגזול פרק י בבא קמא נה

פזוץ ולא ישנו ממנה הספנין : ורשאיין הספנין לחתנור
 בניהן כל מי שתאבד לו ספינה מעמידין לו ספינה אחרת
 אכרה בכוסיא אין מעמידין לו : שלא בכוסיא מעמידין לו
 ואם פירש למקום שאין הספנין הולכין אין מעמידין לו ת"ר
 שיוורה שהיתה מהלכת במדבר ועמד עליה גייס וטרפה ועמד
 אחר והציל לאמצע ואם אמר לעצמי אני מציל הציל לעצמו :
 היכי דמי אי דיכולין להציל אפי' אמר נמי ולא כלום הוא :
 ואי דאינן יכולין להציל אפי' לא אמר נמי אמר רמי בר חמא
 הכא בשותפין עסקי' ובגזן זה שותף חולק שלא מדעת חכרו :
 אמר מיפלג פליג : לא אמר לא פליג : ורבא אמר הכא
 בפועל עסקינן וכדרב דאמר רב פועל יכול לחזור בו ואפילו
 בחצי היו' אמר מהדר הדר ביה : לא אמר לא הדר ביה :
 רב אשי אמר הכא ביכולין להציל ע"י הדחק לא אמר אמרי
 ליה אי אמרת לך הוה מסרינן נפשין : אמר וייתיבו אנתר
 אסוח דעתיהו : חגי תלתא פירושי הילכתא גינהו : חוספתא
 בני חבורה שמהלו עליהן מוכסין מהלו לאמצע ואם אמר
 משום פלו' מהלנו מה שמהלו מהול לו : מתני' הגזול
 את השדה ונטלוח מסיקין אם מכת מדינה היא אומר לו הרי
 שלך לפניך ואם מחמת הגזול חייב להעמיד לו שדה אחר
 שטפת גחר אומר לו הרי שלך לפניך : גמ' אם מחמת
 הגזול חייב להעמיד לו שדה היכי דמי אילימא דאנסותר
 לכוליה

קמטקל : הצייל לאמא' כל א' כוטל את שלו : אי יכולוס
 להצייל בעלוס לא חויאוס וחסוי' וחי אמר לעצמי גזלן הוא :
 (הכא בשותפין ובין יכולין להצייל ובין חובן יכולין להצייל :)
 ובגזן זה במקום איבוד שותפות חולק אפי' לא חסך חכרו :
 פליג ומעכב לחלקיה שמייל : לא אמר לא פליג וספיר
 עביד דמסר נפשיה חעיסקא דתרווייהו כוהיל וסוח שותקעמו
 קורחיה לכוטרח אכולס עיסקא וכוועל סהיה שכור לבעל ספוי'
 ונטחיין יכולין להצייל אמר סדרי גיה וכו' מהסקי' רח : רב
 חיי חמי לעולם באיניס דעלמא ובגזן דיכול להצייל ע"י הדחק
 חזר לעצמו ושמעו בעלים וסתקו ולא מסרו עמון וישנו להם
 אכחו דעתייהו ונילו דדעתיהו דחויאוס ולא בעו למימס'
 בפשיהו מיהו סוכא דיכולין להצייל בהדיח אפילו שמעו וסתקו
 לחקיה דמסתמא לא חויאוס : מתמ' ונטלוחו מסיקין
 אכסין גזולה מן הגזלן : אם מכת מדיכ' היא דחנס' הדעתא
 דחזרינא ודכחיד : ואם מחמת גזלן מפרש בגמ' : (שטפס כהר
 סבתס על סמת סנהר וסגטיבו ספתו וסמיס שוחקיס וכורין
 חזנ' סספס ומפפסט בתוך ססדס :) גמ' וחחוי כנוי סא שלח

הגזול פרקי בנא קמא

לכזליה אדעתא ואנסור. להא נמי בהדיהו מרישא שמעון
 פינה אם מכת מדינה היא אומר לו הרי שלך לפניך הא לאו
 מכת מדינה היא חייב להעמיד לו שדה הכא במאי עסקינן
 צגון דאנסורה ואמרי ליה אחוי ארעאתך ואחוי נמי ההוי
 בהדיהו: הוא גברא דאחוי אכריא דחיטי דבי ריש גלותא
 אתא לקמי' דרב נחמן חייבירי רב נחמן לשלומי מהא דנתן
 ואם מחמת הגזול חייב להעמי' לו שדה וקיימא לן דאחוי
 אחווי: רב הונא בר יהודה איקלע לבי אביוני אתא לקמי'
 דרבא אמר ליה כלום בא מעשה לידיך א"ל ישראל שאנסוהו
 גוים והראה ממון חבירו בא לידי וחייבתיו: א"ל קום אהדר
 עובדא למריה דתניא ישראל שאנסוהו גוים והראה ממון
 חבירו פטור: ואם נשל ונתן ביד חייב: אמר רבא ואם
 הראה מעצמו במי שנשא ונתן ביד דמי וחייב: איכא מאן
 דאמר כי חיבי דישאל שאנסוהו גוים והראה ממון חבירו
 פטור הכי נמי ישראל שאנסוהו גוים להביא ממון חבירו והלך
 והביא פטור: דאנן לא סבירא לן הכי דכי מעיינת ביה
 בשמעתתא לא סלקא אליבא דהאי פברא כל עיקר: דהאי
 דתניא ואם נשא ונתן ביד חייב במאי עסקינן אי באונס הא
 אמרינן פטור ואי מעצמו מאי איריג נשא ונתן ביד אפילו
 הראם נמי חייב אלא לאו ה"ק ישראל שאנסוהו גוים והראה
 ממון חבירו פטור ודוקא הראה אבל נשא ונתן ביד חייב
 ואע"ג דאניס: לא שנא אנסוהו והלך הוא והביא ולא שנא
 אנסוהו להביא והביא: וה"נ מסתברא דא"ר הוא גברא
 דאחוי אחמרא דרב פנחס ודרב מרי בני רב חסדא אמרי ליה
 דרי אמטי בהדן דרא ואמט' בהדיהו אתא לקמי' דרב אשי
 פטריה אמרו ליה רבנן והא תניא אם נשא ונתן ביד חייב אמר
 להו ה"מ היבא דליא אוקמינהו עילו' אבל הכא כיון
 דאוקמינהו עילויה מיקלא קילויה: א"א בשלמא הא דתניא
 חייב אע"ג דאניס חיינו דקא מקשו מינה רבנן לרב אשי אלא
 א"א הא דתני' חייב בדלא אניס אבל היכא דאניס פטור היכי

קא

גזלה הוא בעצמו אלא שמע מן המלך שמבקשים לגזול והראש
 זה להם טלו קרקע זה של פלו' (ועיין בגמרא בדף קי"ו ע"ב
 ובתוס' בד"ה לא כריכ' ועיין בר"ן ובמחור: לבי חניוני
 מקום:) נשא ונתן ביד חייב דהכיל עצמו במפון חבירו:
 (מעצמו בלא חונס:) דרו ואמטוי שח' וסולך עמכו לסת
 סמך: ה"מ דאם נשא ונתן ביד חייב דלא חוקמינסו לגוס
 על הממון מעיקרא ע' יאונס אלא הלך ונטל ונתנו להם:
 אבל היבא דאוקימנהו על היין ע' יאונס מקלא קלויה ואחסה

סעקא

קא מקשו מינה רבנן לרב אשי והא ההוא גברא דפטרי' רב
 אשי אנוס הוא : ועוד אמאי קאמר להו רב אשי ה"מ היכא
 דלא אוקמינהו עילויה לימא להו ה"מ היכא דלא אניס אבל
 האי אניס הוא אלא ש"מ היכא דלא אוקמינהו עילויה אע"ג
 דאניס חייב : וכ"ת מ"ש מראה מנושא ונותן ביד דהאי פטור
 והאי חייב ותרווייהו אניסי האי גרמא והאי בידים ומסתייע
 נמי האי סברא מהגא דאותיבי' רב כהנא לרב אשי אמר לו
 אנס הושיט לי פקיע עמיר זה או אשכול של ענבי' זה והושיט
 לו חייב והא הכא אף על גב דקאי עילויה כי קא יחיב ליה
 בידו' חייב ופרקינן הב"ע דקאי בתרי עברי דנהרא דלא מצי
 שקיל ליה ומ"ה חייב ואע"ג דאניס ליה חייב ושמע' מיגדה
 דמאן דשקיל ליה לממונא דחברי' וממטי ליה בידיה לנבי
 אנט חייב ואע"ג דאניס : ההיא שותא דהוה קא מינצו עלה
 בתרי' האי אמר דירי היא והאי אמר רירי הוא קס חר מיניהו
 מסרה לפרהגוגא דמלכא אמר אביי יכול למימר ליה אין
 מסרי ודירי מסרי אמר ליה רבא כל כמיניה אלא אמר רבא
 משמתי' ליה עד דמיתתי לה וקיימי תרויהו ברינא : גרסינן
 בגיטין בפירקא קמא שלח ליה מר עוקבא לרבי אלעזר בני
 אדם העומדין עליו ובידי למוסרן למלכות מהו שרטט וכתב
 ליה אמרתי אשמרה דרכי מחטא בלשוני : אשמרה לפי
 מחסום בעו' רשע לנגדי אע"פ שרשע לנגדי אשמרה לפי
 מחסום : שלח ליה קא מצערין לי טובא ולא מצינא דאיקום
 בהו שלח ליה דום לה' והתהולל לו והוא יפילם לך חללים
 חללים השכס והערב עליהם לבית המדרש והן כלין מאליו
 שמעינן מינה דאפי' במקום צער אסור למימסר בר ישראל
 למלכות לא שנא גופיה ולא שנא ממוניה : ההוא גבר'
 דאפקידו נכיה כסא דכספא אתו גנבי עליו שקלי' יתביר
 גיהליהו אתו לקמי' דרבא פטרוה אמר ליה אביי האי מציל
 עצמו במטון חברו הוא אמר רב אשי נחזו אנן אי אמיר עליה
 אתו ואי לא אמיר אההוא כסא הוא דאתו אמיר פי' עשיר :
 ההוא גבר' דאפקידו גביה ארנקא דפריון שבויים אתו גנבי
 עליה שקליה יחביה גיהליהו אתא לקמיה דרבא פטרוה
 אמר

שעתא פטור וכו' אמטי תו דידכו אמטי : פקיע קסר (ואע"ג
 דקחינו ע"ג הממון הואיל וכסא ונתן ביד חייב :) דקאי
 בקרי עברי כסרא גוי עומד מנך זה והעמיר מנך זה דלוי לא
 יכבי' כיהלוי לא מכו חנס למסקנה : שותא מכמורת של דגים
 לו של חיות : למרבהנא ממוניה של מלך : סירטט סאסור
 לבקוב פסוק בלא סירטוט : עליה אתו במכיל עשרו כחו :

הגוזל פרק י בביא קמא

אמר אביי האי מציל עצמו בממון חבירו הוא א"ל אין לך
 פדיון שבו' גדול מזה : שהוא גברא דקדים חמריה למעבר'
 מקמי דהוה קא סלקא אינשי למעבדא הות קא מסיק חמרי'
 קא בעי למיטבע אינשי מלח ביה חד מינייהו שדי' להמריה
 במיא אתא לקמיה דרבא פטריה א"ל אביי האי מציל עצמו
 בממון חביר' הוא א"ל רבא האי רודף הוא : רבא לטעמיה
 דאמר רודף שהיה רודף אחר חבירו להרגו ושיבר את הכלים
 בין של גרדף בין של כל אדם פטור מ"ט מתחייב כנפשו הוא :
 ונרדף ששיבר את הכלים של רודף פטור : של כל אדם
 חייב : של רודף פטור לא יהא ממונו חמור מגופו : של כל
 אדם חייב אסור לו לאדם שיציל את עצמו בממון חבירו :
 ורודף שהיה רודף אחר הרודף ושיבר את הכלים בין של
 רודף בין של גרדף בין של כל אדם פטור ולא מן הדין אלא
 שאם אין אתה אומר כן אין לך אדם שהוא מציל את חבירו
 מיד הרודף : מתני' (ח"מ עד ססו תכג) הגוזל את
 חבירו או שלוה ממנו או שחפקי' אצלו בישוב לא יחזיר לו
 במדבר : על מנת לצאת למדבר יחזיר לו במדבר : האומר
 לחבירו גולתיך והלוייתי וחקקרת אצלי ואיני יודע אם
 החזרתי לך ואם לא החזרתי חייב לשלם : אבל אינו יודע
 אם גולתיך אם הלוייתי אם הפקרת אצלי לא הפקרת
 פטור

דכוו סלקא אינשו למעברא היו נכנסים במעצרת לעבור
 בנהר והכניסו הו' גברא את חמורו לתוכו ורסס החמור
 לטבוע המעצרת : מלח ביה דחסו לחמור והשליכו בנהר :
 א"ל האי גותחייב נכסשו ברדיפס זו ואפי' אינו הורג (דתנן
 צפ' בן סורה ומורה זאלו נתנו להטיל נכסשו הרודף את'
 חבירו להורגו ונמכה תשלומין וחייב מיתס צאין כאחד :) לא
 יבא ממונו חמור מגופו כי הנרדף זה רשאי להרו' את רודפו
 שכ' אם במחנה ימלא בגנב וגו' התור' חמרה בבא להורגך
 השכם להורגו :) מקמי' לא יחזיר לו במדבר אם אין זה
 תוכנו אין זה יכול לכופו לתכל חובו או פקדונו במדב' דלא
 מקום שימור הוא : ע"מ לצאת למדב' (ומפר' בגמר דא"ל
 ליהוה הוא סקדון גבך דאנא למדבר נפקנא וא"ל אינו אנא
 למדבר נמי בעינת למיפק אי בעית לאהדרינכו לך התם
 מכדרינא לך ו' אשמעינן תנא דאע"ג דלא תנאי גמור הוא דהו'
 אי בעית תחמור אפ"ה כיוון דידע דאיסו נמי למדבר נסוק על
 ברחו יקבל כן סי' רשו' לפי גורסתו דגריס אי בעית לאהדורי
 ניסלך כו' אבל המאור גריס חומהדר' ליה ניסינא במדבר
 אקבלנ' ליה ממד' וכתב שע"ז סמך הרי"ף ז"ל ופסק מה
 שפסק

פטור מלשלם : גמ' ורמינחי מלוח משתלמת בכל מקום
 אברה ופקרון אין משתלמין לא במקומן אמר אביי הכי קאמר
 מלוח ניתנה ליתבע בכל מקום אברה ופקרון לא ניתנו ליתבע
 אלא במקומן : שמעי' השתא ממתניתין ומבריתא דהמלוח
 את חברו בישיב אית ליה רשותא למיגבא מיניה בדברא אפי'
 בעל כרחיה דלוח אבל אי לא בעי מלוח לאיפרוע בדברא לית
 ליה רשות' ללוח למימר ליה למלוח הא לך זיזי דאית לך
 גבאי אלא קיימי באחריותיה דלוח עד דפרע ליה למלוח
 בישוב פראופיה בישוב : והני מילי מלוח אבל אברה
 דאשכחה בישוב אינמי פקרון דאיתפקד גביה בישוב לית
 ליה למרי פקרונא רשותא לשתכעיה לחברי' בנייה בדברא
 היכי דליתנהו גביה: וכי היכי דלא מיחייב חברי' לאהדורינהו
 גיהליה בדברא היכא דליתנהו גביה הכי נמי אי איתנהו
 גביה ולא בעי מריהו לקבלינהו בדברא ליה ליה רשותא
 להאיך לאותבינהו גביה ולמיזל אלא מיחייב באחריות עד
 דטהדר להו לישוב בדאפקדינהו גיהלי' בישוב : האומר
 לחברו גולתיך והלוייתי וכו' : ורוקא בדקא חכע ליה
 חברי' דכיון דברי ליה שגול את שלו ואיסתפק ליה אם
 החזיר אם לא החזיר חייב דאין ספק מוציא מידי וראי : אי
 לא תבע ליה חברי' אלא איהו אמר מדעת' דנפשי' וחבריה
 לא קא תבע ליה אינו חייב אלא בבא לצארה ידי שמים :
 והיכא דתבע ליה חבריה וא"ל מנה לי בידך ואיהו אמוי לא
 ידענא אי לוינא מינך אי לא פטור והיינו דתנן אבל אם אמר
 לו אינו יודע אם גולתיך אם הלוייתי אם הפקדת אצלי פטור:
 ורב הונא ורב יהודה דאוקמוה למתני' בדלא קא תבע ליה
 לית הילכתא כותיהו אלא אע"ג דקא תבע ליה פטור דק"ל
 ברב נחמן ור' יוחנן דאמרי מנה ליה בידך והלח אומר אינו
 יודע פטור מלשלם אבל משתבע דלא ידע : ואם בא לצאת
 ידי שמים חייב : מתני' הגונב טלה מן העדר והחזירו
 רמת או גנב חייב באחריותו ואם לא ידעו בו הבעלים לא
 בנניבתו

שפסק עכ"ל ע"ש : כיתסה ליתבע אם ירצה מלוח דידו על
 הפקדונם : צבא לכאית ידי שמים דכיון דקא מודק דודאי
 גזליה לא נפיק ידי שמוי עד דעבי הססס : (ורב הונא ור'
 יבדק דאוקמוי למתני' בדלא קא תבע ליה דם"ל מנה לי בידך
 וסלס אמר חינו יודע חייב ולכך מתרבו לה למתני' בדלא תבע
 ליה : אבל משתבע דלא ידע דלא עדיף שמוי מצרי דסלס ח"כ
 כיה טעון ליה חזן כך כדרי כלום הוו משניעין ליה סנוקות
 פוסת : מתני' חייב באחריותו דכו גנבס קס ליה
 ברשותיה

הגוזל פרק י' בבא קמא

בגניבתו ולא בחזירתו ומנו אר"ת הצאן והיא שלימה פטור
 מלשלם : גמ' אמר רב לדעת צריך דעת שלא לדעת מנין
 פוטר וכי קתני ומנו את הצאן והיא שלימה אסיפא : ושמואל
 אמר בין לדעת שלא לדעת מנין פוטר וכי קתני ומנו אר"ת
 הצאן והיא שלימה אכולה : ור' יוחנן אמר לדעת מנין פוטר
 שלא לדעת אפי' מנין גמי לא בעי וכי קתני ומנו אר"ת הצאן
 והיא שלימה ארישא : ורב חסדא אמר לדעת מנין פוטר שלא
 לדעת צריך דעת וכי קתני ומנו את הצאן והיא שלימה ארישא :
 אמר רבה מ"ט דרב חסדא משום דאנקטרה ניגרא בריתא :
 מסתברא לן דהילכתא כרב חסדא משום דאנקטרה ניגרא ברית'
 דהא רבה כותיה ס"ל ועוד דטעמא דיליה מיסתבר : וה"מ
 בבעלי חיים משום דאנקיש להו ניגרא בריתא אבל מידי דלא
 בעלי חיים כגון סלע מן הכיס וכיוצא בו הילכתא כר' יוחנן
 דק"ל דכל רב ושמואל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן ורב חסדא
 לא

צדעותיה והשנה לעבד לאו השנה הוא עד דמודע להו
 לבעלים : ומנו את הכאן אחר שהחזירו : והיא שלימה הרי
 יש כאן דעת בעלום גמור : גמ' לדעת צריך דעת אם
 בכירו בעלים סגנב מהם טלח צריך שידעו כשיחזרו בו להם
 ואי לא מודע להו אפי' ג' דמכו את הכאן והיא שלימה אכתי חייב
 באחריותו דכיון דידעו ה"ל גזילה גמור ודעי השנה מעליתא :
 שלא לדעת לא בכירו בעלים קודם חזרה שתקח כאן חסירה
 כלום ולאחר חזר' מנו את הכאן והיא שלימה אותו מנין
 פטור : אסיפא דלא ידעו בעלים בגניבתה ולא בחזירתה (מנו
 את הכאן והיא שלימה פטור אבל ידעו לא מביני מבין :)
 אכולהו בין ידעי בין לא ידעו דרישא דמתכותין איירו בידעו
 מדקתני סיפא ולא ידעו (מכלל דרישא בידעו ובין ידעו ובין
 לא ידעו אם מנו את הכאן והיא שלימה פטור) והא דקתני
 והא לא ידעו ומנו כו' ה"ק וכן אם לא ידעו ומנו פטור :
 והא מוכחו ארישא וה"ק חייב באחריותו אבל אם לא ידעו
 הבעלים בגניבתו ובחזירתו הו' סמכו הכאן אפילו ידעו
 בגניבתו פטור : שלא לדעת צריך דעת בעלים להודיע אפי' ג'
 דמכו חייב : ומנו את הכאן ארישא וככי קתני חייב
 באחריותו בין מכו בין לא מכו אימתו בזמן שלא ידעו הבעלים
 בגניבתו ובחזירתו והא מכו הכך דרישא את הכאן אחר חזרה
 פטור : מאי טעמא דרב חסדא כשלמא טעמא דכולהו נוחא
 דעדיף להו לדעת משלח לדעת וגם מתני' מתקיימת אלו ביבוי :
 הואיל דחנקטיב ניגרא בריתא למד' לכאן חזן ומצתה
 גריבה שימור יותר וכיון דלא ידעו בה בעלים לא מודערי

לא פליג עליה דרבי יוחנן אלא בבעלי חיים משום דאינקיש
 להו ניגרא כריתא אבל מידי דלאו בעלי חיים לא פליג הלכך
 הילכתא כרבי יוחנן דאמר לדעת מנין פוטר שלא לדעת אפי'
 מנין לא צריך : והא דתני חדא הגזול את חברו והבליע לו
 בחשבוץ יצא ותניא אידך לא יצא אטיקנא דכ"ע מנין פוטר
 וכ"ע אית להו דר' יצחק דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו
 בכל שעה ושעה והא דאהדר לכיסו ולא קשיא הא דקתני
 יצא דאית ליה זוזי בכיסיה דכיון דאדם עשוי למשמש בכיסו
 הרי מנאו לאחר שהחזירו ולפי' יצא דמנין פוטר : והא
 דקתני לא יצא דאהד' לכיס דלית ביה זוזי דכיון דלית ביה
 זוזי לא ממשמש ביה ולפיכך לא יצא דהא לא ממשמש ביה
 הילכך אי מתאביד או מיגניב ברשות' דגזולן איגניב וטיחויב
 באחריותו : וכפרק איזהו נשך אמרינן אמר רב נחמן האי
 מאן דזיף פשיטי כחבירו ואשכח ברה טפיאתה אי בכרי
 שהרע' טיעה חייב להחזיר : ואי לא מתנה בעלמא הוה
 דיהיב ליה : א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אי איניש תקיפא
 הוא דלא יהיב ליה מתנה מאי אמר ליה אימור סיגול גזולתה
 ואבלע ליה בחשבוץ דתניא הגזול ארת חבירו והבליע לו
 בחשבוץ יצא וכן הילכתא : והא דתניא הגונב טלה מן העדר
 וסלע מן הכיס למקום שנכח יחזיר דברי ד' ישמעאל ר"ע אומר
 צריך דעת בעלים אוקימנא בשומר שנכח מרשותו דר' ישמעאל
 סבר לא כלתה ליה שמירתו ולפיכך לא צריך מידי דאיתו
 במקום בעלים קאי ור"ע סבר כלתה לה שמירתו ולפיכך צריך
 דעת

בה אכל לדעת מניין פוטר סכרי ידעו סכנכס וסחזורה
 ומעכשו יודעו בה יותר טפי מקודם : (וכנל"ע לו בחשבוץ
 לאחר זמן לקח סימנו מקח וכשנתן לו כדמיס כוסף עליהם
 מעות הגזולת והכליעם בחשבוץ שהיה בוס לומר הרי גזילתך :
 אדם עשוי למשמש בכיסו ולמכוח כמה יש בתוכ' זה מיד מנה
 אחריו ומ' יותר מדמי המק' והכיר סחזו' לו גזילתו : דאית
 ליה זוזי אחריו בכיסו' דכיון דאדם עשוי למשמש בכיסו הרי
 מנאן לאחר שהחזירו ומנא העודף ולפי' יבא דמנין פוטר
 ומס' הרי"ף לבא דקתני יבא דלית ליה זוזי בכיסיה אבל
 רס"ז ל פי' אית ליה זוזי אחריו בכיסיה ולא ידע כמה עכ"ל
 ועיין בר"ן : בכדי שהדעת טועה שאלס רגיל לטעות בכך :
 תקיפה עכרן שאינו רגיל לתת מתנו' : בשומר שנכח מרשות
 עכמו מזירו (ודעו למפטר נפסיה מן הבטלים בטענת גביה
 או חז דה) וכ"ע כרב חסדא דאמר שלא מדעת צריך דעת :
 ד"ע סבר כיון טעמיה גנב כלתה שמירתו דתו לא מבימן להו
 לכעלים

הגוזל פרקי בבא קמא

דעת בעלים דהא איחו לאו במקום בעלים קאי וכאלו לא
 החזיר דמי רעדדין ברשותיה קיימא : מתני' אין לוקחין
 מן הרועין צמר והלב וגדילים : ולא משומרי פירות עצים
 ופירות : אבל לוקחין מן הנשים כלי פשתן בגליל וכלי צמר
 ביהודה ועגלים בשרון וכולן שאמרו השמין אסור ולוקחין
 ביצים ותרנגולין מ'מ' : מוכין שהכובס מוציא הרי אלו שלו
 ושהסורק מוציא הרי אלו של בעל הבית : הכונס נוטל ג'
 חושין והן שלו יתר מיכן של כ"ה ואם היה שחור על גבי לבן
 נוטל את הכל והן שלו : הייט ששייר מן החוט כדי לתפור
 בו ומטלית שהיא שלש על שלש חייב להחזיר לבעלים : מה
 שהחרש מוציא במעצד הרי אלו שלו ובכשיל הרי אלו של
 כ"ה : ואם היה עושה אצל כ"ה אף הנסודת של בעל הבית :
 גמ' רבה זכין שבישתא מאריס א"ל אביו והא תנן ולא
 משומרי עצים ופירות א"ל ה"מ שומר דלית ליה בגויה אבל
 האי

לבעלים זה"ל גונב שלא לדעת וצריך לדעת ולא אמריבן סגוי
 בדעת שומר זה"ל איבן ידע בחזירתו : ור' יסמעאל סבר
 טריון הוא שומר עליו ואגוי בדעת דידים : מתני' אין
 לוקחין מן הרועים דאיכא למימר גכבו מאלן בעלים המסור
 להם : אמר ביסודה ופסתי בגליל מלאכת נשים דעושו'
 וזכרו' לדעת בעליהם : עגלים מן הנשים בשרון כרחס
 לעין כל דכיון דזוכרים בפרהסי לא גכבו ל' א' שרון מקום
 גידול עגלים ולוקחין אותה בזול ומגדלין אותן לעמון זה
 עיקר זכין מוכיח רחמיו : מוכין שהכובס מוציא מן הכנד
 אמר דבר מועט על ידי שטיפס ואין דרך הבעלים להקפיד
 ומן הדין הוא שלי והתקפיד בטלה דעתו אבל כל אדם :
 ושהסורק מוכיח על ידי קופים שקורין קרסט' של בעל
 בית לדבר הסוב הוא : הכובס נוטל ג' חושין דרך
 אורגו כנד לארוג ג' חוטי ממין אחר בסוף הכנד והכובס
 נוטלו ומכוס הכנד ומיספו : ואם היה חוט סחור
 שאורגו בכנד לבן נוטל הכל לפי שהסחור מגנב הלכך : כדי
 לתסור בו מ'פ' כגמ' סייעור תפירה : ה'ג' ומטלית שהוא של
 חייט שהסוב את תפירתו וקיסע הימנה מטלית קטנה שלסה
 אכבעות קל שלסה אכבעות הרי אלו של בעל הבית : מעפל
 כלי שמחלקים בו הספרים והפחין שהוא גסוה דקין כן :
 בכסיל קרדן ומסיל ספאי גסים : אבל כ"ס סכור יוס :
 בסורת אפילו דק דק הוינא יתחת המקדח שהוא מאוד דק של
 בעל בית וריס' בקבלן שקיבל לצנות הבית בדמים הכובים :
 גמ' שבישתא חבילי ומורות : דלית ליה בגויה אין לו חלק
 בעבים ובפיר' אבל אריס חולק בזמורות ובגפנים : והטורטני
 מאוכים

הארי אריסא כיון דאית ליה בנויה אימא מדנפשי קא מזבין :
 ת"ר שומרי פירות אימתי לוקחין מהן בזמן שיושבים ומוכרין
 והסלים לפניתם והטורטני לפניתם : וכולן שאמרו חטמין
 אסור : ולוקחין מהן מפתה הגנה אבל לא מאחורי הגנה :
 גבאי צדקה לוקחין מן הנשים ומן העבדי ומן התינוקו דבר
 מועט אבל לא דבר מרובה : רבינא איקלע למחוזא אייתו
 בני מחוזא כבלי ושירי רמי קמיה וקביל מיניתו : א"ל רבא
 תוספא והא תנינא לוקחין מהן דבר מועט אבל לא דבר
 מרובה א"ל חני לבני מחוזא דבר מועט הוא : איתמר גולן
 מאימתי מותר ליגבורח (ירם' הספרים כולם ליהנות) ממנו
 רב אמר ער שיהא רוב משלו ושמואל אמר אפי' דבר מועט
 משלו אורי ליה רב יהודה לארא דיילא כדכרי האומר אפי'
 מיעוט משלו : מטון מסור רב הונא ורב יהודה חד אמר
 אסור לאבדו ביד וחד אמר מותר לאבדו ביד מאן דאמר מותר
 לאבדו ביד לא יהא ממונא חמור מגופו : וט"ר אסור לאבדו
 ביד סבר דילמא הוי ליה זרעא מעליא ויכין רשע וצדיק
 ילבש : וסוגין דאסור לאבדו ביד דאיבעי' לן החם עשו
 תקנת גזול במסור דמשתכע ושקיל מיניה דמסור או לא
 ואסיקנא תיקו ושמעית מינה דכל שכן שאסור לאבדו ביד :
 א"ר יוחנן כל הגזול את חברו שוח פרוטח כאלו נוטל נשמתו
 ממנו שנ' כן אורח' כל בוצע בצע ארץ נפש בעליו יקח ואומר
 אל שאול ואל בית הרמים על אשר המית את הגבעוני' : מאי
 דאמר וכי תימא ה"מ בידים אבל בגרמא לא הא שמע אל
 שאול ואל בית הרמים וגו' והיכן מצינו בשאול שהרג ארץ
 הגבעונים אלא מתיך שהרג את נוב עיר הכהנים שהיו מספקין
 להם מים ומזון מעללה עליו הכתוב כאלו הרגן : תחייט
 ששיר מן החוט כדי לתפור בו : וכמה כדי לתפור בו אמר
 רב

שאלו גזולי' ומוכרים פירות כדרך תגרים דכיון דמוכרי'
 צפריהו לא נכנס : עד שיש' רוב משלו בלא נכיסה לן
 בולכין אחר הרוב כיון שרוב ממונו משלו ונכיסה ממנו דמסנו
 הוא : ושמואל אשר אסו' מיעוט ממונו משלו וחאורי' האי' מנידו
 דיכס להאומדידיה הוא : אדאשס האי' דיויל שמש דרבנן :
 לא יהא ממונו חמור מגופו דק"ל צפ"ד דע"ז דמותר לחבד
 גופו ביד (דקתני המיזון והמסורות מורדין אותו לבזר
 ולא מעלין מסור מלשון המוסר ממון חבירו לבזר) וכת' ס"מ
 סיכא דגזול בידים : טסיו מספקין להם מים ומזון כי
 בגבעונים היו משמטין לתובח והיו חוטבי עצים ושואבי מים :
 מעלה עליו הכתוב כאלו הרגו לגבעונים : מלא מחט מלא

שנים פרק א בבא מציעא

רב אסי אמר רב יהודה מלא מחט וחויף למחט : ואסיקנא
מלא מחט וחויף למחט כמלא מחט : ירושלמי תני בר קפרא
מלא משיכת מחט :

סליק פירקא ומסכת בבא קמא

אורף המחט וחויף למחט שכל זמן שאין בו מן החוט אלא מלא
מחט מכומאס איכו יכול לתוחבו בבגד :

סליק פירקא ומסכת בבא קמא

שנים

אוחזין בטלית זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה
זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי זה ישבע שאין לו
בה פחות מחציה וזה ישבע שאין לו בה פחות מחצי' וחלוקין:
זה אומר כולה שלי וזה אומר חציה שלי האומר כולה שלי
ישבע שאין לו בה פחות משלשה חלקים והאומר חציה שלי
ישבע

שנים אוחזין בטלית דווקא אוחזין ששניהם מוחזקין בה
ואין לזה כח בה יותר מזה שאם היתה ביד האחד
לכדו סווי אודף המזכיק מחזירו ועליו להביא ראיה בעדים
שהיא שלו ואיכו כאמן ליטול בשבועה : זה ישבע כו' בגמ'
שבועה זו למס' : (זה ישבע שאין לו בה כו' בגמרא מס'
אקאי פיקון כי האי ליטול בשבועה :) זה אומר חכו
שלי מודה היא שהחזיקה של חזירו ואין דנין כי אם על חכיים
ולכך זה האומר כולה שלי ישבע כו' כמשפט קראשון מה שהן

ישבע שאין לו בה פחות מריבוע זה נוטל שלשה חלקים וזו
 צוטל רביע : גמ' למה לי למיתנא זה אומר אני מצאתיה
 וזה אומר אני מצאתיה זה אומר כולה שלי וזה אומר כולך
 שלי ליתני חרמא אמר רב פפא ואיתימא רב שימי בר אשי
 רישא במציאה וסיפא במקח וממכר : מקח וממכר ליחוי
 זוזי ממאן נקט לא צריכא דנקט מתרויהו מהד מדעתא ומהד
 בעל כרחי ולא ידע מי הוא מדעתא ומי הוא בעל כרחי
 הילכך זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה וזה ישבע שאין לו
 בא פחות מחציה ופלגי לה לטלית ופלגי להו לדמי : ת"ר
 הודאת בעל דין כמאה עדים דמי : אימתי בזמן שטענו והורח
 לו : אבל אם הורה מפי עצמו יכול הוא לחזור בו שהפדה
 שאסר הוא הפה שהתיר : והשליש נאמן משניהן : זה אומר
 כך וזה אומר כך והשליש אומר כך השליש נאמן : אימתי
 בזמן שהשלישות יוצא מתחת ידו אבל אין השלישות יוצא
 מתחת ידו הרי הוא ככל ארס : נאמן בעל המקח לומר לזה
 מכרתי ולזה לא מכרתי אימתי בזמן שהמקח יוצא מתחת ידו :
 אבל אין המקח יוצא מתחת ידו הרי הוא ככל ארס : ואמרה
 עלה וניחוי זוזי ממאן נקט לא צריכא דנקט מתרויהו ואמר
 חד מדעתא וחד בעל כרחאי : ושמי' מינה דהיכא דאין
 המקח יוצא מתחת ידו של מוכר אינו נאמן לומר מהאי
 נקיטנא מדעתאי ומהאי נקיטנא בעל כרחאי וקשיא לן ה"א
 דגרסינן הכא ולא ידע מי הוא מדעתיה ומי הוא בעל כרחיה
 מכלל

דכין עליו נשבעון סניסה שאין לכל א' פחות ונחאי הדבר
 שטעמין עליו ונוטל כל אחד חזיו : גמ' סיפא במקח
 וממכר דאמר קינתי מיד פלוני (ובגמרא עביד כריכותא
 ודיוק' במקח וממכר הוא דאמרי' חלוקו בשבועה דאיכא
 למימר סניסה קנאוהו ולסניסה כתרסה המוכר אבל זה אמר
 אני חרנתי וזה אמר אני חרנתי לא יחלוקו דודחי חד
 מוכייהו רמאי הוא וקסא עונתת עד שיבא אליהו :

ולחוי זוזי ממאן נקט נשאל למוכר ממי קובל במעות
 דתנן בקידושין נאמן בעל המקח לומר לזה מכרתי
 ולזה לא מכרתי (ואע"ג דמסי' זה נד"א שמקחו בידו
 דנאמן כמגו דחי בעו יבב לחד מיכייכו אבל אין מקחו בידו
 איכא נאמן שלא נתן לב לדבר כל כך להוות זכור מאחר
 שסניסה חזרו אחריו בפיסוק דמיכו הא אוקימנא התם
 בדנקט זוזי מתרווייהו כו') אבל איכא דלח נקט זוזי אלח
 נחד נאמן אפילו אין נוקחו בידו לת כריכין דנקט זוזי
 מתרווייהו כו' ולכך אינו נאמן איכא שאין מקחו בידו כדמפר'
 התם כיון דלח רמיה עליה לאסכודי לא דק כוליהו להי'

שנים פרק א בנא מציעא

מכלל דאי ידע מי הוא מדעתיה ומי הוא בעל כרחיה נאמן
 ואע"ג דאין המקח יוצא מתחת ידו דהא שנים אוחזין בטלית
 קתני : ומסתברא לן דהאי דקתני שנים אוחזין בטלית לאו
 אכולה מילתא קתני אלא אמציעאה בלחוד קתני : אבל מקח
 דממכר בדאי' בידא דמוכר הוא כדקתני בברית' ומ"ה אמרינן
 לא ידע מי הוא מדעתיה ומי הוא בעל כרחיה הא ידע מהימן :
 אבל ליתיה בידא דמוכר אלא שניהן אדוקין בו אין בעל
 המקח נאמן לחודי' לומר לזה מכרתי ולזה לא מכרתי אלא
 עד דמצטרף אחרינא בהדיא כשאר עדיות דעלמא : תני רב
 תחליפא בר מערב' קמיה דרבי אבהו שנים אדוקין בטלית :
 זה נוטל עד מקום שירו מגעת וזה נוטל עד מקום שירו מגעת
 וחשאר חולקין בשוה מחוי רבי אבהו ובשביעיה : אלא
 מתניתין דקתני דפלגי כי הדרי היכי משכח' לה אמר רב פפא
 מתני' דתפישו בברכשתא : אמר רב ששת הילכך האי סודרא
 כיון דאתפיש ביה שלש על שלש כמאן דפסיק דמי וקני ליה :
 ומאי שנא מדרב חסדא דאמר גט בידה ומשיח' בידו אם יכול
 לנתקו ולהביאו אצלו אינה מגורשת ואם לאו מגורשת :

התם כריתות בעינן וליכא הכא גתיגה בעינן והא איכא :
 אמר רבא ואם היתה טלית מוזהב' חולקין פשיטא לא צריכא
 דמקרב לגבי חד מיניהו מהו דתימא א"ל פלוג לרחברה כי

היכי

מזכר משהלכו לפניו כי מדעתיה וכו' בעל כרחיה : ה"ג ולא
 ידעינן כי מדעתיה כו' ולא גרמו ולא ידע דאפי' הוה ידע כו'
 אין המוכר נאמן משהלכו לפניו כדמוקי הקס : (כל זה הוא
 לפירש' ז' אבל התו' פירשו שם בע"א וגרסי' ולא ידע וע"ס
 בד"ה וליחזי וזוי ממאן נקט ועיין ברא"ש וגי' ב' בקדושין בדף
 ע"ד) לדמוס ששמוין אותה כמה שיש למיכר בשוק : בר
 מערבא מא"י : מחוי ליה ר' אבהו מורה באכזבנותיו כלפי
 מעלה : בכרכשתא (אגרדין שבשני ראשין) שקורין ברכי"ש :
 הילכך מדקתני עד מקום שירו מגעת קנוי לו : האי סודרא
 של קונה שקוניו בו לקניין כיון דתפס ביה מקנה שלש על
 שלש ונתן לרעהו קרינן ביה : דכמאן דפסיק דמי וקני ליה
 מקנה ובמכר נקנס בו ללוקח ודוקא נקט שלש על שלש דכלי
 בעינן דכתיב שלף איש נעלו ונתן לרעהו ובבביר משלם אכזבות
 לאו בגד הוא (כדאשכחן גבי טומא' :) גט בידה סתנו לה :

קטיחה שקסור בו הגט בידו אם יש כח באותו החוט שיכול
 לנתק הגט מידה ולהביאו חבלו אינה מגורשת אלא לאו
 קטיחה היא : כריתו הכרלה שיהיו מובדלים ושרי הן אגודין
 בחוט זה : אם היתה טלית מוזהב כלום חפילו היתה מוזהבת

חולקים

שנים פרק א בנא מציעא סד

יחזיבי דשקיל לכוליה דהבא קמ"ל דא"ל מאי חזית דפליגי' חבי
 פליגי חבי : והוא דתפישו בכרכשתא : אבל לא תפיסו
 בכרכשתא כל חד וחד מאי דתפיס דיליה הוה : בעי רבי
 זידא תקפה אחד בפנינו מהו : היכי דמי אי דשתיק אודיי
 אודיי ליה : ואי קא צוח מאי הוה ליה למעכד : לא צריכא
 דאישתוק ולבסוף צווח מאי מי אמרינן מדאשתיק אודיי
 אודיי ליה או דילמא כיון דקא צווח השתא אינלאי מילתא
 דהאי דאשתיק מעיקרא קא סבר הא קא חזו ליה רבנן : אמר
 דב נחמן בר יצחק ת"ש בר"א ששניה' ארוקין בה אבל היתה
 פלית יוצאה מתחת ידו של אהר-מהן המוציא מחברו עליו
 הראיה היכי דמי אילימא כדקתני משיטא : אלא לאו כגון
 דתקפה אחד בפנינו : לא ה"ע דאתו לקמן כי תפיסי ליה
 מירוייהו ואמרינן להו זיל פלגיתא ונפוק אזול והדור אתי כי
 תפיס ליה חד מינייהו חאי אמר אדוי אודיי לי והאי אמר בדמי
 אנרתא ניהלית דאמרינן ליה ער השתא חשרת ליה בגזלגת'
 השתא מוגרת לה ניהלית בלא סהדי הילכך מוקמי' ליה בידא
 דחבריה ואמרינן ליה להאי זיל את אייתי ראיח דבדמי
 אנרתא ניהלית : ואי בעית אימא כגון דאתו לקמן מעיקרא
 כד תפיש לה חד מינייהו ואידך קא מסריך בה סרוכי קא
 משמע לן דטירוכא ולא כלום הוא : ובעינן לא איפשיטא :
 החיא מסותא דהוה קא מנצו עלה בי תרי האי אמר דידי היא
 דחאי אמר דידי היא קם חד מינייהו אקדשת קדשה או לא
 קדשה ת"ש דאמר רב כל סמון שאינו יכול להוציא בריונין
 דהקדשו אינו קדוש : הא יכול להוציא בריונין הקדשו
 קדוש ואע"ג דלא אפקיה והא א"ר יוחנן גזל ולא נתייאשו
 הבעלים שניהן אינן יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו וזו
 לפי שאינו ברשותו : מי סברת במסותא מטלטלא עסקינן :
 במסותא

חולקים : סלוג סכי לרחבס ויהא הזסכ לאחד מהס : קמ"ל
 דאמר ליה כו' סלוג ככו לארכס : תקפה אחד בפנינו
 וכו' ויהא מיד חבירו נחזקה וסרי כולה בידן קודם שנשבעו :
 אבל סתם יוסתס מתחת ידו של אחד מהן כלומר שח' אוחז בה
 לבדה כשכחין לפניו ד' ולא האחר : סרתיה בעדים : חלימא
 כדקתני סוס אחוז בה לכדו וכא : חלל לחו סתקפה כו'
 וכדחוקימנא כגון דאשתיק וסדר קא כווח : מסותא מרחץ :
 (שאין יכול להוכיח כו' וסחי כמי דחזיק דאין יכול להוכיח
 בדיונין שאין לו ראיה בדבר אין בקדשו הקדש : סח יכול
 להוכיח כו' בתמי' שאינו ברשותו והא סתם גזילה יכולין
 להוכיחו בדיונין כוח : (במסותא מטלטלי כגון גזיות :
 מקרקעי)

שנים פרק א בנא מציעא

במסותא מקרקעי עסקינן דכי יכול להוציאה בדוינין ברשות
 דמרה קיימא ובין הילכתא : ומטלטלא נמי דקא אמר אע"פ
 שהוא יכול להוציאו בדוינין והקדושו אינו קדוש ה"מ היכא
 דכפרי' דצריך להוציאו בדוינין : אבל היכא דאית ליה
 פקדון גבי חבריה וכי תבע ליה מיגידה יהיב ליה ניהלויך
 במקרקעי דמי דק"ל דפקדון ברשותה דמריה הוא : וה"ג
 איתמר משמי' דנאון בדאמרי' : ת"ר שנים אדוקין בשטר
 מלוה אומר שלי הוא ונפל ממני ומצאתיו ולודי אומר שלי
 הוא ופרעתיו לך יתקיים השטר בחותמיו דברי ר' רשב"ג
 יחלוקו : אמר מר יתקיים השטר בחותמיו דברי ר' וגבי ליה
 מלוה כוליה ולית ליה לרבי הא רתנן שנים אוהזין במלויך
 זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה יחלוקו : אמר
 רבא אמר רב נחמן במקוויים ר"ה יחלוקו : וכי פליגי בשאיין
 מקוויים ר' סבר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו ואי מקוויים
 ליה מלוה פליגי ואי לא לא פליגי מ"ט חספ' בעלמא הוא מאן
 משוי ליה שטרא ליה ליה הא קאמר פרענא : ורשב"ג סבר
 מודה בשטר שכתבו אינו צריך לקיימו ואע"ג דלא מקוויים
 ליה פליגי וק"ל כר' דאמר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו :
 ויחלוקו דקאמרי' לדמי ולא לשטרא : דאי לא תיטא הכי

הא

(מתקעי דכל היכא דאיתו' ברשות מריה קיימא דקרתע
 איכא נגזלת ושפיר פסיטנא נסח דמי כוז ליה ראוייה עלויה
 דקדישן הקדש : (סנים אדוקין גסטר סמלו וכלום : סלוס
 אומר סלך ביה ופרעתיו לך ובחזרת לי וממני כפל : יתקיים
 השטר בחותמיו קס"ד דהכי קאמר אם השטר כשר שקיימוהו
 עדים ואומרים כתב ידונו הוא זה הרי זה בחזקתו ולכך פריך
 וגבי ליה מלוה כוליה בתמיה : למקוויים פי' סכתוב בו הספק
 שיכא כר' כב"ד ובעידו עדים על חתימת ידן וכותבין בדוינין
 בו שטרא דכן נפק קדמנא ואספידו פלו' ופלו' על חתימ'
 ידיהו ואסרנוהו וקיימוהו כדחזו :) כ"ע לא פליגי דיחלוקו
 דכי אמרי' יתקיים השטר בחותמיו לא למגבי למלוה כוליה
 קאמר אלא למיגדיה פלגא ופלגותיהו בשאיכו מקיים : ר'
 סבר אעפ"י שהלוה מודה ליה שכתב שטר זה ולוה לזמנות
 צריך המלוה לקיימו בחותמיו וכל זמן שלא קיימו כאמן הלוה
 לומר פרעתו בלכך נכאן שטריה מוחזקין בו אי מקיים ליה
 מלוה בעדיו (וחשו ליה שטרא מעליא אין הלוה כאמן
 באמירתו אלא על ידי חזקה זה שאדוק בו) וסו' כשאר מלוה
 ופליגי : ואי לא לא פליגי שאפילו כוליה ביד המלוה כאמן הלוה
 לומר פרעתו : (וחלוקו דאמרי' לדמי עיון בתו' בדף ז' ע"ב

דלא

שנים פרק א בנא מציעא סה

הא דתנן שנים שהיו רוכבים ע"ג בהמה חולקין ה"נ דפלגין
 לה בשלמא שהורה חזיא לבשרה אלא טמאה למאי חזיא הא
 אפסדוה אלא לרמי הכא נמי לרמי : זה ישבע שאין לו ברה
 פחות מחצי' וזה ישבע שאין לו ברה פחות מחצי' ויחלוקו :
 וכי מישתבע לא לימא שבועה שכולה שלי משום דלא יהבינן
 ליה כולה : ולא לימא נמי שבועה שחציה שלי משום דקא
 מרע ליה לדריבוריה : לא נימא הכי כולה שלי הוא ולדבריכם
 שבועה שיש לי בה ואין לי בה פחות מחציה : ומאחר שזה
 תופס ועומד וזה תופס ועומד שבועה זו למדה א"ר יוחנן
 שבועה זו תקנת חכמים היא שלא יהא כל אדם הולך ותיקף
 בטלית של חברו ואומר שלי הוא : ולימא מגו דחשוד
 אממונא חשוד נמי אשבועתא אמר אבוי חישינן שטא ספק
 מלוה ישנה יש לו עליו : ולימא מגו דתפוס ממונא
 מספקא משתבע נמי מספקא אמר רב ששרת בריה דרב
 אידי פרשי אינשי מספק שבועה ולא פרשי אינשי מספק
 ממונא מאי טעמא ממון איפשר בחזרה שבועה לא
 איפשר בחזרה : אמר רב אידי בר אבין הכופר במלוה
 בשר לעדות : בפקדון פסול לעדות וה"מ דאסהירו סהרי
 דההיא שעתא דפפרוה בבית דין הוה לפקדון בביתיה והורה
 ידע ביה אי נמי הוה נקיט ליה בידיה : ואי לא הוה כי האי
 גונא לא מיפסיל דאמרינן דילמא איגניבא מיניה וסבר
 אכפריה

דלא יסבין ליה כולה שהרי חבירו תופס בה ואם ישבעוהו על
 כולה הרי לעז לב"ד מאחר שכולה שלו והם אמרו יחלוקו :
 מרע ליה לדריבורי' דאמר ברישא כולה שלי (והסתא אמר
 בכדי' חכום שלי) לדבריכם שאין אתם מאמינים לי בכולה
 שבועה שיש לי בה ואין לי בה פחות מחציה : ונימא מיגו
 דחשוד אממונא כו' בר' יוחנן פריך דאמר חשדוהו רבנן שמי
 תקף טליתו של חבירו שלא כדין ואמר שלי הוא ואם חשוד
 הוה בכך חשוד נמי לישבע לסקר אמר אבוי טעמא דמתני'
 לאו כדר' יוחנן דחשוד אממונא חשוד אשבועתא (ואו הנה
 חשוד לן אהולך ותוקף בטלית חבירו חכם הוה חשוד לן
 אשבועתא) חלל חישינן שמיא ספק מלוה ישנה יש לו עליו
 ומחמת זה תוקף בטליתו וע"י שבועה יפרוש : ולא פרשי
 מספק ממונא אכל מן זדאי ממונא פרשי ומאן דלא פריש
 חשוד נמי אשבועת : (הכופר במלוה ולא נשבע שכלו עדים
 זה חזיקו בכשרן שהעידו שכלו חייב לו : כשר לעדות דלאו
 דעתיה למנוליה דנימא אל תסת רסע עד חלל לאסתמוטי
 שביד דמלוה להכזיב ביתכא ואיכא עכשיו בידו ורוכא לדחות

שנים פרק א בנא מציעא

אכפרידה השתא עד דבחי שנה ומשתכחנה לה ומהררנא
 לה ניהלירה : וגרסינן בפרק הגוזל עצים אמר רב
 ששת הכופר בפקדון נעשה עליו גזלן וחייב באונסיו מתיב
 דמי בר המא ושכנגדו חשוד על השבועה כיצד אחד שבועת
 הזערות ואחד שבועת הפקדון ואם איתתא מכפירה אפסיל ליה
 אמרי חב"ע דקאי באגם דליכא כפירה סבר אישתמיט ליה
 עד דמייתינא לה : תדע דאמר רב אידי בר אבין הכופר
 במלוה כשר לעדות בפקדון פסול לעדות אלמא כול היכא
 דאית ליה לאשתמוטי בפקדון במלוה דמי ולא מיפסיל עד
 דמשתבע : תני רבי חייה מנה לי בידך והלה אומר אין לך
 בידי כלום ועדים מעידים אותן שיש לו נ' וזו נותן לו נ' זה
 וישבע על השאר שלא תהא הוראת פיו גדולה מהעראת עדים
 מק"ו : וכן הילכתא : וא"ר חייה מנה לי בידך והלה אומר
 אין לך בידי אלא חמשים והילך חייב : מ"ט הילך כמוד'
 מקצת טענה דמי ותנא תיבא שני' אוהוין בטלירי והא הכא
 דכיון דתפיס הילך הוא וקתני ישבע : רב ששת אמר הילך
 פסור מ"ט כיון דקאמר ליה הילך הני חמשין דקא מודי ליה
 בנויהו כמאן דנקיט להו בידיה מלוה ובאידך חמשין הא לא
 קא מודה ליה הילכך ליכא הוראה מקצת הטענה : ולרב
 ששת קשיא מתני' אמר לך רב ששת מתני' תקנת חכמים היא
 בר'

עד שתשיג ידו :) עד דכחיטנא עד טאחמסנו : (וגרסי'
 צמר' הגוזל כו' מפירש לעיל בב"ק בסוף הפרק : בפקדון
 פסול לעדות ואוקימנא בראיבא סהדי כו' אבל בדליכא סהדי
 לא מפסיל אלמא כל היכא דאית ליה לאשתמוטיכו' :) וישבע
 על השאר כדון מודה מקצת הטענה טאחמסנו תורה ישבע
 כדילפינן בשבועות מבי הוא זה ואלע"ג דזק לא הודה סהדי יש
 עדים על מקצת ולא תהא הודאה פיו גדולה לחיובו על השאר
 טענה ויהעדרת עדים : מק"ו בתלמוד מסו"ס לה לק"ו בדי
 ג' ע"ב : וזילך לא כוכחתיס וסרי הן סלך בכל מקום מסן :
 חייב ליטבע על השאר ולא אמרי' הכך דקא מודה ליה
 בנויהו הואיל ואיתנהו בעינייהו כמאן דנקט להו דמי אלא
 כיון סאח מודה מקצת הטענה וחייב : (ותנא תיבא קס"ד
 דר' חייה דטעמי' דמתני' מסוס דאנן סהדי דמאן דתפיס
 דליכא הוא וזכא כמכא לו בידך והלה אומר אין לך בידי כלום
 וסעדי' מעידין חותו טיש לו כ' וכי חידך דר' תיבא דמחמי' ליה
 טענה דאורייתא : דמאן דתפוס האו כולך הוא סהדי
 בפניו הוא וקתני ישבע דמחייב טענה אשארר וס"ה
 להודאה במקצת :) תקנת חכמים ביה ולא מסוס דסוי כמודה

מקצת

כר' יוחנן וסוגיין כרב ששרת דאמר הילך פטור דקא מקשינן
 כפ' השואל בענין היו לו שני עכרים א' גדול וא' קטן
 המוכר אומר הקטן מכרתי והלוקח או' הגדול לקחתי ישבע
 המוכר שהקטן מכר אמאי ישבע מה שטענו לא הורה לרומה
 שהוד' לו לא טענו ועוד הילך הוא מדקא מקשינן הכי שמעינן
 דכרב ששת סבירא לן דאמר הילך פטור: ולרב ששת דאמר
 הילך פטור קרקע מאי אצטריך קרא למעוטי' משבועה הא כל
 קרקע הילך היא אמר לך רב ששרת כי אצטריך קרא היבא
 דהפר בה בורות שיחין ומערות אי נמי היבא דטענו כלים
 וקרקעות והורה בכלים וכפר בקרקעות: מהא שמעינן היבא
 דטענו חטין ושעורין והורה לו בא' מהן חייב דאי לא תימא
 הכי מאי אצטריך קרא למעוטי' הורה בכלים וכפר בקרקעות
 הא חטין ושעורים נינהו אלא לאו ש"מ טענו חטים ושעורים
 והורה באחר מהן חייב: ת"ר שטר שכתוב בו סלעין דינרין
 מלוה אומר המש ולוה אומר שלש ר"ש בן אלעזר אומר הואיל
 והורה במקצת טענה ישבע ר"ע אומר אינו אלא כמשיב אכרה
 ופטור: והלכה כר"ע דק"ל הילכתא כר"ע מחכירי: וכי
 פליגא ר"ש בן אלעזר עליוה דר"ע היבא דאמר לוה שלש:
 אבל היבא דאמר לוה שמים אפי' ר"ש בן אלעזר פורה דפטור
 משום דהוי שטר שעבוד קרקעות ואין נשבעין על כפירת
 שעבוד קרקעות: ושמעינן מינה דהיבא דא"ל מנה לי בידך
 חמשין

מקמת דכי היכי דאנן סהדי להאי דחמייה שלו אנן נמי סהדי
 להאי דחמייה שלו אלא טעמא לאו משום מודה מקמת הטענה
 בוא כר' חייא ואינה שבועה דאורייתא אלא תקנת חכמים
 היא כו': הילך הוא זהו שמודה עליו מוכן הוא אכלו ליטלו:
 מאי אצטריך קרא למעוטי' משבועו' דילמי לך מכלל ופרט
 בשבועות ולקמן כפ' הובא היבא דהפר בה בורות שיחין
 ומערות כו' דלאו הילך הוא שהרי קילקלה: ח"כ היבא דכוד'
 לו בכלים דלאו הילך הוא ואשמעינן דאינו נשבע אכפירת
 שעבוד קרקעות: סלעין דינרין שטר שכתוב בו שלו לזה
 מופלו סלעין ולא פירש כמה וכן שטר שכתוב בו דינרין סתם:
 אינו אלא כמשיב אכירה דה"מ למומר שמים והשטר היה
 קסוינו וכיון דלא פירש נוכרים הדברים שסתים בין ולכך
 לא הוצרך לפרש דמועוט סלעין שמים וכיון דאמר שלש הוי
 כמשיב אכירה וחכמי' פטרו את משו' אכוד' מן השבועה דתנן
 במוכא מקיחא לא יסבע כו': אלא היבא דאמר לוה שלש
 דמנה שלימות מלוה ע"פ היא דלאו כשטר כתוב' (ואין
 בקרקעות משועבדי' ולאן הילך הוא) זה"ל מוד' מקמת
 הטענה

שנים פרק א בנא מציעא

חמשין מיניהו בהרין שטרא וחמשין על פה וא"ל אידך חמשין
 דבשטרא אית לך גבאי וחמשין על פה לית לך גבאי דמשלם
 חמשין ונשבע שבועת היסת ומיפטר משום דהוה ליה שטר
 שעבוד קרקעות ואין נשבעין על כפירות והוראורת שיעבוד
 קרקעות : ותנן טענו כלים וקרקעות הורה בכלים וכפד
 בקרקעות בקרקעות וכפד בכלים פטור : הודה מקצת כלים
 חייב מקצת קרקעות פטור : ההוא רעיא דכל יומא הוה מסרי
 ליה היוחא בסהדי ההוא יומא מסרו ליה בלא סהדי לסוף
 אמר להו לא היו דברים מעולם אתו סהדי ואמרי דאכל תרתי
 מיניהו אמר מר זוטרא אם איתיה לדרבי חייא קמייתא משתב'
 אשארא : א"ל אבוי ואי איתיה משתבע גזלן הוא אמר ליה
 לכשנגדו קא אמינא : השתא נמי נחייביה מדרב נחמן דתנן
 מנה לי בידך אין לך בידי בלו' פטור ואמר רב נחמן משביעיין
 אותו שבועה הים' דרב נחמן תקנת' היא ותקנתא לתקנתא
 לא עבדינן : מהא שמעינן דהילכתא כמאן דמתני להא דרב
 נחמן

בטענה: שיעבוד קרקעות דשטר הוי שיעבוד קרקעות וכסס
 שאין נשבעין על כפירת שיעבוד קרקעות דקרקעות אימקטו
 משבועה פרק שבועת הדיונים כך אין הודאתו מביאה לידי
 שבועה אבל אמר מלוה חמש זכיה אמר שלם איכא כפירה
 והולאה כמה שאין כתוב בשטר : טענו סבירי בב' דכלים
 וקרקעות : פטור דלא כפירתו ולא הודאתו מביאה לידי
 שבועה: חייב על הקרקעות ליטבע שבכסי' שאין להם אחריו'
 זוקקין את הקרקעות ליטבע עליון משנתחייב ליטבע על
 המטלטלין זוקקין ומגלגלין עמהם שבועת קרקע : אם איתא
 לדר' חייה קמייתא כלום אם הלכה כמותו דעדי' מחייבין
 שבועה : (א"ל אבוי ואם איתא לדר' חייה משתבע האי
 בתמיה) והא גזלן הוא וכי אמר ר' חייה במלוה א"ל כפקדון
 שלא שלח בו יד ואכר ממנו דאיכא למומר אשתקוטו
 אישתמוט : לכשנגדו קאמינא דאם שבועה מוטלת עליון
 שכנגדו נשבע ונוטל כדאמרן בשבועות דמי שחשוד על
 השבועה תיקנו חכמים דהך שכנגדו נשבע ונוטל : השתא
 כמו כי ליתא לדרבי חייה ואין כאן הודא' במקצת : נחייביה
 שבועת היסת מדרב נחמן וישבע שכנגדו ויטול) (היסת'
 שבועה שהשיאוהו חכמים לכך לפשיאו להודו וטעמ' מפ'
 בתם דחזק אין אדם תובע אלא אם כן יש לו בידו : דרב
 נחמן תקנתא היא (דהא מדאורייתא לא רמו שבועה עליוה :
 ותקנתא דכשנגדו ישבע ויטול הוי נמי תקנתא דמן התורה
 מי שעליו לשלם הוא נשבע ויפטר מן התשלומים ואין נשבע
 ונוטל

נחמן ארישא דמתני' דקחני מנה לי בידך אין לך בירי כלום
 פטור אמר רב נחמן ומשביעיין אותו שבועת היסת : וכ"ש
 אסיפא דקתני מנה לי בידך אמר לו הן ולמחר אמר לו תנהו
 לי נתתיו לך פטור אמר רב נחמן ומשביעיין אותו שבועת
 היסת: ותיפוק לי' דהוה ליה רועה ואמר רב סתם רועה פסול
 ה"מ רועה דידיה אכל רועה דאחריני סתמיה כשר דאי לא
 תימא הכי אנן חיותא לרעיא תוכי מסרינן והא כתיב ולפני
 עור לא תתן מכשול אלא חזקה אין ארם חוטא ולא לו :

מתני' היו שנים רוכבין ע"ג בהמה או שהיה אחר רוכב
 ואחר מנהיג זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי זה
 ושבע שאין לו בה פחות מחציה וזה ושבע שאין לו בה פחות
 מחציה ויחלוקו : ובזמן שהן מורים או שיש להן עדים
 חולקין שלא בשבועתו : היה רוכב ע"ג בהמה וראוה ארס
 המציאה ואמר לחבירו תנה לי גטלה ואמר לו אני זכיתי בה
 זכה בה : ואם משנתנה לו אמר אני זכיתי בה תחלה לא אמר
 בלום : גמ' אמר רבי חייא בר אבא אמר רב חנן המגביה
 מציאה לחבירו קנה חבירו : ואם תאמר משנתינו : דא"ל
 תנה לי ולא אמר זכה לי : מתני' ראה את המציאה ונפ' לו

זכול מן התורה וקוץ המנויין בשבועות דכשבעין וכוטלין
 תקנת חכמי' הן) ולשנועה דאורייתא עבוד רבנן תקנתא אכל
 תקנתא לתקנתא לא עבדינן : ארוסה חף על גב דליכא דררא
 דממונא דכריך לישבע וכ"ש אסיפא דליכא דררא דממונא
 דהא מתחיל' הודא סהיב מתחייב לו : ותיפוק ליה דכ"ש
 רוע' אדאכיו קא מתמיה (דקשו' ליה וכא נזלן היא תיפוק
 ליה דבלאו כך גזילה פסול לשנועה דאמר רב והודא
 סתם רועה (אפילו לא הועד עליו) פסול לעדות דסתמיה
 גזלן הוא שמרעא בהמותיו בשדות של אחרים :

רועה דידיה רועה בהמו' שלו פסול דכשכול הנא'
 גבמו רועה בשדות אחרות אבל רועה בהמות אחרות בשכר
 בשביל כחלק אחרים אינו חוטא לברעות עד שיגיע למרעא
 המופקר לכל : מתני' (היו שנים רוכבין כו' לא שמועין אתא
 דרוכב ומכיוג סהיב סוין לקנות בהם מן ההפקר ואע"ג
 דלא משיכה היא שחוכה וזה מקנזומה שאין מנכינה ברנליו :)
 ואח' מנכיג את בהמ' ברנליו ולא רכב עליה (בזמן שהם
 מודים כו' גמ' מפרס דאשמועינן ממסכה ותיירא דהמגבה
 מ"א לחבירו קנה : לשון בגמ' בעי ר"א האומר לחבירו
 משוך בהמה זו וכלים שעליה מהו מי אוביחא משיכה דבהמה
 לאקנווי כלים או לא אמר רבא אי א"ל קני בהמה וקני כלים
 מי קני כלים חכר מהלכת היא וחכר מהלכת לא קני וכ"ש

שנים פרק א בבא מציעא

לו עליה ובא אחר והחזיק בה זה שהחזיק בה זכה: ראה אותך
 רצין אחר המציאה אחר צבי שכור אחר גזולות שלא פירחו
 ואמר זכתה לי שדי זכתה לו : היה צבי רץ כדרכו וגזולות
 ספריהין ואמר זכתה לי שדי לא אמר כלום : גמ' אמר
 ריש לקיש משום אבא כהן ברדלא ארבע אמורת של אדם
 קונות לו בכל מקום : מ"ט תקינו להו רבנן כי היכי דלא
 ליתו לאינצויי : ובל מקום דקאמרינן לאו כל מקום מטש
 אלא בשדה דעלמא : אי גמי בסימטא אי גמי בצרי רשות
 הרבים דלא דחקי רבים בהו : אבל בר"ה דדחיקי רבים בהו
 אי גמי בשדה חבירו לא קנו לי' ארבא אמות דיליה : ואמר
 ר"ל משום אבא כהן ברדלא קטנה אין לה חצר ואין לה ארבע
 אמורת ור' יוחנן משום רבי ינאי אמר יש לה חצר ויש
 לה ד' אמות : והילכת' קטנה יש לה חצר ויש לה ד' אמות :
 אבל קטן אין לו חצר ואין לו ד' אמות : דחצר דקטנה משום
 ידה אתרבאי דכתי' וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה וחניא
 אין לי אלא ידה גגרה חצירה וקרפיפ' מנין ת"ל ונתן מ"מ :
 וילפינן

כשנמד' והא כל שאלו מהלך לא קנה עומ' ויושב לא קנה
 והלכתא בכפות עכ"ל הגמרא וזהו פירס' ו' שכחאן) משוך
 צמח זו כו' צמוכר להכירו כלים חירוי ולא את כהמה ואומר
 לו משוך צמח זו ע"מ לקנו כלים שעליה : חטו אי ח"ל
 קנו בהמה וקנה כלים כו' דפשיטא לך דקנה כלים על ידי
 משיכ' בהמ' מדלא קמבעיא לך רק במקו' מכלל דכו חומ' קנה
 בהמה פשיטא לך דקנה בהמה וגם כלים דבהמה הוה כחכירו
 וקני ליה חכירו והא כו' חכר מסלכת לא שמועין דתקני דכו
 אתרבי' מאס המלא תמלא גבו חכירו וקרפיפו אתרבי' דלא
 כויד ומסומר וחפ' עמדה (לאחר שקרה ידה זרגלה ונקנית
 לו בהמה במשיכה ועמדה ולא הלכה ונקנו בכלים בעמידתה
 דקנה לו חכירו : כל שאלו מהלך כלומר כיון דראוויי הוה
 לולך לאו דומיא דחכר הוה ואין הוכה בתור' חכר :

והילכת' כאי דפשיטא לו' דכו ח"ל קנו בהמה וקני כלים
 דקני בכפות הוה דפשיטא ליה דדומי' דחכר הוה וקני (ורס' ו'
 זה העתיק במעתיק כאן ללא קורך כי כר"ף לא הזכיר
 צניח זו :) קתני' לא אמר כלום דאפילו חמרינן במגביה
 מביחם לחכירו לא קנה חכירו כיון דיהבה לי' קנייה ממ' כהו
 קנייה קמא דלא מתכוין להקנות לחכירו הא יהבה כיהלום
 צמתקו וחי לא קנייה קמא משום דלא הוה מתכוין לקנות
 הוה ליה הפק עד דמטא לודיה דכאי וקנייה במתא דעקרה
 פ' דיה דקמא לשם קנייה : גמ') וח"ת משנתנו דקתני

כטלה

שנים פרק א בנא מציאה סח

וילפינן מציאה מנט וכשם שחצרה כירה לענין גט כך חצרה
 כירה לענין מציאה : אבל חצר דגברא נמשום שליחות
 אתרבאי וקטן הואיל ואין לו שליחות אין לו חצר ואין לו
 ארבע אמות דלא ילפינן קטן מקטנה : ראה אותן רצין אחר
 המציאה וכו' : אמר רב יהודה אמר שמואל והוא שעומר
 בצד שדהו : וכן אמר עולא והוא שעומר בצד שדהו : אמר
 רבב בר בר חנא א"ר יוחנן והוא שעומר בצד שדהו : והא
 דאמר רבי יוסי בר חנינא חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו
 ה"מ בחצר המשתמרת : אבל בחצר שאינה משתמרת אי עומד
 בצד שדהו אין ואי לא לא : ודוקא לענין מציאה : אבל
 לענין גט כגון שזרק גט לחצרה אפילו חצר המשתמרת אי
 עומדת בתוך חצרה הוי גט ואי לא לא הוי גט דהאי חצר
 אתרבאי משום יד ולא גרע משליחות גבי גט דחוב הוא לר
 אין

כטלה ואמר חנו זכיתו בה זכה בה (משמע לן חנו זוכה בה
 עכשיו זכה בה) ואלע"פ שהגבוי לכורך חבירו (היונו טעמא
 משום דקתני ואמר לחבירו תנה לו ולא אמר זכה אתה לו
 בהגבהה כמאן שלא עשאו שליח להקנותה בהגבהה עד
 שעת נתינה והרי קודם נתינה דר' ב' זה משליחותו : מתני'
 אחר כתי שבור דהוא דומיא דמכילא שחינו יכול לרוץ ומשתמר
 בתוך השדה אם לא יטלוהו אחרים : גמ' קונו' לו אם יש
 לו סביבותיו דבר הסקר אין אחר רשאי לתופסו : כסימטא
 קרן זוית בסמוך לרחוב ר"ה והוא הסקר לרבים למסוך
 בתוכה הכרוכים לכאן מן החק וכן כו"ר ר"ה דדחקי בה רבים
 שאין לאדם שם ד' אמות מיוחדות שבהם חבירים יש לו
 עתה עומדים אכלו לכך לא קנו ליה ד' אמות : קטנה
 אין לה חצר אם זרק לה בעלה גט לתוך חצירה שתגרס בו
 או אם ביתה עומדת בר"ה זרק לה גט לתוך ד' אמותיה איכה
 מגורסת ואלע"ג דגדולה כה"ג מתגרס' דם"ל דחכירה משום
 שליחות אתרבאי : דחצר דקטנה משום ידה אתרבאי דכתיב
 וכתן בירה וידה רשותה משמע דכתיב ויקח את כל ארצו מידו
 וכו' סיכי דלית לה יד דמשיודעת לסמור גיטת מגורסת דלא
 מיעט רהמנא חלא מוטה שמשלחה וחוזרת אית לה כמי חצר :
 משום שליחות אתרבאי דתניא ושליח מלמד שהאיש עושה
 שליח וסתם בין נפסח בין בגיטין איש כתוב בפירוש ולא קטן :
 (אי עומד בצד שדהו אין לעכשיו היא משתמרת על ידו : חצר
 אתרבאי משום יד ולא גרע משליחות דאלע"ג דחצר אתרבאי
 משום יד כדאמרן לעיל לא גרע משליחות וכו' אכטריך
 פרבוי משום יד משום קטן וקטנה דליתנהו בתורת שליחות

שְׁנַיִם פָּרָק אַ בְּבֵא מִצִּיעָא

אִיז חֲבִיז לֹא לְאוֹרִים אֵלֶּא בְּפָנָיו : נְבִי מִתְּנָה דְּזִכּוּת הוּא לְרַח
 זְכִיז לְאִדָּם שְׁלֵא בְּפָנָיו : אַחַר צְבִי שְׂבוּר אַחַר גּוּזְלוֹת שְׁלֵא
 פִּירְחוּ וְאָמַר זְכָתָה לִּי שְׂרִי זְכָתָה לּוֹ : א"ר יִרְמְיָהּ וְהוּא שְׂרִץ
 אַחֲרֵיהֶן וּמְגִיעֶן : בְּעֵי רַבִּי יִרְמְיָהּ בְּמִתְּנָה הֵיאָךְ קִיבְלֵרוּ
 מִיָּנִיָּה רַבִּי אֲבָא בְּמִתְּנָה אַע"פ שְׂרִץ אַחֲרֵיהֶן וְאִיז מְגִיעֶן כִּיּוּן
 דְּמִתְּנָלְגָלִין כְּמוֹנְחִין דְּמִי : וּמֵאֵי שְׁנֵא גְבִי מִצִּיעָא דִּלְא קְנִי
 וְגְבִי מִתְּנָה דְּקְנִי גְבִי מִתְּנָה דְּעַת אַחֲרַת מְקַנָּה אוֹתָן וְגְבִי
 מִצִּיעָא לֹא : מִתְּנִי' מִצִּיעָת בְּנֵי וְכַתּוּ הַקְּטָנִים וּמִצִּיעָת
 עֲבָדוּ וּשְׁפַחְתּוּ הַכְּנַעְנִים וּמִצִּיעָא אִשְׁתּוּ הָרִי אֵלֹו שְׁלֹו : מִצִּיעָת
 בְּנֵי וְכַתּוּ הַגְּדוּלִים וּמִצִּיעָת עֲבָדוּ וּשְׁפַחְתּוּ הָעֵבְרִים וּמִצִּיעָת
 אִשְׁתּוּ אַע"פ שְׁלֵא נִתְּן לָהּ כְּתוּבָתָה הָרִי אֵלֹו שְׁלֵהֶן : גַּמ'

א"ר

אֲכַטְרִיךְ וְכֹל הַיּוֹכָא דְּאִיתִּיהּ לְסַלְיָחוֹת אִיתִּיהּ לְדִין חֲזַר הַיּוֹכָא
 גְּבִי גַט דְּחֹב הוּא לֵה אִין חֲבִיז כּו' כְּלוּמַר אִין אִדָּם יִכּוּל לְעַסוֹת
 סְלִיחָ לְחֹב אִדָּם שְׁלֵא מְדַעְתּוּ וְחֲסִירוּ נְמוּ לָאוּ בְּתוֹר' סְלִיחוֹת
 מִכִּית לְאִתּוּי דְּתַתְּגַרְשׁ שְׁלֵא מְדַעְתָּהּ) אֲכַל כִּי עֵמֶדֶ בְּכַל
 חֲסִירָה אֲתַרְבּוּי מַשּׁוּס יִדְבֵּ דְמַה יִּדְבֵּ דְסַמּוּכָה לֵה אִף חֲסִירָה
 דְּסַמּוּכ' לֵה : (גְּבִי מִתְּנָה דְּזִכּוּת הוּא זְכִיז לּוֹ לְאִדָּם שְׁלֵא
 בְּפָנָיו וְשְׁלֵא מְדַעְתּוּ דְּאִחַן סְכָדִי דְּכִיח' לִים שִׁי' שְׁלֹחוּ
 הַיּוֹכָךְ כִּי לִיתִּיהּ בְּכַד חֲסִירוּ דְּלִיכָא לְדַמוּי לִידָה דְּאִינוּ
 סַמּוּכָה לּוֹ תִּיפּוּק לִים זְכִייתָהּ מִסְּלִיחוֹת דְּכִי הִיכִי דְּסַלְיָחוּ
 זֹכֶה לּוֹ שְׁלֵא בְּפָנָיו חֲסִירוּ נְמוּ זֹכֶה לּוֹ שְׁלֵא בְּפָנָיו :

וְהוּא שְׂרִץ אַחֲרֵיהֶן הַכְּבִי מִסְּכָךְ וְהַגּוּזְלָת מִדְּדִין וּמִתְּנִי' דְּקַתְּנִי
 זְכָתָה לּוֹ סְדֵהוּ כְּגוֹן סְהִיָּה יִכּוּל לְרוּץ אַחֲרֵיהֶן וּמְגִיעֶן קוּדָם
 סוּכָאוּ מִסְּדֵהוּ : בְּעֵי ר' יִרְמְיָהּ בְּמִתְּנָה הֵיאָךְ אִסְ הִיוּ כְּבִי
 וְגוּזְלָת שֵׁל אִדָּם אַחַד וְהִסְ בְּתוּךְ שְׂדֵה חֲסִירוּ וְנִתְּנוּ בְּעֵלְיָהֶן
 לְבַעַל הַשְּׂדֵה בְּמִתְּנָה הֵיאָךְ הַדִּין מִי בְּעִינָן וְהוּא שְׂרִץ אַחֲרֵיהֶן
 וּמְגִיעֶן וְאִי לֹא לֹא חֲסִי וּמִכִּי כוֹתָן לְמַהֲדֵר בִּיבֵ אִו לֹא : קַבְל'

מִיִּכְיָה ר' אֲבָא לֵהךְ בְּעִיָּה מַה' יִרְמְיָהּ דְּשַׁפִּיר דְּקִ שִׁיט חִיכּוּק
 בִּין מִתְּנִי' לְהַפְּהָר וּכְמִתְּנָה אַע"פ כּו' : כְּבִי שְׂבוּר הוּוּ דְּוִמִיָּה
 דְּמִיָּה שְׁאִינוּ יִכּוּל לְרוּץ : גְּבִי מִצִּיעָה דְּאִין דְּעַת אַחֲרַת
 מְקַנָּה אִי הוּוּ בְּסַמּוּךְ לֵה לֹא בְּעִינָן מִשְׁתַּמַּר' אֲכַל בְּשִׁיכּוּ
 בְּסַמּוּךְ לֵה בְּעִינָן מִשְׁתַּמַּרְת : מִתְּנִי' (מִכִּיחַת בְּכֹו וְכַתּוּ
 בְּקַטְנִים כּו' בְּכֹו קַטְן מוּס' בְּגַמ' סְבַעַה סַמּוּכָה מְרִיכָה אֲכַל
 אֲבִיו הַיּוֹכָךְ כְּסֵה גְבִיָּהּ לְבִירַךְ אֲבִיו הַגְּבִיָּהּ זְכָתּוּ הַקְּטָנָה
 יִלְפִינָן לֵה בְּכַתּוּבוֹת מִקְרָאֵי דְּקַטְנָה וְאִף נַעֲרָה כֹּל שְׂבַח
 כְּעוּרִיָּה לְאִיבִי :) עֲבָדוּ וּשְׁפַחְתּוּ הַכְּנַעְנִים גּוּסָן קָנוּ לּוֹ
 (עוּלְמוֹת כְּדִכְתִּיב וְהַתְּכַחֲלַתְם לְבָנִים וְגו') מִכִּיחַת אִשְׁתּוּ
 רַבְּנָן תְּקִינּוּ לֵה מַשּׁוּס אִיבִי : (מִכִּיחַת עֲבָדוּ וּשְׁפַחְתּוּ כּו' בְּגַמ'

פְּרִיךְ

שנים פרק א בנא מציעא סט

א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן לא גדול גדול ממש ולא קטן
 קטן ממש אלא גדול וסומך על שלחן אביו זהו קטן : קטן
 ואינו סומך על שלחן אביו זהו גדול : מציאת אשתו שגרש'
 אע"פ שלא נתן לה כתובתה הרי היא שלה : פשיטא משום
 שלא נתן לה כתובתה תהא מציאתה שלו : לא צריכא
 במגורשת ואינה מגורש' דא"ר זירא אמר רבה בר ירמיה אמר
 שמואל כל מקום שאמרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת
 בעלה חייב במזונותיה וטעמא מאי אמר רבנן מציאת אשה
 לבעלה כי היכי דלא תהוי לה איבה הכא הא איכא איבה :
 ירושלמי רבי יוסנה בשם רבי אחא אמר אדם שגירש את
 אשתו ולא נתן לה כתובתה חייב במזונותיה עד שיתן לה
 פרוטה אחרונה : א"ר יוסי מתנית' אמרה כן מציאת אשתו
 שגירשה אע"פ שלא נתן לה כתובתה הרי היא שלה א"ר
 הושעיא שלא תאמר הואיל וחייב במזונותיה עד שיתן לה
 פרוטה אחרונה תהא מציאתה שלו לפום כן צריך מתניתא :
 ומסתברא לן דגמ' דילן לית ליה האי סברא דאי אית ליה האי
 סברא לא צריך לאוקמי מתנית' במגורשת ואינה מגורשת :
 ואשכחן סיעתא לחאי סברא דילן בפרק שני דיוני גזילות
 וכבר פירשנוה התם : מתני' מצא שטרי חוב אם יש בהן
 אחריות נכסים לא יחזיר שבירת דין נפרעין מהן אין בהן
 אחריות נכסים יחזיר שאין ב"ד נפרעין מהן דברי ר"מ וחכ"א
 בין כך ובין כך לא יחזיר שבי' דין נפרעין מהן : גמ'
 טעמיה דרבנן דאמרי בין כך ובין כך לא יחזיר דסבירא להו
 אחריות טעות סופר היא ואפי' שטר שאין בו אחריות גובה
 מנכסים משועבדים : הילכך אם אין החייב מודה לא יחזיר
 דחיישנן לפרעון : ואם החייב מודה לא יחזיר דחיישי'
 לקנוניא וכן הלכתא : והא דתנן כותבין שטר ללוה אע"פ
 שאין המלוה עמו ולא חיישי' לקנוניא א"נ לשמא כת' ללוה

בניסן

פריך לא יבא אלא פועל ועיין ברא"ש :) גמ' וסומך על
 שלחן אביו זהו קטן אבל אינו סומך על שלחן אביו חסי קטן
 מביאה לעכמו : במגורסת ואינה מגורסת כגון זרק לה גט
 ספק קרוב לו ספק לה ברא"ש : חייב במזונותיה לכך איכטריך
 לחשמועינן דה"ה מביאת לעלמא דטעמא מאי כו : מתני'
 חס וס בהן אחריות נכסים ששיענד קרקעותיו גגנות מהן :
 (יחזיר ולא יחזיר טעמא בגמ' מס' :) גמ' ואם החייב
 מודה שלא פרעו א"ה לא יחזיר כי חיישינן שמא פרעו ומן
 ק"ל זה נפל ובה דקאמר לא פירעתי עכ"ת רמחות כו"ל ביובדן
 בטרופין מן הלקוחות שלקחו ממנו קרקע שלא באחריות

ויחלוקו

שנים פרק א בבא מציעא

בניסן ולא לזה עד תשרי ואתי למיטרף לקוחות שלא כדון
 אוקימנא בשטרי הקנאה : פי' שטר שיש בו קנין : שמשעה
 שקנו מידו של לזה שיש בידו למלוה כך וכך שעבד לזה
 למלוה נפשיה והשתא דטריף בדון טריף אבל שטר שאין בו
 קנין דלא שעבד ליה נפשיה עדין : אין בותכין לזה עד
 שיהא המלוה עמו דכיון דשקיל ליה מלוה לשטרא אישתעבד
 ליה לזה מההיא שעתא : ואכ"י דאמר עידיו בחיהומיו זכין
 לו לוטר דמישתעבד ליה משעת חתימה לית הלכתא כותורה
 דהא רבא פליג עליה בהאי סברא כדאמרינן לקמן : ת"ר
 מצא שובר בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל אין האשה מודה
 לא יחזיר לא לזה ולא לזה : והוינן בה בזמן שהאשה מודה
 מיחת יחזיר לבעל אמאי יחזיר ניהוש דילמא כתבתי ליתן
 בניסן ולא נתנה עד תשרי ואזלה היא זכינתה לכתובתה
 בטובת הנארה מניסן ועד תשרי ומפיק ליה לשובר דכתוב
 בניסן ואתי למיטרף לקוחות שלא כדון ואמר רבא ש"מ איתא
 לדשמואל דאמר המוכר שטר חוב לחברו וחזר ומחלו מוחל
 ואפילו יורש מוחל : פירוש דאמרינן אי לקנוניא בעיא הוה
 לה

ויחלוקו בזיכיהם : א"כ שמא כתב ללות כניסן כו' ואתי למטרף
 מן הלקוחות מזמן כדאשון שלא כדון : אוקימנא בשטרי
 בקנאה שמקנה לו נכסיו מהיום דכין ולזה בין לא ילזה יגבה
 בהן מזמן הכתוב בו : עדיו בתקומיו זכין לו מיום שחותמין
 זכין לו הסיטבוד ואפי' לא הלום לו עדיון המעות ואפילו
 בשטר בלא הקנאה : מלא שובר שהאשה כותבה לבעלה
 התקבלתי כהובתי ושהקה תחתיו : ואזלה איסי בעודה תחתיו
 זכין ניסן לתשרי וכתב לכתובה בטובת הכלה כלומר בזול
 לפי שנותן מעות על ספק שאם תמו' וירשכ' בעל יפסול
 הלוקה ואם ימות בעלה או יגרשנה יבא הלוקה במקומ' ויגב'
 כתובה ושוב אין לבעלה לפרוע את הכתובה אלא ללוקה
 ושובר שנכתב לבעלה אינו כלום : ומפיק לשובר דכתיב
 בניסן ויקדים לשטר של לוקח ויחזיק הבעל בקרקע המיוחד
 לכתובה שלא כדון ש"מ מדלא חיישינן להכי ש"מ איתא
 לשמואל דאמר המוכר ש"ח לחבירו וחזר המוכ' הוה ומחלו
 מחול הוא אבל הלום לכך אף זו שמכרה כתובת בניסן היונן
 ש"ח וחזר ומחלתו לבעלה בתשרי מחול ושפיר טריף בעל
 ונותן שביד' למחול שטר כתוב' לא חיישינן שמא כתבה ליתן
 בניסן כו' פי' דאמרו' דאי לקנוני' בעי כו' כן משמע מפי'
 הרי"ף וכן מן הרא"ש ורש"י פירש וז"ל ש"מ דלא חיישינן
 להכי דאי כמו הוה הכי שפיר זכה בעל שובר שנכתב לשמה

שנים פרק א בנא מציעא ע

לה למחול לבעלה ותהדר ותפלוג בהריוה ומרלא מחלה ליה
 לבעל אלא כתבה ליה שובר שמעי' מינה דדוקא כתבה ליה
 זליכא קנוניא על הלקוהית : ושמעי' מהא דאיתא לרשמואל
 דאמר המוכר שטר טוב לחברו וחזר ומחלו מוחל ואפילו
 יורש מוחל : ואבוי אמר אפי' תימא ליתא לרשמואל הב"ע
 דלא חייושי' לקנוניא כגון שהיה שטר כתובה יוצא מתחת ידה
 דכיון ששטר כתובה יוצא מתחת ידה לא חייושי' דילמא
 זכינתה בטובת הנאה דאם איתא דזכינתה בטובת הנאה
 כתובה מאי בעי גבה נבי לוקח בעי דהויא : ורבא אמר אי
 משום שטר כתובה חייושינן לשתי כתובות וקא יהבה ליה
 ללוקח חדא ופשא גבה חדא ומרלא חייושינן להא מילתא
 שמעינן דאיתא לרשמואל : ואבוי לשתי כתובות לא חייוש :
 ועוד שובר בזמנו טורף כלומר אי"ג דזכינתה לכתובתה
 בטובת הנאה מניסן ועד תשרי דכיון דכתבה ליה לשובר
 בניסן זכה הבעל בהוא קרקע דכתובה משעת חתימת עדים
 בשובר ואע"ג דלא מטא לידיה דהויא ליה במחילה וכשהוא
 טורף עכשו מניסן כדין טורף והיינו דקאמרינן אבוי לסעמיה
 דאמר עדיו בחיתומיו זכין לו : ושמעינן מהא דליר ליה
 לרבא האי סברא דאבוי דאמר עדיו בחיתומיו זכין לו דאי
 אית ליה לרבא הא סברא דאבוי לא שמיעא ליה מהא מתני'
 דאיתא לרשמואל : וק"ל הכל היכא דפליג אבוי ורבא
 הלכתא כרבא ואי אמרת דאיפליג בהרירה רבה הא רבה נמי
 רביה דאבוי הייא ואין הלכה פתלמיד במקום הריב ועוד
 דקאמרינן בפרק המפקיד מאימתי אכיל פירי אמר רבה מכי
 סטיא אדרכתא לידיה : אבוי אמר עדיו בחיתומיו זכין לו :
 רבא אמר מכי שלמן יומי אפריזתא פי' המכריזין על הקרקע
 לאחר כתיבת האדרכת' והנה רבא ורבה תרויהו לא סכירא
 להו הא דאמר אבוי עדיו בחיתומיו זכין לו : אמר אבוי
 דאובן שמכר שדה לשמעון באחריות ואתא כ"ח דראובן קא

אבוי אמר מכאן לא תשיע לרשמואל : חייושינן לשתי כתובות
 שמח ביו לן סתי כתובת כדמפר' וחזיל : חדא דלסתי כתובות
 לא חייושי' לכך ליכא למוחס דילמא זכנס לכתובת בטובת
 רבא סכרו שטר כתובה יוצא מתחת ידה ועוד חמי' זכינתיה
 ליכא למוחס דילמא כתב שובר בניסן ולא כתב עד תשרי
 דלוי כמו הכי הוה כי מטי שובר בדיק לתשרי זכנס בו למפרע
 מוזמן חתימתו ולא היתה מכירה סגניתו כלום וסוג' מוזמן
 בכתוב בו טורף : (מחומתי אכל פירי עיון לקמן בס' המפקיד
 ושם יתבאר ח"ה) באחריות אס' וטרסוס מנמו סילגס לו :
 להשתעווי 4 (H) ח ד

שנים פרק א בנא מציעא

פרייה לה מיניה דינא עליה דראובן לאשתעווי דינא בהדיור
 ולא מצוי א"ל לאו בעל דברים דידי את דא"ל אי מפקת לה
 מיניה עלי דידי הדר : ואיכא דאמרי אפי' שלא באחריות
 נמי דאמר ליה לא ניהא לי דתהוי ליה לשמעון תרעומת עלי:
 ואמר אבוי ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות ויצאו
 עליה עסיקין : עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו: משהחזיק
 בה אינו יכול לחזור בו דאמר ליה הייתא דקיטרי סברת
 וקבילת : מאימ' הוי חוקה מכי דייש אמצרי פידש כגון דאית
 ליה ארעא אחריתי נכה דההיא ארעא ואיכא מיצרא ביניהו
 דייש לההוא מיצרא דביני ביני ושוינהי לתרויהו ארעא חדא
 הרי החזיק ואינו יכול לחזור בו ואי לא יכול לחזור בו :
 איכא דאמרי אפי' באחריות נמי דאמר ליה אחוי טירפך
 ואישלם לך : איתמר המוכר שדה לחברו ונמצאת שאינה
 שלו אמר רב יש לו מעות ויש לו שבה ושמואל אמר אין לו
 שבה ויש לו מעות : אמר רבא הלכתא יש לו מעות ויש לו

שבה

לאשתעווי דינה כהדי ב"ח ולסלקו מעל שמעון בכל טעב'
 סיוכל לטעון ולומר פרעתוך כך וכך יש לי עליך תביעה (ואני
 מעכב חוב זה תחתיו) ולא מכו ב"ח לומר ליה לאו דעל
 דברים דידי את בדבר זה שקרק' שמעון אני כוסל : אי מפקת
 ליה מיניה עלי דידי הדר דמה שאתה מוכיא משמעון
 לחזור שמעון עלי : (עסיקין עוררים כמו התעסקו
 עמו : יכול לחזור בו ובטל כתן מעו' : אינו
 יכול לחזור בו ואפי' לא כתן מעות שקרקע נקני'
 בחוקה והמעות ה"ז מלוה : חיייתא שק מלא קשרים)
 מכי דייש אמרי מתקן גבול' הסדה סביב ומגביהן : ואיכא
 דאמרי אפי' באחריות נמי (אע"ג דסוף סוף עליה הדר אין יכול
 לחזור בו שהמוכר תעכב עליו) ולא מכו הלוקח לומר לו
 הואיל וסופך לשלם לי מעותי הסת' דבידי אעכבם : דא"ל
 אחוי לי טירפך ואישלם לך (כשיעמדו ויזכו בדין ויכתו' לך
 קדיין סטר טורף על סנדין טרפוס ממך כשכילי בה ואשלם
 לך) וכל כמה דלא עמדת בדין איני ירח מהם : שאינה שלו
 שלא היתה של מוכר שהיתה גזולה בידו והנגזל בה ומזיאה
 מיד הלוקח : יש לו מעות ללוקח מן המוכר : ויש לו שבה
 אם זה הסביח הקרקע בזבל ובגדר קודם שהזיאה הנגזל
 נעדר גובה זה הלוקח השבח מן המוכר וא"ת הנגזל יתן השבח
 (שהרי חסינו קרקע מסובק י"ל כגון שגזל משוכחת והסביחה
 צד בגזלן : שבה חין לו (כיון דחין קרקע זו שלו כמלא חין
 בחן שום מוכר והמעות מלוה חסלו) וכשמס' יותר ממה

שנוטל

ישנים פרק א כבא מציעא עא

שבח ואע"פ שלא פירש לו את השבח : הכיר בה שאינה שלו
 ולקחה מעות יש לו שבח אין לו : ואחריות טעות סופר הוא
 בין בשטרי הלואה בין בשטרי מקח וממכר : פי' הא דאמר
 רבא שבח דאתי מחמת הוצאה הוא כגון שלקח שדה באלף
 זוז והוציאה עליה מאתים זוז וחזרה להיות שוה לף ומאתים
 זוז : אלא האי שבחא דאמר רבא שבחא דאתי ממילא הוא
 כגון שלקח שדה באלף זוז והוקרה ועמדה באלף ומאתי בכי
 הא אמר רבא שבח אין לו : דכיון שהכיר בה שאינה שלו
 ולקח הווי זוזי גבי מוכר כי מלוה ואי שקיל מיניה שבחא
 השתא הוה ליה כנוטל שכר מעותיו דהיינו רבית : אי נמי
 משום דסבר לה ברב דאמר אדם יודע שקרקע אין לו : וגמר
 דנתן לשום פקדון ולהכי אמר רבא שבח דאתי מחמת הוצאה
 שקיל ליה מנגזל כדבעינן למימר קמן : ונרסינן נמי בפרק
 הגזול עצים אמר רבא גזל והשביח ומכר גזל והשביח והוריש
 מה שהשביח מכר מה שהשביח מוריש בעי רבא השביח לוקח
 מהו בתר דבעי הדר פשטה מה מכר ראשון לשני כל זכורת
 שתבוא לידו : ושטעינן מינה דשבח דאתי מחמת הוצאה
 דלוקח הוי הילכך שקיל ליה מיניה דנגזל : אמר שמואל
 בעל הוב נוכח את השבח : בין שבחא דאתי ממילא בין
 שבחא דאתי מחמת הוצאה : אמר רבא תדע שכך כות' לו
 מוכר ללוקח אנא איקוב ואישפי ואירבי ואימרוק זכיני
 אילין אינון ועמליהון ושבחהון וצבי זכונא דנא וקביל
 עלוהי : א"ל רב אדא בר מתנא לרבא אלא מעתה מתנה
 דלא כתיב ליה הכי ה"ג דלא טריף ב"ח שבחא א"ל אין ה"ג
 אמר

שנוטל מיחזי בריבית : ואע"פ שלא פירש לו את השבח שלא
 הקנה עמו חס וטרפוה ממוך חסלם לך השבח : הכיר בה
 הלוקח שזה הקרקע לא היה של מוכר ולקחה מעות יש לו מן
 המוכר חס וטרפוה ממנו : ואחריות טעות סופר הוא ואפי'
 לא כתב אחריות בשטר חוזר על המוכר או על הלוקח דודאי
 היה לכתוב בו אחריות דלא שלי איכסו זוזי בכדי זהסופר שכת
 ולא כתב בו אחריות : פי' הא דאמר רבא כו' עיון בדעל
 המחזיר : ונרסינן נמי בפ' הגזול עמיס נתבאר בר"ם הגזול :
 תדע דגובה : ולא מצי לוקח למומר אנא אשכנו : סכך
 כות' לו מוכר ללוקח באחריות סטר המכר : ואישפי אשקיט
 כמו על ה"ר נספס דמתרנמוכין על טורי סלמא : ואדכו אטסר
 גוכל ערע' : איכון ועמליהון ושבחהון וכיון דעל המוכ' הדר
 אלמא דכ"ח גובה מן הלוקח השבח ולכך חוזר הלוקח על
 המוכר : מתנה דלא בתיב בה הכי שאין אדם מקבל עליו
 אחריות

שנים פרק א בבא מציעא

אמר ליה ויפה כח מתנה מכח מבר אמר ליה אין יפה ויפה :
 וכן הילכתא ומסתברא דהאי שבחא דלא טריף ממתנה שבחא
 דאתי מוחמת הוצאה הוא : אבל שבחא דאתי ממילא
 טריף : וכן הילכתא : תניא המוכר את השרה לחכירו ובא
 ב"ח וטרפה אם השבח יתר על הוצאה נוטל השבח מבעל
 הקרקע : ואת הוצאה מב"ח ואם ההוצאה יתירה על השבח
 אין לו אלא ההוצאה כשיעור שבח מב"ח : ואקשינן ושמואל
 האי במאי מוקי לה אי בלוקח מן הגולן קשיא רישא דאמר
 שמואל לוקח מגולן לית ליה שבחא : אי בבעל חוב קשיא
 בולו דאמר שמואל בעל חוב גובה ארז השבח ואמאי נוטל
 את היציאה מבעל חוב : ופריק אי בעית אימא בלוקח מן
 הגולן וכגון שיש לו קרקע א"ג בשקנו מידו : ואי בעיר
 אימא בבעל חוב ולא קשיא כאן בשבח המגיע לכתפים וכאן
 בשבח שאין מגיע לכתפים : והא מעשים בכל יום וקאי
 מבני שמואל אפי' בשבח המגיע לכתפים לא קשיא הא דמסיק
 ביה שיעור ארעא ושבחא והא דלא מסיק ביה אלא שיעור
 ארעא : הניחא למאן דאמר אי אית לי' זוזי ללוקח לא מצו
 מסליק ליה לב"ח : אלא למ"ד אי אית ליה זוזי ללוקח מצו

מסלק

אחריות מה שהיא כותן : ה"כ דאם כותן נכסיו בנתכ' לא נבי
 צ"ח שבחא הוחיל ולא הדר על הכותן (ויפה כח מתנה כו'
 בתמיה :) יפה ויפה דגבי מתנה כיון דאין לו על מי לחזור
 לא נפסיד דוכיה בחנם במידי דלא חפסדיה לב"ח דבשלמא גוף
 הקרקע ה"ל אחי זכינת ממי אנבי חובי אבל שבחא אמר
 ליה מאי חפסדתיך : וכל צ"ח וטרפה כמון שהיא משוכחת :
 אם השבח יתר על ההוצא שהוציא הלוקח בשבחא נוטל
 הלוקח את השב' מבעל הקרקע דה"ל פרעתי קונך : והוכחה
 מב"ח לקמן מפ' ליה : ואם ההוצאה יתירה על השבח אין לו
 ללוקח זה מן ההוצאה שהוציא בה אלא פורע לו שיעור שבח
 והשא' מפסיד : אי בלוקח מגולן הוי ב"ח היינו כגזל : קשיא
 רישא דקתני וכוטל את השב' מבעל הקרקע קשיא כולם דקתני
 צ"ח כותן את היציאה ולשמואל צ"ח גובה את השבח ואינו
 כותן כלום : כגון שיש לו קרקע בגולן זה שמגבהו לוקח
 ולא מעות דהשתא לא מוחזי כריבות : שקנו מידו על השבח
 דהו ליה מחייב משעת מכר קודם שיש שכר המתכו' מעות :
 המגיע לכתפים קרוב לקטור אלא שעדיין כריכות לקרקע
 זה"ל כפירות גמורין (ואין צ"ח גובה אותן בלא יציאה :) והא
 מעשים בכל יום כשבאין טורפי קרקע לפני שמואל ומגבי
 לב"ח כל השבח ואפי' כו' : בא דקתני נוטל יציאה מב"ח

בדלח

שנים פרק א בנא מציעא עב

מסלק ליה לב"ח מאי איכא למימר לימא לי' אי הוה ליה
 זוזי הוה מסליקנא לך מכולא ארעא השתא דלירת לי זוזי הב
 לי גריזא דארעא בארעא שיעור שבחא הב"ע כגון דשויה
 ציה ליה אפותיקי דאמר ליה לא יהא לך פרעון אלא מור :
 כללא דנקטינן מהאי שמעתא : דהיכא דמסיק ב"ח במוכר
 שיעור ארעא ושבחא ולית ליה ללוקח זוזי לסלוקיה לב"ח
 אי נמי אית ליה זוזי ללוקח והויא ההיא ארעא אפותיקי
 לב"ח דינא הוא דשריף ב"ח להאי ארעא כולה: והדר לוקח
 בדמי דיליה כוליה עליה דמוכר : דק"ל בשמואל דאמר ב"ח
 גובה את השבח ואמר רבא חדע שכך כותב לו מוכר ללוקח
 אנא איקום ואישפי ואירכי וכו' : והיכא דלא מסיק ביה לא
 שיעור ארעא בלא שבחא ולא שוייה גיהלי' אפותיקי לית לי'
 לבעל חוב למינבא מההיא ארעא אלא שיעור זוזיה ושאר
 הוי ללוקח: וה"מ היכא דחויא ללוקח : אכל אי לא חויא
 ללוקח שקיל ליה לרמיה מבעל חוב : כדאמרי' התם כל
 שאילו יחלק ושמו עליו חולקין ואם לאו מעלין אותו בדמים:
 והיכא דשויה גיהליה אפותיקי ולא קא מסיק ביה שיעור
 ארעא ושבחא שקיל ליה בעל חוב לכולה ארעא : ושבחא
 דילה שיימינן ליה אי השבח יתר על הוצאה שקיל לוקח
 הוצאה מיניה דבעל חוב דהוצאה גביה דידיה הויא ואיהו
 קא מתהני בה: ומאי דפייש ליה משבחא שקיל מיניה דמוכר
 שכך כותב לו אנא איקום ואידכי ואימרוק זבינן אילין אינון
 ועמליהון ושבחהון : והוינו טעמא דלא שקיל ליה מבעל
 חוב דאמר ליה ארעא רידי אשבחא הילכך שקיל ליה ממוכר
 כדאמרינן : ואי הויא הוצאה יתירה על השבח לא שקיל
 לוקח מינה דהוצאה אלא שיעור שבח : ושקיל מב"ח :
 רשבחא

בדלא מסיק ביה ב"ח במוכר אלא שיעור ארע' לכך יבינ ליה
 ב"ח ללוקח שבחיה ומסליק ליה זכאי דנקט למילתיה כלסוף
 יביח ולא קתני כוונת כנגד החוב מבעל הקרקע והמותר
 מב"ח לא שמועין הויא גובה חתא דהיכא דיכואה יתירא על
 השבח דחין לו חלא שיעור יכואה : (אי אית זוזי ללוקח
 לפרוע החוב :) לא ממי לוקח לסלק לב"ח מחרעא דחויא
 קדום ספיר טאסיש בקרקע יתיר מדמי החוב דמסלק ליה
 הב"ח ללוקח כזוזי על כרחו (ולא ממי אמר לוקח הב"ח מן
 חרעא שיעור שבח) דב"ח ח"ל כולם חרע' דידו את ואת
 ירדע סלא ברשות : דשוויה כיהלוי ליה לב"ח אפותיקי לכאי
 חרעא וככל מודי כוז דאי אית ליה זוזי ללוקח לא ממי מסלק
 ליה לב"ח כזוזי : (אם חור כגזלן ולקחה מבעל' הרשטונים
 לחחר

שנים פרק א בנא מציעא

דשכחה נביה נינהו דאי לא הוצאה ליכא שכחה : ומא
 דפייש ליה ללוקח מהוצאה לא שקיל מיניה כלום לא מב"ח
 ולא ממוכר דהא איכא פסידא נביה מעיקרא דליכא שכחה
 כנגדה : (עיון עוד בחלפס פרק המקבל) הדין כלל
 דשמעינן מהא שמעתא דדינא דבעל חוב כהדי לוקח ועוד
 שמעינן מינה דדינא דלוקח כהדי גזול ונגזל : דהיכא דזכין
 לוקח ארעא מגזול ואשכחה ואתא נגזל לאפוקה מיניה דלוקח
 דינא הוא דשקיל לה נגזל ולשכחה דאית בה : והוינא ליה
 לשכחה אי הוי יתר על הוצאה שקיל לה להוצאה מנגזל :
 דשכח הוצאה נביה דנגזל הוא ואיהו מתהני ביה : ומא
 דפייש ליה משכחא שקיל ליה מגזול שכך כותב לו אנא איקים
 ואישפי ואידכי וכ' : וה"מ בשלא הכיר בה שאינה שלו :
 אבל הכיר בה שאינה שלו ולקח אין לו אלא הוצאה בלכח
 מנגזל : ומא דפייש מן שכחא פסיד ליה ולא שקיל ליה
 מיניה כלום כדאמר רבא הכיר בה שאינה שלו ולקחה מעות
 יש לו שכח אין לו : ואם הוצאה יתירה על השכח אין לו
 הוצאה אלא שיעור שכח מנגזל : ולא שקיל מיניה דגזול
 כלום אלא קרינא דשקיל מיניה בעידן זכיני בלחוד בין הכיר
 בה שאינה שלו בשלקחה בין לא הכיר בה דהא איכא פסידא
 נביה מעיקרא : ואיכא מאן דאמר הא דשמואל שינויה
 דחיקא היא ולא סמכינן עלה ולעולם נוטל הלוקח ההוצאה
 מבעל חוב כפשטה דהא מתניתא דלא גרע מיורד לשרה חבירו
 שלא ברשות דק"ל שטין לו וידו על התחתונה : ואין מסתברא
 לן דלא דמי לוקח ליורד לשרה חבירו שלא ברשות דיורד
 לשרה חבירו שלא ברשות ונטעה שלא ברשות ארעתא דשקיל
 ממרא דארעא הוא דמשכח בה כגופיה ובממוניה : אבל
 לוקח כי נפיק ממוניה או משכח בידיה לאו אדעתא דשקיל
 ליה מבעל חוב הוא דעכר הכי אלא אדעת' דאי טפיק ליה
 בעל חוב מיניה הדר עליה דמוכר ושקיל מיניה כוליה ממונא
 בין קרינא בין הוצאה בין שכחא דאמי ממילא : והיינו דקא
 מסייע ליה רבא לשמואל ואמר תרע דבעל חוב גובר ארת
 השכח שכך כותב לו מוכר ללוקח אנא איקים ואישפי ואידכי
 ואמרוק זכיניה אילין אינון ועמליהון וצבי זכיניה דנא וקביל
 עליהו : ופירוש עמליהון שכחא דמשכח לוקח בידיה דהרי
 שקיל ליה מיניה דמוכר וכ"ש שכחא דמשכח בממוניה דלא
 שקיל ליה אלא מיניה דמוכר לפים הדין תנאה דקביל עלוהי
 ומהאי טעמא לא שקיל ליה מב"ח היכא דמסיק ביה במוכר
 שיעור ארעא ושכחא : והרי מתנה דלא כתיב בה האי תנאה
 לא טריף ב"ח שכחא ויליה : ושמעת מיניה דמשום הדין

ותנאה הוא רטרורף ב"ח שבחא בין שבתא דאתי ממילא בין
 שבחא דאתי מחמת הרצאה : אמר שמואל ב"ח גובה ארת
 השבח שבח אין פירות לא פי' הני פירות דלא גבי להו בעל
 זוכ פירות דאכל להו לוקח נינהו אי נמי פירות דתלישי
 אבל פירי דאיתניהו האידנא מיחברי בארעא גבי להו בעל
 זוכ והיינו דאמרינן והא מעשה בכל יום וקא מגבי שמואל
 אמילו בשבח המניע לכתפי' והב הפירות שהגיעו ליבצר
 ולהינטל על הכהן : בעא טיניה שמואל מרב הלוקח שדה
 מחכירו ונמצאת שאינר' שלו דמקחו בטל אם חזר המוכר
 ולקחה מבעלים הראשונים מהו מקחו קיים או לא : א"ל
 מה מוכר לו ראשון לשני כל זכות שתבא לידו : כלומר
 כיון שחזר הגזלן ולקחה מנגזל וקנאה קנין גמור נתקיימה
 ביד הלוקח שלקחה מנגזל : דכי זכנה לוקח לקחה מנגזל
 בכל זכות שתבא לידו זכנה נהליה : מ"ט מר זוטרא אמר
 גיחא ליה דלא נקרריה גזלנא ומשום הכי טרה זוכין לה מנגזל
 כי היכי דתיקום בידא דלוקח : רב אשי אמר גיחא ליה
 דליקום בחימנותי' טאי בנייהו איכא בנייהו מתנה מ"ד
 גיחא ליה דליקום בחימנותיה מתנה נמי גיחא ליה
 דליקום בחימנותיה זמ"ד גיחא ליה דלא נקרריה גזלן א"ל טאי
 גזלי מינך : והילכתא ברב אשי דסתויא דשמעת' כותיה :

סי' ט"ז

לאחר שמכרה ללוקח : מהו להיוזם במקום בעלים כחולץ
 לקחה אחר ויוציאה מיד הלוקח : דלח לקרייה גזלנא שלא
 יק"חנו לוקח זה כשיוציאה נגזל מידו ויקראנו גזלן לכך
 חזר להעמיד ממכרו : איכא בנייהו מתנה סתתה הגזלן
 בתחילה בנותנ' ולא מכרה : זכנה אורתא חס קודם שלקחה
 מן הנגזל חזר ומכרה לאחר לבד מן הראשון או כוריסה לא'
 מכיון או כתנה בנותנה לאחר ואח"כ לקחה בא ודאי גבי
 דנתיב דלא גיחא ליה דליקום בחימנותיה סהרי מכרה לטמס
 כפלה ליה הגזלן בירוש' שמתחלה גזלה לאחד ממוריסיו ומת
 הנגזל לאחר שמכרה לזכ ירושה ממילא קחתי ולא סויד
 למימר דה גיחא ליה דליקום בחימנות' (דהא לא טרה חבתתא
 דכומא גבי אדעת' דמיח' ליה דליקום) כולכך היו כורס דעלמ'
 וחוזר ותובעו ונתן המעות ללוקח : הגבייה בחובו לאחר
 שגזלה זמכר' לזכ (בא לו חבל נגזל וא"ל הנכד לי בחובי
 קרקע שגזלתיך) או אית ליה לנגזל ארעא אחריתי שיזכר
 לנכות חובו מתכס וא"ל כון שגזלתי חסן הא טרה חבתתא
 ואמרינן לאוקמיה קמו' לוקח קא בעי : יסבי' כיה ליה סנגזל
 לגזלן במתנה : זעד חימת יקחנה מבעלים סראשונים

דאמר'

(1)

שנים פרק א בנא מציעא

פשיטא זבנא אורתא יהבה כמתנה לאו לאוקומה קמי לוקח
 קא בעי : נפלה ליה בירושה ירוש' ממילא קא אתיא ולא
 איהו טרח בתרא : גבייה בחובו חזינן אי אית ליה ארעא
 אחריתי לנגזל ואמר הגזלן אנא הא קא בעינא לאוקומה
 קמי לוקח קא בעי : ואי לא לאיפרועי זוזיה הוא דקא בעי :
 יהבה ציה ליה כמתנה פליגי ביה רב אחא ורבינא חד אמר
 הדרא וחד אמר לא הדרא : מאן דאמר הדרא סבר כירוש'
 דמיא דממילא קא אתיא : ומאן דאמר לא הדרא סבר כוביגי
 דמיא ואי לאו דטרח קמיה לא הוה יהיב ליה מתנה להכי
 טרח קמיה כי היכי דליקום בהימנותיה : ועד אימת ניהא
 ליה דליקום בהימנותיה אמר רב הונא עד שעת העמדה בדין
 חייא בר רב אמר עד דמטיא אדרכתא לידיה רב פפא אמר
 עד דמתחלי יומי אכרזתא : והילכתא כרב פפא והכי קא
 פסק רבינו האי גאון וצ"ל : וההוא מימרא דכת' בספר מקח
 דמסכר וא"ל הילכת' כותי' דרב דאמר מרה מכר ראשון לשני
 כל זכות שתבא לידו : דהאי מימרא דיליה שייך בהאי
 מימרה אחרינא דיליה דאמר רב האומר לחבירו שדה זו
 שאני לוקח לכשאקחנא קנויה לך מעכשי קנה : ואמרינן
 עלה מכרי רב כמאן אמריה לשמעתיא כר"מ דאמר אדם מקנה
 דבר

דאמרו משום דניחא ליה דליקו בהימנותיה לקחם : עד
 שעת העמדה בדין עד שיטרפוה מן כלוקח ויעמידוכו בדין
 אבל משעמד ברשעו עד שעת העמדת בדין גלוי הדעתיה
 דלא מהימן הוא ואם לקחה אחריו כן לאו לאוקמה קמיה לוקח
 בעי : עד דמטיא אדרכת' לידיה (שחיבוהו צ"ד לפרוט
 ללוקח מעותיו ועמד במרדו) עד שכתבו ספק דין ללוקח שכל
 מקום שימא' מנכסיו הנזלן יחזיק בהן וכינון ל' יום לאחר
 שעמד בדין : עד דמתחולין יומי אכרזתא לאחר שמכר זה
 קרקע משל גזלן ובא לב"ד והן מכרוזין שכל מי שרוצ' לקנות
 בקרקע יבא ויקנה דבינו ל' יום בדתן בערכין שום
 היתומים ל' יום : (דאמר רב האומר לחבירו שדה זו כו' רב
 בעמינו לא הזכיר מלת זו ורבא כו' דלייק לה דרב אמר אפי'
 בשדה זו ולא תימא דוקא ב'אמי' סתם שדה שאני לוקח יהיה
 קנויה לך מעכשיו שכשאקחה לא אוכל לחזור בתם הוה
 דקנה דסמכא דעתיה דמקבל מתנה סיקח סדה ויתנב' לו
 שהרבה שדות מכיוות ליקח דכיון דסמכא דעתיה ניחא ליה
 לנותן דליקו בהימנותיה אבל אמר שדה זו שאין בידו לכונן
 בצעל השדה למוכרה לא סמכא דעתיה דמקבל מתנה ולא
 באמינו דנימא ניחא ליה דליקו בהימנותיה וקדווק רבא מכרי

שנים פרק א בנא מציעא עד

דבר שלא בא לעולם : וקיימא לן דלית הילכתא כרבי מאיר :
 דקאמרינן בהאשרה רבה אמר רב נחמן בר יצחק רב הונא
 כרב ורב כרבי ינאי ור' ינאי כר' חיי' ור' חיי' כרבי' ור'
 כר' מ' ור' מאיר כר' לעזר בן יעקב ור' אב' כר' ע' כולהו סבירא
 להו אדם מקנה לחבירו דבר שלא בא לעולם : והני כולהו
 שיטה נינהו ולית הילכתא כחד מינייהו : אמא לית הילכתא
 כרב ומדליתא בהא ליתא נמי בהאי אחרוני דתרויהו חד
 טעמא נינהו : קא הרר ביה מיניה בתשובה וקאמר דהילכת'
 כרב כהא : דמדחזינן מר זוטרא ורב אשי ורב אחא ורבינא
 דכתראי קא שקלו וטרו אליבא דרב שמעי' דהילכתא כוותיה
 דרב : ועוד דגרסי' בפרק איזהו נשך בעני' הא דאמר רבא
 דה' ניתן ליכתב הכא לא ניתן ליכתב אלא הא דתנן
 לשבח קרקעות כיצד הרי שגזל שדה מחבירו ומכרה לאחר
 והשביחה כשהוא גובה גובה את הקרן סנכסים משועבדים
 והשבח

רב כמאן אמרי' לשמעתי' כר' מ' דתניא האומר לאסה
 התקדשי לי לאחר שחתניו לאחר שאתחרה לאחר סימו'
 בעליך כו' אינה מקודשת ר' מ' אומר מקודשת ובה חסה זו
 בטרה זו דמיה שאין בידו להביא עצמו לכלל קדושין כאשר
 אין בידו זה לכופף את בעל הסדה למוכרה לו ועבד וספחה אין
 בידם לסחרר את עצמן ואין ביד חסה להמית את בעלה וא"ר
 מאיר דלכשיבואו לכלל קדושין מקודשת לומר : הא דאמר
 רבא כו' הוה דמסכין דפרדוסא כו' והביא רבי' ק' לקמן
 באיזהו נשך ופרו' עלה בגמ' דף ע' בע"ה ולא הוינו דרב
 אסי דא"ר אסי מודק בסטר סכתבו א"כ לחזור אחר עדים
 החתומים בו להעני' על חתימתן והכא נמי רבי מודק שמכרו
 לו באחריות ואם הסטר בטל לעניין המכירה מפני שטר
 מתכס שקדמו לה בטיל לעניין אחריות : לא ניתן ליכתב
 ולאחר סכתבו כבר נמתסה ועל כרחיו קצו לו זה : לשבח
 קרקע כיצד רישא דידים אין מוכיחין לחבילת פירות ולשבח
 קרקעות מנכסים משועבדים מפני תיקון העולם וקא' מס'
 לשבח קרקעות כיצד הרי שגזל שדה מחבירו ומכרה לאחר
 והרי סי' יזאח מתחת ידו של לוקח שפגזול מוכיחא נדון :
 בסהו' גובה כאלוקח גובה מעות מן הגזלן גובה הקרן
 מנכסים משועבדים טורף לקוחות שלקחו אחריו מפני
 שהאחריו' סכתב בסטר מכירתו קודם למקחו : ושבח
 מנכסים בני חורין ולא ממשועבדים מפני תיקון העולם דהין
 בלקוחות יכולין לכוזר בדבר שאין לו קצבה כגון אחריות
 בשבח והפירות דבשלמא בקרן כוסרין להניח מקום לגבות

שנים פרק א בנא מציעא

והשבה מנכסים בני חרוין גימא לא ניתן לכתב : ומפרקי
 הכי השתא התם אי למאן דאמר גיחא ליה דלא ליקריות
 בזלנא אי למאן דאמר גיחא ליה דליקום בהימנותיה מפייס
 למריה ומוקים לשטרות הכא אברוחי קא מברח לה מיניה
 שטריה מקיים ליה : אלמא הלכתא כותיה דרב דאי לאו
 הילכתא היא לא הווי מפרקי מינה : תני אמר מה שאירש
 מאבא מכור לך לא אמר כלו' מה שתעלה מצורתו מכור לך
 לא אמר כלו' : אמר מה שאירש מאבא היום מכור לך מה
 שתעלה מצורתו היום מכור לך דבריו קיימין : מאי שנא
 דישא ומאי שנא סיפא א"ר יוחנן סיפא משום כבוד אביו
 ומשום כדי חייו : יהושלמי בלוח בתכרוכי אביו פירש כגון
 שהיה אביו גוסס ולא היו לו תכרוכין ומכר מה שהוא יורש
 מאביו היום לקנות לו תכרוכין : אמר שמואל המוציא שטר
 הקנאה בשוק יהווירונו לבעליו : מ"ט אי משום כתב ללוח
 ולא לוח כיון דקנה מיניה הא שעכ"ד גפשיה : ואי משום
 פרעין לפרעין לא חיישינן : אמר רב עמרם אף אנן נמי
 תגינא וכל מעשה בית דין חרי זה יחזיר : א"ל רבי זירא
 מתני' בשטרי הלטאתא ואדרכתא דלאו בני פרעון גינהו :
 אבל היבא דחיישי' לפרעון לא יחזיר : וליהא להא דשמואל
 דהא איתותב לעיל בהאי שירקא ועוד דר' יוחנן פליגי עליה
 וקיימא לן דשמואל זר' יוחנן הלכה כרבי יוחנן : א"ר אבהו
 אמר ר' יוחנן המוציא שטר חוב בשוק לא יהווירונו לבעלים :
 ולא מיבעיא היבא דלא כתיב הנפק ומאי ניהו קיום בית דין
 דאיבא למימר כתב ללות ולא לוח : אלמא אפי' כתיב בו

הנפק

מונכו ואי לא כזהרן איכבו דאמסידו אנכסויהו : כימא לא
 ניתן שטר מכורה זה לכתב סכרי גזילה ביתה ובטלה שטר
 ואחריות שבו ואמאי גובה קרן מנכסים משועבדים : אי למ' ד
 כוחא ליה דלא ליקריות גזלנא חדס שמכר קדס גזילה לחבירו
 מחו' על דבעלו' הראשונים ולוקחה מהם כבעמיד' ביד הלוקח
 בו יזכי דלא כקרויה גזלנא מפייס לה למרה לוקחה מן
 בעלים הראשונים : הכא אברוחי קא מברח לה סהקיה
 לכנו קטן לכבריות מזה : שטרי' מקיים ליה בתמו' חין דעתו
 להחזיקה בידו הילכך לא ניתן לכתב הוא : משום כבוד
 אביו גוסס כדמס' בעמוד ומכר שלא להסעותו בזיון כך :
 ומשום כדי חייו מה שתעלה מוכדתי היום תיקנו חכמים טיבין
 דבריו קיימים שמה הוא כריך למזונות ומוכר דבר מועט אבל
 מה שתעל' מוכדתי כל חדס או כל סנה חין סס משום כדי
 חייו : שטרי' הקנאה סקנו ממנו שאפי' לא ילוה המעות

טיעגד

שנים פרק א כבא מצינא עה

הנפק לא יחזיר מ"ט חיישינן לפרעון : איתביה רבי ירמיה
 לרבי אבהו וכל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר : א"ל לאו כל
 מעשה ב"ד שוין אלא כיון דהוחזק כפרן : א"ל רבא ומשום
 שהוחזק כפרן חדא זימנא תו לא פרע כלל דילמא הדר ופרע
 אלא אמר רבא מתני' כשטרי חלטאת' ואורכתא וכדר' זירא :
 וכפרן הואיל ואתא לידן נימא ביה טילתא : דאמר רב יוסף
 בר מניומי אמר רב נחמן אמרו לו צא תן לו וחזור ואמר
 פרעתי נאמן : בא מלוה לכתוב אין כותבין ונותנין לו :

חייב אתה ליתן לו ותזור ואומר פרעתי אין נאמן בא מלוה
 לכתוב כותבין ונותנין לו : ורב זכיר משמי' דרב נחמן אמר
 כין חייב אתה ליתן לו וכין צא תן לו ואמר פרעתי נאמן בא
 מלוה לכתוב אין כותבין ונותנין לו : וק"ל כרב זכיר : ואע"ג
 דק"ל דעדות בב"ד או הודאה בבית דין כמלוה הכתוב' כשטר
 דמיא כדאמרינן לעיל כין לרבה כין לרבה בר רב הונא פלוה
 על פה הוא ואינו גובה מן המשועבדין ופרקינן הכא במא
 עסקינן כגון בשעמד בדין אלמא העמדה בדין כשטר דמיא :
 ה"ס היכא דלא צאיית לדינא אי נמי צאיית לדינא ואתברר
 דלא פרע : אבל היכא דצאיית לדינא ונפיק ליה מבי דינא
 ארעתא דקבליה עלי' לדינא וחזר ואמר פרעתי נאמן : ואם בא
 מלוה לכתוב אין כותבין ונותנין לו דחיישינן דילמ' פרע לוי' :
 אלא אי איכא לפלוני ככפרן הכי הוא דאיכא לפלוני צא תן
 לו ואמר פרעתי ועדים מעידין אותו שלא פרעו הוחזק כפרן
 לאותו

שועבד עמנו לסלס : כל מעשה ב"ד קס"ד שטר סכתוב בו
 הנפק סמקוויס ב"ד אלמא כיון דליכא למיחש סמא לא לוס
 שטרי חין מקוינון השטר אלמא נפמי בעל דין לפרעון לא
 חיישינן : כשטרי חלטאתא שטר שב"ד כותבין על מי סכתחייב
 ב"ד לסלס ולא סילס וב"ד ירבו לכסיו וסמו לב"ח קרקעותיו
 וכתבו לו ב"ד שטר טעל פיהן בחו לו ואדרכת' סלס מכאו
 עדיון נכסיו וכתבו שרדוף לחזור אחר נכסיו ואם ינכאס
 זבגה : כל מעשה ב"ד וסלס נמי מעשה ב"ד הוי' : שהוחזק
 לוב זס כפרן פעס אחר' לסיכך אינו נאמן כומר פרעתי
 (ובסיחא תכן יחזור) : תו לא פרע כלל בתמיס ואו חיישינן
 לפרעון זס סלס נזהר לשמו' שטרו יפסיד : סא תן לו שססקו
 דיכו ב"ד וכיון עליו לתת לו : ואמר לאחר זמן פרעתי ע"פ
 ב"ד : (נאמן ובסבוע' סוסת : בא מלוס לפמיכו לכתוב עליו
 אדרכתא חין כותבין וכותבין לו : אינו נאמן ליסבוע אלמא
 סכנגדו כסבוע ונוטל דכיון דתחילתו הוצרך לתובעו כדיון חין
 דרכו למחר לפרוע עד שיפסקו דיכו פסק גמור :) ועדים

שניס פרק א בנא טציעא

לאותו ממון ומשלם : חייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי ועדי
 מעידין אותו שלא פרעו לא הוחזק כפרן לאותו ממון מ"ט
 אשתמוטי הוא דקא משתמיט ליה סבר עד דמעייני לי רבנן
 בריןאי : אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן האומר לחבירו
 מנה לי בדרך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידין
 אותו שיש לו וחזר ואמר פרעתי הוחזק כפרן לאותו ממון
 וישלם : וה"מ דכפריה בכית דין : כי הא דרבי שבחאי
 בריה דרבי מרינוס כתב איצטלא דמילתא לכלתיה בכתובתה
 וקיבלה עילויה אירכס' כתובתה אמר לה לא היו דברים
 מעולם את' לקמיה דרבי חייא אתו סהדי ואסהידו דכתב לה
 א"ל רבי חייא זיל הכ לה הדר אמר פרעתי א"ל ר' חייא
 הוחזקת כפרן לאותו איצטלא זיל שלם : א"ר אבין א"ר אלעא
 א"ר יוחנן היה חייב לחבירו שבועה בב"ד ואמר נשבעתי
 והעדים מעידין אותו שלא נשבע וחזר ואמר נשבעתי הוחזק
 כפרן לאותה שבועה וחייב לישבע : ושמעין מיניה דהיכא
 דנתחייב שבועה בב"ד ויצא מבית דין ולאחר זמן חכעו חבירו
 באותה השבועה ואמר נשבעתי ולא באו עדים שלא נשבע
 שהוא נאמן ואינו חייב לישבע : א"ר אסי א"ר יוחנן המוצא
 שטר חוב בשוק וכתוב בו הנפק וכתוב בו זמנו בו ביו' יחזירו
 לבעלים : והני מילי בשחיי' מורה דהא ליכא למיחש : דאי
 משום כתב ללות ולא ליה הא כתוב בה הנפק : ואי משום
 פרעון רדילטא פרעיה למלוה והא דקאמר לא פרעתי דקא

בעי

מעידין אותו שלא פרע שאמרו בפנינו קבעו סיפרע על פי
 בית דין וסירב ולא רצה לסיפרע הוחזק כפרן לעבור
 כיוון בית דין סוב אינו נאמן לומר פרעתי עד סיפרע בפני
 עדים : לא הוחזק כפרן ונאמן בשבועתו לומר ספרעו
 ואע"פ שלא פרעו מיד כשתבעו בפני עדים אין זה מעין בפני
 ב"ד כיון דלא פסקו לו פסק גמור היה כשמש ממנו סבר עד
 דמעייניכו : איצטלא לבוס : חירכסח כתובתה חיבדה
 כתובתה : (וב"מ דכפרוס בב"ד כן הוא נס כן ברא"ש חבל
 בגמרא ל"ג ליה) הוחזק כפרן לאותה איצטלא עד שתפרע :
 הוחזק כפרן לאותה שבועה לומר פרעתיך עד שיטבע
 בפנינו : (דכיון דכתחייב שבועה בבית דין ותבעו בעדי'
 לקיים דבר ב"ד ולא חנה אינו נאמן לומר עוד קיימתי חזרו
 כן חבל חייב עכמו שבועה שאמר לו א' בע' כך ותבעו בעדים
 ולא חנה ואח"כ אמר נשבעתי נאמן אע"ג דקמיה עדים דחייב
 לעבד איכס דמקרי ואמר לא העסה מה שלא חייבני ב"ד
 אלא חנו בעממי ואין זו סרבנות וחרטה חלא דחייב בעלמא :)

וכתוב

בעי למהדר למיזף ביה האידנא וחייש משום פשיטי דספר'
 ואשתכח דקא טריף בשטר שנמחל שעבודו הא גמי ליכא
 למיחש דביון דליה ליה למלוה רווחא בהא מילתא דזמניה
 בו ביום הוא לא שכיך דאמר שמעי בי רבנן ומפסדי
 ליה : א"ר תיבא בר אבא א"ר יוחנן הטוען אחר מעשה בית
 לא עשה כלום : מ"ט כל תנאי בית דין כמאן דנקיט שטרא
 בידיה דמי : אמר לפניו רבי תיבא בר אבא לאו משנתנינו
 היא זו הוציארה גט ואין עמו כתובה נובה כתובה א"ל אי
 לאו דדלאי לך חספא מי משכחת מרגניתא תותה : מתני'
 מצא גטי נשים ושהרורי עכדים דאיתיקי מתנות ושוכרין הרף
 זה לא יחזיר : שאני אומר כתובין היו ונמלך עליה' שלה
 ליתנן : גמ' טעמא דנמלך עליהם שלא ליתנן : הא אמר
 תנו נותנין ואפילו לזמן מרובה : ורמינהי המביא גט ואכד
 הימנו אם מצאו לאלתר כשר ואם לאו פסול אמר רבא ל
 קשיא הא דקתני אם מצאו לאלתר כשר ואם לאו פסול במקום
 שהשיירות מצויות : והאי דשנעת מיניה דמהזיר ואפי' לזמן
 מרובה במקום שאין השיירות מצויות : ואפי' במקום
 שהשיירות מצויות והוא שהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר
 אחת : ור' זירא אמר אע"ג דלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון
 בעיר אחת במקום שהשיירות מצויות לא יחזיר : האי מילת'
 כיון דלא איפסיקא בה הילכתא בהריא עכדינן בה לחומרא
 ולא מהדריןן גט לזמן מרובה אלא במקום שאין השיירות
 מצויות

זכתוב בו זמנו בו ביום ביום שנמכר נכתב : דקטריף בשטר
 שנמחל שעבודו דכבר נפרעה מלוה ראשונה ועל אחרונה לא
 נכתב זה"ל מלוה על פה וטורף מן הלקוחות' שלא כדין כי אין
 מלוה על פה טורף מן הלקוחות : שמעי בי רבנן שנמחל
 שעבודו וקמפסדי כי מלטרופ מן הלקוחות אבל יוסף שנכתב
 לפני זמן המכרו אז נכנס המלוה באותו ספק בעבור אותו
 רמאות שיגבה מזמן הראשון : הטוען אחר מעשה ב"ד דבר
 שהוא תקף ב"ד כגון כתובה ומזון האשה והבנות הטוען ואמר
 פרעתי סלח בעדים לא אמר כלום (מי מסכחת : מרגניתא
 לפי שהיה יכול לומר דטעמא דמתני' דגט היינו כתובה מדה"ל
 לאיקרועי גיטא : מתני' הא אמר תנו עכשיו נותנין
 ואפילו כמכא לזמן מרובה משכפל ולא חיישינן סמא גט אחר
 הוא ומאד' אחר נפל ששמותיהן שוין מכאן לאלתר התם מסרם
 כדי שתעבור שיירא ותשרה ובתוך כך ליכא למימר משיירה
 שעברה סס נפל שהרי לא סהית שיעור סתחב : ואפי'
 במקום שהשיירות מצויות לא אמר דפסול אלא שהוחזקו בו :
 4 (1) ט ד ודוקא

שנים פרק א בבא מציעא

מצויות : אבל במקום שהשיירות מצויות לא מהררינן ואע"ב
 דלא היוזקו שני יוסף בן שמעון באות העיר כלישנא בתרא
 דרבי זירא אי נמי כרבי ירמיה דאמר כגון דקאמרו עדים
 מעולם לא חתמנו אלא על גב אחד של יוסף בן שמעון דלא
 היישינן דילמא איתרמי שמא כשמא ועדים כעדים : אי נמי
 כרב אשי דאמר כגון דאמרו עדים נקב יש בו בצד אורת
 פלונית : ודוקא בצד אות פלונית אבל נקב בעלמא לא :
 ת"ר מצא גט אשה בשוק כוטרן שהבעל מודה יחזיר לאשה :
 איך הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה : וה"מ היכא
 שלא נתנה האשה סימני הגט אבל היכא דנתנה האשה סימני
 הגט אע"פ שאין הבעל מודה יחזיר לאשה כדאמרו לקמן היא
 אומר סימני הגט והוא אומר סימני הגט ינתן לה : ושחררה
 עבדים : ת"ר מצא גט שחרור בזמן שהרב מודת יחזיר לעבד
 אין הרב מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה : בזמן שהרב
 מודה מיתת יחזיר לעבד ואמאי ניהיש דילמא כתב ליתן
 בניסן ולא נתן עד תשרי ואול עכרא וקנה ניכסי מניסן ועף
 תשרי ואול הרב זכיינחוי ומפיק ליה לגט שחרור דכת' בניסן
 גאתי לשיטתך לקוחות שלא כדון ואסיקנא בי אתי לשיטתך
 לקוחות אמרו ליה זיל אייתי ראיה אימת מטא גיטא לידך :

דאיתיקי

דדוק' בצד אות פלוני דהוה סימן מובהק דאפילו את' ל סימני
 דרבנן (דנבי חזרת אבידה מבעיא לן אי סימנין דאורייתא או
 דרבנן ואפילו פסגת הסד דסימנין דרבנן) יש להמוך על סו'
 מובהק כזה לבתור אסור אשת איש דאורייתא : אימת מטא
 גיטא לידך מיד הרב שלך : דא תבא למוקס ולהיות סטר זה
 יהא לזכרון לקום ולהיות ככל הכתוב בו דדברי ש"מ ככתובין
 וכמסורין דמו : מתים מתנת בריה : כל שכתוב בה מהיום
 ולאחר מיתת גוף הקרקע קנוי לו מן היום ואין לו עוד רשות
 למכרה וליתנה ולהורסה והפירות קנויין לו לאחר מיתת
 דאין אפילו כל מני חיי הפירות אלא לאחר מיתת : ואי לא
 הוה מתכ' בתמיכה ש דאי יביב ליה עכשו גוף ופירות מעכשו
 דקמי טפי סהיא כמתכ' ש"מכו' דכתם מתנת ש"מ לא קניא לו
 אלא לאחר מיתת דמחמת מיתת הוה מלוה : הוה אמר תנו
 נותנין אמתני' פרוך דתלו טעמא בשאני אומר נמלך עליהם
 שלא ליתכן : אפוקיאות שעסק לו סדה אפוקי למלוה על
 כה שביתה לו עליו מלוה ישנה : לא יחזיר כי סמא כתב לזה
 ולא מסר לו ולא זכה בקרקע וחזר וכתבה לאחר ומסר לו
 קסטור ובה לחזור מן השני ורוכס לתת לראשון וחסן סימסרו
 לו סטר זה שנוכחנו בב"ד ונמלא זמן שטרן של זה קודם

לסטרו

שנים פרק א כבא מציעא

ואיתיקי ומתנה : ת"ר איזהו דאיתיקי דא תהי למיקס ולהיו' :
 מתנה כל שכתוב בה מהיום ולאחר קיתור אלא דכתיב כרז
 מהיו' ואחר מיתה הוא דהויא מתנה ואי לא לא הוי מתנה
 אמר אביי הכי קאמר איזו היא מתנת בריות שחיא במתנת
 שכיב מרע דלא קני אלא לאחר מיתה כל שכתוב בה מהיום
 ולאחר מיתה : שאני אומר כתובים היו ונמלך עליהם שלא
 ליתמן : הנה אמר תנו נותנין ורמינהי מצא דאיתיקאור
 דאיתיקאות מתנות אע"פ ששניהם מודים לא יחזיר לא לזת
 ולא לזת : ופריק רב זכיר מתני' דשמעת מינה אם אמר תנו
 נותנין וברותא דקתני אע"פ ששניה' מודים לא יחזיר לא
 לזת ולא לזת תרויהו בשכיב מרע ולא קשיא : מתניתין
 דקתני נותנין בריותא דכו מחדר הוא : דאמר' אי יחבר
 לאיניש אחרינא לית ליה פסידא דקמא ובתריא בתרא זכי
 דחא הדר ביה מקמיתא : וברותא דקתני אע"פ ששניהם
 מודים לא יחזיר לא לזת ולא לזת ככריה : כגון דאשתכח
 בתר דמית אכוח : דאף על גב דכריה מודה ביה לא יחזיר
 דחיישנן דילמא כתבה הוה לאיניש אחרינא ויהבה ליה
 דהשתא קא הדר ביה : וסבר אנא לא מציענא למחדא אימא
 דאבא יהבה להאי דנייהדיו ליה כתבא ולפניל ולפסקה מיניה
 דהאי יהוא זכי מינאי ונפלוג בהריה : הילכך לא יחזיר
 לא לזת ולא לזת : אלא אמרונן ליה אי קישטא קא אמרת
 דיחבה לית אביך ולא קא הדר ביה זיל את השתא כתוב לית
 שטרא אחרינא האי נמי לא יחברא אכיד ליה ובתבתא ארז
 לאיניש אחרינא לית ליה להחיא קמא פסידא דקמא ובתרא
 קמא זכי : וחכין נמי מתנת בריא אע"פ ששניהם מודים לא
 יחזיר

לשטרן של שני וזוהי אכס בדין : (תרוויכו בשכיב מרע דתי
 אבא משמיה בגמרא למתני' איזו בש"מ דבר מוסדר כוח
 ובריותא חזרו בכריח דלאו בר מוסדר כוח ופריק טלס רב
 זכיר וסא חזרו ואלו דייקאות קתני :) בדידי' סגריין קול
 ואמר קנו לזת : (דבר מוסדר כוח ממתנה זו אם חזר כו
 לאחר סיכאן ב' שטרות בב"ד זכס בחחרון : ח"נ יוסב טוב
 לחינס אחרינא במתנת בריות לית ליה פסידא לכסוח בתרא
 גבא שטרא דמוסדריין ליה לכחי : בבדיה שמת מחוליו זוס
 גכו אומר בחזיריו : דילמא כתב' חוכו לחינס אחרינא לחיכו
 בתיה לכחי ואמלך ולא זכביב מיסלי ובתר חניה כתבה חוכו
 לחינס אחרינא : דהוא זכי מינאי משטרו קודם וקיון דמת
 חכו מחוליו זכה משכתנס לו : ונפלוג בכדיה אחלוק גמו
 פקנכוחא : קמא זכה מאחר טכסני שטרות יכחו משמד

שנים פרק א בנא מציעא

שחזיר לא לזה ולא לזה: דאמר ר' דילמא כתבה להאי מציעא
 ואימליך ולא יתבה ליה והדר כתבה לאיניש אחרינא ויחבה
 ליה והשתא הדר ביה: וסבר מהדר לא מציעא הדרנא כי
 אימנא ליה להאי יתבתה וניהדר ר' לכתבי' דאי מפיק האי
 כתבי' רקדים זכי ונזיל וניפלוג בהריה: אלא אמר ר' ליה
 האי כתב לא יתבינן ליה להאי רילמא יתבתה איה לאיניש
 אחרינא וקא תרת ליה אלא אי קושטא קא אמרת זיל ארת
 כתוב ליה להאי שטרא אחרינא דאי יתבתה לאיניש אחרינא
 לית ליה פסידא דכי נפקן תרתי קמיתא זכיא: ת"ר מציעא
 שובר בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל: אין האשה מודת
 לא יחזיר לא לזה ולא לזה: בזמן שהאשה מודה מיהרת
 יחזיר לבעל וליחוש דילמא כתב' ליתן בניסן ולא נתנה עד
 תשרי ואולה זכינתה לכתובת' מניסן ועד תשרי בטובת הנא'
 ומפיק ליה לשובר דכתיב בניסן ואתי למיטרף לקוחות שלא
 כדון: אמר רבה ש"מ איתא לדשמואל דאמר המוכר שטר
 חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ואטילו יורש מוחל: וכך
 הלכתא: מתני' מצא איגרות שים איגרות מזון שטרי
 חליצה ומיאנין ושטרי בירורין וכל מעשה בית דין ה"ז
 יחזיר: מצא בחפיסה או בדלוסקמא: תכריך של שטרות
 או אגודה של שטרות הרי זה יחזיר: כמה היא אגודה של
 שטרות

הקודם זכה שמתנת צריח הם ומאי דאיכא למידק מתכו
 דמתני' דברייתא מתני' עיון צרטי' בדף י"ט נד"ה קמח זכס
 ושס בתום ד"כ וזכא אידו ואידו כו' ועיון בנימוקי יוסף:
 מנח סוכר שכתב חסה לבעלה בתקבלתי ועוד תחתיו כו'
 פירשתי לעיל: מתני' מנח איגרת שום ססמן כ"ד ככה
 לזה למלוה בחובו: איגרות מזון סקיבל עליו לזון את בת
 חסתו: מילוכין חטוב' ססיחוס חתוב' וזמס לדעת יוספת
 ממנו במילוכין ואיכס לריכס גט חלא חומרת בפניג' אי חפשי
 לפלוג' בעלי וכתבו כ"ד לה שטר שמיחנה בפניהם להיות לה
 לראייה שמתרת ליוסח': שטרי בירורין מס' בגמ' הרי זה
 יחזיר דלכוכא למיחס למחלך כו' כ"ד חון כותבין חלא דבר
 פוקוייס ולפרעון לח שייך ככו כדפוי לעיל (וחפי' למ"ד כזמח
 הדרא איכס דחפסיד חנפסיה): מנח בחפיסה זו בדלוסקמא
 שום שטר: חו שמנח תכריך של שטרות ככריך חו באגודה
 ובגמרא מס' מהו חפיסה ודלוסקמא ומהו תכריך ואגודה:
 הרי זה יחזיר לדבר שים כו' סימן הוא (כדמס' פנמרח סי' פ"ג
 סימן כסיחמרו הבעלים בכלי כך וכך מנחת חותם וכן תכריך
 ואגודה הרי זה יחזיר לדבר שים כו' סימן הוא כדמס' בגמרא:)

שנים פרק א בנא מציעא עה

שטרות שלשה קשורין זה בזה : רשב"ג אומר אחר לורה
 בשלשה יחזיר ללה : שלשה לויין מאחד יחזיר למלוה :
 מצא שטר בין שטרותיו ואין יודע מה טיבו יהא מונח עד
 שיבוא אליהו : ואם יש עמהן סימפונות יעשה מה
 שבסימפונות : גמ' מאי שטרי בירורין הכא תרגימו שטרי
 טענתא שהוא שימוש בית דין : רבי יוחנן אמר זה בורר
 לו אחד וזה בורר לו אחד כדתנן דיני ממונות בשלשה וזה
 בורר לו אחד וזה בורר לו אחד : מצא בחפיסה או ברלוסקמ'
 מאי חפיסה אמר רבה בר בר חנא חמת קטנה : מאי רלוסקמא
 אמר רב פפא בר שמואל טליקא דסאבי : תכריך של שטרות
 תלתא דכתיבי חד בריש חבריא : אגודה של שטרות תלתא
 דרמו אחרדי וכריכי : מאי מכריו שטרי שטרי : רשב"ג
 א' ליה משלשה יחזיר ללה : דאי ס"ד ממלוין נפלו מאי
 בעו נבי הדרי : ודילמא לקיומנהו אזול דמקיימי : ודילמא
 מירא דספרא נפול לא משהי איניש קיומיה בידא דספרא :
 שלשה לויי מא' יחזיר למלוה דאי סלקא דעתא מלווין נפול
 מאי בעו נבי הדרי : ודילמא למכתבינהי אזול ונפול מירא
 דספרא דכתיבו בתלת ידי ספרא : ודילמא לקיומנהו אזול
 ליה

אחד כלום מג' אם ג' שטרות של לוח א' הן שלוח מג' בני
 חדס : יחזיר המוכרם ללוח דודאי פרעם והחזירם לו ומידו
 נפלו שאם מידם נפלו מי קבכס למקום א' : ג' לווין סלון
 מאדס אחד יחזירם המוכרם ללוח שהדבר ידוע שממנו נפלו
 דמי קבכס יחד : מזה שטר שאינו סלון בין שטרותיו ואינו
 יודע מה טיבו אכלו אם קלוב הסקידו אכלו או המלוה או
 שמה קלתו ומסרוהו לזה להיות שליט ביניהן ושכח : יבא
 מונח בידו ולא ימסרנו לא לזה ולא לזה : ואם יש עמהן
 סימפון מולי מולי קתני זה"ש המוכר בין שטרותיו סוכר
 שככתב על א' משטרותיו ועשה מה שבסמפון זה שטר הוא
 בקרקע פרוע וחטפ"ו שכיב לזה הסוכר (לכיות מונח ביד
 הלוח) אמרי הלוח האמינו ואמר למחר תכסו לו ושכח : גמ'
 זה בורר לו אחד כשבוררין להן דיונין כותבין להן זה בורר
 לו את סלון זה בורר לו את פלו' סלון יוכלו לחזור בהן :
 (חמת של עור שכותבין בו יין) טליקא דסבי טסקא שהוקנים
 מלכוננו' בה כלי תשמישן סלון ינטרכו לקפסא אחריקס :
 דרמו אחרדי שהשכיבין זה על זה אורכו על אורכו של חכירו :
 מאי מכריו המוכר הנהך יכריו : שטרי מכריו שטרות מלאתי
 וזה כריך שיאמר כך וכך היו וכרוכין היו הולכך דוק' תלתא
 סבל טרי מידע ידעי דמיעוט שטרות שנים ואין מנין סימן :

שנים פרק א בנא מציעא

לזה לא מקיים שמדיח : אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב
 סימפון היוצא מתחורן ידו מלו' אע"פ שכתוב בכתב ידו אינו
 אלא כמשחק בו ועסול ולא מיבעא חיובא דלא כתוב בכתב
 ידו דאיכנה למיטר ספרא אתרמי ליה : אלא אפי' היפגא
 דכתו' בכתב ידו סבר דילמא מתרמי ואתי ליה בין השמשורר
 דאי לא יהיבנה תכרא ליה יהיב לי וזוי אמר אכתביה אנא
 דאנהיה דכי אתו איתבי ליה תכרא ואשקול וזואי : ואי
 קשיא ולך הא דתנן ואם יש עמחן סמפונ' יעשה מה שבסמפונ'
 דתם עונמצא השטר בין שטרות קרועין דאמרונן מדרמי לידה
 בין שטרות קרועין שמע מינה האי שובר דוקא הוא : וסמפון
 שיש עליו עדים ונמצא ביד יורשי (הרא"ש ז"ל הביאו
 בלשונו ולא כתב יורשי) מלוה משאלין לחו לסתרי דחתימין
 עלותי אי פריע שמרא אי לא פריע : ואי לא ירעי סתרי אי
 גמי לחתנהו דלישאליהו אי אית ביה אישרתא דדייני כשר
 ואם אין עליו עדים ויוצא מתחת ידו שליש כשר דהא הימניה
 לשליש

דילמא לקוימכיהו חזיל אכל סופר בדלייניה הכותב הנפק לכל
 שטרות : (לכיון נקבו ספרעוס וסחזירו להם : למכתבינכו
 חזיל ומן הסופר כפל ומועלם לא לזו : סמפון שובר וכל
 דבר היבטל קרוי סמפון : וזוהי מתחת יד המלוה שהיה
 מוכח בידו ולא ציד הלוי : ספרה אתרמי ליה וספר אייבא
 צעל חזק לפרעני ואני חזן שטרי עכשיו בודיו ואם לא יהיה לי
 שובר מוכן לא יפרע כלום : אפי' כתוב בכתב ידו שיה לנו לוח'
 חס לא שנפרע למה ליה למה' ולכתוב לפני פרעון הזאיל
 וזדע לכתוב : יעשה מה שבסמפון ונאלוה עסיקכו דקתבי
 טכא סטר צין שטרותיו כו' שנמלח הסטר חסר הסמפון טלי
 צין שטרות קרועין והוא אינו קרוע לכך סומכין על השובר
 כי מקום הסטר נזכיר על השובר שהיא חמת שחס לא נפרע
 לא היה נותן הסטר אכל שטרות קרועין ולא נזכ' סטר בגמ'
 אך רש"י מפי' לה הכוונת שכל שטרות קרועין וכל סטר בגמ'
 אכל רש"י בשמו כתב ז"ל ולי נראה שנמלח הסוכר בין
 השטרות קרועין הילכך איכא למימר שכתקבל החוב זה שובר
 בזה ח"פ למלוה הזה אלא ללוה ואלוה סכה ביד זה לפיכך
 כתנו זה עם שטרות סחין כריכין לו דאיהו ד מלוה כתבו
 לכוונת מוכן לו כשירצה לפרעו לא היה נותנו עם שטרות
 סחין כריכין לו : שיש עליו עדים עדי קיום : או אית צה
 אשרת' דבי דייני כשר דבי דייני לא מקוימי ליה ח"כ רחן
 ספרע : ואם חזן עליו סחין עליו עידו קיום אכל עידו סמפון
 יש עליו :) וזוהי מתחת ידו שליש סחין הלוי מופיקו וכל

אלו מציאות פרק ב בא מציעה עש

לשליש : וכספון היוצא לאחר היתום שטרות כגון שכר
בגופו של שטר לאחר חתימת העדים שטר זה פרוע כשר דאי
לא פרוע לא הוה מרע ליה לשטרות :

טלוק פירקא

המלוה אלא שלים שבכ"כ מוכיחו כאמן השלים : (דהא הימניה
מלוה לשלים דעל כרחק חין כותב סוכר אלא מלוה ויהא מסר
ליד השלים :

טלוק פירקא

אלו מציאות שלו ואלו חייב להכריז : אלו מציאות שלו
מצא פירות מפוזרים מעות מפוזרין כריכור בר"ח
ועינולי דכילה וככרות של גחמים ומחרוזות של דגים
וחתיכות של כשר וגזוז צמר הבאות ממדינת ואניצי פשתן
ולשונות של ארנמן הרי אלו שלו דכריז ר"מ : ר' יהודה אומ'
כל דבר שיש בו שינוי חייב להכריז כיצד מצא עינול ובתוכו
חרש ככר ובתוכו מעות : ר"ש בן אעזר אומר כל כלי אנפורי'
אינו חייב להכריז : נמ' פירות מפוזרין בכמה א"ר יצחק
קב בר' אמון : היכי דמי או דרך נפילה אפי' טובא נמי הרי
אלו שלו : ואי דרך הנחה אפי' בציר מהכי נמי לא : אמר

רב

אלו מציאות מלא פירות מפוזרים נתויאשו הבעלים מהן
כדאמר בגמרא וכפקר הס : מעות מפוזרים הואיל
ואין לו קנס סימן ניכר איחושיו מיהא וכו' להו הפקר (וזהו
טעם הולס) כריכות עומרים קטנים כמו מאלמים אלומים
ומתרגם מקרבן כריכין : בר"ה שכלל דסין עליהן ואם היה סי'
בקשר עליהן הרי הוא נשחת : של נחתום כל ככרות
הנחתומין סוין חבל ככרות של בע"ה יש קסן סי' : (ממדינתן
שמות סין גוונות כשאר כל גיזת המדינה לאכסוקי הבאות מבית
החומן כדקמי סיפא : אביכי פשתן ר"ו שטח בלסון אשכנז
ובמקומות מופי"ר : ולסון של ארנמן כמר סרוך ומסוך כמין
לסון ולכנז ארנמן ומכיון סן : מלא עינול של דכילה :
אכסוריה כנמר מפרס : נמ' צכמה חסיד פיזור : קב
מפוזר כד' אמות חסיד פיזור חבל בג' אמות לא חסיד פיזור :
ואי דרך נפילה אי מלא בדרך שיש לו לדעת שלא הונחו מדעת
סם הלא כפל אפי' טובא מקב כמי כיון שאין לו כהן סימן
שהואוסי מיהא : ואי דרך הונחה הרי עתיד ליטלס ולא

מייחש

אלו מציאות פרק ב בבא מציעא

רב עוקבא בר המא במיכנשת רבי דרי עסקינן קב בארבע
 אמות לא טרח איגיש ולפיכך הרי אלו שלו כציר מהכי טרח
 איגיש ולבעל הגורן גינהו : איתמר יאוש שלא מדעת אביי
 אמר לא הוי יאוש ורבא אמר הוי יאוש : בדבר שיש בו סימן
 כולי עלמא לא פליגי דלא הוי יאוש ואע"ג דשמעינא דמיאש
 לבסוף לא הוי יאוש דכי אתי לידירה באיסור' אתא לידירה
 דלכי ידע דנפל מיניה לא מיאש אמר סימנא אית לי בנייה
 והיכנא סימנא ושקילנא ליה : בזוטו של ים ובשללותו של
 צהר אע"ג דאית ביה סימן רחמנא שרייה דאמר רבי יוחנן
 משום רבי שמעון בן יהוצרק מנין לאברה ששטפה נהר
 שמויתרת שנאמר וכן תעשה להמדרו וכן תעשה לשמלתו וכן
 תעשה לכל אברת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה מי שאבדה
 ממנו ומצויה אצל כל אדם יצאת זו שאבדה ממנו ואינה
 מצויה אצל כל אדם : כי פליגי בדבר שאין בו סימן אביי
 אמר לא הוי יאוש דהא לא ידע דנפל מיניה ורבא אמר הוי
 יאוש כיון דלכי ידע דנפל מיניה מיאש דלא מצי יהיב סימניה
 ושקיל ליה : והילכתא כותיה ראביי ביע"ל קנ"ס והא חדא
 מינייהו : אמר רב זביד כללא דאבדת' כיון דאמר ווי ליה
 לחטרון כיוס מיאש : אמר רב זביד משמיה דרבא הילכתא
 בריכות ב"ה הרי אלו שלו : בר"ה אי דרך נפילה הרי אלו
 שלו אי דרך הנחה חייב להכריז : וזה וזה בדבר שאין בו
 סימן

פניאש אפי' בצור מהכי כמו לא : במכנשתא רבי דרי בזמן
 חסיפות הגרנות זכאן דשן בעל סן זנשא את העיקר ונותני
 אילו : נפיש טרחויכו לקבנן : בצור מהכי אס סוס סוזרן
 צפחות מכן : יאוש שלא מדעת דבר שסתמו יאוש לכסידע
 שנסל ממנו זכשמתו המוכח עדיין לא ידעו הבעלים שנסל
 מהן : באיסורא אתא לידיה דדבר שחיכו עמו להתייאש
 קוח : זוטו של ים מקומות יש נספת הים שדרך הים לחזור
 לחוריו פרסות וט' פרסאות פעמים ביום וזוטף מה
 שמוציא סס והולך (זוטף לשון ודל' ושירוע בלשון יווכי כמו
 שכתבו הזקנים לתלמי המלך ואל חכיל ואל זוטו) : סלוחיתו
 של נהר כשכוח גדל ויוצא חוץ לגדותיו זוטף וכל הנמנא
 דחמנא שרייה ואפי' בבת ליד המוכח לפני יאוש כדמפר'
 זאזיל : (וממנו קרא יתורה הוא לחסמונין שאינם אבדה
 אלא הימנו : כיון דל' ידע דנפל מיניה מוחש בו מהשתא
 כוי יאוש סהרי נפל וכסידע טוב חוץ דעתו עליו) : כיון דאמר
 ווי לחטרון כיוס גילב דעתו שכתויאש ולכך כוי יאוש : אי
 דרך הנח' נוטל ומכריו מקו' (שיכריו מי שאבד חסן במקום

אלו מציאות פרק ב בנא מציא פ

סימן : אבל בדבר שיש בו סימן בין בר"ה בין ברה"י בין
 דרך נפילה בין דרך הנחה חייב להכריז : בעו מיניה מרב
 ששת משקל הוא סימן או לא הוא סימן : אמר להורב ששרת
 תניתוה מצא כלי כסף וכלי נחש' וגמטרא של אבר וכל כלי
 מתכות לא יחזיר עד שיתן אות או עד שיכוין משקלותיו :
 נמדרמשקל הוא סימן מדה ומנין נמי הוא סימן : ומקום נמי
 הוא סימן דקא מקשינן לקמן וניהוי מקום סימן ופרקינן
 במדרין מדקא מקשינן ופרקינן הכי שמעינן מינה דמקום
 הוא סימן : ר"ש כן אלעזר אומר כל כלי אנפוריא אינו חייב
 להכריז : מאי כלי אנפוריא אמר רב יהודה אמר שמואל
 כלים חדשים שלא שבעתן העין ולית בהו סימן : נפקא מינה
 לאהרורי לצירבא מרבנן בטביעות עינא אי שבעתן העין קים
 ליה בנויהו ומהדרין ליה בטביעות עינא : ואי לא שבעתן
 העין הרי אלו שלו דהא לא קים ליה לצורב' מרבנן בנויהו :
 דאמר רב יהוד' הני תלת מילי עבידי רבנן דמשני בריבוריהו
 במסכתא בפוריא בא שפיוז : למאי נפקא מינה אמר רב
 הונא לאהרורי ליה אכידה בטביעות עינא אי ידעינן ביה
 דלא משני אלא בהני תלת מילי מהדרין ליה : ואי לא לא
 מהדרין ליה : גרסינן בפרק הבא על יבמות א"ר אילעא
 משום רבי יהודה ברבי שמו' מותר לשנות בדברי שלום
 שנ' כה תאמרו ליוסף אנא שא נא יגו' רבי נתן אומר מצוה
 שנ' ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני ויאמר ה'
 עגלה בקר תקח בידך ונגו' : ומסתברא לן דהאי דלא השיב
 לה בתרי הנך תלת מילי משום דהאי לא איצטריכא ליה
 דמצוה

פלו' יבא ויאמר מה אבד וזה כא' ויאמר אני אבדתי חפץ סלוק'
 ועיין בגמר ב"ב ע"ב ב"ב זרס"י וכתו' ועיין כהן בר"ן (ולא
 יכחוס ססדיס לחוש סמא ימלאס נוי ויטלוס : אבל בדבר
 שיש בו סימן כו' רב' נטעמי דחמר דסי' סיעסוי לודרס הוי
 סי' :) וגמטרי סל אבר סגרי חתיכות סל אבר : סיכוין
 משקלותיו שיאמר משקלו ויכוין החמת : סלא סבעתן פטין
 עדיון לא סורגל בראייתן ותסמיטן שיבא מכירן יפה ובטון
 אנפורי כוטריון אין פה ראייב : נפקא מינה כו' וכגון סזס
 סתובען סוז סורכא מרבנן : במסכת סזואלין וקו' ס בידך
 מסכתא פלוני סדורס בגירסא או לאו (אע"פ ססדורס סוז
 לו ויאמר לאו ומדת נכזב :) כפוריא סימסת מטתך יאמר לאו
 מדק כניעות סוז : באוספיוזא שחלוכו על חוספיוככו חס
 קנכו בקבר פניס יפות ויאמר לאו מדה טובה סוז כדי סלא
 יקפכו עליו כני אדם סאיכס מכונגיס להסתכסן עמו תמיד

אלו מציאות פרק ב בנא מציא

למצוה היא : כי איצטריכא ליה דחנך דרשות : מר זוטרא
 חסידא ציגנב ליה כסא דכספא מאושפיזיה חזייה לההוא כהן
 כי רב דמשיה ידיה ונניב אנלימא דחבריה אמר האי הוגא
 דלא איכפת ליה אממונא דחבריה כפתוי ואודי : אמורדי
 ר"ש בן אלעזר בכלים חדשים ששבעתן העין שחייב להכריז :
 ואלו הן כלים חדשים שלא שבעתן העין שאינו חייב להכריז
 בדי מחטיין וצינורות ומחרוזות של קרדומות : וכל אלו
 שאמרו שמצאן אחד אחר אבל מצאן שנים שנים חייב להכריז
 שאי ברי סיכא : דכל דתלו ביה מיהי בד קרו ליה : כי תחיה
 דאמרי' בסוכת עלה אחר בכר אחר : וכן היה רש"כא אומר
 המציל מן הארץ וטן הרוב וטן הנמר וטן הכרדלים ומוזשו של
 ים ומשלוליתו של נהר וחמוצא בסרטיא ופלטיא גדולה ובכל
 מקום שהרבים מצויין שם תרו אלו שלו מפני שהבעלים
 סתיאשין מהן : איבעיא להו כי קאטר ר"ש בן אלעזר ברוב
 גוים אבל ברוב ישראל לא : או דילמא ברוב ישראל נמי :
 דאת"ל אפילו ברוב ישראל פלוגי רבנן עליה או לא ולא
 איפשיט וסוניין דברוב גוים מותר : וברום ישראל נוטרי
 דמכריז : רב יתורה הוה שקיל ואזיל בתריה דמר שמואל
 בשוקא יכי דיסא אמר ליה מצא כאן ארנקי מהו אמר ליה
 הרי אלו שלו : בא ישראל ונתן סימניה מהו א"ל חייב
 להחזיר א"ל תרתי אמרת : אמרת הרי אלו שלו וחדר אמרת
 חייב להחזיר : אמר ליה לפניך טשורת הדין כי הא דאבות
 דשמואל

ויכלו את ממונו : איגנב ליה כסא דכספ' כלו סל אוספיזיכו
 ביה : כדי מחטיין כדי שתולין בו מחטיין : ככורות מזלגות
 קטנים סעוות בזהב : (א' אחד בר אחד ומחרוז אחד :)
 שנים שנים חייב להכריז דמנין הוי סימן : סיכו עכסי חולין :
 עלה א"ל כדל א' בסוכה מתכיא גבי ערביה : ברדלס חולטיס
 ודרכו להרוג חוון ותרביבולין : וכל מקום סהרבי' מכוין
 וחסי' דדבר שיש בו סימן : (ברוב ישראל כמי אמר וטנומא
 מאוס דאיכא איכסי דלא מעלו ושקלו ולח מחזירין : פליגו
 רבנן עליה בתרווייהו) בשוקא דבי דיוסא שמוכרין סס חייטיס
 בתוסיס לדיוסא ורבוס מכויון סס : בתר תליסר ירחי סתא
 מכחם : (לסון סגמר' יהוא גברא דאשכח ארבעס זוזין
 דקיירי בסדינא וסדו גסר ברין אתא לקנייה דרב יכודי א"ל
 זיל חכריו ויהא זוטו של ים סג' שאני נסר ברין כיון דמתקיל
 לא מייחא ויהא רובא ככרוס נינהו כו' שאני נסר ברין דיטרא
 סכרו ליה וישראל כרו ליה כיון דישראל סכרו ליה אימור
 פמטראל נפל וכיון דישראל כרו ליה לא מייחא עכ"ל הגמ'

אלו מציאות פרק כ בנא מציא פא

דשמואל אשכחנהו להנך חמרי במדברא ואהדרגה למרייהו
 לבתר תרוסר ירחי שתא לפני משורת הדין : כי הא דאמר
 רב יוסף והודעת להם זו בית חיותא ארת הדרך זו גמילות
 חסדים ילכו זה ביקור חולי' בה זו קבורה ; ואת המעשרת
 זה הדין : אשר יעשו זה לפני משורת הדין : רבא הורה
 קא אזיל בתריה דרב נחמן בשוקא דגלדאי ואמרי ליה בשוק'
 דרבנן א"ל מצא כאן ארנקי מהו אמר ליה הרי אלו שלו : בא
 ישראל ונתן סימניה מהו אמר ליה הרי אלו שלו : והלוח
 עומד וצורה אמר ליה נעשה בצורה על ביתו שנפל ועל כפינתו
 שטבעה בים ; מתני' ואלו חייב להכריז מצא פירות
 בכלי או כלי כמות שהוא מעורת כביס או כיס כמות שהוא
 צבורי פירות וצבורי מעות ג' מטבעות זו על נכס זו כריכות
 בר"ה וכוונות של בעל הכיס וגיזי צמר חלקוהורת מבית
 האימן כדי יין וברי שמן חייב להכריז : גמ' מעמא דפירות
 בכלי או כלי כמות שהוא מעות כביס או כיס כמות שהוא הא
 כלי ולפניו פירות כיס ולפניו מעות הרי לו שלו פיר' המעות
 והפירות : תנינא להא דתנו רבנן מצא כלי ולפניו פירות
 כיס ולפניו מעות הרי אלו שלו : מקצתן בכלי ומקצתן ע"ג
 קרקע חייב להכריז דהיישונן דלמא לבעל כלי נינהו : ואי
 קשיא לך הא דתניא מצא דבר שאין בו סימן וטאי ניהו פירי'
 בצד

הפירס' ושבכאן וסדו צנסר בירן סיון פירות מוסלכין באותו
 נסר : דמתקיליט בו מכשולים חכמי' וסתומת גדר שטוסיין
 לדגים : ולא מיוחס סבר לא יוכל הנסר להזליכן חוץ
 למכשולים וסיהודי' הוו רגילים לסוכרו ולנקותו ולכרותו
 שישטפו מימיו וסומך סימנא' כשיסכרוה וינחיהו : אימור
 מושראל כפל לסיכך חייב להכריז ולא חמרי' יניח כדאמרי'
 לעיל ברוב גוים לרבנן : לא מיוחס כי אימר שהכורה
 ומכאם : מתני' מצא פירות בכלי וסתם כלויס בו סימן :
 (כמות שהוא ריקן : כיס יש בו סימן לנעלים :) כיצורי
 פירות בגמר' מפרש סימניהו אי מניין או מקום : שלש
 מטבעות זו על גב זו בגמרא מפרש סימניהו : (גמ'
 טעמ' דפירות בכלי בתם הוא דאמר שהפירות לבעל הכלי :
 הא כלי ולפניו פירות הרי אלו הפירות של מוכחו ואפילו נתן
 אחר סימן בכלי יחזור הכלי והפירות ועכב ולא חמרי' מכאן
 מנה כפל : מקצתן בכלי בדבר מוכיח דכך ע"ג קרקע מסך
 דבכלי הוו וחיי' להחזירה לפני סיתן סי' בכלי וכן מעות לבעל
 סכיס : חייב להכריז על הכל ויתן הפירות לכותן סימן בכלי :
 הא דלא חסתייר דסתם כנא חית ליה חוגנים כפוליס לתוכן

אלו מציאות פרק ב בכא מציא

בצד דבר שיש בו סימן ומאי ניהו כלי חייב להכריז דאלמ'
חיישינן דילמא לבעל כלי גינהו והכא קתני מצא כלי ולפניו
פירות הרי אלו שלו ולא חייש לפירי דילמא לבעל כלי
גינהו : אמר רב פפא לא קשיא הא דקתני חייב להכריז
בדאשתתירו ביה מינייהו מירי דחיישינן דילמא הני דקמירי
מיניה אישתפוך : והא דקתני הרי אלו שלו בדלא אשתתיר
ביה מירי דאמרינן אם איתירי דמיניה דמנא אישתפוך הורת
משתייר ביה מינייהו מירי ומדלירי במנא מירי שמע מינה
מאיניש אחרינא נפול ואיניש ליה מיניהו דלית ליה סימנא
בגוייהו ולפיכך הרי הן שלו : ואי בעית אימא הא והא דלא
אשתתיר ביה מירי : ולא קשיא הא דקתני חייב להכריז
במהר' אפיה דמנ' כלפי פירי דאמרי' מחאי מנא נפיל ואירי
למרייהו סימנא בגוייהו ולא איניש מיניהו : והא דקתני הרי
הן שלו דלא מהדר אפיה דמנ' לגבי מירי : ואי בעי' אימנא
הא והא דמהדר אפיה לגבי פירי ולא קשי' הא דקתני הרי
אלו שלו בדאית ליה אוגניס לצנא דאמרי' אי מחאי נפיל הות
משתייר ביה מירי והאי דקתני חייב להכריז בדלירי לירי
אוגניס לצנא דאמרי' אפשר דמיניה נפול והאי דלא אשתתיר
ביה מירי משום דלית ליה אוגניס דליעכבינהו הילכך חייב
להכריז : ג' מטבעי' זה על זה : אר"י מגדלא' והו' שעשוויין
במגדלין אבל משלפי שלחופי כמפוזרו דמו והרי הן שלו :

פירש משלפחי מקצת מטבע זה על מקצת מטבע זה :
כדמתרנמינן בתרגו' א"י שכל את ידיו שלחפינהו לידוהי :
מאי מכריז אמר רבינא טיבעא מכריז : ת"ר המוציא סלע
בשוק מצאו חבירו ואמר לו שלי היא חדשה היא גירזנית
היא של מלך פלוני היא לא אמר כלום : ולא עוד אלא
אפילו שמו כתיב עליה לא אמר כלום שאין סימן למטבע
דאמר אפוקי אפקה ומאיניש אחרינא נפול : מתני' מצא

אחר ואי מהכא נפול הו' משתייר בהו מירי דאוגניס הו' מטבעי
לבו : והו' שעשוויין במגדלין שלשתן רחבן זה מזה והכניח
מלמט' את הרחב ועליו הכיכוכי והקטר שבכולן למעלה
כמגדל זה שעוסיין היסוד רחב ומקטר ועול' וכי מנתי סבי
לחו דרך נפילת הוא אלא דרך היכוח וכי' דעתו לחזור
וליסול וסכחו הילכך נוטל ומכריז וזה בא ונותן סימן וחומר
כמגדל הו' עשוויין : מאי מכריז המוציא ומשכי מכריז טבעי
מטבעות מאתתי וזה אומר שלש הו' על גבזו הילכך דווקא
שלשה חבל תרי לחו סימנא הוא דייטוט מטבעות שנים :
כירזנות היא כרון קיסר כתוב עליה : מתני' מאי אחר

אלו מציאות פרק ב בנא מציעא פב

אחר הגפדה או אחר הגדר גזלורת מקושרו או בשבילי
 שבשדות הרי זה לא יגע בהן : מצא בלי באשפה אם מכוסה
 לא יגע בו ואם מגולה נוטל ומכריז : מצא בגל או בכותל
 ישן הרי אלו שלו : מצא בכותל חדש מחציו ולחוץ שלו
 מחציו ולפנים של בעל הבית : ואם היה משכירו לאחרים
 אפילו מצא בתוך הבית הרי אלו שלו : גמ' מ"ט אמרי
 הני איניש אחרינא איצנעינהי הכא ואי שקיל להו הא לית להו
 למרייהו סימנא בנוייהו למיתא ולמשקלינהו הילכך
 לישבקינהו דליתו מרייהו ולישקלינהו א"ר אבה בר זבד
 אמר רב כל ספק הנחה לכתחילה לא יטול : ואם נטל ל
 יחזיר : מצאו בגל או בכותל ישן הרי אלו שלו תנא מפני
 שיכול לומר של אמוריין הן : והוא דשתוך טפי : מצא
 בכותל חדש : אמר רב אשי סכינא בתר קתא ופיסא בתר
 שנאציה : ומתני' דקתני מחציו ולחוץ שלו וכו' באודר'
 ונסכא : תנא אם היה כותל ממולא מהן חולקים : ואם היה
 משכירו לאחרים אפילו מצא בתוך הבית הרי אלו שלו :
 אמאי וליזיל בתר בתרא אמר רבי שמעון בן לקיש משום בר

קפרא

הגמא סתומ' כותל של עץ או של קנים : גדר של אבני' : לא
 יגע בהן כי הם במקום המסתמ' (קצת ולכך לא יגע בהן וטעמ'
 מס' בגמור' : מכוסה לא יגע בו דאין זו אכידה שיהא מוזכר
 עליה בלא תוכל להתעלם דמסתמר הוא :) מצא בגל של
 אבנים מחומ' שנפלה הרי חילוקו שלו טעמא מס' בגמור' : מחציו
 ולחוץ באחד מחורי כותל הסמוכים לר"ה מצאו מחציו עוביו
 של כותל ולחוץ שלו דאמרינן א' מבני ר"ה נתנו סס ושכח
 ואע"ג דחמרין לעני' ספק הינוח לא יטול והא' ודאי הינוח הוא
 מוקמינן למתני' דשתוך טפידלא ידע דמאן כינהו ובעליו
 כוחשו : גמ' מ"ט כלומר מה טעם דאמר לא יגע בהן :
 ספק הינוח בדבר שאין בו סימן וכל סכן ודאי הינוח :
 לכתחלה לא יטול דאוי שקיל לבר לוכא למרייהו סימנין בקין
 ויפסיד לכך לא יטול והבעלי' זכרו ויבואו ויטלו : ואם נטל
 לא יחזיר דהא לוכא דיהיב סימנין : שיכול לומר לו
 לבעל הגל הו' לבעל הכותל ישן : של אמורים שכוריסין
 אבותינו : דשתוך טפיו העלה חלודה רבב (דאי הוה ישראל
 מנח לה התם) כולי האי לא הוה שביק ליה ב"ה התם : סכינא
 הנמכה באחד מחורי הכתלים : בתר קתא אם קתא לגאו
 בני הבית נתנו סס ואם קתא לבר בני ר"ה נתנו סס סכן דרך
 אחיזה : וכן כיסא בתר שנאציה : באודר' מוכין : נסכא
 פלגא של כסף : ממולא שהכלי הוא מחזיק כל רוחב הכותל :

וכיון

אלו מציאות פרק ב בנא מציא

קמרא כנון שעשאו פונדק לשלשה בני אדם כאחת : ואוקמה
 רב מנשיא בר יעקב בשלשה גוים ורב נחמן אמר אפילו
 תימא בשלשה ישראל מאי טעמא ההוא הנפל מיניה מיאוש
 מימר אמר מכרי איניש אחרונה לא הוה חכא אינהו הוה
 דהו אי דעתיהו לאהרורה הוה מהדרי ליה לאלתר ניהלי
 ופדלא אהרורה דעתיהו למיגולה : ואזרא רב נחמן לטעמיה
 דאמר רב נחמן ראה סלע שנפלה משנים חייב להחזיר מ"ט
 הוה הנפל מיניה לא מיאש מימר אמר מכרי איניש אחרונה
 לא הוה בהראי נקיטנא ליה ואמינא ליה את שקלתה :
 משלשה בני אדם אינו חייב להחזיר מ"ט רההוא הנפל מיניה
 איאוש מיאש אמר למאן נקיטנא לכל חד דנקטינא ליה
 אמר לאו אנא שקלתה : ורבא פליג עליה ואמר אפי' ג'
 חייב להכריז ואפי' דלית ביה שוה פרוטה לכל חד וחד מ"ט
 אימור שותפי נינתו : וחד מיניה אחולי אחלי' למנתיה
 לגבי'

זכיו' בתר בתרא (דסתם שוכר כות כשהוא יוצא מחמס כל
 זוויתיו זכיו' את שלו ויוצא) זמנא באחרון אחרון סכמא
 סס סאלו הראשונים סכחוכבר מאלוכו האחרונים :
 סוכדק מקום שגוברים וטבים לנים סס לולב ח' או סנים
 (בשלשה גוים לאו דוקא ג' דה"ה כמי' לחד ובכלל סיכא הוא
 האחרון אלף משום דבגמר' מוקי לה בתחילה בשלשה ישראל
 ובישראל דוקא בג' בבת ח' הרי חילוקו שלו דמיואש אבל בשנים
 לא מייאש כדמפרש לה רב נחמן משום הכי נקט כמי' גבי גוים
 ג' אבל ה"ה דבא' סני :) אפי' תימא לג' ישראלים אע"פ דאמר
 רוב ישראל חייב להכריז ה"מ סיכא דלא ידע לכוסבו או
 האובד מהשבמי שמכא לא ידע מאי כפל וכסיניע הרגל וכריז
 ואז אתן סי' וחטול אבל הכ' דידע להו לכולהו חיואוש מייאש
 דמימר אמר (וגירסת הגמר' אמרת קמנייסו כמה זמני' ליהדרו
 לו ולא איהדרו לו והסתא ליהדרו חי דעתיהו כו' ופירש"י
 אמרת קמנייסו אמיתו לפניהם תבעיכו ולא יהדרו וכתא
 ליהדרו בתמיב :) נקיטנא ליה כו' (משבענא ליה סבוכת
 היסת) ולא בתיאש מיד כשמשמש ולא מכא נמכא סכא ליד
 זה לפני ייאוש זק"ל כאביו בי"על קנ"ס (אייאוש מייאש אמר
 למאן נקיטנא כו' וחינו יכול להסביעו בטענת סמא שאין
 כסבעין בטענת סמא אלא אותן הסכויין במשנה ואלו כסבעין
 שלא בטענת כו' זא"ת האמקמי יאוש אתי לידיה ואוקומי'
 בילכתא כאביו בי"על קנ"ס ה' אמרן דמעות מידע ידיע מיד
 כרבי יכחק דאמר דחדס עשו למשמש בכיסו כו' :) אפי' ג'
 חייב להכריז כו' דאימר שותפי נינתו ונבאמכיס זה

אלו נציאות פרק ב כבא מציעא פג

לגבי' דהנך : וחילכתא כרבא דכתרא הוא : אמר רבא
 דארי' סלע שנפל' נטלה לפני יאוש ע"מ לגזולה עובר בכולין
 משום בל' תגזול ומשום השב תשיבם ומשום לא תוכל
 להתעלם : ואע"ג דאתררה לאחר יאוש מתנ' בעלמא היא
 דקא יהיב ליה ואיסורא דעבר עבר נטלה לפני יאוש ע"מ
 להחזירה ולאחר יאוש נתכוון לגזולה עוב' משום השב
 תשיבם : חמתין לה עד שנתיאשו הבעלים ממנה ונטלה אינו
 עובר אלא משום לא תוכל להתעלם : ואמר רבא האי מאן
 דחזייה לחבריה דנפל מיניה זוזי כזי חלתא ושקלי' לא מיחיי'
 לאהרוריה מ"ט איאוש איאוש מיניה ואע"ג דאייתי ארבולי
 ומארבל אמר כזי חיכו דנפל מינאי ה"נ נפל' מאיניש אהרינא
 ומשכחנא : מתני' מצא בחנות הרי אלו שלו : בין תיבה
 לחנוני הרי אלו של חנוני : לפני השולחני הרי שלו : בין
 כסא לשולחני הרי אלו של שולחני : לקה פירות מהכירו או
 ששילח לו חברו פירות ומצא בתוכן מעורת הרי אלו שלו :
 ואם

על זה ואין הא' חוסר את חבירו בחלקו ולכי מושמש בכיסו
 ולא מכאן לא חייש מומר אמר ה' מן הסתמין מכאן
 ולכעריכי הוא סוקק ויחזיריכו כי אחר שעה זממא שבה ליד
 זה לפני יאוש (וק"ל כחזי הילכך אע"ג דסלע דבר סתין
 בו סימן הוא חייב להחזיר) ואע"ג דלית ביה סוס פרוט' לכי
 חד ואין כאן תורת השבס חיימר סתמין ניכסו איכא למימר
 דחד מנייביו אחיל מנתיב לגביה חברים זיס כאן תורת
 השבס : נטלה לפני יאוש שלח שהי כדי שיממש זה בכיסו :
 לח תגזול לא סייך אלא בשעת נטילה כמו ויגזול את החנות
 מוד המכרי כדאמר בב"ק לא תוכל להתעלם אינה חוזרה
 אלא לכובש את עיניו זממע מלכסול הילכך הכוונת ע"ת
 להחזיר ולאחר יאוש נתכוון לגזולה אין בהן מתעלם חבל
 השב תשיבם איכא מקנטלס עד שישיבס (המתין לה שעה
 שראי חותה ולא נטלה להחזיר' עבר בלא תוכל להתעלם
 סברי העלים עיניו : בי חלתה בין החולות : ארבולי ארבוכל
 ככרו בכברה : מתני' מלא בחנות הרי אלו שלו דבר
 שאי בו סי' חירי דיהוא דנפל מניבי מייחא כי בכל נכנסין
 כסס : בין התיבה שהחזני יושב לפניו ומקבל מטות סכותמין
 לוונתן בתוכה או ודאי מן החזני כסל : שולחני מחליק
 מעות ונתן מטבעותיו בשלחן שלפניו ויבאין לסחתי' אף
 הם כותמין סס מעותיהן : הרי אלו שלו דאמרי' מן הכא'
 סס נפלו דאס מן השולחני נטלו הים לבס להמלא דינו ולכסא
 שהשלחן מונח עליו : הלוקח פירות מס' בגמ' : (יאוש ביו
 ברורין

אלו מציאות פרק ב כנא מציא

ויאם היו צרורות נוטל ומכריו : גמ' לפני השולחני הרי
 שלו : א"ר אלעזר אפילו צרודין ומונחין לפניו על גבי
 השולחן הרי אלו שלו ממאי מדקתני בין כסא לשולחני הרי
 אלו של שולחני ולא קתני על השלחן הרי אלו של שולחני
 ולא קתני נמי מצא בשלחנות הרי אלו שלו כדקתני ברישא
 אלא קתני לפני השולחני הרי אלו שלו מכלל דהאי לפני
 דקתני אפילו לפניו על השלחן הרי אלו שלו : לקח פירורת
 מחברו : א"ר"ב כל משום רבי ינאי לא שנו לא בלוקח מן התגר
 אבל בלוקח מבעל הבית חייב להחזיר והוא שדשן בעל
 הבית כעצמו אי נמי על ידי עבדיו ושפחתיו הכנעניים מפני
 שידן כירו : אבל לקחן בעל הבית מן התגר אין חייב להחזיר
 מתני' אף השמלה היתה בכלל אלו ולמה יצאת להקיש איה
 לוטר לך מה השמלה מיוחדת שיש בה סימני' ויש לה תובעין
 אף כל דבר שיש בו סימני' ויש לו תובעין חייב להחזיר :
 גמ' בכלל מאי בכלל כל אבדת אחיך : שיש לה תובעין
 לאפוקי לאח' יאוש רליית ליה תובעין : ת"ר אשר תאבד
 ממנו פרט לאבדה שאין בה שוה פרוטה שאינו חייב ליטפל
 בה ולא להחזירה : סימני' וסימני' יניח ולא יתן לא לזה ולא
 לזה : סימני' ועדי' ינתן לבעל עדים : סימני' וסימני' ועד
 אחד עד אחד כמאן דליתיה דמי ויניח : עירי אריגה ועירי
 בפילה ינתן לבעל עירי נפילת דאמרינן זבוגי זבוגי ומטי
 לידה דהאי ונפלה מיניה : מרת ארכו ומרת רחבו תנתן
 למרת ארכו ולא למרת רחבו ראיבא למימר האי שעורי קא
 משער

צרודין היו סי' או קשר או מנין שכתב : (גמ' חסי'
 מונחיס ע"ג הסלחן וכ"ע"ג קרקע :) ולא קתני על הסלחן
 של סולחני זכ"ס בין הכסא ולסולחני : ולא קתני כמי קמא
 צא ולחנות כדקתני רישא מנח בחכות ומדנקט לפני הסולחני
 אף על הסלחן כנושמע : בלוקח מן התגר שאף הוא לקח
 תבואה זו מאכסוס הרבה ולא ידע דמאן כינסו וכיון דלית
 צהן סי' נתייחשו בעעלים : והוא שדשן סב"ה דס התבואה
 צעמנו : מתני' בכלל חלו בגמ' מסרש לה : ולמה יצתה
 וכן תעשה לשאלתו קתם שאלה יס' בה סימני' ויש לה בעלים
 שתובעין אותה כי לא נעשית חלא בידי אדם ולא באת מן
 הספקר : אף כל שיש לו תובעין לאפוקי מידי דידעין ביה
 דמייחש בגמ' (אשר תאבד סתה הרויב חבדכ : סימני' וסימני'
 צחו ב' ונתנו סימני' יניח עד שיבא אליהו : מדת ארכו כו' זה
 כותן מדת ארכו וזה כותן מדת רחבו :) (סעורי מטעם לה חס רחב
 אותה ביד בעלים שיצרה כספיה בעלה מכוסה בכ' חס טבילת

אלו מציאות פרק ב בנא מציא פ

משער לה כד מכסי בה מרה וקאי אבל מרת ארכו לא משתער
 מרת ארכו ורחבו ומרת משקלותיו ינתן למרת משקלותיו
 הוא אומר סימני הגט והיא אומר 'סימני הגט ינתן לה ודוק'
 בנקב יש בצד אות פלונית : הוא אומר סימני החוט שקשור
 בו הגט והיא אומר 'סימני החוט ינתן לה ודוקא במרת ארכו
 אכל בחיורא וסומקא לא : הוא אומר בחפיסה והיא אומר'
 בחפיסה ינתן לו מידע ידעה דכל דאי' ליה בחפיסה מנח לי':
 מתני' עד מתי חייב להכריז עד כדי שידעו בו שכניו
 דברי ר"מ ורבי יהודה אומר ג' רגלים ולאחר הרגל האחרון
 שבעה ימים כדי שילך לביתו ג' ויהזור ג' ויכריז יום אחד :
 גמ' תנא שכיני אבדה מאי שכיני אבדה מקום שגמצאת
 בו אבדה : ת"ר בראשונה כל מי שמוצא אבדה היה מכריז
 עליה ג' רגלים ואחר הרגל האחרון שכעת ימים כדי שילך
 לביתו שלשה ויהזור שלשה ויכריז יום אחד : משחרב בית
 המקדש התקינו שיהיו מכריזין בבתי כנסיות ובבתי מדרשו':
 משרבו האגסין ראמרי אבירתא למלכא התקינו שיהא מודיע
 לשכיניו ומיודעיו ודיו : מתני' אמר את האבדה ולא
 אמר את סימניה הרי זה לא יתן לו : והרמאי אף על פי
 שאמר את סימניה הרי זה לא יתן שנאמר עד דרוש אחיך
 אותו עד שתרוש את אחיך אם רמאי הוא אם אינו רמאי :
 גמ' איתמר רב יהודה אמר אבירה מכריז דחיישינן לרמאי
 רב גרמן אמר גלימא מכריז דלא חיישינן לרמאי דא"כ אין
 לדבר

הוא : הוא אומר סימני הגט ואמר ממני ככל שמלכתי ולא
 גרסתיה : והיא אומרת סימני הגט וממני ככל שנתנו לי
 ונרשתי ינתן לה כי הוא כותבו ויודע הסימנין אבל היא אם
 לא נתנו לה הבעל מסיכון היתה יודעת : בחפס' מכלא את
 הגט : מתני' שכניו מפרס דגמר' : כדי שילך כל א' לביתו
 שלשה משומע הכרוז וידע אם אבד כלום ואם ידע שאבד
 יחזור ג' : ויכריז ווס א' אבי אבדתי וחילוי סימנין שלה (ובגמ'
 פריך דבג' ימים איך סבו' לחזור לסוף א"י) גמ' שכיני מקום
 שכונתו בו האבדה כי איפח למימר שלהן היא : אבירה מכריז
 זה המנהג מכריז סתם אבדה מלאתי וחילוי מוזכר שם החפץ
 שאם הוא מוזכר שם החפץ חיישינן לרמאי שמה שמוע האובד
 מתאונן בין שכיניו טלית נאבדה וזה יודע את סימניה
 (ובסוסימא את מוצאה מכריז טלית מלאתי יקום ויתן סימניה
 שילכך אבדה מכריז וחילוי כותן לב לומר טלית זו אבדתי וחילוי
 סימניה : גלומא מכריז זה שתפאה מוזכר שם ה' סן ולא
 חיישינן לרמאי דא"כ אין לדבר טוף דהשתא כמו כשמכריז
 סתם

אלו מציאות פרק ב בנא מציא

לדבר סוף ומאי אמר ארת האברה ולא אמר את סימניה
 דקתני במתני' ולא אמר סימנין מובהקין דידיה : והלכתא
 כרב נחמן : והרמאי אע"ג שאמר את סימניה וכו' : ת"ר
 בראשונה כל מי שאברה לו אברה היה נותן ארת סימנים
 ונוטלה משרבו הרמאין התקינו שיהו אומרים לו הכא עדים
 שאין רמאי אתה וטול : אברה דרב פפא אירכס ליה חמרא
 אתא לקמיה דרבא בר רב הונא א"ל זיל איתי סהדי דליה
 רמאי את אול איתי סהדי אמר להו ירעיתו כיה דרמאי הוא
 אמרו ליה אין אמר להו אנא רמאה אנא אמרי ליה אנן לאו
 במאה את קאמרין אמר רבה בר רב הונא מיסתברא דליה
 מייתי איניש חובתא לנפשיה והני ודאי מיטעא קא טעו ולא
 אמרי' בכי הא כיון שהניד שוב אינו חוזר ומניד : מתני'

כל דבר שעושה ואוכל יעשה ויאכל : וכל דבר שאינו עושה
 ואוכל ימכר שנאמר והשבותו לו ראה היאך תשיבנו לו :
 מה יהא ברמיס דבי טרפון או' ישחמש בהן לפיכך אם אברו
 חייב באחריותו ר"ע אומר לא ישחמש בהן לפיכך אם אברו
 אינן חייב באחריותן : גמ' יעשה ויאכל עד כמה אמר
 שמואל ער י"ב חדש : תניא גמי הכי כל דבר שעושה ואוכל
 יעשה ויאכל : כגון פרה וחמור מיטפל בהן עד שנים עשר
 חדש מכאן ואילך שם דמיהן ומניחן : עגליו וטויהן מיטפל
 בהן שלשה חדשים מכאן ואילך שם דמיהן ומניחן : אווזין
 ותרנגולין מיטפל בהן שלשים יום מכאן ואילך שם דמיהן
 ומניחן : אמר רב נחמן בר יצחק תרנגולת כבהמה גסה
 דמיה תניא גמי הכי תרנגולת ובהמה גסה מיטפל בהן שנים
 עשר

שתם מוסק ארעתי' כששמע הצירו מתאונן וחו' למזכא חס
 טלית הוא סמכ' זו היא סמכוס : אמרו ליה אין כסבורין הו
 סחיה ליה ידעיתון ציב דלאו רמאי הוא (סכך ביב לו
 לסחילן) מסתברא שום הוה דעת' מתחילה ואין כאן משום
 חוזר ומניד : דלח מותו איכס חונה לנפסיו וכשהצוין לכ"ד
 צטוח הוה שלח ועידו חובתו רק זכותו : מתני' כל דבר
 שעושה ואוכל חס חבידה זו דבר שיכולין להאכילו את
 סכר מעשי וכגון סור וחמור : יעס' ויאכל לא ימכו אותו
 המיכחו חס סכו ועליו מלדרשו סכך חדם כוח לו בבחמתו
 שהכירה בו פטר ולימדה לרצונו : רחם היאך תשיבנו סלח
 תאכילנו חמי דמין סח' כהון זו הסכה : גמ' סס דמיהן מוסקין
 וממח דמים אכלו : עגלים וסייחין דקין סחין עושין
 מטאכה : תרנגולין וזכרים סחין מטוילין בכיס : כבהמה גסה
 דמיה שעושה ואוכל ומטפל בה' ב' חדש ויכול להאכילה דמי
 בכיס

אלו מציאות פרק ב בנא מציעא פה

שש חדש מכאן ואילך שם דמיהם ומניהן : ורמינהי עגלים
 וסייחין מיטפל ל' יום מכאן ואילך מוכרין בכירה דין אווזין
 ותרגולין וכל דבר שטיפולו מרובה יותר משכרו מיטפל
 באם ג' ימים מכאן ואיל' מוכרין בכ"ד קשי' עגלין וסייחין
 אעגלין וסייחין קשי' אווזין ותרגולין אווזין ותרגולין
 עגלים וסייחין אעגלים וסייחין לא קשיא ה"ה דדעיא וה"ה
 דפטמא : אווזין ותרגולין אווזין ותרגולין לא קשיא הא
 ברבוי הא כזוטרי : ושאינו עושה ואוכל : ת"ר והשבותו
 לו ראיה היאך תשיבנו לו שלא יאכיל עגל לעגלים סייח
 לסייחין אווז לאווזין תרגול לתרגולין : מה יהא ברמיש
 דבי טרפזין אומר כו' : עד כאן לא פליגי אלא שנשתמש בהן
 אבל לא נשתמש בהן אם אבדה דברי הכל פטור לימא תהוי
 תיובתא דרב יוסף דאיתמר שומר אבדה רבה אומר כשומר
 חנם דמי ורב יוסף אומר כשומר שכר דמי : אמר לך רב
 יוסף בנביבה ואבדה כולי עלמא לא פליגי דחייב : כי פליגי
 באונסין דשור ד' טרפזין סבר כיון דשרוי ליה רבנן לאשתמושי
 גהו הוה ליה שואל עילויהו ואע"ג דלא אישתמי' בהו כמאן
 דאשתמי' בהו דמי וחייב באונסיו והאי אבדו דקתני מתני'
 דרבה דאמר בפ' הוהב נגנבו בליסטין מזויין אבדו שטבעה
 שפינתו בים : ור"ע סבר לא ישתמש בהן וכיון דלא שרי ליה
 רבנן לאישתמושי בהו לא הוי שואל עליהו הילכך אם אבדו
 בלסטין מזויינין אינו חייב באחריותן דה"ל בשומר שכר
 דאינו

צ"ט סמטלת : הא דרעוא הא דפטימ' הא דקתני סמטת
 חדטוס גהרין מרעה וזמן סמטת סחין טוסולו מרונה וזה
 דקתני ל' יום זמן סחין מרעה וקרוד לפטמא מל חנוסה
 (מה סבנית שדמיה יקרוס) רבנן חוככי רבנן ג' ימים
 גבה חוקימנ בזכרוס וקרין פי' ברבנן ל' יום סחין טוסולן
 מרונה ססן חוככי חילך וחילך בזוטרי ססין קריך לתן
 לפטימא ג' ימים : סלח וחיל עגל לעגלים מן העגלים סממלת
 זכה וחיל לוי דמי עגל : עד כחן לה פלוגי לענין להסתחוב
 באבדתו חלה מטוס סכר שימוש מעות חכל מטוס סכר סימור
 מכוס דמימא גיבו דלה בעי למוקיב רפת' לעני דרעוסק
 במכוס פטור מן המכוס לה מחוייבין ליה ונסתמס דקאמר
 לחו דווקא חלה מטוס סכר שימוש קאמר לפי שמותר
 להסתמס גהו : בשומר שכר וחייב בכניסה ואבדיה וטעמא
 דרבה מטוס דכוס שומר סכר מכוס דרעוסק במכוס פטור מן
 המכוס : כ"ע לה פלוגי דחייב פדון שומר סכר : כדרבה בפ'
 שזכר גבי כני בעיר סמלחו את שקליהו :)

אלו מציאות פרק ב בנא מציא

דאינו הייב באונסין : אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה
 כר' טרפון : ביד רחבה הוי זוזי דיתמי אתא לקמי' דרב
 יוסף א"ל מהו לאישמושי בהו אמר ליה הכי אמר רב יהודה
 אמר שמואל הלכה כרבי טרפון : א"ל אביי והא איתמר עלה
 א"ר חלבו אמר רב הונא למה שנו אלה כדמי אכרה הואיל
 וטרח בהן אבל מעות אכרה לא והני כמעות אכרה דמו א"ל
 זיל לא שבקו לי דאשרי לך : מתני' מצא ספרים קורא
 בהן אחת לשלשים יום : ואם אינו יודע לקרות גוללו אבל
 לא ילמד בהן בתחלה ולא יקרא אחר עמו : מצא כסות
 שנערה אחת לשלשים יום ושוטחה לצורכה אבל לא לכבודו
 כלי כסף וכלי נחשת ישתמש בהן לצורכן אבל לא לשוחקן :
 כלי זהב וכלי זכוכית לא יגע בהן עד שיבא אליהו : מצא
 שק או קופה אם אין דרכו ליטול תרו זה לא יטול : גמ'
 אמר שמואל מצא תפלין שם דמיהן ומניחן לאלתר דמילתא
 דשכיחא היא ברבי בר חבו : ת"ר השואל ספר תורה מחבירו
 ה"ז לא ישאילנו לאחר ופיתחו וקורא בו ובלבד שלא ילמד
 בו לכתחלה : וכן המפקיד ספר תורה אצל חבירו גוללו כל
 י"ב חדש ופיתחו וקורא בו ואם בשכילו פותחו אסור : מאי
 קאמר ה"ק כשהוא גוללו פותחו וקורא בו מותר ואם בשכילו
 פותחו אסור : אמר מר השואל ספר תורה מחבירו לא
 ישאילנו

שמכר' לאחר שנשאל בה כמו שאמרו חכמים : אבל מטות
 אבידך כגון סמך מעות בכיס או שלש מטבעות עשויה
 כמגדלין : מתני' קורא בהן אחת לל' יום שמתעסקין
 בטובין ולפיתחן וכל ספרים שלשן עשוין כגליון : גוללו
 מתחלתו לסופו כדי שוכנס בהן האויר : ולא ילמד בהן
 בתחילה מה שלא למד כבר מפני שצריך להסקות : ולא יקרא
 גור עמו מפני שזה מוסך חכלו וזה מוסך חכלו ונחקרע :
 הוסיף לכתוב לסלוח בה אויר שלא תקנה ולא תחלכה עם :
 לצורכן שמתעסקים בקרקע שצריך לתת בקרקע שזו הוא
 שמירתן ולפי' משתמש בהן למקום : אבל לא לשוחקן לא
 יסתמש בהן זמן ארוך דעו זה יסתקם : לא יגע בהן כדי
 אינו מתעסק בקרקע וזכוכית שמה יסור : שאין דרכו ליטול
 דבר שנכחי הוא לו שאדם חשוב הוא ואין דרכו ליטול
 קופה שלו להכניס מן הדין לבית שמור לא יטול
 ופטור מהשנת אבידה כדילפי מוכתעלמת : גמ' בדכי
 בר חבו בבית פלוס העושה תפילין מכוונס הם הם תמיד לומר
 ויחזיר ויקנה הן הדמים שקבל מהם : בר חבו הוא הים עושה
 תפילין : (גוללו בכל שנים עשר חדש פעם אחת) : מאי חריף

אלו מציאות פרק ב בנא מציא פו

ישאילנו לאהר : מאי איריא ספר תורה אפילו כל מילי נמי
 דאמר דש"כ כל כאן שנה ר' איך השואל רשאי להשאיל ולא
 השוכר רשאי להשכיר ספר תורה איצטריכא ליה סלקא דעתך
 אמינא ניחא ליה לאיניש דלתעכיר מצוה בממוניה קא משמע
 לך ואפילו הכי לא ישאיל : אבל לא ילמד בהן בתחלה ולא
 יקרא אחר עמו : ת"ר מצא ספרים קורא בהן אחת לשלשים
 יום : ולא יקרא פרשה וישנה : ולא יקרא פרשה ויתרגם :
 ולא יפתה בו יותר משלשה דפין : ולא יהו ג' קורין בכרך
 אחד הא שנים קורין : ואי קשיא לך הא דתנן ולא יקרא
 אחר עמו התם בשני עניינים חכא בעניין אחד : מצא בסורת
 מנערה אחת לשלשים יום : והני מילי בדעמרא אבל כדכינתא
 לא דניעור קשה לה : ודעמרא נמי לא אמרן אלא בחד גברא
 ובידא אבל בתרי גברי או בחיטרא לא : תניא לא ישטחינה
 לא על גבי מטה ועל גבי מגוד לצורכו : אבל שוטחה על
 גבי מטה ועל גבי מגוד לצורכה נזרמנו לו אורחי לא ישטחינה
 לא ע"ג מטה ולא ע"ג מגוד בין לצורכו בין לצורכה דחיישינן
 לה משום עינא בישא א"נ משום גנבי : ת"ר המוצא כלי עץ
 משתמש בהן כדי שלא ירקבו : כלי נהשת משתמש בהן
 בחמין אבל לא על ידי האו' מפני שמשחיקרין : כלי כסף
 משתמש בהן בצונן אבל לא בחמין מפני שמשחירין : מגריפות
 וקרדומות ישתמש בהן ברך אבל לא בקשה מפני שמפחיתן
 כלי זהב וכלי זכוכית לא יגע בהן עד שיבא אליהו כדרך
 שאמרו באבדה כך אמרו בפקרון פקרון מאי עבדתיה גביה :

אמר

ספר שבו נוח לסתלקל בטשטו' וקרועב : כאן שנה רבי
 במסכת גיטין תנן הסוכה גט בארץ ישראל הרי זה משלחו ביד
 אחר ואם אמר לו טול סימכה חסן פלו' לא יסלחנו ביד אחר
 (שאין רכוכו סיבא פקדונו ביד אחר) ואמר ר"ל עלה כאן
 שנה רבי במשכ' זו למדנו ר' סתם המסכיו' איך השואל רשאי
 בו דנכולהו שייך לומר אין רכוכו סיבא פקדונו ביד אחר :
 בענין א' בפרטה אחת אין קורין : בשני עניינים זה בדף זה
 וזה בדף זה קורין דלא חתי לשמוטי מסדדי : (אבל בתרי
 גברי טכיס האוחזין בשני ראשים ומנעריין ממתחין אותה
 יותר מדאי וקשה להם :) משום עינא בישא שלא תסלוט בו עין
 הרע של חורחין : א"כ משום גנבי פן יגנבוהו האורחין :
 משתמ' בהן בחמין וכ"ס בטוכן : אבל לא על ידי האור כלו'
 לא יתן הכלי על גבי האור : מגריפות עשויון לגרוף הכירה
 ולהפריט תאנים המדובקות : שמפחיתן פוגמין : פקדון
 מחוי עבדוקוס גביה מה לו להסתמ' בו יבא בעליו ויסתמ' :

אלו מציאות פרק ב בנא מציעא

אמר רב חמא אמר רב ששת בפקרון שהלכו בעליו למדינת
 גוים : מצא שק או קופה אם אין דרכו ליטול ה"ו לא יטול :
 מנא הני מילי דתנו רבנן והתעלמך מהם פעמים שאתה
 מתעלם כיצד היה כהן והוא בבית הקברות וקן ואינה לפי
 כבודו : או שהיתה שלו מרובה משל חבירו : לכך נאמר
 והתעלמת : קרא למאי אילימא לכהן והיא בבית הקברות
 פשיטא השבת אבדרה עשה דכתיב השב תשיבם לאחיך
 וטומאת כהן עשה ולא תעשה עשה דכתיב וקדשתו
 לא תעשה דכתיב לנפש לא יטמא ואין עשה דוחה
 איה לא תעשה ועשה : ואלא לשלוי מרובה משל
 חבירו מדרכ יהודה אמר רב נפקא דיאמר רב יהודה אמר רב
 אפס כי לא יהיה בך אביון שלך קודם לשלכל אדם : אלא
 לזקן ואינה לפי כבודו וקשי' לן והשבת אבד' נמי עשה ולא
 תעשה היא עשה כדאמרי' לא תעשה דכתיב לא תוכל
 לתעלם : ומאי שנא נבי טומאת כהן דקא חשיב ליה לעשה
 ולא תעשה דאית בה ולגבי השבת אבדה לא קא חשיב ליה
 ללא תעשה דאית ליה בה : ומשנינן לא קשיא השבת אבדה
 דאיהי קא דחיא לא קא חשיב ליה ללא תעשה דאית בה
 ומסתברא לן דלא חשיב נכי השבת אבדה ללא תעשה דאית
 בה דלא צריך ליה דלאו איתו דחי אלא עשה לחודיה הוה
 דדחי : וטומאת כהן דמירחיא היא קא חשיב ליה לעש' כהדי
 לא תקשה כי היכי דלא לירחי לחו עשה דהשבת אבדה :
 דלא אשבחן עשה דדחי אלא לא תעשה לחודיה אבד' לא
 תעשה ועשה לא אשבחין ליה דדחי הילכך עשה דהשבת
 אבדה לא דחי ללא תעשה דטומאת כהן משום דאיכא בהדיח
 עשה ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה : תדע כדכתיב
 למהו השבת אבדה מירחיא מקמי עשה דכיבוד אב ואם קא
 השכינן עשה דהשבת אבדה בהדיח לא תעשה דירחיה כי היכי
 דלא לירחי ליה עשה דכיבוד אב ואם : דאמרינן לקטן תנו
 רבנן יכול אמר לו אביו היטמא או שאמר אל החזיר יכול
 ישמע

והתעלמת מהם ללמדך בא שמוקד להתעלם ופעמים שאין
 אתה מתעלם אותו כדכתיב לא תוכל להתעלם : והוא בבית
 הקברות שהאבדה הוא בבית הקברות וסיח אינה לפי כבודו
 שיטובנה לו שהיה בטל ממלחכה שלו בהשבתה ומה שיבטל
 ממלחכתו בהשבתה מרובה מרמי חבדה : לא יפס בך אביון
 לא תביח עבמך לדי עניות : דחייב קא דחיה לח קחטיב ליה
 ללא תעשה דחיה בה כי לא תעשה חוכו בטום מקום כי העסה
 דווקא הוא בדוחה : (יכול אמר לו אביו הטמא למתי והוא

אלו מציאות פרק ב כבא מציא פז

ישמע לו ת"ל איש אמו ואביו תראו וארץ שבתותי תשמורו :
 פעמא דכתב רחמנא את שבתותי תשמורו הא לאו הכי דהי
 ליה : עשה ולא תעשה הוא ואין עשה דוחה את לא תעשה
 ועשה : אמר רב הכישה נתחייב בה : אביי הוה יתיב קמיה
 דרבא הוא חנהו עיזי שקל קלא שדא בהו אמר ליה איחייב
 בהו זיל אהדרינהו : דרכו לתחזיר בשד' ואין דרכו
 לתחזיר בעיר בעיא ולא איפשיט' : הילכך לא יחזור בעיר :
 אמר רבא כל שבשלו מחזיר בשל חבירו מחזיר : כל שבשלו
 טוען ופורק בשל חברו טוען ופורק : ר' ישמעאל ברבי יוסי
 הוה קא איל באורחא פגע ההוא גברא דהוה קא דרי פתכא
 דיאופי והן חריו של דקל אותבינהו וקא מיתפח א"ל דלי לי
 אמר ליה כמה שויאן א"ל פלגא דזוזא יהב ליה פלגא דזוזא
 ואפקרינהו : הדר זכה בהו א"ל דלי יהב ליה פלגא דזוזא
 אחרינא : כיון דחזא דקא בעי למיזבא בהו א"ל לכ"ע מופקד
 ולדיודך לא מופקד ואע"ג דל"א הוי הפקר כה"ג ר' ישמעאל
 ברבי יוסי במילתא בעלמא הוא דאוקמיה : אבל איהו לכולי
 עלמא אפקריה : והא רבי ישמעאל ברבי יוסי זקן היה ואינה
 לפי כבודו הוה ר' ישמעאל ברבי יוסי לפני' משור' חדין הוא
 דעבר דהני רב יוסף והודעת להם זו בית חייהם וכו' : א"י
 יוחנן מפני מה חרבה ירושלם מפני שהעמידו דבריהם על דין
 תורה ולא עשו לפנים משורת הדין : מתני' איזו היא

אברה

בבבן או שאמר לו אל תחזיר אבידה וכול ישמע לו ת"ל איש אמו
 ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו וכו' אבי' ה' כולכם חייבין
 בכבודי) הא לאו הכי דלח כתיב אבי' ה' בסופא דקרא דחי
 עשה דכבוד הספק אבידה אמאי : הכישה זה שאינו לפי
 כבודו כהא' חת להסיב נתחייב להשיבו קואיל וסתחיל בה :
 קלא סול' אב'לע' : דרכו להחזיר בסדה שאין סס'ראיכ כל
 כך ואינו צוש : ואין דרכו להחזיר בעיר כי בעיר צוש הוא
 משכיבו וזוה' מלאו בסדה (מנו אמרו' הסבה מעליה בעינן
 זכיון דלחו דרכיה להחזיר/בעיר לא ליחייב להסתחיל בהסדה
 בסדה מיהת הוא דחייב להסתחיל בהסדה וכיון דתחייב זכיון
 מחמומה מתחייב אף בעיר כמו בהכיס' : טוען ופורק כורק
 משא' מן החמור וטען עליו דכתיב עזב תעזוב הקס תקום :
 פיתכא דאופי משאוי' של עכיס : והא מתפח עמד לפי' : דלי
 לי סטעימי : הדר זכה בה חזר האי' בהו' וקחזיר בהן מן
 דהפקד' : לכ"ע הפקריה חרין בן שלח יכשלו עונרי דרכיס
 כלוקחו אוקו : זה בית חייהם ללמוד לכן אומנות להתפרנס
 זו : מתני' (איזו אבידה שזוה' חייב בה גמולת' שהיא סס

אלו מציאות פרק ב בנא מציא

אברה מצא המור ופרה רועים בדרך אין זה אברה : המור
 וכליו הפוכים פרה רצה בין הכרמים הרי זו אברה : החזירת
 וברחה החזירה וברחה אפילו ארבעה וחמשה פעמים חייב
 שנא' השב תשיבם לאחיק : היה בטל מן הסלע לא יאמר לו
 תן לי סלע אלא נותן לו שכרו כפועל בטל אם יש שם בית דין
 מחנה עמו בפני בית דין : ואם אין שם בית דין בפני מי
 יתנה שלו קודם : גמ' תניא מצא טלית באסטרטיא

קידום באסטרטיא פרה רצה בין הכרמים הרי זו אברה :
 מלית בצד גדר קדרום בצד גדר פרה רועה בין הכרמים
 אין זו אברה : ג' ימים זה אחר זה הרי זו אברה : ראה מיס
 שוטפים ובאים ה"ז גודר בפניהם : אמר רבנא לכל אברת
 אחיק לרבות קרקע : החזירה וברחה החזירה וברחה החזירה
 וברחה : ואימנא השב חרנא זימנא השיבם תרי זימני
 אמר רבנא השב אפילו מאה פעמי' משמע : תשיבם אין
 לי אלא לביתו : לגינתו ולחרבתו מנין ת"ל תשיבם מכל
 מקום : והיכנא דאהרדרה לדוכתא דמינטרנא לא צריך
 דעת בעלים : דאמר מר הכל צריכין דעת בעלים חוץ
 מהשבת אברה לבעלים שהרי ריבתה תורה השבת הרבה :

שלה תשלח שלח אפילו מאה פעמים : תשלח אין לו אלא
 לדבר הרשות לדבר מצוה מנין ת"ל תשלח מכל מקום : עיוב

תשוב

סלא מדעת בעלים : אין זו אבדה ואין חייב להחזיר
 שמדעת הניחוס (ס) רצה בין הכרמי' שמטברין הכרמים
 וגם בין משטברין דמסקבא כדמפרש בגמ' הרי זו
 אבדה וחייב להחזיר : לא יאמר לו תן לי סלע שנטלתי
 ממלאכתך שזה יאמר לו אם עשית מלאכתך היות מרצה טורח
 עכשיו לפימה שטרחת טול : כפועל בטל מ"פ בגמ' : אם יש
 שם ב"ד אם נוח לו לטרוח יותר כדי להרכות סכר ואינו חפץ
 ליבטל ממלאכתו מה יעשה אם יש שם ב"ד שיש ג' בני אדם
 יתנה בפניהם ויאמר ראו שחבו משקכר כך וכך ואי אפסי
 ליפטל ליטול סכר מועט אם תאמרו שחטול סכרי משלם חבי
 חשיב : גמ' איסטרטיא דרך כבושה לרבים : אין זו
 אבדה ולא מחייב בהשבתה : מים שסוטפין ונחין לסד' חבירו
 גודר בפניהם שלא יטפוס : (תרי זימני ואכן תנן שלחה
 וחזרה שלחה וחזרה שלחה וחזרה חסי ד' פעמים חייב :)

לגינתו ולחזרתו מכין רהוי כשכח וסטור : דעת בעלים
 לומר שמור סתק סתורתיה לגינתך בכל צריך דעת בעלים
 גנב ונזקן שהחזירו צריכין להודיע לבעלים ואם לא הודיעו
 ויגבה או רבד חייבין בחזריותן דכיון דלא ידע שהושגה
 לא נוסר לשומרה : שלח בשולח תקן : לדבר הרשות שאין

צריך

אלו מציאות פרק ב בנא מציא פח

תעזוב אין לי אלא בעליו עמו אין בעליו עמו מנין תלמוד
 לומר תעזוב מכל מקום : הקם תקים אין לי אלא בעליו עמו
 אין בעליו עמו מנין ת"ל תקים מכל מקום : מות יומת אין לי
 אלא במיתה הכתובה בו מנין שאם אי אתה יכול להמיתו
 במיתה הכתובה בו שאתה רשאי להמיתו בכל מיתה שאתה
 יכול ת"ל יומת מכל מקום : וכן הכה חכה : השב תשיב
 אין לי אלא שמשכנו ברשות בית דין : משכנו שלא ברשות
 בית דין מנין ת"ל תשיב מכל מקום : וכן חבול תחבול אין
 לי אלא שמשכנו ברשות משכנו שלא ברשות מנין ת"ל
 תחבול מכל מקום : והני תרי קראי למח לי חד לכסות יום
 וחד לכסות לילה : פתוח תפתח אין לי אלא לעניי עירך :
 לעניי עיר אחרת מנין ת"ל תפתח מכל מקום : נתון חתן
 אין לי אלא מתנה מרובה מתנה מועטת מנין ת"ל חתן מ"מ
 הענק תעניק אין לי אלא שנתכרך הבית בגללו : לא
 נתכרך הבית בגללו מנין ת"ל תעניק מ"מ : והעבט תעביטנו
 אין לי אלא שאין לו ואינו רוצה להתפרנ' יש לו ואינו
 רוצה להתפרנס מנין תלמו' לומר תעביטנו מ"מ זו דברי רבי
 יהודה אבל ח"א יש לו ואינו רוצה להתפרנס אין בזקקין לו
 ומה אני מקיים תעביטנו דברה תור' בלשון בני אדם : הוכח
 תוכיח אין לי אלא הרב לתלמיד : תלמיד לרב מנין ת"ל
 תוכיח

כריך לכפור חלא לאוכלה : לדבר מנוח סביה כריך לטור
 זו את המכורע מכיין שלא יטול אם על הכני' ת"ל לתסלק : עזב
 תעזוב פריקה הקם תקים טעינה : שאם אי אתה יכול להמיתו
 במיתה הכתובה בו דכיינו סיוף כנון סבי' בספינ' וכורח ותוכל
 לזרוק כחץ או לטובעו : וכן הכה תכה דעיר הדנחת :
 ברשות בית דין סעעק עליו בבית דין ושלחו סלוחם לתפוס
 מטלטליו דקר' דהסבת הטובט טלוח כתיב דכתיב לעיל
 מוכי' בחון תעמוד והאיש וגו' ואמרין להמן צם המקבל
 בטלוח צ"ד הכתוב מדבר : שלא ברשות צ"ד מכיין
 דכריך הסבה : (סתם חבלה על פי' צ"ד היא דלא סכיח
 דחכיף חוכש ליכנס בבית וליטול מטלטליו שלא ברשות : חד
 לכסות יום וחד לכסות לילה בפר' המקבל מס' להו לקראי
 הכי :) מתנה מועטת מכיין אם אי אפשר לך ליתן מתנה
 מרובה : אין לו חלא סנתכרך הבית בגללו כלומר בסביבו
 דככי כתב קרא חסר כרכך ה' חלסיך תתן לו : (שחין לו ממש
 שיתפרנס : ואינו רוצה להתפרנס משלך במתנה ואמר רחמנא
 בעבט דרך כלוח' :) יש לו ואינו רוצה להתפרנס משלו חלא
 משך מניין סתם חייב להעביטנו וליתן לו דרך מתנה
 וליפרע ממנו אחר מיתה תעביטנו (וככי מס' בפרק מציאות

אלו מציאות פרק ב בנא מציעא

תוכיח מ"מ: גרסי' בפרק כמה בהמ' יוצאה כל שאיפש' לו
 למחות באנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו: על
 צירו ולא מיחה נתפס על אנשי צירו: בכל העולם כולו ולא
 מיחה נתפס על כל העולם כולו: אמר רב פפא והני דבי ריש
 גלותא מיתפסי אכולי עלמא: גרסי' בערכין לא תשנ' ארז
 אחיך בלבבך יכול לא תכנו ולא תסטרנו ולא תקללנו ת"ל
 בלבבך בשנאה שכלב הכתוב מדבר: ומנין לרואה דבר
 מגונה בחכרו שחייב להוכיחו ת"ל היפה תוכיח: הוכיחו
 ולא קיבל מנין שיחזור ויזכיר ת"ל תוכיח: יכול אפילו
 פניו משתנין ת"ל לא תשא עליו חטא: תניא א"ר טרפון
 תמיה אני אם יש בדור הזה שמקבל תוכח אם אמר לו טול
 קיסם מבין שיניך א"ל טול קורה מבין עיניך: אר"א בן
 עזריה תמיה אני אם יש בדור הזה שיכול להוכיח אר"ע תמיה
 אני אם יש בדור הזה שידע להוכיח: א"ר יוחנן בן נורי
 סעיד אני עלי שמים וארץ שהרבה פעמי' לקה עקיבא בן יוסף
 על ידי שהייתי קובל עליו לפני ר"ג ברבי רב"ש שהוסיף בי
 אהבה לקיים מה שנ' אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם
 ויאהבך: גרסי' בפ' שני דיני גזירות אמר אביי האי צורבא
 מדרבנן דרחמו ליה בני מאתיה לאו משום דמעלי אלא משום
 דלא מוכח להו במילי דשמיא: ובפרק חבא על ובמתו
 אמרינן א"ר אלעזר משויבם רבי יהודה ברבי שמעון כשם
 שמצוה על אדם לוטר דבר הנשמע כך מצוה על אדם שלא
 לומר דבר שאינו נשמע רבי אבא אומר הוכיח שנ' אל תוכח
 לץ פן ישנאך עד היכן הוכחה רב אמר עד הכאה ושמואל
 אמר עד קללה ור' יוחנן אמר עד גזיפה: כתנאי ר"א אומר
 עד הכאה ורבי יהושע אומר עד קללה בן עזאי אומר עד
 גזיפה: א"ר יוחנן ושלשתן מקרא אחר דרשו שנ' ויחר אף

האשה: מתפסי אכ"ע כו' יש צידם כח למחות: מטתנין
 בגון דרכים שמתכיים: טול קיסם כלומר טוב מעבירה
 קטנה שבידך אומר למוכיח טול קורה כלו' טוב מעבירה
 גדולה שבידך: (שיודע להוכיח דהך כבוד סלח וכו' פניו
 מנסתנין: קובל עליו כשכיותי רואה בו דבר גכאוי): דרחמיס
 ליה בני מאתיה כלומר שאוכיבם חותו בני צירו: (לומר
 הכשמע דכתיב הוכח תוכיח להוכיח מי שמקבל הימנו: עד
 היכן חדש חייב להוכיח את חברו: עד הכאם עד שיקלפו
 זה ויכה את המוכיח: עד קללה שיקלל את המוכיח דכתיב
 ויחר אף שחל ביהונתן בוכיח לשחול עד מקצף שחול: עד
 פכחה שיכה ב"ב את החכמניו או חסדו: עד שיסגולו ב"ב

אלו מציאות פרק ב בנא מציא פט

שאל ביהונתן ויאמר לו בן נעות המרדות וכתיב ויטל שאול את החנית עליו להכותו מ"ד עד נזיפה דכתיב ויחר אף שאול ביהונתן ומ"ד עד קללה דכתיב לבשתך ולבושרת ערות אמך ומ"ד עד הכאה דכתיב ויטול שאול את החנית : ומ"ד עד גזיפה הא כתיב הכאה וקללה שאני התם אנכי חביבותא יתירתא דהוי לית ליהונתן ברור מסר נפשיה טפי : עד היכן לא ישנה אדם מאכסניא שלו רב אמר עד הכאה ושמאל אמר עד שיפשוילו כליו לאחוריו : וכל כך למה דאמר מר מאכסניא פונם ונפנס : אמר רב יהודה אמר רב מנין שלא ישגה אדם מאכסניא שלו מן התורה שנאמר אל המקום אשר הירד שם אהלו בתחלה ר' יוסי בר' חנינא אמר שחכא וילך למסעיו מאי ביניהו איכא ביניהו מאכסניא דאקראי : הירד בטל מן הסלע וכו' לא יאמר לו תן לי סלע אלא נותן לו שכרו ספועל : תנא כפועל בטל והא לאו בטל הוא אמר אביי כפועל בטל של אותה פלאכה דבטי' טינה : אמר יש שם בית דין מתנה עמו בבית דין : איסור ורב ספרא עבדו עיסקא בהרי הרדי אור' רב ספרא פלגא בלא דעתא דאיסור אתו לקמיה דרבא א"ל זיל אייתי לי תלתא דעלגת' קטייהו אי נמי תרי מנו תלתא : אי נמי תרי דפלגת קמיה ב' תלתא א"ל מנא לך הא א"ל דהנן אס' יש שם ב"ר מתנ' עמו בפ"ד : א"ל מי דמי התם אפוקי מטוג' טמר ופיתן למר הבא אנא דידי שקלי

כלי האכסנאי לאחוריו להסליכן מן הבית : וכל כך למכ לו לסבול : האכסנאי המטב' מאכסנאי שלן פונם צ"ה ונפנס הוא עבדו דאמרו אינסי כמה קסין אלו שלא יכלו לדור יחד : למסעו בדרך שפיה רגיל להנות ממסע למסע סלח סינף בית מלוכו : דאקראי כגון מאכסנאי שנדרך שלן שם במקרה בעלמא שנשקע לו שם חמס למ"ד מהלכו לח חסוכ אלא מאכסנאי קבוע ומ"ד ממסעיו חשיב חסי' דאקראי : והא לאו בטל סכרי טורח צהשבתה (ומתני' תנא נותנין לן כשיעור סירטה פועל ליטול להטרפות ממלאכה ולישב בטל :) של אותה מלאכה דבטיל מינה שמיין כמה אדם רוצה ליטול ולפחות משכרו וליבטל ממלאכה כנידק שעוסק בה ולעסוק במלאכה קלה כזו הכל לפי כובד המלאכה ורובו השכר יש מלאכה שטרחה קלה ושכרה רב ויש חלוף : פלגא כסחורה ולא כיו מעות אלא דבר הכרוך שומא : תרי מגו תלתא שנים מן השלטה (יבואו ויעידו לומר' הויכו :) חותרי שנים החריס שיבואו ויעידו דפלגת קמי' תלקח אסי' שם כ"ד וסתם כ"ד שלטה הו' פלגא חין כח לסן להסתיר ממון מזה לזק

אלו מציאות פרק ב בנא טציעא

שקלי גלוי טילתא בעלמא הוא בתרי סנייא תדע דתנן למנת
מוכרה שלא בפני ב"ר : א"ל אביו ולא איתמר עלה אמר
רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן אינה צריכה בית דין
מוסחין אבל היא צריכה כ"ד הדיוטות : מחני' מצאנן
ברפת אינו חייב בה כ"ה חייב בה : היתה בכית הקבורת
ה"ו לא יטמא לה : אם אמר לו אביו היטמא או שאמר לו אל
תחזיר הרי זה לא ישמע לו : פירק וטען פירק וטען אפילו
ארבעה וחמשה פעמים חייב שנאמר עזוב תעזוב עמו : הלך
וישב לו ואמר הואיל ועליך מצוה אם רצית לפרוק פרוק פטור
שנא' עמו היה זקן או חולה חייב : מצוה מן התורה לפרוק
אבל לא לטעון ר"ש אומר אף לטעון : רבי יוסי הגלילי
אומר אם היה עליו יותר ממשאו אין זקוק לו שנא' תחרת
משאו משאו שהוא יכול לעמוד בו : גמ' ת"ר הרי שאמר
לו אביו היטמא או שאמר לו אל תחזיר יכול ישמע לו ת"ל
איש אמו ואביו תיראו ונו' כולכם חייבין בכבודי : מצוה
מן התורה לפרוק אבל לא לטעון פרישנא מצוה מן התורה
לפרק עמו בחנם ולא לטעון בחנם אלא בשכר : תנינא להא
דחנו רבנן פריקה בחנם טעיגה בשכר ר"ש אומר זדה וזה
בחנם : וקיימא לן כרבנן : ת"ר אוהב לפרוק ושונא לטעון
מצוה לטעון עם השונא כדי לכופף את יצרו : ושונא שאמר
שונא ישראל ולא שונא שבאומות : שניהן אוהבין שניהן
שונאין מצוה לפרוק משום צער בעלי חיים : ת"ר כי תראה
יכול
בפחו' מג' : גילוי מילתא בעלמ' הוא טידע שחלקתי בשוה :
חלמנא סניזונת מנכסי יתומים מוכרת למזונות שלא בפני ב"ר
וזבלנא טירחו סניס שלא תמכור בזול : מתכו' (מכא
ברפת טאינה מתעב חת בבהמה שבתוכה להיות צורחת
ויזכאה זחף גב טאינה משתמרת טאינה נעולה ואס באת
לכאת יזכאה חפילו הכי אינו חייב בה) היתה בבית הקברו'
זהו כהן : או שאמר לו חביו אל תחזיר וסיח במקום שנות'
לו לילך סס : מכוס מן התורה : הלך וישב לו הבעלים :
חבל לא לטעון מפרש בגמ' : גמ' וחביו קראו וגו' חבו
כ' אעפ"י שאמרתי לך ירח את חבד' חביו חזון לסניכס וחם
אמר לך חבד' עבור על דברו לחלל שנת אל תשמע לו :
פרי' כ בחנם כדמסיק מטוס צער צ"ח : מדדה עמו לאחר
שהטעינו שמו יחזור ויסול : (מה"מ דאלו קודם : לא יכיס
בך רביון כזהר מן העניות) סוף הכ' לודי כך שאעפ"י שכל
הטוב עליו הכתוב יס' לאדם לוכנס לפני מסורת הדין וכל
דקדק שלו קודם חסלה בכסד מרובה ומוכה שחם לא כו'
פירק

אלו מציאות פרק ב בבא מציעא ז

יכול מרחוק ת"ל כי הפנע אי כי תפנע יכול פניעה ממש ת"ל
 כי תראה הא ביצד ראייה שיש בה פניעה : שיערו חכמים
 אח משבע ומחצה כמיל וזה הוא ריש : ומדרה עמו עד פרקת
 אמר רבה בר רב הונא ונוטל שכר : ר' יוסי הגלילי אומר
 אם היה עליו יותר ממשאו אין זקוק לו : וליהא לדר' יוסי
 הגלילי : מתני' אכדתו ואכדת אביו שלו קודמת :

אכדתו ואכדת רבו שלו קודמת : אכדת אביו ואכדת רבו של
 רבו קודמת לשל אביו שאביו הביאו לחיי הע"ה ורבו
 שלמדו חכמה הביאו לחיי העולם הבא : ואם היה אביו
 שקול כנגד רבו אכדת אביו קודמת : אביו ורבו נושאים
 במשא מניח את של רבו ואח"כ מניח את של אביו : אביו
 ורבו שכויים בשבייה פודה את רבו ואח"כ פודה את אביו :
 ואם היה אביו ת"ח פודה את אביו ואח"כ פודה את רבו :

גמ' מנא ה"מ אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא אפס
 כי לא יהיה בך אביון שלך קודם לשל כל אדם : אמר רב
 יהוד' אמר רב כל המקיף בעצמו כך סוף כא לידי כך כלומר
 כל הנמנע מלעשות מצוה או מלסייע אחר הביירו בדי שלא
 יעני סוף בא לידי עוני : ת"ר רבו שאמרו רבו שלמדו חכמה
 ולא רבו שלמדו מקרא ומשנה דברי ר"מ רבי יהודה אומר כל
 שרוב חכמתו ממנו ר' יוסי אומר אפי' לא האיר עיניו אלא
 במשנה אחת זה הוציא רבו : אמר רבא כנון רב שחורה
 דאסברין לי זוהמא ליכטרא : שמואל קרע מאניה על ההוי
 מרבנן דאסבריה אחר יורד לאמרת השחי ואחד פותח כיון
 פירוש שהיה מוריד ידו עד שחיו ואח"כ היה פותח : ואחד

פיתח

פרק מטליו גמילות חסדים וזרקה וקוף שיכטרך לכריות :
 שלמדו חכמת ספרות טעמי המשנה שלח יכו סותרות זו את זו
 וטעמי באיסור וביקור והחזוק והפסוק דהיינו קלמוד :
 (מקרא תורה כביאים כקובי' משכ' כמו סבן סנויות ואין טעמן
 מ' ג' ב' כל שרו חכמתו הימנו אם מקרא אם משכ' אם תלמו' :
 שחור עניו סבדיעו משנה אחד שלח ה"ה יכול להכין :
 דאסברין זיכמא ליכטרא משנה כבד' טהרות ולא כויתו יודע
 מ' כלי הוח ולומדני סביא כף גדולה שמסקלון בה זוהס
 שקדירה וזקלקת לכדין : קרע מחניה קרע שאין מתחחס
 כדין תלמיד על הרב : א' יורד לחמת הסחי משנה היא
 במסכת תמיד הכל ה' כנסין שחרות לפתוח דלתו כדיכל מי
 סוכ' בדישון מוצא הפנימי כו' וסגי מפתחות בידו כו' כיון
 פתח : (עומדיו זה מפני זה כדין תלמיד לרב לסי סהיו יושבין
 תמיד גבית המדרש אחד ומקטין ומסרקין וכולן למדי זה מוס' :

לרבו

המפקיד פרק ג בבא מציעא

יתח כנגדו מכיון ולא היה צריך להוריד ידו : אמר עולא
תלמידי חכמים שבבבל עומדין זה מפני זה וקורעים זה על זה
ולענין אברה במקום אביהן אינן מחזירין עד שיהא רבו
טובהק :

סליק פירקא

לרכו מוצהק שרוב חכמתו ממנו כר' יהודה :

סליק פירקא

המפקיד אצל חבירו בהמה או כלים ונגנבו או שאברך
שילם ולא רוצה לישבע שהרי אמרו שומר חנם
נשבע ויוצא נמצא הגנב משלם תשלומי כפל ומכר משלם
תשלומי ארבעה וחמשה ולמי משלם למי שהפקדון אצלו
נשבע ולא רצה לשלם נמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח
ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמש למי משלם לבעל הפקדון
גמ' שילם ולא רצה לישבע א"ר היא בר אבא א"ר יוחנן
לא שילם שילם ממש אלא כיון שאמר הריני משלם אע"פ
שלא שילם תניא כותיה דר' יוחנן השוכר מחבירו פרה
ונגנבה ואמר הריני משלם ואיני נשבע ואח"כ נמצא הגנב
משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה לשוכר : והא
אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם אמר רבא נעשה כאומר
לו לכשתגנב ותרצה ותשלם תחא פרתו קנויה לך מעכשיו :
איכא דאמרי קמוך לגניבתה תחא קנויה לך : ואיכא בינייהו
לגניבה

המפקיד ולא רצה לישבע שבועת שומרון שלא משעבו
ולא שלא בו יד שהיה יכול ליפטר בשבועה זו
שהרי אמרו בו : למי שהפקדון אצלו לנפקד משל' דכיון
דשילם קניב כל תשלומים וזנמ' מס' טעמא : גמ' השוכר
פרה ונגנבה כו' אע"פ שהשוכר חייב בגניבה ואבידה מ"מ
אם רצה לשקר ולישב' שבחנם' היה נפטר בשבועה הישכך
כו' אמר רבנא וחיוב עמו בקרן נקנה לו הכפל : זכא ק"ן
אדם מקנה דש' לו ושיאך הקנו לו בעלים כפל זה שעדיין לא
בתחייב בו גנב : נעשה כשומר נשעה שמוסר' לו דקיס להן
פרכין דגיה' לבעלים סיהו בטוחים בקרן וסיידי ספק כפל
בעמיד לכא' ס' שומרון זכוי כאילו מפרס כו' מ' שחם הגניב
שתה' הסרה קנויו' לו למפרע משע' מסירה (כמ' למפרע
בשנב' הגנב סל' סומ' היתה) דפרה כבר הוי בעול : (לכשתגנב
וקרע

המפקיד פרק ג נבא מציעא צא

לגניבה דקיימא באגמא : אמר רב הונא אמר רב אמר הריני משלם משביעין אותו שבועה שאיננה ברשותו מאי טעמא דחיישינן שמא עיניו נתן כה : אמר רב פפא שומר חנם שאמר פשעתי מקני ליה כפילא דאי בעי פטר נפשיה בגנבה ואכרה : שומר שכר שאמר נגנבה מקני ליה כפילא דאי בעי פטר נפשיה בשכור ומתה : שואל אע"פ ששילם לא מקני ליה כפילא במאי הוה ליה למיפטר נפשיה במתה מחמת מלאכה מתה מחמת מלאכה לא שכיחא : וליתא לדרב פפא בשואל אלא אם שילם מקני ליה כפילא דקיימא לן כרב זביד דאמר שואל ער שישלם : מ"ט הואיל וכל הנארה שלו אי עביד מילתא יחירתא ושילם מקני ליה כפילא כדיבורא לא מקני ליה כפילא : ותני' כותיה השואל פרה מחברו ונגנבה וקדם השואל ושילם ואח"כ נמצא הנגב משלם תשלומי כפל לשואל אמר השומר איני משלם וחזר ואמר הריני משלם הא קאמר הריני משלם ומקני ליה כפילא : אכל אמר הריני משלם וחזר ואמר איני משלם אמר הריני משלם ומת ואמרו הבנים אין אנו משלמין : שלמו הבנים כגון שלא הספיק לחבוע אביהם ער שמת ואח"כ תבע ארת בניו ושלמו לו : שלמו הבנים לבנים : שילם הוא בעצמו מחצה שאל שתי פרות ושילם אחת מהן : שאל משותפין ושילם לא' מהן : שותפין ששאלו ושילם א' מהן : שאל מן האשה ושילם לבעלה : אשה ששאלה ושילם בעלה : כל אלו עלו בתיקו והולקין דקיימא

עתידיה ותשלם אם תשלם לו הקרן : סמוך לגניבתה טעה אחת לפני גניבתה תהא הפרה חנווייה לך וכיחא כבר היה בעולם : דקיימא באגם בשעת גניבה ללוטכא בתרא לא קנייה ליה כפילא דהא סמוך לגניבתה לא היתה בחכירו (סתהא חכירו קונה לו ומסיכה הו' סעתא לא הו'וי ובמאי נקבה) זא"ת תקנו לו מסיכה ראשונה שמשכה לו ע"מ לקנותה טעה הסמוכה לגניבתה הא אמרינן בכתובות דהאשה שנכללה בכסו' האומר לחכירו משוך פרה זו ולא תיקני לך אלא לאקר שלמים לא קנה : (משביעין אותו אע"פ שהוא משלם דחיישינן שמא עיניו נתן כה : ש"ח שאומר פשעתי כו' כל חיובי ופטורי דד' שומרין ולפי' מקראי לקמן בפר' השואל ש"ח יסנע על הכל אם לא פסע והשואל משלם את הכל כו"א שכר והשוכר פטורין מן החוכסין וחייבין בגניבה ואבידה : במתה מקמת מלאכה שואל פטור במתה מחמת מלאכה דר' חווייה לה דא"ל להכי חוסלת ליה ולא לאוקמה בכילתא : וכל הנאה שלו שיהיה עושה בה מלאכתו בלא שום שכר :)

המפקיד פרק ג בנא מציעא

וקיימא לן ממון המוטל בספק חולקין : והני מילי בא"י אבל
 בבבל קנס' הוא ולא מנכינן ביה בבבל : ואי קדים חד מיניהו
 ותפס לא מפקינן מיניה בין בבבל בין בארץ ישראל : גרסינן
 בפירק הגזול קמא תבעיהו בעלים לשומר ונשבע ושילם ואח"כ
 הוכר הנגב קרנא לשומר כפל למי אביי אמר לבעל פקדון
 כיון ראטרחיה בשבועה לא מיקניא ליה כפיליה ורבא אמר
 למי שהפקדון אצלו כיון דשילם איקנייה ליה כפילא :
 וקיימא לן כרבא : וגרסינן התם אמר רב ששרת הכופר
 בפקדון נעשה עליו גזלן וקנאו וחייב באונסיו : ואוקימנא
 בדאיתיה לפקדון בביתיה והוא ידע בעידנא דכפריה : אבל
 ליתיה בביתיה א"נ לא הוה ידע ביה לא מיחייב באונסין לא
 עד דמשתבע רלא אפקיד גביה ולא מירי : ההוא גברא
 דאפקיד כיפי גבי חבריה א"ל הב לי כיפאי א"ל לא ידענא
 היכא אנחתינחו אתא לקמיה דרב נחמן א"ל כל לא ידענא
 פשיעותא היא זיל שלים : לא שילם אנבייה רב נחמן לאפרגיה
 מיניה לסוף אישתכ' כיפי ואייקור אמר רב נחמן הדרי כיפי
 למריהו וחדרא אפרגא למרה : אמר רבה הוה יתיבנא קמיה
 דרב נחמן ופירקין דהמפקי' הוה ואמינא ליה שילם ולא רצה
 לישבע ולא אהדר לי ולא מירי : ושפיר עכר דלא אהדר לי
 ולא מירי : מ"ס התם לא אטרחיה לכי דינא הכא אטרחיה
 לכי דינא דהא הדר אנבייה לאפרגיה בעל כרחיה :
 לימא קא סבר רב נחמן שומא הדרא לעולם לא שאני התם
 דשומא בטעות הואי דהא הוו כיפי מעיקרא ואמרי נהורדי
 שומא הדרא עד תריסר ירחי שתת : אמר אמימר אנא

נהרדעאה

בדיובור' דהריני חסלם לא מקני ליה בעלים כפל שאין זו סוס
 טובה שמוטל עליו להניח דעתו של בעל שהשאלה לו חנם
 אכל אם שילם מקני ליה כפילא : וחזר ואמר איני משלם
 ומבעיא לן מי אמרינן הדר כיב או דילמא במנולתיה קאי ורק
 דחויי קא מדחי ליה כל חילו עלו בתיקו ועיין בגמ' בדר' ל"ד
 ע"ב : כיפי כזמי : ואייקור יתר על בדמיה סטרע לבעלים :
 הוה יתיבנא כשדן דין זה ופירקין דהמפקיד הוה בסרת
 זה היינו עוסקין : ואמינא ליה הקסיתי לו מן מתכותין
 דשילם ולא רצה לישבע דקתני מתכותין דמקני ליה כפילא
 והאי כמי שיפס דייביב ליה אפרג' וליקני רוחא דאייקור :
 שומא הדרא נכסילוס טעמו ב"ד לכ"ח חוזרין לו חנם כותן
 מנות לכ"ח כי הכא דהדר אפרגא למריה : דשומא בטעות
 הוה דסבור הוה שנאגדו הכזמים ולא הוה כן דהא כוה כיפי
 מעיקרא סהרו בתחילת השומא היו הכזמים בידו ולא הוה

המפקיד פרק ג בבא מציעא צב

בהרדעא אגא וסבירא לי דשומא הררא לעולם : והילכתא
 שומא הררא לעולם משום שנאמר ועשית הישר והטוב בעיני
 ה' : פשיטא שמו ליה לבעל חוב ואזיל איתו ושמה לבעל
 חוב דיריה אמרינן ליה לא עריפת מגברא דאתית מחמתיה :
 זבנה אורתה יחכה במתנה הני אדעתא דארעא נחות אדעתא
 דווא לא נחות ולא הררא : שמו לה לאשה או שמו מיגרה
 דאיתת' ואינסיבא בעל בנכסי אשתו לוקח הוי לא מהדר ולא
 מהדרין ליה דא"ר יוסי ברבי חנינא באושא התקינן האשה
 שמכרה נכסי מלוג שלה ומתה הבעל מוציא מיד הלוקחות :
 אנבייה איהו מדעתיה בחובו פליגי בה רב אחא ורבינא חך
 אמר הררא וחד אמר לא הררא : מאן דאמר לא הררא דהא
 מדעתא דנפשיה אנבייה והא זביני מעלייה הוה : ומ"ד
 הררא סבר לא מדעתיה דנפשי' אנבייה ולא מעלו זבינייה
 הוא

יודע ואלו היה יודע שכן לא היה שם לו הטרקלין אבל שומא
 שכ"ד שמין על שאין לו מעות והוא חייב הוי כמכר גמור
 ואינה חוזרת : אמרי לב"ח שני לא עדיפת מב"ח הראשון
 שבית מכוחו שגם הו"ה היה כריך להחזירה ויעול מעות מן
 הבעלים משום ועשית הישר והטוב : זבנא אורתה כו' ב"ח
 ששמו לו קרקע ומכר' או הורשה או נתנה לאחר : הכי
 אחרונים הלוקח או היושע או המקבל מתנה אדעתה דארעא
 נחות סיבא הקרקע שלהם ולא שיקבלו המעות ולא דמי לב"ח
 (דאילו ב"ח אית ביה משום ועשית הישר והטוב דאמרו' לא
 סיה לך עליו אלא מעות וברי הן לך) אבל אילו קרקע קנו
 ואנסיבא אפי' לא שמאתן לבעלה בכתובתה להיות נכסי ב"ח
 ברזל שהן קנוין לבעל אלא עיכבתו לעצמה להיות נכסי מלוג
 קהרן שלה ובעל אוכל פירות : בעל בנכסי מלוג של אשתו
 לוקח הוה דין לוקח נתנו לו חכמים ביוכך לא מיעדר אס שמן
 לאשה ואינסב' ומתה וירשה בעלה כדאמרן זבנא אדעתא
 דארעא נחות ולא בעי לאשה ורו' לב"ח ולא מהדרין ליה
 בזבנא דשמו מיכה לאשה ואינסבא ומתה זבנא הבעל לתת
 במעות לב"ח וליטול הקרקע לא מהדרין ליה ולא מצי למימר
 יורש חני וכו' פודה קרקע מוריש וכו' כלוקח שויה רבנן
 ולא יורש : האשה שמכרה בנכסי מלוג להיות לבעל אוכל
 פירות בחייה וגוף הקרקע יהיה ללוקח לכשתמות : ומתה
 הבעל המוכיא גוף הקרקע מיד הלוקחות אלמא כלוקח שויה
 רבנן וא"ל חני לקחתי ראשון דאי כשאר יורש שמכר חביו
 נכסיו בחייו אין לו ירושה בהן : אנבייה אוהו גבי שומא
 דלעיל קאי כלומ' אס לא שמו לו ב"ד אלא ח"ל ליה לב"ח

המפקיד פרק ג בנא מציעא

הוא וזא דאגבייה ולא אתא לבי דינא מחמת כיסופא דעביד
הכי : וק"ל דכל היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה כדברי
המקיל הילכך אי אגבייה הלוח לכלוח מרעת' דנפשיה שלא
בב"ד לא הדרא : מאימתי אכיל פירי האי דיהבינן ליה
בשומא אמר רבה מבי מטיא אדרכתא ליריה אביי אמר עידיו
בחייתומו זכין לו רבא אמר מבי שלמא יומי אכרזתא :

מתני' השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כדרכה
ישבע השוכר שמתה כדרכה והשואל משלם לשוכר א"ר יוסי
כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו אלא תחזור פרה
לבעלים : גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי
יוסי : אמר רבא הילכתא שומר שמסר לשומר חייב : ולא
שיבעיא שומר שפר שמסר לשומר חנם דגרועי גרעה לשמירתו
אלא אפילו שומר חנם שמסר לשומר שכר דעלווי עלייה
לשמירתו חייב דא"ל אנת מהימנת לי בשבועתי האיך לא
מהימן לי בשבועתי : והיינו דלא כאביי דקאמר טעם משום
דא"ל אין רצוני שיהא פקדוני ביד אהרן שמעית סיגה דהיכא
דאיכא עדים דנטרת שומר בתרא כי אורחא וגאנס' לא מיחיי'
שומר קמא לשלומי דהא ליכא שבועתי דלימנא ליה אנת
מהימנת לי בשבועתי האיך לא מהימן לי בשבועתי : ואע"ג
דאמר אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר כדאמרינן בניטין
(בפ' כל הגט) ואם אמר לו סול לי ממנה הפץ פלו' ה"ו לא
ישלחו

מעצמו טול קרקע זה בחובך : מאמתו אכל פירי מי ששמו
לו ב"ד קרקע בחובו (מאימתי היא קצווי' לו לאכול פירות) :
אדרכתא לאחר כ' יום שנססק הדין דאמרו' בב"ק דב"ד כותבין
אדרכתא שטר פסק דין הנכסי ליה שבכל מקום שימצאם
שיקח אותם ומוסרין הסטר למלוה : עידיו בחייתומו מיום
שנחתם (סטר האדרכתא בב"ד אעפ"י שלא בא לידו : מבי
שלמו יומי אכרזתא לאחר שבחה אדרכתא לידו ומכא אח"כ
נכסים הוצק ליה לב"ד וב"ד מכריוון דיטאכאן קרקע למכור
בדאמרוין בערכין ואם בא זה וקיבלה ביותר ממה ששמוה
אחרים מוסרין אותה בידו (ובאחר שכלו ימי הכרזת
זכונס' ערכין בפ' סוס היתומים מט' כמה זמנים מכריוון
ועד דשלמו הכך זמני הוי פירו דלוה) : מתני' השוכר
פרה מחבירו ועמד השוכר והשאילה לאחר לעשות בה כל ימי
שכירתו : ישבע השוכר למשכיר : שמתה כדרכה ופטור
שהשוכר אינו חייב באונסין והשואל שהיה חייב באונסין מט'
לשוכר : גמ' היכא דאיכא עדים ה"ה חס שומר ראשון
יודע שיזבל לישבע כדקתני מתני' ישבע שוכר שנתה כדרכה
בדמיותי

המפקיד פרק ג בבא מציעא צג

ישלחו ביד אח' שאין רצוני שיהא פקדוני ביד אח' ואמרינן
 עלה א"ר לקיש כאן שנה ר' אין השואל רשאי להשאיל ולא
 השוכר רשאי להשכיר ה"מ לכתחילה אבל דיעבר אע"ג דאינו
 רשאי אי איכא סהרי דלא פשע בה לא מחייבינן ליה דהא
 גבי השוכר פרה מחבירו והשואילם לאחר ומת' כדרכה כיון
 דליכא פשיעות' דהא מתה כדרכה לא מחייב שוכר לשלומי
 מדיליה ואע"ג דהשואילה לאח' ושמעו' מינה דלא סבירא לן
 כר"מ דאמר כל המעביר על דעת בעל הכית נקרא גזולן : הנחו
 גינאי דכל יומא חור מפקרו מרייהו גבי ההיא סבתא יומא
 חד אפקידו גבי חד מינייהו שמע קל דבי הילולא אפקדינהו
 גבה ההיא סבתא אראול ואתא אינגוב אתה לקמיה דרב
 פטריה : דלא יכלו למימר אנת מהימנת לן בשבועה ההיא
 לא מהימנא לן : דהא אינהו גופיהו כל יומא גבה דההיא
 סבתא חור מפקרו : איתמר פשע בה ויצאת לאגס ומתה
 כדרכה אביי שסמיה דרבה אמר חייב וכל דיינא דלא דאין
 כי האי דינא לאו דיינא הוא : דלא מיבעיא למ"ד תחילתו
 בפשיעה וסופו באונס חייב הכא חייב : אלא אפי' למ"ד
 תחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור הכא חייב מ"ס הבלא
 דאנמא קטלה : רבא משמיה דרבה אמר פטור וכל דיינא
 דלא דאין כי האי דינא לאו דיינא הוא ולא מיבעיא למ"ד
 תחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור דהכא פטור אלא אפילו
 למ"ד תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב הכא פטור מ"ס
 מלאך המות הוא דאנסח מה לי הכא ומה לי התם : ומודת
 אביי דאי הררא לגבי מרה ומתה פטור מ"ט דהא הדרא ליה
 ולא

בדמייתי מיניה ראיה בסמוך : מרייכו מרא שלם : שמש
 קול דבי הלולא כספא חזל ופסקדיכו לגבה דההיא סבתא :
 פשע בכ שלא נעל בפניה כראוי : ויכאת לחגס מקום שאיכה
 משתמרת סס אלל זאבים ולא אלל גככי ומיהו לא חכלוה לא
 זאבי' ולא גככי : ומת דהוי תחילתו בפשיעה שמיא יטרפוה
 זאבים וסוכו לא חזרה באותה פשיעה אלל בדבר שהוה
 חגס : לא מבעיא למ"ד לקמן גבי יהוש דאוקיב זוזי דפקדון
 בצריפא דחורבכו דהוה פשיעות' לגבי כור' ונטירות' לעכוין
 גככיס ואינגוב ונכיבה לגבי ס"ח חגס הוה : הבלא דאנמא
 קטלה ויכחותה לחגס הוה פשיעותא לגבי מיתתה דאיכא למימ'
 חס היתס בבית לא היתס מתה דהבלא במכזי כאן בחגס
 קטלה חבל התס ליכא פשיעותא לעכוין גככיס אלל לעכוין
 כורא : מה לי הכא כו' חבל גבי זוזי חס שימרה כהלכתס דק"ל
 דחין לכספוס שמירה אלל בקרקע לא נגככו שמש (ואע"ג דק"ל

המפקיד פרק ג בבא מציעא

ולאו הבלא דאגמ' קטלה וטורה רבא כל היכא דגנבה גנב
מאגס ומתה כדרכה כי גנב דחייב מ"ט אי נמי שמקרה מלאך
המורת כי גנב הוה קיימא : איכא מ"ד הילכתא כאביי
ואע"ג דק"ל כל היכא דפליגי אביי ורבא הלכה כרבא בהא
הילכתא כאביי דהא כהדיא אמרינן והילכתא תחלתו בפשיע'
וסופו באונס חייב : ואנן לא ס"ל הכי אלא דהילכתא כרבא
דק"ל כל היכא דפליגי אביי ורבא הילכתא כרבא בר מיע"ל
קנ"ס ואע"ג דק"ל תחלתו בפשיערה וסופו באונס חייב ח"מ
דנטרינהו באורחה דהוי נטירות' לענין מידי ופשיעותא לענין
מידי אחרינא ואיכא אורחא אחריתי דאי עביד לה לא הוה
מטי לה אונסא : הילכך אע"ג דאיתניס מיחייב דאמרינן אי
לאו דפשע בה לענין ההוא מידי אחרינא לא הוה מטי לה
אונסא : כגון ההוא דאמרינן דההוא דאפקיד זוזי גבי
חבריה אתבינהו בצריסא דאורבני ואיגניכו אמר רב יוסף
אע"ג דלענין גנבי נטירותא היא לענין נורא פשיעותא היא
תחלתו בפשיערה וסופו באונס חייב דאי קברינהו בארעא
כדאמר שמואל כספים אין להן שמירה אלא בקרקע לא הוה
מיגנבי ולא מיתליא בהו נורא : הילכך מיחייב בגניבה
ואע"ג דאונס דאי לאו דפשע לענין נורא לא הוה מיתניסא
ומחא טעמא אמרינן תחלתו בפשיערה וסופו באונס חייב
דהוה אונסא דגניבה מחמת פשיעותא דנורא הוא ולהכי
חייב דלא נטרה כדאיבעי לי' : אכל הכא לענין מתה כדרכה
מאי נטירתה הוי ליה למיעבד כי היכי דלא ליקטלה מלאך
המות הילכך אע"ג דקיימא לן תחלתו בפשיערה וסופו באונס
חייב הכא פטור מהאי טעמא דכתבינן והיינו טעמיה דרבא
וטעמא תריצא הוא וליכא עליה פירכא והילכתא כותירי :
ואע"ג דאקשינן עליה דאביי ופריק ההוא פירוקא שינוי
בעלמא הוא ולא סמכינן עליה : ואי קשיא לך הא דנרסינן

בפרק

בצריסא דאורבני אין דרך גנבים לנקש סס מעות ואונס הוא
מיהו על ידי סלח שמר כדון שמורת' אבדו אבל פרה זו אס'
היתה בבית נמי היתה מתה : כל היכא דגנב' גנב מאגס סזהו
דבר מהוה פשיע' אכל ויחיה' ללגס אע"ס יססוסה מתה כי
גנב חייב ולא אמרו' חי הוי בבית סגור כנוי סוס מתה :
מ"ט כו' משעת גניב הוי חכודה מן העולם דאי נמי שבקא
מלאך המות כי גנב הוי קיימא הילכך החיוב בל' לו על סעת
הגניבה ולענין גניבה הוי פשיע' : מחו לחו דעל בעידנא
דעילוי חוכסו ואס' חייב : תחלתו בפשיע' לגבי מוזיקוס
קטנו' קלו' סיכול להכיל וסוכו באונס סכא ארי וזב סחין
יכול

המפקיד פרק ג בבא מציעא צד

צפרק השוכר את הפועלים איתבי' אביי לרבה רועה שהיה
 רועה והניח עדרו ובא לעיר ובא זאב וטרף ארי ודרם אין
 אומדין אילו היה שם היה מציל אלא אומדין אותי אם היה
 יכול להציל חייב ואם לאו פטור מאי לאו דעל בעידנ' דעיילי
 אינשי לא דעל בעידנא דלא עיילי אינשי אי הכי אימא סיפא
 ואם לאו פטור אמאי פטור תחילתו בפשיעה וסופו באינס הוא
 לחייב דשמעת מינה דחיבא דתחילתו בפשיעה אפי' איתניס
 שלא מחמת פשיעה חייב ההוא מימרא דאביי ורבה הוא ולא
 עדיף מהאי מימרא ראית להו הכא וכבר דחייה רבא : והאי
 מתניתא דרועה שהיה רועה כפשטה סבירא לן דאומדין
 אותו אם יכול להציל חייב ואם לאו פטור ודקא מוקי לה
 אביי דעל בעידן דעיילין אינשי וקא מוקי' לה רבה דשמע
 קול ארי ועאל שינוי' הוא ולא סמכינן אשינויי' אלא בין דעל
 בעידנא דעיילין אינשי בין בעיד' דלא עיילין אינשי אי הוה
 יכול להציל אפי' על ידי רועים ומקלו' חייב ואם לאו פטור :
 מתני' אמר לשנים נולתי את אחד מכם מנה ואיני יודע
 אי זה הוא : אביו של אחד מכם הפקיד אצלי מנה ואיני יודע
 אי זה הוא : גותן לזה מנה ולזה מנה שהוד' מפי עצמו :
 גמ' דייקי' מדקתני שהוד' מפי עצמו מכלל דאינהו לא
 קא תבעי ליה אלא בבא לצאת ידי שמים עסקינן ומשים הכי
 גותן לזה מנה ולזה מנה : רמדינא ליכא עליה לשלומי אלא
 חד מנה : אבל היכא דקא תבעי ליה אינהו וכל חד מיניהו
 אמר לדירי גזל משתבע כל חד מיניהו כגולה רגולי לדירית
 דשקיל מיניה מנה : דתנן גזל אחד מחמשה בני אדם ואינו
 יודע אי זה מהן גזל וכל אחד ואחד אומר אותי גזל מניח
 גולה כיניהן ומסתלק דברי ר' טרפון ר"ע אומר אין זו דרך
 מוציאתו מידי עבירה ער שישלם גולה לכל אחד ואחד
 דקיימא לן הלכה כר"ע מחבירו : ואע"ג דקיימא לן מספקא
 לא מפקינן ממינא אלא אמרינן אוקי סמונא בחזקת מריה
 בדאמרינן מנה לי בידך וחלה אומר איני יודע רב נחמן ור'
 יוחנן

וכול להכול מכן : כפשוטא סביר' לן כגון דעל בעידנא דלא
 עיילי חייב ואם"כ פטור באין יכול לסבול כיון שאין החוסס
 בה מחמת הפשיעה כדפרישית : מתכו שהודס מפי עצמו
 הואיל והודס קפי עצמו וכי' מס' טעמא מיכ הוא : גמ'
 מכלל דאוינסו לא תבעו ליה דכוו' סמא וסמא ולכך לא מחייב
 מדוכא אלא לכאת ידי סמים : אבל היכא דקא תבע ליה
 וטוענוס כריח וזהו טוען סמא כרי' עדיף מסמא ולכך חייב
 מדוכא וכן הלכתא דהיכא דהוס ליה למידק כגון שלא הפקיד

המפקיד פרק ג בנא מציעא

יוחנן אמרי פטור וק"ל כוותיהו הכנא היינו מעמא דחייב
 דקנסא קנסוה רבנן משום דעבד איסורא : כראמרי עליה
 בגמ' קידש קתני בעל לא קתני גזל קתני לקח לא קתני :
 ואמרי מאי קידש קידש בביארה להודיעך כחו דר' עקיבא
 דאע"ג דלא עבד אלא איסורא דרבנן קנים ונותן כתובה לכל
 אחת ואחת וכ"ש גזל דעבד איסורא דאורייתא דקנים ליה
 שמשלם גזלה לכל אחת וא' אבל לקח מקח מה' בני אדם ואינו
 יודע מאיזה מהם לקח דלא קא עבד איסורא בין לר' טרפון
 בין לר' ע' נותן דמי מקח ביניהן ומסתל' ובהכי סלק' שמעתא
 התם : וההיא דקתני הכא אביו של א' מכס הפקיד אצלי
 מנה ואינו יודע אי זה הוא נותן לזה מנה ולזה מנה דאלמא
 מספיק' מפקין ממונא ורמינן עלה הא דקתני סופא שנים
 שהפקירו אצל אחד זה מנה וזה מאתים זה אומר מאתים שלי
 וזה אומר מאתים שלי נות' לזה מנה' ולזה מנה והשא' יהא
 מונח עד שיבא אליהו דאלמא מספיקא לא מפקין ממונא :
 ופריק רבא האי דקתני רישא נותן לזה מנה ולזה מנה שנמצ'
 מפסיד מנה משלו משום פשיעותא דיליה הוא דהוה ליה
 למכתב שמא דגברא דאפקיר גביה כי היכי דלא ליחליף ליה :
 וסיפא דקתני אינו מפסיד כלו' אלא נותן לזה מנה ולזה מנה
 והשאר יהא מונח עד שיבא אליהו כגון שהפקירו שניהם אצלו
 בכרך אחד זה מנה וזה מאתים דלא הוה ליה למירק : דכיון
 דאפקירו תרווייהו בהדי הדדי כחד זימנא בכרך אח' אמר להו
 אתון גופיכו לא קפדיתו אהדדי : הילכך לא מיחייב לשלומו
 בדרידה כלום דאינהו קא פשעי בדרידהו איהו לא קא פשע וכן
 אילכה : מתני' (שנים שהפקירו אצל אחד זה מנה וזה מאתים
 זה אומר מאתי' שלי וזה אומר מאתים שלי נותן לזה מנה ולזה
 מנה והשאר יהא מונח עד שיבא אליהו א"ר יוסי א"ב מה הפסיד'
 הרמאי אלא הכל יהא מונח עד שיבא אליהו : וכן שני כלים

אחד

כי אם א' או שנים זה שלא בפני זה בשמא ושמא חייב' לכחית
 ידי שמים ובברייתא ושמא חייב' בדינא חסי' לר' עקיב' אבל היבא
 דלח' ה' ל' למידיק כגון בשנים שהפקירו זה בפני זה זה מנה
 וזה מאתים פטור חסי' מלכחית ידי שמים חסי' בברייתא ושמא :
 כגון שהפקירו שניהם אצלו בכרך א' כו' וגרסתא בגמ' סופא
 בעסה כמי שהפקירו לו בכרך ח' דלח' ה' ל' למידיק כגון
 דאפקירו תרווייהו בהדי הדדי כו' דכיון דהפקירו זה בפני זה
 גילו דעתן שלא חסדו זה את זה לומר שמא חסדו יתבט
 המאתים : מתני' וכן שני כלים שהפקירו שני כלים
 א' יסב מנה וא' יסב חלק : זה אומר סופא שלי וזה אומר

היפה

המפקיד פרק ג בנא מציעא צה

אחרי יפה מנה וא' יפה אלף זה אומר יפה שלי וזה אומר יפה שלי
 שלי גותן את הקטן לאחר מהן ומתוך הגדול משלם דמי קטן
 לשני והשאר יהא מונח עד שיבא אליהו : א"ר יוסי א"כ מה
 הפסיד הרמאי אלא הכל יהא מונח עד שיבא אליהו : המפקיד
 פירות אצל חבירו אפי' הן אכודין ה"ז לא יגע בהן רשב"ג
 אומר ומכרם בפני ב"ד מפני השבת אברה לבעלים : גמ'
 אמר רבה בר בר חנא א"ר יוחנן מחלוקת בכרי חסרונן :
 אבל ביתר מכרי חסרונן דברי הכל מוכרין בכ"ד : איתמר
 רבה בר יעקב א"ר יוחנן הלכה כרשב"ג ורבא אמר רב נחמן
 הלכה כדברי חכמים : והילכתא כרפס' רב נחמן דבחרין
 הוא : ת"ר המפקיד אצל חבירו פירות והריקבו יין והחמיץ :
 שמן והבאיש דבש והדביש הריו זור לא יגע בהן דברי ר"פ
 וחכ"א עושה לו תקנה ומוכרין בכ"ד : וכשהוא מוכרין מוכרין
 לאחרים : ואין מוכרין לעצמו : כיוצא בו גבאי צדקה שאין
 להם עניי' פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן : גבאי תמחוי
 שאין להם עניי' לחלק מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמן :
 חזינן לרבואת' דאוקמו לחכמים דבריותא כדרשב"ג דמתני'
 ואפקוה מהילכתא משום דקא פסק רב נחמן הכא כחכמים
 דמתניתין ואנן לא סבירא לן הכי : דהאי דקתני בכריחא
 לענין יין והחמיץ שמן והבאיש דבש והדביש ליתא במתני'
 כל עיקר רחא אמרינן בגמרא דבתקנתו קנקני' פליגי דר"פ
 סבר להפסד מרובה דאינון הפידו' ביתר מכרי חסרונן חששו :
 והאי

היפה שלו (לאחר זמן כשבאו ליטול פקדונן : ומתוך הגדול
 כותן דמי הקטן לשני סיסברנו וספאר יסא מוכח עד שיבא
 אליהו : (מה הפסיד רמאי א"כ לעולם לא יודע על האמת :)
 חס' הן אכודין על ידי עכברים או על ידי רקבון : לא יגע
 בהן כדי למוכרן : גמ' מחלוקת דמתני' בכרי חסרונן
 כדרך חסרון שאר תבואות כמו שמשו במתני' לחיטין ולאורז
 ע' חסאי קבין לכור אבל חס אכודין ותר מכרי חסרונן חסילו
 רבנן מודו דיומכרם בבית דין : והדביש יכא טעם דוקסו
 והחמיץ כמו וככל תבואתי תשרש תעקר שרטיה : עושה להן
 תקנה מב' בתלמוד' דהתקנה היא לקנקני' סלח' ופסדו עוד
 (דכסכו ויקלקל חס וספא עוד בתוכו דחילו לדבש ושמן מה
 תקנה יש עוד סלח' כל הקילקול בעתיד לבא כבר בא הוא :
 ומוכר השמן לנילדחי לסוך נורות והדבש לכתוסף דגמלי גמל
 שגבו כמות ומסוקב מחמת משחוי : ואין מוכרין לנעמן סלח'
 יחטוהו סהן לקחו לעצמן בזול : פורטין מהליפין פרוטות
 נחוסת כי ספרוטות נתעפסות ונפסלות : תמחוי מאכל סגובין

המפקיד פרק ג בבא מציעא

והא איזן והחמי' שמן והבאיש רבש ותרכיש כיון דקם קפ
 ולא נתוסף ביה פסידא הילכך לא יגע בהן ואם משום הפסד
 קנקנים הפסד מועד היא ולהפסד מועט לא חששו : ורבנן
 דפליגי עליה סברי להפסד מועט נמי חששו ומזבין ליה להאי
 איזן שהחמיץ ושמן שהבאיש' ורבש שהדביש ואע"ג דקם ולג
 מתוסף ביה פסידא משום תקנ' קנקנים רלא ליפסדן והאי
 מילתא ליתא במתני' : הילכך הלכה נמי כרבנן דבריתא :
 גרסי' כפסחים אמר רבינ' בר רב אדא א"ר יצחק מעשה מארס
 אחר שהפקיד דסקיא מלאה חמץ אצל יוחנן הקוקא ונקבורת
 עכברו' והיה חמץ מבצבץ ויוצא : ובא ושאל לר' שעת
 ראשונה אמר לו המתן שנייה אמר לו המתן שלישיית אמר לו
 המתן רביעית אמר לו המתן חמישי' : אמר לו צא ומכרת
 בשוק : תניא הוורד לנכסי שבויים איזן מוציאין אותם מידו
 ולא עוד אלא אפי' שמע שממשמשיין ובאין וקדם ותלש ואכל
 הרי זה זריו ונשכר : ואלו הן נכסי שבויים הרי שנשבת
 אחיו או אביו או אח' מן המורשיין והלכו להן למדינ' הים
 ושמעו בהן שמתו : הוורד לנכסי נטושיין מוציאין אותם מידו
 ואלו הן נכסי נטושיין הרי שהידו אביו או אחיו או אחר מן
 המורשיין כאן והלכו להן למדינת הים ולא שמעו בהן שמתו
 וקפץ וירד לתיך נחלה : אמר רשב"ג שמעתי שהנטושיים
 כשבויים : הוורד לנכסי נטושיין מוציאין אותן מידו ואלו
 הן נכסי נטושיין הרי שהיה אחיו או אביו אחד מן המורשיין
 כאן ואין ידוע להיכן הלכו : מאי שנא הנך דקרו להו נטושים
 ומ"ש הני דקרו להו נטושים : נטושים רבעל כרחם דכתיב
 והשביעי'

מבעלי בתים לחלק בכל יום לעניים : כיון דקם קס ואיזן
 מתקלקלין יותר אבל שאר פירות הם הולכין ומרקיבין תמיד
 יותר : וכא' ושאל את רבי וערב ססח כיה : ח"ל המתן שלי
 יבאו הבעלים עכמן : חמשיית ח"ל כא' ומכרו בשוק דמכאן
 וחילך איזן רתוי יותר אם יבואו דתולין כל חמש ולא סורקיין
 אבל למוכרו לנזים שרו או להאכיל לנכמס ושורפיין בתחילת
 טס : והוורד לנכסי שבוי הקרו' לו רתוי ליורשו :
 שממשמשיין ובאים הבעלים : וקדם ותלש פירות שנסו וואכל
 קודם שבאו הבעלים : הרי זה זריו וממכר לזכות בשלו טרס
 ופסיד ונטכר בוריוזות : ואילו הן שבויים שאין מוציאין מידו :
 שהנטושים שלא שמעו בו שמתו כשבוי שמעו בו שמתו ואיזן
 מוציאין מידו : רטושים שהניחום בעליהן מדעתן והלכו להן
 דכיון דהיב להן לכוות הורידוהו לנכסיו ולא כוב ש"מ דלא
 פיתח ליה : ונטושים שנעשים על כרחן כגון שנכסו :

המפקיד פרק ג בבא מציעא צו

והשביעי' תשמטנ' ונטשה : רטושים דמדעתן דכתיב אם
 על בניס רוטשה : אמר רב נחמן אמר שמואל שכוי שנשכת
 מורדין קרוב לנכסיו יצא לדעת אין מורדין קרוב לנכסיו :
 ובורת מהמת מרדין הרי הוא כשכוי ומורדין קרוב לנכסיו:
 תנא וכולן שמיין להן כאריס : דכיון דלא סמכא דעתיהו
 דחיישי' דילמא אתי מרה דאדעא ומפיק ליה מינייהו תקינו
 להן דשמיין להן כאריס כי היכי דלא ליפסדינהו : אמר רב
 יהודה אמר שמואל שבויו שנשב' והניה קמה לקצור ענבים
 ליבצר תמרו' לגרור זיתי' למסוק ב"ד יוררני לנכסיו ומעמידין
 להן אפוסרופוס וקוצר ובוצר וגורר ומוסק : ואח"כ מורדין
 קרוב לנכסיו : אבל מקמי הכי אין יורד לנכסיו דחיישינן
 דילמא שמיט ואכיל להו : ולוקים אפוסרופא לעולם
 אפוסרופא לדיקנני לא מוקמינן אמר רב הונא אין מורדיס
 קטן לנכסי שכוי : ולא קרוב לנכסי קטן : ולא קרוב

מחמת

ונטשה בעל כרח' בגזתה מזוזה הקב"ה : דכתיב אם על
 הבנים רוטשה וכיונו מדעתם בלא שבייה דנכסי חיירי פסטיה
 דקרא סבא מורך בלבנס ועוזבים אם על הבנים והולכין
 מחימת האויב שירוחים סן יבוא האויב עליוס מתחום : רוטש'
 בעזב' : יצא לדעת אין מורדין קרוב לנכסיו דכיון דהאי
 ססוי בדעתו ולא כוה ס"מ לא כיחא ליה שירדו לנכסיו :
 (מחמת מרדין סכרנ' את הנפש ופרסאי הורגין על שפכו'
 דמוס כדאמרו' בב"ק מרדין היא רביחה בלשון פרסי וכן מפ'
 בשערי דרב האי גאון :) וכולן אנטוסיין דרשב"ג קאי אם
 יבואו הבבלים יטלו אילו בשבח הקרקע ובהירות כמנהג
 ארובי המקום : תקינו ליה רבנן ליטול כאריס : כי היכי
 דלא ליפסדינהו סלא יקלקלו הקרקעות סלא יזאז' ולא יעבוד
 ולא יזרע כראוי סירא סן יבואו הבבלים כיון סלא שמתו נבן
 שמתו : מעמידין אפוסרופוס לסכנים דבר המוכן ויהא שמור
 לבבלים ואחר כך מורדין קרוב לבסבית וליטול כאריס :
 וזוקים אפוסרופוס לעולם סלא יטול כלום : אפוסרופא
 לדיקנני לא מוקמינן אין ב"ד טורחין לבקש אפוסרופוס
 לאכסיו גדולים סנתמלא וקנס לפי סלא ימכחזו דבסלמא
 ליתמו איכא דשמע להו והוי אפוסרופא לדבר מזוה אבב'
 לדיקנני לא שמעי להו : אין מורדין קטן לנכסי שכוי אפי'
 סוא ראוי לזורסו דקא מפסיד להו ומוטב שיורידו להס איס
 בכרי ולא קרוב הראוי לזרס בנכסי קטן לעשות ולאכול דכיון
 דקטן לא ידע למחויי אתא האי קרוב לאחזוקי נבן
 ולומר לחלק ירושתו איני בא (וטוב להס לסוריד איס בכרי

המפקיד פרק ג בנא מציעא

שחמת קרוב בנכסי קטן: לא קטן לנכסי שבוי דילמא מפסדי להו: ולא קרוב לנכסי קטן כיון דלא מחי אתי לאחזוקי בהו: ולא קרוב מחמת קרוב בנכסי קטן באחי דאמא: אמר רבא ש"ט מדרב הונא אין מחזיקין בנכסי קטן ואפילו הגדיל: ולא אמרן אלא באח דאבא אבל באח דאמא לית לן בה ובאח דאבא נמי לא אמרן אלא בארעא אבל בבתי לן בה וברעא נמי לא אמרן אלא דלא עביד עיטרא אבל עביד עיטרא קלא אית להון: ולא היא לא שניא אחי דאבא ולא שניא אחי דאימא ולא שניא ארעאתא ולא שניא בתי ולא שניא עביד עיטרא ולא שניא דלא עביד עיטרא לא מחתינן: איחמר משמיה רב צמח גאון זצ"ל מעורר קטן ממנין עליהן אפילו קרוב: דאמרינן מעיינין איניש דמעלי ושמו ניכסיה ולא פליג

דלא מחי למטען בהו ירושה: ולא קרוב מחמת קרוב בנכסי קטן כגין קטן שיש לו אח מחזיקו אח מחזיקו יש לו אח מחזיקו דאיש נכרי הוא אבל קטן אין מורידין אותו אח מחזיקו בנכסי קטן נחמת קרוב אחיו של זה שהוא חק של קטן דחתי לאחזוקי בהן לכבוד אחיו ואמר נכסים הללו של אחי מאמי הם שנפלו לו מאביו ואלו לחלקו ביהו: דאחי דאימא בדפוסת שזה אח מן האם לאחיו של קטן מן האב: ש"ט מרב הונא דאמר אין מורידין קרוב לנכסי קטן שמה מחזיק בהן מחמת ירושה אבל אחר שאין לו טענת ירושה מורידין ולא חיישינן שמה יטעון אביו של קטן מכרם לו ואכלתים שני חזקה ש"ט אין מחזיקין בנכסי קטן אם לא אכלו בפני האב ג' שנים אין ג' שנים שאוכלן בפני קטן חזק: ואפי' הגדיל שקטן מסירך לתוכו ואכלו ג' שנים בפניו משהגדיל לא הווי חזקה דהואיל ותחילת ירושתו לקובו הווי קטן לא ידע כשהגדיל שהן של אביו ולא מכך לא מיחה דאין ס"ל לרב הונא דמחזיקין בהן משהגדיל הווי מחתינן בכרי לנכסי קטן שמה יבא בידו משהגדיל ויטעון אתה מכרת לי משגדלת ואכלתי שני חזקה: ולא אמרן דאין מורידין קרוב לנכסי קטן: אלא באחי דאבא אחיו מאבני שיטעון בהן כל ירושה: ארעא שדות: אבא דבתי לית לן בה שהשכינים מעידין עליהם שבאו לחלקו של קטן: עוטר' שטר חלוק' כשחלקו מתחלה רק בכמות לא פרו מתרגמינן במתא לא עטרו לא הפליגו מהם: לא שניא אחי דאמא פן יאמר של אחי היו נכסי מלוג ואביו של קטן צעל אחיו הווי מוחזק בהן מחמת שהוא אוכל פירות וזהו אית דורס לאחי ולא ירסה ואינו יורס הכיון מחמת אמיל' ש עביד עיטרא אף על גב דעיטרה קלא אית ליה גבי יתומי החמיר

המפקיד פרק ג בנא מציעא זז

פליגי רבנן בין רחוק לקרוב : ואף רב הונא דאמר ולא קרוב
 לנכסי קטן כמקרקעי קאמר ולא במעות : הילכך מעות קטן
 יהבינן להו אפי' לקרובין : ההיא סבתא דהוה לר' תלת
 בנתא אישתבאי איהי וחדא כרתא : והנך תרתי בנת' שכיב'
 חדא מיניהו ושקא ינוקא : ואמר אביי היכי לייעביד לוקמינהו
 לניכסי בידא דאחתא דילמא שכיבא סבתא ואין מורידין
 קרוב לניכסי קטן : לוקמינהו בידא דינוקא דילמא לא שכיב'
 סבתא ואין מורידין קטן לנכסי שבוי : אמר אביי הילכך
 פלגא יהבינן לאחתא : ואידך פלגא מוקמינן לי' אפוטרופא :
 רבא אמר מנו דמוקמינן אפוטרופא לפלגא מוקמינן אפוטרופ'
 צמי לאידך פלגא : לסוף שמעו דשכיבא סבתא אמר אביי
 תילתא יהבינן לאחתא : ותילתא יהבינן לינוקא : ואידך
 תילתא דנקא יהבינן לאחת' ואידך דנקא מוקמי' לי' אפוטרופ'
 לינוקא : רבא אמר מנו דמוקמינן אפוטרופא לדנקא מוקמי'
 אפוטרופא נמי לאידך דנקא : והילכתא כרבא : מרי בר
 איסק ואמרי לר' הונא בר איסק אתא לירא אחא מבי חוזאי
 א"ל אחור אנא פלוג לי כנכסיך א"ל לא ידענא לך אתא
 לקמיה דרב הסדא אמר ליה שפיר קאמר לך דכתיב ויכר

יוסף

וחשו אפיו עביד עיטרא : היכי לייעביד כנכסי דסבתא שאין
 וכו' יודעין אס קוים' אס מתא : בידא דאחתא דהלכתא
 ברשב"ג דקיס ליה שמואל כוותיה : דלמא שכיבא סבתא ויש
 לקטן חלק כהן סטן שלו מחמת אמו או שמה חזיין שלו שמת
 מתו סתי השבויות : לוקמינהו לפלגא דנכסי בידא דינוקא
 היכא למוחס דלמא לא שכיבא סבתא ואין לו חלק בהן ואין
 מורידין קטן לנכסי שבוי : פלגא יהבינן לאחתא ממה נפסד
 אס מתו סתי השבויות הרי זה יורשת חזיין ואס לאו מורידין
 קרוב לנכסי שבוי : מוקמי' בסוטרופוס ולא מחתינן קטן
 לזויהו דלמא לא שכיבא ואין מורידין קטן לנכסי שבוי :
 לסו' שמעו דשכיבא סבתא לסוף שמעו שמתה בזקנ' ועל דבת
 שנסבות לא שמעו : תילתא יהבינן כו' דהא זדחי שלים
 כנכסים לזו זשלוש לקטן : דנקא סתות חכי השלוש : זשכיבן
 לאחתא ממה נפסד אס מתה האחות הרי חכי חלקה לזו ואס
 לאו מורידין קרוב לנכסי שבוי : ואידך דכתא לא יהבינן לה
 שמה של קטן אס ואין מורידין קרוב לנכסי קטן : אחא ליה
 אחא מבי חוזאי טהלך חביו לבו חוזאי זנשא טס אשה וילדה
 לו את זה וחור מרי לכחן וירד לנכסי חביו זנא זה אחריי לזמן
 שרוב ותבעו חלקו : שפיר קאמר לך שחינו מכירך ואין זה
 דמחות שכיבא מחלף לא היה לך חתימת זקן ועכשיו באת

בחתומת

המפקיד פרק ג בבא מציעא

יוסף את אחיו והם לא הכירוהו מלמד שיצא בלא חתימת
 זקן ובא בחתימת זקן א"ל זיל אייתי סהדי דאחיה ארת א"ל
 אית ליה סהדי ודחלי מיניה דגברא אלמא הוא : א"ל לאידך
 זיל את אייתיגהו א"ל דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראי'
 אמר ליה הכי דאיננא לך ולכל אלמי חברך : א"ל סוף סוף
 אתו סהדי ומסהדי לי א"ל תרתי לא עכדי : לסוף אתו
 סהדי דאחיה הוא וא"ל זיל פלוג ליה : א"ל ליפלוג לי גמי
 מפריסי ובוסתני דשתל א"ל שפיר קאמר לך דתנן הנית
 בניס גדולים וקטנים והשביחו הגדולים את הנכסים השביחו
 לאמצע : א"ל אביי נוי דמי התם גדולים ידעי וקא מחלי
 גבי קטנים הכא מי ידע דמחיל : איגלגל מילתא ומסת לקמי'
 דרבי אמי אמר להו גדולה מזו אמרו שמיין להן כאריס השתא
 דידיה נמי לא יהבינן ליה : אהדרוה לקמיה דרב חסדא
 אמר להו מי דמי התם ברשות בית דין נחורת הכי לאו
 ברשות ב"ד נחורת ועוד קטן הוא ואין מורידין קרוב
 בנכסי קטן אהדרוה לקמיה דרבי אמי אמר להו לא
 סיימוה קמאי דקטן הוא : והילכתא ברב חסדא :
 וקשיא דאביי ליתא משום דקטן הוא ואין מורידין קרוב
 לנכסי קטן הילכך אע"ג דלא ידע דמחיל השביח לאמצע :
 אבל גדול ולא ידע דאייתי דמחיל גביה לא השביח לאמצע
 אלא

בחתימת זקן : ויכר יוסף את אחיו שכסוףא מהם כיו כולם
 חתומי זקן והם לא הכירוהו סיכא מאכלם בלא חתימת זקן
 ובא בחתימת זקן : א"ל לאידך למרו : זיל את ואייתניס
 אותן עדים עכמן שיש לזה שבחו מסס ומכירים בו מי הוא
 הכיחם ויעידו סאיכו בן אביך או בקש עדים אחרים שיעידו :
 א"ל מרו לרב חסדא אי מינחוי דחלימה תועלות : סוף סוף
 אתו סהדי ומסהדי כמותי ולא כמותך : תרתי לא עכדי
 מוראתך יעשו אחת שיסתקו אבל שתים לא יעשו לא דיון
 שיסתקו ולא יעידו האמת אלא שגם יעידו שקר : א"ל הכוה
 אחא לרב חסדא לוסלוג לי נמי מפרידיסי כרמיס : ובוסתני
 ביתן של אי לנות דשתל איבו והסביחן ויתן לי חמיין כמו סבן
 פנסובחין : ידעי איכו שיטלו חלקם בכא מי ידע דחית ליה
 חח : גדולה עזה קרוב הוורר לנכסי שבוי דידע אם יבואו
 בעלים וטלו סלכין : אמרו שמיין להם כאריס : הכא דידים
 לא יסביכא ליה בתמיה זכ שעסה לדעת עכמו והסביחן לא
 יסבינן ליה כאריס בחלק השני : התם ברשות ב"ד כחתי
 דמורידין קרוב לנכסי שבוי : הכא לא כמלך בב"ד כשירד
 לתוכו ועוד אם בא למלך לא היו מורידין אותו דהא אחיו
 קטן בוס ואין מורידין קרוב לנכסי קטן : מתני' הרי זה
 וכו'

המפקיד פרק ג בנא מציעא צח

אלא שמיין לו כארס : מתני' המפקיד פירות אצל חבירו
 חרי זה יוציא לו חסרונות לחטין ולאורז תשעה קבין חרי קבין
 לכור : לשעירים ולרוחן תשעה קבין לכור : לכוססין
 ולזרע פשתן שלש סאין לכור הכל לפי המדה הכל לפי הזמן :
 גמ' הנא וכן לכל כור וכור וכן לכל שנה ושנה : בד"א
 בשעירבן עם פירותיו : אבל ייחד לו קרן או' לו חרי שלך
 לפניך : ובשעירבן עם פירותיו גמי לא אמרן לא כדאסתפיק
 מנייהו ולא ידע כמה אסתפק מינייהו אבל ידע כמה אסתפק
 מנייהו הזיגן דידיה כמה הוו ודחבריה כמה הוו ומפקינן מאי
 דאיסתפיק מנייהו וההוא חיסרנא יהבינן מיניה לכל סאת
 הושבנא : בד"א שמרד לו בימות הגורן והחזיר לו בימות
 הגורן אבל מרד לו בימות הגורן והחזיר לו בימות הגשמים
 אינו מוציא לו חסרונות מפני שהן מותרות : מתני'
 יוציא לו שתות לזין ר' יהודה אומר חומש : יוציא לו שלשת
 לזין שמן למאה לוג ומחצה שמרי' לוג ומחצה בלע : אם
 היה שמן מזוקק אינו מוציא לו שמרים : קנקנים ישנים אינו
 מוציא לו בלע : ר' יהודה אומר את המוכר שמן מזוקק
 לחבירו כל ימות השנה חרי זה מקבל עליו לוג ומחצה שמרי'
 למאה : גמ' והילכתא כתנא קמא : תנא אחד הלוקח ואחד
 המפקיד לפקטים דכי היכי דמקבל מפקיד פקטים מקבל לוקח
 גמי פקטים : וה"מ היכא דיהב ליה זוזי בתשרי ושקיל מיני'
 בניסן

יוציא לו חסרונות כשיחזירם לו יפחות כמה הם רגילים
 לחסור ובגמרא מוקי לה בשעירב' כנסת' עם פירותיו : הכל
 לפי המדה וכן לכל כור וכור : הכל לפי הזמן שהכחם נידון
 לכל שנה ושנה ימח לו כך כדמפרש בבבויטא גמ' : גמ'
 בימות הגורן סמוך לזבסן שנתייבשו בחמה : והחזירן לו
 בימות הגשמים שחו חזרו ונתפחו מלחלוחית הגשם וזקור
 ומוקירות : מתני' לזין אם המפקיד חכלו זין ועורבו עם
 זינו הקנקנים בולעין שתות : אף המוכר כו' כשם שאמר
 שמרי' ממפקיד בן אמרו במוכר שהמוכר שמן לחבירו ונותן
 לו מתוך חביותיו כשהוא אסתפק תמיד וכו' מזוקק חרי
 הלוקח מקבל עליו לפחות לו לוג ומחצ' מחמת שמרים :
 למאה למאה לוג : גמ' אחד הלוקח ואחד המפקיד
 לפקטים לוקח ומפקיד אח' בן לענין פקטים תורה אחת
 לשניהם : פקטין פסולתגרעיכוין הפסין על פני השמן :
 לוקח גמי מקבל פקטים אם מוכר לו שמן פקטין יקבל סימון
 שמן עם פקטים כשם שהמפקיד כריך לקבל אם כך המפקיד
 חכלו כמדה של תשרי ונשער הדמים של תשרי שהוא בזול

המפקיד פרק ג בנא מציעא

בניסן במד' של תשרי : אבל היכא דיהב לי' בניסן ושקיל
מיניה בניסן במד' דניסן לא מקבל לוקח פקטים : מתני'
המפקיד חבית אצל חכירו ולא ייחרו לה הבעלים מקום
וטיילטלה ונשברה אם מתוך ידו נשברה לצרכו חייב לצרכה
פטור ואם משהניחה נשברה בין לצרכה בין לצרכי פטור :
ייחרו לה הבעלים מקום וטיילטלה ונשברה בין מתוך ידו
נשברה בין משהניחה נשברה לצרכו חייב לצרכה פטור :
גמ' הא מתני' קא הווי בה רבנן ודייקי מדקתני רישא אם
משהניחה בין לצרכו בין לצרכה פטור אלמא לא בעינן דעת
בעלים ומני ר' ישמעאל היא דאמר לא בעינן דעת בעלים
דתניא הגונב טלה מן העדר וסלע מן הכיס למקום שגנב
ייחזיר רבוי ר' ישמעאל ר"ע אומר צריך דעת בעלים : והרה
תני סיפא בין מתוך ידו בין משהניחה לצרכו חייב אתאן
לרבי עקיבא דאמר בעינן דעת הבעלים : רישא רבי ישמעאל
וסיפא ר"ע כמאן מיניהו געביד : ובא רב ששת ופירש לה
כגון שטלטה להביא עליה גוזלות וקסבר שואל שלא מדעת
גולן הוי ואוקמה כולה כרבי ישמעאל דאמר לא בעינן דעת
בעלים

וסתם סמכים אז עכורים ולכך מקבל לוקח פקטים : ושקיל
פייכה בניסן כשער של ניסן ביוקר דדרך כל הסמכים לה' זת
מזוקקים בניסן וכלוקח סתם והמוכר סתם איז מוכר אלא
מזוקק : מתני' ולא יחרו לה הבעלים מקום בבית שומר
לומר לו זזית זו כשחילני : לכורכו להשתמש בה : לכורכה
שכיתה מונחת במקום סכוח להסתבר : אם משהניח סככה
תשמישו והוסיפה במקום השתמר : בין שמטלטל מתחילה
לכורכה בין שטילטל מתחילה לכורכו פטור ובגמר מפ' מ"ס
לא יחרו מיהדו : גמ' מדקתני רישא דאם משהניחה
כשברה אעפ"י שלכורכו נטלה מתחלה פטור (דמשהניחה
הרי הוא ברשות בעלים כבתחלה ואינו עליה אלא כס"ח
ופטור על אונסיה) ואעפ"י שלא הודיע לבעלים אומר נטלתי
וחרתיה הוי הסבה ומני ר' ישמעאל היא יב"ה אפי' יחרו לו
בעלים מקום ונקט לא יחרו דאע"ג דלאו במקומה ממש
החזירה פטור : צריך דעת בעלים ואם לא הודיע חייב
באחריותן אם מתה או כנגדה דמדסקליה קם ליה ברשותיה
והסבה כלל יודיע לאו הסבה היא : רתאן לר"ע יב"ה אפי'
לא ייחרו דלאו מקומה הוא חייב ונקט ייחרו לו מקום לרבותא
דאע"ג דהיכה במקומה ממש בעינן דעת בעלים : (סטלטה
לביא עליה גוזלות לעלות עליה כדרך סולם ליטול גוזלות
מקן גבוה ואפי"ה הויא גזילה למיקם ברשותיה עד דעביד
הסכה

המפקיד פרק ג בבא מציעא צט

בעלים וסיפא דקתני אם משהניח חייב שהניח במקום שאינו מקומה : דלא הויא חזרה דהא ייחדו לה הבעלים מקום ולא אהדרה איהו להתם : דאפי' רבי ישמעאל לא קאמר דלא בעינן דעת בעלים אלא היכא דאהדר לרוכתה דשקלה מיניה : דהיינו דשות בעלים דתניא למקום שנב יחזור דברי רבי ישמעאל : אבל האי דאפקדה גביה וייחד לה מקום כיון דלא אהדרה לההיא דוכת' דייחד לה לאו לרשותה דבעלים אהדרה אלא לרשותא דנפשיה אהדרה ומשום הכי מיחייב דברשותיה קיימא : ור' יוחנן לא סבר לה להא דרב ששת דקסבר ר' יוחנן הניחיה במקומה משמע דר' עקיבא היא : והויא לה מתניתין רישא ר' ישמעאל וסיפא ד' עקיבא הילכ' לא נמרינן מיניה אלא הדרינא לכללא ר' ישמעאל ור' ע הלכה כר"ע : ואשכחינן ליה לר' יוחנן דסבירא ליה כר' עקיבא דאמרינן לקמן בהאי פירקא א"ר יוחנן הלכה כר"ע לעולם ואמרינן מאי לעילם אמר ר' אסי שלא תאמר הני טילי היכא דליכא ערום אבל היכא דאיכא עדים לא : אי נמי אהדרה לרוכתא ואיתכר לאפוקי מדרבי ישמעאל דאמר לא בעינן דעת בעלים קמ"ל בעינן דעת בעלים : הילכך לטעמיה דרבי עקיבא דאמר בעינן דעת בעלים המפקיד חבי' אצל חברו וטלטלה לצרכו ונשכרה בין מתוך ידו נשכרה בין משהניחה חייב : ולא מיבעי' לא ייחדו לה הבעלים מקום דלאו למקומה אהדרה חייב דבעינן דעת בעלים : ולטעמיה דרב ששת דאוקמה כו' כרבי ישמעאל הויא לה הא מילתא סתם דמתני' ומחלוקת דבריתא והילכתא כסתם מהנתיבין ולפי' הדין טעמא אם הניחה במקומה שייחדו לה הבעלים אפילו טלטלה לצרכו פטור ולא בעינן דעת בעלים : ומסתברא

לן
 סטבה דקסנ' שואל שלא מדעת בעלים גזלן הוא : (שהניח במקום שאינו מקומה שלא בחזירה למקומה בראשון שייחדה לו אבל ברישא שלא יחדו לו מקומה הוא ולכך פטור : (ור' יוחנן לא סבר לה כו' סס בגמ' מאן דמתרגס לוי חבית אליבא דחד תנא מובלגא מאכזיב בתרי לבי מסותח : דאמרי' לקמן בהאי פירק' במתני' דהסולת יד במקדוין חר"ע דמשלם כשעת בתביעה וחמר ר' יוחנן דאפי' היכא דאיכא עדים שלא ביתה טעוב' כשעה שגזל חס"ה משלם כשעת התביעה : אי נמי דקדרא לרוכתא להכי קאמר לעולם לחטא ועינן הכא גבי גבב טלה מן העדר דכריך דעת בעלים וחס' בחזירה למקומה פתח משלח בה יד ונשכרה בחוס' חייב דסלכ' כר"ע :)

המפקיד פרק ג בבא מביעא

לן דהילכתא כר' יוחנן דאוקמה בתרי תנאי ומכירא ליה
 דהילכתא כר' ע' דבעינן דעת בעלים אלא מיהו כי קסבר ר"ע
 דבעינן דעת בעלים ה"מ בשומר שננב וגזל מרשותו : וכגון
 המפקיד חבית אצל חבירו וכיוצא בו : דהכי אוקימנא
 בפרק הגזול להא דתניא הגונב טלה מן העדר וסלע מן הכיש
 למקום שננב יהויר דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר צריך דעת
 בעלים בשומר שננב מרשותו עסקינן דר' ישמעאל סבר לר'
 כלתה לו שמירתו ולפי' אינו צריך דעת בעלים ראייה כמקום
 בעלים קאי ור"ע סבר כלתה לו שמירתו ולפי' צריך דעת
 בעלים דהא איהו לא במקום בעלים קאי וכאלו לא החזיר
 דמי דעדיין ברשותי קיימא : אבל גנבה בעלמא רשקיל לת
 לגניבות' מבי מרה לא איפליגי ביה רבי ישמעאל ור' עקיבא
 אלא הא מילתא מתניתין היא בפרק הגזול דתנן הגונב טלה
 מן העדר והחזירו טת או גנב חייב באחריות לא ידעו בו
 הבעלי' לא בגניבתו ולא כחזירתו ומנו את הצאן והיא שלימה
 פטור מלשלם ואיפליגי בה רב ושמואל ור' יוחנן ופירשנא
 התם : איתמר רב ולוי חד אמר שליחות יד צריכה חסרון
 וחד אמר אינה צריכה חסרון : והילכתא אינה צריכה חסרון
 דרבא דהוא בתרא הכי ס"ל : והילכתא שואל שלא מרעת
 גזלן חוי : מתני' המפקיד מעות אצל חברו צררן וחפשילן
 לאחוריו : או שמסרן לבנו ולבתו הקטנים : או נעל
 בפניהן שלא כראוי חייב שלא שימר כדרך השומרין ואם
 שימר כדרך השומרין פטור : גמ' טעמא דקטנים הנה
 גדולים פטור ולא יכול למימר ליה אנת מהימן לי בשבוע'
 האיך לא מהימן לי בשבוע' מ"ט אמר רבא כל המפקיד עלי
 דעת אשתו ובניו הוא מפקיד : בשלמא כולהו לא שימר
 כדרך השומרין אלא צררן וחפשילן לאחוריו מאי ה"ל למעבד
 אמר רבא א"ר יצחק אמר קרא וצרת הכסף בידך אע"פ
 שצוררין יהו בידך : ירושלמי אימתי ש"ח חייב שבועה
 בזמן

בשומר שננב השומר מרשות עצמו : דר"ע סבר כיון שננב
 כלתה שמירת הפעלים ולכך הכא דעת בעלים כי אם דעת
 שומר ולכך חייב : ר' ישמעאל סבר דעדיין לא כלתה וכשומר
 היה בעלים וב"ע שומר סגי : שליחות יד שחייבו הכתוב עליו
 חפי' נאנסה כדכתוב שבועת ה' תהיה בין שניהם אם לא שלח
 ידו למשמע הא שלח יד חייב חפי' נאנסה : הרכה חסרון
 וכל זמן שלא חסרה לא חמה דרשותיה להתחייב באונסיה :
 מתני' צררן בסודרו : שלא שימר כדרך השומרין דבעינן
 שיסא כרורין בידו דכתוב וצרת הכסף וגו' : גמ' מאי ה"ל
 למעבד

הטפקיד פרק ג בנא מציעא ק

בזמן דליכא עדים : אבל איכא עדים דלא פשע פטור אף
 מן השבוע' : ואי איכא עדים דפשע חייב לשלם : נתנן
 במקום שנהג ליתן את שלו אם ראוי לשמיר' פטור ואם לאו
 חייב אמר שמואל כספים אין להם שמירה אלא בקרקע :
 אמר רבה ומורה שמואל בע"ש בין השמשות דלא אטרוחורה
 רבנן : ואי שהה למ"ש שיענר למקברינהו ולא קברינהו
 חי' ואי צורבא מדבנן הוא אימר דילמא בעי זוזא לאבדלת' :
 אמר רבא ומורה שמואל בכותל : ואידנא דאיכא טופחאי
 אין להן שמירה אלא בטפח הסמוך לקרקע או בטפח הסמוך
 לשמי קורה : וצריך לעמוקי להו כי היכי דיהיב עילויהו
 טפח : ההוא גברא דאפקיד זוזי גבי חבריה אזל ואותבינהו
 בצריפא דאורבני ואיגנבו אמר רב יוסף אע"ג דלענין גנבי
 צטירותא היא לענין נורא פשיעותא היא תחלתו בפשיעה
 דסופו באונס חייב : וכך הילכתא : ההוא גברא דאפקיד
 זוזי גבי חבריה לטורף א"ל הב לי זוזאי א"ל לא ידענא היכן
 אותכתינהו אתמ' לקמיה דרבא אמר להו כל לא ידענא
 פשיעותא היא זיל שלים : ההוא גברא דאפקיד זוזי גבי
 חבריה אזל ואשלמינהו לאימיר' : אותבתינהו בקרטליתא
 דאיגנבו אמר רבא היכי נדידינו להאי דינא נימא ליה
 לדידיה שלים אמר כל הטפקיד על דעת אשתו ובניו הוה
 מפקיד נימא ליה לאימיה אמאי לא קברתינהו אסרה לא אמר
 לי דלאו דידיה נינהו דאי אמר לי פקרון נינהו הוה קברנא
 להו : נימא ליה לדידיה אמאי לא אמרת לה דפקרון נינהו
 אמר

למעבד הא כררן : אין להן שמירה כו' ואם לא קברן בקרקע
 ובגנבו חייב לשלם כי פשיעה היא : ואי צורבא מדרבנן הוא
 המפקיד טהור חרד במזות הבדלח על הכוס ואמר כסומר
 דלמא מוצעו ליה זוזו לאבדלתא ולכך לא קברינכו ופטור :
 טפוחאי טכא בכותל לודע אס יס שס חלל : בטפח הסמוך
 וכו' וסכל בכותל : (בשמי חורב בנג מתחקין : כריפא
 דאורבני בית עגול עסוי מערב' כעין כובע כמו טעושים כידי
 עוסו' : אע"ג דלענין גנבי כטורותא היא אפי' בלא קבורה
 שאין גנבים הולכים לנגוב שם שאין גמון מזוי סס : תחולתו
 בפשיע' שמה תפול סס דליקה וכמאן שפסע סלח סמרן
 בקרקע : וסוסו באונס סהרי כגנבו ונגיבה חוכס הוא גבי
 שומר חנם : ואשלימנה מסרן לאמו : קרטלית חרנו : כימא
 לדידיה זיל שלים דסומר שמסר לסומר חייב : על דעת אסתו
 כו' כלומר המפקיד יודע שהסומר אינו נמנע מלמסור לאנשי
 ביתו הגדולים ועל דעת כן מפקיד חללו : כימא ליה לאומיש

המפקיד פרק נ בנא מציעא

אמר כל שכך דכי אמינא לה דדירי גינהו טפי מזדהדא כהו;
 אלא אמר רבא גשבע איהו דהנו זוזי גופיהו אשלמינהו
 לאימיה ומשתבע אימיה דהנהו זוזי גופיהו אותבתינהו
 בקרטליתא ואיגניבו ומיפטד : בפרק החובל ההיא ארנקא
 דצדקה דאתאי לפומבדיתא אפקדיה הכ יוסף גביה דההוא
 גברא פשע ביה אתו גנבי וננכוה חייב' א"ל אכיו והא תניא
 לשמור ולא לחלק לעניי' א"ל עניי דפומבדיתא מיפק קיץ להו
 לשמור הוא : ההוא אפטרופא דיתמי דזבן להו תורא ליתמי
 ולא הווי ליה ככי ושיני לשכיל כהו ומת : אמר רמי בר חמא
 היכי נידוינו להאי דינא נימא ליה לאפטרופא זיל שלים
 אמר אנא לבקרא מסרתיה נימא ליה לבקרא שלים אמר אנא
 בהדי תורי אוקמתי ואוכלא שדאי ליה ולא הוה ידענא דלא
 אכל : מכדי בקרא שומר שכר דיתמי הוא איבעי ליה לעיוגי
 אי איכא פסידא ליתמי ה"ז הב"ע דליכא פסידא ליתמי
 ואשכחיה למרי דתורא ושקול יתמי זוזי מיניה : ואלא מאי
 קא טעין מרי תורא אמר איבעי להו לאודעי : מאי מודעי
 לי' מידע ידעי דמקח טעות הוא : הב"ע בספסרא רובין
 מהכא ומזבין הכא : הלכך משתבע איהו דלא היה ידע
 ומשלם בקרא דמי בשר בזול : ההוא גברא דאפקיד כשותא

גבי
 זיל שלים כשביל שלא קברתן : רב יוסף גבאי ביה : לשמור
 דכתוב כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור ולא ע"מ
 לחלק לעניין דלא קרינח ביה לשמור : קיץ להו כד וכך לשבת
 לכל חד וכו' כחילו עניי עניין הפקידו ולשמור הוה :
 לבקרא מסרתיה וביה לו להודיעי שחינו אובל : איבעי ליה
 לעיוגי חס אובל חס לחז : אי איכא פסיד' לתמי כו' תירוב'
 הוה : דאשכחיה למריה דתורא המוכר : ושקול יתמי זוזי
 מיכיה דחזרו ליה מקח טעות הוה : (ואלף מאן קא טעין
 פני תובע כלום דיקאמר רבא היכי נידוינו : מריה דתורא טעין
 וישאל שמתה בהמתו אכלו ותובע את האפטרופוס : כן
 פירש' בגמ' לכו גירסת הגמ' ואלף מאן קטעין מרי
 דתורא קטעין איבעי ליה כו' אבל לגירסת העמוד ואלף מאי
 טעון מארי תורא חמר כו' פי' בע"א אלף מאי קא טעון
 תובע כלו' מריה דתורא המוכר : ספסירא הוה בהמות
 צסוק ומוכר גיוס שקונה : משתבע ספסירא דלא כוה ידע
 ומשלם בקרא לספסירא לספסיר חאי במקום היתומים
 (דכוזיל ויש ליתומים לגבות מן הרועה שכו' שומר שכר
 שלהם יעמדו בעלים במקום היתומים) ומשלם בקרא דמי בשר
 בזול שהוה שני שלישי' והשליש מפסיד דהטל פסרה ביניהם
 (ולא)

הנפקיד פרק ג בבא מציעא קא

צבי חבריה והוה ליה לריריה נמי כריא דכשותא : א"ל
 לסרסיה מהא דמי : אול איהו רמא מאידך המופקר : אמר
 רב עמרם היכי לדיני האי דינא נימא לריריה שלם אמר
 אמרי ליה מהאי דמי ואזיל איהו רמי מאידך : ניטר לסרסי'
 שלים אמר לא אמר לי מהאי רמי מהאי לא תרמי : ואי שהת
 שיעור לאיתווי ליה מכשות' דילי' ולא אתי ליה גלי ארעתי'
 דניחא ליה למירמא מהאי דפקדון אל"ה הב"ע בדלא שהה :
 והא קא משתרשי ליה רב סמא בריה דרב' אמר בדהוה ההוא
 שיכרא חלא רב אמי אמר בכיסי : ומשלם ליה דמי כיסי :

פירוש כיסי כשות שאינה מתוקנ' והיא צריכה ריכוך :
 פתני' המפקיד מעות אצל השולחני אם צרורין לא ישתמש
 בהן לפיכך אם אכרו אינו חייב באחריותן : ואם מותרין
 ישתמש בהן לפיכך אם אכרו חייב באחריותן : אצל בעל'
 הבית בין כך ובין כך לא יש זמש בהן לפיכך אם אכרו אינו
 חייב באחריותן : והחנוני כבעל הבית דר"מ ר' יהודה אומר
 בשולחני : גם' משום דצרורין לא ישתמש בהן אמר רב
 אסי אמר רב יהודה בצרורין ותתומין שני : רב מרי אמר
 בקשר משונה : ואיכא דאמר בעי רב מרי קשר משונה מאי

תיקו

(ולא ישלם כל דמי השור כמות שהוא חי אלא העור יחזיר)
 לבעלים והבשר שמין וישלם שני שלישים דהיכא דאמרי' בגמ'
 משלם בזול כל זוזא שהוא שם מעה כסף חשבינן גד' דכקי כפ'
 (זו שמת) אבל חי הוה מפסידו יתומי' לא היו עושין פסרה
 צמזון יתומים לשלם בזול דיתמי לאו בני פחילה הם אבל
 עתה דמשלם לבעלים והוא לא פסע כל כך דכהדי תורה
 חוקמיה בכך עושין פסרה : כשותא הופכ"א שמתילין בשכר :
 כריח כרו : א"ל בעל הבי' לסרסיה לאשר על ביתו הקוזה
 שכר שלו : מהא רמי הרחבו הכרו שלו זח"ל מזב תטיל לסכר'
 ואידך של פקדון : ואי דסהה שיעור כו' תלמודא פריך אס'
 ביה כרו שלו קרוצ' ושלם פקדון רחוק וסהה קטלוח שיעור
 מכלך דרך הקרוצ' ולא חייתי : גלו ארעתי' בעל הבית דניחא
 ליה שהיו ידע שמשל פקדון הוה ולא מיחב בידו : זכא
 משתרש ליה זכלא הוא בשכר הכשות של פקדון שהטילו בשכר
 זשלו עומד וישלם משלו : חלא החמין : בכיסי שהיתה כשות
 זרועה בקוכים וקוכים מעורבי' בה ולא קטמיה השכר כרכוזו
 זקשה בעיניו שהטילוהו בתוכו : ומשלם לו דמי כיסי לפי מה
 שסתבוח זח"ע' פ' שסוה הכיסי יותר על ידי ריכוך : מסוס
 דצרורין לא יסתמש בהן בקמיה ומה גילוי דעת יש כאן שאין
 אפ"ן שיסתמש בהם (מאחר שאם הן מותרין דאמרת יסתמש

המפקיד פרק ג כבא מצינא

תיקו הילכך לאשתמש בהן : לפיכך אם אכרו חיוב
 באחריותן : אמר רב הונא ואפי' נאנסו : ורב נחמן אמר
 נאנסו לא : אבל בגניבה ואכיר' חיוב בההיא הנאה דאיי
 מתרמי ליה זכינא דאית ביה רווחא זביץ בהו הוי עליהו
 שומר שכר : והילכתא כרב נחמן : והני מילי היכא דאכרו
 ועדיין לא אשתמש בהו אבל אי אשתמש בהו הוה להו הלואה
 גבי' וקמו להו ברשותיה ואי איתניסו ליה חיוב וכהא אפילו
 רב נחמן מודה וכן כתב רבינו האי גאון ז"ל : מתני'
 השולח יד בפקדון בית שמאי אומר ילקה בחסיר וביתיר וב"ה
 אומר כשעת הוצאה ורבי עקיבא אומר כשעת התביעה :
 החושב לשלוח יד בפקדון בית שמאי מהיביבין וב"ה אומר
 אינו חיוב עד שעה שישלח יד : כיצד הטה את החבית ונטל
 ממנה רביעית ונשברה אינו משלם אלא רביעית : הנביהו
 ונטל ממנה רביעית ונשברה משלם את הכל : גמ' אוקימנא
 לפלוגתא דרבי שמאי וב"ה דכשבה גזלה הוא דפליגי דב"ש
 סברי שבה גזלה דנגזל הוי וב"ה סברי שבה גזלה דגזלן הוי
 כגון שגזל רחל שאינה טעונה ונטענת אצלו וגזזה או שלא
 היתה מעוברת ונתעברה אצלו וילדה דב"ש סברי משלם אות'
 ואת ולדותיה וב"ה סברי גזלה חוזרת בעיניה : ובפלוגתא
 דהני תנאי דתניא הגזול את הרחל גזזה וילדה משלם אותה
 ואת ולדותיה דר"ס רבי יהודה אומר גזלה חוזרת בעיניה :
 אבל ביוקרא וזולא לא פליגי ודייקינן מדקתני ב"ש אומרי
 ילקה בחסיר ויתיר ולא קתני ביוקר ובזול שמעינן מיגדה
 בשבה גזלה פליגי אבל ביוקרא וזולא לא פליגי והא דאמר
 רבא לענין יוקרא וזולא דברי הכל היא : דאמר רבא האי

מאן

בהם דהמפקיד אכלו יודע שהסולחני צריך מיד למעות) ודרך
 סולחני תדיר להסתמס במעות צרורין כמו יסתמס דדרך כל
 אדם לכור מעותיו : ואפי' נאנסו קאמר מתניתין דחיוב
 באחריותו ואפי' לא נסתמס בהן דמהסתא כיו שזאל עליוהו :
 נאנסו לא כל זמן שלא נסתמס בהן (לא הוה שזאל עליוהו
 אלא אכרו דוקא חייב כשומר שכר בהוי' הנאה כו' : מתני'
 החושב לסלוח יד אמר בשני עדים חטול פקדונו של פלוני
 לעמיו : חיוב באונסיה מכיוס והלחה ואם נאנס חייב
 באחריות : הטה את החבי' מילתא באכמי נפסה היא :
 וכשנר' לאחר זמן : אינו משלם אלא רביעית דשליחות יד
 מתחייב באונסין עד שימסוך או יגביה דהו קנייב : הנביה
 ונטל דהו קנייב בהנכה' וחסרון מנטילת רביעי' חיוב
 באונסיה : גמ' נועיקרא כשגזלה : והסתא כשיכתה תן

העולם

המפקיד פרק ג בבא מציעא קכ

מאן דגזל חכיתא דחמרא מחבריה מעיקרא שויה זוזא והשתא שויה ארבעה תפרה או שתיה משלם ארבעה כשעת הוצאה מן העולם : איתבר ממילא משלם זוזא כשעת הוצאה מבית בעלים : מ"פ כיון דאי איתיה הדרה למרדה בעינא ההיא שעתה דקא שתי לה או דקא תבר לה קא גזל לה : איתבר ממילא משלם זוזא מ"ט השתא לא עכד להו לא מידי אימת קא מחייבת ליה אההיא שעתה דגזלה זוזא הוא דהוה שויה וכן הילכת' : והיכא דמעיקרא שויה ארבעה והשתא שויה זוזא בין שתיה בין תברא בין איתבר ממילא משלם ארבעה דרמעיקרא : דבחסיר ליכא מאן דאמר דמשלם כי השתא דתנן כל הגזלנין משלמין כשעת הגזלה : ר"ע אומר כשעת התביעה : כלומר אם גזל רחל שאינה טעונה ונטענה אצלו וגזזה ואח"כ תבעו בבי' דין גזלה חוזרת בעיניה ואינו משלם לא את גזותיה ולא את ולדותיה : אבל אם כשעה שתבעו בבית דין היתה טעונה ואפילו שקדם וגזזה לאחר תביעה או שילדה משלם אותה ואת גזותיה ואת ולדותיה דברי ר"ע : אמר רב שמואל הלכה כר"ע ומודה ר"ע במקום שיש עדים שלא היתה טעונה כשעה שגזל שמשלם כשעת הגזלה ואע"ג שהיא טעונה בשעת התביעה דאמר קרא לאשר הוא לו יתגנו דכיון דאיכא עדים מההיא שעתה איחייב ליה אשמרה וכי דינא גלוי מילתא בעלמא הוא : ורבי יוחנן אמר חולק היה דבי עקיבא אפילו במקום שיש עדים והילכתא כמותו : ורבא אמר הלכה בבית הלל : וקיימא לן כרבא דכתריא הוה :

החושב

העול' : תנריה בידים או סתייה אחר סכוקרה : מ"ט בתבר' בידים או סתייה דמשלם ארבע כיון דלוי איתס כאלו כשעת התביעה קוב מהדרה בעיניה דכו אמרינן משלם כשעת הגזילה היכא דליתס בעין אבל ישנה בעין בין סכוקרה בין מהזול' חוזרת כמות שהיא הילכך הוהיל וחס' תבעה בעודה קיימת לאחר סכוקרה היתס חוזרת בעין אסתכח דההוא שעת' דקא תבר או קסתוי לה הוה דגזול לכ' : ומודה ר"ע כו' דמ"ט דר"ע דאמר כשעת התביעה משום דאמר קרא ביום אשמתו בדמים של אותו יום שהוה מתחייב לו ה"מ היכא דתבעי וכו' דעל פניו הוה מתחייב העומדו בדין והודאתו הוה יום אשמתו אבל אם יש עדים משעה שראוה שגזל הוה חסס לו : חלוק היה ר"ע חסוי במקום שיש עדים שראוהו שנכב לא אמרינן מההוא שעתה מחייב אלא משעת העמדה בדין (דאמר קרא לאשר הוא לו יתכנו ביום אשמתו וכי דיכח הוה דקא מחייבי ליה אשמה) : הלכה ככ"ה דאמרי כסע'

המפקיד פרק ג בנא מציעא

הוציא לשלוח יד בפקדון בירת שמאי מהייבין ובית הלל
 אומר אינו חייב וכו' : מנא ה"מ דת"ר על כל דבר פשע ב"ש
 אומרים שלמד שחייב על המחשבה כמעשה וב"ה אומר אינו
 חייב עד שישלח יד בפקדון שנאמר אם לא שלח ידו במלאכת
 רעהו אמרו להן ב"ש לב"ה והלא כבר נאמר על כל דבר פשע
 אמרו להן ב"ה והלא כבר נאמר אם לא שלח ידו במלאכת
 רעהו א"כ מת"ל על כל דבר פשע שיכול לומר אין לי אלא
 הוא אמר לעבדו לשלוחו מנין ת"ל על כל דבר פשע : הטה
 את החבית וכו' : אמר רבא לא שנו אלא נשברה : אבל
 החמיצה משלם את כולה מ"ט גירי דיריה אהנו בה : הגביהה
 ונטל ממנה רביעית וכו' : אמר שמואל לא נטל מטש אלא
 כיון שהגביהה ליטול אע"פ שלא נטל כמי שנטל דמי וחייב :
 וכן הילכתא דקיימא לן שליחות יד אינה צריכה חסרון :
 ואפילו לסאן דאמר צריכה חסרון בהא פיהחייב דניחא ליה
 דתהוי האי חבית בסיס להאי רביעית גריכונן בפרק חזקת
 הבתים תנו רבנן אין מקבלין פקדונות ללא מן הגשמים ולא מן
 העכרים ולא מן התינוקות : קיבל מן האשה יחזיר לאשר
 מתה

צטע' הגזילה : אמר לעבדו שישלח בו יד וכן עשה מכיון
 שחייב : (לא שנו דהיכא דנטל ולא הגביה כל החבית דסטור)
 אלא כשברה לאונס הוא והרי לא קנאה סיתחייב באונסין :
 אבל החמיצה פשיעה היא ומזיק צדדים הוא דצטעיל שחיסרה
 הקמיצה שכן דרד יין להחמיץ בכלי חסר : גירי דיריה חכים
 שלו גרמו לה להחמיץ : אפי' למ"ד כריכ' חסרון והכונט'
 פקדון ומגביהו ע"מ לשלוח בו יד כל זמן שלא חסרו אינו
 סתחייב בהגבתו הואיל ולא נטלו ע"מ לגזול את כולו אלא
 לשלוח בו יד ושליחות יד כלא חסרון לית' : צבא מחייב
 דניחא ליה דתהוי כולה חבית בסיס להאי רביעית שתסמוך
 אותה רביעית ולא תחמיץ דיון אינו משתמר אלא בכלי מלא
 זה ל' כמו שנטל והניחו עם השאר להשתמש ונעשה שואל עם
 כל שאר החבית : חין מקבלין פקדונות לא מן הנשים דאיכא
 למימר גבוס מבטליהם ואסור לסייע ידי עוברי עברה וכסלא
 יקבלום יחזירו למקומן שנגבוס מטס : יחזיר לאשה ואין לנ
 להחזיק בגנבים : יחזיר לבעלה דממ' נפסד עכסיו הוא ס'
 בעלה (יחזיר לרבו דמה שקל' ענד קנה רבו ונר' דאבו
 נסתחרר הענד ואח"כ מת יחזיר לרבו כי ענד היה כשהפקיד
 וסתם עבדים גזלנים הם אבל נתגרסה האשה ואח"כ מתה
 יחזיר ליורשה ולא לבעל דמסתגרסה חין הבעל יורשה :
 קיבל מן הקטן לא יחזיר לו פי אינו יודע לשמור וכמסלין
 לחיבור

המפקיד פרק ג בנא מציעא קג

מתה יחזיר לבעלה : קיבל מן העבד יחזיר לעבד מת יחזיר
 לרבו : קיבל מן הקטן יעשה לו סגולה מאי סגולה איכא
 דאמרי ספר תורה ואיכא דאמרי דיקלא דאכיל מיניה חמרי :
 וכולן שאמרו בשעת מיתתן של פלו' הם אי מהימני יעשה
 כפירושן ואם לא יעשה פירוש לפירושן ואיכא דאמרי אי
 אמרי יעשה כפירושן ואי לא יעשה פירוש לפירושן : גרסי'
 בכתובות בפ' הכותב לאשתו ההוא דאפקיד כסא דכספא בי
 חסא שכיב חסא ולא פקיד אתא ההוא גברא ויהיב סימני
 אתא לקמיה דרב נחמן אמר ידענא בידך בחסא דלא אמיד
 ועוד הא קא יהיב סימנ' : ולא אמרן אלא דלא רגיל דעייל
 ונפיק לביתיה אבל רגיל דעייל ונפיק לביתיה אמרינן דאי
 כסא איניש אחרינא אפקיד גביה והאי מיהא חזא וכיון דמת
 אתי וקא תבע : ועוד ההוא דאפקיד שבע מרגנית' כו ציירי
 בסרינא בר' מאי שא וכו' ועוד ההוא דאפקיד מטכסא ביד
 דבי אמי וכו' וכולהו פסקו דינא כרב נחמן : ושמעין מיניה
 דאי אפקיד איניש גבי חבריה כידו ואית ליה סרי דחאי
 מידי בעיניה אפקדיה גביה שקיל ליה ואפי' מיתמי ולית להו
 ליתמי למיטען דילמא בתר הכי זכניה אבונין מינך וה"נ דכי
 איתיה בחיי לא וייל למיטען דהדרית זכינתיה מינך
 ומסתייעא גמי מיהא דגרסינן כפרק חזקת מוחיב רב נחמן
 בר יצחק אומן אין לו חזקה הא אחר יש לו חזקה היכי דמי
 אי דאיכא עדים אחר אמאי וש לו חזקה : אלא לאו דליכא
 עדים

לאיבוד דמי חלח ועסה לו סגולה חזר עד שיגדל ויחזיר לו :
 וכולן חסילו הטו : בשעת מיתתן אחרת דמלחא נקט
 דכספן בריאוס חס הס רוצים להחזיר לבעלים יטלו מז הנפקד
 ויחזירו להם : יעסה הנפקד ככרוסיו ויחזיר לחותו פלו'
 ואם לחו סגראכ לנפקד טחזון של בעלים חלח שמתוך כוסה
 חזר רוצים לומר סכוא לל בעלים סלח יחזיקו חותם בנכסים :
 יעסה הנפקד פירוש חזר לפירושם ויחזיר לבעלים : ולא
 פקיד לח כוס דבר בעת מותו : ההוא גברא שאמר שהפקידו
 בידו ונתן בו סימן : דלח חמיד סלח היכי לו כוס כוס : חלח
 דלח רגיל זכ הנפקד בו סימן : וסחי מתח חזא כסנכנס לביתו
 ולכך נתן בו סי' וחינו סלו : דדולמא בתר הכי לאחר
 שהפקידו בידו קנחו : חומן סנותכין לו כלום לתקן : חין לו
 חזקה שיכול לטעון בחותן כלום לקוחים הס בידו : הא אחר
 חוכם דעלמא טחינו חומן : חי חוכא טדים טראו שמכר לו
 ככלים וגם עקב רוחין חותן בידו טחין יכול לומר החזרתיו לך
 חסילו אחר חין יכול לטעון לקוחי הס בידו וזיכא דלח

המפקיד פרק ג בבא מציעא

עדים מדמקשינן ומפסקינן כדליכא עדים מכלל דאי איכא
 עדים אין לו חזקה : וכן מסקנא : מתני' בפרק הגוזל
 הגוזל את חבירו או לודו ממנו או שהפקיד לו בישוב לא
 יחזיר לו במדבר ע"מ לצאת למדבר יחזיר לו במדבר : האומר
 להכירו גזלתיך והלוייתי והפקד' אצלי ואיני יודע אם החזרתי
 לך אם לא החזרתי הי' לשלם : אבל איני יודע אם גזלתיך אם
 הלוייתי אם הפקדת אצלי אם לא הפקדת אצלי פטור מלשלם
 ורמינן עלה הא דתניא מלוה משתלמת בכל מקום אבדה
 ופקדון אין משתלמין אלא במקומן ותרין אביי ה"ק מלוה
 גיתנה ליתבע בכל מקום אבדה ופקדון לא ניתנו ליתבע אלא
 במקומן : גרסי' בפ' האשה שלום בינו לבינה החוה גברא
 דאפקיד שומשמי גבי חבריה אמר ליה הב לי שומשמאי א"ל
 שקלתינהו ואמר ליה והא כן וכן הויאן ובחביתא רמיאן א"ל
 דידך שקלתינהו והני אחריני נינהו מי חיישינן שמה פינן או
 לא רב יימר אמר לא חיישינן ורבינו אמר חיישינן : והילכתא
 חיישינן : גרסינן בפרק המוכר את הבית בעא מיניה רב
 עמרם מ"ב חסדא המפקיד אצל חבירו בשטר ואמר לו
 החזרתי לך מהו מי אמרינן מינו ריבאל למימר ליה נאנסו
 מהימן כי א"ל החזרתי לך נמי מהימן או דילמא מצוי א"ל
 שטרך בירי מאי בעי ופשי' ליה מינו דא"ל נאנסו מהימן ולא
 מצוי א"ל שטרך בירי מאי בעי כי א"ל החזרתי לך נמי נאמן
 ולא מצוי למימר ליה שטרך בירי מאן בעי : ואירי ואירי

בשבועה

ראו עתה הכלי ליכא לאוקמא דאפי' אומן היב כאמן לומר
 לקוח הוא בידי מנו דאי בעי אמר החזרתיו דק"ל בספקיד הכל
 חבירו בעדי' אין כריך להחזיר לו בעדים : כדליכא עדים
 בטעת מסירה ועכשיו רוחין בידו ולכך דוקא אומן אינו כאמן
 לומר לקוח הוא בידי הכל אחר כאמן כדיו כל דבר שאין עשו
 להשאיל ולהשכיר האומר לקוח הוא בידי כאמן הכל דברים
 בעשוין להשאיל ולהשכיר ואומר לקוחין הן בידי אמרי'
 בשבועות דאפי' אחר אינו כאמן : לה יחזיר לו במדבר אם
 אין זה תובעו אין יכול לכופו לתכל'ת חובו או פקדונו במדבר
 דלאו מקום סימור הוא : ע"מ לכחש למדבר שבטעת סהפקיד
 הכלי הגיד לו ואמר לו סימור לי זה טרעתי לכחש למדב' וזה
 חסיד לו שגס לעתו לכח' למדבר ואי בעית לאסדרויכוהו לך
 בתס מהדרכ' לך : מלוה חייב לשלם ומוקי לה בגמרא : כח
 לכחש ידי שמים ועיין לעיל בב"ק בפרק הגוזל : כותנה
 ליתבע בכל מקום חסירכה מלוה דידו על העליונה :
 שקלתינהו לקחת אותם : ובחביתא דידי ובחביתא שלו סי'

הזהב פרק א בבא מציעא קד

כשבויעה המורה דמנקטינן ליה הפצה בידיה : ירושלמי
בפ' הכונס צאן לדיד חד בר גש אפקיד גבי חבריה חד שק
צרוז אירעו אונס חד אמר שמא סיגין הוה מלא וחד אמר
מטכסין הוה מלא אחא עיבדא קומי דרב אמר הרי זה
גשבע ונוטל :

סליק פירקא

לי עדים שהוה שלי מונחין בו עדיון : שמא סיגין והניח
החבית ברשות זה וא"כ לישבע להם להחם היה לוקח גם
החבית : ואדיו ואדיו בין טוען כאנס ובין החזרתו כריד
לישבע שבועה לאוריותא בנקיטת חסן : אירעו אונס כלו'
באנס בפשיעה : חד אמר הכפא' אמר שמא סיגין היה מלא
ובמפקיד אמר מטכסין הוה מלא (דמפקיד היה טוען ברי
והכפא' שמא) ולכך אמר דיטבע המפקיד ויטול :

הדרן עלך המפקיד

הזהב קונה את הכסף והכסף אינו קונה את הזהב :
הנחושת קונה את הכסף והכסף אינו קונה את
הנחושת : מעות הרעות קונות את היפות והיפות אינן קונות
את הרעות : אסימון קונה את המטבע והמטבע אינו קונה
את

הזהב קונה את הכסף הלוקח דינר זהב טבועי' בדינרי
כסף ונתן לו דינרי זהב משיב' הזהב קונה את
הכסף לבטל הזהב ונתחייב לו זה מסקובל דינרי זהב לתת לו
דינרי הכסף ואינו יכול לחזור בו אבל הכסף אינו קונה את
הזהב שאם נתן לו דינרי הכסף תחיל' לא קנה ויכולין שניהן
לחזור דמטבע כסף הוי מעות משום דחריסי לינתן בהו'אם
דינר זהב אינו אלא כסף מטלטלין ופירוש מעות אינן קונות
עד שימסוך המטלטלין אבל משיכת המטלטלין קונה ואין א'
מס' יכול לחזור בו ובגמ' מס' טעמא אינא דיליף משיכה מן
התורה ואיכא דמוקי לה בתקנתא דרבנן : הנחושת
ברוטות של נחושת : קונה את הכסף דינרי של כסף או
כל מטבע של כסף כולן טעם א' להם מי שטיבעו
חשוב לטבוע הוי מעות ואינו קונה ומו שאין טיבעו חשוב
וחביב הוי כפירות ומשיכתן הוא קיום דבר : מעות הרעות
מכפסלו : אסימון שאין עליו כורה סולד' ון בלע' וזוים
עגולים ומכניס לכור עליהם הכורה בחותם שקורין קו"ן :

הזהב פרק ד בנא מציעא

את האסימון : מטלטלין קונין את המטבע והמטבע אינו קונה
את המטלטלין : כל המטלטלין קונין זה את זה : גמ'
תניא הזהב קונה את הכסף כיצד נתן לו דינר זהב בעשרים
וחמש דינר של כסף הרי זה קנה כסף כל מקום שהוא : אבל
אם נתן לו עשרים וחמשה כסף בדינר זהב הרי זה לא קנה
עד שימשוך : הנחושת קונה את הכסף כיצד נתן לו שלשים
איסר בדינר כסף הרי זה קנה כסף כל מקום שהוא אבל נתן
לו דינר של כסף בשלשים איסר הרי זה לא קנה עד שימשוך :
ותרצינן בגמרא מאי כל מקום שהוא כמות שהוא דאי אמר
ליה מארנקי חדשה יהבינא לך לא מצוי למיתב ליה מארנקי
ישנה דאמר ליה לישנן בעינא להו : מתני ליה רבי לרבי
שמעון ברבי הזהב קונה את הכסף : א"ל רבי כבר שנית לנו
בילדותיך הכסף קיננה ארת הזהב : כללא דנקטינן מהא
שמעתא דרהבא לגבי כספא פירא הוי בוקנותא דרבי דסתם
לן הזהב קונה את הכסף : וביון דהוי פירא לגבי כספא לענין
הלואה נמי אסור ללות דינר בדינר שמא ילוגו דינר ששורה
בשעת הלואה עשרים וארבעה דינרי כסף ובשעת פירעון שוה
כ"ה ולא מצית למימר כספא הוה דוול דהא אמרת כספא
טיבעא לגבי דהבא אלא דהבא הוא דול דהוא פירא לגבי
כספא הילכך אסור ללות דינר בדינר כמו שאסור ללות סאה
בסאה : אבל לענין פירי ושאר מטלטלי דהבא טיבעא הוי :
דלא אשכחנן מאן דסבר דדהבא לגבי פירא פירא הוי אלא
בית שמאי במקום בית הלל ואליבא דלישנא קמא ואדעתא :
דר"ש

כל המטלטלין קונין זה את זה בין בתור' חליפין סהחליף אלו
באלו כיון שמטך הא' קנה חבירו את שלו בין בתור' דמים
בכמה נתן לו את שלך בכך וכך וזה חוזר ואומר לו בכמה נתן
את שלך בכך וכך ונתרנו ומטך הא' נתקיימו הדברים והאי
כל לאתויי חסוכו כים מלא מעות כדר"ל בגמ' : גמ'
(כמות שהיא כמו שהתנ' עמו מארנקי חדשה ע"מ מטבע סלעין
חדשי') לא מצי למיתב ליה מארנקי ושנה מסלעיה ישנים אף
על נב שהקדשים גרועים מן הישנים : לויסנן בעינא להו
כריך חכי להניחן זמן מרובה וחדשים נוחים לוי סלא יסתירו
יותר מדאי : אסור להלוות לו לחבירו דינר זהב אחר לאחר
זמן דהוי ריבית : סאה בסאה כדמסיק טעמא כמו שאסור
ללוות סאה בסאה דאמר לקמן לא יאמר אדם לחבירו כלויכי
כור חטין ואני נותן לך לגורן כור אחר כי שמעך ותיקרו
: כואו לידי ריבית דהיוקר והזול תלוו בפירות : לגבי פירו
גבי שאר פירות ומטלטלי טיבעא הוי ואיכו קונה פירות :
חליבא

קה הזהב פרק ד בנא מציעא

דר"ש בן לקיש : אבל אליבא דרבי יוחנן אפי' לבית שמאי
 טיבעא הוי לגבי פירא ואי אפילו הויה הילכתא בבית שמאי
 במקום בית הלל לא מצית אמרת דדהבא פירא הוי לגבי פירא
 דהא פלוגתא דרבי יוחנן בן לקיש אליבא דבית שמאי הויה
 דרבי יוחנן מוקים לב"ש ובית הלל תרויהו אית להו מחללין
 פירות על דינרין דשמעת מינה דדינרי לגבי פירא טיבעא הוי
 ורשב"ל הוא דמוקים לבי' שמאי דאית להו דאין מחללין
 פירות על דינרין דסברו דהבא לגבי פירי פירא הוי וקיימא
 לן דכל היכא דפליגו רבי יוחנן ורשב"ל הילכתא כרבי יוחנן
 בר מהנהו תלת : וכ"ש דבית שמאי כמקום בית הלל אינה
 משנה : וכל שכן דסוגיין בכוליה תלמודא כלישנא בתרא
 ולישנא בתרא בין לרבי יוחנן בין לרשב"ל תרויהו אית להו
 דבין לבית שמאי ובין לבית הלל דהבא וכספא כלהו טיבעא
 וליבא חד מיניהו פירא לגבי חבריה וכל שכן לגבי פירי :
 והא דקאמרי ב"ש לא יעשה ארס סלעין דינרי זהב גזרה היא
 דגורי שמא ישהה עליותיו : ואשכחינן נמי האי תנא דאמר
 דינר של צסקא אחר מעשרים וחמשה בדינר של זהב למאי
 נפקא מינה לפדיון הבן דסבר דדהבא טיבעא הויה כסברין
 דרבי בילדותיה והויה לה הא מילתא פלוגתא דתנאי ולא
 איפסיקא בה הילכתא כהדיוא אלא כיון דאשכחינן ליה לרבי
 י' נן דסבר דהבא לגבי כספא פירא הוי בזקנותיה דרבי :
 ולגבי פירי טיבעא הוי וליבא מאן דפליג עליה בכולהו
 אמוראי

סליבא דליסנא קמא דתרי ליסנא איכא בגמ' בתלמודא וע"ש
 כל הסוגיא בר"ס הורב : מחללין פירות מעשר שני אדונרי
 זסב דדינרי לגבי פירא טיבעא הויה זקרינן בכו וזרת הכסף
 זידד : דקסברו דהבא לגבי פירא פירא הויה ופירא על פירא
 לא מחללינן דכתיב וזרת : בר מהכסהו תלת דמפרש במסכת
 יבמות : לא יעשה אדם סלעים של כסף שחילל עליהם פירות
 מעשר שני ורוצה להחליט בדינרי זהב לסקל המשחין מעליו
 (לאו משום דליהו דהבא טיבעא וכספא פירא דליבא חד
 מיניהו פירא לגבי חבריה) אלא גזירה היא דגזרו ב"ש שמא
 ושה עליותיו חס חזן לו כספה זו סלעים כנגד דינר זכב לא
 יעלה עד סנה הבחם שישיק לו להיות לו סלעין מעשר
 שיגיעו לדמי דינר זהב (סימכור מעשרו) שנה הבחם זכ"ה
 סברו דלא גזרינן דכי לא מלו נמי בדינר אחותי מסיק להו
 שחזן משחן ככל שמעט בן :) לפדיון הבן סהוה' סקלים
 וסקל לחוריותה סוה סלע וסלע ד' דינר כסף כמכא בפדיון
 ד' דינר ואסכתן לו חזי הכן דינר זהב מחזור גו ככהו' ה'
 דינר (M) 3 יב 2 דינר

זהב פרק ד בנא מציעא

אמוראי שמעי' דהכי היא הילכת' : דבי אתא רבינ' א"ר יוחנן
 אע"פ שאמרו אסור ללות דינר בדינר אבל מחללין מעשר שני
 עליו : ולפום הדין סברא הא דתניא אמר רבן שמעון אע"פ
 שאמרו שלית קונה דינר זהב ואין דינר זהב קונה שלית
 הילכתא היא וליכא לדחוייה : הדין הוא סברא דילי : ורבינו
 חננאל ז"ל נמי הכי סבירא ליה דדהבא אע"ג דלגבי כספא
 פירא הוי לגבי פירי ושאר מטלטלי טיבע' הוי בין לענין
 מקח וממכר בין לענין מתנה דלא מיקני בחליפין : אבל
 רבינו האי גאון זצ"ל פליג על הא מילתא ואמר דדהבא פירא
 הוי לכל מילי ומיקני בחליפין : ואנן כתבינן מאי דסבירא
 לן : ברם צרכינן לברורי דלא כל דינרי דהבא הוו טיבעא
 לגבי פירי אלא דינרין דסגויין בהחזרה אתרין וזבני ומזבני
 בהו אינשי הוא דהו טיבעא : אבל דינרי דמיפסלין ולא זבני
 ומזבני בהו אלא מאן דמזבני בהו אזיל בהו לכי טבעא
 אי נמי אזיל בהו לדומתא אחריית דסגויין בה או דמזבין להו
 למאן דאזיל בהו התם כגון חני ודאי לא הוו טיבעא כלל לא
 פירי נינהו לכל מילי והכי דינא נמי בטיבעא דכספא באתרא
 דלא סגויין כדתנן כל המטלטלין קונין זה את זה ואמר רבי
 שמעון בן לקיש אפילו כים מלא מעורת כים מלא מעורת
 ותרנגמא רבי אבא בדינרא ניאקא ואנינרא חד פסלתו מלכו'
 וחד פסלתו מדינה דכיון דלא סגי הוה ליה פירא מיקני
 בחליפין איתמר רב ולוי חד אמר מטבע געשרה חליפין וחד
 אמר

דינרי כסף דדהבא טיבעא הוי ולעולם עומד במקומו וסווקר
 וזהויל תלוי בכסף (ואפי' בזמן שהזהב אינו נמכר יותר מכ'
 דינרי כסף יחזור לו הכסף ה' דינרים שהיה תמיד דמיו
 קטובין כ' ה' דינר שהוא המטבע והכסף הוי פירא לגביה
 והמעות הן שווקרו ואם נמכר כל' לא יחזור לו הכסף אלא
 חמושית שבדמיו שלמיו לעולם קטובין וארבעת חומשי דמיו
 הן מדיון הבן) ולעולם יחזור לו הכסף חמושית דמיו : אסור
 ללות דינר בדינר דפירי הוי לגבי כספא ווקר וזול תלוי בה
 (ושמא ווקירו ויבא לדי רובית :) אבל מחללים כו' לגבי
 פירא טיבעא הוי : (ואפי' כים מלא מעות ומקנה ליה
 בחליפין ולא בתורת דמוס : תרגמ' רב אחא בששתיבן מעות
 פסולת דס' ל' כשאר מטלטלין מחליף כים מלא דינרי חכו' קין
 כים מלא של דינרי חכו' ח' : חד מהם פסלתו מלכות המלך
 גזר שלא יוכיחו וככו מדינה לוקחין חותו בהכנע : וחד מהם
 פסלתו מדינה ככי מדינה סכא וסו' הכל המלך לא ליה ומוכיחין
 זקס בשאר מדיכו' המלך וכגמר' קעביד כרוכותא : סגי

הזהב פרק ד בנא מציעא

ק"ו

אמר אין מטבע נעשה חליפין : אמר רב פפא מאי טעמיה דמ"ר אין מטבע נעשה חליפין משום דדעתיה אצורתא וצורתא עבידא דבטלה : וכן אמר עולא אין מטבע נעשה חליפין וכן אמר רבה בר בר חנא א"ר יוחנן אין מטבע נעשה חליפין : והלכתא אין מטבע נעשה חליפין דמ"ר מטבע נעשה חליפין יחיד הוא אצל רבים וק"ל דיהיד ורבים הלכך כרבי' : ועוד דרב פפא דהוא בתרא הכי אסקה כרבעינן למימר קמין והא דתנן בקידושין כל הנעשה דמים באחר כיון שזכה זרף בתחייב זה בחליפיו תריצנא הכי כלל הנישום דמים באחר כיון שזכה זה בתחייב זה בחליפיו : והכי נמי אסתברא דקתני סיפא כיצד החליף שור בפרה או שור בשור שמע מינה : והאי שמועתא דכל הנעשה דמים באחר חוינן בה פירושה רייק

לסוף הילוך הוא : מטבע נעשה חליפין הבא להחליף מטבע בדבר אחר שלא בתורת מקח וממכר אלא בתורת קנייה כדרך שקונין בסודר שהקונה נותן סודר למקנה והוא מקנה לו את הקרקע או המטלטלין במשיכה שהוא מוסך בסודר בדכתיב שלף איש נעלו ונתן לרעהו חף מטבע שאע"פ שאינו קונה פירות (דתכן נתן לו מעות ולא גמסך הימנו פירות יכול לחזור בו) ה"מ כשנתנו בתורת חליפין כיון שמסך זה את המעות נקנה לו החפץ שלו בכל מקום שהוא : אין מטבע נעשה חליפין וטעמא מפרש בגמרא משום דדעת הנוטל המטבע אינו סומך אלא על הכורה כי אין מטבע חסון אלא על ידי הכורה שבו וזורה טבילה דבטילה שהמלך פוסל זאת וגזור לכור כורה אחר' וכוי בדבר שאינו מכוייס דקח ממטטין לקמן מנעלו : כל הנעשה דמים באחר משנה היא בקדושין ולכאורה משמע להכי קאמר כל הרגיל להיות נותן דמים בא' דהיינו מטבע כיון שזכה זה במטבע נתחייב זה בחליפין אם נתנה בעלים בתורת חליפין בחליפי שור ופר' כיון שמסך בעל הפר' את המטבע נתחייב בעל המטבע בכל אונסין שיולדו בחליפין מעתה אם מת הסור מת לו אטפ"ו סלה מסך אלמא קנה בחליפין של מטבע : תריכנ הכי כל הניסוס דמים באחר כל שרגולים לסוס אותי כשנותנין אותו דמים באחר דהיינו כל המטלטלין אם בא אדם לתת דמים בחפץ אחר דרך לסומן בכמה יכתוב לו : כיון שזכה זה בו אם נתכן בתורת חליפין כיון שמסכן זה בו' וקמ"ל דמטלטלי ופירו דעסין חליפי' ולא בעינן כלי (דשלף איש נעלו לאו דווקא דלקיים כל דבר דרסינן לקיים כל דבר :) הכי נמי מסתברא דלאו במטבע עסיקנן דקתני סיפא כיצד החליף שור בפרה

הזהב פרק ד בבא מציעא

דלא דייק ולהכי לא כתבינן ליה : ומשום הכי חזינן לפרושה
 ולברורה שפיר : דאקשינן למאי דפליק ארעתין מעיקרין
 דמתני' דקתני כל הנעשה דמים כאחר דמטבע גינהו דאלמא
 מטבע נעשה חליפין מאי כיצד ופריק הכי קאמר ופירות נמי
 עבדי חליפין כיצד החליף בשר שור בפרה או בשר חמור
 בשור וכו' : ואקשינן הא ניחא לרב ששת דאמר פירי עבדי
 חליפין איפשר לתרוצי מתני' הכי : אלא לרב נחמן דאמר
 פירי לא עבדי חליפין ולא איפשר לתרוצי מתני' : דלאו
 כהילכתא מאי כיצד ופריק הכי קאמר ויש דמים שחן כחליפין
 כיצד החליף דמי שור בפרה או דמי חמור בשור וכו' כלומר
 קתני ברישא מטבע שניתן בתורת חליפין שנעשה חליפין
 וחדר תני דיש מטבע שלא ניתן בתורת חליפין וקונה בחליפין
 ועלה קתני כיצד ופי' תורת חליפין מטבע כענין שהוא תופס
 בידו ומתפיסו לחבירו בחפץ ידוע ומצוי ואומר לו זה תמורת
 זה ופיר' תורת דמים כגון שקצץ דמים בחפץ שלו דמים
 כך וכך ממטבע פלו' ואע"פ שאין ביד הקונה מאותו מטבע
 כלום וגם אינו מצוי ברשותו : והיינו רקא אמרינן ויש
 דמים שהן כחליפין כיצד החליף דמי שור ופר' או דמי חמור
 בשור כגון שמכר ראובן לשמעון שור בחמשי' וזו ומשכו
 שמעון לשור ונתחייב בדמיו לראובן והיתרה לשמעון פרה
 והוא

בנ' : ופירות כמו עבדי חליפין והכי קאמר כל הנעשה
 דמים כאחר דהיינו מטבע אם נתנו בתורת חליפין כיון שזכה
 זה נתחייב זה בחליפין כיצד חליפין ומהו חליפין המחליף
 שור בפרה כו' : אלא לרב נחמן דאמר פירי לא עבדי חליפין
 דבני כלי דומיא דנעלו (וסלונתיהו לקמן בשמעתין) : דלא
 כדלכתא דקיימא לן כרב נחמן : מאי כיצד בין למאי דשלחא
 דעתך בין לפי האמת : יש דמים יש תורת דמים שבמעות
 קונות בלא משיכה כחליפין של סודר : כיצד החליף דמי שור
 בפרה מכר לו שור בכך וכך מעות ומסך את הסור ונתחייב לו
 במעות ח"ל הלוקח פרה יש לו שחני נותן כך בדמי הסור
 וכיחישו יחד וקבל עליו נתחייב בעל הפרה לתת לו את הפרה
 ואין ח' מהם יכול לחזור וז"ק כל הניסוס דמים כאחר כל
 המטלטלין שחדס סם לתכירו ונותן לו סומת דמיהן בשביל
 חפץ אחר שכיב לו ללוקח כיון שזכה זה לוקח רחטון
 גמטלטלין כראשונים שמשכן ואכי' בתורת דמים ע"מ להקנות
 לו חפץ שלו בדמים נתחייב זה לוקח שני בכל אונסי החליפין
 לפי שקנו לו מעותיו כל אונסי החליפין : כיצד החליף דמי
 הסור בפרה סם לו הסור בדמים ע"מ שיתן לו זה פרה כאותן
 מעות

הזהב פרק ד בנא מציעא קז

והוא רוצה למכרה אמר לו ראינך לשמעון מכור אותה לי
 בחמשים זוז דמי השור שיש לי בדרך אם אמר לו הן הרי היא
 לך בדמי' שיש לה בידי קנה : הואיל וזכה בדמים וברשותו
 הם נתחייב זה בחליפיו שהיא הפרה ואף על פי שעדיין לא
 משך אותה : ואם מתה או כחשה ברשותו מתה וכחשה :
 הנה אלו הדמים קונים בחליפין ואע"פ שלא ניתנו בתורת
 חליפין : וטעמא דהאיך מילתא דר' נחמן דאמר דבר תורה
 מעות קונות ומה טעם אמרו משיכרה קונה גזרה שמא יאמר
 לו נשרפו חטיף בעליי' ומילת' דשכיחא גזרו בה רבנן
 ומילתא דלא שכיחא לא גזרו בה רבנן וכל האי שיקלא
 נטריא : אע"ג דלא איצטריכא ליה לא למאי דסליק אדעתין
 מ'יקרא דמטבע נעשה חליפין וכבר נתברר דאין מטבע נעשה
 חליפין ומתניתין כבר תריצנא כל הנישום דמים באחר וקם
 ליה ההוא תירוצא : האי תירוצא אהרינא נמי אע"ג דלא
 איצטריכנא ליה הילכתא הו"ל דסביר' לן דיש דמים שהן
 בחליפין ואי לא דסבירא לן הכי לא הוה מתריצנא מתניתין
 הכי : רחא ההוא תירוצא דפירי עכרי חליפין דלאו הילכתא
 הוא קא דחינא ליה ואסיקנא כי האי תירוצא בתרא וקם ליה
 האי תירוצא אליבא דרב נחמן כרבי יוחנן דהילכתא כותיה :
 אשר רב פפא אמילו למאן דאמר אין מטבע נעשה חליפין
 איקנוי מיקני בחליפין : מידי דהוה אפירי לרב נחמן פירי
 לרב נחמן לאו אע"ג דאיננהו לא עכדי חליפין מיקנו בחליפין
 טיבעא

מעות קנה : ולקמן מ"ט טעמא ודו"ק צמי' האלכס בעמוד :
 וטעמא דכך מילתא דרב נחמן דאמר דמים כי האי גזרה קנו
 ואין תכן מעות אינן קונות : סבר לה כרבי יוחנן דאמר
 לקמן דבר תורה מעות קונות כדאשכחן גבי קונה מן ההקדש
 שאמר קורה ונתן בכסף וקם לו : ומפני מה אמרו משיכה
 קונה ולא מעות : גזירה שמא יניחם לוקח בבית מוכ' זמן
 מרובה ותפול דליקה בשכונת המוכר ולא יחוש לטרום ולהטיל
 למי' העמידוס ברשותו לחזור בו אם ירצה לכיון שאם יתיוקרו
 ברשותו יתיוקרו ויחזור בו מן המכר ויהא השכר שלו כי
 דידים חשיב לכו וטרח ומכיל וכיון דתקנת' דרבנן בעלמא
 הוא במכר דשכיח עביד רבנן תקנת' במכר דלא שכיח כגון
 בא שיהו שמין דמי מטלטלין כמטלטלין לא עבדו רבנן תקנת'
 במשיכה : אמילו למ"ד אין מטבע נעשה חליפין לקנות את
 שכנגדו : אהכנוי מיקני בחליפין כלומר בק"ס או בשאר
 מטלטלי' שכנגדו קונין את המטבע בכנגדו לכיון שמשך
 בעל המטבע את החליפין שכנגדו נקנה המטבע לבעל הסודר

הזהב פרק ד כבא מציעא

טיבעא נמו איקנויי מיקני בחליפין : ואותבינן עליה דרב
פפא ואסיקנה דאין מטבע נקנה בחליפין ואין נעשה חליפין :
ואך רב פפא הדר ביה דרב פפא הוה ליה תריסר אלפי זוזי
בי חוזאי ואקניטו גיהליה לרב שמואל בר אחא אנב אסיפא
דביתיה וכי אתא נפק לאפיה עד תווך : אמר רב הונא מכור
לי באלו קנה ומחזיר אונאה : סבר לה רבבי יוחנן דאמר
דבר תורה מעות קונות ומה טעם אמרו משיכה קונה גזרתי
שמא יאמר לו נשרפו חיטך בעליידי ומילתא דשכיחא גזרו
בה רבנן ומילתא דלא שכיחא לא גזרו בה רבנן ויש בו אונאה
דמכור לי קאמר : פשיטא דמים ואין מקפיד עליה' ה
קאמדינן דקני דבחיפין דמו חליפין ומפקיד עליה' מאי אמר
רב אדא בר אבהו תא שמע חרי שהיה תופש פרה ועומד בא
חבירו

מידי דהוה אפירא לרב כחמן כל דבר שאינו כלי קרוי פירא
לגבי כלי ורב כחמן דאמר לקמן דאין קונין בפרי אלא בכלי
שן' ושלף איש נעלן דוקא בעל שהוה כלי ולא שוס דבר שאינו
כלי אינו נעשה חליפין ואעפ"כ הוה מודה שכל דבר שכתב
בכלי נקנה בחליפי הכלי דכתיב לקיים כל דבר אלמא אע"פ
דפירו לא עבדי חליפין לקנות את שכתבו נקנין הן בחליפין
דמכיון שמשך בעל הפירות את הכלי יקנו הפירות לבעל
הכלי : ואך רב פפא הדר ביה נמאוי דאמר מטבע ניקב
בחליפין : ואקניטו לרב שמואל שהלך לשם כדי שיבוא לו
שאינו לא הקנה לו לא היה נותנס לו מי שספקדון אכלו
דשמיא יאבדו בדרך ויחזור רב פפא ויתבע ממנו : אנב
אסיפא דביתיה מסתן הכות ומדכוזרך לקנותה לו אנב קרקע
אלמא אין מטבע ניקנות בחליפין : עד תווך שס מקום :
מכור לי בחילו הים אחז מעו' בידו ואומר לחבירו מכור לי
חפץ שלך בחילו המעות טבדי ולא הקפיד לישראל כמה הם
וקיבל המעות מידו קונה הלוקח את החפץ במעות הללו ואין
אחד מכן יכול לחזור : ויש בו אונאה אם אין בדמי כדי
החפץ שפחת שתות מחזיר אונאה : מילתא דלא שכיחא שיתן
חפץ ואינו יודע כמה מעות בידו : דמכור לי קאמר לשון
ממכר ולא לשון חליפין : פשיטא דנמי ואין מקפיד עליה
נותן לו המעות או חפץ בשביל חפץ אחר בתורת דמים ולא
הקפיד עליהן לראו' אם ישנן כדי שוין : הא אמר דקני בלא
משיכ' : חליפין ומקפיד עליהן נתן לו חפץ בחפץ בתורת
חליפין (לקנות כדין קניין שקונין בסודר) וזה מקפיד לראו'
שיהא החפץ טוב כך וכך : מאי מי קנו תרוויסו במשיכה אחד
מיכניהו או ליקמא הוחיל וקפיד עליהן הרי הן בדמים וכו'
מעות

הזהב פרק ד בבא מציעא קח

חבירו ואמר לו פרתך למור לחמור אני צריך יש לי חמור
 שאני נותן לך : פרתך בכמה ככך וכך : משך בעל החמור
 את הפרה לא הספיק בעל הפרה למשוך את החמור עד שמת
 החמור לא קנה בעל החמור את הפרה : שמעינן מינה הליפין
 ומקפיד עליהן לא קנה : אמר רבא אטו בשופטני עסקינן
 דלא קפדי אלא כל הליפין מיקפ' קפדו וקנה : והכא כמאי
 עסקינן כגון דאמר ליה חמור בפרה וטלר' ומשך את הפרה
 ועדיין לא משך את הטלה דלא היה משיכר מעלייתא וכן
 הלכתא : כמה קונין רב אמר בכליו של קונה ניהא ליה
 לקונה דליהוי מקנה קונדה כי היכי דליגמר וליקני ליה :
 ולוי אמר בכליו של מקנה סבר לה ברבי יהודה דתניא וזאת
 לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר שלף
 איש בעלו ונתן לרעהו וזאת התמורה בישראל : גאולה זו
 מכירה שנ' ואם לא יגאל וגמבר בערכך : תמורה זו הליפין
 וכן הוא אומר לא יחליפנו ולא ימיר אותנו : לקיים כל דבר
 שלף איש בעלו ונתן לרעהו מי נתן למי בועז נתן לגואל רבי
 יהודה אומר גואל נתן לבעז והלכתא כרב דאמר בכליו של
 קונה : חדא דקיים ליה רב כתנה קמא דסתמא היא ולוי קם
 ליה ברבי יהודה דיחיד הוא : ועוד דמסקנא דשמעתא כרב
 סלקא : הנא קונין בכלי אף על פי שאין בו שיה פרוטרה :
 אמר רב נחמן לא שנו אלא בכלי אבל בפירות לא ורב ששר
 אמר אפי' בפירות : וליתיה לדרב ששת חדא דהילכתא כרב
 נחמן בדיני ועוד דהא אסיקנן אמר רב שישא בריה דרב אירי
 כמאן כתבינן קאירנא וקנינא מינייה במנא דכשר למקנינא
 ביה : במנא לאפוקי מדרב ששת דאמר קונין בפירות דכשר
 לאפוקי מדשמואל דאמר קונין במוריק' : למקני' לאפוקי
 מדלוי דאמר בכליו של מקנה קמ"ל למקני' ולא לאקנוי ביה
 רב

מעות ולא קנה עד שימושך גם השני : פרתך למה הבאת
 לסוק : אמר רבא אטו חליפין דקרא בשופטני עסיקנן דלח
 לדעת שיהו שוות קמת דמיס סיטב בעיניו לתת לו את שלו
 בכגרו ואס"ה קאמר קרא דקנה : במה קונין קניין חליפין
 דכתיב בקרא ושלף איש בעלו מי שלף ונתן : דליהוי מקנ'
 קונח את סכלי : גאולה זו מכורכ שמכר לו מכירה גמורה
 דמיס ולא קיבל מעות ובאין לקיים דברי מכירתן על ידי
 קניין : זו חליפין שמחליף כלי זה בחפץ שכנגדו : לא סנו
 דקונין קניין אלא בכלי : אבל בפירות כל דבר שאינו כלי לא
 ואס"ה שום ברבא : מרוקא כלי העשוין מגללי דקר : קמ"ל
 למקני' משמע לקנות בו ולא משמע להקנות בו חלמא כלי
 סל

הזהב פרק ד בנא מציעא

רב פפא אמר למעוטי מטבע : אמר רב זכיר ואיתימא רב
 אשי למעוטי איסורי הנאה : איכא דאמרי ביה אמר רב פפא
 למעוטי מטבע דכשר אמר רב זכיר ואיתימא רב אשי למעוטי
 איסורי הנאה אבל מוריקא לא צריך : מתני' כיצד משך
 ממנו פירות ולא נתן לו מעות אינו יכול לחזור בו נתן לו
 מעות ולא משך ממנו פירות יכול לחזור בו אבל אמרו חכמי'
 מי שפרע מדור המכול עתיד ליפרע ממי שאינו עומד כדיבורו
 ר"ש אומר כל שהכסף בידו ידו על העליונה : גמ' א"ר
 יוחנן דבר תורה מעות קונות אם גופו קונה ממנו לא כ"ש
 ומה טעם אמרו משיכה קונה גזירה שמא יאמר לו נשרפו
 חייך בעלייה : סוף סוף לאשלומי בעי אלא גזרה דילכא
 נפלה דליקה באונס דאי מוקמת ליה ברשותיה מסר נפשיה
 וטרח מציל ואי לא לא טרח ומציל : אשמעינן מהא דכמה
 דלא משכיח לוקח לזבינה ואיתניס דלמוכר איתניס ואי' לי'
 ללוקח למימר תן לי את מקחי או תן לי את מעותי : ואם
 היתה עלייתו של לוקח מושכרת למוכר אין הלוקח יכול
 לחזור בו ואי איתניסו איתניסו ליה : טעמא מאי תקינו
 רבנן משיכה קונה שמא יאמר לו נשרפו חייך בעלייה הכא
 ברשות' דלוקח נינהו אי נפלה ליה דליקה באונס איהו טרח
 ומציל להו : ואע"ג דה"ס לר' שמעון אינון מדר"ש נשמע
 לרבנן : תניא ר"ש אומר אע"פ שאמרו טלית קונה דינר זהב
 ואין דינר זהב קונה טלית : מ"מ כך הלכה : אבל אמרו מו
 שפרע מאנשי דור המכול וטאנשי דור הפלגא ומאנשי סרוס
 ועמור' ומצרי' שטבעו בים הו"א יפרע ממי שאינו עומד
 כדיבורו : והנושא ונותן ברברים לא קנה והחוזר בו אין

רוח

של קונה קאמר : ביה משמע מיעוט (בו ולא בדבר אחר : לא
 צריך למימר דלא קני : מתני' יכול לחזור בו זה זכר :
 כל שהכסף בידו בו פליג אדרבנן דאמרי נתן לו מעות יכול
 לחזור בו אפילו לוקח ואתא ר"ש למימר מוכר סהכל בידו הוא
 דיכול לחזור אבל לוקח אין יכול לחזור בו ובגמ' מס' טעמא :
 גמ' (ולאשלומי בעי דמואן דסדח דליקס בעי שלומי :) דלא
 מוקמת ליה גרסותיה לחזור בו חס הוקרו מסר נפסיה דמימח
 אמר עדיון סכרי תלוי בהס שאס ותייקרו לחזור בו : מושכרת
 למוכר דכשתא ברשות מוכר מכחי חס חין יכול לחזור בו
 ועיין בגמ' בדף מ"ט ע"ב בפסק' ר"ש אומר בו : מדר"ש
 נשמע לרבנן דכחא לא פליגי : ואין דינר זהב קונה טלית
 דכחא לגבי פירי טיבעה הוי : מ"מ לומ' חף לסי פורענות
 בעתידה לכא על החוזר כן הלכה שאין כ"ל יכולין למכר

הזהב פרק ד בבא מציעא קט

רוח חכמים נוחה הימנו : אמר רבא אין לנו עליו אלא אין
 רוח חכמים נוחה הימנו : ודוקא דברים בלא מעות : אבל
 דברים ומעות קאי באבל אמרו : דברים ומשכון לא קאי
 באבל אמרו : דגרסינן בקידושין בפ"ק בני בי רב הונא בר
 אבין זבין אמתא בפריטי ולא הווי בהדיהו זוזי אותיב נסכא
 עילויה לסוף איקר אמתא אתי לקמיה דרבי אמר להו פריטי
 אין כאן נסכא אין כאן : אבל חכ"א מי שפרע וכו' : איתמר
 אביי אמר אורעי מודעינן ליה אבל מילט לא לייטינן ליה
 דכתיב ונשיא בעמך לא תאור : רבא אמר מילט נמי לייטינן
 ליה דכתיב בעמך בעושה מעשה עמך והילכתא כרבא :
 דשמעינן מהא דכי האי גונא לאו עושה מעשה ישראל הוה :
 איתמר רב אמר עירבון כנגדו הוה קונה ורבי יוחנן אמר
 כנגד כולו הוה קונה : וק"ל דכל היכא דפליגי רב ורבי
 יוחנן

בירו : אין רוח חכמים נוחה הימנו אין נחם רוח לחכמי
 ישראל במעשיו של זה אין דעתם נוחה הימנו ע"י : אכו
 אין לנו קללה אחרת אלא אינו בגין בעיני חכמים : קחי
 בכל מסוס דברים שבאו על כך לכלל מעשה וע"ש ב"ר
 ונתוספ' ד"ה דברים איכא בהדייהו מעות בדף מ"ח ע"א :
 נסכא אין כאן שלא נתן הנסכא בתורת קניין אלא בתורת
 משכון : (לסוף הגמרא נתנה לבלן משל ואמר רב דווקא בלן
 הוא דלא מחסרה משיכה אבל מידי אחריתי דמחסר' משיכה
 לא מעל עד דמטיך והתניא נתנה לספר מעל וספר הא בעי
 לממסך תספורת הב"ע בספר נכרו דלאו בר משיכה הוא
 עכ"ל הגמ' וזכו פירש"י שנכאן) נתנה לפרוטות של הק"ש
 בשוגג לבלן בספר פירחנכו בזית המרחץ מעל ואעפ"י
 שעדיין לא רחץ : דווקא בלן התני דמעל הכותן מסוס
 דסכירות גמורה היא בנתיב הפרוטה ואין יכול לחזור בו שאין
 כאן למסוך אבל אם נתן על דבר שיש בו מה למסוך הימך
 לא מעיל עד דמטיך : הא בעי למסוך האי שוכר התספורת
 דכל מידי דחית ביה מה למסוך לא קני עד דמטיך : נכהי
 לא סייך ביה דין משיכה דמידי עמותך כתיב : מודעינן ליה
 דע שאם תחזור סופך להפרע ממך : בעושה מעשה עמך
 (בעמך דרש"י הכי) והאי לאו עושה מעשה עמך הוא דכתיב
 שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב : (ג"ר ב"ר) מקנת
 המעות נתן לו על פיסוק מרובה : כנגדו הוא קונה אי
 מכירת הקרקע שניקנת בכסף קונה קניין גמור כנגד מה
 שקיבל ואי מכירת מטלטלין הוא כנגדו להתחייב במו ספרע
 אבל הספר חוזר בו אם ירצה : כנגד כולו בקרקע לקניין

הזהב פרק ד בנא מצינא

יוחנן הלכה כרבי יוחנן : איתמר דגרים רב אמר אין
 בהן משום מחוסרי אמנה ורבי יוחנן אמר יש בהן משום
 מחוסרי אמנה ואף רבי יוחנן לא אמר אלא במתנה מועטת
 משום דסמכא דעתיה : אבל במתנה מרובה דלא סמכה דעתיה
 לא והילכת' כרבי יוחנן : תניא ר' יוסי בר' יהודה אומר
 מת"ל איפת צדק והיין צדק והלא היין בכלל איפה אלא שיהא
 היין שלך צדק ולאוי שלך צדק ופירש' אבוי שלא ידבר אח'
 בפה ואח' כלב ירושלמי ר' יעקב בר זבדא רבי אבהו בשם ר'
 יוחנן אמר ליתן מתנה לחבירו וביקש לחזור בו מותר לחזור
 בו : אלא שבשעה שאומר צריך לומר ברעת גמורה : רב
 מפקיד לשמשיה אימת נימר לך תן מתנה לבר נש אי הורה
 מסכין הב ליה מיד עתור אימליך כי תניינות : ההוא גברא
 דיהב זוזי אשומשמי לסוף איקור שומשמי הדר ביה אמרו
 ליה תא שקול זוזך דליכא שומשמי לא שקלינהו אינוב :
 אתו לקמיה דרבא אמר לחו לא מיבעיא שומר שכר דלא הוי
 אלא שומר חנם נמי לא הוי אמרו ליה רבנן לרבא והא בעי
 לקבולי מי שפרע אמר לחו אין הכי נמי : אמר רב פפא אמר
 לי רבינא דאמר ליה החוא מרבנן ורב פבות שמיה ואמרי
 ליה רב שמו' בר זוטרא שמיה דאי הוה יחיב ליה כל חללי
 דעלמא לא הוה משני בריבוריה בדידי הוה עוברא דאתא

ההוא

גמור ובמטלטלין לקבל מי שערע : דברים בלא נתינת מטות
 אין בהם משום מחוסר אמנה אם חוזר בו : ואף ר' יוחנן לא
 אמר דיש בהן משום מחוס' אמנה אלא באומר לחבירו ליתן
 לו מתנה מועטת דסמכא דעתיה דמקבל שזו יקיים דבריו :
 היין בכלל איפה סהיין י"ב לוגין ואיפה ג' סאין שהן ע"ב
 לוגין : (אלא שיהא היין שלך כלו' כשאתה מדבר היין לאו
 קיים דצריך והכדק אותם :) שלא ידבר א' גפה ואחד בלב
 בשעה שכוא אומר הדבור לא יבא בדעתו לשנות אבל אם
 בשתנה השער לאחר זמן והוא חוזר בו לפי שינוי השער אין
 פאן חסרון אמנה : בדעת גמורה שיהיה בלבו ליתן שלא יבא
 א' גפה וא' בלב : אי מספן כוא עניי הב ליה דצדקה בקנית
 באמירה ושייך בה למימר אמירתו לגבוה כמסירתו לכהן
 בדאמרו' כסוף זו צדקה ואיתקם נדר וכדכס דנקנית על ידי
 אמירה כדכתיב כאשר דברת : ס"ח נמי לא הוה ואפי' מספן
 בשמירתן פטורין : והא בעי לקבולי כו' ודלמא לא הוה מקבל
 ואיסתקך דזוזי דידים הוה : אין הכי נמי או שאלם הסוחרמין
 או יקבל מי שפרע : בדידי איכ עובדא אותו מעשה
 דסומשמין על ידי שיה ולא כן הוה שאילו קבלתיס לתת

השומשמין

הזהב פרק ד בנא מציעא קי

ההוא גברא כפניא דמעלי שכתא וקאי אבבא אמר לי אית לך
 שומשמי לזכוני אמרי ליה לא אמר לי להוי זוזי עקרון גבך
 דחשכה לי אמינא לורה הא ביתא קמך אותבינהו ואיגנוב
 אתא לקמיה דרבה אמר ליה הא אמר ביתא קמך לא מיבעיא
 שומר שכר דלא הוי אלא אפי' שומר חנם נמי לא הוי : אמר
 ליה והא אמרי ליה רבנן לרבא והא בעי לקבולי מי שפרע
 אמר לי לא היו דברים מעולם : והלכתא כהאי מעשה בתרא
 דמאן דאמר ליה לחבריה הא ביתא קמך ליתי' לא שומר שכר
 ולא שומר חנם : אבל מעשה קמא ליתיה רהא דחיות רב
 טבות וקאמר לאו הכי הורה מעשרה ולא קא דאין רבא האי
 דינא : דלא הוי לא כשומר שכר ולא כשומר חנם לא כההוא
 דאמר לחבריה הא ביתא קמך : אבל האי מעשה דיהכי ליה
 זוזי אשומשמי וקא הדר ביה ואמר ליה לחבריה את שקול
 זוזך דליכא שומשמי לא אתא לקמיה דרבה ולא אמר ביה
 רבא מידי וקיבלה מינה רביניא דהויא בתרא דאלמא לאו
 הכי דיניה דהאי מעשה : ולא איתמר בנמ' כהדי' מאי דיניה
 אבל חזינן לרבינו האי גאון זצ"ל דכתב דאי בתורת דמי'
 שקלינן ולמיעב' לאנפוקינן בהו מאי דבעי מיחייב
 באחריותהו דהו להו כהלואה גביה ואפילו א"ל למריהו
 תא שקול זוזך ולא אתי ואיתניסו מיחייב בהו : ואע"ג
 דמשלם בעי לקבולי מי שפרע : ומילי רטעמא נינהו דודאי
 מאן דיהיב זוזי בזבני לא יהיב ליה אלא אדעתא דלית ליה
 גבי חבריה אלא ההוא זכוני בלחוד הילכך קיימי הנהו זוזי
 ברשותיה דמזבנה דדיליה אינן ואית לי' לאנפוקינן בכל
 מאי דבעי : הילכך אע"ג דלא אנפיקנן והדר ביה וא"ל
 לחבריה תא שקול זוזך דהדרנא כי ליכא עליה דההוא מן
 דינא למישקל זוזי' עד דמקביל ליה ההוא עליה מי שפרע :
 הילכך כל כמה דלא קיבל עליה מיכר מי שפרע קמו זוזי
 ברשותיה ואי איתניסו איהניסו ליה אע"ג דאיתנהו לזוזי
 בעיניהו : וכ"ש אי אנפיקינן בצורכיה : דאע"ג דהו
 עקרון גבי' ואנפיקינן קמו ליה ברשותי' והו ליה הלואה
 גביה : וכל שכן הני דלדידיה אינן : ההוא גברא דיהיב
 זוזי אהמרא שמע דקא בעו למינסביה דכי פרוק רופילא אמר
 להו

השומשמיין לא היותי חוזר כי בכל חללו סל עולם ולא על כן
 נאכו לדון אלא כך היה : אמרי ליה ובה אמרו ליה רבנן
 לרבה רבנא אמר לסא מילתא אמרתי לן לכהו מרבנן הוכי
 אמרת דל' חזרת מקח וממכר הוא וכא אמרו לך רבנן לרבא
 מיבעי ליה לקבל מי שפרע : לא היו דברים מעולם שחמרו לן

הזהב פרק ד בנא מציעא

להו הכו לי זוזאי רלא בעינן חמרא אתא לקטיה דרב חסדא
 אמר להו כדרך שתיקנו משיכה במוכרין כך תיקנו משיכה
 בלקוחות : גרסינן בפרק הניזקין חמרי דרב עוקבא יתמא
 משכות בר ד' איקר וקם בשיתא שיתא אתו לקמיה דרב
 נחמן אמר להו היינו דרב נחילאי בר אידי דאמר רב נחילאי
 בר אידי אמר שמואל נכסי יתומים הרי הן כהקדש ולא מיקנו
 אלא בכספא : אימשיך פירי מיתמי איקור היינו דרב נחילאי
 בר אידי : זול לא יהא כח הדיוט חמור מכה הקדש : אימשיכו
 להו פירי ליתמי איקור לא יהא כח הדיוט חמור טבח הקדש
 זול (סבר מינה היינו דרב נחילאי בר אידי א"ל רב שישא
 כריה דרב אידי הא רע' היא ליתמי דזימנין דמצטרבי לפירי
 גליכא דיהבי להו עד דיהבי זוזי : יהבי זוזי יתמי אפירי
 זול לא יהא כח הדיוט חמור מן ההקדש אייקור) סבור מינה
 היינו דרב נחילאי בר אידי אמר להו רב שישא בריה דרב
 אידי הא רעה היא ליתמי דזימנין דאמרי להו נשרפו חיטכם
 בעלייה : יהבו זוזי ליתמי אפירי אייקור לא יהא כח הדיוט
 חמור מכה הקדש : זול סבור מינה היינו דרב נחילאי בר
 אידי אמר להו רב אשי הא רעה היא ליתמי דזימנין דמצטרבו
 לזוזי

כך : סרוק סס בטר : רופולא מטכא למלך : כדרך שתיקנו
 משיכה לחזור בו במוכר כל זמן שלא מסך הלוקח : כך תיקנו
 משיכה לחזור בהן לקוחות וכל זמן שלא מסך הלוקח שכיבס
 יכולין לחזור : בריי הן כהקדש דכתיב ביה זנתן הכסף וקסלו
 ולא שויכא נכו משיכה : מסכו לקוחות מאפטרותוס : (בארבעה
 ארבעה החביות : אימשיך פירי מיתמי מסכו לקוחות פירות
 באפטרופוס של יתומי : זול לת יהא כח הדיוט חמור מהקדש
 כל הדיוט המוכר יכול לחזור כל זמן שלא מסכו הלוקוחות אבל
 אם מסכו לא יכולין לחזור וכ"ש אילו שהן כהקדש דליפוי כח
 עשאו כהקדש ולא להרעת כח : אמשיכו להו המוכסים פירי
 ליתמי שהיתומי מסכו פירות מאחרים ולא נתכו דמוס :
 אייקור ורובין המוכרי לחזור מסוס דקניית יתומי בכסף : לא
 יהא כח הדיוט כו' וכיון דחי אמשיכו להדיוט לא הדרי כשתא
 כל סכן דלא הדרי : סבור מינה היינו דרב נחילאי ונהדרין
 דכו יתמי : וליכא מאן דויב להו פירי עד שיתכו להן
 המעות : (אייקור ורובים המוכרים לחזור : סבור מינה
 היינו דרב נחילאי ולא יחזרו) נשרפו חיטכם בעלייה שהרי
 קניתם במעות וכ"ת לא מכו למומר הכי דהא גבי גרויעות
 דיתמי אמרי לא יהא כח הדיוט חמור מהקדש לחו מילתא
 היא דכיון דלענין חזרה לחו ברשות מוכר הוא לענין דלית
 פמי לחו ברשותיה קיימא דהאי דגבי הדיוט מוקמינן לה ברשות
 מוכר

הזהב פרק ד בנא מציעא קיא

לזווי וליכא דיהב להו : מתני' האונאה ד' כסף מכ"ד
 כסף לסלע שעות למקח : עד מתי מותר להחזיר עד כדי
 שיראה לתגר או לקרובו : הורה רבי טרפון כלוד האונאה
 שמנה כסף לסלע שליש למקח ושמהו תנרי לוד אמר להב
 מותר להחזיר כל היום אמרו לו יניח לנו ר' טרפון מקומנו
 וחורו לדברי חכמים : גמ' איתמר רב אמר שתות מקח
 שנינו ושמואל אמר שתות טעות נמי שנינו דכולי עלמא שוי
 שיתא בחמשה או שיתא בשבעה כ"ע לא פליגי דכיון דבתר
 מקח אוליגן אונאה הויא : כי פליגי שוי חמשה בשיתא או
 שוי שבעה בשיתא לשמואל דאמר בתר מעות אוליגן אונאה
 הויא

מוכר לדלוקה היונו טעמא בהכיז הנאה דקיימא ברשותיה
 לחזרה : מתני' האונאה ד' כסף ד' מעות כסף שהן שס
 בדוכר : מכ"ד כסף לסלע דד' דיכרין הן בסלע שאם היה
 מקח כדי סוב סלע שהן כ"ד מעות דהשתא כוי אונאה ד'
 מעות שהיא שתות למקח חייב להחזיר לו כל אונאתו : עד
 מתי מותר להחזיר במקח מי שנתאנה והא דנקט לשון מותר
 לחטמועין דליכא חפילו מי שפרע להחזיר המקח או שיתן
 לו אונאתו : בכרי שיראם לתגר או לאחד מקרוביו ואם
 שבי יותר מחל על אונאתו : ושמהו תנרי לוד לפי שהיו
 בקוהין בסחורה ומוכרין ביוקר : גמ' שתות מהח שנינו
 דווק' קתמימתי שתות למקח שאם האונאה שתות לשוינו של
 מקח כויא אונאה אבל אם פחות או יותר היא חט"ו שיסנה
 שתות אבל מעות שנתן זה אין זה קרוי שתות להיות בו דין
 אונאה וזהו דין אונאה שתות להיות המקח קיים ואין אחד
 יכול לחזור אלא מחזיר אונאה אבל אם פחות משתות מחילה
 ביה ואין מחזיר לו כלום ואם יותר על שתות שניהם חוזרין
 חפי' רבה להחזיר לו אונאה ופרשו' ביד שניהם לחזור הכי
 מוקמינן לה לקמן : שמואל אמר שתות מעות כמי שנינו
 מתנותין דקתמי שתות למקח לאו חטוי של מקח דוקא קאי
 אלא כל המכאוי קרוי מקח בין מעות שניתנו בו בין דמי החפץ
 וכל כד שאתה מוכר שם שתות אונאה בין לכד מעות בין לכד
 שוי של חפץ יש שם אונאה ואין כאן לא מחילה ולא ביטול
 מקח והשתא מפרש פלוגתינו : שוי שיתא בחמשה ונתאנה
 מוכר או שוי שיתא בשבעה ונתאנה' לוקח: כ"ע בין לרבין ובין
 לשמואל אונאה הוא דבא שתות היא לכד מקח ושמואל שתות
 מעות כמי קאמר וכ"ע שתות מקח : כי פליגי סוב חמשה
 בשיתא ונתאנה לוקח בזו שבו' חומש למקח ויותר משתות
 הוא זה אבל חט"ו מעות שנתן שתות הוא אי כמי סוב שבע'
 בשיתא

הזהב פרק רבבא מציעא

הוויא: לויב דאמר בתר מקח אזלינן שויי המשה בשיתא ביטול
 מקח הוי שויי שבעה בשיתא מחילה הוויא: ושמואל אמר כי
 אמרינן מחילה וביטול מקח היא היכא דאיכא משני צדדין
 אבל היכא דאיכא מצד אחד אונאה הוויא: והילכתא כשמואל
 דתניא כותיה: אמר רבא הילכתא פחות משתו' נקנה מקח:
 יתר על שתות בטל מקח: שתות קנה ומחזיר אונאה: וזה
 וזה בכרי שיראה לתגר או לקרובו וכן הילכתא והיכא דזבין
 פוירי ולאחר זמן איגלי ליה דאית ביה מומא דהוה בירי
 מעיקרא מיקמי דליזכניה אית ליה לאהדוריה למריה: ולא
 אמרינן בכי הא הא שהה ליה בכרי שיראה לתגר או לקרובו:
 דלא אמרו רבנן הכי אלא גבי אונאה: אבל גבי מומין מקח
 טעות הוא וכל אימת דמיגלי ליה מהדר ליה למריה: והכי
 בתב רבינו האי גאון זצ"ל: עד מתי מותר להחזיר וכו':
 אמר רב נחמן לא שנו אלא לוקח אבל מוכר לעולם חוזר:
 אושפיזכניה דרמי בר חמא זבין חמרא ושערי חזייה דהורן
 עציב א"ל אמאי עציבת אמר ליה דזכיני חמרא ושעאי א"ל
 הדר כך אמר ליה שהאי בכרי שיראה לתגר או לקרובו:
 שרריה לקמיה דרב נחמן א"ל לא שנו אלא לוקח אבל מוכר
 לעולם חוזר מ"ט לוקח נקיט מקחו בירו: וכל היכא דאזיל
 מחוי ליה ואמרי ליה אי טעה אי לא טעה אבל מוכר ליתירי
 למקחו בירו אלא עד דמיתרמי זבינתא כזבינתיה וירע אי
 טעה הילכך לעולם חוזר עד דמיתברר דאיתרמי לי' כזבינתיה'
 וירע דטעה ולא קא הדר ביה: אמר רב חסדא לא שנו אלא
 בלוקח מן התגר: אבל בלוקח טבעל הבית אין לו אונאה:
 א"ל

צשיתא ונתאנה מוכר בזוז לגבי מקח אין כאן שתות אלא
 שביעית ופחות משתות הוא ולגבי מעות הוי שתות: משני
 כדדין באחד משני כדדין: פחות משתות נקנה מקח לאלתר
 זכויו מחילה: יתר על שתות בטל מקח ושניהם חוזרין: שתות
 קנה ואין א' מהן יכול לחזור: ומחזיר המאנה האונאה ולית
 ליה לרצח מתניתין דלקמן דתכן דמי שהוטר עליו שנתאנה
 ידו על העליונה רכס חומר תן לי מעותי או תן לי
 מיה סכוניתני אלהם ל"כר' נתן דכריותא דק"ל רבי נתן דיוכא
 הוא ונחית לעומקא דדיוכא: זה וזה אונאה וביטול מקח לא
 שנו דבכדי שיראה אלא לוקח שמקח בירו כדמסיק סיכוך
 לכרחותו: אבל מוכר שאין בידו להרחות ולימלך לעולם
 חוזר אם לא נתיקוירו טליתו בנתיים: עד דמיתרמי ליה
 זבינא כזבינתיה כלומר עד שרואה טלית אחרת כמותה נמכר
 בדמיסיקריס: לא שנו דיש לו אונאה: אבל בלוקח טבעל
 כבי

הזהב פרק ד בנא מציעא קיב

א"ל רב דימי יישר : וכן א"ר אלעזר יישר : והא אמן תנן
 בשם שאונאה להדיוט כך אונאה לתנר : מאן הדיוט לאר
 בעל הכית : אמר רב פפא בצררתא פירש צררותא האורגים
 שאורגין יריעות ומוכרין אותן אכל מאני תשמישי דיקירי
 עליה אי לאו דמי יתרי לא מוכין להו : מתני' אחד
 דלוקה ואחר המוכר יש להן אונאה : בשם שאונאה להדיוט
 כך אונאה לתנר ר' יהודה אומר אין לתנר אונאה : מי
 שהוט' עליו ידו על העליונה רצה אומר תן לי את מעותי או
 תן לי מה שהגיתני : גמ' מנא ה"מ דת"ר וכי תמכרו
 ממכר אל תוננו אין לי אלא שנתאנ' לוקח : נתאנה מוכר
 מנין ת"ל או קנה : איתמר האומר לחבירו ע"מ שאין לך עלי
 אונאה רב אמר יש לו עליו אונאה ושמואל אמר אין לו עליו
 אונאה : ואותבינן עליה דרב מהא דתניא הנושא ונותן
 באמונה והאומר לחבירו ע"מ שאין לך עלי אונאה אין לו עליו
 אונאה ופריק רב לא קשיא כאן בסתם כאן במפ' ותניא נמי
 דכי בר"א בסתם אבל במפרש לא : מוכר שאמר ללוק' חפץ
 זה שאני נותן לך כמאתים יודע אני בו שאינו שוח אלא מנה:
 ע"מ שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה : וכן לוקח
 שאמר למוב' חפץ זה שאני לוקח ממך במנה יודע אני ששוח
 מאתי'

דבי תכסיון וכלי תשמי' שלו חביבין עליו ואינו מוכרו אלא
 ביוקר זה"ל כמפרש יודע אני שיש בו אונאה דאמרינן לקמן
 אין לו עליו אונאה כך מכאתי בשאלתית דרב אחאי : מתני'
 אין אונאה לתנר אם נתאנה התנר אין חיוב להחזיר האונאה
 וטעמא מפרש בגמרא מפני שהתנר בתי ויודע כשנתאנה אלא
 דאיתרמי ליה זבינא אחריתי ורובה למכור זאת איך שיוכל
 כדי לקנות הסחור' האחר' שיודע שירויח בה הרבה: מי שהוטל
 עליו כל' מי שנתאנה: תן לו מעותי אם נתאנה לוקח: גמ' יש לו
 עליו אונאה דמתנה הוא על מ"ש בתורה ותכחו בטל : הנושא
 ונותן באמנה מי שאמר לחבירו מכור לי כמה שתוכל ותן לי
 המעות לזמן פלוני ואני סומך עליך ונותן לו שכר טרחו : אין
 לו עליו אונאה לומר יותר הוה שוח אך אם זה מכרו בדמי'
 דביס לא יוכל לומר לא אתן לך אלא דמיו : סתם על מנת
 שאין לך עלי אונאה דלא ידע שיש בו אונאה דכיוצא : מפרש
 שפירש לו יודע אני שיש אונאה ואני מוכרו לך ע"מ שאין לך
 עליו אונאה תכחו קיים דמי למתקדש אשה ואומר על מנת
 שאין לך עלי שחר כסות ועונה דח"ר יהודה צ"ב סבממונ'
 תכחו קיים דידע וקא מחיל ליה : בד"א שיש אונאה לזה על
 זה בסתם מכר חבל במפרש כנוון לוקח שאמר למוכר חפץ זה

הזהב פרק ד בנא מציעא

מאתי ע"מ שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה וכן
 הילכתא : ת"ר הנושא ונותן באמונה לא יחשב את הרע
 באמונה ואת היפה בשויו אלא או זה או זה באמונה או זה
 וזה בשויו : ומעלה לו שכר כתף שכר חמ' שכר גמל שכר
 פונדקי שכר עצמו אינו מעלה שכר נתן לו שכרו משלם :
 מהיבא יהיב ליה אמר רב פפא בצררווי דיהיב ד' למאה :

והן הסותרים בכנדים שהכנר נקרא צררא צררא כראמרי במשקין
 והאידנא נוהג עלמא בצררא בר זוזא : והסותרין בכנדים
 בקראין צררוי על שם סחורתן : מי שהוט' עליו ידו על
 העליונה מתני' ר' יהודה הנשיא היא ולית הילכתא כותיה
 דהא קא פסק רבא הילכתא שתות קנה ומחזיר אונאה :

מתני' כמה תהא הסלע חסר' ולא יהא בנא אונאה ר"מ
 אומר מארבע' איסרות מאיסר לדינר ר' יהודה אומר ד'
 פונדיות מפונדיון לדינר : ר"ש אומר משמונה פונדיו' משני
 פונדיות לדינר : גמ' מ"ש בסלע דפליגי ומ"ש בטלית
 דלא פליגי אמר רבא מאן תנא טלית ר"ש היא דאמר אונאה
 של סלע שמנה פונדיונות שהן שתות של סלע : אביי אמר
 טלית ער שתות מחי' איניש דאמרי אינשי עשוך לגביך
 ושוו

כו' : הכושא ונותן באמונה כדפרישית ברי לא יחשב את הרע
 באמונה להיות לו המתנת מעות של היפה בשכר טרחו כנון
 שהיה לו שתי יונות אחד יפה טיש עליו קופטין הרב' ללוקחין
 צבת אחת והרע אינו נמכר אלא בחנות לא יחמר לו סרויך
 היפה בשויו ע"מ שתמכור לי הרע בחנות כמו שתוכל
 וכשתמכור תן לו מעות שניהם ופוטרי עכמו בהמתנת מעות
 של דמי היפה מלתת על הרעה שכר טרחו והיו כרובות : אלא
 או זה וזה באמונה ונתן לו כדרך נותן באמונה שסכ' קצוב היה
 להם כדחמריה לקמן הרבע למאה : או זה וזה בשויו והשכר
 יהא של מקבל : ונותן לו שכר כתף (המוליכו מביתו לחנות
 ואם הוטרך לגמלו' נותן לו שכר גמל : דיהיב ד' למאה למי
 שטורח במכירתו : מתני' כמה תהא הסלע חסור' מטבע
 היוכל תמיד והוא שוחק וחסר תניד כמה תחסר ואם הוכיחה
 לא תהא הונאה : ד' איסרות לסלע שהוא איסר לדינר והוא
 אחד מכ"ד כו' דשש מעה כסף דינר מעה שני פונדיון פונדיון
 ב' איסרין : ד' פונדיון מפונדיון לדינר ח' משנים עשר : ח'
 פונדיות משני פונדיות לדינר היונו שתות כשאר אונאה : גמ'
 מ"ש סלע דפליגי תנאי דהתני זה אומר כך זה אומר כך :
 ומ"ש טלית ספס סחורה דתקן בהו לעיל שתות למקח ולא
 פליגי : (ור' שהיא דגבי סלע אית ליה שתות) עשיק לגביך
 הכריך

הזהב פרק ד בנא מציעא קיג

ושוי לכריסך סלע כיון דלא סגי ליה לא מחיל : והלכתא
 כרב' הילכך הילכת' נמי כר"ש בסלע רסתם לן תנא בטלית
 כותיה וכבר פסק רבא בטלית כותיה כדאמרי' אמר רבא
 הילכת' פחות משתות נקנה כקח וכו' : סלע שנפגמ' באמצע
 לא ימכרנ' לא להרג ולא לחרם מפני שמרמין בה אחרים אלא
 נוקבה ותולה בצואר בנו או בצואר בתו : ואם נפגמ' מן
 הצד לא יעשנה משקל בין משקלותיו ולא יורקנה בין
 גרוטותיו ולא יקבנה ויתלנה בצואר בנו או בצואר
 בתו אלא או ישחוק או יחתוך או יקוץ או יוליך לים
 המלה אבר' אם חסר ועמד' על מחצה יקיים : עמדה
 על פחות ממחצה יקוץ משום דרבי' אמר דא"ר אמר דיגר
 הבאה משקל מותר לקיימו הבא מסלע אסור לקיימו עמדה על
 יתר ממחצה יקוץ עד שיעמידנה על מחצה : ואם לא חסרה
 אלא פחות משתות יקיים : מתני' עד מתי מותר להחזיר
 בכרכים עד כדי שיראה לשולחני בכפרים עד ערבי שבתות :
 אם היה מכירן אפי' לאחר י"ב חדש מקבלה ממנו ואין לו
 עליו

סכרוך לכסות גופך ונביך חכה ביוקר : ושוי לכריסך
 למאכלך לא תקנה אלא בשווי (עשיק לטון יוקר הוא וחבירו
 באויה כסך בחתרא דאמימר עשיק טפרא : כיון דלא סגי
 ליה שאינו יוכל בהוצאה) : לא להרג רובא : חרם חדס חכס
 מפני שמרמין בה אחרים ומיראה יכטרכו לקבל ביסה : אלא
 נוקבה מי' באמצע דמשקבה תו לא סגי' : ולא יקבנה מי'
 מן הצד כי הרמאין שימכרוהו וקובו אותו סביב עד שיזיאו
 הכקב וירמו בה האחרים ויזכנה בשקל : גרוטותיו סברי
 כסף : ועמדה על מחצה יקיים דכיון שנתחסרה כ"כ לא
 יטעו בה : עמדה על פחות ממחצה יקוץ דאפי' להטעווי
 וליקבנו במחצה מקנה הוינו שקל דהוי חכיסלע : דינר הבק
 משקל כלומר שקל שפוחת ועומד על דינר דהוי חכיסלע
 מותר לקיימו ולהזיאו בדינר : דינר הבק מסלע אסור
 לקיימו אפילו להזיאו מדינר מתוך שבא ממטב' עבה ורחבה
 טופים בה לאומדו בשקל ואתי לקבולי בתורת שקל : על יתר
 ממחצה כלומר שעדיין לא חסרה יקוץ דאפי' למוטעו ביה
 לקבולי ביסה : ואם לא חסרה אלא פחות משתות דפחות
 משתות הוי מחיל' : מתני' בכרכים שיס שס שולחני :
 בכפרי' שאין שס שולחני : עד ערבי שבתות שבא להזיאו
 לסעודת שבת אז ידע אס יקבלוהו ממנו : אם היה מכיר'
 הכותן וכו' מפ' בגמ' : וזוהי בחילול מעשר שכי אס חילול
 עליו ובגמ' מפ' אס בשויה אס בסלע יפה : לפי שאינה אלא

הזהב פרק ד בנא מציעא

עליו אלא תרעומת ונותנה למעשר שני ואינו חושש שאיננו
 אלא נפש רעה : גמ' מאי שנא בסלע דקא מפליג בין
 בכרי' ומ"ש בטלית דלא קא מפליג אמר אבוי כי תגן טלית
 בכרכים תגן אמר רבא טלית לכל איניש קיבם לה כגוה סלע
 כיון דלא קים ליה בה אלא שולחני עד שיראה לשולחני
 הילכך בכרכים דשכיח שולחני עד שיראה לשולחני בכפרים
 דלא שכיח שולחני עד ערבי שבתות עד דסלקין לשוקא :
 אם היה מכיר וכו' פרישנא חכי אם היה מכירה אפילו לאחר
 שנים עשר חדש מקבלה ממנו במרת חסידות : ואם לא
 קיבלה ממנו אין לו עליו אלא תרעומת : שאינה אלא נפש
 רעה : אמר רב פפא שמעיתן מינה האי מאן דמוקים אוזוזא
 מיקרי נפש רעה : וה"מ דנפיק ע"י הרחק : מתני'

האונאה ד' כסף : והטענה שתי כסף : וההודאה שוה
 פרוטה : המש פרוטו' הן ההודאה שוה פרוטה והאשר
 מתקדש בשוה פרוטה : והנהנ' שוה פרוטה מן התקדש מעל
 והמוצא שוה פרוטה : הייב להכריו והגזל את חברו שוה
 פרוטה ונשבע לו יוליכנו אחריו אפילו למדי : גמ'
 וליחני נמי האונאה בפרוטה אמר רב כהנא זאת אומר' אין
 אונאה לפרוטות : ולוי אמר יש אונאה לפרוטות והילכת'
 כותיה : מתני' אלו דברים שאין להם אונאה העכרים
 והשמרות והקרקעות וההקדשות : אין בהן לא תשלומי כפל
 ולא

מדה רעה של פוסלי מטבע בשביל חסרון מטע : גמ'
 צמדת חסידות וכו' חס חסיד הוא מקבל' הימנו (דמדיק'
 בכרכים עד שיראה לשולחני ובכפרים ~~עד ע"ס~~ :) אין לו
 עליו אלא תרעומ' דאיכו חסיד חנפשו' שלא בחזירו
 בזמנו : דמוקים אוזוזא מעמיד עכמו מלקבלם
 כשמוכא בהם שום קנס : מתני' האונאה ארבעה כסף למקח
 סלע וכדאמרן דה"ל שתות : והטענה שתי כסף שאין שבוטת
 הדוינין על הטענה פחות משתי מעות כסף שיטענו טוב שתי
 כסף יש לי בידך וזה יודה לו מכס שוה פרוטה ויכפור בסאר
 או יודה הכל ויכפור פרוטה : ובהודאה שוה פרוטה
 בדפריסנא להיות הודאה במקלת ויתחייב שבוטת : המוכא
 שוה פרוטה כו' אבל בכיר מהכוי לא כדאמרן מאשר תאבד
 נמנו מרט לאקידה שאין בה שום פרוטה : יוליכנו אחריו אם
 הודה שנטבע לסקר דלא ה"ל כפרה עד שיתחזרו לידו ממס
 ולא לשלוחו כדכתיב ונתן לאשר חסס לו : גמ' וכיתבי נמי
 האונאה פרוטה כגון אם היה המקח בשש פרוטות : אין
 אונאה לפרוטות בפחות מאיסר שהוא מטבע של כסף : מתני'
 אינו דברים שאין להם אונאה בגמ' יליף להו מקרא :

הזהב פרק ד בבא מציעא קיד

ולא תשלומי ארבעה ותמשה : שומר חנם אינו נשבע נושא
 שבר אינו משלם : ר"ש אומר קדשים שהוא חייב באחריותן
 יש להן אונאה ושאינו חייב באחריותן אין להן אונאה :
 דכי יהודה אומר אף המוכר ספר תורה כהמה ומרגלית אין
 להן אונאה אמר לו לא אמרו אלא את אלו : גמ' מנא ה"מ
 דת"ר וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו
 אין לי אלא דבר הנקנה מיד ליד יצאו עכרים שהוקשו
 לקרקעות : יצאו שטרות דאמר קרא ממכר מי שגופו קנוי
 לו יצאו אלו שאין גופן מכור ואין גופן קנוי אלא לראיה
 שבהן : בעי רבא זירא שכירות יש לה אונאה או אין לה
 אונאה ממכר אמר רחמנא שכירות לא או דילמא לא שגא :
 אמר ליה אביי מי כתיב וכי תמכרו ממכר לעולם ממכר סתמא
 כתיב ואפילו ליומי והאי גמי ליומי מכירה הויא : אמר רבא
 אמר חסא בעי ר' ירמיה אונאה אין להם ביטול מקח יש להן
 או אין להן אמר רב נחמן אמר חסא פריש דבי אמי אונאה
 אין להן ביטול מקח יש להן : רבי יונת אמר אהקדשו ור'
 ירמיה אמר אקרקעות ותרויהו משמיה דרבי יוחנן אמרי
 אונאה אין להן ביטול מקח יש להן : מ"ד אהקדשות כ"ש
 אקרקעות

בשטרות המוכר שטר לגבות חוב שבתוכו זיטלכו לעבמו :
 ובקדשות גזבר המוכר בקדש (או המוכר עולתו סנפל בו
 מוס) : תשלומי כפל אם נכנכו : תשלומי ד' זה בסור וזה
 של הקדש אם טבח הגובל או מוכר : אינו נשבע שלא
 בזקתו תורה לישבע עליהן : (אינו משלם אם נכנכו ממנו :
 קדשים שחייב באחריותן אמר הרי עלי עולה וכפריש'
 והולמה ומוכרה יש לכן אונאה דכיון דאם מתה או נכנכה
 חייב באחריותה לדידיה היא ואל תונו איש את אחיו קרינא
 ציה : ושאינו חייב באחריותן כגון דאמר הרי זו : אף המוכר
 ש"ת מפר' טעמא בגמ' כבדיתא : גמ' דבר הכח' מיד
 ליד כדכתיב או קנה מיד עמיתך בזהר בכל תונו : שבזקשו
 לקרקעות דכתיב ובתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת
 אחוזי הוקשו לאחוזי : (ואין גופו קנוי ואין עומדין אלא
 לראיה שבהן) : בעי ר' אמי אונאה היא תנן לה במתני' דאין
 להו לכל הניך דמתנית' : ביטול מקח כגון יותר מסתות : יש
 לכן או אין לכן מי אמרי' מאל תונו הוא דאיתעו ובה לאו
 בכלל אונאה הוא או דילמא כיון דלאו דבר שבמדה הוא ולא
 חטעיה בדיבוריה כשאר דין אונאה הוא : ר' יונה ור' ירמיה
 מילתא בחסי נפשיהו אמרי' ולאו אדר' אמי קיימי אלא ר'
 יונה אקרקעות ור' ירמיה אקדשות אמרי' משמיה דרבי יוחנן

הזהב פרק ד בנא מציעא

אקרקות : ומאן דאמר אקרקות אבל אהקדשות לא :
כדשמואל דאמר שמואל הקדש שוה מנה שחיללו על שוה
פרוטה מחולל : הא מילתא חזינא בה פלוגתא ביני רבואתא
איכא מאן דסבירא ליה כי האי מיטרא דרבי אמי ור' יוחנן
דאונאה אין להן ביטול מקח יש להן : ואיכא מאן דס"ל
דביטול מקח יש להן דקאמר ר' יוחנן לאו יתר משתות הוה
אלא על חד תריץ : וגמר להאי מיטרא מגמרא דבני מערבא
דאמרי התם א"ר יוחנן אם היה דבר מופלג יש בו אונאה :
מתניתא פליגא על רבי יוחנן אלו דברים שאין להן אונאה
העבדים והשטרות והקרקות פתר לה בדבר שאינו מופלג :
וקא פרוש לדבר שאינו מופלג כגון שלא הניעה האונאה
למחצה במחצה ואיכא מאן דמספקא ליה מילתא ולא קא
פסק בה מירי : ואנן עיינינן במילת' שפיר ומיסתבר לן
דהאי מיטרא דרבי אמי ודרבי יוחנן ליתא משום דחזינן לרב
נחמן דהוא בתרא ס"ל אין אונאה לקרקעות כלל ואפי' שוה
מאה במאתים : דאמרינן בענין דבר מיצרא בפרק המקבל
זבין במאתן ושוה מאה סבור מינה מצי אמר ליה לתקוני
שדרתיך ולא לעוותי א"ל מר ינוקא בריה דרב חסדא לרב
אשי הכי אמרי נהרדעי משמיה דרב נחמן אין אונאה
לקרקעות : ועוד דגרסינן בפרק האיש מקדש אמר רבא אמר
רב נחמן האחיז שחלקו הרי הן כלקוחות פתות משתות נקנה
מקח יתר על שתות בטל מקח : שתות קנה ומחוזר אונאה :
אמר רבא האי דקא אמרת פחות משתות נקנה מקח לא אמרן
אלא רלא שוו שליח אבל שוו שליח א"ל לתקוני שדרתיך
ולא לעוותי : והא דאמרת יתר על שתות בטל מקח לא אמרן
אלא במסלטלי אבל במקרקעי אין אונאה לקרקעות : ועוד

אמרינן

אונאה אין להם ביטול מקח יש להן : מאן דאמר אהקדשות
אמרי' כי יוחנן דביטול מקח יש להן : כ"ס דאקרקות כמי
אמרי' דכיון דאשמועינן דביטול מקח לחו בכלל אונאה הוא
מריכא אימנעו או דהקדשות קחשיב ליה מקח טעות אע"ג
דליכא טעות כלפי שמוא ואפי' אמרי' ביטול מקח כ"ס דלגבי
חבריה דאיכא למומר טעם ואלפתא דהכא לא תקנויה כ"ס
דהדר : ומאן דאמר אקרקות אמרי' ר' יוחנן : אבי
אהקדשו' לא דחילו גבי הדיוט אמרי' טעם ואלפתא דהכי
לא תקני אבל אהקדש לוכא למומר הכי וכיון דליקנהו בדיון
אונאה טעות כמי לא אמרי' בהו כדשחזל : מחולל כדאמרן
דאימעיט אונאה וטעות כמי לוכא למומר בהקדשות דמאן
טעם : דלא שויו שליח אלא הן ביו בעצמן בטעות חלוהי :

ומתי

הזהב פרק ד בנא טציעא קטו

אמרין בבבא קמא שורה כסף מלמד שאין ב"ר נזקקין אלא
לנכסים שיש להן אחריות ומאי ניהו קרקעות ומאי משמע
אמר רבא בר עולא דבר השוה כל כסף ומאי היא קרקע דאין
להן אינאה : שמעינן מיהא כולהי דאין לקרקעות לא אונאה
ולא כיטול מקח : והא דרבי אמי ור' יוחנן ליתא דקימא לן
כרב נחמן דבתרא הוא והילכתא כותיה בדיני : ועוד דרב
נחמן נופיה הוא דאמרה משמיה דחסא משמי' דרבי אמי והוא
לא סבר ליה כותיהו : והא דאיתמר בנמרא דבני מערבא
משמיה דר' יוחנן לא עדיף מהא דאמר משמיה בנמר' דילן
והא אידחי ליה מדרב נחמן ומהני ראיות : ואע"ג דהא דרב
נחמן לא איתמר בהרא דוכתא לא איכפת לן בהכי : דכמרה
מילי בגמ' דלא מיפרשן בדוכתיהו ומיפרשן בדוכתא אחריתי
הילכך הילכתא בדכתבינן ולית בה ספיקא : אין בהן לא
תשלומי כפל וכו' : מנא ה"מ דת"ר על כל דבר פשע כלל :
על שור על המור על שח על שלמה פרט : על כל אכרה חזר
וכלל : כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט : מה
הפרק מפורש דבר המטלטל וגופו ממין אף כל דבר המטלטל
וגופו ממין : יצאו קרקעות שאין מטלטלין : יצאו עכרים
שהוקשו לקרקעות : יצאו שטרות שאע"פ שמטלטלין אין
גופן ממין : הקר' רעהו כתיב : ואין בהן תשלומי ארבעה
וחמשה מאי טעמא דכי שקלת מיניהו כפילא דלא מיהייב
ביח פשו להו שלשה וארבעה : תשלומי ארבעה וחמשה אמר
דחמנא ולא תשלומי שלשה וארבעה : שומר חנם אינו נשבע
מנא ה"מ דתנו רבנן כי יתן איש ארל רעהו כלל : כסף או
כלים פרט : לשמור חזר וכלל : כלל ופרט וכלל אי אתה
דן אלא כעין הפרט מרה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו
ממין

ומאי נזכר קרקעות ססמך ואחריות כל ארס עליהן : כסוס
כל כסף שיתנו עבורו : עד כל דבר פשע סיפח דת"ר כתיב
ישלם שכוס ומשתעו בנכס או בטוען טענת נכס : פסו לה שלם'
וד' שככסל בטובח ומוכר בכלל תשלומי ד' זה וכיון דאימעיט
מכפל בכור לבו חלה ופסו' להו ג' לשה וד' לשור : וכי יתן
איש אל רעהו לקמן בהשואל אמרינן פרסה ראשונה בחמשה
בש"ח שנייה בש"ס וכתיב בפרשה ראשונה ונה' בבעל ביצת
ו' ואוקמי' לטבועה בהמפקד : לזוגן מי שיש לו שור יפה
לחרישה מחזר על אחר שכמותו לכמדו עמו בעול שהמכמיר
שור חלש עם הכריח מקלקל את הכריח וכן מרגליות כחב היא
למ'חות עם חבירת' בזה מן החידוית : בחי קשיבו ליה
יווין : ועד כמה לא בני אונאה : כדי דמיה' כפליים :

הזהב פרק ד בנא מציעא

פמון אף כל דבר המטלטל וגופו ממון : יצאו קרקעות שאינן
 מטלטלין : יצאו עבדים וכו' : שומר שכר אינו משלם דת"ר
 כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכו' : ואם קנו
 סידו שהיוב באחריותן משלם : ר' יהודה אומר אף המוכר
 ש"ת וכו' : תניא ר' יהודה אומר המוכר ספר תורה אין לו
 אונאה לפי שאין קץ לדמיו : בהמה ומרגליות אין להם
 אונאה מפני שאדם רוצה לזווגן : אמרו לו והלא הכל אדם
 רוצה לזווגן אמר להן לא אמרו אלא את אלו : ור' יהודה אמר
 לך הני חשיבי ליה והני לא חשיבי ליה : ועד כמה אמר
 אמימר עד כדי דמיהן : ר' יהודה בן בתירה אומר אף המוכר
 סוס וסיוף וחטיטס במלחמה אין להן אונאה מפני שיש בהן
 חיי נפש : איכא מאן דאמר מדהוינן סוגיא דשמעתא לפרושי
 טעמיה דרבי יהודה שמעינן טינה דהלכתא כותיה : והא נמי
 דרבי יהודה בן בתירה בר' יהודה דמתניתין שייכא דאזיל
 בתר אומדנא : ורבינו האי גאון לא קא פסק הכי בספר
 פקה וממכר אלא קא פסק דכל זכיני אית בהו אונאה בר
 מאילין דמתני' העכרו' והשטרות והקרקעות וההקדשות :
 מתני' כשם שאונאה במקח וממכר כך אונאה בדברים
 לא יאמר לו בכמה הפך זה והוא אינו רוצה ליקח : אם היה
 בעל תשובה לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים : ואם היה
 בן גרים לא יאמר לו זכור מעשה אבותיך שנאמר וגר לא
 תונה ואל תלחצנו : גמ' ת"ר ולא תונו איש עמיתו
 באונאת דברים הכתוב מדבר : אתה אומר באונאת דברים
 או אינו אלא באונאת פמון כשהוא או' וכי תמכרו ממכר אל
 תונו הרי אונאת ממון אמור הא מה אני מקיים ולא תונו איש
 את עמיתו באונאת דברים הכתוב מדבר : הא כיצד היה
 בעל תשובה לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים אם היה בן
 גרים לא יאמר לו זכור מעשה אבותיך : אם היה גר וכא
 ללמד תורה לא יאמר לו פה שאכל נבלות וטרפות שקצים
 ורמשים יבא וילמוד תורה שנתנה מפי הגבורה : היו חלאי'
 באין עליו ויסוריין באין עליו או שהיה מקבר ארת בניו לא
 יאמר לו כדרך שאמרו חבריו לאיוב הלא יראתך כסלתך
 ונזמ'

הטיטוס מנן : במלחמה נתוך המלחמה : שברו דבר המסור
 ללכ ולסוכך נאמר בו ויראת מאלו (האי סברי ליתן טעם למת
 נאמר בו יראה) זכ"ק סברי כל הדברים הללו אין טובתן
 ורעתן מסורה להכור חלא ללכו של עושה והוא יודע אם
 לעקל אם לעקלקלות ויכול הוא לומר לא עשיתי כי אם לטובה
 כיון שכור שיש לך תבואה למכור הויתי חסן לתכות מקח זה :
 זכ'

צגומ' זכור גא מי הוא נקי וגו' : אם היו חמרין מבקשין תבואה לא יאמר להן לכו אצל פלוני שמוכר תבואה ויודע בו שאינו מוכר תבואה מעולם ר' יהודה אומר אף לא יתלדה עיניו על המקח בשעה שאין לו דמים שהרי דבר מסור ללב : וכל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלהיך : א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי גדולה אונאת דבריו מאונאת ממון שזה נאמר בו ויראת האלהיך וזה לא נאמר בו ויראת מאלהיך : ד"א אומר זה כגופו וזה בממוגו : ורבי שמואל בר נחמני אמר זה ניתן להשבון וזה לא ניתן להשבון : תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק כל המלכין פני חבירו ברבים כאלו שופך דמים א"ל שפיר קאמרת דחוינא לי' דאזיל סומקא ואתי חיורא : א"ל אכיו לרב דימי כמערבא במאי זהירי א"ל באחזורי' אנפי דא"ר הנינא כל היורדין לניהוב עולין הוי' מני' שיורדין ואינן עולין ואלו הן המכנה שם לחבירו :

וחמלכין פני חבירו ברבים : והבא על אשת איש : היינו מכנה היינו מלכין לא צריכי דאע"ג דרש כיה בשמיה : אמר רב הסרא בר טוביה אמר רב נוח לו לאדם שיפול עצמו לכבשן האש ואל' ילכין פני חבירו ברבים מנא לן מתמר דכתיב היא מוצאת : א"ר חנינא בריה דרב אירי מאי דכתיב ולא תנוגו איש את עמיתו עם שאתך בתורה ובמצות ל' תונהו : אמר רב הסרא כל השערים ננעלו הוי' משערי אונאה שנא' והנה ה' ניצב על חומת אנך וגומר : וא"ר אלעזר הבל על ידי שליח הוי' מאונאה שנאמר ובירו אנך : אמר רב שלוש איין הפרגוד ננעל בפניהם ואלו הן אונאה וגול ועבודה זרה :

אונאה

וכל דבר המסור ללבנו של אדם כאמר בן הוי ירא מן היודע מחשבות אדם לטובה אם לאונאה : ואע"ג דקט' זיב שכבר יורגל בכך שמכניס אותו כן ואין פניו מתלככות מ"מ זס להכלימו נתכוין : מוצאת אע"פ שהיו מוציחין אותה לשריפה לא חמרה להם ליהודה כנעלתו אלא שלחה לו דרך רמו ואם יודה מעצמו יודה וי"מ מדכתיב מוצת בלא חלף כמו ויכת חש בציון אע"פ שאינה קרובה ליסרף לא שלחה אלא דרך רמו ואם לא היה מודה לא היתה מפרסמת : כל כשערים של תפלה ננעלו : חוץ משערי אונאה מי שכותק על אונאת דברים איין השער ננעל לפניו : ככל על ידי שליח כפרעים על כל עבירות על ידי שליח : (ובידו חנך לא מסרה לשליח :) פרגוד מחיכה שבין השכינה לכבא מרום : אינו ננעל להפסית דחיותן מן המקום אלא תמיד רוחה אותה עד שיפרע : (דכתיב ויהי ה' לכב על חמות חנך משמע שהיה תמיד חכלו ומסמם

הזהב פרק ד בנא מציעא

אונאה דכתיב והנה ה' נצב על חומת אנך : גול רכתיב חמש
 ושור ישמע בה על פני תמיד : עכוריה זרה דכתיב חעש
 המכעיסים אותו על פני תמיד : אחר המאנה את הגר ואחר
 הלוחצו עובר בשלשה לאוין : מתני' אין מערבין פירות
 בפירות אפי' חדשים בחדשים : ואצ"ל חדשים בישני' :

באמ' ביין התירו לערב קשרה ברך מפני שמשכיחו : ואין
 מערבין שמרי יין ביין אכל גותן לו שמרונו מי שנתערב מים
 ביינו הריו זו לא ימכרנו בהנות אא"כ מודיעו : ולא לתגר
 אע"פ שהודיעו שאינו אלא לרמות בו : מקום שנהגו להטיל
 מים ליין יטילו : גמ' ת"ר אין צריך לומר חדשות עומדת
 משלש וישנות מארבע וקא מוזבן מחדשות דאין מערבין :
 אלא אפילו חדשות מארבע וישנות משלש וקא מוזבין מחדשו'
 אין מערבין מפני שאדם רוצה לישגן : באמ' ביין התירו
 לערב

בה : על פני ואין מחיכה בינו וזין רעבירה : מתני'
 אין מערבין ג' כ שחומר פירות שדה פלו' חכו מוכר לך בכך
 וכך סחין לא יערב בהן פירות משדה אחר : וא"כ לומר שאם
 פסק למכור יסכים שלא יערב בהן חדשים שהיחנו יבסיס
 ועוסיס קמח יותר מן החדשים : מפני שמשכיחו הקסה
 משכיח את הרך לכך פסק עמו רך מערב בו קסה אכל פסק
 עמו קסה לא יערב בו הרך וכן בפירות חדשים ביסכים
 דווקא חסור אכל יסכים בחדשים שפיר דמי : ואין מערבין
 שמרי יין זה ביין אחר : אכל כותן הוא לו את שמרונו של אותו
 יין עכמו : ולא ימכרנו בחנות פרוטה פרוטה : אח"כ
 מודיעו לכל א' וא' שמים מעורבין בו : ולא ימכרנו יחד לתגר
 אצט"ו שמודיעו לפי סחין לוקחו אלא לרמותו ולמוכרו
 בחנות : מקום שנהגו להטיל מים ביין יטיל דכיון שנהגו אין
 כאן טעות סכל היינות בחזקת כן : גמ' אין צריך לומר
 חדשות מד' סחין בסלע וישנות משלש סחין בסלע : דאין
 מערבין חדשו' ביסכו' דהואיל ובחזקת ישנות מוכרן כמלח
 מחיכו ומוכר לו זולות בתורת יקרות : אלא אפי' חדשות
 משלש וישנות מארבע חון מערבין ואעפ"י שהחדשות יקרות
 הן : מפני שאלו רוכס לויסכן שטילו דמיוסן של חדשות אינן
 מפני שהן טובות כישנות אלא שאלו רוכס לויסכן זה שפסקו
 עמו על היסכו' חוכו רוכס לויסכן לפי' חסור לערב בהן חדשות
 ואפי' מעולות בדמים עכ"ל רש"י ואין דעת האלפסי כן
 (רש"י פי' לפי גירסת הגמ' דפסק עמו על הישנות
 וקא מוזבין מישנות דאין מערבין לו חדשים ביסכים
 ואפי' החדשים יקרות מהן אכל לפי גירסת בר"ף
 הוא

הזהב פרק ד בנא מציעא קיז

לערב קשה בריך וכו' : אמר רב נחמן ובין הגיתורת שנו :
 והאידנא דקא נוערביי שלא בין הגיתורת סברי כרבי אחא
 דתניא רבי אחא מתיר בדבר הנטעם : תניא השופר יין
 לחמרים הרי זה לא יערב שמרים של אמש בשל יום ושל יום
 בשל אמש : אבל מערב של אמש בשל אמש ושל יום בשל יום :
 מקום שנהגו להטיל מים ביין יטול תנא אפי' למחצה לשליש
 ולרביע : אמר רב ובין הגיתות שנו : מתני' התגר נוטל
 מחמש גורנות ונותן לתוך מגורה אחת : מחמשה גיתות
 ונותן לתוך פיטום אחד ובלבד שלא יתכווין לערב : ר'
 יהודה אומר לא יהלק חנוגי קליות ואגוזים לתינוקרה מפני
 שמגילין לבוא אצלו וחכמים מתירין : ולא יפהורת את
 השער וחכמים אומרים זכור לטוב : ולא יבור את הגריסין
 בדברי אבא שאול וחכמים מתירין : ושון שלא יבור על פי
 מגורה שאינו אלא כגונב את העין : אין מפרכסין לא את
 ראדם

סוף דפסק עמו על החדשות ואין מערבין לו ביסכות
 חץ על פי שהם יקרות יותר לזוב נוחא ליה חדשות
 מסמי טרוכה לויטכן :) ובין הניתות סני דמשבחי
 שקוססין זה עם זה ונטעין טעם אחד אבל לאחר הניתות
 סכנא קלט כל אח' ריחו וטעמו חין משבחי חלח סוגמו :
 כדב' כנטעם שאדם טועם קודם סלקחו ויכול להבחין
 שנתערב בו : בטופס טופס ומריק בנחת היין מעל
 הסמרים : של אמש מיין טעם אמש ונסחרן הסמרים אין
 מערבין אותן ביין טעם היו' טעמרי יין זה עקלקלין יין אחר
 זה ס של יום בשל יום כשתי חביות דאין מערבין חלח אורחא
 דמילתא נקט דסקס יום ואמש סתי חביות הן : אבל כותן
 הוא לו את שמרו של יין עכמו כך גורס רש"י : אפי' למחצה
 בשליש ולרביע הכל כמכסג המדינה יטיל מים חס מחסה
 מחסה חץ שליש שליט : מתני' התגר נוטל מחמש גרנו'
 בו סהכל יודעין בו שלא גדלו בסדותנו ומכני אדם הרב לוקח
 ובחוקת כן ליקחן : מגור' חוכר שאוגרין בו תבואה (גורן
 הוא שדושין וזורין בו את התבואה ודרך התגר לקנות מבעלי
 בתים בשעת הגורן ולהכני' למגורה שלו) : שלא יתכוין לערב
 ולהבוא קול לקנות הרוב ממקום מסוכח ולערב בו ממקומות
 אחרי' וסכינו סכורין סכל בסירות מאותו מקום : ולא יפחות
 שסער למכור בזול מסני שמרגיל לבא חכלו ומקפח מזונות
 חמרי' : זכור לטוב שמתוך כך אוכרו פירות כמכרין בזול :
 גריסין פולין גרוסות בריחוס אחת בשמים : לא יבור את
 הפסולות לפי שמתוך סכרואות יסות הוא מעלה על דמיה'
 הרבה מדמי הפסולות שנטל מהם : ופכמים מתירין מש'
 טענת

הזהב פרק ד בנא מציעא

האדם ולא את הבהמה ולא את הכלים : גמ' מאי טעמיהו
דרבנן משום דא"ל אנא מפליגנא אמנוזי את פליג שיסקי :
ולא יבור את הגריסין כדברוי אבא שאול וחכמים מתירין :
מאן חכמים ר' אחא היא דתניא ר' אחא מתיר ברבר הנראה :
אין מפרכסין לא את האדם ולא את הבהמה וכו' : ת"ר אין
משרבטין לא את האדם ולא את הבהמה ואין נופחין את
הקרבין ואין שורין בשר במים : מאי אין משרבטין הכא
תרגימו מיא דחזרא : רבה שרא לצלומי גירי : רב מפני
שרא לצלומי דיקלי : והא אנן תנן אין מפרכסין לא את
האדם ולא את הבהמה ולא את הכלי : לא קשיא הא
בחדתי הא בעתיקי :

הדרן עלך הזהב

טעמא בגמ' : ומדין שלא יבור ע"פ המנורה למעלה להראות
יסות ואת הפסולת שבתוכו לא בירר : לפי שאינו אלא כגונב
את העין בברור' זו : ואין מפרכסין מפרש בגמרא : לא את
האדם עבד כנעני העומד לימכר (ומפר' בגמרא) עבד כנעני
שזקנו לכן וכובעו שחור שיהא נראה ככחו ויקנו אותו לעבד
כנעני : גמ' שיסקי פרוכ"ס : מתיר בדבר הכראה הלא
יכול הלוק' לראות ולהבין מה דמי בפסולת הכברר מאינו
שיסנו באחרים וטוב לו להקלות בדמיבן של אינו יותר על כן
מפני הטורח : משרבטין לסון שרביט שזקף שער הבהמה
כשרביט סתראה שמינה : ואין נופחין בקריבנים בני מעיים
המכרים בבית הטבח שיראו רחבים וגדולים : ואין שורין
בשר במים שמלבין והכחוש נראה שמן : ויזא דחזרא משקיין
אותה מי סיבין והם נופחין מעיה ושערה כזקף : לצלומי גירי
לכירי חיקים : דיקולי סלים : בחדתי מותר שאינו אלא לוסות
והרובה להוסיף על דמוהם בשכול יופיי מוחל הוא : בעתיקי
אסור שגונב את העין סכראים כחדשים :

סדרן עלך הזהב

איזהו פרק ה בבא מציעא קיה

איזהו

נשך ואיזה הוא תרביית : אי זה הוא נשך המלוה
 סלע בחמשה דינרין וסאתים חטים בשלם מפני
 שהוא נושך : אי זה הוא תרבי' המרבה בפירות כיצד לקח
 ממנו חטים כדינר זהב הכור וכן השע' עמדו חטים בשלשים
 דינר אמר לו תן לו היטי שאני מוכרין ולוקח אני בהן יין אמר
 לו הרי חטיך עשוין עלי בשלשים דינר והרי לך אצלי בהם
 יין ויין אין לו : גמ' ת"ר את כספך לא תתן לו בנשך
 דגומר אין לי אלא נשך בכסף ורביית באוכל : נשך באוכל
 מנין ת"ל נשך אוכל : רביית בכסף מנין ת"ל נשך כסף : אם
 אינו ענין לנשך כסף שהרי נאמר לא תשיך תנחו ענין לרביית
 כסף : אין לי אלא בלוה במלוה מנין נאמר נשך בלוה ונאמר
 נשך

איזהו

נשך שהוא כוסף דשקל מאי דלא יהיב ליה : המרבה
 בפירות המרבה סכר לעלמו בפירות ובגמ' מפרש
 דבכלוואת כסף או פירות כמו היו תרביית שכרו מתרבה
 בממונו וזכא ריבית דרבנן קמפרש דרך מקח וממכר : דינר
 זהב"ה דינר כסף : וכן השער כך היו נמכרין בעיר והותר
 לו לתת מעות עכשיו ע"מ ליתן לו זה חטיין כל ימות השנ'
 בדמי' הללו כשיעור מעותיו ואעפ"י שעכשיו אין לו חטיין
 דתכן בפרקין יטח השער פוסקין ואעפ"י שאין לזה יש לזה
 זיכור המוכר הלז לקנותה עתה במעות הללו : עמדו חטיין
 לאחר זמן כל' דיקריס אמר לו תן לי חטיין וזו מותרת לו אם
 נתן לו חטיין אבל כסף היוו שפסק לו לתת להן חסור הואיל
 ואין לו שמא יוקיר היין ואף עלפי שפוסק עמו כשער היין של
 עכשיו וכבר יבא השער ובגמ' מס' טעמא : גמ' אין לי
 שיהא עובר אלא על לאו של כסף בכסף ועל לאו של ריבית
 בחובל : מניין שהוא עובר על הלוואת פירות אף משום לאו
 דנשך : ת"ל לא תשיך לאחיך כסף אוכל ומקרא זה בלוה
 נאמר מדלא כתיב לא תשך לאחיך והראשון נאמר במלוה
 לשון לעיל מייבא אל תקח מאתו וגומר ומבא שמעונן דשיך
 סל נשך באוכל : ריבית בכסף מניין שעובר אף בלאו שני
 לאו של ריבית ת"ל בלוה כסף אס' אינו עניין לבוסו לחייבו על
 נאמר כל נשך שהרי כבר נאמר בראש המקר' לא תשיך ובסופו
 מלא תשיך בין כסף ובין אוכל אייתרו תרווייהו נשך כסף ונשך
 אוכל לחייב את הלואה על לאו של ריבית על סנייהן : אין לי
 שעובר על סנייה לחיוב בין בכסף בין באוכל אלא ליה : שלא
 ימדוד לאחד בימות החמה כו' אחיז הנאין לחלוק את הסדה
 לא ימדוד המודד לא' בימות החמה ולא' בימות הגשמים
 בחותי

איזהו פרק זה בבא מציעא

נשך במלוה מה נשך האמור בלוה לא חלקת בו בין בכסף בין
באוכל בין בנשך בין ברבית אף נשך האמור במלוה לא תחלק
בו בין בכסף בין באוכל בין בנשך בין ברבית ומניין לרבית
כל דבר שנאמר כל דבר אשר ישך : ת"ר לא תעשו עול
במשפט במדרה במשקל ובמשור במד' זו מרת קרקע שלא
ימוד לאחר בימות החמה ולאח' בימות הגשמים : במשקל
שלא יטמין משקלותיו במלח : במשורה שלא ירתיה : וקל
וחומר ומה משורה שהיא אחר משלשים וג' בלוג הקפידה
עליו תורה ק"ו להין וחצי הין ושלושית ההין : אמר רב
למה לי דכתב רחמנא יציאת מצרים ברבית יציאת מצרים
במשקלו יציאת מצרים גבי יציאת אמר הקב"ה אני שחבחנתי
במצרים בין טיפת בכור לטיפה שאינה של בכור אני הוא
שעתיד ליפרע ממי שתולה מעותיו ביד גוי ומלוה אוהן
לישראל ברבית : וממי שטומן משקלותיו במלח : וממי
שתולה קלא אילן בכגדו ואומר הכלת הוי' : אי זה הוא
רבית : אטו האי דאמרינן עד השתא לאו רבית הוא : אמר
רב אבהו עי כאן של תורה מכאן ואילך של דבריהם : עד
כאן רבית קצוצה מכאן ואילך אבק רבית : א"ר אלעזר רבית
קצוצה יוצאה בדריגין אבק רבית אינו יוצא בדריגין ורבי
יוחנן אמר אפילו רבית קצוצה אינה יוצאה בדריגין והילכתא
כר"א : אמר רב נחמן בר יצחק מאי טעמיה דרבי אלעזר
דכתיב והי אחיך עמך אהרר ליה דניחי בהרף : וכי קאמרי

ריבית

באותו החבל ממנו שהכל לה בימות הגשמים ומתפסטי
נורכו ובימות החמה מתוך יובשו הוא כגמר וכזין : שלח
יטמין משקלותיו במלח כדי להכבירו ובשלוקה לוקח כאלו :
במשור מדת כלל הוא : שלח ירתיה שממלא את המד
כשמוכר את הין לאחר זמן נמכר חסירה : (וכוונת מפרשים
גביריבית עם בשר סיני : גבו משקלות בקדושים תסיו :)
שבנכתי במכרו היו שבאו עשרה רווקים על מצרות אחת
ונקשרה מהן בעט' עיבורו עשר בכורות שסן בכורת לחביבין
כולן מתו : תולס מעותיו בכברי מלוס מעותיו לוסרת
ברבית ואומר של ככרי הם : תלס אילן כנע הדומה לתכת
ורחמנא חמר שקול תכלת ותכלת דמיו יקריס שכבוע בדם
חלזון שאין עילה מן הים חלל אחת לשבעים שנה (עד השקח
המלוס סלע בחמסה דינר : של תורה דרך הללוה : רבית
קצוצה וכוסין אותו כ' ד להחזר חס תנע חוקו בחייו : רבית
קצוצה רבית לאורייתא : אבק רבית רבית דרבנן : וחיו
אחיק רישיה דקרא ברבית קאי אל תקח מאתו כשך וגו' :
מירתי

איזהו פרק ה בנא מציעא קיט

דכית קצוצה יוצאה בריונין הני מילי מיניה דיריה : אבל
 מדירתיה לא כדאמרינן יכין רשע וצרוק ילבש : ת"ר הנית
 להן אביהן מעות של רבית אע"פ שהן יודעין שהן של רבית
 אין חייבין להחזיר ואם הנית להן אביהן פר' וטלית וכל דבר
 המסויים חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן ואקשינן והני מי
 מחייבי בכבוד אביהן קרי כאן ונשיא בעמך לא תאור בעושה
 מעשה עמך ואוקימנא כשעשה תשובה ולא הספיק להחזיר
 עד שמת : טעמא דעשה תשובה הוא דחייבין להחזיר דבר
 המסויים אבל אם מת ולא עשה תשובה אפי' דבר מסויים אין
 חייבין להחזיר דאמר קרא אל תקח מאתו נשך ותרבית לדירי'
 אזהרירה דתמנא לברירה לא אזהרירה רחמנא : ת"ר שנים
 מהלכין בדרך וביד אחר מהן קיתון של טים אם שותין שניהן
 מתיים ואם שותה אחד מהן מגיע לישוב דרש בן פטוריה מוטב
 ישתי שניהן ויסותרו ולא ירא אחד מהן במיתת הבירו עד שבא
 ד"ע ודרש וחי אחיך עמך הייך קודמים לחיי חבירך : לקח
 המנו חטיב כדינר זהב כו' : וכי אין לו מאי הוי והתניא
 אין פוסקין על הפירורה עד שיצא השער ה"א יצא השער
 פוסקין : אע"פ שאין לזה יש לזה : אמר רבא בבא לחוב
 בדמיהן

מירתי מיורסיו : כדאמרינן יכין ונו' אם מת והכית לפכיו
 מעות של רבית אין חייבין להחזיר וע"ז נאמר יכין רשע
 ונאמר הכי תניא לה בתוספתא : (המסויים דבר הכוכר
 שבא גזל וכזכר בו חייבין לקלוז) דאמר קרא אל תקח מאתו
 נשך ותרבית לדיריה הוא דאזהרירי רחמנא אהדר ליה דכיתו
 בסדך דסיפיה דקרא והי אחיך עמך אריסיה קאי אל תקח
 ואם לקחת החזר חבל לבנים לח' אזהר : אם ישתי מביהם
 ימותו בכמא שאין מספיק לסביבם : ואם ישתי האחד מגיע
 לישוב וימנא סם מים : וכי אין לו יין מאי הוי אחר שיבא
 כשער ליון והוא חייב לו החיטין או המעות הרי הוא כפוסק
 עמו עכשיו על היין : אין פוסקין על פירות ליתן לו מעות
 בכור חטים ולומר תכיהו לי בסוף זמן גדול ואפי' חטים
 שנותנין אותו כך מתחילת הקביר אין זה שער עד שיבא שער
 מפורסם וקבוע בסוקי בעיר בכך ואע"פ שאין לזה המוכר
 יש לאחר זה יכול לקנותו עתה בדמים שיקבל : בנא לחוב
 בדמיהן עסיקינן שלא נתן לו זה המוכ' ללוקח דמי החיטין
 שקייב לו שיחזור ויקבלם בימכו דשכיל היין חלל כח לעשו'
 עליו דמי החטין חוב ולפסוק על החוב יין וכך אמר לו חבי
 מקבל עלי חיטך בל' דוכר כמו שאתה יכול למוכרו וברו לך
 חללי בהן יין כשער של עכשיו דאי הוי ליה יין הוי קנוי לו
 מעכשיו

איזהו פרק ה בנא מציעא

ברמייהו עסקינן : כדתני רבי אושעיא הרי שהי' נושה בחבירו
מנה והלך ועמד לו על גורנו ואמר לו תן לי את מעותי שאני
רוצה ליקח בהן חיטין אמר לו חיטין יש לי שאני גותן לך צא
ועשאם עלי כשער של עכשיו : הגיע זמן למכור יין אמר לו
תן לי חיטי שאני מוכרין ולוקח אני בהן יין אמר לו יין יש
לי שאני גותן לך צא ועשא' עלי בשע' של עכשיו : הגיע זמן
שמן למכור אמר לו תן לי ייני שאני מוכרו ולוקח אני בו
שמן אמר לו שמן יש לי שאני גותן לך צא ועשאה עלי כשער
של עכשיו ככולן יש לו מותר אין לו אסור ומאי לקח דקתני
במתניתין לקח בהלואתו : אמר רבא שמעינן מינה
מדרבי אושעיא תלת : שמעינן מינה מעמידין מלוה על גב
פירות ולא אמרינן דלא כאיסור בא לירו ושמעין מינה

והוא

מעכשיו ואי חייק' ברשותיה אייקר אבל אין לו והוא לא קיבל
עכשיו מעות שיוכל לומר יכול הוא לקנותו בדמי' שקיבל
כמא' שאינה חלבו חלבו בעלמא : דתניא טיש הסרש
בין נתן לומעות לכא עליו בחובו : הגיע זמן חטין למכור
שנתייקרו ודרך אוברותיכן למכור מעתה : כולן
אם יש לו מותר ולא אמרינן דלאו כאיסרו הכא לידו
(כלומר שאין זה דומה לכותן דמיס בשער שפוסק
שיוכל לקנות בשוק במעות שיקבל) היכא דיש לו דזכי בכו האן
מסתא ואע"ג דלא משיך כי מוקרי ברשותיה מוקרו ולא ה'
ריבית הואיל ואם בא לחזור קאי עליוכו בניו שטרע ומיבו
היכא דאין לו לאו כאיסרו הכא לידו הוא דהיכא דויכב ליה
זוזי פוסק ואע"ג שאין לו דיכול זה לקנותו במעות שיקבל
דחטין מכויין לו הואיל ויכא הסייער אבל זה אין בידו במה
יקנה ודמי לריבית: ומאי לקח דקתני במתנית' לקח בהלואתו
שחיה נוסה בו דיכר זהב וכי כראה דלא גרסי' ליה ופירוט
משובש הוא שנתלם בספר לפי שראה בר' אושעיא נוסה
בחבירו מנה דשמעית מיכא דאי הוה יכיב ליה הסתא זוזי
אפי' אין לו כמי שרי שיבש מתנית' ופירש בלקח בהלואתו ולא
היא לא מיבעי' לשבזי מתנית' בהכי דר' אושעיא מסוס חטין
קמאי נקיט ליה ולמימר דיש לו מותר אע"ג דלאו כאיסרו
הכא לידו וכי אין לו אסור הואיל ולא בא איסרו לידו אב
מתנית' כי תנא אין לו גבי יין תנא שמתמת הלואה בא עליו
שהיו כבר דמי בחיטין מלוה עליו אבל גבי חיטין לא תנא
איסורא ואפילו אין לו שרי לאיסרו בא לידו וספור תני בה
לקח : מעמידין מלוה שיש לו על חבירו : על גבי פירות
לפסוק עליהם פירות כשער של עכשיו כל ימות הסנה : ולא
אמרינן דלא כאיסור הכא לידו בר' תיחא ס"ל בגמ' דאפי' יש

איזהו פרק ה בנא מצינא קכ

והוא שיש לו : וש"מ איתנא לדרכי ינאי דאמר מר לי הן
 ומה לי דמיהן : (ומדלמנר מכ לו הן ומכ לו דמיהן) מר לי
 דמיהן ומה לי הן נמי אמרי' ופוסקין על שער שבשוק ואע"פ
 שאין לו : ואי קשיא לך הא דתניא בכולן יש לו מותר אין
 לו אסור התם שלקח בהלואתו הכא בזויה זבין : תני רב
 ספרא ברבי ר' הויה יש דברים שהן מותרין ואסור
 לעשותן מפני הערמת רבית : כיצד אמר לו הלויני מנה אמר
 לו מנה אין לי חטים במנה יש לי שאני נותן לך נתן לו חטים
 במנה וחזר ולקחם ממנו בעשרים ור' סלע מותר ואסור לעשו'
 כן מפני הערמת רבית : רבה ורב יוסף דאמרי תרויהו האי
 מאן דיהיב זווי אתרעא חרופא צריך לאיתחזווי בבי דרי
 למאי

לו אסור : וש"מ והוא שיש לו אבל אין לו אין מעמידין מלוה
 אבל פוסקין על ידי כתיבת מעות כדקתני מתנית' וכל השער
 פוסקין ואוקימנ' מתני' כדקתני ר' אושעיא : וש"מ מדקתני
 שניע זמן חטים למכור שם לו החטין דמיה כשער של
 עכשיו ביוקר ופוסק יין כשער של עכשיו בזול ש"מ
 איתא לדר' ינאי דאמר פסק על הפירות והגיע זמנו למכור
 וכן ותקען ואין לו מקבל הימנו הדמיה כשער של עכשיו דמה
 לו לקבל הן עכשיו ומה לו דמיהן ולא אמרי' כיון דיהיב זווי
 זווי קא שקיל מיחזי כריבוי' : הסתא דא"ר ינאי גבי פירעין
 הן דמיהן שוין דכי היכי דהן מותר דמיהן נמי מותר דמה לו
 כו טוב אם הם מהקבל יותר ממה שדמיהן מקבל : מה לו דמיהן
 מה לו הן נמי אמרי' כו בתחילת התנאי נמי משיבא השער
 פוסק עמו ואע"פ שאין פירות בידו ובלבד שיתן לזיה מעות
 דכי היכי דאם היו דמי המעות הללו בידו והיונו הפירות היו
 מותר כ"כ בי הוו המעות בידו מותר שהמעות ודמיהן שוין
 דמה לו דמיהן דהיונו הפירות שהן דמי המעות ומה לו הן
 כלומר המעות הרי יכול לקנות בהם פירות בשוק דאע"פ שאין
 לו יש לזה זמן הטעם הזה פוסקין על סמך שער שנסוק
 והוא שער היובא על ידי תמרון המציאין תבואה לסוק
 בכרכים וע"פ ברש"י בדרך ש"ג ע"כ בהלואתו ולא נתן לו מעות
 במזומן : הכא בזויה וביה יכול לקנותו בדמים שנותן לו
 בשוק : שאני נותן לך כשער של עכשיו וכתם לו : וחזר
 ולקחן ממנו בכ"ד סלעים דאחזיל גבי סלע שהמנה כ"ה סלעים
 והוא היה דחוק לקעות ולא יכול להמתין ליום השוק : מותר
 שהרי לא העלה לו דמי החטין יותר מדמיהן בשכר המתנת
 מעות והאי כוא דאחזיל גביה : האי מאן דיהיב זווי אתרעא
 חרופא בפוסק על הפירות עד סלע וכל השער הכרוך אלא

איזהו פרק ה בבא מציעא

למאי אי למיקנא לא קני : ואי לקבול עליה מי שפרע כי
לא מיתחוי נמי מקבל : לעולם לקבולי עליה מי שפרע ומאן
דיהב וזוי אתרעא לבי תרי תלתא יחיב אי מיתחוי ליה סמכא
דעתיה : ואי לא לא סמכא דעתיה א"ל אמינא אשכחת פיורי
דשפירי מדידי ושקלת : אמר רב אשי השתא דאמר' משום
מיסמך דעתא הוה אפילו אשכחיה בשוקא וא"ל סמכא
דעתיה : אמר רב נחמן כללא דרבית' כל אגר נטר לי אסיר :
אמר רב נחמן האי מאן דיהיב וזוי לקיראתה וקא אזלן ארבעה
ארבעה ואמר ליה יהיבנ' לך חמשה איתניהו שרי : ליתניהו
אסיר : פשיטא לא צריכא דאית ליה אשראי במתא מהו
דתימא ביון דאית ליה אשראי כעד שיבוא בני או ער שאמצא
מפתח דמי קא משמש לן כיון דמחוסרי גוביאנדי כמאן
דליתניהו דמי : אמר רב נחמן האי מאן דאזיף פשיטא
פחברי' ואישתכח טפיאת' אי בכדי שהדעת טועה מחייב

לאהרורי

שער הבכור שהוא סמוך לקביר שכלקוטות מוכרין בזול זה
סלח וזה סלחתיס ותנן במתני' דאס יש לו מותר להסוק ואע"פ
שלח יכא הסער דקתני כיה הוא תחילה לקוברי' פוסק עמו
על הגדיש : כריך הלוקח לאתחזויי אבי דרו של מוכר כסכוח
דס וזורה תבוחתו בגורן ולכסי נקט תרעא חריפ' שאין
פוסקין עליו חלא למי שיש לו גורן דחי לסער ככרור פוסקין
אף למי שאין לו : למאי מיבעי החי דמתחוי : אי למקמי
ממש שלק יוכל המוכר לחזור : הא לא קני בכי אח"כ מסך :
אי לקבולי מוכר עליה מי שפרע אס וחזור : סמכא דעתיה
דכל חד וחד וידע דעליה קא סמיך האי לוקח וסחורה
תקוומית היא ואין דעתו לחזור הילכך אס חזר בו מוכר איכא
למילטוייה במי שפרע : השתא דאמרק דחי מיתחוי מייסמך
דעתא הוא : אפי' לא מתחוי אבי דרו כמו חלא אשפתיה
בסוקא לתחר זמן וא"ל חזוי דעלך סמיכנא איכא מי שפרע :
אגר נטר ליה אסור סכר המתנה אי מוזיל גביה ולסון המתנה
שמתדים לו המעות והמקח חין לו למוכר עכשיו : לתירחא
מוכר שעוב ד' ק' חלות שעוב בזוזא : יביבנא לך כ' ס' לזמן
פלוגי והקדים לו המעות עכשיו : איתכחו אס בס בידו אבי
איכס בעיר או אגד המתנה והוא דחוק למעות שרי דה
הלויכי עד שיבא בני דתנן במתני' דמותר : דחית ליה אשראי
במתא המוכר הזה אף הוא נתן המעות ופסק עם אחרים על
שעוב : ואשכח טופינא זה סקיבל המעות מלא בה יותר
ממה שאמר לו קבירו : אי בכדי שהדעת טועה דאיכא
למימר טעה המלו' בחשבון ולא ידע עכין חוי' זכ להחזירו לו :
עיסוריותח

איזהו פרק ה בנא מציעא קנא

לאהדורי ואי לא מתנה הוא דיהיב ליה : והיכי דמי בכרי
 שהדעת טועה בעישורית' והימושיאתא כגון שמצא תוספת ה'
 או תוספת עשרה חייב להחזיר : דאיכא למימר דילמא
 חמשה חמשה הוה מני או עשרה עשרה הוה מני וקא טעי
 בחרא חמשה : אי נמי כגון דקא מני חמשה ומנח חרא והדר
 מני חמשה ומנח חרא לידע כמה חמשה קא מני או כמה עשרה
 קא מני וטעה ועירבינהו להנהו סימני בנויהו הילכך הוה
 פיהיב לאהדורי דטעותא הוא : ואי לא מתנה הוא דיהיב
 ליה א"ל רב אחא ברביה דרבא לרב אשי אי איניש תקיפא
 דלא יהיב מתנה מאי אמר ליה דילמא מיגזל גזליה וקא מבלע
 ליה בחשבון דתני' הגזול את חבירו והכליע לו בחשבון יצא
 ואי איניש מעלמא דלא שקל וטרא בהדיה מאי א"ל דילמא
 איניש אחרינא גזליה וא"ל זיל אוסיף ליה לפלניא ואבלע
 ליה בחשבון : אמר רבא האי מאן דיהיב זוזי לגינאה וקא
 אזלי עשרה קרי בזוזא בני זרתא זרתא : וא"ל יהיבנא לך
 בני גרמידא גרמידא כיון דממילא קא רבו שפיר דמי : ואי
 קשיא לך הא דתניא ההולך לחלוב ארז עיזיו ולגוזו ארז
 דחליו ולרדות ארז כוורתו מצאו חבירו ואמר לו מה שעיו
 חולבות מכור לך מדה שרחילי גוזות מכור לך מה שכורת
 רודה מכור לך מותר : אבל אם אמר לו מה שעיו חולבות

בך

עישורית' וחומשייתא חס יס לחלקם למעות העודמו להויחאן
 עשרה עשרה או כ' ה' ואין ח' או ב' עודמות שאין באות לכלל
 חמשים ל' טע' בחשבון חס עישוריתא כינסו טעה בין כ'
 למ' בין מ' לל' וחס אין עשיריות ויסנן חמשייתא טעו רגילין
 לחכות כ' ה' וחס היו עודמות הרבה כגון כ"ב טעה בעשיריות
 כ"ט ויש כאן טעות של חמשים בדילוג א' ובחמש העודמות
 כ"ה בין ג' וד' או חס עודמות ט' ו' או כ"ה טעה ג' פעמים או
 כ"ג בחשבון של חמס אבל חס עודמות על החמישיות אחת או
 כ"ה חס וד' שאינם מניעות לחמס לא טעה כלום וכולם
 מנינים : ואי איניש תקיפא הוא זה שנתנס לו אדם קשה הוא
 שחבירו רגיל לגמול הסדום ולתת מקתת חנם : מאי במה יתלם
 זה לעבדם בדיו : א"ל כיון דליכא למימר טעה בחשבון תליכן
 למימר דילמא מגזל גזליה זה ימים רבים וזה לא ידע וחסתא
 מלחו לבו להוסיבו : דלא שקול וטרו ליה לא נשא ונתן עמו
 מעולם : קארי דילועין : ויבכא לך לאחר זמן : בני
 גרמידא חמס חמס : ולרדות את כוורתו על סס טעשויות
 חלות חלות ודכויות מדוסן אל דוסן קריליה רדויה כרדויה
 בת מדוכת בתכור : מה שעיו חולבות מכור לך נכך וסך

איזהו פרק ה בכא מציעא

בכך וכך בכך וכך מכור לך או מה שרהילי גוזזות כך וכך בכך
וכך מכור לך או מה שכורתי רודה כך וכך בכך וכך מכור
לך אסור ואע"ג דממילא קא רבי כיון דליתיהנהו בהה"י שעתא
אסור : התם לאו מיניה קא רבו דשקלי ליה להאי חלב וגיזה
ואת' אחרינא : הכא קרי מיניה קא רבו דאי שקלי ליה להאי
קרא לא אתי אחרינא וכר שביק ליה התם לית ליה ללוד
פסידא בגיזה הילכך שפיר דמי : אמר אביי שרי לאיניש
למימר ליה לחבריה הילך ארבעה זוזי דמי חבית' אי תקפא
תקפא ברשותך ואי יקרא או זילא ברשותי : א"ל רב שרבי
לאביי האי קרוב לשכר ורחוק להפסד הו"א אמר ליה כיון
יקא מקביל עליה זולא ויוקרא קרוב לזה ולזה הו"א :
מתני' המלוה את חבירו לא ידור בחצרו חנם ולא ישכור
זמנו בפחות מפני שהוא רבית : מרבין על השכר ואין מרבין
על המכר : כיצד השכיר לו ארת החצר ואמר לו אם מעכשיו
את נותן לי הרי היא לך כי' סלעים לשנה : ואם של חדש
בחדש סלע בחדש סלע בחדש מותר : מכר לו את השדרה
ואמר לו אם מעכשיו אתה נותן לי היא לך כאלף זוז ואם
לגורן בשנים עשר מנה אסור : גמ' אמר רב יוסף בר
טביוטי

אם מעט אם רב יגיעך : מוקד ספרי קיבל עליו הפסד ושכר
הילכך חפילו ימכר יותר מכדי הדמים אין כאן חגר נטר לית
דחי בוס בכיר מדמים כנוי בוס שקול : אבל אם אמר לו כו
כך וכך שיעור בכך וכך ואזויל גביה בשכר הקדמת המעות
אסור דאגר נטר ליה הוא : לאו מיניה קא רבו חלב הבת
לאחר זמן אינו גדל מכח חלב שהיה בביתא בשע' מכר דהא
כי שקול להאי כוליב לגמרו אחי אחרינא : אבל הכא בנוסף
על דלועין קטני' ונעש' גדולו' מיניה קרבי מכח הקטנות בכך
היו בשע' מכר ומדידה הוא דקא משבח ואזויל : דכי שתיה
ליה להאי בוצינא זוטרתו לח אתיא אחריתי ש"מ מנומסיה
תרכי : אחבית' דחמר' שיש צידך : אי תקפסא אם מחמת :
קרוב לשכ' אם תתייקר' : רחוק להפס' אם תקפסא ולא מחביל
עליו ותניח במו' קרוב לשכר ורחוק להפסד רשע דשקול
ריבית דכיון דאינו מקבל עליון אחריות המתח כמכר' שחין זה
אכר ומעות הכוונא הן חבנו וקרובות השכר מחמת ריבית
הוא : מתני' מרבין על השכר בשכר המתנת דמי הלוואה
בשכירות ואין מרבין על המכר בשכר המתנת דמי הלוואה
וטעמא מפ' בגמרא : ואם של חדש בחדש ואם תתן שכר כ
חדש בחדש שלח תקדים לו שכר כל השנה ביחד תתן לו שלש
בחדש : ואם לגורן ואם חמתין לך לגורן שתמכור מתכוונתך
ותתן

איזהו פרק ה בנא מצינא קכב

מניומי אמר רב נחמן אע"פ שאמרו הדר בחצרו של חברי
 שלא מדעתו אינו צריך להעלות לו שכר : הלוהו ודר
 בחצרו צריך להעלות לו שכר ואפילו בחצר דלא קיימא
 לאגרא וגברא דלא עביר למיגר איכא דאמרי אמר רב יוסף
 בר מניומי אמר רב נחמן אע"פ שאמרו הדר בחצר חברו שלא
 מדעתו אינו צריך להעלות לו שכר הלוויני ודור בחצרי צריך
 להעלות לו שכר : מ"ד הלוהו כ"ש הלוויני : ומאן דאמר
 הלוויני אבל הלוהו לא : מ"ט כיון דמעיקרא לאו אדעתא
 דהכי אוזפיה לית לן בה : והילכת' כלישנא קמא דאפילו
 הלוהו ודר בחצרו צריך להעלות לו שכר : אבל להוציא
 ממנו בריונין בהלוויני ודור בחצרי מפקינן מינה אגרא דהוי'
 לה רבית קצוצה : אבל הלוהו ודר בחצרו דלאו אדעתא
 דהכי אוזפיה אבק רבית היא ואינה יוצאה בריונין דהוי'
 ליה כרבית מוקדמת ורבית מאוחרת ולא תימא דהני מילי
 זיכא דפרע ליה זוזי דאוזפיה והדר קא תבע באגר ביתיה
 אלא אפי' קא תבע ליה מיקמי דלפרעיה לא מחייבינן ליה
 לנכויי ליה שיעור אגר ביתיה : בדאמרינן לקמן אטר רב
 אשי השתא דאמרת אבל טפי לא מפקינן מיניה אבל שיעור
 זוזי נמי לא מסלקינן ליה בלא זוזי : מ"ט כל סלוקיה בלא
 זוזי אפוקי מיניה הו"ל רב יוסף בר חמא הוה תקיף בעברי
 דאינשי

ותתן לו עעות ב"ב מנה אסור : גמ' אע"פ שאמרו בב"ב
 פ' שני : אינו צריך להעלות לו שכר ואוקימנא בחכר דלא
 הוימח לאגרא אבל האי גבר' דדר בו עביר למיגר בית לדירתו
 דכ"ל זה נהנה וזה לא חסר : וגברא דלא עביר למיגר דכ"ל זה
 לא נהנה דבלאו הכי נמי לא הוה מיגר טיש לו אחרות אפ"ה
 מוחזי כרובית ויש ללמו' מכאן שאסור להלוות על בית וכדור
 בו אפילו בכבייתא דתתן לה ישכור ממנו בפחות ולא דמי
 למסכוכה של כרס דתתן וימנין דלא שקיל ביה מידי ואפ"ה
 מכבי ליה וכו' ליה קונה את הפירות בכביותא זו על הספק
 אבל כאן זה נהנה תמיד ואין כאן ספק במלא סוכרה בפחות :
 מ"ד בלוויני ולא קפץ עמו ע"מ לדור ואפ"ה אסור : כ"ש
 בלוויני דקפץ לו דירת הבית בתור' רבית : אבל הלוהו לא
 ושרי ומתבי' בדקפץ לו' או בשע' מתן מעות או לאחר כן :
 אבל טפי ממה שכלוויני לא מפקינן מיניה המותר דהוי אבק
 רובית : לא מסלקינן ליה בלא זוזי (עד שותן לו כל שיעור
 מעות הלוואתו) : כל סלוקי בלא זוזי אפוקי מיניה הוה דכיוון
 דכי הכליכהו לכך לאו בתורת פירעון הכליכהו ה"ל אבק רובית
 אשעת הכליכהו ואיכה יוצאה בדיומין וכי מסלקי ליה משדה זו

איזהו פרק ה בבא מציעא

לאינשי דמסיק בהו זוזי ועביד בהו עיבירתא : א"ל רבא
 ברין מאי טעמא עבד מר הכי א"ל אנא כרב נחמן ס"ל דאמר
 רב נחמן עכדא נהום כריסיה לא שוי : א"ל אימור דאמר רב
 נחמן כגון דארי עבדיה דמרקי' בי כובי עבדי אחריני דמעב'
 עבדי מי אמר : אמר ליה אנא כי הא ס"ל דאמר רב דניאל בר
 רב קטינא אמר רב התוקף עבדו של חבירו ועשה בו מלאכה
 פטור מ"ט דניחא ליה דלא ניסתרי עבדיה : א"ל הני מילי
 היכא דלא מסיק ביה זוזי מר כיון דמסי' ביה זוזי מחזי כרבי'
 דאמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן אע"פ שאמרו הדרי
 בחצר חברו שלא מדעתו אינו צריך להעלות לו שכר הלווחו
 ודר בחצרו צריך להעלות לו שכר א"ל הדרי בי : אמר אביי
 האי מאן דמסיק ארבעה זוזי דרביתא בחבריה וקא אולא
 ארבע גריוי' בשוקא ויהב ליה חמשה : כי מפקינן מינייה
 ארבעה מפקינן מיניה ואידל אוזוליה הוא דזול גביה רבא אמר
 חמשה מפקינן מיניה דבתור' רבית' אתאי לידיה והילכתא
 כרבא וכן מאן דמסיק בחבריה זוזי דרביתא ויהב ליה גלימא
 בנויה כי מפקינן מיניה גלימא מפקינן מיניה : מ"ט כי היכי
 דלא לימרו גלימא דמוכסי וקאי גלימא דרבית' הוא : אמר
 רבא האי מאן דמסיק תריס' זוזי דרבית' בחברין ואוגר ליה
 חצר דמיתנרא בעשרה בתריסר כי מפקינן מיניה תריסר
 מפקינן מיניה אמר רב אחא מדפתי לרבינא ולימא ליה
 כי אנרגא הכי דחיה קא משתרישי לי השת' דלא קא משתרישי
 לי כי דאגרי כ"ע הוא דאגרגא : א"ל לא משום דאמרי ליה
 סברא וקבילת : מרביץ על השכר ואין מרביץ על המכר וכו' :
 מאי שנ' רישא ומאי שנא סיפא רבה ורב יוסף דאמרי תרווחו
 שכירורת אינה משתלמת אלא לבסוף והאי כיון דלא מטי

זימניה

בלא זוזי אחוקי מיניה חבך ריבית שאכל הוא : תקוף בעבדי
 דאינשי דמסיק בהו זוזי מחזיק בעבדיהם של בעלי חובות שלו
 וכוסס לעשות מלאכתו : נהום כריסי לחס מחבלו וסריכו זנו
 ביום מלאכתו : דארו עבדיה כך שמו דמרקי' כי כובי לוכן
 כיה ומשחק בחכיות לשתות יין : נסתירי סלח יסא מורגל
 לביו' בטל ויתעבל : כי מפקינן מיניה סריבית שלקח כר"ח
 דאמר ריבית קכוסה יובאה בדיוכין דק"ל כוותיה לקמן : לומח
 ליה כי אגורכ' חלח כמסכרתו חת החכר גדמים וקרום הללו :
 דהוה מסתרישי לי בריווח היתב בלח חלו : שכירות חיבה
 משתלמ' חלח לבסוף מן הדין : לבסוף לסוף הזמן הילכך כי
 שקול מיניה סלע כחד' דכוס לכו שנים עשר סלעים לשנה
 חין זה שכר המתנת מעות שברו לח כתתיב לו לשלם שכירות

איזהו פרק ה בכא מציעא קבג

זימניה למיגבא לאו אנר נטר ליה הוא דשויא הכי : והאי דקאמר ליה אם מעכשיו אתה נותן לי היא שלך בעש' סלעים בשנה אוזולי הוא דקא מוזיל גביה וסיפא כיון דזכיני ניגהו בעא למשקל זוזי מהשתא הילכך אנר נטר לי הוא ואסיר : תוספת' הלוקח מכר מחבירו על סג' ליתן לו מכאן ועד שנים עשר חדש רשאי שיאמר לו תן לי מיד בפחורת ואינו חושש משום רבית : ירושלמי תני יש דברים שהן כמו רבית ומותרין כיצד לוקח אדם שטרותיו של חברו ומלוותו של חברו בפחות ואינו חושש משום רבית : אמר רבא דקו בה רבנן בהאי מילתא ואוקמוה אקרא כשכיר שנה בשנה יהיה עמך שכירות של שנה זו אינה משתלמת אלא לשנה אחרת : אמר רב נחמן ברשא שרי : איתביה רב חמא אב' לגורן לשנים עשר מנה אסור התם קץ ליה הכא לא קץ : אמר רב פפא ברשא דירי שרי מ"ט שיכראי לא פסיד וזוזי לא צריכנא אנא הוא דקא עבידנא מילתא גבי לוקח : א"ל רב שישא בריה דרב אידי בר פפא מאי חזי מר דאזיל בתר דיריה זיל בתר לוקח דאילו הוה ליה זוזי הוה שקיל כדהשתא השתא דלית ליה זוזי שקיל כי יוקרא דלקמיה וקא חסר טובא : אלא אמר רב חמא ברשא דירי ודאי שרי מ"ט ניהא להו דליקס ברשותי : דכל

היכא

עד סוף החדש ובהו דאמר ליה אם מעכשיו תתן לי כרי הוא לך בעשר סלעים אי הוה מקדים ליה הוה מחיל ליה מדמי הסכירות ומונר ליה בפחות משווייה אבל סיפא גבי מכר מטמך המקח דוכו ליתן המעות וכו' א"ל אם מעכשיו תתן כרי הוא לך בחלף הן הן הדמים וכו' מיטפוי עליוהו לגורן סבר המתנה מעות הוא : דקו בה חיפשו אחרים עד סתמא בה מקרא לקמוד בהא מילתא דתשלמוי שכירות לכסוף : טרשא שרי למכור סחורה בהמתנה בכותר מדמים ובכלבד סלח יפרשו לו אם מעכשיו כרי הוא לך בפחות אלא ימכור סתם בכד וכך ליום פלו' : קן ליה אם מעכשיו כרי הוא לך בפחות דכדי פרוס ליה דשכר המתנה הוא נוטל : טרשא דירי שרי עוש' שכר תמרים היב ומכר לו בזמן הזול בתשרי כשער של ניסן וממתין לו עד ניסן : שזכראי לא פסוד חיכו מתקלקל וכוונתו וכול להכניעו עד ניסן : זוזי לא צריכנא שאני עשיר ואיכו דחוק למכור כשער של עכשיו דאילו ה"ל זוזי הוה שקיל כדהשתא : הים מוכא הרבה שכר לקנות כדהשתא :

אמר רב חמא טרשא דירי ודאי שרי מוכר פרקמטיא הים ומוכר במקום הזול כשער שהוה כמכר במקום כיוקר וממתין להן וסן מעלין חוקו למקום כיוקר והוה מקבל עליו אחריות

איזהו פרק ה בבא מציעא

איכא דאולי שבקו להו מיכסי ונקיטי להו שוקא והילכתא
 ברב חמא ולית לררב פפא : מתני' מכר לו את השרד
 ונתן לו מקצת דמים ואמר לו אימתי שתרצה הבא מעות ופול
 את שלך אסור : הלוחו על שדהו ואמר לו אם אין אתה נותן
 לי מכאן ועד ג' שנים הרי היא שלי הרי הוא שלו וכך הוה
 ביתוס בן זונין עושה ע"פ חכמים : גמ' מי אוכל פירות
 רב כהנא אמר מוכר אוכל פירות : רב ענן אמר משלשין את
 הפירו' ולא פליגי הא דרב הונא כדא"ל לבי מיייתית זוזי קניי
 והא דרב ענן משלשין כדאמר ליה לבי מיייתית זוזי קניי
 מעכשיו : תני רב ספרא ברבי דבי ר' חייא פעמים ששניהן
 מותרין : פעמים ששניהן אסורין : פעמים שהלוק' אסור
 ומוכר מותר פעמים שהלוקח מותר ומוכר אסור עני רבא
 בתריה

הדרך בהליכה והלקוחו משתכרים במרקמטיו מלוקחי' סם
 במעות' ומניחין לכאן ואתריות החזרה עליהם וכיון דלא
 מקבלי עלייהו אחריות לא הוה מלוה גבויה עד שהסרקמטיו'
 נמכרת וסן מקבלין המעות ואותן המעות נעסין עליהם
 מלוה ואין כאן ריבית : ונקיטי להו שוקא מכריזין סלא ויהי
 עוס אדם רשאי למוכר עד שימכרו סם : מתני' מכר לו
 את הסדה ונתן לו מקצת דמים ואמר לו אימתי שתראה הבא
 מוכר המעות שעליך וטול סדה שלך : אסור לעשות כן
 (ודווק דא"ל לבי מיייתית מותר המעות קנה מעכשיו לפיכך
 אסור לעשות כן) שאם המוכר אוכל פירות תוך כך לכשיביא
 זה המעות נמכח הסדה היתה קנוייה לו מיום המכר וזה אכל
 בפירות בשכר המתנת מעותיו ואם יאכל לוקח פירות מעכשיו
 טמא לא יביא מוכר המעות ויחזיר לו זה מה שקיבל וכמכח
 סלא היתה הסדה קנוייה לו דהא א"ל לבי מיייתית קני מעכשיו
 וביח לא חיותי נמכח מעות ראובנו' הוה מלוה בעלמ' אכל
 מוכר וזה אכל בפירות בשכרו : גמ' מי אוכל פירות אם
 מכר וקיבל מקצת מעות מי אוכל פירות בתוך כך : משלשין
 מפקידין אותן ביד שלישי אם וגמור המקח יתנם ללוקח ואם
 לא יחזיר המוכר מה שקיבל ויטול פירותיו : לבי מיייתית קני
 (מוכר אוכל פירות) שאין הסדה קנוייה לו אלא מכאן ולהבא
 ונגד הסתא דידה אכל : קני מעכשיו אין זה אלא תכא
 שאם יקיים תכאו יבא הסדה קנוייה לו מהיום ואם קיים תכאו
 נמכח שהמוכר אכל פירות סדה לוקח בשכר המתנ' מעותיו :
 לתני רב ספרא ולא היה מפורש במסבה מתי שניהן מותרין
 ומתי אסורין ופירשה רבא מסברא : דא"ל קני מעכשיו
 כשיעור זוזך וכשאר לבי מיייתית קני זה אוכל פירות קרקע
 המגיע

אִיזְהוּ פֶרֶק הַבְּנֵי מִצִּיעָא קַדְר

בְּחִרְיָה פְעָמִים שְׁשִׁינְהֵן מוֹתְרִין דָּא"ל קְנִי בְּשִׁיעוֹר זִוְיָהּ פְעָמִים
 שְׁשִׁינְהֵן אֶסוּרִין דְּאִמְר לִיהּ לְכִי מִיִּיתִירָת קְנִי מַעֲכָשִׁי מוֹכֵר
 מוֹתֵר וְלוֹקֵחַ אֶסוּר דְּאִמְר לִיהּ לְכִי מִיִּיתִירָת קְנִי לוֹקֵחַ מוֹתֵר
 וְמוֹכֵר אֶסוּר דְּאִמְר לִיהּ קְנִי מַעֲכָשִׁי וְזוּזִי לְהוּי חִלּוּאָה נִכְךָ :
 מִשְׁכֵּן לוֹ בֵּית מִשְׁכֵּן לוֹ שֶׁד' וְאִמְר לוֹ לְכַשְׁתַּרְצָה וְתַמְכֵּרם לֹא
 תַמְכֵּרם אֲלֵא לִי בְּדַמִּים הִלְלוּ אֶסוּר בְּשׁוּוִיָּהֶן מוֹתֵר : מִכֵּר
 לוֹ בֵּית מִכֵּר לוֹ שֶׁדָּה וְאִמְר לוֹ לְכַשְׁוִיהוּ לִי מַעוֹת הַחֲזוּרָה לִי
 אֶסוּר : לְכַשְׁוִיהוּ לְךָ מַעוֹת אַחֲזוּרִים לְךָ מוֹתֵר מֵאֵי שְׁנֵי רִישָׁא
 דְּמֵאֵי שְׁנֵי אִיפָא אִמְר רַבָּא סִיפָא דָּא"ל מִדְּעַתוֹ : הֵהוּא גְבַרְיָה
 דְּזָבִין לִיהּ אַרְעָא לְחִבְרִיָּה שְׁלֵא בְּאַחֲרִיּוֹת : הַזִּוּיָּהּ דְּהוּה עֲצִיב
 א"ל אִמְר עֲצִיבֵת אֵי מִרְפִּי לֵה מִינְךָ מִגְּבִינָא לְךָ שׁוּפְרָא שְׁבַחָא
 דְּפִירֵי : אִמְר אִמְיֵמֵר פְּטוּמֵי מִיִּלֵּי בַעֲלָמָא הוּא : א"ל רַב אִשִּׁי
 לְאִמְיֵמֵר וְהָא אִמְר רַבָּא סִיפָא דְּאִמְר מִדְּעַתוֹ הָא לֹא הִכִּי
 תִנְאָה מַעֲלִיא הוּא אִמְר לִיהּ לֹא תִימָא דָּא"ל מִדְּעַתוֹ אֲלֵא נַעֲשֵׂה

כְּמֵאן

שְׁמִינֵי לְדַמִּים שְׁכַתָּן וְהַמוֹכֵר אֹכֵל הַשָּׂחַר : לְכִי מִיִּיתִית קַדְר
 כֹּכֵל מַעֲכָשִׁי שְׁכִיבֵס אֶסוּרִין כְּדַפְרִיסִית לְעִיל : לְכִי מִיִּיתִית
 קְנִי וְעַד דְּמִיִּיתִי שְׁדֵי שֶׁל מוֹכֵר הוּא : קְנִי מַעֲכָשִׁי וְזוּזִי לְהֵאֵי
 הַלּוּוּאָה נִכְךָ כִּיּוֹן דְּאִתְקִיָּיָה מַעֲכָשִׁי הָרִי הִיא שֶׁל לוֹקֵחַ וְאִם
 יִחַלֵּל מוֹכֵר פִּירוֹת בְּשַׁכֵּר הַמַּסְנֵת הַמַּעוֹת יִחַלֵּלם : לֹא תַמְכֵּרם
 לִי אֲלֵא בְּדַמִּים הִלְלוּ פֶסֶק לוֹ דַּמִּים מוֹעֲטִים לְבוֹסִיף לוֹ עַל
 מַעוֹת הַלּוּוּאָה כְּדִי לְהַכְמִיתָהּ לוֹ אִם בָּא לְמוֹכְרָה : מִכֵּר לוֹ בֵּית
 מִכֵּר לוֹ שְׁדֵי וְנִתָּן לוֹ כֹּל דְּמִיו וְאִמְר לוֹ הַמוֹכֵר ע"מ כֵּן אֲנִי
 מוֹכֵר לְךָ שְׁכִיבִיּוֹ לִי מַעוֹת הַחֲזוּרִים לוֹ וְטוֹל מַעוֹתֶיךָ : אֶסוּר
 דְּכַמְלָא שְׁאִין זֶכֶּ מִכֵּר וְכַשְׁאֹכֵל פִּירוֹת שַׁכֵּר מַעוֹתֵי עוֹמֵד וְנוֹטֵל :
 לְכַשְׁוִיהוּ לְךָ מַעוֹת אַחֲזוּרִים לְךָ הַלוֹקֵחַ אִמְר לוֹ מַחֲלוּן כֵּן :
 מוֹתֵר וְלִקְמִיּוֹס מִס' טַעֲמָא : דְּאִמְר לִיהּ מִדְּעַתוֹ אִם אֲרִכְסָא
 אַחֲזוּרִים וְלֹא שְׁתַּקְבַּעְכִּי בְּדִין הַיִּלְכָךְ מוֹתֵר דְּאִי כְּמִי חוֹר וְקִיבֵל
 מַעוֹתֵי עַד עַכְשָׁיו שְׁלֵו בֵּיתָהּ וְחוֹזֵר וּמְכַרָה לוֹ אֲבָל רִישָׁא שְׁעַל
 בְּרַחוּ כְּרִיד לְחֲזוֹר לוֹ מִעִיקָרָא לֹא מִכֵּר הוּא : שְׁלֵא בְּאַחֲרִיּוֹת
 שְׁאִם יִטְרַפְכֵּי ב"ח שְׁלֵו לֹא אַחֲזוּי לְךָ כְּלוֹ וְכַנּוֹן דְּפִרִישׁ לִיהּ
 בְּכִי בְּהִיּוֹ בְּשִׁטְרוּיָא דְּאִי מִסְתַּמַּח הֵא מוֹקְמִינָה כְּשִׁמּוּאֵל דְּאִמְר
 אַחֲרִיּוֹת ט"ס : מְגַבִּינָא לְךָ שׁוּפְרָא שְׁכַחָא וְכִירוֹ מַעוֹדִית
 שְׁכַכְסִי אֶפְרַע לְךָ אֶף בְּשַׁב' שְׁתַּכְסִּית וְכִפִּירוֹת שִׁיטְרָפוֹ מִמֶּךָ :
 פְּטוּמֵי מִיִּלֵּי חִיּוֹן חִלּוּ אֲלֵא דְּבִרֵי תַכְחוּמוֹן בַּעֲלָמָא לְפֶטְסֵי אֶת
 אֶת לְבוֹ : הֵא לְחוּ הִכִּי דְּלֵא א"ל מִדְּעַתוֹ אֶסוּר דְּתַנְחָא מַעֲלִיא
 בְּזִיף וְעַל כְּרַחוּ כְּרִיד לְקִיּוֹס תַנְחָאוּ לְכֵךְ חִינּוּ מִכֵּר וְהוּי רִיבִית
 וְלֹא אִמְרֵי פְטוּמֵי מִיִּלֵּי נִיכְסוּ כּוֹאִיל וְלֹא אֲתָנִי מוֹכֵר : חֲלִילָא
 נַעֲשֵׂה כְּמֵאן דָּא"ל מִדְּעַתִּים כְּלוּמֵר סִיפָא כִּיּוֹן דְּכִי מַעֲכָר

איזהו פרק ה בבא מציעא

במאן דא"ל מדעתו : ההוא שכיב מרע דכתב לה גיטא
לדבייתהו ואינגד ואיתנח אמר ליה דבייתהו אמאי קא מיתנחת
אי קיימת דירך אנא : אמר רב זכיר פטומי מילי בעלמא הוא
א"ל רב אחא מדפתי לרבינא אי לאו פטומי מילי בעלמא הוא
באי ברירה קיימא לטישדא תנאה בניטא א"ל מהו דתימא
הוא גופיה אדעתא דירדה קא נמר ויהיב קמ"ל : הללוהו על
שרהו ואמר לו וכו' : אוקימנא למתניתין בדאמר ליה קני
מעכשיו : אבל אי לא אמר ליה קני מעכשיו לא קני דק"ל
כל דאי אסמכתא היא ולא קניא : אמר רב הונא בשעת
מתן מעות קני : אבל לאחר מתן מעות לא קני אלא כנגד
מעותיו ורב נחמן אמר אפילו לאחר מתן מעות נמי קני הכל
עבר רב נחמן עוברא גבי ריש גלותא כשמעתא קרעיה רב
יהודא לשטר' אמר ריש גלותא לרב נחמן רב יהוד' קרעיה
לשטר' א"ל דרדקי קרעיה גברא רבה קרעיה הוא ביה טעמא
וקרעיה : איכא דאמרי הכי קאמר ליה דרדקי קרעי' דכ"ע
בדינא לגבי דרדקי דמי : הדר אמר רב
נחמן אפילו בשעת מתן מעות לא קנה : איתביה רב לרב
נחמן אם אין אתה מבי' לי מכאן עד ג' שנים הרי היא שלי
הרי היא שלו א"ל אני אומר אסמכת' קניא ומניומי אמר
לא קניא : ולמניומי קשיא מתני' איבעי' אימא רבי יוסי היא
דאמר אסמכתא קניא ואיבעית אימא דאמר לית מעכשיו :
אמר

אתנווי ולא אתני וכלוקח קאמר ליה מנססיה בעסה כאומר
ליה מדעתיה אחזרנה אם ארצה וחק על גב דלא פרוש
במאן דפריש דמי וחזין עליו לכוסו (סילכך חי נמי אבדרינכו
בשתא הוא כהר זבין לכו דכתב לה גיטא לדבייתהו סלח תזקת
לויכו ולא כתב לה על תנאי אם מקו : פטומי מילי חזין חמורה
זו קבלת תנאי א"ל לנחמו ואם תר' תקשא לח' וחילחו פטומי
מילי מילי וחק אם חמרה בלמת ובהבלת שבועה גמורה מאי :
בדידה קיימא כו' בתמיה בגט אינו הלח מדעת האיש וכר'ך
ליוסר' לה על תנאי ואם לה התנה בשע' נתיב' תנאי סלח אינו
כלום ואפילו אמר קודם לכן ולא דמי לממוז דמשעב' גססיה
בדיבוריה : בשעת מתן מעות התנה ע' מ' כן קנה הכל ואם
לאחר מתן מעות התנה חזין בדבריו כלום : (דרדקי קרעיה
בתמיה וכו' לא אדם גדול הוא לא קרע כלל טעם :) חזי חומ'ך
אסכתא קניא היינו רגיל לומר קנה הכל דאסמכת' קניא חב'ך
מכיומי חזין עמי וסתוירנו מדבריו (וכי' אסמכתא היא
כבטחה בעלמא לסמוך על דבריו טעם לא ימלא דבריו יתן לו
שום מאתים במנה :) ר' יוסי הוא כפ' גט פשוט מי ספרט
את' חוכו והשליש את' סטרוכו : דאמר ליה מעכשיו אם לא
אתן

איזהו פרק ה בנא מציעא קנה

אמר ליה מר ינוקא ומר קשישא בני דרב חסדא לרב אשי
הכי אמרי נהרדעי משמיה דרב נחמן אסמכתא בזמניה
קניא בלא זמנה לא קניא : אמר ליה פשיטא
כל מידי נמי בזמנה קניא בלא זמנה לא קניא :
דילמא הכי קאמריהו אשכחיה בנו זמניה ואמר ליה
קני קני אשכחיה לאחר זמניה וא"ל קני לא קני מ"ט מחמת
ביסופא הוא דקאמר ליה : ולא היא אפילו אשכחי בנו
זמניה ואמר ליה קני לא קני והאי דאמר ליה הכי סבר כי
מ"ט זמניה לא ניטרח : אמר רב פפא האי אסמכתא זימנין
דקניא זימנין לא קניא אשכחיה לאח' זמניה ואשכחיה דשתי
שיבר' קני : דקא מהיפך כוונתו לא קני א"ל רב
אהא מדיפתא לרבינא דילמא לפכוחי פחרי א"נ איגש
אסמכיה דיהיב ליה זוזי אלא אמר רבינא אי קפיד ברמי
ודאי קני : אמר ליה רב אהא מדיפתא לרבינא דילמא כי
היבא בלא תיזולול ארעא אלא אמר רב פפא אי קפיד בארעא
ודאי קני : ואמר רב פפא אף על גב דאמר רבנן אסמכתא לא
קניא אפותיקי הוה למגביה מינה : אמר רב הונא בריה דרב
נחן לרב פפא מי קא"ל קני לנוכיינא א"ל מר זוטרא ברירי
דרבמרי לרבינא ואי א"ל קני למגב' מיניה מאי הוה אסמכתא

היא

אחן לך עד שלש שנים יהא שלך מעכשיו דלא אסמכתא היא
חלף קניין גמור הוא שט"מ מוכר גמור החזיק בה מעכשיו
בדמים הללו ואחוזי אחיל גביה וזה קיבל עליו שאם יחזיר לו
מעותיו עד שלש שנים יקבלם והפירות לר' יהודה לוקח אוכל
אותן ולרבנן משלסיו אותן : אשכחיה ליה בנו זמניה וא"ל
קני לא אסדנו עוד קני דגמר ומקני דח"כ למה ליה למימר
קני לא בלא זה איך יוכל לתובעו עכשיו : מחמת ביסופא כדי
לדחותו אומר כן : לא לית זמיטרח ולדחוייב בעמא אמרי
כן : ואשכחיה דשתי שכרא בחכות איך זה עכף לחזור אחר
פדיון שדכו ודעתו לשקעה : לפכוחי סהדא לכפי' דאנתו
שדוחג על המעות דכתיב ויך ישמח : אי קפיד בדמי אס
חש אס קסרת חפכיו שלא לפחות משוויין : ודאי קנה ולא
מחזר ה' מעות ומוכר נכסיו בשחות מווי' קרקעותיו ולעולם
אנוס הוא ולא גמר ומקני : קפיד בארעא שלא למכור שום
קרקע חמו' בשויו : למיגבי ביה מיכיה קונה בה כנגד מעותיו
אסמכתא היא דלא ח"ל קני לגובייכ' חלף אס כותן לך מכחן
ועד' סכים וכו' לך אסמכתא דכל דאי אסמכתא הוא : חלף
אפותיקי דרב פפא ה' דגבי אסמכתא יהא אפותיקי : דא"ל

לא

איזהו פרק ה' בכא מציעא

היא ואסמכתא לא קני : ואלא אפותיקי דקאמר רב פפא
 מאי היא דאמר לא יהא לך פרעון אלא מזו : רב ברישכא
 הוה מסיק ביה רב כהנא א"ל אי לא פריענא לך כיום פלוני
 גבי מהאי חמרא : סבר רב פפא למימר כי אמרי' אסמכ' לא
 קניא הני מילי בארע' דלאו לזכונה קיימא אבל חמר' כיון
 דלזכוני קאי כוזוי דמי א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרב
 פפא הכי אמרי' משמי' דרבא כל דאי לא קני : אמר רב נחמן
 השתא דאמור רבנן אסמכתא לא קניא הדרא ארעא והדר
 פירי : למימר' דסבר רב נחמן מחילה בטעות לא הוי מחילה
 והא איתמר המוכר פירות דקל לחכירו אמר רב הונא עד
 שלא באו לעולם יכול לחזור בו : משבאו לעולם אין יכול
 לחזור בו : ורב נחמן אמר אף משבאו לעולם יכול לחזור
 בו : ואמר רב נחמן מודינא דאי שמיס ואכיל לא מפקינן
 מיניה : התם זכיני הכא הלואה בזכיני דליכא איסורא הויא
 מחילתו מחילה בהלואה דאיכא איסורא לא הויא מחילתו
 מחילה : ההיא איתתא דאמרה ליה לההוא גברא זיל זבן
 ארעא מקריביי אול זבן לה א"ל אי הווי לי זוזי מהדרת לך
 ציהלי אמר ליה את ונוולד : אחי אמר רבה בר רב הונא כל
 את ונוולד אחי סמכא דעתי' ולא גמר ומקנינן ארעא הדר' פירי

ברבית
 לח יהא לך פרעון אלא מזו אף תוך ג' שנים ואם אין חס
 כותן לך מגוסס כנגד מעותיך תוך ג' שנים תכא כולה שלך
 זכא חמר רב פפא חעס'י דלח קניח למיבוי כולה דודים לחת
 ג' אפותיקי הוב למיגנב מיניב דבלח אסמכתא כמי סויה
 אפותיקי : גבו מהאי חמרא ופסק דמיס ולבסוף חיוקר :
 והדרו פירו לחחר שלש אס חכלן לזקח : מחילה בטעות
 האי דהמוכר סבר שביח קנוייה ללוקח ומן בדין אוכל כלוקח
 כירות ומוחל על אכילתו : מוכר פירות דקל קודם שחכמו
 פירותיו : (עד שלא באו לעולם יכול לחזור בו אם באו לחזור
 בו קודם שחכמו פירותיו חוזר דאפי' למ"ד אדם מקנה דשכ"ו
 הכי מילי שבח לחזור חחר שבח לעולם :) משבחו לעולם חייב
 ימול לחזור בו דקסבר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם
 בשעת המכר סיהי' המכר חל לכשיבוא לעולם ורב נחמן חמר'
 חף משבחו בו דחין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם :
 מסתיבין מיניב לכל זמן שלא חזר מחל על אכילתו וחע"ס שבו
 בטעות שלא הים יודע שיכול לחזור מחילה הוי :
 הלוחה הוי ומיחזי כרבית שמתחילה בהלוחה בא לו וכריבית
 קכוכה דמי וחין חבק ריבית בדבר הלוחה חלל בדבר מס'
 בגון המרבה בפירות דמקמי' : א"ל מוכר לסליח אי הוב

איזהו פרק ה בנא מציעא קכו

ברבית קצוצה הווי ויוצאין בדריינין או דילמא אבק רבית הוי
 נאין יוצאין בדריינין אמר רבה בר רב הונא מסתברא כאבק
 רבית הווי נאין יוצאין בדריינין : א"ל אבוי לרב' משכנתא
 מאי משום דלא קץ ליה הוא והכא נמי לא קץ ליה או דילמא
 התם זביני אבל משכנתא הלואה היא וכרביר' קצוצה א"ל
 התם טעמא משום דלא קץ ליה והכא נמי לא קץ ליה : אמר
 רב פפי עביר רבינא עובדא וחשיב ואפיק פירי דלא כרביר'
 בר רב הונא וק"ל ברבינא דזביני וכל שכן משכנא דהלואה
 היא : ודוקא במשכנא בלא נכייחא : אבל משכנתא בנכייחא
 אליבא דרבינא שריא ואיהו גופיה הוה אכיל בנכייחא דגמר
 לה משרה אחוזה דאע"ג דקא הויג' פירי דשויה טובא אמר
 דחמנא פרוק לה בר' זוזי הכא נמי לא שגא : אבל רב כהנא
 דרב פפי ורב אשי לא אכלי בנכייחא דסבירא להו דאסירא :
 והתם בשרה אחוזה הקדש הוא ורחמנא אוקמיה אפריון אבל
 זכא הלואה היא ומיחויא כרביר' : הילכך אליבא דידהו
 אבק רבית היא ואינה יוצאה בדריינין וק"ל כותיהו וליתא
 לדרבינא בהא : ואלא במאי ניכול במשכנתא דטורא דכתבי
 הכי במישל' שניא אילין תיפוק ארעא דא בלא כסף אמר מר
 בריה דרב יוסף משמיה דרבא האי משכנתא באתרא דמסלקי
 אכל מלוה שיעור זוזי מסלקיגן ליה בלא זוזי : אכל טפי לא
 מסקינן

זוזי מהדרח לה ניבלי רוכס הכי שתקבל מעותיה : את נוולח
 כך שמה כלומר אחס וביח זקרוביה ותק"ו כיניס :
 משכנתא מאי מושכן לו טדה ולא קצן עמו : א"ל כול פירות לסס
 ריבית חלא סתס ויהו ירד ועסה ואכל : והכא נמי לא קץ ליה
 ופליג אדרב כהנא דאמר לעיל הדרח ארעא וסדרי פירי :
 וחסוב כמה אכל פירות ואסקיכו מיניס : דנכייחא סינכס
 לו דבר קצוב לססה דמיחוי כמוכרו לו וירד לססס שחפילו
 תקסא ולא יחא פירות מוכס אותס קצבס לכך חפילו יס בן
 מותר חין כאן ריבית : ודווקא באתרא דמסלקי אבל באתרא
 שאין יכול לסלק במעות עד הזמן בוי גומר ואפי' בלא נכייחא
 טרו : שדס אחוזה דאמרה תורה לסדותס מן סהקדס לפי
 שטס טעד היוכל סלע וסודיון לססה כפי חסכוני' סקל לבית
 זרע חומר טעורין למ"ט שנת היוכל : בר' זוזי סיוכו סלע :
 סתס לחו הלוחס בוי בסדיון תלוס מילתא ורחמנא חמר בסכו
 בלוקח במיטלס סנוח חילין כו דלא מיחוי כריבית בהלווא' לא
 במקום סימכו פירות ססניס סללו במעו סללו : באתר' דמסלקי
 במקום סססגו לסלוות סתס ומלוה חוכל פירות ולא ססת עמו
 נכייחא כדלקמו ונהגו לסלק את סמלוה ממכס בכל עת
 בתשיג

איזהו פרק ה בנא מציעא

מפקינן מיניה : ולא מחשבינן משטרא לשטרא : ביתמ' אבל
שיעור זוזי מסלקינן ליה אבל טפי מפקינן מיניה : ומחשבי'
משטרא לשטרא : אמר רב אשי השתא דאמר' אבל טפי לא
מפקינן מיניה אבל שיעור זוזיה נמי לא מסלקינן ליה בלא
זוזי : מ"ט כל סלוקי בלא זוזי אפוקי מיניה הוא ומ"ט אבך
רבית היא ואבך רבית אינו יוצא בדיונין והילכתא כרב
אשי : האי משכנתא בנכיתא היא כי היכי דלא תקשי
הילכתא אהילכתא דהא משכנתא בלא נכיתא קיימא לן בה
כרבינא דרובית קצוצה היא ויוצאה בדיונין דהויא לה
כהלויני ע"מ שתאכל שדה זו בחנם דהיינו ריבית קצוצה
ואיכא מאן דסבירא ליה כרבינא בזביני בלחוד אבל משכנתא
אבך רבית היא ומוקים להא במשכנתא בלא נכיתא : רב
פפא ורב הונא בריה דרב יהושע דאמרי תרויהו האי משכנת'
באתרא דמסלקי בל אימת דמייתי זוזי אין בעל חוב גובה
ממנה

סתסיג יד הלוב למעות : אכיל שיעור זוזי לפי מה שכו
כפירות סוין לימכר בשוק וזבא הלוב כפמינו ותבעו ואמר חזמי
רוכה שיאכל פירותיו בריבית ישמו פירות שאכל ויטלס
בחובו חילו הוב לו זוזי לא מסלקינן ליה כשתא נמו פירו חכ
זוזי דידיכינהו מסלקינן ליה ואע"ג דאבך ריבית הוא ואינה
יזכאה בדיונין ה"מ לבתר דסקליה אבל זה זרין הוא ואינו
מניחו לאכול אלא כדי הק"ן : אכל טפי משיעור זוזי לא
מפקינן מיניה דאבך ריבית הוא ואינה יזכאה בדיונין : ולא
מחשבינן משטרא לשטרא חס חייב לו מעות בסטר אחר חין
העודף הזה שאכל פרעון לחוב סטר אחר דהא חסוקי מיניה
הוא מה שאכל כבר : (ביתמי חס שדך זו של יתומים הוא :
אכל טפי מפקינן מיניה שב"ד שבעיר חביסן של יתומים
והרי הם שליטים לעשות משפט והם לא מחלו על העודף
שאכל זה"ל כמתן דסלקיה משעתא דאכל שיעור זוזי : לא
מסלקיה ליה בלא זוזי עד סיתן לו כל שיעור מעות כלוואתו
כיון דכו חכמינהו להך לאו בתורת פרעון חכמינהו ה"ל חכ
ריבות משעת אכילה ואינה יזכאה בדיונין וכו' סלקיה משדה
זו בלא זוזי חסוקי מיניה אבך ריבית שאכל הוא וכחו דנקט
לעיל אתרא דמסלקי לחלו אתרא דלא מסלקי שבענו לחכמי
כמשכוכ' שנים הקצובי' למנהג ואפ"ל זוזי לא מכו מסלק
ליה בכל מודים דכל אותן השנים כמכר הוא אכלו וחי כמו
אכל שיעור זוזי לא מסלקינן ליה : חין ב"ח גובה ממכ' חס
מת המלוה ונפלה לפניו חין ב"ח של חביסן גובה הונא
דחין להם לחביסן בגופה של קרקע כלום ומטלטלי בעלמא
כיכה

איזהו פרק ה בבא מציעא קכו

פומנה : ואין הבכור נוטל בה פי שנים : ושביעית משמטתה :
 באתרא דלא מסלקי אלא עד דמישלם זימנא בעל חוב גובה
 ממנה : והבכור נוטל בה פי שנים ואין השביעית משמטת :
 אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא האי משכנתא באתרא
 דמסלקי כדמייתי זוזי מסלקי ליה ואפילו מתטרי דנפלי
 אבורי : ואי אגבינהו בסנסני קננהו : פשיטא באתרא
 דמסלקי ואמר לא מסתליקנא הא אמר לא מסתליקנא : אלא
 באתרא דלא מסלקי ואמר מסתליקנא מאי רב פפא אמר לא
 צריך למיקנא מיניה ורב ששת ברירה דרב אירי אמר צריך
 למיקנא מיניה והלכתא צריך למיקנא מיניה : אמר רב אשי
 אמרו

כינהו ומטלטלי דיתמי לא משתעבדי לב"ח (דבשלמא בעודו
 קיים גבי חפילו מגלימא דעל כתפי' שברו לו הלוח מעותיו
 ומשתעבד והתורה אמרה יבא שליח ב"ד ויכנס לביתו ויטול
 משכנו דכתיב והאיש אשר אתה נוטה בו וגומ' ומפרשי' לה
 דוכי שליח ב"ד אבל היבא דמית צהדי יתמי מאו עבידתיה
 דתנע כרי לא לון ממנו ואי ירתוי קרקעות משתעבדי נכסיה
 מחיים ומחייבי מדין ערב דניכסוהי דבר אינש אינון ערבין
 גיה דכי חוזסו עליוהו סמד אבל מטלטלי חפילו דין ערב ליבא
 דלאו עליוהו סמד מלוה הואיל ובידו להכניען ולאבדן :) ואין
 הבכור נוטל פי שקיס למ"ד בב"ב פ' יש כוחלין דאין הבכור
 נוטל פי שקיס במלוה הא כמיו הואיל ואתרא דמסלקי הוא
 מלוה בעלמא הוא דאין הסדה לפניו אלא לשיעבוד פירות
 זה ר' ראוי ואין הבכור נוטל בראוי לבא לפניהם לאחר מיתה
 לחלוק כגמוחזק ביד אביו דכתיב בכל אשר ימצא לו : ושביעית
 משמטתה כשאר מלוה בשטר שנכסי ליה משועבדין להם
 ושביעית משמטתן דאין זה מלוה על המשכון שאי שביעית
 משמטתו דהת' במשכון של מטלטלין קיימינן וטעמא מסוס
 דב"ה קונה משכון שבידו דילפינן מלך חביה כדקה וכו' ל
 כגבוי : ב"ח גובה ממנו דמכר הוא אכלו והיינו טעמא דכולהו :
 חפילו מתמרי דאבודיא כשגודרים תמרים שוטחין מחבלות
 מסלקין ונפלי התמרים עליהם ואם בא וסילס לו מעותיו
 כבר כסינסי שנתן בתוך סליו כשנטל מן המחבלות : ואי אגבינהו
 חותם בהגבה קודם שיקבל מעותיו וברי בן שלו : ואמר לא
 מסתליקנא בשעת מתן מעות בתנה ע"מ שלא תוכל לסלקי
 עד כך וכך שנים : הא קאמר כו' ועל מנת כן נתן מעותיו
 דקרקע נקנה בכסף בין דרך מקח וממכר בין בדרך שכירות
 בין בכל הדרכים לפי התנאי : כריך למיקנא מיניה דחי לא

איזהו פרק ה בנא מיציעא

אמרו לי סבי דמתא מחסיא סתם משכנתא שתא : למאי נפק
מיניה דאי אבל שתא מסלק ליה ואי לא לא מסלק ליה : ה
שמעתתא דמשכנתא בלהי במשכנתא בנכיייתא נינהו ואע
דסבידא לן דמשכנתא בנכיייתא אסירא הני מילי לכתחלה
אבל אי עבר ועבר חכי דינא כי הני שמעתתא דאבך רביה
היא ואינה יוצאה בדרינין : ואמר רב אשי אמרו לי סבי
דמתא מחסיא מאי משכנתא דשכונא גביה למאי נפקא מינה
לדינא דבר מיצרא : אמר איזל ואייתי זוזי לא אכיל : איזל
אמר ואייתי זוזי מאי רבינא אומר אכיל מר זוטרא בריר
דרב מרי אמר לא אכיל והילכתא לא אכיל : רב כהנא ור
פפא ורב אשי לא אכלי בנכיייתא רבינא אכיל : אמר
זוטרא מ"ט דמאן דאכיל מידי דהוה אשרה אחוזה אע"ג ד
אכיל הקדש טובא פרוק בארבעה זוזי הכי נמי לא שנא
ומאן דאמר התם לאו הלואה הכא הלואה : אמר רבא לר
הילכתא לא כטרשי פפונאי ולא כטרשי מחוזנאי ולא כחכי
גרשאי : טרשי פפונאי טרשא דרב פפא דקא כתבינן לעי
טרשי מחוזנאי דוקפי להו רווחא אקרנא וכתבי ליה בשט
מי וימר דהוי רווחא : הכירי גרשאי דכתבי הכי מש
לא

קנו מיניה דיבורא בעלמא הוא ויכול לומר לא אשכח
המנהג : ואי לא לא אסלק ליה ואפי' באתרא דמסלקי
יכול לסלקו תוך שנתו : דשכונא גביה אין לך שכן קר
ממנו שאם בא הלוי למוכרו אין בבעלי המכרים שכן
לקנותו כזה : א"ל איזיל ואייתי לך זוזי ואשלים לך ומעתה
תאכל פירות עוד : לא אכיל כלומר לא יאכל הואיל והמכר
מוכנס לו לא נתנו לו רשות לסינת שומט ואוכל ואחתי
דמסלקי קאי : טדה אחוזה כדפ' לעיל : (ואע"ג דאכיל
בקדש טובא ששוין פירות של כל השנה הרבה : הכא נמי
שנא דכא חזינן דוורד לספק ונותן מעות סלע לשכנה
יסיו בה פירות ספק לא יהו בה פירות היו זבינו משיק
ומיפרק בהכי : כקם לא הלוואה דשדכ אחוזה הקדש
במדיון תליא מילתא ורחמנא חוקעיה חסאי מדיון וחמר
ביפרוק : טרשא דרב פפא דאמר לעיל טרשא דידי ורמי
סיכראי לא פסו' כו' ולית הילכתא כוותיה כדאמרן מאי
דאיזל בתר דידי' זיל בתר דידי' : מחוזנאי בני מחוז
דוקפי רווחא אקרנא בעלי בתים קונים פרגמטיא וכא
לקגרים למחזית שבר ושמי' כך וכך שבר יסיה בהן זוזי
מחזית שברן עם הקרן וכותבין כשטר פלו' חויב לפלו' כך
לזמן פלוני : חכורי ברשאי סהיו בעלי בת' מלוים
לעביש

איזהו פרק ה בנא מציעא קכח

ליה פלניא ארעא לפלניא והדר חכרה מיניה : אימת קניא
 דמקנא ניהלירה והאירגא דקא כתבי הכי וקנינא מיניה
 דשהינ' כמה עידנין והדר חכרה מיניה שפיר דמי למימרא
 דעבדינן הכי לבתחלה במשכנת' בנכיות' שלא תנעול דלת
 בשני לויין ולאו מילתא היא : אלא הילכתא כדכתבינן
 במישלם שניא אילין תיפוק ארעא דא בלא כסף והכי פסקו
 רבנן קשישי : מתני' אין מושיבין חנוני למחצי' שכר
 ולא יתן לו מעות ליקח כהן פירות למחצית שכר : אא"כ
 גותן לו שכרו כפועל : אין מושיבין תרנגולים למחצה אין
 שמיין עגלין וסויהין למחצה אא"כ נתן לו שכר עמלו ומזוגו :
 אבל מקבלין עגלין וסויהין למחצה : ומגדלין אותן עד שיהו
 משולשין וחמור עד שתהא טוענת : שמיין פרה וחמור וכל
 דבר

לעניים על שדותיהן וקוזרין ומוכרין אות' להם בכך וכך כורין
 לשכס : אומת קנייה מלוה לכך שדה דאקנייה כיבליה לבעלים
 בתורת חמורות כמכא כוטל ריבית תכוסה שהרי אין טורח בה
 ואף אם תלק' לא יפסי' מחקירתו כלום : שהינא כמה עידנין
 ביד המלוה ועסה הוא ואכל בנכיותא והדר חכרס מיניה :
 שפיר דמי כדי שלא תנעול דלת דכיון דשהייה גביה ואכלה
 תלת שנין מה לו עבד בה איבו ומה לי חברים : ולאז מילתא
 היא דאפילו שהייה נמי חסור דריבית גמורה הוא שאין כאן
 ספק בעושה ואוכל שפעמים שמוציא ואינו כוטל : מתני'
 אין מושיבין חכוכי למחצית שכר לא יאמר בעל הבית לחכוכי
 הרי פירות כמכרים בשוק ד' שאין בסלע ואתה מוכרן בחנות
 פרוטה פרוטה ומסתכר סאה בילך פירות ושכ ומכור תמיד
 ושריח בחלוק וטעמא דמילתא נושוס דאמרי' לקמן כך עיסק'
 פלגא מלוק ופלגא פקדון כלומר סתם הנקבל סחורה למחצית
 שכר מקבל עליו חצי אחריות חצי הקרן חוכסא וזולא בילכך
 הסו' פלגא כיון דחייב בחוכסיה בזה מלוה אכלו ובדין כוטל
 בו חכו שכר כמכא מתעסק בחצי של בעל הבית שהיא פקדון
 בשכר המתכת מעות המלוה ולכך חסור : אא"כ גותן לו שכר
 עמלו בחכיו של פקדון : אין מושיבין תרנגולין למחצה לסוס
 הנכוס דמיו' לבעל התרנגולת לכושיבה עליהם לגדל אפרוחין
 למחצית שכר מה שיהיו האפרוחין שוין יותר על דמי הביקום
 דהואיל וזה מקבל עליו אחריות חכו דמיו הביקום אם יתקלקו
 או חס ימותו ה"ל פלגא מלוה (שכרו כוסומין עליו בדמים
 מעבסיו דמיהן עליו במלוה וכמכא זה מגדל את חכיו השכי
 בשכר המתכת מעותיו) ומזוגו מזוג שהיא מוציא באפרוחי'
 ואין שמיין עגלי' וסויהין למחצה שיהיו שמים עבסיו שוין כך
 וכך

איזהו פרק ה בנא מציא

דבר שדרכו לעשות ולאכול : מקום שנהגו לחלוק את הולק
 מיר חולקי' מקום שנהגו לגדל יגדלו : רשכ"ג אומר שמו
 ענל עם אמו וסייח עם אמו : ומפריץ על שדהו ואינו חושש
 משום רבית : גמ' תנא כפועל בטל : מאי כפועל בטל אמר אביי
 כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה : ת"ר כמה היא שכר
 בין מרובה בין מועט דר"מ רבי יהוד' אומר אפילו לא טיב
 עמו אלא בציר ואפילו לא אכל אלא גרוגרות אחת זה הוא
 שכרו : ר"ש בן יוחאי אומר נותן לו שכרו משלם והילכתא
 ברבי מאיר דסתם מתני' כוותיה : מיהא הא דאמר ר"מ בין
 מרובה בין מועט לאו בכולהו יומי דשותפות קאמר : אלא
 בכל יום ויום קאמר עד מישלם יומי שותפות' דיהיב ליה
 כל יומי כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה : והיינו
 דקאמר בין מרובה בין מועט כדפסקו ומתנו אהרדי לפום
 ההיא עכירתא דבטיל מינה : ואי בעי למיפסק כל יומי
 דשותפותא

וכך קבלם עליך לגדלם שנתיים למחצו' שכר ולמחצו' הסמך
 אם ימותו : אכל במקבלים עגלים וסייחים קטנים בלא שותף
 שאם ימותו לא ישלם כלום ואם יחיו וחלקו ביניהם לפשוט
 משולשים לכשיעמדו על שלים גדולתן עגל שלים שור וסמך
 שלים סוס או יחלקו : וחמור מגדלתו עד שתהא טוטבה
 משאוי כך היה מנהג' לגדלם קודם חלוקה : (סמין פ"ה גדולה
 וחמור גדול שראוין למלאכה ומלאכה כולה של מקבל : למחצו'
 לחלוק טבח שישבחו בדמים ובולדות : לחלוק את הכוללות
 מיד כשתבוא שנת חלוקתן כדאמרינן דקק שלשים וכנסת
 חמשים יום : סמין עגל עם אמו ואין כריך ליתן שכר עמו
 ומזון לעגל אלא לחם : מפריץ על סדכו לסוף פרה ורשע
 ובגמרא מפרש כוזה מפריץ וכו' נראה מפריץ בזיון לשון
 מרקוב ומגדיל כמן פרוז' תשב ירושלו' וכן מצינו בנדה
 כהלל שהפריז על מדותיו וכן וסד רבינו משול' בפיוט חכמה
 מדות מפריזים :) גמ' תנא כפועל בטל ובמתניתין לא נר
 בטל : מאי כפועל בטל דמשמע סמין כמה אדם רופח
 ליקח ולישב בטל והלא אין יושב בטל טברו טורח להוליכו
 ולהביא פירות לחנות ולמכור ולקבל מעות ולמדוד הספירות
 כפועל בטל של אותה מלאכה דבטיל מיניה אם היה נגר
 נפח סמין כמה אדם רופח ליטול ליבטל ממלאכה כבידה כזו
 ולעשות מלאכה קלה : בין מרובה בין מועט כלומר כזו
 לפסוק שום דבר לשכרו אכל בכל מה שיאות לקבל עליו בשכרו
 בין רב בין מעט הא קביל עליה זר' יהודה מיקל טפי דלא כפי
 שיפטו' שום שכר אלת' אפי' שיטכול עמו בכיר כא' מן בסוק'
 גרוגרות

איזהו פרק ה בנא מציעא קט

דשותפותא פסקי כדרכא דאמר אי שקיל מלוח פלגא באנר
 דארי תרי תילתי בהפסד : ואי שקיל תילתא באנר דארי
 פלגא בהפסד וההוא טופיאנא דשקיל ליה מן מנתיה הוי
 לשכר עמלו ומזונו וה"מ כחנוני וכיוצא בו דלית ליה עיסקא
 אחרינא לדיריה אלא הדין עיסקא בלחוד : כדתני' המושיב
 את חבירו בחנות למחצי שכר אם היה אומן לא יעסוק
 באומנותו לפי שאין עיניו על החנות כשעח שעוסק באומנותו
 אבל מאן דאית ליה עיסקא אחרינא ולא קא מבטיל ליה מיני'
 לא בעי באגרייה כולי האי כראמרינן אמר רב מותר שליש
 בשכרך מותר ושמואל אמר לא מצא מותר שליש ילך לביתו
 דיקם אלא אמר שמואל קוצץ לו דינר ואקשינן וסבר רב לא
 קייצינן ליה דינר והא אמר רב ריש עיגלא לפיטמא מאי לאו
 דאמר ליה מותר שליש ופרקינן לא או מותר שליש או ריש
 עיגלא : ואב"א כי קאמר רב מותר שליש בשכרך מותר כגון
 דאית ליה בהמרה לדירי' דאמרי אינשי גביל לתורא גביל
 לתורי : והילכת' כרב דק"ל הילכתא כרב באיסורי : ר"א
 מהגרוניא זבן בהמה ויהב ליה לאריסיה מפטיב ליה ויהב
 ליה רישא באגרייה ויהב ליה פלגו רווחא אמרה לי' איתתית
 אי משתתופה בהרייה יהיב לך נמי באליתא אישתתוף בהדי
 הדרי

גרונרות תלכה יבשה : משלם כסועל בטל עכ"ל רש"י וזבנמוד
 מי דר"מ בע"א : לאו זכולהו יומי דשותפי כלומר דכיוני
 כדמפרש בתר הכי אי פלגא באנר תרי תולתי בהפסד ואי פלגא
 בהפסד תרי תולתי באנר (וע"ל גבי בני רב עולם :) והאי
 טופינן מה שהיה המקבל נוטל בשכר יותר מהפסד הוי
 טופינא לפי שאין עיניו על החנות אינו כותן לב למכור
 בחנות : מותר שליש בשכרך שסע עגל למחנה בשכר ובהפסד
 דאמר לו מה שיבוא יותר על שליש דאיו סל עכסיו טול בשכרך
 וכל השאר כחלוק בשוכ : מותר דבא קיבל עליה מספר ואע"ג
 דזימנין דלכא מותר שליש : ריש עגלא לפטומא המקבל עגל
 לפטמו למחני' יטול הראש כולו בשכר עמלו ומזונו והסח'
 חולקין בשוכ : (מאי לאו דח"ל כו' ואשמעינן רב דאי לוכא
 מותר שליש כשקול ריש עגלא :) כגון דאית לי' בהמות למקבל
 דבלאו הכי צריך לטרוח בשביל בהמותיו ובשביל בהמה אחת
 עמהן אין טורחו כוסף ולכך מותר אע"ג דזימנין
 לוכא מותר שליש : דאמרו אינשו גביל לתורא
 גביל לתורי באותו טורח שאתה מנבל סוכין ושעורין לפני
 סור אח' את' יכול לגביל לפני סוכים : ויהיב ליה לאריסיה
 למחנה בשכר ובהפסד : אי משתתפ' בהדיה אילו נתת חט

אִיזוֹהוּ פֶּרֶק הַ בְּבֵא מְצִיעָא

הדרה פלגו לאליהא אמר ליה תא ניפלגיה לרישא : אמר ליה
השתא כי מעיקרא נמי לא : א"ל עד האירגא זוזי הוו דירי
ואי לא יהיבנא לך טפי פורתא טיחזי כרבית : השתא שותפי
אנן מאי אמרת קא טרחת טפי פורתא אמרי אינשי אריסי
למרי ארעא מישהעבר : ירושלמי תני הנותן מעות לחבירו
ליקח בהן פירות למחצית שכר ולא לקח אין לו עליו אלא
תרעומת : ואם יודע שלקח ומכר הרי זה מוציא ממנו על
כרחו : והנותן מעות לחבירו ליקח בהן למחצית שכר רשא
הלוקח ליקח מכל מין שירצה ולא יקח לא כסות ולא עצים :
ת"ר מקום שנהגו להעלות שכר כתף למעות מעלין לבהסד
מעלין : להעלות ולדות בשכר עמלו ומזונו מעלין : ואין
משנין ממנהג המדינה רש"בג אומר שמיין עגל עם אמורוסי
עם אמור ואפי' במקום שנהגו לעלות שכר כתף למעות :
וליתא לדרש"בג אלא בעינן שכר עמלו ומזונו : ת"ר אין
שמיין לא את העזים ולא את הרחלות ולא כל דבר שאינו
עושה ואוכל למחצה : ר' יוסי ברבי יחורה אומר שמיין את
העזים מפני שהולבו ואת הרחלות מפני שגוזזות ושוטפות
ומורטות : ות"ק לית ליה גיזה וחלב בגיזה וחלב כ"ע ל"א

המעות והיית שותף בבמה ביה כותן לך חף האלים כולם
לחלקך : פלגא לחליותא כשבאו לחלוק חלק ר"ח את האלמנה
א"ל אריסיה : השתא כמעיקרא נמי לא עכשיו לא תתן
הראש כולה כמו שנתת לי בראשונה : זוזי דידי הוו וכי חבלת
עלך פלגא בהסד הוו זוזי מלוך גבך : ואי לא יביבא לך טפי
פורת' אישתכח דקא טרחת בפלגא פקדון משום פלגא מלוך
קא טרחת טפי פורת' להכניס ולהוציא דאלו מזון חס בנכר
לסובין או שעורין קנו לאמנע כדרך שותפין : משעבד לך
קל כזה : ה"ג מקום שנהגו להעלות שכר כתף למעות מעלין
לבהמה מעלין מקום שנהגו שהשם עגלים וסייחים קטנים
לנחכה לחבירו כותן לו מעות בשכר שמוכיאן ומככיסן
כתיבו מעלין : עם אמור דליכא טירחא לאפוקי ולעיוול
שנמשך אחר אמור ובלא עמל ומזון כי אמור עושה ואוכלת ואין
צריך להעלות לו שכר כתף : ואפי' במקום שנהגו להעלות
לעגלים וסייחים הנישומים לבדה : ולא כל דבר שאינו עושה
ואוכל אבל עושה ואוכל כגון פרה החורשת וחמור בסוס
פעולתן הוא שכר עמל ומזון : ושוטפות כסין עוברין בבשר
כמי' שוטפין מן הגיזה והוא כוטלה : ומורטות כסין עוברין
צין בקוים : ות"ק לית ליה גיזה וחלב סמיניע לשכר עמל
ומזון בתמים : בגיזה וחלב כ"ע לא פליגי חס כיאות בט

הבמה

איזהו פרק ה בנא מציעא קל

פליגי כי פליגי בניסיובי ותותרו ת"ק סבר לה כד"ש בן יוחאי
 דאמר גותן לו שכרו משלם ר' יוסי בר' י' סבר לה כר' יהודה
 דאמר אפי' לא טיבל עמו לא בעיר ולא אכל עמו לא גרוגרת
 אחת זהו שכרו : ת"ר משכרת' אשה לחברת' תרנגול' בשני
 אפרוחים לשנה : אשה שאמררה לחברתה תרנגולת שלי
 ובעים שליכי ואני ואת נחלקו כולדורת ר' יהודה מתיר ור'
 שמעון אוסר ורבי יהודה לא בעי שכר עמלו ומזונו איכא
 ביניהו ביצים מוזרות : ת"ר מקום שנהגו להעלות שכר
 כתף לבחמרה למעות מעלין רש"ב אומר שמיז עגל עם אמו
 וסיח עם אמו ואפילו במקום שנהגו להעלות שכר כתף למעות
 ורש"ב לא בעי שכר עמלו ומזונו איכא גללים ואידך אפקורי
 מפקר להו : אמר רב הלכה כרבי יהודה והלכה כרבי יוסי
 בר' יהודה והלכה כרשב"ג : בני רב עיליש נפק עלייהו
 שפרא דהוה כתב ביה פלגא באגר ופלגא בהפסד אמר רבא
 דב עילש גברא רבה הוה ואיסורא לאיניש לא הוי ספי הכי
 כתיב

הבמה שלא לחלוק בהן : בכסיובי מני פסולת החלב שקורין
 מולקין : תותרו שתיפת ומריטת הרחלים (תותרו תרגום של
 כוסרין) דכתרו ע"י שטיפה ומריטה : משכרת אשה שיש לה
 תרנגולת מותרת לומר לבעלת בכים בלסון שכירות תני לי
 בכים ואוסי' תרנגולתי עלויהו ואטרך באפרוחים ואטול סני
 אפרוחים בשכרו אבל אשה שאמרה בלסון חלוקה בהא פליגי
 ואמר ר"ש דכל לסון חלוקה עיסקא הוא וסוי להפסד כשכר
 זכיון דאחריות חכי בכים עליה פלגא מלוה אבל בלסון שכירו'
 חין אחריות הככים על בעלת התרנגולת : איכא דמייבו בכים
 מוזרות שאינן קולטות אפרוח ונטלתן בשכרה וכן מותרת
 באכליה כדאמרינן בחולון בכים מוזרות נפש יפה תחכילם
 (ור' יהודה לטעמיה דאמר אפי' טיבל עמו בעיר זכו שכרו
 ור' ש לטעמיה דאמר נוטל שכרו משלם :) הלכה כרבי יהודה
 בטיבל עמו בעיר וכרבי יוסי ברבי יהודה בכסיובי ותותרו :
 נפק עלויהו שטרך שקיבל אכירם פלגא באגר ופלגא
 בהפסד : לא הוי ספי לא הוה מאכיל ריבית לבעל הכותן דאי
 קביל עליה הכי הוה ריבית דקטרך בפלגא דפקדון משום
 פלגא דמלוה אלא ודאי שטר' הכי מפרשיה ללוטמי' שקיבל
 עליו חיוו מהם שירצה והוא אי פלגא יקבל הכותן באגרא
 וקבל עליו אחריות ההפסד יותר מתמי שכרו כגון תרי תילתי
 דהשתא ליכא ריבית דליכא אלא תולתא מלוה דלא קטיל רב
 עילש עליה אלא תולתא באחריות וקסקיל פלגא באגרא
 וסני מחי דסקיל באגרא טפי מתילתא שכר עמלו לטרוח סני'

איזהו פרק ה בבא מציעא

בתיב ביה אי פלגא בהפס' תרי תילתי באגרא אי פלגא באגרא
תרי תילתי בהפס' אמר רב כהנא אמריתא לשמענתא קמי
דרב זביד מנהרדעי ואמר לי דילמא רב עיליש טובל בציר
הוה דאמר רב נחמן הלכה כר' יהודה א"ל לאו הלכה איתמר
אלא שיטה איתמר: ה"ג מסתברא דאי לא תימא חכי הלכה
למה לי נימא הילכת' במאן דמקיל מכולהו: שמין פרוח
וחמור וכו': ת"ר השם בהמה להברו עד מתי חייב ליטפל
בה סומכוס אומר באתונות שמונה עשר חדש בנודרות כ"ד
חדש: ואם בא לחלוק בתוך זמנו הברו מעכב עליו אבל
אינו דומה טיפולה של שנה זו לטיפולה של שנה אחרת:
תניא אידך השם בהמה להברו עד מתי חייב ליטפל בילדות
ברקה ל' יום ובגסה נ' יום: רבי יוסי אומר בריקה נ' חדשים
לפני שטיפולה מרובה מאי טיפולה מרובה תנא מפני ששיניח
דקות: מכאן ואילך נוטל מהצד שלו: וחצי מחצה בשל
אברו: רב מנשיא בר גידל שקל מחצה שלו וחצי מחצה בשל
חברו אתא לקמיה דאביי א"ל מאן פלג לך: ועוד מקום שנהגו
לגרל

עוסק בשני שלישי מקדוין: אי פלגא בהפסד כלו' פלגא בהפס'
דכתב בשטרך הכי קאמר דאם זרעה רב עולם וטובל תרי
תילתי באגרא ויקבל עליו חכי בהפסד דאיכא שכר עמלו באחי
דסקיל טפי באגרא ממה שמניע לחלק פלגא דמלוה: שיטה
איתמר הכי אמר רבנחמן ר' יהודה זר' יוסי זר' שמעון כולן
בשיטה אחת אמרו דבריהם: בנודרות גסה דקה לסון
גדרות כאן: ואם בא המקבל לחלוק בתוך הזמן בזה: חבירו
בעל הבכמה מעכב עליו: אבל אינו דומה טיפולה של שנה
ראשונה לטיפולה של שנה אחרת שצריכה בשנויה למזונות
מרוצים יותר מן מראשונה (לסון הגמ' אבל מאי קאמר אלא
לפי שאינו דומה טיפולה כו' ופירש"י מאי אבל דקאמר כ"ס
דכיוצא טעמא דמעכב עליו: אלא כ"ק לפי שאינו דומה כו'
וכיון דכך מנהג המקבלין חבירו מעכב עליו:) עד מתי חייב
לטפל בנודרות שאף הן נחלקין למחצה שהן שכר והמקבל בא
לומר חלוק חותן מיד שלא אעסוק בחלק שלך שאינו נוטל בו
בלום: (ברקה ל' ובגסה כ' כדרך שפרט לך הכתוב בטיפולה
הבכור שחייב ישראל לטפל בו ברקה ל' ובגסה כ' ואח"כ כותבו
לכהן דילוף ליה בכורות מקראי:) מפני ששייך דקות
וצריכה לחמיה ולחדש הרגיל בכך: מכאן ואילך יטול המקבל
מחצה שלם בשביל חלקו שהרי חכיו שלו הן ובמחצה השני של
חבירו יטול מחצה בשכח כדרך שנוטל באמה מחצית שכר
ושכר עמל ומזון לבא וחע"ג דחכי אחריות של מחצית חבירו
עליו

איזהו פרק ה בנא מציעא קלא

לגדל הוא ותנן מקום שנהגו לחלוק הוולדות חולקין לגדל
 יגדלו : הנהו תרי כותאי דעבור עיסקא בהרי הדרי אול חד
 מינייהו פלג בלא דעתא דחברי' אתו לקמיה דרב פפא א"ל
 מאי נפקא לך מיניה הכי אמר רב נחמן זוזי כמאן דפליג דמו
 לשנה זכנו המרא בהרי הדרי קם אירך פלג ליה לחמרא בלא
 דעתא דחברי' אתו לקמיה דרב פפא א"ל מאן פלג לך א"ל
 קאי חזינא דבתר דידי קא אזיל ואתי מר אמר רב פפא ה"א
 מראי צריך לאודועיה זוזי מי הוו טבי והוי חסירי חמרא
 בולי עלמא ירעי דאיכא בסיס ואיכא דלא בסיס : גופא
 אמר רב נחמן זוזי כמאן דפליגי דמו : והני מילי טבי וטבי
 תקלי ותקלי : אבל טבי ותקלי לא : רב חמא הוה מוגר
 זוזי בפשיטי ליומא כלו זוזי דרב חמא : איהו סבר מאי שנא
 ממרא : ולא היא מרא הררא בעינא זוזי לא הדרי בעינייהו
 וא"ל הדרי בעינייהו מרא ירעי פחתא זוזי לא ירעי
 פחתיהו אמר רבא שרי ליה לאיניש למימר ליה לחבריה הילך
 ארבעה זוזי וארומיה לפלגיא זוזי לא אסרה תורה אלא רבית
 הבאה מלוח למלוח : ואמר רבא שרי ליה לאיניש למימר
 ליה לחברי' הילך ארבע זוזי ואימא ליה לפלגיא לארומן זוזי
 מאי

עליו כיון דבעי למטרח בה משום מחכא שלו שהוא קרן גמור
 ואינו מלוה כי מרח משום דידיה קא טרח ולא מיחזי כריבית :
 (מאן פלג לך מי סס אותה שמא לא כישומה יפה :) יגדלו
 בולדות עד שיהיו גדולים ואינו כוטל בשל חבירו כלו : טבי
 ותקוליש זוזי שמסקלם קל וכורתם יוכחות בהוצאה וקורנלו
 בה וטובים בהוצאה יותר מכורה אחרת של זוזי שמסקלן יתר
 זאותן שמסקלן יתר חביבי' למי שסוקל בסף מכה או פרס
 במאזנים הילכך טבי וטבי אי כמי תקולי ותקולי כמאן דפליגי
 דמי דאילו שהכית טובים כאילו שנטל : אבל סקל טבי ושבת
 תקולי לחבירו אי כמי סקל תקולי ושבת טבי לא : מוגר זוזי
 בפשיטא ליומא בלסון שכירות ולא בלסון בלואה שאומר
 שכני משכיר לך היום זוזי בפשוט (דהיינו זוז מדינה דהיינו
 שמיני שבכורי :) כלו זוזי דרב חמא ירדו לטמיון כדאמריוכך
 לקמן שהמלוים כריבית ככסיהון מתמוטטין : מ"ס ממרח
 דלא רשאי להשכי' כליו : הדרא בעינא אותו כלי חוזר בעצמו
 בעין ואינו בלואה אכלו בדמים ואין אחריותו עליו אם נאכס
 או נסבר מחמת מלאכה הילכך אין שכרו ריבית : ידוע
 שחתיים ועוד שכיכר פגמו שהוא נפגם ומתקלקל מחמת
 מלאכה : זוזי לא הדרי בעינייהו שהרי מוכיחם ולפיכך
 אחריותו עליו ושכרו ריבית אף על גב דאמר בלסון שכירות :

איזהו פרקה בבא מציעא

פאי טעמא שכר אמירה קא שקיל : וכן הילכתא : ומפריץ
 על שדהו ואיגו חושש משום רבית : ת"ר מפריץ על שדהו
 ואיגו חושש משום רבית : כיצד השכיר שדה לחבירו
 בעשרה כורים לשנה ואמר לו תן לי ר' זוז ואפרנסה ואני
 אעלה לך י"ב כורין לשנה מותר אבל אין מפריץ לה על
 החנות ולא על הספינה : א"ר נחמן אמר רבה בר אבוח
 פעמים שמפריץ על החנות ועל הספינה : חנות לעשות בה
 צורתא כי היכי דצכו בה אינישי ושויה אנרא ספינה
 לעשות לה אסקריא כיון דשפירא אסקריא טפי אנרא : אמר
 רב ספינה אנרא ופנרא : א"ל רב כהנא ורב אסי לרב אי
 אנרא לא פנרא : ואי פנרא לא אנרא שתיק רב אמר רב פנא
 הילכתא ספינה אנרא ופנרא : נהגו בני כוסרא אנרא בשעת
 משיכה פנרא בשעת שבירה וכן הילכתא : אמר רב ענן אמר
 שמואל מעות של יתומים מותר להלוותן ברבית אמר ליה רב
 בחמן משום דיתמי גינהו ספינא להו איסורא : יתמי דאכלי
 דלאו דידהו ציזלו בתר שבקיהו : א"ל אימר לי איזו גופייה
 דעובר

ועוד אי כמו אהדר ליה בעיניה : זוזי לא ידיע פחתייה
 במכא שכרן הוי ריבית : תן לי מאתים זוז הלויני מאתים זוז
 ואזיזיא בשדה לזבל לקצור ולזרוע ולחרוש : ואכרנסה כח
 צורכ' של דבר קרוי פרנסה : ואני אעלה בחקירותי שתי
 כורין יותר ואתן לך י"ב כורין חיטין לשנה ואחזי' לך מעותיך
 אותר ואין זו ריבית שכר מעות אלא שחוכר ממנו שדה מסוככת
 ומעלה לו בחקירות שדה טובה יותר מנסדה רעה ב' כורין :
 אבל לא מפריץ לא על שכר חנות ולא על שכר ספינה שאם
 שכר ממנו חנות או ספינה חסור ללות סימנו מעות
 לקנות פירות ולמכור בחנות או פרקמטיא להוליך בספינה
 ויעלה לו על דמי שכרות' כיון דלא בגופא דחנות וספינה קא
 מסיק להו להקך זוזי להסביח החנות או הספינה אין תוספת
 הסכר בסביל חנות וספינה אלא בסביל שכר מעות : לכך
 דה כורות שיוזיא מעות כללו לכור בו כורות שתהא נאה וכה
 דכין לתוכה לקנות ולאכול שם : אסקריא זילין ושאר כתי
 הספינה כגון תורן : ספינתא אמר רב אנרא ופנר' מותר
 להשכירה על שנת שאם תשכר ישלם אותה השוכר : אי אנרא
 לא פנרא כיון דפוטל שכר אין לו לתכוע דמי שבירתה : ואי
 פנרא לא אנרא ששמהא בדמיס שאם תשכר יש לה דמיס כיון
 לוי' מלוב גביה וכוזיא שכרה ריבית : בני כוסרא בעלי ספינה
 (קרו בני כוסרא' לפי שזפתין אות' בזפ') אנרא בשע' משיב
 שקבל השכר איד (ואע"פ שקיבל שכר' כותן לו פנר' לכשתשכר)
 דכיון

איזהו פרק ה בנא מציעא קלב

דעובר היכי הוה א"ל דהתיא הודא דבני מר עוקבא דהורה
 בי מר שמואל תקיל ויחיב ליה תקיל ושקיל ליה שקיל אנריה
 ושקיל פחתייה : מה נפשך אי אנרא לא פחתא ואי פחתא לא
 אנרא א"ל כי הא אפילו בדוקנני שרי למיעבר הכי דהא
 מקביל עליה חוסכא דנחשא דכמה דמוקלא נחשא בצרי
 דמיה אמר רבה בר רב שילא אמר רב חסרא ואמרי לה אמר
 רב יוסף בר חמא אמר רב ששת מעות של יתומים מותר
 להלוותן קרוב לשכר ורחוק להפסד וכן הילכתא : ת"ר קרוב
 לשכר ורחוק להפסד רשע קרוב להפסד ורחוק לשכר חסיד :
 קרוב לזה ולזה ורחוק לזה ולזה זו מדת כל אדם : אמר ליה
 רבה לרב יוסף הני זווי דיתמי היכי עבדינן להו א"ל מותבינן
 להו בכי דינא ויהבינן להו זוזא זוזא אמר ליה והא קא כליא
 קרנא אמר ליה ומר היכי עביד אמר ליה מבדקינן גברא
 דאית ליה דהבא פריכא ונקטינן דהבא מיניה ויהבינן להו
 ציהלי' קרוב לשכר ורחוק להפסד : דהבא פריכא אין אבל
 דבר מסויים לא דילמ' פקרון גינהו גביה ואתא מריה דפקרון
 ויהיב

דכיון דלא מחייב לשלם עד שעת הסנירה וקודם לכן היא
 ברשות מוכר לעניין זולא לאו כלוואה היא בשעת סנירה
 לכך אין שכר ריבית : בתר סנקייבו אחר חביבן לבית הקברו' :
 גיטא דעובדא שראית מר שמואל כוהנ כן שבעדת זאת בשמן
 (הא ודחי פשיטא דלא שבעתא איתמר הכי בפירוש חלא מכלל
 שראיתו אותו כוהנ בעדת כן : דהכח דודא קלחת ובני מר
 עוקבא יתומים היו' : תקיל ויהיב לכ תקיל ושקיל לה היה
 בשכירה לאחרים ושקלה כשבוא מוסרה להם וחוזר ומקבלה
 במשקל ואם חסר נחשתא משלמין לו דמי חסרונו : שקיל
 אנרא ושקיל כחתא חסרון נחשתא ואי ס"ד דחסור להלוותן
 ריבית אי אנרא לא פחת למא כוטלין שכר בואיל ושוכרין
 מקבלין עליה פחת נחשת' : אפי' בדוקנני יתומים גדולים
 שכתמאל' זקנס ואינן קרוין יתומים שרי : דהא מקבלי עלייהו
 חוסכא דנחשא פחת דמי הנחשת ששאר כדמסיק דכמה
 דמקלו נחוש' בכרי דמי כלומר אעפ"י שמשלמין להן את חוסר
 המשקל מ' מניס פחת הנחשת הנותר בו שנסרף באור וכל
 נחוש' שרוף דמי פחותי' : קרוב לשכר שהיתומים כוטלין חלק
 בשכר ואין כוטלין חלק בהפסד אבל ריבית ממש לא חלא מה
 שישתכרו מעותיהם ויחלקו ואע"ג דבדוקנני ככ"ג חסור (לאו
 ריבית ממש הוא חלא חלק ריבית הוא ומדרבנן וניתמי לא
 גזור שלא יכלו מעותיהם להאכילם פרוטה אחר פרוטה :
 ויהבינן להו זוזא זוזא לסעודת אכילתם : דהבא פריכא
 גרוטאות

אִיזוֹהוּ פֶּרֶק הַ בְּנֵי מִצְיָא

וְהַיֵּב סִימְנָא וְשָׁקִיל לִיה אִמֵּר רַב אִשֵּׁי תִינַח אִי מִשְׁכַּח גְּבֵרָא
 דְּאִית לִיה דְּהֵבָא פְּרִיכָא אִי לֹא מִשְׁתַּכַּח גְּבֵרָא דְּאִירַת לִיה
 דְּהֵבָא פְּרִיכָא נִיכְלוּ זִוְי דִּיתְמֵי אֵלֶּה אִמֵּר רַב אִשֵּׁי
 בְּדַקִּינָן גְּבֵרָא דְּמִשְׁפִּי נִיכְסִיָּה וְמִהִימָן וְשִׁמְעֵי דִּינָא דְּאִוְרִית' וְלֹא
 קְבִיל עֲלֵיה שְׁמֵתָא דְּרַבְנָן וְיַהֲבִינָן לֵהוּ בְּכִי דִּינָא קְרוּב לְשַׁכְר
 וְרַחוּק לְהַפְסֵד : מִתְנִי' אִין מְקַבְּלִין צֵאן בְּרוּז מִיִּשְׂרָאֵל
 מִפְּנֵי שְׁהוּא רַבִּית אֲבָל מְקַבְּלִין נְכִסֵּי צ"ב מִן הַגּוֹיִם וְלוֹיִן מִהֶן
 וְמִלוֹיִן אוֹתָן כְּרַבִּית וְכֵן בְּנֵי תוֹשֵׁב : מִלּוּחַ יִשְׂרָאֵל מִעוֹתוֹר
 שֶׁל נְכָרֵי מִדְּעַת הַנְּכָרֵי אֲבָל לֹא מִדְּעַת יִשְׂרָאֵל : גַּמ' ת"ר
 אַע"פ שֶׁאָמְרוּ אִין מְקַבְּלִין צֵאן בְּרוּז מִיִּשְׂרָאֵל אֲבָל מְקַבְּלִין
 צ"ב מִן הַגּוֹיִם הַשֵּׁם פֶּרָה מִחֲכִירוֹ וְאָמַר לוֹ הָרִי פֶּרְתָךְ עֲשׂוּיָה
 עֲלֵי בַל' דִּינֵר וְאִנִּי אֶעֱלֶה לָךְ סֵלַע בְּהַרְשׁ מוֹתֵי לִפִּי שְׁלֵא
 עֲשֵׂאָה רְמִים וְהֵלֵא עֲשֵׂאָה רְמִים אִמֵּר רַב שֵׁשֶׁת לֹא עֲשֵׂאָה רְמִי'
 מִחֵי' אֵלֶּה אֲחֵר מִיֵּתָה : מִרְבַּח הוֹנֵו בְּנִשְׁךְ וְתַרְכִּית לְחוֹנֵן
 דְּלִים יִקְבְּצֵנוּ אִמֵּר רַב כְּגוֹן שְׁבוּר מִלְכָּא א"ר נַחֲמָן אִמֵּר רַב
 הוֹנֵא

גְּרוּטָאוֹת סָל זֵכֶב דּוּדְחֵי שְׁלוֹ כֵּן וְאִיכֵן מְקַדּוֹן דְּלֹא עֲבִידִי
 אִיכְסִי דְּמִמְקַדִּי דְּהֵבָא פְּרִיכָא בְּמִקְדּוֹן וְכִיּוֹן דְּעִשִּׂיר הוּא וְיֵשׁ
 לְגִבּוֹת מָמְנוּ אִם יִאֲבֵדוּ מִעוֹתוֹי וְיִהְיִינָן לְהוֹנְהֵלִיָּה קְרוּב לְשַׁכְר
 וְרַחוּק לְהַפְסֵד : דְּמִשְׁפִּי נְכִסִּים סְנַכְסִיּוֹ שְׁקִטוֹן אֲכֵלוּ וְאִין
 פֶּרְעֵר עַל קַרְקַעוֹתוֹי (דְּמִסְסוּ כְּמוֹ עַל הַר נִסְפֵּס שְׁאוֹן כֵּס
 וְמִתְרַגְּמוּ עַל טוֹרָא שְׁלֵמָא :) בְּכִי דִינָא בְּכִי ב"ד שִׁים לְהַסְכַּח
 לְהַסְקִיר נְכִסֵּי בְּמִקְבֵּל אֲבָל בִּיתוּמִים וְלְהַסְכּוֹת עִמּוֹ קְרוּב לְשַׁכְר
 וְרַחוּק לְהַפְסֵד : מִתְנִי' אִין מְקַבְּלִין צֵאן בְּרוּז שִׁיבּוֹן כֵּל
 אַחֲרֵיּוֹת הַכִּכְסִי' עַל הַמְקַבֵּל וְשֵׁם עֲלֵיו אוֹתָם הַמְעוֹת וְכֵל זְמַן
 שְׁאִיכּוּ כּוֹתֵן לוֹ אֵת מִעוֹתוֹי חוֹלְקֵן הַשַּׁכְר וְאַע"ג דְּמִסְכָּה יִתִּירָה
 הִיא דְּהֵא תִנַּח לִיה אִין מִיִּשְׁבִּינָן חֲכוּכֵי לְמַחְסוֹת שַׁכְר מִסּוּס
 דְּמִקְבֵּל עֲלֵיה פִּלְגָא דְּהַפְסֵד וְכ"ס הֵבָא דְּמִקְבֵּל עֲלֵיו כֵּל הַאֲחֵרִין
 מ"מ נְכִסִּים מִסּוּס סִימְנָא אֲבָל מְקַבְּלִין צֵאן בְּרוּז מִן הַגּוֹיִם :
 מִדְּעַת הַנְּכָרֵי מִפ' בְּגַמ' : גַּמ' צֵאן בְּרוּז עֵינִסְקָא שְׁאֲדֵס
 מְקַבֵּל מִחֲבִירוֹ וְמִקְבֵּל אַחֲרֵיּוֹת שֵׁם מִתּוּ מִתּוּ לוֹ וְאִם אֲבֵדוּ
 אֲבֵדוּ לוֹ וְהַשַּׁכְר יִחְלֹקוּ הֵיכֵן צֵאן בְּרוּז סְקִסָּה כְּבִרוּז סְקִיִּים
 אֲבָל בְּעֲלִיו וְאִיכּוּ פּוֹחַת אֲכֵלֵס (וְכ"ל שְׁרוּב הַמְקַבְּלִים כֵּךְ הִיוּ
 כּוֹסֵי' לְקַבֵּל בְּהֵמָה דְּקָה לְהַכִּי קָרִי לְהוֹ צֵאן :) הָרִי פֶּרְתָךְ
 עֲשׂוּיָה עֲלֵי כֵּל דִּינֵר אִם לֹא אִשְׁכַּחְתָּ לָךְ : וְאִנִּי אֶעֱלֶה לָךְ
 בְּשַׁכְר שְׁאֲחֵרוּס גַּב סֵלַע בְּחֵדָּס : מוֹתֵר וְאִין זֵס רִיבִית כְּדִמְסַרְס
 לְפִי סֵלַח עֲשֵׂאָה רְמִים מִחֵיִים שֵׁם יוֹזְלוּ פִירוֹת בְּשׁוּק וְיַעֲמִדוּ
 דְּמִיִּים עַל עֲשָׂרִים לֹא יִשְׁלַם אֵלֶּה לְאַחַר מִיֵּתָה אִם תִּמּוֹת חוֹאֵם
 תִּשְׁכַּר : שְׁבוּר מִלְכָּא מִלְכָּ פֶּרֶס בִּיב וְכוּטֵל מִחוּץ יִשְׂרָאֵל יַחֲוֹן
 גַּב גּוֹיִם שֶׁהֵן דְּלִים מִן הַמְּכּוֹת : לֹא נִפְרַכָּה אֵלֶּה אִפִּי רִיבִית

איזהו פרק ה בבא מציעא קלג

הונא לא נצרכה אפי' רביה גוי איתביה רבא לרב נחמן לויין
 מהן ומלוין אותן ברביה א"ר חייא בריה דרב הונא בכרז
 חייו רבינא אמר הכא בת"ה עסקינן טעמא מאי גזור רבנן
 שלא ילמד ממעשיו כיון דתלמיד חכם הוא לא גמיר ממעשיו
 איכא דמתני להא דרב הונא אהא דתני רב יוסף אב כסף
 תלוה את עמי וגומר : עמי וגוי עמי קודם : עמי ועשיר עמי
 קודם ענייך ועניי עירך ענייך קודמין עניי עירך ועניי עיר
 אחרת עניי עירך קודמין : אמר ר' עמי וגוי עמי קודם פשיטא
 אמר רב נחמן אמר רב הונא תנא לא נצרכה אלא דאפילו לגוי
 ברביה וישראל כהנם : תניא א"ר יוסי בא וראה כמה סמויות
 עיניהן של מלוה ברביה אדם קורא לחבירו רשעיורר עמו
 לחייו והם מביאין עדים ולבלר וקולמוס ודין וכותבין
 וחותמין שכפר זה באלהי ישראל : תניא ר"ש בן אלעזר אומר
 כל מי שיש לו מעות ומלוה אותן שלא ברביה עליו הכתוב או'
 כספו לא נתן בנשך הא למדת שכל המלוה ברביה מתמוטט :
 ת"ר אל תקח מאתו נשך ותרביה אבל אתה נעשה לו ערב :
 ערב למאן : אלימא לישראל והא תנן אלו עוברין בלא תעשה
 המלוה והלוה והערב והעדים : ואלא ערב לגוי והא כיון דגוי
 דיניה אזיל בתר ערבא אשתכח דישאל הוא דשקיל רביה
 מיניה אמר רב ששת שקיבל עליו לרון בדיני ישראל אי קיבל
 עליו לרון בדיני ישראל רביה נמי לא לשקול שקיבל עליו לון
 ולא קיבל עליו לון : מלוה ישראל מעותיו וכו' ת"ר מלוה
 ישראל

דגוי שישראל כוטי ריבית מגוים יורד ממונו לטמיון : ככדי
 חייו וסקירו לו אבל יותר מכאן חסור מדרבנן דילמא אתי
 למסרך : רבינא אומר מתכי דקתני מלוין אותן ברביה :
 בת"ה עסקי' דמאי טעמא אמרו רבנן דרביה גוי חסור שמה
 זריז הכריי אכלו וילמוד ממעשיו כיון דת"ח הוא לא גמור
 ממעשיו : עמי וגוי באין ללוות עמי קודם :
 ענייך ועניי עירך ענייך סהס קרובים ומכני משפחתך
 קודמין דכתיב עמך הקרובי לך : עניי עירך קודמין
 לעניי עיר אחרת דהיך הווי טפי : יורד עמו לחייו רגיל
 להקוטט עמו כאילו הכבן וכחילו בל להורגו : שכפר זה
 סת"ל לישראל ברביה : כספו לא נתן בנשך וכתיב בסיפיה
 דקרא עוש' חלה לא ימוט הו' חס נתן ימות : (אבל אתה
 נעשה לו ערב ערבנו של לוי כנגד המלוה : ערב למאן מי
 הוא המלוה שאני מותר לעשות לו ערב :) אלו עוברין בלא
 תעשה דלא תסימוו : והא כיון דגוי בתר ערבא אזיל אינו
 מובע חלה את הערב : הוא ניסו דשקיל רביה ערב זה לוי

איזהו פרק ה בנא מציעא

ישראל מעותיו של נכרי מדעת נכרי אבל לא מדעת ישראל :
ביצר ישראל שלוח מעות מן הגוי ברבית ובקש להחזירם לו
מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני מעלה לך כדרך
שאתה מעלה לו אסור : ואם העמידו אצל הגוי מותר : וכן
גוי שלוח מעות מישראל ברבית ובקש להחזירם לו מצאו
ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני מעלה לך כדרך שאתה
מעלה לו מותר ואם העמידו אצל ישראל אסור הא דקתני
דישא ואם העמידו אצל הגוי מותר אוקמה רב פפא כגון שנשל
הגוי ונתן בידו אבל אם נתן ישראל אסור ואפילו העמידו אצל
הגוי מ"ט כיון דקיימא לן אין שליחות לגוי אשתכח דישאל
הוא ניהו דשקיל רביתא : תנו רבנן ישראל שלוח מעות מן
הגוי ברבית וקפן עליו במלוד גובה את הקרן וגובה את
הרבית : ואם משנתגייר קפן עליו במלוד גובה את הקרן
ואינו גובה את הרבית : וכן גוי שלוח מעות מישראל ברבית
וקפן עליו במלוד ונתגייר אם ער שלא נתגייר קפן עליו
במלוד גובה את הקרן וגובה את הרבית ואם משנתגייר קפן
עליו במלוד גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית : רבי

יוסי

מן הנכרי וחזר וכלו לישראל : לדון בדיני ישראל ונתבע מן
המלוה קחלה וכסלה ימכא אכלו יגבה מן הערב וחסתא אין
הערב ליה מתחלה בינכך כי פרע לנכרי הכוא שעתא
הוא לחוזסיה לחבריה ומאי דמוזיק ליה שקיל מיניה :
אסור דכוא כיהו דחא מוזיק ליה ברבית : ואם מעמידו אצל
בגוי אף על פי שישראל כותבו לחבירו במנזות הנכרי : מותר
דשלוחו הוא : ואם העמידו אצל ישראל אסור ואעפ"י
שקיבלם זה מיד נכרו משום דגוי זה חשיב שלוחו של ישראל
ושלוחו של אדם כמותו : כגון שכסא ונתן הנכרי ביד דהגוי
קיבלם מישראל ונתנם לסכי (וקמ"ל דמסו דתימא נכרי גוסיה
אדעתא דישאל קא גמר ויביב סברי כוא הביאו אכלו והיו
נכרי שלוחו ונחמיר מדרבנן למיטר כדמקמינן בסוסין
דבעמידו אצל ישראל דחשבי ליה לנכרי שלוחו של ישראל
בחומרא דרבנן למיטר מטעם שליחות גוי אף על גב
דמן בתורה אין שליחות לגוי הכא נמי אף על גב דנשא ונתן
ביד ה"א דמכח חומרא דרבנן נחמיר למיטר מכח שליחות קא
מסמע לן דאין כאן דין שליחות דגוי כי קעביד אדעתא דידיה
קעביד : אין שליחות לגוי וישאל מישראל קיבלם הוא כיהו
דקסקיל רבית : וזקפן עליו במלוה לאחר זמן חישב עמו
על הריבית וזקף הכל ביחד במלוה וכתב לו שטר עליהם כך
וכך חייב לפלוני : וגוב' את הריבית דמסעת זקופה הו'
בגבוי

איזהו פרק ה בבא מציעא קלד

יוסי אומר גוי שלוח מעות מישראל ברבית בין כך ובין כך
 גובה את הקרן וגובה את הרבית : אמר רבא אמר רב סהורה
 אמר רב הונא הלכה כר' יוסי : אמר רבא מאי טעמיה דרבי
 יוסי שלא יאמרו בשביל מעותיו נתנייר זה : ת"ר שטר שכתוב
 בו רבית קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית
 דר"מ וחכ"א גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית במאי קא
 מיפלגי רבי מאיר סבר קנסין התיר' אטו איסור ורבנן סברי
 לא קנסין התיר' אטו איסור' וק"ל כרבנן : תנן התם שטרי
 חוב המוקדמי' פסולין והמאוחר' כשרין : מוקדמי' אשאי
 פסולי' נהי הלא גבי מזמן ראשון נגבי מזמן שני א"ר שמעון כן
 לקיש הא מני דר"מ הוא ר' יוחנן אומר אפילו תימא רבנן גזירה
 שמה יגבה מזמן ראשון : הילכך כמלוה על פה הוא דלא גבי
 ממשעבדי וכן הילכתא : ההוא גברא דמשכין ליה פרדיסא
 לחכריה לעשר שנין אכלה תלת שני א"ל אי מזכנת לה גיהלי'
 מוטב ואי לא כבישתא לשטר משכנתא ואמינא לקוח' הוה
 בידי קם אקנייה לבנו קטן והדר זבני גיהלי' זבניה ודאי לא
 הוי זבני : זווי כמלוה בשטר דמו וגובה מנכסי' משועבדים
 או דילמא כמלוה על פה דמו ואינו גובה מנכסים משועבדים
 ופשט רבא כמלוה ע"פ דמו ואינו גובה מנכסים משועבדים
 משום דלא ניתן לכתב : מתני' אין פוסקין על הפירות

עד

כגבוי : בין כך ובין כך חסיפ' פליג וטעמא כדמפרש ואזיל
 שלח ואמרו כו' : שטר שיש בו ריבית שכתוב בו פלוני לז'ס
 משכני מנה ברבית כך וכך לזמן פלוני : המוקדמין למלוה :
 פסולין דבעי למיטרף לקוחות מזמן הכתוב בו ועדיין לא
 הלוי ושטר הלקוחות קדם למלוה וזה מוכיח שטרו שהוא
 קודם והוא שקר : פסולים ואינו טורף מן המשועבדין ואפי'
 מן המאוחר למלוה : ור' מאיר הוא דקניס ביתרא אטו
 קסורס : שמה יגבה מן זמן ראשון דאיכא דלא מסיק אדעתיה
 לדקדק כל כך בזמן ההלוא' ולומר למלוה שטרו מוקדם
 ומקחי קדם להלוואתך : פרדיסא כרס : כבישתא אטמין :
 ואמינא לקוח' הוא בידי ואבד שטר המכירה ואנא מכח חזקה
 של ג' שניי דכולי האי לא מצינא למיזקר בשטראו : אזל בעל
 פרדיס אקנייה במתנה בעדים : לבנו קטן כדי שלא תהא
 מכירתו מכירה שכוזבא זה שטר מתנתו המוקדם ולא גילה
 בדבר : זווי מעות שהוא קובע ממנו שמוציא עליו שטר
 שמכרת לו כרס שאינו שלך וקבלת מעותי וכתבת לי אחריות :
 כמלוה בשטר דמו דכא כתב ליה אחריות : משום דלא ניתן
 לכתב מאחר שנתנו כנר במתנה הילכך כמלוה על סה דמי

וכשטר

איזהו פרק ה בבא מציעא

עד שיצא השער היה הוא תחילה לקוצרי' פוסק עמו על הנדאש
 ועל העבויט של ענבים ועל המעטן של זתים ועל הכצים של
 יוצר ועל הסיד משישקענו בכבשן : ופוסק עמו על הזבל כל
 ימות השנה רבי יוסי אמר אינו פוסק עמו על הזבל אמ"כ היה
 לו זבל באשפה וחכמים מתירין : ופוסק עמו בשער הגבורה
 ר' יהודה אומר אע"פ שלא פסק עמו יכול הוא לומר לו או תן
 לי כזה או תן לי את מעותי : גמ' אמר רבי אסי א"ר יוחנן
 אין פוסקין על שער של עיירות מ"ט משו' דלא קביע תרעיייהו :
 ת"ר אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער : יצא השער
 פוסקין ואף ע"פ שאין זה יש לזה היו חדשות מארבע וישנורת
 משלש אין פוסקין עד שיצא השער לחדש ולישן : היו
 ללקוטות מד' ולפל אדם מג' אין פוסקין עד שיצא השער
 ללוקט ולמוכר : אמר רב נחמן פוסקין ללקיט על שער לקוטות
 ולב"ה

ושטר חשוב כמאן דליתיה : מתני' היה הוא תחלה
 לקוצרי' ויש לו גדיס ועדיין לא יצא השער : פוסק עמו
 באיזה שער שירצה לתת לו מאותו גדיס דכיון דיש לו חין כאן
 רבית דמעכשיו הוא קנוי לו ואע"פ שלא משך דכי חין לו כמי
 חבך רבית דרבנן הוה זכויס לו לא גזור : ועל העבויט כלו
 גדול שזוברין בו עבדים ומתחממין ומתבסליון בו להוציא יונס
 וסב ושל זתים קרויין מעטן : ועל הכצים של יוצר פוסק עם
 הוצר טל הקדירות באיזה שער שירצה אע"פ שלא יצא
 השער אם בכנים עפר ועושה ממנו בנים לעשות מהם
 קדרות : ועל הסיד פוסק עמו משיסקע אותו בכבשן
 באכנים והעצים לשרוף ממנו הסיד : ה"ג ר' יוסי אומר אינו
 פוסק עמו אח"כ כו' : ופוסק עמו כשער הנכזה אם ימחות
 בשער ממה שהוא עכשיו תתו לו כשער הזול שער הנכזה
 קיונו בזול שנותנין פירות הרבה בדמים מועטים : יכול הוא
 לומר כשיראה שער הזול : תן לי כזה או תן לי מנותי שיהיו
 לא משך ויכול לחזור בו : ואפילו מו' שפרע ליכא הואיל
 ולא נתן מעותיו וע"מ לקבל עכשיו אלא לאחר זמן ובתוך כך
 נשתנה השער והתם דעתיה דאינס אתרע' זולא קא פסיק :
 גמ' חין פוסקין על חדשות מארבע עד שיצא שער לחדש
 ולישן דהא דחדשים מד' מסוס דלא יבשו עדיון כל הצורך
 והפוסק על החדשות לא יקבלם הימנו עכשיו אלא לאחר זמן
 כשיתיתשו כל כורכס לפיכך חין פוסק עליהן לקבל ד' סאין
 בסלע עד שיצא השער בד' לחדש ולישן : היו של לקוטות מד'
 סתם תבואות לקוטות אינו יסב סלוקטין בכמה סדות
 ומערבין סיבלי סימן עם סיבלי חוטין : אין פוסקין עם בעל
 הבית

איזהו פרק ה בנא מציעא קלה

ולב"ה כשער ב"ה אבל לכעל הבירו פשער לקוטורה לא מאי
 טעמא מאן דיהיב וזוי לב"ה אפירי שפירי יהיב : אמר רב
 הונא אין לוויין על שער שבשוק פירות סאה בסאה : ומי אמר
 רב הונא הכי והא בעו מיניה מרב הונא בני בי רב דינאי
 בתשרי ופרעי בטבת שרי או אסור ואמר להו הא חיטי כהיני
 והא חיטי בשילי אי בעו זבני ופרעי אמר ליה מעוקדא אין
 לוויין אמר רב הונא כיון דשמעת להא דאמר רב שמואל ברבי
 יהודה אמר רבי אלעזר לוויין אמר איהו נמי לוויין : וכך
 הילכתא דלוויין סתם ופרעיין סתם על שער שבשוק : ת"ר
 המוליך חכילה ממקום למקום מצאו חבירו ואמר לו תנס לי
 ואני אעלה לך כרר' שמעלין לך באותו מקום ברשות מוכר
 פותר ברשות לוקח אסור : המוליך פירות ממקום למקום
 מצאו חבירו ואמר לי תנס לי ואני אעלה לך פירות שיש לי
 באותו מקום יש לו פירות באותו מקום מותר : ואם לאו אסור
 החמירין מעלין למקום היוקר ממקום הזול ואין הוששין מ"ט
 רב פפא אמר משום דמגלו להו תרעא רב אחא ברביה דרב

איכא

רבית מד' עד שיב' השער של ד' ללקוט ולמוכר : אין לוין
 על שער שבשוק אין לוין מעות בדרך הלוחה ע"מ סחם לא
 חללם לך מעות עד זמן פלוני חתן לך פירות כשער של עכשו
 דאע"ג דדרך מקח וממכר שרי דרך הלוחה אסור וכך פירש
 בעמוד וכו' ג' מפרש אין לוין סחם בסחם על סמך שער
 שבשוק דכימא הואיל וחיטי כהיני וחיטי כסילי הוי ליה כעד
 סיבא ככי או עד סחמ' מכתח : דיוסי בתשרי מעות : ופרעי
 פירות בטבת כשער של תשרי וללסון האחר לוין חיטין
 ופרעיין חיטין : ממקום למקום ממקום הזול למקום
 היוקר : תנא לי וחולוכנה ואעשה קריכי במעות עד
 זמן פלוני : ברשות מוכר אם קיבל עליו מוכר אחריות
 הדרך : מותר דאין כאן מלו' עד שתמכר וכל מה שנמכר
 היוקר של בגלים הראשונים הוי : ברשות לוקח אסור
 דמהסתא מלוה הוא גביה ויהי ליה טופינא מדמיה בריביתא :
 תנא לי וחוללם כאן ואני אעלם לך לזמן פלוני מפירות שיש
 לי שם : יש לו סס מותר דמהסתא חוקמינכו ברשותיה ואע"ג
 דלח משיך סאה בסאה לאו ריבית קבוכה הוא חלא חנק רבית
 דרכן וכי יש לו לא גזור : אין לו באותו מקום אסור דבשכר
 במתנתו נתן לו זה במקום היוקר : והחמירין מעלים במקום
 היוקר כבמקום הזול ואין חוששין החמירי' במשתכרי' בתבואה
 ומבוא' ממקום הזול למקום היוקר מותר להס ליקח מעות
 מפעלי' בתים עשרים במקום היוקר ע"מ ליתן להם לזמן פלוני
 פירות כשער מקום הזול ואין חוששין סיבא ריבית שכר

מתכ'

איזהו פרק ה בנא מציעא

איכא אמ' נחא להו דמוזלי גביהו מאי בינייהו איכא בינייהו
 ספסירא חדתא מאן דאמר משום דימגלי להו תרעא ספסירא
 חדת' ליתיה בקי בתרע' ולא יכיל לגלוי להו תרעיה : ומאן
 דאמר משום דמוזלי ספסיר גבייהו דחמירא ספסיר חדתא
 נמי מוזלי גבייהו : פרדס רב אטר ושמואל שרי : רב אטר
 כיון דלקמיה שרי טפי מיהזי כי אגר נטר ליה : ושמואל שרי
 כיון דוימנא הוי ביה תיוהא לא מיהזי כי אגר נטר ליה :
 אמר רב שימי בר חיירא ומודה רב בתורי דנפי' פסידיהו :
 אמר להו שמואל להנהו דשבשי שבש' הפיכו בארע' דגיהווי
 כמאן דקני ליה גופא דארעא ואי לא הויא כהלואה ואטר :
 והיכי ריהבי ליה טפי פורתא לא מהזי כרבית : אמר להו
 רבא להנהו דמנטרי באגרי הפיכו בבי דרי כי היכי דלא
 תשתלם

המתכ' מעות כדמפרש ואזיל : דמגלו להו תרעא שעל ידי
 מנותיו של זה הם נקראו' סוחרים ומכורים חותם בעלי נתי'
 של מקום הזול ונותן להן צהקפה ומסתכרו' אלכל ואסו' לא
 היה זה ממתין להם שום זמן חלא להביא לו מיד כוח להם
 לטרוח ולהיות שלוחי' לקבל עליהם אחריות הדרך על כך :
 דמוזלי גבייהו בני מקום הזול כששומעין שאין אלו מסתכרין
 בה מוזלו גבייהו כדי שלא ימסכו ידיהם מהרגיל אלכלם : תגרא
 חדתא חמרו חדש שאינו כיכר עדיין למאן דאמר דמגלו להו
 תרעא איכא למ"ד דמוזלי גבייהו ליכא דכיון דהיכו כיכר להם
 אין מאמונו' בדברי טבוא כותפה במקומו בזול ולא קמוזלי
 בני רס"י ולא כפי' העמוד : פרדס לקבות יין מן הכרם
 צדמים פחותים כל פירות טהה זו בכך וכך לוקחין אחר טהן
 בוסר או סמדר אבל עדיין לא הגיעו לבזכור : רב אטר
 דמשום הקדמת מעות לזמן הבכיר מוזיל גביהו זבון אגר נטר
 ליה : כיון דהוה ציה תיוהא פעמים שיש קלקול בכרם כגון
 צרד או גשמי' או קרח ומפסיד הכל ומקבל עליו כל ספיקי
 הפסדא לא מחזי כאגר נטר ליה (תיוהא נראה בעיני דבר
 חרטה כמו תוהא על הראשונות :) ומודה רב בתורי מקום
 שזכרין כרמים צשוורים בעגלה ומולוכין את העגלה בין
 שורת הכרמים ומתקלקלין רגלי השוורים בקלחי טרשים
 שבתרקע והפסדן רב : שבשי טיבסא בעלי בתים המלוים
 תבואה לארוסים לזרוע ומסלמין להם לגורן תבואה חדשה :
 הפוכו בארעא סייעו בגופה דארעא בחריט ובנז' מעט :
 ואי לא הוה כהלואה טאה בסאה : מנטרי באגרי סומרי
 סקמות עד הכז' : הפוכו בבי דרי סייעו את בני הבקעה
 צדיקת תבואה בגורן בהולכה ובהובאה סווע פורתא למי
 שבשכיל

איזהו פרק ה בבא מציעא קלו

תשתלם שכירות דידכו עד ההיא שעתא דשכירות אינו
 משתלם אלא לכסוף וההיא שעתא אוזולי הוה דקא מוזלי
 גבייהו : אמרי ליה רבנן לרבא קאכיל מר רביתא דכולי
 עלמא שקלי ארבע ומסתלקי אריסי בניסן מר נטר להו עד
 אייר ושקיל שיתא אמר להו אתון הו' דעכירתו שלא כדון
 ארע' לאריסא משעבד' להו ומסתלקין להו בניסן ומפסידתו
 להו בכמה אנא נטר עד אייר מרווחינן להו בכמה : רב מרי
 בר רחל משכן ליה ההוא גוי ביתא אול זבנא לרבא נטר שתא
 שקל אנרא ביתא אמטי ליה לרבא א"ל האי דלא אייתי למר
 אנר ביתא עד האידנא דסתם משכנתא שתא ולא הוה מצי גוי
 מסלקן השתא לישקול מר אנר ביתא : א"ל אי הוה ירענא
 דממשכן ליה למר לא הוה זבינא ליה השתא כדיניהם עכדינן
 לך דכמה דלא מסלקי לן בזווי לא שקיל אנר בית' אנן נמי
 לא שקלינא אנר ביתא : אמר ליה רבא מברנש לרב אשי חזי
 מר צורבא מדרבנן דקא אכלי רביתא דיהבי זוזי אחמרא
 בתשרי ובחרי ליה בטברת : א"ל אינהו נמי אחמרא יחבי
 אחלא

שבשבל שאתם אמתים שכרכם עד גמר מירוח הגורן הם
 כותבין לכם מתנה יותר על שכרכם לפיכך סויעו אותם כדי
 שתהא פעולתכם מושכת עד כלות הגורן ושכירות אינה
 משתלמת חלף לכסוף ואין כאן המתנה ואם יוסיכו לכם אין
 זה שכר המתנת שכרם חלף אוזולי מוזלי לגביכו : כ"ע
 בסוכרים שדויתיהם לאריסים : שקלי ד' כורין בשכירות
 בשדה : ומסלקי לאריסא בניסן כוסין אותם לקבור תבואת'
 ולהסתלק ממנה בניסן : (ומר משום דנטר ליה עד אייר שקל
 שיתא וקס"ד משום המתנת השכירות קא מוספי :) אתון הוה
 דעבדייתו שלא כדון שאתם מסלקין אותו בניסן ועדין לא
 כתמנא' התבוא' בקשיה ומפסידין אותן הרבה וארעא לאריסא
 משתעבד עד שתבשל התבואה כל כורכה הילכך שלא כדון
 הוא כפיתקם : אינא נטרנא לך עד אייר ומרווחנא להו בכמה
 ושכר שדי חבי נוטל ואין זה שכר המתנת הארבע כורין :
 חול הכוז גוי זבנה לאח"כ לרבא : נטר שתא המתין רב מרי
 שנה שלום : שקל אנר ביתא משנה הבאה ואמטי ליה לרבא :
 אינא כמילא שקילכ' אנר ביתא עד שאכופ את הנכרי לשלם לך
 מעותיך ואין זו רובית דהא רבא לא מחויב מידי חלף הנכרי :
 ובחרי ליה בטבת מכסין אותו ופועמין בטבת ולוקחין יין טוב
 וחי הוה שקלי ליה בתשרי דילמ' הוה מחמין ואסתכח דמשום
 דאקדימו מעות בתשרי ועדיין לא יכא הסער קיבלעליו
 שמוכר אחריות ולא דמי להפוא דלעיל דיש לו חיטין לפי
 סמין

איזהו פרק ה בנא מציעא

אחלא לא יהבי : מעיקרא דחמרא דחלא חלא אחלא
 שעת' הוא דמבחר נפשיה : רבינא יהיב זוזי לאקר' דשינוות'
 ושפכו ליה טפיתא אתא לקמיה דרב אשי א"ל בכי האי גוונא
 מאי א"ל אחולי קא מחלי גבך : א"ל והא ארעא לאו דידהו
 א"ל ארעא לטסקא משעבדא ומלכא אמר דיהיב טסקא אכיל
 פירי : אמר ליה רב פפא לרבא חוי מר הני דרב פפא בר
 אבא דיהבי זוזי אכרנא דאינשי ומשעבדי בהו עבירותא טפי:
 א"ל איכו שבכי לא אמרי לכו זהא מילתא הכי אמר רב ששת
 מוהרקייתו רהני בטפטא דמלכא מגח ומלכא אמר מאן דלא
 יהב כרנא משתעבד למאן דיהב כרנא עלויהו רב שעוריס
 אחורה דרב' הורה תקיף באינשי דלא מעלו ומעייל' להו
 בנוהרקא דרבא : א"ל רבא שפיר קעבדת דתני' ראיתו שאינו
 נוהג כשורה סניין שאתה רשאי להשתעבד בו ת"ל לעולם
 בהם תעבדו ובאחיבם יכול אפילו נוהג כשורה ת"ל איש
 באחיו לא תרדה בו בפרך : אמר רב חמא האי מאן דיהיב
 זוזי לחבריה למזבן ליה חמרא ופשע ולא זבן ליה משולם ליה
 בדיק' אזיל אפרואת' דזולשפט אמר אמימר אמריתא לשמעתא
 קמא דרב זכיד מנהרדעא אמר לי כי אמר רב חמא ה"מ ביין
 סתם

סביין רגיל לכחמיץ (ושמא כולו חמיץ) מעוקרא משעס
 שלקחו : לחמרא חמרא דחלא חלא קילקולו בתוכו הוא חלא
 שאינו כיכר ויין במקולקל לא לקח הימנו : אקרא דשינוותא
 שנוותא סס נהר אקרא יוסבי על שפת אותו נהר ויהיב להו
 רבינא זוזי לפני הבכיר לתת לו סיין בעת הבכיר כשער היין :
 ושפכי ליה טפי טפית' מדעתא שלא בתכחי : אחולי קמחלי
 גבך שזאיל ולא פסקת עמיהם ומדעתם כותנין לך זאין מזכירין
 לומר בשכר מעותיך שהיו בטילות אכלינו מתכב בעלמא הוא:
 זהא ארעא לחו דידכו היא חלא שהיו עשירים ורוזין בני חדס
 שהכחו שדויתיהו וברחו זאין כותנין מס הקרקע למלך וזה
 כוטלי השדות והכרמי' ופורעין מס למלך ושמא ביין שאר
 לוקח מהם גזל הוא בידי דקרקע אינה בגזלת זכרי הוא סל
 בעלים ופירות גזל : טסקא מס של קרקע : ומלכא אמר
 ודיכא דמלכותא דינא : כרנא כסף גולגלתא שהיו כל
 סיבודים כל אחד כותן כסף גולגלתא למלך : מוסרקייהו חות'
 עבדות שלהם : בטסקא בארגז של מלך מונח זכרי
 כלם עבדים לו דדיכא דמלכותא דינא : תקיף ביה
 כוס' : (נוהרקא עגלם מוכנת למרכב' חדס יכל' ח' רי"ט
 זואגן) בהם תעבדו ובאחיב' באחיב' כמי תעבדו : למיזבן
 לי חמרא לקנות לו יין בזמן הבכיר ומשלם לו יין לפי דמיס
 תליס סתוכין אותו : אפרוותא דזולשפט סס במקום שהיין
 ניקח

איזהו פרק ה בבא נשיעא קלו

פתח אבל כיון זה לא מי יומר דמזבני ליה ניהליה : רב אשי
 אמר אפי' כיון סתם נמי לא משלם מ"ט אסמכת' היא ואסמכת'
 לא קניא ולרב אשי מ"ש מיהא דתנן אם אוכיר ולא אעפיד
 אשלם במיטבא א"ל התם בידו הכא לאו בידו : והילכתא
 כרב אשי : אמר רבא הני כי תלת דיהבי זוזי לתר למיזבן
 להו מירי וזבן לתר מיניהו זבן לכולהו : ולא אמרן לא דלא
 צד וחתים איניש לדעתיה אבל צד וחתים איניש לדעתיה
 למאן דזבן זבן ולמאן דלא זבן לא זבן : אמר רב פפי משמיה
 דרבא האי מיטומתא קניא : למאי הילכתא רב חמיכא אמר
 למיקנא ממש : ורבנן אמרו לקבולי עליה מי שפרע ובאתרא
 דקני ממש קני : פוסק עמו על הגריש אמר רב מחוסר שתיים
 פוסק : שלש אינו פוסק : ושמואל אמר בירי אדם אפי' מאה
 פוסק בירי שמיים אפילו אחרת אינו פוסק : והלכתא כרב
 דאיסורא הוא וק"ל הילכתא כרב באיסורי : על הביצים של
 יוצר ת"ר אין פוסקין על הביצים של יוצר עד שיעשו דר"מ
 א"ר יוסי בד"א בעפר הלבן אבל בעפר שחור כגון כפר חנניה
 וחברותיה כפר שיחין וחברותיה פוסקין ואף ע"פ שאין לזר
 יש

ניחח וכמכר לשם לרוב הלוקחין יין בימו' הבנו' : אסמכתא
 ביה חסי' אם בדטיוחו ואמר אם אינו קונה לך אסרע
 משלי חין זו אלא אסמכתא הואיל ולא קנו מידו :
 אם אוכיר לך ולא אעפיד גבי מקבל טדה מחנירו
 למחכה והוצורב שלא חרטה ולא זרעה שתין אותה כמה היה
 ראוי לעשות ונותן לו סכך כתב לו מתחיל המקבל לבע'
 הסדה אם אוכיר כו' אלמא כיון דאפסדיה נהכו ועליה סתך
 לחו אסמכתא הוא שאינו מקבל עליו אלא כדי הפסד
 שהפסידו : לחו בידו טמא לא ימכרוהו לו : דלא כר וחתים
 מעות של כל חוט זחיס לבד : מיטומתא חותם שרוסמין
 החנוונים על החביו' של יין שלוקחין הרבה ביחד ומניחין
 אותן בחומר הבעלים ומוליכין אותן אחת אחת למכור לחנות
 ורושמים אותם לדעת שכל הרסומות מכורות : ובאתרא
 דלמיקני טרגולין לרסוס ע"מ שבדבר זה תהא קנויה לו כחילו
 משך קני : מחוסר שתיים סתי מלחכות : פוסק עמו ואעפ"י
 שלא יכא הסער דהא יש לו : אבל מחוסר שלש כאין לו דמי :
 בידו אדם ח"ט מלחכות שהדבר מחוסר בידי אדם חסי' מאה
 סן פוסק : בידו שמים חסי' אחד אינו פוסק דמי יומר דאתיא
 ויכא בידו לשלש הילכך כאין לו הוא : בד"א שניך שיכא
 מוכן בידו : בעפר לבן שאינו מכוין פשכין מכניסין אותו חין
 מניסין אותו אלא מגובל ועשוי כמים : אבל בעפר שחור
 שהוא

איזהו פרקה בבא מציעא

יש לזה : אממר יהיב זוזי מדמעילי עפרא כמאן אי בר'
 מאיר הא אמר עד שיעשו ואי כרבי יוסי הא אמר אע"פ שאין
 לזה יש לזה לעולם כרבי יוסי ובאתרידה דאממר לא הורח
 עפרא : אי מעילי עפרא סמכא דעת' ויהיב ליה זוזי ואי
 לא לא סמכא דעתיה : ופוסק עמו כשער הגבוה ההוא גברא
 דיהב זוזי לגדוניה רבי חמוה לסוף זל גדוניה אתו לקמיה
 דרב פפא אמר ליה אי פסקת כשער הגבוה שקול כי השתא :
 ואי לא פסקת שקול כי מעיקרא ומאן דהדר ביה מינייכו
 מקבל מי שפרע וה"מ בגברא דזבין ומזבין אדעתא דנפשיה :
 אבל אי יהיב זוזי לבעל הבית דלא זבין ומזבין אדעתא
 דנפשיה אלא אדעתא דמריוה זוזא הוא דזבין שליחא שוייה
 ומאי דזבין זבן ומחייב לקבוליה מיניה בתרעא דזבן ליה :
 והוא דלא שני בשליחותיה אבל היבא רשני בשליחותי' א"ל
 לתקוני שדרתיך ולא לעוותי : מתני' מלוה ארס ארס
 אריסיו חטיין בהטין לזרע : אבל לא לאוכל : שהיה ר"ג
 מלוה את אריסיו חטיין בהטין בוול והוקרו או ביוקר והוולו
 ונוטל מהן כשער הזול ולא מפני שהלכה כן אלא שרצה
 להחמיר על עצמו : גמ' תנו רבנן מלוה ארס את אריסיו

חטיין

שהו' מכיו במקומו אין כריך שיבא בידו שאם אין לזה יש
 לזה : מכי עיילת עפרא מסהכניס המזכר וכבר עפר בביתו
 ועפר שחור ביה : (לא הוב עפר' אינו מכיו : סמכא דעתיה
 דכל אחד והחוזר יקבל מי שפרע : לא סמכ' דעתיה דילמא
 לא משבח עפרא וליכא מי שפרע שהוא עצמו לא נסמך עליו
 אלא נתן על הספק : ופוסק עמו כשער הגבוה אכולו מתני'
 קאי סכריך לפסוק עמו שאם יזלו ויפחות דמי השער ויגבה
 שער הפירות שיתנו יותר בסלע שיתן לו כשער הזול ואם לא
 פסק כן יקבל על כרחו כשער שפסק : דיהיב זוזי לגדוניה
 דבי חמוה ופסק עם קוכרי גדוניה תכשיטי הבנות ונתן להם
 מעות לביות מוכייה ליום פלוני ועשהו ק"יו שליח לפסוק :
 זל גדוניה ורבה לחזור סלח רבה חמיו לתכלה בדמיו הכללו :
 כשער הגבוה כשער הזול : מתגרא שפחתן לא היה שלוחו
 של חמיו אלא הוא פסק עם החתן והחתן פסק עם המזכר
 ומסתבר א"כ לא פסק חמיו עמו וזה פסק כרי למוכרה לחמיו
 ולהסתבר : ולא לעוותי ואפילו מי שפרע ליכא : מתני'
 חטים בחטים לזרע סאה בסאה גדולה ובגמ' מס' טעמ' :
 שהיה ר"ג כלומר לכך הוצרך לשנות משנה זו לפי שהיה ר"ג
 נוחמיר שאם הוקרו כו' היה לוטל מהן כשער הזול והשמוע'
 אתנו' לא שהלכה כן אלא שר"ג רבה להחמיו על עצמו : גמ'
 סלח

איזהו פרק ה בנא מציעא קלח

חטיין בחטיין לזרע בר"א שלא ירד : אבל ירד אסור : מאי
 שנא תנא דידן דלא קא מפליג בין ירד ללא ירד וכאי שנא
 תנא ברא דקא מפליג בין ירד ללא ירד : אמר רבא בר אירי
 אסברה לי באתרא דתנא דידן אריסא יהיב ביזרא בין ירד
 בין לא ירד כמה דלא יהיב ביזר' מצי מסלק ליה וכי קא נחית
 לבציר מהכי קא נחית באתר' דתנא ברא מרא דארעא יהיב
 ביזרא אי לא ירד מצי מסלק ליה וכי קא נחית לבציר מהכי
 קא נחית : ואי ירד דלא מצי מסלק ליה אסור : ת"ר אומר
 אדם לחברו הלויני כור חטים וקוצץ לו דמי' הוולו נוטל
 חטים הוקרו נוטל דמיהן וחלא קצץ אמר רב ששת ה"ק אם
 לא קצץ הוולו נוטל חטים הוקרו נוטל דמיהן : מתני'
 לא יאמר אדם לחבירו הלויני כור חטיין ואני נותן לך לגורן
 אלא אומר לו הלויני עד שיבא בני או עד שאמצא המפתח
 והלל אוסר : וכן היה הלל אומר לא תלוה אשה בכר לחברת'
 עד שתעשנו בדמיום שמא יוקרו החטים ונמצאו באות לירי
 רבית : גמ' אמר רב הונא יש לו סאה לזה עליה סאה
 סאתיים לזה עליו סאתיים ורבי יצחק אמר אפילו יש לו סאה
 לזה עליו כמה כורים : תני רבי תיבא לסיועה לר' יצחק
 טיפת

שלח ירד עדיון לא ירד האריס לתוכה לטעודה כשום עבודה :
 אבל ירד אסור כדמפרש ואזיל : אסברה לו פירש והבינה
 לו : ביזרא הזרע : מצי מסלק ליה בעל הבית הילכ' אפי' ירד
 וכבר חרטה הואיל וניד ב"ה לסלקו בטביל שאין לו זרע כשלוה
 ממנו וזרע וכסיוקרו חטיין יתן חטיין אין זו הלואה אלא
 לבציר מהכי קא נחית הרי הוא כיורד לתוכה מעכשיו ע"פ
 שיטול ב"ה הזרע תחלה מחלק המגיע לאריס והאריס יטול
 השאר בשכר טרחו ויטול פחות משאר אריסין כשיעור הזרע
 ועל מנת כן ירד שיטול פחות משאר אריסין כשיעור הזרע :
 מרי ארעא יהיב ביזרא וזה היה קרקע שלו ופכ ושינה נמנהג
 בעיר והטול הזרע על האריס הילכך אם פסק כן עמו
 בתחילתו קודם שירד דמ' מסלק ליה כי נחית לבציר מהכי
 נחית ואין זו הלואה אבל ירד ומתחלתו לא פסק עמו שיבא
 הזרע שלו ואחר מיכן נתרצה מחליו על ידי קבלת דמי' או
 מתק' חין ירודתו עכשיו לתוכה דקימא לבציר מהכי נחית
 והלואה היה גביה ואסור : וקובץ לו דמיס כשער של עכשיו
 חתן לך : והלא קפץ וכי הוולו כמי יטול דמיס שקפץ דהא
 כמח' דאזוסי' זוזי הוא : מתני' אבל אומר הלויני עד
 שיבא בני דכיון דיש לו ספיר דמי דהא סאה כסאה דרבנן הוא
 דלחו נטך דאוריתא הוא וכי יש לו לא גזור : גמ' כמה

איזהו פרק ה בבא מציעא

שיפת אין אין לו שיפת שמן אין לו הא יש לו לווה עליה כמה
 שיפין : וכן הילכתא : והלל אוסר ולית הילכתא כוותיה :
 וכן היה הלל אוסר לא תלוה אשה בכר לחברתה : אמר רב
 יהודה אמר שמואל זו דברי הלל אבל חכ"א לווין סתם
 ופורעין סתם : ודוקא על שער שבשוק כדרב הונא (לעול
 בסמעתין דאי בעי זכני ופרעי) א"נ היכא דאית ליה מההוא
 מינא כדתני ר' חייא לסיועורא לרבי יצחק שיפת אין אין לו
 שיפת שמן אין לו הא יש לו לווה עליה כמה שיפין : ואמר רב
 גמי בפרק הזהב רב אוזיף דיגרי מכרתיה דרבי חייא ואייקר
 א"ל זיל הב לה דיגרין טבין ותקלין : א"א בשלמא דהבא
 טיבעא הוי שפיר אלא אי אמרת פירי הוי הוה לה סאה בסאה
 ואסור ופרקינן רב דיגרין הוו ליה וכיון דאית ליה געשרה
 באוסר לו הלויני עד שיבא בני או עד שאמצא המפתח :

ואמר רב יהודה אמר שמואל בני חבורה המקפידין זה על זה
 עוברין משום מדה ומשום משקל ומשום מנין ומשום לווין
 ופורעין ביום טוב וכדברי הלל אף משום רבית : ואמר רב
 יהודה אמר שמואל תלמידי חכמים מותרין ללות זה מזה
 ברבית ידעי דרבית אסור ומתנ' הוא דקא יהבי להררי א"ל
 שמואל לאבוה בר איהי הלויני מאה פלפלין במאה ועשרין
 ואריך : מתני' אומר אדם להפירו נכש עמי ואנכש עמך
 עדור עמי ואעדור עמך : אבל לא יאמר לו נכש עמי ואעדור

עמך

כורין דכל חדא וחדא אמרו' זו תהא תחתיה סברו אינה
 קנויה לחלוה וכידו לחוכלה ולמוכרה ונמכרת חות' שלום
 כזקת על סירות שבשוק וזו קנויה ללות עליה וכשלוה כל
 אחת ואחת לוב בהיתר דהא לו לוב סאה אחת ואכלה ואכל גם
 הראשונה הואיל כשלוה בהיתר לוב ישלם חטין ה"כ כשלוה
 בהיתר לוב כל סאה וסאה שהיו זו עומדת : לווין ככרית סתם
 בלא קבוצת דמים שלא בחמורו לרקדק באיסור סאכ בסאה
 כ"כ : טיבעא ואין יוקרה וזולת תלויה בו כי חס בכסף : (בני
 חבורה הולכין בדרך חו יושבין בבית אחת איש לסעוד עצמו)
 במקסידין זה על זה סחין מוחלין על דבר מועט ומקסידין
 לבלות זה את זה במדה ובמסקל ובמכין : עוברין בשבתות
 וזמנים טובים : משום לווין ופורעין דתנן במס' שבת ובלבד
 שלא יאמר לו הלויני וכתס מס' טעמא סמא וכתוב : ואריך
 וספור דמי (דמתנה בעלמ' הוא ולא ריבית אריך טוב ודומה
 לו בספר עזרא ועדות מלכא לא אריך לנא למיחזי וספורו
 זנכות במלך לא יפה יפה לכו לרחו' :) מתני' נכש עמי
 ביום ואני אנכש עמך למחר : עדור חסור : אבל לא יאמר

לו

איזהו פרק ה בנא מציעא קלט

עמד עדור עמי ואנכש עמך כל ימי גריד אחד כל ימי רביעיה
 אחת : לא יאמר לו הרוש עמי בגריד ואני עמך ברביע :
 דבן גמליאל אומר יש רבית מוקדמת ויש רבית מאוחר כיצד
 נתן עיניו ללות ממנו היה משלח לו ואומר בשביל שתלוני זו
 היא רבית מוקדמת : לזה ממנו והחזיר לו את מעותיו היות
 משלח לו ואומר בשביל מעותיך שהיו בטלות אצלי זו היא
 רבית מאוחרת : ר"ש אומר יש רבית דברים לא יאמר לו דע
 כי בא איש פלוני ממקום פלוני : גמ' תניא רבי שמעון
 בן יוחאי אומר מנין לגושה בחבירו ואינו רגיל להקדים לו
 שלומו שאסור להקדים לו שלום ת"ל נשך כל דבר אפילו
 דיבור אסור : מתני' ואלו עוברין בלא תעשה המלוה
 והלוה והערב והעדים וחכ"א אף הסופר : עוברין על לא
 תתן לו ולא תקח ממנו : ועל לא תהיה לו כנושה : ועל לא
 תשימון עליו נשך ועל לפני עור לא תתן מכשול ויראת :
 גמ' אמר אביו מלוה עובר בכולן : לזה עובר משום לא
 תשיך : ולפני עור לא תתן מכשול : ערב ועדים אינן עוברין
 אלא משום לא תשימון עליו נשך : פי אתא רב דימי אמר
 מנין לגושה בחבירו מנה ויודע בו שאין לו שאסור לעבור
 לפניו ת"ל לא תהיה לו כנושה : רב אמי ורב אסי דאמרי
 תרויהו באלו דנו בשני דינין שג' חרבתת אנוש לראשינו באנו
 באש

לו נכש עמי היום ואעדור עמך לזמן פלוני שפעמים שזו קשה
 מזו וזו כחן אגר נטר ליה בסכר שממתין לו על סכר פעולתו
 עד זותו זמן הוא מקבל עליו מלאכה שהי' קשה מזו : כל ימי
 גריד אחד הם ולא דקדקו בדבר לחוש שמא יום אחד יהא ארוך
 מחבירו חו קשה מחבירו חלה מותר לומר לו עדור עמי
 היום היום של גריד ואעדור עמך ביום פלו' של גריד : גריד
 לסון יונס שהחרץ יביטה ואין גשמים יורדין : וכל ימי רביע
 חסובין כאחד (רביע ימות גשמים) אבל לא ואמר לו חרוש
 עמי בגריד ואני אחרוש עמך ברביעה שימות הגשמים קשים
 למלאכה בטלות : על לא תתן לו את כספך לא תתן לו כנסך
 עוברין על לא תתן ועל לא תקח כו' כל חד וחד מאי דסייד
 ביה כדמפרש בגמ' דחסיב במתניתן דהוא כותן כנסך בטעת
 כלוחה ולוקח ריבית בטעת פרעון והוא כנוס' שדוחקו
 לפרעו וסס עליו כסך בטעת סיחוק סתנאי ונותן מכסול לפני
 בלוה לכעביר אותו על לא תשיך שהיא אזכרה ללוה : לא
 קשה כנוסה לא תראה בעיניו כנוסה בו שיראה ויכוס :

האומנין פרק ו בבא מציעא

צאש ובמים : אמר רב יהודה אמר רב כל מי שיש לו מעין
 ומלוח אותן שלא בעדים עובר משום ולפני עור ללא ת
 מכשול : ת"ר שלשה צועקין ואינן נעניין ואלו הן מי שיש לו
 מעית ומלוח אותן שלא בעדים והקונה ארון לעצמו או
 שאשתו מושלת עליו : קונה ארון לעצמו מאי היא תולד
 נכסיו ביד נוי : ואיכא דאמרי הכותב נכסיו לבנו בת
 ואיכא דאמרי דביש ליה בהא מתא ולא אויל למתא
 אחריתי :

סליק פירקא

לכפור : צועקין בב"ד של מטה : ואין נעניין סהרי הן גר
 לעמון : קונה ארון מס' לה בסמוך : תולה מעותיו בע
 אומר מעות שאני מסתמ' בהן של פלו' גוי הוא שלא להסת
 עכמו ופעמי' שהגוי שומע ומעמיד עדים ותובע בדיוכי' :

הדרן עלך חזוהו נסך

השובר (ח"מ סו' שלב שלב שלב) ארז האומנין
 והטעו זה ארז זה אין להן זרה על זה אלא
 תרעומת : שכר את החמר ואת הקרר להבי פרפרין וחלי
 לכלה או למת ופועלים להעלות פשתנו מן המשרה וכל דמי
 האבר וחזרו בהן מקום שאין אדם שוכר עליהן או מטען
 גמ' חזרו זה בזה לא קתני אלא הטעו זרה את זה דאמרי
 פועלין אהרדי וכו' : אבל חזרו זה בזה ולא באו לעשות
 מלאכה ברבר שאינו אבר אפילו תרעומת אין להן זה על
 ואי בעית אימת האי תנא חזרו הטעו קרי ליה ויש להן זה
 על זה תרעומת : דאטעו פועלים אהרדי היכי דמי אי דאמרי
 ליה

השובר את האומנין והטעו זה את זה מס' בגמ' : מס'
 את בחמ' או את הקר' להביא פרפרין
 וחלילין : קדר בעל קרון : פרופירון עבדים משוסים וכתב
 לעשו' לו חפריון : חלילין לכלה לשמח חתן וכלה : או לש
 לקוח : משרה מים שזרין בהן קנבוס ופסקן כשב
 צבבעולין מקו' שאין אדם שאינו מוכא פועלין לשכור והסמך
 אבר וסוח סמך עליהן : שוכר עליהן בני אדם ביוקר ועל
 לסלס : או מטען מס' בגמ' : גמ' חזרו בהן לא קת
 דנכווי האי הטעו הם את ב"ה או ב"ה אותן דא"כ ה' ל למית
 גסון חזרה : דאטעו פועלים אהרדי' מן הפעולין הטעו
 את

האומנין פרק ו בבא מציעא קט

ליה ב"ה זיל אונגיר לי פועלים ואזל איהו ואשיענהו : היכי
דמי דא"ל ב"ה בארבע ואזל איהו ואמר להו בתלתא סבר
דקבל : אי דאמר ליה ב"ה בתלתא ואזל איהו ואמר להו בד'
אי דא"ל שכרב' עלי ניתב להו מדיליה דתניא השוכ' ארץ
הפועל לעשות בשלו והראו בשל חבירו גותן לו שכרו משלם
וחזור וגוטל מן ב"ה מה שההנהג' אותו : לא צריכי דא"ל
שכרכם על ב"ה וליחזי פועלים היכי מיתגדין לא צריכי
דאיכא מיתג' בארבע ואיכא מיתג' בתלתא דאמרו ליה אי
לאו דאמר לן בארבע הוה טרחינן ומתגדינן בארבע : איבעי'
אימא הכא בב"ה עסיקנן דאמר ליה אי לאו דאמר לן בד'
זילא כי מילתא לאיתגורא ואיבעית אימא לעולם באיתגורא
בפועלים עסקי' דאמרי ליה כיון דאמר לן בד' טרחינן
ועבדינן עבדית' שפיר : וליהויה עבדתי' ברפא ריפקי נמי
מידע ידיעה ברפא דמליא מיא ולא ידיעה : איבעית
אימא לעולם דא"ל ב"ה בד' ואזל איהו וא"ל בתלת' ודקאמר'
סבר וקבל דא"ל לית לך אל תמנע טוב מבצעיו : כלל
דנקטינן מהא שמעת' דהיכא דאמר ליה בעל הבית לשלוחו
צא ושכור לי פועלין בארבעה זוזי ואזל שלח ואמר להו
בתלתא זוזי ואמרי לי' אין סבור וקביל : ואע"ג דשויה
עבדתיהו ד' לא שקלי אלא תלתא דאזולוי קא מזולי גביה :
אבל אית להו עליה תרעומת דאמרי ליה הואיל ואמר לך
בעל הבית בארבעה אמאי בצרת לן לית לך אל תמנע טוב
מבצעיו : והיכא דא"ל בעל הבית בתלתא ואמר להו איהו
בארבעה אי אמר להו שכרכם עלי שקלי פועלים מיניה דירי'
ארבעה ברקא פסק להו והדר איהו שקיל תלתא סבעל הבית
דתניא השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו
גותן

את חבירו : אי דא"ל ב"ה בד' זוזי ליומא ואמר להו איהו
בתלתא : סבור והכול ומאי תרעומתן : ואזל איהו אמר להו
בארבעה ולערב לא נתן ב"ה חלף ג' : וליחזי פועלים היכי
מתגרי' או מתגרי' בד' על כרחי' דב"ה כתיב ד' דהא קתני
כוטל מנ"ה מה סהסבה אותו ואע"פ שלח כוכו וזרי סהס
אותו בכך ואוי מתגרי' בנ' מאי תרעומת איכא : כוז טרחינן
לכקט אדם דחוח לפועלים שיסקיר בארבע : אי בעית אימא
בנ"ה פסיקנן בסועל סיס לו לעמנו שדות ססן סלו ואינו
כסבר למלחכת אחרים אס לא ביותר על דמי שכירות והיינו
תרעומ' דלוי לחו דאמרת לי בד' לא סיותי מזול בעממי :
ברפא סחפרו חריץ סביכות שדה ואין מלאכתן ניכרת כגון
דמיו מוא כדמסיים ואזיל : אל תמנע טוב מבצעיו מסוק

איזהו פרק ה בבא מציעא

דבר שדרכו לעשות ולאכול : מקום שנהגו לחלוק את הולך
מיר חולקי' מקום שנהגו לגדל יגדלו : רשכ"ג אומר שמין
עגל עם אמו וסייח עם אמו : ומפריץ על שדהו ואינו חושש
משום רביח : גמ' תנא כפועל בטל : מאי כפועל בטל אטר אביי
כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה : ת"ר כמה היא שכר
בין מרובה בין מועט דר"מ רבי יהוד' אומר אפילו לא טיבל
עמו אלא בציר ואפילו לא אכל אלא גרוגרות אחת זה הוציא
שכרו : ר"ש בן יוחאי אומר נותן לו שכרו משלם והילכתא
ברבי מאיר דסתם מתני' כוותיה : מיהא הא דאמר ר"מ בין
מרובה בין מועט לאו בכולהו יומי דשותפות קאמר : אלא
בכל יום ויום קאמר עד משלם יומי שותפות' דיהיב ליה
כל יומי כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה : והיינו
דקאמר בין מרובה בין מועט כדפסקו ומתנו אהרדי לפום
ההיא עבירתא דבטיל מינה : ואי בעי למיפסק כל יומי
דשותפותא

וכך קבלם עליך לגדלם שנתיים למחצו' שכר ולמחצו' הסמך
אם ימותו : אכל במקבלים עגלים וסייחים קטנים בלא שומא
שאם ימותו לא ישלם כלום ואם יחיו וחלקו ביניהם לפשיחו
משולשים לכשיעמדו על שלים גדולתן עגל שלים שור וסייח
שלים סוס או יחלקו : וחמור מגדלתו עד שתהא טועמה
משאו' כך היה מנהג' לגדלם קודם חלוקה : (שמין פ"ה גדולה
וחמור גדול שראוין למלאכה ומלאכת כולה של מקבל : למחצו'
לחלוק שבה שישניחו בדמים וכולדות : לחלוק את הכולדות
מיד כשתבוא שנת חלוקתן כדאמרינן בדקה שלשים ובנסק
חמשים יום : שמין עגל עם אמו ואין כריך ליתן שכר עמל
ומזון לטגל אלא לחם : מסרינן על סדכו לסוץ פרה ורבה
ובגמרא מפרש כוזה מפרין וכו' כראב מפרין בזוין לסוץ
מריקוב ומגדיל כמו פרזו' קשב ירושלו' וכן מחצו' בנדב לא
בהלל שהפריו על מדותיו וכן וסד רבינו משול' בפיוט חכמו
מדות מסריזים :) גמ' תנא כפועל בטל ובמתניתין לא גר
בטל : מאי כפועל בטל דמסמע ששמין כמה אדם רובה
ליקח ולישב בטל והלא אין יושב בטל שכרו טורח להוליך
ולכביא פירות לחנות ולמכור ולקבל מעות ולמדוד הסירות
כפועל בטל של אותה מלאכה דבטיל מיניה אם היה נגר או
כפח שמין כמה אדם רובה ליטול ליבטל ממלאכה קבדה כוז
ולעשות מלאכה קלה : בין מרובה בין מועט כלומר כריך
לפסוק שום דבר לשכרו אבל בכל מה שיאות לקבל עליו בשכרו
בין רב בין מועט הא קביל עליה ור' יהודה מיקל טפי דלא נשו
שיפטו' שום שכר אלהישי' שיטכול עמו ככיר כא' מן הסוק :

גרוגרות

איזהו פרק ה בכא מציעא קכט

דשותפותא פסקי כדרכא דאמר אי שקיל מלוח פלגא באנר
 דארי תרי תילתי בהפסד : ואי שקיל תילתא באנר דארי
 פלגא בהפסד וההוא טופיאנא דשקיל ליה מן מנתיה הוי
 לטכר עמלו ומזונו וה"מ כהנוני וכיוצא בו דלית ליה עיסקא
 אחרינא לרידיה אלא הדין עיסקא בלחוד : כדתני' המושיב
 את חבירו בחנות למחצי שכר אם היה אומן לא יעסק
 באומנותו לפי שאין עיניו על החנות בשעת שעוסק באומנותו
 אבל מאן דאית ליה עיסקא אחרינא ולא קא מבטיל ליה מיני'
 לא בעי באגרירה כולי האי כדאמרינן אמר רב מותר שלישי
 בשכרך מותר ושמואל אמר לא מצא מותר שלישי ילך לביתו
 דיקם אלא אמר שמואל קוצץ לו דינר ואקשינן וסבר רב לא
 קייצינן ליה דינר והא אמר רב ריש עיגלא לפיטמא מאי לאו
 דאמר ליה מותר שלישי ופרקינן לא או מותר שלישי או ריש
 עיגלא : ואב"א כי קאמר רב מותר שלישי בשכרך מותר כגון
 דאית ליה בהמה לרידי' דאמרי אינשי גביל לתורא גביל
 לתורי : והילכת' כרב דק"ל הילכתא כרב באיסורי : ר"א
 מהגרוניא זכן בהמה ויחב ליה לאריסיה מפטיב ליה ויהב
 ליה רישא באגרירה ויהב ליה פלגו רווחא אמרה לי' איתתית
 אי משתתופה בהריה ויהיב לך גמי באליתא אישתתוף בהרי
 הדרי

גרונות תאכה יבסה : משלם כפועל בטל עכ"ל רש"י ונעמוד
 מו"ד מ"ב ע"א : לאו בכולהו יומי דשותפי כלומר דהיונו
 כדמפרש בתר הכי אי פלגא באנר תרי תילתי בהפסד ואי פלגא
 בהפסד תרי תילתי באנר (וע"ל גבי בני רב עולם :) והאי
 טופינן מה טעמא המקבל כוטל בשכר יותר מבפסד הוי
 טופינא לכו שאין עיניו על החנות אינו כותן לב למכור
 בחנות : מותר שלישי בשכרך שסע עגל למחצה בשכר ובהפסד
 דאמר לו מה טעמא יותר על שלישי דאין סל עכשיו טול בשכרך
 זכ השאר כחלוק בשוכ : מותר דהא קיבל עליה מספר זאע"ג
 דזימנין דלכא מותר שלישי : ריש עגלא לפטומא המקבל עגל
 לפסמו למחצי יטול הראש כולו בשכר עמלו ומזונו והסח'
 חולקין בשוה : (מאי לאו דח"ל כו' ואשמעינן רב דאי לוכא
 מותר שלישי נשקול ריש עגלא :) כגון דאית לי' בהמות למקבל
 דבלאו הכי צריך לטרוח בשביל בהמותיו ובשביל בהמה אחת
 עמלן אין טורחו כוסף ולכך מותר אע"ג דזימנין
 לוכא מותר שלישי : דאמרי אינשי גביל לתורא
 גביל לתורי באותו טורח שאתה מנגל סובין ושעורין לפכי
 סור אח' אח' יוכל לגביל לפני שנים : ויהיב ליה לאריסיה
 למחצה בשכר ובהפסד : אי משתתפ' בהדיה אילו נתת חצי

אִיזוּהוּ פֶּרֶק הַ בְּנֵי מִצְיָא

הַדְרִי פִּלְגוּ לְאֵלֵיהֶּא אִמֵּר לִיה תֵּא נִיפְלָגִיָּה לְרִישָׁא : אִמֵּר לִי
הִשְׁתָּא כִּי מַעֲיָקְרָא נְמִי לֹא : א"ל עַד הָאִירְנָא זְוִי הוּוּ דִּידִי
וְאִי לֹא יִהְיִבְנָא לְךָ טַפִּי פּוֹרְתָא מִיחֲזִי כְּרַבִּית : הִשְׁתָּא שׁוֹתְפִי
אַנְן מֵאִי אִמְרַת קָא טְרַחַת טַפִּי פּוֹרְתָא אִמְרִי אִינְשֵׁי אֲרִיסִי
לְמִרִי אֲרַעָא מִישְׁתַּעְבֵּד : יְרוּשְׁלַמִי תְנִי הַגּוֹתָן מַעוֹת לְחַבִּירוֹ
לִיקַח בְּהֵן פִּירוֹת לְמַחְצִירַת שְׂכָר וְלֹא לִקַּח אִין לוֹ עֲלִיו אֵלֵּךְ
תְּרַעוּמַת : וְאַם יוֹדַע שְׁלָקָה וּמְכָר הִרִי זֶה מוֹצִיא מִמֶּנּוּ עַל
כְּרַחוּ : וְהַגּוֹתָן מַעוֹת לְחַבִּירוֹ לִיקַח בְּהֵן לְמַחְצִירַת שְׂכָר רִשְׁאִי
הַלּוֹקָה לִיקַח מִכָּל מִין שִׁירְצָה וְלֹא יִקַּח לֹא כַסּוֹת וְלֹא עֲצִים :
ת"ר מִקּוּם שְׁנַהֲגוּ לְהַעֲלוֹת שְׂכָר כְּתָף לְמַעוֹת מַעֲלִין לְבַהֲסוֹר
מַעֲלִין : לְהַעֲלוֹרַת וְלָדוֹת בְּשְׂכָר עֲמֵלוֹ וּמְזוּנֵי מַעֲלִין : וְאִין
מִשְׁנִין מִמֶּנְהֵן הַמְדִּירָא רִש"ב אִמְרַר שְׁמִין עֲנַל עִם אִמְרוֹ וְסִיח
עִם אִמְרוֹ וְאִפִּי בְּמִקּוּם שְׁנַהֲגוּ לְעֲלוֹת שְׂכָר כְּתָף לְמַעוֹרַת :
וְלִיתָא לְדַרְש"ב אֵלֵּךְ בְּעִינֵן שְׂכָר עֲמֵלוֹ וּמְזוּנֵי : ת"ר אִין
שְׁמִין לֹא אֵת הַעוֹים וְלֹא אֵת הַחֲחֻלוֹרַת וְלֹא כָּל דְּבַר שְׁאִינֵי
עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל לְמַחְצָה : ר' יוֹסִי בְּרַבִּי יְחִזְרָה אִמְרַר שְׁמִין אֵת
הַעוֹים טַפְּנֵי שְׁחוֹלְבוֹ וְאֵת הַחֲחֻלוֹת מַפְּנֵי שְׁגוּזוֹת וְשׁוֹטְפוֹת
וּמּוֹרְטוֹת : וְת"ק לִיתָא לִיה גִּיזָה וְחֵלֶב בְּגִיזָה וְחֵלֶב כ"ע ל"א

רַמְעוֹת וְסִיח שׁוֹתָף בְּבַהֲמֵי בֵּימֵי נֹתָן לְךָ אֵף הָאֵלִים כּוֹסֵי
לְחֻלְקֵךְ : פִּלְגָא לְאֵלֵיהֶּא כְּשִׁבְחוֹ לְחֻלּוֹק חֻלְקֵךְ ר"ח אֵת הָאֵלִים
א"ל אֲרִיסִיָּה : הִשְׁתָּא כְּמַעֲיָקְרָא נְמִי לֹא עַכְשִׁין לֹא תִתֵּן
הַרְאֵם כּוֹלֵה כְּמוֹ שְׁנַת לִי בְּרִאשׁוֹנָה : זְוִי דִּידִי כּוּוּ וְכִי חֲבֵלוֹת
עַלְךָ פִּלְגָא בְּהַסְסֵד הוּוּ זְוִי מְלוֹס גַּבְךָ : וְאִי לֹא יִכִּיבְכָא לְךָ טַפְּנֵי
פּוֹרַת אִישְׁתַּכַּח דְּקָא טְרַחַת בְּפִלְגָא פִּקְדוֹן מִשּׁוּם פִּלְגָא מְלוֹס :
קָא טְרַחַת טַפִּי פּוֹרַת לְהַכְנִים וְלְהוֹכִיחַ דְּאֵלוֹ מְזוּן חַס בְּכַרְךָ
לְסוּבִין אִוּוּ שְׁעוֹרִין קִנּוּ לְאַמְלַע כְּדַרְךָ שׁוֹתְפִין : מַשְׁעַבְד לְדְּכָר
קָל כּוֹס : ה"ג מִקּוּם שְׂכָרָה לְהַעֲלוֹת שְׂכָר כְּתָף לְמַעוֹת מַעֲלִין
לְבַהֲמֵי מַעֲלִין מִקּוּם שְׂכָרָה שְׁהַסַּם עַגְלִים וְסִיחִים קִטְנִים
לְמַחְצָה לְחַבִּירוֹ נֹתָן לוֹ מַעוֹת בְּשְׂכָר שְׁמוֹכִיָּאן וּמְכִיָּסֵן עַם
כְּתִיבּוֹ מַעֲלִין : עִם אִמְרוֹ דְּלִיכָא טִירְחָא לְאַפּוֹקִי וְלַעֲוִילֵי לְמִי
שְׁכַמְשָׁךְ אַחַר אִמְרוֹ וּבְלֹא עֵמֶל וּמְזוּן כִּי אִמְרוֹ עוֹסֵה וְאוֹכֵל וְאִין
כְּרִיד לְהַעֲלוֹת לוֹ שְׂכָר כְּתָף : וְאִפִּי בְּמִקּוּם שְׂכָרָה לְהַעֲלוֹת
לְעַגְלִים וְסִיחִים הַנִּשְׁוִמִים לְבָדָה : וְלֹא כָּל דְּבַר שְׁאִינֵי עוֹשֶׂה
וְאוֹכֵל אֲבָל עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל כְּגוֹן פִּרְסֵי הַחֲוֹרֶשֶׁת וְחֲמוֹר כְּטוֹב
פְּעוֹלָתָן הוּוּ שְׂכָר עֵמֶל וּמְזוּן : וְשׁוֹטְפוֹת כְּסֵסֵן עוֹבְרִין בְּכַרְךָ
כְּמִי שׁוֹטְפִין מִן גִּיזָה וְהוּוּ כּוֹטְלָה : וּמּוֹרְטוֹת כְּסֵסֵן עוֹבְרִין
בִּין בְּקוֹסִים : וְת"ק לִיתָא לִיה גִּיזָה וְחֵלֶב טַפְּנֵי לְשְׂכָר עֵמֶל
וּמְזוּן בְּתַמִּים : בְּגִיזָה וְחֵלֶב כ"ע לֹא פִּלְגִיָּה אִם כִּיֹּאֵת כְּסֵסֵן
בְּבַהֲמֵי

איזהו פרק ה בבא מציעא קל

פליגי בי פליגי בניסיובי ותותרי ת"ק סבר לה כד"ש בין יוחאי
 דאמר נותן לו שכרו משלם ר' יוסי בר' יוסי סבר לה כר' יהודה
 דאמר אפי' לא טיבל עמו לא בעיר ולא אכל עמו לא גרוגרת
 אחת זהו שכרו : ת"ר משכרת אשה לחברת' תרנגול' בשני
 אפרוחים לשנה : אשה שאמרה לחברתה תרנגולת שלי
 וביצים שליכי ואני ואת נחלקו כולדורת ר' יהודה מתיר ור'
 שמעון אוסר ורבי יהודה לא בעי שכר עמלו ומזונו איכא
 ביניהו ביצים מוזרות : ת"ר מקום שנהגו להעלות שכר
 כתף לבהמרה למעות מעלין יש"בג אומר שמיזן עגל עם אמו
 וסיה עם אמו ואפילו במקום שנהגו להעלות שכר כתף למעות
 דרש"בג לא בעי שכר עמלו ומזונו איכא גללים ואידך אפקורי
 מפקר להו : אמר רב הלכה כרבי יהודה והלכה כרבי יוסי
 בר' יהודה והלכה כרשב"ג : בני רב עיליש נפק עלייהו
 שטרא דהוה כתב ביה פלגא באגר ופלגא בהפסד אמר רבא
 דב עילש גברא רבה הוה ואיטורא לאיניש לא הוה ספי הכי

כתוב

הנהמה שלא לחלוק בהן : בכסיובי מן פסולת החלב שקורין
 מולק"ן : תותרי סתיפת ומריטת הרחלים (תותרי תרגום של
 כוסרין) דכתרי ע"י שטיפה ומריטה : משכרת אשה שיש לה
 תרנגולת מותרת לומר לבעלת בנים בלשון שכירות תני לי
 בנים ואוסי' תרנגולתי עליוהו ואטרק באפרוחים וחיטול סני
 אפרוחים בשכרו אבל אשה שאמרה בלשון חלוקה דהא פליגי
 זאמר ר"ש דכל לשון חלוקה עייסקא הוא וסוי להפסד כשכר
 זכיון דאחריות חכי בנים עליה פלגא מלוה אבל בלשון שכירו'
 אין דאחריות הבנים על בעלת התרנגולת : איכא בנייהו בנים
 מוזרות שאינן קולטות אפרוח ונטלתן בשכרה והן מותרות
 באכילה כדאמרינן בחולון בנים מוזרות נפש יפה תחלם
 זר' יהודה לטעמיה דאמר אפי' טיבל עמו בעיר זהו שכרו
 זר'ש לטעמיה דאמר נוטל שכרו משלם : הלכה כרבי יהודה
 בטיבל עמו בעיר וכרבי יוסי ברבי יהודה בכסיובי ותותרי :
 נפק עליוהו שטרא שקיבל אכירה פלגא באגר ופלגא
 בהפסד : לא הוי ספי לא הוה מאכיל ריבית לבעל הכותן דאי
 קביל עליה הכי הוה ריבית דקטרח בפלגא דפקדון משום
 פלגא דמלוה אלא ודאי שטר' הכי מפרטיה ללוסמי' שקיבל
 עליו חייו מהם שירצה והוא אי פלגא יקבל הכותן באגרא
 יקבל עליו דאחריות ההפסד יוסר מחכי שכרו כגון תרי תולתי
 דהשתא לוכא ריבית דלכא אלא תולתא מלוה דלא קביל רב
 עולם עליה אלא תולתא באחריות וקסקיל פלגא באגרא
 וסני מחי דסקיל באגרא טפי מתולתא שכר עמלו לטרוח סני'

עוסק

איזהו פרק ה' כבא מציעא

כתיב ביה אי פלגא בהפס' תרי תילתי באגר אי פלגא באגר
 תרי תילתי בהפס' אמר רב כהנא אמריתא לשמענתא קמי
 דרב זביד מנהרדעי ואמר לי דילמא רב עיליש טובל בציר
 הוה דאמר רב נחמן הלכה כר' יהודה א"ל לאו הלכה איתמר
 אלא שיטה איתמר : ה"נ מסתברא דאי לא תימא חכי הלכה
 למה לי נימא הילכת' במאן דמקיל מכולהו : שמיין פרת
 וחמור וכו' : ת"ר השם בהמה להברו עד מתי חייב ליטפל
 בה סומכוס אומר באתונות שמונה עשר חדש בגודרות כ"ד
 חדש : ואם בא לחלוק בתוך זמנו חברו מעכב עליו אבל
 אינו דומה טיפולה של שנה זו לטיפולה של שנה אחרת :
 תניא אירך השם בהמה להברו עד מתי חייב ליטפל בילדות
 ברקה ל' יום ובגסה נ' יום : רבי יוסי אומר ברקה ג' חדשים
 לפני שטיפולה מרובה מאי טיפולה מרובה תנא מפני ששיניח
 דקות : מכאן ואילך נוטל מחציה שלו : וחצי מחציה בשל
 אביו : רב מנשיא כר גידל שקל מחצה שלו וחצי מחצה בשל
 חברו אתא לקמיה דאביי א"ל מאן פלג לך : ועוד מקום שנהגו
 לגדל

עוסק בשני שלישי מקדוין : אי פלגא בהפסד כלו' פלגא בהפס'
 דכתב בשטרף הכי קאמר דאם ירצה רב עיליש יטול תרי
 תילתי באגר ויקבל עליו חכי בהפסד דאיכא שכר עמלו באאי
 דסקול טפי באגרא ממה שמגיע לחלק פלגא דמלוה : שיטה
 איתמר הכי אמר רב נחמן ר' יהודה זר' יוסי זר' שמעון כולן
 צשיטה אחת אמרו דבריהם : בגודרות גמיה דקה לשון
 גדרות כאן : ואם בא המקבל לחלוק בתוך הזמן הזה : חבירו
 בעל רבכמה מעכב עליו : אבל אינו דומה טיפולה של שנה
 ראשונה לטיפולה של שנה האחרת שכריכה בשנייה למזונות
 מרובים יותר מן מראשונה (לשון הגמ' אבל מאי קאמר אלא
 לפי שאינו דומה טיפולה כו' ופירש"י מאי אבל דקאמר כ"ס
 דכיוצא טעמא דמעכב עליו : אלא כ"ק לפי שאינו דומה כו'
 וכיון דכך מכהג המקבלין חבירו מעכב עליו :) עד מתי חייב
 לטפל בגודרות שאף בין נחלקו למחצה שהן שכר והמקבל בא
 לומר חלוק אותן מיד שלא אעסוק בחלק שלך שאינו נוטל בו
 כלום : (בדקה ל' ובגסה כ' כדרך שפרט לך הכתוב בטיפול
 הבכור שחייב ישראל לטפל בו בדקה ל' ובגסה כ' ואח"כ כותבו
 לכסן דיליף ליה בבכורות מקראי :) מפני ששיכיה דקוק
 זכריכה לאמה ולאדם הרגיל בכך : מכאן ואילך יטול המקבל
 מחצה שלם בשביל חלקו שהרי חכיו שלו הן ובמחצה השני של
 חבירו יטול מחצה בשבט כדרך שנוטל באמה מחצית שכר
 ושכר עמל ומזון לבא וחע"ג דחכי אחריות של מחצית חבירו
 עליו

איזהו פרק ה בבא מציעא קלא

לגדל הוא ותנן מקום שנהגו לחלוק הוולדות חולקין לגדל
 יגדלו : הנהו תרי כותאי דעבור עיסקא בהרי הדרי אזל חד
 מינייהו פלג בלא דעתא דחברי' אתו לקמיה דרב פפא א"ל
 מאי נפקא לך מיניה הכי אמר רב נחמן זוזי כמאן דפליג דמו
 לשנה זכנו המרא בהרי הדרי קם אידך פלג ליה לחמרא בלא
 דעתא דחברי' אתו לקמיה דרב פפא א"ל מאן פלג לך א"ל
 קאי חזינא דבתר ידי קא אזיל ואתי מר אמר רב פפא ה"ל
 גראי צריך לאודועיה זוזי מי הוו טבי והוי חסירי חמרא
 בולי עלמא ידעי דאיכא בסיס ואיכא דלא בסיס : גופא
 אמר רב נחמן זוזי כמאן דפליגי דמו : והני מילי טבי וטבי
 תקלי ותקלי : אבל טבי ותקלי לא : רב חמא הוה מוגר
 זוזי בפשיטי ליומא כלו זוזי דרב חמא : איהו סבר מאי שנא
 ממרא : ולא היא מרא הדרא בעינא זוזי לא הדרי בעינייהו
 וא"ל הדרי בעינייהו מרא ידיע פחתא זוזי לא ידיע
 פחתיהו אמר רבא שרי ליה לאיניש למימר ליה לחבריה הילך
 ארבעה זוזי ואוזפיה לפלניא זוזי לא אסרה תורה אלא רבית
 הכאה מלוה למלוה : ואמר רבא שרי ליה לאיניש למימר
 ליה לחברי' הילך ארבע זוזי ואימא ליה לפלניא לאוזפן זוזי
 מאי

עליו כיון דבעי למטרח בה משום מחכה סלו סהוא קרן גמור
 ואינו מלוה כי מרח משום ידיה קא טרח ולא מיחזי כרובית :
 (מאן פלג לך מי סס אותה שמת לא כישומה יפה :) יגדלו
 הוולדות עד שיהיו גדולים ואינו נוטל בשל חבירו כלו : טבי
 ותקולויש זוזי שמסקלם קל וכורתם יוכחות בהוצאה וכוונתו
 בה וטובים בהוצאה יותר מזכרה אחרת של זוזי שמסקלן יתר
 זוזותן שמסקלן יתר חביבי' למי שסוקל הסף מכה או פרס
 במאזנים הילכך טבי וטבי אי כמו תקולי ותקולי כמאן דפליגי
 דמי דאילו שכיח טובים כאילו שנטל : אבל סקל טבי ושבת
 תקולי לחבירו אי כמו סקל תקולי ושבת טבי לא : מוגר זוזא
 בפשיטא ליומא בלסון שכירות ולא בלסון בלואה שאומר
 סכני משכיר לך היום זוזי בפשוט (דהיינו זוז מדויק דהיינו
 שמוני שבכורי :) כלו זוזי דרב חמא ירדו לטמיון כדאמרין
 קמון שהמלוים כרובית נכסיהון מתמוטטין : מ"ס ממרא
 דכח רשאי להסכי' כליו : הדרא בעינא אותו כלו חוזר בעצמו
 בעין ואינו בלואה אכלו בדמים ואין אחריותו עליו אם כאנס
 או נסבר מחמת מלאכה הילכך אין שכרו ריבית : ידיע
 סתמים ועוד שכיח פגמו סהוא נפגם ומתקלקל מחמת
 מלאכה : זוזי לא הדרי בעיניו שרי מוכיאם ולפיכך
 אחריותו עליו ושכרו ריבית אף על גב דאמר בלסון שכירות :

איזהו פרק ה בנא מצי"א

פואי טעמא שכר אמירה קא שקיל : וכן הילכתא : ומפריץ
על שדהו ואינו חושש משום רכירת : ת"ר מפריץ על שדהו
ואינו חושש משום רכירת : כיצד השכיר שדה לחבירו
בעשרה כורים לשנה ואמר לו תן לי ר' זוז ואפרנסה ואני
אעלה לך י"ב כורין לשנה מותר אבל אין מפריץ לא על
החנות ולא על הספינה : א"ר נחמן אמר רבה בר אבוח
פעמים שמפריץ על החנות ועל הספינה : חנות לעשות בה
צורתא כי היכי דצבו בה אינישי ושויה אנרא טפי ספינה
לעשות לה אסקריא כיון דשפירא אסקריא טפי אנרא : אמר
רב ספינה אנרא ופגרא : א"ל רב כהנא ורב אסי לרב אי
אנרא לא פגרא : ואי פגרא לא אנרא שתיק רב אמר רב פפא
הילכתא ספינה אנרא ופגרא : נהגו בני כופרא אנרא בשעת
משיכה פגרא בשעת שבירה וכן הילכתא : אמר רב ענן אמר
שמואל מעות של יתומים מותר להלוותן ברבית אמר ליה רב
בחמן משום דיתמי גינהו ספינא להו איסורא : יתמי דאכלי
דלאו דיגהו ציולו בתר שבקיהו : א"ל אימר לי איזו גופיח
דעובר

ועוד אי כמי אהדר ליה בעיניה : זוזי לא ידיע פחתייה
במכא שכרן הוי ריבית : תן לי מאתים זוז הלויני מאתים זוז
ואוסיאה בשדה לזבל לקכור ולזרוע ולחרוש : ואכרנסה כל
צורכ' של דבר קרוי פרנסה : ואני אעלה בחקירותה שתי
כורין יותר ואתן לך י"ב כורין חוטין לשנה ואחוי' לך מעותיך
אותר ואין זו ריבית שכר מעות לא שחוכר ממנו שדה משוכרת
ומעלה לו בחקירות קדה טובה יותר מבשדה רעה ב' כורין :
אבל לא מפריץ לא על שכר חנות ולא על שכר ספינה שאם
שכר ממנו חנות או ספינה אסור ללות ממנו מעות
לקנות פירות ולמכור בחנות או פרקמטיא להוליד בספינה
ויעלה לו על דמי שכרות' כיון דלא בגופא דחנות וספינה קא
מסיק להו להקך זוזי להסביח החנות או הספינה אין תוספת
השכר בשביל חנות וספינה אלא בשביל שכר מעות : לכור
בה כורות שיוסיא מעות כללו לכור בו כורות שתהא נאה ויכיל
דכין לתוכה לחנות ולאכול שם : אסקריא ויכין ושאר כלי
הספינה כגון תורן : ספינתא אמר רב אנרא וסגר' מותר
לשכירה על שנת שאם תשכר יסלק אותה השוכר : אי אנרא
לא פגרא כיון דפוטל שכר אין לו לתכוע דמי שבירתה : ואי
פגרא לא אנרא ששמה בדמים שאם תשכר יש לה דמים בויא
לוי' מלוב גביה ובויה שכרה ריבית : בני כופרא בעלי ספינה
(קרו בני כופרא' לפי שזופתין אות' בוס') אנרא בשע' משיב
אשכל השכר מיד (ואע"פ שקיבל שכר כותן לו פגרא לכשתשכר)
דכיון

איזהו פרק ה בכא מציעא קלב

דעובר' היכי הוה א"ל דהתיא הורא דבני מר עוקבא דהורה
 כי מר שמואל תקיל ויהיב ליה תקיל ושקיל ליה שקיל אנריה
 ושקיל פחתייה : מה נפשך אי אנרא לא פחתא ואי פחתא לא
 אנרא א"ל כי הא אפילו בדוקנני שרי למיעבר הכי דהא
 מקביל עליה חוסכא דנחשא דכמה דמוקלא נחשא בצרי
 דמיה אמר רבה בר רב שילא אמר רב חסרא ואמרי לה אמר
 רב יוסף בר חמא אמר רב ששת מעות של יתומים מותר
 להלוותן קרוב לשכר ורחוק להפסד וכן הילכתא : ת"ר קרוב
 לשכר ורחוק להפסד רשע קרוב להפסד ורחוק לשכר חסיד :
 קרוב לזה ולזה ורחוק לזה ולזה זו מדת כל אדם : אמר ליה
 רבה לרב יוסף הני זוזי דיתמי היכי עבדינן להו א"ל מותבינן
 להו בכי דינא ויהבינן להו זוזא זוזא אמר ליה והא קא כליא
 קרנא אמר ליה ומר היכי עביד אמר ליה מבדקינן גברא
 דאית ליה דהבא פריכא ונקטינן דהבא מיניה ויהבינן להו
 ציהלי' קרוב לשכר ורחוק להפסד : דהבא פריכא אין אבל
 דבר מסויים לא דילמ' פקרון גינהו גביה ואתא מריה דפקרון
 ויהיב

דכיון דלא מחייב לשלם עד שעת הסצירה וקודם לכן הוא
 זרשות מוכר לענין זולא לאו בלוואה הוא בשעת סצירה
 לכך אין שכר ריבית : בתר סנקייבו אחר חציהן לבית הקברו' :
 גיטא דעובדא שראית מר שמואל כוהג כן שהעדת זאת בשמו
 רבא ודחי פשיטא דלא שמעתא איתמר הכי בפירוש חלא מכלל
 שראיתו אותו כוהג העדת כן : דהבוא דודא קלחת ובני מר
 עוקבא יתומים היו' : תקיל ויהיב לכ תקיל ושקיל לה היו
 בשכירה לאחרים ושקלה כשהוא מוסרה להם וחוזר ומקבלה
 במשקל ואם חסר נחשתא משלמין לו דמי חסרונו : שקיל
 אנרא ושקיל כחתא חסרון נחשתא ואי ס"ד דאסור להלוותן
 בריבית אי אנרא לא פחת' למה כוטלין שכר הוואל ושוכרין
 מקבלין עליה פחת נחשת' : אפי' בדוקנני יתומים גדולים
 שנתמאל' זקנס ואינן קרוין יתומים שרי : דהא מקבלי עליוהו
 חוסכא דנחשא פחת דמי הנחשת ששאר בדמסוק דכמה
 דמחלי נחוש' בצרי דמי כלומר אעפ"י שמשלמין להן את חוסר
 המשקל מ"מיס פחת הנחשת הכותר בו שנסרף באור וכל
 נחוש' שרוף דמיו פחותי' : קרוב לשכר שהיתומים כוטלין חלק
 בשכר ואין כוטלין חלק בהפסד אבל ריבית ממש לא חלא מה
 שישתכרו נועותיה וחלוקו ואע"ג דבדוקנני ככ"ג אסור (לאו
 ריבית ממש הוא חלא חלק ריבית הוא ומדרבנן וביתמי לא
 גזור שלא יכלו מעותיהם להאכילם פרוטה אחר פרוטה :
 ויהבינן להו זוזא זוזא לסעודת אכילתם : דהבא פריכא

איזהו פרק ה בכא מציעא

ויהיב סימנא ושקיל ליה אמר רב אשי תינח אי משכח גברא דאית ליה דהכא פריכא אי לא משתכח גברא דאית ליה דהבא פריכא ניכלו זווי דיתמי אלא אמר רב אשי בדקינן גברא דמשפי ניכסיה ומהימן ושמע דינא דאוריית' ולא קביל עליה שמתא דרבנן ויהבינן להו בכי דינא קרוב לשכר ורחוק להפסד : מתני' אין מקבלין צאן ברזל מישראל מפני שהוא רבית אבל מקבלין נכסי צ"ב מן הגוים ולוין מהן ומלוין אותן ברבית וכן בגר תושב : מלוח ישראל מעותיו של נכרי מדעת הנכרי אבל לא מדעת ישראל : גמ' ת"ר אע"פ שאמרו אין מקבלין צאן ברזל מישראל אבל מקבלין צ"ב מן הגוים השם פרה מחבירו ואמר לו הרי פרתך עשויה עלי כל' דינר ואני אעלה לך סלע בחדש מותר לפי שלא עשאה דמים והלא עשאה דמים אמר רב ששת לא עשאה דמי' מחיי' אלא לאחר מיתה : מרבה הוננו בנשך ותרבית לחונן דלים יקבצנו אמר רב כגון שבור מלכא א"ר נחמן אמר רב הונא

גרוטאות של זבב דודאי שלו כן ואיכין פקדון דלא עבידי איכסי דמפקדי דהבא פריכא בפקדון וכיון דעשיר הוא ויש לגבות ממנו אם יאבדו מעותיו יהבינן להו כהליה קרוב לשכר ורחוק להפסד : דמשפי נכסיה סנכסין שקטין אכלו ואין ערער על קרקעותיו (דמפשו כמו על הר נספה שאו כס ומתרגמי' על טורא שלמא :) בני דינא בפני צ"ד סיס להסכח להפקיד נכסי המקבל אכל היתומים ולהתנות עמו קרוב לשכר ורחוק להפסד : מתני' אין מקבלין צאן ברזל סיכו כל אחריות הנכסי' על המקבל ושם עליו אותם המעות וכל זמן שאינו כותן לו את מעותיו חולקין הסכר ואע"ג דמשכח ותיירא הוה דהא תנא ליה אין מעשיבין חכמי למחצית שכר משום דמקבל עליוס פלגא דהססד וכ"ש הכא דמקבל עליו כל האחריו מ"מ נקטיה משום סיסא אכל מקבלין צאן ברזל מן הגוים : מדעת הנכרי מ"מ בגמ' : גמ' צאן ברזל עיסקא שחדם מקבל מחבירו ומקבל אחריות שאם מתו מתו לו ואם אבדו אבדו לו והסכר יחלוקו היינו צאן ברזל שקסה כברזל שקיס אכל בעליו ואינו פוחת קצתם (וכ"ל שרוב המקבלים כך היו כוסי' לקבל בהמה דקה להכי קרי להו צאן :) הרי פרתך עשויה עלי כל דינר אם לא אשיכס לך : ואני אעלה לך בשכר שאחרוש בה סלע בחדש : מותר ואין זה ריבית כדמפרש לפי שלא עשאה דמים מחיים שאם יוזלו פירות בשוק ויעמדו דמים על עשרים לא ישלם אלא לאחר מיתה אם תמות או אם תשכר : שבור מלכא מלך פרס ביה ובוטל מחון ישראל יחונן צה גוים שהן דלים מן המכות : לא נכרעה אלא אפי' ריבית

איזהו פרק ה בבא מציעא קלג

הונא לא נצרכה אפי' רבית גוי איתביה רבא לרב נחמן לווין
 מהן ומלוין אותן ברכית א"ר חייא בריה דרב הונא בכדי
 חייו רבינא אמר הכא בת"ה עסקינן טעמא מאי גזור רבנן
 שלא ילמד ממעשיו כיון דתלמיד חכם הוא לא גמיר ממעשיו
 איכא דמתני להא דרב הונא אהא דתני רב יוסף אב כסף
 תלוח את עמי וגומר : עמי וגוי עמי קודם : עמי ועשיר עמי
 קודם ענייך ועניי עירך ענייך קודמין עניי עירך ועניי עיר
 אחרת עניי עירך קודמין : אמר ר' עמי וגוי עמי קודם פשיטא
 אמר רב נחמן אמר רב הונא תנא לא נצרכה אלא דאפילו לגוי
 ברכית וישראל כחנם : תניא א"ר יוסי בא וראה כמה סמויות
 עיניהן של מלוה ברכית אדם קורא לחבירו רשע יורד עמו
 לחייו והם מביאין עדים ולכלר וקולמוס ודיו וכותבין
 וחותמין שכפר זה באלהי ישראל : תניא ר"ש בן אלעזר אומר
 כל מי שיש לו מעות ומלוה אותן שלא ברכית עליו הכתוב או'
 כספו לא נתן בנשך הא למדת שכל המלוה ברכית מתמוטט :
 ת"ר אל תקח מאתו נשך ותרבית אבל אתה נעשה לו ערב :
 ערב למאן : אלימא לישראל והא תנן אלו עוברין בלא תעשה
 המלוה והלוה והערב והערים : ואלא ערב לגוי והא כיון דגוי
 דיניה אזיל בתר ערבא אשתכח רישאל הוא דשקיל רביתא
 מיניה אמר רב ששת שקיבל עליו לרון בדיני ישראל אי קיבל
 עליו לרון בדיני ישראל רבית נמי לא לשקול שקיבל עליו לון
 ולא קיבל עליו לון : מלוה ישראל מעותיו וכו' ת"ר מלוה
 ישראל

דגוי שישראל כוטר ריבית מגוים יורד ממונו לטמיון : בכדי
 חייו וסתירו לו אבל יותר מכאן חסור מדרבנן דילמא אתי
 למסרך : רבינא אומר מתני' דקתני מלוין אותן ברכית :
 בת"ה עסקי' דמאי טעמא אמרו רבנן דרבית גוי חסור שמה
 רגיל הככרי אכלו וילמוד ממעשיו כיון דת"ח הוא לא גמור
 ממעשיו : עמי וגוי באין ללוות עמי קודם :
 ענייך ועניי עירך ענייך קודם קרובים ומכני משפחתך
 קודמין דכתיב עמוך בקרוביך : עמי עירך קודמין
 לעמי עיר חחרת דהיך הוה טפי : יורד עמו לחייו רגיל
 לסקוטט עמו כאילו הככין וכאילו בא להורגו : שכפר זה
 שיהיה לישראל ברכית : כספו לא נתן בנשך וכתוב בסיפיה
 דקרא עוש' חלה לא ימוט החס נתן ימות : (אבל אתה
 נעשה לו ערב ערבנו של לוי כנגד המלוה : ערב למאן מי
 הוא המלוה שאני מותר לעשות לו ערב : אלו עוברין בלא
 תעשה בלא תסימוז : והא כיון דגוי בתר ערבא אזיל אינו
 קובע הלא את הכרב : הוא כיסו דשקיל רבית ערב זה לוי

איזהו פרק ה בנא מצינא

ישראל מעותיו של נכרי מדעת נכרי אבל לא מדעת ישראל :
ביצר ישראל שלוח מעות מן הגוי ברבית ובקש להחזירם לו
מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני מעלה לך כדרך
שאתה מעלה לו אסור : ואם העמידו אצל הגוי מותר : וכן
גוי שלוח מעות מישראל ברבית ובקש להחזירם לו מצאו
ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני מעלה לך כדרך שאתה
מעלה לו מותר ואם העמידו אצל ישראל אסור הא דקתני
דישא ואם העמידו אצל הגוי מותר אוקמה רב פפא כגון שנשל
הגוי ונתן בידו אבל אם נתן ישראל אסור ואפילו העמידו אצל
הגוי מ"ט כיון דקיימא לן אין שליחות לגוי אשתכח דישאל
הוא ניהו דשקיל רביתא : תנו רבנן ישראל שלוח מעות מן
הגוי ברבית וזקפן עליו במלוא גובה את הקרן וגובה את
הרבית : ואם משנתגייר זקפן עליו במלוא גובה את הקרן
ואינו גובה את הרבית : וכן גוי שלוח מעות מישראל ברבית
וזקפן עליו במלוא גובה את הקרן ונתגייר א"כ ער שלא נתגייר זקפן עליו
במלוא גובה את הקרן וגובה את הרבית ואם משנתגייר זקפן
עליו במלוא גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית : רבי

יוסי

מן הנכרי וחזר וכלוה לישראל : לדון בדיני ישראל ונתבע מן
המלוה קחלה וכסלה ימכא אכלו יגבה מן הערב והסתא אין
הערב לזה מתחלה כולכך כי פרע לנכרי הוה סעתא
הוה דאזוסיה לחבריה ומאי דמוזיק ליה שקיל מיניה :
אסור דהוה ניהו דחא מוזיק ליה ברבית : ואם מעמידו אצל
הגוי אף על פי שישראל כותבו לחבירו במנות הנכרי : מותר
דשלוחו הוה : ואם העמידו אצל ישראל אסור ואעפ"י
שקובלם זה מיד נכרי נטוס דגוי זה חשיב שלוחו של ישראל
ושלוחו של אדם כמותו : כגון שכשא ונתן הנכרי ביד דהגוי
קובלם מישראל ונתנם לטבו (וקמ"ל דמהו דתימא נכרי גוסיה
אדעתא דישאל קא גמר ויהיב סברי הוה הביאו אכלו והוה
נכרי שלוחו ונחמיר מדרבנן למיטר כדמחמרינן בסופא
דבעמידו אצל ישראל דחשבי ליה לנכרי שלוחו של ישראל
בחומרא דרבנן למיטר מטעם שליחות גוי אף על גב
דמן בתורה אין שליחות לגוי הכא כמי אף על גב דכשא ונתן
ביד ה"א דמכח חומרא דרבנן נחמיר למיטר מכח שליחות קח
מסמע בן דאין כאן דין שליחות דגוי כי קעביד אדעתא דידיה
קעביד : אין שליחות לגוי וישאל מישראל קיבלם הוה ניהו
דקסקול רבית : וזקפן עליו במלוא לאחר זמן חישב עמו
על הריבית וזקף הכל ביחד במלוא וכתב לו סטר עליהם כך
וכך חייב לפלוני : וגוב' את הריבית דמסעת זקיסה הוה
כגוי

איזהו פרק ה בנא מציעא קלר

יוסי אומר גוי שלוח מעות מישראל ברבית בין כך ובין כך
 גובה את הקרן וגובה את הרבית : אמר רבא אמר רב סהורה
 אמר רב הונא הלכה כר' יוסי : אמר רבא מאי טעמיה דרבא
 יוסי שלא יאמרו בשביל מעותיו נתגייר זה : ת"ר שטר שכתוב
 בו רבית קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית
 דר"מ וחכ"א גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית במאי קא
 מיפלגי רבי מאיר סבר קנסינן התיר' אטו איסור ורבנן סברי
 לא קנסינן התיר' אטו איסור' וק"ל כרבנן : תנן התם שטרי
 חוב המוקדמי' פסולין והמאוחר' כשרין : מוקדמי' אשאי
 פסול' נהי הלא גבי מזמן ראשון נגבי מזמן שני א"ר שמעון כן
 לקיש הא מגי' מ' היא ר' יוחנן אומר אפילו תימא רבנן גזירה
 שמא יגבה מזמן ראשון : הילכך כמלוה על פה הוא דלא נבי
 ממשעבדי וכן הילכתא : ההוא גברא דמשכין ליה פרדיסא
 לחכריה לעשר שנין אכלה תלת שני א"ל אי מזכנת לה ניהלי
 מוטב ואי לא כבישתא לשטר משכנתא ואמינא לקוח' היא
 בידי קס אקנייה לבנו קטן והדר זבני ניהלי' זביניה ודאי לא
 הוי זביני : זוזי כמלוה בשטר דמו וגובה מנכסי' משועבדים
 או דילמא כמלוה על פה דמו ואינו גובה מנכסי' משועבדים
 ופשט רבא כמלוה ע"פ דמו ואינו גובה מנכסי' משועבדים
 משום דלא ניתן ליכתב : מתני' אין פוסקין על הפירות
 ער

כגבוי : בין כך ובין כך חסיפ' פליג וטעמא כדמפרש ואזיל
 שלח יאמרו כו' : שטר שיש בו ריבית שכתוב בו פלוני לוח
 מפלוני מנה ברבית כך וכך לזמן פלוני : המוקדמין למלוה :
 פסולין דבעי לנטרף לקוחות מזמן הכתוב בו ועדיין לא
 הלוח ושטר הלקוחות קדם למלוה וזה מוזיא שטרו שהוא
 קודם והוא שקר : פסולים ואינו טורף מן המשועבדין ואפי'
 מן המאוחר למלוה : ור' מאיר הוא דקניס היתרא אטו
 אסורה : שמא יגבה מן זמן ראשון דאיכא דלא מסיק אדעתיה
 לדקדק כל כך בזמן ההלוא' ולומר למלוה שטרי מוקדם
 ומקחי קדם להלואתך : פרדיסא כרס : כבישנא אטמין :
 ואמינא לקוח' הוא בידי ואבד שטר המכירה ואבא מכח חזקה
 של ג' שניי' דכולי האי לא מצינא למיזכר בשטראו : אול בעל
 פרדים אחנייה במתנה בעדים : לבנו קטן כדי שלא תהא
 מכירתו מכירה שכשוזיא זה שטר מתנתו המוקדם ולא גילה
 בדבר : זוזי מעות שהוא קובע ממנו שמוזיא עליו שטר
 שמכרת לו כרס שאינו שלך וקבלת מעותי וכתבת לי אחריות :
 כמלוה בשטר דמו דהא כתב ליה אחריות : מסוס דלא ניתן
 ליכתב מאחר שכתבו כשר במתנה הילכך כמלוה על פה דמי

איזהו פרק ה בנא מציעא

עד שיצא השער היה הוא תחילה לקוצרי' פוסק עמו על הגדיש
ועל העבים של ענבים ועל המעטן של זתים ועל הכצים של
יוצר ועל הסיר משישקענו בכבשן : ופוסק עמו על הזבל כל
ימות השנה רבי יוסי אמר אינו פוסק עמו על הזבל א"כ היה
לו זבל באשפה וחכמים מתירין : ופוסק עמו כשער הגבורה
ר' יהודה אומר אע"פ שלא פסק עמו יכול הוא לומר לו או תן
לי כזה או תן לי את מעותי : גמ' אמר רבי אסי א"ר יוחנן
אין פוסקין על שער של עיירות מ"ט משו' דלא קביע תרעיייהו :
ת"ר אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער : יצא השער
פוסקין ואף ע"פ שאין זה יש לזה היו חדשות מארבע וישנורת
משלש אין פוסקין עד שיצא השער לחדש ולישן : היו
ללקוטות מד' ולפל ארבע מג' אין פוסקין עד שיצא השער
ללוקט ולמוכר : אמר רב נחמן פוסקין ללקיט על שער לקוטות
ולב"ה

ועשטר חשוב כמאן דליתיה : מתני' הים הוא תחלה
לקוצרי' ויש לו גדיש ועדיין לא יצא הסער : פוסק עמו
באיזה שער סירכה לתת לו מאותו גדיש דכיון דיש לו אין כאן
רבית דמעכשיו הוא קנוי לו ואע"פ שלא מסך דכי אין לו כמי
אבה רבית דרבנן הוה וכי יש לו לאגזור : ועל העבים כלו
גדול שכוברין בו ענבים ומתחממין ומתבטלין בו להוציא יונס
יפה ושל זתים קרויין מעטן : ועל הבצים של יוצר פוסק עם
היוצר על הקדירות באיזה שער סירכה אע"פ שלא יצא
השער אם בכנים עפר ועושה ממנו בצים לעשות מהם
קדרות : ועל הסיר פוסק עמו משיסקע אותו בכבשן
האכנים והעבים לשרוף ממנו הסיר : ה"ג ר' יוסי אומר אינו
פוסק עמו א"כ ככו' : ופוסק עמו כשער הגבוה אם יסחות
בשער ממה שהוא עכשיו תתן לו כשער הזול שער הגבוה
כיוצו בזול שנותנין פירות הרבה בדמים מועטים : יכול הוא
לומר כשיראה שער הזול : תן לי כזה או תן לי מעותיי שהרי
לא מסך ויכול לחזור בו : ואסילו מי שפרע ליכא הואיל
ולא נתן מעותיו וע"מ לקבל עכשיו אלא לאחר זמן ובתוך כך
נשתנה השער וסתם דעתיה דאינוס אתרע' זולא קא פסיק :
גמ' אין פוסקין על חדשות מארבע עד שיצא שער לחדש
ולישן דהא דחדשים מד' מנסוס דלא ינשו עדיין כל הצורך
והפוסק על החדשות לא יקבלם הימנו עכשיו אלא לאחר זמן
כשיתקישו כל כורכס לפיכך אין פוסק עליוהן לקבל ד' שאין
בסלע עד שיצא השער בד' לחדש ולישן : היו של לקוטות מד'
סתם תבואות לקוטות אינו יפה שלוקטין בכמה שדות
ומערבין שיבלי סיסון עם שיבלי חוטין : אין פוסקין עם בעל
הבית

איזהו פרק ה בנא מצינא קלה

ולב"ה כשער ב"ה אבל לבעל הבית פשעו לקוטורת לא מאי
 טעמא מאן דיהיב זוזי לב"ה אפירי שפירי יהיב : אמר רב
 הונא אין לוויין על שער שבשוק פירות סאה בסאה : ומי אמר
 רב הונא הכי והא בעו מיניה מרב הונא בני בי רב דינאי
 בתשרי ופרעי בטבת שרי או אסור ואמר להו הא חיטי בהיני
 והא חיטי בשילי אי בעו זבני ופרעי אמר ליה מעיקרא אין
 לוויין אמר רב הונא כיון דשמעת להא דאמר רב שמואל ברבי
 יהודה אמר רבי אלעזר לוויין אמר איהו נמי לוויין : וכך
 הילכתא דלוויין סתם ופרעיין סתם על שער שבשוק : ת"ר
 המוליך חבילה ממקום למקום מצאו חבירו ואמר לו תנם לי
 ואני אעלה לך כרד' שמעלין לך באותו מקום ברשות מוכר
 מותר ברשות לוקח אסור : המוליך פירות ממקום למקום
 מצאו חבירו ואמר לי תנם לי ואני אעלה לך פירות שיש לי
 באותו מקום יש לו פירות באותו מקום מותר : ואם לאו אסור
 החמירין מעלין למקום היוקר ממקום הזול ואין הושיעין מ"ט
 רב פפא אמר משום דמגלו להו תרעין רב אחא בריה דרב

איכא

בינת מד' עד שיב' השער של ד' ללקיט ולמוכר : אין לוין
 על שער שבשוק אין לוין מעות בדרך הלואה ע"מ שחס לא
 חסלם לך מעות עד זמן פלוני חסן לך פירות כשער של עכשיו
 דאע"ג דדרך מקח וממכר שרי דרך הלואה אסור וכך פירש
 בעמוד וכו' ג' מפרש אין לוין סאה בסאה על סמך שער
 שבשוק דכימא הואיל וחיטי בהיני וחיטי בשילי הוה ליה כעד
 טובא כתי או עד שאמנ' מפתח : דיוסי בתשרי מעות : ופרעי
 פירות בטבת כשער של תשרי ולקטון האחר לוין חיטין
 ופרעיין חיטין : ממקום למקום ממקום הזול למקום
 היוקר : תנא לו וחוליכסא ואלעסה לרכי במעות עד
 זמן פלוני : ברשות מוכר אם קיבל עליו מוכר אחריות
 בדרך : מותר דאין כאן מלו' עד שתמכר וכל מה שמכר
 ביוקר של בעלים הראשונים הוה : ברשות לוקח אסור
 דמסתא מלוה הוא גביה ויהיב ליה טופסינא מדמיה בריביתא :
 קנס לו וחוללם כאן ואני אעלם לך לזמן פלוני מפירות שיש
 לי שם : יש לו שם מותר דמסתא חוקמינכו ברשותיה ואלע"ג
 דלא משיך סאה בסאה לאו ריבית קכוכס הוא אלא חבך רבית
 דרבנן וכי יש לו לא גזור : אין לו באותו מקום אסור דבסכר
 במתנתו נתן לו זה במקום היוקר : והחמירין מעלים במקום
 היוקר כבמקום הזול ואין חוששין החמירי' במסתרי בטבואה
 ומבואי' ממקום הזול למקום היוקר מותר להם ליקח מקנות
 מעליו בתים עשרים במקום היוקר ע"מ ליתן להם לזמן פלוני
 פירות כשער מקום הזול ואין חוששין שיבא ריבית סכר

במתנ'

איזהו פרק ה בנא מציעא

איכא אמ' נוחא להו דמוזלי נביתו מאי בנייהו איכא בנייהו
 ספסירא חרתא מאן דאמר משום דמגלי להו תרעא ספסירא
 חרת' ליתיה בקי בתרע' ולא יכיל לגלוי להו תרעיה : ומאן
 דאמר משום דמוזלי ספסיר גבייהו דחמרה ספסיר חרתא
 נמי מוזלי גבייהו : פרדס רב אסר ושמואל שרי : רב אסר
 כיון דלקמיה שוי טפי מיהזי כי אגר נטר ליה : ושמואל שרי
 כיון דזימנא הוי ביה תיוהא לא מיהזי כי אגר נטר ליה :
 אמר רב שימי בר חייא ומודה רב בתורי דנפי' פסדייהו :
 אמר להו שמואל להנהו דשבשי שבש' הפיכו בארע' דנייהו
 כמאן דקני ליה גופא דארעא ואי לא הויא כהלואה ואסור :
 והיכי דיהבי ליה טפי פורתא לא מהזי כרבית : אמר להו
 רבא להנהו דמנטרי באגרי הפיכו בבי דרי כי היכי דלא
 תשתלם

המתכ' מעות כדמפרש ואזיל : דמגלו לכו תרעא שעל ידי
 מננותיו של זה הם נקראו סוחרים ומכירים אותם בעלי דתו'
 של מקום הזול ונותן לסך צהקפה ומסתכרו' אלכלס זאסו' לא
 קיה זה ממתין להם שום זמן אלח להביא לו מיד כוח להם
 לטרוח ולהיות שלוחי' לקבל עליהם אחריות הדרך על כך :
 דמוזלי גבייהו כיו מקום הזול כשזומעין שאין אלו מסתכרין
 בה מוזלו גבייהו כדי שלא ימטו ידיהם מהרגיל אלכלס : תנרא
 חדתא חמרו חדש שאינו כיכר עדיין למאן דאמר דמגלו לכו
 תרעא איכא למ' ד' דמוזלי גבייהו ליכא דכיון דחינו כיכר להם
 אין מאמונו' בדבריו טבוא כותנה במקומו בזול ולא קמוזלי
 בני רס"י ולא כפי' העמוד : פרדס לקות יין מן הכרם
 בדמים פחותים כל פירות קנה זו בכך וכך לוקחין אחר שהן
 בוסר או סמדר אבל עדיין לא הגיעו לביכור : רב אסור
 דמשום הקדמת מעות לזמן הביכור מוזיל גביה זבון אגר נטר
 ליה : כיון דהוה ציה תיוהא פעמים שיש קלקול בכרם כגון
 ברד או גשמי' או קרח ומפסיד הכל ומקבל עליו כל ספיקי'
 הפסדא לא מחזי כאגר נטר ליה (תיוהא כראש בעיני דבר
 חרטי כמו תוהא על הראשונות) : ומודה רב בתורי מקום
 שבכרין כרמים בסוורים בעגלה ומולוכין את העגלה בין
 שורת הכרמים ומתקלקלין רגלי הסוורים בקלחי סרסוס
 שבקרקע והפסדן רב : שבשי שיבסא בעלי בתים המלוים
 תבואה לארוסים לזרוע ומשלמין להם לגורן תבואה חדשה :
 הפוכו בארעא קיינו בגופה דארעא בחרים ובנזכי' מעט :
 ואי לא הוה כהלואה טאה בסאה : מכטרי באגרי סומרי
 סקמות עד הקט' : הפוכו בני דרו קיינו את בני הבקעה
 צדיקת תבואה בגורן כהולכה ובהוכאה סווע פורתא למי
 סבסבי

איזהו פרק ה בבא מציעא קלו

משתלם שכידורת דידכו עד הזיא שעתה דשכירות אינו
 משתלם אלא לבסוף וההיא שעתה אוזולי הוה דקא מוזלי
 גבייהו : אמרי ליה רבנן לרבא קאכיל מר רביתא דכולי
 עלמא שקלי ארבע ומסתלקי אריסי בניסן מר נטר להו עד
 אייר ושקיל שיתא אמר להו אתון הו' דעבירתו שלא כדון
 ארע' לאריסא משעבד' להו ומסתלקין להו בניסן ומפסידתו
 להו בכמה אנא נטר עד אייר מרווחינן להו בכמה : רב מרי
 בר רחל משכן ליה ההוא גוי ביתא אזל זבנא לרבא נטר שתא
 שקל אנרא ביתא אמטי ליה לרבא א"ל האי דלא אייתי למר
 אנר ביתא עד האידנא דסתם משכנתא שתא ולא הוה מצי גוי
 מסלקן השתא לישקול' מר אנר ביתא : א"ל אי הוה ירענא
 דממשכן ליה למר לא הוה זבינא ליה השתא כדונייהם עבדינן
 לך דכמה דלא מסלקי לן בזווי לא שקיל' אנר בית' אנן נמי
 לא שקלינא אנר ביתא : אמר ליה רבא מברנש לרב אשי חוי
 מר צורבא מדרבנן דקא אכלי רביתא דיהבי זווי אחמרא
 בתשרי ובחרי ליה בטברת : א"ל אינהו נמי אחמרא יתבי
 אחלא

שבשזיל שאתם אמתיונים שכרכם עד גמר מירוח הגורן הם
 נותקין לכס מתנה יותר על שכרכם לפיכך סייעו אותם כדי
 שתהא פעולתכם מושבת עד כלות הגורן ושכירות אינה
 משתלמת חלא לבסוף ואין כאן המתנה ואם יוסיכו לכס אין
 זה שכר המתנת שכרם חלא אוזולי מוזלי לגביכו : כ"ע
 בשוכרים שדויתיהם לאריסים : שקלי ד' כורין בשכירות
 השדה : ומסתלקי לאריסא בניסן כוסין אותם לקבור תבואת'
 ולבסתלק ממנה בניסן : (ומר משום דנטר ליה עד אייר שקל
 שיתא וקס"ד משום המתנת החכירות קא מוזסי :) אתון הוה
 דעבדיתו שלא כדון שאתם מסלקין אותו בניסן ועדין לא
 כתמלא' התבוא' בקשיה ומפסידין אותן הרבה וארעא לאריסא
 נשתעבד עד שתבטל התבואה כל כורכה הילכך שלא כדון
 הוה כפיוקס : אנא נטרנא לך עד אייר ומרווחנא להו בכמה
 ושכר שדי חגי נוטל ואין זה שכר המתנת הארבע כורין :
 חזל הכוז גוי וזבנה לאח"כ לרבא : נטר שתא המתין רב מרי
 טבה שלום' : שקל אנר ביתא משכנה הבאה ואמטי ליה לרבא :
 אנא נמי לא שקילכ' אנר ביתא עד שאכזף את הנכרי לסלס לך
 מעותיך ואין זו ריבית דהא רבא לא מחויב מידי חלא הנכרי :
 ובחרי ליה בטבת מכסין אותו ופועמין בטבת ולוקחין יין טוב
 וחי הוה שקלי ליה בתשרי דילמ' הוה מחמין ואסתכח דמשום
 דחקדימו מעות בתשרי ועדיין לא יכא הסער קיבל עליו
 שמוכר אחריות ולא דמי להבוא דלעיל דים לו חיטין לפי
 סהין

איזהו פרק ה בנא מציעא

אהל לא יחבי : מעיקרא דחמרא חמרא דחלא חלא דההיא
 שעת' הוא דמבחר נפשיה : רבינא יהיב זוזי לאקר' דשינוות'
 ושפכו ליה טפיתא אתא לקמיה דרב אשי א"ל בכי האי גוונא
 מאי א"ל אחולי קא מחלי גבך : א"ל והא ארעא לאו דידהו
 א"ל ארעא לטסקא משעבדא ומלכא אמר דיהיב טסקא אכיל
 פירי : אמר ליה רב פפא לרבנא חוי מר הני דרב פפא בר
 אבא דיהבי זוזי אכרנא דאינשי ומשעבדי בהו עבידתא טפי:
 א"ל איכו שבכי לא אמרי לכו הא מילתא חבי אמר רב ששת
 מוהרקייתו רהני בטפסא דמלכא מנח ומלכא אמר מאן דלא
 יהב כרנא משתעבד למאן דיהב כרנא עליהו רב שעוריס
 אחורה דרב' הורה תקיף באינשי דלא מעלו ומעיל להו
 בנוהרקא דרבא : א"ל רבא שפיר קעבדת דתני' ראיתו שאינו
 נוהג כשורה מניין שאתה רשאי להשתעבד בו ת"ל לעולם
 בהם תעבדו ובאחיבם יכול אפילו נוהג כשורה ת"ל איש
 באחיו לא תרדה בו בפרך : אמר רב חמא האי מאן דיהיב
 זוזי לחבריה למזבן ליה חמרא ופשע ולא זבן ליה משלם ליה
 בדיק' אזיל אפרואת' דזולשפט אמר אמימר אמריתא לשמעתא
 קמא דרב זכיד מנהרדעא אמר לי כי אמר רב חמא ה"מ ביין

סחם

סביון רגול לבחמיץ (ושמא כולו בחמיץ) : מעיקרא נושעה
 שלקחו : לחמרא חמרא דחלא חלא קילקולו בתוכו הוא חלא
 שאינו כיכר ויין המקולקל לא לקח הימנו : חקרא דשינוותא
 שנוותא סס נהר חקרא יושבי על שפת אותו נהר ויהיב להו
 רבינא זוזי לפני הבכיר לתת לו סיון בעת הבכיר כשער סיון :
 ושפכי ליה טפי טפית' מדעתא שלא בתכחי : אחולי קמחלי
 גבך שזאיל ולא פסקת עמיהם ומדעתם כותנין לך זאין מזכירין
 לומר בשכר מעותיך שהיו בטילות אלכלינו מתנה בעלמא הוא:
 זהא חרעא לחו דידכו היא חלא שהיו עשירים ורוזין בני אדם
 שהכחו שדותיהן וברחו זאין כותנין מם דהרקע למלך וסס
 כוטלי השדות והכרמי' ופורעין מם למלך ושמא כיון שחם
 לוקח מהם גזל הוא בדיי דהרקע אינה גזלת וברי' הוא של
 בעלים וסירות גזל : טסקא מם של קרקע : ומלכא אמר
 ודיכא דמלכותא דינא : כרנא כסף גולגלתא שהיו כל
 סיהודים כל אחד כותן כסף גולגלתו למלך : מוהרקייתו חות'
 עבדות שלהם : בטפסא בארנא של מלך מונח וברי'
 כלם עבדים לו דדיכא דמלכותא דינא : תקיף היה
 כוס' : (נוהרקא עגלה מוכנת למרכב' אדם יכל"ח רי"ט
 זואגן) בהם תעבדו ובאחיב' באחיב' נמיתקבדו : למיזבן
 לי' חמרא לקנות לו יין בזמן הבכיר ומשלם לו יין לפי דמיס
 תלים שתוכין אותו : אפרוותא דזולשפט סס במקום שהיו

ניקח

איזהו פרק ה בנא נשיעא קלו

פתם אבל ביין זה לא מי יומר דמזבגוי ליה ניהליה : רב אשי
 אמר אפי' ביין סתם נמי לא משלם מ"ט אסמכת' היא ואסמכת'
 לא קניא ולרב אשי מ"ש מיהא דתנן אם אוכיר ולא אעמיד
 אשלם במיטבא א"ל התם בידו הכא לאו בידו : והילכתא
 ברב אשי : אמר רבא הני בוי תלת דיהבי זוזי לתר למיזבגן
 להו מידי וזבגן לתר מיניהו זבגן לכולהו : ולא אפרן לא דלא
 צר וחתים איניש לרעתיה אבל צר וחתים איניש לרעתיה
 לסאן דזבגן זבגן ולסאן דלא זבגן לא זבגן : אמר רב פפי טמיה
 דרבא האי סיטומתא קניא : למאי הילכתא רב חמיבא אמר
 למיקנא ממש : ורבנן אמרי לקבולי עליה מי שפרע ובאתרא
 דקני ממש קני : פוסק עמו על הגדיש אטר רב מחוסר שתים
 פוסק : שלש אינו פוסק : ושמואל אטר בידו אדם אפי' מאה
 פוסק בידו שמים אפילו אחרת אינו פוסק : והילכתא כרב
 דאיסורא הוא וק"ל הילכתא כרב באיסורי : על הביצים של
 יוצר ת"ר אין פוסקין על הביצים של יוצר עד שיעשו דר"פ
 א"ר יוסי בד"א בעפר הלבן אבל בעפר שחור כגון כפר חנניה
 וחברותיה כפר שיחין וחברותיה פוסקין ואף ע"פ שאין לזר
 יש

ניקח ומכר לשם לרוב הלוקחין יין בימו' הנכ"ו : אסמכתא
 ה"ח אפי' אם הבטיחו ואמר אם אינו קונה לך אפרע
 משלו אין זו אלא אסמכתא הו"ל ולא קנו מידו :
 אם אוכיר לך ולא אעביד גבי מקבל שדה מחבירו
 למחצה והוכירם שלא חרטה ולא זרעה שמין אותה כמה היה
 ראוי לעשות ונותן לו סכך כתב לו מתחיל' המקבל לבע'
 קסדה אם אוכיר כו' אלמא כיון דאפסדיה בהכי ועליה סמך
 לאו אסמכתא הוא שאינו מקבל עליו אלא כדי הפסד
 בהפסדו : לאו בידו טמא לא ימכרוהו לו : דלא כר וחתים
 מעות של כל איש ואיש לבד : סיטומתא חותם שרוסמין
 החנוכים על החביו' של יין שלוקחין הרבה ביחד ומכניחין
 אותן באוכר הבטלים ומוליכין אותן אחת אחת למכור לחנות
 ורושמים אותם לרעת שכל הרטומות מכורות : ובאתרא
 דלמיתבי טרגולין לרשום ע"ת שבדבר זה תהא קנויה לו כחילו
 משך קני : מחוסר שתים שתי מלאכות : פוסק עמו ואעפ"י
 שלא יבא הסער דהא יש לו : אבל מחוסר שלש כאין לו דמי :
 (בידו אדם א"ל מלאכות שהדבר מחוסר בידי אדם אפי' מאה
 סן פוסק : בידי שמים אפי' אחד אינו פוסק דמי יומר דאתיא
 ויהא בידו להשלים היולכך כאין לו הוא :) בד"א שטרך טיבא
 מוכן בידו : בעפר לבן שאינו מכניסין אותו אין
 מכניסין אותו אלא מגובל ועשוי קנים : אבל בעפר שחור
 טהור

איזהו פרק ה בבא מציעא

יש לזה : אמר יהיב זוזי מדמעילי עפרא כמאן אי ברי
 מאיר הא אמר עד שיעשו ואי ברבי יוסי הא אמר אע"פ שאין
 לזה יש לזה לעולם ברבי יוסי ובאתרידה דאמימר לא הורח
 עפרא : אי מעילי עפרא סמכא דעת' ויהיב ליה זוזי ואי
 לא לא סמכא דעתיה : ופוסק עמו כשער הנבונה ההוא גברא
 דיהב זוזי לגדוניה רבי חמוה לסוף זל גדוניה אתו לקמיה
 דרב פפא אמר ליה אי פסקת כשער הנבונה שקול כי השתא :
 ואי לא פסקת שקול כי מעיקרא ומאן דהדר ביה מינייכו
 מקבל מי שפרע וה"מ בגברא דזבין ומזבין אדעתא דנפשיה :
 אבל אי יהיב זוזי לבעל הבית דלא זבין ומזבין אדעתא
 דנפשיה אלא אדעתא דמריה זוזא הוא דזבין שליחא שוייה
 ומאי דזבין זבן ומחייב לקבוליה מיגיה בתרעא דזבן ליה :
 והוא דלא שני בשליחותיה אבל היבא דשני בשליחותי' א"ל
 לתקוני שדרתיך ולא לעוותי : מתני' מלוה ארס את
 אריסיו חטיין בחטיין לזרע : אבל לא לאוכל : שהיה ר"ג
 מלוה את אריסיו חטיין בחטיין בזול והוקרו או ביוקר והזולו
 ונוטל מהן כשער הזול ולא מפני שהלכה כן אלא שרצה
 להחמיר על עצמו : גמ' תנו רבנן מלוה ארס את אריסיו

חטיין

שהו' מכיו במקומו אין כריך שיבא צידו שאם אין לזה יש
 לזה : מכו עיילת עפרא משהכניס המזכר וכבר עפר בביתו
 ועפר שחור היה : (לא הוב עפר' אינו מכוי : סמכא דעתיה
 דכל אחד והחזר יקבל מי שפרע : לא סמכ' דעתיה דילמא
 לא משכח עפרא וליכא מי שפרע שהוא עצמו לא כסמך עליו
 אלא נתן על הספק : ופוסק עמו כשער הנבונה אכולי מתני'
 קאי סכריך לפסוק עמו שאם יזלו ויפחות דמי השער ויגבה
 שער הסירות שיכנו יותר בסלע שיתן לו כשער הזול ואם לא
 פסק כן יקבל על כרחו כשער שפסק : דיהיב זוזי לכדוניה
 דכי חמוה ומסק עם מוכרי כדוניה תכשיטי הכנות ונתן להם
 מעות להיות מוכרים ליום פלוני ועשהו ק"ו שליח לפסוק :
 זל כדוניה זרבה לחזור סלע רבה חנוי לחבלה בדמי' הללו :
 כשער הנבונה כשער הזול : מתגרא שכתן לא היה שלוחו
 של חמוי אלא הוא פסק עם היתן והיתן פסק עם המזכר
 ומסתבר א"כ לא פסק חמוי עמו וזה פסק כדי למוכרה לחמוי
 ולהסתבר : ולא לעוותי ואפילו מי שפרע ליכא : מתני'
 חטים בחטים לזרע פאה בסאה גדולה ובגמ' מס' טעמ' :
 שהיה ר"ג כלומר לכך הוצרך לשנות מסכה זו לפי שהיה ר"ג
 מחמיר שאם הוקרו כו' היה לוטל מהן כשער הזול והשמועי'
 אתנו לא שהלכה כן אלא שר"ג רצה להחמיר על עצמו : גמ'
 פלג

איזהו פרק ה' בנבא מציעא קלח

חטיין בחטיין לזרע בר"א שלא ירד : אבל ירד אסור : מאי
 שנא תנא דידן דלא קא מפליג בין ירד ללא ירד ומאי שנא
 תנא ברא דקא מפליג בין ירד ללא ירד : אמר רבא בר אידי
 אסברה לי באתרא דתנא דידן אריסא יהיב ביזרא בין ירד
 בין לא ירד כמה דלא יהב ביזר' מצי מסלק ליה וכי קא נחית
 לבציר מהכי קא נחית באתר' דתנא ברא מרא דארעא יהיב
 ביזרא אי לא ירד מצי מסלק ליה וכי קא נחית לבציר מהכי
 קא נחית : ואי ירד דלא מצי מסלק ליה אסור : ת"ר אומר
 אדם לחברו הלויני כור חטים וקוצץ לו דמי' הוולו נוטל
 חטים הוקרו נוטל דמיהן וחלא קצץ אמר רב ששת ה"ק אם
 לא קצץ הוולו נוטל חטים הוקרו נוטל דמיהן : מתני'
 לא יאמר אדם לחבירו הלויני כור חטיין ואני נותן לך לגורן
 אלא אומר לו הלויני עד שיבנה בני או עד שאמצא המפתח
 והלל אוסר : וכן היה הלל אומר לא תלוה אשה כבר לחברת'
 עד שתעשנו בדמים שמא יוקרו החטים ונמצאו באות לידי
 רבית : גמ' אמר רב הונא יש לו סאה לזה עליה סאה
 סאתיים לזה עליו סאתיים ורבי יצחק אמר אפילו יש לו סאה
 לזה עליו כמה כורים : תני רבי תיבא לסיועה לר' יצחק
 טיפת

שלא ירד עדיון לא ירד האריס לתוכה לטובה בטוס עבודה :
 אבל ירד אסור כדמפרש וחזיל : אסברה לו פירש זהבונה
 לו : ביזרא הזרע : מצי מסלק ליה בעל הבית הילכ' אפי' ירד
 וכבר חרשה הואיל וניד ב"ה לסלקו בטביל שאין לו זרע כשלוה
 ממנו וזרע וכסיוקרו חטיין יתן חטיין חין זו הלואה חלא
 לבציר מהכי קא נחית הרי הוא כיורד לתוכה מעכשיו ע"ת
 שיטול ב"ה הזרע תחלה מחלק המגיע לאריס והאריס יטול
 השאר בשכר טרחו ויטול פחות משאר אריסין כשיעור הזרע
 ועל מנת כן ירד שיטול פחות משאר אריסין כשיעור הזרע :
 מרי ארעא יהיב ביזרא וזה היה קרקע שלו יסב ושינה נמנהג
 בעיר זהביל הזרע על האריס הילכך אם פסק כן עמו
 בתחילתו קודם שירד דמנ' מסלק ליה כי נחית לבציר מהכי
 נחית וחין זו הלואה אבל ירד ומתחלתו לא פסק עמו שיבא
 הזרע שלו ואחר מיכן כתרבה מחליו על ידי קבלת דמי' או
 מתכ' חין ירודתו עכשיו לתוכה דקימא לבציר מהכי נחית
 ובלואה היה גביה ואסור : וקוצן לו דמיס כשער של עכשיו
 חתן לך : ובלא קצץ וכי הוולו כמי יטול דמיס שקצץ דלא
 כמח' דאופסיב וזוי הוא : מתני' אבל אומר הלויני עד
 שיבא בני דכיון דיש לו ספיר דמי דלא סאה כסאה דרבנן הוא
 דלאו נשך דאורייתא הוא וכי יש לו לאגזור : גמ' כמה

איזהו פרק ה בכא מצינא

שיפת יין אין לו שיפת שמן אין לו הא יש לו לווה עליה כמה
שיפין : וכן הילכתא : והלל אוסר וליה הילכתא כוותיה :
וכן היה הלל אוסר לא תלוה אשה בכר לחברתה : אמר רב
יהודה אמר שמואל זו דברי הלל אבל חכ"א לווין סתם
ופורעין סתם : ודוקא על שער שבשוק כדרב הונא (לעול
בסמעתין דאי בעי זכני ופרעי) א"ג היבא דאית ליה מההוא
מינא כדתני ר' חייא לסיועוריה לרבי יצחק שיפרת יין אין לו
שיפת שמן אין לו הא יש לו לווה עליה כמה שיפין : ואמר רב
בפירוש הזהב רב אוזיק דיגרי מכרתיה דרבי חייא ואייקר
א"ל זיל הב לה דיגריין טבין ותקליין : א"א בשלמא דהכא
טיבעא הוי שפיר אלא אי אמרת פירי הוי הוה לה סאה בסאת
ואסור ופרקינן רב דיגריין הוו ליה וכוון דאית ליה בעשרה
באוסר לו הלויני עד שיבא בני או עד שאמצא המפתח :

ואמר רב יהודה אמר שמואל בני חבורה המקפידין זה על זה
עוברין משום מרה ומשום משקל ומשום מנין ומשום לווין
ופורעין ביום טוב וכדברי הלל אף משום רביית : ואמר רב
יהודה אמר שמואל תלמידי חכמים מותרין ללות זה מזה
ברבית ידעי דרבית אסור ומתנ' הוא דקא יהבי להרדי א"ל
שמואל לאבוה בר איהי הלויני מאה פלפלין במארה ועשרין
ואריך : מתני' אומר אדם להפירו נכש עמי ואנכש עמך
עדור עמי ואעדור עמך : אבל לא יאמר לו נכש עמי ואעדור

כורין דכל חדא וחדא אמרו' זו תהא תחתיא סברי אינסי
קנוייה למלוה זבדו לאוכלה ולמוכרה ונמכאת חות' שלוק
בזקת על קירות שבשוק וזו סנויה ללות עליה וכשלוה כל
חת וחת לוב בהיתר דהא לו לוב סאה חת ואכלה ואכל גם
הרחסונה הואיל כשלוה בהיתר לוב ישלם חטין ה"כ כשלוה
בהיתר לוב כל סאה וסאה שהרו זו עומדת : לווין ככרית סתם
בלא קנינת דמיס שלא בחמירו לרקדק באיסור סאה בסאה
כ"כ : טיבעא ואין יוקרא וזולא תלויה בו כי חס בכסף : (בני
חבורה הולכין בדרך חו' ושבין בבית חת איס' לסעוד' עכמו')
המקפידין זה על זה סחין מוחלין על דבר מועט ומקפידין
להלות זה את זה במדה ונמסקל ובמכין : עוברין בשבתות
וימים טובים : משום לווין ופורעין דתנן במס' שבת ובלבד
שלא יאמר לו הלויני וכתס מס' טעמא סמא יכתוב : ואריך
ושפיר דמי (דמתנה בעלמ' הוא ולא ריבית אריך טוב ודומה
לו בספר עזרא ועדית מלכא לא אריך לכא למיחזי וסירוטו
ונכות המלך לא יפה יפה לכו לראו' :) מתני' נכש עמי
ביום ואני אנכש עמך למחר : עדור חסור : אבל לא יאמר

איזהו פרק ה בנא מציעא קלט

עמך עדור עמי ואנכש עמך כל ימי גריד אחד כל ימי רביעא
 אחת : לא יאמר לו הרוש עמי בגריד ואני עמך ברביע :
 רבן גמליאל אומר יש רבית מוקדמת ויש רבית מאוחר' כיצד
 נתן עיניו ללות ממנו היה משלח לו ואומר בשביל שתלוני זו
 היא רבית מוקדמת : לזה ממנו והחזיר לו את מעותיו היות
 משלח לו ואומר בשביל מעותיך שהיו בטלות אצלי זו היא
 רבות מאוחרת : ר"ש אומר יש רבית דברים לא יאמר לו דע
 כי בא איש פלוני ממקום פלוני : גמ' תניא רבי שמעון
 בן יוחאי אומר מנין לנושה בחבירו ואינו רגיל להקדים לו
 שלומו שאסור להקדים לו שלום ת"ל נשך כל דבר אפילו
 דיבור אסור : מתני' ואלו עוברין בלא תעשה המלוה
 והלוה והערב והעדים וחכ"א אף הסופר : עוברין על לא
 תתן לו ולא תקח ממנו : ועל לא תהיה לו כנושה : ועל לא
 תשימוץ עליו נשך ועל לפני עור לא תתן מכשול ויראת :
 גמ' אמר אביי מלוה עובר בכולן : לזה עובר משום לא
 תשיך : ולפני עור לא תתן מכשול : ערב ועדים אינן עוברין
 אלא משום לא תשימוץ עליו נשך : פי אתא רב דימי אמר
 מנין לנושה בחבירו מנה ויודע בו שאין לו שאסור לעבור
 לפני ת"ל לא תהיה לו כנושה : רב אמי ורב אסי דאמרי
 תריהו כאלו רבו בשני דיגין שג' הרבבת אנוש לראשינו באנו

באש

לו נכש עמי היום ואעדור עמך לזמן פלוני שפעמים שזו קשה
 מזו ויש כחן אגר נטר ליה בסכר שממתין לו על סכר פעולתו
 עד זותו זמן הוא מקבל עליו מלאכה שהי' קשה מזו : כל ימי
 גריד אחד הם ולא דקדקו בדבר לחוש שמא יום אחד יהא ארוך
 מחבירו חו קשה מחבירו חלה מותר לומר לו עדור עמי
 היום היום של גריד ואעדור עמך ביום פלו' של גריד : גריד
 לסוף יובש סהרץ יביסה ואין גשמים יורדין : וכל ימי רביע
 חסובין כאחד (רביע ימות גשמים) אבל לא ואמר לו הרוש
 עמי בגריד ואני אחרוש עמך ברביע שיעות גשמים קשים
 למלאכה בסדות : על לא תקן לו את כספך לא תקן לו בנסך
 עוברין על לא תקן ועל לא תקח כו' כל חד וחד מאי דסייד
 גיה כדמפרש בגמ' דחטיב במתנתן דהוא כותן בנסך בשעת
 הלוחה ולוקח ריבית בשעת פרעון והוא כנוס' סדוחקו
 לפרעו ושם עליו נשך בשעת פיתוק התנאי ונותן מכסול לפני
 כלום להעביר חותו על לא תשיך שהיא חזרה ללוה : לא
 תשיך כנוסה לא תראה בעיניו כנוסה זו שיראה ויבזש :

לראשינו לזמן כושה לפרעמינן רשוא הריאנו כאילו באנו
 חסובין וזמנים : עובר משום לפני עור פעולה על רוחו של לוס

האומנין פרק ו בבא מציעא

צאש ובמים : אמר רב יהודה אמר רב כל מי שיש לו מעות
 ומלוה אותן שלא בעדים עובר משום ולפני עור לא תתן
 מכשול : ת"ר שלשה צועקין ואינן נעניין ואלו הן מי שיש לו
 מעות ומלוה אותן שלא בעדים והקונה ארון לעצמו ומי
 שאשתו מושלת עליו : קונה ארון לעצמו מאי היא תולד
 נכסיו ביד נוי : ואיכא דאמרי הכותב נכסיו לבנו בחייו
 ואיכא דאמרי דביש ליה בהא מתא ולא אזיל למתא
 אחריתי :

סליק פירקא

לכפור : צועקין בב"ד של מטה : ואין נעניין סהרי הן גרמא
 לעכמון : קוכה אדון מוס' לה בסמוך : תולה מעותיו בגני
 אומר מעות שאני מסתמ' בהן של פלו' גוי הוא שלא להסכי'
 עכמו וסעמי' שהגוי שומע ומעמיד עדים ותובע בדיוכיה' :

בדרן עלך איזהו נסך

השוכר (ח"מ סו' שלב שלג שלד שלב) ארז האומנין
 וחטעו זה ארז זה אין להן זרה על זה אלא
 תרעומת : שכר את החמר ואת הקדר להבי פרפרין וחלילין
 לכלה או למת ופועלים להעלות פשתנו מן המשרה וכל דבר
 האבד וחזרו בהן מקום שאין אדם שוכר עליהן או מטען :
 גמ' חזרו זה בזה לא קתני אלא הטעו זרה את זה דאטעי
 פועלין אהרדי וכו' : אבל חזרו זה בזה ולא באו לעשות
 מלאכה בדבר שאינו אבד אפילו תרעומת אין להן זה על זה
 ואי בעית אימת האי תנא חזרו הטעו קרי ליה ויש להן זרה
 על זה תרעומת : דאטעו פועלים אהרדי היכי דמי אי דאמרו
 ליה

השוכר את האומנין והטעו זה את זה מס' בגמ' : סכר
 את החמ' או את הקד' להביא פרפרין
 וחלילין : קדר בעל קרון : פרויפירון עבדים משוסים ונחיס
 לעסו' לו חפריון : חלילין לכלה לשמח חתן וכלה : או למת
 לקוכן : משרה מים שסורין בהן קבוס ומסתן כשכר
 בגבעולין מקו' שאין אדם שאינו מוכח פועלין לשכור והסתן
 אבד זהו סמך עליהן : שוכר עליהן כני אדם ביוקר ועליהן
 לסלס : או מטען מס' בגמ' : גמ' חזרו בהן לא קתני
 דכחוי האי הטעוהס את ב"ה או ב"ה אותן דא"כ ה"ל למיתבי
 לשון חורה : דאטעו פועלים אהרדי' מן הפעולי' הטעו
 את

האומנין פרק ו בבא מציעא קמ

ליה ב"ה זיל אוגיר לי פועלים ואזל איהו ואטיענהו : חיכי
 דמי דא"ל ב"ה בארבע ואזל איהו ואמר להו בתלתא סבר
 וקבל : אי דאמר ליה ב"ה בתלתא ואזל איהו ואמר להו בד'
 אי דא"ל שכרב' עלי ניתב להו מדיליידה דתניא השוכ' ארץ
 הפועל לעשות בשלו והראו בשל חבירו גותן לו שכרו משלם
 וחוזר וגוטל מן ב"ה מה שההנדה אותו : לא צריכי דא"ל
 שכרבם על ב"ה וליחזי פועלים היכי מיתגריין לא צריכי
 דאיכא מיתג' בארבע ואיכא מיתג' בתלתא דאמרו ליה אי
 לאו דאמר לן בארבע הוה טרחינן ומתגרינן בארבע : איבעי'
 אימא הכא בב"ה עסיקנן דאמר ליה אי לאו דאמר לן בד'
 זילא כי מילתא לאיתגורא ואיבעית אימא לעולם באיתגורא
 בפועלים עסקי' דאמרי ליה כיון דאמר לן בד' טרחינן
 ועבדינן עבדית' שפיר : וליהויה עבדתי' ברסקא ריפקי נמי
 מידע ידיעה ברופקא דמליא מיא ולא ידעיה : איבעי'
 אימא לעולם דא"ל ב"ה בד' ואזל איהו וא"ל בתלת' ודקאמר'
 סבר וקבל דא"ל לית לך אל תמנע טוב מבעליו : כללא
 דנקטינן מהא שמעת' דהיכא דאמר ליה בעל הבית לשלוחו
 צא ושכור לי פועלין בארבעה זוזי ואזל שליח ואמר להו
 בתלתא זוזי ואמרי לי' אין סבור וקביל : ואע"ג דשויה
 עבדתיהו ד' לא שקלי אלא תלתא דאזוזלי קא מוזלי נביה :
 אבל אית להו עליה תרעומת דאמרי ליה הואיל ואמר לך
 בעל הבית בארבעה אמאי בצרת לן לית לך אל תמנע טוב
 מבעליו : והיכא דא"ל בעל הבית בתלתא ואמר להו איהו
 בארבעה אי אמר להו שכרבם עלי שקלי פועלים מיניה דירי'
 ארבעה ברקא פסק להו והדר איהו שקיל תלתא מבעל הבית
 דתניא השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו

נותן

את חבירו : אי דא"ל ב"ה בד' זוזי ליומא ואמר להו חויה
 בתלתא : סבור וקבול ומאי תרעומתן : ואזל חויה אמר להו
 בארבעה ולערב לא נתן ב"ה חלא'ג' : וליחזי פועלים היכי
 מתגרי' אי מתגרי' בד' על כרחי' דב"ה כתיב ד' דהא קתני
 כוטל מכ"ה מה שההנדה אותו ואע"פ שלם כוכו וסרי ההנדה
 אותו בכך ואי מתגרי' בנ' מאי תרעומת איכא : הוה טרחינן
 לבקש אדם דחוח לפועלים שיטכור בארבע : אי בעית אימא
 בב"ה עסיקנן כפועל פיס לו לעמנו שדות סהן סלו ואיכנו
 כסכר למלאכת אחרים אס לא צויתר על דמי שכירות והייכנו
 תרעומ' דחי לחו דאמרת לי בד' לא הויתו מזלזל בעממי :

ברופקא שחפרו חריץ סביבות שדה וחין מלאכתן כיכרת כגון
 עמלו מוח כדמסיים ואזיל : אל תמנע טוב מבעליו מסוק

האוטנין פרק ו בבא מציעא

צותן לו שכרו משלם ונוטל מב"ה מה שההנה אותו: ואי אמרי
 להו שכרכ' על בעל הבית חזינן היכי מיתגרי פועלין כההיא
 דוכתא אי בארבעה יהיב להו בעל הבית ארבע ואי בתלת
 יהיב להו תלתא כיון דשני שליח בשלוחותיה בטלה ליה
 שליחותיה והווי להו כמאן דעכדי ליה. סתמא דדינא דשקלי
 כמנהג המדינה: ואי אפי' איכא מאן דמיתגר כד' לא שקלי
 אלא תלתא דרעתיה דאיניש אתרעא זילא ועליהו דידתו
 דמיא לגלויי ליה לבעל הבית דלא מתגרינן לך אלא כד' וח"מ
 היכא דלא שויא עבדותיהו ד' אבל היכא דשויא עבדותיהו
 ד' כיון דטרחי אנפשיהו ועכדי ליה עבדותיה דשוי' ד' שקלי
 ד' מבעל הבית דאמר ליה אי לאו דאמר לן שלוחך ד' ליה
 הוה טרחינן ועכרינן לך מאי דשוי' ד' ואי ליה יריעה
 עבדותיהו מאי דשויא כגון ריפקא דמלי מיא ואינן אמרי
 דשויא עבדותן ארבעה לא שקלי אלא תלתא כמנהגא אבל
 אית להו תרעומת עליה דשליחא דאמרי ליה אי לאו אמרת
 לך ד' לא הוה טרחינן כולי האי: פשיטא א"ל בעל הבית
 בתלתא ואול איהו ואמר ליה כד' ואמרי ליה כמו שאמר בעל
 הבית דעתיהו אעילויה ואי שויא עבדותיהו ד' שקלי ד'
 מבעל הבית ולא אמרינן אדעתא דתלתא קא עכדי והאי דקא
 עכדי מאי דשוי ארבעה אוולי הוא דקא מוזלי גביה: אלא
 אמר ליה בעל הבית בארבע' ואול איהו ואמר להו בתלתא
 ואמרי ליה כמה שאמר בעל הבית מאי אדיבורא דשליח קא
 סמכי דאמרי ליה מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית וסבוי
 וקכול ואע"ג דעכדי מאי דשוי ד' לא שקלי אלא תלתא: או
 דילמא הכי קאמרו ליה כדקאמר בעל הבית מיתגרינן ולא
 כדאמרת את ואע"ג דלא עכדי מאי דשוי ארבעה שקלי
 ארבעה דהא סבר בעל הבית וקביל ויהיב להו ארבעה: ולא
 איפשיט הילכך לית להו אלא תלתא: תניא השוכר את
 הפועלין והטעו את ב"ה או בעל הבית הטעה אותן אין להן

זה
 הוא במשלו: דדעתיה דאיניש אתרעא זילא היכא דא"ל סת'
 ופל הפועלי' רמי לגלויי דעתייכו: דעתייקו אטלוויא אפס'
 שאמרו לו כרי' חכו כשכרין כדברי ב"ה לך לפחות מקצבתו של
 זה אמרו חלל להוסיף (וכך אמרו מסימנת לן דהכי אמר ב"ה
 וכיון שכ"ה סוח' חי אמ' לכן האי שכרכ' עליו יתן משלו ואי חמ'
 שכרכס על ב"ה יש להם תרעומ' עליו: ואמרי ליה כרי' חכו
 כשכרין שאמר ב"ה מחוי: וסבור וקיבול ולית לכו חלל תלתא
 ותרעומ' דחל תמכע טוב: וסטעו את ב"ה כלומר שחזרו בהם
 אז ב"ה שטעה אותן שחזר בהן: אין להם זה ע"ו חלל

האומנין פרק ו בנא מציעא קמא

זה על זה אלא תרעומת : כר"א שלא הלכו חמרים אבל
הלכו חמרים ולא מצאו תבואה פועלים ומצאו שדה כשהיא
לחה נותן להן שכרן משלם אבל אינו דומה הבא טעון לבנא
דיקס ועושה מלאכה ליושב ובטל: בר"א שלא התחילו במלאכה
אבל התחילו במלאכה שמין לו את מה שעשו כיצד קיבל קמת
לקצור בשתי סלעים קצר חציה והניח חציה בנר לארוג בשתי
סלעי' ארג חציו שמין להן את מה שעשו הי' יפה ששה דינרין
נותן להם סלע או יגמרו מלאכתן ויטלו שתי סלעים ואם סלע
נותן להן סלע רבי דוסא אומר שמין את מה שעתיד לעשות
י' מה ו' דינרין נותן להן שקל או יגמרו מלאכתן ויטלו שתי
סלעים

תרעומת דאמר לבן תסכירו עממיכס לאחרים ואינכו כמי
חמרי לים כי הדרי בכו סא ושכור מיכו תרעומת איכא
סיכטרכו לחזור זה אחר פועלים וזה אחר סוכרים ותביעת
מזון ליכא דדברים בעלמא ניכחו : בד"ה דאין להם ממון
עליו חס חוזר בו : בשלא הלכו למקום המלאכה ובבקר אמר
לפן חזרני בי : אבל חס הלכו חס המלאכה כגון חמרים
ששכרם לכניא לו תבואה ממקום אחר והלכו ולא מכאו או
פועלים ששכרם לעדור שדכו ומכאו שדיה שהיא לחה במים
היכה רחוייה לעידור : נותן לבן שכרן של כל היום משלם כפי
הרחויי לבן כדמסיק : אבל חציו דומה בא טעון לבא ריקן
ואומדיון חת החמריין כמה חדס רזכה לפחות משכרו של אומדיו
דרך לבא ריקס מלכא טעון : עושה מלאכה ליושב בטל
חומדיון חת הפועלי כמה חדס רזכה לוטול שכרו פחו' וליושב
בטל מלעדו' כל היו' וליטולכך וכך : בד"ה שלא התחילו
במלאכה ארישא קאיו ועד הסתא פרוס מולי דקבלנות : בד"ה
דיכא דחזרו כהן או הוא חזר אין להם אלא תרעומת בזמן
שלא התחילו במלאכה אבל התחילו במלאכה יש דין אחר
בניהם ומהו הדיון שמין להם מה שעשו לפי התנאי ויקבלו
כפי חשבון שעשו : ארגו חכוייה ומגיע להם סלע לפי תנאם :
היה יסב ו' דינרים שאם היה בא לשכור שכיר לחכוייה אינו
מוכא בפחות מו' דינרים וכמל' נפסד ב"ה במה שעתיד להעשו'
ח' אין הולכין אחר העתיד להעשות אלא שמין להן חת מה
שעשו לפי חשבון תנאו ונותן להם סלע דלית ליה להאי תנא
הא דתכן במתני' כל החוזר בו ידו על התתוכי' : (ואם סלע
ואם אין יפה חלא סלע דנמכאין פעלין לעשות חכוייה השני
בסלע : נותן להם כמה שעשו סלע ובגמ' פריך פסויטח ומשכי
לה : שמין להן העתיד להיעשות ר' דוסא ס"ל כתנא דידן
דאמר החוזר בו ידו על התתוכי' ויעכב שכר מה שעשו כדי
לשכור פועלים ולגמור כפי תנאי הראשון ולכך היה יפה

האומנין פרק ו כבא מציעא

סלעים ואם סלע נותן להן סלע : בר"א ברבא שאינו אפוי
 אבל כדבר האבוד שוכיו עליהן או מטען : אומר להן סלע
 קצצתי לכם בואו וטלו שתיים ועד כמה שובר עליהן עד
 ארבעים וחמשים וזו כר"א במקום שאין שם פועלים לשכור
 אבל יש שם פועלים לשכור ואמרו לו צא ושבור מאלו אין
 לו עליהן אלא תרעומת : תני תנא קמיה דרב הלכו פועלים
 ומצאו שיה כשהיא לחה נותן להן שכר ששלם אבל אינו
 דומה הכא טעון לבא ריקן ועושה מלאכה ליושב וכטל :
 אמר ליה חביבי אמר אי הואי אנא לא יהבינא להו כלל ואת
 אמר' כפועל בטל : ואלא קשיא לך קשיא הא דסיירה
 לארעיה מאורת' והא דלא סיירה לארעיה מאורתא כי הוה
 דאמר רבא האי מאן דאגר אנירי לריסקא ואתא מיטרא ומלא
 ארעיה מיא אי סייה לארעיה מאורת' פסידא דפועלים לך
 סיירה לארעא מאורתא פסידא דבעל הבית ונותן להן כפועל
 בטל : ואמר רבא האי מאן דאגר אנירי לדרולא
 ופסק נהר' בפלגיה דיומא אי לך הורה רגיל דפסיק
 פסידא דפועלים : הוה רגיל דפסידא אי בני מתא
 פסידא דפועלים לאו בני מתא פסידא דבע' הכירת :
 ואמר רבא האי מאן דאגר אנירי לדרולא ואתא מיטרא פסידא
 דפועלים

העתיד ליעשות ו' דוכרים נותן להם שקל ויעכב ו' דוכרים
 צידו כדו סהא כגמרת בשכני סלעים : (ואם סלע נותן להם
 בגמ' סריך לה פשיטא ומסני לה) בד"א דאין החוזר נפסד
 חלא לפי החשבון לר' דוסא ולרבנן מתבלין כמה שטעו :
 בדבר שאינו חבוד הילכך חט"ג דאין פועלין מכווין עכשין
 כדמוקי לה בסיפא שאינו מוכ' לשכו' ימתין עד שנמכח הואיל
 דבר שאינו חבוד הוא : אבל בדבר שהוא חבוד אם ימתין
 ואינו מוכא לשכור בכדו שכר פועלי' אפי' לפי היוקר
 שנתיוקרו שוכר פועלים אחרים עליון ביותר מכדו שכתן :
 או מטען לחילו : בד"א דשוכר עליון בשאינו מוכא
 לשכור : חביבי אמר דודי ר' קייא : אי חכא הואי אי חכ
 הסוכר לא הוה יהובנא כלל דמזליהו גרם ואיכא נמי הוה
 להו לאסוקי אדעתיהו שמה ימכאו שדה לחס : הא דסיירה
 לארעא מאורתא שכולך שדכסוקלים וראויה ולא הבינו שהיא
 לחה או שירדו גשמים בליה לות להו כלל דהא חזו איכסו
 גוסויהו וע"מ כן נסתכרו לו וברי איכין יכולין ולא היה להם
 לולך בבקר : לא סיירות מאורתא עליון הוה לתת לך לדבר
 ולסודיעם אם תמכאו שדה לחה לא חתן לכם כלום ויהיב להו
 כפועל בטל : ריסקא לעשות חרין : ואנא מיטרא שאין
 יכולין

האומנין פרק ו בבא מציעא קמב

דפועלים : אתא נהרא פסידא רב"ה : ואמר רב' האי מאן
 דאגר אנריי לעיבדתא ושלים עבידתא בפלגא דיומא אי אית
 ליה עיבדתא אחריתי דניחא מינה א"ג דכותה מפקיד להו :
 קשיא מינה לא מפקיד להו ונותן להם שכרם משלם אמאי
 בתיב להו כפועל בטל באוכלסי דמחוזא דאי לא עכרי חלשי
 גותן להן שכרן משלם : תוספתא השוכר את הפועל להביא
 שליחות ממקום למקום והלך ולא הביא נותן לו שכרן משלם :
 השוכר את הפועל להביא לו קנים ודוקרנים לכרם והלך ולא
 הביא נותן שכרו משלם : השוכר את הפועל להביא ענבים
 ותפוחים ודורמסקין לחולה הלך ומצא שמת או שהכריא לא
 יאמר טול מה שהכאת בשכרך אלא נותן לו שכרו משלם :
 אמר רב הלכה בר' דוסא דאמר קבלן ירו על התחתונה שאם
 חזר בו שמיזן לו את מה שעתיד לעשות ודוקא קבלן : אבל
 פועל יכול לחזור בו ואפי' בחצי היום ושמיזן לו את מה שעש'
 מ"ט דכתיב כי לי בני ישראל עבדים ולא עבדים לעבדים :
 וה"מ

יכולין לחרוש : פסידא דפועלים נשמים סירדו הפסד
 פועלים הוא דלא יביב לכו מידו דאמר לכו מזליכו גרס :
 לא סירוב מאורת' פסידא רב"ה דאמרי ליה מי יומר
 דלדעתא דהסו' ארעא אגרתן : לדוולא להסקות סדות :
 (וססק נהרא שממנו משקין) פסידא דפועלים מזליכו הוא
 דגרס דאיבעי לכו לאתכווי : (אי בני מאתא חס הפועלים
 בני העיר ויודעים המנסג) פסידא רב"ה דפועלים אינם
 יודעים מנסג סדו ומנסג סדו שממנו משקין : ואתא
 מיטרא וכסקה אותה ואיכה כריכה לדוולא : אתא נהרא
 גדל סהר ועלה זכנס בחריזין העשוין בסדה ומהן הוא
 סותה ואיכה כריכה לדוולא : פסידא רב"ה דפועלים איכה
 יודעים מנסג סדו שיכח נהר עולה להסקותו אך הוא היס
 יודע וכו' לאתכווי : באוכלסי דמחוזא סהי עורו של רבא
 סהי גס בני אדם סרגילים לשאת משאות קדור וכסיושנין
 צמלים קסה להם : ירו על התחתונה סאס עשה מקפת
 במלכה וחזר בו ואס הזקרו פועלים ואיכו מוכא מי סיגמרכה
 בסר המנינו לחולו על מה שעתיך לעשו' מעכב מסכירות
 מה שעשו כל מה שיצטרך ליתן לאחד לגמור מלכתו ואס
 סוולו פועלים וימכא מי סיגמרכה לו בפחות שלם להם מה
 שעשו ויתן להם כפי מה שפסק עשה חזיה יתן להן חזי שכרן
 ולא יוכלו לומר לו הרי פועלים אחרים לגמור מלכתך ויתן לנו
 סכ'נו ותנסה לנו מה שיטלו חולו : פועל סכור יוס : ולא
 מרדים לעבדים אבל בקבלנות חין זה עובד חלא לעמנו :

האומנין פרק ו בנא מציעא

וז"מ בדבר שאינו אכר : אבל בדבר האכר ל"ש פועל ול"ש
 קבלן לא מצוי למיהדר בהו אלא היכא דאניסי אבל כדל"א
 אניסי ואין שם פועלין לשכור שוכר עליהן או מטען דתני'
 השוכר את הפועל ולחצי היום שמע שמת לו מת או שאחותו
 חמה אם שכיר הוא נותן לו שכרו אם קבלן הוא נותן לו
 קבלנותו ודיוקינן מינה טעמא דאניסי הא ל"א אניסי לא מצו
 הדרי בהו ואוקמא רב נחמן בר יצחק בדבר האכר וד"ה
 שמעינן מינה בדבר האכר אפי' פועל אינו יכול לחזור בו :
 שוכר עליהן או מטען ועד כמה אמר רב נחמן עד כדי שכרן
 איתכירה רבא לרב נחמן עד ארבעים וחמשים זוז א"ל כי
 תניא ההיא שבאת חבילה לידו אבל לא באת חבילה לידו
 אינו שוכר עליהם אלא עד כדי שכרן ואם שכר ביותר נותן
 בשלו : מתני' השוכר ארס האומנין וחזרו בהן ידן על
 התחתונה ואם כעל הבית חזר בו ידו על התחתונה : כל
 המשנה ידו על התחתונה וכל החוזר בו ידו על התחתונה :
 גמ' תניא הנותן ערבון לחברו על הבית ועל השדה כל
 המשנה וכל החוזר בו יד' על התחתונה : כיצד הרי שמכר
 שדה לחברו באלף זוז ונותן לו מהם מאתיים זוז בזמן שהמכור
 חזר בו יד לוקח על העליונה רצוה אוטר לו תן לי ארס
 מעותי

נותן לו שכרו הואיל ואכוס הוא אין לקונסו ולעשות ידו על
 התחתונה ונותן לו חצי שכרו ודיוקינן מדקתני אונס
 בתרווייהו הא לא אכוס בו : עד כדי שכרן אם עשו אכלו
 קצת המלאכה ולא קיבלו כלום שוכר עליהן כל מה שהיה
 חייב להם יוסיף לאחרים ויגמרו : שבאת חבילה לידו חסו
 בידו משלהן כדרך האומנין במקבלין עליהן מלאכה
 מביאין כלי אומנות לבית בעל הבית : מתני' הסוכ' את
 האומנין לעשות מלאכה בתכלות בכך וכך : וחזרו בהן לאחר
 שעשו מקצת ידו על התחתון כדפי' לעיל : ואם ב"ה חזר
 בו ידו על התחתונה שהם נתייקרו פועלים לאחר שעשו חצי
 המלאכה יתן להן חצי שכרן כמו שהתנו ולא ינכה להן כלום
 מחצי שכרן (וחע"פ שטיטרך ליתן לאחר יותר מחצי שכרן
 לגמ' המלאכה) ואם הוולו פועלים לא ינכה להם אלא כשיעור
 שכריהן להשכיר למס' שעדיין כריך להעשות : שכל המשנה
 בגזן נתן כמה לכבוע לכובעו אדום וכבועו שחור שהם השבח
 יותר על היבואם אינו נותן לו שכרו משלם אלא דמי עבית
 וסממנים ואם היבואם יתירה על השבח נותן לו שבח : וכל
 החוזר בו מסר בגמ' בכריותא : גמ' הכותן ערבון שכתן
 אקנת דמיס לקנו' בית או סדה : ומהיכן מצביהו פלו' מהיכן
 מנב'

האומנין פרק ו בבא מציעא קמג

מעוטי או תן לי קרקע כנגד מעוטי ומהיכן מנביהו מן העיריות
 ובזמן שהלוקח חוזר בו יד נזכר על העליונה רצה אומר לו
 הא לך מעוטיך או הא לך קרקע כנגד מעוטיך ומהיכן מנביהו
 מן הויבורית : רש"ב אומר מלמדין אותן שלא יחזירו בהן
 כיצד כותב לו אני פלו' בן פלו' מכרתי שדה פלוני לפלוני
 באלף זוז ונתן לי מהם מאתיים זוז והריני נושה לו שמונת
 מאות זוז אוקימנא להא מתניתא ברקא עייל ונפק אזוזי
 ומשום הכי קאמר רשב"ג אי כתיב ליה אני פלוני בן פלוני
 מכרתי שדה פלוני לפלו' באלף זוז ונתן לי מהן מאתיים
 והריני נושה בו שמונה מאות זוז לא מצי הדר ביה : אבל
 היכא דלא קא עייל ונפיק אזוזי אע"ג דלא כתיב ליה הכי
 קני דתני הנותן עירבון לחברו ואמר לו אם אני חוזר כך
 ערבוני מחול לך והלה אומר לו אם אני חוזר כך אכפול לך
 ערבונך נתקיימו התנאים דברי רבי יוסי רבי יוסי לטעמיה
 דאמר אסמכתא קניא ר' יהודה אומר דיו שיקנה כנגד
 ערבוני : ארש"ב כג"כ בר"א בזמן שאמר לו ערבוני יקנה אבל
 מכר לו שדה באלף זוז ופרע לו ה' מאות זוז קנה ומחזיר לו
 את השאר אפי' לאחר כמה שנים ואקשינן דרשב"ג ארש"ב כג
 ומשנינן הא דקא עייל ונפיק אזוזי : דאמר רבא האי מאן
 דזכין מידי לחבריה וקא עייל ונפיק אזוזי לא קנה לא קא
 עייל ונפיק אזוזי קנה : והיכא דקא עייל ונפיק אזוזי אפי'
 לא פש נביה אלא זוזא לא קני דאמרינן והוא גברא דזכין ליה
 חמרא לחבריה פש ליה חד זוזא קא עייל ונפיק עילו' יתיב
 רב אשי וקא מעיין בה כי האי גונא מאי א"ל רב מרדכי לרב
 אשי הכי אמרי' משמי' דרב לא קני : א"ל רב אחא ברירא

דרב

בג"כ את החוב : מן העידיית לקמן מפ' : מלמדין אותן כל
 הלוקח קרקע ואין לו מעות קרקע כולו אלא מנכרתו מלמדין
 אותו לעשות ביניהן תחלה דבר קיוס שלא יוכלו לחזור :
 זריכי כוסה בו דכיון דפשאן מלוה עליו דהוה ליה כאלו
 קיבלם וכלווס דקרקע נקנה בכסף : בדע"ל ונפיק אזוזי
 דחוקו אדעתא דהכי לא זכין לכך דווקא זקמו עליו במלוה
 כח לחו זקמו מכו הדר ביה : בד"ה סיכול לחזור בו ולא יטול
 תחלת פרעון דה' ערבוני יקנה והאי לא חוזל גביה למכור
 לו כל הקרקע בכך : אבל אם נתנו לו בתורת קנייה ולא בתורת
 קנה הקרקע כולו וכשאר עליו מלוה ומחזיר לו חסו' לאחר
 קנה שנים : דזכין ליה אמר חמור : פס ליה למוכר נקי

לוקח

האומנין פרק ו בבא מציעא

דרב יוסף לרב אשי והא אמר' משמיה דרבא דקני א"ל
 תיתרני' שמעתה במוכר שדהו מפני רעתה : פיר' דאמרינן
 האי דקא עייל ונפיק אזוזי כי היכי דלא להדר ביה לוקח
 הוא דקא עכר הכי : הילכך אע"ג דקא עייל ונפיק אזוזי קנה
 ואי הוה בי רוחא ללוקח הוי ואמ' רבא האי מאן דאזופי' מא'
 זוזי לחבריה ופרעי זוזי זוזא פרעון הוה אלא תרעומת אירי
 ליה דא"ל אפסידתינהו מינאי : ההוגא גברא דזבן חמרא
 לחבריה ופרעיה ופייש חד זוזא ועייל וקא נפיק עילוייה יתים
 רב אשי וקא מעין ברה כה"ג מאי א"ל רב מרדכי לרב אשי
 הכי אטר אבימי זוזא כוזוי דמי ולא קני : א"ל רב אחא
 בריה דרב יוסף לרב אשי והא אמר משמיה דרבא קנה א"ל
 תתרגיב שמעתך במוכר שדהו מפני רעתה פשיטא בעי
 לזבוגי במאה ולא אשכח זוכין במאתים וקעייל ונפיק אזוזי
 לא קני אלא בעי לזבוגי במאה ואי טרח זוכין הוה זבין
 במאה ולא טרח זוכין במאתים וקעייל וקא נפיק אזוזי מאי
 במוכר שדה מפני רעתה דמי או לא תיקו : גרסי' בקדושין
 בפ' ראשון מכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק
 באחת מהן קנה כולן : בד"א שנתן לו דמי כולן אבל לא נתן
 לו דמי כולן לא קנה אלא כנגד מעותיו : מתני' "השוכר את
 החמור להוליכה בחד והוליכה בכקעה בכקעה והוליכה בחד
 אפי' זו עשרה מילין וזו עשרה מילין ומתה חיוב : שכן את
 החמור והבריקה או שנשאת באנגריא אומר לו הרי שלך
 לפניך
 לוקח חד זוזא : וקא עייל מוכר ונפיק אהכוזא זוזא : כס"ג
 מנסוס חד זוזא מי אמרי' למאי לטויסדר ביה אולא : מסמי
 רעתה דאכזן סכדי דכלאו אונסו דזוזי הוה מוזכין ליה : דלא
 ליהדר ביה לוקח ולכך ממכר לגבות המעות : בעי לזבוגי
 במאה ביה הריך למאה זוז ור"כ למכור סדה קטנה במאה
 זוז ולא מכא לה לוקחין ומכר גדולה במתמים : וקא עייל
 ונפיק אזוזי ונס עכס : לא קנח דאכזן סכדי זיעל כרחו מכר
 במותר (ויכול לומר לכך היותי מחזר אחר המעות לקחו
 סדה קטנה תחתיב :) ואי טרח אס ביה טורח הרבה לחזור
 אחר לוקחין ביה מוכ' לוקח סדה קטנ' : ולא טרח בוקסה
 לו הטורח ומכר הגדולה במאתים : במוכר סדהו מפני רעתה
 דמי כיון דנסוס טירחא דאכדורו אחר לוקח הוקל עליו
 למכור אותה ס"מ לא חניבה היתא עליו : מתני' בכקעה
 וכוליכ' כהר בראש סהר ואע"פ שכדרך חלק ויסק חיוב
 בגמרא מפרש מ"ס רישא דלא סליג בין בוחלקה לחוחמס
 ומ"ס סיס' דקא מפליג : וכבריקה בגמרא מפרש דביוכזן סוס

האומנין פרק ו בבא מציעא קמח

לפניך : מתה או נשכרה חייב להעמיד לו חמור : השובר את החמור להוליכה בחר והוליכה בכקע' אם הוחלקה פטור ואם הוחמה חייב : בכקעה והוליכה בחר אם הוחלקה חייב ואם הוחמה פטור : ואם מחמת המעלה חייב : גמ' סא"י שגא רישא דלא קא מפליג בין הוחלקה להוחמה אלא קא פסיק ותנא חייב ומ"ש סיפא דקא מפליג אמרי דבי רבי ינאי ריש' שמתה מחמת אויר רבי יוסי בר חנינא אומר שמתה מחמת אויבצנא רבא אמר שהכישה נחש דא"ל אי לאו דשנית בה לא הוה מטי לה האי היוקא : רבי היא בר אבא א"ר יוחנן הא מגי ר"מ היא דאמר כל המעכיר על דעת בעל הבית נקרא גולן דתניא ר"ש בן אלעזר אמר משום ר"מ הנותן דינר לעני ליקח לו חלוק לא יקה לו שלית שלית לא יקה לו חלוק מפני שמעכיר על דעתו של בעל הבית וליתא לדרכי מאיר : וכן נמי הא דתניא מגבת פורים לפורים ואין מרקדקין בדבר ואין

לה תבלול בעיניה שאינה רואה בטוב : או שנישאת באנגרוף שנטלוה לעבודת המלך : אומר לו מסכיר לסוכר הרי שלך לפניך טלחה כמו שהיא סמוייה ותלך סאף מולך גרס כמו מולי וטרח ואמר אותה בדרכו' וגבי אנגרוף כמו המתן עד שתשוב סאף מולך גרס ונתסיד סניכו : (מתס' או נשכרה שמתסיד כל שכרו : חייב במשכור למכור העור והכבילש לכלבים ולהוסיף מעות ולהעמיד לו חמור או ישכור לו אחר דמי' כבילה שהרי חמור זה שיעבד לו או יחזור לו שכרו : אם החליקה פטור שבהר הוא ראוי להחליק יותר שראש הפר חר ומשופע לכדדין : ואם הוחמה חייב שבקעה מעלה בכל לפי שכריו סביבה ואין אויר שולט בה : אם מחמת המעל' קוחמ' בעלותה מרגל הפר לראשו : חייב שהמעלה נרמא לה והיא שינה להולוכ' בהר : גמ' שמת' מחמ' אויר לא הוחלקה ולא הוחמ' ומתה העצמה הואיל ושינה יכול לומר לא מתה זו אלא מחמת אויר לא היתה למודת לגדל באויר הר וקשה לה או לא היתה לימודת באויר בקעה וקשה לה : אובכנח עייפות ויגיעה ממסאה הולוכה בהר יכול לומר לו עייפות המעל' שעלת' לראש הפר הועיל לה מתחלה ע"כ ונתה לה לאח' זמן כשהלכה בדרך הוחלק' ויגיעה תחת מסאה מעתה ואם שינה להולוכה בכקע' חעפ' י' שלא ראינו אותה סוב' באויר שולט סס וזקן בה כח ולא תיגע תחת מסאה בכקע' לא שליט בה אויר והיא היתה חסירה כח ויגיעה לה : בקר' גולן וקמה ליה ברשותי' להתחייב בכל אונסיה וסיפא

האומנין פרק ו בבא מציעא

ואין העני רשאי ליקח מהן רצועה לסנדלו אלא אם כן התנה
 במעמד אנשי העיר דבריו רבי יעקב שאמר משום ר"מ ור"ג
 מקיל וליתא לר"מ דתרויהו בחד טעמא שייכזן ורכבן גמליי
 סבירא לן דמקיל: השוכר את החמור והבריקה או שנשאת
 לאנגריא אומר לו הרי שלך לפניך: אומר רב לא שנו
 שהמשכיר אומר לשוכר הרי שלך לפניך לא באנגריא חוזרת
 אבל באנגריא שאינה חוזרת חייב להעמיד לו חמור אחר:

ושמואל אמר בין אנגריא חוזרת בין אנגריא שאינה חוזרת
 אם דרך הליכתה ניטלה או' לו הרי שלך לפניך ואם לאו
 חייב המשכיר להעמיד לו חמור אחר: והילכתא כשמואל
 דק"ל הילכתא כשמואל בריני: תוספת' השוכר את הפועל

ונאחו באנגריא לא יאמר לו הריני לפניך אלא נותן
 לו שכרו כמה שעשה: השוכר את החמור וחבריקה או נשט'
 אוטר לו הרי שלך לפניך בד"א ששכרה למשוי אכל שכרה
 לרכוב עליה חייב להעמיד לו חמור אחר: אומר רב פפא

ובלי זכוכית כלרכוב דמי: איתמר השוכר את החמור לרכוב
 עליה ומתה לה בחצי הדרך אמר רב אם יש בדמים ליקח יקח
 לשכור לא ישכור ושמואל אמר ישכור במאי קא מיפלגי כגון
 דלא שכיח לאוגרו רב סבר לא מכליגן קרנא ושמואל סבר
 מכליגן

רבין: מנכס פורים לפורים מעות שגזיין הנבאין מכני העור
 לחלק לעניים לסעודת פורים: לפורים כולך יתכור לעניים
 דפורים: (ואין מדקדקין לומר דיום בסקות וסמותר יסו'
 לכיס של כדקה: באנגריא חוזרת אז כריך לבמתין עד אשה

תסוב: אבל אנגריא שאינה חוזרת הוה לה כמתה או
 כשברה: אם בדרך הליכתה ניטלה סה אנגריא מוליכתה
 לדרך שהיה זה רוכב להלך אומר לו הרי שלך לפניך שכן
 דרך אנגריא כוטר חמורו של זה ומהלך בעליה אחרים וכו'

חמור שפוגע בו ראסון כוטר ומחזיר לו את שלו ויהי חמור
 אחר חמורו עד שפוגע באחר הילכך אומר לו הוהיל ואף
 מולך גרם שכור חמור אחר ולך אחריו עד שיפגע בחמור
 אחר: הריני כלו' חמי מזומן: אהלשכר לרכוב חייב להעמיד

לו חמור דקו' כמתה דחינה רחוקה לו לזה כלל שמתקבו
 תחתיו בגשר או שתטליכנו בחת כפחתים: אם יש בדמים
 של כבילה ליקח בו חמור כל שכור יקח וישלים דרכו דהא
 סיעבד לו חמור זה ותכן במתני' מתה חייב להעמיד לו חמור

אחר: לא מכליגין קרנא וכי תכן במתני' חייב לו להעמיד בו
 חמור היכא דמתה בעודה בבית בעלי דמוסיף ולקח חמור
 גליא כליא קרנא חבל למוכר' ולהוסי' הדמים לשכור אחרת
 לא

האומנין פרק ו בבא מציעא קמה

שכלינג קרנא ואם אין בדמיה לא ליקח ולא לשכור נותן לו שכרו של חצי הדרך משום דא"ל אלו בעי' למיתוי עד הכנה לא אנרא היה בעי' למיתב הילכך נותן לו שכרו של חצי הדרך ואין לו על המשכיר אלא תעומת ודוקא דא"ל חמור זה אני משכיר לך אבל אמר ליה חמור סתם חייב להעמיד לו חמור אחר ואע"פ שאין בדמיה לא ליקח ולא לשכור : והלכתא כשמואל דאמר מכלינג קרנא דק"ל הילכתא כשמואל כריבי ואי קשיא לך הא דגרסינג בפרק המקבל בענין ההוא גברא דמשכן ליה פרדיסא לחבריה לעשר שנין קש לחמש שנין אביי אמר פירא הוי ורבא אמר קרנא הוי וילקח בו קרקע והוא אוכל פירות דשמעית מינה דביין לאביי בין לרבא תרויהו אית להו דלא מכלינג קרנא (דאביי נמו לא חמר פירו' כוון לא דקש ביומניס דלעמיס קחו וכיונו פירותיו) התם הא אפשר לזבוניה ומוכן ארעא מדמי' ומיכל מינור פירי אבל הכא לא איפשר דשמואל נמי לא אמר דמכלי' קרנא אלא היכא דאין בדמיה ליקח אבל היכא דיש בדמיה ליקח יקח ולא ישכור : ת"ר השוכר את הספינה וטבעה לה בחצי הדרך משום ר' נתן אמרו אם נתן לא יטול ואם לא נתן לא יתן : היכי דמי אילימא בספינה זו ויין סתם אם נתן אמאי לא יטול גימא ליה חב לי ספינת' דאנא מייתינ' חמרא : ואלא בספינה סתם ויין זה אם לא נתן אמאי לא יתן גימא לי' חב לי חמרא ואנא מייתינ' ספינתא אמר רב פפא אי אתר מוצא אלא בספינה זו ויין זה אבל בספינה סתם ויין סתם תולקין : ושמעי' מינה דבספינה זו ויין סתם אע"פ שנתן את השכירות מהזיר משום דמצי א"ל חב ספינתא דאנא מייתינא חמרא

לח' : ושמואל סבר מכלינג קרנא כיון דלא שכיח ליה לאגורי אס חין בדמיה ליקח : ואין לו עליו חין לו לשוכר על המשכיר : אלא תרעומת שהשכיר לו חמור כחוסה : אס נתן את השכר ואסילו כולו : לא יטול כדמפרש לקמן דהתובע ידו על התחוב' : אס נתן אמאי לא יטול זהלכ טענ' התובע כרוח וחוקה מטענת הנתבע דא"ל הב לי ספינתא גופא דהא חמר לי ספינה זו ואנא מייחנא כאן חמרא ואוליך למקום שבתוכה דהא חנא יין סתם חמרי וכיון דבעל היין יכול להשלים תנאו חייב הספן להעמיד לו ספינה : כימא ליה הב לי סהוא חמרא גופיה ואנא מייחנא ספינת' אחריתי והואיל דהספן י' בידו להשלים תנאו וזה מטעב ישלם כל השכר : לח משכחת לכח דר' נתן : אלא ביין זה וספינה זו דחין ביד זה ולא ביד זה להשלים כולכך יד התובע על התחוב' דא"ל הואך חנא לח

האומנין פרק ו בבא מציעא

חמרא ואיהו לא יכיל לאיתויי דהא טבעה לה ואי מייתי לי
 אחריתי א"ל לא שקילנא אלא ההיא דאגרנא מינך הילכך
 אע"ג דשקיל ליה לאגרנא מהדר ליה גיהליה וספינה סתם ויין
 זה אע"פ שלא נתן יתן. משום דמצי א"ל חכ ההיא יינא דאנא
 מייתינא ספינתא אחריתי דלא אגרנא לך אלא ספינה בעלמ'
 וכיון דלא יכיל לאיתויי ליה ההיא חמרא בעיניה יהיב ליה
 כוליה דאגריה : ונויסתברא לך דמנכי ליה דמי טרהיה
 כדאמרי' התם אינו דומה הבא טעין לבא ריקן ועושה מלאכה
 ליושב ובטל וספינה סתם ויין סתם היונו טעמיה דחולקין
 דבעל ספינה מצי א"ל לבעל יין הב ייני דאנא מייתינא
 ספינתא ובעל יין מצי אמר לבעל ספינה הב ספינתא דאנא
 מייתינא חמרא וכיון דהאי לא סייתי ספינתא והאי לא מייתי
 חמרא הוה להו מילי דידיהו שקילי בהדדי וחולקין : ת"ר
 השוכר את הספינה ופרק' בחצי הדרך נתן לו שכרו של חצי
 הדרך ואין לו עליו אלא תרעומת אוקיטנה דפרקה וטעונה
 בגוה כגון דזכניה לטועני' לאיניש אחרינא ונחת איהו וסליק
 אידך בדוכתיה : דשקליה לההוא פלגא דאגרא רפשי ליה
 מההוא אחרינא : כגון האי הוא דלית ליה עליה לא תרעומת
 משום שינוי דעתא אי גמי משום דבעי אשלא יתירא : אבל
 היכא דפריק ליה לטוענה דבגוה כוליה אנריה בעי למיתב
 ליה

לא מעכב' מכו מיותת דידך : חולקין אם קבל יחזיר החכמים
 ואם לא נתן יתן החכי שכרו ביד שניהם להסלים ואם יעכב
 הנתבע מליתן החכי יעשה תנאו : ואין לו לבעל הספינה
 עליו אלא תרעומת כדמסיק : גירסת רס' דפרקה וטועני
 בגוה בחכי הדרך כוסוף לתתבה חבילות שהיו לו לסס (וכו')
 התנה מתחלה לכך ליתן בתוכה כאשר ירצה) והסכר לפי
 חשבון המשואות והדרך הילכך כותן לו סכר תוסס' המשחוי
 של חכי הדרך : משום שינוי דעתא היותו סבור ללכת מהר
 לחזור מוכר : אשלא יתירא כריך חכי לתכות חבלים ביוקר
 באן שכתספינה מכבדת כריך להסליגה אל חמקעיה הנהר
 למקום מים עמוקים שלא תהא גוססת וכריך חבלים ארוכים
 וחתה לא הודעתנו שאכנס חבלי' הכריכים לה עכ"ל רס'
 דלא כרב אלכס סס' שהניח אדם אחר ליכנס במקומו
 בספינה כבעמוד (ולפירש העמוד פי' כ"י וז' ל' שינוי דעתא
 שגורם לו לסבול דעת איש שעדיין לא הורגל בו א"כ לאשלא
 יתירא כריך חכי לטרוח ולכרבות חבלים להעמיד בספינה
 שלא תזוז ממקומה קעוד זה יוכח למכור סחורתו ואחר
 פכנס : דפריק לטועני דבגוה שהוכיח המשחוי לחזן
 לגמרי

האומנין פרק ו בבא מציעא קמו

ליה : ואי משכח לאוגורי לאיניש אחרינא ברוכתירא מוגר
 זכעי למיתב אנר רפיסת' דספינתא : ואפ"ה אירת ליה נמי
 תרעומת עליה משום שינוי דעתא ואשלא יתירא : ת"ר
 "השוכר את החמור שוכר מניה עלי' כסותו ולגינתו ומזונותיו
 של אותה הדרך מכאן ואיל' חמר מעכב עליו חמר מניח עליה
 שעור' ותבן ומזונותיו של' אותו היום מכאן ואילך שוכר
 מעכב עליו : ה"ר אי רשכיה למיזבן חמר נמי ליעכב : ואי
 לא שכיה למיזבן שוכר נמי לא ליעכב : אמר רב פפא דשכית
 למיזבן מאוונא לאוונא שוכר לאו דרכיה למיטרח חמר דרכי'
 למיטרח : ת"ר השוכר ארת החמור לרכוב עליו איש לא
 תרכב עליו אשה : אשה רוכב עליו איש אשה בין קטנה בין
 גדולה ואפילו היא מעוברת או מניקה : מתני' "השוכר
 ארת הפרה לחרוש בהר וחרש בכקעה ונשכר הקנקן פטור
 בכקעה וחרש בהר ונשכר הקנקן חייב : לרוש בקטני' ורש
 בתבואה פטור : בתבואה ורש בקטנית חייב מפני שהקטנית
 פחלקת : גמ' והיכא דלא שני ונשכר הקנקן מאן משלם
 רב פפא אמר דנקיט פרשא משלם רב ששא בריה דרב אידי
 אמר דנקיט מנא משלם : והילכתא מאן דנקיט מנא משלם :
 ואי ארעא דמחזקת בגדודי תרווייהו משלמי דתרווייהו פשעי :
 אמר

לגמרי : ואי משכח לאוגורי להשכירה לאחרים רכסתא
 דסמיכה ריעוע הסמיכה שמתרועע' בזכא' חבילות וככנסת
 חבילות : חמור נמי ליעכב השוכר שלא ינוח עליה אלא
 מזונות של יום אחד : מחזנא לחזנא ממלון דלילה למלון
 דלילה : למטרח לחזור ולשאל בעיר נמי מוכר מזונות : ואשה
 בין גדולה בין קטנה פסק לרכוב עליה כל אשה שורפה בין
 שהיא גדולה בין שהיא קטנה : מתני' השוכר את הפרה לחרוש
 זכו וכל כלי המחרישה לבעל הבקר ונעריו הולכין עם בעמתו
 וזה אחוז הדרכן לכזין פרה לתלמי' וזה הולך אחר המחריש'
 ומכבד ביתד בקרקע והוא קנקן דמתני' ברזל הנכנס
 בקרקע : חייב שכרים קשים לחרוש שהסלעים הם : ורש
 בתבואה פטור אם הפחלקת בהם : גמ' והיכא דלא שני
 ונשכר ואין לבעל הפרה לתבוע לו כלום ואילו שהיו
 בפעולתו המכסיג והאחוז בקנקן שכירי' היו אחוז מהם פושע
 בשכירת הקנקן : דנקיט פרשא מרדע הוא משלם שלא כיון
 את הפר' יסב ועל ידי שעיוות השור' של מענה נשכר הקנקן :
 דנקיט מנא הקנקן : משלם שהעמיקו יותר מדאי בארץ :
 דמחזקת בגדודי שהיה ידוע להם שמקלת אבנים וכונמא
 וטרשי תרווייהו משלמי שהיה להם לבוסר מאוד ובדבר

האומנין פרק ו כבא מצינא

אמר רב נחמן המוכר פרה לחברו ואמר לו פרה זו נשכני'
 היא : רבצני' היא בעטני' היא היה בה מום אח' וסנפו בין
 המומין האלו ה"ז מקח טעות מום זה ומום אח' אין זה מקח
 טעות : פי' פרה זו לא היתה לא רבצני' ולא נשכני' ולא
 בטעני' אבל היה בה מום אחר שאינו ניכר ומנא' המוכר עם
 אלו המומין שאינן בה אע"פ שהזכירו לו ומנאו בתו' אלו
 המומין ה"ז מקח טעות שהויה אומר לו כשראיתי שאינני
 נשכני' ולא רבצני' ולא בעטני' אמרתי בשם שאין אלו
 המומין בה כך זה המום האחר אינו בה ולהשכי' דעתי הויה
 אומר לי כך הילכך ה"ז מקח טעות ואינו יכול לומר לו כבר
 הודעתוך : אבל הראהו מום אחר שהוא ניכר ונראה לעינים
 ואמר לו פרה זו יש בה מום זה ויש בה עוד מום פלו' ולא הי'
 גר' לעין אין זה מקח טעות שהרי לא הטעתו ולא אמר לו אלא
 מומין שקב' : תניא כותירה רר' יוחנן המוכר שפחה לחברו
 דאמר לו שפחה זו שוטה היא נכפית היא שעמומית היא הויה
 בה מום אחר וסנפו בין המומין ה"ז מקח טעות : מום זה
 ומום אחר אין זה מקח טעות : א"ל רב אחא ברבי דרבא
 לרב אשי היו בה כל המומין הללו מאי א"ל רב מרדכי לרב
 אשי הכי אמרינן משמיה דרבא היו בה כל המומין הללו אין
 זה מקח טעות : מתני' השוכר את החמור להביא עליה
 חטים והביא עליה שעורה' תבוארה והביא תבן חייב מפני
 שהנפח

מועט טעיות אף המכניג הוא כשבר זכוי דבר המוטל
 בספק : כיה נכ מום א' ח' מן המומין הללו סיה בכ' : וסנפו
 בין מומין אחרים שלא היו בה (סנפו חברו כמו סניפי הויה
 דתעני' :) הרי זה מקח טעות לפי שכבר הלוקח בסוף
 המומין שאינן זכסבור הוא ככולן מסקר חלא להסליך מעליו
 תרעומת הוא אמר כן הילכך מקח טעות הוא דאדעתא דהכי
 לא זכנ' : מום זה ומום אחר שפיר' לו סס אותו מום לכדו
 ואמר לו מום זה בה ועוד מומין אחר' אין זה מקח טעות
 דכיון דאותו המום הזכיר לו לכדו בו סיה לכדו' כן פירש'
 ודלא כפי' בעמוד : נכסית כוסלת מחולי : שעמומית היא
 משוגעת : סיה בה מום אחד מאילוי המומין וססא' אין בה :
 (היו בה כל המומין הללו ואינו מקפיד חלא על שאחר ופח'
 וטוענו כקבור הייתי שאתה כולל בה מה סיס בה ואילו ידעתי
 שזה בה לא הייתי לוקח ממני :) מיתכני' זכביא עליה
 שעורי' סכן קלין מן החטין חייב בקלקוליה חס הוסיף לה
 כדמס' בגמ' למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה : מכני'
 שהנפח קטה למשוו ממר' בגמ' : פטור חס מתה
 שלח

האוטנין פרק ו בבא נזיעא קמו

שהנפח קשה כמשוי : להביא לתך חטים והביא לתך שעוריה
 פטור ואם הוסיף על משאו חייב : וכמרה יוסיף על משאו
 והא חייב סומכוס או' משור ר"מ סאה לגמל וג' קבין לחמור
 גמ' איתמר אביי אמר קשה כמשאוי תנן ניפחא כתיקל'
 ואם הוסיף על משאו ג' קבין חייב : כלו' אם שבר את החמור
 להביא עליה לתך חטים והביא עליה לתך שעורין אע"פ
 שהשעורין קלין הן מן החטים כיון שחשעורין נפוחין יותר מן
 החטים הרי הן חשובין כמשקל החטים ואם הוסיף עליהן ג'
 קבין חייב : ורבא אמר קשה למשוי תנן תיקלא כו' תיקלא
 וניפחא הוי תוספת כלו' אינו חייב עד שיעשרה מן השעורין
 כמשקל החטים שכיון שהמשקל אחד הרי הנפח תוספת וחייב
 לאביי אם שבר את החמור להביא עליה לתך חטים והביא
 עליה לתך ושלושת קבין שעורין חייב : לרבא אינו חייב עד
 שיביא שעורין שחן כמשקל לתך חטים והנפח תוספת הוה :
 ודא רחנן כמה יוסיף על משאו ויהיה חייב סומכוס אומר
 משור ר"מ סאה לגמל ושלושת קבין לחמור אוקמא רבא בולא
 שני אלא חטים והביא חטים שעורין והביא שעורין אם הוסיף
 שלשת קבין חייב : והילכתא כרבא : ת"ר קב לכתף וארריב
 לעריבה

סלא הוסיף : גמ' קשה כמשאוי ואם הוסיף ג' קבין
 לחמור וסאה לגמל חייב ולא אמרי' בואיל והשעורין קלין
 יכול להוסיף עד כדי כובד לתך חטים שמשא החמור לתך
 חטים דהיינו חכיו כור : מפני שהנפח קשה לכהמ' כמשאוי
 דלע"פ שאין משאו כבד כמשא החטים הרי נפתח כנפח חטים
 ונפתח כמשאוי : ניפחא כתיקלא נפח קשה כמשקל בואיל
 ונפתח טוה הרי הוא כמשקל טוה : ואם הוסיף ג' קבין דהוא
 שיעור תוספות לחמור לקלל חייב : קשה למשאוי כדמסוק
 טקס טוה כובד השעורין לכובד החטים כגון שבוטו טאה
 טלס על הלתך הרי הרב הנפח וריוח הנפח קשה למשאוי והוי
 נפח זה תוספות לקילקול החמור כלומר אינו חייב עד שיטוה
 כובד השעורין לכובד החטים דלכווי נפח זה תוספו' אבל
 נפח טוה ומשקל חסר לא אמרי' נפח טוה הרי הוא כמשקל
 וכתויב בתוספו' סל ג' קבין דקשה לשאוי דכוה משמע
 טלע"פ שאין בו משאוי לתך היטין ממש כל היכ' דאיכא נפח
 טוה כמו טוה ג' תוספות ג' קבין הוי חייב קמ"ל דקס' למשאוי
 תנן : קב לכתף קב הוי תוספות לאד' הכוסה ככתף וחייב
 כהוסיף בקילקולו מכהן אתה למד שמש' הד' בינוני טלסיס קב
 טהן חמש טהין דתנן תוספות החמור ג' קבין טהן חמי טאה
 ונפחוי לתך טו' טהין חלמא תוספות ח' מל' כמשא הוא :

האומנין פרק ז' בבא מציעא

לעריבה כור לספינה ג' כורין לבורני גדולה : אמר רב פפא שמעינן מינה סתם ספינת' תלתין כורין מרקתני נבי לתך של חמור אם חוסיף שלשת קבין שהן חלק א' משלשים חלקים חייב שמעינן מינה שכל מי שמוסיף על השיעור הראוי חלק משלשי' חלקים חייב : ולפום הכי כיון דקתני כור לספינה קא גמר מינה רב פפא שסתם ספינה שלשים כור דהוי כור חלק משלשים חלקים : קב לכתך אם איתתה דלא מצי בר דעת הוא נשריירא אמר אביי בשחבסו לאלתר רבא אמר אפילו תימא בשלא חבסו לא צריכה לאגרא יתירא רב אשי אמר קסבר מחמת חולשא הוא והילכתא כוותיה : מתני' כל האומנין שומרי שכר הן : וכולן שאמרו טול את שלך והביא מעות שומר חנם : שומר לי ואשמור לך שומר שכר : שומר לי ואמר לו הנח לפני שומר חנם : גמ' תניא שוכר כיצד משלם ר"ש אומר כשומר חנם רבי יהודה אומר כשומר שכר וכן הלכתא : וכולן שאמרו טול את שלך והביא מעות שומר חנם : והוא הדין לגמרתיו הא הביא מעות וטול את שלך שומר שכר וכן הלכתא : ההוא גברא דא"ל לחבריה הב לי חמור ואסקיה לשוקא וזכני אפשר ראשכחנה מידי עילויה : אסקיה לשוקא ולא איזדכן : בהדי דקאתי איתנים : אתא לקמיה

אדריב לעריבה לתך כוון תוספות למשאוי ספינה ל' כורין ותהא בכך הולכת על פני המים דהא תוספת אחד מל' הוא ומרקתני כור לספינה ש"מ ספינה בת ל' : לטון הגמרא למאי כ"מ למוקח וממכר :) אם איתא דלא מצי הכי הוא בן דעת ואי לא מצי ביה לסדויה אחרעא : (בשחבסו לחלתר לא הספיק למרק במשא מעל כספו עד סריצן תחת משאו : מתני' כל האומנין קדלגים המקבלים עליהם לעשות המלאכה בכתיסה : שומרי שכר להתחייב בגביה ואבידה וטעמא מסר בגמ' : וכולן שאמרו טול את שלך שכר גמרתיו ומשתכחאנו בכח מעו שאינו מעכבו לתוספו על שכרו הרי הוא מעתה ש"ח : גמ' שוכר בהמה כיצד משלם דש"ח וש"ס ושאל כתיבי שוכר לא כתיב ומכר דין חייבו לעניין גביה ואבידה פטור חו חייב : ר"מ אומר כש"ח דקא יביב אגר מלאכתו טעם בו ואינו נוטל שכר על שמירתו : רבי יהודה אומר כש"ס הואיל ולא נכחתו הוא חבלי אפי"ו סנותן שכר פלעולת ש"ס הוא דחו לא יביב שכר הוי שואל וחייב בחונסין הסתא דוסיב ליה אגרא לא הוי שואל וכו"ס ש"ס : (וה"ס לגמרתיו דכיון שידעו בעלמם שכלו ימי האומנות ולא שלחו וכו"ס פטור שומר : (הא בכח פועות תחילה דגלו הדעתא דתפוס ליה אגרא ש"ס הוא : על דשא

האומנין פרק ו בבא מציעא קמח

לקמיה דרב נחמן חייביה אמר ליה רבא לרב נחמן והתניא
 בחורה פטור אמר ליה חורה דהאי הליבא הוא אילו אשכח
 לזבוגי עד רשא דכיתירה מי לא הוה מזבן ליה : שמור לי
 ואשמור לך שומר שפר : אמאי שמירה בכעלים היא : אמר
 רב פפא דאמר ליה שמור לי היום ואשמור לך למחר : ת"ר
 שמור לי ואשמור לך השאילני ואשאילך שמור לי ואשאילך
 השאילני ואשמור לך כולם נעשו שומרי שכר זה לזה ואמאי
 שמירה בכעלים היא אמר רב פפא דאמר ליה שמור לי היום
 ואשמור לך למחר : הנהו אהלויי דכל יומא הוה אול חד
 מינייהו אפי להו לחבריה ההוא יומא אמרו ליה לחר מינייהו
 זיל אפי לן אמר להו נטרו לי גלימאי אראתא פשעו בידה
 ואיגני אתו לקמיה דרב פפא חייבינהו אמרי ליה רבנן לרב
 פפא אמאי פשיעה בכעלים היא איכסיף : לסוף איגלאי
 מילתא דהתא שעתא שיכר' הוה שתו : חנהו בי תרי חד

אריך

דשא דבציעא פתח ביתו הכ עובדא עיזן לקמן בס' השואל
 דתרא כמתכו' דהשואל פרה מחבירו ושלח' ביד בנו וביד
 עבדו כו' כי סס' הוה עיקר הכ עובדא וכד' דינא : שמור לי
 ואשמור לך ס"ס הוה וחייב אס נגנבה ואמאי שמירה בכעלים
 הוה בעליו סל חסן זה סנגב במלחכתו של שומר הוה שאף
 הוה משמר הוה לו וכתוב אס בעליו עמו לא יסלס ודרסינן
 לקמן עמו במלחכתו (ואע"ג דבשואל כתוב לקמן דפרק
 דשואל דרסינן לוי כמו אכולסו שומרון :) ואני אשמור לך
 למחר וקסתא לאו במלחכתו הוה : השאילני ואשאילך לך חין
 זה שואל להסתחייב באוכסין שאין כל הכאה שלו שאף הוה
 משחיל לו : שמירה בכעלים היא אשמור לך פריך דכל חד
 במלחכתו של חבירו אבל השאילני כליד ואני אשאילך לך כלי
 שמור לי ואשאילך לך השאילני ואשמור לך חין כאן בעלים
 של חסן במלחכתו של שומר : אהלויי מוכרי אהל שמכבסין בן
 גדוס (והוה עשב ואיבא דאמר אהלות וכו' מין בושם : זיל
 חפי לן יומא רידיס הוה דהסתא לא הוה איבא בשמירת
 סליתו אלה כשומרי חנם ואכטריך למימר פשעו בה דאוי לא
 לא מחייבי :) פשיעה בכעלים שאף הוה במלחכתן הוה :

חיגלאי מילתא דהכי' שעתה שכר הוה שתי ולא הו' במלחכתן
 שפדיין לא התחיל לחסו' וכמכא שבשע' שנעשו הן שומרון לא
 קטר עבמו להו' מלחכתן עליו אבל אס נתעס' מיד ואפה
 ולאחר שאפה שתי שכר באותה סע' אבד' טליתו פשיעה
 בכעלים כמו הויח הוה איל וכסנעשו שומרון הוה במלחכתן
 דאמרו לקמן הוה עמו בשעת שאלה אינו פריך להיות עמו

האומנין פרק ו בבא מציעא

א"ר יוחנן שבועה זו תקנת חכמים היא שאם אי אתר אומר
 כן אין לך אדם שמעביר חבית לחבירו ממקום למקום : היכי
 משתבע אמר רבא שבועה שלא בכונה שברתיה : ומסתברא
 לן דהא רבא אליבא דר"מ היא דסבירא ליה נתקל פושע
 הוא וכרין הוא דלישלים לא תקינורבנן דמשתבע שלא שברה
 בכונה ומיפט' דלא מצי לישתכועי דלא פשע בה דפושע איהו
 גביה : אבל לרבנן דסברי נתקל לאו פושע הוא הכי משבעין
 לי' שלא בפשיעה נשבר' בין ש"ש בין שומר הנס(וק"ל כוונתיהו)
 וליאתא לדרכי יהודיה דאמר שומר שכר משלם דק"ל סתם
 דמתני' ומחלוקת דבריתא הלכה כסתם מתניתין : ועיר תקנת
 חכמים הוא שאם אי אתה אומר כן אין לך אדם שמעבי' חבית
 לחבירו ממקום למקום (וכיין באשרי מסורס יפה :) ואי
 איכא סהרי דמסהרי דשלא בפשיעה נשכרה מיפטר אמילו
 משבועה דתניא איסי בן יהודה אומר אין רואה שבועה ה'
 תהיה בין שניהם הא יש רואה יביא ראיה ויפטר : ההוא
 גברא דהוה קא מעבר חביתא דחמרא לחברוי' בדיסתקא
 דמחוזא ותבריה בזיזא דמחוזא אתא לקמיה דרבא א"ל
 דיסתקא דמחוזא דשכיחי בה אינשי אייתי ראיה דלא פשע
 בה ואיפטר : א"ל רב יוסף בריו כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי
 וסבירא לן כותיה : מדאצרכיה לאיתויי ראיה דלא פשע בה
 שמעינן דהיכא דליכ' סהרי דלא פשע לא משבעינן ליה דשלא
 בכונה חברה והך דאמר רבא שבועה שלא בכונה שברתיה
 לטעמיה דר"מ קאמר כרפרשינן וליה לא סבירא לי' דהא רבא
 גופיה הוא דאמר הך קמייתא והוא דאמר האי בתריתא :
 והוא גברא דאמר ליה לחבריה זכין לי ד' מאה דני חמרא
 לסוף א"ל זבנית לך ארבע מאה דני חמרא ותקפו להו : אתא
 לקמיה דרבא א"ל ד' מאה דני חמרא כו תקיפי קלא אית לה
 למילתא זיל אייתי ראיה דכי זבנת ליה חמרא הוי ואיפטר
 א"ל רב יוסף בריו כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי וס"ל כותיה :
 הא דתני איסי הזינא ביה תרי טעמי איכא מאן דאמר לפטורי

תקנת חכמי' היא ליפטר בה סמן הדיון הים משלם אפי' ס'
 כמו דמסיק דנתקל פושע הוא אלח אס חין אתה פוטרינן מן
 בתשלומין כשנתקל חין לך אדם שמעביר כו' מדואג סן יכס
 ותשכר : היכי משתבע לר"מ הא ודאי פשע וכדמפרש בעמור'
 ברומסקא רחבס : זינח קור' הויכא' מן הכותל וכולסת לר"מ :
 אייתי ראיה וליכך כאמן בשבועה אלח בעדים : זבנית לך
 קכית לך : ותקפו לכו החמיכו : קלא אית לכו אימת החמיכו
 צאלל מו ביו סמא סלך היו חוקות חומן בדמי' פחותי' וכל
 חבלך

האומנין פרק ו בביא מציעא קנ

פתבע משבועה היא דתני איסי הכי כפשוטן של דבריה ואי
 ליכא ראייה מישבכע ומיפטר : ואיכא מאן דאמר אטו אגן לא
 ידעינן דמאן דאית ליה ראייה דמיתיה ראייה ומיפטר וא"כ מאי
 אתי איסי לאשמועינן אלא הא אתא איסי לאשמועינן דהיכא
 דיז ראייה ליכא שבועה אלא או יביא ראייה ויפטר או ישלם
 אבל שבועה ליכא : ואכרע רבינו חננאל ז"ל האי טעמא
 פתרא וסייעיה מהאי מעשה דרבה בר רב הונא דתברו ליה
 הנהו שקולאי חביתא דחמרא ושקליה לגלימיהו אתו לקמיה
 דרב א"ל זיל הב להו גלימיהו ואמר ליה רבה דינא הכי ולא
 א"ל איז ואף לא א"ל שבועה אית לך גביהו ולא ממונא
 שמעינן מינה בטקום שיש ראייה הוה ואמר להו רבה איתו
 ראייה ואיפטרדו או שלימו והודה לו רב וכא לו מדרך אחרת
 למען תלך בדרך טובים : וכותיה מיסתברא דאי לא תימא
 הכי למאי איצטריך רב יוסף בריה דרבה אתמוהוי עליה
 דרבא כמאן כאיסי ואמר ליה רבא איז כאיסי וסבירא לן
 בותיה אלא משום דאית בה במילתא דיהוקא בדעתיה משום
 הכי אתמה רב יוסף עליה דאבוה ואמר ליה אבוה איז אע"ג
 דתמי' מילתא הכי סבירא לן : אתקין רב הייא בר יוסף
 באתרי' דדרו באגרא ואיתבר משלם פלגא אונסא זוטרא הוא
 גמיש לחר וזוטר לתרי דמי לאונס ולא דמי לאונס דדרי
 בריגלא משלם כוליה :

סליק פירקא

א"ל דבחיכו : שקולאי כושאוי משאו ותבר ליה שלח במקום
 מדרון וכפטיעה א"כ בריגלא : בדרך טובים לפנים משור'
 בדין : דדרו באגרא מוט כסוף באמכעי וכותנו על כתיפו
 וכותן שני בדין בסני רחשו וכושא בן נושא כבד : משלם פלגא
 מוט שקיבל עליו להוליך חבי' ממקום למקום וכשחם בחוקו
 מוט וכסבר משלם פלגא : מאי טעמא נפיש לחד זכא היה לו
 לבדו לביטעו : וזוטר לתרי וכיון דחיכו ראו למשאוי שני
 בני חדס דרך אחד להתקן ולטוענו הילכך דמי כמוי לחונס :
 דדרו בריגלא עין מסופל ברחשו וקוסר בשני סיכוליו משא
 שני כתיפיו ורחשו סל מטב ארוך וכשעומ' לפוט מכינו
 בקרקע : משלם כוליה ספטיעה היא שהרבה במשא שני בני
 חדס :

בדרך עלך בסוכר האומנין

השוכר פרק ז בבא מציעא

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב מקום שנהגו שלא להשכים ושלא להעריב אינו יכול לכופן מקום שנהגו לזון לזון לספק במתיקה יספק הכל כמנהג חמדינה מעשה ברכי יוחנן בן סתתיה שאמר לבנו צא ושבור פועלין וספק להן מזונות וכשכא אצל אביו אמר לו בני אפי' אתה עושה להן כסעודה שלמה בשעת' לא יצאת ידי חובתך עמחן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמר להן על מנת שאין לכם עלי אלא פר' וקטנית בלכר ר"ש בן גמליאל אומר לא היה צ"ל כן לא הכל כמנהג חמדינה : גמ' הכל לאיתווי מאי : לאיתווי הא דת"ר השוכר את הפועל ואמר לו כאחר וכשנים מבני העיר נותן לו כפחות שבשכירות דברי רבי יהושע וחכ"א משמנין ביניהן ירושלמי א"ר הושעיא זאת אומרת המנהג סכטל הלכ' : מחני' ואלו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה : ובתלוש מן הקרקע עד שלא נגמרה מלאכתו בדבר שגידוליו מן הארץ ואלו שאין אוכלין העושה במחובר לקרקע בשעה שאינה גמר מלאכה ובתלוש מן הקרקע לאחר שנגמרה מלאכתו ובדבר שאין גידוליו מן הארץ : גמ' תניא כי תבא בכרם רעך : נאמר כאן כי תבא ונאמר להלן ולא תבא עליו השמש מה להלן בפועל הכתוב מדבר אף כאן בפועל הכתוב מדבר : רעך ולא הקדש ואכלת ולא מוצץ : ענבים ולא ענבים וד"א כנפשך כך נפשו של פועל מה נפשך אתה אוכל ופטור אף פועל אוכל ופטור : שבעך ולא

השוכר את הפועלים אינו יכול לכופן ונגמרה פרוך פשיטא : מתיקה מיני מתיקה ליסתן : בשעתם בשעת מלכותו דמלך זכדיוט הוה : שהן בני חברהם וסעודה חברהם גדולה משל קלמה כדמס' בגמ' שאברהם נתן ג' כהר לג' חנסי' : עד שלא יתחילו במלאכה דאין כאן אלא דברים ודברים אין בהן משום מחוסרי חמה דאילו מסיקחילו לא תוכל לחזור נך : גמ' מסמין ביכוסין לא כמו הפחות ולא כמו כיותר אלא כמנהג הביכוסים שביכוסין : מתני' וחלו פועלין : אוכלין ממה שפוסקין בו : גמר מלאכה כסתולשין אותו עד שלא נגמר מלאכתו למעשר ואם בר חלב הוא נך שלא נגמרה מלאכתו לחלב ושעמח דכולהו מתני' מס' בגמ' תקראו : בשעת האכילה גמר מלאכה כגון המכס שבבלים : לאחר שנגמרה מלאכתו למעשר כגון להפריש עגולין זה מזה : ובדבר שאין גידוליו מן הארץ כגון בחולב בהמותיו והגבן : גמ' ולא סל הקדש דאסו לחכול : ולא מוסן היין וזוהרן סחרכנים

השובר פרק ז בנא מציעא קנא

ולא אכילה נסה ואל כליך לא תתן כזמן שאתה נותן לכליו
של כ"ה אתה אוכל וכזמן שאין אתה נותן לכליו של כ"ה אין
אתה אוכל : אשכחן אדם במחובר דכתיב כי תבא בכרם רעך
כי תבא בקמרת רעך ושור בתלוש דכתיב לא תחסום שור
ברישו : אדם בתלוש ושור במחובר פנא לן אמר רבינא מבדי
שור שור משבת גמרינן לכתוב לא חרוש בחסימ' : לא תחסום
שור ברישו דכתב רחמנא למה לי לאקושי חוסם לנחסם
ונחסם לחוסם : מה חוסם אוכל במחובר לקרקע אף נחסם
אוכל במחובר : ומה נחסם אוכל בתלוש אף חוסם אוכל
בתלוש תנו רבנן דיש מה דיש מיהו דבר שגידולו קרקע
ופועל אוכל בו אף כל גידולו קרקע פועל אוכל בו : יצא
החולב והמחבץ והמגבן שאין גידולו קרקע אין פועל אוכל בו :
תניא אירך דיש מה דיש מיוחד דבר שגידולו קרקע בשעת
גמר מלאכה פועל אוכל בו אף כל גידולו קרקע בשעת גמר
מלאכה פועל אוכל בו יצא המנכש בבצלים ובשומים שאין
גמר מלאכה אין פועל אוכל בו : ואע"ג דשליף קטיני מביני
אלימי : תני' אירך דיש מה דיש מיוחד דבר של' נגמרה
פלאכתו למעשר ולחלה פועל אוכל בו אף כל דבר שלא נגמר'
פלאכתו למעשר ולחלה פועל אוכל בו יצא הבורל בתמרים
ובגרוגרות

החרכוס : ולא ענבים ודבר אחר לטבול ענבים במלח למתקן
כדו שיאכל הרבה : כנסך כאילו בן סלך מה נסך אוכל
וספור מן המעטר דכא לא נגמר מלאכתו למעטר דתכן וין
משייר לבזר : אף פועל אוכל ופטו' ולא אמרו' הואיל ובאגרו'
אכיל ובעל כזרחו של צ"ה הוה ליה כמקח ומקח קובעת
למעטר דבר שלא נגמרה מלאכתו דכיון דזבניה אחסביה :
כזמן שאתה נותן לכליו של צ"ה דהיינו מסנגמרה ביטולו :
כדיון היינו תלוס : מכרו שור שור משבת גמרו' כלו' מכרו
כל מילי אותניכו בחסימה אפילו שחר בהמות דילפינן שור
שור נוסכת דכתיב בשבת שורך וכל בהמתך וכיון דשור לאו
דיוקא למה לי דכתביה לכתוב לא תרוש בחסימה : חוסם
לנחסם אדם לשור ושור לאדם לענוין אכילת פועלון :
שמחבץ מניני חריכי חלב : דקא משליף קטיני ים בצבלים
שמסטרסין ולא יכו גסין לעולם וקורין אותן בל' א"כ"ב
ועוקרין אותן מבין הגדולים להרחיב מקושי ולהתפשט דאוכא
כשתא רתיכה לכליו של צ"ה ולא אומעוט מאל כליך לא תתן
וממעט לכו מדויס דלאו שעת גמר מלאכה הוא דעיקר
שעול' משום תקון גדולין הוא שהם החוברין ועומדין :
שבדל בתרים ובגרוגרות שמדוכקות זו כזו ומכדילן
במגריס

השוכר פרק ז בבא מציעא

ובגרוגרות והלש והמקטף והאופ' הואיל ונגמר' מלאכת
 למעשר ולהל' אין פועל אוכל כו' : איבעיא להו פועל מהו
 שיהבהב כאור ויאכל היכא דבטיל ממלאכתו ומהבהב ליה
 קמיבעיא לן היכא דאכא אשתו ובניו דמהבהבין ליה' ולא
 בטל ממלאכתו מאי: מי הוה כענבים ודבר' אחר או לאו ולא
 איפשיט הילכך לא יהבהבו לו : איבעיא להו מהו שיאמר
 אדם לגוי חסום פרתי ודוש בה כו' אמרי' אמירה לגוי שבות
 ה"מ לעניין שבת דאסור משום סקילה אבל לעניין חסימה
 דאיסור לאו לא או דילמא לא שנא : ת"ש גוי חדש בפרתו
 של ישראל אינו עובר משום כל תחסום מי עבר הוא דלא עבר
 אבל איסורא מיהא איכא : ברין הוא דאיסוריה גמי ליבא
 ואידי דתנא בסיפא עובר תני גמי רישא אינו עובר ת"ש
 דשלח ליה לאבוה השמוא הלין תורין דגנבי ארמאי ומננחין
 יתהון מהו שלח להו ערמיה איתעבר בהו ערימי עלייהו
 ויזרבנון : אמר רב פפא בני מערב' סברי ליה כו' הירקא
 דאמרי בני נח מצווין על הסידום וקעברי על לפני עור לא
 תתן מכשול : סבר רבא למימר ימכרו לשחיטה : א"ל אבי
 דין שקנסת עליהן מכיר' בעולם מרימר ומר זוטרא ואמר
 ליה הנך חסידי מחלפי אהררי : תניא אין הפועל רשא
 לעשות כלילה ולהשכיר עצמו ביום לחרו' בפרתו ערבי
 ולהשכירה שחרית ולא יהא מעריב ומסגף עצמו ומאכיל

מוזנותיו

צמגריסה : הלש משנתן סמו' ונילבל נתחייב בחלב :
 במקטף עורך וטח סביב צמים : מהו שיבהב כאור
 את המלילות וכאור ממתק את טעם המלילות וכן את
 טעם הענבים : חסום פרתי ודוש בה דישכ סלך :
 אמור' לגוי שבות מדרבנון : ומננחין יתהון ומסרסין
 אותם וזאת כך מחזירין לבעלים ומאכילת בעליו ישראל'
 גזכבו הנכרי שהיא מכירו ומסרסו כדי שיבא יסב לחרושה :
 מוזרבנון ולא יבנה ישראל בעבירי הוא עסה כדי שיבא יסב
 לחרוש לפיכך יקנסוהו שלא יחרוש בו חלמא דאיסור דלאו
 חסורה חמירה לנכרי : בני מערבא דשלחו ליה לשמואל הכי :
 סבירא לכו כו' הירקא בסנהדרין בפ' ד' מיתות : והא עבר
 זה באומר לסרס : משום לפני עור לא תתן מכשול חכמי
 דדבר שאינן הנכרי מוזכר עליו לעולם חיימא לך דסרי :
 לשחיט' שלא יועיל סירוסן להעלו' בדמיהן אבל לחרושה לא
 שדמיהן יקרין משום סירוסן : דיון שקנסת עליהן מכירה דלא
 טרח כולי האי חלל כדי שיחרוש בו וכל לא תקיים מחסבתו :
 מחלפי אהררי סלסל שגנבו גוים מכיריהם וסירוסם :
 ולהשכיר עצמו ביום שהוא עייף ולא יוכל לעשות מלאכה וכן
 בפרה

השוכר פרק ז בנא מציעא קנב

פזונותיו לבניו מפני גזל מלאכתו של ב"ה : רשאי בעל
 הכית להשקות פועלים יין כדי שלא יאכלו ענבים הרבה
 ורשאיין פועלין לטבול פיתן בציר כדי שיאכלו ענבים הרבה
 ורשאי בעל הפרה להרעיב ולסגף פרתו כדי שתאכל הרבה
 בשעה שדשה ורשאי השוכר להאכילה פקיעי עמיר כדי שלא
 תאכל הרבה בשעת שדשה חמור וגמל אוכלין ממשוי שעל
 גבן בדר' הליכתן ובלכר שלא יטול בידו ויאכילה : הירח
 משמר ארבעה וחמשה מקשאות לא יהיה ממלא כריסו מאחד
 מהן לא אוכל מבל אחת ואחת לפי השבון : ודוקא מקשאות
 עקורין אבל מחוכרין אינו אוכל כלל דק"ל כשמואל דאמר
 משמר לאו בעושה מעשה דמי כרבעינן למימר קמן : ת"ר
 הפועלים שהיו עוררין כתאני' ובוצרין בענבים ומוסקין
 כותי' חרי אלו אוכלין ופטורין שהתורה זכתה להן ובפתם
 לא יאכלו אא"כ נטלו רשות מבעל הכירת ולא יספות כמלה
 ויאכל דהוה ליה בענבים ורבר אחר : ת"ר המרכס בתבואה
 אינו עובר משום כל תחסום אבל מפני מראיה העין מביא
 קרסטלין ותולה בול מאותו מין בפיהן : ישרא' הרש בפרתו
 של גוי עובר משום כל תחסום : גוי שדש בבחמתו של ישרא'
 אינו עובר בכל תחסום : בעו מיניה מרב ששת היתה איכלת
 ואתרות מהו משום דמעלי לה והא לא מעלי ליה או דילמא
 משום דחזיא ומיצטערא והא קא חזייא ומיצטערא : אמר להו
 רב ששת הניתוח ר"ש בן יוחאי אומר מביא כרשינין ותולת
 לה

צברה : (פקוע עמור קסין של סיכולין סכדושו ומאכילה
 קודם שתכנס לדוש כדי שתמלא כריסיה מן הקטים) : ד' וס'
 מקשאות של ה' אכסים : ודוקא מקשאות עקורין אוכלין בהן
 מדרכין וטעמ' מפי' לקמן : עודרין מוסקין גודרין כולם
 לסוין לקיט' הן לכל מין ומין : ופטרין מן המעשר ולא חמרינן
 מקח הוא לפי שאין זה תנאי שכחן אלא הקורה זיכתה לכם :
 צמיתן לא יאכלו משום דינא נקט ליה לפי שאוכלין הרבה :
 המרכס שפורין סורין במים ומייבסין אותן בתנור ודסין אותן
 צפרות להסיר קליפתו וכוא חושלל : אינו עובר משום לא
 תחסום שכבר נגמר' מלאכתו למעש' משעת דישה : (קרסטלין
 שק' או כיוצא בו סקולין צבוארה וסמאפל בקוכו ואוכל ומפני
 מראית העין סלח יאמרו עליו שהיא חוסס מניח בתוכו
 כמלה אגרוף מאותו מין : גוי הדש בפרתו של ישראל אינו
 עובר הטע' יס' שאמרו לו חסום פרתיו ודוש בה תבואה שלך
 הן עליו עבירות לא תחסום) : ומתרות חולי מעיים שמוכיח'
 רועו כלול כמי' והחטין קטב לה : (מביא כרשיני' וסלח

השוכר פרק ז בנא מציעא

שכרו : וחכמים מתירין אבל מלמדין את האדם שלא יהא
 רעבתן ויהא סותם ארז הפתח בפניו : קוצץ ארס על ידי
 עצמו וע"י בנו ובתו הגדולים ועל ידי עבדו ושפחתו הגדולה
 ועל ידי אשתו מפני שיש בהן דעת אבל אינו קוצץ לא על ידי
 בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים ולא
 על ידי בהמתו מפני שאין בהן דעת : גמ' איבעיא להו
 פועל משלו הוא אוכל או משל שמים הוא אוכל : למאי
 נפקא מינה דאמר תנו לאשתי ובני : אי אמרת משלו הוא
 אוכל יהבי' אלא אי אמרת משל שמים הוא אוכל לדירה זכי
 ליה רחמנא לאשתו ובניו לא זכי ליה רחמנא מאי ומסקנא
 דפלוגתא דתנאי היא דתנא דירן קתני אינו קוצץ על ידי
 עבדו ושפחתו הקטנים סבר משל שמים הוא אוכל : אבל
 תנא ברא דקאמר קוצץ ע"י עבדו ושפחתו הכנענים בין גדולה
 בין קטנים סבר משלו הוא אוכל וק"ל כתנא דירן : מתני'
 השוכר את הפועלים לעשות עמו בנטע רבעי שלו הרי אלו
 לא יאכלו ואם לא הודיען פודה ומאכילן : נתפרסו עיגוליו
 נתפתחו חביותיו נחתכו דלועיו הרי אלו לא יאכלו ואם לא
 הודיען מעשר ומאכילן : שומר פירות אוכלי' מהלכות
 מדינה אבל לא מן התורה : ארבעה שומרין הן שומר חנם
 והשואל נושא שכר והשוכר שומר חנם גשכע על הכל :

והשואל
 במקום שכר : אבל מלמדין כו' משיחין אותו פטה הכונס לו
 סלח יהי רעבתן כדו שלא יבא סותם הפתח בפניו סימכין
 מלשוכרו למלאכתו : קוצץ ליטול מעות ולא יאכל : ע"י עבדו
 בשביל עצמו : מפני שיש בהן דעת וידעו וקא מחלו : גמ'
 משלו הוא אוכל תוספות שכר הוא שהוסיפה לו תורה : או
 משל שמים במתכה ג"ח כשאר מתנות עניים : תנו אכילתו
 לאשתו ובני : והבינן לכו כי היכי דבידו ליתן שכרו לכל
 סירטה : לדידיה זכי ליה רחמנא בצדקה וכל זמן דלא מסח
 לדידיה לא זכה ביה דליתבייה לאשתו ובניו : משל שמים הוא
 אוכל ואין הפועל זוכה אלא במה שנתן לתוך פיו ואין רבו
 יכול לקנות בו : משלו הוא אוכל ושכר מעשה ידיו לרבו ולמד
 יכול לקנות על ידם : מתני' הרי אילו לא יאכלו דכשי
 חומה דגמר קדש קדש ממעשר ונתחילה ע"מ כן נשכרו לו :
 ואם לא הודיען בתחילה שהוא כטע רבעי : קודה ומאכילן
 דמוקח טעות הוא שאם הודיען לא היו נשכרין לו : נתפרסו
 עיגוליו קטיעות שדרסן בעיגולין ונגמר' מלאכתן למוטע כבד
 או שנתפתחו חביותיו ושכרן לסותמן : לא יאכלו שכר
 נגמרה מלאכתן למעשר : מביילכות מדינה כבר נהנו כן :

השוכר פרק ז בנא מצינא קנר

והשואל משלם את הכל נושא שכר השוכר נשבעין על
 השכור ועל השכורה ועל המת ומשלמי את האכר ואת
 הנגב : גמ' שומרי פירות אמר רב לא שנו אלא שומרי
 גנות ופרדסין : אבל שומרי גיתות וערימות אוכלין מן
 התורה קסבר משמר בעושה מעשה דמי ושוואל אמר לא שנו
 אלא שומרי גיתות וערימות : אבל שומרי גנות ופרדסין איין
 אוכלין לא מן התורה ולא מהילכ' מדינה קסבר משמר לאו
 בעושה מעשה דמי : אמר רב אשי כותיה דשמואל מיסתברא
 דתנא ואלו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת
 גמר מלאכה מכלל דאיכא דלא אכיל מן התורה אלא מהילכת
 מדינה אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין מאי שאין אוכלין
 אילימא שאין אוכלין מן התורה אלא מהילכת מדינה היינו
 דישא אלא לאו שאין אוכלין לא מן התורה ולא מהילכת
 מדינה ומאי ניהו עושה במחובר לקרקע כשעה שאין גמר
 מלאכה וב"ש שומרי גנות ופרדסין וכן הילכתא : ארבעה
 שומרין הן וכו' מנא הני מילי : דת"ר פרש' דאשונה נאמרה

בשומר

ש"ח נשבע על הכל על כל המאורעות הסתובות בשאר
 שומרים לחיוב הוא נשבע סכך עלתה לו ופטור ולקמן כהשווא
 יליף לכולה מתניתא מקראו : על ככל גניכה ואכיל' ואונסין :
 גמ' לא שנו דאין שומריין אוכלין מן התורה : אלא שומרי
 גנות ופרדסין דה"ל מחובר ונשעה שאין גמר מלאכה הילכך
 מן התורה לא אכיל ואכיל מהלכות מדינה וכ"ש עושה במחובר
 כגון מנכס דאכיל ממוכס המדינה : אבל שומרי גיתות
 וערימות עד שלא נגמרה מלאכתן למעשר אוכל חף מן התורה
 כדין עושה בתלוש : ושוואל אמר לא שנו דאכילי מיהא מכח
 הילכות מדינה אלא שומרי תלוש כגון גיתות וערימות אבל
 שומרי מחובר כגון גנות ופרדסין חסי מהלכות מדינה לא
 אכילי : קסבר משמר לאו בעושה מעשה דמי הילכך שומרי
 גיתות וערימות לא אכילי מדאוריית' כדין עושה מעשה בתלוש
 דמשמר לא חסיב בעושה מעשה : כותיה דשמואל מסתברא
 (עושה במחובר בשעה שאינה גמר מלאכה חסי' מהלכות
 מדינה לא אכיל וכ"ש שומרי מחובר דהיו שעה שאינה גמר
 מלאכה ולא עושה מעשה הוא ומתני' בשומר תלוש : מכלל
 דאיכא דלא אכיל מן התורה אלא מהלכות מדינה מדלא תנא
 חסי' אוכלין סתמא : ומאי ניהו עושה במחובר דלא אכיל
 חסילי מהלכות מדינה מכלל דרישא דשמעינן מינה דאיכא
 דאכיל מהלכות מדינה במשמר תלוש עד שלא נגמרה מלאכתו
 למעשר קאמר דכיון דאינו עושה מעשה לא אכיל מן התורה
 ואכיל

השוכר פרק ז בנא מציעא

בשומר חנם : שנייה בשומר שכר שלישית בשואל הני
ארבעה שומרין שלשה הוה דשוכר בנושא שכר הוא אמר
רב נחמן כר יצחק ארבעה שומרין ודיניהן שלשה : ההוא
דעיא דהוא קא מעבר חיותא אגודא דנהר פפא שריג הד
מיניהו ונפל למיא אתא לקמיה דרבא ופטריה אמר מאי הוה
ליה למיעבד הא נטר כדנטרי אינשי : רב חסדא ורבה בר
אבוה לא סבירא להו הא דרבא דאמר ליה כי יהכי לך אגרא
לנטורי לי נטירותא מעליא וחילכת' כותיהו דהא רב פפא
עבד עובדא כותיה דאטריגן רב אדא סבולא הוה קא מעבר
חיותא אנמלא דנרש דחפה חדא להכרתה שרת' למיא אחא
לקמיה דרב פפא חייביה א"ל מאי הוה ליה למיעבד א"ל
איבעי לך לעבורי חדא חדא א"ל ידעת בית בכר אחת' דמצי
מעבר חדא חדא א"ל כבר ציחו קמאי דקמך וליכא דמשנה
בהו : איכו אפקיד כיתנא בי רוגי' אול שבאי שמטיה מיניה
לסוף הוכר הנגב : אתא לקמיה דרב נחמן חייבי' לימא
פליגא דרב הונא בר אבין דאמר נגנב' באונס ואה"כ הוכר
הנגב אם שומר חנם הוא רצה נשבע רצת עושה עמו דין ואם
שומר שכר הוא עושה עמו דין ואינו נשבע אמר רבא התם
גברי דפלמיס' הוה דאי רמא קלא הוה אתו אינשי מצילו ליה :
מהני' זאב א' אינו אונס ב' זאבים אונס ר' יהודה אומר
בשעת משלחת זאבים אף זאב אחד אונס : שני כלבים אינן
אונס ידוע הבבלי אמר משום ר"מ מדרח אחת אינן אונס
משני רוחות אונס : הלכטיס חרי זה אונס הארי והדוב
והנמר והכרדלס והנחש חרי אלו אונסין : אימתי בזמן
שבאו נואיליהן : אבל אם תולידן למקום גרודי חיות וליסטין

ואכיל מהלכות מדינה דחילו במסמר במוחבר ליכא לחוקקין
דבא חסילו עושה מעשה ממש קמנו סיפח דלח חסיל כלל
בשעה שאינה גמר מלאכה זכ"ס מסמר : ודימיקן שלטס דשוכר
כנוסא שכר דמי : חיותא בהמות : שרונ כוחלקס : האי נטר
כדנטרי אינשי זכויו חונס : אגמלא דכרס נטר של כרס : כבר
אחותך כלו' בנן עמד וחומתך : שבאי סס הנגב ולסטין
מזויין קיס : חייביס לטלס קוחיל וסוכר הנגב ולא יסטין
כלום עליו לטרוח אחר הנגב להזיחו חידו : עושה עמו דין
פרעון וזיינו פליג' דהא רוביא ש"ח כוס וחייביס רב נחמן
לס'ומי : דפולמוסי חכסי הסלטון היו שס חלל ביתו
כסנגבס מומז : מתני' בשעת משלחת זאבים שחייב
רעה מקולחת בגזירת המקום קופסת הוא על אדם חסוי
א' : הלפטוס גרסי' פי' חסילו ליסטוס אחד :

השוכר פרק ז בנא מציעא קנה

אין אלו אונסין : גמ' ת"ר רועה שהיה רועה והניח עדרו
 ובא לעיר ובא זאב וטרף ארי ודרס אין אומדין אלו היה שם
 היה מציל אלא אומדין אותו אם היה יכול להציל חייב ואם
 לאו פטור : אמר רב יהודה אמר רב רועה שהיה לו לקדם
 ברועים ובמקלות ולא קידם חייב לא שנא שומר חנם ולא
 שנא ש"ש אלא ששומר חנם כהנא ושומר שכר בשכר ועד
 כמה עד כדי דמיהן והיכן מצוינו שומר שכר שחייב באונסין
 דהדר שקיל דמיהן מב"ה ונפקה מינה לטירחא יתירא א"ג
 לכושרא דחיות : הליסטא' תרי זה אונס אמאי ליקום גברא
 עלפי גברא אמר רב יהוד' אמר רב בליסטין מזויין ואפי' רועה
 מזויין פטור דהאי מצי מסר נפשיה והאי לא מצי מסר נפשיה :
 מתני' מתה כדרכ' ה"ז אונס סינפא ומתה אינו אונס :
 עלתה לראשי צוקין ונפלרה הרי זה אונס : העלה לראשי
 צוקין ונפלה אינו אונס : מתנה ש"ח להיות פטור משבועה
 והשואל להיות פטור מלשלם נושא שכר והשוכר להיות פטור
 משבועה ומלשלם : גמ' עלתה לראשי צוקין ונפלה ה"ז
 אונס : והוא שתקפתו ועלתה תקפתו ונפלה : מתני'
 כל

גמ' ארי ודרס ארי דרכו לדרו' כבהמה במקום שמואלה ודרך
 זאב לטורפה חיה ולהילוכה במקום שכוא בטוח סס והורג :
 א"ש ש"ח יש לו לקדם בחנם ולא לשכור חנסיס וש"ס חייב
 לשכיר עד כדי דמיהן של בהמות : והיכן מוכנו ש"ס שחייב
 באונסין דרמי' עליה לשכור עד כדי דמיהן : לטירחא יתירא
 סלח ונטרף לחזור אחר הבהמות לקנות : לכשורא דחיותא
 כוסר הבהמות שמכיר כסן כבר ולמודת בביתו : האי מסר
 נפשיה הליסטא' ע"מ כן בח ליהרג או להרוג או ליטול ממון
 חבל ברועה אין לו למסור נפשו על כן : מתני' סינפא
 עונה חזקה ברעב או שהעמידה בקין בחמה ובחורף בצינה :
 עלתה בגמר' מסרס : צוקין הרים חדים וגבוהים : מתנה ש"ח
 להיות פטור משבועה ולא הוה מתנה על מה שכתוב בתורה
 חפ"ל' מאיר דאמר דאסי' בדבר שבממון תנאו בטל דהאי
 לחו מתנה על מה שכתוב בתורה הוה לא שאומר לו אי אפשי
 להיות שומר שלך אי בכך ושומר לא נחית לסמורס עד דמסיד
 לבהמה והאי כו' מסיד כבר פי' ע"מ שאין לו עליו שבועה ולא
 שיעבד נפשיה לירד בתורת שומדין לא למקמת ולמה שירד
 ירד וכי אמר ר"מ תנאו בטל במקדש את באסה ע"מ שאין לך
 עליו שאר נסות ועונה דמכו אמר לה הרי את מקודשת לי
 מקדסה לה וכי אמר לה ע"מ שאין לך עליו מתנה על שכתוב
 בתורה דאין חסות לחכאין וכי תפוס קידושין לגמרי תפוס
 וכו'

השוכר פרק ז בנא מציעא

כל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל כל תנאי שמעשה מתחלתו תנאו בטל : וכל שאפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחלתו תנאו קיים : גמ' תנא מתנה שומר חנם להיות כשואל : אמר שמואל בשקנו מידו ורבי יוחנן אמר אפילו תימא שלא קנו מידו בהיא הנאה דקא נפיק עליה קול דאיניש מהימנא הוה גמר ומשעביר נפשירה וכן הילכתא : וכל שאיפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחלתו תנאו קיים ה"א איפשר לו לקיימן בסופו והתנה עליו מתחלתו תנאו בטל אמר רב טבלא אמר רב זו דברי ר' יהודה בן תימא אבל חכ"א אע"פ שאי אפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחלתו תנאו קיים : דתניא ה"ז גטיך ע"מ שתעלה לרקיע ע"מ שתרדי לתהום ע"מ שתבלע קנה בן מאה ע"מ שתעברי הים הגדול ברגליך נתקיים התנאי ה"ז גט לא נתקיים אין זה גט ר' יהודה בן תימא אומר כוזה גט כלל א"ר יהודה בן תימא כל שאי אפשר לקיימו בסופו והתנו עליו מתחלתו אינו אלא כמפליגה בדברים וכשר אמר רב גחמן אמר רב הלכה כרבי יהודה בן תימא :

סליק פירקא

זהו מתנה על מה שכתוב בתורה : גמ' והוא שתקפתו על כרחו ועלתה דאל"כ לא היו חונם : מתמי' תנאו בטל זה מתנה קיים חסולו לא קיים בעל התנאי את התנאי : שמעשה מתחלתו כלו שהקדים מעשה שעליו לעשות לתנאו ששאל ממנו כגון שרי מעשה זה שלך אם תעשה לי דבר פלו דלח דמי לתנאי בני נד ובני רחובן דכתוב אם יעברו ונתתם בייכו תנאי ששאל ממנו קודם למעשה שעליו לעשות : תנאו קיים אם תנאו קודם למעשה הוא ואם אי אפשר לקיימו תנאו בטל והקעסה קיים : כמפליגה כמרחיק אותה בדברים שאין בלבו לשום תנאו לא להקניטה בעלמא מרחקה ודוחה אותה בדברים :

בדרן עלך הסוכר את הפועלים

השואל

את הפרה ושאל בעלה עמה השוכר את הפרה ושכר בעלה עמה שאל את הבעלים או שבין

השואל

כל היכא דכוון בעלים עמו במלאכתו בין בשחולס גופו בין אם הוא נשכר חבלו קרינן ביה אם בעליו

השואל פרק ח בנא מציעא קנו

ואח"כ שאל את הפרה ומתה פטור שנאמר אם בעליו עמו
 לומר אבל שאל את הפרה ואח"כ שאל את הבעלים או שברך
 ומתה חייב שנ' בעליו אין עמו וגו' : גמ' איתמר פשיעה
 בבעלים פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר חייב וחד אמר
 פטור : וק"ל כל היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה כרברי
 המיקל : ת"ר ממשמע שנ' אם בעליו עמו לא ישלם אינו
 יודע שבעליו אין עמו שלם ישלם אלא לומר לך הירא עמו
 בשעת שאלה אינו צריך להיזקק עמו בשעת שכורה ומתה
 היה עמו בשעת שכורה ומתה צריך להיות עמו בשעת שאלה :
 ותניא אירך ממשמע שנאמר בעליו אין עמו שלם ישלם אינו
 יודע שאם בעליו עמו לא ישלם אלא לומר לך כיון שיצאת
 מרשות המשאיל שעה אחת בבעלים ומתה פטור וכן הילכת' :
 ושאל חייב במזונותיה של שאלה כל ימי שאלתה : שאל
 מן השותפין ונשאל לו אחד מהן : השותפין ששאלו ונשאל
 לאחר מהן איבעיא לן אי הויא שאלה בבעלים או לא ולא
 איפשיט : שאל מן האשה ונשאל לו בעלה אשה ששאלה
 ונשאל

בעליו עמו לא ישלם : חייב דאע"ג דהוה בעליו עמו בשעת
 חובס כיון דלא הוה עמו במלכתו בשעת שאלה לא קרינן ביה
 בעליו עמו וטעמא מס' בגמ' : גמ' פשיעה בבעלים כלומ'
 שכוו בעליו עמו במלכתו ופטור אחד מן הסומרין פטור
 וטעמא ילוף בתלמוד' מקראי : אינו יודע כו' ומה ת"ל בעליו
 אין עמו שלם ישלם : (אח לומר לך הוה עמו בשעת שאלה
 כו' ודכו חסמעונין קרא בעליו אין עמו בשעת שאילת אעפ"י
 שהיה עמו בשעת שכורה חייב ובגמ' מפר' לה מהיכא משמע
 ליה בכי דדווקא חסאלה קפיד קרא : ותניא אירך הוה הוה
 אח מר דריש דהאי משמעותא ומר דריש דהאי משמעותא ולא
 גבי דדדי תניח :) כיון שיכאח מרשות המשאיל שעה אחת
 בבעלים כלומ' כשהיו בעלים עמו במלכתו בשעת שאילת אעפ"י
 שכל היו עמו בשעת שכורה ומתה פטור : שא משותפין מרה
 שהיה של שניסין ונשאל לו במלכתו אחד מן השותפין מהו מי
 הוה שאלה בבעלים מי אמרינן כולו בעליו בעינן והא ליכא או
 דילמא מההיא פלגא דודיה מיהא מופטר : שותפין ששאלו
 לתרום כו' קרקע של שותפות : ונשאל בבעלים לאח' מהן
 למלכתו שהיה של שותפות מהו מי אמרינן כוליה שוה בעינן
 שיהוה הבעל נשאל לכל שוה פרתו וליכא או דילמא כההיא פלגא
 דשוליה מיהא מופטר : שא מן האשה מרה של נכסי מלוג :
 ונשאל לו בעל למלכתו : אשה ששאלה לתרום קרקע מלוג
 ונשאל

השואל פרק ה בנא מציעא

ונשאל לבעלה פלוגתא דר' יוחנן ור"ש בן לקיש לר' יוחנן
דסבר קנין פירות כקנין הגוף דמי הויא שאלה בבעלים :
ור"ש בן לקיש דסבר קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי לא
הוה שאלה בבעלים וק"ל בהא ברשב"ל : א"ל רבינא לרב
אשי האומר לשלוהו צא והשאל עם פרתו מהו מי אמרי'
בעליו ממש אמר רחמנא והא ליכא או דילמא שלוחו של ארם
כמותו : ופשוט רב אחא ברביה דרב אדא דפלוגתא דר' יאשיה
ור' יוחנן היא דתני' האומר לאפטרופוס כל גדרים שתהיה
אשתי נודרת מכאן ועד שאבא ממקום פלו' הפר לה והפר לה
יכול יהו מופרים ת"ל אישה יקימנו ואשה יפירונו דברי ר'
יאשיה ר' יובתן אומר מצינו בכ"מ ששלוחו של ארם כמותו
ולא איפסיק בה' הילכתא בהדיא אלא מדחזינן לרב עילויש
דבעא מיניה דרב' האומר לעבדו צא והשאל עם פרתו מהו
וא"ל מיסתברא יד עבד כיד רבו דמיא והויא לה שלה בבעלי'
מכלל דאחר דלאו ידו כידו דמיא לא הויא שאלה בבעלים
והוא הדין גמ' לענין גדרים אינו מופרים : בעי רמי בר
חמא בעל בנכסי אשתו שואל הוי או שוכר הוי : אמר רבא
לפום חורפא שבשחא מאי קא מיבעיא ליה אי שואל הוי
שאלה בבעלים היא ואי שוכר הוי שכירות בבעלים היא :
בי קא מיבעי' ליה לרמי בר חמא כגון דאמר' איהי פרה מעלמ'
והדר נסכה : ואלויבא דרבנן דאמרי' שואל משלם לשוכר לא
תבעי לך דודאי שאלה בבעלים היא כי תבעי לך אליבא דר'
יוסי

ונשאלו הבעלים לבעל למלאכת עבמו : תניין קירות שכבעל
אוכל פירות מלוג כקניין הגוף דמי וס"ל בעלים שואל ונשאל
כאילו קרקע ופרה שלו : סא והסא נשילוי : לאפטרופוס
סהיה הוה הולך למדינת סיס ומיכא אפטרופ' על נכסיו לזון
אשתו ונכיו : שואל הוי קא ס"ד להתחייב באונסי בהמת נכסו
מלוג סלי כשכוח עוסק בהן מלאכתו קא מבעיא ליה ולקד
פריך מאי קא מבעיא ליה דממ"כ פטור דחי שואל הוי שחלם
בבעלים הוה סהיא עמו מדיר במלאכתו והוה נשאל לו תחילת
משנשאה וחי שוכר הוי שכירות בבעלים הוה : ואלויבא דרבנן
דפליגי בהמסקיד גבי הסוכר פרה מחבירו והסאיל' לאחר
זמתה דתסברי רבנן נשבע שוכר שמתה כדרכה ופטור וכו'
משלם לסוכר כיון דאליבא דרבנן דינא דשואל בהדי דמסחי'
הוה ולא חבל בעלים הראשונים לא תיבעי לך אליבויבו דאמי'
הוי כשואל כיון דלקידה בעי סלוגי פטור דודחי סאיל' בבעלי'
הוה : (כי תיבעי לך אליבא דר' יוסי כו' כיון דתסלומין לנכסיו
הראשונים והשתא לא בבעלים הוה מאי שואל הוי מומנה ושואל
חייב

השואל פרק ח בבא מציעא קנז

יוסי דאמר תחזור פרה לבעלים הראשונים דכמאן דשאל
מיניהו דמי מאי שואל הוי וכמאן דשאל ממנה שלא בבעלים
דמי ומשלם : או דילמא שוכר הוי ושוכר פטור במתה מדרכה
ולא משלם : אמר רבא בעי לא שואל הוי ולא שוכר הוי לא
לוקח הוי : מדרבי יוסי בר חנינא דא"ר יוסי בר חנינא
באושא התקינן האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעל ומתה
הבעל מוציא מיד הלוקחות : איבעיא להו כהש בשר מחמת
מלאכה מהו : א"ל ההוא מדרבנן ורב הלוקח בריה דרב אויא
שטיה מכלל דכי מתה מחמת מלאכה חייב נימא ליה לא
לאוקמי' בכילתא שאילתא : אלא אמר רבא לא מיבעיא כהש
מחמת מלאכה דפטור אלא אפי' מתה מחמת מלאכה פטור
דא"ל לאו לאוקמי' בכילתא שאילתא : ההוא גברא דשאל
גרנא מחבריה ואיתב' אתא לקמיה דרב' א"ל זיל אייתי סהדי
דלא פשעת ביה ופטירת : ואי ליכא סהדי מאי תא שמע
דהוא גברא דשאל גרנא לחבריה ואיתבר אתא לקמיה דרב
א"ל זיל שלים גרנא מעליה : אמרי ליה רב כהנא ורב אסי
רב דינא הכי : והילכתא כרב כהנא ורב אסי דמהדר ליה
חבריה ושמיין ליה כמה הוה שוי מעיקרא וכמה שוי השתא
(מי' נסעת סבירכ עיין בתו') וממלי ליה דמי מיניה : ההוא
גברא דשאל דוולא מחבריה ואיכזע אתא לקמיה דרב פפא
א"ל אייתי סהדי דלא שנית ביה ותיפטר כדון השואל ארז
הפרה : ואי לא משכח סהדי זיל משתבע דלא שני ומיפטר
כדון השואל את הפרה כר טעין רמתה מחמת מלאכה : אמר
רבא האי מאן דבעי גישאול מידי מחבריה וניפטר נימא ליה
אשקיאן מיא דהוי שאלה בבעלים : ואי פקח הוא נימא ליה
משוך כרישא וחדר אישתי : אמר רבא מקרי דרקי ושתי

ושכחא

חייב באונסין ומשלם לבעלים או שוכר הוי ופטור מאונסין
זמני סבירותיה סהדי תיקנו לה חכמים פרוקנס תחת פירות
חס נסבות : א"ל לוקח הוי ופטור : ומתה ובעל יורש חסותו
דבר תורב : הנעל מוכיח מיד כלקוחת חלמא חין לה רשות
לכוח הוי לוקח ראסון : בכילתא בכילה : דשחיל גרנא
לחכמים ואיתבר בפסיעה : דינח הכי שישלם לו גרנא עסוי
ומתוקן דהח תקן גבי כיוקין שנעלו' מטפלין זו בכילה
שאסמין לו בהמתו סמת' ע"ז זה שזיקה לו ונליה מוסיף
דמי' ומשלם ה' כ' יחזור לו בשכרים ועליון יוסיף דמיה וזה
ע"ז יצרה ויקב' לו גרנא : דלא סני' ותיפטר דה"ל מתס
מהמת מלאכה : שתלא נוטע כרמים למחסה : אונסא מקיז
ד' : ספר מתח מספר חכמי סעור בתסמורת : כשאלם

השואל פרק ה בנא מציעא

וטבחא ואומנא וספר מתא כולן בעידן עכירתהו כשאלך
בכעלים הוא : מרי בר הנניה אגרי כודניתא לכי הוזאי נפק
לדלויי טועניה בהריהו פשעי בה ומתה אתא לקמיה דרב
חייבינהו : אמרי ליה רבנן לרבא פשיעה בכעלים הוה
איכסיף לסוף איגלאי מילתא דלמיסר טועניה הוא דנפקי
ואיכא דאמרי לאו מיפשע פשעי בה אלא איגנוכי איגנוכי
ומתה כדרכה כי ננב אתא לקמיה דרבה חייבינהו אמרי ליה
רבנן לרבא גניבה בכעלים היא איכסיף : לסוף איגלאי
מילתא דלמיסר טועניה הוא דנפק : ההוא גברא דשא שונרא
בחברוי חברוי עלי עכברוי וקטלוה יתיב רב אשי וקא מיבעי
כה"ג מאי א"ל רב מדרכי לרב אשי הכי אמר אבימי מהגרונא
משמי דרבא גברא דנשי קטלוהו לירת דינא ולית דייגא
איכא דאמרי אכל עכברים טובא איחבל ומית יתיב רב אשי
וקא מעיין בה כה"ג מאי א"ל רב מדרכי לרב אשי הכי אמר
אבימי מהגרונא משמי דרב' גברא דנשי קטלי לית דייגא
ולית דייגא : מתני' השואל את הפרה שאלה חצי היום
ושכרה חצי יום : שאלה היום ושכרה למחר שאל אחרי
ושכר אחת ומתה : המשאיל אומר שאולה מתה ביום שהיתה
שאולה מתה בשעת שהיתה שאולה מתה והלה אומר איני
יודע חייב : השוכר אומר שכורה מתה והלה אומר איני יודע פסור
מתה בשעת שהיתה שכורה מתה והלה אומר איני יודע פסור
זה אומר שאולה וזה אומר שכורה ישבע השוכר ששכורה
מתה : זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו :

בבעלים דמי אס משחים זה במלאכתו שאל הימנו בכמה
באותה שעה ומתה פסור : כודכיתא פרידה : בבעלים שפיר
נוסייעו בשעת שאולה : דלמיסר טעונה לראו' שלח יודע
במשאב : (ומתה כדרכ' כי ננב זא"ה חייבינהו דלוי נמו שבקי
מלאך המו' כי ננב הוה קיימא כדאמרו' בפרק המסקיד הילכא
משנגבה חייב בתשלומין : גניבה בבעלים גניבה זו שאלת
מחייבו בבעלים היא בשעת שכירות כשכנסה לרשותו ומתה
היה עמו בשעת שאולה אין כריך (לכיות עמו בשעת שכורה
ומתה) ככ"ג מאי מו הוה כמתה מחמת מלאכה חז לא : דלוי
קטלוה שבצל בעיכו' הרב' עד שמת : לית דינא דלא הוה
ליסול בידה : איחבל כתחמס : המשאיל אומר שאולה מתה
אסא אחת ושכר אחת קחי : ביום שהית' שאולה מתה אשאל
ושכרה למחר קחי : בשעה שהית' שאולה מתה קחי אשאל
היום ושכר חמי היום : חייב לשלם דכרי וסמא כרי עדיף : ושכר
השוכר מס' בגמ' יחלוקו קסבר תמונ' המוטל בספק חולקין

השואל פרק ח בבא מציעא קנח

גמ' שמערת מינה מנה לי בדרך והלה אומר איני יודע
 חייב : כדאמר רב נחמן בשיש עסק שבועה ביניהן הכא נמי
 בשיש עסק שבועה ביניהן : היכי דמי עסק שבועה כדרב'
 דאמר רבא מנה לי בדרך והלה אומר איך לך בירי אלא חמשי'
 זו והשאר איני יודע מתוך שאינו יכול לישבע משלם :
 ומשכחת ליה רישא בתרתי וסיפא בתלת : רישא בתרתי
 דא"ל שתי פרות מסרתי לך פלגיה דיומא בשאיל' ופלגיה
 דיומא בשכירות אי נמי חד יומא בשאלה וחד יומא בשכירו'
 ומתו תרווייהו בעידן שאלה א"ל שוכר איך חרא בעידן שאלה
 מתה ואיך לא ידענא אי בעידן שאלה מתה אי בעידן שכירו'
 מתה דמתוך שאינו יכול לישבע משלם : סיפא בתלת דא"ל
 שלש פרות מסרתי לך תרתי בשאלה וחרא בשכירות ומתו
 הני תרתי דשאלה וא"ל שואל איך : חרא דשאלה מתה ואיך
 לא ידענא אי דשאלה מתה והך דקיימא דשכירות היא או
 דשכירות מתה והך דקיימא דשאלה היא דמתוך שאינו יכול
 לישבע משלם : גרסינן כפ' הגוזל ומאכיל אמר רבא הניח
 להן אביהן פרה שאולה משתמשין בה כל ימי שאלתה : מתה
 איך חייבין כאונסיה : כסבורין של אביהן הן טבחות ואכלות
 משלמין דמי בשר כוזר : הניח להן אחריות נכסים חייבין
 לשלם : ובפרק אלו נערות איתיה : זה אומר שאולה וזה
 אומר שכורה וכו' אמאי מה שמענו לא הורה לו ומה שהודיה
 לו

גמ' שיש עסק שבועה ביניהן שכתחייב לו שבועה בטענתו
 יכול אינו יכול לישבע דכא אינו יודע קאמר : חלה חמשים
 דכ"ל מודה מקלת ומחייב שבועה על השאר ואינו יכול לישבע
 דאמר אינו יודע : משכחת לה עסק שבועה דמתני' : רישא
 בסתי פרות וסיפא בתלת : רישא דאתו לדין על ביום או על
 כספה מיירי שתבעו על סתי פרות סתמו בעת שהיו שאלות
 חלה וסלה מודה באחת שהיא מחוייב לו דמיה וביא המביאתו
 לכתחייב שבועה על הסנייה שטוען אינו יודע אם חייב אם
 לאו ומתוך שאינו יכול לישבע משלם ולהכי נקט ומתו תרנווייהו
 דמי בדקיימא חדא וא"ל ביאך סקלא וחדא אינו יודע אם
 בשעת שאלות אם בשעת שכירות מתה ה"ל הסיא דקא מודה
 פלה בילך ואיכא למ"ד דבילך פטור משבועה : סיפא דקתני
 עסק אחת ושכר אחת ואינו יודע איזה מכן מתה משכחת לה
 עסק שבועה כשהיו מתחלה ג' ומתו שנים ומודה באחת
 משאלה היתה חייב חלמיה וכיון מחייבתו שבועה על
 הסנייה : דמי בשר כוזל כולל פחות משווי אדם היו יודעים
 דלאו דידעו כוא לא היו טוחטין ואוכלין : הניח להן חייבין

השואל פרק ח בבא מציעא

לו לא טענו אמר עולא על ידי גילגול שבועה דא"ל אישתבע
 לי מיהת דמתה כדרכה ומיגו דמישתבע דכדריכ' מישתבע
 דשכור' מתה: זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקנו
 הא מני סומכוס היא דאמר ממון המוטל בספק חולקים : אבל
 חב"א המוציא מחבירו עליו הראיה : מתני' השואל את חפרה
 ושלחה לו ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו של משאיל או ביד
 בנו או ביד עבדו או ביד שלוחו של שואל ומתה פטור ואם
 אמר לו השואל שלחה לי ביד כנך ביד עבדך ביד שלוחך או
 ביד בני או ביד עבדו או ביד שלוחי או שאמר לו המשאיל
 הריני משלחה לך ביד כנך ביד עבדך ביד שלוחך או ביד
 בני או ביד עבדו או ביד שלוחי וא' שואל שלח ושלחה
 ומתה חייב וכן בשעת שמחזירה : גמ' ביד עבדו חייב יד
 עבד ביד רבו דמיא וכאלו עדיין לא יצאת מרשות המשאיל
 דמיא : אמר שמואל בעבד עבדו דלא קני ליה גופיה : וכן
 הילכתא : וכן בשעת שמחזירה אמר רב שפא אמר רב חכמא
 לא

אחריות נכסיו פי' קרקעות חייבין לשלם והתם פליגי אי
 ארישא קאי אי אסיפא קאי ולומר דכיוכא דהניח להן קרקעות
 חייבין לשלם הכל : ואמרו מה סטענו לו לא הודה לו דאש"ב
 דלוקימנא בכופר ומודה ה' מ' למ' ד מנב' לי בידך והלכ' חומר
 איני יודע פטור אבל למ' ד חייב הוי מתני' כדקתני ואמרו
 ישבע חין כחן הודאה במהכת : אישתבע לו מיהת דכדריכ'
 מתה דאפילו אם הוא כדכריך סשכורה מתה יש עליך ליטעב
 שכוח כדכריך סמתה כדרכה : מתני' ושלחה לו ביד בנו
 המשאיל שלחה לו לשואל ביד בנו של משאיל הו' ביד בנו או ביד
 שלוחו של שואל : פטור אם מתה בדרך פליגו בה רבא ורב
 חסדא בהגוזל המח' רב חסדא מתרין לה להאי שלוחו דשואל
 דמתני' בשכירו ולקוטו סדר' נבוקו אבל חין עדים שהוא שלוחו
 של שואל הו' חייב השואל באונסין משכננס' לו ורבא אמר
 דאפילו עשאו סליח בעדים לחו שלוח הוא להכהיוב פי'
 באונסין דה"ק ליה איכוס מהימנא הוא אי בעית לסדורו בידו
 סדר' : וכן בשעת שמחזירה אם שלח השואל ביד בנו ועבדו
 או שלוחו או ביד בנו ועבדו ושלוחו של משאיל לא יכת
 נרשותו של שואל עד שקנא ליד המשאיל ואם מתה בדרך חייב
 אמר לו המשאיל שלחה לי או שאומר לו השואל הריני משלחה
 בו' וא"ל המשאיל שלח ושלחה ומתה פטור : גמ' (ביד
 עבדו חייב בתמיה קתני א"ל השואל שלחה לי ביד עבדך ושלחה
 לו חייב השואל באונסיה בדרך וכו' לא יכת מרשות משאיל
 ביד עבד ביד רבו דמיא וכו' הוא כחוקו כוליכס' לו הו' :)
 בן זו

השואל פרק ה בבא מציעא קנט

לא שנו אלא שמחזירה בתוך ימי שאלתה : אבל לאחרי ימי שאלתה פטור : איבעיא להו פטור משואל וחייב כשומר שכר או דילמא שומר שכר נמי לא הוי : אמר אמימר מסתברא פטור משואל וחייב כשומר שכר הואיל ונהנה מהנה : הניא כותיה דאמימר הלוקח כלים מבית האומן לשגרן לבית המיו ואמר לו אם מקבלין אותן ממני אני נותן לך דמיהן ואם לאו אני נותן לך לפי טובת הנארה שבהן ונאנסו בהליכיה חייב ובחזירה פטור מפני שהוא בנושא שכר : גרס' בנדרים אמר שמואל הלוקח כלי מן האומן לבקרו ונאנס בידו חייב והני מילי דקיצו דמיה ואסיקנא בובינא חריפא אבל בזבינא דרמי על אפיה לא דהנאת מוכר היא : ההוא גברא דעל לבי שבחא אנבה אטמי' בישראל אתא ערשא מרטיה מיניה אתא לקמיה דרב יימר חייביה לשלומי : והני מילי דקיצו דמיה והוא דקא בעו לכולה : ההוא גברא דזכין ליה חמרא לחבריה וא"ל קא ממטינא ליה לדוכתא פלניא אי מזרבנא מוטב ואי לא מהרדנא ליה ניהלך לא מזרבנא בהדי דקא הדר ואתי איתניס אתא לקמיה דרב נהמן חייביה : איתיביה רבא לרב נהמן נאנסו בהליכ' חייב ובחזירה פטור מפני שהוא בנושא שכר אמר ליה חזרה דהאי הולכה היא אלו משכח לזבונא מי לא מזכין לה : אמר רב הונא השואל קרדוס ביקע בו קנאו ולא מצי משאיל הדר ביה : ופליגא דרכי אלעזר דאמר רבי אלעזר בדרך שתיקנו משיכה בלקוחות כך תיקנו משיכה בשומרון

שואל ונסכה השואל כל הנאה שלו : מהנה להיות שומר שכר עד שיחזירנו לו : לפי טובת הנאה שמחזיקין לו סרסיתו לשלוח : כשליכס חייב שקנאו אם יתרה כהן ביו מקח קיים וכך ברשותו ובחזירתו לא רכו כהן פטור מחונסין ומדקתנו מפני שהוה כנושא שכר משמע לחייב בגניבה ואבידה ואע"ג שנותן לו לפי טובת הנאה שלו מ"מ כואיל וסנחס דהו בעו סעבכ לעבמו מהכח להיות ש"ס עד שיחזירנה : לבקרו לבקרו אם הוא שלם ונאנס בידו קודם שהחזירו חייב וכדמסי' דקיימי דמיס דמיו קצובין : בזבינא חריפא וסמכא דעתיה לקנותיו כיון דמיו קצובין ומדאגבסן לקנותו מתחייב בחזרתו וקו לה נושטר עד שיחזירנו לבעלים : אגבה אטמא ירך של דסר לקנותו והגבוי לראותו אם סמינס : וכוז דקנעי לט כבולס שרטה לקנות כולס מה שרטה לקנות חייב : (בקע בו קנאו עד סוכלו ימי שאלתו) : לך בקע בו לח קנאו דקסברי בו מטי נסחילי דדר גיה אע"ג שסבר נסך בימנו פליגא דר"ח :

השואל פרק ח כבא מציעא

בשומריין וכשם שהקרקע נקנה בכסף ובשטר ובחזקה כך
 שכירות קרקע נקנה בכסף ובשטר ובחזקה : אמר שמואל
 האי מאן דגזל חביצא דתמרי ואית ביה חמשיין תמרי : אי
 מזדבן אנב הדרי מזבן בחמשיין נכי חרא : וחרא חדא לחודיה
 מזדבן בחמשיין להדיוט משלם חמשיין פריטי נכי חרא להקדש
 משלם חמשיין וחומשיהו : להדיוט משלם חמשיין פריטי נכי
 חרא וכן במזיק ולא לימא ליה אנא חרא חרא הוה מזבינא
 ליה : מאי טעמא שמיין בית סאה באותה שדה תנן פירוש
 שמיין כמה שויא כולה בכלל השדה וכן הילכתא : אמר רב
 הני שקולאי דתברי חביתא דחמרא לחנוגאה ביומא דשוקא
 מזדבנא בחמשה בשאר יומי מזדבנא בארבעה : אהדרי ליה
 ביומא דשוקא נהדרו ליה חביתא דחמרא : בשאר יומי
 נהדרה ליה חמשה : ולא אמרן אלא דלא הוה ליה חמרא
 לזבוגיה אבל הוה ליה חמרא לזבוגי איבעי ליה לזבוגי :

ומנכי

שכירות קרקע הסקיר לו ביתו משנתן לו כסף או כתב לו
 בשטר ביתי מושכר לך ומסר לו את השטר אי שהחזיק הסוכר
 אין אחד מהן יכול לחזור בו: חביצא דתמרי תמרים המדוכקים
 יחד קרי חביצא : אנב הדרי מזדבנן חמשיין נכי חרא הלוקח
 יחד אינו נותן בהן אלא מ"ט פרוטות כדי שיחזור וימכור אחת
 אחת ויטכר פרוטה : להדיוט אם משל הדיוט היא משלם לו
 כמו שהן כמכרין ביחד ואין מדקדקין להחמיר עליו כדקאמר
 טעמא לקמן שמיין בית סאה וכו' : (וכן במזיק הקדש דינו
 כהדיוט ולא משלם חומש דכתיב איש כי יאכל קדש פרט
 למזיק :) שמיין בית סאה באותה שדה תנן גבי כוזקין דשן כי
 יעבר איש שדה או כרם וגומר תנן כיכר משלמת מה שהזיקה
 שמיין בית סאה באותה שדה כמה היתה יפה וכמה היא יפה ואין
 מדקדקין להיות שמיין האכילה לבדה מה היתה שוכ הערונה
 זו שנאכלה אלא מה נחסר בית סאה מדמיה אם היה בח
 למכור הקרקע עם זריעתה חסרו דמיו בשביל אכילת ערונה
 זו דהיינו קולא גביה דהבא לקנות קרקע לא יניחנו בכך
 בדבר מועט יתפטר ובפחות דמיס ומקרא יליף לה בכ"ק :

שקולחי כושאי קשאוי : אהדרנא ליה ביומא דשוקא קודם שיניע
 יום הסוק שיכול למכרה ביום הסוק שיניע ראשון : נהדרו
 ליה ה' דאמר להו אי הוה גבאי ביומא דשוקא ה' הוה סוס :
 ולא אמרן דמהדרא ליה ה' אלא דלית לחנוואה חמרא לזבוגי
 דהשתא ודאי אי אהדרה כיבליה הוה מזבן ליה אבל ה' חמרא
 חמרא לזבוגי ולא זבין גלי דעתי דלא הוה מזבין ליה ולא
 משלמי אלא חבית דחמרא : ומנכה להו וכי מסדרו ליה כתיב

השוואל פרק ח בבא מציעא קס

ומנבי לחו אנר טרחיה ודמי ברזנייתא : מתני' המהליף
 פרה בחמו' וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זרה אומר ער
 שלא מכרתי ילדה וזה אומר משלקחתי ילדה יחלוקו : היו
 לו ב' עבדים אחד גדול ואחד קטן וכן שתי שדות אחת גדולה
 ואחת קטנה הלוקח אומר גדולה לקחתי והלה או' איני יודע
 זכה בגדולה : המוכר אומר קטן מכרתי והלה אומר איני יודע
 אין לו אלא קטן : זה או' גדול וזה אומר קטן ישבע המוכר
 שהקטן מכר : זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו
 גמ' אמאי יחלוקו ניהוי ברשות' דמאן קיימא וליהוי
 אידך המוציא מחבירו עליו הראיה א"ר חייא בר אבא אמר
 שמואל בפרה העומד באגס ושפחה דקיימא בסימטא :

ונוקמה אחוקה דמרה קמא וליהוי אידך המוציא מחבירו
 עליו הראיה ואוקימנא בסומכוס דאמר מטון המוטל בספק
 מולקין ותני זרה או' שמא עד שלא מכרתי וזה אומר שמא
 משלקחתי : אבל בכרי וברי או בכרי ושמא אע"ג דקיימי'
 באג' ובסימטא מוקמינן לה אחוקה דמרה קמא והוי אידך
 הטע"ה : ותניא נמי כי האי גינא המהליף פרה בחמור וילדה
 וכן המוכר שפחתו וילדה זה או' ברשותי ילדה והלה שותק
 זכה זר' אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו זר'
 אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע מוכר שברשותו ילדה
 דברי

ה' מנכו ליה לחכמי מה' אנר טירחא כפועל בטל כמה הוה
 רובא לישב ולא למכור ויין חבית אחת פרוטה פרוטה וישב
 בטל : ודמי ברזנייתא שנותנין למכרוז בעיר על היון בשווקי'
 וברחובות יש בבית פלו' ויין למכור (ס"א ברזנייתא ברזא כלומ'
 יבואק היון הכמבר ברזא בפרוטות) וי"מ שהיו כריכין לשכור
 חומן לנקב נקב בחביות מפני שהיו של חרס ולמקן ברזא הכך
 דניו מנכו ליה שקרו פטרוכו מכל חלב : מתני' המהליף
 פרה בחמור ובחליפון כיון שמסך ח' מהן נקנין חליפו חבירו
 במסוכתו של זה בכל מקום שהן כדאמרין בזה כל הנעשה
 דמי' באחר כיון שזכה זה בתחייב זה בחליפיו וזכא כיון שמסך
 בעל הפרה את החמור כיקנית הפרה לבעל החמו' חע"פ סלח
 מסך עדיון הפרה וכיון שלח מסך חותה אין ידוע לו אם ילדה
 או לא ילדה וכן המוכר שפחתו דק"ל עבד כנעני נקכה בכסף
 וזכאתן לו מעות כיקנית לו השפחה ואפי' היא בבית בעלים
 ואין ידוע אם עד שלח ילדה נתן הכסף והעובר פלו' או לאח'
 שילדה וכוולד של בעלים : ושבע המוכר מנס' בגמ' : גמ'
 בסימטא קרן זוית הסמוכה לרחבה ומוכרין סס בהמות
 ועבדים : ותני במתני' זה חומר שמא דכשמא קאמר סומכוס

השואל פרק ח בבא מציעא

דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין נשבעין לא על העבדים
ולא על הקרקעות : היו לו שני עבדים אחד גדול ואחד קטן
וכו' : ע"י שישבע המוכר שהקטן מכר : אמאי מה שטענו לא
הורה לו ומה שהורה לו לא טענו : ועוד הילך הוא : ואין
נשבעין על העבדים אמר ר' הושעיה כגון שטענו עבד בכסותו
ושרה בעומריה : ואכתי כסות מה שהורה לו לא טענו ומה
שטענו לא הורה לו אמר רב פפא כדליפי : הילכך מישתבע
על הכסות ועל העמרים דמורה מקצת טענה הוא ומיטע
דמישתבע אכסורת מישבע נמי אעב' כדיתנן נכסין שאין להן
אחריות זנקקין לנכסין שיש להן אחריות לישבע עליהן :
מתני' המוכר זיתיו לעצים ועשו פחות מרביעית לסאה
הרי אלו של בעל הזיתים : עשו רביעית לסאה זה אומר וזה
גדלה וזה אומר ארצי גדלה יחלוקו : שטף הנהר זיתיו
ונתנן לתוך שדה חבירו זה אומר זיתיו גדלו וזה אומר ארצי
גדלה יחלוקו : נמי היכי דמי אי דאמר ליה קוץ לאלתר
אפי' פחות מרביעית נמי לבעל הקרקע : ואי דאמר ליה פל
אימת דבעית קוץ אפילו רביעית נמי לבעל הזיתים : לא
צריכא דא"ל סתמא : פחות מרביעית לא קפדי אינשי :
ארביעית קפדי אינשי : ארש"בל רביעית שאמרו חוץ מן
ההוצאה : שטף הנהר את זיתיו וכו' : אמר רבין אר"ל לא
שנו
דזוקא יחלוקו : ישבע המוכר דכחא מרא קמא והמ"ע כבעדי
(מה שטענו לח כודק לו דלח דמי לטענו ק' והורה לו כ'
דהתם מהכת טענה עכ"מ הורה לו אבל זה מודה לו בעבד
אחר וע"ז שטענו א"ל להד"מ ועוד חפילו אית ליה כמ"ד טענו
חטים והורה לו בסעורים חייב :) הולך הוא זה סמודק טענו
אוכן הוא ליטלו ואיכא למ"ד בפ"ק דהילך פטור ועוד חוץ
נשבעין כו' : כגון שטענו עבד גדול בכסותו וזה מודה לו
בעבד קטן וכסותו דחייב שנועה נאסוס בסות ומסתבע העבד
ע"י גילגול : וסדה גדולה בעומרים : כסות מה שטענו לח
כודק לו ועל כסות אחרת הורה לו ואינה גאוה טענה :
כדליסי סנגד שלס היה ועדיין מחובר זה חומר כסות גדולה
פכרתו כך וזה אומר כסות קטנה : זוקקין שהמטלטלין שאין
להם אחריות זוקקין את הנכסי' שיש להם אחריות פ"ט
עליהן : מתני' המוכר זיתיו לעצים שיקון חותן למרובם
נשהי חותן בקרקע : ועשו זיתים רעים שאין בסאה פחות
דביעית שמן הרי אלו כו' בגמ' מפרש טע"ח : נמי
חוץ מן ההולאה שהוא מוכיח במסיקתו ובע"זרתו
פנעקרו בגוסי' עם הקרקע ססבינותיהן סיבובי' להחיות על

השואל פרק ח בנא טזיעא קסא

שנו שחולקין אלא שנעקרו בנושיחין ובתוך שלש אבל לאחר שלש : הכל לבעל הקרקע : דא"ל אנא אי נטעי לאחר שלש מי לא חדה אכילנא ליה כוליה : ולימא לי' אי ארת נטערת בתוך שלש לא הוה אכלת השתא קא אכלת פלגא בהדאי משום דא"ל אי אנא נטעי בתוך שלש הוה קטיני וזרענ' תהתיחו סלקא וירקא : תנא אם אמר חלה זיתי אני נוטל אין שומעין לו : מאי טעמא א"ר יוחנן משום ישוב א"י :

איתמר היורד לתוך שדה הבירו ונטעה שלא ברשות אמר רב שמין לו וידו על התחתונה ושמאל אמר אומדין כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו ליטע : אמר רב פפא ולא פליגי כאן בשדה העשויה ליטע וכאן בשדה שאינה עשויה ליטע : ההוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה זיל שום ליה לא בעינא זיל שום ליה וידו על התחתונה אמר ליה לא בעינא : לטוף חזירת דקא גדרה וקא מנטר לה אמר ליה גלית אדעתך דניחא לך זיל שום ליה וידו על העליונה : איתמר היורד לתוך חורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשות אמר עיזי ואבני אני נוטל רב נחמן אמר שומעין לו ורב ששת אמר אין שומעין לו מאי הוי עלה אמר רבי יעקב אמר רבי יוחנן בבי' שומעין לו בשדה אין שומעין לו בשדה מ"ט משו' ישוב א"י איכא דאמרי משו' כחשא דארע' : מאי ביניהו איכא ביניהו ח"ל ואי אמר לי' בעל הקרקע ט"ל

ידו דסטורין מן הערלה כדתנן אילין סנעקא והסלע עמו אם יוכל לחיות פטור ואם לאו חייב בערלה : ובתוך שלש שנים שטמן הכהן דהסת' גושן דבעל קותים הוא דקשרי לבו ומוציאן מחיסור ערלה : אבל לאחר שלש שנים שטמן הכהן שאלין נטעין מתחלה בעל הקרקע בלא גוסיכון כבר יכל עבשו מכלל הערלה דהשתא לא מהכי לבו גושו דבעל הזיתים מידו לאחר שלש : הסתא קא חקלת מיד פלגא בדמי : הוב קטינא הוה זתים דקין ולא היה לסן כל זרענא תותייכו סילקא וירקא : סילקא כרוב : נטעה אילנות : ידו על התחתונה שאם השבח יתר על הצינאה יש לו הצינאה ואם הצינאה יתירה על השבח אין לו חלא שבח : העשויה לוטע שופא לאילנות יותר מלזרעים : לא בעינא איני חפץ בכטיעתה שדה לבן ביתה לי : גלית אדעתך דניחא לך ועשית שדה העשויה ליטע וידו על העליונה הוא כשאר סתילי רעיר כמנהג המדינה : צבית היורד לחורבת חבירו ובנאה שלא ברשות : בשדה היורד בשדה חבירו ונטעה שלא ברשות ואומר נטעתי אני נוטל : מסוס כחשא דארעא שכבר הכחישו הנטיעות את השדה שנקו ממנה : איכא בקייהו ח"ל למ"ד מסוס כחשא דארעא

השואל פרק ח בנא מציעא

שול עיצין ואבנים דלא בעינא בנין : הא מילתא ליתא
 בגמרא בהדיא ושדרו ממתיבתא דכי היכי דאמר ליה בעל
 בנין עצי ואבני אני נוטל שומעין לו : הכי נמי אי אמר ליה
 בעל קרקע שול עיצין ואבניך שומעין לו : אבל אי שביק ליה
 בעל בנין ואזיל ליה וחזינן לבעל קרקע בתר הכי דקא נדר
 ומנטר ליה מחייבין ליה בדמי בנין עד גמירא וידו על
 העליונה כי החוא דאתא לקמיה דרב וכו' : והאי טעמא סמי
 עדיף ומסתבר מחהוא טעמא דכתב בספר מקח וממכר : דלא
 יתא אלא ספק ק"ל דספק ממונא חומרא לתובע וקולא לנתבע
 וכ"ש דטעמא דמיסב' הוא : מתני' המשכיר בית לחברו
 בימורת הנשמי' אינו יכול להוציאו מן החג ועד הפסח וכן
 בימות החמה שלשים יום : ובכרכים אחר ימות החמה ואחר
 ימות הגשמים שנים עשר חדש : והחנות אחר כרכים ואחר
 עיירות שנים עשר חדש : רבן שמעון בן גמליאל אומר חנות
 של נחתומין ושל צבעין שלשה שנים : נמ' מאי שנא
 בימות הגשמים דכי אגר איניש ביתא לכולהו ימות הגשמים
 אגר בימות החמה נמי כי אגר איניש ביתא לכולהו ימות
 החמה אגר : אמר רב יהודה להודיעו קתני : והכי קאמר
 המשכיר בית לחברו סתם אינו יכול להוציאו בימות הגשמים
 מן החג ועד הפסח אא"כ הודיעו שלשים יום מעיקרא : תניא
 נמי הכי כשאמרו שלשים יום וכשאמרו י"ב חדש לא אמרו
 אלא

ממונא אפסדיה ואפי' בח"ל נמי אין שומעין לו : מתני'
 אינו יכול להוציאו כו' נמ' מס' לכולהו מתני' : ובכרכין סתם
 מקום השוקים שהכל נמשכים לגור סס וסבתים אין מכוין
 לסכור : ובחנויות סחנות מקיף הקפות למכירין וסוסיין
 מלשלס לו ימים רבים וכשמביחין לו מעותיו באין על פתח
 החנות שהקיפו סס ואם הלך למקום אחר אינן יודעין אנה
 ימלאוהו אין יכול להוציאו כל י"ב חדש : חנות של נחתומין
 מוכרי ככרות : ושל צבעים ג' סנים ובגמרא מפרש מסני
 שהקיסין מרובה לזמן חרוך : נמ' מאי שנא ימות הגשמים
 וכו' קס"ד הוי בימות הגשמים לימי הגשמים קאמר ספירס לו
 הסכר לי בותך לימות הגשמים : בימות החמה נמי לכולהו
 ימות החמה אגר דהא לימות החמה קאמר ליה : להודיעו
 קתני סקך ל' וי"ב דקתני במתני' להודיעו קאמר דהמשכיר
 בית לחברו וכלו ימי השכירות בימות הגשמים אינו יכול
 להוציאו מן החג עד הפסח מטוס דלא שכיחי בתי למיגד אח"כ
 הודיעו בימות החמה ל' יום שלא יכחשו בתוכו כשיכלה זמנו
 ושייכו מטו ובלול כריך להודיעו ל' יום קודם החג ומתיבתא
 שמעין

השואל פרק ה בנא מציעא קסב

אלא להודיעו וכשם שהמשכיר חייב להודיעו כך השוכר חייב להודיעו דאמר ליה אי אודעתן הוה טרחנא ומותיבנא איניש מעליא : אמר רב אסי אם נכנס יום אחר בימות הגשמים מהנך ל' יום אינו יכול להוציאו טן החג ועד הפסח : אמר רב הונא ואם בא לרבות ברמים מרבה : והוא דאייקור בתי אבל לא אייקור בתי לא : פשיטא נפל לי' ביתא א"ל לא עריפת מינאי : זבניה או אורתיה או יהכיה כפתנה א"ל השוכר לא עריפת מגברא דאתית מחמתיה : כלליה לבריה חזינן אי הוה איפשר ליה לאודועיה ולא אודעיה איבעי ליה לאודועיה ואי לא א"ל לא עריפת מינאי : ירושלמי חנו ללינה אין פחות מיום אחד לשכיטה אין פחות משני ימים לנישואין אין פחות משלשים יום : ואם השכירו לזמן ירוע והניע זמנו אפי' בימות הגשמים מוציאו מיד מאי טעמא ירע דזמניה בטכ' או בשכט הוא וכמו שהודיעו דמי : ההוא גברא דובן ארבא דחמרא ולא אשכח דוכתא לאותוביה אמר לה לההיא איתתא איתתא אית לך דוכתא לאוגורי אמרה ליה אי מקדשת לי יהכינא לך דוכתא קדשה יהבה ליה דוכתא ועייליה : אול לביתיה כתב לה גיטא ושדר לה : אולא היא ואגרא אגירי מיניה וביה ואפקתיה ואותבי' בשביל' : אמר רב הונא בר' דרב יהושע כאשר עשה כן יעשה לו : לא מובעיא חצר דלא קיימא לאגרא אלא אפילו חצר דקיימא לאגרא דאמרה ליה לכולי עלמא ניהא לי לאוגורי לדריך לא ניהא לי לאגורי דדמית עלי כי אריא ארבא : רבן

שמעון

שמעון חס כלו לו ומי שכירתו בימות החמה אינו יכול להוציאו עד ל' יום מסהודיעו ואם בא להוציאו בזמנו טריך להודיעו ל' יום קודם הזמן ובכרכוס טריך להודיעו י"ב חדש קודם וכוונתו ואם לא הודיעו לא יבא אלא כותן לו כמסקט הראשון : ואם בא ב' לרבות בדמי הספר מרבה ואפי' לא הודיעו וכדמסי' דדאייקור בתים שהפסידו כיכר חזו כריך לתת לו כמו דאייקור : נפל ליה ביתיה למשכיר : א"ל לסוכר לא עדיפ' מניכא והואיל זמנו זמנו אוחיחו דח"ל הלא אינך בא עליו הלח מחמת סלח קודעתך ועתה אינך מוצא בית לשכור א' חנו לא היה לי להודיעך סלח ידעתו שיכול ביתי וחני מוצא בית לשכור ולא טוב שתדור אתה מנפכים וחני מבחון : זבניה לאחר האי משכיר חזו אורתה חזו יכניה במקנה א"ל הסוכר לזה שקנאב' לח עדיפת מגברא דאתית מיניה מי שמכרה כך כשם שהוא לא היה יכול להוציאו חף אתה חזו כותך יותר ממנו : כלליה לבריה הסיח את גבו וטריך לו לבית חתנות : מיניה וביה מן היון עכמו : כי אריא חרבא גארי חורב :

מתכו'

השואל פרק ה בנא מציעא

שמעון בן גמליאל אומר חנות של נחתומין ושל צבעין שלש
שנים תנא מפני שהקיפן מרובה : מתני' המשכיר בית
לחברו חייב משכיר בדלת ובנגר ובמנעול וכל דבר שמעשה
אומן : אבל דבר שאין מעשה אומן השוכר עושהו : והובל
לבעל הבית : אין לו לשוכר אלא היוצא מן התנור ומן
הכירה בלבד : גמ' ת"ר המשכיר בית לחברו המשכיר חייב
להעמיד לו דלתות לפתוח לו חלונות לחזק לו תקרה לסמוך
לו קורה : שוכר חייב לעשות לו סולם ולעשות לו מעקה
ולעשות מרוב ולהטי' את גגו : בעו מיניה מרב ששת מזוזה
על מי : מזוזה והאמר רב משרשיא מזוזה חוב' הדר היא :
אלא מקום מזוזה על מי אמר להו רב ששת תניתוה כל דבר
שאינ מעשה אומן השוכר עושהו והאי גמ' לאו מעשה אומן
הוא דאיפשר בנוכתא דקניא : ת"ר המשכיר בית לחברו על
השוכר לעשות לו מזוזה : וכשהוא יוצא לא יטלנה בידו
ויצא : ובגוי נוטלה בידו ויצא : ומעשה באחד שנמלה בידו
ויצא וקבר את אשתו ואת בניו : מעשה לסתור אמר רב ששת
ארישא : והובל של בעל הבית : במאי עסקינן איילימא בחצר
דאגיר' ליה לשוכר ותורי דשוכר אמאי של בעל הבית : אלא
בחצר דלא אנירא לשוכר ותורי דמשכיר פשיטא לא צריכא
בחצר דמשכיר ותורי דאתו מעלמא וקיימא בהו : מסייע ליה
לרבי יוסי בר הנינא דאמר חצרו של אדם קונה לו שלא
מדעתו : ושכרפת שבהצר הרי אלו של בעל הבית : אמר רב
אשי זאת אומרת המשכיר את חצרו סתם לא השכיר דפת שבה :

מתני'

מתני' ובגמר שכונלין בו את הלדת ותוחבין אותן בקורת
האיסקופה : הובל של ב' משכיר בגמ' מפ' לה : היוצא מן
בתור אפרו כעסק זבל : גמ' לחזק לו תקרה אם התלוי
הנסרון : לסמוך לו קורה אם נסברה אחת מהן : מרוב כל
גנותיך טחין בטיט ומסופעין מן ארבע כידים וסומכין
נסרים לכותל חבל הגג להרחי' במים מן הכותל וכסכמלא אחד
מהן הדיוט מחזירה : חובת הדר הוא דדרסינן ביתך דרך
ביאתך ליתין ומי נכנס ויוכא בה זה הדר נכנס : מקום מזוזה
העץ שדלת שוקף עליו חף הוא קרוי מזוזה ואם אין הוא
כרוך למקוב בו סדק להסמכה בתוכו : בגזבתא דקניא ותוליה
אותה למס' : חיישא שוכר מישראל הוב דקניא כרישא לא
יטלנה בידו ויכא : ותורי דמשכיר פשיטא כיון דלא חגריה
סתמא תורי דמשכיר הוב בה : לא צריכא בחצר דמשכיר סתם
השכיר את החצר : ותורי דאתי מעלמא וסתם גללים אסקורי
מסקר להו בעלום דקניא לוס חצרו ואמ' קדט הסוכר וכו' בביטן
לא

השוואל פרק ה ב בא מציעא קמג

סתני' המשכיר בית לחברו לשנה ונתעבר' השנה נתעבר'
 לשוכר השכיר לו לחדשים ונתעבר' השנה נתעברה למשכיר:
 ומעשה בציפורי באחד ששכר מרחץ מחברו בשנים עשר
 זהובי' לשנה מדינר זהב לחדש ובא מעשה לפני רשב"ג ולפני
 רבי יוסי ואמרו יחלקו את חדש העיבור : גמ' אמר רב
 אי הואי אנא התם הוה יהיבנא ליה כולו' למשכיר מ"ט סבר
 תפוס לשון אחרון : ושמואל אמר בכא באמצע החדש עסקינן:
 אבל בכא בתחלת החדש כולו למשכיר : בסוף החדש כולו
 לשוכר מ"ט משום דתפוס ורב נחמן אמר קרקע בחזקת בעליה
 קיימת ואע"ג דאתא בסוף החדש כלו למשכיר ואע"ג דאפיך
 טיפך ואמר מדינר זהב לחדש בשנים עשר זהובים לשנה כולו'
 למשכיר וקיימא לך כותיה : ושמואל מינה דליתא להא דאמ'
 רב אסתירא מאה מעי מאה מעי : מאה מעי אסתירא אסתיר' :
 אלא כשמואל דאמר הלך אחר הפחות שבלשונות : דמספקא
 לן אי תפסינן לשון ראשון אי תפסינן לשון אחרון הילכך הלך
 אחר הפחות שבלשונות כדק"ל דמספיקא לא מפיקנן מסוגא :
 אבל אי תפס לא מפיקנן מינידה דהוה ליה לאחר תפיסיה
 נתבע : והני מילי במטלטלי : אבל במקרקעי ק"ל כרב נחמן
 דאמר

לא זכר בהן : מתני' נתעברה לשוכר לא ירבה שכר
 קודם שסעיבור בכלל שכר : בשנים עשר זהובים מדינר זהב
 לחדש ואיכא הסתא תרתי ליטני לטנה ולחדשי' דלא ידעינן
 אי תפוס לשון ראשון או לשון אחרון : גמ' ושמואל אמר
 מתני' דתני יחלוקו : בכא לכ"ד באמצע החדש ואמר לו כח
 מוביתי או תן לו שכר חדש זה וכי מספקא לן איזה לשון
 תפוס אמרי העמד מעון על חזקתו ומה סדר זה כשר לא
 מספיקין מניכיהו דיכמה לשון אחרון הית לן למיתפס ומק
 סלח עבר מן החדש או יבא ויתן שכרו דהעמד קרקע על
 חזקת בעל חזקת בעלים : בתחילת החדש כולו למשכיר העמד
 קרקע בחזקת בעלים : בסוף החדש כולו לשוכר העמד מעון
 על חזקתו : ורב נחמן אמר קרקע בחזקת בעלי' עומדת ואשי'
 גא בסוף החדש כולו למשכיר סהספק לא עכשיו כולו חלף
 מתחלת החדש כולו וביציד קרקע על חזקתו וכמה שדר בשל
 חכירו וזריד להעלות לו שכר : ואע"ג דחסיך מיפך וא"ל
 מעיקר' מדינר זהב לחדש מ"ט זהובים לטנה קאמר רב נחמן
 טלי למשכיר דטעמא לאו משום דתפוס לשון אחרון הוא לא
 מפיקי מספק' ליה זמפיקא שדי ליה אחילת כחדש וקרקע
 בחזקת בעלים קעמידנו : איסתרת מאה מעי מאה מעי
 בכמה חפץ זה א"ל איסתרת מאה מעי ונתרבו מאה מעי חייב

השואל פרק ח בנא מציעא

דאמר קרקע בחזקת בעליה קיימת : ודוקא במילתא דלא
עכידא לאיגלווי כרבעינן למימר בפירקא דלקמן : בעי מיניה
מרבא ינאי שוכר אומר נתתי ומשכיר אומר לא נטלתי על מי
להביא ראיה : אימת אילימא בתוך זמנו תנינא : ואי לאחד
זמן תנינא : דחנן כל שלשים יום בחזקת שלא נפרדה עד שיביא
ראיה שנפרדה לאחר שלשים יום בחזקת שנפרדה עד שיאמרו לו
שלא נפרדה : לא צריכא ביומא דמישלם זמניה : מי עביד
איניש דפרע ביומא דמישלם זמניה או לא : אמר להו רבי
יוחנן חניתיה שכיר בזמני נשבע ונטל שכיר הוא דרמו רבנן
שביעה עליה משום דבעל הבית טריר בפועליו אבר הכה
שוכר מהימן ובשביעה : אמר רבא אמר רב נחמן האי טאן
דאוגר ליה ביתא לחבריה לעשר שנין וכתב ליה שטרא
וליכא זמן בשטרא ואמר ליה נקיטא הא חמש שנין מהימן :
א"ל רב נחמן מדפתי לרבינא אלא מעתה אוזפיה מארה זוזי
בשפרא

לו ואם אמר מאה מעי איסתרא חייב לו איסתרא דתסוס
לחזן אחרון ואיסתרא הוא לו מעי : שוכר אומר נתתי לך
שכר שנה : בתוך זמנו היונו תוך הסנה דשכירות איכא
משתלמת אלא לבסוף : כל שלשים וכו' בבכורות תנן לה גבי
צכור דכתיב ביה מבין חדש תפרה ואם מת האב בתוך שלשים
בריו הוא בחזקת שלא נפרדה דמסתמא בתוך שלשים לא פדחו
אביו כלואי סיפרע חדס חובו בזמנו וחייב הבן לפדות את
עבמו : לאחר שלשים אם מת האב לאחר ל' סתמיה פדיו
דפדחו האב בזמנו : עד שיאמרו לו הסבוכים ידוע לנו שלא
פדחך אבך שהוא כזה בשעת קותו וגבי כהן לא שייך למיתמי
לשון יבוא רחיה דכהן לחו בעל דינו הוא דלוי בעי חמר ליה
לדיך לא יביבא אלא לכהן אחר ולהכי תני עד שיאמרו לו
המכוב מוטלת עליו שיפדה הוא את עבמו : לא צריכא
סתבעו לדיון בזמנא דקיישלם זמניה ביום אחרון של שנה תבעו
לדיון וזה חומר נקתו לך בבקר) שכיר בזמנו נשבע ונטל חס
ביום שיכא ממלאכתו תבעו נשבע שלא קיבל ונטל שוכר אחר
מן הסבוכים ונטלין החמורים במסכת סבועות : דרמו
סבועה עליו ונטלוב מבי' משוסדב"ה טרוד בפועליו וכסבור
שנתן לזה בשנתן לחבורו : אבל בעלמא חסיכו ביום זמנו
כאמן לומר פרעתין כבר ונשבעת היסת לדיון כופר בכל :
וכתב ליה משכיר לסוכר שטרא שהשכיר לו לעשר שנים ולא
כתב בשטר זמן ולאחר זמן נא לפקי ב'ד וא"ל משכיר לסוכר
כבר דרת כה חמש שנים וזה חומר לא דרתו בו חלחב' סניס
מביעין בעל הבית דקרקע בחזקת בעלים עומדת על כל דבר
ספח

השואל פרקה בכא נזיעא קסד

בשטרא ואמר ליה פרעי לך פלגא הכי נמי דמהימן אמר ליה
הכי השתא התם שטרא לגוביונא קאי אכ איתה דפרועה
איבעי ליה למיכתב על גביה אי נמי מיכתב עליה תכרא
אבל הכא אמר ליה האי דכתבי לך שטר כי היכי דלא תחזיק
עלי היא : אמר רב נחמן שואל בטובו לעולם : אמר רב מרי
בריה דבת שמואל והוא דקנו מיניה : א"ל רב אשי ומהדר
ליה קתיה : פירוש גאון זכרוננו לברכה מי ששם כלי מחבירו
להשתמש בו ואמר לו בלשון הוה השאילני בטובתך כלי זור
להשתמש בו ולא קבע זמן להורתו ושתמש בו ואינו חייב
להחזירו לבעליו אלא משתמש בו עד שיכלם הברזל : ומהדר
ליה קתיה והוא דקנו מיניה דאושלי' סתם ולא קבע ליה
זימנא אמר רבא האי מאן דאמר ליה להבריה אושלן מרנא
למירפק ביה האי פרדיסא רפיק ביה ההוא פרדיסא : פרדיסא
סתם רפיק ביה חד פרדיסא דבעי : פרדיסא רפיק ואזיל כל
פרדיסא דאי' ליה ומהדר ליה קתיה : אמר רב פפא האי מאן
דאמר להבריה אושלן האי גרנותא ונפל לא בני ליה גרנותא
נפל בני ליה : שאל כי גרנותא בני ואזיל שואל כמה גרנות'
בארעיה דמשאיל עד דמתרמי ליה : וצריך למיקנא מיניה
דמשאיל

סמך הכא למינו : תכרא סובר : דלא תחזוק ביה דלא תימא
לקוחה היא בידי ולא שתוכל לתבוע עטר סניס לעולם : סט
חדס בטובו לעולם אס ראה חדס כלי לחבירו ואמר הסחילני
בטובו וא"ל הן שאל לו לעולם כל זמן שהיא ראוי למלאכה
דכחי בטובו משמע לן כל זמן שהיא טובו ואפי' מחזירו חוזר
ונטלו כסויטרך : והוא דקנו מיניה דבעלים חבל לא קנו
מכי אהדרהי כלתה קנייה דמסיכה ראשונה : ומהדר ליה
קתיה וכסופחות סלא יבא ראוי יחזיר לו סבריו דכא לאו
במתיה יתביה חלא שאלה כוחו ובטובו ובה לאו טובו הוא :
פרדיסא סתם רבית ביה חד פרדיסא חיוו סורטה אפילו גדול
כאנטיוכא : ואי א"ל פרדיסא סתם רפיק ביה כל פרדיסא
דאית ליה ולא אמרו' תרו פרדיסו כוח דא"ל דאפי' טובא כמי
משמע : גרנותא באר מים חיים להסקו הסדות : לא בני לו'
אס בנה לבנותו ולומר עדיון שאל הוא כי זה מעכב עליו ויאמ'
לו לא השאלתי לך הלא חזקו ולא כשתעשה אחר : בכילה אס
כתרבה יכול השואל לבנותה שהיו לא אמר לו האי גרנותא
חד גרנותא היא שאלה לו עד שזסקה כל סדומיו : כי גרנותא
ח"ל שאל שחילמי בני גרנותא ונתרטה סיינו לחפור מקום באר
קחמר ליה : כרי ואזיל כמה גרנותא בארעיה אס לא ימא'
בתי וחפור במקום אחר עד דמתרמי ליה מקום הראוי : וארץ

השואל פרק ה בנא מציעא

דמשאל : מתני' המשכיר בית לחברו ונפל חייב להעמי' לו בית : אם היה קטן לא יעשנה גדול גדול לא יעשנו קטן אחר לא יעשנו שנים שנים לא יעשנו אחר ולא יפתות מן ההלונות ולא יוטיף עליהן אלא מרעת שניהן : גמ' אוקימונא למתניתין בדקאי אנודא דנהרא ואמר ליה בית כזה אני משכיר לך : מהו דתימא האי דקאמר ליה כזה דקאי אנודא דנהרא קא משמע לן מאי כזה אמרת ארכו ורחבו קאמר ולפיכך אם נפל והיה קטן לא יעשנו גדול גדול לא יעשנו קטן אחר לא יעשנו שנים : אכל אי אמר ליה בית זה אני משכיר לך ונפל אינו חייב לכנותו : ואי אמר ליה בית סתם אני משכיר לך ונתן לו בית ונפל ורצה לעשותו שנים עושה שלא השכיר לו אלא בית סתם והוא שקרוי בית :

סליק פירקא

למיקנזי מוכיח מעיקרא ואי לא קנס מוכיח דיבורא בעלמא א"ל זמני למיסדר ביה : מתני' חייב להעמיד לו בית למי שכירתו : לא יעשנו קטן הסוכר מעכב עליו אי אסתי בכית גדול או אי אסתי בבית קטן : גמ' דמכו דתימא כזה דקאי אנודא דנהרא קא"ל טסוא חסוב ודרך בני אדם מקסידין על כך אכל על אורכו ורוחבו לא אתני קמ"ל דגם אמדת ארכו ורחבו אתני דכזה אכולה מילתא קאמר :

סדרן עלך השואל

המקבל שרה מחכירו מקום שנהגו לקצור יקצור לעקור יעקור : לחרו' אחריו יחרוש : הכל בסנהב המדינה כשם שחולקין בתבואה כך חולקין בתכן ובקש : כשם שחולקים ביון כך חולקי' בזמורו ובקנים : ושניהן מספקין את הקנים : גמ' תנא מקום שנהגו לקצור יקצור ואינו

המקבל שרה מחכירו באריסות למחכה ולסלוש ולרביע או בחכורות בכך וכך כורין לסנהב : לחרוש אחריו אחר הקצירה או העקורה כדי להמוך סרסוס של עשבים רעים שבו שימותו ולא יחזרו ויכחחו לכשתורע : בזמורות הקוטנות מן הגפנים : בקני' שמעמידין בכין בגפנים : ושניהן מספקין את הקנים החדשים בכל שנה שאין על הארץ חלח לעבוד ולשמור חבל שחר דברים על שניהן וסופא דמתני' ליתא חלח לקבלנות דאי בחכורות לא שייכא חלוקה : גמ' ושניהן מעבדין

המקבל פרק ז' בבא מציעא קסה

ואינו רשאי לעקור : לעקור יעקור ואינו רשאי לקצור :
 ושניהם מעכבין זה על זה : לקצור אינו רשאי לעקור האי
 אמר בעינא דחזירבל ארעאי והאי אמר לא מצונא דאיטרח :
 לעקור אינו רשאי לקצור האי אמר בעינא דתינקר ארעאי
 והאי אמר בעינא תיבנא : הכל כמנהג המדינ' : הכל לאתווי
 מאי לאתווי הא דת"ר מקום שנהגו להשכיר אילנו' ע"ג קרקע
 משכירין מקום שנהגו שלא להשכיר אין משכירין : להשכיר
 משכירין פשיטא לא צריכה דאע"ג דכ"ע יהבי ארעיהו לשוכר
 ושקלי מיניה תילתא ואזל איהו ויהבה בריבעא מהו דתימא
 מצו א"ל האי רבצרי לך פלגא דנקא ארעתא דלא יהכינא לך
 באילנות קמ"ל דאיבעי ליה לפרושי : שלא להשכיר אין
 משכירין פשיטא לא צריכה דכולי עלמא מקבלי ארעא
 בריבעא ואזל איהו וקבלה בתילתא מהו דתימא מצו אמר לי
 הא דטמאי לך פלגא דנקא ארעתא דיהבת לי כאילנות קמ"ל
 דאיבעי ליה לפרושי : כשם שחולקין בתבואה וכו' : אמר
 דב יוסף בוכרא וטופתא וארכבתא וקני דחזירא דבעל הבית :
 חזירא גופיה דאריסא : כללא דמילתא עיקר בלמא פירורא
 סייג

מעכבין לסנות מן המכהג כמו דמוסיק : האי אמר בעל
 דהקרקע אי אפסי שקטקור דבעינא דתיתבן ארעאי שיטארין
 דב מן הקסין ויבא לכ לזבל לזריעתו לסנה כבאה : והאי
 אמר אס"ב אמר עקור מצו האי למומר ליה לא מכווא
 למיטרח סהקטורה נוחה מן העקורה : דתינקר שתקא נקויש
 שאינה צריכה לזבל : בעינא תיבנא חני צריף קבן עבהמותיו
 וזו אפסי שתשאר בקרקע : שנהגו להשכיר אילנות עם שדה
 לבן שיטול בהרים חלקו בפירות האילן חף על פי שאינו טורח
 דבן שאינו צריכין לעבודה : משכירין כלומר מסתמא דן
 מושכירין : דכ"ע יהבו ארעייתו דאריסין ע"מ שיטלו דן חלק
 שלישי וזריו שני חלקין : ואזל איהו ויהבה בריבעא שלא
 יטול הוא חלק רביע וזריו ג' חלקים : דכברו לך שאני
 נוטל פחות משאר בעלי בתים : דכ"ע מקבלי ארעא בריבעא
 ע"מ ליתן לבעל הקרקע רביע בתבואה : בוכרא וטפתא
 דארכבתא וקני חזירא דב"ה סביבו הסדה עושיין חרין ונותכין
 דמפר על המוכר להגביה סביבותיו ולאחר זמן כשמידס חוזר
 הוא ומוסיף עליו עשר שנית וכן שלישיית ראשון קרי בוכרא
 ופסטי טפתא לטון רבוי דמוטסי לכ והשלישי קרי ארכבתא :
 קני דחזירא קנים שנועפים בארץ לארוג בו קוטים או כסרים
 כתיבות הסדה : דבעל בית עליו ויבאה זאת לפשות : חזירא
 גופיה הקוטי שאורגין בו סביב הקנים דאריסא : עיקר בלמא

המקבל פרק ט בבא מציעא

פייג : של בעל הבית : נטירותא יתירתא דאריסא : ואמר
 רב יוסף מרא זבילא ורוולא וזנוקא דבעל הבית : אריסא
 עבד בויאורי : כשם שחולקין ביין כך חולקין בזמורות
 ובקנים : קנים מאי עבדתיהו אמרי רבי דבי ינאי קנים
 המחולקין המעמידין תחת הגפנים ומאי טעמא קאמר מ"ס
 שניהן חולקים בקנים משום דמעיקרא שניהן מספקין את
 הקנים : מהני המקבל שדה מהכירו והיא ב"ה השלחין
 או בירת האילן יבש המעין נקצץ האילן אינו מנכה לו מן
 הכירו : ואם אמר לו החכיר לי ב"ה השלחין זו או בירת
 האילן זו יבש המעין ונקצץ האילן מנכה לו מן הכירו :

גמ' היכי דמי אלימא דיבש נהרא רב' מכת מריגה היא :
 אמר רב פפא דיבש נהרא זוטא דאיפשר לאיתויי בריוולא
 מנהרא רבה : אמר רב פפא הני תרתי מתניא אתא קמיה
 משכחתי להו ביין בחכרנות' בין בקבלנות' : מכאן ואילך
 דאיתיה בקבלנותא לית' בחכרנותא וראית' בחכרונתא
 ליתיה בקבלנותא : הניא במסכת רמאי מה בין שוכר לחוכר
 השוכר כמעות : והחוכר בפירות : אבל חוכר ומקבל שניהן
 בפירות אלא שהמקבל נותן לבעל הקרקע שליש תבואתו או
 רביע תבואתו לפי מה שמקבל על עצמו והחוכר נותן לו פירי
 קציבין ממקום שהוא רוצה ואין ^{לבעל} הקרקע בתבואת
 הקרקע כלום : ואם אמר לו חכור לי בית השדה זו או שדה
 אילן

קיקר ש"ס בלא היא : נטירותא יתירתא דאריסא עליו
 לכינסיה שחינו מוסב אלא להקל מעליו שלא ינטרד לטרוח
 ככל בשמירתה : ודולה דלוי להסקו טדי : וזנוק' נול
 למלחתי באיקום שריגור לילות כנודות : אריסא עבד בוי
 יאורי עליו לטעות מריכין אשמת הכסר עד סוף הסדר חריכין
 הרבה שכסדולות המוסע מן הכסר טוספין בחריכין זה חריכין
 מוליכין עד סוף הסדר וזוהי מותה מחולקת : מוחלקין שכיטלה
 קליפתן מחטוף הלבן שעליון : מתני' בית השלחין קרקע
 ובטה ולא די לה במי הנשמים ובריכוז להשקותה ממעיין שבה
 חו בית החילקן ובטבול החוכן היא מבינה על כהרים שבוטל
 חלק בפירות בלא טורח : מן חכירות חס קיבלה ממנו
 בחכירות בכך וכך כורין לשנה דמעיקרא לה גלוי דעתיה
 דמוסע מעיין או חילקן טפי לה בחכירותה : חכור לי בית
 השלחין זו גלוי דעתיה דבטבול שהיא בית השלחין טפי ליה
 וחכרה ממנו : גמ' כהרה רכח סהכל מסקין ממנו :
 כימח ליה מכת מדינה הוא ותבן לקמן בפירקין המקבל טדי
 אנהירו ואכלה חגב או שכסדסה חס מכת מדינה הוא מנכס מן
 הקבירות

המקבל פרק ט בכא מציעא קטו

אילן זה יבש המעיין נקצץ האילן מנכה לו מן חכורו : אמאי
 ולימא ליה שמא בעלמא אמרי לך מי לא תניא בית כור עפר
 אני מוכר לך ואף על פי שאין בו אלא לתך הניעו שלא מכר
 לו אלא שמא והוא דמיתקרי בית כור : כרם אני מוכר לך
 ואף על פי שאין בו גפנים הניעו שלא מכר לו אלא שמא והוא
 דמתקרי כרם : פירס אני מוכר לך אע"פ שאין בו רמונים
 הניעו שלא מכר לו אלא שמא והוא דמתקרי פירס : אמר
 שמואל אי אמר מחכיר לחוכר שמא ואי אמר חוכר למחכיר
 קפידא : ורבינא אמר אידי ואידי דאמר ליה מחכיר לחוכר
 ומדקאמר זו פשיטא דקאי בגוה עסקינן בית השלחין זו למה
 ליה אלא הכי קאמר ליה בירת השלחין כדקיימא השתא
 הילכך אם יבש המעיין מנכה לו מן חכורו דאמר ליה בשביל
 המעיין חכירנא מינך : והילכתא פרבינא : מתני המקבל
 שדה מחכירו והוכירה שמין אותה כמה היה ראוייה לעשות
 ונותן לו שכך כותב לו אם אוכיר ולא אעביד אשלם במיטבא
 וכו' : גמ' רבי יוסי היה דורש לשון הדיוט דתניא רבי
 יוסי אומר מקום שנחגו לעשות כתובה מלות גובה מלורת
 פירוש

בחכירות : כהרא זוטא חמת המים שהמטיכו מן כהר הגדול
 אבל הבקעה להסקות ממנה : משכחת לה בין בחכירות בין
 בקבלנות בכולן יש לומר לקבור יקבור לעקור יעקור דכל מה
 שיש לו לטעון בקבלנות יש לו לטעון בחכירות וגבי יבש
 המעיין אם אער חכור לי שדה שלחין זו כי ריכזי דנחכירות כי
 יבש המעיין מנכה לו ה"כ בקבלנות אם קבלה בשלים ולמחנה
 בכל לפי מה שנפסד : מכחן ואילך כו' כל אחת מתפרס'
 במקומה : בפירות הקובין כך וכך כורין לשנה : שמא בעלמא
 כך היא נקרות אבל לא בשביל המעיין העליתי בחכירותיך :
 לתך חכי כור לפי חשבון סאתים בחטר המשכן כ על כ כוי
 בית סאה : אמר לו מחכיר לחוכר שדה בית השלחין חכי
 מחכיר לך יכול לומר שמא בעלמא אמרי לך : מתני'
 הוכירה שלח חרסה ולא זרעה : שמין אותה כגון בקבלנות
 שקבל למחנה ולשלים ורביע אבל בחכירות לא שייכה בה
 דמחי שמין איבא חכירתו יתן לו : אם אוכיר אעסכך בורה
 ולא אעביד ולא אעטה בה פעולם הרחיה לה : גמ'
 דורש לשון הדיוט שהרגילו בדיוטות ליבתוב שלח מתקנת
 חכמים הים דורש הלטון לפסוק הדין אחריו : מקום שנהגו
 לעשות כתובה מלוה בכל מה שכתוב בשטר כתובה ודין מדוכיא
 דהנעלה ליה מני כשא לנית בעלה כו' נפרעת ממנו אם
 נתחרמלה חזי כחגרש' כדרך שב' ח נפרע בכל הכתוב בשטר :

המקבל פרק ט בנא מציעא

פירוש מקום שנהגו לעשות האב על עצמו לבתו הנדונית
 שמוציא לבעלה כמלוה כלומר בלא כפל גובה בתו ממנו
 מלוה עד נמירא לכפול גובה מחצה : זהרבו לאי מגבו תילת :
 פרימר מגבי שבחא א"ל רבינא והא תניא לכפול גובה מחצה
 לא קשיא הא דקנו מיניה והא דלא קנו מיניה : רבינא משבח
 ובתיב לכרתיה אמרי ליה ניקני מיניה דמר אמר להו אי
 מיקנא לא מיכפל ואי מיכפל לא מיקנא : ההוא גברא דאמר
 להו הבו ארבע מאה זוזי לכתובת דברתא : שלח רב אחא
 בריה דרב איקא לקמיה דרב אשי ארבע מאה דאינון תמני
 מאה : או ארבע מאה דאינון מאתיים : אמר רב אשי הוינון
 אי אמר הבו לה : ד' מאה דאינון תמני מאה : ואי אמר
 בתוכו לה : ארבעה מאה דאינון מאתיים : איכא דאמרי
 אמר רב אשי הוינון אי אמר לכתובת ארבע מאה דאינון
 תמני מאה ואי אמר בכתובת ארבע מאה דאינון מאתן :
 ולא היא לא שנא בכתובת ו"ש לכתובת ארבע מאה
 דאינון מאתן עד דאמר הכי לה סתמא בלא שום כתובת :
 ההוא גברא דקביל ארעא א"ל אי מוכירנא לך יהיבנא לך
 אלפא זוזי : אוביר תילתא אמרי זהרדעי בעי למיתב חלת
 מאה ותלתין ותלתא ותילתא : רבא אמר אסתכתא היא
 ואסתכתא לא קניא : ורבא מאי שנא מיהא דתנן אם אוביר
 ולא אעביר אשלים פמיטבא התם לא קאמר מילתא יתירתא
 הפא גוזמא בעלמא : ומסתברא לן דמיהיב ליתן שיעור

גובה מלוה בעל גובה מאבי הבת כל מה שכתוב בכתובה כחילו
 שלוהו : מקום שנהגו לכפול לשום חת מה שמכנסת לו
 כפלים בדמיו בשביל כבוד ולכתוב כפלי בכתובה וכשהיה
 יוכחה איכה נפרעת חלא סחמי : גובה החתן מוחמו מחכה :
 מגבי שבחא כל מה שהיה כתוב וכופל היה גובה מאבי הבת :
 הא דקנו מיניה מאבי הבת : הכוה גברא דאמר להן מלוה
 מוחמת מינה היה : שלח רב אחא כו' שהיה מסוסק חי החי
 לכתובתה חתובה קחי או הגוביינא דמקום שנהגו לכפול
 היה : הכו לה חרבע מאה קאמר שיכתבו בכתובה תמני מאה
 או ד' מאה דכתובה קאמר דחינון מאתיים לגבויה : או אמר
 לכתובה לגוביינא קאמר : ו"י אמר בכתובת לכתוב לה
 צטר כתובה קאמר : התם לא קאמר מילתא יתירתא אינו
 מקבל עליו דבר גוזמא ליתן יותר ממה שמזכירה חלא במסוס
 ולחו אסתכתא היה דכתיב חסידה : הכא גוזמא דקאמר אלפא
 זוזי ואסתכתא היא : דקביל חרעא לשוממי קבלנות סיקת
 גזרע' שוממיין והן יקריין מן החטין ומכחיטין בקרקע ות'

המקבל פרק ט בבא מציעא קסז

מאי דאוביר בשוי : דלא קאמר רבא הויה אסמכתא ולא קני
 אלא בההוא שיעור' ותיירא דהוה ליה גזומא ולא קני : אבל
 שיעור מאי דאוביר בשוי יהיב ובכי הא מילתא לא אמרינן
 אסמכתא היא : דהא תנן שמיין אותה כמה היא ראויה לעשות
 ונותן לו : דכיון דשיעור מאי דאוביר בשוי הויה דיהיב
 שיעבורי שעביד נפשיה וגמר ומקני : הכא נמי לענין אלפא
 זוזי מאי דאוסיק על שיעור הראויה לעשות הוא דהויה
 אסמכתא ולא שעביד נפשיה : אבל שיעורא דראויה לעשות
 איתיה בכלל אלפא זוזי ושעבורי משהעכר בגויה ומיחייב
 ביה : ומאי דפש עליה אמרינן אסמכתא היא ולא מיחייב בה :
 ואשכחן לרבא גופיה כה"ג כענין ההוא שתלא דאמר אי
 אפסידנא מסתליקנא בלא שבהא דאמר רבא אסמכתא היא
 ולא קני ואקשינן ומ"ש מיהא דתנן אם אוביר ולא אעביד
 משלם כמיטבא ושנינן התם מאי דאפסיד משלם ה"ג מאי דקא
 מפסיד מגבינן ליה ואירך יהבינן ליה : והא נמי דאלפא זוזי
 דכותח מאי דאפסיד והוא מאי דאוביר משלם ואירך לא :
 ההוא גברא דקביל ארעא לשומשי זרעא חיטי עבוד חטי
 בשומשי סבר רב כהנא לטימר מנכי ליה כחשא דארעא א"ל
 דב אשי אמרי אינשי תכהוש ארעא ולא ליכחוש מרה הלכך
 לא מנכי ליה : ההוא גברא דקביל ארעא לשומשי זרעא
 חיטי ועבדה חיטי טפי מן שומשי סבר רבינא לטימר חיטי
 טפי מן שומשיין לא עבוד אלא מן השבת שהשביח' המוכר
 יהיב

מן החטין : זרעב חיטי ועבדה חיטי כשומשיי הכליח זריעתו
 זרע החטין זוקרו וכמנא סלא הפסיד צ"ה כמה שסיכה זה
 זכסתכר כחש הקרקע שהיה נכחש בשומשיין יותר מן החטין :
 מנכה ליה לבעל הקרקע מחלקו דמי כחשא דארעא מה שהיה
 מכחשת אם היה זרעש שומשיין יותר מסזרעב חטין ולא
 יטול בכ חטין שיעור שומשיין סברו לא הכחוש כל כך מחמת
 החטין : ח"ל אמרו אינשי מוכחוש ארעא כו' כלומר היה לו
 לזרעב שומשיין אפילו היתה מכחשת קרקע יותר ולא יכחוש
 מרה לטול עבטיו פחות זרעב כו' וזיתו : טפי משומשיין
 זוקרו החטין והכלוחו אותה שנה זריעת החטין יותר משל
 שומשיין : יהיב לו שבחא בעל הקרקע מנכה לו מחבירתו
 ולא יטול חלא כדו שיעור דמי שומשיין שהיה ראוי להיעשות
 לפי שזו גרס זה השבח : האי עיסקא פלגא מלוה ופלגא
 מקדון המקבל פרקמטויא מצ"ה וסמא לו בסו דמיה שהיה טוס
 כחן וסיה מעליב' לנקוס הויה' במחלית הסכר חכי חמיות
 ואנסיה עליו במלוה וחכי חמיות על בעלים כפקדון :

המקבל פרק ט בנא מציעא

יתבב ליה שבח' דביני ביני א"ל רבא מדפתי לרבינא הו"ג
 אשבח ארעא לא אשבח : אמרי נהרדעי האי עיסקא פלגא
 מלוה ופלגא פקדון : עבוד רבנן מילתא דניחא ליה ללוה
 וניח' ליה למלוה : ניחא ליה למלוה דאי איתניס מיפרע
 מיהת פלגא דבתורת מלוה : ואי איכא רווחא שקיל פלגא
 דאמרינן פקדון ברשות' דמריה קאי וכמאן דאי עסק ביה איהו
 דמי : ולא מיתחזי כי רבית' משום דשקיל אנריה מינייהו :
 וניחא ליה ללוה דאי מיתניס לא משלם אלא פלגא דבתורת
 מלוה : ואי איכא רווחא שקיל מיהת פלגא : אמרי נהרדעי
 השתא דאמר' פלגא מלוה אי בעי למשתי ביה שיכרא שתי :
 רבא אמר להכי קרי לי' עיסקא דא"ל לאיעסוקי ביה יחבי לך
 ולא למישתי ביה שכרא : אמר רב אידי בר אבין ואם מר
 געשה מטלטלין אצל בניו : רבא אמר להכי קרו להו עיסקא
 דאם מת לא יעשה מטלטלין אצל בניו : והלכתא כרבא
 בתרויהו : הילכך אי איכא סהדי דהני מטלטלי מחמת ההוא
 עיסקא נינהו שקיל להו מלוה בלא שבועה ואפי' מיתמי :
 ואי איכא עליה דמיתנא כתובה או שטר חוב וליכא ניכסי
 למיתנא לית להו מהני מטלטלי דעיסקא ולא מידי אלא שקיל
 להו מרייהו להודייה דרילייה ניגהו דלא קני ליה מיתנא אלא
 לאיעסוקי בהו כלחוד וכיון דמת הדר עיסקא למרייהו : ואי
 איכא ביה רווחא בההוא שעתה דמת ליה שקלי מיני' יורשים
 או כ"ה מנתה דהוה שקיל מיתנא : ואי ליכא ביה רווחא לא
 שקלי מיניה מידי אלא הדר עיסקא למרייהו : וכן הילכתא :
 גרסינן בפ' המוכר ארז הבית שטר כוס היוצא על היתומים :

דריני

תקון רבנן דך תקנתא דניחא להו לתרווייהו : ואי בעי למיסתי
 ביה שיכרא חס רבא להזכיא חכויי דבזכות ביתו מזכיא סברי
 גלובע עליו היא : לאיעסוקי ביה דמתוך שתתכ' בסלך תטרח
 ותעסוק בה יפה : ואם מת הלזב והעיסתא קיימת כיד בניו
 סרי חכויי סביא מלזב נעשו' מטלטלין אצל בניו ואין הבטלו
 גובין ממנה דמטלטלי דיתמי לא משתעבדו לכ"ח : להכי קרו
 גסו עיסקא שתהא קיימת תמיד ומתעסק בה ויסמכו עליה
 בעליה שלא תינתן להזכיאה ואם מת יגבה ולא תיעסק
 כמטלטלין שלהן דכיון דכריכא להיות קיימת סמכו עליה
 כמקרקעי דטכמא דלא קא משתעבד מטלטלי דיתמי לכ"ח
 משום דוועיקרר' להו עלייהו סמך דלחו למינבי מזכייהו אופי'
 סברי בידו להזכיאן אכל סני חין בידו להזכיאן וסמך עלייהו :
 שטר כוס היינו עיסקא : היוצא על היתומים לתכופ מסך
 מקדונו : דיוכיגולה היינו קרנא : נשבע הכותן וגובה כולו

ולא

המקבל פרק ט בכא מציעא קסח

דיני גולה אמרו נשבע וגובה כולו ודיני ארץ ישראל אמרו
 נשבע וגובה מחצה : ומסקנא אמר רבא הילכתא נשבע וגובה
 מחצה דהוא בתורת מלוה : אבל פלגא דהוא בתורת פקדון
 חיישינן שמא נאנס אי נמי דילמא פרעיה דקיימא לן המפקיד
 אצל חברו בשטר ואמר לו החזרתי לך נאמן והאי דלא אמר
 החזרתי כדאיתי בחיים אימו' מלאך המות אנסיה ולהכי לא
 גבי ליה מיתמי : והיכא דשקיל ליה איניש עיסקא מחבריה
 לאיעסקוי ביה ואזיל ליה לדוכתא אחריתי ובעא למפלגיה
 להחוא עיסקא או וזוי דעיסקא קמי כי דינא אדעתא למישקל
 איהו החוא פלגא דבתור' מלוה לאיעסקוי ביה לנפשיה
 ומפקיד להחוא פלגא אחרונא דבתורת פקדון נבי אינש
 מעלמא כי היכי דלא ליתן ליה רווחא למרי עיסקא הנה
 מילתא חזינא ביה בעי' מקמי רבוותא ואהדרו דאע"ג דלית
 ליה לשותף למיפלג בלא דעתא דשותפיה אי עבד הכי ואתא
 קמי כי תלתא מאי דעבד עבד ולית ליה למרי עיסקא למישקל
 מיניה רווחא ואייתו לחו ראייה מהחוא דאמרינן איסור ורב
 ספרא עבדו עיסקא בהדי הדדי אור' רב ספרא פלגא בלא
 דעתא דאיסור אתו לקמיה דרבא א"ל זיל אייתי תלתא דפלגא
 קמייהו א"ג תרי מינו תלתא דפלגת קמייהו וכו' : ואנן לא
 סבירא לן הכי דמהא שמעתא דרבא דאמר להכי קרו ליה
 עיסקא דא"ל לאיעסקוי ביה יהבי לך ולא למישקא ביה
 שיכרא שמעינן דלית ליה לשותף למיפלגיה לממונא למישקל
 פלגא לאיעסקוי ביה לנפשיה דלאו אדעתא דעביד ביה הכי
 יהביה ניהליתא הילכך אי אתני ליה חרין תנאה בפני כל ב"ד
 שבעולם לא מהני ליה חרין תנאה ולא כלום ועוד אי אמרת
 דמהני תנאה בהחוא פלגא דבתורת מלוה ואע"ג דלאו אדעתא
 דהכי יהביה ניהליתא מהני נמי באידך פלגא דבתורת פקדון
 וכו'

זלח טעבוכן ליתגני שמה חזיפן החזיר דא"כ סטר בידיה מאי
 צעו : דויכו ח"ר חמי זר חסי : גונה מחסה של מלוה אבל
 במחסה של פקדון טעמינן ליתגני החזיר חניסן וסיתומים
 מסתכעי שבעת יורסין וסטורין : אי נמי תרי מן הסלסה
 שיעידו סחילהו בפני סלסה : חד עיסקא וקרי סטרה פסולא
 דמלוה מסיס דסתס עיסקא תולתא באגר לב"ה ופלגא דכפס'
 כדאמר באזיכו כסך גבי סטרה דרב עיכס דחילא מתחוי
 כריכותא דכיון דפלגא מלוה אי לאו דשקיל מתנא באגרא
 דפלגא פקדון איסתכר דקא טרה כפקדון מטוס ריבי דמלוה
 כולכך מאן דויכו עיסקא שני חכילות כגדים במכה נכתוב
 שטר של מכה ואי מפסיד באחד מן החכילות מדמי הקרן מנס

המקבל פרק ט בנא מציעא

ומשוי ליה לכוליה נביה כי מלוה ושקיל ליה לרווחא ואף
 על גב דלאו אדעתא דהכי יהביה ניהליה וא"כ מאי אהנו לך
 הא דעבדו רבנן עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון הואיל
 ומילתא תליא ביה בלוה ואי כעי לאתניי עלה ולבטולה מי
 מבטל לה אלא האי מימרא ודאי מימרא פריכא היא ולג
 דסטמא הוא : והא דאיסור ורב ספרא דאזל רב ספרא ופלג
 בלא דעתא דאיסור והנהו תרי כותאי נמי דעבדו עיסקא
 בהרי הדרי דשמעית מיניהו דאית ליה לשותף למיפלג קמי
 חלתא בלא דעתא דשותפים לא כדהוי ממונא לחבריה הוה
 אלא כד הוי ממונא לתרווייהו הוא דמצי שותף למיעבד הכי
 דכי שקיל ממוניהו הוא דקא שקיל : וסגופיה דעוברא
 שמעת דהאי עיסקא דעבדו איסור ורב ספרא בהרי הדרי
 דממונא דתרווייהו היה דקאמר ליה רב ספרא לרבא מי דמי
 החס אפוקי ממונא ממר ומיתן ליה למר הכא אנא דידי שקיל
 גלויי מילתא היא ובתרי סגיא וכו' אלמא רב ספרא דידי
 שקיל ולא ממונא דאיסור שקל : הילכך ליכא למינמר מהאי
 מעשה דאיסור ורב ספרא אלא למאן דבעי למישקל ממונא
 דנפשיה : אבל למאן דבעי למישקל ממונא דחבריה לג :
 ומחא שמעתא דרב שמעי דליח ליה למיעבד הכי : וכן
 חילכתא : אמר רבא חד עיסקא : ותרי שטרי פסידא דמלוה
 תרי עיסקי וחד שטרא פסידא דלוה : כגון דיהב ליה מלוה
 ללוה מאת יריען במאתן דינרי וכתב ליה חד שטרא במאה
 דינרין וחד שטרא במאה דינרין וזבן לחמשון יריען מיניהו

במאה

ה' דינרין ומסתכר בחבורתה ט' דינרין חין כאן חשבון להסת'

לכד ולסכר לכד אלא נסתכר בסרגמטיא זו' דינרים ויטלמו
 תחילת חבולק החסורב גב' דינרים של ט' דינרים
 שטרות בחבולק אחרת וי' דינרים סקותרים הן הן ריוח ויטול
 דייכיב עיסקא תולתא בגנר והמקבל תרו תילתו ויטלו בטלית
 מנחות ו' דינרים שלים שהן ג' דינרים ושלום דינר והמקבל
 יטול שני שלשים ואי כתב עלייהו שני שטרות כל חבולק
 שטר של של חמשים נמנח חשבון של כל אחד לבדו ויקבל
 המלוה בהססר בחמי שבוש שני דינרים וחמי ונשכר ק'

חבירתה לא יטול אלא שלים ולא נמנח לחלקו שטר (אלא
 ב' דינרים וחמי) הרי פסידא דמלוה : תרו עיסקא וחד
 שטרא פסידא דלוה קנל היוס ממנו במנה ולמחר במנה
 וכתב שטר על מחתו הפסיד הלוי כמה דפרישו' שאס וכתב
 הססר בזה ושכר בזה לא יחטבו כ"א לבדו אלא השכר ימלח
 בקרן תחלה ואח"כ יקלוקו המותר ואס בתב ג' שטרות כמחשבו

המקבל פרק ט בנא מציעא קסט

פמאה ותלתין דינרי וזבן לחמשין מינייהו בשבעין דינרי אי
 כתב להו בחד שטרא הוו אתו הני תלתין ררווחא ממלו להנך
 תלתין פסיד' : השתא דכתבי להו בתרי שטרי כיון דמדוינא
 שקיל מלוה תילתא באגרי ודרי בהפסד פלגא אשתכח דקא
 פסיד מלוה מקרנא דיליה חמשה דינרין : שקיל עשרה מהנך
 תלתין ראגרי ודרי חמיסר דינרין מהנך תלתין פסידא והיינו
 פסידא דמלוה : תרי עיסקי וחד שטרא פסידא דלוה דאתו
 תלתין דאגר ממלו להנך תלתין פסידא ושקיל מלוה קרנא
 דיליה ולא שקיל ליה כלום : דאילו איכתיבו בתרי שטרי
 הוה ליה שקיל חמשה דינרי רווחא והיינו פסידא דלוה
 דהשתא לא שקיל מירי : ואמר רבא האי מאן דקביל עיסקא
 מחברי' ופסיד וטרח ומלייה ולא אודעי' ליה מצי אמר ליה
 דרי מהאיך פסידא בהדאי : דאמר ליה להכי טרחת ומליא
 דלא ליקרין לך מפסיד עיסקי : אמר רבא הני בוי תרי דעכו'
 עיסקא בהרי הררי ורווח וא"ל חד מינייהו לחברי' ת
 ליפלוג' וא"ל אידך נירווח מפי דינא היא דמעכב : ואי אמר
 ליה הב לי פלגו רווחא א"ל רווחא לקרנא משתעבד : ואי
 א"ל פלגו רווחא ופלגו קרנא א"ל עיסקא להדרי משתעבד ואי
 א"ל הב לי פלגו רווחא ופלגא קרנא ואי מטי לך פסיד' דרינא
 בהדך א"ל מולא דבי תרי עריף : אשכחן למקצת רבואתא
 דכתב דהא דרבא ליתתה דאם כן אינ לדבר סוף : והאי מימרא
 לאו

הוה הוי מחשב הפסד של זה לנד והסכר של זה לכד ויקבל
 ככעלים עליו בהפסד הכזי ובסכר הסליס (ועשה טובה קמ"ל
 רבא דבחד עיסקא נכתוב חד שטרא ובתרי עיסקי נכתוב שני
 שטרי ויהא הדבר שקול : לא מני ח"ל לכפר למלוה : דרי
 מהאי פסידא קמא בהדאי וקבל עליך חכי הפסד ובסכר טוב
 סליס וכמבאת פוחת מן הקרן : דא"ל להכי טרחת ומלוה כו'
 דמדלא חודעתן מעיקרא נכלס היית בדבר ואדעתא דמלוה
 קרנא טרחת : הנהו בוי תרי דעבוד עיסקא בהדי הדדי ורווח
 שני קבלים שקבלו עיסקא מב"ה בשותפות שימכרוהו ויסחרו
 במעות עד זמן פלו' ויחלקו ביניהם זבין ב"ה כמשפט וכשתמסו
 חכו הזמן ונסתקרו : דמעכב עליה עד שיביע הזמן חקבעו
 לב"ה שיחזרו לו את שלו והמותר יחלקו : אי ח"ל כפלוג
 רווחא השקא מסרס ואזיל מ"ט אית ליה דמעכב : אי ח"ל
 סלי פלוג רווחא וסקרן נתפוס עדיין להרווח כו' עד הזמן
 מבי ח"ל אידך רווחא לקרנא משתעבד שמה בסחור' שנעסה
 עוד בפסיד וכריך שיהא הרווח קיים להסתפר' כו' עוד כרי
 פלגות הקרן : ואי אמר בפלוג פרוויסו מני ח"ל עיסקא
 להדרי

המקבל פרק ט בבא מציעא

לאו דאסמכתא הוא דלא איפש' לרחווי מימרא דלויכא עליו
פלוגתא בלא ראייה : ועוד דלא אמר רבא דאית ליה למימר
הכי לא היכא דידיעא מילתא לפו' מנהגא דעלמא דאי שביק
ליה לקמיה מיתוסף ביה הווחא אבל היכא דידיעה מילתא
לפום מנהגא דאי שביק ליה להווא עיסקא לקמיה לא מתוסף
ביה מידי לא קאמר רבא הכי : וכל שכן הכא דאי מעכב לי'
חיישינן לפסידא היילכך אירא להא דרבא וגרסינן בפרק כל
הנט תניא ר' יהודה אומר בנ' פרקים מוכרין את התבואה
לפני הזרע : ובשעת הזרע ובפרס הפסח ובנ' פרקים מוכרין
את היין בפרס הפסח ובפרס העצרת ובפרס החג : ושמן
מעצרת ואילך למאי הילכתא אמר רבא ואיתימנא רב פפא
לשוחפי : מכאן ואילך מאי אמר רבא כל יומא פירקיה והא
רבא הוא מרה דשמעתא הכא והוא מרה דשמעתא התם
דשמעת מינה דלא אמר דשותפא מעכב אשותפיה בזכיני א'
לפום מנהגא דעלמא : אבל לעולם לא קאמר : מתני'
המקבל שדה מחבירו ולא רצה לנכש אמר לי' מאי איכפת לך
הואיל ואני נותן לך חכירך אין שומעין לו שורא אומר לו
למחר אתה יוצא ממנה והיא מעלה לפני עשבים : גמ'
ואי א"ל לכתר הכי כריבנא ליה א"ל ביזרא דנפל נפל ולא
מהני כרבא דלכתר הכי כלו' דכי נפיק מינה מסקא עשבים :
מתני' המקבל שדה מחבירו ולא עשתה אם יש בה כדי
להעמיר כרי הייב לשפל בה א"ר יהודרה וכי מה קיצב' בכרי
אלא

לכדי משתעבד ואם נחלוק שמה חכי חפסיד בסחורה שארנה
עד אותו הזמן שקבלנו עליו להתעסק ואם חפסיד בחלקו
שמה חסתכר בחלק השני למכוחת בסחרון כי חנו יחד קבלנו
ונסתעבדו החלקים זה לזה ודו"ק בעמוד : מתני' ולא
רבה לנכש את הקבוצה : הוחיל ואני חתן לך חכירך כך וכך
כורין ספקתו עמך זמא איכפת לך אם יחסר חלקי מן
העשבים המכחיסים השיבולין : אין שומעין לו והא ליתא ש'
בסכרנות דחי בקבלות פשיטא מי תביא ל' מאי איכפת לך :
גמ' לכתר הכי כריבנא ליה חנו אחרים אמר הקבירם
ואהמוך שרטי העשבי שותרו בה וזמנתו ולא תעלה למכור
עשבים : א"ל ביזרא דנפל נפל כיו דעקרת לשרשים סוף סוף
העשבים שתמו בה עכשו עד שיזרעו יפלו כורעים לארץ
ויכמחו לטנה הבאה ולזו לא תועיל החדיש : מתני' ולא
עשתה תבואה חלה מעט והאריס רובה למכור מלכתעסק בה
עודכי אין בה כדי טרחו : אם יש בה כדי לעשות מן התבואה
כרי ובגמ' מס' שיעוריה : קויב ליטשל בה בעל כרחו והא
ליתא

המקבל פרק ט בבא מציעא קע

אלא אם יש בה כדי נפילה : גמ' ת"ר המקבל שדה מחברו
 ולא עשתה אם יש בה כדי להעמיד כדי חייב לספול בה :
 שכך כותב לו אנא איקו' ואיתיר ואזרע ואחצור ואעמר
 ואידוש ואידרי ואקי' כריא קדמך ותיתי ארז ותימו' פלגא
 ואנא בעמלאי וכנפקת ידי פלגא : אם יש בה כדי להעמיד
 כדי חייב וכמרה' כדי להעמיד כדי אמר רבי יוסי בר חנינא
 ברי שתעמו' כו הרחת כדי שלא יהיה כונס שלה רואה פני
 החמה איתמר לוי אמר ג' סאין רבי רבי ינאי אמרי סאתי' א"ר
 שמעון בן לקי' סאתים שאמרו חוץ מן ההוצאה : מתני'
 המקבל שדה מחברו ואכלה הנכס או נשרפה אם מכת מדינה
 היא אינו מנכה לו מן חכירו : רבי יהודה אומר אם קיבלה
 ממנו במעות בין כך ובין כך אינו מנכה לו מן חכירו :

גמ' היכו רמי מכת מדינה אמר רב יהודה כגון ראשתרוף
 רובא דבאנא עולא אמר כגון שישתדפו ארבעה שדות מארבע
 דוחותיה : וסוגין כרב יהודה : אמר ליה זרעא חיטי ואול
 זרעא שערי ואשתרוף רובא דבאנא ואשתרוף גמי הנך שערי
 מצי אמר ליה אי זרעתה חטי נשי הוה משתדפא או דילמא
 א"ל אי זרעתה חיטי הוה מקיים כי ותגזור אומר ויקם לך
 מיסתברא דא"ל אי זרעתה חטי הוה מקיים כי ותגזור אומר
 ויקם לך : גשתדפו כל שדותיו של מחכיר ולא אישתרוף

רובא
 לתא חלא בקבלנותא דחי בחכירותא מה איכפת לו לבעל
 שדה חס וזה יחדל לו סוף סוף חכירו הוה נותן לו : (מה
 קטנה כרי מה קטנה יש חס קטנתם לו כרי לשער הוה טיכול
 שדה גדולה לשועור כרי וסדה קטנה לשועור כרי : חלא חס
 יש בה כדי נפילה שיכול לחזור ולזורעה לטנה הבאה מתבואת
 טכה זו : כפילה זרע שמזרין לה במיפולת יד : גמ'
 חיקוס ואכור אעמו' ואחרוש : ואידרי אזרס כמוז ברחק או
 בנסה : ובנסקות ידי בהזכאתי : הרחת סקורין פלא סזורין
 בה כמוז מתוך התבואה : התעמו' בו כשתוחבין אותה בקוכה :
 מנס טלח כל הרחב שמכניסין אותו להגביה התבואה ולזרות
 שאין רוח פני החמה וזרדין של אותו כל רחב בכלל כונס
 סוח : מתני' מכת מדינה וזה איורי בחכירות דבקבלנות
 מהו מנכה חיובא יחלוקו מה שימלאו : אינו מנכה לו דא"ל
 מולך גרם : בין כך ובין כך אפילו היא מכת מדינה אינו
 מנכה שעל המעות לא נגזר גזירה הילכך לא עלו היתם
 מרענות זו : גמ' רובא דפאגא רוב סקקע סוז בתוכה :
 ותגזור אומר מה שתבקש מאת היוצר יעשה לך ואני לא נקטתי
 זון הטמים בתחילת הטנה שיכליחוני בשעורין חלא בחטין :

המקבל פרק ט בבא מציעא

רובא דבאנא מאי כיון דלא אישתדוף רובא דבאנא לא מנכי
ליה או דילמא כיון דאשתדוף כלהו ארעתי כצי א"ל משום
ליתך דידך הוא : מיסתברא דא"ל אי משום ליתא דירי הוא
היה משתייר לי פורתא כדכתיב כי נשארנו מעט מהרבה :
נשתדפו כל שדותיו של חוכר ואישתדוף רובא דבאנא מאי
כיון דאישתדוף רובא דבאנא מנכי ליה או דילמא כיון
דאישתדוף כולהו ארעתי א"ל משום ליתך דידך הוא
מסתברא דא"ל משום ליתך הוא : ואמאי הכי נמי לימא ליה
אי משום ליתאי הוא הוה משתייר לי פורתא כדכתיב כי
נשארנו מעט מהרבה משום דאמר ליה מחכיר אי הוה חזי
לאישתיורי לך הוה משתייר מן דנפשך : אמר רב יהודה
אמר שמואל לא שנו שמנכה לו אלא שזרעה וצמחה ואכלה
חגב : אבל לא זרעה כלל חייב דאמר ליה אי זרעתה הוה
מקיים כי לא יכושו בעת רעה ובימי רעבון ישבעו : אמר ריש
לקיש לא שנו אלא שזרעה וצמחה ואכלה חגב : אבל זרעה
ולא צמחה מצי אמר ליה זרע לה ואזיל ועד אימת אמר רב
שפא עד דאתו אריטי מדברא וקיימא כימי ארישייתו : רבי
יהודה אומר אם קיבלה ממנו במעות בין כך ובין כך אינו
מנכה לו מן חכורו : ההוא גברא דקביל ארעא בזווי למעבר
בה תימי אנודי דנחר מלכא סבא : אסתכר נחר מלכא סבא
אתא לקמיה דרבא אמר ליה זיל נכי ליה אמרו ליה רבנן
לרבא והא תנן ר' יהודה אומר אם קיבלה ממנו במעות בין כך
ובין כך אינו מנכה לו מן חכורו אמר להו לית דחש לה לדרבי

יהוד'

כל שדותיו בכל מקום שהן : לתך מזלך : כולפו ארעתא זאמי
ישנו בבקשה אחרת : לא שנו דאס מכת מדינה הוא דמנכה
לו : אבל לא זרעה ואישתדוף רובא דבאנא לא מנכה ליה :
מאי ח"ל בעל הקרקע כל כוכי זרע ואזיל כלומר כל זמן
הזריעה חוזר וזרע שמה לא הגיע הזמן : ועד אימת כיו מסך
זמן זרעב (עד זמן דאתו אריס' מדברא ונכנס לבית הזמן
שהן רגילין ליכנס דהיינו לאחר ט' שעות ביום קרוב לסוף
שעה עשירית : וקיימא כימה שהיא בזנב טלה להדי רשייתו
בראש כל חדס דהיינו באמצע הקינע סכראש לכל חדס כאילו
כוא על ראשו ולפי חשבון המזלות הן זמי אדר סי"ב מזלו
הן ברקיע ולעולם ששה עולין וששה סוקעין וע"פ החשבון
כמלא בחדר זנב טלה בסוף שעה עשירית באמצע הקינע הוא
וע"פ ברס"י בדף ק"ו ע"כ : איסתכר כסתמו הליכתו לשון
ויסתרו מעיינו תקום קעכזכו העליונו וסתובבו דרך
אחרת ואין ירק מכלית אלא בקרקע נרבנת בארץ לחה : זיל

נכס

המקבל פרק ט בבא מציעא קעא

יהודה : מתני' המקבל שדה מחבירו בעשרה כורין חטיף
 לקחה נותן לו מתוכה : היו חטיה יפות לא יאמר לו הריני
 לוקח לך מן השוק אלא נותן לו מתוכה : גמ' החוא גברא
 דקביל ארעא לאמפסתא עבדא אמפסתא : וחדש' זורעה
 שערי ליקאן הנהו שערי שלחה רב חביבא מסורה דפירת
 לרכינא כי האי נוגא מאי כי לקחה נותן לו מתוכה דמי או
 לא : אמר ליה מי דמי התם לא עבדא ארעא שליחותה הכא
 עבדא ארעא שליחותה : ההוא גברא דקביל פרדיס' מחברי'
 בעשרה דגיי חמרא תקוף החוא חמרא סבר רב כהנא למימר
 היינו מתניתין לקח נותן לו מתוכה : א"ל רב אשי לרב כהנ'
 מי דמי התם לא עבדי ארעא שליחותה הכא עבדא ארעא
 שליחותה ומורה רב אשי בעינכי דכדום ושדה שלקת' בעמרי'
 דכי לקת' נותן לו מתוכה דמי : מתני' המקבל שדה
 מחבירו לזרעה שעורי' לא יזרענה חטים זרענה שעורי'
 רבן שמעון בן גמליאל אוסר : קטנית לא יזרענה חבואה :
 חבואה יזרענה קטנית רבן שמעון בן גמליאל אוסר : גמ'
 מתני'

ככה ליה דמכת מדינה היא דלא עליו לבדו עברה ולאסוקי
 חרעתייה כמי לא ה"ל דלא הוה עבד למיסתבר : מתני'
 ולקחה שהיו חטים מדוכות וכחוסות (ובחכירות הוכרחה
 לשכותה ולא בקבלנות דחי בקבלנות פטיטא דכל אחד זכה
 ומתחייב בחלקו : גמ' (לאמפסתא לזרוע אמפסת' כמה
 פעמים שירכה :) עבדא אמפסתא והוא נקשרת לסלקים יום
 וחור זרעה שעורים : עבדא ארעא שליחותיה לבעליה לא
 חברה חלא לאמפסתא ואילו זרע לה אמפסתא ואילו הוא
 מכליה והוא ספק עמו לקח שעורים מן השוק : פרדיס' כרס :
 תקיף החמין : עבדא ארעא שליחותא העבדי' לא לקו חלא
 משבעה יין בחביותיו בביתו לקח (ואמר בכ"ב חמרא אכתפא
 דגברא שור זה קוקהו מזה טוב ומזלו גורם והחמין :) עיכבי
 דכדום עכבים שהתליעו בעודן שטוחות לייבש בימות הקיץ
 דכל זה עודן כריכין לקרקע וכן בעכבים שהתליעו בין בצורה
 לדרכה (וכגון דלא איחרוס יותר מן המכב : מתני'
 מהקבל שדה לזרעה שעורין ובחכירות כך וכך הטיף או
 שעורין או מעות :) לא יזרענה חטיף שהחטיף מכחיסו את
 הקרקע יותר מן השעורין והא לא מתקמת חלא בחכרות
 דחי בקבלנות הא אמרי תיכחוס ארעא ולא תיכחוס מרא'
 ויהי הוא כהנה בסוכי של זה : ורשב"ג אוסר וטעמא מפרס
 גמרי' דכתיב שארית ישראל לא יעשו עולב ולא ידברו כוזב
 ולא ימלאו בפייהם לשון קרמית : תבואה לא יזרענה קטנית
 שהקטנית

המקבל פרק ט בנא מציעא

מתני ליה רב יהודה לרבי בר רב נחמן תבואה לא יזרענה
קטנית א"ל והא תנן תבואה יזרענה קטנית אמר ליה לר
קשיא הא לן והא להו : אמר ליה רב יהודה לרבי בר רב
נחמן רביין אחי הני תחלי דכיתנא אין בהן משום גזל :

ורקיימא אנבולין יש בהן משום גזל : ואם הוקשו לזרע
אפי' דבי כיתנא יש בהם משום גזל מ"ט מאי דאפסיד אפסיד :
איתמר אילן העומר על המצר אמר רב הנוטרה לכאן לכאן
והנוטה לכאן לכאן : ושמואל אמר חולקין וכן הילכתא :

אמר ליה רב יהודה לרביין בר רב נחמן רביין אחי לא תובין
ארעא סמוך למתא ראמר רבה בר רב הונא אמר רב אסור לו
לארבע שיעמור על שדה חבירו בשעת שעומדת בעומריה

משום עינא בישא : ואי מהדר לרה שורא אורייתקא ליה לן
בה : אמר ליה רב יהודה לרב אדא משיחאדה לא תזלו
במשחתא דכל פורתא ופורתא חזי לכורכמא רישקא : אמר
רב הכל לאנלי גפא ואפי' מיתמי : אבל מרבנן לרבי
לא

שסקטיות מוכחת את הקרקע יותר מן התבואה : גמ'
מתני לה רב יהודה לרביין במתניתין תבואה יזרענה קטנית :

הא לן וכהו להו מתניתין בחרץ ישראל קאי שהיא מקום הרים
וכו' מקום יובש וליכא למיחש לכחשא דחרעא חנן השתא
בבבל קיימינן שהי' מכולהו וטבועה בבבלי המים וליכא למיחש
לכחשא דחרעא הילכך משהו ככל מה שירצה מקיטני' לתבוא'

ומתנן זה לקיטניות - תחלי דכיתנא שחלים שקורין קריטין
הגדילים בין השתן : אין בהן משום גזל לכל הכא לעוקרין
את הבעלים שמפסידים בפשתן יותר מדמיהם : ורקיימא

אנבולו הערוגה ולא בתוכה יש בהן משום גזל דלא מפסדי
ואם הוקשו לזרע חומי שחלים שעמדו ימים רבים בפשתן על
הגמר גדולין דשוב אין עקירתן מועלת לפשתן יש בהן משום

גזל : חולין העומד על המיזר ע"ס בתוספות בדף ק"ז ע"א
הנוטה לכאן לכאן שרשים הנוטין לשדה שלו השירות שלו :

(לא תזבון לה תקב שדה הסמוך לעיר שעין בני חדס טולמת
בה תמיד : אסור לארס כו' שלא יפסידכה בעין הרע : שורה
וריתקא חומה ורתוקת גדר של נכרים כמו חיל וחומה :)
משוחאה מודד קרקעות בשכר הי' לקובין ולמוכרין ולחמין
ולשותפין הבאין לחלוק : כורכמא רישקא כרכום של גן וכו'
משוכח ששכר חומין : לבלי גפא הכל מסייעין לגדור חומה
העיר ולהעמיד שערים שלא יכנס כבא שזנאיכ לעיר (גמ'
שערים כמו טרוקו גלי : גפא סתימא העיר כדתנן מבא אחר
הנפה גוזלות :) לא כריכי נטורותא תורתן משמרתן דבתוב

בשכך

המקבל פריק ט בכא מצייעא קעב

לא צייכי נטירותא : לכריא דפתיא אפילו מרבנן : ואי קא
 גפקי באבלווא רבנן לאו בני אכלווא גינהו : אמר רב יהוד'
 לכריא רנהרא תתאי מסייעי עילאי : עילאי לא מסייעי
 תתאי : וזילופן במיא דמיטרא : הניא גמי הכי חמש גנות
 המספקו מים ממעין אחד ונתקלקל המעין כולן מתקנו עם
 העליונה נמצאת תחתונה מתקנת עם כולן : ומתקנת לעצמה
 וכן חמש חצרות המקלחות מים לכיב אחד ונתקלקל הביב
 כולן מתקנת עם התחתונה נמצאת העליונה מתקנת עם כולן :
 ומתקנת לעצמה : אמר רב יהודה האי מאן דאחזיק ביני אחי
 וביני שותפי חצומא הוי סלוקי לא מסלקינן ליה ורב גחמן
 אמר מסלקינן ליה ואי משובס דינא דבר טיצרא לא מסלקינן
 גהרדעי

בשכבך תשמור עליך : לכריא דפתיא לכרות מעין או בורות
 למים לשתות : אפילו מרבנן שהרי גם הם כריכין לשתות ועל
 סס כלי ששותין בו מסקינן שקורין פתיא כלסון ארמי קרו לו'
 כרוח דפתי : ואי קא נפקי בכלווא שבטלי בתים עכמן ויכאין
 בכלווא ובאוכלס' לחפור ולא סגזין מעות ושוכרין פוקלוס :
 רבנן לאו בני אוכלווא סגנחי הויא להם לילך בעכמן : לכריא
 דנטרא כשמעלת שירטון וחול וחכנים כוסל בנכר ומעכבין
 מדוכת המים וכורין ומנקין אותו להעביר מכסוליו : תתאי
 מסייעי לעילאי כשהעליונים מתקנים כנגדן למעלה יש על
 התחתונים לסייען סמכסולי העליונים מעכבים מלירד כמכא
 תיקון העליונים לעזרת התחתונים : אבל העליונים אין
 כריכין לסייע את התחתוני כשמתקנין למטה שתיקון שלמטה
 אינו לעזרת עליוני' אלא לרעתם שכל זמן שהמים רכים למטה
 בנכר מתמעט למעלה ובשרות שלהן מתויבשות : וחילופא
 גמיה דמיטרא כגון בעיר שהמים קשים לכרכות טיט ולקלקל
 את הדרכים ועושין להם חרין במורד לקוריד המים חון לעיר
 כנגד התחתוני' וכורין להן כריכין העליוני' לסייע לתחתוני'
 שכל זמן שלא ירדו המים התחתוני' חון לעיר ועמדו העליוני'
 במקומן אבל התחתונים חון לסן לסייע לעליוני' לכרות למעלה
 שכל זמן שלא ירדו העליונים למטה טוב להן לתחתונים :
 ומתקנת לעצמה בפני עצמה כשמגיעת כנגד' חון אחר מסייעה :
 המתלחות מים מים סרוחין מי מטר : לכיב חרין אחד מתוקן
 לכוריד מי גשמים בו : כולן מתקנות עם התתונה מסייעות
 אחת לתקן כנגדה כדפרישית לעיל : ביני אחי שדה העומד'
 ליקח בטמקא וסדות ב' אחים חו שותפין סמוכין לה מכאן
 ומכאן : ואי מאוס דינא דבר מנרא אס אינן לה אחים ולא
 שותפין אלא מנכא מנכרות באין על המחזיק ואומרים אנו

המקבל פרק ט בנא מציעא

נהרדעי אמרי אפילו משום דינא דבר מיצרא מסלקינן ליה
 משום שנא ועשית הישר והטוב : אתא א"ל אזבון ואמר זיל
 זבון צריך למיקנא מיני' או לא רב נחמן אמר לא צריך למיקנ'
 מיניה נהרדעי אמרי צריך למיקנא מינייהו : והלכתא צריך
 למיקנא מיניה : והשתא דאמרת צריך למיקנא מיניה איקור
 או זל ברשותא דבר מיצרא : זבן במאה ושוויא מאתים חזינן
 אי לכולי עלמא קא מוזיל וקובין יהיב ליה מאה : ואי לא
 יהיב ליה מאתים : זבן במאתים ושוויא מאה סבור מינה מצו
 אמר ליה לתקוני שררתך ולא לעוותי אמר ליה מר קשישא
 בריה דרב חסדא לרב אשי הכי אמרי נהרדעי משמיהו דרב
 נחמן אין אונאה לקרקעות : זבין גריוא דארעא ב' מצעי

נכסיה

דינו מנפסי לקחתה שאנו צריכין לקרקע וטוב לכל אחד
 לקנות בסמוך לן ולא ליקח במקום אחר : לא מסלקינן ליה
 דלא איכפת לן לדוכא דבר מנכרא כלל : ועשית הישר והטוב
 דבר שאי אתה נחסר כ"כ שתמכא קרקעו במקום ולא תטריח
 על בן המיכר להיות נכסיו תלוקין : אתא א"ל חיזבון סדה
 בעומדת לינוכר ובה בלוהא ושאל ממנו עשה מן המכרן אם
 יקנהו ואמר ליה זיל זבון צריך למיקניה מנייהו או לא : הנה
 כתב רבינו סמחה ז"ל לפי עניות דעתי אין לנוכר עסק עם
 המכרן ואפי' אם הו' מקבל קניין ממנו קודם שקבאו אין
 צחותו קניין כלום ודבריו בעלמא הוא כי מה יש למכרן בקרקע
 אם לא קבאו שיחול עליו הקניין וסכי פריך בר"ס הסותסין
 וכי קנו מילדו מאי הו' קניין דגרוס בעלמא הוא ומשני שתמו
 נידרו ברוחות ובפרק ג' שמת אמרי' ידור פלו' בבית זכ' לא
 אמר כלום שאין הקניין חל אלא על דבר שיש בו ממש ועל
 שיאמר תנו בית זכ' לפלוני וידור בו זבירושלמי פ"ק דקרוזין
 ובגמר' מס' דמאי וכי אדם מוכר חורבתו לחצירו וסכי פריך
 בכא בפ' המקבל ט"ב : נהרדעי אמרו צריך למקני דחו' לא
 קנה מוכי מוכי א"ל משטה הייתי כך כדי להעמיד' על דמיה
 הראויין לה שהם צאתי אני אבל הבעלים הו' מעלה לי בדמיה
 לפי שידעו שהבינה עלי' אם ידעו שהפסקתי להנות : השתא
 דאמרת צריך למיקניה מנייהו ח"כ אין קניינו של זה כלום ואם
 אייקור הו' זול ארעה בר' נתא דבר מנכרא אייקור או זול (לא
 יוכיף הלוקח ולא יגרע מלקבל דמי סתן בה כדי הייקור
 רוחח דבר מנכרא הוא וכי זל פסידא דבר מנכרא הוא : ואי
 לא יביב ליה מאתן דגביה דהאי הוא דחוזיל : כי מוכשי נכסיו
 של מוכר שדות המוכר מקיפות לה מכל כד : חזינן אי עידות
 שיא כו' דבר העשו' לנוכר לעמנו שאינו דומה לשאר שדות

בסמוכות

המקבל פרק ט בבא מציעא קענ

צבטיה הוינן אי עירית היא אי זיבורית היא זביניה זביני :
 זאי לא איערומי קא מיעריום מתנה לית בה משום דינא דבר
 מצרא : אמר אממר ואי כתב בה אחריות אית בה משום
 דינא דבר מיצרא דאמרי האי מזבן קא זבין לה ומשום הכי
 בתיב בה אחריות והאי דכתבה בשם מתנה אערומי הוא דקא
 מערים משום דינא דבר מיצרא : ודינא הוא דהוזנן כמה
 שויא ויהיב ליה בר מיצרא ונחית לארעא : ואי אודי דמזבן
 זבנה והא דכתיב ליה משום מתנה משום דינא דבר מיצרא
 הוא דעבד הכי ואמר בכך וכך זבנתה וליכא סהדי דידעי
 בכמה זבנה מיסתברא לן דמשתבע ושקיל הואיל ובשליחא
 הוא לגבי בר מיצרא : והיכא דכתיב ביה כשטר מתנה
 דקבילית ליה לפלוני דנא אחריות מתנתא דא דאי נפקא
 מחמתי מידיה יהבינא ליה כך וכך זוני וארע' לא שויא ההוא
 שיעורא : אף על גב דלא קא מורה דמזבן זבנה לא שקיל
 ליה בר מיצרא אלא ברמי דקביל עליה מרי ארעא דמה נפשך
 אי כמתנה יהבה ניתליה מתנה לית בה משום דינא דבר
 מיצרא : ואי מזבן קא זבנה מיניה לא עביד איניש דמקביל
 על גפשי' להבריה מאי דלא קא שקיל מיניה : ומסתיע האי
 סברא מהא דאמריגן זבן בטאתים ושויא מאה אלמא עביד
 איניש

הסמוכות לה : זבניה זבני ואין מוכרי יכולין לסלקו
 סברו יש זבניהן הססק : ואי לא איערומי קא מערים סאומר
 חס בחתי לוקח חכמם וסלקוני חקנה באמקע שאביב מוכרן
 לכל רוח וחקנה חס"כ לכל כך ולא יוכל לסלקוני לכן מעתה
 מסלקינין ליה : האי מזבן זבין לה משום הכי כתיב בה אחריו'
 מי אין דרך לכתוב אחריות על מתנה : מוכר כל נכסיו לאחד
 בכל מקום סהן זו במזרח וזו במערב ובא מוכרן אחת מסן
 ועירער על אותה בשדה : לית בה משום דינא דבר מוכרן
 סלא תיקנו חכמים ללוקח הסתלק לעשות הישר והטוב לבעל
 המכר סכוח רעב למוכר שום לא זקנא הסחר סינוסוך את ידו
 בשביל זו ובמקום פסידא למוכר לא תיקון דינא דבר מוכרן
 בדאומר לקמן הכי כוונתו והכי שרין לית בה משום דינא דבר
 מוכרן : אריות חברתיה לך ואין לך ישר וטוב מזה : ככרו
 לחו בר ועשות וכו' ואין לנו לומר על דינא דבר מוכרן
 ועשית הישר והטוב אלא ללוקח שהמוכר אומר לו מה עשיתי
 לך חס ארבה לחאמכרנה לך ותהא בידי אכל ללוקח כאמר
 מסוך ידך ויקחנה זה : שמוטיב ודאי משמתוכן ליה למוכר
 לקבולי עליה כל אונסא דאתי ליה מחמת סכרו : משכנתא
 חס מוכרן למי שמוסכנת לו : לית בה משום דינא דבר מוכרן

המקבל פרק ט בנא מציעא

איניש דזכין קרקע דשויא מאה במאתים : ואי גיחא ליה
 לבר מיצרא למשקלי' בהנהו דמי שקיל ואי לא לא הילכך
 אי יהיב ליה בר מיצרא כוליה דמי דקביל עליה מרי ארעא
 שקיל ואי לא לא שקיל : מכר כל נכסיו לאחד לית בר
 משום דינא דבר מיצרא לכעלים הראשונים לית בה משום
 דינא דבר מיצרא : זכין מגוי וזכין לגוי לית בה משום דינא
 דבר מיצרא : זכין מגוי אמר ליה אריא אכרחי לך ממיצרך :
 זכין לגוי גוי לאו בר ועשיית הישר והטו' הוא : שמותי ודאי
 משמתינן ליה ער דמקבל כל אונפא דאתי מחמתייה : משכנתא
 ליה בה משום דינא דבר מיצרא דאמר רב אשי אמרו לי
 סכאי דמתה מחסיא מאי משכנת' דשכונה נכיה למאי נפקא
 מינה לדינא דבר מיצרא : למכור ברחוק ולגאול בקרוב
 ברע ולגאול ביפה אין בה משום דינא דבר מיצרא מ"ס
 היישינן דילמא אדמעכיב ליה לבר מיצרא נפקא ארעא מידיה
 וזכין לה אינוש אחרינא : לכרנא ולמוזוי ולקבורה לית ליה
 משום דינא דבר מיצרא דאמרי נהרדעי לכרנא ולמוזוי
 ולקבורה מזבנינן בלא אכרזתא : לאשרי ליחמי ולשותפי
 לית בה משום דינא דבר מיצרא : שכיני העיר ושכיני שדה
 שכיני העיר קודמין : שכן ותלמיד חכם תלמיד חכם קודם :
 קרוב ותלמידי חכמים תלמיד חכם קודם : איבעיא להו שכן
 קרוב מהו תא שמע טוב שכן קרוב טאח רחוק הני כוליהו
 דאמרי

טז שכן מוכרן מכולן שכולה שכוני צידו : למכור ברחוק
 ולגאול בקרוב אם המוכר הזה מוכרם מפניו שהיא רחוקה
 ממונו ורוכה לקנות חקרת בקרוב : אין בה משום דינא דבר
 מוכר לפי שאין לנו להפסיד מוכר משום טוב וישר דמכרן
 דכחם שעלינו לעשות טוב לזה כך עלינו לעשות טוב לזה ואם
 צאנו לעשות חיחור בדבר שמא צין כך וצין כך תיכר זו שכיני
 רוכה זה לקנות : וכן לכרנא לפרוע כהף גולגלתא למלך :
 למזון אלמנה והבנות שב' דמוכרין בנכסי יתומין : לקבורה
 לקבור את המת : בלא אכרזתא דמשום רווחא דיתמי לא
 משכינן למילת' סן יכעוס שומר המלך וכן משום חסרון מזונ'
 ומשום נזיון המת כ"ס דמשום בר מברא לא משכינן מילתא
 לחודותיו : לאשכ וליקמי ולסותפי מכר לאשה לא משלתינן
 ליה דלאו אורח ארעא לחסדורי ולבקש מי שיש לו קרקעות
 למכור ומטובא לודא ראסון אין לנו לומר לה ועקית הישר
 זכטוב וסרחיקוי מעליו וכן יתמי : וסותף שמכר לו לחנירו
 חלקו בשדה שהן סותפין זה אין לנו לסלקו משום דינא דבר
 אכרז' ולומר אין אתה בא בחלק חנירך חלא כח' המכרין
 ויקחנה

המקבל פרק ט בבא מציעא קער

דאמרי בהו דקדמי ליכא חד מיניהו בר מיצרא אלא תרוייהו
 דהיקי נינהו מהאי ארעא אלא מיקדש הוא דמקדמינן חד
 אהבריה : ואי קדם אידך וזכין לא מפקינן מיניה אבל כהדי
 בר מיצרא כולהי אית בהו משום דינא דבר מיצרא : הני
 זוזי שבי וזוזי תיקלי לית בה משום דינא דבר מיצרא : הני
 שרו והני צרו לית בה משום דינא דבר מיצרא : אפר אטרח
 ואיתי זוזי לא נטרינן ליה איזיל ואיתי זוזי : חזינן אי
 איניש דאמיד הוא דאזיל ומייתי נטרינן ליה ואי לא לא
 נטרינן ליה : ארעא דחד ובתי דחד מרי ארעא מעכב אמרי
 בתי ומרי בתי לא מעכב אמרי ארעא : ארעא דחד ודיקלי
 דחד מרי ארעא מעכב אמרי דיקלי : מרי דיקלי לא מעכב
 אמרי ארעא וקא מפרשי רבנן דהאי דאמרי מרי ארעא מעכב
 אמרי בתי ואמרי דיקלי ה"מ היכא דלית ליה למרי בתי או
 למרי דיקלי זכותא בארעא משום הכי אית ליה למרי ארעא
 לעכובי עליהו ולית להו לזבוגינהו אלא למאן דבעי או
 דקשקיל להו לנפשי דאי לא אמר ליה עקור בניינך או דיקלי
 דילך וזיל שקיל : אבל היכא דאית ליה למרי בתי או למרי
 דיקלי זכותא בהיאי ארעא למקבע בה הנך בתי או הנך
 דיקלי

וזכח' ממך לא כיון שלא נתברר חלקו הרי הוא כשכן בכולהו:
 שכיבט עיר כו' נראה דלאו כדכונן דבר מכרם חירי חלא
 לכשיח עבד ישר וטוב למוכר שחס יש לו שדה למכור וצאו
 שכיבו כדריס חלאו בעיר ללוקחה ושכיבו שדה שיש לו שדות
 שמוכות לסדות המוכר אך אינו מכרן בשדכ זו שרובם למכור
 שכיבו העיר קודמין וכן פי' בעמוד וע"ש ברש"י בגמ' וכאן
 בר"ן : הכי טכיו וככי תקולוי מכרן דמערער על המהח ומכיה
 מפות שמשקלן יותר טוב משל לוקח אבל של לוקח חריפין
 וזכחין בשבא יותר משל מכרן וכן חופכת לית בה משום
 דינא דבר מכרם דמוכר מלי ח"ל בככי נוחח לו : הכי כיווי
 זככו שרו לוקח ומכרן ששלחו מעותיהן של מכרן כרוזין
 וחתומין וזה יוחא להסתרן שלא יאמר יותר כיו ושל לוקח
 מוקרין : לית בה משום דינא דבר מכרם דכסידא דמוכר הוא
 דאמר לזוזי כריכבא : אמר חיוזל ואתרח מכרן טחמר חיוזל
 ואתרר כו' : דאמיד שהוא עשיר שאנו אומדין אותו דאפשר
 לו לקיים דבריו : ובתי דחד בניין טעליב : מרי דחרטא
 מעכב אמרי בתי שלא ימכור הבניין לאחר דכואיל ויהא כח
 למוכרה וזה כרוך לה טוב שיהיה בניינו בקרקע ואיכא הישר
 וכו' : מרי בתי לא מעכב אמרי ארעא טכיה חיוזל חסוב
 שכן דלכשיגעו שכיב עומד להסתלק ממנה : ודיקלי דחד שמוכר

המקבל פרק ט בבא מציעא

דיקלי כגון ההיא דתנן הקונה שני אילנות בתוך של הצוי
לא קנה קרקע שלשה קנה קרקע וכגון ההוא דאמרינן פשיטא
סבר קרקע ושייר אילנות לפניו יש לו קרקע ואפילו לו"ע
דאמר מוכר בעין יפה מוכר ה"מ גבי בור ודות דל"ה ק"ה
מכחשי בארעא אבל אילנות דקא מכחשו בארעא שיורי שייר
דאי לא א"ל עקור אילנך וזיל שקול : כל חד מנהון איך
ליה לעכובי אחבריה דכל חד מנהון אירת ליה דינא דבר
פיצרא בזבויי דחבריה וכן הילכתא : ארעא לזרעא וארעא
לכתי ישוב עדיף ולית בה משום דינא דב"מ : פירוש כו
פיצרא בעי לה לזרעה ואיני' אחרינא בעי לה לכתי ישוב
עדיף ולית בה משום דינא דבר מיצרא : איפסיק משונית'
או רכבא דדיקלי חזינן או יכול להכניס אפילו תלם אהו
אית בה משום דינא דבר מיצרא ואי לא לית בה משום דינא
דבר מיצרא : פירוש משוניתא גמא כדכתיב היגאה גומא :
ויש שפירשו בנין גבורה וחוק שכונין אותו כדי לסגור בפני
המים שעלין בזעף וזה הוא ששנינו אי זו הוא השונית מקום
שהים עולה בזעפו וי"א שהוא בנין ונקרא מסואה כלשון
ישמעאל : הני ארבעה בני מיצרא דקדים חד מיניהו וזמן
זבוייה זבויי : אתו כחדרי חדרי פלגו לה בקרנזול :
מתני' המקבל שרה מחבירו לשנים מועטות לא יזרענה
פשתן ואין לו בקורות שקמה קיבלה ממנו שבעה שנים זרעה
שנה

לו דקלין כשדהו להכוחן סס עד זמן פלוני או עד שיבשו :
היה דתנן כו' כ"ב ס' המוכר : ארעתא לזרעא המכרן חסן
לזרוע אותה והלוקח חסן לבעות בה בית : (וישוב לבתי עדיף
לכ"ד ולא תקנו כאן עשו ישר וטוב שזו טובה מזו) : חסנית'
משונית' סן סלע מפסיק בין סדה זו לסדה של מכרן : או
ריכבא דדיקלא דקליס הכסופין וסמוכין זו לכד זו ומסורנין
זכ בזה : אם יכול המכרן לבעות תלם אח' מסדכו לסדה זו
תלם שורות המענה : (אתו בכדי הדדי סמערער כל אחת
על מכרותו) : פלגו לה בקרנזול בארבע אלכסנות שיבא כל
א' נוטל בה על פני כולה סמוך לו ולסון קרנזול זיל בה
לקרנות : מקמי' לשנים מועטות פחות מז' שנים : לח
זרענה פשתן שזרע פשתן מכחיס בארץ ברבב ואיכא חוזרת
ליוסכ עד שבע שנים וכו' לא מיתיקמא חלל בחכירות דאי
בקבלנות מאי דבעי לזרע שהרי הבעלים חולקין בו : ואין לו
בקורות שקמה עין סרק הוא וקובצין ענפיו לקורות הבכיון
זמן חוזרין ונדליקין ופחות משבע שנים חין כעשות קורות
גהילכך קיבלה לפחות משבע שנים לא יקוץ קורות שבע דלמו
ארעתא

המקבל פרק ט בבא מציעא קעה

שנה ראשונה פשתן ויש לו בקורות שקמה ז גמ' אמר
 אביו בקורות שקמה אין לו בשבח שקמה יש לו ורכא אמר
 אפי' בשבח שקמה אין לו והילכתא כרבא : רב פפא קביל
 ארעא לאספסתא קדחו בה תאלי כי קא מסתלק אמר להו חבו
 לי שבחאי א"ל רב ששא בריה דרב אידי לא מעתה דיקללא
 ואלים בעי מר שבחיה אמר ליה התם לאו ארעתו דהכי נחת
 אנא ארעתא דהכי נחיתנא כמהן כאביו דאמר בשבח שקמה
 יש לו א"ל אפילו תישא כרבה התם לית ליה פסידא הכא אית
 ליה פסידא : א"ל מאי פסידך ידא דאספסת' שקיל ידך
 דאספסת' ואויל א"ל אנא כורכמא רישקא רבאי א"ל גלית
 ארעתך דלמשקל ואסתלוקי עבדת שקול כורכמא רישקא
 וויל אין לך לא דמי עצים כלכד : רב ביבי בר אביו קביל
 ארעא ונדרה משונתא קדחה בה זרדתא בההיא משונתא :
 כי קא מסתלק אמר להו חבו לי שבחאי א"ל משום דאת
 ממולאי אמריתו מילי מוליאתא ואפילו רב פפא לא קאמר
 לא דאית ליה פסידא הכא מאי פסידא אית ליה דהא במקום
 דליתיה

ארעתא לקורות נחית דבשנו' מועטות אינם חוזרים לקורות
 אבל קיבלה לשבע שנים שנה ראשונה זרעה פשתן וקוץ שנה
 דלשנייה שקמה שבה : גמ' שנה שקמה יש לו אם עשו
 והשנייה סמין לו הסבה לכשיסתלק : קדחו בה תאלי כמחו בה
 חילכות : דיקלא וחלים קיבל סימנו חילן לפירותיו לכך וכך
 שנים ונתעבה והגדיל עיקרון ה"כ כו' : לאו ארעתא דהכי
 כרת אלא לאכול פירות אנה ארעתא דהכי נחיתנא לכל אשר
 ימכר בו : התם לית ליה פסידא כל מה שהשנייה השקמה לא
 מוכר החרושה והזריעה : ידא דאספסתא במקום הדקלים
 סוית סס זורע אספסתא ידא כמו איס על ידו : אנה כורכמא
 רבאי חבי ביותי מגדל במהומן כרכום סדמיו יקרין : א"ל
 מדקחמך כורכמא דבר הנקצר בכל שנה ולא אמרת אנה תאלי
 ביותי פטע בה למסקל שבחייסו גלית ארעתך דלא נחתת להא
 ארעא ארעתא למועבד בה מידי דבר קיימא למויסס לך שבחא
 זמיסק' אה מודי דתעקרוה ותסקלוה ותיוול כי מסתלקת שקול
 כרכמא רושקך חותו כורכמא רישקא דביונו תאלי סקיומא
 דה עקור חותן ולך וכשתבא לעקור אינו אלא עמיס וזה יתן
 לך דמי עכס : משונתא בגביה סניב גבוליה כעין סן : סן סר :
 קדחה בה זרדתא בהביא משונתא כמחו בה חילכות סל
 עוזרדין : ממולאי מבי' עלי כרותו ימים : מולי מוליותא
 דכרים כרותים : אפי' רב פפא דבעי סכר שבחא דתאלי :
 דאית ליה פסידא כמחו במקום הראוי לזריעה : הכא מאי
 פסידא

המקבל פרק ט בנא מציעא

דליתיה ראוי לזריעה קרחה הך זרדתא : ההוא שתלא
 דאמר אי אפסידנא מסתליקנא אפסיד : רב יהודה אמר
 מסלקינן ליה בלא שבחא רב כהנא אמר יהבינן ליה שבחיה
 ומסלקינן ליה ומודה רב כהנא דאי אמר מסתליקנא בלא
 שבחא מסלקי ליה בלא שבחא רבא אמר אסמכתא הוה
 ואסמכתא לא קניא : ורבא קאי שנא מהא דתנן אם אובד
 ולא אעבי' אשלם במיטב' התם מאי דאפסיד משלם הכא גמי
 מאי דקא מפסיד מנכינן ליה ואידך יהבינן ליה : רבנא
 שתלא דרבינא הוה מפסיד וסלקיה : אתא לקמיה דרבא אל
 הוי מר מאי קא עביד לי אמר ליה שפיר עבד לך והא לא
 אתרי בי לא צריכת לאתרווי רבא לשעמיה דאמר רבא מקד
 דרדקי שתלא שבחא אומנ' וקמר מתא כולהו כמותרינ ועומדי
 דמו : כללא דמילתא כל פסידא דלא הדר כמותרה ועומד
 הוא : אמר רב מניומי כריה דרב נחומאי באתרא דשקיל
 שתלא פלגא ואריסא תילתא האי שתלא דבעי סלוקי יהבינן
 ליה שבחיה ומסלקינן ליה כי היכי דלא לפסוד בעל הבית
 וה"ד כגון דהוה ליה כוליה שבחא תריסר סילעי לשתלא
 שיתא ולמרי א-עא שיתא : ואי בעי שתלא לאיסתלוקי שקיל
 אריסא דנחי' בדוכתיה תילתא דאיגון ארבעה סילעי פשו
 ליה מתריסר סילעי תמניא שקיל מרי ארעא מיניה שיתא
 סילעי דאיגון מנתא דיליה פשו ליה תרי סילעי דאיגון דיבעי
 דתמניא ודנקא דתריסר שקיל להו שתלא : והיינו דקא
 אמרי דיבעיא דהוה דנקא כי היכי דלא ליפסוד בעל הבית
 שמנתא דיליה כלום : ההוא גכ"א דמשכן פרדיסא לחבריה
 לעשו

פסידא חית ליה דבגטוניתא חין דרך לזרוע : שתלא כזמס
 כרס בקרקע צ"ב ועליו להיות ארום כל הימני ונוטל מחסה
 בפירות : חפסיד במאי דחשנח כבר זמיו חכתי כזה שבחא
 ומסליקנא ליה בלא שבחא שמסתליקנא דקאמר בלא שבחא
 קאמר : יחבינן ליה שבח' דה"ק אי מפסידנא מסתליקנא
 ברחי ושקילנא מאי דחשבתי : ואסמכתא לא קנינא ואסינא
 אמר הכי לא מסלקינן ליה בלא שבחא : מאי דקא מפסיד
 אנכיכין ליה שיומינן מאי דמוטי לב"ה דהפסד ואנכינן ליה
 אחקלו דשתלא בשנח ואידך יהבינן ליה : מוקרו דרדקי
 מלמד תיכונות והוי פסידא דלא הדר דשנסתא כיון דעל ע"ה
 חומת' מובל תיכונות : באתרא דשקיל שתלא פלגא בפירות
 ועוסי עבודה לעולם ואריסא תילתא ארום סיורד לתוך כרס
 גמורה ועובדה נוטל שליט בפירות : כי היכי דלא כפסיד כ"ה
 בלושר מעיכין בעילקא למיתב ליה כי היכי דלא כמטוי' פסידא
 לכ"ק

המקבל פרק ט בכא נציעא קעו

לעשר שנין קש לחמש שנין אביי אמר הואיל ובזמנו קש פירא הוי רבא אמר אפי' הכי קרנא הוי וילקח בו קרקע והוא אוכל פירות דלא מבליגן קרנא והלכתא כרבא : ההוא ששרא דהוה כתיב ביה שנין סתמא : מלוה אומר שלש ולוה אומר שתים וקדם המלוה ואכל את הפירות : מי נאמן רבי יהודה אומר קרקע בחזקת בעליה קיימא ורב כהנא אמר פירות בחזקת אוכליהן : והילכתא כוותיה דרב כהנא דאמר פירות בחזקת אוכליהן : והא קיימא לן כותידה דרב נחמן דאמר כפר' השואל קרקע בחזקת בעליה קיימא ואע"פ שבא בסוף החדש כולו למשכיר התם לאו מילתא דעבידא לאיגלווי היא הכא מילתא דעבידא לאיגלווי היא ואטרוחי כי דינא תרי זימנא לא מטרחינן : מלוה אומר חמש ולוה אומר שלש א"ל הביא שטרך א"ל אירכיס לי : אמר רב יהודה מלוה נאמן מינו דאי בעי אמר לקוחה היא בירי : אמר ליה רבינא לרב

אשי

לכ"ה בסילוקו של זה וכדמסי' בעמוד : דמסכין פרדיסא לחבריה מיסכן לו כרס במסכנתא דסורא חי נמי בכנייתא : וקש הזקין : בזמנו שבי' רחוי לכך : פירא הוי עכיס סבו ויטלה המלוה : ההוא שטרך שטר משכנתא דסור' דכתב במוסלם שביא אולין קיבו' הרעה דא בלא ספף : דכוס כתב ביה סכין סתמא ולא פירש בו מניין הסנים : וקאים המלוה ואכלינכו לפורי דסנה שליטת קודם שתבעו לדון : קרקע בחזקת בעליה עומד' אע"ג דלא תבעיה עד לאח' אכילת פירות חזן בתר קרקע אזלינן וכי מספקא לן שנה זו של מי אוקי הרעה בחזקת מרוב ושלא כדון אכלוס לפירו : בחזקת אוכליהן עומד' כיון דקדו' ואכלינכו ואתא לחפוקי מיכיס במע"ה בנותי רחיים דלחו שלש הוה דבתר פירות אזלינן : והא ק"ל הילכת' כרב נחמן בדיני ורב נחמן קרקע בחזקת בעליה עומד' קאמר גבי סוכר מרחץ בסנים עשר זהוב לשנה מדינר זהב לחדש בהסואל ואפי' בה בסוף החדש אמר דכולו למשכני' כשנתעבר' השנה : התם לאו מילתא דעבידא לגלווי כלומר בתר קרקע חית לן למיזל ומיהו ה"מ בספק שאין עומד לעול' לסתברר כי התם דמוספקא לן אי תכוס לשון רחשון או תכוס לשון אחרון הילכך הוהיל וחיין בספק עומד לעולם לסתברר חזינ' בתר חזקת קרקע : אבל הכא דעבידא לגלווי כוח סוף טובחו עידו הסטר ויעידו : ואטרוחי כי דינא תרי זימני סמא סדין עם המלוה ואם כוזבאכו מידו עתידין אכו לחזור ולגבותו מיד כלום לאחר זמן : מלוה אומר חמש מילתא באכפא נפשא ה' ח' מלוה ולוה סבאו לדון ואין הסטר לפיכך מלוה אמר

המקבל פרק ט בבא מציעא

אשי אלא מעתה הני משכנתאה דסורא דכתבי הכי במישלם
 שנין אילין היפוק ארעא דא בלא כסף היכא דכבשי' לשטר
 משכנת' וא"ל לקוח' היא בידי ה"נ דמהימן א"ל הא תקינו
 רבנן דכרי כריא ויהב טסקא ארעא דלית לה לא כריא ולא
 טסקא מאי א"ל אי בעי ליה למחויי : ואי ליה מחזא איהו
 אפסיד נפשיה : וכן הילכתא : אריס אומר למחצה ירדתי
 וב"ה אומר לשליש הורדתי מי נאמן : רב יהודה אומר ב"ה
 נאמן ורב נחמן אומר הכל כמנהג המדינה : והלכתא כרב
 נחמן : יתומים אמרו אנו השבחנו וב"ח אומר אביכס השבי' :
 סבר רב חנא למימר על ב"ח להביא ראיה מ"ט ארעא בחוקת
 יתמי קיימי וכ"ח לית ראייה ולשקול : א"ל ההוא סבא הכי
 א"ר יוחנן על היתומי' להבי' ראיה מ"ט ארעא כיון דלגוביינא
 קיימא כמאן דנביא דמיא ויתמי ניתו ראייה ונישקלו אמר
 אביי אף אנן נמי תנינא ספק זה קדם וספק זה קדם קוצץ
 ואינו נותן דמים אלמא כיון דלמיקץ קאי אמרינן לי' זיל קוצץ
 ואי משום דמי איתתי ראייה ושקול : הכא נמי כיון דלגוביינא
 קיימא כמאן דנביא דמיא ויתמי ניתו ראייה ונישקלו : איתתי
 יתמי ראייה דאינהו אשכח סבר רבי חנניה למימר בארעא
 משלקינן לחו : ולא היא בדמי סמלקינן לחו : מדרב נחמן
 דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבורא שלשה שמין להן את

השבח

לחמש שנים מושכנת לי זלוס אומר לג' וכבר אכלתיה שלם :
 מגו דמי בעי אמר לקוחה היא בידו לעולם ואכלתיה כבר שני
 חוקה וחכך הסטר נמני : ה"נ דמהימן וכי עבוד רבנן מילתא
 דחתי בה לידו רמאות כי האי : תקון רבנן למרי ארעא דיהיב
 טסקא למלכא וכרי כריא מתקן החרין סביבות סגבוליס :
 איבעו ליה למחויי הווי יודעים שלא מוכרתיה לו אלא משכון
 הוא בידו : אנו השבחנו ואין לב"ח צמח שדסקיחו היתומים
 ספק זה קדם בב"ב באילן בנטוע תוך כ' חמה לעיר קתני קדם
 אם העיר קדם קוצץ ואינו נותן דמים ואם האילן קדם קוצץ
 ונותן דמים ספק איזבו קדם קוצץ ואינו נותן דמים לכיון
 דלמיקץ קאי דממכ נפסק טריד למוקץ וכספק הוא רק על
 בדמים לכך אמרו לו' זיל קוצץ ואי משום דמי חיותו ראי' וככא
 נמי אפי' הם היתומים השביחו דינו ליטול קרקע פס השבח
 אלא שאם היתומים השביחו מעלה להן השבח בדמים הילכך
 נוטל הקרקע עם השבח ממ"כ ויתומים כתובעין ממנו המעות
 עליוסן להביא ראיה : בחרעא מסלקינן לבו יסבינן לבו
 גרווח דחרעא סיעור סכחייכו : מעלין אותן מן הקרקע
 בדמים ולא שקלי ננוף בקרקע : בכור לפסוק בכור

ומשום

המקבל פרק ט בבא מציעא קעז

השבח ומעלין אותן בדמים : ואלו הן בכור לפשוט : וב"ח
 ליתומים וב"ה ללקוחות : והני מילי היכא רשויה לורה
 לההיא ארעא ניהליה למלוה אפותיקי ולא קא מסיק ביה לא
 שיעור ארעא בלחוד : אבל אי לא שויה ניהלי' אפותיקי
 כיון דלא מסיק ביה הלואה אלא שיעור ארעא בלא שכחא לית
 ליה למשקל שבחא דאשבח יתמא או שבחא דאשבח לוקח
 ודינא הוא דשביק להו מלוה גריוא בההיא ארעא כשיעור
 שבחיהו אי בעו : או דיהבי ליה זוזי ומסלקו ליה כיון דלא
 הוא ארעא אפותיקי : אבל אי שויה ניהליה אפותיקי כמאן
 דקני לה דמי והוי ליה יתמי או לוקח כמאן דאשבח בארעא
 דלא דוליה הילכך שקיל ליה ב"ה לכולה ארעא ומסלק להו
 לשבחיהו בדמי : וה"ס כרהוי שבח כנגד הוצאה : אבל
 אי הויא הוצא' יתיר' על השבח לית להן שכח אלא כנגד
 הוצאה : ואי הוה שבח יתיר על הוצאה שקיל לוקח הוצאה
 מבעל חוב : ושבח ממוכר שכך כותב לו מוכר ללוקח אנא
 איקו' ואידכי ואמרוק ואישפי זביננא אילין אינון ועמליהו'
 ושבחיהון : ויתמי שקלי לה להוצאה מב"ח : ושבחא ליכא
 ממאן דשקלי ליה : ועיקרא דהא מילתא כבר ברורנא ליה
 בפרק שני' אוהוין בטליר' : מתני' המקבל שדה מחברו
 שבע שנים בשבע גאות דינר אין השביעי' מן המניין : שבע
 אחד בשבע מאות דינר השביעית מן המנין : שכיר יום גובה
 כל הלילה שכיר לילה גובה כל היום : שכיר שעות גובה
 כל

ופשוט שהשביחו קרקע קודם שחלקו וקיומא לן דאין הבכור
 נוטל פי שני' בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת חביבין
 דכ"ל ראוי ואין הבכור נוטל פי שנים בראוי דכתיב בכל אשר
 ימכר לו כשהן בחיין לחלוק נוטל הבכור פי שנים בקרקע
 כמו שהוא משוכחת ושמין את השבח ומעלין אותן בדמים
 וכותן לפשוט רביע שמניע לו בשבח קנתוך חלקו של זה :
 וכן ב"ה ליתומין וכן ב"ח שקדם שטר הכוזמתו לסטר מוקח של
 לקוחות טורפה מהן עם מה שהשביחו וסם לכן השבח וכותן
 דמים וטעמא דכולכו משום דמטיקרא ארעא דידיה הוא ואין
 לנו לכבוש למכור להן קרקע שלו בטביל השבח אה"ס בידו
 שעות : אפותיקי חפס מהא קאי כלומר שאמר לו אם לא
 חפרעך מעות לא יהא לך פרעון אלא מו' : ואידכי כל
 עירעור : ואמרוק ואגמול ואישפי כלומר אעמידו בידו
 בסומי : מתני' שכיר יום גובה כל הלילה שכיר שפעולתו
 יום ויוסף לערב גובה כל הלילה כל הלילה הוא זמן גבייתו
 בין לעביון שכונה בתקנו לו חמשים שכיר בזמנו הוא נקבע

המקבל פרק ט בבא מציעא

כל הלילה וכל היום : שכיר שברת שכיר חדש שכיר שגור
 שכיר שבוע יצא ביום גובה כל היום : יצא בלילה גובה כל
 הלילה וכל היום : גמ' ת"ר מנין לשכיר יום שגובה כל
 הלילה שנאמר לא תלין פעולת שכיר אתך : מנין לשכיר
 לילה שגובה כל היום שנא' ביומו תתן שכרו ולא תכזב עליו
 השמש : איפוך אנא שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף :
 ת"ר ממשמע שנא' לא תלין פעולת שכיר אתך אינו יודע שעד
 בקר ומה ת"ל עד בקר מלמד שאינו עובר עליו אלא בקר
 ראשון בלבד : מכאן ואילך מאי אמר רב עובר משום כל
 תשהה : אמר רב יוסף מאי קרא אל תאמר לרעך לך ושוב :
 איתמר האומר לחכרו צא ושכור לי פועלך שניהן אין עוברין
 משום כל תלין זה לפי שלא שכרן וזה לפי שאין פעולתן אצלו
 והוא דאמר להו שכרם על ב"ה : אבל אי לא אמר להו הכי
 השליח עובר משום דפעולתן אצלו היא כדתניא השוכר את
 הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חברו נותן לו שכרו משל
 וחזור וניס' מב"ה מה שהנהגה אותו : שכיר שעזת גובה כל
 היום

וכוטל בין לענין שאינו עובר עליו משום לא תבא עליו
 השמש אלא משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר : שכיר
 לילה שיוצא ממלאכתו בבקר : גובה על כל היום בין לענין
 שבועה ובין לענין שאינו עובר עליו משום כל תלין לא משום
 לא תבא עליו השמש ובגמ' יליף לה : שכיר שעזת כו' מסרש
 לה בגמ' : שכיר שבוע שמיטה : יבא ביום שכלתה שכירתו
 לבקר חו' ביום : גובה כל היום וכיון ששקעה חמה עובר עליו :
 יבא בלילה שכלתה שכירתו בלילה : גובה כל הלילה וכל היום
 דכיון דמשכה פעולתו מסתחף ה"ל שכיר לילה ואינו עובר
 עליו בבקר עד למחרת בשקיעת החמה : גמ' איפוך אבא
 דלא תלין בשכיר לילה ולא תבא בשכיר יום : שכירות חונה
 משתלמת אלא לבסוף כדאמר באיזהו נסך כשכיר סנה בשנה
 שכירות סנה זו משתלמת בשנה אחרת חלמח לא משתעבד ליה
 לשכיר יום עד שתקע החמה וכו' כתיב לא תבא על כרמך
 בשכיר לילה תוקמיה כגשתעבד לו לבקר משכלתה שכירותו
 וכן לא תלין כמי לא תוקמיה בשכיר לילה דהא משתעבד ליה
 עד הבקר ממשמע שנאמר וכו' שאין לילה קרויה אלא עד
 הבקר דכתיב לא תלין לבקר וכל לילה שנמקרה לינת לילה
 הוא : מאי קרא היכא רמזא כל תשכה : זה לפי שלת שכרן
 ולא קרויין שכיר גביה : וזה לפי שאין פעולתן אצלו ולא
 קרויין ביה פעול' שכיר : שכיר שעזת דיום שנכסר לו מן
 הבקר עד חכות : גובה כל היום דהא כלתה שכירתו מחכות
 ואיכא

המקבל פרק ט בבא מציעא קעח

היום וכל הלילה וכו' : אמר רב שכיר שעות דיום גובה על
 היום : שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה ושמאל אמר
 אפילו שכיר שעות דיום גובה כל היום וכל הלילה : תנן
 שכיר שעות גובה כל הלילה וכל היום ותיובתא לרב אמר לך
 רב לצרדין קתני שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות
 דלילה גובה כל הלילה : וחילכתא כרב דק"ל הילכתא כרב
 כאיסורי : כל הכובש שכר שכיר עובר בחמשה שמות משום
 בל תעשוק : ומשום בל תנזול ומשום בל תליץ פעול' שכיר :
 ומשום כיומו תתן שכרו ומשום ולא תבא עליו השמש : אי
 זה הוא עושק ואי זה הוא גזל אמר אבוי ליה שכרתיך מעול'
 זה הוא עשק : שכרתיך ונתתי לך שכרך זה הוא גזל רבא
 אמר זה הוא עשק זה הוא גזל לא שכרתיך פעול' או שכרתיך
 ונתתי לך שכרך חר טעמא הוא ולמרה חלקן הכתוב לעשק
 וגזל ואמר לא תעשוק את רעך ולא תנזול לעכור עליו כשני
 לאוין : ואליו הוא נושא ארץ נפשו מה עלה זה בכבש
 ונתלה באילן ומס' לך את נפשו אלא שתתן לו שכרו, דאמר
 קרא ואליו הוא נושא את נפשו : ד"א ואליו הוא נושא ארץ
 נפשו וכו' כל הכובש שכר שכיר כאלו בוטל נשמתו ממנו :
 מתני' אחר שכר האדם ואחרי שכר הבהמה ואחר שכר
 הכלים יש בהן משום כיומו, תתן שכרו ויש בהן משום לא תליץ
 פעלת שכיר אתך ער בקר : אימתי בזמן שתבעו : אבל ליה

תבעו
 ואיכא לא תבא : שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה ולכסועלי
 עמוד השחר עובר משום בל תלון דהא כשתעבד לו קודם לכן
 ושמאל אמר שכיר שעות דיום הוא גובה כל היום כדקאמרת
 ואין לילה הולך אחר יום אבל שכיר שעות דלילה גובה כל
 הלילה וכל היום שהיום הולך אחר הלילה הואיל ושכירתו
 כלם בליל יום זה ולא דמי לשכיר יום דאתמוז שאינו גובה לא
 כל הלילה : תיובת' דרב דכשלא שמואל מוקי לה בשכיר
 שעות דלילה : לצרדין התני והכי קאמר שכיר שעות יש
 שגובה כל הלילה ויש שגובה כל היום : חמשה לאוין לא
 תעשוק את רעך לא תנזול דאוקמינא בכובש שכר שכיר דגזל
 ממש מלאו דחונאה נפקא בפר' חיזיה כסך ולא תלין ולא
 תעשוק שכר עני ואביון ולא תבא עליו השמם ועסה כיומו
 תתן שכרו : לא שכרתיך מעול' לא דמי לגזל כמו כהתיו
 דכתתיו לך מודה לך דעבד כהדיו וגזל ליה דגזיל מסמע טפי
 שחכסו מידו כהכתיב ויגזול החכית וגו' : מתני' שכר
 בהמה וכלים וליף לה בגמ' : לא תבעו אינו עובר עליו בגמ'
 וליף לה דכתיב אתך לדעתך ולא מדעתו : סמכהו וכתתו

המקבל פרק ט בבא מציעא

שבעו אינו עובר עליו המחהו אצל החנוני או אצל השלחני
 אינו עובר עליו : השכיר נשבע בזמנו ונוטל עבר זמנו אינו
 בשבע ונוטל ואם יש עדים שתבעו הרי זה נשבע ונוטל :
 גמ' ת"ר לא תלין פעולת שכיר יכול אפילו לא תבעו ת"ל
 אתך לדעתך יכול אפילו אין לו ת"ל אתך והוא שיש אתך :
 יכול אפילו המחהו אצל החנוני או אצל השלחני תלמוד לומר
 אתך ולא שהמחהו אצל החנוני או אצל השלחני המחהו אצל
 החנוני או אצל השלחני אינו עובר עליו : איבעי ליה להו
 חוזר או אינו חוזר : רב ששת אשר אינו חוזר רבה אמר
 חוזר : אמר רבה מנא אמינא לה דקתני אינו עובר מעבר הוא
 דלא עבר הא מהדר הדר : והילכתא כרבה דדיקא מהני
 בותיה : ואי קשיא לך הא דאמרינן בניטין בפירקא קמא
 אמר רב הונא אמר רב מנה לי בידך תנהו לפלוגי במעמד
 שלשתן קנה דאלמא לא מצי למתדר התם מנה לי בידך קאמר
 ליה דקא מקני ליה לחאי מאי דאית ליה גביה דהאיך : אבל
 הכא לית ליה גבי חנוני מדי דמקני ליה לחאי אלא בהקפח
 הוא דבעי מיתן ליה הילכך כדלא יהיב ליה חנוני מצי
 למתדר על ב"ה : ואי קשיא לך האי דאמרינן בגמרא דבני
 מערבא בעניין חנוני על פינקסו הרי דתימא בשלא העמידו
 אצלו אבל אם העמיד הפועלים אצל חנוני אין ב"ה חייב
 לפועלים מלום דאלמא קנו ואע"ג דלית ליה לבעל הבית גבי
 חנוני כלום : כני מערבא כרב ששת סכירא לחו דא' אינו
 חוזר ולית הילכתא כותיה חדין סכירא דילן ואיפא מרכאותא
 מאן דמוקי' להא דא' רב הונא אמר רב כסתנה בלחוד ורייק
 להאי סכירא מדאמרי' התם אי מהתיא הוה אמינא ה"מ מתנה
 מרובה אבל מתנה מועטת אימא לפניו לא ליבעי קמ"ל : אבל
 המחא' במלוה וכיוצא בה דפרעון היא קאמר דמצי הדר ביה
 ואיתי ליה ראייה מהא שמעמא דהמחהו אצל החנוני דאמר
 רבה חוזר : ואנן הא קא ב' ירגן דהמחהו אצל החנוני לא
 דמיא לתך דאמר רב הונא אמר רב מנה לי בידך ודקאמר רב
 דאמר רב הונא אמר רב כסתנה בלחוד היא ליתא ממעשה
 דהנחו גינאי דעבוד חושבנא בהרי הרדי פש חמש אסתידו
 גבי חד מיניהו אמרי ליה הבינהו גיחליה למרי ארעא בטסקא
 באפי'

אאלכו ובעמידן חכל חכוכו ספיק סועל כרוך לקחת סירות
 אחכוכו ולאמר לו ב"ה לחכוכו תן לו כדוכר סירות ועלי לסלס:
 או חכל השולחני ולאמר תן לו כדוכר מצות : כשבע ונוטל מס'
 בגמ' : גמ' חוזר כשכיר חכל ב"ה אם החכוכו לח כתן לו
 עשיב ג"ה לסלס : או אינו חוזר על ב"ה אם החכוכו לח כתן לו

המקבל פרק ט בבא מציעא קעט

באפי מרי ארעא וקנו מיניה לסוף אול עבד חושבנא בין
 דיליה לנפשיה: ולא פש גבירה ולא מידי אתא לקמיה דרב
 נחמן א"ל מאי אעביד לך חדא דאמר רב הונא אמר רב מנה לי
 בידך תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה ועוד דהא קנו מידך
 זכו ואי הא דאמר רב הונא אמר רב במתנה בלחוד היא היכי
 קא גמר מינה רב נחמן למרי ססקא דפרעין הוא ולאו מתנה
 קא יהכי ליה: אלא ודאי הא דאמר רב הונא אמר רב איתא
 טן במתנה בין בפרעין: ופירוקא דמילתא בדכתבינן:

ואיכא מאן דמוקים להאי מתניתא דהמחהו אצל החנוני
 בדליתיה גביה כי היכי דלא תיקשי ליה הא דאמר רב הונא
 אמר רב ולא תקשי ליה נמי האי דגרסינן בגמ' דכני מערבא:
 וחאי סברא לאו מעליא הוא דאם איתא למתני' בשלא העמידו
 אצל החנוני בהא לימא רב ששת אינו חוזר: אלא שמעינן
 מינה כשהעמידו אצל החנוני ומשום הכי קא סבר רב ששרת
 אינו חוזר: ירושלמי ראובן היה חייב לשמעון סמביה גבי
 לוי: איפרסן לוי לית ראובן חייב: הדא דאת אמר בשלא
 עשו ערמה אכל עשו ערמה חייב: בעו מיניה מרב ששרת
 קבלנות עובר בכל תלין או אינו עובר בכל תלין: אומן קונה
 בשבח כלי והלוואה היא ואינו עובר: או דילמא אין אומן
 קונה בשבח כלי ושכירות היא ועובר: אמר להו עובר
 שכירות היא: וכן הילכתא: ותניא מסייע ליה הנותן
 טליתו לאומן גמריה והוריעו ואפילו מכאן ערי י' ימים אינו
 עובר משום כל תלין נתנה בחצי תיום כיון ששקעה עליו
 חמה עובר משום כל תלין אלמא אין אומן קונה בשבח כלי
 וקבלנות שכירות היא ועובר והכי אסקא רבא בפרק הגזול
 ענין דב"ע אין אומן קונה בשבח כלי: והאי דאוקי' רב
 מרי להא מתנית' דאגרי' לביטסי ביטשא במעת' דחיותא
 בעלמא הוא ולא סמכינן עליה: שכיר בזמנו נשבע ונוטל:
 מאי שנא שכיר דתיקינן לי' רבנן דמשתבע ושקי' אמר רב

נחמן

לו: (עסו ערמה כלן' שהמחהו אכלו בחזקת שהיא עסיר
 ומכאן שהיה עכו בלות' טעם:) קבלנות אומן שקיבל עליו
 לשכות מלאכה בכך וכך ולא לשכירות ימים: אומן קונה
 בשבח כלי וזוכה במכ שהסביתו והסתחזירו לו כרי הוא כמוכר
 דחגרו לביטסי לו בתוכו הלוחם הוא ולא שה שכירות עליה:
 דאגרי לביטסי ששכרו לביטסי בנדויס לרכך אותם כשבאין מבית
 קמדי לביטסי חותן ברגלים בכלי מלא מים וקרקע סרחוויס
 לכך ולא בקבלנות עסקינן אלא בשכירות בין יסניח ובין לא
 ושכירות שברו לפי מבין בטיסות סך וכך בטיסות בכך וכך

מטות

המקבל פרק ט כבא מציעא

נחמן אמר שמואל תקנות קבועות שנו כאן עקרונה רבנן
לשבוע' מכ"ה ושדויה אשכיר משום דב"ה טריד בפועליו ;
וה"מ היכא דבעל הבית אומר נתתי ושכיר אומר לא נטלתו
אבל אומן אומר שנים קצצת לי והלה אומר לא קצצתי לך לא
אחת המוציא מחברו עליו הראיה ואע"ג דבעל הבית טריד
בפועליו קציצה ודאי דכיר ; ואי בעל הבית טריד בפועליו
אפילו עבר זמנו נמי לישתבע שכיר וליטול אלמא תנן עבר
זמנו אינו נשבע ונוטל התם חזקת אין ב"ה עובר בכל תלין
ועוד אין שכיר משה' שכרו ; וגרסינן בפר' כל הנשבעין
אמר רב נחמן לא שנו אלא ששכרו בעדים אבל שכרו שלא
בעדים מתוך שיכול לומר לא שכרתיך מעול' יכול לומר
שכרתיך ונתתי לך שכרך ; עבר זמנו אינו נשבע ונוטל ואם
יש עדים שתבעו הרי זה נשבע ונוטל הא קא תבע ליה קסן
אמר רב אשי ה"ק אם יש עדים שתבעו בזמנו ודילמא בתר
הכי פרעיה שתבעו כל זמנו שכיר יום כל הלילה ; ושכיר
לילה כל היום ולעולם תוב לא פרע ליה אמר רב המא ער
אותו היום של תביעה כלומר אינו נשבע ונוטל אלא למחר
בלבד שהוא כנגד אותו היום של תביעה אבל מכאן ואילך
המוציא מחברו עליו הראיה ; מתני' גר תושב יש בו
משום ביומו תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר
וגו' ; המלוה את חברו לא ימשכנו אלא בבית דין ולא יכנס
לביתו ליטול ארס משכנו שנ' בחוץ תעמוד היו לפניו שני
כלים נוטל א' ומחזיר אחר ; מחזיר את הכר בלילה ואר

מעות : תקנות קבועות ראוי לעשותן קבע לעקור עליו
דבר מן התורה דמדחוריות' מי שיש עליו לסלס הוא נשבע
דכתיב ולקח בעליו ולא יסלס והכא סקליה לשבועה מכ"ה
ושדויה אשכיר ; טרוך בפועליו ושכיר סתן ולא כתן ; ואי
ב"ה טריד ושכח חסו' עבר זמנו נמי ותבעו למחר ליהמכוס
לפועל ויסבע ויטול ; הא קא תבע ליה קמן ומה עדי' שתבעו
אותו מכרוכין ; ודילמא לנתר הכי דחזכי עדים מהתם סרטיה
וכו ביום דלא עבר כל תלין ; כל זמנו עד שעובר עליו ;
ולעולם נקמיה וכסביל שתבעו כל היום ולא נתן יתא שכיר זה
כאמן לעולם לומר לא התקבלתי ואם רוצה ב"ה לישבע לא
כאמין וכי כ"ה שהיה שכיר שכרו ; כנגד כל היום של תביעה
יום א' לאחר זמנו נתנו לו חכמים לישבע וליטול ; מתני'
גר תושב שקיבל עליו ז' תכית וכגמ' יליף לה מקראו ; המלוה
והניע זמן ולא פרע לו לא ימשכנו חסו' בשוק אלא בכ"ד ;
היו לוב' כלים וחובו כנג' סכיה' ומשכנו בשכיהם ; כוטל אחד
ומחזיר

המקבל פרק ט כבא מציעא קפ

ומחרישה ביום : ואם מת אינו מחזיר ליוורשו רשב"ג אומר
 אף לעצמו אינו מחזיר אלא עד שלשים יום מל' יום ולהלן
 מוכר בכ"ד : גמ' אמר שמואל ושליח ב'ר מנתח נתות
 אין משכנו לא : כלומר אם היו בידיו של לוח כלים והוא
 עומד בחוץ שומטן ומוציאן מידו ונותנין ביד המלוה : אבל
 ליכנס לביתו של לוח ליטול את משכנו לא : והא דתנן לא
 ימשכנו אלא בכ"ד לא ינתחנו הוא אבל ליכנס לביתו
 למשכנו לא : והניא כותיה דשמואל שליח בכ"ד שבא למשכנן
 לא יכנס לביתו וממשכנו אלא עומד מבחוץ והלוח נכנס
 לביתו ומוציא לו משכנו שנא' בחוץ תעמוד והאיש הניא
 לא ימשכנו דברים שעושין בהן אוכל גפש ונותן לו מטה
 ומטה ומצע לעשיר : ומטה ומטה ומפץ לעני : לו אבל לא
 לאשתו ובניו : כדרך שמסדרין בערכין כך מסדרין כבעל
 חוב : אשכחיה רבה בר אבוה לאליהו רהיה קאים בבית
 הקברות א"ל מהו שיסדרו כבעל חוב א"ל גמר מיכרה מיכרה
 מערכין גבי ערכין כתיב ואם טך הוא מערכך נכי בעל חוב
 כתיב וכי ימוך אחיך : מנין לערום שלא יתרום דכתי' ולא
 יראה בך ערות דבר : תנן בערכין אע"פ שאמרו חיובי ערכים
 ממשכנין אותן נותנין לו מזון שלשי' יום וכסו' שנים עשר

חדש

ומחזיר אחד בשעה שהוא צריך לזה יחזירנו לו משום החזרת
 העבט ויעבב את הסני וכשיצטרך זה לסני יטול זה את
 הרחשון ויחזיר את הסני כדמס' ואזיל מחזיר את הכר בליכא
 ואת המחרישה ביום : מת הלוי אין משיב העבט ליוורטין
 סחין כחן מוכס העבט חלא ימכרנו ויגנה חובו דהשכ תשיבס
 לו כתיב ולא ליוורטין : ל יום זמן ב"ד : גמ' מנתח כדמסיק
 שאף הוא חיוב רשמי ליכנס לביתו ולמשכנו חלא ח"כ רוחשו
 בסוק מנתח לי' דבר שאוחז בידו וכותבו למלוה : בחוץ תעמוד
 וסחיש כלומר והחיש שכוח שליח כ"ד גם הוא יעמוד בחוץ : לא
 ומשכנו כלים שעושין בהן אוכל כסף דאיתרבו מכי כמס הוא
 חובל : מטה ומטה אחת ליטב לאכול ומטה אחת ליטן : מסע
 של לבד במקום שאין כסות : לעשיר שהורגל במלעות :
 ומפן לעמי שהורגל בכך : (לו הוא צריך ליתן מטה אבל לא
 לאשתו וצניו דהחייבו כתיב לא הוטל על המלוה להחיו' את בני
 צימו :) מסדרין שמין להכניח לו כדי כורכי חייו (וכדרך
 שמסדרין בערכין דכתי' ואם טך הוא מערכך ודרשי' החייבו
 מערכך גזר הכה למשכנו כשאין ידו משגת וכו' כידון בהסגת
 יד דכתיב ובעריך חזמו כהסן משיור לו כדי חייו וכוטל השחר
 ויכח ידי הקדש כן מסדרין ככ"ח דגמר בסמוך מיכה מיכה
 מערכין

המקבל פרק ט בנא מצינא

חרש ומטה ומצע וסנדליו ותפלויו לו אבל לא לאשתו ובניו :
 אם היה אומן נותנין לו שני כלי אומנות מכל מין ומין : ואם
 היה חרש נותנין לו שני מעצדין ושתי מגרות : ר"א אומר אם
 היה איכר נותנין לו צמדו חמר נותנין לו חמורו : היה לו
 מין א' מרובה ומין אחר מועט אין אומרים למכור את המרוב'
 וליקח לו מן המועט אלא נותנין לו ב' מינים מן המרוב' : וכל
 שיש לו מן המועט : המקדיש את נכסיו מעלין לו את תפוליו :
 אחר המקדיש את נכסיו ואחר המעריך את עצמו אין לו לז'
 בכסות אשתו ולא בכסות בניו ולא בצבע שצבען לשמן ולז'
 בסנדלים חדשים שלקחן לשמן : אף על פי שאמרו עבדים
 נמכרו' בכסותן מפני השבח שאם תלקח לו כסות בל' דינר
 משביח הוא מנה : וכן פרה אם מסתינין לאיטלס משבחה
 היא : וכן מרגלית אם מעלין אותה לכרך משבחת היא :
 אין להקדש אלא מקומו ושעתו : אע"פ שאמרו חיובי ערכין
 מסשכנין אותן נותנין לו מזונות שלשים יום מ"ט דאמר קרא
 אם טך הוא מערכך פירוש החייהו מערכך : לו אבל לז'
 לאשתו

מערכין : ערות דבר בשעה שאתה מברכו לא יראה בך ערות
 דבר ותורם תרומה כריך לכרך : (וכתי דבעי מיניה לענין
 תורם דהתם תנן אין מגביהין תרומה ערום : ממשכנין חומו
 גזר נכנס לבתיבן ונוטל בעל כרחו : מזון וכסות ומטה
 ותפולין אכולהו משיירין לו מעות לקנותן אם חין לו : מכל
 מין ומין שיש לו חומנות שצריכה לו כלים : מעבדין
 דולדרוס מגורה סכין סי"גא מלא פנימות וחוקך מכר כעין
 שיש לעושה מסרקות : למדו למד בקר הן כלי חומנתו : מין
 אחד מרונה ומין ח' מועט כגון שלשה מעבדין ומגירה אחת
 כותנין לו שני מינין מן המרובה והשלשית לגזר : וכל שיש לו
 מן המועט כמה שיש לו ולא זכנין ליה אחרותי דכו כיכי דער
 בשתא הוי סגיליה נכסי השתא כמי תיסני ליה : במקדשים
 נכסיו תפולין בכלל נכסיו : ומעלין לו תפוליו וכודה חותן :
 אין לו לא בכסות אשתו שאינה שלו : לשמן לשם חטאו וזכיו :
 סנדלים חדשים רבותא קמ"ל דאף על גב דעדיין לא כעלוס
 סרי הן בחוקתן מטעת לקוחה : אע"פ שאמרו עבדים נמכרו'
 בכסותן לשבח כסות יפה שלהן משובחת ומעלה דמיהן כגון
 גבי נכסי יתומי' שאם הלקח לעבד כסות כל' דיכר הוא משכחיה
 פונה על דמיה סהות טוב עכשיו : לאיטלס יום השזק : לכרך
 שדרך סוחרים לבא סס : אין לו להקדש אלא מקומו במרגליו
 וקעתו בעבד וסרה סהמערין עממו ומך הוא ונידון בהשג' ו'
 ולפי מה שיש לו נתן להקדש והיה לו עבד הניסוס עכשיו
 עשרי

המקבל פרק ט בנא מציעא קפא

לאשתו ובניו : הויה מערכך ולא בניו ואשתו מערכך :
 ר"א אומר אם היה איכר נותנין לו צמדו חמר נותנין לו
 חמורו : ורבנן הני לאו כלי צומנות נינתו נכסין נינתו :
 היה לו מין א' מרובה ומין אחר מועט אין אומריין למכור את
 המרובה וליקח לו מן המועט : פשיטא כי היכי דסניא ליה
 עד השתא השתא נמי סני ליה : מהו דתימא עד האידנא
 דהוה ליה לאושולי הוה מושלי ליה השתא ליכא דמשאיל
 ליה קא משמע לן : הנו רבנן ואם איש עני הוא לא תשכב
 בעכומו הא עשיר שכוב אמר רב ששת הכי קאמר ואם איש
 עני הוא לא תשכב ועכוט אצלך : המלוד את חברו רשאי
 למשכנו ואם משכנו חייב להחזיר לו : בד"א בשלא משכנו
 בשעת הלואתו אבל משכנו בשעת הלואתו אינו חייב להחזיר
 לו ואינו עובר בכל השמות הללו : עד בוא השמש תשיבנו
 (ו) כסות יום שנתנה לחבול בלילה : הסב תשיב לו) ארז
 העכוט בכא השמש זו כסות לילה שניתנה לחבול כיום : אמר
 רבי יוחנן משכנו ומת שומטו מעל גבי בניו : ת"ר לא תבוא
 אל ביתו לעכוט עכוטו לביתו אי אתה נכנס אבל אתה נכנס
 לביתו של ערב : וכה"א לקח בגדו כי ערב זר ואומר בני אם
 ערבת לרעך תקעת לזר כפך עשרה זאת איפה בני והנצ' אם

ממון

עשרו' זון איין אומריין רואין כאילו לוקחין לו כסות לשלטים
 זון ויהא משבוח מנה ונמכר במאה ועשרים זון ונמכרו דמי
 בעלד ב' זון וכך יתן זכ להקדש אלח לפי שעתו שמין אותו
 זכן שריה זכן מרגליות בכפר איין שמין אותה אלח לפי מקומה :
 אם מך הוא דרשי החיובו דהכי משמ' הוא יהי קוים מערכך :
 עד האידנא דהוה ליה מעלד יתור' לאושלי הוה משכו ליה
 שטרות : הא עשיר שכוב בתמיה זכי בשביל שהוא עשיר התירו
 לו לשכב על טליתו הרי הוא ריבות אלכו שישתמש במשכנו
 חנם : לא תשכב ועכוטו אצלך אלח תשיבנו לו ככוא רשמש
 כדכתיב הסב תשיב לו את העכוט ככוא השמש : (בשלא
 משכנו בשעת הלואתו אלח שמשכנו אח"כ בצ"ד : אבל
 משכנו בשעת הלואתו שהביא לו משכנו : אינו חייב
 להחזיר לו דקרא בחובלו לאחר הלואה כתוב אבל היכא
 דאקוים מיהלמי לאו חובלו הוא :) משכנו ומת לזה לאחר
 שהשיב לו את העכוט : שומטו מלוקה מעל גבי בניו
 ומין כעסה אלכו כשאר מטלטלין סלהן דלח משקעבדי לב"ח
 דמין דמשכמה קנייה : (בני אם ערבת לרעך או אם נוקשת
 באתרי מיד שהוכיתו בדברים : עסה זאת והסכל יותר פוסת יד
 אם ערבת ואם לא ערבת אלח נוקשת באונאת דברים רבך רעך
 סרבה עליו רעים לבקש מחילה : אם מנוון יס לו בידך אם

המקבל פרק ט בנא מציעא

ממון יש לו כדרך התיר לו פסת היר : ואם לאו הרכה עליו
ריעים : דבר אחר לביתו אי אתה נכנס אבל אתה נכנס לשכר
כתף לשכר חמר לשכר פונדק לשכר דיוקנאות : יכול אפילו
זקפן עליו במלוה ת"ל כי תשה ברעך משא' מאומ' : מתני'
אלמנה בין שהיתה ענייה בין שהיתה עשירה אין ממשכנין
אותה שנ' ולא תחבול בגר אלמנה : החובל את הריחים
עובר בלא תעשה וחייב משום שני כלים שנ' לא יחבול רחם
ורכב : ולא חבילת רחים ורכב בלבר אמרו אלא כל דבר
שעושיין בו אוכל נפש שנ' כי נפש הוא חובל : פס' אמר
רב הונא חבל רחים לוקה שתיים משום רחים ומשום כי נפש
הוא חובל : רכב לוקה שתיים משום רכב ומשום כי נפש הוא
חובל : רכב וריחים לוקה שלש משום רחים ומשום רכב
ומשום כי נפש הוא חובל : ורב יהודה אמר חבל רחים
לוקה אחת : רכב לוקה אחת : רחים ורכב לוקה שתיים כי
נפש הוא חובל לשאר דברים הוא דאתא : תניא כותיה דרב
יהודה חבל זוג של ספרים וצמד של פרות יכול לא יהא חייב
אלא אחת ת"ל לא יחבול רחים ורכב מה רחים ורכב מיוחדין
שהן שני כלים ועושיין מלאכה אחת וחייב על זה בעצמו ועל
זה בעצמו אף כל שהן שני כלים ועושיין מלאכה אחת חייב
על

נעשית לו ערב : ואם לאו חלף שנוקטת באונאת דברים רב
רעך :) לביתו שללוה במלוה אי אתה נכנס אבל אתה נכנס
למשכנו חוב חס שחינו מלוה : סכר פונדק הסכיר לו פונדק :
דיוקנאות סר לו כורת בביתו בשכר : מתני' משום כי כלים
דעליזנה רכב והתחטובה רחים : גמ' (לשאר דברים ולחו
לחוסם לאו ארתיים ורכב דכח רתיים ורכב כתוב בריסח
וחכמין כי נפש לרבות שאר כלים של חובל נפש :) חבל זוג
של ספרים מספרים של ספרים והן של פרקים וכל חד כלי
באפי נפשו ועושיין המלאכה בין שניהם כרתיין ורכב : וזמך
של פרות חבל סתי פרות הורשות עם כמדן דהיינו כמי כלי
אוכל נפש ועל שלהן של פרקים הוי : וחייב ע"ז בעצמו ועל
זה בעצמו סכרי פורסן הכתוב לגרר חזרה לכל ה' לעצמו :
אף כל כו' חייב על כל ה' בעצמו משום כי נפש חעם ו' שתיים
כריכין למלאכה אחת (דילפני' לכו מרחיים ורכב רחיקים
גאר דברים לרחיים ורכב נחד קרח ומדילוף לכו מרחיים ורכב
ש' מרחיים ורכב חייב כמי שתיים קאמר ולא שלש ובגמרא
מיייתי עזר ברייתא חחרת דמתני' בה בכדיח חבל זוג של ספרים
וזמך של פרות חייב שתיים ופירש' ש' דמרחייהו מתכות
מתרן סעיית' ולא נחדח מינייהו וע' ש' ד' ק' ו' פ' ה'
ונקום

המקבל פרק ט בנא מציעא קפכ

על זה בעצמו ועל זה בעצמו: החוזה נכרא דחבל סכינא
 דאשכנתא מחבר' : אתא לקמיה דאביי א"ל זיל אהדרה
 דהויה ליה דבר שעושיין בו אוכל נפש ותא קום עליה כדינ'
 אם יודה ישלם ואם יכפור ישבע : רבה אמר לא צריך למיק'
 עליה כדינא יכול לטעון עד כדי דמיה ונשבע ונוטל : ואביי
 לית ליה האי סכרא ומאי שנא מהנתו עיזי דאכלי חושלא
 בנהדרעא ואתא מרן חושלא תפיש בהו וקא טעין טובא ואמר
 אבוה דשמואל יכול לטעון עד כדי דמיהן התם לאו מידי
 דעכוד לאושולי ולאגורי הוא הב' מידי דעכוד לאושלי
 ולאגורי הוא דשלה ר' חנינא בר אבין דכריים העשוין
 להשאל ולהשכיר ואמר לקיהין הן בידי אינו נאמן : ורבא
 לית ליה האי סכרא והא רבא אפיק זוזא דסרבלא וספרא
 דאגרת' מיתמי דכריים העשוין להשאל ולהשכיר אמר לך
 רבא מי דמי התם בזוזא דסרבלא עביד איניש דמשאל ומוגרי
 הוא הכא בסכינא דאשכנתא לאו מידי דעכוד לאושולי
 ולאגורי הוא כיון דמיפנמא קפרי אינשי ולא מושלו והילבת'
 כרבא : מהא שמעתא שמעינן דמאן דמפקי' גבי חברי' מיהי
 דכריים העשוין להשאל ולהשכיר או אושליה לדיריה
 וידיע ההוא מידי דהוה דיליה כסהדי ואע"ג דאפקידי' או
 אושליה דלאו באפירה סהדי ואמר הלה לקוח הוה בידי או
 משכון הוא בידי אינו נאמן : אפילו מת החוזה דאיתפקיד
 גביה וטעני בניה דלקו' הוא או משכון הוא גבי אבוהן דלא
 מהימני דכי היכי דאבוהון לא מהימן הוא הכי נמי אינון לא
 מהימני כי הא דרבא דאפיק זוזא דסרבלא דאגרתא מיתמי
 דכריים העשוין להשאל ולהשכיר ושמעינן נמי מבללא
 דאי אפקדיה או אושליה להכריה באפי סהדי אע"ג דליתיה
 לחוזה מידי דכריים העשוין להשאל ולהשכיר ואפי'
 חורתיו ולקחתיו ממנו אינו נאמן : דלא איצטריך הא דשלה
 ר' חנינא

ונתום' בד"ה ותכיל חידך :) סכינא דאשכנתא של בית
 סטבתיים שמקבלין בו בשר : ותא קום דריכא תכניבו לדון
 על חובך חס יודע לך לו חס יש עדים ישלם ואם לאו ישבע
 שבעה היסת : רבא אמר כיון דמשכמי זחין עדים שמוסכנו
 עליה יכול לטעון לקוחה היא בדילתא כרוך למיקס בדיוקא
 שגוריס קלוסי' : לאו מידי דעכוד לחושלי הוא וכו' סאין חדס
 שכיב ומשחיל עזיס שלו הילכך יכול לטעון לקוחות הן בידי
 שכיב דחין עדים שחספס מרשותם של בעליהן : זוזא דסרבלא
 דכריים שנוזין כסן ומר ואפילו מותמי שביחו כבעלום

המקבל פרק ט בנא מציעא

ר' חנינא בר' אבא לא היכא דלא אושליה ולא אוגריה באר
 סהרי : אבר היכא דאוגריה או אושליה באפי סהרי אפי
 דליתיה מדברים העשויים להשאיל ולהשכיר הא איכא סהרי
 דשאלה גביה הוא הילכך אי אמר הזרתי ולקחתי מטנו אי
 גאמן : ובהדא גרסינן בפרק חוקת מותיב רב נחמן בר' יצחק
 אומן אין לו חוקה הא אחר יש לו חוקה היכי דמי אי דאיכא
 עדים אחר אמאי יש לו חוקה לא לאו דליכא עדים : ושמעיה
 מינה דהיכא דאיכא עדים ויהביה גיהליה להאי סנא באפיה
 אפי' אחר שאינו אומן אין לו חוקה : וכבר כיררנוהו בפרק
 המפקיד : וכן הלכתא : אע"ג דחזינן למקצת רבותא דמכיר
 להו דהאי דשלח ר' חנינא דברי' העשויין להשאיל ולהשכיר
 ואמר לקוחין הן בידי אינו נאמן ורבה נמי דאפיק זוזא
 דסרבלא וספרא דאגרתא מיתמי בדברים העשויין להשאיל
 ולהשכיר : כמי שטענוהו כלים המונחין תחת כנפיו הוא
 מהא שמעתא שמעינן דלאו הכי מילת' דאי איתה להאי סברא
 לא הוה מקשינן עליה דרבא בר' אמרי' בספ' ג' דאשכבתא
 יכול לטעון עד כדי דמיה מהא דאפיק זוזא דסרבלא וספרא
 דאגרתא מיתמי מדברים העשויין להשאיל ולהשכיר ואפי'
 דמקשינן מיניה ה"ל לפרוקי מי דמי התם בשטענוהו כלים
 הניטלין תח' כנפיו הכא לא : ומדלא פריק הכי : לא קפדי
 חס עביר איניש דמושיל הכא כיון דמיפגמא לא מושיל
 אינשי : שמעינן דהאי דשלח רבי חנינא בר' אבין אמר
 עלמא הוא : וכן הלכתא :

הרוך עלך המקבל

עדים שהיו שלכן והם טוענין השאלנום לחזיקין של חזק
 ואפקינכו רבא מנייכוו משום שכן דברים העשויין להשאיל
 ולהשכיר ואם איתא דיכול לטעון לקוח הוא בידי יתמי כי לא
 טעני נמי חכן טענינן להו :

הדרן עלך המקבל

הבית והעלייה של שני' שנמלו שניהם חולקין בעציהם
 ובאבנים
 הבית ובעלייה של שנים כגון שני אחים שחלקו אחד כטל
 בית ואחד כטל עלייה שעל גביו והאבנים של חומת
 הבית מן תקרת הבית התחזקה שיהא קרקעיתם של עכוש
 ולמעלה של עליון והימנה ולמטה של תחתון : שניהם חולקין
 בכל

הבית פרק י בבא מציעא קפג

ובאבנים ובעפר : ורואין אלו אבנים ראיות להשתבר היר
 א' מהן מכיר מקצת אבניו נוטלין ועולות מן החשבון : גמ'
 מדקתני סיפא רואין אלו אבנים ראויי' להשתבר מכלל דאיכא
 למיקם עלה דמילתא אי בחבטא נפל אי בחבטא נפל אי הכי
 דישא נמי אמאי חולקין ניהוי אי בחבט' נפל עליה מיתכרי'
 גאי בחבט' נפל תתיאתא מיתכרא : לא צריכא דנפל בליליא
 וליחזינהו לצמרא דפנינהי : ולישיווליה למאן דפנינהי
 דפנינהו בני ר"ה ואולי להו : וליחזי ברשותא דמאן יתכרא
 וליהוי אידך המוציא מתברו עליו הראיה לא צריכא דנקט
 ברשותא דתרוייהו אי נמי בר"ה ואי בעית אימא שותפין כי
 האי גוונא לא קפרי אהררי אע"ג דפנינהו חד לרשותיה לא
 דויה חזקה : אם היה אחד מהן מכיר מקצת אבניו נוטלין :
 ואידך טאי קאמר אי דא"ל אין פשיטא : ואי לא א"ל אין
 אמאי נופל : לא צריכא דא"ל חמשין מיניהו אית לך ואידך
 חמשין לא ידענא הורה מתחייב שכועה ואינו יכול לישבע
 כדרכה דאמר האומר לחברו מנה לי בידך והלה אומר אין
 לך בידי אלא חמשין והשאר איני יודע מתוך שאינו יכול
 לישבע

הכל לפי הגבול לפי שהאחד הוא גבוה מחצירו ואבניו ועפריו
 ועביו מרובה משל חצירו חולקים לפי שאין כיור חיזו בין של
 פלוני ואיזו בין של תחתון : רחויז אילו אבני רחויז להשתבר
 חס יס אבנים שבוהות סאבניהם של לבנים היו זה אומר
 שלימות שלי וזה אומר שלימות שלי רחויז אילו אבנים רחויז
 להשתבר חס של עליון חס של תחתון והכל לפי המסלולת שאם
 נחבס הכי' מיסודו ונפל תחתיו סבהומה נפלה במקומה או יש
 לדעת סהתקנות כשברו ולכך נפלה החומה תחתיו ואם נחבט
 סכותל להלך כמקל הטומד זקוף ונפל שעליונו של כותל נפל
 להלך ממנו הרבה העליונו כשברו שנפלו מנוצה רב והתחתונו'
 שלימות שבעקרו ממקום נמוך : מוקפת אבניו והן שלימות :
 ועולות לו מן החשבון שחצירו יקת אחרות כנגדן : גמ'

מכלל דאיכא למיקם עלה דמפולת זו היאך נפלה אי בחבטא
 נפול ותקתא' איתכור כדפרישו' אי בחבט' נפל כחבטת מקל
 ועולות' איתכור וכיון דאיכא למיקם עלה רישא אחאי תנא
 חולקין יטול העליון הרחוקות אס בחבטא נפול ואס בחבטא
 נפול יטול העליונות הן שלימות הן שבורות : לא קפדי אהרדי
 למיקמי רשותא דידים דאפקורי מפקר ליה כל רשותא לגביה
 חצירה להכיח סס חפציו כי לכך כי נמי יתבן ברשות דחד
 מוכיחו לא היו אידך מוכיח דברשותא דהאי נמי יתבי דהא לא
 קמיד עליה מלאושו' דוכתא : דהוה ליה מחויב סבוע

הבית פרק י בנא מציעא

לשבע משל' הילכך נוטלן ועולות לו מחשבון שלאמורת :
 מהני' הבית והעלייה של שנים נפחתה העלייה ואין בעל
 הבית רוצה לתקן הרי בעל העליה יורד ודר למטה עד שיתקן
 לו את העליה ר' יוסי אומר התחתון נותן ארז התקר' והעליון
 את המעזיבה : גמ' וכמה נפחתה רב אמר כרוב' ושמואל
 אמר בארבעה : רב אמר כרובה אבל בארבעה אדם דר הציו
 למעלה וחציו למטה ושמואל אמר בארבעה אין אדם דר הציו
 למעלה וחציו למטה : והילכתא כשמואל : מתנתין בשוכר
 ומ' כיר הוא : ודוקא דא"ל עלייה זו שעל גבי בית זה אני
 משכיר לך דשעברה בית לעליה כי הא דרבין בר רב אדא א"ר
 צחק מעשה בארם את' שאמר לחבירו דלת זו שעל גבי הפרסק
 הזה אני משכיר לך ונעקר הפרסק ממקומו וכא מעשה לפניך
 חייא ואמר חיוב אתר' להעמיד לו הפרסק כל זמן שהדלת
 קיימת : ומ"ה יורד בעל העליה ודר למטה עד שיתקן לו את
 העלייה : וכשהוא דר שניהן הן דריין דא"ל אדעת דאפוקין לא
 אנרי לך : אבל א"ל עלייה זו אני משכיר לך ונפל אינו חיוב
 לתקן ואף אינו יורד למשן : ואי אמר עלייה סתם ונפל חיוב
 להשכיר לו עלייה אחר' : ר' יוסי אומר התחתין נותן את
 התקר' וכו' במאי קא מפלגי בחזקי תקרה קא מפלגי : רבנן
 פברי מעזיבה חזקי תקר' היא וחזקי תקר' תחתון בעי
 לחזקי

מדר' ור' יוסף כיון דמנדה מקמת : מחשבון שלימות כלו' נוטל
 אף הוא כנגדן שלימות : (ובגמ' פריך חי הכי מחי קמכני ליה
 ומשני למלככת רוחא דיש לבינים הפשויות במלכין שהיא רחב
 מחבירו ח"כ טיבא דמעבדא ים טיט שעוסיין ממוכו לכוני
 שמעובד ומנוכל ים מחבירו :) מתכו' הבית והעלייה ול"ג
 הכא של שנים דהא בשוכר מוקי לה בגמרא : זאין כ"ג
 המשכיר : מעזיב' טיח של טיט שנותין ע"ג התקרה שקורין
 חסטריו"ך : גמ' אבל בארבעה לא שאינו חסר של מקום
 הנחת כלי' ח' כגון קיבב או מנדל וכננדו יטול מקום הנחת
 כלי למטה ולכשירכה להשתמש בו ישתמש : חכיו למטה כלומר
 מחבת תשמישו למטה ומקמת למעלה : דסעבריה בית לעליו
 דחי' לא שעבדו' למס ליה למימר שע"ג בית זה בא קח חזו ליה
 דעלייה זו קאמר ליה : דלית גפן מודלת : פרסק חולין
 ספורותיו הפרסקין : וכשהוא דר השוכר כסדר למטה
 המשכיר דר עמו : דאחוקן שתזכיחני מן הבית : אינו חיוב
 לתקן דלא שעבד הבית לעלייה ומאי ח"ל משכיר מולך גרם :
 בחיזוקי תקרה שאין בתחתון כועק שאינו חס למיס הכוונתין
 למטה חלח העליון כועק וחומר כשאני דורך על הכסרין הם
 מנענעים

הבית פרק י בנא מציעא קפר

לחזוקו : ורבי יוסי סבר מעזיב' אשווי גומרת היא ואשווי
 גומרת עליון בעי לאשווי : הנהו כי תרו דהו דיירי חד
 עילאי וחד תתאי כי משי ידיה עליון מוא אזלי ומזקי לתחתון
 מי מתקן ר' חייא בר אבא אמר עליון מתקן רבי אלעאי ורבי
 חייא בר יוסף אמרי תחתון מתקן מאן דאמר עליון מתקן
 קסבר על המזיק להרחיק את עצמו ומאן דאמר תחתון מתקן
 קסבר על הניזק להרחיק את עצמו : וקא מיפלגי בפלוגתא
 דרבי יוסי ורבנן דנזקי' דתנן מרחיקין את האילן מן הכור
 עשרים וחמש אמה בחרוב ובשקמה חמשי' אמה : בין מלמעלה
 בין מן הצד אם הכור קדם קוצץ ונותן דמי' ואם האילן קדם
 לא יקוצ' : ספק זה קדם וספק זה קדם לא יקוצ' : ר' יוסי או'
 אע"פ שהכור קדם לא יקוצ' שורה חופי' בתו' שלו וזה נוטע
 בתוך שלו אלמא ר' יוסי סבר על הניזק להרחיק את עצמו
 ורבנן סברי על המזיק להרחיק את עצמו : אמר רב יהודה
 אמר שמואל הלכה ברבי יוסי : הילכ' הלכת' כר' חייא
 בר יוסי דאמר תחתון מתקן דקאי כר' יוסי דהילכת' כוותית
 ואע"ג דאמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא הוה אמרי' מודת
 ר' יוסי בגירייה דידיה הני מיא לאו גירי' דידיה נינהו דמיא
 חיימי

מבעינן ואזלי דואג שמא תהפך אח' מהם תחתי או תשמט מן
 הקורה ואפול : חזוקי תקרה הוא מאחר שהוא טח בטיט אין
 סכס"ס וזין ממקומן : אשווי גומרת הוא ד' לחזוקי תקרה
 סגי ליה ביתדות : (אזלי ומזקי לתחתון דאופחית מעזיבס
 וסתקרב היתה קוימת אלא שהמים סותמים ויורדים דרך
 הפתח' הוה ולא שוכר ומשכיר כו' אלא בית של זה ופעליה
 של זה :) מרחיקין את האילן השרשים מתפסטין וניקבין
 בצותלי הכור ומחלידין את הקרקע וכתלים נופלין : חרוב
 וסקמה יש להן שרשין יתורין וחרובין משאר אילנות : בין
 מלמעלה בין שהאילן כמוד מן הכו' סקרקעי' הכור למעלה
 משרשי האילן שהאילן נוטע בנקע' וסבור צהר וכת' מס'
 מפני שמחלידין את הקרקע ומקלקלין קרקעתו של בור :
 מן סדר שסביב בקרקע הסוב' : וכותן דמים בעל הדור לבעל
 האילן : מודה רבי יוסי בגירי' דליה אע"ג דאמר על המזיק
 להרחיק את עצמו ה"מ סיכא דלאו אדם עצמו מזיקו כגון אילן
 ודור לבטעת נטועתו אינו מזיקו אלא ששרשים גדילין
 ומתפסטין לאחר זמן מחליכין אבל סיכא דאדם עצמו מזיקו
 וזורה בו חסיו כי סכא שסובך המים על ראשו מודה הוא
 דלא גרמח דניזקין הוא דתיפטר אלא מזיק ממש הוא ואדם
 מועד לעולם בין ער בין יסן בין סונג בין מויד :

הבית פרק י בכא מציעא

אזימי ופסקי והדר אזלי ושמעי' מינה דהיכא דליכא מעוזיבוי
 דתיימי בה מוא והדר אזלי דגיריה דידיה נינחו עליון מתקן
 בר' יוסי דאמר תחתון נותן את התיקר' ועליון את המעזיבה :
 מתני' הבית והעלייה של שנים שנפלו אמר בעל העלייה
 לב"ה לבנות והוא אינו רוצה לבנות הרי בעל העלייה בונה
 את הבית ויושב בתוכו עד שיתן לו יציאותיו : רבי יהודה
 אומר אף זה הדר בתוך של חבירו צריך לעלו' לו שכר : לא
 בעל העלייה בונה את הבית ואת העלייה ומקרה את העלייה
 ויושב בבית עד שיתן לו ארץ יציאותיו : גמ' אשמעי'
 בקמייתא שכירות : וקא משמע לן בהא קנין : אמר רב אחא
 בריה דרבא משמיה דעולא תחתון שבא לשנות בנוי' שומעין
 לו בנוית אין שומעין לו : בכפיסים שומעין לו בלביני' אין
 שומעין לו : בא לסכך בארזי' שומעין לו בשקמין אין שומעין
 לו : לרבות בחלונות אין שומעין לו לאעט בחלונות שומעין
 לו

דפסקי והדר נפלו לא היתה מקום רחיצת ידים של עליון של
 מקום נזקי התחתון אלא במקום אחר ומשם הם נמשכין עד
 שמפלין במקום סמויקין : מתני' של שנים בית של זה
 ובעליה של זה שחלקו כך שנחלת אחיבן : אמר בעל העלייה
 לבעל הבית לבנות החומה והתקרה התחונה המוטלין עליו
 לבנות והוא יבנה החומה מן התקרה ולמעלה ותקרה העליון
 של גג : בונה בית לבדו עד תקרה התחתונה : עד שיתן לו
 יציאותיו ואח"כ יבא ממנו ויבנה עליותו : אף זה הדר בו
 א"כ הוא אף בעל העליון זו כשהוא חוזר מעותיו לזה שהיה
 דר בתוך טלו וא"כ זה לא חסר דהא בלאו הכי לא היה בני לה
 איבו זה מיבא כהנה שחילולי בית זה אין לו מקום לדור שם
 וחסבר זה כהנה וזה לא חסר קויב וכריך להעלות לו שכר ואו
 לא מוחזי כרובות אלא בעל העליון בונה וגומר את הבת
 ומקרה את העליון למעלה וכל הכריך לה ויושב בבית התחתון
 דה"ל זר לא כהנה וזה לא חסר הוא לא כהנה שהרי עליותו
 מוכנת לו לדור בה וזה לא חסר דבלאו הכי לא חזיא לו דהא
 לא היו בני לה : גמ' בקמייתא במסנה קמייתא דלעיל :
 תחתון שבא לשנות בבנין חומה שעליו מן היסוד עד התקרה :
 בנוי' שומעין לו אם היה מתחילה מאבני גזית ובא לשנות
 כשנפלה ולבנות בחבני גזיל שומעין לו מפני שהוא מחזיק את
 הבנין שחומת גזיל רחבה משל גזית טפח כדאמר בפ"ב דב"ב
 (והקס מוס' גזיל אבנים דלא משפין דמורשי דידהו מטפחי בה
 טפח :) כפיסים ארחי חבאי לבניס ורחבן טפח ומחכס נותן
 ארוח מבאן וארוח מבאן וטפח אבנים דקות וסיד בניכס וסא
 טובי

הבית פרק י כבא מציעא קפה

לו : להגביה אין שומעין לו למע' שומעין לו : עליון שבא
 לשנות בגזית שומעין לו בגזיל אין שומעין לו : בכפיסים
 אין שומעין לו בלבינים שומעין לו : בא לסכך בשקמין
 שומעין לו בארזים אין שומעין לו : לרבות בחלונות שומעין
 לו למעט שומעין לו : אין לו לבגוד לא לזה ולא לזה מאי
 תנא אין לו לבעל העלייה בקרקע כלום : תניא רבי נתן אומר
 התחתון נוטל שני חלקי' והעליון נוטל שליש אחרים אומר
 התחתון נוטל ג' חלקים והעליון רביע : אמר רבא נקוט האי
 דרבי נתן בדרך דריינא הוא ונחירת לעומק דריינא קא סבר
 כמה מפסדא עלייה כבירת תילת' הילכך אית לי' תילתא וכן
 הילכתא : מתני' וכן בית חבר שהוא בנוי בסלע וגיגרה
 אחת על גביו ונפחת הרי בעל הגנה יורד וזורע למסרה עד
 שיעשה לבית ברו כופין : הכותל והאילן שנפלו לר"ה והזיקו
 פטור מלשלם נתנו לו זמן לסתור את הכותל ולקוף את האילן
 ונפלו

עובי החומה ד' טפחים : בלבינים בשלמות ואין עובי של
 כותל חלא כמדת רחבן והן ג' טפחים כלל הדבר התחתון
 שמרחיב עובי הבניין ומחזיקו שומעין לו ואם ממעט חיזוקו
 אין שומעין לו שהעליון טוענו למחר יסול ועליון שבא
 להכביד את המס' תחתון מעכב עליו וכל זמן שממעט כובדו
 שומעין לו : ארזים בקורת של תקרה תחתונה קמיורו וארזים
 מתקיימין מן השקמין ומסאן כבד בא לשנות תחתון משקמים
 לארזים שומעין לו שמהכחו לעליון שמתקיים וחזק מקום
 מדרך רגליו : מארזים לשקמים אין שומעין לו מפני שהן
 נוחין לסדר : להרבות בחלונות ממעט חוזק הבניין ועליון
 מעכב עליו : להגביה חלל הפות אין שומעין לו שמטריח את
 העליון לעלות ועוד שהכמוך חזק מן הגבוה : עליון שבא
 לשנות בו טעמא דכולהו שומעין לו מפני שממעט כובד
 המסא וסיכא דמוסיף על כובדו תחתון מעכב עליו שהתחתון
 חיכו תוסף את תפול החומה סמוך התקרה ולמעלה : אין לו
 לזה ולא לזה לבנות שעניים הם ובעל הקרקע רוצה למכור
 הקרקע מאי מי אית ליה לבעל העליון בקרקע או לא :
 דדויכא הוא חב"ד היה כדאמרינן בהוריות כפ' בתרא : כמס'
 מפסד עלייה בבית שלים ימני קיומה שהיא ממחרת ליפול
 מחמת מסא העליון : מתני' בית הבד בית לעבד זתים :
 וגיגה אחר על גבו שחקת אל' בסלע תחתיו כמין כיפה וזיתא
 זריעתו וגיגתו למעלה ובית בדו לרטה וכסמת נטלו בניו זה
 בית הבד זה גיגה : ונפחת גגו של בית הבד שהוא מקום
 זריעתו של עליון : כוסין גיוול בא וסעליון יתן הקרקע וזורע

הבית פרק י בבא מציעא

ונפלו בתיך הזמן פטור לאח' הזמן חייב : גמ' וכמה
 נפחתה רב אמר כרוכו ושמואל אמר בארבעה רב אמר כרוכו
 אבל בארבעה אדם זורע הציו למעלה וחציו למטה : ושמואל
 אמר בארבעה אין אדם זורע הציו למעלה וחציו למטה :
 והילכתא בשמואל : נתנו לו זמן לסתור את הכותל וכו'
 וכמה זמן א"ר יוחנן זמן ב"ר שלשים יום : מתני' מי שהיה
 בתלו סמוך לגינת חבירו ונפל אמר לו פנה את אבנים אמר לו
 הניעוך אין שומעין לו ואם משקיבל עליו אמר לו הילך
 יצאותיך ואני נוטל את שלי אין שומעין לו : גמ' מרקתני
 הילך יצאותיך מכלל דפנינתי הא לא פנינתי לא קני אמאי
 כיון דא"ל הניעוך תקנה לו חצרו מדרבי יוסי בר חנינא
 דא"ר יוסי בר חנינא חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו
 התם דעתיה למיתב ליה חכא דעתיה לדחוייה ומ"ה לא קני
 עד דמפני ליה באנפיה : מתני' השוכר את הפועל לעשות
 עמו בתכן ובקש אמר לו תן שכרי אמר לו טול מזה שעשית
 בשכרך אין שומעין לו ואם משקיב עליו אמר לו הילך שכרך
 ואני נוטל את שלי אין שומעין לו : המוציא זבל לרה"ה
 המוציא מוציא והמזבל מזבל : אין שורין טיט ברה"ה ואין
 לובנים לכינים : וגיבלין טיט ברה"ה אבל לא ללבינים :
 הבונה ברה"ה המביא אבנים מכיא והכינה סוגרה : ואם הזיק
 משלם מה שהזיק : רשב"ג אומר אף מתקן הוא את מלאכתו
 לפני שלשים יום : גמ' תניא כל אלו שאמרו מותרין
 לקלקל
 פטור מלשל' דמאי ה"ל למיעבד חכוס הוא : כתנו לו זמן
 שראו ב' ד שכים כוטה ואמרו לו סתור : ונפל לתוך גינתו של
 חבירו : הניעוך יסח סלך וכנס אתה לעכאך : חין שומעין
 לו חס חין זה רוכס חין קונה לו דבר הסקר או מקנס : בתכן
 ובקש ללקט לו מסלו חו מן הסקרה : טול מה שעשית כל מה
 שביקש יסח סלך : חין שומעין לו אע"ג דככל מקום ק' לטוב
 כסף ככסף הבח גבי כל תלין שכרו כתיב מחי דחתני בהדום
 משמע : המוכיא מוכיא והמזבל מזבל כלומר חינו רשאי
 לבסותו טס חלח זה מוכיאו מן הרסק לרה"ה והכוסחו משם
 יסח מזמן לישחבו לשדה ולגינה לזבל : חין שורין טיט ברה"ה
 לכסותו טס ימים רבים ככור במקום ה' לשרותו : וחין לובני'
 לבינו שמסכין חותן ברה"ה לייבשן שטוחין הטיט ברה"ה בקרקע
 חלקה בעובי סלבינים וחורץ בו חריכו שקי וערב כמד'
 סלבינים ומנוח' טס עד שיבשו : וגיבלין טיט לתת מיד בכנין
 זכוכים בוכה מקבל מיד המביא וכוכה : אף מתקן מזמן ברה"ה
 זכוכי חייב בכוקין : גמ' כל חלו שחמרו כו' כל חומן
 כוקין

הבית פרק י בנא מציעא הפו

לקלקל בר"ה ואם הזיקו חייבין לשלם ורבי יהודה פוטר :
 אמר אביי רש"בג ורבי יהודה ור"ש כולהו סבירא להו כול
 שנתנו לו חכמים רשות והזיק פטור מלשלם : רבי יהודה
 הוא דאמרן : רש"בג מאי היא דתנן אף מתקן הוא את שלאכתו
 לפני שלשים יום : ר"ש מאי היא דתנן היה מעמידו בעליזות
 עד שתהא מעזיבה תחתיו שלשה טפחים ובכירה טפח ואם
 הזיק משלם מה שהזיק ר"ש אומר לא נאמרו כל השיעורין
 האלו לא שאם הזיק פטור מלשלם : וכל כה"ג שיטה היא
 ולי' הילכתא כחד מיניהו : ת"ר החצב שמסר לסתת הסתת
 חייב הסתת שמסר לחמר החמר חייב : החמר שמסר לכחף
 הכתף חייב הכתף שמסר לכנאי הכנאי חייב : הכנאי שמסר
 לאדריכל האדריכל חייב : וכולם שהעלום על גבי הדימוס
 ונפלה והזיקה : בקבלנות כולן חייבין : בשכירות האחרון
 חייב

כוקין שנתנו חכמים עליהם רשות ואמרו מותרין לקלקל
 בר"ה ולהטליכן לשם כגון כוכאב זבלים לר' יסודכ וכגון
 סוקין ביבותיהן וגורסין מערותיהן בימות הנשמים דברשו
 קח עבדו בב"ק : חף מתקו הוא וקאי אהבא קמח דאמר אם
 סווק משלם וקאמר ליה חייבו חף כל יום קודם לכן מתקן
 ופטור :) הוב מעמידו בעלייה משנה הוא בב"ב סרק לא
 יחפור לא יעמיד אדם תנור בתוך הבית א"כ יס על גבי
 חבל גובה ד' אמות מפי התנור לעליוה : הוב מעמידו בעליוה
 עד שיה' תחתיו עובי מעזיבה ג' טפחים : ובכירה שאין הוכח
 שנה גדול : טפח מעזיבה יכה תחתיה : זאם הזיק סדלת
 הבית וסדליה חת סביביו : חכב החוכב אבן מן הבה לעקר
 מחבורה : סתת הוא המרבעה ומחלוקה : חמר כושא מן
 הבה שסיתתה הסתת שס ומוסר' למתק היושיט' לכנאי העומד
 על מעמד החומה העשוי להילוך החומתין : אדריכל הוא אבן
 החומתין שהוא מדרקת בהנח' האבן לכדדה על מושבה בשופ
 שלח תמוט ולא תטב ולא תשא כולמת חוץ לדימוס : חייב זה
 שכוח בידו חייב אם תפול מידו ותזיק את אחרים או תסכר
 הוא חייב לשלם ואף ע"ג דמוקמינן לה לקמן בקבלנות וכולן
 סוקסין במלחכה חוץ חייב אלא מי שהיתה מסורה לו דכיון
 דכחו הוא הכוח נוטל עליו כל היכא דמתרמי דתנן אדם מועד
 לעולם סוגג ומזיד חונס ורבוך דכ"ל בב"ק פכע תחת פכע
 לחייב על הסוגג כמזיד וחונס כרבוך : כולן חייבו סהיו סוקסין
 במלחכה חתת ומסככות אבן על הדימוס היא שורת הבניין
 כפלה וזיק' הואיל ולא כחו דאדריכל הוא סלאחר שהכירה
 כפלה וליכא לחיוביה משום גירוי דיליה כולן חייבין יחד סכולן

דבית פרק י בבא מציעא

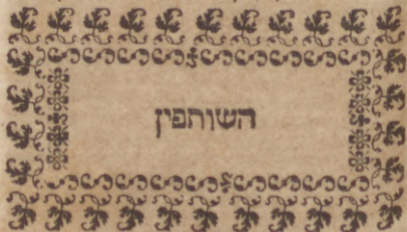
חייב וכולן פטורין : מתני' שתי גנות זו על גבי זו והירק
בגתים רבי מאיר אומר של עליזן רבי יהודה אומר של
תחתון א"ר מאיר וסח אם ירצה העליון לישול את עפרו אין
כאן ירק אמר לו רבי יהודה ומה אם ירצה תחתון למלא את
את גנתו עפר אין כאן ירק : אמר ר"ס וכי מאחר ששניהן
יכולין למחות זה על זה רואין מאין זה ירק חי : רבי שמעון
אומר כל שהעליון יכול לפשוט את ידו ולישול הר"י הוא שלו
והשאר של תחתון : גמ' אמר ר' שמעון בן לקיש הלכה
כרבי שמעון אמרי רבי ר' ינאי ובלבד שלא יאנוס וכן
הילכתא : אמר אפרים ספרא תלמידו של רשב"ל משום ר"ש
בן לקיש הלכה כרבי שמעון : אמרוה קמיה דשכור מלכה
אמר להו אפריון נמטייה לרבי שמעון :

הדרן עלך הבית והעלייה וסליקא מסכת

בבא מציעא

שומטין בדב' ועליון המלכה לעשות וקיבלו אחריות הכוז
יחד : דקבלות כולן חייבין היכא דלא נפלה מיד אחד מהן
דעל כולן לשמור סתם מיוסבת יפה : בשכירות האחרון
חייב אדריכל שהניחה : מתני' שתי גנות זו על גבי זו
במוכות זו לזו האחת קרקעית גבוהה וזו שאכלה קרקעית
במוך : והירק בכתווס בזקיסת בגבוה שזו גבוה מזו יש שומטין
או נבלו : של עליון שהרי עפרו הווי ומשלו הוא יונק : של
תחתון שעל אוירו הוא מונחת : (למלכות ניכתו עפר ויסוב
קרקעות לעליונה : ששניהן יכולין למחות זה ע"ז שלא יבא
ירק זה כאן עליון ליטול עפרו והתחתון למלאות גונתו :)
מאין ירק זה חי ממקום שהוא יונק וגדל לו יונק : כל שעליון
יכול לפשוט את ידו וליטול הר"י חלו שלו בדאמר ר"מ ביאור
זמערין הוא חיב : והסאך של תחתון דעליון גופים אסקורין
מסקר ליה לגביה שנחאי הוא לו ליטול רשות ליכנס לתוך סג
חבירו וללקוט : גמ' סבור מלכה מלכה ממס ומלך סרם
כיס והיה בקי בדיכוס ואמרה לבה דר"ס דמתני' קמיה
וקלסיה ואמר אפריון נמטייה לר"ס כלומר יקבל חן מחתנו
על דבר זה :

הדרן עלך הבית והעלייה וסליקא מסכת
בבא מציעא

השותפין

(ח' מ' סו' קנז) שרצו לעשות מחיצ' בחצר בוטן את הכותל באמצע : מקום שנהגו לבנות גויל גזית כפיטי' לביני' בוטין : הכל כמנהג המדינה : בגויל זה גויל ג' ט וזה גויל לו ג' ט : בגזית זה גויל טפחים ותחצה וזה גויל טפחים ומחצה : בכפיטי' זה גויל טפחים וזה גויל טפחים כלבנים זה גויל טפח ומחצה וזה גויל טפח ומחצה : לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים של שניהם : וכן בנינה מקום שנהגו לגדור מחייבין אותו : אבל בבקעה מקום שלא נהגו לגדור אין מחייבין אותו : אלא אם רצה כונס בתוך שלו וכונה ועושה לו חוץ בחוץ : לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים הרי הן שלו ואם עשו מדעת שניהם בוטין כותל באמצע ועושה לו

השותפין שיש להן חצר יחד בשותפות ובתו שניהן פתוחי לתוכו (כל חצירות ששנו חכמים לפני הבתים הן ורוב תשמיסן בחצר) : באמצע כל ח' כותן מחלקו חצי מקום עובי הכותל : גויל גזית כפיטי' לבנים כולכו מס' בגמרא : הכל כמנהג מדינה אם המנהג לבנות גויל אין חבירו יכול לומר חייבין חצי חלח גזית : זה כותן ג' טפחים כו' שעובי כותל גויל ו' ושל גזית ה' טפחים ושל כפיטי' ד' ושל לבנים ג' : לפיכך באויל ונתחלקת הבניין חייבזה חכמים לבנות בין שניהם אם נפל הכותל לאחר שנים רבים אין האחד יכול לומר כל הכותל בבנין חלקו ומסלי היו האבני' (אעפ"י שהחזק יותר מחבירו ובגון סכסל הכותל בחלקו כדמס' בגמ' :) וכן בנינה מחייבין את שניהן לבנותו : מקום שנהגו לגדור מפרש בגמרא : הכל בבקעה שדה הלכן : מקום שלא נהגו בגמ' מס' : ועושה לו חוץ מחוץ מס' בגמ' : ועושה לו חוץ מבחוץ להודיע

הישותפין פרק א בנא בתרא

לו חזית מכאן וחזית מכאן : לפיכך אם נפל הכותל המקום
 והאכנים של שניהם : גמ' הג' סבריה מאי מחיצה גורא :
 טעמא דרצו הא לא רצו אין מחייבין אות' אלמא היוזק ראה
 לא שמיה היוז' : ת"ש וכן בגינה מקום שנהנו לגדור גנה שאני
 דא"ר אבהו אמר רב הוגא אמר רב אסור לארם שיצמו' על
 שדה הכירו בשע' שעומדת בקומתיה : ת"ש כותל חצר שנפל
 מחייבין אותו לבנות' ער ד' אמות נפל שאני ת"ש כופין אותו
 לבנות' ב' שע' ודלת לחצר היוקא דרביים שאני : ת"ש
 החלונות מלמעלן ומלמטה ער ד' ותניא עלה מלמעלה שלא
 יציץ ויראה מלמטן כרו שלא יעמוד ויראה מכנגדו שלא
 יאפיל היוקא דבי' שאני : ת"ש דאמר שמיאל גג הסמוך
 לחצר חבירו עושיין לו מעק' גבוה ד' אמות שאני התם דא"ל
 בעל החצר לבעל הגג לא ידענא כהי עידנא אתית דאיצטנוע
 מינך דלרדיו קביעי לי תשמישי לרידך לא קביעי תשמישיך
 ער כאן : מאי מחיצה פלוגתא כרבתים (במדבר לה) ותחזי

מחצת

ששניהם עשאוהו :) גמ' גורא כותל : טעמא דרצו לבנו
 כותל דמדעת סביבן הוא חייבין חכמים שיבנו בין סביבן
 חבל לא רצו סביבן שביה ח' חומר דיום לחלקה במוסיפם של
 יתירות פכים תקיעים בארץ כנוכס לא כיוסינן ליה זאין זה
 יכול לומר לו אינו רוצה שתראה עסקי : אסור לאדם שיעמוד
 בו' שלא יזיקנו בעין הרע : נפל שאני שכבר נתרכו הראשונים
 בכותל : כופין איתו כל אחד מבני החצר ליתן חלקו בבניין
 בית השער סביבין כותל נגד השער ענין סביב ועושין באותו
 ביתק פתח קטן מן הסד תסוס היוק רחיות בני ר"ה שלא יראו
 ערך החצר : היוקא דרבים שכל בני ר"ה מסתכלין סס :
 החלונות אחד מבני השותפין בזונה כותל בחצר כנג' החלונותיו
 של חבירו בין מלמעלה כו' אם הכותל גבוה יותר מן החלונות
 כריד להנדיה למעלה מהן ד' אמות כדמס' וחזיל כרו שלא
 יסמוך על כותלו ויסתח ויראה בחלונותיו של חבירו : בין
 מלמטה אם הכותל נמוך מן החלונות כריד להסבילו מהן ד'
 אמות כדי שלא יעמוד על עוציכותלו ויראה : ומכנגדין כריד
 להרחי' את הכותל מן החלונות ד' אמות כדי שלא יאפיל :
 היוקא דבית שכנית אדם עושה דברי רכנע : מעקה גבוה ד'
 אמות כדי שלא יראה בחצר חבירו כססוה משתמש בנגו' : לא
 ידענא דבי עירקא קא אתית להשתמש בנגד : דאחטכע מיקד
 דכרו רכנע חבל חצר החלוקה לתרוייהו קביעא קנא ויסייה
 לכל אחד בחלקו כל טעם ולא עבדי בה מילי דכינעא :
 פלוגתא חלוקות חצר שבונו דעתם לחולה : חסילו לא
 רכו

השׁוֹתֵפִין פֶּדֶק אַ בְּנֵי בְהֵרָא קֶפֶח

מִדְּבַר הַעֲדָה וְכִיּוֹן דְּרִצּוֹ לַחֲלוֹ' בּוֹנִין אֶת הַכּוֹתֵל בְּעַל כְּרַחֵן :
 אֶלְמָא הַזּוֹק רְאִייה לֹא שְׁמִיה הַזּוֹק דְּאִי הַזּוֹק רְאִייה שְׁמִיה
 הַזּוֹק מֵאִי אִירִיא רִצּוֹ כִּי לֹא רִצּוֹ נְמִי פִלְגֵי א"ר יוֹחֲנָן מִשְׁנַתִּינוּ
 כְּשֶׁאִין בַּה דִּין הַלּוֹקָה : אַבְל יֵשׁ בַּה דִּין חֲלוֹקָה אַע"ג דְּלֹא
 בְּעִי לְמִפְּלַג אֶלֶּא חֵד מִיְבִיָּהוּ פִלְגֵי דְהַזּוֹק רְאִייה שְׁמִיה הַזּוֹק אִי
 חֵכִי כִי רִצּוֹ מֵאִי הוּי לְהַרְדּוֹ בַּחוּ א"ר אֲסִי אֲמַר ר' יוֹחֲנָן
 בְּשֶׁקְנוּ מִיָּדוֹ : וְכִי קִנּוּ מִיָּדוֹ מֵאִי הוּי דְבָרִים בְּעַלְמָא הַזּוֹק
 וְלְהַרְדּוֹ בַּחוּ : שְׁקֵנוּ מִיָּדוֹ בְּרוּחוֹת פְּלוּגֵי קִיבֵל רוּחַ מוֹרְחִית
 וּפְלוּגֵי קִיבֵל רוּחַ מְעַרְבֵי : רַב אֲשֵׁי אֲמַר כְּגוֹן שְׁחַל' זֶה בְּעַצְמוֹ
 וְהַחֲזִיק בְּחֻלְקוֹ וְזֶה בְּעַצְמוֹ וְהַחֲזִיק בְּחֻלְקוֹ וְסִיָּה לֹא מְצִי הַדְּרִי
 בַּחוּ : מְקוּם שְׁנֵהֲנו לְבִנְתָּ גוֹיֵל גּוֹיֵת וְכוּ' גּוֹיֵל אֲבָנֵי דְלֹא
 מְשַׁפִּיאֵן : גּוֹיֵת אֲבָנֵי דְמְשַׁפִּיאֵי כְּרַבְתִּיב (מַלְכֵי ח"ז) כֹּל לֹא
 אֲבָנִים יִקְרֹת בְּמִדּוֹת גּוֹיֵת מְגוֹדֵר' בְּמַגְרָה מְבִית וּמְחִיץ :

כְּפִסֵי אֲרַחֵי : לְבִנְיָ לְבִנְיָ : גּוֹיֵל זֶה גּוֹיֵת : טַפְחִים וְכוּ' :
 אִיבְעִיא לְהוּ הֵן וְסִידָן אִו הֵן בְּלֹא סִידָן : וְאַסְיָקְנָא הֵן וְסִידָן :
 חֵבֵל כְּמַנְהַב הַמְרִינְדָה : לְאִיתּוּי מֵאִי לְאִיתּוּי אֲתֵרָא דְבַהֲיָנֵי
 בְּהֵרָא וּדְפִנָּא : לְפִיכְךָ אִם נִפְלַ הַכּוֹתֵל הַטְּקוּם וְהַאֲבָנִים שֶׁל
 שְׁנֵיה' : פְּשִׁיטָא לֹא צְרִיכָה דְנִפְלַ לְרִשִׁיתִיהָ דְחֵד מִיְבִיָּהוּ :
 אִינְמֵי דְפְנִינְהֵי חֵד לְרִשִׁיתִיהָ מֵהוּ דְתִימָא לְהוּי אִיּוֹךְ הַמְּוִגִיא
 מִחֲבִירוֹ עֲלִיו הַרְאִיָּה קַמ' לְדֹלָא : וְשְׁמַעִית (ח"מ ס"ו קכט)
 מֵחַא דְמִילַת' רִירִיע' לְתֵרֵי שׁוֹתֵפִי אַע"ג דְּרֵאִית' הַשְׁתָּא בְּרִשִׁיתָא
 דְּהַד

רָגוּ כְּמוֹ הַרְגֵי וְכוּלִין לְכוּף זֶה אֶת זֶה לְחֻלְקָה : שְׁאִין בַּה דִּין
 חֲלוֹק' דְּהִיָּו ח' אֲחֻמַּת טִיבִיָּה לְכָל אֲחַד ד' אֲחֻמַּת קַמִּין דְּבָרֵי
 כּוֹחַ וְחִין חֲלוּפִין קוֹבִין כִּי אִם בְּדַבְרֵי הַנְּקִיבָה הִוּוּ מִכְרֵ אוּ מִתְּקִיבָה
 הִוּוּ שִׁיעֲבוּד קְרַקַע שֶׁהַקְּבוּץ חַל עֲלֵיו אוּ מִטְּלָטְלוּן : בְּרוּחוֹת
 זֶה בּוֹרֵר לוֹ חֵלֶת מוֹרְחֵי זֶה בּוֹרֵר לוֹ חֵלֶת מְעַרְבֵי וְהָנוּ מִיָּדָם
 וְהַעֲתִיב נְקִיבָה חֵלֶת מוֹרְחֵי לֹזֵב וְחִין לְטִבֵי חֵלֶת כּוֹ וְכֵן לְטִבֵי
 חֵלֶת מְעַרְבֵי וְחִין לֹזֵב חֵלֶת כּוֹ : וְהַחֲזִיק בְּחֻלְקוֹ יִפְסַק בֵּיה
 מוֹרְחָא וְקְרַקַע נְקִיבָה בְּחֻלְקָה אַחֲרֵי אֲסֵר כְּתִרְכוּ כְּטַעַת חוֹקֵי :
 אֲרַחֵי חֵכִי לְבִינָה וְכִיבִינָה ג' טַפְחִים וְהַאֲרִיחַ טַפַּח וּמַחֲכָה
 זַעֲזִיבֵי הַכּוֹתֵל אֲרִיחַ מִכְּאֵן וְהַאֲרִיחַ מִכְּאֵן וְטַפַּח בְּאֲמַכְעַ שְׁכוֹתָן
 שֶׁסְטִיט לְחַבְרֵי לְבִינֵי לְבִינֵי טְלוּמַת לְבִינָה לְעוֹבֵי הַכּוֹתֵל :
 הֵן וְסִידָן הִוּוּ הֵן בְּלֹא סִידָן הִיבֵי שִׁיעוּרֵי דְמַתְכֵי עַם עוֹבֵי
 הַטְּיִחַ קַח חֲסִיב לְהֵן חֵן דְּוִלְמָא מְקוּם הַאֲבָנִים הִוּוּ בְּפִתּוּיָא לְכַד
 טוּחַ הַסִּיד : כְּכּוֹכְבָה לְוִלְבֵי דְקֵלִים : וְדְפִנָּא עַנְפֵי עַן כְּרַמּוֹנֵי
 שְׁטִיט דְּהַאֲבָנִים שֶׁל שְׁנֵיה' דְּאֲסִי לֹא מִסַּק לָן דִּיכָא כְּמַתְכֵי
 הַחֲלֵמְדֵי שֶׁמִּתְחַלְּפֵי בֵין שְׁנֵיהֶם עַשְׂאוּבַּ עַל כְּרַחֵם בֵּין חוֹלְקִין
 פְּסוּם הַחֲבָנִים שֶׁהִי בְּרִשׁוֹת שְׁנֵיהֶם מוֹנַחִים וִיד מִי מַהֵם תְּגַבְרָה :

השותפין פרק א כנא בתרא

דחד מיניהו לא נפק מחוקה דאירך . מ"ט משום דשותפין לא
 קפדי אחרדי הילכך ליח להו חוקה אלא בראיה או לאחר
 חלוקה : וכן בניגה . מאי קאמר הכי קאמר וכן בניגה סתם
 במקום שנהגו לגדור : מתני' (ח"מ סי' קל"ח) המקיף את
 חברו מג' רוחותיו וגדר את הראשונה ואת השנייה ואת
 השלישית איך מחייבין אותו . רבי יוסי אומר אם עמד גיקף
 וגדר את הרביעית מגלגלין עליו את הכל : גמ' אומר רב
 יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי דאמר אם עמד וגדר את
 הרביעית מגלגלין עליו אר"ה כל לא שנת עמד מקיף ול"ש
 עמד גיקף : איתמר רב הונא אמר הכל לפי מה שגדר וחייב
 בר אבא אמר הכל לפי דמי קנים כוול : רוניא אקפיה רבינא
 מד' רוחותיו א"ל הב לי דגדרי אמר ליה לא . הב לי דמי

קנים

(מאי קאמר לסון הנמ' הא גופא קשיא אמרת וכן בניגה מקום
 שנהגו לגדור מחייבין אותו הא סתמא איך מחייבין אותו סימא
 סימא אבל בקעה מקום שנהגו שלא לגדור איך מחייבין אותו
 הא סתמא מחייבין אותו השתא סתם ניכא אמרת לא חע"ס
 שהיוק ראיה קשה לה בקעה מכעו' ומשני רבא דהכי
 קתני וכן סתם ניכא במקום שנהגו לגדור דמי ומחייב' אותו
 אבל סתם בקעה במקום שלא נהגו דמי ואיך מחייבין אותו :)
 מתני' המקיף את חבירו משלש רוחותיו שקנה ג' סדו
 סניב סדו חבירו לשלשת מצריכי וגדר את שלשתן ונמלא
 סדו של אמנע זה מוקף מג' רוחותיו איך מחייבין אותו לתת
 כלום (בדאמרינן דסתם בקעה מקום שנהגו שלא לגדור הוא
 הג"ס ולי נראה טעמא משום) דאקתי לא אהני לי' מדוי שכל
 יכולים ליכנס מרוח רביעית אבל אס גדר רביעית מחייבין
 אותו כדאמרינן בגמ' ואע"ג דאמרו לעיל דסתם בקעה מקום
 שנהגו שלא לגדור הוא הכי מילי בין בקעה לבקעה שאין צריך
 לעשות ביניה' כותל גובה של ד' חמות המנין מהיוק ראיה
 אבל בסביל היוק בהמות שלא יכנסו תוך הסדה צריך לגדור
 גדר גבוה ו' טפחים המונע בהמות מליכנס ואפי' הן מכוונות
 דחיכא היוק ראיה : עכ"ה : מגלגלין עליו את הכל לתת
 חלקו בשלשה ראשונות דכיון דגדר בכד הפתח גלי דעתיה
 דניחא ליה במאי דגדר חברים : גמ' הכל לפי מה שגדר
 בכל יציאות שהוסיף בהן הראשון וחזיר לו מחסה : דמי קני'
 דא"ל לדידי סגי לי בגדר קנים ואי אכסו בהוסיף של גדר
 אבנים : רוכיא אקפיה רבינא ארבע סדוהו לרבינא סניבות
 ארבע מצריכי של רוכיא וגדרן : (הב לי מאי דגדרי כרב הונא
 א"ל ר' יוסי דאמר הכל לפי מה שגדר דק"ל כר' יוסי

כדמוכח

הגשות פין פרק א בנא בתרא קפט

קנים כזול אמר ליה לא אמר ליה הב לי אנר נטוראי א"ל
לא יומא חרא הוה גדר דיקלא א"ל רבינא לאריסיה זיל אייתי
לי קיבורא דאהיני אזיל לאתויי רמי קלא אמר גלוי
אדעך דניח לך בהו לא יהא אלא עיזא בעלמא מי לא בעי
נטירות אחא לקמיה דרבא א"ל זיל פייסי במאי דפייס ואי
לא דיינא לך כרב הונא ואליבא דרבי יוסי דאמר הכל לפי
מה שגדר וכן הילכתא : רוגיא זבין ארעא אמצריה דרבינ'
סבר רבינא לסלוקי משום דינא דבר מיצרא א"ל רב במא
אמרי אינשי ארבעה לצלא וארבעה לצללא : מתני'
כותל חצר שנפל מחייבין אותו לכנות ער ד' אמות : בחוקת
שנתן ער שיביא ראיה שלא נתן מד' אמות ולמעלה אין
מחייבין אותו : סמך לו כותל אחר אע"פ שלא נתן עליו את
התקרה מנגלגין עליו את הכל : בחוקת שלא נתן ער שיביא
ראיה

כדמוכח לקמן דאמר ואי לא דאמינא לך כרב הונא חלוצא דר'
יוסי מכלל דהכי הילכתא : יומא חד הוה גדר רוכיא הוה
גדר מדקל שבסדהו : חיותו לו קיבורא דאחינו חסכול סל
קמרי' מסל רוכיא ונכסיו : רמא כיב קלא גער צו רוכיא
באחיסיה דרבינא : אמר ליה רבינא גלית אדעתך שחבנין
סדקלין עליך וכיחא לך בשמירתך : לא יהא חלח עיזו בעלמא
מי לא בעית כו' כלומר חסונו אינך ירא מן הנכדים אתה כריך
לסומרן מן העוים : פייסיה במה דאפוס מוזכר לפייסו באגר
נטוריה שהוא דבר מועט בחיל ונתרסה לכך ואי לא דאמינא
לך רבי יוסי דאמר מנגלגין עליו את הכל : ארבע לכלא
לכורך העור וארבע לכללא לעבדן המעבד העור ורוני רבען
היה ולוקח עורות ונותן לעבדן ועושה מהן מעעלים למכור
וכך אמר לו בעמי זה שכרו מועט שכריך ליתן הרבה חרצע
וזו עבד העור וארבע זוזי לעבדן ולכך עסק הישר וכטוב
ותניח לו הסדה לפרנסת ביתו : מתני' מחייבין אותו
לכנותו עד ארבע אמות דהכי סני להיזק ראייה : בחוקת
שנתן חס אמר חא' לאחר שבנאו אני עשיתיו משלי שלא רצה
זה לפייסני ותובעני חזו היכיח וזה אומר נתתי חלקי נאמן :
עד שיביא התובע עדים שתבעו ולא נתן לו דבין לחובה עלא
לפייסו ומספט זה לכל גלוי לא היה בונה משלו חלא הי' כועק
עליו בב"ד : סמך לו כותל אחר לאחר שבנאו בחד למעלה
מד' אמות הרבה ולא רצה האחר לסייעו בכניסתו סמך הסני
כותל אחר כנגד כותל זה כדי לסכך ולתת עליו תקרה מכותל
העמי' שלא נתן עליו עדיון התקרה : מנגלגין עליו את הכל
דגלי דעתיה דניחא ליה חסבה דהאיך : בחוקת שלא נתן

השוותפין פרק א בנא בתרא

ראיה שנתן : גמ' אמר ריש לקיש הקיבע זמן לחברו
וא"ל פרעתי בתוך זמני אינו נאמן ולואי שיפרענו בזמנו
והילכתא כריש לקיש ואפי' מיתמי ואע"ג דאמר מר הבבא
ליפרע מנפסי יתומי לא יפרע אלא בשבועה חזקה לא עביד
איניש דפרע בגו זמניה : איבעיא להו תבעו לאחר זמנו ואמר
לו פרעתיך תוך זמני מהו מי אמרינן מה לשקר במקום חזקה
או לא' ולא איפשוט וכל כי האי גונא חומרא לתובע וקולא
לנתבע הילכך משתבע שבועת היסת דפרעיה ומיפטר : תא
שמע בחזקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן אימת אילימא
דאמר פרעתי בזמני פשיטא אלא לאו תוך זמנו אלמא עביד
איניש דפרע בגו זמני שאני החם דכל שעתא ושעתא זמניה
הוא ת"ש מסיפא בחזקת שלא נתן אימת אילימא דתבע לאחר
זמנו וא"ל פרעתיך בזמני אמאי בחזקת שלא נתן אלא לאו
שחבעו אחר זמנו ואמר פרעתיך בתוך זמני אלמא לא אמר
פינו במקום חזקה שאני החם דמימר אמר מי יאמר דמחייב
לו רבנן : גרסי' בנמר' האומר לחבירו מנה לו בדרך והלוי
אומר הן למהר אטר תנהו לי נתתיו לך פטור : אין לך בידו
חייב דנעשה באומר לא לוייתי וכל האומר לא לוייתי באומר
לא פרעתי רמי : (ח"מ קנז) סמך לו כותל אחר : אמר רב
הונא סמך לפלגא סמך לכולא ורב נחמן אמר למאי דסמך
סמך
חס נא כראשון ותבעו לדון לאחר סמך את כותלו לכותל
ראשון וחומר לו תן לי חלקך במה שהגבתי וזכ' אומר נתי
חלקו חינו נאמן חלף בעקים שאין משפט זה נלוי לכל ועד
שיחייבוהו ב"ד חינו עסוי ליתן : גמ' בקובע זמן לחבירו
במלוה שהלוהו : חסי' מיתמי חס מת הלוה תוך זמנו : גובה
חובו מן היתומי בלא שבועה ולא חיישינן דילמא פרע : מה
לו לשקר חי בעי ח"ל פרעתיך בזמני ולכך כי אמר נמי פרעתיך
תוך זמני נאמן בשבועה : במקום חזקה דאין חס פורע
תוך זמנו : חלף לחו תוך זמנו קודם שהסלימה לד' אמות :
מוסיפא בחזקת שלא נתן כו' בזמנו כסגמרתו כותלי וידעתי מה
סנתחייבתי לכיוע בהגבתך : מוואמר דמחייבו לו רבנן לכך
חסיכו אומר פרעתי בזמנו לא מוסימן : סמך לסלגא סלף סיה
כותל חדש ח"ך ככותל הראשון חלף בחייו חו גובוהו לך
הגיע לגובהו של ראשון : סמך לכולה חייב ליתן חלקו בכותל
הראשון כאילו סמך כותל שני כנגד כל הראשון דכיון דהתחיל
סופו לגמור ויתן תקרה ותכן אעפ"י שלא נתן עליו את בתקרה
נותן מיד : זמורה רב נחמן באפרוזא לעניין גובה דקאמר רב
נחמן דלמאי דלח סמך לא סמך מודה הוא באפרוזא שאם נתן

השוהפיץ פרק א בנא בתרא קצ

סמך ולמאי דלא סמך לא סמך : והילכתא כרב נחמן ב
 (ח"מ קנג) כוי לא הוי חוקה ואע"ג דמנה הימלט' : דאמר
 אמינא לכי מיפייס לי לא תתרע אשיתאי : אמר רב נחמן
 אחזיק להורדי לא אחזיק לכשורי לכשורי אחזיק להורדי ורב
 יוסף אמר אפי' אחזיק להורדי אחזיק לכשורי : א"ר אמר
 רב נחמן אפי' אחזיק לכשורי לא אחזיק להורדי : וא"ר נחמן
 אחזיק לניטפי אחזק לשיפכי לשיפכי לא אחזיק לניטפי : וא"ר
 אמר רב נחמן אפילו אחזיק לשיפכי אחזיק לניטפי אבל
 לצריפא דאורבנאי לא : ורב יוסף אמר אפי' צריפא דאורבנאי
 עבד רב יוסף עובדא בצריפא דאורבנאי : והילכתא כוותיה :
 אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח (ח"מ סיג) המשכיר בית
 לחבירו בביר גדולה משתמש בזויה ובכותלי עד ד' אמות :
 ובעיבי

עץ על פני אורך כל הכותל לתת עליו ראשי הקורות שלא
 ירקבו מלחלוחית הכותל חו' שלא הי' לו עץ כזה ועסה קביעתו
 דכשורי שעסה חורים בכותל ונתן כסרים קטנים למעלה ולמט'
 ולגדין ומניח בקובו ראשי קורות או ודחי כופו עוד להגביה
 כשיעור גובה עלייה וניחא ליה בגובה דכותל ראסון וכריך
 לתת חלקו בכל הגובה : כי כווי לא הויא חוקה שמעון סהגבי'
 כותל החולק בחכר למעלה מד' אמות ועסה בו חלונות לכד
 ראובן להנחת ראשי קורות כמו שפירשתי לא הויא חוקה
 לגבי ראובן לאמר חזי טייפתך להגביהו שחילולי ססעויתך
 לא היית עושה לו הנחת קורות שאם אבא לסמוך לו כותל
 אחר לאחר זמן שאתן עליה תקרה : ואע"ג דמנח גיה
 הימלט' הם כסרים עבים שכותני כהידי החורים להגין על
 ראשי הקורות ולא מצי למימר ראובן חו' לאו דסויעו בהדך
 לך טרחת כל האי טירחה : דאמר שמעון קמינח כו' אמרת'
 לגבי חולי תמלך לסמוך לו כותל חו' ולתת עליו תקרה
 ותפוסני בממוץ לא אכטרך אז לקלקל כותלי לכקוב בו חורים
 להנחת ראשי קורות : (אחזיק להורדי כו' חוקות הללו
 דשמעתין לא חיירי נחוקת ג' טנים אלא בחוקת תשמיטין
 דעלמא שמסתמס בשל חיירו בפניו וזותק כוי חוקה וע"ס
 דרס"י כדף ו ע"א :) אחזיק להורדי להניח ראשי רכיטים
 דקיים על כותל חיירו : לא אחזק לכשורי להניח עליו ראשי
 קורות ככירות תחת חלבו : אחזיק לניטפי הוה לו חוקה בחכר
 חיירו סגנו יטכטף מי גשמים בקובו על פני כל אורך גנו בלא
 מרוב אחזיק לשוסכי ואם רצה לעשות מרוב עושה ויקלח כל
 מי רגג במקום ח' דיה עדיסח ליה לבעל החכר : וא"ר כו'
 קבל לכריסח דאורבנאי לא גג של כריף שמכסין אותו בענפי
 ערבה

השוותפין פרק א כבא בתרא

ובעובי הכותל במקום שנהגו אבל בתרביץ אפדני לא : ור"ב
 נחמן דידיה אמר אפילו בתרביץ אפדני אבל רחבה שאחורי
 בתים לא רבא אמר אפילו רחבה שאחורי בתים : ואמר
 רבינא האי (ח"מ קנז) כשורי דמטללתא עד תלתין יומין לא
 הוי חזקה : בתר תלתין יומין הוי חזקה : ואי סוכה דמצוה
 היא עד שבע יומי לא הוי חזקה בתר הכי הוי חזקה : ואי
 חכריה בטינא לאלתר הוי חזקה : אמר אביי שצי (ח"מ קנט)
 בתים בצדי ר"ה זה עושה מעקה להצי גגו וזה עושה מעקה
 להצי גגו זה שלא כנגד זה ומעריף מאי אריא ר"ה אפי' רשות
 איחיד גמי : ר"ה אצטריכא לי' ס"ד אמינא א"ל סוף סוף הא
 בעית איצטנועי מבני ר"ה : קמ"ל דאמר ליה בני ר"ה ביממא
 חזו לי בלילי' לא חזו לי את בלילי' גמי חזית לי : בני ר"ה
 כי קאימנא חזו לי כי יתיבנא לא חזו לי את כי יתיבנא גמי
 חזית לי : בני ר"ה כי מעייני חזו לי כי לא מעייני לא חזו
 לי את כי לא מעיינית גמי חזית לי : א"ר נחמן אמר שמואל
 (ח"מ קס) גג הסמוך לחצר חברו עושה לו מעקה גבוה ר'
 אמת

ערבה והיינו אורבני ומתוך שהטיפין סמוכין זו לזו מאוד אין
 צעל החצר וכול להשתמש תחתיה : בירה גדולה בית ארוך
 מאוד וסלוק נתוכו להרבה חדרים קטנות והשכיר לזה אחד
 מהן ברי זה משתמש בכתליה בחורי הכתלים על פני ארבה
 מנחון עד ד' אמות אף שלא כנגד ביתו : ובזווי' היוצאים מן
 בכתלים : ובעובי הכותל ברחשו כגון חס השכיר לו זה עליו'
 אבל בתרביץ חסדכי לא דרך בונה בירם חסוכה להסניח לה
 כנגד פתח הטרקלין החסוכ שבה כעין גינה קטנה לאויר
 ועולים בה דשאים ויפה במראה לעינים וחס אין רשות לזה
 לתלות בכתלים כלום שאינו עשוי ליכנס לתוכו : אבל רחבה
 שאחורי הבתים כל היקף שאחורי הבתי' קרוייה רחבה ושלפני
 הבתים קרוייה חצר : לא דאין רחבה מושכרת לו להשתמש :
 לא הויא חזקה חס סוכה על כותל חבירו ולא מיחה בתוך ל'
 לא הויא חזקה לטעון ולומר פייסתיך במעות עד עולם דכל
 קלתין יומין לא קפיד איכוס ולא מחו (סבור חבירו זה בריך
 לכל ולימניס מועט סיטלנו משס') בתר תלתין יומי ה"ל חזקה
 דכ"ל למחויי : (ואי סוכה דמכוס היא לבתר ז' הויא חזקה
 דכיון דשכניה עלב יותר מן הכורך ה"ל למחויי תוס' ומללא
 מיחה איכא למימר דזה פייסו במעות עד עולם שכן הו' דרכם
 לקבוע סוכתן לכורך כל השנים ובילכך מוד לאחר ז' הויא
 חזקה דלא דמי לסוכה דמטללתא דלא הויא חזקה עד תלתין
 יומין דהיח לכל בעלמא הוא דעבדה אבל סוכה זו לכורך כל

השותפין פרק א בנא בתרא קצא

אמות אבל בין גג לגג לא * ורב נחמן דיריה אמר אפילו בין
 גג לגג ואינו זקוק לארבע אמות אכל זקוק למחיצה עשרה *
 למאי אי להזקק ראייה ארבע אמות בעינן * אי לנתפש עליו
 כנגב בססיפס בעלמא סגי * אי משום גדיים בכדי שלא יזדק'
 הגדי בכת ראש סגי לעולם לנתפש עליו כנגב ובעשרה לא
 מצי משתמש ליה בציר מי' מצי משתמי' ליה אמר אימצורי
 הוא רקמצרנא ליה * טפחים לא משתמי' * איתמר ב' חצרות
 זו למעלה מזו אמר רב הונא תחתון בונה כנגדו ועולה *
 ועליון בונה כנגדו ועולה * ורב חסדא אמר מסויע עליון לו
 מלמטה ועולה * תניא כותירה דרב חסדא שתי חצרות זו
 למעלה מזו לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדו ועולה אלא
 מסייע לו מלמטה ועולה ואם היתה חצרו למעלה מנגו של
 חבירו אין זקוק לו * הנהי בי תרי דהוו דיירי חד עלאי וחד
 תתאי איחביס תתאי א"ל לעילא' תא ליבנייה א"ל אנא שפיר
 דאירנא * אבנייה אנא לית לי דוכתא דדיירנא בה * אמר
 ליה מוגרנא לך לא מצינא דאפרח * לא קא מיתדרר לי א"ל
 חוק לך בארעא שוקא אכרויסק עול ושוקא ופוק * אמר רב חסא

דינא

ימי החג שכל השנה עשאה : קוס') זה שלא כנגד זה זה
 סותם גגו לכל כפון וזה לכד דרוס ומעדיף משך המעקה יותר
 מחכי הגג כדי שיהיה במחלת כנגד סתימתו של זה שלא יוכל
 לראות כלל בגגו של חבירו : גבוה ד' אמות מאוס כיון ראוי *
 אבל בין גג לגג לא כריך כדאמרי' בשמועת' קמויות' דנג לא
 קביעא תשמישים וא"ל בעל החצר לבעל הגג לא ידענא כהו
 עידנא חתים דאיכטנע מונך : (או לנתפס עליו כנגב שאם
 יכנס לפנים מן המחוכה לשם גביצה ככנס :) מצי איסתמיט
 ליה ולומר חפץ כפל מידי על גגך וככנסתי אצלך ליטלו * זו
 למעלה מזו קרקעית חת גבוה משל חברתה * זה בונה
 מכנגדו בתחתון בונה מלמטה עד שמייע לגובה של קרקעית'
 חבירו ואח"כ מתחיל זה לסייעו ולא יבא עליון כפסד בשפלות
 קרקעיתו של תחתון * ואם היתה חצרו למעלה מנגו של
 חבירו שהיתה קרקע החצר גבוה מקרקע הבית אין זקוק לו
 בעל החצר לעשות מחיצה בין חצר לנג דכיון דנג לא קביעא
 תשמישה מוח לו ליתר בקל משכינו שלא יראנו : דהוו דיירי
 חד עילאי כו' כשתלקוהו האחין נטל זה בית זה עלויה *
 איקנס תקאי נטבמו הכתלים התחתונים עד שהוספלה תקרת
 העליונה והתחתון לא היה יכול ליכנס לביתו אח"כ הו' שוחה *
 קא יבכיוו נסתור כל הבית וככנסו : אבכיוו אחא חסתור הבית
 ומנגו משלו ח"ל עליון לית ליה דוכתא דדיירנא בה * סוף

דינא

איתמר ב' חצרות זו למעלה מזו אמר רב הונא תחתון בונה כנגדו ועולה *
 ועליון בונה כנגדו ועולה * ורב חסדא אמר מסויע עליון לו
 מלמטה ועולה * תניא כותירה דרב חסדא שתי חצרות זו
 למעלה מזו לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדו ועולה אלא
 מסייע לו מלמטה ועולה ואם היתה חצרו למעלה מנגו של
 חבירו אין זקוק לו * הנהי בי תרי דהוו דיירי חד עלאי וחד
 תתאי איחביס תתאי א"ל לעילא' תא ליבנייה א"ל אנא שפיר
 דאירנא * אבנייה אנא לית לי דוכתא דדיירנא בה * אמר
 ליה מוגרנא לך לא מצינא דאפרח * לא קא מיתדרר לי א"ל
 חוק לך בארעא שוקא אכרויסק עול ושוקא ופוק * אמר רב חסא

דינא

ימי החג שכל השנה עשאה : קוס') זה שלא כנגד זה זה
 סותם גגו לכל כפון וזה לכד דרוס ומעדיף משך המעקה יותר
 מחכי הגג כדי שיהיה במחלת כנגד סתימתו של זה שלא יוכל
 לראות כלל בגגו של חבירו : גבוה ד' אמות מאוס כיון ראוי *
 אבל בין גג לגג לא כריך כדאמרי' בשמועת' קמויות' דנג לא
 קביעא תשמישים וא"ל בעל החצר לבעל הגג לא ידענא כהו
 עידנא חתים דאיכטנע מונך : (או לנתפס עליו כנגב שאם
 יכנס לפנים מן המחוכה לשם גביצה ככנס :) מצי איסתמיט
 ליה ולומר חפץ כפל מידי על גגך וככנסתי אצלך ליטלו * זו
 למעלה מזו קרקעית חת גבוה משל חברתה * זה בונה
 מכנגדו בתחתון בונה מלמטה עד שמייע לגובה של קרקעית'
 חבירו ואח"כ מתחיל זה לסייעו ולא יבא עליון כפסד בשפלות
 קרקעיתו של תחתון * ואם היתה חצרו למעלה מנגו של
 חבירו שהיתה קרקע החצר גבוה מקרקע הבית אין זקוק לו
 בעל החצר לעשות מחיצה בין חצר לנג דכיון דנג לא קביעא
 תשמישה מוח לו ליתר בקל משכינו שלא יראנו : דהוו דיירי
 חד עילאי כו' כשתלקוהו האחין נטל זה בית זה עלויה *
 איקנס תקאי נטבמו הכתלים התחתונים עד שהוספלה תקרת
 העליונה והתחתון לא היה יכול ליכנס לביתו אח"כ הו' שוחה *
 קא יבכיוו נסתור כל הבית וככנסו : אבכיוו אחא חסתור הבית
 ומנגו משלו ח"ל עליון לית ליה דוכתא דדיירנא בה * סוף

דינא

איתמר ב' חצרות זו למעלה מזו אמר רב הונא תחתון בונה כנגדו ועולה *
 ועליון בונה כנגדו ועולה * ורב חסדא אמר מסויע עליון לו
 מלמטה ועולה * תניא כותירה דרב חסדא שתי חצרות זו
 למעלה מזו לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדו ועולה אלא
 מסייע לו מלמטה ועולה ואם היתה חצרו למעלה מנגו של
 חבירו אין זקוק לו * הנהי בי תרי דהוו דיירי חד עלאי וחד
 תתאי איחביס תתאי א"ל לעילא' תא ליבנייה א"ל אנא שפיר
 דאירנא * אבנייה אנא לית לי דוכתא דדיירנא בה * אמר
 ליה מוגרנא לך לא מצינא דאפרח * לא קא מיתדרר לי א"ל
 חוק לך בארעא שוקא אכרויסק עול ושוקא ופוק * אמר רב חסא

דינא

השותפין פרק א בנא בתרא

דינא קא"ל והני מילי דלא מטי כשורי למטרה מי' אבל מטו
 כשורי למטה מעשרה לא מצי אמר ליה למטה מי' רשותא
 דידי היא ולא משעביד לך: וה"מ דלא אתנו אהרדי אבל אתנו
 אהרדי סת' ובני ועד כמה אמר רב הונא בריה דרב יהושע
 בר נקיש איניש איסוריה דנחוזא והדר: ההוא גברא דהוה
 קא בני אשית' אהורי כוי רחבירי' : א"ל קא מאפילת עלי' :
 א"ל סכירנא להאי ועבירנא לך כוי מלעיל' : מרעת לך
 לאשיתאי' : קסתרנא לך עד הכא ובנינה לך ועבירנא לך
 כוי מלעיל' : א"ל אשיתא פלגא חרתא ופלגא עתיקא לך
 קיימא : א"ל סתירנא ליה לכוליה ביתא ובנינא לי' ועבירנא
 לך כוי מלעיל לית לי דוכתא דדיירנא בה : אגורא לך : לא
 מצינא דאיטרח' : אמר רב חמא דינא קא"ל ואע"ג דרי' ביד
 לתיכני וציכוי : הגהו תרי אחי רפליגי חד מטייה אספלידא
 וחד מטיי' תרכינא אתא ההוא דתרכינא קא בני אשיתא
 אפומא דאספלידא : א"ל קא מאפלת עלי' : א"ל בדידי קא
 בנינאי אמר רב חמא דינא קא"ל : א"ל רב אחי לרב אשי
 ומ"ש מהא דתניא האהין שחלקו אחר גטל שדה פרס ואחר
 גטל שדה לבן יש לבעל פרס ד' אמורת בשד' הלכך שע"מ כן
 חלקו א"ל התם דעלו להרדי הבא דלא עלו אהרדי : אשו
 בשופטני עסקינן דעלו באשיתא והורדי ולא עלו באויר'
 ולימא

אכריסך טחה קומתך עד כריסך : כשורי קורות העלויה :
 אבל אתנו אהרדי כשחלקו שחם תשפיל בעליוס יסתור בית
 ויבנוהו : עד כמה תשפיל בעליוס ויכוף את העליוס לסתור
 ולבנות : איסוריותא חבילות קנים ארוכי : וקדר מחזיר עכומו
 לכל טרדיין : סכירנא לך הכא חסדוס לך חלונותיך באכניס
 ואסתח לך למעלה מכותלי בנינה כתליך חלונות אחרים
 שיאירו בביתך : מרעת לאישתאי כסתפתח בחלונות תנוע
 החומה קחמת המכה : סתירנא לך הכחל מרחש גבה עד
 שינוע אל מקום החלונות שאעשה לך : לא קיימא שאין טיט
 החדש נדבק בטיט הישן שיגס כנר : ואפי בני תוכני וחין
 הוא עכמו דר בתוכו מכו לעומר לא מבינא דהוטרח להוכיח
 הענים והאכניס והתבן : אספלידא טרקלין יסב : תרכינא
 היא גינה שבב טרקלין שהיא' מאורה לתוכה : בדידי קא
 בנינא בשלי חני בוכר ויקה חין לך עליו חזקה אורה של ג'
 סניס דהשתא הוא דפליגנא : ארבע חמות לעבודת כרס שהין
 חורטין חותה כשורים : דעלו אהרדי סתמן בעל הפרס לבעל
 הסדק לבן רמוס של עילוי הכרס כולכך כרס בעו לאוסק : עס
 עבודתו חבל הכא לח נתן לו יותר עבור האורה שוס דמ' ס'
 (כסופטני)

השׁוֹתֵפִין פֶּרֶק אַ בְּנֵי בִתְרָא קֶצֶב

וְלֵימָא לִיה עַד הַאִידְנָא הוּוּ לִי אֶסְפְּלִידָא הַשְׁתָּא אִיתָ לִי
 אֲנִידְרְנָא אִמַר רַב שִׁימִי בְרַ אֲשׁוּ שְׂמָא בְּעֵלְמָא פְּלִיג לִיה מִי לֹא
 תְּנִיא הָאֹמֵר בִּידָא כּוֹר אֲנִי מוֹכֵר לֶךְ אַע"פ שְׂאִין לוֹ אֵלֹא לְתֶךְ
 אַחַד הַגִּיעֵו שְׂלֹא מִכֵּר לוֹ אֵלֹא שְׂמָא וְהוּא דְקֵרוּ בֵּית כּוֹר י חֲכִי
 הַשְׁתָּא הַתָּס שְׂמָא בְּעֵלְמָא מוֹבְנָא לִיה הֲכִי מְצִי אִמַר לִי דִיִּדְנָא
 בִּיה כְּדִיִּירִי בִי אֲבַהֲתִי נְהַרְדְּעִי לְטַעְמִיהוּ רֵאמַר רַב נַחֲמָן
 אִמַר שְׂמוּאֵל הָאֲחִין שְׁחִלְקוּ אִין לְהֵן דְּרֵךְ זֹה עַל זֶה וְלֹא
 הַלְוִנֹת זֶה עַל זֶה וְלֹא סוֹלְמוֹת זֶה עַל זֶה וְלֹא אִמַת הַמִּי זֹה
 עַל זֶה וְהִזְהִירוּ בְּהֵן שְׁחִלְכוֹת קְבוּעוֹת הֵן וְרַב אִמַר יֵשׁ לְהֵן
 הֵהוּא שְׂטֵרָא רִיתְמִי דְנַפֵּק תְּבֵרָא עֲלִיהָ אִמַר רַב חֲמָא לִי
 מִיִּקְרַע קְרַעִינָן לִיה וְלֹא אֲנִכּוּיִי מְגִבִינָן בִּידָא אֲנִכּוּיִי לִי
 מְגִבִינָן בִּיה דְּחָא נַפֵּק תְּבֵרָא עֲלִיהָ וּמִיִּקְרַע לֹא קְרַעִינָן לִיה
 דִּילְמָא לְכִי נִדְלִי יִתְמִי מִיִּיתוּ רֵאִיה וּמְרַעִי לִיה לְתַבְרָא שְׁלַחַת
 דְּבִי אַחָא בְרַ רַבָּה לְקַמְיָה דְרַבִּינָא הִלְכָה מֵאִי שְׁלַח לִי הִילְכַת
 בְּתִיָּה דְרַב חֲמָא לְבֵר מִתְּבֵרָא דְאַחוּקִי סְהַרִי בְּשַׁקְרִי לִי
 מִחֻקִּינָן מִי זֹטְרָא בְרִיה דְרַב מְרִי אִמַר בְּהָא הִילְכַת נְמִי כְרַב
 חֲמָא דָּאִם אִיתִיָּה דְתַבְרָא מְעֵלִי הוּא אִיבְעִי לִיה לְאַפּוּקִי בְּחַיִּי
 אֲבוּהוֹן ש"מ צִיּוּרִי צִיּוּרִי וְכֵן הִילְכַתָּא : מִתְּנִי (ח"מ
 קֶסֶף) כּוּפִין אוֹתוּ לְבִנּוֹת בֵּית שַׁעַר וְדִלַת לְחַצְרֵי רֶשַׁב"ג אִימַר
 לֹא כָּל הַחֲצוֹת רֵאוּיֹת לְבֵית שַׁעַר (ח"מ קֶסֶף) כּוּפִין אוֹתוּ
 לְבִנּוֹת

בְּשׁוֹמְטֵנוּ עֲסוּקִין וְכִי שׁוֹטֵה הִיֵּס שְׁנַטְל גִּינְסָה חִלְקָה כְּכַגְד בֵּית
 בְּכּוּי וְלֹא נִטְל עוֹלוֹי דְמִיִּס :) וְהַשְׁתָּא חִידְרוֹנָא חִדְרֵי אֶסְפֵּל
 וְחִי עַל מַנְת אֶסְפְּלִידָא כְּתִי עוֹלוֹי דְמִיִּס : שְׂמָא בְּעֵלְמָא שְׂס
 אֶסְפְּלִידָא וְחָף ע"ג שְׂאִינוּ כְּשֵׁחַר אֶסְפְּלִידָא לֹא בְּטַל שְׂמָה : בֵּית
 מִיִּי חֲסִכּוֹן סְהַתִּי בְּחִכְרֵי כְּמַסְכֵּן : נְהַרְדְּעִי לְטַעְמִיהוּ רַב
 חֲמָא דְמוֹן נְהַרְדְּעִי הוּוּ דְלֹא ס"ל הֵא דְאִידוּ דֵּה כְּדִדְרוּ אֲבַהֲתִי
 וְלִסְס כֶּךָ חִילְקֵנוּ חוּזֵל לְטַעְמִיהוּ דְנְהַרְדְּעִי דְשְׂמוּאֵל דְכוּחַ
 נְהַרְדְּעִי הוּוּ דְחֵמֵר אֲחִין שְׁחִלְקוּ וְנִטְל זֶה שְׂדֵה לְכַסּוֹן וְזֶה
 דְּרֵוּ וְכִיֵּה חֲבִיבֵן רְגוּל לִיכֵן דְרֵךְ זֶה לְקִידּוּ זֶה אִין יִכּוּל לְטַעְנוּ
 דְרֵךְ לִי עֲלִיד : וְלֹא חֲלֵנוֹת לְעֵרְעֵר עַל סְתוּמַת חוּרִי : וְלֹא
 שְׂלֵמוֹת אִם נִטְל זֶה בֵּית וְחִכְרֵי וְזֶה נִטְל עֲלִיִּיה חוּן לוֹ לְקַבּוּעַ
 מִן כְּחִירוּ שֶׁל זֶה לְעֵלּוֹת לְעֵלּוּתוֹ : וְלֹא אִמַת הַמִּי לְכִיִּחוּ
 מִן כְּחִירֵי דְרֵךְ שְׂדֵהוּ שֶׁל זֶה לְתוֹךְ שְׁלוֹ : תְּבֵרָא סוֹבֵר סִכּוּחַ
 מִיִּי לְחִיכֵס : מִיִּיִּי רֵאוּיֹה עֲדוּס סְהַסוֹבֵר שַׁקֵּר : מִתְּנִי
 לְבִנּוֹת חוֹתוֹ חֵת בֵּן הַחִכְרֵי שְׂאִינוּ רֹזֵב לְסִיַּע חֵת בְּכִי בְּחִכְרֵי
 לְבִנּוֹת לְכֵן בֵּית שַׁעַר לְבִיֹת שׁוּמֵר בְּסַתְקָא יוֹסֵב שֶׁ בְּכֵל
 וְהַרְחִיקוּ חֵת בְּכִי ר"ה מִלְּבַסִּין בְּחִכְרֵי : וְדִלַת לְסַעַר הַחִכְרֵי
 לְבִיִּחוּ בְּו : לֹא כָּל הַחֲצוֹת רֵאוּיֹת לְבֵית שַׁעַר בְּגַמְרָא מִס'

השוותפין פרק א נבא בתרא

לבנות לעיר חומה דלתים וכריח רשכ"ג אומר לא כל העיר
דאוויות לחומה כמה יהא בעיר ויהא כאנשי העיר י"ב חדש
ואם קנה כה בית רידה הרי הוא כאנשי העיר מיד : גמ'
בעא מיניה ר"א מר' יוחנן כשהן גובין לפי נפשות הן גובין
או לפי שבח מסוין הן גובין או לפי קרוב בתיים הן גובין א"ל
לפי קרוב בתיים הן גובין ואלעזר ברי קבע בה מסמרות
תוספת' מי שיש לו פתח במכוי אין בני מכוי כופין אותו לעשו
דלת למבוי שיכול לומר רצוני שאכנ' כהכילתי עד פתחי
(ח"מ קסג) כופין בני מכוי זה את זה שלא לחושי' כיניהן לא
חייס ולא בורסי ולא כל אחד טבעלי אומניורת' ולשכנ'
אינו כופהו ורשכ"ג אומר אף לשכנ' כופהו : מי (ח"מ קסג)
שיש לו בית כחצר אחרת משעבדין אותו לעשות עמהן דלת
וגנר ומנעול לחצר : ושאר כל הרברים אין משעבדין אותו
ואם היה שרוי עמהן באותה חצר משעבדין אותו : מי שיש לו
חצר בעיר אחר' בני העיר משעבדין אותו לחסו' עמהן בורות
שיחין ומערות ואמת המים : ושאר כל הרברים אין משעבדין
אותו : ואם היה שרוי עמהן באותו העיר משעבדין אותו על
הכל : (ח"מ קסג) כופין בני מכוי זה ארץ זה : לעשות לח
וקור' למבוי : (ח"מ קסג) כופין בני בקעה זה את זה לעשות
ביניהן חריץ וכן חריץ (ח"מ קסג) כופין בני העיר זה את זה
לבנות להן בית הכנסת ולקנות להן ס"ת נכיאים וכתובים
ר' יהודה נשיאה רמא שודא ארבנן א"ל ר"ל רבנן לא צייט
בגירות' : רב פפא שדי כריץ חדתא איתמא א"ל רב ששה
בריה רב אירי ודילמא לא מדויל' : א"ל משקיל שקילמ'
מינייהו ואי מדויל מדויל ואי לא מהררינן להו : א"ל רב
יהודה הכל לגלי נפא אפילו מיתמי : אבל מרבנן לא רבנן
לא צייכי בגירותא : הכל לכריא דפתיא הוא תיקן רחוב
של עיר ואפי' מרבנן : ולא אמר לא דלא נפקי בכלווא אבל
נפקי
אינו כיה הראוי : ויהא כאנשי העיר לסאת עמכם בעול :
גמ' כססן גובין מעות לבנות חומות העיר : קירוב בתים
בית החרוב לחומה הריך לחימ' העיר יותר מן כרחוק : קנט
בה מסמרות הזכר לרזן כן ולא תזוז מינס : רמא שולח
לדרבנן הטיל יכיה חומת העיר על החכמים כמו על שאר בני
חדס : כריח חדתא יכיה כריית באר מוס חייס : ודילמא לא
מדויל שמוח לא ימלאו מוס והפסדתם חנם ויתמי לחו בני
מחילה כינכו דליחלו : לאגלי נפא לשער חומת העיר להפיב
לקן דלתות : לכריח סתיה חקירות בור לסקות מוס ועל סס
פלי המוכח סס תמיד בעור לסתות בו הולכי דרכים קורטו
סתיה

השותפין פרק א בנא בתרא קצג

נפקי בכלוזא לא רבנן לאו בני מפק בכלוזא נינהו : ההוא
דמי כליליא דרמי אמביריא אתא לקמיה דרבי א"ל לדרו
רבנן בהדן אמר להו לא : ערקי' ערוקו ערוקו פלגא דלייזר
לפלגא רמי אידך פלגא אפלגא אתא לקמיה דרבי אמרו ליה
לדרו רבנן בהדן אמר להו לא : ערקינן ערוקו ערוקו כולהו
פש ההוא כובס שרא אכובס : שכיב כובס פקע כליליא :

א"ר ראיתם שאין פורענות באה אלא בשביל עם הארץ : רב
נחמן בר רב חסדא רמא * כרגא ארבנן א"ל רב נחמן בר רב
יצחק עבר מר אראורייתא ואדנביאי ואדכתובי : אראורייתא
דכתיב * אף חובב עמים * קדושיו בידך אמר משה לפני
הק"ה רבש"ע אפי' בשעה שאתה מחבב עמים כל קדושיו יתו

בידך מאי * וחם תכו לרגליך ישא מדברותיך תני רב יוסף
אלו ת"ח שמכתתין רגליה' מעיר לעיר וממדינה למדינה
לישא וליתן בדיבורו של מקום אדנביאי דכתיב * גם כי יתנו
בנוים עתה אקבצם : ואמר עולא הפסוק הזה כלשון ארמי
נאמר אם כולן יתנו בנוים עתה אקבצם : ואם לאו ויחלו

בעש ממשא מלך ושרים : אדכתיבי דכתיב מנדה בלו והלך
לא שליט למירמא עליהון ואמר רב יהודה מנדה זו מנדה
חמלך (כלו זו כסף גולגולתא : והלך זה ארנונא כגון
חשורה או ארוחה שעושין למלך כשעובר עליהן : גרסינן
בגדרים אמר רבא שרי ליה לאיניש לאודועי נפשיה באתרא
דלא ידעין ליה דכתיב * ועבדך ירא את ה' מגעוריו : והא
כתיב * יחללך זר ולא פיך : לא קשיא הא באתרא דידעין
ליה

מתא : חמי' מדרבנן שכל כריכין למים : דלא נפקי בכלתא
סחין סן עכמן יוכאין בהכרזה לחפור חלא סוכרין פועלין :
דמי כלילא עטרה למלך : אתו עמו הארץ לקמיה דרבי :
לכיה מחל במלך דמי החזי וסילקא מעליהן : סדיס אכובס
הטובות פחות במלך על הכובס : בשעה שאתה מחבב עמים
שאתה מכהיב להם פנים להמסילם על בניך : קדושיו של

ישראל יכיו בידך לסומרן : (בלשון ארמי נאמר יתנו תרגום
של ישנו כמו וסנתס ותכיון :) אם כולם וכן רובם יהיו סוכין
ועוסקין בתורה כשיגלו בעמי' עתה אקבצם ויחלו מעט וגומר
זחף מועטין הן הסוכין בעמים יחלו ממשא מלך ושרים יהיו
בטלים מלשאת משא מלך ושרים יחלו כמו לא יחל דברו :

מנדה בלו וכלך דריוס טוס את פחות עבר הכהר גל חכמי
בגסת הגדולים : מנת המלך מגבת מוחים סכן מטילין תמיד
על בני המדינה : ארכוכא עישורי תבואות ובהמות מידי טוס
בטנה : לאודועי כפסיה להודיע מי הוא באתרא דלא ידעין
ליה

השותפין פרק א בנא בתרא

ליה : והא באתרא דלא ידעין ליה : אמר רבא שרי ליה
לצורבא מרבנן לאודועי נפשיה ולטימר צורבא מרבנן אנא
שרי ליה תינראי ברישא : דכתיב 'וכני דוד כהנים היו מד'
כהן נוטל חלק בראש אף ת"ה נוטל חלק בראש : וכהן מני
דכתיב 'וקדשתו כי את לחם אהיך וגו' ותנא דבי ר' ישמעל
וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראש
והישול מנה ראשון : (ח"מ קסג) כמה יתא בעיר ויהא כאנש
העיר : דלכל מילי מי בענין שנים עשר חדש ורמינהי שלשה
יום לקופה : שלשה חדשיה לתמחוי : ששה לכסורת :
לקבורה : שנים עשר לפסח עיר : א"ר אסי א"ר יוחנן ב
תנן נמי מתני' לפסי העיר תנן : ושמעינן מינה דכל ה
חיובא נינהו ומפקינן מיניהו בעל כרחן דמייא דפסי העיר
תניא (י"ד ריז) המודר הנארה מכני העיר ובא אדם ונשתחו
שם כל ששה י"ב חדש אסור ליהנות ממנו פחות מכאן מיה
ליהנות ממנו : מיושבי העיר כל ששה שלשים יום אסור
ליהנות ממנו פחות מכאן מותר ליהנות ממנו : א"ר אסי א
יוחנן (ח"מ קסג) הכל לפסי העיר ואפילו מיתמי : אבל
מרבנן לא רבנן לא צריכי נטירות אמר רב פפא לשורא ופסי
דמתא ולטורזינא אפי' מיתמי כללא דמילתא כל מירי דאיה
להו ליתמי נטירותא בגייה רמינן עילויהו : רבא רמא צרי
איתמי דבר מריון א"ל אביי והאמר רב שמואל בר יהודה א
פוסקין צדקה על היתומים אפילו לפדיון שבויים א"ל אנא
לאחשובינהו קא עכידנא : ת"ר קופה ניגבי' בשני ומתחלק
בשלושה : נגבית בשנים שאין עושין שררה על הצבור כיוון
כפחות משנים : ומתחלקת בשלושה מפני שהוא כדניי מסו
תמחוי נגבת בשלושה ומתחלקת בשלוש מפני שנכדיו וחילוק
שיה ומפני מה קופה נגבית בשנים ותמחוי נגבת בשלושה
שהחוסה

ליה סאין ממריון סוקו : שורו לוי תיגראי פסקו לוי דניא
בתחילה : וכל מילי זכו' וחקמי הכי לא יקיב מידו ע"ה כ
העיר : ל יום לקופה כיון שסה ל יום נוכח הולכו גבל
לקופה לתת מעות לקופה צדקה : לתמחוי ליתן מאכל לפדיו
לקופה להלביש עמיו העיר : לקבורה לקבור עמיו העיר :
(לפסי העיר סה שבקעות ססניב החומס :) כל ששה שס
יום : ולארה לתקון חומס : ולפרשא פרש ברובכ סניב
העיר לשומרה ולידע מה היא צריכה : לטורזינא סומר כל
ויין סל בני העיר ויושב בקות חבל הסער : סכוא כדני
ממונות סכריך לעיין ולתת לכל א' כפי טפלו התלוויס בו :
סניבוי וחילוקו סוס סכל מידו יום כיומו לפיכך חין ניכיו
בשני

השוותפין פרק א בנא בתרא קצד

שהקופה דבר קצוב הוה על כל אחד ואחד ואין הנבאין
 מוסיפין להן ולא גורעין: אבל תמחוי אינו דבר קצוב אלא
 לפי צורך שעה היא נגבת לעניי עולם וצריכין לקצוב על כל
 אחד ואחד כראוי לו ונמצא בדיני ממונות לפיכך צריך שלשה
 תמחוי נגבה בכל יום וקופה מערב שבת לערב שבת: תמחוי
 לעניי עולם קופה לעניי העיר: ורשאיין בני העיר לעשות
 קופה תמחוי ותמחוי קופה ולשנותן לכל מדה שירצו ורשאיין
 בני העיר להתנות על השעריים ועל המדורות ועל שכירות
 הפועליין ולהסיע על קיצותן: גרסינן בתחלת ערכין אמר רב
 נחמן אמר רבה בר אבוחה אמר רב סלע זו לצדקה מותר
 לשנות בין לעצמו בין לאחר לא שנא אמר עלי וליש אמר זו
 וה"ר האומר סלע זו לצדקה עד שלא כארת ליד נבאי מותר
 לשנותה משבאת ליד נבאי אסור לשנותה: וגרסי' התם נפיי
 אמר רב ישראל שהתנדב מנודרה או נד לכית הכנסת אסור
 לשנותה: סבר ר' חייא בר אבא למימר לא שנא לדבר הרשו'
 וליש לדבר מצוה א"ל רבי אמי הכי א"ר יוחנן לא שנו אלא
 לדבר הרשות אבל לדבר מצוה מותר לשנותה וה"מ עד שלא
 נשתקע שם בעליה אבל לאחר שנשתקע שם בעליה אפילו
 לדבר הרשות מותר לשנותה: אמר מר אין עושין שדרה על
 הציבור בפחות משנים מגלן אמר רב נחמן בר כהן דאמר קרא
 והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארנמן וגומר: שדרה
 הוא דלא עביר הא הימני מהימן מסייע ליה לרבי חנינא
 דאמר מעשה היה ומינה רבי שני אחים בקופה: מאי שררותא
 אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוחה לפי שממשכנין על הצדקה
 ואפילו בערב שבת אינו והא כתיב ופקדתי על כל לוחציו
 ואמר רב יצחק בר שמואל בר מרחא משמי' דרב אלו נבאי
 צדקה: לא קשיא הא דאמיר והא דלא אמיר: כי הא דרבא

כפיה

בשני' סלח יבטרכו לטרוח ולבקש את השלוסי לחלוק: לעשות
 קופה תמחוי לחלקן לעניי עולם קס ירבו עלויהן: להתנות
 על המדות להגדיל סאת העיר או להקטין: ועל הסערים
 סער הטון והיון סלח ימכרו סנה זו יותר מכך דמיס: להסיע
 על קיבתם להנוס את העובר על היבת דבריהם להסיעם מדת
 דין תורה: חסור לשמות' לדבר אחר: עד סלח נשתקע שם
 בעלים כי הם מקפידים: הא הימוכי הימני יחוד להיות ניוזר:
 סני חחין לגבי הימנותה כחד חשיבו: מאי שררותא דקופה
 דקאמר עלה לפי שאין עושין שדרה על הציבור כו': אפילו
 בע"ס שיש פתחון פה לבעל בית לומר טרוד אני: ופקדתי
 וגו' חלמח חסור למסכן: חמוד עסיר: וגבאי כדסה סכן

משכילין

(Y) כב ב

השורתפין פרק א בנא כתר

פמייה לרב נתן בר אמי ואפיק מיניה ארבע מאה זוזי לצדקה:
 והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע זה דיינן שדן דין אמת
 לאמתו : ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד אלו נבאי
 צדקה במתניתין תנא והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע זה
 דיינן שדן דין אמת לאמתו ונבאי צדקה : ומצדיקי הרבים
 ככוכבים לעולם ועד אלו (ו"ד רמ"ה) מלמדי תינוקות : כגון
 רב שמואל בר שילת : רב אשכחיה לרב שמואל בר שילת
 דהוה קאי בניגתיה א"ל שכקתה להימנותך א"ל הא תליסר
 שנין דלא חזית לי והשתא דעתי עילויהו : רבנן מאי אמר
 דבינא ואוהביו כצאת השמש בנבורתו : ת"ר (ו"ד רכ"ו) נבאי
 צדקה אינן רשאים לפרוש זה מזה בשוק : אבל זה פורש לשער
 וזה פורש לחנות וגוכין : מצא מעורת בשוק לא יתנם לתוך
 כיסו אלא נותנן לתוך ארנקי של צדקה ולכשיגיע לביתו
 יטלם : כיוצא בו היה נושה בחבירו מנה ופרעו בשוק לא
 יתנם לתוך כיסו אלא נותן לתוך ארנקי של צדקה ולכשיגיע
 לביתו יטלם : ת"ר נבאי צדקה שאין להם עניים לחלק
 פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן : כיוצא בו נבאי תמחוי
 שאין להם עניים לחלק מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמן :
 ת"ר מעות של צדקה אין מונין שנים שנים אלא אחת אחת :
 אמר אביי מריש לא הוה יתיב מר אציפי דבי כנישתה כבי
 מדרשא כיון דשמעיה לחא דתני' ורשאינן בני העיר לעשות
 קופה תמחוי ותמחוי קופה ולשנותן לכל מה שירצו הוה יתיב
 אמר אביי מריש הוה עכיר מר תרי כיסוי חר לעניי מתא וחד
 לעניי עולם כיון דשמעה דאמר ליה שמואל לרב תחליפא בה
 אבימי עכיר " ואתני איהו נמי עכד ומתני' אמר רב אשי אנא

משכילין אל דל מהו כרוך : מלמדי תינוקות מצדיקי רבים הן
 שמלמדין ומתכבין אותן בדרך טוב : (שבתה לכמכותך
 שהיות רגיל ללמודם בחמונם וללמד ולקטב על גבם תמיד :
 דעתי לכתם לתינוקות :) רבנן מהו תלמידי חכמים העוסקין
 בתורה תמיד מאי כתיב בהן : לפרוש זה מזה מפני החסד שלא
 יאמרו זה הנוכח יחיד דעתו לגנוב : אבל זה פורש לשער
 לגבות מיושבי הסער : וזה לגבות לבנות מיושבי חנות
 ובלבד שירחו סניכס כ אחד : לא יתנם לתוך כיסו שלא יאמרו
 מעות של צדקה הוא גונב : פורטין פרוטות סגבו מחליפין
 בדיכרי כסף לפי שהפרוטות הם של נחוסת ומחלידות : (ואין
 סניכס סניכס פן יאמרו סניכס הוא מטיל זאינו מוכה חלל אחד
 חכיסח דבי שנישתח מחככות של ב"ה לפי שקובין אותן מדמי

השותפין פרק א בנא בתרא קצה

אפילו אתנווי לא צריכנא כיון דכל דאתי אדעתא דידי אתי
 מאי דבעינא עבידנא ביה : הנהו טבחי דאתנו בהדי הדדי
 דכל דעביד ביומא דהבריה ליקרעינהו למשכירי : אול תר
 מנייהו עבד ביומא דחברי קרעינהו למשכיר אתא לקמיה
 דרבא חייבינהו איתבייה רב יומר בר שלמיה לרב' ולהסי
 על קיצותן לא אהדר ליה : אמר רב פפא שפיר עכד דלא
 אהדר ליה ה"מ היכא דליכ' אדם חשוב אבל איכא אדם חשוב
 לאו כל כמיניהו דאתנו : ת"ר אין (ו"ד רנז) מחשבין
 בצדקה עם גבאי צדקה ולא בהקדש עם הגבורין : ואע"פ
 שאין ראיה לרב זכר לרב שג' ולא יחשבו ארץ האנשים
 אשר יתנו את הכסף על ידם לתת לעושי המלאכה כי כאמנה
 הם עושים : אמר רב הונא (ו"ד רנא) בודקין למזונות ואין
 בודקין לכסות אי בעית אימא סברא איבעית אימא קרא :
 סברא דהאי קאי מיכוי והאי לא קאי מיכוי : קרא דהא כתיב
 "הלא פרוס לערב לחמך פרוש כתיב : והתם כתיב * כי תראה
 ערום וכסיתו לאלתר * ורב יהודה אמר בודקין לכסות ואין
 בודקין למזונות אי בעי אימא סברא ואי בעית אימא קרא :
 סברא דהאי קאי מצטער והאי לא קאי מצטער * קרא הכא כתיב
 הלא פרוס לערב לחמך פרוס והב ליה לאלתר * והתם כתיב
 ב' תרא' ערום כי יראה לך בעדים * תניא כותיה דרב יהודה
 אמר בסוגי בודקין אחריו פרנסוני אין בודקין אחריו : הנן
 התם אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום סבכר בפונדיון
 מארבע סאין בסלע * לן נותניו לו פרנס לינה * שב' נותנין
 לו מזון ג' סעודות * מאי פרנסת לינה אמר רב פפא פוריא ובי

סדיא

סדקה : ואתני התנה עם הציבור לקלקם לכל הבא : דכל
 דאתי לתת מעות אל הקופה : למשכיר לעור הנסמך שלו :
 לחו כל כמיכוייהו דמתנו אלא בכניו : אין מחשבין לומר סיכך
 נתת מעות שגביתם : שאין ראיה לדבר דלא בגבאי צדקה
 כתוב אלא בגיבורי הקדש הנותני לנס לעושי המלאכה שהיו
 הסועלים מרוכזין למלאכות הרבה ואי חסר לעמוד על
 החשבון (כדאמרי בעלמא ב"ה טרוד בפועליו הוא ואיכנסו :)
 בודקין למזונ' חס בא עמי ואמר פרנסוני בודקין אחריו שלא
 ידע רמאי : ואין בודקין לכסות בא ערום ואמר כסונו
 וקחין לוכסות מיד : פרוש כתיב דרוש וחקור תחל'
 וסדר הכ ליה : כי יראה לך בעדים שאינו רמאי : מכבר
 בפונדיון ככר הלקוח בפונדיון כשנותנין ד שאין בסלע ומגיע
 לפונדיון חכי קב סהסלע מ"ח פונדיון וסאה ו קנין ארבע
 סאין מ"ח תנאי קבין (וכתב ר"ן וז"ל כמנא סבכר לפונדיון

הוי

השותפין פרק א נבא בתרא

שדיא - ואם היה עני המהור על הפתחי' אין נזקקין לו למתני'
 פירוכה אבל נזקקין לו למתנה מועט' : אמר רב אסי לעולם
 (ו' ד' רמח) אל ימנע אדם עצמו משלישית השקל בשנה שנא'
 והעמרנו עלינו מצות לתת עלינו שלישית השקל בשנה וגו' :
 ואמר רב אסי שקול' צדקה כנגד כל' המצורת שנא' והעמרנו
 עלינו מצות מצוה לא נאמר כאן אלא מצורת : אמר רב אסי
 גדול כח המעשה מן העושה שנ' "והיה מעשה הצדקה שלום
 ועבודה הצדקה השקט ובטח עד עולם : ר"א הוה יתיב פרוטח
 לעניו' והדר מצלי דכתיב "אני בצדק אחזר פניך - מאי
 "אשבעה בהקיץ תמונתך אמר רב נחמן בר יצחק אלו תלמודי
 חכמים שמנרדין שיגרה מעיניה' בע"ה הו' הק"ה מה משביעין מזו
 השכינ' לע"ה כלו' בשכר הקצה שמק' צין את עצמן מן השינה
 זוכה לשבו' מתמונתו של הק' בה' : א"ר יצחק חנותן פרוטח
 לעני מתבר' כשש ברכות דכתיב "הלא פירס לערב לחמך -
 אז יבקע כשחר אורך' וארוכך מהר' תצמיח' והלך לפני'
 צדקך' וכבוד ה' יאספך אז תקרא וה' יענה : תשוע ויאמר
 הנני' והמפייסו כדברים מתברך באחד עשרה ברכות שנא'
 ותפק לרעב גפש' ונפש גענה תשביע וזרה בחושך אורך
 ואפלהך כצהרים ונתך ה' תמיד' : ובנו ממך הורבות עולם
 ומוסרי דוד ודור תקומם' וקרא לך גודר פרץ משובב נתיבות
 לשכת : ת"ר (ו' ד' רב) די מחארו אתה מצוה עליו לפרנסו
 ואי אתה מצווה עליו לעשרו' : אשר יחסר לו אפילו סוס
 לרכוב עליו ועבר לרוץ לפניו וכולה כדכתבינן בפרק מציאת
 האשה : איפ"א הורמיו אימא דשכור מלכא שררה ד' מאה
 דיגרי לקמיה דר' אמי ולא קבלינהו' שדרתינהו לקמיה
 דרבא

סו' חכי קב ססס כ' לזנין שהקב ד' לזנין ולגו ססה בנס ססן
 סזון כ' סעודות וא"כ סכו לזנין כוו ד' סעודות ואיך יתכן אי
 זכא אמרו סבת כותכין לו מן זון' סעודות ואיך נתן לו כלא
 סבת יותר אלא זדחי כריך לומר סבת זני סכוא טוחן ואוספ
 ומוכר בסוק מסתכר מחסה ח' כלא סו' אלא לזג אחד בסוכליון
 סכוא מוזן כ' סעודות ואם סבת מוסיפין לו סעודה אחת עכ"ל
 זכן קירס י סס בגמ' :) לו כלילס : סוריא מטס : צי סדיח
 כר למראשותיו : אין נזקקין לו לתת לו מעות מן הקופסא
 דאחרי סלמוד לחזור על ספתחוס דיו ככך : מעסה סכדקס
 סטורה ומעסה סבירו וכוסו לתת סדקס (מדלא כתיב וכיתס
 סכדקס סלוס) ותפק לרעג כססך וכוא סיוס ודברי נוחומיס :
 אפילו סוס לרכוב עליו סס סורגל ככך סנון ססיה עסיר חו כן
 עסיר : בינוס קבירה כספתלס זכות סבילס וזנס ליחלוות
 מעסה

השותפין פרק א בכא בתרא קצו

דבא וקבלינהו שמע ר' אמי ואיקפד אמר לית ליה ביבוש קצירה תשכרנה נשים בצות מאירות אותה ורבא משום שלום מלכותא הוא דעביד ור' אמי סבר אי משום שלום מלכותא איבעי ליה למיתבינהו לעניי א"ה ורבא נמי לעניי א"ה יהבינהו ור' אמי דאיקפד לא סיימוה קמיה: איפרא הורמיז (ג"ד רכז) שררה: ארנקי דדינרי לקמיה דרב יוסף א"ל תהוי הא למצוה רבה יתיב רב יוסף וקא הוי בה מצות רבה מאי היא אמר אביי הא מרתני רב שמואל אין פוסקין צדקה על היתומים אפי' לפדיון שבויין ש"מ פדיון שבויים מצוה רבה היא: גכסי בפ' דיני ממנות אמר רב נחמן אוכלי דבר אחר ומאי גיהו מקבלי צדקה של גוים פסולין לערות: ולא אמרן אלא בפרהסיא אבל כצינעא לא ובפרהסיא נמי לא אמרן אלא דהיה ליה לאיתונוי כצינעא וקא מבזי נפשיה בפרהסיא אבל לא הוה איפשר ליה לאיתונוי כצינעא לא דחיותיה היא: מתני' (ח"מ קעג) אין חולקין את החצר עד שיהא בה ד' אמורת לזה ור' אמורת לזה ולא את השרה עד שיהא בה ט' קבין לזה ד' יהודה אומר תשעיה חציי קבין לזה וכן לזה ולא ארת הנגה עד שיהא בה חצי קב לזה וחצי קב לזה ר"ע אומר בית רובע ולא את הטרקלין ולא את המורן ולא את השוכך ולא את הטלוי ולא את המרח' ולא את ביה הכר עד שיהא בהן כרי לזה ולזה אימתי בזמן שאין שניהן רוצין אבל בזמן ששניהן רוצין אפילו בפחות מבאן יחלוקו * וכתבי הקרש אע"פ ששניהן רוצין לא יחלוקו: גמ' א"ר אסי א"ר יוחנן ד' אמות שאמרו חוץ משל פחחים: הניא

מ"טס צדקה שלכם אזו יסברו: לא סיימוה קמי דרבי אמי דלעכו חומות בעולם קלקן רבא: ש"מ פדיון שבויי' מכוס רב' הוא ומשום שלום מלכות כמו קבלינכו וס"ה דלח חלקן נמי לעניי גוים דחסור לגנוב דעת הכריות ואכילוי דעתו של גוי אבל במעות המתחלקות לעניים אין גבועת דנט דלכסו כמו ידעי ישראל רגילין לפרנס עניי גוים כדאמרי במסכ' גיטין מפרנסין עניי גוים עם עניי ישראל מפני דרכי שלום: מתני' טרקלין ומורן מיני פלטיין הן: כי הסלחין מתו' שס' לו מעין ובידו לכשקומו תמיד חס חין נוט' קבין זרעים צו סאר זרעים לפיכך אפילו בפחות מכאן יש צו דין חלוקה: אבל בזמן ששנים רוצים חבי' בפחות מיכן יחלוקו משום סיקא נקטיב לאשמועינן דבכתבי הקדש אע"פ ששניכו רוצים לא יחלוקו: כתבי הקדש הסכ"ד ספרים וביי רגילין לכותבן בגליון כס"ת שלכו לכך גמחי הוא הדבר לחתכן: מ' חוץ משל

השותפין פרק א בנא בתרא

תניא נמי הכי אין חולקין ארץ החצר עד שיחא בה ח' אמורא
 לזה וח' אמות לזה וחא הנן ד' אמות אלא לאו ש"מ כדר' אסי
 א"ר יוחנן ש"מ : וה"מ בשאין אחד מהן מכיר את חלקו שכל
 אחד וא' מהן יש לו רשות להשתמש בכולה' אבל אם כל
 אחד מהן מכיר את חלקו ואינו יכול להשתמש בחלקו של
 חברו חולקין ואע"פ שאין שם ח' אמורת לזה וח' אמות לזה
 מנאי מדאמרי' בריש פירקא ואי הווק ראייה שמייה הווק מאי
 איריא רצו אפילו לא רצו נמי פליגי א"ר יוחנן משנתנו
 בשאין בה דין חלוקה' ואי לית בה דין חלוקה כי רצו מאי
 הוי להדרו בהו ופריק שקנו מידם ברוחנת רב אשי אמר כגון
 שהלך זה בעצמו והחזיק וזה בעצמו והחזיק ש"מ דמתני'
 דקתני רצו בשאין כל אחד מהם מכיר חלקו הילכך כיון
 דקנו מידם ברוחות אי נמי אחזיק כל חד מיניהו במנתיה
 איסתליק ליה רשות ממנתא דחבריה' ופלגי ולא מצי לעכובי
 אהדרי ואע"ג דלית ביה דין חלוקה' דהא ליכא לכל חד
 מיניהו רשותא במנת' דחבריה' : אמר רב הונא חצר לפי
 פתחיה מתחלקת' ורב חסדא אמר נותן לכל פתח ופתח ד'
 אמות והשא' חולקין בשוה' תניא כותיה דרב חסדא פתחיה'
 שבהצור יש להן ד' אמורת לכל אחד ואחד' הויה לזה פתח
 אחד ולזה שני פתחים זה שיש לו פתח אחד נוטל ד' אמורת
 וזה שיש לו שני פתחים נוטל ח' אמות והשאר יהלוק בשותף
 הויה לו פתח אחד רחב שמנה אמורת נוטל ח' אמורת כנגד
 הפתח ברוחב ד' אמות בחצר : והני ד' אמות על ח' אמורת
 דקאמר ד' אמות על ח' אמות דוקא ולא סניא בכציר מארבע
 אמות : ואע"ג דאיכא עשר אמיין באורכה אי ליכא כפותיה
 ארבע אמות לית בה דין חלוקה דכיון דלית פה ארבע אמות
 לא הויה לתשמיש' : אמר אמימר האי חפירא דסופלא יש

משל פתחים חצר של שנים שני בתים פתוחין לתוכה ולפני
 הפתח ד' אמות כורך הבית הן לפרק משאו מעל חמורו וחון
 מלאתו ארבע אמות צריך שיבא ארבע אמות לשאר תשמישין'
 חצר מתחלקת לפי פתחים ביב לו חצר ונה שני בתים וא' מהן
 פתוחין לו שני פתחין לחצר ולבית השני איין פתוח לחצר אלא
 פתח אחד וחולק נכסיו על פי' ונותן הא' לראובן בנו והשני
 לשמעון וחצר לח' חילק את באו לחלוק את בחצר זה שיש לו
 שני פתחים נוטל שני חלקים בחצר וחציו נוטל חלק א'
 בותן לכל פתח ארבע אמות ברוחב החצר להלן מן הפתח
 כנגד ברוחב כפי רוחב הפתח : נוטל שמנה אמות דהיינו כנגד
 ברוחב הפתח וד' אמות ברוחב החצר להלן מן הפתח : האו
 חסירה

השותפין פרק א בכא בתרא קצו

לו ארבע אמות לכל רוח' ולא אמרן אלא דלא ייחד לה
 פיתחא : אבל ייחד לה פיתחא אין לו אלא ד' אמות לפני
 פתחו כלבר : אמר רב הונא אכסדרה אין לה ארבע אמות :
 טעמא מאי משום פירוק משאו הכא אפשר דעייל לגוא
 ומפריק' מותיב רב ששרז אח' שערי בתים ואחד שערי
 אכסדראות יש להן ד' אמות כי תני באכסדרה רומיתא דלא
 אפשר למיעל לגוא ומפריק : תנו רבנן בית שערי אכסדרה
 ומרפסת יש להן ארבע אמות' היו חמש כתים פתוחים
 למרפסת אין להן אלא ארבע אמות : גרסינן בסוכה "כיר
 שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות פטור מן המזורה וט
 המעקה ואין האחים ושותפין חולקין בו דלא חוי לרירה :
 בית חציו מקורה וחציו אינו מקורה אין לו ד' אמות ואפילו
 קרויו לבר ולא מיבעיי קרויו מלגיו דעייל מלגואי ומפריק :
 בעי מיניה רב הונא מרבי אמי (ח"מ קסב) אחד מבני מבוי
 שבקש

חמורא דסופלי מו שיש לו חפירה בחצר שנותקין בה גרעין
 תמרים למאכל בהמכ יש לה ד' אמות בחצר לכל סביבות :
 דלא ייחד פיתחא שלא ביה לו פתח אכל חפירה אלא דרך פתח
 ביתו סבוא יכא וככנס בו היה לו דרך לכאת לחצר ולולך אחר
 החפירה שלפני סוף ביתו ומסתמשי : אבל יחד לה פיתחא
 שביה לו פתח לסוף ביתו אכל החפירה ודרך אותו פתח היה
 רגיל להסליך בגרעיניו וליטלן חזן לו בחצר בסביל החפירה
 אלא ד' אמות שלפני אותו פתח : אכסדרה שיש לו מן הפתח
 לחצר : חזן לו ד' אמות בחלוקת החצר : טעמא מאי אמור
 רבנן שיש לפתח בית ד' אמות בחצר : משום פרק משאן סיפרק
 שס משאן מעל חמורו לפי שסתם בית אינו סנוי מכלים ואי
 אפשר להכניס חמור עם משאו בבית לפרק לשם הכא
 באכסדרה כיון דחזן לה דפנות אפשר דעייל לגאן ומפרק :
 אכסדרה רומיתא מוקפת מחיצות כמוכות שאינן מגיעות
 לתקרה : בית שער בית הקטן שלפני פתח טרקלין : מרפסת
 הרבה פתחי עליות פתוחין לה וכולן עולין דרך סולם א'
 חזן לסן אלא ארבע אמות ביין כולם אכל רגלי הסולם : פטור
 ממזוזס כו' דבית כתיב בכו וכו' לא חוקרי בית : לא מבטיל
 קרויו מלגיו וכו' שחזן מקורה לכד בחצר דחזן לו ארבע
 אמות בחצר דהא אפשר דעייל לחמור במשאן ומפרק שס
 שחזן דרך לתת כלום בחצי שחזן מקורה אלא חסיו
 קרויו לכד בחזן ונילוו לכד פניו חזן לו ד' אמות
 דהא אפשר דמעיל חמור עד הנילוו ומפרק : בני
 מבוי מעבדי' חבני מבוי האחר שאינן רגיל אכלס :
 אכסנו'

השותפין פרק א בבא בתרא

שבקש להחזיר פתחו למכוי אחר בני מכוי מעכבין עליו א
אין מעכבין עליו א"ל בני מכוי מעכבין עליו אכסניא לפי
בני אדם מתחלקת או לפי פתחים מתחלקת אמר ליה אכסניא
לפי בני אדם מתחלקת תנא נמי הכי (ח"מ קעב) זכר
שכחצ' מתחלקת לפי פתחים ואכסניא לפי בני אדם מתחלקת
יש שפירשו זבל של אכסניא וגולפא ושדריא שדרך האכסני
להניחם חולקים אות' בעלי האכסניא לפי בני אדם . ויש
שפירש אכסניא זו היא אכסניא של מלך או של עבד
בשנוכי אותה לפי בני אדם ולא לפי פתחים . הא"ר דאמרין
בני מכוי מעכבין עליו ה"מ מכוי שאינו מפולש מפני שמרבה
עליהן את הדרך . אבל מכוי מפולש אין מעכבין עליו דהוה
ליה רשות הרבים : אמר רב הונא (ח"מ קסג) אחד מבני
מכוי שבקש לסתום כנגד פתחו בני מכוי מעכבין עליו מפני
שמרבה עליהן את הדרך . מיתבי חמש הצורות הפתוחות
למכוי כולן משתמשו' עם החיצונה והיצונה משתמשת לעצמה
דהשאר משתמשות עם השנייה והשניה משתמשת לעצמה
ומשתמשת עם החיצונה . נמצאת הפנימי' משתמשת עם כולן
ומשתמשת לעצמה תנאי היא דתניא אחר מבני מכוי שבקש
להחזיר פתחו למקוב אחד בני מכוי מעכבין עליו . ה"ר
סתום וביקש לפותחו אין בני מכוי מעכבין עליו וחמש הצורות
הפתוחות למכוי כולן משתמשות עם החיצונה וההיצונה
משתמשת לעצמה . והשאר משתמשות עם השנייה והשניה
משתמשת עם החיצונה ומשתמשת לעצמה . נמצאת פנימית

משתמשת
אכסניא חיל המלך המוטל על בני העיר לתקן להן אכסניא
בבתיים : לפי בני אדם הדריס בבית : מתחלקת לפי פתחים
לזבל סדוק לפי סדרך הפתחי כשליכו סס עד שבעשים חשבה :
שבקש לסתום כנגד פתחו להקיף מחיצה סביבות ד חמות סס
לו בני מכוי כנגד פתחו : שמרבה עליהם את הדרך ככולך
מראשו עד סר סופו לרוך להקיף סביב המחיצה : חמש הצורות
הפתוחות למכוי זו חכל זו לחרכו וסתם מכוחות סתומין הן
בסופן יא' מקכותיו פתוח לר"ס : כולם משתמשות במכוי עם
החיצונה כנגדה שכרי לסולס יש דרך במכוי לכת דרך ראשו
לר"ס וכל סיס לו דרך יש לו תשמיש סחיכו מעכב דרך המכוי
והחיכונה משתמשת לעצמה כנגדה ברוח המכוי חכל לא
כנגד חכרותיה סחין לה עליהן דרך : משתמשת לעצמה לבד
קשיח לרב הונא דחמר כולם מעכבין ואפי' בחיכוני מעכבין
על הפנימיים : סיק כקוב שכיה לו מקדם סתח פתוח לו וסרמו
ולאחר זמן נמנך לפותחו : כולם משתמס במכוי ככל המכוי
וחבו

הישותפין פרק א בכא בתרא קצח

ששתמש עס כולן ומשתמשת לעצמה דברו רבי ר"ש בן אלעזר
 אומר חמש הצרות הפתוחות למכוי כולן משתמשורה במכוי :
 וקם ליה רב הונא בר"ש בן אלעזר * וליתא לדרב הונא דהא
 דרבי פליגא עליה דרשב"א וק"ל הלכה כרבי מחבירו : הית
 סתום וכיקש לפותחו איך בני מכוי מעכבין עליו * אמר רבא
 לא שנו אלא שלא פרץ את פצימיו * אבל פרץ את פצימיו
 בני מכוי מעכבין עליו * אל אכיו תניא דמסייע לך בירת
 סתום יש לו ד' אמות * פרץ את פצימיו אין לו ארבע אמות :
 בית סתום אין מטמא כל סביביו * פרץ את פצימיו מטמא כל
 סביביו : אמר רב ענן אמר שמואל מבואות המפולשות לרשות
 הרבים ובקשו בעלי מבואות להעמיד להן דלתות בני רשות
 הרבים מעכבין עליהם דוימנין דדחקי בני רשות הרבים
 ועיילי להתם : אמר רבה בר חנה א"ר יוחנן (ח"מ קס"ז תו)
 מבואות המפולשות לעיר אחר' ובקשו בני מכוי לסתמן בני
 העיר אחר' מעכבין עליהם ואפילו איכא דירכ' אחרינא :
 אמר רב יהודה אמר רבא (ח"מ קע"א) מצר שהתזיקו בו רבים
 אמור לקלקלו : ולא ארת השדה עד שיהא בו תשעה קבין
 לזה וכו' * ולא פליגי מר כי אתריה ומר כי אתריה : פשיטא
 חלק (ח"מ קע"ד) פשוט וחלק בכור יהבינן ליה אחר מיצרא
 יבם מאי אמר אביו היא היא * ורבא אמר אמר קרא והירה
 הבכור

ואחו' חיוון על הפסיוני : שלא פרץ פצימיו וכסנתס סתחו לא
 סילק קוזוקו וזסקוק וסתתן דגלי דעתיה דלא סילק לכססיה
 וסוכו לפותחו לאחר זמן : בית סתום שיהי לו סתח לקצר
 זסתמו : יש לו ארבע אמות בחלוקת סתור חס בה לחלוקת
 כחילו כוח פתוח : חיונו מטמא סביביו חלא כנגד הפתח חס
 מת בתוכו : פרץ את פצימיו הרי הוא כקבר וחכמים טימאו
 את סביבות הקבר ד' אמות כדי שלא יקרבו עושי טהרות עד
 הקבר ויחכילו ולחו הדעתיהו : לעיר חרת לדרך עיר
 חרת ובקשו בני העיר שהמבואות בה לסותמן מאחריהם :
 בני חותם העיר החרת מעכבין עליהן שכבר הוחקו לקצר
 דתן דרך חותן המבואות : פשיטא חלק בכור וחלק פשוט
 ס"י חלקין סהכור נוטל ח' משום בכורם ואחד משום פשיטות
 יבטון ליה אחד מברא זון חלל זון סברו שניהם חלקו זון וסרו
 דן בחלק ח' : יבם מאי הוויבם חת חסת אחיו דקם תחתין
 לכתוב ונוטל ח' חלקים מאי (מיו מכו אמר ליה ב' חיל
 זמכח חריכו קאתי סוח הוא לשון הנמ' מ"ט בכור קרויה
 רחמנא דכתוב וסיב הכור חסר תלד זבובם משתעי דמכוס
 בגדול ליובם חסר תלד פרט לחילוכית וסכימדרס קר ח' יבם

השותפין פרק א כבא בתרא

שככור הויית' כככור ואין חלוקתו כככור : ההוא נברא רזון
 ארעא אמר' דבי נשיה כי קא פלגי אמ' להו פלגו לי אמר' ר' יוסף
 אמר רבה כגון זה כופין על מרת סדום . מתקיף לה רב יוסף
 אמרי אחי מעלינא ליה כניכסי דבי בר מריון . והלכתא כרב
 יוסף . תרתי ארעתא חדא אהאי נגרא וחדא אהאי נגרא אמר
 רבה כגון זה כופין על מרת סדום . מתקיף לה רב יוסף זימנן
 דהאי מדויל והאי לא מדויל . והילכתא כרב יוסף : תרוייתו
 אחר נגרא אמר רב יוסף כגון זה ודאי כופין על מרת סדום :
 פתקיף לה אבוי בעינן לאפושוי אריסי . והילכתא כרב יוסף
 אפושוי אריסי ולא כלום היא : חד גיסא נגרא וחד גיסא נהרא
 פלגי לה בקרנאזול : ולא את הטרקלין ולא את
 אמורון וכו' : אין בהם פדי לוח וכרי לוח מאי אמר רב
 יחור'

יבא עליה וכו' וביה הככור איזה מן היצמין יבא עליה הככור
 אשר תלד וכגון שהיבמה בת וולדות היא פרט לאיילנות :
 רזון ארעא אמר' דבי נשא קנה תרקע אבל שדה אביו : כו
 קא פלגי עם אחיו כניכסי אביו : על מדת סדום זה נהנה וזה
 לא חסר : אמרו אחי מעלינן ליה עילוי היא לנו ומסובחת
 בקרקעותיו של בר מריון שהיו מעולות ומסתבר' הא דרב יוסף
 בשדה בעל שיכולין לומר פעמים שזו מתברכת משאר השדות
 תרתי ארעת' אתרי כיגרי קדא אהאי כיגרא וחדא אהאי כיגרא
 אם בית השלחין הוא ויש לסני האחין לחלוק שתי שדות לכך
 אחת יש לה יחור להסקות ממנו וזה תנב שדה אכל הח' מהן
 ורובה שיתן אחיו זו הסמוכה לשלו : כגון זו כופין דהא לקרקע
 השנייה גם הוא יש לה יחור להסקות ממנו : האי מדויל והאי
 לא מדויל דרך היחורים לייבש כשהנהר נמשך מהם מתמעטין
 ופעמים זה יבש וזה אינו יבש ואומרי' לו תן לנו חלק א' כשתיה
 ואין זו מדת סדום לו תן לנו עולוי בדמים : תרתי ארעתא יש
 להם לחלוק על חד נגרא וא' מוכן קנה תרקעו אבל האחת
 כופין על מדת סדום דכיון דא' כיגרא כינהו שתייהן שוות :
 בעינא לאפשוו אריסי טוב לוי שיהא לך שתי שדות אחת מבאן
 ואחת מבאן ואחת לוי באמצע כדי שתרכיב לך אריסין ותהיה
 שדה שלי מסתמרת יפה : חד גיסא כיגרא וחד גיסא נהרא
 שדה של שני אחים שיש כהר על פני כפוכה פלגי לה בקרקעות
 לפי שהנהר טוב מן הכהר והקמוץ למים טוב מן הרחוק (ואם
 תחלקנה מן הכפון נמא כל הכהר לא' וכשני אין לו א' נגר
 בכפוכו ופעמים שהוא יבש ואם תחלקנה מן הכפוכה למערב
 ויהי לאחד הכהר על פני מזרחו ונגר על פני כפוכו ולשני אין
 לו א' כהר במזרחו) לפיכך יחלקום לשמנה חלקים שיהא
 לשניים

השותפין פרק א בנא בתרא קצט

יהוד' אית דינא דגור או אנוד ור' נחמן אמר לית דינא (ח"מ)
 קט"ז) דגור או אנוד. תא שמע שני אחים אחד עני ואח' עשיר
 והניח להן אביהם מרהץ ובית הבר אם עשאן לשכר השכר
 לאמצע ואם עשאן לעצמן הרי עשיר אומר לעני קח לך עכרי'
 וירחצו במרהץ קח לך זתים וענבים וכוא ועשה בבית הבר
 ש"מ דלית דינא דגור או אנוד וקשה לרב יהודה ופרקינן
 שאני התם דגור איכא אנוד ליכא: איכא מאן דמוכח מכאן
 דלא אמר גור או אנוד אלא בזמן שיד שניהם משנת לקנות:
 אבל בזמן שהאחד עשיר ויכול לקנות ואחד עני ואין ידו
 משנת לא אמר גור או אנוד: ואנן לא סבירא לן הכי אלא
 כי אמר טובע לנתבע גור או אנוד אמרינן דינא קאמר ליה
 ולא איכפת לן בנתבע כין אית ליה וכין לית ליה: ומתניתין
 דשני אחין היינו טעמא שהעני הוא התובע והוא אין יכול
 לומר לעשיר גור את או אנא אנוד דהא לית ליה למיגד ולכן
 איבטל דינא דגור או איגור. שהעשיר יאמר לו איני רוצה
 לגור גור אתה. וכיון דלית ליה איבטל דינא דגור אנוד.
 אבל אם היה העשיר תובע לעני ואומר לו גור או אנוד הוה
 אמרינן ליה: דינא קאמר ליה גור ואי לית לך שבקיה ואיהו
 יגור. כללא דמילתא היכא שהתובע אומר גור או אנוד לא
 איכפת לן בנתבע אי אית ליה למיגד או לית ליה דאי לית
 ליה יגור לתובע לגור: אמר אממר הילכתא איהו דינא
 דגור או אנוד. ותניא נמי הכי כל שאילו יחלק ושמו עליו
 חולקין. ואם לאו מעלין אותו בדמים: תניא טול אתה
 שיעור ואני פחור שומעין לו דשב"ג אומר אין שומעין לו.
 מ"ט דרשב"ג משום דאמר אי כרמי לית לי למיתן לך: ואי
 במתנה לא ניתא לי דבתיב ושונא מתנות יהיה. וקפסקי
 דבזאתא דהלכתא כרשב"ג משום דמסתב' טעמיה: (ח"מ קעג)
 ובכתבי

לטביהם בטוב סמוך לכסר ולכנר וכאשר ירחק מזה ירחק מזה:
 ח"מ דינא דגור אנוד זה סרוכה לחלוק אומר לזה שאינו רוצה
 לחלוק או קח לי דמים וקנה לך חלקי או חכי חקון דמים
 וחקנה חלקך שקי חפשי בטותסוקד: לית דינא שזה יכול לומר
 לחלקך חקנה וכל שאני חמכור אלא שותפין נהיה גם: (קח
 לך עבדים שיחממן אותן ורחוץ בו ולא מטי עני למימר ליה
 קנה חלקי וקנה לרב יכודה: גור איכא איגור ליכא שאין
 כעני חומר לו חף חכי חקנה חלקך שאין לו צמח לקנות לפי
 חין וכול לכוף לחייו שיקנה: ושמך עליו סיס בו שיעור שחם
 חלקך וכול שמו סר חסון עליו: מענין אותו דמים סייכו גור
 סו חגור: טול חקנה שיעור ואני פחור כגון חקר שאין צמ

השוהפין פרק א בנא בתרא

ובכתבי הקדש אע"פ ששניהם רוצין לא יחלוקו : אמר שמו
 ל"ש אלא בכרך אחד * אבל בשני כריכות אם רצו לחלוק
 חולקין * ואם לא איר: דינא דגוד או אנוד * ודווקא לחלוק
 בגון תהילים ותורה אין חולקין אא"כ רצו דתרווייהו צריכין
 להאי * ותרווייהו צריכין להאי * אבל תהילים ותהילים תורה
 ותורה ע"כ חולקין דמצי למימר ליה: גוד או איגוד : הגה"ה
 ע"ר סי"ף הפ"ק * א"ל רב אשי לאמימר והא רבא ב"ר
 חנינא ורב דימי בר חנינא הוויין להו תרי אמהת חדא הודו
 ידעה אפויי ובשלי וחדא ידעה פילכי ונוולא ובסתרי אתו
 לדינא קמיה דרבא ואמר להו לית דינא דגוד או איגוד : א"ל
 שני התם דמר גיחא לי' בתרווייהו ומר גיחא לי' בתרווייהו ת"ר
 (ו"ד רפנ) מדבק ארם תורה ונביאים וכתובים כא' דכרי ר"ם
 דבי יהודה אומר תורה בפני עצמה ונביאים בפני עצמן
 וכתובין בפני עצמן וחכ"א כל אחד ואחד בפני עצמו * א"ל
 מעשה והביאו לפנינו ס"ת ונביאים וכתובים מדובקים כאחד
 והכשרנום : ומניח כרי לגול עמוד מתחלתו וכדי היקף
 בסופה * ונותן בין כל חומש וחומש ארבע שיטין וכין כל
 נביא ונביא * ונביא של שנים עשר שלש שיטין : ומסויס
 מלמטה ומתחיל טלמעלה שאם רצה לחתוך חותך : תניא כל
 הספרים נגללין מתחילתן * ספר תורה היא נגללה לאמצעיתה
 ועושה

ח' חמות ואמר לו חלוק וטול אתה ד' חמות ואני אקח המותר?
 בכרך ח' שכל ספרים היו עשוין בגליון ואם יבואו לב"ך
 לחולקו בזיון הוא : אבל בכ' כריכות כגון תורה בכרך אח
 ונביאים בכרך אחד חולקין : דתרווייהו צריכין להאי ולכחי
 ולא מצו לכוסו לחלוק ולקת לו דמי העודפים ביפה ולא למכור
 חלקו דלח בויגוד או איגוד ח"כ דח"ל או קח סתיבס או
 אקח את שטיסן דכל אחד חין בה כרי לאחד : פילכא וכוולח
 לטוות לארוג : ביסתריקו תכשיטי ספסלים : לית דינא דגוד
 או אנוד לכוסו לתקו דמי העודפי ביפה ולא למכור חלקו :
 (כל ח' וא' בפני עצמו כל ספר וספר של נביאים ושל כתובים
 כריך להיות כריך לעצמו) כדי לגול עמוד מניח קלף חלק
 לגלול על גבי עמוד של עץ שהספר נגלל עליו : וכדי היקף
 בסופה בסוף מניח חלק גדול כדי לגול בו כל הקיסו סחין
 עושה שני עמודים לגולו לאמצעו כמו שאנו עושין לס"ת א"ל
 גוללו מתחלתו לסופו וכורך החלק על כל היקף : ומסויס
 מלמטה ומתחיל מלמעלה אם כודמן לו סיוס הספר למטה
 בקוף כדי מתחיל ספרו באחר כראש הדף ואינו כריך ריוח
 חלק ביניהם שאם בא לחתוך חותך ונמכא זה ראש הכרך
 ונכחי

לא יחפור פרק ב בנא בתרא ר

ועושה לה עמוד אילך ועמוד אילך : תנו רבנן (ו"ד רעב)
 אין עושין ס"ת לא ארכה יתר על היקפה ולא היקפה יתר על
 ארכה : שאלו את רבי ס"ת בכמה בנוייל ו' טפחים בקלף
 איני יודע : רב הוגא כתב שכעין ספרי תורות ולא איתרמי
 ליה אלא חד : אמר רבי אבא אמר שמואל שמנה פסוקים
 שבתורה יחיר קורא אותם :

הדרן עלך השותפין

וענאי היה להיות דף זה למסוכה מחבורו על חנם : ועושה לו
 עמוד אילך ועמוד ואילך כעין ס"ת שלכו : לא ארכו יתר על
 היקפה טריף לכמסס הכתב לפי עובי הקלפיים דלכסיגמור והא
 חוט מקיף חת עביו כדי מדת ארכו : שיעור ס"ת בכמה ארכו
 קמבעי ליה : בנוייל שהוא עכו והקיפו גדול טריף ו' טפחי' זו
 היא מדה להיות נגמר בו' טפחים הקיף בכתב בינוני : ולא
 איתרמי ליה אורכה כהיקפה : שמנה פסוקים מן וימת משה
 עד לעינו כל ישראל : יחיד קורא אותם כלומר סחין מפסיקין
 זכס דאיכא למאן דאמר דלא כתבן משה אלא יהושע כתבן
 לפיכך נסתנו משאר פסוקי תורה ואיכא למ"ד דמשה כתבן
 בדמע והיחיל ואסתנו לכתוב בדמע אשתנו :

הדרן עלך השותפין

לא (ח"מ חנה) יחפור אדם בור סמוך לבורו שיל חבירו
 ולא שיח ולא מערה ולא אמת המים ולא נברכת של
 כובסין : אלא אם כן הרחיק מכתלו של חברו ג' טפחים וסר
 בסיד' מרחיקין את הגפת ואת הזבל ואת המלח ואת הסיד
 ואת הסלעים מכתלו של חברו ג' טפחים וסר בסיד' מרחיקין
 את

לא יחפור בור עגול : שיח ארוך וקצר : מערה מקורה
 בקירוי : נברכת הכובסים חופר חפירה מרובעת
 בעומק אמה או יותר ומו גשמים מתכנסין בה לכנס בגדים
 זקין להם שמים אחת ששורין את הבגדים יום או יומים בזאת
 בלגים והיא קרויה מחמלן בגמ' ואחת שמשפסין בה הבגדים
 והיא קרויה כדיון : חל"כ כו' מפני שהחפירה הסמוכה
 לבור מחלסת כותלי הבור ומרפה אותו : וסל בסיד את כותלו
 חפירתו : גפת פסולת ומים שנתעכרו בבית הכד : סלעים
 יבשים שחפור יוצא מהן שכל אילו קסין לחומה שמוכיחין
 בהם : מן הכותל כותל לבינים של טיט הפכו על גבי קרקס
 ג (Z) בג ב ג

לא יחפור פרק ב בנא כתרא

את הזרעים ואת המחרישה ואת מי רגלים מן הכותל ג' טפחים :
 מרחיקין את הריחוי' שלשה מן השכב שהן ארכעה מן הרכב :
 ואת התנור שלישה מן הכלי'א שהן ארכ' מן השפה : גמ'
 פתח בכור ופיים בכותל אמר אבוי ואיתימא רב יהוד' מכותל
 צורו שנינו שנמצא מרחיק מחלל בורו ו' טפחים : וליתני
 אה"כ הרחיק מכורו של הבירו ג' טפחים הא קמ"ל לכותל
 בור ג' טפחים נפקא מינה למקח וממכר בדתניא האומר (ח"מ
 ריו) להבירו בור וכתליה אני מוסר לך צריך שיהא הכותל
 שלשה טפחים : איתמר הבא (ח"מ קנה) לסמוך בצד המצר
 אבוי אמר סומך רבא אמר אינו סומך : בשדה שאינה עשויה
 לכבוד

זלאו בכור קאי הסתא : זרעים קשין לכותל כדמסר' בגמ'
 ומחרישה מרסק את יסודו ונוכל : מי רגלים חמש מסוין את
 הלבנים שהן של טיט וצב : ריחים קשין לכותל סמכידין את
 הקרקע בגילגול הצטתו : מן השכב היו הריחים התחתונים :
 הרכב היו העליונים הרוכבת על זו והיא קצרה טפח מן
 התחתונים : ואת התנור שלשה מן הכלי'א תנור כלו חרס הוא
 שרוף בכבשן כשאר קדירות ופיו למעלה והבא לקובעו בארץ
 עושין בניין טיט ואבנים שיהיו לו לבנים ומושיבין אותו עליו
 שלא יכבנו זולתי מחמת קרקע ואותו בניין עשויו בשיפוע
 רחב מלמטה וקצר מלמעלה כמדת התנור תחתונים קרוי כלי'א
 ועליונו קרוי שפה כלומר ספת הכלי'א שפתה עליונה ולפי
 שהכלו של תנור קשה לכוסל צריך להרחיקו : גמ' פתח
 בכור דאמר סמוך לבורו של הבירו ופיים בכותל אה"כ הרחיק
 מכותלו וכותל הוא בניין הצבוי על הקרקע : מכותל צורו
 כלו' האי כותל דקתני מכותל' הבור משמע שאף הוא קרוי
 כותל שנמצא מרחיק מחלל הבור ששה טפחים כי רוחב הכותל
 ג' טפחים מן המזר' וכל מלא הרחקת הרחשון קרוי ליה כותל' :
 וליתני אה"כ הרחיק מבורו של הבירו ואינא ידענא דמכותל
 קאמר דאי מחלל בורו קאמר אין זה כונס לתוך שלו כלו'
 ופעמים שהוא סותר אף כותל הבירו אם הוא רחב משלש :

הא קמ"ל כו' במאי דתנא מכותל בורו למדנו בה שכותל בורו
 של רחשון מילא כל השלש טפ' יום שהוחזק גם הוא להרחיק
 מן המזר' דמדחפיר חלבו של זה אינה מושלגת מכותלו של זה
 חלף ג' טפחים שהוא כונס לתוך שלו נמצא שג' טפחים שכנס
 גם הרחשון לתוך שלו הכותל מלאם דס"ל לרבא בסמוך
 דהרחשון נמי צריך להרחיק אף על פי שלא היה שם עדיו
 צור להבירו ואבני דס"ל בסמוך דאין הרחשון צריך להרחיק
 גיון שלא היה שם צור להבירו מוקי לה בתלמודא למתני

שכת

לא יחפור פרק ב בבא בתרא דא

לכבודות דברי הכל סומך : כי פליגי בשרה העשויה לכורו
 אביי אמר סומך ואפילו לרבנן דאמרי מרחיקין ארת האילן
 מן הכור עשרי וחמש אמה התם דבעידנא דקא נטע איתיה
 לבור אבל הבא בעידנא דקא חפר ליתיה לבור : ורבא אמר
 אינו סומך ואפילו לרבי יוסי דאמר זה חופר בתוך שלו וזה
 נוטע בתוך שלו התם דבעידנא דקנטע ליתינהו לשרשין
 דמוקי ליה לבור אבל הבא מצי א"ל כל מרא ומרא דקא מחי
 מרפי' לוח לארעא וקיימא לן כרבא : ואע"ג דק"ל ברבי יוסי
 דאמר זה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו הוא ק"ל
 דמורת ר' יוסי בנידיה דיליה והא ניריה הוא : תא שמע
 מרחיקין את הובל ואת המלח מכותל חברו שלשה טפחים
 טעמא דאימא כותל הא ליבא כותל לא מרחיקין ה"ה אע"ג
 דליבא כותל דקמ"ל דהנך קשו לכותל : וללא נבכרת של
 כובסין אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח לא שנו אלא מן
 המחצין אבל מן הנריין ארבע אמות : תניא נמי הכי נברכת
 הכובסין ארבע אמות והא אנן תנן שלשה טפחים אלא לאו
 שמע מינה כרב נחמן ש"מ : ואת מי רגלים מן הכותל שלשה
 טפחים : תניא לא ישתין אדם מים בצד כותלו של חברו א"כ
 הרחיק ממנו שלשה טפחים : בר א כמותל לבנים : אבל
 בכותל של אבנים בכרי שלא יזיק וכמה טפח : ושל צונמא
 מותר : הג"ה אמר שמואל דקיק אינו מטעם בחלון ותיפוק
 ליה

שכחו לחפור כבת אחת ששניהן הוזקו להרחיק כל אחד וא'
 ג טפחים : הכא לסמוך בורו תחלה ככל המישר ולחבירו
 חזן שם בור : העשויה לכורות כגון בית השלחין סכריכותן
 קמיר לה שקותו : חסי לרבבן דחמרי כו דשמעינן מוכה דאדם
 לריד לבנות כקוד שלו כדו שלא יזיק את חבירו ולא חמרינן
 זה חופר בתוך שלו זה נוטע בתוך שלו : ליתמיכול לשרשים
 חלה סופן שיתפסטו כ"ה חמש וזיקו את כותלי הבור - מרפית
 לו לחרע וי טיח מרעדת וכדו מחמת המכה : מן המחמץ
 נברכת טטורה כה סנדדים וס' חו יומים נכוחת הכלבים עד
 סמחמיכון ומסרוקין : כל מן הנריין נברכת טכונס משפספ
 לו וסמס כינוון למרחוק לריד להרחיק חרבע אמות - בכותל
 לבנים טפח של טיט שכתויבש בחמס זהס כימוקיס מחמת
 המים : וכמה טפח מפני שמתפסט את הקרקע סמוך ליסוד
 דכותל : ושל כונמא חס הכותל כנוי על גבי סלע דליבא
 למוחס לטיטוט מותר לסמוך ממש (וחסיפח קאי בכותל
 חכמים דכותל לבנים לח מוכי כונמא סכרי כחכמים עכמן
 כמוקין וכולכין :) דקיק חרר' דקס ורבה חינו ממעט בחלון
 טכין

לא יחפור פרק ב בנא בתרא

ליה דמקבל טומאה ודבר המקבל טומאה אינו חוצץ בפני
 הטומאה כשנילוש במי פירות : מיתבי קופה מלא תבן
 נחבית מלא גרוגרות המונחין בחלון רואין כל שאלו יטלנו
 ויכולין התבן והגרוגרות לעמוד בפני עצמן חוצצין : ואם
 לאי אין חוצצין : תבן הא קא חזי לכהמתו בתיבנא סריא
 גרוגרות הא קא חזי ליה כשהתריפו : האי חבית היכי דמי אי
 פומי לבר תיחוי דכלי חרס אינו מטמא מנכו לא צריכא
 דפומה לגו : ואי בעית אימא כחבית של מתכ' עד כאן :
 מ-היקין את הריחים וכו' מאי טעמא משום סריא : והא דהניא
 דשל חמור שלשה מן האי צטרוביל שהן ארכעה מן הקלת התס
 מאי טריא איכא משום קלא : מתני' לא יעשה אדם תנור
 בתוך הבית לא אם יש על גביו גובה ד' אמות : היה מעמיד
 בעליה עד שיהא תחתיו מעויבה ג' טפחים : ובכירה טפח :
 ואם הויק משלם מה שהויק ר"ש אומר לא נאמר כל השיעורין
 האלו אלא שאם הויק יהא פטור מלשלב : גמ' וליהא
 לדר

סבין בית לבית שיש בו פותח טפח ימת מונח באחת מהן
 וטומאה כוקע' לכך הסני חין רקוק זה מנוע' שיצורו מלבושא
 טומאה לכיון דלא חילס קאי לח מבטל ליה לכת' דכיהו
 במחוסה : כשנילוש במי פירות חין אוכל מקבל טומאה ח"כ
 הזכר במסך' כגון מוט ויין וחלב : וחבית מלא גרוגרות
 תאינים וביצים וכגון שלל הזכשרו : הל' שאילו נטלו הקופ' או
 החבית ויכולין התבן או הגרוגרות לעמוד בפני עצמן חוצצין
 בפני הטומאה : ואם לאו חין חוצצין לפני שהן מקבלין טומאה
 סריא נרקב : כשהתריפו בתליונו : אי פומיה לבר לכך הבית
 שאין המת נתוכו : טריא כידנוד : ושל חמור רוחיים של
 חמור : חצטרובל הוא מוטב הרוחיים : קלת היא חסרבת :
 מאי טריא איכא ריקים נטנים וקלים הם ואין התרקע נרעל
 בגלגולו : מסוס קלה ו"מ מסוס קול החמור בכנסתו ו"מ
 קול הרוחי' : מתכו' אח"כ יש על גביו חלל גבוה חרבע
 אמות מבי התנור עד התקרה שלל תאחז האור בקורה : עד
 שיחוס מעויבה טוח קרקע ג' טפחי שלל תנער תקרה תחתיה
 של עלייה ועל גביו גובה ד' אמות : ובכירה מעויבה טפח חף
 הוא כלי חרס שזפתים קדורה על חללה ואין עושין בתוכה
 היסק גדול כמו שעושין בתנור : ואם היוק אחר שהיו סס כל
 השיעורין הללו משלם מה שהויק ואע"פ כן מעכבין עליו
 הסכימין לברחיק בכל השיעורים הללו שמח ידליק ואין לו
 מה לשלם : גמ' בשוטה פירוש שאמרו ברב תנאים נסיק'
 אקת זכה ג' לית הולכשא כשו' חד מיכויסו : מתכו'

לא יחפור פרק כ בכא בתרא רב

לדה' שמעון דהא אוקמה בשיטא בפ' הבית העליונה :
מתני' לא יפתח אדם חנות של נחתומין וחנות של צבעים
תחת אוצרו של חברו ולא רפת בקר : באמרי ביין התירו
אבל לא רפת בקר (ת"מ קנו) חנות שבחצר יכול למחו' בידו
ולומר לו איני יכול לישן לא מקול הנכנסין ולא מקול
היוצאין : עושה כלים ויוצא ומוכר בשוק : אבל איני יכול
למחות בידו ולומר לו איני יכול לישן לא מקול הפטיש ולא
מקול הרחים ולא מקול התינוקות : גמ' תנא אם היתה
רפת בקר קודמת לאוצר מותר : תנא ביין התירו מפני
שמשיביו : ולא רפת בקר מפני שמסדיחו : אמר רב יוסף
האי חמרא דידן אפילו קיטרא דשרגא נמי קשיא ליה : אמר
רב ששת ואספתא כי רפת בקר דמיא : חנות שבחצר יכול
למחור בידו וכול' : מ"ש רישא ומאי שנא סיפא אמר רבא
סיפא אחאן (ו"ד רמב) לתינוקות של בית רבן : ומתקנת
יחושע בן גמל' ואילך שתיקן שיהו מושיבין מלסדי תינוקות
בכל מדינה ומדינה ובכל סלך ופלך : ומכניסי אותן כבן שש
בבן

בין התירו אם היב אוצר של וין התירו לפתוח תחתיו חנות של
נחתומין וצבעין שאין בעשן קשה ליון : אבל לא רפת בקר
שסריח קשה ליון : (לסון הנמרא בפיסקא דמתני' לא יפתח
חנות כו' תנא אם היה רפת קודמת לאוצר מותר בעי' חביו
ביבד וריבן לאוצר מהו ריבך בחלונות מהו חכסדרא תחת
אוצר מהו בנה עליוה ע"ג ביתו מהו תיקו בעי' רב הונא ברבי
דרבי יוסף תמרו ורמוני מאי תיקו : וזהו בספרי' שבכאן)
ביבד וריבן גבו לכורך אוצר ולא הספיק להכניס בתבואה עד
שפתח זה חנות תחתיו מי סווי כקודם לאוצר א"ד כיון דכיבד
זריבן כיון כקודם האוצר : ריבך חלונות בעליותו דגבוי דעתיה
של אוצר הוא עשווי שיכנס לו אויר שלא ירחק התבואה : בנה
עליוה על גבי ביתו על גבו ורגילין היו לבנות סס לאוצר מהו
(את' ל' רישא בחלונות לאו הקדמה הוא היכי דכולו בכינא
לכיו' עביד מאי : תמרו ורמוני הכני' סס תמרו ורמוני' מי
כיו' התחלת האוצר או דילמא אין אוצר חלת בתבואה ויין
וסמן : קיטרא דשרגא עשן העולה מן הסר : (אספתא שחת
של תבואה : כרפת בקר דמיוח מחמת סהי' לח ומתחממת
ומעלה סרחון :) מ"ש רישא לתני יכול לומר איני יכול לישן
מקול הנכנסין והיוצאין וסיפא קתני איני יכול לומר לו איני
יכול לישן מקול התינוקות וחס"ד דמייירי בתינוקות הנאים
לקחות יין וסמן וכל דבר בכומר בחנות : יחושע בן גמל
בבן גדול היה בבית שני : רב וסמוא בר שילת מלמד תינוקות

לא יחפור פרק ב בנא בתרא

כבן שבע : אמר ליה רב לרב שמואל בר שילת עד בר שית לא
 תקביל : מכאן ואילך קבל ואטפי ליה כי תורא : ואמר ליה
 רב לרב שמואל בר שילת כי מחית ליה לינוקא לא תמחי לא
 בערקתא דמסאני דקרי קרי ודלא קרי ליהוי צוותא לחבריה :
 אמר רבא מתקנת יהושע בן גמלא ואילך לא ממטינן ינוקא
 ממתא למתא : אבל מבי בנישתא לבי בנישתא ממטינן : ואי
 מפטיק נהרא לא ממטינן : ואי איכא תיתור' ממטינן : גמלא
 לא ממטינן זימנין דמיקרי ונפי' : אמר רבא סך מקרי דרדקי
 עשרין וחמשה ינוקי : ואי איכא חמשין מותבינן תרי ארבעין
 מותבינן ליה ריש דובנא ומסייעינן ליה ממתא : אמר רבא
 האי מקרי ינוקי דגריס ואיכא אחרינא דגריס טפי מיניה לא
 מסלקינן ליה דילמא אתי לאיתרשולי : ורב דימי מנהרדעא
 אמר כ"ש דרייק טפי דאמר מר קנאת סופרים תרבה חכמה :
 ואמר רבא הני תרי מקרי דרדקי חד גריס ולא דייק והד דייק
 ולא גריס מותבינן דגריס ולא דייק שכשתא ממילא נפקא :
 רב דימי מנהרדעא אמר מותבינן דרייק ולא גריס שבשתא
 דעל על : גרסינן בפרק כול פתחי הקדש אר"ל משום ר'
 יהודה נשיאה אין העולם מתקיים אלא בשכיל הבל פיהם
 של תינוקות של בית רבן : א"ל רב פפא לאביי דידי ודידך
 מאי א"ל אינו דומה הבל שאין בו חטא להבל שיש בו חטא :
 וא"ר

הוה : ואטפי ליה האכולהו והסקהו תורה בעל כרחו : כי
 תורא כסור סכותין עול על כוארו : לא תמחיה לא בערקתא
 דמסאנא ברקועות של מנעלים כלומר מכה קלה שלא יזוק :
 לוכויו כוות' לחבורו אינך זקוק לייסרו יותר מדאי ולא לסלקו
 מלפניך חלא ישב עם האחריו בכוות לתת לב : מתקנת
 יהושע בן גמל ואילך שתיקן סמושיבין מלמדי תינוקות בכל
 עיר ועיר : לא ממטינן מתא למתא ללמוד מיום ליום שתי
 יזוק בדרכים שהטען מקטרג בשפת הסככה (סכ' פן יקראנו
 חסוק חלא יכול לכופ בני אותו מתא להוכיח מלמ' תינוקות)
 תיתורה גטר רחב : גמלא לוח קטרה סך מקרי דרדקי מניין
 תינוקות הראויין למלמ' ח' : ריש דובנאוי שומע עם התינוקות
 מפי המלמד וחוזר ומשנירו צפי תינוקות ואותו ריש דובנא
 נוטל שכרו מבני העיר : ומסויעין ליה ממתא לשכור לז אותו
 ריש דובנא : חסי להתרשולי יחסא' כלבו שאין טוב ממנו ולא
 יראה פן יעבירוהו ויתרסל בלימודו : כ"ס כו' כסחשככוהו יתן
 להם להיות למד יפה שדואג תקנחת חבורו ססיל קוהו מסניו סן
 יבאוסכו בעיני בני העיר : דגריס ולא דייק שלומד סרבה ולא
 דייק בלימוד התינוקות שלא יסתכסו : שתלא נוטע כרמים
 למחנה

לא יחפור פרק ב בנא בתרא רג

וא"ר לוי משום ר' יהודה נשיאה אין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבנין ב"ה : ואר"ל משום רבי יהודה נשיאה כך מקובל אני מאבותי כל עיר שאין בה תינוקות של בית דבן מחריבין אותה ואמרי לה מחרימין אותה : אמר (ו"ד רמב) דבא מקרי דרדקי דפשע בינוקי ושחלא דאפטי' שיתלי וטבת' דנביל ליה לחיות' וספר מתא דמעז מסלקינן להו בליא אתרייתא מ"ט כולן כמותרין ועומדין הן : כללא דמילתא כל פסידא דלא הדר כמותרה ועומד הוא : תניא אחד (ח"מ קנו) מכני חצר שביקש ליעשות רופא אומן גרדי ומלמד תינוקות בני חצר מעבדין עליו : ורוקא תינוקות דגוים : אבל תינוקות של ישראל שרי כדכחבי' לעיל : וכן מי שיש לו בית כחצר השותפין לא ישכירנו לא לרופא ולא לאומן ולא לגרדי ולא לסופר יהודי שכותב שטרות ולא לסופר ארמאי : אמר רב הונא האי בר מבואה דאוקום ריחיא ואתא בר מבואה חבריה קא מוקים גביה דינא הוא דמעכב עליה דא"ל

למחצה : אומנא מקוין דס' : סופר מתא לבתר : כמותרין ועומדין דמו שלא יקלקלו ואם קילקל מסלקים לכו גלח בתרחה חף ע"פ שלא התרו בכך קודם לכן : כל פסידא דלא הדר כנון חילו דאח" שנתנבל הכהמב חי כרג במקוין ובהסופר כקב ס"ת בטעות : רופא מוכל : אומן מקוין דס' : מעבדין עליו מפני שמרכיב עליהן נכנסין ויוצאין : (להוסר יהודי שכותב שטרות בגמרא לא נזכר כותב שטרות אלא הרי"ף מס' ל"ה הכי וכן פ"ה ח' אבל רס"י מס' לה במלמד תינוקות וע"ס דף כ"ח ע"א :) דהוקי ריחייא לטחון ולסכור : (לסון הגמ' נ"מא מסייע ליה מרחיקין מכולת ה"ג מן הדג כמלא ריפת הדג וכמה חמר רבס בר רב הונא עד פריסה שחבו דגים דיכני סיחרא ח"ל רבינא לרבא לימח רב הונא דחמר כרבי יהודה דקבן ר' יהודה אומר לא וחלק חנווני קליוס ואנווין לתינוקות מפני שמרגילין אכלו וחכמים מתירין אכולו קומח רבנן עד כחן לא פליגי רבנן עליה דר' יהודה התם אלא דא"ל אבא קא מפלגינא חנוויו חת פלוג סיסקי אבל הכא חס' רבנן מידע דא"ל קא פסקת לו לחיותי עכ"ל בגמרא וזכו סור"י סי שבאן) מרחיקין מכולת דג מן הדג כייד סתן עיכיו דג' ח' עד שהבי' חורו מרחיקין שאר כיידין מלודיקו מסס אלמא חף על גב דלא זכה ביה ולא מסח לידים מרחיקין דא"ל פסקת לחיותי : שחבי דגים דיכני סיורא כותנין עין בהבטת רגילים לרין למקום שראו סס מזון הילכך כיון שהכיר זה חורו וקתן מכולת זחת ומנוכותיו כקוד מכולתו בטוח שילכלנו וזכיה ליה

לא יחפור פרק ב בנא בתרא

דא"ל קא מפסקא לה לחיותאי : מיתבי עושה ארס חנור
בצר חנותו של הכירו ומרחץ בצד מרחצו של חכרו ואינו
יכול למהות בו מפני שיכול לומר לו אתה עושה בתוך שלך
ואני עושה בתוך שלי : תנאי היא דתני' כופין בני מבואות
זה את זה שלא להושיב ביניהן לא חייט ולא אחר מבעלי
אימני' ולא מלמדי תיניקות ולשכנו אינו כופהו רשב"גא אף
לשכנו כופהו ולית' לדרב הונא דהא קס' לי' כיחידאה ולעול'
הלכה כסתם : ועור דהא רב הונא בריה דרב יהושע דהוה
בתרא פליג עליה דאמר רב הונא בריה דרב יהושע פשיטא
לי בר מתא אבר מתא אחריתי מצי מעכב ואי שייך ככרנא
לא מצי מעכב : בר מבואה אבר מבואה דנפשיה לא מצי
מעכב : בעי רב הונא בריה דרב יהושע בר מבואה אבר
מבואה אחרינא מאי תיקו הילכך לא מצי מעכב : אמר רב
יוסף ומודה רב הונא במקרי דרדקי דלא מצי מעכב דאמר
מר קנאת סופרי' תרבה חכמה : אמר רב נחמן בר יצחק
ומודה

במאן דמוטא לדידי ונמלא חבירו מזיקו אבל הכא מי שבח
אכלי יבא ומי שבח אכלך יבא : שמרנילם לבא אכלו
שכחאבותיהם שולחין אותו לחנויות לקנות להן מן החנויות
הולכי' אכלם : שישקי שקדים : אבל בכא שזב העמיד תחילה
והרגיל להסתער בכך וזה בא לירד אכלו לחומנתו אומר לו
פסקת לחיותא : שלא להושיבו ביניהן חייט בורסקי ממקום
אחר להסכיר לו בית במבוי ויש כאן בני חותה אומנות :
ולשכיכו דר במבוי כמוהו אינו כופהו שלא לירד לאות'
אומנות : רשב"גא כו' ורב הונא הוא דאמר כרשב"ג : מכו
מעכב מלעשות כאן אומנתם ולהביא כאן למכור ואפי' לרבנן
דאמרי לשכיכו אינו כופהו : ואי שייך ככרנא דהכא שנותן מס
גולגלתו לחוסל העיר הזאת כבר מתא לח מכו בר מתא לעכב
עליו את כל העיר וגם פשיטא לו דבר מבוי אבר מבוי דנפשי'
לא מכו מעכב את המבוי מלירד לחומנתו כרבנן ולא כרב הונ'
מיהו איבעיא לוי בר מבואה אבר מבואה אחרינא מאי מכו
מעכב את המבוי הזה או לא מי הוב שכיכו ואינו כופהו או
דילמא שכיכו דאמר רבנן כבר מבואה דהוא מכו קאמרי
אבל בר מבואה אחרינא להו שכיכו הוא הילכך לא מצי מעכב
דכל תיקו דמבואה לקולא : ומודה רב הונא דאמר לעיל בר
מבואה דחוקי רוחייה כו' דאית ליה כרשב"ג מודה הוא במחרי
דרדקי דלא מכו מעכב כבר מבואה מללמד גם הוא התיניקות
שמתוך כך יזכרו באומנתן שיראו זה מזה דאמר מר קנאת
סופרים תרבה חכמה : ומודה רב הונא בריה דרב יהושע
אע"ג

לא יחפור פרק ב כבא בתרא רד

ומורה רב הונא בריה דרב יהושע ברובלין המחזירין בעיירות
 דלא מצי מעבב ראמר מר עזרא תקן להן לישראל שיהו רובלין
 מחזירין בעיירות : וה"מ להדורי : אבל לאקבועי לא : ואי
 צורבא מרבנן הו"א אפילו לאקבועי כי ה"א דרבא שרא להו
 לרב יאשיה ולרב עובדיה לאקבועי דלאו כהילכת' מ"ט כיון
 דרבנן נינהו לא ניטרדו מגרסיהו : הנהו דיקולאי דאיתו
 דיקולאי לבבל אתו בני מתא קא מעבבי עילויהו אתו לקמיה
 דרבינא אמר להו מעלמא אתו ולעלמא לזבני : וה"מ כיומא
 דשוקא אבל בלא יומא דשוקא לא : וכיומא דשוקא נסי לא
 אמרן אלא לזבני בשוקא אבל במתא לאהדורי לא : הנהו
 אימרווי דאיתו אימרי לפוס נהר' אתו בני מתא קא מעבבי
 עליהו : אתו לקמיה דרב כהנא אמר להו דינא הוא דמעבבי
 עילויהו א"ל אית לן אשראי אמר להו זילו זבינו שיעזר
 חייתוכו עד דנכיתו אשראי דיזכו ואוליתו : מתני'
 (ח"מ קכה) מי שהיה כותלו סמוך לכות' חברו לא יכמוך לו
 כותל אחר אא"כ הרחיק ממנו ד' אמור' : החלונות מלמעלן
 יכנגדן ד' אמות : גמ' וקמא היכי סמוך אמר רב יהודה
 ה"ק הבא לסמוך לא יסמוך אא"כ הרחיק ממנו ד' אמור' :
 א"ל

א"ע ג' דאמר בר מתא חבר מתא אחריתי מצי מעבב מלהביא
 כחן ולמכור מודה הוא ברובלין מוכרי בשמים המחזירין
 בעיירות להביא בשמים לנשים להתקטט בכין דלא מצי מעבבי
 עלויהו רובלי העיר : להדורי לחזור ולהצב במצואות העיר
 ונבתיים על כל הרובה לקנות ואחריו כן ישוב לעירו : ואי
 לודבא מדבנן הוא דטרון' בגרסא ולא אורחיה להדורי אפילו
 לחקבועי כמו : דלא כהילכתא חלל לפנים משורת הדין :
 דיקולאי מוכרי סלים וי"מ מוכרי יורות : לעלמא ליזבני יומא
 דשוקא הוה וסרב' בחין ממקום אחר לקנות מן השוק לפיכך
 חין בני העיר מעבבין גם על המוכרים להביא חומתם ולמכור'
 לנקבני' לשוק : עמראי מוכרי סמר : חית לן אשראי במתא
 מוכרנו בחמס וזריכין חכו לשכות כחן עד שנגבה חובו' שלנו
 ואם חין חכו מוכרין סחורותינו כמה נתפרנס : מתני' לא
 יסמוך לו כותל אחר כו' מסר' בגמרא : והחלונות מי שהיו
 לו חלונות פתוחים לחצר חבירו והוחזק בדבר זה ג' שנים ובא
 בעל החצר לבנות שם כותל צריך לשער חרבע אמות בין
 מלמעלן חס בח להגביה יגביה כותלו ד' אמות מן החלונות :
 בין מלמטן חס בח לבנותו כמוך צריך להשפיל מן החלונות ד'
 אמות וטעמא מס' בגמ' : בין מכנגדן צריך להרחיקו מהן ד'
 אמות : גמ' הבא לסמוך מתחלה כותל חבל כותל חבירו :
 והא

לא יחפור פרק ב כבא בתרא

א"ל רבא והא מי שהיה כותלו סמוך לכותל חברו קתני אלא
 אמר רבא הכי קאמר מי שהיה כותלו סמוך לכותל חברו כד'
 אמות ונפל לא יסמוך לו כותל אחר א"כ הרחיק ממנו ד'
 אמות : מ"ט דיושא דהבא מעלי להתב : אמר רב לא שנו
 אלא כותל גינה אבל כותל חצר אם בא לסמוך סומך : ורב
 אושעיא אמר אחר כותל גינה ואחד כותל חצר אם בא לסמוך
 אינו סומך : א"ר יוסי בר חנינא ולא פליגי הא בעיר חדשה
 והא בעיר ישנה : (ה"מ תנ"ד) החלונות מלמעלן ומלמטן וכו' :
 תנא החלונות מלמעלן מלמטן מכנגדן ארבע אמות : ותנא
 עלה מלמעלן שלא יציץ ויראה : מלמטן שלא יעמוד ויראה
 מכנגדן שלא יאפיל : טעמא דשלא יאפיל אבל משום דושא
 לא הבא כמאי עסקינן כבא לו מן הצד : ובמה כרי שלא יאפיל
 אמר רב יבא חמור דאשיאן בר נדבך משמירה דרב כמלווא
 רוחב הלוח וכמה טפח : וצריך לשפיע כותלו כדי שלא יעמוד
 עליו ויציץ : בד"א מן הצד וטרות אחת : אבל משתי רוחות
 ד' אמות : מתני' מרחיקין את הסולם מן השוכן ד' אמות
 כדי שלא תקפיץ הנמיה : ואת הכותל מן המותילה ד' אמות
 כדי

וכא מי שחיה קתני אלמא כבר היה ונפל : לא יחמוד לא
 יקרבנו לכד כותל חברו : דיושא דהבא מעלי להתב מה
 שדשין ברנב בין שני הכתלי תמוד מועיל לשני הכתלי להקשות
 וקרקעות יסודי הכתלים שלח ימוטו : אלא כותלי גינה מתוך
 שחין חוקה שבכני כריכה דושה מבחון : (עיר חדשה
 שמדיין לא נידעה אף כותל חבר כריכה דושה) : מלמעלן
 צריך להגבוה שיגור סלח יוכן בהשעמו על כתלו ויטפול ראשו
 ויראה דרך החלונות ויראה בבית חברו : שלא יעמוד על ראש
 עובי כותלו ויראה : טעמא דשלא יאפיל בבית סם חלונות
 אבל משום דיושא בחין סם חלונות לא חלמא לא חיישוק
 לדיושא : מן הכד חחין כותל האחרון מסבך לאורך כותל
 הראשון אלא אין סבך הוא בלא לו חס דא זה ממורה למערב
 זה בא לו מספון לרחוק וראש עוביו כנגד החלון ומאפיל דהבא
 ליכא למיחך לדיושא סודתא : וכמו כדי שלא יאפיל לתנא
 דבר יתח דלא יכיר סיעורא : וצריך לשפיע ראש כותלו לכד
 החלונות מד שאין רחמי לא לעמוד עליו ולא להשען עליו :
 משתי רוחות שני כתלים זה כנגד זה משני כודי החלון :

מתני' מרחיקין את הסולם מן השוכן אם יש לוכ מוכך
 בחצירו ואם לא כותל ספן שתי החלונות ויכירו בא להעמי'
 סולם בחצירו אלא כותל ירחיקו מן הסוכך ד' אמות כדי שלא
 תקפון הנמיה מן הסולם לסוכך ותפרוג את כיונים וכיח חיה
 קטנה

לא יחפור פרק כ בכא בתרא רה

כדי שיהא זוקף את הסולם : מרחיקין את השוכך מן העיר
 חמשי' אמה : לא יעשה אדם שוכך בתוך שלו אלא אם כן יש
 לו חמשים אמה לכל רוח רבי יהודה אומר בית ארבעת כורין
 מלא שגר היונה ואם לקחו אפי' בית רובע הרי הוא בחזקתו :
 גמ' אלמא מתני' דלא בר' יוסי דאמר זה חופר בתוך שלו
 וזה נוטע בתוך שלו : אפילו תימא רבי יוסי דאמר רב אשי
 כי הוינן בי רב כהנא הוה אמרי' מורה ר' יוסי בגיריה דילי'
 מ"ט זימנין בהרי דמנח לי' קפצה ויתכה ארישא : והא גרמא
 הוא אמר רב טובי בר קיסנא אמר רב מתנה אמר רב זאת
 אומרת גרמא בניזקין אסור : רב יוסף הווי ליה (ת"מ קנה)
 הגהו תאלי' דהוה אתו אומניה יתבי תותייהו ואתו עדבי
 ואכלי דמא וסלקי יתבי בתאלי ומפסרי להו : אמר להו רב
 יוסף אפיקו לי קור קיר מהכא : א"ל אביי והא גרמא הויה
 א"ל הכי אמר רב טובי בר קיסנא אמר רב מתנה אמר רב זאת
 אומרת גרמא בניזקין אסור : א"ל הא אחזוקי להו : א"ל הכי
 אמר רב גחמן אמר רבה בר אבוח אין חזקה לנזקין : ולא כי
 איתמר עלה רב מרי אמר בקושרא ורב זביד אמר בבית חכסא
 א"ל

חכמה : זאת ככותל מן המזחילה ד' אמות מזחילה הוא ככור
 גדול בעין קבע"ל לא שלכו ומונחת לחורך הכותל על הכותל וזמי
 בנג זבין לתוכה וזיה מקלחתס לחרץ ואם חורך כותלו מהלך
 על פני חצר חבירו ומזחילה עליו חריך זה להרחיק ממנו אם
 בא לכנות כותל כסדה : ד' אמות על פני חרבה כדי שיהא
 זוקף סס סולם בשיפוע לעלות בו לתקן מזחילתו לכקופת
 טעמר וכרורות הסופלון בה זמעכבין את קילוח המים :
 מרחיקין השוכך מן העיר טהיזכיס מפסידין זרעומי גנות :
 ח"כ יש לו כו' שלא יפסידו האנים בשדה חבירו : מלא שגר
 היונה מרובת פרוחת פקס אחת : ואם לקחו כמו ססוא עם
 בקרקע חפילו אין לו כל סביביו לא בית רובע הקח הרי הוא
 בחזקתו שהרי הראשון הוחזק בו כן : גמ' לימא מתני'
 דלא בר' יוסי דפליג בפרקין במוטע חילן סמוך לבור וטובא
 מילי חכמה במתני' דודאי לא חתיין חלא כרבי יוסי לימא חף זו
 דסולם ושוכך דלא בר' יוסי : בגירי דליכי בחיזים הבאי לו
 מיד גימו סל חרס ממש : דכדי למנח ליה בעוד שאוחז
 בסולם קפצכי : גרמא בניזקין אסור ואמו למ' דלא דאין
 דיכא דגרמי ופטור מלסלס אסור לגרוס וכשכח להעמיד גרמ'
 להזיק חבירו מעכב עליו : תאלי דקליס קטנים : אומני
 חקויין דף : קורקור עורבי' שדומין בטעקתן כקורין קורקור :
 חסיקו לו כלומר אל יקוון לו עוד כאן טע' כן העורבי בחין :
 בקוטר

לא יחפור פרק ב בנא בתרא

א"ל הני לדילי כיון דאנינא דעתאי בקוטרא וכריחא דבית
 הכסא דמו לי : ואם לקחו אפילו בית רובע הרי הוא בחזקתו
 אמר רב פפא ואיתמא רב זביר זאת אומרת טוענין ליורש
 וטוענין ללוקה : טוענין ליורש תנינא הבא מחמת ירושה
 אינו צריך טענה לוקח איצטריכא ליה : לוקח נמי תנינא
 לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות הרי זו בחזקתה : צריכא
 דאי אשמעינן גבי רשות הרבים הוה אמינא כונס לתוך שלו
 הוה אבל שובך דליכא למימר הכי אימא לא : ואי אשמעינן
 גבי שובך כיון דרשות היחיד הוא אימא פיוסי פייסי אי נמי
 אהולי אחיל גביה אבל רשות הרבים מאן מחיל גביה דמוכר
 ולמאן פיוסי צריכא : הרי הוא בחזקתו : והאמר רב נחמן
 אמר רבה בר אבוחאי אין חזקה לגזקין רב מרי אמר בקוטרא
 ורב

בקוטרא עשן : צבית הכסא שע"ג קרקע ונראה לעיניו שכן
 היו בתי כסאות שלכן : טוענין ליורש וטוענין ללוקה כל
 סותחים פה וטענה ליורש וללוקה אם עירער אדם עליהן ויש
 לו עדים למערער שהיה שלו או של אבותיו וזה אומר ירשתיו
 מאבא או לקחתיו משלוכי שחזיק בו ימים רבים והביא עדים
 שאביו או המוכר החזיק בו ג' שנים אע"פ שלא טען מהן לקחו
 ממנו או מאבותיו טוענין לו ב"ד ופוקחים לו פה ואילו נמי
 שלא ירשה ולא לקחה מאחר כשאמר לו המעורר מה אתה
 עושה בתוך שלי וזכו אומר החזקתי ג' שנים ולא אמרת לי דבר
 תכא במתני' לקמן דאין לן חזקה (ומתני' דקתני הרי הוא
 בחזקתו חטמועי דהיכא דלקחה מאח' זכאו ועורערו עליו
 אין צריך להרחיק מאח' טענין ליה בשביל אותה שלהחם ממנו
 ונמא נתפיים עם סביבו במעות עד שביאותו :) אינו צריך
 טענה אינו צ"ל אתה מכרת לאבי אלא אומר ראיתי לאבי
 שהחזיק בה ולא עירער אדם עליו : לקח חצר ובה זיזין
 במתנותיה בה"ה תכן אין מוכיחין זיזין וגזוזטראות לר"ה אדם
 הבוכה בית לא יוכיח ראשי קורות תתרתו לר"ה אבל אם רכש
 בונס בכיזבו בתוך שלו ובוכה ומוכיח ראשי קורותיו לתוך ואם
 לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות יוכיחין לר"ה הרי זו בחזקתה
 שכ"ד טוענין לו שהראשון כנס לתוך שלו או נתפיים עם הרבי'
 (גירסת הגמ' דאי חטמועינן התם גבי ר"ה דאימו' כונס לתוך
 שלו הוה א"כ אהולי אחיל בני ר"ה גביה אבל הכא לא ואי
 אשמעינן הכא כיון דוחיד כו' :) כונס לתוך שלו הוה שאלמלא
 בן היו הרבים מעכבין עליו ולא היה יכול לעשות בורות
 גחל כנגד היחיד אימא בורות עטה שהיה חזק ממנו : מאן
 אחיל גבי' מו' בורא שכידו למחול ולסלות : ולמאן פיוסי מו' הוה
 רסאו

לא יחפור פרק ב בנא בתרא דו

ירב זביר אמר בכית הכסא : מתני' (ח"מ רס) ניפול
הנמצא בתוך חמשים אמה הרי הוא של בעל השוכך : חוץ
מחמשים אמה הרי הוא של מוצאו : נמצא בין שני שכבות
קרוב לזה שלו מחצה על מחצה שניהם יהלוקו : גמ' א"ר
חגיגא (ו' ד קכט) רוב וקרוב הולכין אחר הרוב : ואע"ג
דרוב' דאורייתא וקרוב' דאוריית' אפילו הכי רובא עדיף
וכן

דשאי לקבל מעות : מתני' כיסול גזול הנמצא בתוך
חמשים אמה של שוכך : נמצא בין חמי שוככות בתוך כ' אמה
לשטתו : גמ' רוב וקרוב אם בא דבר לפנינו ויש בו להלוק
אחר הרוב והוא כך ואם תלך בו אחר הקרוב אינו כך הלך בו
אחר הרוב וא"ע"ג דתרווייבו דאורייתא רוב' דאוריית' דכתיב
אחריו רבים לכטות וקורבא דאורייתא דכתיב ויהי העיר
הקרובה וגו' : (לשון הגמרא איתמר חבית שטפה בנהר אמר
ר' נחמיה כנגד עיר שריבה ישראל מותר כנגד עיר שרוב'
גזים אסירא ושמחאל אמר אפילו נמצאת כנגד עיר שרובה
וישראל אסירא אימור מהאי דקרא אתאי לימא דר' חנינא
קא מפלגי דמר אית ליה דר' חנינא ומר לית ליה דר' חנינא
לא דכ"ע אימ' להו דר' חנינא והכא בהא קמפלגי דמ"ס אם
איתא דמהאי דקר' אתאי עקולי ופסורי ביה מטי לה ומר סבר
חריפא דנהרא נקט ואתאי יהוא חבית דחמרא דאשתכח
בפריסא דערלה שרא רבינא לימא מסוס דסבר לה דרבי
חנינא שאני בתם דאי מונכיב מינה איכנועי בנזיה לא מכנועי
ה"מ חמרא אבל עינבי מכנועי הכהו זיקי דחמרא דאשתכחין
בו קופאי שרביה רבא לימא לא סבר לה לדרבי חנינא שאני
בתם דרובה דספוכאי ישראל כינהו זס"מ רבני אבל זוטרי
אימור מעוברי דרכים נפול ואי איכא רבני כדדייבו אימור
באכרוזי ביה מנחו עכ"ל הגמ' וזהו פירש"י (שכחין) בג"ה
חבית של יין : מההוא דקרא סס מחוז הוא על נהר פרת
בדאמרי' בקידושין לענין יוחסין ובניטין ואין ישראל מזונין
סס ויהא למעלה מפרת ויכולה חבית לבא מסס אלכינו : רב
לית ליה דר' חנינא ואויל בתר קורבא דשמחאל אזל בתר רובא
דחית ליה לדרבי חנינא : עקולי ופסורי ביו טעמי ליה הרבס
מוקמות יש מהם ועד כאן שהמים מתעקלין ומתנגלין כגלגל
במקום א' נחמת כיפי אלעי' ארוכים בבאים אל תוך הנהר
והמים מבקין עליבין והספיכות מתנגלות סס וטובעות ופסורי
הפסרת שלגים הנקווים אלל הנהר וקוו וקיימי ואם טבע
בחבית סס תעמוד שאין הנהר מוליכה : חריפותא דנהרא
נקט ואתא שמה מתחילה כפלה פחמכעית הנהר במקום חוזקו
ומרוכת

לא יחפור פרק ב בבא בתרא

וכן הלכתא : מתני' (ח"מ קנה) מרחיקין את האילן מן
העיר עשרים וזה' אמה ובחרוב ובשקמה חמשים אמה : אבא
שא' אומר כל אילן סרק חמשים אמה : אם העיר קדמה קוצץ
ואינו נותן דמים : ואם האילן קדם קוצץ ונותן דמים : ספק
זה קדם וספק זה קדם קוצץ ואינו נותן דמים : גמ' מ"ש
מכור ראמו קוצץ ונותן דמים : אמר רב כהנא קידרא רבי
שיתפא

ומרוצת המים הביאתם ולא הניחתם לנטות ימין ושמאל :
בפרדיסא דערלה בכרם של ערלה : שרי הבינא ולא חס שמא
מכרם זה נכב היון זה : אינכיב מוניה אלכנעיה בגויה לא מכנב
אין דרך הנכבים להכניע היון במקום שגבוה משם מסוס
דמתירא שמא ימכאובו דורך הענבים : זיקי נודות : בי
קופאי עוזגים בין גפנים שבכרם וביא שלישראל : ליינא לא
סבר לה לדר חנינא לילך אחר הרוב אלא אחר הקרוב ובאן
ישראל מצויים יותר מגוים ולא הזלינן בתר רובא דעלמא :
שפופאי שופכי יין מן החנית לנודות למכור לעוברי דרכים
במדינה זאת בדמסיק ומזיל : בדרברי דלכא למיחש לרובא
דעלמא למימר מעוברי דרכים נסול : ואי איבא רברי
בסדייבו חף הקטנים מותרין דברברי לאו אורחיהו לעוברי
דרכים אלא בלבו מלוקח יין של מדינה זו כינהו וישראל הן
ואתו הקטנים שאין דרך ללוקחי יין להביחם אימר באברורי
היה מאחי להסוות משא החמור בסיס התי נודות זה גדול מזה
מעט ומכבוד המשא לכד אחר מניחין נוד קטן אכלו להסוות
המשא : מתני' מרחיקין את האילן מן העיר כגמ' מש
מכוס כיו העיר לפי שכנו העיר כשיש מרחב שכנו לסביב :
קרוב וסקמה ענפיהם מרוצים : ואילן סרק גמלי הוה לעיר
ונותן דמים לנו שרעיר שלו : גמ' מ"ס מכור דבעין כמו
ברחקה וקמני כמו חס הביר קדמה קוצץ ונותן גמל מכור
דמי האילן לבטל האילן : לא המימא ולא קרי' ח' שזה סומך
על זה חף כאן דמי האילן מי יתנס חס באת להטילם על בני
העיר כל ח' אומר ממני לא יתמילו וכמא האילן עומד והעיר
מגובה ואין זו תפארת ארץ ישראל (לפי גרסת ה"ף שלפנינו
הא דרב כסנ' חייסא חיתמר ואם העיר קדמה קוצץ ואינו
נותן כו אבל כגמ' דיוקינו דהא דרב כהנא חסיפא חיתמר
ו"ל הגמ' מאי קושיא דילמא שמי ביזיקא דיחיד אלא אי
חיתמר דרב כהנא חסיפא חיתמר ואם האילן קדם קוצץ ונותן
דמים ולומא לכו לכו לו כריסא דמי וזהר חיקון חמר רב
כהנא קידרא דמי שותפי לא חנומא ולא קרירא ופירש"י
ומאי קושיא מכור לעיר דאכטריך רב כהנא לשכנוי בכי דילמא
שאנו

לא יחפור פרק כ בנא בתרא רז

שופתי לא חמימי ולא קרירא : מתני' מרחיקין גורן קבועה מן העיר חמשים אמרה לא יעשה אדם גורן קבועה בתוך שלו אא"כ היה לו חמשים אמה לכל רוח : ומרחיק מנטיעותיו של חברו ומגירו כרי שלא יזיק : מרחיקין את הנבלות ואת הקברות ואת הבורסקי מן העיר חמשים אמה : אין עושין בורסקי אלא למזרח העיר ר' עקיבא אומר לכל רוח הוא עושה חוץ ממערבה : ומרחיק חמשים אמה לכל רוח ומרחיקין את המשרה מן הירק ואת הכרישים מן הבצלים ואת החרדל מן הדבורים ר' יוסי מתיר בחרדל : גמ' תניא רבי יוסי מתיר בחרדל שיכול לומר לו עד שאתה אומר לי הרחיק חרדלך מן דבורי הרחיק דבורך מן חרדלי שבאירת ואוכלות לגלוגי חרדלי : טעמיהו דרבנן דסברי על המזיק להרחיק את עצמו הילכך מרחיקין את המשר' מן הירק ואת הכרישים מן הבצלים ואת החרדל מן הדבורים : ורבי יוסי סבר על הניזק להרחיק את עצמו ואפילו משרה וירק לא בעו לרחוקי :

וחא

שחמי היוזקא דרבוס מהויוקא דיוחיד לא חייבו חכמים לקון חילכו בשכול בור היוחיד בלא דמים אבל בשכיל היוזק רבים חייבוהו לקון : לא חמומה אם באת להמתין עד מתן מעות ועמוד זה לאורך ימים בני העור סומכין זה על זה ובעל בחילין רוצה בכך לפי יקון ואחריו כן יגבה מעותיו מהן ככ' ד' : מתני' מרחיקין גורן קבוע ובגמ' מס' מאי קביעותא : כ' אמה מסמי המון שמוק את בני העיר כשהוא זורה וגם בזרעים הוא מייבש : ומכירו של חכירו כיר הוא חריטה שחורטין בקיץ ואין זורעין בו עד ימות החורף כדי שימותו שרשי הקוצים וסעשבים כדכתיב נירו לכם כיר ואל קורעו אל קוצים (ובגמ' מס' מאי היוזק דמוק לכיר : ככדי שלח יוזק האי שיעורא משמע בכיר מוכ' קמה ובגמ' פריך מ"ס רישא דמזרת חלה א"כ יש לו כ' אמה לכל רוח :) מרחיקין את הנבלות וקברות ובורסקי כוליהו מסוס ריח רע : לא למזרת פטור שאין רוח מזרחית קשה אא"כ באה לפורענות אבל בדרבה הוא חמה ומכסהה כנחת דכתי' ביונה רוח קדום חרישת ותך השמש וגו' ולסיכך אינו מביאה הרוח לעיר : חזן ממערבה סהסכינה קדירה במערב : זאת המשרה מים ששורין בהן פשתן : ואת הכרישים כרתי : ואת החרדל מן הדבורים שאוכלים את החרדל וזהו עז ומחדד את פיבס וחובלות את הדגש שלהן אחריו כן : גמ' עד שאתה אומר לי שחמי מוזק ועלי להרחיק את עצמי אני אומר לך שאתה מוזק שכחות וחובלות ליבלוגו חרדלי פרחי של חרדל : על

במוזק

לא יחפור פרק ב בנא בתרא

וחא דקתני רבי יוסי מתיה בחרדל לדבריהם דרבנן קאמרי
להו: לדידי על הניזק להרחיק ארת עצמו וכולהו לא בעי
רחוקי: אלא להידכו דאמריהו על המזיק להרחיק את עצמו
תינח משרה וירק דהני מזקי הני והני לא מזקי הני אא חרדל
ודבורים תרוייהו מזקי אהרדי: ורבנן דבורים לחרדל לא
מזיקי אי בכינתא לא משכחת לה ואי בסרפא הדר פארי:
וק"ל כרכי יוסי: וחזינן בפירושא דגאון הלית הילכתא כרמי
יוסי בחרדל ודבורים וקאמר נמי דלענין משר' וירק מוד' רבי
יוסי דמרחיקין ובטעמא דמילתא בלחוד הוא דפליג רבי
יוסי ולא בגופיה דרינא: ואנן קשיא לן האי פירושא דרבי
מעיינת ביה בגמר' משכחת ליה לר' יוסי דכגופי' דדינא פליג
דהכי קאמר לדידי אפילו משרה וירק נמי לא בעי רחוקי
ודקאמר דמודה ר' יוסי בגיריה ובגרמא דגיריה אין ודא
חכין הוא: אלא הכא במשרה וירק ליכא לא לגיריה: ולא
גרמא דגיריה דמיא מיתם תימי והדר אזלי ואי מודה ר' יוסי
במשרה וירק וכרישין ובצלין ליכא הוזקא דלא מודה ביה
דכי יוסי דהא ליתיה להזיקא דהני אלא לאחר זמן כענין דר
חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו: ולענין חרדל ודבורים
נמי מסתבא לן דהלכתא כותיה דהא אוקימנא למתני' בלוקח
ולית חר מינייהו דקרים: דמה נפש' אי סבירא לן כרבנן
דאמרי דבורים לחרדל לא מזקי אלא חרדל הוא דמזיק
לדבורים אפילו הכי הלכה כרכי יוסי דלא גיריה הוא דתא
ליכא חר מינייהו דקרים ועוד אפי' בעל הדבורים קדים לאו
גיריה דבעל חרדל נינהו דכי שרי ביניתא בעפר' לא משכחא
ליה ואי לבתר דסליק לאו גירי נינהו ולא גרמא דגירי נינהו
אלא גרמא בעלמא נינהו: והילכך הלכה כר' יוסי בכולה
מתני' בין במשרה וירק בין בחרדל ודבורים וכזקא פריש
דבינא דהוא בתרא: אלא מיתו צריך ודאי לארחוקי משרה
מירק כי היכי דלא ליהוי גיריה כי היכי דמרחיק בור שח
ומערה ואמת הטיס וכו' דלא ליהוי גיריה: דכוליה פירקין
מודה כזה רבי יוסי דמודה ר' יוסי בגיריה דאי לא מרחיק
כי האי שיעורא גיריה נינהו או גרמא דגיריה הוא: מתני'
מרחיקין את האילן מן הבור כ"ה אמה: ובחרוב ובשקמה
חמשים

במזיק להרחיק את עצמו אפי' סתתלתו ברשות: או
בבינתא גרעוני הזרע לא משכחת לך בדבורה לפי סכוח
בשרביטו: וזו בסרפא חס יחכל העלים בדר פארי חונה
וכומח: דכמילתא בלחוד הוא דפליג דקאמר לדבורים דרבנן:
מיתם תימי כלי' וככלעי': מתני' חרוב וסקמה שרטיסין
מרוקין

לא יחפוד פרק ב בבא בתרא רח

חמשים אמה : בין מלמעלה בין מלמטן בין מן הצד : אם
הבור קדמה קוצץ ונותן דמים : ואם האילן קדם לא יקוצץ :
ספק זה קדם וספק זה קדם לא יקוצץ ר' יוסי אומר אע"פ
שהבור קדם לא יקוצץ שזה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך
שלו : גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי
אמר רב אשי כי הוינן בי רב כחנא הוה אמרי' מודה ר' יוספ
בגמ' דליל' רב פפי יוכנאה עני הוה והעשיר הוה כנה אפרנא
הוה הנך עצרי בשיבכותיה דכי הוה קא דייקי שומשמי הוה
נאידא אפרניה אתא לקמיה דרב אשי אמר להו כי הוינן בי
דב כחנא הוה אמרינן מודה רבי יוסי בגיריה וכמה כר נאיד
נבטמא אפומא דהצבא : דכי בר מריון בריה דרב אבון כו
הו נפצי כיתנא הוה קא אולא רקתא דכיתנא ומזקי אינשו
אתי לקמיה דרבינא א"ל כו אמרינן מודה ר' יוסי בגיריה ה"מ
דקא אזל' מבחו אבל הכא זיקא הוא דקא ממשי ליה מתקי' ל'י
פ' בר רב אשי מ"ש מזורה ורוח מסייעתו : אמרו רבנ' קמיה
דמרינן א"ל היינו זורה ורוח מסייעתו וכן הלכה : והני
מילי לעגין איסורא דאסור למיגרם הויקא באינשו בדאמרינן
גרמא

מרונין : בין מלמעלה ש"ל מיהן בגובה הבר נסיפוע והסני
נסיפולו : בין מן הכד בקרקע טוב : ונותן דמים כיון דברשות
נטע שאינו מוזק עד שיגדיל סרסיון לא חיובו חכמים לקון
גלח דמים כיון טהור רק הויקא דוחיד : גמ' הלכה כר'
יוסי טעם הכוזק לברחי' את עכמו : בגירי דיליס היכי דמטי
ליס הויקא מתוך ידו של מוזק כשהיא דאמרו' כהני' והעלוי
הכרו כי קרי חד דויר טילאי וחד דויר תקאי אוסחית מעזיבס
וכל חומת דמוסי ידים נפליב עליס דתתאי דכסכוסלין מידו
ממס על התחתון קרי ליכ גירי דיליס וכי פסקו ופדר נפלו
לא קרו ליה גירי דיליס : פאפי יוכנאש כך שמו ע"ס מקומו :
עברי עוכרו שומשמיין לעשות שמו : בגירי דיליס והכי נמי
מדיבס היא גל' לו שמכח מכותיב' הוא מרעיד : וכמה תניד
אפדנא דבטי הרחוק : כי כהיד נכתמח אפומא דהכנא טאס
ינחו כד על החומה וכיסויה עלי ינוע הכיסוי מחמת הרעדה :
רקתא מה שמנעריין מן הספתן : מ"ש מזורה נטבת דחייב
ואצ"פ יספרוח מסייעתו חסיב ליה עוסס מלאכב חלמא גירו
דיליס כינשו : היינו זורה ורוח מסייע' כי היכי דלעניין טבת
היי כחו לעניין כזקין כמי כחו חשו' לי' : (לשון הנמר' ולרבינא
מ"ש מנן היובל מתחת הפטיש והזיק דחייב לשלם התם כיחא
ליס דלתייל הכח לח כיתח ליה דליוול ופיר' סי בשלמא זורה
ורוח מסייעתו לח ב"ל סירכח דקסכר ממונא מאיסור טבת
לח

לא יחפור פרק ב בנא בתרא

גרמא בנוקין אטור : אבל לענין תשלומין פטור דגריסא
בפרק הכונס צאן לדיר אמר רב אשי כי אמרינן זורה ודוח
מסייעתו ה"מ לענין שבת דמלאכת מחשבת אסרה תורה אבל
הכא גרמא בעלמא הוא וגרמא בנוקין פטור : מתני' לא
(ח"מ קנה) יטע אדם אילן סמוך לשרה חברו אא"כ הרחיק
ממנו ד' אמות אחר גפני' ואחד כל האילן : היה גדר בנתיים
זה סומך לגודי מכאן וזה סומך לגדר מכאן : היו שרשי
יוצאין לתוך שדה חברו מעמיק ג' טפחים כדי שלא יעכב את
המתרישה היה חופר בור שיח ומעדרת קוצץ ויורד והעצים
שלו : גמ' תניא ארבע אמות שאמרו כדי עכורת הכרם
אמר שמואל לא שנו אלא בא"י אבל בבבל ב' אמות תניא
גמי הכי לא יטע אדם אילן סמוך לשרה חברו אא"כ הרחיק
ממנו שתי אמות והא אגן חנן ד' אמות אלא כדשמואל ש"ס :
קוצץ ויורד והעצים שלו : ודוקא חוץ לשש עשרה אמה אבל
בתוך י"ו אמה לבעל האילן : מתני' אילן שהוא נוטה לשרה
חברו

לא ילפני דהתם מלאכה מחשבת אסרה תורה וכו' ג' מתריסין
ליה להא פירכא בג"ק בהכונס כאן לדיר : ג' אטכניולא
היזכאה מן הכרזל בספטיס נוכח עליו חיי' זברי הולוכין הרחיק
ניחא ליה דליוול לחוץ כדי שלא ידלוק את ביתו : מתני'
סמוך לסדה חבירו בין סדה בלבן בין סדה אילן אא"כ הרחיק
ממנו ד' אמות ומס' בגמר' בסמוך כדי עבודת כרס וטעם כדי
עבודת הכרס שכשיחרוש את חילוכותיו לא יסח כריך להבנים
מחריסתו לתוך סדה חבירו : מעמיק להן בעל הסדה סיכחו
לתוכו קוצץ בעומק שלשה טפחים : ובעמי' שלו סל ב"ב הוא
בעל הסדה : גמ' אבל בבבל שמחריסתן קצרה : (לסון
הגמ' רב פפא ב"ו ליה הנהו דיקלוי אמר רב דרב הונא בריו
דרב יהושע אזל השכחיה דהוה חפר וקא קאיין שרשיו חמר
ליה מאי האי אמר ליה תנן הוה שרסוס יוכחיס לקוך של
חבירו מעמיק שלשה כדי שלא יעכב המחריסה אמר ליה פפי
מילי שלשה מר קא חפר טפי אמר ליה אנה בורות שיחין
ומערות קא חפרנא דתנן הוה חופר בור שיח ומערה קוצץ
ויורד ובעבים שלו אמר רב פפא אמרי ליה כוליהי זלח ימלו
ליה עד דאמרי ליה קא דאמר רב יהודה מבר סהחזיקו בו
רביס אסור לקלקלו לכתר דנפק אמר אמחילא אמרי ליה כחן
בתוך י"ו אמה כחן חוץ ל"ו אמה עכ"ל הגמרא וזהו פירוש
שכחאן) השכחיה רב פפא לרב הונא דקא חפר וקיי שרשיו
מאי האי אמאי קייסתא : אמרי ליה כוליהי הכחתי לו רחיות
ברבס שלא יקוץ : שהחזיקו בו רביס לעשותו להן דרך חסור
לקלקלו

לא יחפור פרק ב כבא בתרא רט

חברו קוצץ מלא מרדע ע"ג המהרי"ש : ובחרו' ובשקמה
 כנגד המשקולת : כי' השלחין כל האילן כנגד המשקולת :
 אבא שאול אומר כל אילן סרק כנגד המשקולת : אילן שהוא
 גובה לרשות הרבים קוצץ כדי שיהא הגמל עובר ורובבו רבי
 יהודה אומר טעון פשתן או זמורות : ר' שמעון או' כל
 האילן כנגד המשקולת מפני הטומאה :

הדרן עלך לא יחפור

לחלקלו אעפ"י שהוא של יחיד ואנא כמי בא אחזקו לי :
 לבתר דנפק רב פפא אמר רב בוכא אמא לא אמרו לי בתוך
 י"ו חמב לאילן הו"א חזקה דאילן אבל חזן לי"ו חמב חזן
 חזקתו חזקה שאעפ"י שטרסיו מתפסטיין כ"כ חמב חזן יונקין
 חלף בתוך י"ו חמב סמוך לאילן ואנא חזן לי"ו חמב קיימא :
 מתני' קוצץ הענפים עד גובה מלא מרדע שלא יעכבוהו
 מלהי"ך מחריטתו סס : מרדע מלמד בקר : החרוב
 ושקמה טכילס מרובה וקסה לשדה : כנגד המשקולת כל מה
 שבוטח לתוך שדהו : משקולת חוט האמרכולין שבזמן חומ'
 ותולין בה משקולת של אבר : ואס בית השלחין היא כל האילן
 חסוי חובו חרוב ושקמה קוצץ כנגד המשקולת שהכל רע לבית
 השלחין : אבא שאול אומר כו' צנמר' מפרס דארושא קאי
 דקחמר ת"ק קוצץ מלא מרד' ואפי' אילן סרק חזן מחרוב
 ושקמה וא"ל אבא שאול כל סרק נמי כנגד המשקולת (אילן
 הגובה לר"ה קוצץ מן הענפים התחתונות כדי שיהא הגמל
 יורכב עובר תחת העליונות : מפני הטומאה מס' צנמר'
 מפני אבל הטומאה שחא יפול בזית מת אבל האילן והרי
 הענפים חרוכים מאבולין על עוברי הדרכי' העוברים תחת
 האילן ומביאים אליהם את הטומאה :

הדרן עלך לא יחפור

חזקת (ח"מ קח קמא קמנ) הכתים בורות שיחין ומערות
 ופרחצאורת ושוכבורה וכית הברין ובית השלחין
 ועברים וכל שהוא עישה פירות תדיר חזקתן ג' שנים מיום
 ליום
 בית השלחין מתוך שהמעייין בחוכן שמסקין אותה חמכו
 תדיר עושה פירות תדיר וכל דבר שעושה פירות
 תדיר חזקתן ג' שנים מיום ליום אם החזיק בה ג' שנים שלימות
 מן גריף להניח שטר מכירה ואם צורערו עליה בעלים
 בראשונים

חוקת פרק ג כבא בתרא

ליום שדה הכע' חוקת ג' שנים מיום ליום : גמ' חוקת
 ג' שנים מ"ט אמר רבא שתא קמיתא מזדהר איניש בשטרי
 תרתוי מזדהר תלת נמי מזדהר טפי לא מיזדהר : א"ל אבי
 אלא מעתה מחאה שלא בפניו לא תהוי מחאה דא"ל אי מחאה
 באנפאי הוה מזדהרנא בשטרי חברך חברא אית ליה וחבירי
 דחברך חברא אית ליה : אמר רב הונא (ח"מ קמא) שני
 שנים שאמרו והוא שאכלן רצופות : אמר רב חמא ומורה
 הונא באתרא דמוברי באני דלא בעינא רצופות : ואע"פ
 דאיכא דמובר ואיכא זרע מצי אמר הכי ניהא לי דעבדא טפי
 תנן חוקת הבתים : והא בתים רבימ' ידיע כלילה לא ידע

בראשונ' וזה אומר מכרתם לי ואבד שטרי חוקתי מועלת
 זאס לאו אינן חוקתי מועלת לו לפי שכשאלו ג' שנים לחזק
 כל הראוי לכאת ממנו בשלטה שנים אמרו : שדה בית הבש
 במסתפקת במו גשמים אינה עושה פירות אלא פעם אחת
 בשנה חוקתה ג' שנים ואינה צריכה מיום ליום ולקמן במתני
 פליגי בה כמה חוקתי : גמ' מחאה שלא בפניו חס מיתה
 במערער בפני עדים שלא בפני המחזיקי קודם השלש שנים
 לא תהא מחאה : מזדהרנא בשטרו יותר משלטה שנים ומס
 חברך חברא אית ליה כו' וכודע לך במחזיקי זאס היתה לקוחה
 בידך בדבריד היה לך להזכר בשטרך יותר משלש שנים
 שאכלן רצופות זה אחר זה בלא הפסק בנתיים (אבל א"ל
 הכחה שנה שנייה ואח"כ אכלה ג' שנים שלישית ורביעית וכו'
 אמר בעל הסדה האו דלא מחאי לך המוכן משום דאזכר
 שנה שנייה דגלית אדעתך דלא דידך הוא והילכך לא זרע
 אותה :) מודב רב הונא דדי לו בחזקה אכולות שנים מסורתי
 באתר דמוברי באני במקום שנוהגין לזרוע שנה ולבזבז
 שנה שלא להכחיש את הקרקע דהא חזויק בה כדמחזיק
 אינשו ומיהו שנה שבזירה אינה עולה לחשבון שני חזוק
 וצריך לשמו' שטרו יותר מג' שנים עד כדי שילקוט ג' שנים
 (ואי טעין אידך חנו בחתי בתוך ג' ומחאתי שדי רוקס ולב
 לא מחיתי מצי ח"ל מ"מ היה לך למחות שאע"פ שלא זרעת
 הייתי עושה בה כיר שאחר הקבו' והיה לך לבזין שבשכיל ש
 להכחיש כוחה לא חפצתי לזרע' כמנהג שדות העיר : ואע"פ
 דאיכא דמובר ואיכא דזרע והאי גברא מוצר' מהו דתימ
 א ל חס אית' דידך בוי אינעי לך למיזרעא קמ"לן) דמה
 אמר הכי ניהא לי דעבדא טפי לשנה הבאה : כלילה לא ידע
 זאס"ה בוי חזקה דכשלמא גבי שדה וכל הכך אינן דרכן לעשות
 מלאכה כלילה וכשמעדין עדים על מלאכה ימי ג' שנים ברוש
 חוקת

חוקת פרק ג בנא בתרא

רי

אמר אביו מאן מסהיר אבתים שיבכי מידע ירעי בין ביממא
 בין בליליא רבא אמר כגון דאתו בי תרי ואמרי אנן אנרינן
 מיניה ודירנא בה תלת שנין ביממא ובליליה : א"ל רב
 יימ' לרב אשי והא נוגעין בעדותן גינהו דאי לא אמרי הכי
 אמרינן להו זילו הבו ליה אנר בית להאי א"ל דייני דשפילא
 הכי דייני מי לא עסקינן דנקטי אגרא בידיהו ואמרי למאן
 ניתבוה: אמר מר זוטרא ואי טעין ואמר ליתו סהרי לאסהורי
 ליה דדייר ביה תלת שנין ביממא ובליליא טענתיה טעננה :
 וטורה מר זוטרא ברוכלין המחזירין בעיירות דאע"ג דלא

טען

חוקת (אבל בתים שדרך לדור בהן בלילה הוא חזן וכול להביא
 עדים שראוהו דר חף בלילות וכיון דלית ליה סהדי על הלילות
 ב"ל מפוזרות ואם איתא לדרב כונא הא מני אודך למיטען
 חני ראיתי שלא כיוות דר בלילות ולכך לא חסתי למחות דגלית
 אדעתך דלאו דודך הוא ומאי הויא חוקת : שיבכי שכני' סלו
 שראוהו דר בתוכו רגילי' ביו להעיד : שיבכי מידע ידעי ואם
 טעין ויאמר חיותי לוי סהדי דדוירת ביממ' וזילא יוכלו להעיד
 לו : דאי לא הוו מעידין שהבית זה של משכור : דייני דשפילי
 שאינן בקיאיין בדין דייני הכי לקבל עדות אילו אם כבר נתנו
 סכר הבית למשכור דבכה"ג לא איירי רבא : אמר מר אי טעין
 בו מילתא בחכמי נפשה היא דפשיטא ליה למר זוטרא דאע"ג
 דבעינן ג' שנים רכוסות אפ"ה חזן מחויבין את המחזיק להביא
 עדים שייעידו בפירוש על כל הימים ובלילות אלא יעידו סקס
 שראוהו דר ג' שנים ומסתמא אם דר בבית חף בלילות דר בו
 וקאמר מר זוטרא דאי טעין מערער ואמר חיותי סהדי בו
 טענתו טענה זכריך שיבואו עדים של לילות וימס דכיון
 דטעין טענת בריא דקאמר חני ראיתו שלא דר בלילות
 בביתו ולכך לא מחיתי ואין חוקתו חוקת ולכך חני אומר לית
 סהדי דדר ביה תלת שנין בין ביממא בין בלילה הולכך כריך
 להביא עדים להכחישו ולומר לו שהיה לו למחות : ומודה מר
 זוטרא בו אע"ג דס"ל למר זוטרא דדווקא אי טעין טענתו
 טענה אבל חנו לא טענינן כשביכו מודה הוא היכא דהוי
 במערער רובל המחזר בעיירות למכור קיסוטי נסים ואיני
 חוזר לעירו כי אם לזמן ארוך דאע"ג דלא טעין דליותי
 מחזיק סהדי דדר בה רכוסות יומס זילא חנן טענינן ליה
 דדילמא מסוס דלא קביע במקא בחזיק זה בביתו וכי הוה אתי
 למתא הוה נפיק האי מחזיק מן ביתא ולא ידע ליה זה
 במערער מעולם שהחזיק זה בביתו ולכך שתק ולא מיחא
 הולכך וביא המחזיק עדים שלא יבא מן הבית כל הנ' שנים
 חסי'

חוקת פרק נ בנא בתרא

פען טענינן ליה ומורה רב הונא בחנותא דמתווא רביממא
 עברי כליליא לא עברי : רמי בר חמא ורב עוקבא בר חמא
 (ח"מ קמד) זכין אמתא תרויהו מר אשתמי' בה ראשונה
 ושלישי' וחמישי' ומר אשתמי' בה שנייה ורביעי' וששי' נפק
 ערעור עיליה אתו לקמיה דרבא אמר להו מ"ט עבריתו הכי
 כי היכי דלא תחוקו אהרדי וכי היכן דלא הוי חוקה לדירכו
 לעלמא נמי לא הוי חוקה וה"מ דלא כתיב עיטרא אבל כתיב
 עיטרא קלא אית ליה : אמר רבא אכלה (ח"מ קמא) כוליה
 חוץ מבית רובע קנאה כולה חוץ מבית רובע : אמר רב הונא
 בריה דרב יהושע לא אמרן אלא דבר זריעה הוא אבל לאו בר
 זריעה הוא קני ליה אנב ארעא : מתקיף לה רב ביבי בר
 אבוי אלא מעתה צונמא במאי יקנה לאו באוקמי בה חיותא
 ומשטח בה פירי : הכא נמי איבעי ליה לאוקומי בה חיותא
 ומשטח בה פירי : וכן הלכתי : ההוא (ח"מ קמנ) גברא
 דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ביתא אמר ליה מינך
 זבנתא ואבלתא שני חוקה : אמר ליה אנא בשכונא גוראי הואי :

אתא

חסי' לולה אחד : זמודה רב הונא אע"ג דבעי רכוסות יוש
 ולולה מורה בחנותא דמתווא חנויות שמוכרין בהן לחם ויין
 דחי טעין חין חוסטין לטענתו דאע"ג שלא דר בו כללות
 חוקה מעלוא היא שאין דירתן אלא ביום : מר אשתמי' בה
 ברחסוכה כו' עובדה לזה שנה ולזה שנה ואין א' מהם החזיק
 בה ג' שנים רכוסים : עיטרא סטר חלוקה ובעדים שתעבוד
 לזה שנה ולזה שנה : קלא אית ליה ואיבעי ליה למחויי מיד
 ולא מיחה ולא לתר הוי חוקה (דכמי שמכרה להם בפניו דמי
 שהרי הכיחה להביא עדים ולכתוב עליו סטר חלוקה ושתת
 חי כמי בג' שנים הראשונות הויא חוקה כיון דאיכא עדים
 וסטר בין זה לזה (זהו דעת רס"ז ועל חסי' הראשון כתב דחין
 כראה לו כלל וע"ש ברס"ז בדף כ"ט ע"ב) חוץ מבית רובע
 באותה שנה שלא עבד ולא זרע בו ולא החזיק בו : כונמא
 במאי יקנה הלוקח מחבירו כונמא במאי יקנה לה בחייו אכליה
 של שלשה שנים הואיל ואינה בת זריעה : בחוקמי בה חיות
 בהעמדת שם בהמותיו לרבון ולרעות או לשטח פירותיו הכי
 כמו לחוקמי בו ולא קני ליה חגב ארעא : ואכלתיה שני חוקה
 ואחדתי שטרו ואתה לא מחית לו שאודער בשטרי : ח"מ
 מערער אכח בשכונא גוראי הואי בחדרו' הסנימים סיתה עוקר
 דירתו וסיוקי עובר דרך עליך ומשתמש עמך בביתו החיובן
 שדרת בו ברסותי ולכך לא מחיתי : ח"ל זה המחזיק זיל ברור
 אכילתך הניח עדי' שדרת בבית ג' שנים כלל אותו עמך כ"א

חוקת פרק ג בכא כתר א דיא

אתא לדינא לקמיה דרב נחמן אמר ליה זיל ברור אפילתך
 א"ל רבא דינא הכי המוציא מהבירו עליו הראיה ורמינן
 דרבא אדרבא ודרב נחמן אדרב נחמן דההוא דא"ל לחבריה
 גבשי דבר סיסין מזכינינא לך : הואי הויא ארעא דמיקריא
 דבי בר סיסין א"ל הב ליה ניהלוי א"ל האי לאו דבי סיסין
 הויא אקריווי הויא דמיקריא דבי סיסין : אתא לקמיה
 דרב נחמן אוקמיה בידה דלוקח א"ל רבא הימנה הכי
 המע"ה קשיא דרבא אדרבא ק' דרב נחמן אדר' נחמן : דרב'
 אדרב' לא ק' התם מוכר קאי בגבשי הכא לוקח קאי בגבשי :
 דרב נחמן אדרב נחמן נמי לא קשיא כיון דכ"ע קרויה ליה
 דבי סיסין והאי הוא דאמר ליה לאו דבי סיסין היא עליה
 דשיא לגלויי דלאו דבי סיסין היא : אבל הכא לא יהא אלא
 דנקיט שפרא ביריה מי לא אמרינן ליה קיים שטרך קום
 בגבשי : האי מעשה דשכונא גואי חזינא ביה תרי פירושי :

איכא

לכדך כל חוקת ג' סנים שטרך להביא עדי' שהחזיק בה חוקת
 גמורה : המע"ה דהוינו המוכר כי הלוקח היה מוחזק ועל
 המוכר המערער עליו להביא ראיה שנסתמש עמו (וס"ל
 לרבא דכיון שראו עדי' לזה המוחזק שנסתמש בו ג' סנים חזן
 לבו לחוש שמא גם זה היה עמו הואיל ולא שמענו בלתי היום)
 ובהו עובדא איירי שהיו עדים למערער שהיה שלו כבוד
 דחל כחסילו לרב נחמן היה המחזיק נאמן דמינו דחי בעי
 אמר שלו היתם מעולם וכי אמר נמי מוכך זכנתה מכימון :
 (נכסיו דבי בר סיסין כלומר כל אותן קרקעות שקניתי מאותו
 אדם שחמו בר סיסין :) דמיקריא דבי בר סיסין כך קורין לה
 וחזן ודוע אם תכאב מבי בר סיסין ולפי' בקראת כן חזן כך שמה
 מעולם וירושק היא לו מאבותיו : (חוקמה בידה דלוקח דעל
 המוכר רמיה לגלויי דלא בר סיסין הויא : א"ל רבא דינא הכי
 להביאה מסתא מתחת יד המוכר שהוא מוחזק : המוכר
 מחבורו דהוינו הלוקח עליו להביא ראיה זכותי ומאח סחין
 לו ראיה יפסיד :) קשיא דרבא אדרבא ודרב נחמן אדרב
 נחמן דלעיל חוקמה רבא ביד הלוקח ורב נחמן חוקמה ביד
 המוכר ובהו חיסכא : כיון דכ"ע קרוי ליה בר סיסין וזכראין
 דדברים שלפיכך בקראת כן שקנאב מבי בר סיסין וזכח אמר
 לחו מבר סיסין לקהתיה עליה דידיה רמיה לגלויי ולהביא
 ראיה דלחו מבר סיסין לקחה ואם יביא עדום דחיקרווי כוח
 דמיקרא ככו ולא מהכי שדות שלקח מבר סיסין הויא מוקמינן
 לה בדיה דהא פסוטה לן דהאי דאמר ליה נכסי דבי בר סיסין
 מזכינא לך הכי קאמר נכסי שקנותי ממנו ולא נכסיו שלא
 קמי' ממנו הע"פ שנקרא' כך (מיי' לא אמרינן ליה קיים שטרך

חוקת פרק ג בנא בתרא

איכא מאן דפרוש דהאי מערער לית ליה סהדי דהאי ארעא
דיליה היא : דאי אית ליה סהדי דהאי ארעא דיליה היא
והאי אמר מינך זכינתא ואכלתה שני חוקה לא הוה אמר
דכא בכי האי גונא המוציא מחבירו עליו הראיה דהא רבא
נזפיה הוא אמר בכי האי גונא דלוקח בעי לאיתויי סהדי
דאכלה שני חוקה דאמר רבא דאתו בי תרי ואמרי אנן אנדינן
מיניה ודרינן בה תלת שנין ביממא ובלי ליה וא"כ היכי אמר
רבא המוציא מחבירו עליו הראיה : אלא האי מעשה ליכא
לאוקמי אלא כגון דהאי מערער לית ליה סהדי דירעי דהאי
ארעא דיליה הוה אלא האי לוקח הוא דאמר דיליה היא והוא
אמר מיניה זכנתה והוה ליה הפה שאסר הוא הפה שהתיר
ומשום הכי אמר רבא המוציא מחבירו עליו הראיה : ורב
נחמן סבר אע"ג דלית ליה להאי סהדי דארעא דיליה הוה
קא מודה האי לוקח דדיליה הוה ואמר דזבנה מיניה ואכלה
שני חוקה בעי לאיתויי סהדי דאכלה שני חוקה וקא מסק
הילכתא כהאי מעשה ובמעשה דבי סיסין כרבא : ואיכא
מ"ד דהאי מעשה ליכא לאוקומיה בכי האי גונא דהיכא
דליכא סהדי דהאי ארעא למערער הוה כולי עלמא לא מליג
דלא צריך לוקח לאיתויי ראיה : ואע"ג דאמר לא אכלתה שני
חוקה לא מפקינן מיניה וכל שכן כי אמר אכלתה שני חוקה
בדאמרינן נבי הוא דתנן ומודיה רבי יהושע האימר להבטו
שרה זו של אביך היתה ולקחתיה מסנו גאמן שהפה שאסר
הוא הפה שהתיר ואמרינן עלה וליתגי ומודיה רבי יהושע
באומר לחבירו שרה שלך היתה ולקחתיה ממך גאמן שהפה
שאסר הוא הפה שהתיר ופרקינן משום דקא בעי למיתנו אב
יש עדים שהיא שלו והוא אומר לקחתי מסנו אינו גאמן היכי
דמי אי דאכלה שני חוקה אמאי לא מהימן ואי דלא אכלה שני
חוקה פשיטא דלא מהימן ושמעין מיניה דהיכא דאמר שרה
זו שלך היתה ולקחתיה ממך גאמן ואפילו לית בידה שני
חוקה : והא מילתא מודו ברה כולהו תנאי וליכא מאן דפליג
עלה וא"כ היכי מחוקינן לרב נחמן דפליג על הא מילתא :
לא האי מעשה הכין פירושה כגון דהאי ארעא ידועה וברירא
דלחאי

אחרו שמוכר רוצה לפוסלו והחוקק של ג' שנים במקום
הסטר ה"ח בל"ה ומאח' שמוכר מערער על החוקק צריך ז'
להכין עדים שהחוקקו ומודים שלא דר ז' עמו : וק' ל' כרב
נחמן בתרוביה וכן כספ' רס' דס' ל' כרב נחמן כהני תרי עובדי
דכיילכתה כותיה בדוכי : מהו בעית כפוש ביתא שכל יודעין
דשלי חוקק : בשוקא ברחי הואי בחרץ מרחקים במקום שאין
סס

חוקת פרק ג בכא בתרא ריב

דלהאי מערער הות ואמר ליה להאי מחזיק מאי בעית בהאי
 ארעא ואמר ליה מינך זכינת' ואכלתה שני חוקה א"ל היאך
 זכינתא מינאי ואנא בשכונאי גואי ולא הוינא בהדך כמתא
 בהוא עידנא ואת טעין דזכינתה מינאי : א"ל רב נחמן זיל
 בריה אכילתך דאכילה דקיימת בה חוקה היא ומוקמינן לך
 לארעא בדרך בלומר אייתי סהדי דקיימת ארת והאי מוכר
 כמתא ואעילו חד יומא כי היכי דתהוי אכילתה אכילה
 דאמרינן איפשר דזכינתה מיניה בהאי יומא ואי לא הויא שני
 חוקה שלך כחוקה שאין עמה טענה : א"ל רבא דינא חכי
 המוציא מחבירו עליו הראיה דסבר רבא תובע הוא דבעי
 אייתי סהדי דלא הוה כמתא בהוא יומא דטעין האי דזכנא
 ביה מיניה : ורב נחמן אמר לא יהא אלא דנקיט שטרא בירי'
 דזכנא מיניה ביומא פלג מי לא אמרינן ליה קיים שטרך וקיים
 בניכסך וכל שכן הכא דאמרינן ליה אייתי סהדי דהוה בהדך
 כמתא כי היכי דמצית למימר מיניה זכינתה וק"ל כרב נחמן
 בתרויהו בהאי מעשה ובמעשה דבי סיסין דרבא בהאי עניינ'
 תלמיד הוה דיתוב קמי דרב נחמן ואין הלכה כתלמיד במקום
 הרב : וכ"ש דק"ל דמעשה רב בהנך תרי עובדא : ההוא
 דאמר לחבריה מאי (ת"מ קמנ) בעית בהאי כיתא א"ל מינך
 זכינתא ואכלתה שני חוקה : א"ל אנא בשוקי בראי הואי
 ולא ידענא דאת נחית גו כיתאי אמר ליה והא אית לי סהדי
 דכל שתא ושתא אתית להכא תלתין יומין ולא מסחירת א"ל
 תלתין יומין בשוקי טרידנא ולא ידענא דאת נחית כנוירת
 דכיתאי : אמר רבא עברי אינשי דטרדי בשוקא כל תלתין
 יומין ולא קמא עליה חוקה האי מימרא דרבא אוקמיה רבינן
 האי גאון זצ"ל בשעת הירוס דלא קיימא חוקה אלא עד שיהא
 עמו במרינה : אבל שלא בשעת הירוס לא בעינן שיהא עמו
 במדינה דק"ל מחאה שלא בפניו הוה מחאה דחברך חבדא
 אית ליה וחברא דחברך חבדא אית ליה ומיסתברא כוותיה :
 ההוא

סס שיירות מזויות ולא ידעתי ולבך לא מחיתי ותנן בספרקין
 ביה כיבודה ובחזיק בגלול אינה חוקה עד שיכא עמו במדינה
 גחוקה מלכות דהוה שיירות מזויות ח"כ איכא לאוקמי בשעת
 הירוס וחפילו בחוקה מדינה כדלקמן בספרקין אבל במקום
 שסעויות מזויות וליכא חירוס לא גונו טעין סבי דחברא
 חבדא אית ליה כדאמר לעיל וכדמס' בעמוד : בשוקאי הוה
 טרידנא למכור סחורתי ולקנות אחרת ולא ידעתי שסחוקת
 צבתי וקנון סיס לו בית אח' בחוקה העור שיהי מתאכסן סס
 כדבשמיס יוס וי"מ בשוקאי הוה טרידנא ולא ביה לי פנתי

חוקת פרק ג בנא בתרא

ההוא (ח"נ קמו) דא"ל לחבריה מאי בעית בהאי ארעא א"ל
 מפלגיא זבינתה דאמר לי דזבנה מינך א"ל ואת לאו קא מוריה
 דהאי ארעא דידי היא ואת לאו מינאי זבינתה זיל את לאו
 בעל דברים דידי ארת א"ל רבא דינא קא"ל : האי מעשה נמי
 פשיטא הוא ולית ביה ספיקא וחילכתא כותיה דכל כה"ג לא
 מוקמינן לה לארעא בירא דנתבע אלא היכא דאית ליה סהרי
 דדר בה ההוא דזבנה מיניה חר יומא ואכלה איהו שני חוקה
 אי נמי דאמר קמאי דידי זבנה מיניה דהוא פלגיא דזבינתה
 אנא מיניה ואכלתה אנא שני חוקה או אכלה איהו שני חוקה
 כדבעי למימר : אבל היכא דלית ליה סהרי דדר בה ההוא
 פלגיא דזבנה מיניה אפילו חר יומא ולא קאמר איהו קמאי
 דידי זבנה מינך ואכלתה שני חוקה כגון האי דינא הוא
 דהדרא ארעא לגבי מרה ואויל האי ומשתעי דינא כהרי מוכר
 דזבנה מיניה : ואע"ג דלית ליה סהרי למרא קמא דארעא
 דיליה

למחות אע"פ שידעתי ואינו כראי בעיני : מוסלכיא זבינתה
 דזבנה מינך כלומר שאמר לי בשע' מכירה שהיא לקחה ממך
 ומסקנא דמילתא דמוקמינן ליה ביד המערער והיינו טעמא
 דכיון דמודה דשלו היה בקרקע מתחילה לא מצעיה היכא
 דלא החזיק בה ג' שנים אלא חפילו החזיק בה ג' שנים נמי
 אינה חוקה ומפקינן ליה מיכא דהא חוקה שאין עמו טענה
 ביה שבוט אינו יודע אם היתה של אותו שמכרה לו אם לאו
 (וס"ל כהכיר בה בשדה שאינה שלו של מוכר ויחזרנה למערער'
 והוא יגבה מעותיו מן המוכר לו כדמסקי' בשנים אחוזין
 ואע"ג דלכא עדים למערער מודקא' ולא מודית לו כו' ולא
 אמרו מינו דאי בעי אמר אכא זבינתה מינך ואכלתו' שני
 חוקה כו' אמר כמי מוסלכיא זבינת דזבנה מינך נאמן שהיא
 עכמו אינו יודע אם זבנה במוכר מיכא דמערער אם לאו
 כולכך כיון דהוא מודה למערער דשלו היה הולדת בעל דין
 כמאה עדים דמי וגם מודה הוא שאינו יודע אם המוכר לו
 לקחה מיד הכתובים אם לאו דהא לא טעין דזבנה מינך קמאי
 דידי וגם אין לו עדים שהחזיק בה המוכר יום אחד ויכלך
 הפס' אבל החזיק זה ג' שנים וטעין מוסלכיא זבינתה דזבנה
 מינך קמאי דודי כלומר שידעתי בבירור שלקחה הימוכר נאמן
 מינו ד' ז' בעי אמר אכא זבינתה מינך ואכלתיה שני חוקה אי
 כמי אם היה עדים לזה שהחזיק בה המוכר יום אחד הוה
 מוקמינן ליה ביד המחזיק והכי אמרו' לקמן גבי הכוז דדר
 בקסתא בעילתא ד' שנים והכא בהאי עובדא אפילו אם באו
 עדים שהחזיק בה יום אחד אותו המוכר אבל אינו יודע אם

חוקת פרק ג בנא בתרא דין

דיליה היא אלא האי הוא דקא מודה דארעא דיליה היא :
 ולא אמרי' ככי האי גונא הפה שאסר הוא הפה שהתיר
 ומקמינן לארעא בידיה אלא כיון דאורי דהאי ארעא להאי
 היא הנה ליה ודאי : והאי דא"ל אמר לי פלניא דזבנה מינך
 הנה ליה ספק : ואין ספק מוציא מידי וראי הילכך דיגמ
 הוא דמחרר ליה לארעא להאי דאורי ליה דדיליה היא ואול
 איהו ותבע לאורך דזבנה מינידה ואי אית ליה פסידא בהאי
 דאורי ליה איהו אפסיד נפשיה דלא איבעי ליה למזבן ארעא
 הכין : וחזינן דרבואתא בהאי מעשה שיקלא וטיריא ופלוגת'
 בפירושיה ואיכא מאן דאפקיה להאי מיטרא דרבא מהילכתא
 ואנן לא סבירא לן הכי אלא כדכתבינן וטעמא תריצא הוא
 ולית ביה קושיא כלל : (סס) ההוא דא"ל לחכמיה מאי
 בעית בהאי ארעא א"ל אנא מפלניא זכינתה ואכלתיה שני
 חוקת : א"ל פלניא גולנא הוא א"ל אית לי סהדי דאתאי
 אימלכי בך ואמרת לי זיל זבון אמר לי משום דאמינא השני
 גיה לי והראשון קשה ממנו : כמאן בארמון דתנן העורר על
 השדה והוא חתום עליה עד ארמון אומר השני גוח לי
 והראשון

לקח חותם אם לאו אינו מכני בלו' מאחר שזה לא בחוק ג'
 שנים וגם כרחסון חין לו שטר מכירס מן הבעלים : ולא קח
 מודו' לי כמו שפירשתי : ואת לא מינחי זכינתה שאפילו
 אם הוית טוען דמינחי זכינת' הלא חין לך לא שטר ולא חוק :
 זיל מקרקע שלי לאו בעל דברים דידי את ואני מוחזק בה יותר
 ממך שאתם לא החזקת שלש שנים : אמר ליה רבא דינח קח"ל
 סמערער ואפילו אם החזיק בה ג' שנים כמו שפירשתי וכן
 ס"כ : ואורך ה"ל ספק שבטמון אינו יודע אם הוא של מוכ
 סוכ : מפלניא זכינתה ואכלתיה שני חוקת ואין לו עדים
 שבחזיק בה חותמו באוכר יו' אחד דחי כ"ל עדים סדר בו
 המוכר קד ונתח פו לא הוי ממי טעין פלניא גולנא הוא דהח
 טועמין ללוקח : גולנא הוא בשדה זו שממני גולנא : דאימלכי
 לך טועמתי בך : זיל זבון לך וקנה : השני נוח לו אתה נוח לי
 לריב עמך ולהוכיח' ממך בדון : דינח קח"ל המערער ויטול
 שדכו ואע"פ שזה החזיק בה ג' שנים בלא מחסה וכפ"ד דבת'
 חוקת שאין עמך טענה היא שמודה הוא שלא לקחה מיד
 הבעלים כי אם מיד איש בכרי שאין יודע אם היה לאותו האיש
 חלק בה חסי' יום אחד ולא מצי טעין אמאי לא מיחה מערער
 בתיך שלש דהיכא אמרי' דהפסיד מערער בשתיקתו אינו
 כובל דטעין חידך מינך זכינתה ואכלתיה שני חוקת דעד ג'
 שנים מודבר איננו בטעמיה טפי לא מיודבר הילכך זה שלח

חוקת פרק ג בנא בתרא

וחראשון קשה ממנו וחכ"א איבר את זכותו : אפילו תימא
 רבנן ער כאן לא פליגי רבנן התם אלא בחיתום דקא עביד
 מעשה : אבל דיבורא עכיד איניש דמיקרי ואמר : ההוא
 (ח"מ קמו) דא"ל לחבריה מאי בעית בהאי ארעא א"ל מפלגני
 זבינת' דזבנא מינך ואכלתיה שני חוקה א"ל פלוגי גולנא הוא
 א"ל והא אית לי סהדי דאתית באורתא לגבאי וא"ל זבנא
 ציהלי : א"ל אמינא איזבון דינאי : אבר רבא עכיד איניש
 דזבין דיניה : ההוא דא"ל לחבריה מאי בעית בהאי ארעא
 א"ל מפלגניא זבינת' ואכליה שני חוקה א"ל והא נקיטי שטרא
 דזבינה לי מר' שנין אמר ליה מי סברת שני חוקה תלת שני
 קא אמינא שני חוקה טובה קא אמינא : אמר רבא עכיד
 איניש

פניחה וכו' לא כזהר בשטרו הפסיד אבל הכא דמודה מחזיק
 דלח מוכיח דמערער שכוא בעל הקרקע ובעדים זבנא לח
 בורע כחו של מערער בשתיקתו שהחזקה במקום שטרו
 מכירתו עומדת וכיון דחין שטרו מועיל לו שהרי מנזלן לקח
 חף חזקתו איכה פלוס : כמאן כחדמוון ואכן ק"ל כרבנן בס'
 אחרון דכתובות דתנן רחובן העורר על הסדה שמכר שמעון
 ללוי וחומר רחובן כי שמעון גולה ממונו) והוא רחובן המעורר
 חתום עליו בעד גאותו שטר מכירה שכתב לו שמעון ללו
 חתם רחובן ועד חחר עמו : הסכי לוי כוח לו ולכך חתמתי :
 (מעשה שחת' ער : דמקרי ואמר לשון ויקר מקרה :)

ואמרת לי זיל זכנא ניהלי ואם שלך היתה הים לך להוציא ממנו
 צדיו ולא לחבד מעותיך : אמיתא איזבון דינאי אמרתו בלב
 טוב לי לקנות בדמי מועטי קרקע בראוי לי ולא לטרו
 ולבא צדיו : עביד אינש דזבין דיניה אדם תס שאינו רוצה
 להתקוטט אפי' על שלו עסוי הוא להוציא מעותיו ליטול את
 שלו בלא דין ומחלוקת : ואכלתיה שני חוקה ולא כזכרתו
 בשטרו יותר : א"ל והא נקיטנא שטרו שכתב בה דזבינת לו
 כלומר שקנויה אכלי מן המוכר הזה ד' שנים וכמאן שהיה
 מקחי לחזקה שלך שנה אחת ואת מינאי לא זבינתה הי"לכך
 חזקה שאין עמה טענה היא שהמוכר לא יכול למוכרה לך
 שכבר מכרה לי קודם (וא"ל מחזיק למערער מי סברת דמתי
 דאמינא שני חוקה דהיינו תלת שני בכמכוס שני חוקה טובה
 קאמינא שקדמו לשטר שלך הרבה זיס לו עדים בכל החזקה
 אבל לפי' אמרתו שני חוקה פתס שלא שיימי יודע שכיב לך
 שטר של ארבע שנים שאכטרך לטעון ולפרש שני חוקה טובה
 עביד אינש דקרי לשני טובה שני חוקה פתס ואם בא לטעון
 אחרי כן דשני חוקה טובה יותר משלשה שנים חין זה חזקה
 וטוטן

חוקת פרק ג בבא בתרא ר"ד

אניש דקרי לשני טובא שני חוקה : זה"מ דאכלה שבע שני
 דקמת חוקה לחאי שטרא דהך אבל שית אין לך מחאר
 גדולה מזו : זה אומר של אבותיו וזה אומר של אבותיו האי
 אייתו סהרי דאבהתיה היא והאי אייתי סהרי דאכלה שני
 חוקה : אמר רבה מה לוי לשקר איבעי א"ל מינך זבינתה
 דאכלתיה שני חוקה : א"ל אביי מ"ל במקום עדים לא אמרי
 דהילכתא כותיה : הדר א"ל אין דאבהתך היא זבינתה מינך
 והאי דאמרי לך דאבהתי דסמכי לוי עלה כדאבהתי : טוען
 וחוזר וטוען או אינו טוען וחוזר וטוען נהרדעי אמרי אינו
 חוזר וטוען : ומודה (סס) עולא היבא דאמר ליה של אבותיו
 ולא

וטוען טענות אחרות להכחיש טענות ראשונות הילכך כו
 מייתי סהדי בהכי שני חוקה טובא מהימנין ליה סהדי לא חזר
 וטוען :) זה"מ דמוקמינן ליה בידים דאיתיה סהדי דאכלה
 שבע סנין שקדמו סני חוקה שלו למכירת הסטר של מערער
 שהמוכר עכמו לא יכול למוכרה אחר שהחזיק בה' שנים
 בשופי אבל חי לית ליה סהדי אלא משית סני דהין עם בעל
 הסטר דהין לך מחאה גדולה מזו שמיחה המוכר בזה המחזיק
 לסוף שתי שנים ממכר לאחר ויהי לו לזה להוסיף בסטר
 לעולם עד שיוכיח הסטר מיד הסני ויקרענו וי' מ' דהין כריד
 עידי חוקת ז' שנים אלא של ג' אחרונים ואין מהימנין לוי על
 הסטר ולאו מילתא הוא סהרי החוקה במקום הסטר עומדת
 ולא יבא חוקת ג' שנים האחרונים שיש לו עדים עליהם אלא
 סטר של ג' שנים וסרי סטר של ד' שנים הקודם לו פוסלו :
 זה אומר של אבותי הים קרקע זה וסרי הוא שלי וזה אומר
 בו עובדא הוא כדמוכח לקמיה : מה לו לשקר לזה המחזיק
 במאי דטוען דשל אבותיו וירשה מהם חי בעי אמר כו' ויילכך
 גמחי מינו מהימנין ליה : במקום עדים המוכיחין את דבריו
 שאמרו דשל אבותיו דחידך היא ונס החוקה אינה כלום סהרי
 אין עמה טענה כי אם טענת שקר : הדר א"ל הכו' דאיתיה
 עידי חוקה לחידך : דסמכי לוי עלה הייתי סומך ומוצטח על
 קרקע זו כאילו היא של אבותי לפי שהחוקתי בה ג' שנים
 בשופי ובעדי לאחר שמאבותי קניתה : טוען וחוזר וטוען
 תלמודא קא בעי אדם שטוען בג' ד' וכו' יכול לחזור אח"כ
 ולטוען דברים אחרים לתרץ דבריו הראשונים אעפ"י שמכחיסין
 קצת כזה שאור וטוען דסמכי עלה כדאבהתי : חוזר וטוען
 לתקן דבריו הראשונים : אינו חוזר וטוען כיון שקצת מכחיסין :
 ומודה עולא כו' דאינו חוזר וטוען טענה זו דסמכי עלה
 דאבהתי סהרי עוקר לגמרי דבריו הראשונים : ויהיבא

חוקת פרק ג בנא בתרא

ולא של אבותיך דאינו טוען חוזר וטוען : והיכא דהוה קאי
בכי דינא ולא טוען ונפק לאבראי והדר אתא לכי דינא וטוען
דאינו טוען וחוזר וטוען : מ"ט טענתא אנמרוהו : ומור
בהרדעי היכא דא"ל של אבותי שלקחיה מאבותיך דטוען
וחוזר וטוען : והיכא דאישתעי דינא אבראי ולא טוען ואתא
לכי דינא וטוען דטוען וחוזר וטוען מ"ט עכיר איניש דלא מנלי
טענתיה אלא בכי דינא : אמר אמימר אנא מסכי בהרדעי אנא
וסבירא לי דטוען וחוזר וטוען : והילכתא טוען וחוזר וטוען
והוא דיהיב אמטל' לטענתיה קמא כדאמרי' לעיל : (ח"מ
קמו) זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי האי אייתי
סהדי דאבהתי היא ואכל' שני חזקה והאי אייתי סהדי
דאכלה שני חזקה א' רב נחמן אוקי אכילתא בהדי אכילתא
ואוקי ארעא בהדי אבהתא : א"ל רבא והא עדות מוכחש'
היא א"ל נהי דאיתכחוש באכילתא באבהתא מי איתכחוש :
הדר אייתי סהדי דאבהתי היא אמר רב נחמן אנן אחתוניה

יאבן
דכוכ קאי בני דינא ולא טוען תיקון דכריו הראשונים א"ל אחר
סיכא מנ"ד חוזר בכ"ד ותיקון דכריו הראשונים אינו חוזר
וטוען סיכא למכחוסן קנת : טענתא אנמרוכ אוכבני
וקרוביו : ומורו בהרדעי היכא דמתחילה טוען של אבותי
וחוזר וטוען של אבותי שלקחיה מאבותיך דחוזר וטוען ומסימן
דאינו עוקר דכריו הראשונים כלל אלא מוסיף עליהן ובין
דכחזיק בה ג' סכים מוקמינן לה בידים דחזקה סיס טעם
טעמא היא דמכ לו לסקר דאי בעי אמר מינך זכינתא ואכלת'
סני חזקה כי אמר נמי של אבותי שלקחיה מאבותיך מסימן :
והיכא דאישתעי דינא מאבראי לכי דינא קודם שטוען כלום
בכ"ד ולא טוען מיה סכיח טוען עכשיו בכ"ד ואתא לכי דינא
לטוען טענות שעוקרות לגמרי את הראשונות דטוען וחוזר
וטוען : דלא מנלי טענתיה שלא ילמד מהן מי שבגדו ויקון
לבו מתחילה קודם שיבואו לכ"ד להסיב עליהם (וכתב רש"י
בתלמודא ז"ל וכן כלכך זה"מ טענות בטלמא אבל טוען
בסירוס בפני עדים חוץ לכ"ד חייב חנו מנה לפלוני הרובודה
לו ושוב אינו יכול לכפור בכ"ד :) וסבירא לי דחוזר וטוען
כלומר אלא נמי בהרדעי אנה ופליגנא עליהו דבהרדעי :
והילכתא חוזר וטוען תיקון לטון קראסון אעפ"י שמכחוסן
קנת הואיל ואינו עוקרו לגמרי כללעיל : ובפ"י אייתי סהדי
דאכלה סני חזקה אהו ג' סכים עכמן סכעידו חו"ב הראשונים'
עליהם באו אינו והכחיסוס : אמר רב נחמן עדות לאכילתיה
אינו כלום דאוקי כו' וברו מכחיסוס זה את זה אבל בעדות
דאבהתא

חוקת פרק ג כנא בתרא דטו

זאנן אסקניה ולזילותא דבי דינא לא חישינן : והילכתא
 ברב נחמן בין באהותיה בין באסקניה : ושביקנן להו וכל
 דאליב גבר : ההוא (סס) דא"ל לחבריה מאי בעי כהאי
 אדעא אמר ליה מינך זכינתה יהא שטרא א"ל שטרא זויפא
 הוא : גחין לחיש ליה לרב אין זויפא הוא אלא מיהו שטרא
 מעליא הוה לי ואירכס ואמינא אינקוט האי בידי כל דהוה
 אמר רבא מה לי לשקר אי בעי אמר שטרא מעליא הוא : א"ל
 רב יוסף אמאי קא סמכת אהאי שטרא האי חספא בעלמא
 הוא : ההוא דא"ל לחבריה הב לי מאת זוזי דמיטיקנא כך
 והא שטרא : אמר ליה שטרא זויפא הוא : גחין לחיש ליה
 לרבא אין שטרא זויפא הוא אלא שטרא מעליא הוה לי
 ואירכס ואמינא אינקוט האי שטרא בידי כל דהוה : אמר
 רבא מה לי לשקר אי בעי אמר שטרא מעליא הוא א"ל רב
 יוסף אמאי קא סמכת אהאי שטרא האי חספא בעלמא הוא :
 אמר

דאכסקא דלא חוקתהא עדותן קיימת ומוקמינן לה בידים :
 ובה עדות מוכחשת היא כיון דחילו שני כתי עדים מכחישות
 זו את זו אחת מהן מנו כ ססולת לכל עדות שנעולם ואחרי
 שאין לברר איזו הססולה תיכטל עדותן לגמרי : באכסקא מי
 חוקתהא וחזתו עדות קיים לגמרי : כדר חיתוי ססדי חזתו
 סספסידו רב נחמן דאבתיב היא וברי לסניהס עידי חוקה
 ועידי חבנת ואין כח לזה יותר מזה : אכן מסקינן ליה כלומר
 לא נחזיק את זה יותר מזה כואיל ועדות שניס סוכ ואחרי
 כל דאליב גבר : ולזילותא דבי דינא שדמי לחוסא ואיטלולא
 שסנית דין סותרין את דיניהס לזה לא חישינן : שטרא זויפא
 הוא הסטר מווייף וגם שני חוקה לא החוקתה : גחין בעל
 הסטר ללחוס לרכה נחת סלח סמע במערער : חין סטר
 זויפא הוא סר"ח לחו שטרא זויפא ממש אה כמו שטרא זויפא
 סלח נכתב על מבירה זו ומאי ניסו סטר חמנה דהוה בטל
 מיהו הי לחו דחודי בטעמתיב דקובע דשטרא זויפא הוא לחו
 כל כמניה ססדי בעדים מכורים חתימת ידיהס ומטוס סכו
 חמר רבה מיה לו לשקר ולומר שטרא מפלי' הוה לו ואירכס
 למת סחו שטרא לחו זויפא הוא דחי הוה בעי לקיזמיה מקיים
 ליה ח' כאיכא לסרושי זויפא סטר מווייף ממש שזייף חתימת
 בעדו יפה וטועין בעדים כסבורי חתימת ידיהס היא ומקיימת
 את הסטר והילכך מבי לקיים את הסטר ולומר שטרא מפליח
 הוא ח' כ מבי לקיימו בעדים סקרי סחתמו לו ורחסון עיקר :
 חמאי קא סמכת אחאי שטרא דהא שני חוקה ליכא בחי שטרא
 חסכת בעלמא הוא ומיגו ליכא למומר דלא חמרי' מיגו חלא

חוקת פרק ג בנא בתרא

אמר רבה בר אבין הילכתא כותיה דרבה בארעא והילכתא
כותיה דרב יוסף בוזי : הילכתא כוותיה דרבה בארעא
היכא דקיימא תיקום והילכתא כוותיה דרב יוסף בוזי היכי
דקיימי ליקמו וקא מפרשי רבנן דהאי שטרא דזויפא לאו
דצירי צירי' אלא כגון שטר אמנה הוה : דאי בעי למימר
שטרא מעלי' הוא מצי אמר ומצי לקיימיה בכי דינא וה"ש
מוקמינן לארעא בידיה אבל שטרא דזויפיה בצירא אפי' רב
מודה דחספא בעלמא הוא ולא אמרי' ביה מה לי לשקר :
ההוא ערבא דאמר ליה ללוה הב לי מאה זוזי דפרעתינח
ציה ליה למלוה והא שטרא : א"ל ולא פרעתיך אמר ליה לאו
הדרת ארופתינחו מינאי : שלחה רב אידי בר אבין לקמיה
דאביי כח"ג מאי : אמר אביי טאי תיבעי ליה הא איהו דאמר
הילכתא כוותיה דרבה בארעא והילכתא כותיה דרב יוסף
בוזי

היכא שתי הטעות חמת אותן שטוענים ואותה שביטה יכול
לטעון אבל הכא הוי כמו מינו במקום עדים כי כל חזקתו על
שטר זה וברו הוא כודס ספסול וקודחת בעל דין כמחכ עדים
דמו : הכ לי מחס זוזי כו' בפלוגתא דלעיל ובאותם הטעמים
הילכתא כוותיה דרבה בארעא בחזקתו דין ראשון דלעיל כי
מספקא ליה לרב אידי בר אבין טעם של מי משניהם נראה
יותר היכך פוסק בראשון כרבה דאמרו מה לי לשקר ויטמל
על מקחו לכיון דלח' התברירו טעמיהם של רבה ורב יוסף
במע"ה וגבי זוזי שהלוא מוחזק ולא בעל השטר אמרינן יבית
בעל השטר ראיה ויטול דהיכא דהיכא דקיימא חרעא תיקום ולא
כזכר מספק וכן זוזי היכא דקיימי ליקום : דפרעתיכו למלוה
כגון ערב קבלן ח"כ כגון שאמר המלוה בשעת ההלוואה חמי
שארסה אפרע : ובה שטרא שטר שהיכו לו למלוה עליו
והחזירו לו לפי שפרעתי חובו ושרו את משועבד לי בשטר זה
כמו שהיו משועבד לו : אמר ליה לערב ופי' לח' פרעתיך
בתמיה : לחו דדרת וסקלתוהו מינאי וכמו שלח פרעתי דמי
ולום לח' כודה לו בכך : כה"ג מחוי דלח' דמי כ"כ לשטר מלוה
דלעיל דפסקי כרב יוסף דהתם מודה ליה בעל השטר ששטר
אחר היה לו ונאכד ונקח את זה לבין נידו לזכות וזאתו מזויף
הוא ממש דלח' נכתב על מלוה זה היכך דהסיד דהיכ דקיימא
זוזי תיקום אבל הכא לח' היה לערב שטר אחר מעולם כי חס
זה והיכך אף על גב דפרעינהו כיון דקדר שקלינכו כחילון
לח' פרעינכו דמי וחיוב לפורעו או דולמא מ"ת מודה הוא
שפרעו וקיימא לן שטר שלום בו ופרעו אינו חוזה ולום פו
שכר שנחתל שיטבולו והאי שטרא חספא בעלמא הוא :

חוקת פרק ג בנא בתרא רמז

בזווי וה"מ היכא דא"ל אהררתינהו ניהלי והדר אוזפתינהו
מינאי אבל אי אמר ליה אהררתינהו ניהלך מחמת דשופי
וסומקי אכתי איתי' לשעכורא דשטר : דבא בר (ח"מ קכ)
דששום נפק עליה קלא דקא אכיל ארעא דיתמי אתא לקמיה
דאביי אמר ליה אימא לי אויזי נופירה דעוכרא היכי הוה :
אמר ליה האי ארעא משכנתא הוה נבאי מאבוהון דיתמי והוה
לי זוזי אחרוני נבירה דאמינא אי מהדרנא להו ארעא ליתמי
ואמינא להו הכו לי זוזאי אמור רבנן חכא לישרע מנכסי
יתומים לא יפרע אלא בשבועה לא איכול ארעא שיעור זוזאי
וכבשינא לשטרא דמשכנתא דמינו דבעינא אמינא לקוחה
היא בידי מהימנא כי אמינא דאית לי זוזאי מהימנא : א"ל
לקוחה היא בידי לא מצית אמרת דהא נפק עלה קלא דארעא
דיתמי היא אלא זיל אהררא לארעא ליתמי וכי גדלי יתמי
תא אישתעי דינא בהדיהו : קריבירה דרב אידרי בר אבין
שכיב

וכי מ' תלמודא קא פסוק ואזיל ה"מ דאמרו' היכא דקיימו זוזי
ניקוס ולא מחייבין ללוה לפדוע לערב היכא דטעין ערב
הדרת שקולת מינאי דיוסתניכו מינאי ומודה ללוה דכבר
פרעיה וכמחל שיטבוד הסטר חבל אי טעין ערב החזרתי לך
חותן מעות עכמן משום דהו שייפי כלומר שניסוף כורתן
וסומקי סבחדים נחשתן יותר מנדי שלא היו יוכלין בהוצאה
במכס סעדיון לה פרעו ואכתי אותיה לשיטבודיה דשטרא
וכחילו טעין לה נפרעתי דמו: נסיק עליה קלא של עדות חמת
דחבל ארעא דיתמי כדמפ' לקמן דנשכון ביתי בידו עד עתה
ופכסיו כלו סני המשכנתא : משכנתא הוה נבאי מאבוהון
במשכנתא דסורא דכתבי הכי במישלס שניא חילין קיסוק
ארעא דא בלא כסף וזימו חבוהון חבלתיה סני חזקה : זוזי
החרינא חבוהון נחייב לו מעות אחרים שלא היה לו עליהם
משכון : ואמינא לאחר שכלו ימי המשכנתא אי מהדרינא להו
ארעא אי החזיר הקרקע ליתומים ושאל להם מה שחייב לו
חבוהון העפ"י שיש לו ש"ח עליהן מחוייב חני שבועה דאמור
רבנן כו' : כבישנא לשטרא העלים אותו : אמינא לקוחה היא
בידי דהא חבלתי סני חזקה בחיי חבוהון ומסימני בלא שבועה
דכא חיו כשבועין על קרקעות ועוד דג' סנים במקום שטר
קיימי : דנפק עלה קלא דארעא דיתמי היא ובתורת משכנתא
חזקה לידך דכבר סלימו ימי משכנתא דכיון דידע דאית ליה
קלא עלך דארעא דהא היא משכנתא היא גבך ולא לקוחה חיו
לך מחסה גדולס מזו והי' לך ליוזר בסטרך : וכי גדלי יתמי
סליבו ככי מיעבד דינא דכיינו מבכיו"ג סנים ואילך וכוז חייב

חזקת פרק ג בנא בתרא

שניב (ח"מ קלט) ושבק דיקלא: רב אירי בר אבין אמר
 אנא קריבדי. אנא וההיא גברא אמר אנא קריבדי
 שפי: אזיל רב אירי בר אבין אייתי סהדי
 דאיהו קריב שפי איכא דאמרי לסוף אודי ליה דאיהו
 קריביה שפי אוקמא רב חסדא בידיה: א"ל ליהדר לי פווי
 דאכיל מההיא שעתא עד האירנא אמר זה הוא שאומרין עליו
 אד' גדול הוא אטאן קא סמיך נר אהאי הא איהו אמר אנא
 מקרבנא שפי: אביי ורכא לא סבירא להו הא דרב חסדא
 וכיון דאודי אודי: והילכתא כיתיהו: זה אומר של אבותי
 זוה אומר של אבותי: האי אייתי סהדי דאכלה שני חזקה:
 אמר רב חסדא מה לי לשקר אי בעי א"ל מיגך זבינת' ואכלתי'

צממות: אישתעי דינא כהדיכו על סטר חובך שיש לך על
 חביס ותשבע ותטול כדון הבא ליפרע מככסי יתומים דכל
 זמן ספן קטנים חין ב"ד גובין מהן דתכן בערכין חין ב"ד
 כזקקין לככסי יתומין כו לכך חכו ממתניין להן עד דגדלו סיבו
 כבי י"ג וכה דחמרי נפר' מי שמת ולמכור ככסוי חכו עד
 שיסא בן עשרים חכו מנלו שמוכר לכורד הוכחתו אבל לפרוע
 חוב חביס מנן י"ג ואילך חייב לפרוע: וההוא גברא חמר
 חני קרוב טעי ומתוך שלא נולד חיוס קרוב יותר החזיק בו
 אותו החיוס לפי שהיה חלוס יותר ודינא חיו כל החלוס גבר'
 לסוף שנסחו שנתיו חודי ליה במחזיק לרב חודי חזקמא רב
 חסדא ביד רב חודי: ח"ל רב חודי לרב חסדא ליהדר לי
 ההוא גברא פירי דאכל מההוא יומא עד החידכא מן חיוס
 שמת קרובו שחלסו שלא כדון: חמאן קא סמך מר לזכות
 בחילון החיוס חסדא' פיו שמודה עתה שאת' קרוב יותר וזה
 חיוס חמר עד עתה שחלל הפירות כדון לחיוס קרוב יותר
 ומר שמודה עכשיו חיו כחילו נתן לך בחילון מדעת חש'ם
 שבדין לא זכות בו: כיון דחודי שהחזיק שלא כדון חודו
 ויסלם הפירות וכן הלכה ויש גורסין לסוף אייתי רב חודי בר
 חנין סדי לחיוס קרוב ולא חיה לרב חודי עדים שזה חכל
 הפירות חיו זה על פיו לכך ח"ל רב חסדא חמאן ח' סמוך מר
 חסדא' פיו של זה שמודה שחללם פירות הא חיוס חמר חמר
 קרובכא שפי וזהו סדי דחיוקית לא מסדי דחנת קרוב ורחו
 לפרע זה חיוס קרוב וזהו לא ידעי ליה ומינו דיכול לומר
 לא חכלי כי חמר נמו חכלי ודידי חכלי דחכא קרובכא טבו
 מבימן כי בוס חין העדים מכחישין אותו ואין כרחה לי דכל
 בסוגיא משמע דעדים ידעי שחלל הפירות ולא סבוד מעכמו'
 (האי חיוקי סדי דחנתים חיו מעולם שלא מכרוהו:)

שני חזקה . אביי ורב לא סבירא להו הא דרב חסדא מה לי
 לשקר במקום עדים לא אמרינן : הילכך הדרא ארעא להאי
 דאיתתי סהרי דאבהתיה היא והדר פירי : וה"ה דאי לא
 איתתי סהרי דאכלה כלל דהדרא ארעא והדר פירי דכיון
 דאתי סהרי דאבהתיה דהאי היא והאי לא קאמר ליה מינך
 זבינת' אלא קאמר דמחמ' דאבהתיה דיליה אכלתיה ממילא
 ש"ע' דלאי פירי דיריה אכל אלא דחבריה אכל : הילכך
 מהדר לה לא-ע' ולפירי ולא אמרי' הואיל וליכא סהרי דאכל
 אמרינן מה לי לשקר אי בעי אמר לא אכלי אלא כיון דאתי
 סהרי דאבהתיה היא והוא קאמר אכלי מיחייב לאהדורי פירי
 ולא אמרי' מה לי לשקר במקום עדים : ההוא דא"ל לחבריה
 מאי בעית בהאי ארעא א"ל מינך זבינת' ואכלתי' שני חזקה
 אול איתתי סהרי דאכלה תרתי שני אמר רב נחמן הדרא
 ארעא והדר פירי : א"ר זביר ואפ טען ואמר לפירו' ירדתי

נאמן

מה לו לשקר לזה שיש לו עידי חזקה : מנו דחי צעו אמר
 זבנתיה ואכלתייה שני חזקה כי אמר נמו של חנותי הוב מבימן :
 במקום עדים כלומר כל טענה שהדס טוען כנון זה שאמר של
 חנותי ואתה רוצה לקוימה ע"י מה לשקר וטענה זו מכחשת
 עדים כנון הכא שהעדים מעידים שהיה של חנותי של האחד
 עד יום מותס : לא אמרינן מנו לכחיש העדים וחזקה השלם
 שנים אינה כלום דהויא לה חזקה שאין עמה טענה : איתתי
 סהרי דאכלה תרתי שני ולא מכא עדים של שנה שלישיה :
 הדרא ארעא דבתרתין שנין לא הויא חזקה וזהו פירו של
 ד' השנים שאכל שלא כדון דכא לא טעין מעיקרא ארזים היותי
 ולפירות ירדתי דמבימנין ליה כדלקמן דסטר לפירו לא עבדי
 איכסו וכו' מיני דלחוכא סהרי דאכלינהו לפיר' אכל חי
 לוכא סהרי דאכלינהו לפירו אלא בהודאת פיו וזהו אומר
 זבנתיה מינך ואכלתיכו לפירו דארעא ופירו דידי מיכסו
 ארעא כיון דלות ליה ראוייה דסטר ולא עידי חזקה
 הדרא למרה וחייב שבועת היסות על הפירות דזבינהו מיניה
 דמינו דמזו אמר לא אכלתי פירות כי אם מעט כנון עיול כורא
 ואשיק טפי מכורא דבכמי הוי חזקה כדלקמן כי אמר נמו
 אכלי טובח ודידי אכלה מבימן דחין כאן מה לי לשקר במקום
 עדים שאין ידוע אם לקח קרקע זו מבעליה או לאו חלה לפי
 שאנך סטרו בקוך ג' שנים נאסיד ולא דמי להא דאביי ורבא
 דפלוני דרב חסדא לעיל דהתם כיון דאיתברירא מילתיה דרב
 חידי קריב טפי ברי כודע שאין לו חלק בקרקע ופירות שאכל
 שלח כדון אכל ואפי' בהודאת פיו לחייב : אמר רב זביר חי
 טעין כו' מילתא באנפי נפשה היא כלו' אם מתחלה כשאמר

ליה

(Bb) בה

חוקת פרק ג בנא בתרא

באמן מי לא א"ר יהודה האי דנקיט מגלגל ותובילגל ואמון
 בעינא למיגוריה לדיקלא דפלגיא דזבני גיהלי מהימן מאן
 טעמא לא חציף איניש למיגור דיקלא דלא דיליה הבא נמי לא
 חציף איניש דאכיל פירי דלא דיריה אי הכי אפילו ארעא
 במי ארעא אמרינן ליה אחוי שטרך פירי נמי אמרי ל' אחוי
 שטרך שטרא לפירי לא עכרי אינשי : ההוא דא"ל לחבריה
 מאי בעית בהאי ארעא א"ל מיגך זמינת' ואכלתי' שני חוקת :
 אייתי חד סהרא דאכלה תלת שנין : סבור רבנן קמיה דאבוי
 למימר היינו נסב' דרבי אמי דההו' גברא דחטף נסכא מחבריה
 אתא לקמיה דר' אמי הוה יתיב רבי אבא קמיה : אול אייתי
 חד סהרא דמחטף חטפה מיניה א"ל אין חטפי ודידי הטפי :
 א"ר אמי היכי לדיינו דייני להאי דינא לישראל ליכא תרו

סהרי

ליה המערער נמי בעית בכאי ארעא לא הסיבו דמיגך זבינתו'
 א"ל הסיבו לפירות ירדתי כדון ארוס למחכה ולשליש ולרביב
 או מכרתי לן הפירות עד שער שכן באמן במה שאכל
 למסרע בשבועת היסת כדבריו אמי א"ל יש עדים שאכל
 כדמפר' טעמא ואזיל דלא חכיף אינש כו' ניקו מכאן ולכנה
 לא יאכל כלל עדים שקנו ממנו הפירות דא"ל כ כל ארט ירד
 לקרקע חבירו ויאכל הפירות בעל כרחו : מגלגל תובילגל כו'
 גודרו תמרוס מגלגל דגודר התמרוס תובילגל חבל לעלות בקל-
 מרוב גובהו וי"מ תובילגל סל : ואמר לפסיכו אזיל ואגדור אקט
 מהימן ושנקי ליה ב"ד ללקט אחרי שאין ידוע אם הבעלים
 מוחזקין וחי חתו בעלים לאחר שליטת ואמרו לא היו דברים
 מעולם לית עליה כי אם שבועת היסת אבל או חתו בעלים
 מקמיה דליגדריה ואמרו לקד"מ לא מסימן מלקט עד דמייתי
 ראיה ודווקא כשטוען תחילה לפירות ירדתי באמן במה שאכל
 כבר אבל או טעין מיגך זבנתיה תו לא מצי טעין לפירות
 ירדתי דהו חוזר וטוען שמכחיש דבריו ראשונים : או הכי
 ארעא נמי כי טעון מיגך זבינתיה יבא באמן בלא עידי חוקת
 דלא חכיף אינש למיחתי בארעא דלא דיריה הוה למיכל
 פירותיה : פירו נמו לא יבא באמן לומר לפירות ירדתי דמימח
 ליה אחוי שטרך : היינו נסכא דרבי אבה דין זה דומה לנסכא
 דר' אבה : היכי לדיינו דיינו להאי דינא כו' אם היו שנים
 גועדין שחטף הים מחויב לסלס ולא הוי באמן לומר דידי
 חטפי א"ל כ' יש לו עדים דהעמד ממון על חוקת המוחזק בו
 וזה החוטפו ממנו גזלן הוה חי נמי אם לא הוי כאן שום עד
 שחטף הים באמן לומר דידי חטפי מינו דחי בעי אמר לא
 חטפתי חי נמי אם הו' עעיד שחטף וזה אמר לא חטפתי

הים

חוקת פרק ג בנא בתרא דית

שהדי לפטריה איכא חד סהרא : לישתבע דלא חטף הא קא
 גזרה דאין חטפי ודידי חטפי : א"ל רבי אבא הוה לי מחוייב
 שבועה ואיגו יכול לישבע וכל המחוייב שבועה ואיגו יכול
 לישבע משלם : א"ל מי רמי חתם חד סהרא לאורועי קא אתי
 אי איכא סהרא אחרינא גביה מפקינן לה מינייה : הכא חד
 סהרא לסיועיה קא אתי אי איכא חד סהרא אחרינא גביה
 מוקמינן לה בידיה אלא אי רמי ודאי הא דרבי אבא לחד
 סהרא ולתרתו שנים ולפירו כגון ראובן דא"ל לשמעון האי
 ארעא נזלתה מינאי ואכלתה תיתי שנין א"ל שמעון מיגך
 זביגתה ואכלתיה שני חזקה אול אייתי חד סהרא דאכל תרתי
 שנים : אלו אתו תרי סהרי דאכלה תרתי שנים הוה מחוייב
 לאחדורי ארעא ופירא כדר' נחמן דאמר הדרא ארעא והדרא
 פירי והשת' דלא אתא לא חד סהרא אמרינן היכי נעכיד נימא
 ליה אהדר פירי גמי ליכא תרי סהרי דאכל ב' שנין ליפטריה
 איכא

סיך נשבע שלא חטף להכחיש העד אבל עתה שיש עד א'
 שחטף וזה איכו מכחישו ומודה שחטף לא שאומר דידי חטפנ
 כיכי לדיוכו דיוכי ליסל' כיון שמודה שחטף ולאו כל כמיניה
 לומר דידי חטפנ דהעמד נמוון בחזקת מרא קמא : ליכא תרי
 סהרי דחטף ומסימן במיגו דאי בעי אמר לא חטפתי :
 ליפטריה בעה מיגו : איכא חד סהרא ואי הוה א"ל לא חטפתי
 הו בעי לחוש בעני להכחיש העד : לישתבע שבועה שבעד
 מחוייבו איכו יכול דבא מודה שחטף ובעד מחוייבו לישבע שלא
 חטף להכחיש את העד דהא כתיב לא יקום עד א' בחיש לכל
 עין ולכל חטאת אבל קס הוא לשבועה ולגבי הד שבועה
 כנזקן אבל כל שבועת וליכא למימר דלישתבע דדידיה חטף
 כיון דאין זו שבועה המוטלת עליו ולפוסרו בלא כלום אי
 אפשר כי הורע פח המיגו שלו א"ר אבא האי חוטף הו מחוייב
 שבועה ואיכו יכול כו' וס' כ' אי הו תרי סהרי דאכלה סכו חזקה
 מוקמינא בידא דלוקח ואי ליכא מפקינן ארעא מיניה ועל
 בפירות היה כאמן במיגו דאי בעי אמר לא חכמי אבל השתא
 דאיכא סהרי דאכלה וכו' מודה לו אלא דאמר דידי חכמי הוה
 דוכא כדלעיל : התם בדרב' אבא חד סהרי לאורעי לחוטף
 קאתי דהא מסהיד ביה שחטף והורע כוחו של מיגו דחוטף
 ומחוייבו שבועה ומתוך שלא יכול לישבע משלם דאיכו אתא חד
 סהרא שמעיד כמותו שראוהו שחטף מפקינן לו' מיכי דחוטף
 ולא תועיל לו שבועה : הכא בדין קרקע זה האי סהרא לסיוע
 ביה קאתי שמעיד שהחזיק בה ג' שנים וזכה בה דאי איכא חד
 סהרא אחרינא עם זה מוקמינן ליה בידא דמחזיק וביחך

חזקת פרק ג בכא בתרא

איכא חד סהרא דאכל לישבע דכל מקום ששני' מחייבין אותו
 ממון עד אח' מחוייב אותו שבועה כי אמרינן נמי אחר לשבוע'
 ה"מ היכא דקא כפרי במאי דקא מסהיד סהרא אבל האי קאמר
 אין אכלי ודידי אכלי: הא ודאי דמי לדרבי אבא דאמר הוה
 ליה מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע וכל המחוייב שבועה
 ואינו יכול לישבע משלם: והיכא דליב' חד סהרא דאכל והוא
 אמר מינך זבינתא ואכלתה שני חזקה והאי א"ל מיגזל גזלתה
 ארעא מינאי ואכלתה תרתין שנין משתבע ליה טרי ארעא דלא
 זבינת לך מירי ומהדר ליה ארעא: ולג' מחוייב לאהרורי
 ליה פירי דכיון דליכא סהדי דאכלה תרתין שנין אלא איהו
 קאמר אין אכלי ודידי אכלי ותלת שני חזקה אכלי משתבע
 שבועת היסת דליכא גבה לחבריה מירי מהני פירי דאכל
 ומהדר ליה לארעא ומפטר: והוא הדין היכא דאסהיד חד
 סהרא דאכל תלת שנין: דחד סהרא הכא כמאן דלית' דמי
 דלסיועיה קא אתו: ההוא "ארבא דהוה קא פנצו עלה בו
 תרי חד אמר רירי היא וחד אמר רירי הוה:
 אתא חד מינייהו לבי דינא אמר תפסיה עד דאולינת
 ומייתינא סהדי דרירי היא תפסינן או לא תפסינן רב הונא

אמר

תאמר שע"י עד זה יתחייב שבועה ומתוך שאינו יכול לישבע
 נוטלם וברי לא בא לכורע כוחו ומ"מ זה יפסיד בקרקע שברי
 אין לו עידי חזקה: לחד סהרא ולתרתין סנין שעד אח' מפסיד
 שאכל את הפירות שתי שנים (וכגון שהעיד שלא אכל כי אם
 ב' שנים דלאו לסיועיה לשמעון קאתי לא לאורועי ליה אתי
 שהעיד שלא החזיק שני חזקה) והסתא או כוון תרי סהדי
 מפעודים כן הוא כריך לשלם כל הפירות כיון דלית ליה עידי
 חזקה כדאמרינן לעיל הדרא ארעא וסהרא פירי וחי ליכא
 שוק עד הים נאמן לומר רירי אכלי במינך דאו בעי אמר לא
 אכלי ועתה דליכא חד סהרא ואם הוה טוען לא אכלי הוה
 נשבע להכחיש העד אבל הסתא צמודה שאכלן ואומר רירי
 אכלי הווי מחוייב שבועה ומתוך שאינו יכול לישבע משלם
 כדלעיל וכן בילכתא כר' אבה: ארבא ספינה שבניהר האו
 אמר רירי ביח כו' ולא זה וזה מוחזקין בה: תפסיה סן ומכרנה
 לאחריו כו' אביא עדים שהיא שלי אבל חזקה שהחזיק בה אח'
 שעורער זה עלי' אינה כלום דחנן סהדי שבמורת חטיפה באה
 לידו: (תפסו' או לא תפסו' מו' לומא דתפסו' לה כ"ד דהא אן
 משכח סהדי בדרינן ומסקין לה כמעיקרא ולא הפסיד בע'
 הספינה נתפסת כ"ד כלום או דילמא לא תפסו' דדילמא לא
 משכח סהדי ולא סדרין ומסקין לה כדלקמן ונמא שפסיד
 בעל

חוקת פרק ג בנא בתרא ריש

אמר תפסינן רב יהודה אמר לא תפסינן : אול לא אשכח
 סהרי אמר להו אפקוה : וכל דאליים גבר : מפסינן או לא
 מפסינן רב יהודה אמר לא מפסינן רב פפא אמר מפסינן :
 והילכתא לא תפסינן ואי תפסינן לא מפסינן : זה או' של
 אבותי וזה או' של אבותי אמר רב נחמן כל דאליים גבר ומ"ש
 משני שטרות דיוצאין ביום אחד דרב אמר יחלוקו ושמואל
 אמר שורא דריוני התם ליבא למיק' עלה דמילת' הכא איבא
 למיק'

בעל הספיכה על ידינו דאי הוה שבקינן לה דינמא קזה אים
 וגבר בעל הספיכה וכמלא זוכה בשלו ככ"ל טעם השאלה :
 רב הונא אמר תפסינן ס"ל כרפ פפא דאמר מפסינן רב יהודה
 אמר לא תפסינן משום דס"ל לא מפסינן כדלתמיה ויולכך לא
 תפסיד דשנא זה אין לו עדים ושקרן הוא ומכל וכל רוצה
 להפסיד את חבריו דמאחר דתפסי יודע הוא דתו לא מפסינן :
 ח"ל חפוקה וכגון דאיתרמי מילתא דתפסונא לה כרפ הונא
 ח"כ שחמרו סביהם לב"ד לתופסה ודברו הכל : וכל דאליים
 גבר בין בראיות בין בח כמו שפוסק רב נחמן לפינוי כל דאליים
 גבר : לא מפסינן דמאחר שבא ממון ישראל ביד ב"ד אינא
 רשחין להפקירו לא מעכבין אותן ממון עד שידעו למו ישינו :
 מפסינן כעין שמוכחו מתחלה דעל דע' כן תפסוהו שאם לא
 יבוא עדים יחזירוהו וכל דאליים גבר : והילכתא לא תפסינן
 ויבא דתפס לא מפסינן כר' יהודה : זה אומר של אבותי וזה
 אומר של אבותי בין בספיכה בין בקרקע ואין עדות וחוקה לזה
 יותר מזה : שני שטרות היוצאים ביום א' על סדה אחת של
 רחובן שכתב שטר מתנה לשמעון ושטר מתנה ללוי ביום א'
 וכמא שחין זה מוחזק יותר מזה שאפי' כתבר לנו שכתב'
 לשמעון בבקר וללוי בערב אין בכך כלום שאין כותבים שעות
 לא בירושלים כדאמרין בכתובות ולכך אין הקדמת בשעות
 (דכיון שלא פירש לו לרחובן לשמעון השעה כמא שלח זיכהו
 בכתב זה עד בערב הואיל ולא נתפרס בו שעות שחרית
 וכמא שחיה' טוין : יחלוקו כדין ממון המוטל בספק : שודא
 דריוני לאותן שיפא מוטל לב דריוני' שהיה הכותן חובבו או
 קרובו יותר דודאו להיהו גמר ואחני לו יתנו את הקרקע
 (ושמא זכה בעל הקרקע בשלו) אבל כשאקא אומר יחלוקו
 או בודאו הא' מוטל החכי שלא בדין : שודא לשון השלכה ירה
 בים תרנומו כדי צינח (ולעיל כמי כימא רב נחמן חלוקה או
 שודא ואמאי חמר כל דאליים גבר :) קתם בשני שטרות ליבא
 למיקס עלה דמילתא לומר היום או למחר יבוא עדים ויטול
 בין ששטרות זמנם סוס שאפילו יעידו עדים שלזה ככתב

חוקת פרק ג בבא בתרא

למאי' עלה דמילתא : ומ"ש מהא דתנן המחליף פרה בחמור
 וכן המוכר את שפחתו וילדה זה אומר ברשותי ילדה וזה
 אומר ברשותי ילדה ישבע המוכר שברשותו ילדה זה אומר
 ברשותי ילדה וזה שותק זכה זה : וכן המוכר שפחתו וילדה
 זה אומר עד שלא טכרתי וזה או' משלקחתי יחלוקו : התם
 להאי

וכמסר בבקר ולזה בערב אין הקדמה בשעות ואין לומר שמה
 כמסר לאח' יום או יומים או חדש קודם דמסתמא ביום
 שכתבו כמסרו (והואיל אין לברר לעולם הדין עם מני) לכך
 משקדלין ב"ד בדיוקין ודיוקין אוקו למר בחלוקת ולמר בסודא
 אבל בהאי קרקע איכא למיסק עלה דמילתא אם יבואו עדים
 ויעידו של מי הוא לכך אין ב"ד נזקקין לאוקו דין לא לדין
 חלוקה ולא לדין קודא כי שמה יבואו עדים ויטרכו ב"ד
 לפתוי מה שדנו היילכך אין ב"ד נזקקין להם לדון דין ססופו
 לבא לדין עיון' לא מניחין אותו עד שיבואו עדים ויבררו
 הדבר ונתקן כך כל דחלים גבר : המחליף פרה בחמור וכיון
 שמשך בעל הפרה את החמור נזקקת הפר' לבעל החמור בכל
 מקום שהוא דמטלטלין נזקין בחליפין כדתנן בקידושין כל
 הנעשה דמי' באחר כיון שזכה זה בתחייב זה בחליפיו ולכך אין
 בדבר ידוע הולד של מי הוא טהרו לא ראה עדיין את פרתו
 אבל במכירה בדמים לא מני למינקט דאין מעות קוזות ניתורו
 בהן ואילו משכה לכיתו אחר מעות תו לא מני מוכר למימר
 ברשותי ילדה דבא בכיתא ללוקח קיימא היילכך נקט חליפין
 בחמור ופרה ולא דמים ובפ' הסול פריך ונחוי ברשות' דמאי
 קיימא וליהו אידך פני' עה ונטי דקיימא באגס ומכירה נקט
 גבי סת' דעבד נקנה בכסף בלא משיכה ומטבתן מעות ניקרית
 לו השפחה בכל מקום שהיא והיילכך אין ידוע ברשות מי ולדה
 טהרו לא ראה אות' הלוקח בשע' מתן מעות : יחלוקו והא
 הכא דאיכא למיסק עלה דמילתא אם יבואו עדים ויעידו
 ברשות מי ילדה ואם' לא אמרי' כל דחלים גבר וקטיא לרב
 כחנן : התם גבי המחליף פרה בחמור לתרווייהו חית להו דררא
 דממוכא טהפריה והשפחה של טהיהם היתה בזה אחר זה וכל
 אחד וא' טוען פרתו ושפחתי ילדה בכיותה ברשותי או בני
 בשעת חליפין ילדה ואין לברר של מי היו הולד היילכך יחלוקו
 ושודה דריוכי ליכא למימר הכא חסילו לסמואל דלח שייך
 למימר שודא אלא גבי מתברר לטנים שוראו ב"ד למי אוסיך
 יותר לדרידיה גמר ויזקני אבל הכא בדרכ כחנן שזכ' אומר של
 אבותי כו' או דמר לא דמר לא היתה הקרקע של אידך מעולם :
 (לשון הגמ' אמרי נברדעי אם בא א' מן הסוק והחזיק בא אין
 מניחין

חוקת פרק ג בנא בתרא רב

להאי אית ליה דררא דמטונא ולהאי אית לי' דררא דמטונא
 הכא אי דמר לא דמר ואי דמר לא דמר : חוקתן שלש שנים
 טיום ליום : אמר רבה ואי דלי ליה צנא דפירי לאלתר הוי
 חוקה : אמר רבה ואם טען ואמר לפירות הורדתיו נאמן והנני
 מילי בתוך שלש : אבל לאחר שלש לא דאיבעי ליה למחויי
 וכר

מוכיחין אותה מידו דתני ר' חייה גזלן של רביס לא שמייה גזלן
 רב אחי אמר לעולם שמיב. זלן ומאי לא שמייה גזלן שלא מתן
 להסבון עכ"ל הגמ' ופירש"י מן ד"ה אס ב"א א' כו' עד ד"ה אי
 דלכנח כו' הכל שייך לגמ' זו :) ואס ב"א א' מן הסוק והחזיק
 בה בהך קרקע אמר רב נחמן כל דאלים גבר : ובא זה הסלישי
 וחטפ' מהשכני' אילו הטוענין של חבתי אין מוכיחין אות' בב"ד
 מידו של זה הסלישי ואע"ג דלא טעין מידי דשמא גס לב'
 הראשונה אין להם חלק בה דתני רבי חייה גזלן של רביס כו'
 וכבר נהרדעי דבגזלן כי האי מיירי בגזל מסנים בחלוקים
 בדבר זה אומר סלי היה זה אומר סלי : לא שמייה גזלן לכופו
 בדיוכי' להוכיח מידו מה שגזל : רב אשי אמר לעולם גזלן של
 רביס שמייה גזלן הואיל ולא טעין מידי ומוכיחין מידו והעמידו'
 אותה בפני סני' הראשונה שיש להם טענת חבות : ומאי לא שמו'
 גזלן דקאמר ר' חייה לא להקל עליו בא לפוטרו מלשלא אלא
 להחמיר עליו ולומר דלא ניתן להסבון לא מיפטר בהסב'
 שאינו יודע למי ישיב דמאחר שבה לידו כריך להשיב לבעלים
 ולא לכוסי' מתחת ידו ולהסקירה לשנים הראשונים וכל מאן
 דאלים גבר כדפסקינן לעיל ואי תפסי' לא מפקינן כ"ס זה
 שבתורת גזל בא לידו וכו' כריך להוכיח מתחת ידו ואינו
 יודע למי ישיב זה"כ אמרי' בהמוכר הסמיכה א"ר לוי קסה
 עובטן של מדות יותר מעובטן של עריות ומס' התה אפטר
 בתשובה והכא לא אפטר בתשובה דהמוכר במדה וגזל לרביס
 אינו יודע למי ישיב ואליבא דרב אשו איירי כמי ר"ח :

במוכר במדה שאינה ישרה לרביס כן נראה בעיני שיטה זו :
 אי דלי ליה כנא דפירו' לאתר הוי חוקה אס יש עדים שהגביה
 המערער כנא דפירו' מקרקע זו על כתיביו של זה המחזיק
 שטוען לקוח' הוא בידי מאח' שסויע לו להזליך הפירות לביתו
 סוב אינו יכול לטעון ולומר לא מוכרתי לו שלא היה לו להשיע
 בלקיטת הפירות אלא היה לו למחות ומדסויע לו הפסיד
 ובמודה שמכר לו דמי' : ואי טעין המערער בתר דדלי ליה
 ללקוח' כנא דפירו' : לפירות הורדתיו כדון ארים למחכה
 ולפליס ולרביע וחלקו הוא דדלי ליה כאמן כלומר לא הפסיד
 במאי דדלי ליה : וכמי מילי דכאמן בתוך ג' דאס אותה דזכנא

חוקת פרק ג בנא בתרא

וכד לא מחי איהו אפסיד נפשיה : א"ר יהודה אמר רב ישראל
 הכא מחמת גוי הרי הוא כגוי : מה גוי אין לו חוקה אלא
 בשטר אף ישראל הכא מחמת גוי אין לו חוקה אלא בשטר :
 אמר רבא ואי אמר ישראל קמאי זבנה גוי מינך וזבנה ניהליה
 מהימן מיגו דאי בעי אמר אנא זבנתה מינך : אמר רב יהודא
 אמר רב האי מאן דנקיט סגלא ותובילא ואמר בעינן למיגזריה
 לדיקלא דפלגיא דזבנה ניהליה מהימן : לא הציף איניש
 למיגזר דיקלא דלא דיליה ; אמר רב יהודה אמר רב האי מאן

דאחזיק

מיניה אמאי לא מוזדער בשטרות אבל לאחר ג' אי טעין
 לסירות הורדקו אינו כאמן ואף על גב דלא דלי ליה כנא
 דפירול דער תלת סנין מוזדער איכס בשטרו טכיו לא מוזדער
 דאיבעי לי למחוי בתוך ג' ולומר לעדים דעו ליה שלמיות
 הורדקו לכך וכך שנים ונוף החרקע קנוי לי שאס אין לו סטר
 מכירה לזה המחוי לא יוכל לטעון שטר היה לי ואבד כול
 צוקרתי בו אחר ג' דכוון דמיחה בו בעל הסדה היה לו להזהר
 בשטרו : ישראל הכא מחמת גוי כרו הוא כגוי גדה שהכל
 יודעין שביה של ישראל ואכלה גוי ג' שנים או יותר וטוען
 שלקחה מישראל וחזיל ישראל וקבאה מהסוח גוי ואכלה גם כוא
 אחר בגוי שני חוקה או יותר לא היו חוקה לא אחא מריה
 דחרעא ומסוק לי מידי דושרא וישרא ליויל וליתבע לגוי דזבן
 מיניה דאיכו הוא אפסיד אכפשיה דלא ה"ל למיזבן חרעא
 דושרא מנוו עד דלימא ליה הכ לי שטר דזכיכו דזככה לה
 מישרא דדין חוקה ליה לגוי ולא כל מאן דחתי מחמתיה
 דסתם גוים גזלנים הם וישרא ירא למחות ויולכך לא תיקנו
 בהם חוקה וישרא זה הכא מחמת גוי אפ"י שסחזיק חין
 חוקתו כלום וחוקה שאין עמה טענה הוא שהרי הוא טוען
 בגוי מכרה לו אבל אינו יודע הו"ך באה לידי הגוי שובל
 למוכר אבל אי טען ישרא ואמר יביב לי בסוח גוי שטר זככי
 דזככה מינך וראיתי בו שלקחה ממך מהימן דדמי להכוא דה"ל
 קמי דידי זככה הכוא גוי מינך דמסקינא לקמן דמסימן :
 ולווקא בה מחמת גוי דאילו בא מחמת ישראל אע"פ שלא דר
 בה לא יוסא אותן שמכר לזה החזוק בה שלש שנים חוקתו
 חוקה כדארי' לקמן גבי הסו דדר בקסתה בעילתא ארבע
 שנין : קמאי דידי כלומר שאני יודע צבירור היינו חוקה שיש
 עמה טענה : האי מאן דנקיט כו' פי לעיל : האי מאן
 דאחזיק בגודא דערודי ולבר לא היו חוקה חיות הסדה שנאות
 ואוכלות הזרע' שבקבות הסדה ויש טעוין קירות ונוזרין
 שסדה ומניחין קרקע חוץ לקיר אפט בשדות הסמוכות ליער
 ומסלכין

חוקת פרק ג בכא בתרא דנא

דאחזיק בגורא דאורדי ולכרא לא הוי חוקה : פ"ט מימא
 אמר מאי דזרע אורדי אכלי ליה : אמר רב יהודה אכלת
 ערלה אינו חוקה (זוכי גרס' רש"י אכל התוס' בסס ר"ח גורם
 הוי חוקה) הניא גמי הכי אכלה ערלה שביעי' וכלאים אינו
 חוקה : אמר רב יוסף אכלת שחת לא הוי חוקה ; אמר רבא
 ואי קאי שחת בצואר מחווא הוי חוקה : אמר רב נחמן
 תפתיחא לא הוי חוקה : אפיך כורא ועייל כורא לא הוי
 חוקה : דבי ריש גלותא לא מהזקינן ולא מחזקינן בהו :
 ועבדים יש להן חוקה ; והאמר ריש לקיש הגדרות אין להן
 חוקה

ומשליכין שס זרע ומה שאומח צאות בחיות ואוכלות אותן ואינן
 נכנסות בשדה עכשוו חס החזיק אדם באותו חרקע חזן
 לגדר אינה חוקה דיוכל לומר דכיון דכל מה דזרע בההוא
 חרקע ערודי אכלי ליה לא איכפת לי למחות דלא אחזיק
 בדמחזיקי אינשי לפיכך לא הויא חוקה : אכלה ערלה חס
 חת מהשלש שנים ביתה שמת ערלה אינה חוקה דלא איכפת
 ליה לבעל השדה בשנת ערלה ולכך לא מוחה וכ"ש חס שלשתן
 שני ערלה : ערלה וכלאוי איכפתן באיסור ושבועית הפקר
 לכל ולכך לא מוחה ולא הויא חוקה : אכלה שחת שלא המתין
 עד שתגדיל התבואה לא ג' שנים קצרה כשכחא שחת ומאכיל
 לבסותו אינה חוקה דשמיט ואכיל ולא היה אוכל כשאר בני
 חדם ולפיכך לא חשש זה למחות בו שיש רגלים לדבר שירא
 הוא להחזיק כשאר בני חדם לפי שבגזל ורד בה : ואו קאי הוי
 שחת בכורא מחווא בצקע' מחווא הוי חוקה לפי שעשירו בה
 זבמות הרבה להם ודרכם להאכיל הסדות לבהמות כשהן
 שחת : תפתיחא חרקע פתוחה ומלאה בקעו' ואינה מוסיאה
 פירותיה לא הויא חוקה דמפני רעתה לא הקפיד למחות
 ורבינו חננאל פי' תפתיחא סדה שלא חרש אותה לא הוגשמה
 וכשהם הרוח וזרחה השמש ונתבקע' כמו פתחי חרוש' זרע בה
 כגון זה אינה חוקה : אפיך כורא זרע כור : ועייל כורא
 ולקט בו כור והכניס לביתו דכיון דליכא ברווחה לא הוי חוקה
 דלא חשש זה למחו' : לא מחזקינן חס החזיק א' מהן בשדותינו
 אינה חוקה ופריך להזהר בשטרן דמחמת זרחתן לא מוחו בהן :
 ולא מחזקי בהו שמתוך שהם עשירו' ויש להם בתים וסדות
 הרבה מניחים בני חדם לדור בנתיבם ושוקקים ושמחים כדי
 להשכיח חרקע שלהם וימאחו מתוקמי' וגם למחות אינן
 חוששים לפי שבזרוע וטלו את שלהם כל זמן שיראו : בגדרות
 אין להן חוקה גדרות טאן וכל דבר המהלך בדרכי' ובשווקי'
 שיוכל לומר מעבמו נכנס או אתה הכנסתו לכיתך והחוקת בו
 אינה

חוקת פרק ג' בנא בתרא

חוקה אמר רבה אין להן חוקה לאלתר אבל יש להן חוקה
לאחר שלש שנים : אמר רבא קטן המוטל בעריסה יש לו
חוקה לאלתר : פשיטא לא צריכא דאית לי' אימא מהו דתימא
אימיה עייליה להתם קמ"ל אימא לא מנשיא ברה : הנהו עזי
דאכלי חושלא בנהרדעא אתא מריה חישראל תפסינהו וקא
טעין טובא : אמר אבוה דשמואל יכול לטעון עד כדי דמיהן
טינו דאי בעי אמר לקוחין הן בידי אינו והאמר ר"ל הגדרות
אין להם חוקה שאני עזי דמסירן לרועה והא איכא צפ"ו ופניא
בנהרדעא

אינה חוקה ואין יכול לומר לקוח הוא בידי ודעבדים מה' כים
הם בטל מקום זמנא דיש להם חוקה : אין להן חוקה לאלתר
שבמחזיק בהן בביתו אין יכול לטעון לקוח בידי בלא עדים
ובלא ראוי כשאר מטלטלין שאין יכולין להלך ואין עשווי
להשאיל ולהשכיר דכאמן בהן לומר לקוח הואיל וישנו בביתו
דכשאר מטלטלין ביה חוקה לאתר דקמוחזק בהן יכול לטעון
שלי הוא שלקחתיו : אבל יש להן לעבדים ולגדרות חוקה
לאחר ג' שנים שהיה לו לזה המערער למחות ולא מוחה : אמר
רבא עבד כנעני קטן המוטל בעריסה יש לו חוקה לאתר אם
החזיק בו אחד ואמר לקוח הוא בידי כאמן הואיל ואין יכול
להלך ולא דמי לגדרות וגם אין עשווי להשאיל ולהשכיר :
פשיטא דודאי מעכמו לא הלך : אימיה עייליתכ הכנסתו שם
ושכתתו והוי דיכו בגדרות : דאכלו חושלא שפורים קלוסיס
אכלו בשדה אחר שהיו שם שטוחות לייבשן וק"ל שז מועדת
הוא לעולם וכי הויה ברשות הכוזק כזק שלם משלמה ואין
העדים מקידיים מה אכלו מעט או הרבה וטען בעל הסדה כי
הרבה אכלו יותר מכדי דמיהן של עזים הללו : יכול לטעון עד
כדי דמיהן של עזים מ"ט מינו דיכול למימר בעל הסדה לקוחין
הן בידי דהא תפוס בהו ומהימן כי קאמר כנוי כך וכך אכלו
מהימן (וק"ל האי מהימן בשבועה כ"כ רש"י בתלמוד וזהו
כתב וז"ל ויהיה כאמן בשבועה כ"כ וזא"ג דאיכא מינו דמכי
אמר לקוחין הם בידי מ"מ לאו מינו גמור הוא שהרי הסתא
כשאמר דאכלו לחושליה אינו מעיז וחילו אמר לקוחין הן
בידי הו' מעיז וממעיז לשאיכו מעיז לא אמריכן מינו לאיסטורי
מסבועה עכ"ל) אבל בטמי מכדי דמיהן דליכא מינו לא מהימן
לא בעדים : והאמר ר"ל כו' ואמאי יכול לטעון עד כדי דמיהן
הא ליכא מינו דלא מכי למימר לקוחין הן בידי : שאני עזי
דזא"ג דגדרות כינהו כוון דמסירי לרועה מתוך שמטות הן
יותר מחילוס וכבשים ואין אדם יכול להחזיק בהן בדרך לסיבך
יש לכן חוקה : והאיכא כפרח שהולכים יחידות מבית הבעל

חזקת פרק ג בבא בתרא רכב

בגהררע' אתרא רשכיה טייעי הוה ומירא לידא משלמי להו:
 מתני' רבי ישמעאל אומר ג' חדשים בראשונה וג' חדשים
 באחרונה ושנים עשר חדש באמצע שמונה עשר חדש: רבי
 עקיבא אימר חדש אחד בראשונה וחדש א' באחרונה ושנים
 עשר חדש באמצע ארבעה עשר חדש: א"ר ישמעאל בר"א
 ב"ר דה הלבן: אבל בשדה האילן אסף ארז תבואתו בתשרי
 ומסק את זיתיו בשבט וכינס את קייצו באב הרי אלו ג' שנים:
 גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי ר' ישמעאל ורבי עקיב'
 אבל חכ"א עד שיגדור שלש גדיורות וימסוק שלש מסיקות
 ויבצר

עד בית הרועה: ופניא סהרועה מביאן מן הסדה עד תוך
 הפיר וכל אחת הולכת מעצמ' לבית הסעלי: טייעי ישמעאלים
 סגננים הם: מירא ליד' משלמי להו מיד הסעלי ליד הרועה
 שחרית ומיד הרועה ליד הסעלים ערבית ואין הולכות יחידות
 כלל: מתני' ג' חדשים אחרונים של שנה ראשונה וג'
 חדשים ראשונים של שנה אחרונה ואמצעית שלימה (שש
 במתמרים לזרוע לפני ראש השנה וכיון שהחזיק בה סוף שנה
 ראשונה ג' חדשים ויש לו עדים שזרעה בחוקן ג' חדשים וכן
 בג' חדשים ראשונים של אחרונים הרי זו חזקה ג' שנים רכופות
 ש"ין לך אדם הרוא' את חבירו שזרע שדה לאכול פרו העשו
 לשנה ושוקק: ר"ע הו"מ כו' ומפר' בגמרא דפירא רבא ופיר'
 זוטא א"כ כתיבו דר' ישמעאל ס"ל דלא הוי חזקה עד שילקט
 פיר' רבא דהיינו כשנמרה כל התבואה לפיכך כריך ג' חדשים
 כגון פעורים ושכולת שועל ועדשים שנדולים בג' חדשים ור"ע
 סבר פיר' זוטא דהיינו כגון שחת שגל בשלשים יום הוי חזקה
 אעפ"י שלא נמרה התבואה א"כ כגון ירק דגדילין הירקו'
 בחדש אדר:) בד"ה סכריד י"ח חדש לסדה בות בצעל:
 בשדה הלבן שכל פירותיו נלקטין בפרק אחד לפי כריך ג' שמי':
 אבל בשדה האילן ספירותיה נלקטין לפרקים ענבים בפרק א'
 וזיתים בפרק אחד ותאנים בפרק אחד: כנס את תבואתו
 תבואה כרס יין של גפנים: ומסק את זיתיו וכנס את קייצו
 תאניו ליקט ויבשן ועשה קביעות ובכניסן לכית הרי זו חזק'
 כאילו הן ג' שנים: גמ' זו דברי רבי ישמעאל ור"ע דס"ל
 דמשליקט ג' פירות בשדה א' בשנה אחת בג' זמנים זה אחר זה
 חשיב לה חזקה: אבל חכ"א פירות ג' שנים כריך עד שיגדור
 ג' גדיורות בתמרים ושל מסיק בזיתים ושל בכורות בגפנים
 דבעי לקיטות מכל פירי ופירי דמסתמא הן כג' שנים והכי ק"ל
 דלא חזבי בתר לקיטה חלא ג' שנים שלימות מיוס ליוס בעינן
 בכל דבר (וע' שפירוש' בדברי ר"ח בדף ל"ו ע"ב בד"ה

חזקת פרק ג כבא בתרא

ויבצר ג' ביצירות : תנו רבנן ניר אינה חזקה : ויש אומרים
 הרי זו חזקה : והילכתא לא הוי חזקה : מאי טעמא מימר
 אמר כל שיבי דכראבא לעילו בת : זה החזיק באילנות וזה
 החזיק בקרקע אמר רב זביר זה קנה אילנות וזה קנה קרקע :
 מתקיף לה רב פפא וכי מאחר שאין לו לבעל האילנות בקרקע
 בלויס לימא ליה עקור אילנך וזיל שקיל אלא אמר רב פפא
 זה קנה אילנות וחצי קרקע וזה קנה חצי קרקע והילכתא

כרב

דקל נערה ועיין כאן בר"ן משום דלא מזדהר איניש בשטרות
 טפי משלח שנים : ניר חריסה שחרש השדה ולא זרעה אפילו
 הו' חורש כל ג' שנים לא הוי חזקה : מימר אמר כל סיבי כל
 בקסמים שבמחריסה יכניס בה כלומר הלאוי ויחרוש הרבה על
 שתכלה מחרישתו ותפרסם הקרקע ואח"כ אטלנה ואזרענה
 חני : זה החזיק באילנות וזה החזיק בקרקע שני לקוחות
 שלתחו שדה האילן מאדם אחד בנחל וכל הקרקע הים כרוך
 לאילנו' שהיו בטועי' כדין שדה אילן ומכר לאחד הקרקע ולא
 מכר האילנו' והחזיק כל א' בשלו כגון דפרק בי' פורתא חו עשה
 שום עבודת קרקע בשלו לקרק' נקנית בחזק' ולא חזקת ג' שני'
 איירי דכתי מוכח סוגיא דתלמוד' : זה קנה אילנות לפירותיהן
 בלא הקרקע ואם יבשו האילנות לא טעו אחרי' במקומן וזה
 קנה כל הקרקע ואם יש כאן שלש אילנות דתנן פ' המוכר
 דקנה קרקע תחתיהן וביניהן וחוכה לכן כמלוא חורש וסלו
 פ' מ' בלוקח אחד הקונה אילנות בתוך של חבירו דקנה קרקע
 אבל הכא בשני לקוחות שזה לקח קרקע וזה אילנות ממי א"ל
 בעל הקרקע אל בעל האילן כי היכי דלדודי לית לו באילנות
 לדודך נמי לית לך בקרקע : לימא ליה כשיבש האילן עקור
 אילנך וזיל שקול ולא תיטע אחר במקומו אבל כל זמן שבא
 עווען פירות לא מצי למימר ליה הכי דאילן כמו שהוא ונתקמן
 בקרקע קנאו לפירותיו : זה קנה אילנות וחצי קרקע לאו
 דווקא חני קרקע אף הכרוך לאילנות תחתיהן וביניהן וחוכה
 לסן כמלוא חורש וסלו א"ל דווקא קאמר חני וכגון אבל
 בקרקע כרוך לאילנות אם לא מפני שיכר הקרקע לחבירו
 וחסי' לא הוו אלא ב' אילנות דק"ל בהמזכר את הספינה דאין
 לכן קרקע בכח יש לסן דמיון דשני לקוחות בן שקובין ביחד
 ממי א"ל בעל האילנות לבעל הקרקע כי היכי דלדודך בעין
 יפס זבין מה שמכר לך מן הקרקע ע"מ להיות הקרקע שלך
 עו' ייתת' או לפירותיה אף לדודי זבין בעין יפס שאוכל פירות
 אילנותי לעולם שאם ימותו חטע אחרים תחתיהן דאין אדם
 חוטא ולא לן למכור לזה בעין יפס וכו' בעין רעה : אבל

היכא

חוקת פרק ג בבא בתרא רכג

פרב פפא : אמרי נהרדעי מכרין רצופי' כגון שאין בין אילן
 לאילן ד' אמות אין לו קרקע וכן הילכתא : מתני' שלש
 ארצות לחזקה יהודה ועבר הירדן וגליל היה ביהור' והחזיק
 בגליל בגליל והחזיק ביהודה אינה חזקה עד שיהא עמו
 במדינה : א"ר יהודה לא אמרו שלש שנים אלא כדי שיהא
 באספמיא ויחזיק שנה וילך ויוריעו שנה ויבא לשנה אחרת :
 גמ' מאי קסבר אי קסבר מחאה שלא בפניו הויא מחאה
 אפילו יהודה וגליל נמי ואי קסבר מחאה שלא בפניו לא הויא

מחאה

הוכח שעיבב לעמנו כל לגבי עמנו בעין רפה מוכר כדי לשוור
 לעמנו : מכרין רצופין כו' כדמס' בעמוד אין לו קרקע דחין
 רחויין לכתקיים אלא לעקור ולשרש : מתני' ג' ארצות
 דא' ולחזקה חלוקות זומנו לעני' חזקת ג' שטס כדמס' ואזיל
 היה בעל הקרקע ביהודה וקרקע בגליל והחזיק בה אדם ג'
 שנים בלא נוחה אינה חזקה כדמפרש טעמא בגמ' דסתם
 יהודה וגליל כשעת חירוס דמי שאין סיירות מכוונות מזולתו
 ולא הוי מחאת בעל הקרקע מחאה שהרי אין מי שיגיד לו
 לחזיק שמיחש זה וזהר בשטרו דכא' אין סיירות מכוונות
 הולכך כיון דאינו יכול למחות אע"ג דלא מיחה לא הפסיד
 בשתיקתו ויהי לו לזה המחזיק לזוטר בשטריו שהרי ידוע שאין
 בעל הקרקע יכול למחות : עד סוף עמו במדינה חפילו
 בשתי עיירות במדכנס אחת והפנחיות באחת ובעל הקרקע
 באחרת הוי חזקה דכיון דסיירות מכוונות מזולתו איבעי ליה
 למחוי ומדלא מיחה בפסיד : א"ר יהודה לא אמרו ג' שנים
 כו' דס' ל' ל' יהודה דאינון חלוקות לעניין חזקה דאפי' היה
 באספמיא טכוא מהלך שנה מא' והחזיק בא"י כוי חזקה דלכך
 הכריכו ג' שנים לשני חזקה כדי שיטור שאם היה באספמיא
 כו' דקסבר ר' יהודה דטעמא דחזקה לאו משום דתלת שנין
 מודער אינם בשטרי' טפי לא מודער לא כדי שאם היה
 באספמיא כו' וזתר מהלך שנה אין דרך אדם להרחיק מצותו
 ולפי' כהוה תקנו וטעמא דחזקה לדיריה לפי' דלא שניק אינם
 דאכיל ארעא דיריה אפי' טפי אחת בלא רשותו ושתיק
 והרחיקו ג' שנים כדי שאם היה באספמיא כו' אכל אם היה
 עמו בעיר לאתר הוי חזקה : גמ' מאי קסבר ת"ק דמתני'
 הו' זכר נוחה שלא בפני המחזיק הוי מחאה דחברך חברא
 חית ליה ונשמע למחזיק מחאתו ואיבעי ליה לאיזדהורי
 בשטריה ומדלא נזכר הפסיד : אפילו יהודה וגליל כמי היה
 ביהודה והחזיק בגליל תיכוי מחאה : אפי' יהודה ויהודה כמי
 לא אפי' היה עמו במדינה שהיה בעל הקרקע ביהודה בעיר

אחת

חזקת פרק ג כבא בתרא

פחאה אפילו יהודה ויהודה נמי לא אמר רבי אבא בר ממל
 אמר רב לעולם קסבר מתאה שלא בפניו הויה מהאה ומשנתנינו
 בשעת חירם שנו ומ"ש יהודה וגליל דסתם יהודה וגליל
 בשעת חירם דמי : אמר רבא הילכתא אין מחזיקין בנכסי
 קורח : ומחאה שלא בפני הויה מהאה : תרתי ל"ק כאן
 במורה טחמת ממון : כאן כבורה טחמת מרדין : ואפילו

מיחה

אחת והמחזיק החזיק ביהודה בעיר אחרת כמי לא תירוי
 מחאה : בשעת חירום תיגרות שבין המדינות של יהודה וגליל
 ואין שיירות מכויות מנוז לזו ואם ימחה לא יבא הדבר לאזניו
 של מחזיק שיוזר בשטרו ויילכך לא הוי מחמתו של מערער
 מחאה חזקתו של זה כמו לא הוי חזקה דטעמא דחזקת ג'
 טכוס משום דמני טעין ליה מחזיק אמחי לא מחית בתוך שלש
 זבייתו בזר בשטרו ואילו הכא לא מני מיטען הכי דהא לא
 ביב וכול למחו דהא אינה מחאה : (ומ"ש יהודה וגליל דנקט
 כיון דבשעת חירום מיירי ה"ה לכל המלכות שיש חירום בין זו
 לזו והכי ה"ל למיתני כל הארצות חלוקות לחזקה בשעת
 חירום : דסתם יהודה וגליל אפי' בשעת שלום בשעת חירום
 דשא' מלכות דמו שאין שיירות מכויות מנוז לזו (אבל בשאר
 מלכות אי איכא חירום לא הוי חזקה אבל בשעת שלום הוי
 חזקה דהא שיירות מכויות והאי דקאמר ר' אבא בשעת חירום
 שנו הכי קאמר יהודה וגליל הרי הן כשעת חירום של שאר
 מלכות : אין מחזיקין בנכסי בורח כלומר אם החזיק א'
 בנכסין אין חזקתו חזקה : תרתי דמדקאמר אין מחזיקין
 משמע דמחאה שלא בפניו לא הוי מחאה ולכך אין מחזיקין
 כיון דלא מני מערער למחויי מחזיק כמי לא מני מחזיקי
 והדר תני מחאה שלא בפניו הוי מחאה דמשמע דמחזיקין
 בנכסי בורח וחזקה שלא בפניו הוי חזקה דהא מני למחויי
 ומדלא מיחה הפסיד וקשיא רישא לסיפא : כאן בבירה מחמת
 שמון פסיק רבא דמחאה שלא בפניו הוי מחאה משום דמני
 למחויי לכיון דמחמת חוב שמון הויה בורח אין זה בורח אלא
 לאשתמוטי בעלמא עד דה"ל ופרע ואינו ירא לוחות לכיון
 דאנוס הוה ואין לו מה לסרוע אין רודפין אחריו ואם נודע
 מקומו סברח סס אינו חושש ויילכך מחזיקין בנכסיו לכיון
 דהוה יכול למחות ולא מיחה לכך המחזיק שלא בפניו הוי
 חזקתו חזקה : כאן בבירה מחמת מרדין מחמת רכונת כפשות
 ירא למחות פן ידוע מקום תחנותיו וירדוף גואל הדם אחריו
 כי יחס לנבו והסיגו ויהרגנו וכדידי' קפסיק רבא דאין
 מחזיקין בנכסי בורח : (ואפילו מיחה בפני אדם שאין יכולין
 בומר

חוקת פרק ג בנא בתרא רכד

פייחה בפני אדם שאין יכולין לומר לו הוויא מחאה מ"ט חברך
 חברה אית ליה וחברא דחברך חברה אית ליה היכי דמי
 מחאה אמר רב זביד אמר פלו' גזלנא הוא לא הוויא מחאה
 פלו' גזלנא הוא דאכיל ארעאי ולמהר תבענא ליה. בדינא
 הוויא מחאה : אמר להו לא תימרו ליה. אמר רב זביד ה"א
 קאמר להו לא תימרו ליה אמר רב פפא ה"ק לדיריה לא תימרו
 ליה לאחריני אמרו לי' וחברך חברה אית לי' וחברא דחברך
 חברה אית ליה : אמרו ליה לא אמרינן ליה אמר רב זביד
 ה"א קא אמרי לא אמרינן ליה רב פפא אמר לדיריה לא
 אמרינן

לומר לו כגון חגריין או שכולכין למדינת סיס ומרחיקין מאותו
 מלכות סדר בה המחזיק אפ"ה הווי מחאה דחברה חברה אית
 ליה כו' : ה"ד מחאה שלא בפניו : אמר לסקדי פלוני גזלנא
 הוא לא הווי מחאה שאפי' אם יאמרו עדים לסוף זה למחזיק
 לא חתי לא זכדורי בטטריה דהא לא ידע אמאי קרו ליה גזלן
 שזכר בטטרו : ולמהר תבענא ליה גזלנא הווי מחאה ואי
 לא אמר למהר תבענא ליה בדינה ומפקינה מיניה אלא פלו'
 גזלן דקאכיל לארעיה בגזלנותא בלבד הרי הוא כנותן פנס
 בחבירו ולא כמוסר עדות ואינה מחאה כן פר"ח (ל"א שמעתי
 מקמועת ר' יעקב בר יקר ועיקר פלגו גזלנא הוא ואפי' הזכיר
 על קרקע זה המחזיק לאו מחאה הוא שהרי לא מיחה מחמת
 עבמו ודרי הוא כמו שאמר פלו' מחזיק בקרקעות של אחרי'
 ולפגמו מתכוין ולא לערער שהרי אינו מזכיר שהוא שלו אבל
 אם פירש דקאכיל לארעאי בגזלנותא הרי מיחה מחמת עבמו
 ובודיע שקרקע שלו מהזיק בגזלנותא הווי מחאה ואע"ג דלא
 טייס למהר תבענא ליה בדינא ופירוש הוא למאי דקאמר
 דאכיל לארעאי בגזלנותא : אמר לעדים לא תימרו לי' מחאה
 לכו : אמר רב זביד הא קאמר כו' ולא הווי מחאה דהא תו
 לא אמרו ליה עדים : רב פפא אמר לעולם הווי מחאה דכיו
 קאמר להו לעדים לדיריה לא תימרו אבל לאחרי' תימרו
 וכיון שיאמרו לאחריים יחזרו אותן אחריים ויאמרו לו דחברך
 חברה אית ליה : (אמרו ליה לא אמרו ליה לא קאי הסיכח
 דאמר לכו לא תימרו ליה דהא לרב זביד אפי' שתקו לא הווי
 מחאה וכ"ס הכא שהסיבו כדבריו אלא מילתה באפי' נפסה היא
 וקאי אביבא דאמר להו מחאה גמורה וכיוס לומר לו וכס
 עכוהו לא אמרין ליה ולא חזר ומיח' אחרי' כן בפני אחריים :
 אמר רב זביד הא קאמרי ליה לא אמרין ליה וכיון שלא יאמרו
 לו ביה לזה למחות עוד בפני אחרי' שאמרו לו ואם לא מיחה
 אחרי' כן בפסיד : רב פפא אמר א"כ למחות עוד בפני אחריים
 דמחאה

חזקת פרק ג בנא בתרא

אמרינן ליה לאחריני אמרינן ליה וחכרך חברך אית ליה
 וחברא דחברך חברך אית ליה : אמר להו לא תפקו לכו
 שותא הא קאמר להו לא תפיקו לכו שותא : אמרי ליה לא
 נפקא לן שותא אמר רב פפא הא קא אמרי לא נפקא לן שותא
 רב הונא בריה דרב יהושע אמר כל מולתא הלא רמיא עליה
 דאיניש א"ל ולאן ארעתא : גידול בר מניומי הוה ליה ההיא
 מחיית למחויי אשכחינו לרב הונא ולרב חייה בר רב ולרב
 חלקיה בר טובי ומתא קמיהו : לשנה הדר אתא למחויי
 קמיהו אמרי ליה לא צריכת הכי אמר רב כיון שמיחדי שג'
 ראשונה שוב א"צ למחו' : אר"ל וצריך למחו' בסוף כל שלש
 ושלש

דמחאה מעליתא הוה דהכו האמרו ליה לדיוכי לא אמרינן
 שלא כלך עד מקומו לאחריני אמרינן כו' וליב רב פפא קא
 דיוק לא תומרו ליה לא אמרי' ליה דמסמע ליה דזוקא אבא
 לאחריני יחמרו) לא תיפוק לכו שותא לא ינא דבר מפיכס
 דמסמע לא לכו ולא לאחרי' : אמרו ליה לא נפקא לן שותא
 מילתא בחסי כפסה דהיכא דאמר לכו לא תפיקו לכו שותא
 כ"ע ל"ס דלא הוי מחאה אפ"ו לא אהדרו ליה וכגון שניה אות'
 לאמר לו זכס אמרו לא מפקא שותא אמר רב פפא הכא ודאי
 מודיכא דלא הוי מחאה דכא קאמרי ליה לא נפקא לן שותא
 דמסמע לא לכו ולא לאחרי' : רב הונא בריה דרב יהושע אמר
 האי כמו מחאה קוין דכל מולתא דלא רמיא עליה דאיקס
 שאינס מוטלת עליון לבדר ונס אינו מפסיד אס אומר אס לא
 אומר (אמר לה לבני אדם ולאן אדעתו כלומר אינו כותן א'
 לכו שקיבל הדבר עליו לכסותו וסיכף אינו צריך למחות בפני
 אחרי' סהרו מוחה בפני בני אדם סיכולין לומר לו וסיכפתא
 בין אמר הממחה לא תומרו ליה מידי מנכני מיילי למחויק ובין
 אמרו לא מפקינן שותא בכלכו הוי מחאה בר מדאמר להו
 הממחה לא תיפוק לכו שותא דלא הוי מחאה וכן פסק ר"ח
 מחתא למחויי סביה א' מחויק בככסיו וזיה רובה למחות :
 אגחא קמיוסו בפני השלשטן וז"ה לפני שנים כדאמר רבא
 בסמוך חלא ה"ו הוס עובדא :) לסנה אחרת אתא פעס
 סבייה למחות דתקבר דכריך למחות בכל שנה ושנה (ואס
 מוחה שנה ראשונה וסבייה ולא מוחה בשנה שלישית איגלאי
 מילתא דסלא כדון מוחה ראשונה וסבייה לסוף שנה שלישית וז'
 הויה חזקה ולא כריך להזכר בשטרו :) טוב אין צריך למחות
 בכל שנה ושנה עד כלות ג' שנים : וכריך למחות בסוף כל ג'
 זג' דלא להוי תלת שנין בלא מחאה דעד ג' שנים אחר המחאה
 מודהר אינס בשטריה טפי לא מודהר : עירער וחזר ועירער
 מיחה

חזקת פרק ג בבא בתרא רכה

ושלש: תני בר קפרא עירער וחזר ועירער אם טחמת טענה הראשונה עירער אין לו חזקה ואם לאו יש לו חזקה: אמר רבא אמר רב נחמן מחאה בפני שנים ואין צריך לומר כתובו: מודעא בפני שנים ואצ"ל כתובו הודאה בפני

מוחה בפני עדים וחזר ומיחה (בסוף ג' בר קפרא לטעמיה דאמר ריך למחות בסוף כל ג' וג' היכך מוכיח הוא לערער ברבס פעמים:) אם טחמת טענה ראשונה עירער דנכולכו מחמת טעון פלניא גזלנא דקאכיל לחרעאי בגזלנותא הוה מחאה ואם לאו שבתחילה אמר גזלנא ואח"כ אמר בתורת מסכתא באת לידו (ואני מוסר לכם עדות זו כדי שלא יהוין כה ויאמר מכורה היא בידו כיון שסיק בטענתו חובה מחאה ונתקיימה החזקה ביד המחזיק וי"כ למוחה ג' מחאות בתוך שנים משני טענות המכחישו זו את זו דאין כאן מחאה כלל לא ראשונה ולא אחרונה והיא חזקה לסוף ג') דכיון דמחאה האחרת מכתסת את הראשונה ומודה דהראשונה היא שלא כדין והודאת בעל דין כמאה עדים דמו ונטלה המייתא וי"כ זו האחרונה דנטלה דבוחזק כפרן וכמו שלא מיחה כלל דמי: מחאה בפני שנים ואצ"ל כתובו אלא כותבים העדים שטר מחאה שמיחה המערער בפניהם בתוך ג' שנים ואף על פי שלא כוב חותם המערער סיפתבו לו דוכין לא"ס שלא בפניו שלא ברשותו דמהתמא כוח ליה: וכן מודע' בפני ג' מי שאכסוהו למכור וליתן את שלו בעל כרחו ולכתוב שטר מכירה או מתנה בפני עדים ריך להודיע קודם לכן לשני עדים ולומר דעו לכם שמכירה זו או מתנה של סדה זו שאני רוצה לעשות לפלניא שלא ברצון נפסי אעשה כי אונסנו ומכריחני בעל כרחי ולא יהי' ממש באותו שטר שאעשה והיום או למחר קבעי' ליה בדיונא ומרענא לשטרא אפומייכו שמסרתי מודע' לפיכם קודם שנעשה השטר ודיוקא קודם כתיבת השטר אבל אחריו כן אין המודעא טוב כלום (דח"כ כל השטרות שבעולם כשיתחרט אחר שנעשו ונמסרו בכשרות יבוא לפוסלן) ואצ"ל כתובו שטר מודענא דהא כמי זכות הוא לוג הודאה שמודה לחבירו בפני עדים שחייב לו ריך לומר לעדי' כתובו (סיכום הלוב לכתוב לו שטר למלוה לעדות דכסירכה לגבו חובו ויחא שטרו שיש לו על הלוב) אבל שלא ברשות ליה חין כותבין דחוב הוא לו (דעד השקא מלוה על פה ואע"ג דבזקב בפני עדים נאמן הוא לומר כל שעה שירכה פרעתי דק"ל המלוה את חבירו בעדים חין ריך לפורעו בעדים ועכשוו כסיסיה בידו שטר לא יחיה הלוב נאמן לומר פרעתי אלא

חזקת פרק ג בבא בתרא

בפני שנים וצריך לומר בתובו : קנין בפני שנים ואצ"ל
כתובו דסתם קנין לכתיבה עומד : קיום שטרות כג' דמעשה
ב"ד הוא : רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו לא כתבינן מודעא
לא היבא דלא צאית לדינא : אביי ורבא דאמרי תרווייהו
אפילו עלי ועלך : אמרי גתרדעי כל מודעא דלא כתב בה
אנן ירעינן באונסיה דפלגיא לאו מודעא היא : מודעא דמאי
אי דנט אי דמתנה גלאי מילתא בעלמא הוא : ולא מודעא
דזביני הא אמר רבא לא כתבינן מודעא אזביני : מודה רבא
היבא

לא א"כ יבוא עדים שפרע בפניהם : (קניין סודר בפני שנים
ואצ"ל כתובו דסתם קניין לכתיבה עומד משום דאין לאחר
קנין כלום לכיון דמקנה לי בסודר בפני עדים וממחר להקנותו
מיד ואינו מדחפו עד סילך וימסוך במטלטלין או ילך ויחזיק
בקרקעות מתכוין הוא להקנותו בעין יפה ומסתמא הוה רובה
סיכתתכו לו : קיום שטרות הנפק שכותבין סבית דין ומקוימין
חתימת עדי' שבשטר שכותבין למוט' מחתימ' העדים במוקב
תלתא כו' עד ואישרכסו וקוימוהו וחותמין למטה ג' ואין לו
בשנים ואפי' למ"ד בסטריזון שנים סדנו לזכיהם דין אלא
שנקראין ב"ד חסוף הכא אפילו דיעבד נמי לא דא"כ מה בין
הנפק לשטר של מעל' הכא תרי חתימי וזכא תרי חתימי ודמי
לסני' שאמרו שמענו מפי עדים שבשטר של מעלה כשר והוה
עד מסי קד' ופסול אבל כשהן ג' והן ב"ד הוה כאילו בעידו על
חתימתן לפני ב"ד והכשירו ב"ד את השטר וחותמין ב"ד שסט'
זה כשר הוא ודמי לפסק דין : דלא כזית דינא סרבן בדין דהוה
זית דינא אמרינן ליה אי חכוס לכ' חמאי לא תבעת לו' בדוינא :
חסי' עכו ועלך דזיתו דינא רחוי' לכקוב עליו מודעא דזמנין
דאין ב"ד מוזמנין מיד : דלא כתב בה אכן עדים ידעו באונס
דפליגי' שאונס גמור יש לו ומכירים אנו חיזו אונס אי לא כתב
בה הכי לא סתמא כתבו כלו' אמר לנו שבאנס לא הוה מודעא :
אי דגיטא אי דמתנתא שמוסר מודעא על הגט או על המתנתא
סיתן חע' ג' דלא ידעו סבדי אונסי' הגט והמתנה בטלין וגיבוי
מילתא בעלמא הוא דודאי אונס הוא לכיון דאינו כות' ממוז'
במתנה זה ובגט שהוא כות' חס איתא דלא אונס ולא כות'
ליה לא יתנס ואי נוקח ליה לתתס למה לו למוסר מודעא לא
ודאי לא כות' ליה לתתס ואונס הוא ולכך אין צריך לפרש :
ואי דזביני כלו' שמסר מודעא שבאנס למכור ולכך לא הוה
מודעא עד שיכירו העדים אונסו משום דסתמא לא חכוס אלא
השתא צריך לבעות והיוס או למחר כשידמין לו מעות יתחרט
בחוקה מכירה וכעי סדר ביה ולכך מוסר עתה מודעא לכנס
מכירה זו : לא כתבינן מודעא אזביני דטעמא דאמרי לקמן
סלכתא

חוקת פרק ג בנא בתרא רכו

היבא דאניס כנון מעשה דפרדיסא : דההוא גברא דמשכן
 פרדיסא להבריה לתלת שנין בתר דאפלה תלת שנין אמר
 ליה אי מזכינת ליה ניהליי מוטכ ואי לא כבישנא לשטר
 מתנתא ואמינא לקוזה היא בירי : כי הא דאיי בתמינן :
 אמר רב יהודה הא מתנתא טמירתא לא מגכינן בה : היבא
 דמי מתנתא טמירתא אמר להו רב יוסף דאמר להו לסהרי
 זילי

הלכתא קלו וזכין זכניה זכיו לא אמרינן לא בשדה סתם
 סכסוכו למכור אחד משרוקי ובייר אחד מהן ומכרה ללא
 הוב חונם אבל בשדה זו לא ולכך לא כתבינן מודעה דאי
 בשדה זו אינו מכר ואין פריך למסור מודע' מקודם לא לאח"כ
 יבוא עדים שאכסוכו ותקבטל המכירה ואי בשדה סתם הוב
 זכיו כיון שמעכמו בירר שדה זה לא בוי חונם וכמוודעה
 פסולה : מורה רנ"ח דכתבינן מודעה יוכא דאניס כ"ג
 דמעשה דפרדס דמתוך סחד שמפחירין חותו להפסיד הפרדס
 לגמרי בלא דמים ולכך מזכין ליה ואין בלבו להקנות לו חלא
 קד שינכל מן הפסד הקס ודאי כתבינן דהוי חונם גמור דאי
 לא מזכין ליה יפסיד המחזיק לגמרי בטענותיו את המערער
 וזוהי חזרי כרדעו האי עובדא דפרדיסא כ"ח היאך ידעו
 העדים באונם של בעל הפרדס דאם בפני עדים אמר לו
 המחזיק טענותיו דלקמן אין פריך מודעה לא ידעו ששמועו
 הוב המחזיק שכל בעקישין על בעל הפרדס ויטול בעל
 הפרדס את סלו : וכך פירוש דבעל הפרדיסא אתא לגבי
 סהרי וכודיען שזו רוצה לגזול פרדס בטענותיו ואמר להו
 חנא קבענא ליה קמייכו ושמעו מנייה דטעין לקוחה היא
 דידי ולית לך עלי ולא מילי ובת' הכי א"ל בקסאי חנא מזכינא
 לך ואכתוב לך שטר מכירה מכיום ואמר זה כתב לי ואתן לך
 הדמים והלך זה וסיפר לעדים מה שאמר לו זה לכתוב לו שטר
 מכירה וכן עשה וקודם שכתב ומסר לו השטר מכירה אמר
 לעדים אתם שמעתם שטען לקוחה היא בידי זה ג' חנים ואנא
 כתבתי ליה שטר מכירה מכיום ואקבל ממנו הדמו' הסת' אנא
 קוסר מודעה קמייכו דלאו צרעות נפסי מזכינכ' להאי פרדיס'
 לא מסוס דכפר במשכנת' ובתר הכי קבענ' לו לדיכ' ואפקינא
 לה מנייה ע"י שירחב שטר מכירה זה שמעיו ואני חוכיא
 המודע' שלפני השטר המבטלתו והוא לא יתן אל לבו לטעון
 וזומר סג' חנים ביתה לקוחה לו הקודמין לשטר זה : כ"ג
 שיפסיד הכל אם לא ימכור מודע' רבא דכתבי מודע' : מתנת'
 טמירתא טמוכ' לא מגכינן בה דשמה כבר נתן לאחר או
 לעשות' מודעה לחבירת' נתכזין כדלקמן : איטמרו הטמיכו
 עכמכס

חזקת פרק ג בנא כתר

זילו איטמרו וכתבו ליה : ואיכא דאמרי אמר רב יוסף דלא
אמר להו תיתבו בשוקא ובבריאתא ותכתבו ליה : מאי
בינייהו סתמא : אמר רבא הויא מודעא לחברתה : אמר רב
פפי הא דרבא לאו בפירוש איתמר אלא מכלל איתמר :
דההוא גברא דאזול לקרושי איתתא אמרה ליה אי כתב' לי
לכולהו ניכסך הוינא לך ואי לא לא הוינא לך אזיל כתבינהו
ניהלה לכולהו ניכסירי שמע בריה קשישא קם וצווח א"ל
דההוא גבר מה תהא עליה אמר להו זילו איטטרו בעברימינא
וכתבו ליה אתו לקמיה דרבא לדינא אמר להו לא מר קנה
ולא מר קנה מאן דחוא סבור משום דהויא מודעא לחברתה
ולא היא התם דמוכחא מילתא דמשום אונסא היא דכת' לה :
חבא מר ניהא ליה דליקני ומר לא ניהא לי' דליקני איבעיא
להו סתמא מאי רבינא אמר לא חיישינן רב אשי אמר חיישינן
והלכתא

עכמכס : בשוקא ובבריות' לא כיום לכתוב בשווקים וברחובו'
לא סתם אמר להם כתבו : סתמא שאמר להם כתבו סתם
ולא אמר להם זילו איטמרו גם לא כיום בשווקים וברחובות
ללישכא קמח כסירה וללישכא נתרס שפולק : הויא סך מתנה
טמירת' מודעא לבטל מתנה או מכירה גלויה וכשר' שנותן
לאח' כ על סדה זו לאדם אחר דלכך כתב הטמירתא דלא ליקנו
האי דתרס לא מכללא איתמר וטעות הוא : (שמע בריה
קשישא קם וצווח ועדיין לא היה נכתב הסטר לחסה : מה
תיבוי עליה על עצמו אמר כן :) אמר להו לכהדי קודם
שכתב הסטר לחסה : זילו איטמרו בעיבר ימיכ' בחותו
מקום וכתבו לבני ויהא סטרו מוקדם ויגבה הכל : לא מר קנס
סבן משום דהוי מתנה טמירתא : ולא מר קניה האסה לא
קניה משום דהוי הטמירת מודעא לבטלה : ולא הוי דמתנה
טמירתא כמאן דליתא הוי ולא הוי מודעא לבטל : הקס
מוכחא מילתא דמחמת אונסיה שלא רתקס לקנסא לו אלא
יכתוב לה לכך לא גמר בלבו להקנות לה אה דעתו לחזור בן
אחר שיאנס ויילכך הקס הוי דהויא במקום מודעא אבל
כפא דליכא טענת אונס בבתייתא לא הויא מתנת טמירתא
קמיות' מודעא לבתייות' שטעויה בתוקויה לבטלה דנקמיותא
לא ניהא ליה דליקני הויא וטענה טמירתא אבל בבתייותא
שטעויה בגלוי כראוי ניהא ליה דליקני וכן הלכה דמתנה
טמירתא לא הויא מודעא לחברתא אה אס כן הויא בחבירת'
אונס דמוכח אבל בלא אונס ניהא ליה דליקני : סתמא מאי
מוסיס דאיכא לעיל תרי לישני דרבי יוסף ואיכא בכיבו סתמא
הילכך קנעני כפא אהי לישנא קא סמיכין : (רב אשי אמר
חיוסי

חוקת פרק ג בנא בתרא רכו

והלכתא חיישינן : כתב רבינו האי גאון ז"ל לא רגילין
 בצוואות למהש לסתמא ומעשי' בכל יום בר נפקא פקרתא
 דמצוה מחמת מיתרה במתנה מקיימין לה וגבינן בה ולא
 חיישינן למאי דלא כתיב בה בפרהסיא : ועוד כתב ז"ל שכיב
 מרע דאמר לא תגלו הא תפקידתא אלא לאחר מותי לא הויא
 מתנתא טמירתא : דלכי מתקיימא לאחד מיתה ההוא עידנא
 לאו טמירתא היא דהא אמר להו לסהדי לאחר מותי גלוייה :
 והא ודאי דבר מוכיח דעכיד' לאיגליי' היא דאמר להו לבתר
 מיתה ליסהדו בצוואתו וליכא למהש בה למתנתא טמירתא :
 מתני' כל חוקה שאין עמה טענה אינה חוקה : אמר לו
 מה אתה עושה בתוך שלי' שלא אמר לי אדם דבר אינה חוקה :
 שמכרת לי שנתת לי במתנה הרי זו חוקה : אביכם מכרה לי
 אביכם נתנה לי במתנה הרי זו חוקה : והבא מחמת ירושה
 אינו צריך טענה : גמ' רב ענן שקל בידקא בארעיה אול
 אהדר גודא בארעיה דחבריה אתא לקמיה דרב נחמן א"ל זיל
 אהדר

חיישי' לטמירתא ולא מגבינן בה ואי מגבינן לא מסדרונן
 עובדא וכוונן דלא קאמר רב אשי דלא מגבינן לא חיישי'
 דספק הוא וביכא דקיימא ארעא תיקום) וכולכתא חיישינן
 ולא קא מגבינן ביה הילכך צריך לכתוב בכל שטר מתנות וכך
 אמר לנא מתכב זו כתובה בסוקא וחתמוה בכרא ואש"ג דלא
 אמר לא כתבו לו סתם סטר מתנה כמו שתוקנו חכמים קאמר :
 מתני' כל חוקה שאין עמה טענה סיטעון טענה טובה
 למס מחזיק בשל חבירו כדמסיק ומיירו בין בחוקת ג' שנים
 דקרקעות ובתים וחיובות בין בחוקת יום אחד כגון הכך דאמרן
 לו לעיל החזיק להורדי בו' (בכולכו צריך לטעון מאיזה כח
 החזיק בה ויילכך כיון דטעין טענתא מעליא סכדין ירד
 לקרקע זו ומתוך כך החזיק בה כשיעור חוקה שאמרן חכמים
 ז"ל שתק ולא מיחה כוונא חוקה ואין המערער כאמן לומר לא
 ע"ז ירד לקרקע שלי' לא בלא רשותי דא"כ למס הניחו להחזיק
 אבל בלא טענה אפילו החזיק בפניו עשרים שנה לא מהניא
 חוקתו דכיון דיש עדים שביה של המערער ז"ל אינו טוען
 שמכרו לו שנתנו לו למס יהיה שלו : משום ירושה שאמר
 אכלתיה שני חוקה מכח ירושת אבי' שביה מוחזק בה כיום
 מותו : אינו צריך טענה לומר היחך בח ליד אביו דאין אדם
 צדי בקרקעות אביו היחך בלו לידו ומיכו ראיה בעי שראו
 שאביו החזיק בה יום א' הכי מפ' בגמ' : גמ' שחל בודקא
 בארעיה' סטף מים נכנס בשדכן ונטל את המחיצו' לא נודע
 מקומן : אהדר גודא עשה פותל חדש בינו לכין סוכו והרחיב

קרקע

חוקת פרק ג בבא בתרא

אחריו : א"ל והא אחזיק לי א"ל כמאן כרבי יהודה זכורנו
 ישמעאל דאמר כל בפניו לאלתר הוי חוקה לית הילכתא
 בותיהו : והא קא אחיל דאתא וסייע אנודא בהדאי אמר ליה
 מהיל' בטעות הואי את גופך אי הוה ידעת מי הוה לך למיעבד
 הכי כי היכי דאת לא הוה ידעת איהו נמי לא הוה ידע : ונמי
 יהודה מאי היא דתנן א"ר יהודה לא אמרו שלש שנים אלא
 כדי שיהא באספמיה ויחזיק שנה וילך ויודיעו שנה ויבא
 לשנה אחר' דשמע' מינה רבפניו לאלתר הווא חוקה : ונמי
 ישמעאל מאי היא דהווא דפתח חלונותיו להצר השותפין בה
 לפני רבי ישמעאל ר' ר' יוסי אמר לו החוקת בני החוקת בה
 לפני ר' היא אמר לו יגעת בני ופתחת יגעת בני וסתום :
 רב כהנא שקל בירקא בארעה אול אהדר גודא בארעא דלא
 דיריה אתא לקמיה רב יהודה אול אייתי תרי סהרי חר אמר
 תלת אציאתא עייל וחר אמר תרתי אציאתא עייל : אמר ליה
 זיל אהדר תרי מנו תלתא : כמאן כרבי שמעון בן אלעזר
 דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר לא נחלקו בית שמאי ובית
 הלל

תרקע שלו ועשה הכותל בשדה חצירו : וכה אחזקי שבכתי
 הכותל על פיו ובכוותו כדאמר לקמן וכיון שעל פיו עשיתי
 וגם החוקתי ככיוס אז יומים וסתק ולא מיחה הווי חוקתי
 חזקה טיב עמה טענה : א"ל כמאן טענת ובה אחזיקי
 דסכירח לך חוקי יוס' א' הוי חזקה סיכא דידע המערער ולא
 מיחה : כרבי יהודה דתלי טעם דג' שנים כדי שיבא באספמיה
 שנה וילך ויודיעו כו' הא אם ביב קרוב בתוך מהל' יוס' סיכוי
 לידע מיד כשידע ולא ימחה תסיב חוקס וכרבי ישמעאל כו'
 יוס' כו' : לית הילכתא כוזתויכו אלא כרצונ' דאמרו שלש שנים
 מיוס ליוס : והא קא אחיל כו' ובה טענה ודחית שסקס לוי
 קרקע דיש לוי עדים שראו שהיה מסויע לוי לבנות הכותל כמאן
 דאמר לך חוק וקני דמי : מחילה בטעות שלא היב יודע
 שחכם בונה בתוך שלו : מי כוב עבדא נתמיה אלא גם חתם
 טעית וכסבור היית שחכם בונה בתוך שלך : (בחוקת בני
 בחוקת דס' ל' לאלתר הוי חוקי דכיון דבפניו החזיק וסתק אס'
 איתא דשלא ברשות עשה הוה לוי למחות : יגע וסתוס דלא
 כווי חזקה עד שלשה שנים : חד אמר עד אחד אמר דרב
 כהנא עייל כותלו בתוך של חצירו : תרקי חזיתא שני שורות
 קרקע על פני כל הסדה : תרי מנו תלת תרתי חזיות' מק'
 השלש שמעיד בה' דתרוויכו מיהא מודו דתרתי חזיותא עייל
 דככלל תלת איכא תרי : (א"ל רב כהנא לרב יהודה כמאן
 דיונת לוי דהא תרוויכו מכחשי כתי להאי ותיבטל עדותן :

חזקת פרק ג בבא בתרא רכח

הלל על שני כתי עדים שכת אחת אומר מארה ואחת אומרת מאתים שיש בכלל מאתים מנה : א"ל הא מייתינן איגרת ממערבא דלית הלכתא ברשב"א א"ל לכי תיתי : ההוא גברא דדר בקשתא בעיליתא ארבע שנין אחת מריה דביתא אשכחיה א"ל מאי בעירת בהאי ביתא א"ל מפלגי זכינתיה דוכניה מינך : אתו לקמיה דרבי חייה א"ל אי אירת לך סהדי דדר ביה ההוא מקמך אפילו חד יומא מוקימנא ליה בידך ואי לא לא : אמר רב הוה יתבינא קמיה דחביבי ואמרי ליה ופי אין אדם עשוי ליקח ולמכור בלילה : וחזיתיה לדעתיה דאי א"ל קמאי דירי זבנה מיניה מהימן מיגו דאי בעי אמר זכינתיה מינך

א"ל כרס"בא זבא זאלובא דב"ה : ואחת אומרת מאתי היו זבנותה טעה וזבנותו מקום : שיש בכלל מאתים מנה דכיינו מאה זו ואין כת שנייה מכחשת על מנה שכת ראשונה מעיד חלא מוסיפין הן מנה אחת אבל כת ראשונה מכחשת לשנייה על חותו מנה שמוסיפין וזבנותו מנה שנית לכא תרו וחוקי ממונא בחזקת מריה ולא ושלם : נחלקה עדותן דמאי דקמסכיד מר לא קמסכיד מר : ובה"א יש בכלל מאתי מנה ונוטל מנה ה"כ יש בכלל תלת חזביתא תרתי ומבדר ליה : וזה מייתוכא איגרתא כו' דאסי' ב"ה מודו דנחלקה עדותן : לכי מייתית וידר ליה מיד עד דמייתית וברב יסודא ק"ל : בחשת מקום : בעליות בעליות : דזבנה מינך בחזקה שהייתי סבור דזבנה מינך לקחתים ממנו : דדר בה ההוא דאמרת דזבנה לך אפילו חד יומא כדי לאמת דבריד מוקמינא לה בידך כוחיל והחזקת בו שני חוקה וסוב לא תכטרך להביא עדים שלקחה מבעליו חותו שמכרה לך משום דטוענין ליורש וטוענין ללוקח דכבא משום ירושה ומשום מקח אינו כריך טענה אה ראיה שדר בה המוכרה לו יום ה' בעי : אינו ר' חייא דודו של רב ה"כ :

ואמרו ליה לחביבי אמאי כריך להביא עדים שראובנו בבית יום אחד וכי אין אדם עשוי ליקח בלילה ולמכור לאחר שיתן לו ריוח זבנותו לילה עכמו וכוכ לך לאוקמי להאי אנכסיה בטענה זו דהא טוענין ללוקח : וחזיתיה לדעתיה דר' חייא דאי טעין ליה האי מחזיק קמאי דירי זבנה מינך ההוא דזבנה כיהלו מהימן : (מיגו דאי בעי אמר כו' הילכך כיון דטעין נמו טענה מעליות' איני יודע שממך לקחה מהימן דהשתא ה"ל חזקה שיש עמה טענה אבל כי טעין מפלגי זכינתא בחזקה דאמר לי דזבנה מינך אבל אינו יודע אם לקחה ממך אם לאו כיון חוקה שאין עמה טענה כוחיל ואסי' יום ה' לא נראה דדר בו :) בזותיה דר' חייא דכריך להביא עדים שהמוכר

חוקת פרק ג בבא בתרא

פינך : אמר רבא כותיה דר' חייא מיסתכרא דקתני והבא
 שחמת ירוש' אינו צריך טענה טענה הוא דלא בעי הא ראייה
 דדר בה אבוה בעי : וכן הילכתא : איכעי' להו נראר' בו
 מאי אביי אמר היא היא רבא אמר עביד איניש דסאיר וליז
 זבין : והילכתא כרבא : שלשה לקוחות מצטרפין : אמר רב
 בכולן בשטר כי היכי דלהוי להו קלא דלישמע מרי ארעא ואי
 לא טיחה הוי חזקה : ואע"ג דלא אכלה כל שום חד מהני ג'
 לקוחות אלא חדא שתא הרי אלו מצטרפין והויא חזקה על
 מרי ארעא : ה"ר אכלה האב שנה והבן שנה והלוקח שנה :
 האב שנים והבן שנה : האב שנה והבן שנים : הרי זו חזקה
 לטימרא דלוקח אית ליה קלא והא תניא אכלה בפני האב
 שנה

לו דר בה יוס' א' : (הבא משום ירושכ' זה"ה לקיחה : אינו
 צריך טענה הך טענה דלעיל דקתני מתני' אתה מכרת לו
 אתה כתת לו כמתנה ח"כ יורש לטעון ולומר אתה מכרת
 לאבי :) הא רחייב בעדים קדר בה יוס' אחד בעי (מדלא
 קתני הבא משום ירוש' א"כ כלום דיוקין הכי :) כראיה בה
 הנוכרה ללוקח זה באותה קרקע למוד כמה אורכו וכמה
 רוחבו מאי מי חשיבא טדות רחייב בעדות דירס או לח' : שלש
 לקוחות שראובן מכרם לשמעון ושמעון ללוי והחזיק בה כל א'
 מכן שנה ואתא יעקב וקא מערער ואמר שלח מכרם לראובן
 מצטרפין בלקוחות והוי כאלו החזיק א' מהן ג' שנים ויפסיד
 יעקב (דכיון דבשטר לקחו זה מזכ' בדמפרש רב בסמוך עליוס
 שבשטר אפקו לקלא יודע יעקב ומדלא מיחב הפסיד אכל
 בלא שטר מני טעין האי דלא מחאי לפי שלח החזיק אחד מכס
 ג' שנים לא חסתי למחות שבייתי רוחא שאתס יריאו להחזיק
 בדמחזקי איכסי ולא הייתי יודע שבטביל שהייתס מוכרין זה
 לזה לאוף שנה לפיקך לא החזקתס כל א' כי אס שנה :)

וכן בן בשטר אשני בלקוחות אחרונים קאי אבל לוקח ראשון
 שלקחו מן המערער מה לנו ולשטרן אס יש לו שטר פסיטא
 שאין יכול יעקב לערער (א' סלוי טוען הרי החזקנו בין
 שלשתינו ג' שנים ולא מחית וראובן שלקחה ממך שאנו באין
 מקחו לא היה לו לומר בשטרן יותר מג' שנים : דלויסוי לבו
 קלא שמתאספין לכוננו ולחזקתנו וסכל שומעין :) אכלה
 האב שנה כו' ומת ואכלה בנו אחריו שנה ולוקח שנה שמכרה
 לו הבן בשטר : הרי זו חזקה שמצטרפין לג' שנים דיורס
 ברעיה דאזכר הוא ולא מני מערער למיטען משום דלא
 החזיק כל א' ג' שנים לא מחיתי שהרי בכל יודעים שדרך הבן
 פירש את האב : למימר דלוקח מיורס או' ליה קלא וביס

חוקת פרק ג בנא בתרא דכט

שנה ובפני הבן ב' בפני האב ב' ובפני הבן שנה בפני האב
 שנה ובפני הבן שנה ובפני הלוקח שנה הרי זו חוקה וא"א
 לוקח אית ליה קלא כיון דזכנה אין לך מחאה גדולה מוז
 ואיקטא רב פפא להאי תניא במוכר שדותיו סתם ולית ליה
 להאי לוקח קלא דלא מינכר זביני דהאי ארעא דאיזרבנא
 בכלל ארעתיה : אבל זבנה מרה קמא באנפי נפשיה כיון
 דאית ליה קלא אין לך מחאה גדולה מוז : מתני' האומנין
 והשותפין והאריסין והאעטרוסין אין להן חוקה : ואין לאיש
 חוקה

לו למערער למחות ומסוס דלא מיחה היו חוקה :) אכלה
 במחויק בפני האב שהיתה שלו סנה ואומר שלקחה מן האב :
 ובפני הבן לאחר מות האב : ובפני הלוקח שלקחה מן הבן
 ויש לו סטר ללוקח : כיון חוקה ולא מצי מפיק לה לוקח
 דבן מודא דמחזיק מסוס דקטעין מחזיק סטר היה לו מן האב
 וזכרתי בו בשמירתו ג' שנים ועכשיו אבד הימנו שלא חשתי
 לסומרו אחר שהחזקתי ג' שנים בלא מחאה שלא ידעתי
 לקחתך מן הבן לסוף ב' שנים : כיון דזכנה הבן להאיך אין
 לך מחאה גדולה מוז שמכרה הבן לסוף שתי שנים ללוקח זה
 והיה למחזיק להזכר בטטרו כל הימים עד דמרע לו לסטריס
 דהאי לוקח : במוכר שדותיו סתם (דמוכר לו הבן כל שדותיו
 סתם שהיו של אביו וטוען הלוקח שגם זה הסדה קניתי בכלל
 קרקעו' כולן דמיומר אמ' המחזיק כל שדותיו מכר לו בר מזאת
 (כי כבר קניתי מן האב) אבל מכר לו סדה זו בפני עצמה אין
 לך מחאה גדולה מזאת : מתני' האומנין בעלי אומניות
 שמוליכין להן לביתן לתקן כלים :) אין להם חוקה אם הם
 מחזיקין בכלים של אחרים לטעון לקוח בידי (ואע"ג דק"ל
 במסכת שבועות דבדברים שאין עשויין להשאיל ולהסכיר
 ועשוי לשלחו לאומן כדי תקנו אין לו חוקה לטעון לקוח הוא
 בידי מאחר שיש עדים לאידך שהיא שלו וטוען שלחתי לך כדי
 לתקנו :) שותפין שיש להן קרקע בשותפות ואכל א' מהן כל
 הפירות ג' שנים אינה חוקה דדרך שותפין שאח' אוכל ג' וד'
 שנים ואח' כ זה כמו כן : וכן אריסין שיורדין לקרקע למחכ'
 או לשלם או לרביע ואכל כל הפירות שלשה שנים אינו חוקה
 דמצי אומר המערער לארוסות הורדתיו והפירות היה משלם
 לו או הכחיתיו לאכול שלשה שנים ואוכל אנו כנגדן שנים אחרו'
 (סכן מנהג ארוסין לעבוד קרקע עשרה שנים זה' שנים אוכלין
 שבעלים כל הפירות של כל הסדה זה' שנים אוכלין האריסין :)
 ואין לאיש לאכול פירות מוכסי מלוג חוקה בוכסי אסתו
 דאורחיב הוא (ואפילו כתב לה בעודה ארוסה דין ודברים

הזקת פרק ג בבא בתרא

הזקת בנכסי אשתו ולא לאשה בנכסי בעלה : ולא לאב
 בנכסי הכן ולא לבן בנכסי האב : בד"א במחזיק אבל בנותן
 מתנדה והאחין שחלקו והמחזיק בנכסי הנר נעל גדר פרק
 כל שהוה הרי זו חוקרה : גמ' אמר שמואל
 השותפין מחזיקין זה על זה : ומעידין זה לזה : ונעשין
 שופרי שפר זה לזה : מחזיקין זה על זה כראירת ביה דין
 חלוקה וקא נמיית לכולה ואכיל לה שני חזקה ולא קא ממחי
 ביה שותפי' אבל אי לית בה דין חלוקה שותף אין לו חזקה :
 ומעידין זה לזה במידי דמסתלק מיניה וקנו מיניה וקא מקבל
 עליה אחריות דאתי' מחמתיה דאי אתי בעל חוב דידי' ושריף
 לה היא ארעא משותפיה משלם ליה מדידיה : דאי לאו הכי
 הוה ליה נוגע בעדותו : ראמרין ומעידין זרין לזר : אמאי
 נוגעין בעדותן הן הכא במאי עסקינן דכתיב ליה דין ודברים
 אין לי על שדה זו : וכי כתי' לי' מאי הוי והתני' האומ'
 לחברו

אין לו בנכסיו חפ"ס אין לו חזקה דאין אשתו מקסדת אם
 חכל סמיות שלא כדיון : בנכסי בעלה אם חכלה פירות של
 שדה בעלה ג' סכים חונה יכולה לטעון לקוח הוא בידי (דכיון
 דמזוכית אשה על בעלה שביק לה למיכל פירי ואסילו ויחד לה
 בעל חרעא אחריתי למזונות חפ"ס לה קפידי בעל אי חכלה
 טפי וסילכך לית לה חזקה :) ולא לאב בנכסי הבן ולא לבן
 בנכסי האב דכאטרוזין כינהו זה בנכסין של זה : בד"א כל
 החזקות הללו דאינו חזקה וגם יש מהן דכיון חזקה זכריד ג'
 סכים במחזיק טוס עניה טענה ומחלוקת סחבירו מערער
 עליו : אבל כמותן מקנה לפינו וזומר לחבירו לך חוק וקני
 דקרקע נקנה בחזקה : והאחין שהלקו ורופה כל א' לזכות
 צטלו שלא יוכלו לחזור זה בזה : והמחזיק בנכסי הנר שאין
 לו יורשים וכל הקודם להחזיק בנכסיו זכה : בעל שפשה דלת
 או גדר חומר או פרץ בו פרסה : הרי זו חזקה ותו לא מאי
 מסדר בוס דכיון דברשות חבירו החזיק : גמ' מחזיקין
 זה על זה אם א' החזיק בחלקו ובחלק חבירו ג' סכים הוי
 חזקה כדמס' ואזיל כל חית בה דין חלוקה כדי ארבע חמות
 לכל אחד : ונחית לכולה סאכל כל הפירו ג' סכים חזקה :
 חבל לית בה דין חלוקה או אורחיה סבא' אוכל ג' סכים לכדו
 וחבירו אחריו דאין בו כדי לשכוס : ומעידים זה על זה אם
 בה אחד מן השוק לכזכיא מיד חבירו מעיד לו להעמוד בידו
 ולא הוי נוגע בעדו כדמסרס ואזיל במידי דמסתלק באי מעיד
 מחותו שדה שזין לו עסק בו ואינו מרווח באותו עדות
 בדמסיק : וקנו ממנו דב"עא אין הסילוק מוטיב : ומקבל
 עליה

חזקת פרק ג כבא בתרא רל

לחברו דין ודברים אין לי עלי שדה זו ואין לי עסק בה וירר
 מסולקת ממנה לא אמר כלום הכא במאי עסקינן בשקנו מידו
 ובי קנו מידו מאי הוי הרי מעמיד בפני בעל חובו וא"ר בר
 שמואל משמי' דשמואל המוכר שדה לחבירו שלא באחריות
 אין מעיד לו עליה מפני שמעמידה בפני בעל חובו הכא במאי
 עסקינן דקביל עליה אחריות : אחריות דמאן אלימא אחריות
 דעלמא כגון דאי נפק עליה עירעור מהמת גולנותא משלם
 ליה מדילי' כל שכך דהנה ליה נוגע בעדותו דניחא ליה דלא
 נפקא ארעא מיריה כי היכי דלא ליחדר עליה ומשלם דמי
 אלא אחריות דאתי' מהמת' כגון דאי אתא בעל חוב דידיה
 ופרק לה מיניה משותפיה משלם ליה מדיליה דהשתא ודאי
 לאו נוגע בעדותו : ונעשין שומרי שבר זה לזה אמאי שמירת
 כבעלים היא אמר רב פפא דאמר ליה שמור לי היום ואשמור
 לך למחר אמר שמואל שותף כיורד ברשות דמי : למאי

הילכתא

עלום כל אחריות כו' כדקי' בתר הכי דכתב האי מעיד להאי
 מחזיק : דין ודברים אין לי על שדה זו ואפילו על חלקי שהכל
 סלך וס"ב דמאי לאוקומיה כשהקנה לו חלקו אלא רבותיה
 אשמעינן דאפילו סה"ג הוי לשון מתנה : לא אמר כלום כיוון
 דכבר יש לו חלק בשדה וסו' ואמר אין לי עסק בה אין זה כלן
 ח"כ אמר האי נתון לך כמתנה : ואין לשון זה מועיל אלא
 דדבר שעדיין לא הניע בידו כדאמרינן לקמן נחלה הכא לאדם
 לאחר מכתן מתנה עליה שלא יירשנה : שקנו מידו בקנין סודר
 לסחוק וזו מועיל בתנאי : אינו מעיד המוכר אינו מוכטרף
 עס אחר להעיד עליו להעמיד מיד הלוקח : משום דניחא
 ליה למוכר דתיקום ביד הלוקח מפני שמעמידה בפניו ב"ח חס
 יש לו שום חוב למוכר שהלכו קודם שמוכר השדה יבא ויטרוף
 מן הלוקח כי היא מושענד לו ויפט' ממנו ולא יבא ליה רשע
 ולא ישלם : וס"ג הוי נוגע האי שותף בעדות מפני שמעמידה
 בפניו ב"ח לנכות ממנו : דקביל עליה האי שותף אחריות כגד
 חבירו נמכה שהקנה לו דאי אתי ב"ח וטרוף כו' דלא קיבל
 אחריות חס יבא אחר ויטרפנה ויאמר שני חו של אבותי הוא
 דהשתא לא הוה נוגע בעדות דחס יטרפנה ב"ח יהיה כגד
 שותף חבירו ליה רשע ולא ישלם כו' כיוון דקיבל אחריותו וחס
 לא יעיד מה הפסיד קרי אחריות דמעלמא לא קיבל עליה חס
 ואמר חס שלי חו של אבותי הוא : שמירה כבעלים הוא שכל
 חסד שומר חלקו וחלק חבירו : דכתיב בשו"ל בעליו עמו לא
 ישלם ויגפין מניס שאר שומרים : שמו' לי היום כל השדה
 חלקי וחלקך וכיון דלא שומר אלא זה אחר זה לא הוי שמירה

חוקת פרק ג בנא בתרא

הילכתא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח לומר שנוטל
 בשבחה המגיע לכתמים ובשרה שאינה עשויה ליטע כשרה
 העשויה ליטע: תניא בני העיר שננבכה ס"ת שלהן אין דנין
 בדרייני אותה העיר ואין מביאין ראיה מאנשי אותה העיר:
 אמאי ליסלקו נפשיהו תרי מינהו ולירייני שאני ספר תורה
 דלשמיעה קאי ולא מצו מסלקי נפשיהו: אבל מידו דמצו
 לסלוקי נפשיהו מסלקי ומסהדי: וכן הילכתא: ת"ר מכר לו
 בית מכר לו שדה אין מעיר לו עליה מפני שאחריותה עליו:
 מכר לו פרה מכר לו טלית מעיר לו עליה מפני שאין אחריותו
 עליו: מאי שנא רישא ופ"ש סיפא אמר רב ששת רישא
 בראובן שגזל משמעון ומכרה ללוי ואת' יהודה וקא מערע
 דלא לית שמעון וליסהיד ללוי דניחא ליה דתיקום בידיה
 דהדרא ל' והוה נוגע בעדותו: ואקשינ' וכיון דאסהיד ליה
 ללוי דדיליה היא היכא נפקא ליה מיניה הא לא מצו למיהדר
 ולמימר דדיליה היא וליתיה השת' נוגע בעדותו ופרקינן דאמ'
 ידענא דהאי ארעא דלאו דיהודה היא ולא קא מסהיד ללוי
 היא וכיון דהבין קא מסהיד חוה ליה נוגע בעדותו דיכיל
 לאפוק' מלוי: ואקשינן ובההיא זכותא דמפיק ליה מלוי
 ליפקא מיהודה: כלומר למה ליה לשמעון לאסחודי דלאו
 דיהודה היא לישבקה עד דנחית לה יהודה ומפיק לה מאניה
 בזכותא דבעי לאפוקא מלוי ומפרקינן משום דאמר השני נוח
 לי והראשון קשה ממני כלומר כגון שהיה לוי נוח לו ויהודה
 קשה ממנו ומ"ה כיון דמסהיד דלאו דיהוד' היא נוגע בעדותו
 הוא: ואי בעית אימא לאו משום דיהודה קשה אלא כגון
 דאית ליה ליהודה סהדי דדיליה היא בין בקושטא בין
 בשקרא ואית ליה לשמעון נמי סהדי דדיליה היא ולוי לית
 ליה אלא חד סהדא דדיליה היא ואי שביק ליה ליהודה דאית
 ליה תרי סהדי דמפיק לה מלוי לא יכיל איהו לאפוק' מיניה
 דיהודה: דאע"ג דאית ליה תרי סהדי דדיליה היא כיון
 דיהודה נמי אית ליה תרי סהדי דדיליה היא בירא דיהודה

קיימא

בצעלים לכך הוי שומר שכר זה לזו: לומר שנוטל כדון חרום
 (היורד ברשות חמילו בשבחה סמניע לכתמים כגון קמס לקבור
 ענבים לכבוד נוטל מסס החצי או הרביע כדון חרום: וחמילו
 הוא סדק שאינה עשויה ליטע כי אם לזרעיה נוטל כל דינו כלאו
 עשויה ליטע כדון היורד ברשות דאילו היורד שלח ברקות
 שמעון לו וידו על התחונב כדאמרין ס' הסואל: ליסלקו
 בתרי סיכתבו דין ודברים קיין לכו בס"ת זו: מכר לו בית ח'
 לחכירו אינו מעיד לו עלים בולה כרי' שקיל וטרי ומפרש

וחז"ל

חוקת פרק ג נבא בתרא רלא

קיימא דאמור רבנן ארעא היכא דקיימא תיקום : הילכך צריך ליה לשמעון לאסתרי בהדי ההוא חד סהרא דאית ליה ללוי דלאו דיהודרה היא כי היכי דתיקו' ארעא כיריה דלוי דניח' ליה להדרא ליה למחר וליומא אחרא וה"ל שמעון נוגע בעדותו ולהכי אין מעיד לו עליה : ואקשינן אי בנוול ונגול קיימא מתניתא ולאו בלוקח ומוכר בעלמא נינהו אמאי קא מוקמא לה בלוקח מגולן לוקמא לגולן גופיה ולימא הכי ריש' בראובן שגול שדה משמעון ואתא יהודה קא מערער דלא ליתו שמעון וליסהיר דלאו דיהודרה היא דניחא ליה דתיקום כיריה דראובן כי היכי דהררא ליה : ומרקינן האי דקא מוקמינן לה בלוקח מגולן ולא קא מוקמינן בגולן גופיה משום דקא בעיא למיתנא סיפא מכר לו טלית דרוקא מכר רהוה לי' ויאוש ושינוי רשות וקנייה לוקח דלא הדרא למרה משום הכין מעיד לו עליה דלאו נוגע בעדותו הוא דלא הדרה ליה : אבל גולן דהדרא מיניה למרה לא לסהיר דנוגע בעדותו הוא : כיון דלא סני ליה דלא למיתנא סיפא מכר משום הכין תנא דישא נמי מכר : ואקשינן וסיפא נחי דמנופא מיאש דקני לה לוקח בייאוש בעלים ושינוי רשות מדמי' דירה מי מיאש ונחא אית ליה מדינא דמי דההיא פרה או דמי דההיא טלית מגולן גופיה וכיון דאית ליה למשקל דמי דירה מגולן אי שביק ליה ליהוד' לאפוקי מלוי לא מצי שקיל דמי מראובן דכיון דמיתו יהודרה סהרי דדיליה היא לא מצי שמעון למישקל דמית מראובן דאמר ליה האי פרה לאו דירך הות אלא דיהודרה הות וכבר אהדרה מיגיה דלוי הילכך כף מסהיר ליה שמעון ללוי

דלאו

ואזיל : ואתא יבודה דהוא איכס מעלמא ומערער על זס סדה שביד לוי ואמר סני היא ומכוח החיס או שטר כדבריו וקאמר דלא ליתו שמעון ויעד אס יודע שזס עדות לפסול עדים או שטר של יבודה כי שמעון רוכס סתשאר ביד לוי וכוונס קו למחר יבאו עדים ש' אובן גזליה ממנו ואין קרקע בגולת ולא מהכי כיה יואוס ושנוי רשות ויכיאכס מלון : וס"ק מכר לו בית או סדה אין כגול מעיד עליה מפני שהריות כנגול עליה : קא לא מכו למיבדר כו' דהודאות בעל דין כמחס עדים דמי ולא קני כוגע בעדות : דלאו דיהוד' הוא כגולן שמוסל עידי יבודה כגולנות או בדבר אחר : וכסהוח זכותא כו' ולאו כוגע בעדות הוא דנההוא זכותא מיתו סהדי דסלו ביקה ורחובן גזלו ממכו ליפקי' מיבודה : ססני לוי כוח וברחשון קסה בעל דין קסה ואלס ולכך ניחא לוי דתיקום ביד לוי דבקל יותר יוכיאכ' מיד יבודה : ואין חוזרת מבעי ליה

חוקת פיק ג בכא בתרא

דלאו דיהודה היא נוגע בעדותו הוא ואמאי מעיד לו עליה :
 ומפרקינן לא צריכא דמית גזלן דמדמי גמיי איגיש מיאש
 דאפילו מבניה לא מצי שקיל דמי דתנן הגזול ומאכיל את
 בניו והטניה לפניהן פטורין מלשלם : ותו אקשיה ולוקמא
 ביורש ולימא הכי רישא בראובן גזול שדה משמעון ומת
 וירשה בנו ואתא יהודה וקא מערער לא ליהו שמעון ליסתיד
 לכן ראובן דניהא ליה דהדרא ליה אכל גזל מטנו פרה וסלית
 ומת וירשה בנו מעיד לו עליה אמאי קא מוקמת לה בלוקח
 בעלמא : אליכא דרבא דאמר בפ' הגזול רשות יורש לאו
 ברשות לוקח דמי ולא קניה יורש לההיא גזלה דכמאן דל
 נפקא לה גזלה מרשות גזלן דמיא דליכא שנוי רשות ומחויב
 היורש לאחדרי גזלה בעינה למר' ליכא לאקשווי דחא לימא
 לאוקמא ביורש משום דלא מצי שמעון לאסתורי ליורש דנית'
 ליה דהדרא ליה הפרה והטלית וה"ל נוגע בעדותו לא איכא
 דרמי בר חמא דאמר רשות יורש כרשות לוקח דמי ואישתני
 ליה רשות נבי יורש כראשתני גבי לוקח וקנייה יורש לההיא
 גזלה דה"ל יאוש ושינוי רשות בדקני ליה לוקח מאי איכא
 למימר אמאי לא קא מוקים לה ביורש : ועוד קשיא ליה
 לאכיי מפני שאחריות עליו ומפני שאין אחריות עליו מפני
 שחוזרת ואיגרה חוזרת מיבעי ליה פי' דאי בלוקח מגזלן
 עסיקינן והאי דאינו מעיד בשרה ובית משום דניחא ליה
 דהררי ליה והא דמעיד בפרה וסלית משום דלא הדרא ליה
 א"ה האי דקתני סיפא מפני שאחריותה עליו ואין אחריותה
 עליו מפני שחוזרת לו ואיגרה חוזרת לו מיבעי ליה לתנא
 למיתנא ומלילת תני תנא הכי שמעינן דלאו בלוקח
 מגזלן עסיקינן ובטיל ליה פירושא דרב ששת : ופרישנה
 למתניתא כדרבין בר שמואל דאמר רבין בר שמואל משמיה
 דשמואל המוכר שדה לחבירו שלא באחריות אין מעיד לו
 עליה מפני שמעמידה מפני כעל חובו : אכל פרה וסלית לא
 מיבעיא סתמא דלא משתעבדא ליה לכעל חובו ולא הדרא
 ליה דמעיד לו עליה המוכר שהרי אין מעמיד' בפני בעל

חובו

דאחריות לא שייך אלא גבי מוכר ולוקח : אלא לא חיירי בגזלן
 אלא במוכר סדכו שלח באחריות חיירי וקאמר דאס בן אחר
 לטרבס מן הלוקח שאומר ששלו היא שלח יעיד המוכר ללוקח
 עליו לכהנידס בידו מפני שאחריות ב"ח דמוכר עליו ולא
 יסא לוס רשע ולא יסלם כדמסיק : סתמא סל' עפאן אסתתיקי
 אסתתיקי שייחדו לנכות ממנו את חובו אספא תהא קאי עסס
 עכדו אסתתיקי לכעל חובו וחית ליה קלא ואסתידו לקוחות

חכמטיוכו

חוקת פרק ג בנא בתרא דלב

חובו : אלא אפילו עשאה אפותיקי נמי לבעל חוב ומכרה
 מעיד לו עליה דהא לא משתעבדא ליה לבעל חוב דלא הדרא
 ליה כד מוכיח לה : כד רב' דאמר רבא עשה עברו אפותיקי
 ופכרו כ"ח גובה ממנו שורו וחמודו אפותיקי ומכרו אין כ"ח
 גובה ממנו מ"ט האי אית ליה קלא והאי לית ליה קלא ואקשי'
 אי לא חיישת לפרה וטלית ואפי' עשאה אפותיקי לבעל חוב
 משום דלא משתעבד' ליה ולא הדרא ליה כד רבא ליחוש
 דילמא אקנייה להאיא פרה וטלית לבעל חוב רידיה אנב
 מקרקעי קנין גמור ולא ליסהיד ליה ללוקח עלה דניחא ליה
 משום דהדרא לבעל חוב רידיה : כד רבא דאמר רבא אקני
 ליה מטלטלי אנב מקרקעי גבי מקרקעי וגבי מטלטלי : ואמר
 דב חסדא והוא דכתב ליה דלא כאסמכתא ודלא כטופסי
 דשטרי ופרקינן הכ' במאי עסקינן דמעיד לו עלי' ולא חיישינן
 להכי כגון שלקח אות' פרה או אותה טלית ומכרה לאלתר
 דלא שחת לה גביה דליחוש דילמא אקנייה לבעל חוב דידיה :
 ואקשינן וליחוש דילמא דאיקני א"ל לבעל חוב דידיה
 בדכתבינן האירגא שקניתי ושעתיד אני לקנותה הילכך אע"ג
 דלקח ומכר לאלתר קנייה בעל חוב מעידנא דזבנדי וכיון
 דוכין לה לאו דידיה קא מוכיח והררא לה לב"ח ולפום חסין
 לא יעיד עליה שהרי מעמידה בפני בעל חובו : ומדלא חיישת
 להכי דקתני מעיד לו עליה שמעת מינדי דאקנה וקנה ומכר
 דאיבעיא לן בפרק מי שמת ולא איפשיטא בהדיא לא ממתני'
 ולא מבריית' תפשוט מהאי חנא דלא קנה : ופרקינן הכ' ע'
 כגון דקא אמר עדים ידענא ביה בההוא דלא הוה ליה ארעא
 מעולם דהכא ליכא למיחש דילמא אקנייה בדאיקני אנב
 ארעא

חכמיהו והאי פרה וטלית לית לכו קלא ולא ידעו לקוחות
 לזכר : דלמא מטלטלי אנב מקרקעי חקני מוכר לב"ח
 להשתעבד' לו וכה"ג מטלטלי כמי משתעבדי דנכסי שאין להם
 אחריות כקנות עם נכסי שיש להם אחריות וגבי ב"ח אפילו
 מפרה וטלית ככה"ג והוי כונע במדות : דלא כאסמכתא משום
 דחין זס במכר גמור ולא מתנח אה שעבוד בעלמא ואמר חס
 לה חפרע לזמן פלוני גבי מוכחן ודמי לחסמכתא ולכך טריך
 לכתוב כן : שלקח סך כרה וטלית בפניו ומכרה לחלטר
 דודחי לה ליה ולא שעבוד ביקתיים למלוה ולכך מעיד : דלמא
 דחקני אמר ליה שמה סקכ' לו מטלטלים אנב מקרקעי ובסע'
 הקנין אמר לו חני משעבד לך מטלטלי אנב מקרקעי דקניתי
 ודעתיך חנא למקני : לא קני כלומר האומר לחבירו נכסיס
 סחני עתיד לקנות חני מקנה לך ואח"כ קנה ומכר לאחר לא

חזקת פרק נ בנא בתרא

ארעא ומשום הכין מעיר לו עליה : ואקשינן והאמ' רב פפא
אע"ג דאמור רבנן המוכר שדה לחבירו שלא באחריו' ובא בעל
חוב וטרפה אינו חוזר עליו : נמצאת שאינה שלו חוזר עליו :
הבא נמי דאע"ג דהאי פלה או חמור ברמזבין לה לא טרוף לה
ב"ה ולא הררא ליה כיון דכי נפקא האי פרה או חמור מיניה
דלוקח מחמת שנמצא' שאינה של מוכר איכא מן דינא למיהדר
לוקח עליה דמוכר ושקיל מיניה זוזי דשקיל מיניה היכי מעיר
לו עליה הא נובע בעדותו הוא וניחא ליה דתיקום כויד' דבר
נפקא מיניה דלוקח הדר לוקח ושקיל מיניה דמי דאמר ליה
מה דאקני' לי קא אתו סהרי וקא מסחרי דלאו דידך הוית :
ופרקינן הב"ע דמעיר לו עליה ולא חיזשינן לחכי במכא' ב"ה
לוקח כההיא חמור שהיא בת חמורו דמוכר ואינה גולה בירו
דכיון דידע דריליה היא אע"ג דאתו סהרי דלאו דיריה היא
ליכא מן דינא למיהדר עליה דמוכר למשקל מיני' דמי דהוראת
בעל דין כמאה עדים דמי חילכך מעיר לו עליה דלאו נובע
בעדותו הוא : ורב זכיר אמר אפי' נמצאת שדה שאינה שלו
אינו חוזר עליו דא"ל להכי זכני לך שלא באחריו' : ורב
זכיר פליג אדר' פפא והלכתא כותיה : גופא אמר רבין ב"ה
שמואל משמי' דשמואל הסגבר שדה לחברו שלא באחריו'
אין מעיר לו עליה מפני שמעמידה בפני בעל חובו : היכי
דמי אי אית ליה ארעא אחריתי עלה הדר ולית ליה מן דינא
למיטרף לה להאי ומאי אינו מעיר : ואי דלית ליה ארעא
אחריתי מאי הוה ליה לכי בר הא ליכא גכיה דלוה מאי
דשקיל ב"ה ולא מאי דשקיל לוקח ואמאי אינו מעיר :
ופרקינן לעולם דלית ליה ארעא אחריתי והיינו טעמא דאינו
מעיר דניחא ליה דתיקום ארעא בירו דלוקח כי היכי דלית
ב"ה וליפקה מיניה משום דלא ניחא ליה דלהוי ליה רשע ולא
דשלים : סוף סוף לגבי לוקח נמי ליה רשע ולא ישלים הוה
ולא נפיק ליה מהאי שמא ולא נובע בעדותו הוא ואמאי אינו
מעיר ומפרקינן לגבי לוקח לאו ליה רשע ולא ישלים הוה
דאמר ליה להכי זכני לך שלא באחריות למיכך אינו מעיר
לו עליה מפני שמעמידה בפני בעל חובו : הדין הוא פירושא
דהאי שמעתא וראי שמעתא דבעיא צילותא היא וחזינא ב"ה
פירושא

קני' ב"ה אשון שכתב לו : דאין אדם מקנה דבר שלם ב"ה לידו
דל"ה כו' ליה ארעא מעולם וקסתא מיתוקמת אפילו ב"ה קני'
ומכר לחתור : בכריו רבא דרש לרבוס : קסלקי לנעילת
קפולוס מנכיל ארץ ישראל : ודכחתי לתתא מארץ ישראל
לככל כולכס קדשו דין זכ' : כח בר ישראל כול' חמרא חמור'
ואניס

חזקת פרק ג כבא בתרא רלג

פירושה דלא דייק ומשום הכין קא פרישנא לה : מכריו רבא
 ואיתימא רב פפא דסלקין לעילא ורנחתיין לתתא האי בר
 ישראל דזכין ליה חמרא לישראל חכריה וקא אתי גוי ואניס
 לה טיגיה דינא הוא דמפצי ליה : ולא אמרן אלא דקא אניס
 לה בלא אוכפא : אבל אניס ליה ולאוכפיא ליה מתייב
 לפצווייה דכמה דשקר לגבי אוכפא הבא נמי שקר לגבי חמור :
 אממר אמר אפילו אינו מכיר בה שהיא בת חמורו ואפילו
 בלא אוכפא נמי לא מתייב לפצווייה מ"ט מידע ידע דסתם
 גוי העובד ע"ו אניס הוא דכתיב אשר פיהם שוא וימינם ימין
 שקר : והילכתא כאמימר : אומן אין לו חזקה : אמר רבה
 לא שנו אלא שמסר לו בעדים : אבל מסר לו שלא בעדים
 מתוך שיכול לומר לו לא היו דברים מעולם כי אמר לקוחה
 היא בירי נאמן : א"ל אביי אי הכי בעדים נמי מתוך שיכול
 לומר לו החזרתיו כי אמר ליה לקוחה בירי מתימן א"ל נמי
 סברת המפקיד אצל חבירו בעדים אין צריך להחזיר לו בערי'
 המפקיד אצל חבירו בעדים צריך להחזיר לו בעדים : איתביב
 אביי ראה עבדו ביר אומן וטליתו ביר כוכפ אמר ליה מה
 טיבו אצלך אתה מכרת לי אתה נתת לי באתננה לא אמר
 גלות : בפני אמרת לו למכרו ולחנו במתנת דבריו קיימין :

גואי

ואניס לה מיכר דלוקח דקטעין גוי חמור זה נגכב ממני או
 מי שמכרו כך גזלו ממני וכלא עדום מאכסו הימנו וכדמפרש
 לקמן : דלת חנים ליה לאוכפא אה החמור לכדו דמוכחא
 מולתא דדידיה קא סקיל דלאו דידיה לא בעי למיסקל דיכא
 בוח דמפכי ליה כמו הפוסה דוד ענדו יכא עדום וידון עם
 הגוי חולי ויכאמי מידו דדין דגווס טייתי דיכא ודוקא גוי :
 אבל קא חנים ליה ישראלכלא מפכי ליה אה יתבענו דדין שאין
 כח בישראל לגזול חמור לחכירו בלא עדום וכלא רחייס ולא
 חמורין דכריוך מוכר לפכות לוקח : אה שאין מכיר בה לוקח
 טיבא בת חמורו של מוכר דאיכא למימר דדין עם הגוי : אבל
 מכיר בה וכול' לא מיבעי ליה לפכות דכיון דדבר ידוע הוא
 סגדלה בכיתו של מוכר וסת' גוי חנס בוח מסתברא דשלא
 כדון מאכסו הגוי : ולא חמרו דמפכי ליה דאיכא דאין מכיר
 גוים : אה דלת חנים הגוי את החמור ואת האוכף כיון דכחית
 האוכף מסתברא דשלו הוא כוטל : היסכך נקט חמור ולא
 סרה וטלית דליכא למימר קאי חילוק ד'אוכף ולא מפכי ליה
 דסתם גוי חנס הוא : אפילו כולסו נמי מכי' טי' בת חמורו
 ולא חנס לאוכפא חפילו יכוי לא מפכי ליה : מאי טעמא
 כול' ובכו קיימא לן דאמימר בתרא הוא : בפני אמרת לו
 לפלוני

חוקת פרק ג בנא בהרא

ומאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רבא סיפא כיוצא מתחת
יד אחד דקאמר ליה כפני אמרת לו למכרו וליתנו במתנה
מינו דאו בעי למימר ליה מינך זכינתיה כי אמר ליה נמי
זכינת ניהליה וזבנא ניהלי מיהמן : קתני מיהא רישא ראה
היכי דמי אי דאיכא עדים למה לי ראה נייתי עדים ונפיק :
אלא לאו דליכא עדים וכי ראה מיחזי תפיס : לא לעולם
דאיכא עדים והוא ראה והאמרת המפקיד אצל חבירו בעדי
צריך להחזיר לו בעדים הררי כי : מותיב רב נחמן בר יצחק
אומן אין לו חוקת אומן הוא דאין לו חוקת אבל אחר יש לו
חוקת היכי דמי אי דאיכא עדים אחר אמאי יש לו חוקת :
אלא לאו דליכא עדים וקתני אומן אין לו חוקת ותיוכתא
דרכה תיוכתא : הלכך אומן כין דמסר לי בסהדי בין דלא
מסר ליה בסהדי לית ליה חוקת : אבל אחר אי מסר ליה
בסהדי לית ליה חוקת ולא יכיל למימר לי הדרי זכינתיה
מינך : ואי לא אפקיד גביה בסהדי אית ליה חוקת וכד אמר
זכינתיה ניהלי מהימן ובשבועה : וה"ט בדברים שאינן עשויין
להשאל

לפלוגי למכרו וליתנו לו במתנה : דבריו קיימין הכי ס"ל
הסתא זכיננו דקא פריך מאי שנא רישא כו' : אמר רבא כו'
ברישא מתריץ לה וסדר מפרש תיובתא : זבנא הטלית מחמת
ידו אחר שטוען שלקחו מיד האומן וקאמר ליה אחר לבעל
בבית העובדו ואמר לו מה טיבו חלכך וכל' מסרתיו לחומן
לתקנו והוא הסי' מן האומן קניתו ובמכותיק מכרו לו שבפני
אמרת לו למוכרו הרי הוא כמי שטוען ממך לקחתו דענו
דאי אמר ליה האי מתווק לבעל בבית מינך זכינתיה ומסימן
דבא לחו חומן הוא כי אמר ליה יודע אני דזכינתה טיפליס
לחומן וזכנא חומן בובלי מהימן : אי דליכא עדים שמסרו
למה לי רחם הא אמרת במסקיד חבל חבירו בעדים כריך
לסחזיק בעדים ואפי' לא רחם לא מהימן לומר חזרתיו : חלכך
לחו דליכא עדים וכי רחם מיהא תפיס בעל הבית מן האומן
ולא מהימן לומר לקוח הוא בידו וקסה לרבה דאמר הובא
דמסר לו שלא בעדים לא סנא רחם ולא סנא לא רחם מהימן
חומן : ומסני לעולם היכא דלא מסר בעדים חומן מהימן
חפילו רחם : וסכת מיהדי כנון דאיכא עדים שראו שמת' לו
הטלית וגם ראו עתה הטלית בידו וכיון דאיכא תרתו עדים
ורחם לא מהימן לומר לקוח הוא בידו דליכא מינו : חלכך לו
ראו עתה הטלית בידו חפ"י שמסר לו בעדים מהימן חומן
לומר לקוח הוא בידו בענו דאי בעו אמר החזרתיו דקסבר
זונסקיד חבל חבירו בעדים אין כריך להחזיר בעדים : סדר
ביס

חוקת פרק ג בנא בהרא רלד

להשאיל ולהשכיר כדכתבין בפרק המקבל : זהא דאמרינן
 לית חוקה בין אומן בין אחר ח"מ היכא דראה : כדתני' ראה
 בנדר ביד אומן וטליתו ביד כובס אמר לו מה טיבו אצלך א"ל
 אתה מכרתו לי אתה נתתו לי במתנה לא אמר כלום : אבל
 אי לא ראה אע"ג דמסריה ניהליה בסהדי מיגו דאי בעי למימ' ^א
 אהדרתיה ניהלך ומהימן כי אמר נמי זבנת' ניהלי מהימן : ^ב
 א"ל אביי לרבא תא אחוי לך דמאי דפומבדיתא אמר ליה הב
 לי סרבלאי לא היו דברים מעולם : הא אית לי סהדי דחזויה
 נבך אמר ליה ההיא אחריןא הות : אפקידה דלחזויה א"ל
 עכשיו לא מפיקבא ליה : א"ל שפיר קאמר ליה ראה תניא :
 אמר רב אסי ואי חכים משוי ליה ראה : והדין היא סברא
 דרבוות' : ואנן קשיא לן האי סברא דהא רבה דאית לי' מיגו
 איתוח'

ביה ממחי' דאמר צריך להחזיר בעדים וסצירא ליה דווקא
 ביכא דאיכא עדים וראה חין לו חוקה אבל ביכא עדים וראה
 חו עדים ולא ראה יש לו חוקה ולא בניי ביכא דראה חע"ג
 דליכא עדים שמסר לו חין לו חוקה בדברים העשוין להשאיל
 ולבשכיר : חו דאיכא עדים וראה דחו לא ראה חפילו חומן
 מהימן ויש לו חוקה כדמפרש זכיון דאיכא עדים שמסרו לו
 וגם רחו עתה בטלית בידו חפילו חחר חין לו חוקה דלא מצי
 לעומר בחזרתו ולא לקוח הוא בידו : שא לאו דליכא עדים
 שמסרו לו אבל רחו עתה בידו : ולכך אחר מהימן לומר לקוח
 הוא בידו כדין כל מטלטלין דנאמן המוחזק לומר לקוחין הן
 בידו : אבל חומן לא מהימן חע"ג דליכא עדים כיון דראה
 כאביו דאמר חף על גב דמסריליה בלא סהדי לית לו חוקה :
 וכן דראה דחומן חין לו חוקה בפלים שרגיל חותו חומן לתקן
 חבל בכלים אחרי' היו כמו אחר : וכן דאחר נחמן גדליכא
 עדי מסורה חף על גב דראה בדברים שאין עשוין להשאיל
 ולבשכיר אבל דברים העשוין להשאיל ולהשכיר חפילו חחר
 חינו נאמן לומר לקוחין הן בידו חס ראה חפילו עדי
 מסורה כדאמר בשבועות : רמחי דפומבדיתא כי רמחי היו
 גדאמר פומבדיתא לווך שני חושפיזך : אמר ליה בעל הבית
 לחומן המתקן סרבלו : הכ לו סרבלו וזה חומן חסיב להד"ס
 שיתת לו סוס סרבל לתקן : אמר ליה בעל הבית הו הית לי
 סהדי שראו בידך טלית שלי בחותו סימנין וזהו שלי ומיגו חין
 פעדים מכירין חותו ופה בטביעות עין שהוא שלו : חפקיה
 הזכיה חותו לחון חותו שחמרו בעדים שראו בידך וזה יראו
 שהוא שלו וזהו עקמך מן החס' : שפיר קאמר ליה חומן
 דסך ראה קמי' שראוהו בידו שהוא שלו אבל זה חין בעדים
 מכירו'

חוקת פרק ג בכא בתרא

איתות' וסלקא ליה בתיובת' ושמעת מינה דהאי דינא דאומן
לא אמרי' ביה מנו הילכך בין ראה בין לא ראה אע"ג דיכיר
למיטר לא היו דברים מעולם היכא דליכא סהרי א"ג החזרת'
לך בדאיכא סהרי כו אמר זכינתיהו ניהלי לא מהימן : והאי
דאמרינן ראה תניא לאו למיטר' דאי לא ראה ואמר זכנתה
זחלי מהימן אלא דאי אמר לא מפקינא להו לא אמרינן ליה
אפקינאו דליחזינאו ולהכי תנא ראה : אריס אין לו חוקה :
אמאי ער האידנא פלגא והשת' כולה א"ר יוחנן באריסי כתי
אכורת' : אמר רב נחמן אריס שחוריר אריסין תחתיו יש לו
חוקה מאי טעמא לא עביד איניש דנחתי אריסי לארעא
ושתיק : אמר רב נחמן אריס שחילק לאריסין אין לו חוקה
אימר הרמנא שוייה : שלח ליה רב נחמן בר רב חסדא לרב
נחמן בר יעקב ילמדנו רבינו אריס מעיד או אינו מעיד הוה
יתיב קמיה רב יוסף אמר ליה הכי אמר שמואל מעיד : והא
תניא אינו מעיד לא קשיא הא דאית ברה פירא בארעא והא
דלית בה פירא בארעא : תנו רבנן ערב מעיד ללוה והוה
דאית ליה ארעא אחריתי : מלוה מעיד ללוה והוה דאית ליה
ארעא

מכירו' שהוא שלו ולכך אינו חייב לו כלום : ואו חכים שיכו
למתותו בדברים רכים עד שיחזונו בעדים שיכירוהו שהוא
שלו עושה : אריס שיוהר לשהב באריסות : אמאי אין לו
חוקה : עד כאודנא פלגא הוה שקיל כדון אריס ועתה חבלה
כולה ג' שנים ואיבעי ליה למחויי : באריסו נתי חבות
שחבותיהם רגילין לעבוד שדה זה באריסות ולא היו יכולין
לכחליסן באריסין אחרים : ואותו אריסין רגילין לאכול את
הפירות כ' וג' שנים ואחר כן יאכלו הנעלים כל כך : אריסו
נתי חבות שהוריד בו' : דנחתי אריסין אחרים בלא רשותו
ושתק שמא יקלקלו מדותיו : אריס נתי חבות שחילק לאריסין
שנסר לכל אחד חלק בעבודה לעבוד בשדה והוה בעמנו
עובד עמכם אין להן חוקה כה"ג לא קפיד כיון שבעמנו עושה
עמכם : איכא למימר הרמנא שלוח שויס שנתנו לו רשות
לכוריד עמו אריסין חס לא יכול לטרוח לבדו : אריס מעיד
לחותי שהורידו לשדה חס באחר להזכיא מידו ואומר שהוא
שלו מי הוה כונע בעדות או לא : הוה דאית בה פירו בארעא
ועדיין לא בטל האריס חלקו ואו אינו מעיד דמיחא ליה דתיקו'
ציד המורידו דאי שקיל ליה המעדר יטול גם הפירות כדון
כנול : הוה דליכא פירו בארעא ולא יטרח בה בזו הסנה לא
הוי כונע בעדות דההבא מדות ימכח לירד בהן לאריסות :
ערב של ליה נגד המלוה מעיד ללוה על קרקעו שלו להציל
מן

חוקת פרק ג בכא בתרא רלה

ארעא אחרייתי : לוקח ראשון מעיר ללוקח שני והוא דאריז
 ליה למוכר ארעא אחרייתי : קבלן אמרי לה מעיר ואמרי לה
 אינו מעיר : אמרי לה מעיר כערב דמי והוא דאית לי' ארעא
 אחרייתי : ואמרי לה אינו מעיר דניחא ליה דנוקמי בידיה
 תרווייהו דכי אתי ב"ה מאי דניחא ליה שקיל : א"ר יוחנן
 אומן אין לו חוקה : בן אומן יש לו חוקה : אריס אין לו
 חוקה : בן אריס יש לו חוקה : גולן ובן גולן אין לו חוקה :
 בן גולן יש לו חוקה : תיבוי דמי אי דקא אתי בטענת
 דאבוה אפי' הנך נמי לא ואי אתי בטענתא דנפשיה אפי' בן
 גולן

מן הערער : זבא דאית ליה ללוה ארעא אחרייתי שיוכל
 למלוה לגבות ממנו חובו ויפטר הערב דא"ל כזו מונע בעדו'
 וסיונו טעמא דמלוה מעיד ללוה וכולי האי לא חיוסין שרוב'
 שיבוי ברבא קרקעות ללוה שאם חייב גם לאחרים ויטרפו
 ממנו שיפאר לו שגם זה יוכל לגבות חובו כולי האי לא חיוסין :
 לוקח ראשון כגון ראובן שמוכר טדה אחת ללוי ואחר כך מכר
 טדה אחרת ליהודה ואתא אינוס אחרונא ומערער על הטדה
 שקנה יהודה ואמר שראובן גזלו ממנו : לוי סהוי לוקח
 ראשון מעיד ליהודה לבעמודו בידו ולומר שאינו של המערער :
 זבא דאית ליה למוכר קרקע אחרייתי שיוכל ב"ה דראובן
 לטרוף ממנו חסלו אם יטול המערער טדה זו שבד יהודה
 אבל חי לית ליה ארעא אחרייתי לא מסיכיד דניחא ליה דתיקו'
 ביד יהודה שיגבה ממנו הב"ה של ראובן מיהודה ולא יגבה
 מקרקע שבד לוי דב"ה גובה לעולם מלוקח אחרון אבל לוקח
 שני מעיד ללוקח ראשון אפילו לית ליה ארעא אחרייתי דב"ה
 לעולם עליה הדר ולא מרווח מודו בעדותו וכגון שמוכר
 ראובן ללוקח ראשון שלח באחריות דחתי מעלמא דחי קביל
 עליה אחריות דחתי מעלמא אם כן גם שני לא יפיד לראשון
 לא אם כן אית ליה ארעא אחרייתי דא"ל כחי מפיק מערער מן
 בראשון הדר על לוקח שני שקנאו אחריו : קבלן אם נעסה
 טרב קבלן : למלוה שיינו ממאי שירצה יגבה ממלוה תחלה
 ולא בערב סתם דגובה מן הלואה ואם אין ללוה גובה מערב :
 דניחא ליה דתיקום תרווייהו ביד הלואה כדי שיבוי לו ברבא
 קרקעות בינונית וזיבורית : כד אתי ב"ה גבי ממאי דניחא
 ליה דחי לא הוי ליה בינונית הוי גבי קנינונית דקבלן והוי
 כונע בעדות אבל בערב סתם כריך המלוה למויכר על הלואה
 חסי' לית ליה כ"א זיבורית : בן אומן ובן אין אומן : ואי
 דחתי הסך כניס בטענתא דאבוהון שאמרו חביבו הויגבה לנו
 ואין אומרים קמי דלוי זכנה אפי' בן אומן ובן אריס לא הוי

חוקת פרק ג כבא בתרא

גולן נפוי יש לו חוקה : לעולם ראתי כסענת דאבוהי : וכגון
 דאמרי עדים בפנינו הודה לו : הנך איכא למימר קישטא
 קא אמרי : גולן אע"פ דאודי לה נמי לא כדר' כהנא דאמר
 אי לאו דאודי ליה הוה מטטי ליה ולהמרי' לשחזור : אמר
 רבא פעטי' שבן בני של גולן אין לו חוקה היכי דמי דקא אתי
 בטענתא דאבא דאבוהי : היכי דמי גולן א"ר יוחנן כגון
 שהוחזק בגולנות על אותה שדה : ורב חסדא אמר כגון של
 בית פלוני שהורגי' נפשות על עסקי ממון : ת"ר אצמן אין לו
 חוקה ירד מאומנתו יש לו חוקה : אריס אין לו חוקה ירד
 מאריסותי יש לו חוקה : בן שחילק ואשה שנתגרשה הרי הן
 עשאר כל אדם : אמר רב נחמן אמר לי הונא וכולן שהביאו
 ראיה ראיתן ראיה ומעמידין שדה בידן : גולן שהביא ראיה
 אין ראיה ואין מעמידין שדה בידו : רב ביבי מסיים כה
 משמיה דרב נחמן קרקע אין לו אבל מעות יש לו ברא
 כשאמרו עדים בפניו מנה לו : אבל הורה לו לא כדב
 כהנא דאמר רב כהנא אי לאו דאודי ליה הוה מטטי ליה
 ולתמריה לשחזור : ודוקא ברמסר מורעא אזכיני : אבל אי
 לא

חוקה לחוקה שאין עמה טענה היא כי האב אין לו חוקה נס
 כבן כבא מכחו אין חוקתו חוקה : בפנינו הודע המערער
 לחביו של זב שמוכרו לו : הכך בן חומן וכן אריס הודחות
 געל דין כמאה עדים דמו : אי לחו דאודי לו כגולן כגולן היה
 מוסר אותן ואת חמורו לשחזור לפקיד כדמתרמיכון לא חמירא
 חד מכהון שחרית היכך אף על גב דאודי אין הודחתו כלום
 דחמת סתד אודי : אבל בן גולן יש לו חוקה כד אתא
 בטענת חביו דאביו לא היה גולן ואילו היה חביו קיים היה
 טוען מיכך וזכותי וטוענין לירש : דאתא בטענתא דאביו
 דאבא ואביו חביו גולן הוא ואית דגרס פעמים שכן גולן יש לו
 חוקה והיכי דמי דאתא בטענתא דאביו דאבא ואביו חביו לא
 הוה גולן ומסימן במגו דחי בעי אמר מיכך וזכותי וזכיבן
 חמותי : היכי דמי גולן דאין לו חוקה : על אותו סדה
 שידענו שגולן באק לידו ובאותה סדה אין לו חוקה אבל
 בשדות חחרות יש לו חוקה : על בית פלוני אכסיו רשעים היו
 שהיה מכיר בהן רב הסדה וכל ארס ירח למחות בהן ולכך לא
 הוה חוקה וק"ל כתרי ככך לישני : ירד מחומכותו ושוב חחר
 כך מחזיקה יש לו חוקה : כשחילק כלומר סהפליג עבמו
 מחביו וכסא חסד ואינו משתדל טור ככסוי חביו הרי הן
 בטא כל ארס ויש לבן חוקה : וכולן חומן ואריס כל הכך
 דאמר לעול אין להן חוקה : ראיה שטר מכירה או עולה
 מכירה

חוקת פרק ג בבא בתרא רלו

לא מסר מודעה אע"ג דאניס זביניה זביניה דקיימא לן כדרב
 חונא דאמר תליוה וזבין זביניה זביני : מ"ט סברא היא דאנכ
 אונסיה גמר ומקני : ואמר רבא והילכתא תליוה וזבין זביני'
 זביני : ולא אמרן לא בשדה סתם אבל בשדה זו לא : ובשדה
 זו נמי לא אמרן אלא דלא ארצי ליה זווי אבל ארצי ליה זווי
 לא : ולא אמרן אלא דלא הוה ליה לאישתמוטי אבל הוה ליה
 לאישתמוטי לא : והילכתא בכולהו תליוה וזבין זביני' זביני'
 ואפי' בשדה זו : דהא אשה בשדה זו רמיא ואמר אמימר
 הליוה וקריש קידושיה קדושיין רב אשי אמר אשה ודאי לאו
 קידושיה קידושיין תוא עשה שלא כהוגן לפי' עשו בו שלא
 כהוגן ובן הילכתא : ואטרונן טבי תלא לפפי בכינאר' וזבין
 חתם

מכירה : גזלן שהכח עידי מכירה או עידי הודאה ומתן מעות
 לא רחן חין רחיותו רחייב : דאי לא חולו ליה כוס ממטו
 לשחוי' כדאמר לעיל דווקא שלא נתן לו מעות אבל כותן לו
 גזלן מעות בסני עדים רחיותו רחייב כדרב הונא דאמר
 נתן תלוס וזבן זביני : ואף על גב דאמר רב זביני דאפילו
 כותן במעות לא הוי זביניה זביני ולא קנה הגזלן מ"מ ק"ל
 כרב הונא כדאמר בתלמודא דפליג ארב זביני : קרקע חין
 לו כדאמר אבל מעות שנתן הגזלן לגזול בדמי קרקע זה יש לו
 שיחזורם הגזול ולא קנסין לגזול לאחד מעותיו ומכח
 שמיטין דקסבר רב זביני תלוס וזבין לא הוי זביני' ולא ק"ל
 הכי דפי' : בד"א שיש לו מעות : בפנינו מנה גזלן מעות
 לגזול : אבל אמרו בפנינו הודא הגזול לגזלן שנתן לו המעו'
 לא מחייב להחזיר לגזלן המעות : ופני מילולא הוי זביניה
 זביניה כשנתן המעות כדאמר קרקע חין לו כדמסר מודעה
 שאמר מתחילה בפני עדים דעו מה שאני מוכר לכו זהו
 מחמת חונס פלוני שמאכסני והכני מבטל חותה מכירה :
 קליה וזבן זביניה זביני והיינו בדלא מסר מודעה ולפי זה רב
 זביני מבי סבר כרב הונא ורשב"ס לא פירש כן כדפירש לעיל
 וכדמוכח בתלמודא : זה"מ גסדה סתם שהכריחוהו למכור
 רחם מסלותיו וכח בירר מעכמו חת זאת דכיון דבירר מדעתו
 גמר ומקני : אבל בשדה זו אם הכריחוהו למכור שדה זו :
 דלא כוס ליה לאישתמוטי שלא היה יכול לדחות עצמו מן
 המכס חותו בשום דיהו : ואפילו בשדה זו כגון דלא כוס ליה
 לאישתמוטי דהוה ליה חונס גמור : דהא אשה שהכריחה
 להתקדש לו בשדה זו דמיוא שאינו תסן כי אם בה : תלוס
 וקידש שקיבלה קידושיין דדמי לזבינה שמוכרת את עצמה לזה:
 פוח עוסה שלא כהוגן שהפריח : עשו לו שלא כהוגן

חוקת פרק ג בכא בתרא

חתם רבה בר בר חנה אמורעא ואשקלתא : אמר רב הונא
מאן דחתם אמורעא שפיר חתם : ומאן דחתם אאשקלתא שפיר
חתם : מה נפשך אי מודעא לא אשקלתא ואי אשקלתא לא
מודעא : הכי קאמר אי לאו מודעא מאן דחתם אאשקלתא
שפיר חתם : רב הונא לטעמי' דאמר רב הונא תליוה רובין
זכרייה זכריה ושמע' מינה דאף על גב דאניס זכריה זכריה
דאי מסר מודעא לאו הוי זכריה זכריה : ואמרין נמי ברישא
דהרין פירקא ואלא מודעא זכריה האמר רבא לא כתבינן
מודעא אזכריה ופרקינן מודעא רבא הויא דאניס כגון מעשה
דפיריטא דשמע' מינה דאע"ג דאניס בזכריה צריך מודעא
לכתוליה וכן הילכתא אמר רב נחמן אמר'הו דברינן אין
באמנין : מודעא הוי דברינן אין נאמנין מר בר רב אשי אמר
אמנה הוי דברינן אין נאמנין מודעא הוי דברינן נאמנין נאמ

טעמא

ואמקינסו לקידושין דכל דמקדש חרפתא דרבנן מקדש דאמר
כדת משה וישראל אמקינסו רבנן לקידושין נמיכיס אבל כמובין
מודע דתליוס חזון זכריה זכריה : טבי גברא חלמא כיון : תנן
לפסי גלילין שטמו כיכרא זכריה למכור טריס : וחתם רבא
וחד עניו חמודעא שחסר פפי קודס שכתב הסטר מכורה
ואשקלת על שטר מכורה : מאן דחתם אמודע שפיר חתם
אף על גב דתליוס חזון זכריה זכריה ח'ו כיכא שלא נכתב
מודע אבל המודע מנבלת המכירה : ומאן דחתם אשקלת
שפיר חתם דתליוס חזון זכריה זכריה : ואינוסר מודע לא חסו
זכריה ואפי' תלו חזון וללא כרבה דאמר לא כתבינן מודעא
אזכריה לא כמעשה דפרדיסא וכן הלכה : אמנה הוי דברינן
עדים החתומים על שטר ואמרו חמכ הוי דברינן לא כליוס
גליוסא קתבנו לו לכסופטרך ללות ולוס כו ובהמינן כו לוס
למלוס סלא יושא המלוס השטר לגבות ממנו ח'ו כולוס כו :
או מודע' הוי דברינן חס שטר מכר הוא ואמרו עדים החתומים
כו פלו' המוכר מסר מודע' בפמנו ופרחו חונסו : אין כתבינן
דברוייהו מודו דשטר מעליה הוא : ואפי' אין כתב ידן יושא
מאקוס חחר אין כתבינן דביון דשמיס מודיס שבכשרות נכתב
וכחקס ועדים החתומים על השטר נעשה פמו שבכשרה עדותן
בכ"ד דמי זעכסיו באין לכטלו דמוי לחזירין ומגידין דביון
שכניך סיב אינו חוזר ומגיד : כותן ליכתב למכור ליכתב
לכיס האנוס מחונסו ואפי' כתב ידן יושא ממנו אחר לאמנין
דאין חוזר ומגיד דמילתא חריותי קא מוסדו ולא חוזר ומגיד
הוא לא ב'אומר חכוסיס ותטמים הוינו ספוסלין השטר לנתר
אעיקרו ואומר שבכסול נתת : שלא כותן ליכתב דסתים

א

ויחזיקהו מורעה מותן ליכתב אענה לא ניתן ליכתב : והילכתה
 כמר בר רב אשי : ואין לאיש חזקה בכספי אשתו : הא ראייה
 יש : ותימא נחת רוח עשיתי לבעלי מי לא תנן לקח מן האישה
 וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל אלמא יכולה היא שתאמר
 נחת רוח עשיתי לבעלי הכא נמי תימא נחת רוח עשיתי
 לבעלי : הא איתמר עלה אמר רבתי בר רב הונא באותן שלש
 שדות אחת שכתב לה בכתובת ואחת שיחד לה בכתובת
 ואחת שהכניסה לו שום משלה למעוטי מאי אילימא למעוטי
 שאר נכסים שהן נכסי צאן ברזל ב"ש דחויא ליה איבה דאמר
 לה עיניך גתת בגירושין ובמיתרה ואלא למעוטי נכסי מלוג

והאמר

ש' חסכון באסליך עולה ועדים על עולם לא חקמי כשחומרים
 חתמו חזן נאמנין דחזן חדם עטים עכמו רשע וחסו חזן בקב
 ידו יוסף מוקום חזר : הא ראייה יש מלקחני חזן לחיס
 חזקת דחזן חזקה מועלת לו לקיים מקחו אבל אית ליה ססדי
 או סטר שאכרה לו אשתו יכסי מלוג ק"ה הנה - קומא נחת
 רוח עשיתי לבעלי ולא נמרתו דלענין לכתובת לו חלה סמינתי
 דרסה מן יכעוס עלי : לקח מן האישה אחד מקרקעותיו וחזר
 לקח מן האשה אותו קרקע שכל הקרקעות הבעל מסופדיים
 לכתובה : מהחו בטל ואם ית הבעל או יגרסה קטרוף דחזי
 חזר' נחת רוח עשיתי לבעלי מיכיו כל זמן שלא מת הבעל ולא
 קתניס סלא בא לדי גיבוי סמקא קיים : באותו ג' שדות
 דיוקא סמקא בטל סבו מסופדיית לה יותר משהר נכסים
 וסומכת דעתה עליהן יותר מעל סא' נכסי דודחי לה גמרה
 לכתובת ומאי חמרה נחת רוח עשיתי לבעלי : אחת שכתב לה
 בכתובה מסופעד לה אותה שדה נמי בסטר סכסוכ' יאחת
 שיחד לה לכתובת ולא נכתב בתוכו אלא וחזרו לה אחר
 הכסואין ואחת סכסוכיה לו סוס משלה סכסוכיה לו מבית
 חביב וסמוכו וכתבו סויה בכתוב וסן נכסי כאן ברזל סכוכי
 ויה כדוכיה דכנילת לי כי וסומכת עליו יותר לפי סכסוכיה
 כית חביב אף על פי שכל עמוק גס סאר נכסיו מסופדיית
 לה ת"מ היה סומכת על סדך ג' שדות יותר מעל סאר נכסיו
 ולא גמרה ומקנה - אילימא למעוטי סאר נכסיו דסתס חזן
 מקחו בטל : כ"ט דכוס ליה איבה חס לא תמכור סיכעוס עלי
 ומאי חמרה נחת רוח עשיתי לבעלי - דאמר לה עיניך נחת
 בגירושין ולכך חזן את מנחת למוסרין אבל בסדך ג' שדות לא
 יבא לה כ"כ איבה דרין כוא סקערער כהו דמכירתה כיון
 ססן מיוחדין לה לא על כרחך חזמו ג' שדות לרביית נקט
 ססמנועין דחסינו בסדך מכו למימר נחת רוח עשיתי לבעלי

חזקת פרק ג נכא בתרא

זה אמר אמימר איש ואשה שמכרו בנכסי מלוג לא עשו כלום
 לעולם למעוטי נכסי מלוג וכי איתמר דאמימר כגון דזבין
 איהו לחוריה ומת דאתי איהו ומפקה : א"נ זכינתא איהו
 להור' ומתה דאתי איהו ומפיק בתקנת אושא כדרבי יוסי
 דאמר רבי יוסי בר חנינא באושא התקיננו האשה שמכר'
 בנכסי מלוג בחיי בעלה ומת' הבעל מוציא מיד הלוקחות :
 אבל זכיננו תרויהו לעלמא לא שנא זבין איהו כרישא והדר
 זכינא היא ולא שנא זכינא איהו והדר זבין איהו אי נמי
 זכינא איהו לרידיה הווי זכינא זכינא ולית ליה למימר נחת
 רוח עשיתי לבעלי : וכן הלכה : גרסינן בכתובות הלכה טו
 שהיה נשוי שתי נשים ומכר את שדהו כתב' הראשונה ללוקח
 דין ורבריש אין לי עמך חשנייה מוציאא מיד הלוקחות
 שהראשונה מיד השנייה וכו' : וכי כתב' לו מאי הוי והא
 פניא האומר לחכרו דין ורבריש אין לי על שדה זו ואין לי
 עסק בה וידי מסולקת ממנה לא אמר כלום : ופ' קינן בשקנן
 מידה וכי קנו מידה מאי הוי תימא נחת רוח עשיתי לבעלי
 וכו' שמעינן מינייהו רבין נכסי רידהו דאינון נכסי צ"ב רבין
 נכסי

לא למעוטי נכסי מלוג דבהכחו חי לקח מן האיש וחוזר ולקח
 מן האשה מקחו קיים כיון דהס שלכ איכא יראה למחות
 דבעלה שלא ימכור ולא מצי למימר נחת רוח עשיתי לבעלי
 ומתני' דקתני אין לאיש חזקה משמע הא ראייה יש חיורי
 בנכסי מלוג : איש ואשה שמכרו כו' וסלק' דעתך כשמכרו
 שכיח חיורי לא עשו כלו' דמצי אמר' נחת רוח עשיתי לבעלי
 וכל סכן דלבעלה מצי אמר' נחת רוח עשיתי לו : וכי איתמר
 דאמימר לא שמכרו שכיח יחד לא חו חו קתני : דאתי איכי
 ומסקא שהבעל לא היה יכול למכור לא הפירות שהיו לו בה
 או אם היא תמות וירשנה או גם הגוף היה של הלוקח אבל
 אם הוא ימות תטול את נכסי מלוג שלכ : דאתי איכו ומפיק
 ולא אמרינן אחרי שאין הבעל מוריש הגוף לא מכחה ויהי
 פוקדו הגוף יפסיד הבעל : כדר' יוסי בר חנינא דאמר באושא
 בתקיננו כשגלתה הסנהדרין לסס בחתת מי' הנלוות : הבעל
 מוציא מיד הלוקחות כדמפרש טעמא בב"ק דחלמוה רבנן
 שיעבודיה דבעל ושוייה כלוקח ראשון מיכו להכי חסנו מכירת
 האשה שחס ימות בעלה ישלם הלוקח : אבל זכיננו תרויהו
 לעלמא היא מכרה חת הגוף והוא מכר את הפירות אי נמי
 זכנה איכי לבעלה זכנייהו זבין ולא מצי אמר' נחת רוח
 עשיתי לבעלי כיון דהס שלכ : והראשונה מיד השנייה כפ'
 אי שכיח נסוי מכורש : אין מחזיקין בנכסי אשת איש אם אחר
 החזיק

חוקת פרק ג בנא בתרא דלח

בכסי דבעל דאית ליה פהון שיעבור כתובתה אם לקח מן
 האיש וחזר ולקח מן האשה בכולהו יכולה היא לומר נחת
 דוח עשיתי לבעלי : וכן הילכתא : אמר רב אין מחזיקין
 בנכסי אשת איש ורבינו גולה אמרו מחזיקין בנכסי אשת איש
 אמר רב מסתבר טעמיהו דרבינו גולה אמרו לי' רב כחנא ורב
 אמי לרב הדר ביה מר משמעתי' אמר להו מסתבר טעמיהו
 דאמרו : כדרב יוסף דאמר רב יוסף אשת איש צריכה למחות
 באחוי והיכי דמי בגון שאבלה מקצת חוקה בחיי בעלה ושלא
 שנים אחר מיתת הבעל דמינו דמצי אמר לה מינך זבינתה
 ואבלתה שני חוקה כי קאמר לה נמי את זבנתה ניהליה ואנא
 זבינתה מינך סהימן : אמר רב המוכר שדהו לאשתו קנתה
 זחבעל אוכל פירות : במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות :
 ור"א אומר אחר זה וא' זה קנתה ואין הבעל אוכל פירו' אמר
 רבא הילכתא המוכר שדהו לאשתו לא קנתה : וזבעל אוכל
 פירות : תרתי לא קשיא כאן במעות טמונים כאן במעות שאין
 טמונים : במעות טמונים לא קנתה דאמרי לגלוי זוזי הוא
 דעבר במעי' שאינו טמונים קנתה והבעל אוכל פירות ובמתנ'
 לדברי הכל קנתה ואין הבעל אוכל פירות : ת"ר אין מקבלין
 פקדונות לא מן הנשים ולא מן העבדים ולא מן התינוקות :
 קיבל מן האשה וחזר לאשה מת יחזיר לבעלה : קיבל מן
 העבר

החזיק בנכסי מלוג שלה אין לו חוקה כי מצי אמר' על בעלי
 שחבתי טהיה לו למחות ולכך לא מחיתי : ודיוני גולה שמואל
 זקנ' : מחזיקין דהיה לה למחות : צמנו דחי צעי אמר
 מוכד זבינתה אחרי מיתת בעליך זחכלתי סני חוקה ומסימן
 ולא דמי לארס דאין לו חוקה כסידר לסדה דארסות מסוס
 דאין זמן לארסו וכל הימי יכול להיו' שכארסו עומ' אבל
 סכא מיד שמוס הבעל בטל המקח ויהי לו למחות : והבעל
 אוכל פירות ולא עדים מכסס סנפלו לה בירוסה : במתנה
 קנתה ואין הבעל אוכל פירות דנותן בעין יפס כותן : קרתי
 בתמיך כו דבריו הם סותרים זה את זה לא קנתה משמע לא
 גוף ולא פירות : לגלוי זוזי ממות כטמונים סהטמינה רבה
 לגלות' ולא גמר כלל להקנות לה : אבל במעות שאינו
 טמונים לא שייך למימר הכי כי אם גלויה כנר : אין מהכלין
 סקדונות דאיכא למימר גכוס מבעליהן ומאדזוכיהן וכן תנאהו
 שמו גכוס מעל בית ואסור לסייע ידי עובדי עבד' וכשלא
 יקבלום מהן יחזיקום למקו' סגכוסה מסס : וחזר לאשה דאין
 לכו להחזיקה בגכוס : מתה יחזיר לבעלה דממ' עתה הוא
 על בעלה : וחזר לרבו דמיה שקנו עבד קנו רבו וכראה

חזקת פרק ג בבא בתרא

העכר יחזיר לעכר מת יחזיר לרבו : קיבל מן התינוק יעשה
לו סגולה : מת יחזיר לאביו מאי סגולה רב הסרא אמר ס"ת
רבה בר רב הונא אמר דיקלא דאפיל מינרה תמרו : וכולן
שאמרו בשעת מיתתן של פלו' הם יעשה בפירושין : ואיכא
דאמרו יעשה פירו' לפירושין : דביתיהו דרבה בר רב חנה בו
הוה קא שכבה ואמר' ביפי דמרת דבני ברית אתא לקמיה דרב
א"ל אי מהימנא עלך עשה בפירוש' : ואי לא עשה פירוש
לפירוש' : איכא דאמרו הכי א"ל אי אמידה לך עשה בפירוש'
ואי לא עשה פירוש לפירושא : תשלום תוספת' האומר תנו
פאתים דינר לבית הכנסת תנו ספר תורה לבית הכנסת ינתנו
לבית הכנסת הרגיל בו : ואם היו שנים והיה רגיל בשניהם
ינתנו לשניהם : האומר תנו מאתיים דינר לעניים ינתנו
לעניים אנותת העיר : ולא לאב בנכסי הבן אמר רב יוסף ואפי'
חלקו : רבה אמר חלקו לא והילכתא חלקו לרי' : תניא נמי
הכי בן שהילק ואשה שנתגרשה הרי הן בשאר כל ארס :
איתמר אחד מן האחין נושא ונותן בתוך הבית והיו
אונות ושטרות יוצאות על שמו ואמר שלי הם שנפלו לי מכית
אבי

דאפי' מסתחרר ואחר כך מת יחזיר לרבו לכונן דכוכ עכר
כסהסקיד בידו וכתם עכרי' הם גזלנים אבל כתגרשה באשה
ואח"כ מת יחזיר ליורשיה ולא לבעלה דמסתגרשה טוב חין
בעלה יורשה : יעשה לו סגולה חוזר סהקרו' יהא קיום עד
סיגדל ויודע לסומרו חו יחזיר לו : ספר תורה שלחיד נס
ובקרו קיום : דיקלא דאפיל מומיה תמרו אבל לח ועשה כסך
סחוריה שמה יארע לו תקלה ויאבד : איכא דאמרו יעשה סי'
לפירושן כלו לח ועשה כיו ספורשו חלה יחזיר לבעלים וחין
בראה לו גירסא זו דא"כ לרב לקמן בהמוך דעבד כחין זה"ב
נאם לחו סחיכו מאמין להם שהיא של חותו פלו' חלה יורשה
לכסך ססן חין רוכין לומר שהיא של בעליה דלא לתחזקו
בגנבי יעשה פירוש אחר לפירושו ויחזיר לבעלים דסחיכו כרב
דכסמוך ו' ג' ואם לחו ססס לחו פירשו בעת מותו יעשה סח
פירוש למפ שהיה להם לפירוש ויחזיר לבעלים : כפי כומיס
בס דמרתא אחיו של ר' חייה : דכנו ברית בני בותו של מרתא :
אי מהימנא לך שלא נגבה משלך : עשה סי' לפירוש ועכר
לעמך : ואי חמודס לך שיש לאשתך חובכו' סנתנו לה על
מנת שלא יהא לך חלק בהן וביא נותנת זו במתנה לקרוב'
עשה בפירוש : עשה סי' לפירוש ועכר לעמך : אפי' חלקו
פירוש כסנתפרדו זה מוס האב והבן אפי' חין מחזיקין סחין
אקפידין זה על זה : א' מן האמין כגון גדולמן האחין אשרי
מות

חוקת פרק ג בנא בתרא דלט

אבי אימא רב אמר עליו להביא ראיה שנפלו לו מבית אבי
אמו ושמאל אמר על האחין להביא ראיה שהן משל אמצע :
אמר שמאל ומורה לי אבא שאם מת על האחין להביא ראיה :
דאף על גב דלא טענינן להו ליתמא מאי דלא טעין אכוהון
דהא רבה אפיק זוגא דסריבלא ופיפרא דאנדה מיתמי בדבריים
העשוין להשאל ולחשכיר כי הא מילתא טענינן להו ליתמי
מאי דלא טעין אכוהון : וק"ל בהא כותי' ררב דהה תניא
בת' אחר מן האחין שהיה נושא ונותן בתוך הבית והיו
אונות ושטרות יוצאות על שמו ואמר שלי הן שנפלו לי מבית
אבי אימא עליו להביא ראיה : וכן האשר שהיה נושאת
ונתנת בתוך הבית והיו אונות ושטרות יוצאות על שמה
ואמר שלי הן שנפלו לי מבית אבי אבא או מבית אבי אימא
עליה להביא ראיה : אמר רב הסדא לא שנו שעליו להביא
ראיה אלא שאין חלוקין בעיסתן : אבל חלוקין בעיסתן אמו'
בעיסתו קימץ ועל האחין להביא ראיה וכן הילכתא : ואם
מת על האחין להביא ראיה : דמורה בת רב לשמואל ולית
בה פליגתא : בר"א במחזיק וכו' : אטו כל הני דאמרי' לאו
בני חוקה נינהו : אמר רבה הכי קאמר בר"א בחוקה שיש
ענה מענה בנזן מוכר אומר לא מכרתי ולוקח אומר לקחתי :
אבל חוקה שאין ענה מענה בנזן הנותן במתנה והאחין שהלקו
והמחזיק בנכסי הגר דלמיקנא בעלמא הוא דקא בעי כיון
שנעל גדר ופריץ כל שחוא הרי זו חוקה : חגי רב שרביא
בקירושיין דבי לוי נעל גדר פריץ כל שהוא בפניו הרי זו חוקה

בסניי

נות האב : אונות כוחות ושטרות של הלואות וסטרי מוכר
שכנתו בשמו : מבית אבי אימא שאין חתם וירטין עמו : מורה
לי אבא רב קרו אבא : שאם מת זלו בכיס לזרסו : על האחין
להביא ראיה דכיון דיתמי ניכחו לא ידעו במילי דאכוסון ועל
האחין להביא ראיה אבל כשהיו עממו קיים חס איתא דסלף
בית יכול למכנה ראיה וחי לה מיתמי ראיה יססיד : מורי
דלח טעין לאכוסון שאין חסו טוענים לאכוסון שאם היאניכס
קיים ביה כדן להביא ראיה : זוזן דסריבלא זוג של מספרי'
שנחזין בו סורקי בגדי' סריבלים ויהי נבעלים עדות סהים
סלסס : ואסיק מיתמי קט"ג דלח חיותו ראיה טכפאיל או
הסטר לאכוס' כדן דברי' סקשוין להסאיל ולהסכיר ואמר
לקוחין בן בדי' שאינו כהמן וכל אמרו' אף הים אכוסון קיים
הים מביא עדות סלקחו אמנו : שאין חלוקין זה מזה בשום
דבר חמי בעיסתו דמיכר לחין לזה סוס דבר נכח וס' מעיבתן
קיימן בעבור סהים עטרן יתר מאחרים קנתן ואמר עד סלקח

חוקת פרק ג בנא בתרא

בפניו אין שלא בפניו לא אמר רבה בפניו לא צריך למימר
 ליה לך חזק וקני: שלא בפניו צריך למימר לך חזק וקני:
 ואמר שמואל לא שנא מכר ולא שנא מתנה: ודוקא גדר או
 בעל או פרץ כל שהוא: אבל בהילוך לא קנה התני הילך בה
 ארבע אמות לא ידעה ולדחבה קנה מקום הילוכו דברי ר' א'
 וחכ"א אין הילוך מועיל כלום: ומודים חכמים לד"א כשביל
 של ברמי ואמר ליה לך חזק וקני והלך בו קנאו הואיל
 ונעשה להילוך נקנה בהילוך: כי אתא לקמיה דרבי יצחק
 בר אבא אמר להו הבו ליה כי היכי דדארי טונא דשבישתא
 וחדר: ולא אמרן אלא דלא מסוימי מחיצתא אבל מסוימי
 מחיצתא כי היכי דשקיל כרעא ומנח כרעא: וכמה כל שהוא
 בדשמואל דאמר שמואל גדר גדר והשלימי לעשרה: פרץ
 פרצה כדי שיכול ליכנס בתוכה הרי זו חוקה: האי גדר
 היכי דמי אילימא מעיקרא לא הות קא סלקי בה והשתא נמי
 לא סלקי ביה מאי עבד: ואלא מעיקרא הוה קא סלקי ביה
 והשתא לא סלקי ביה טובא עבד: אלא מעיקרא הוה סלקי
 ביה כניחא והשתא ברוחא האי פריצא היכי דמי אילימא
 דמעיקרא הוה סלקי ביה ברוחא והשתא נמי עיילי ביה
 ברוחא מאי עבד ואלא מעיקרא לא הוה עיילי בה והשתא
 עיילי בה טובא עבד: אלא מעיקרא הוה עיילי בה ברוחא
 והשתא עיילי בה ברוחא: אמר רב אסי א"ר יוחנן נתן צרור
 והועיל נטל צרור והועיל הרי זה חוקה: מאי נתן ומאי נטל
 אילימא נתן דסבר מיא מינה נטל דאסיק מיא מינה האי

מכריח

זה משלו: כמה דברי אמוראי דבעיא שלש שנים בחזקה טיש
 פניה טענה כלומר עירעור סלח בפניו צריך למימר אם בא
 להחזיק שלא בפני המוכר בגזון שהמוכר בעיר אחרת או
 באוקו עיר ובה להחזיק שלא מודיעתו לא היו חוקה א"כ
 יאמר לי מוכר ללוקח לך חזק וקני: לא שחא מכר ולא שחא
 מתנה צריך לומר לך חזק וקני ולא אמרינן בעין יפה הוא
 כותן שלא יבטור לומר לו חזק וקני: מאי קטביד לכל בניין
 דלא צריך לא הוה חזקה: טובא עבד ואין זה רחוי לקרות
 כל סהוא: והשתא עיילי בה ברוחא ובעל נמו א"כא לפרושי
 בה"ג סתם פתח כל סהוא כגון דמעיקרא הוה עיילי בה
 ברווח והשתא עיילי בה ברוחא ח"נ שקבע מבעול גדלת דבינו
 בניין חבל סוגר דלת וכוטל כמפתח ככספי בגר לא קני דאין
 זה לא מכריח ארי בדלקתן אע"ג דגבי שכירות אמר דמ"ק
 דפסחים דמהני מסירות מפתח זה"ה במוכר ה"מ בשוכר או
 במוכרו לחברו חבל ככספי בגר מאן מסר ליה דלוקני: נתן

צרור

חוקת פרק ג כבא בתרא רמ

שכרית ארי מנכסי חברו הוא : אלא נתן צרור דצמד לר' טיא נטל צרור דפתח לה מיא : וא"ר אסי א"ר יוחנן שתי שדות בנכסי הגר ומצר אחד ביניהן החזיק באחת מהן לקנותה קנאה לקנות אותה ואת חברתה אותה קנה חברתה לא קנה : לקנות את חברתה אף אותה לא קנה : בעי רבי זירא החזיק באח' מהן לקנות ואת חברתה ואת המצר מהו מי אטריןן האי מצר דהאי ארעא ודהאי ארעא הוא וקני או דילמא האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי תיקו : בעי ר"א החזיק במצר לקנות את שתיהן מהו מי אמרי' מצר אפסירי' דתרויהו הוא וקני או דילמא האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי תיקו : אמר רב נחמן אמר רבה בר אבון שני בתים זרע לפנים מזה החזיק בחיצון לקנות קנאו : לקנות אותו וארץ הפנימי חיצון קנה פנימי לא קנה : לקנות פנימי אף חיצון לא קנה : החזיק בפנימי לקנותו קנאו : לקנות אותו וארץ החיצון קנה שתיהן לקנות את החיצון אף פנימי לא קנה : ואמר רב נחמן הבונה פלטירים גדולים בנכסי הגר ובא אחד והעמיד להן דלתות קנה : מאי טעמא קמא לבני בעלמא הוא דהפיך אמר רב דימי בר יוסף אמר ר"א המוצא פלטירין בנזיין בנכסי הגר ובא אחר וסד בהן סיוד אחד או כייר בהן כייר

כרור בחור שבגדל לשדה : כוטל כרור מן הגדר ועסה בו נקב ה"ו חזקה : דמכר מיא כסר שוטף רכס ליכנס לשדה לר' הנקב ובח זה וסתמו כרור : דמפיק מיא שכלו מים לשדה מסד השכו שיכלו לחזן : מכרית ארי שמיכל חברו מן הכיזוק וכל ישראל מכווין להכיל ממון חביריהם ולא היו חזקה לא כשעושה בניין ועושה תיקון לשדה : דכמוד לכ מיא שמעבד המים בשדה ומסקבו ומיסכן בהסקאה זו דקיה דומי' דחורט : דפתח לה מיא שפמים נכנסו מן הכר לשדה ע"י כטילה הכרור : החזיק באחת מבין דרפק בה פורתא : חברתה לא קני דמכר מפסיק ודווקא בנכסי הגר אבל במכר אמר פ"ק לקידושין עשר שדות בעשר מדינות אם מכר לו כולם החזיק באחת מבין קנה כולם והיא סנותן לו דמיכולם כדמס' התם : אף חזקה לא קנה דכח לא נתכוין להחזיק בה דחין אדם קונס לא מדעתו : פנימי לא קנה שאין הפנימי משועבד כלל לחיצון דליכני ליה חזקה לידיה : לזבני בעלמא היסך לזבני בעלמא וסדרן זה על זס דכל זמן שלא העמיד דלתות מאי קעביד מעיקרא היו עיילי בה וסקאה נמי עיילי בה : פלטירין בניין דחין לו מכ לחדש כסן : גדולין ל"ג : וסייד כסיד : פיור פיורים מחוקים בקיר : וכנגד הסקת בכותל שכנגד

חוקת פרק ג בנא בתרא

בימי אחד קנאן : וכמדו אמר רב יוסף אמר : ואמר רב
 חסדא וכנגד הפתח : אמר רב עמרם האי מילתא שמיעא לן
 מרב ששת ואנהרינחוי לעיינין ממתניתין : המציע מצעורה
 בנכסי הגר קנה : ואנהרינחוי לעיינין ממתניתא דתניא כיצור
 בחוקה התיר לו מנעלו או שהנעיל לו מנעלו או שהוליא אחריו
 בלוי לבית המרחץ נדרו סבו הלכישו הפשיטו הנעילו הנביחו
 קנאו : א"ר שמעון לא תהא חוקה גדולה מהגבהה שהגבהה
 קונה בכל מקום : טאי קאמר הכי קאמר הגביהו איהו לרבו
 קנ' הגביהו רבו לו לא קנה א"ר שמעון לא תהא חוקה גדולה
 מהגבהה שהגבהה קונה בכל מקום : א"ר ירמיה אמר רב
 יהודה תאי מאן דשרא ליפתא לבי מילחי דגר לא קני : מ"ט
 בעירנא דשרא ליפתא ליכא שבהה : וכי קא שבח סטילא
 שבח : אמר שמואל האי מאן דפשת דיקלא : אדעתא דריקלא
 קני אדעתא דחיותא לא קני : היכי דמי שקל מתרי גיסי
 אדעתא דריקלא מחד גיסא אדעתא דחיותא : אמר שמואל
 האי מאן דובי זוכיא : אדעתא דארעא קני אדעתא דציכוי לא
 קני היכי דמי שקל דברבי וויטרי אדעתא דארעא : שקל
 דברבי ושקל וויטרי אדעתא דציכוי : ואמר שמואל האי מאן

דהקיל

בפתח שסס כראה יותר לכזו לכל במקום אחר לא סגי בחמה :
 המטיב מבעות וסכב סס כיון סכסכה גזפו מן הקרקע וסומסכו
 הקרקע הוי חוקה : כיצור בקוקה בעב' כנעני תכן התיר
 מנעלו לרבו וכן כולן ששימש לרבו הוי חוקה : גרדו כמו
 לקח לו ח"ש לסתגודו : מהו קחמר מי הנכיס למי : הנכיס
 העבד לרבו סביב כרוך לרצונתו ולעולות לחטת : קנאו רבו
 שהיו שנסו : לא תנה דלח סייכא הגבהה כ"ח במט' טלון :
 קוזין בכל מקום וסילו ברשות מוכר מה סחין כן במשיכה :
 דשרח ליפתא גסדה ורע לפת שזרק ורע לבי מילחי בבקשי'
 שגסדה הגר ולא בוסה בעפר ולא עשה כלום כי אם זריקת
 הלפת : ממילא קח שבח בלא מעשה טלו : דקסח דיקלא
 שנטל מן העכמי : אדעתא דדיקלא קרי סיגדל יותר כמו
 זומה גממי : אדעתא דחיות לסיחילין לכחמות ולא קח מכוון
 לכחית דקל אע"ג דממילא מהכו לדקל לא קסח : דתרתו בעי
 בחוקה שיגסס תיקון בקרקע בידים וגם סיכוין לסחיוק באותו
 תיקון : דזכיה זכי מוכד בקרקע מקסמים ותשכיס רעים :
 אדעתא דארעא סקסח כוח לחרוש : אדעתא דציכוי ללחט
 לסרוף עכיס : דתקול תיקלא מסיר מכסולו ותלו קרקע :
 אדעתא דארעא סקסח כוח לחרוש : אדעתא דכי דרי גורן
 לדוש סס תכואס : לא קני דפופו לסתור הגורן ולזרוע סס

וחין

חוקת פרק ג כנא בתרא דמא

דתקיל תיקלא : ארעתא דארעא קני ארעתא דבי דרי לא קני
 דיכי דמי מוליא במולוי' ונצא כנצא ארעתא דבי דרי : שקול
 מוליא ושדא כנצא ארעתא דארעא : ואמר שמואל האי מאן
 דפתח מיא לארעיה ארעתא דארעא קני ארעתא דכוורי לא
 קני היכי דמי אי דעבר תרי כבי חר דמפיק וחר דמעיל
 ארעתא דכוורי : פתח חר כנא ארעתא דארעא : ההיא
 איתתא דאכלה דיקלא בתפשיהא תליסוי שנין אתא ההוא גבר'
 קא רפי' תותיה פורתא אתא לקמיה דלוי ואמרי לה קמיה דמר
 עוקבא אוקמה בידידה אתיא קא צוחה קמיה אמר ליה מאי
 אעביד לייך דלא אחזיקת בדמחוקי אינשי : אמר רב הער
 צורה כנכסי חגר קנה : דרב לא קנייה לגינתא דבי רב אלא
 בצורתא : איתמר שדה המסויימת במצריה אמר רב הונא אמר
 רב כיון שהכיש בה מבוש אחר קנה את כולה ושמואל אמר
 לא קנה אלא מקום מכושו בלבד והילכתא בהא כרב דהא רב
 נחמן סבירא לה הכין ועבר בה עובדא: אינה מסויימת במצריה
 עד כמה אמר רב פפא בר אויל תיאר א דתורי והדר : אמר רב
 יהודה אמר שמואל נכסי הגוי הרי הן כמדבר המחזיק בהן
 זכה

ואין זה תיקון כיון שקומו לסתור דעיקר חרע' לחרישה קיימ'
 חבל גורן קבוע לעולם כראש דאין לך חוקה גדולכמוז :
 מוליא במוליא שברחיב התל במחומי וקספיל חומי ונתן
 ונכחו סביבותיו לכלדיון שלא יסא כ"כ זקוף : וכן נכח כנכח
 שסחיב את הגומא וקספיל שפתיו ונדרר לחתמעו'
 ונעשית הגומא חלק וחולקין הגומות והתולים כל ח' לכל
 ואלעתא דבי דרי רחוי כנא לחבוט חיטין ולא לחרושה :
 בתפשיהא כדאמר לעיל האי מוקן לפשה דדיקלא : הסר כורה
 חיה חו עוף כנכסי סגר ככותל הבית ולא דמי לכיור דלעיל
 דלחו סיינו כורת ברי' לא כוורים בעילת מעשה ניכס פרחוס
 חבל כורת חיה ועוף חסיו וסני' צמד ולא צעי חמה כנגד
 הפתח : לנכס דבי רב ניכס הסמוכה לבית המדרש והיקה של
 גר וחת הגר וקנחיה בצורת סגר רב להחזיק בה : המסויימת
 במכרים שיש לה מכר גד' רוחותיה : כיון שניכס בה שחמר
 במרא : מכוס אחד הכחש אחת בקרקע דהיינו רסק בה
 פורתא ובקרקע העומד לחרישה דנכית לא כיו חוקה : חלא
 מקום מכוסו כלדד ודווקא כנכסי סגר חבל במכר מודה כי'
 שדות עי' מדינות וכחן דמי' כולן כיון שהחזיק בהן מהן קנס
 כולן : ועד כמה צריך להחזיק ולחפור איבא דרב שיקסכו' :
 קד חייל תיאר דתור' כמר צקר אחד שורה אחת נקנס בגבול
 ונחורתו ועסה עוד שורה אחרת דהיינו ב' שורות לכל
 חורך

חוקת פרק ג כבא בתרא

זכה מ"ט גוי מכי מטו זוזי לידיה הוא דמיסתליק ליה וישראל
לא קני עד דמטי שטרא לידיה הילכך הווי ליה כנכסי מדבר
וכל המחזיק בהן זכה : והני טילי באתרא דלית ביה הורסנא
דמלכא אבל באתרא דאית ביה הורסנא דמלכא ואמר לא
ליכול ארעא לא באיגרתא לא קני דאמר שמואל דינא דמלכות
דינא שלח רב הונא בר אבין ישראל שלקח שדה מן הגוי ובא
אתי והחזיק לה אין מוציאין אותה מידו וכן היה רבי אבין
ור"א וכל רבותינו שוין בדבר : אמר רבא הני תלת מילי
אישתעי לי עוקבן בר נחמיה ריש גלותא משטיה דשמיא דינא
דמלכות דינא : ואריסאין דפרסאי ארבעין שנין : הני
זיהרורי דובני ארעא לטסקא זבינייהו זביני וח"מ לטסקא
אבל לכרגא לא כרגא מ"ט כרגא אקרקה גברי מנח : אמר רב

אשי

אורך השדה או לרחבה וכאילו חרש כולו דמי וקנה כולו :
ככסי הגוי שמכר לישראל וקיבל הדמים ועדיין לא החזיק בו
ישראל הלוקח הרי הן הפקר כמדבר כדמפרס דכל המחזיק
בהן קודם זכה בהן וי"מ דמענות מיהא יחזיר ללוקח כדחשון
ואין כראש כלל מדקאמר ברי הן כמדבר מיהו אם יוכל לוקח
רחשון לרון עם הגוי להוציא מעותיו ישעב ואם לאו יפסיד
מיהו כראש דסני מוקרי רשע דלא גרע מעני המסך כחרר :
מכי מטו זוזי לידו איסתליק כי כל קניינו של גוי בכסף כדאמ'
בפ' קדקידושין וישראל לא קנה אפי' מישראל חברו חלא עד
דנטח שטרא לידו כ"ס מגוי הילכך ישראל אחר הקודם ומחזיק
בהפקר קנה : דלית ביה ברמנא דמלכא חוק קבוצ מאת המלך
לא ליכול ארעא לא באיגרת' טסוס אדם לא יחזיק בקרקע
חלא בשטר : לא קנה המחזיק דאין לו שטר מן הגוי חלא
לוקח קמא יקנה כי מטא שטריה לידיה : ארבעין שבין חוקת
פרסויס היא ארבעין שנה ע"י דינא דמלכות' ואע"ג דאמר
ישראל הבא מן הגוי הרי הוא כגוי ואין לו חוקה אלא כ' יש לגוי
שטר שקראו מן ישראל רחשון בארץ פרס קס החזיק מ' שנה
אין כריך שטר אי כמי בא לומר אעפ"י דבעלמא הוי חוקה בני
טסוס בפרס לא הוי חוקה חלא עד מ' טסוס : הכי זיחרי
עשירים סקומין שדות עניינים מן עבדו המלך עבור מם שלכן :
מכרן קיים ואם יתעשרו הבעלים העניים לא יוכלו לערער
עליהן כלל : לטסקא שמכרה עבור מם הקרקע שלא נתנו
הבעלים אבל לכרגא חס מכרן עבור כסף גולגולת שלא קרנו
אין זה מכר דאין זה דינא דמלכותא לגבות קרקע בשביל מוס
הראש כ"א בשביל מם הקרקע : אקרקה דגברא יצא
ראש אדם שיתפסכו עד שיתן או יברח מן העיר :

פרדכת

חוקת פרק ג בנא בתרא רמב

אשי פרדכת מסייע מתא והני מילי דאצלוה אינהו : אמר
 אצלוה אנדיסקי סייעת' דשמיא היא : אמר רבי אסי אמר
 רבי יוחנן המצר והחצב מפסיקין בנכסי הגר : אין שם לא
 מצר ולא הצב קאי פירש ר' מרינוס משמו כל שנקראה על
 שמו : היכי דמי אמר רב פפא כגון דקרו לר' בי נרנות'
 דפלגיא : יתיב רב אחא בר רב עילא קמיה דר' אסי ויתיב
 וקאמר משמיה דרבי יוסי בר חנינא הצובא מפסקת בנכסי
 הגר מאי הצובא אמר רב יהודה אמר רב שבו תיחם יהושע
 לישראל את הארץ : אבל לפאה ולטומאה לא פאה דתנן אילו
 מפסיקין לפאה הנחל והשלולית ודרך היחיד : ודרך הרבים
 שכייל הרבים ושכייל היחיד הקבוע בימורת החמ' ובימורת
 הגשמים : טומאה דתנן הנכנס לבקעה בימות הגשמים וטומא'
 בשדה פלוני' ואמר הלכתי בטקום הלז ואיני יודע אם נכנסתי
 לאותו השדה אם לא נכנסתי רבי אלעזר מטהר וחכמים
 מטמאין שהיח ר"א אומר ספק ביארה טהור ספק מגע טומאה
 טמא

פרדכת אדם בטל ממלאכה ומדרך ארץ ומתלמוד ואינו עוסק
 כלל ביטובו של עולם ואינו עושה שום ריוח בעיר חמ"ה
 מסייע ליתן בעול עם הקהל : וה"מ דמסייע כגון דהכלוב
 אינהו סעדי המלך תבעו מס לבדו והם היכולוהו וביקילו
 ומשחו על ידי טענות' שאמרו חזן לו ממון כי מה שפיתתו
 מזה הכבידו על השאר כי המלך קוצב לעולם לפי אומד דעתו
 כמה ועלה המס כמה שפוח מזה מטול על השאר : אבל
 אנדיסקי ממוכיה של המלך גובי המס אם הם שכחו את זה או
 לא רבו לשחול לו בשביל ססודרים שאין לו ממון אף על פי
 שמכבירין על השא' כפי מה שיהיה ליתן פטור דסייעתא
 דסמיים היא שמחלו לו : המכר ובחכב כו' סני טדות של גר
 ומכר או חכב ביביהן והחזיק בחמת מהן לא חכה הסניו דמכ'
 או חכב הכטו' ביביהן מפסיקין : חכב הוא חילין או עשב
 דמסר' שבו תיחם יכושע את ארץ ישראל לפי שיערד ויונק
 רבגדו ואינו יונק לכאן ולכאן : חילו מפסיקין לפיאה שחייב
 להניח פיה בכל אחת : הנחל קרקע קשה מלא חבני וזרורו'
 שאינו ראוי לזריעה : שלולית קבוצות מי גשמים (דרך היחיד
 רוח ד' חמות דרך הרבים רחבי' חמות : שביל הרבים
 מקום הילוך ברגלים אבל דרך הרבים מקום הילוך עגלות
 וסוסים והתם מנריך כולהו : בימות הגשמי' היו צקע' רשות
 ביחוד לטומא' שאין בני אדם מהלכין בה שלא לקלקל הזריעה
 שלכתי למקום הלז לכקעה זו : וחכמים מטמאים דסוף סוף
 חדא ספיקא הוא בין סדה' בין הרבה טדות טמא כההיל

חוקת פרק ג כבא בתרא

ששא : גרסינן בפרק שור שנגזרת את הפרה אמר רבא משכוננו
 של ישראל ביד הגר ובא ישראל אחרי החזיק בו מוציאין
 אותו מידו מאי מעמא כיון דמית ליה גר מקע ליה שיעבודיה
 משכוננו של גר ביד ישראל ובא ישראל אחרי החזיק בו : זה
 קנה כנגד מעותיו וזה קנה את השאר : ואקשינן ואמאי תקנה
 לו הצרו מדריכי יוסי בר חנינא דאמח חצרו של ארם קונה לו
 שלא מדעתו ואסיקנא והילכתא דליתיה למשכון בחצרו :
 אבל איתיה למשכון בחצרו קניה ליה חצרו ולית ליה למחזיק
 ולא מידי : מתני' שנים מעידין אותו שאכלה שלש שנים
 ונמצאו זוטמין משלטין לו את הכל : שנים בראשונה שנים
 בשנייה ושנים בשלישית משלשין ביניהם שלשה אחים ואחד
 מצטרף עמהן הרי אלו שלש עריות והן עדות אחת : גמ'
 מתני' דלא כרבי עקיבא דאיי רבי עקיבא הא אמר רבי ולא
 חצי רבר וכו' : הא שמעתא קמקשו ברי רביותא הכי מאי
 שנא גבי שני חוקה דהיא מתקיימת בשלשה כתי עדים ומאי
 שנא גבי שתי שערות שאין מתקיימת בשתי כתי עדים : אם
 שתי כתי עדים לגבי שתי שערות חצי רבר למה לא יהו שלש
 בתות לגבי שני חוקה חצי רבר והא לא קיימא חוקה עד
 דאיכא כולהו : ולא אישכחו לה פירוקא : והדין הוא פירוק'
 לא דמיא חוקה לשתי שערות דערית כל שחא ושחא משני
 חוקה רבר מעליא הוא דהא מחייב לאהרורי פירי דתרתו שני
 אפומייחו כר לא אתיא כר שלישיית וכר אתיא בת שלישיית
 ומסחרגא דאכלה שורה שלישיית הרי מעלו לית תלת שנין
 וקיימא ליה חוקה : ואי לאו דינא דחוקה הוה מחייב לאהרורי

פירי

שמה לא האסיל : ספק ביאה טסור לספק ספיקא הוה שמה
 לא נכנס בלות' סדה ואפו' נכנס לא בלא עד מקום הקבר :
 ספק מנע סיכא דליכא לא חד ספיקא : פקע ליה סיפכודי'
 ושמיאלא בחוקה מרח קמא חיתים : מתני' משלשין בניהם
 כל בת יתן שלשים כי שלם כיתות לשלם שנים : שלם אחין
 לכל סנה אח אחד ואח' עם האח שאיתו אחד מעיד עם כולן :
 הרי כחן שלשה עדיו דמאי דמססוד התי לא מססוד התי ולכך
 גדותן כשר דחין שני חרובים בעדות אחד : וכן עדות אחת
 לענין בזמה שאם הוזמ' משלשין בניהם ואי זומזומין עד שיוזמן
 כולן : גמ' מתני' למכסיר ג כיתות לשלשה שנים דלא כר'
 עקיבא דרבי עקיבא לא מהני עדותן האסיל ואינו מעיד כל
 אחד בחוקה שלימה ג' שנים כי אם על שלים חוקה והיינו חבי
 דבר שחא' ע"פ שנים עדים יקום דבר מסמע דבר שלם ולא
 חזוי דבר : לגבי שערות של גדולות ששנים מעידים שרחו לש

ספר

הזקת פרק ג בבא בתרא רמז

פירי דתלת שנין אלא כיון דמעלו ליה תלת שנין קיימא ליה
 הזקה וקיימא ארעא בידיה ודידיה הוה קא אכיל : והיינו
 טעמא דמצטרפי לענין הזקה דמיגו דהויא עדות לענין פירי
 הוה עדות לענין הזקה דהא כהא תליא : אבל שתי שעורות
 ליכא למימר בהו הכי כיון דלא מסהדי לא בחדא חדא שערה
 אחד אומר אחת בנכה ואחד אומר אחת בכריסרה ואנן בעינן
 שתי שעורות במקום אחד לא הויא עדותן עדות : דחדא שער
 חצי דבר הוא ולא מהניא מידי דלא עכונינן בה עובדא וכמאן
 דליתיה דמיא והויא ליה כשלש שנים שאינן רציפות הילכך
 לא מצטרפי והרי איתכרר לך הדבר דשניאין שני הזקה משתי
 שעורות ואיפריק קשיין כהוגן : אמר רב יהודה אמר שמואל
 א' אומר אכלה חטין ואחד אומר אכלה שעורים הרי זו חזקה :
 מתקיף לה רבי נחמן בר יצחק אלא מעתה אחר אומר אכלה
 שנה ראשונה שלישית וחמישית ואח' אומר שנה שניה רביעי'
 וששית ה"ג דהויא חזקה : אמר ליה הכי השתא מי דמי התם
 בשתא דמסהיר האי לא מסהיר האי הבא תרווייהו בשתא
 קא מסהיר אלא מאי איכא בין חטי לשערי בין חטי לשערי
 לאו אדעתא דאינשי : שלשה אחין ואחד מצטרף עמהן :
 הוה שטרא דהוו חתימי עלי' תרי שכיב חד מינייהו אתא
 אחוהי דהאי דקאים וא' מן השוק לאסחודי על חתימת ידיה
 דאירך : סבר רבינא למימר היינו מתני' ג' אחין ואחד
 מצטרף

שער אח' בנכה וסכים אחרים מועדים שראו לה שער אחד
 בכריסה דבהא חמי' רבנן דר' עקיבא מודים דאין מצטרפין :
 אחד אומר אכלה חטין ואחד אומר אכלה שעורין דהיינו שש
 סכים בדילוג כד' ס' ד וכן מכה עובדי חרמא שסכה אחת זורעי'
 חטין סני' שעורין וכן לעולם : לא מעתה אחד אומר ראשון'
 כו דהיינו מוסס כר' יהודה סכו נמו דתיבוי חזקה הו' איך שוס
 ח' מהן גיעיד שחללה ג' סכים רכוסין : הכא תרווייהו נחד
 שתא קא מסהדי דאירוי סזי חז' חללה ג' סכים רכוסין חטין
 וזה מעיד על אותן ג' סני' שחללה שעורים ויש כאן עדות גמור
 לסכים סכים : ואי מוסס סזי חומר חטין וזה חומר שעורים
 בין קמת חטין לקמת שעורים טעו איכסי : הכוא שטרא
 וסוכרד המלוה לקיימו : ושכיב חד מיכיהו ואלו לא מת הו'
 כל' ח' מעיד על חתימת ידו לכדו כחכמים בסרק סני דכתובות
 דעל מכה מצטרף הם מועדין כלו' עדים החתומים הוו כאילו
 מועדין שרחו המלוה ויכחא שמת ח' מכן אמר בקס דכריד'
 סכים מן הסוק לכעיד על חתימתו וזהו מעיד על חתימת
 פשע לכדו ולא יצטרף עם אחר לכעיד על חתימת המת מוסס

חוקת פרק ג בנא בתרא

נצטרף עמהן א"ל רב אשי מי דמי התם לא קא נפיק נפיי
 ריבעא דממונא אפומא דאחי: הכא נפיק נכיי ריבעא דממונא
 אפומא דאחי: והילכתא כרב אשי: מתני' אלו דברים
 שאין להן חוקה ואלו דברים שיש להן חוקה: היה מעמיד
 בהמתו בחצר ומעמיד תנור וכירים וריחים ומגדל תרנגולין
 ונותן זבלו בחצר אינה חוקה: אבל עשה מהיצה לבהמתו
 גבוה עשרה טפחים וכן לתנור וכן לכירי' וכן לריחים הכניס
 תרנגולין לתוך הבית עשה מקום לזבלו עמוק שלשה או גבוה
 שלשה הרי זו חוקה: גמ' מאי שנא רישא ומאי שנא
 סיפא: אמר עולא כל שאלו בנכסי הגר קננה בנכסי חבירו
 קנה: וכל שאלו בנכסי הגר לא קנה בנכסי חבירו לא קנה:
 מתקיף לה רב ששת והא ניר דבנכסי הגר קנה ובנכסי חבירו
 לא קנה והרי אכילת פירות דבנכסי חבירו קנה ובנכסי הגר
 לא

דכשמעיד על חתימת עמו נפקא פלגא דמוונא על פיו דאין
 כריך אחר להעיד עמו וכו' הדר מפיך על חתימת המת נכסי
 ריבעא דממונא אפומא נמאך דכולי ממונא נכיי ריבעא נפיק
 אפומיך ואכן על פי שנים עדים יקום דבר בעינין חזיו על פי
 זה וחזיו על פי זה: הויכונמתני דג' אחיון וא' מנכטרף עמהם
 כיון דאמאי דמסהיד באיליא מסהיד האי: התם נמתני' לא
 נפיק נכיי ריבעא דממונא אפומא דאחי לא החזי אבל הכא נכיי
 נפיק נכיי ריבעא דממונא נכיי ריבעא אפומא דאחי דתרי אחיון
 חסובין כחד ונפיק כולי ממונא נכיי ריבעא אפומא דחד:
 מתני' שיש לכן חוקה אם החזיק בענין זה ג' שנים הוי
 חוקה וכל בני חוקות עד סוף פירקין בחוקת ג' שנים איורי:
 הים מעמי' בהמי' כו' כל סגך דברים המטלטלין הם ולא תשמיש
 קבוע ולא חשו למחו' לכך לא הוי חוקה תנור וכירים מטלטלין
 וכן ריחוי' ברחי' דדה: ועושה מקום לזבלו או עשה מקום:
 ברו הוא חוקה לכל סגך הן מילי דקביעות ואיבעו לוי' למחוי':
 גמ' מ' ש' רישא דלא הוי חוקה: וא"ס סיפא הא ודאי
 בשעמדות בהיות ברשותו הפדו איכסי ואיבעו לוי' למחוי':
 אמר עולא כל חוקה רעועה שאם בא לעשותה בנכסי הגר
 לתבות מיד הו' המוכר קרקע לחבירו ואמר לוי' לך חזק וקמי'
 דהחזיק בחוקה רעועה דלא קמי' כגון העמדות בהמות וכס' ג'
 דלא עשה שום תיקון בקרקע סיבא כעין בעל סרן וגדר:
 בנכסי חבירו כלו' לענין חוקת ג' שנים כמו שהמקוץ אומר
 לקחתיו והמערער טוען לא מכרתיו לא הוי חוקה ולא מהימון:
 וברי' אכילות פירות כו' ובנכסי הגר לא קנה כיון שלא תיקון
 בגוף הקרקע מידו כדאמר לעיל החי מאן דפסח דיקלח
 ארעת

חוקת פרק ג בנא בתרא רמד

לא קנה : אמר רב נחמן אמר רבה בר אבון הכא בחצר השותפין עסקינן דאהעמדה כדי לא קפרי אמהיצה קפרי : ואהעמדה כדי לא קפרי והא אנן חנן השותפין שנדרו הנארה זה מזה אסורין ליכנס בחצר : אלא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבון הכא ברחבה שאחורי הבתים עסקי אהעמדה כדי לא קפרי אמהיצה קפרי : א"ר יצחק משום רבי כנאה ככל השותפין מעכבין זה על זה : חוץ מן הכבוסה לפי שאין דרכן של בנות ישראל להתבוית על גבי הנחר : ועוצם עיניו מראות ברע א"ר חייא בר אבא זרע שאינו מסתכל בגשמים בשערה שעומדות על הכבוס : היכי רמי אי דאיכא דירכא אחרינא דשע הוא ואי דליכא דירכא אחרינא אנוס הוא : לעולם דליכא דירכא אחרינא ואפילו הכי איבעי ליה מצער נפשיה ואזיל : בעא מיניה רבי יוחנן מרבי בנאה חלוק של תלמידי חכמים כיצד כל שאין בשרו נראה מתחתיו : טלית של תלמידי חכמים כיצד כל שאין חלוקו נראה מתחתיה טפח : מטה של תלמידי חכמים כיצד כל שאין תחתיה לא סנדלים בימות החמה ומנעלים בימות הגשמים ושל עם הארץ דומה לאוצר כלום : שולחן עם הארץ דומה למדורה וקרירות מקיפות

אדעת' דחיותא לא קנה : בחצר השותפין טבא' מן השותפין העמיד טה בכמותיו ג' טנים : לא חסדי שותפין זה על זה ולכך אין לו חוקה כמה שנותף חבירו טתק : אסורין ליכנס בחצר טים לה בסיתפות ואם איתא דלא חסדי חמאי אסורין ובה השחיר חסרו לכל בני החצר לעמוד בו ולגבו עמידה אין לו חלק בו : ברחבה חסר שאחורי הבתים דאזינו מהפיד כ"כ אבל בחצר שלמני הבתים כריך טיהא כנוי לכניסה ויטיאה ולכך אפילו אהעמדה כדי קפרי : בכל שותפין כו בכל תשמוסן הקבועין בחצר כנון העמדת בתיים ותכור זכירין הממעטו חוץ החצר יוכל כל אחד לעכב על חבירו שלא לעשותו חוץ מן הכביסה כדומס טעמא : רשע כו' ואמאי משתבח ביה קרמ ביוסם קטיטא דכריך לרחוק ולא לתרע דרשע סן' חבי עוצם : כל שאין בשרו נראה טיהא חרוך עד סיסת רגליו כל שאין חלוקו כראית וכ"ס הם שוא חרוך כמוסו דכניע טסי סנדלו' בימות החמה סדרך להכניעם עד ימות הגשמים : ואנעלוס בימות הגשמים כדי להכניע עד ימות החמה : לאוצר כלום כלו כפיסה בלוסה מקורנת כן מטת עם הארץ וניח כל דבר תחת מיטות אוכלי וכלים ואומר בפסחים אוכלין תחת המטה אפילו מחוסין בכלי ברזל רוח רתס שורה עליהם : דומה למדורה סמוקפת קדרות וכלא באמצע אף כאן כלתס

חוקת פרק ג כבא בתרא

חוקיות זו את זו : מתני' המרזב אין לו חוקה ויש למקומו
 חוקה המזהילה יש לה חוקה : סולם המצרי אין לו חוקה
 ולצורי יש לו חוקה : חלון המצריית אין לו חוקה ולצורי יש
 לו חוקה אי זו היא חלון המצריית כל שראשו של אדם אין
 יכול ליכנס בתוכה : רבי יהודה אימר אם יש לה מלבן אע"פ
 שאין ראשו של אדם יכול ליכנס בתוכה הרי זו חוקה : ויש
 עד טפה יש לו חוקה ויכול למחות פחות מטפה אין לו חוקה
 ואינו יכול למחות : גם' מאי המרזב אין לו חוקה ויש
 למקומו חוקה : אמר רב יהודה אמר שמואל המרזב אין לו
 חוקה מרוח אחת : ויש למקומו חוקה משתי רוחות ר' חנינא
 אמר המרזב אין לו חוקה שאם היה ארוך מקצרו ויש למקומו
 חוקה שאם בא לעוקרו אינו עוקרו ר' אבא בר ירמיה אמר
 המרזב אין לו חוקה שאם רוצה לכנות תחתיו בונדה : ויש
 למקומו חוקה שאם בא לעוקרו אינו עוקרו : אמר רב יהודה
 אמר שמואל צנור המקלח מים לחצר הכירו ובא בעל חגב
 לסותמו

באמ' וסקטרו' סביב אבל של ת"ח סודר ומסודין מן השולחן
 דבר טהור בו סודר : מקמי' המרזב הוא אינו קטן
 ורגילין לתמו בסוף כיכור גדול הסוכך על כפי הגג ורגילין
 להסוכו לכל כד שירשו ומרחיק הקולוח מן הכותל ולכך חזק
 לו חוקה דלא היו דבר קבוע ולא קפיד : ויש למקומו חוקה
 בגמ' מס' : המזחילה הוא ככור גדול המחזיק כל אורך הגג
 והוא מולתא דקביעות ולכך יש לו חוקה : סולם המצרי קטן
 הוא ולכך אין לו חוקה דלא היו מולתא דקביעות ולא חס
 למחות לכך חס נתן מולמו בחצר חבירו לעלות לגגו ולהסוכו
 אינו חוקה : חלון מפרש בגמ' : היוזמי שיש לו כותל סמוך
 לחצר חבירו וכו' אין זין טפה וכותלו לחצר חבירו הוי חוקה
 ואין בעל החצר יכול לכנות שוב בבין להתור היוז : ויכול
 למחות כסבא בעל הכותל להסוכא היוז בעל החצר יכול למחו'
 כי שלח להבטיחו : פחות מטפח לא היו מולתא דקביעות לכך
 לא היו חוקה : ואין יכול למחות מפרש בגמ' מי שאינו
 יכול למחות צמי : גם' מרוח אחת חס המרזב מונח ג'
 סבי' חזן לו חוקה לענין זה שבעל החצר יכול לכופו שיעקרהו
 מבאן ויתקפו לכך הסני לכפון המזחילה כי בעל הגג אינו
 מבטיח ביה ולא הוי קביעות להיותו מונח לעולם לכך זה :
 ויש למקומו חוקה משתי רוחות או כפסון או בדרוס : שאם
 בא לעוקרו אינו עוקרו חס' מכד זה לכך חקר : שאם בא
 לכנות תחתיו בונה ולא מני בעל המרזב כומר כי סוכו
 דלחוקתו במרזב החוקתי במה שתחתיו ותלמודה פריך מוחיל'

חוקת פרק ג בנא בתרא רמה

לסיחמו בעל החצר מעכב עליו דא"ל מי היכי דלדירך קנת
 לך חצר דירי למישרא בה מייך לירידי נמי קנה לי מוצא
 דאיגריך : סולם המצרי אין לו חוקה : היכי דמי סולם מצרי
 אמר דבי ר' ינאי כל שאין לו ארבע חזוקים : הלון המצרי
 אין לה חוקה ולצורית יש לה חוקה : א"ר זירא למטה מד'
 אמות יש לה חוקה ויכול למחות : למעלה מד' אמות אין לה
 חוקה ואינו יכול למחות ודכי אלעא אמר אפילו למעלה מד'
 אמות אין לו חוקה : ויכול למחות בו שלא יפתח שם הלון :
 פ"ט דאמר ליה זימנין דמיתית שרשיפך וקיימת וקא דוית ביה
 ההוא דאתא לקמיה דרב אפי שריריה לקמיה דר' אבא בר
 ממל אמר ליה דייניה בר' אלעא : וכן הילכתא : אמר
 שמואל לאורא אפילו כל שהוא הוי חוקה : הווי ער טפה יש
 לו חוקה : אמר רב אפי א"ר מני החזיק בטפה החזיק
 בארבעה מאי קאמר אמר אביי הכי קאמר החזיק בטפה במשך
 ארבע החזיק ברות' ארבע : כגון שהוציא לחצר חבירו ויש
 שיש בו רוחב טפה ומשיך באויר בארבעה טפחים ולא מיתח

בו

כמי למה לא יבנה בעל החצר תחתיה הכל אינו מוית כלום
 לעזוביה ובעל החצר לא שיעבד החצר למזחילתו לדבר שאינו
 מוית למזחילתו ומשכו דאורי במזחילתו של אבנים דמיש שמת
 תפול מקול המקבת ופגרון כשזוכין תחתיה אבל גבי מרזב
 לא חייש כ"כ א"כ משום דסתם מרזב היא של עץ : לירידי
 כמו קני לו מוח דאגרך להסקות בהם דסמתי ולשחר כרמי
 ומתחילה ע"מ כן מתרסתי לך ונתרסת לי : למטה מד' אמות
 מקרקע הנות קמני מתני דהלון כורי יש לו חוקה כיון דאי
 קרתי טבוח גדול ונמוך ויכולין להסתכל קמני לחצר יש לו
 חוקה שלא מנחו לעשות א' ברשות וכשבה לפתוח חלון למטה
 מארבע אמות שכיני יכול למחות בידו ולעכבו שלא יפתח :
 למעלה מד' אמות אין לו חוקה ואין שכיני מחסיד ויכול לבנו
 פגרו ואין יכול זה לומר החזקתי ועליך להרחיק כדיתפ'
 בחלונות מלמעלה ומלמטה בו ואין שכיני יכול למחות בו
 שלא יפתח למעלה מד' ודווחא חלון כורי אבל חלון מרזב
 צין למעלה מד' צין למטה אין לו חוקה ואין יכול למחות :
 שרשיפך ספסל : וקא דוית בני קסתכל : הכוז דאתח בו
 דכל לעשות חלון כורי למעלה מד' אמות וחבירו הוי מוחס
 בו : ולאורה חלון העשוי לאורה חמי' כל שהו הוי חוקה
 דלאורה הוי מולתא דקבועות דכל הימים כריך לאורה וכי
 קמני מתני דאין לו חוקה בחלון שאינו עשוי לאורה חלל
 שמור גנות ושרדסים : מאי קאמר דלא מסתבר שאם נתרכס

חוקת פרק ג כנא בתרא

בו חבירו הרי יש גם בצדדין רוחב ארבעה טפהים ולמטה מן
 הזיו ארבעה : ונמצא שיש לו ארבעה על ארבעה במשך
 ארבעה : ולפיכך כשרוצה בעל החצר לבנות תחת הזיו צריך
 להניח אויר תחת הזיו כשיעור הזה : פחות מטפה אין לו חוק'
 ויכול למחות : אמר רב הונא לא שנו לא בעל הגג לבעל החצ'
 אבל בעל החצר לבעל הגג יכול למחות בו שלא יתלה בו כלום
 שלא יציץ ויראה מה שבחצר חבירו בשעה שהוא תולה : ורב
 יהודה אמר אפילו בעל החצר בבעל הגג אינו יכול למחות
 דאמר ליה כי תלינא מהדרנא אפאי ותלינא : ורב הונא סבר
 זמנין דבעית : והילכתא כוותיה : מתני' לא יפתח ארבע
 הלונותיו לחצר השותפין : לקח בית בחצר אחרת לא יפתחו
 לחצר השותפין : בנה עלייה על גבי ביתו לא יפתחנה לחצר
 השותפין : אלא אם רצה בונה חדר לפניו מביתו ובונה
 עליה על גבי ביתו ופותחה לתוך ביתו : גמ' מאי איריא
 לחצר השותפין אפילו לחצר חבירו נמי לא : לא מיבעיא

קאמר

לו בטוח לא נתרצה לו בעל החצר בד' : הרי יש לו גם בצדדין
 כו' כיון שהניח לו אורך מקום חשיב גם נתרצה לו ברוחב דאין
 מקום חשיב פחות מד' על ד' וה' א"ס החזיק ברוחב טפח
 במשך עשרה לא החזיק כי א"ס ברוחב ד' אבל א"ס החזיק בטפח
 במשך ג' לא החזיק ברוחב שלש כי א"ס כמו שהחזיק ולא יותר :
 לא שנו דלא יכול למחות אלא בעל הגג דהוא בעל הזיו בעל
 החצר שאין יכול למחות אלא יסתמש בזיו שלו דהא יכול
 חותכו בעל החצר כשירצה וגם אין לבעל הגג חזק ראיה
 מבעל החצר : אבל בעל החצר יכול למחות בבעל הגג שלא
 יוכיח וזו אמילן פחות לכתחלה א"כ לא יסתמש בזיו שהיכיל
 כבר : מהדרנא אפאי מסתכלנא בחצרך הדין נתפס כגנב
 ולכך ליכח חזק רחיים : זימנין דבעית ליפול מן הגג כ"ש
 כשתמונד על שפת הגג ואפי' אי לא בעית תאמר בעיתנא
 ולכך לא מהדרנא אפאי ולא תהא נתפס כגנב ואיכא היות
 רחיים : מתני' לחצר השותפין לחצר שיש לו סותפו כו'
 וב"ש לחצר חבירו כדמסיק בגמ' משום חזק רחיים : לקח
 בית בחצר אחרת הסמוך לחצר זה : לא יפתחנה אפילו לחצר
 שיש לו סותפות בו מפני שמרצה עליהן דריסת הרגל מדיוורי
 אותו בית : בונה חדר לפניו מביתו מוסיף כלום אלא
 חולק ביתו לשניים דבלאו הכי יכול למחות ביתו דיוורי א"ס
 ירצה : גמ' מאי איריא לחצר השותפין דמסתמך בסניל
 שכן רבים דחיישינן לחזק רחיים : אפי' ליחיד אין להזיק
 ברחיים : דאמר ליה לבעל החלונות עד האידינא כסביה

בבב

חוקת פרק ג בנא בתרא רמו

קאמר : לא מיבעיא לחצר חבירו דלא : אלא אפילו לחצר
השותפין דאמר ליה סוף סוף לא קבעירי לאיצטנועי מינאי
בחצר : קמ"ל דאמר ליה עד האידגא בחצר בעינ' לאיצטנועי
מינך בבית לא בעינא לאיצטנועי מינך השתא אפילו בכירת
נמי בעינא לאיצטנועי מינך : ת"ר מעשה באדם אחד שפתח
חלונותיו לחצר השותפין : בא לפני ר' היוא א"ל יגעת בני ופתחת
החוקת בני החוקת : בא לפני ר' היוא א"ל יגעת בני ופתחת
לך יגע וסתום : והילכתא כוותיה : אמר רב נחמן ולסתום
לא לתר הוי חוקת : לפי שאין אדם עשוי שסותמין אורו בפניו
ושותק : לקח בית בחצר אחרת מ"ט מפני שמרבה עליהן את
הדרך : א"ה סיפא נמי דקתני אלא אם רצה כונה עלייה על
גבי ביתו ופותח לתיך ביתו והלא מרב' עליהן ארז הדרך :
אמר רב הונא מאי חרר שהילק חררו לשני' מאי עלייה
אפתא : מתני' לא יפתח אדם לחצר השותפין פתח כנגד פתח
וחלון כנגד חלון : היה קטן לא יעשנו גדול א' לא יעשנו שנים :
אבל פותח הוא לר"ה פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון : היה
קטן עושה אותו גדול אחד עושה אותו שנים : גמ' מנא הני
מילי א"ר יוחנן דאמר קרא וישא כלעם ארז עיניו וירא ארז
ישראל שוכן לשבטיו מה ראה ראה שאין פתחיהן מכוונין זה
כנגד זה אמר ראוויין הללו שתשרה עליהן שכניה מיד ותהי
עליו

בחצר בעינא לאיצטנועי מינך השתא חמי' כשאתה צנית בעינ'
לאיצטנועי מינך שלח תרחני דרך חלונותיך : שפתח חלונותי
זכיה טועין שברשות בני בחצר פתח : החוקת בני דסבירא
ליה דלחלקה הוי חוקת כיון דבפניו פתח ולא מוחב דקסבר
כל בפניו לחלקה הוי חוקת : לך יגע וסתום דלח' הוי חוקת
אלא אם כן החזיק שלש שנים : ולסתום אם החזיק בחלון ג'
שנים בחצר השותפין וז"ל חבירו וסותמו סבכה כותל כנגדו
וסתק זה : לחלקה הוי חוקת לזכ' הסוקס שלח יפתחנו עוד
חבירו כי אם ברשותו : דאין אדם רואה שסותמו חורו
וסתק ומדסתק חידווי אודו דשלח כדון בחזק מעיקרא :
מ"ט מפני שמרב' עליהן הדרך דרוסת רגלי בני אדם הויכאין
זככסין יותר מקתחילה : והלח מרבה עליהן את הדרך שבזכה
חדר ועליוה שלח הוי סס תחילה : שחלק חדרו לשנים שבזכה
מחוסה לאמצעותה ולא כוסיף דבר בבנין חדש : אפתח שנים
עליוה באמצעי' גובהו עשה מעזביה זככסא עליוה בנוויה
מחילוב' ולא כוסיף סוס בבנין : מתני' לחצר השותפין
חצ"ג שיש לו חלק בו : חלון כנגד חלון אלא משהו ירחיק זה
שלח כנגד זה מסוס כניעות : גמ' ראוויין הללו מרכתיב

חוקת פרק ג בבא בתרא

עליו רוח אלהים : קטן לא יעשנו גדול : סבר רמי בר חמא
למימר בר ארבעי לא לישווי' בר תמני דקא שקיל תמני
בחצוי : אבל בר תרתי לישוויית בר ארבעי שפיר דמי :
רבא אמר מצי א"ל בפיתחא זוטא מצינא לאיצטנועי מינך
בפיתחא רבא לא מצינא לאיצטנועי מינך : אחד לא יעשנו
שנים : סבר רמי בר חמא למימר בר ארבעי לא לישווי' תרי
בר תרתי תרתי דקא שקיל תמני בחצר : אבל בר תמני
לישוויית תרי בר ארבעי שפיר דמי ורבא אמר מצי
א"ל בתר פיתחא מצינא לאיצטנועי מינך בתרי פיתחי לא
מצינא לאיצטנועי מינך : אבל פותח הוא לר"ה פתח כנסי
פתח והלון כנגד הלון : דא"ל סוף סוף קבעית לאיצטנועי
מכני ר"ה : תוספתא אבא שאול אומר לא יפתח אדם חנוכה
כנגד חצר חבירו כדי שלא יהא יושב ורואה מה שבחצירו של
חבירו : מתני' אין עושין הלל תחת ר"ה בירות שיהיו
במערות רבי אליעזר מתיר כדי שתהא עגלה מהלכת ומענינה
אבנים : אין מוציאין זיוין וגזוזטראות לר"ה אלא אם רצה
בונס לתוך שלו ומוציא : לקח חצר ובה זיוין וגזוזטראות
הרי

מכ טובו אהליך ועקב קדוים : בר ארבעי היה הסתח רוחך
ד' אמות : לא ועשנו רוחך ד' קמססי לחבירו דהסתח קשקו
שמנה אמות בחצר כנגד כל הסתח באורך ד' אמות רוחך מן
הסתח כדאמרינן סרק קמח ואלו מעיקרא לא היו שקיל אלא
ארבע אמות אבל בר תרתי דשקיל ד' אמות כבר ד' כדאמר
סרק קמח כותל לכל פתח ד' אמות לכך מצי מיה ארבעי :
אבל בר תמני לכויה תרי בר ארבעי שפיר דמי דסוף סוף לא
שקיל אלא שמנה אמות באורך ד' ומה לו שיטול שמנה אמות
כנגד פתח ה' ומה לו שיטלנו לשני פתחים בשני מקומות מה
מקום יש לו שמנה אמות ברוח' ארבע אמות בחצר : ולא
צקרו ואסי' כשה' נעול השני פתוח : קבעי לאיכטנועי
פוכי רשות הרבי' שרוחין בביתך דרך הסתח ורוכני סופים
וגמלים רוחי' לתוך חלונותיך : מתני' אין עושין חלל של
צורות שיחין ומערות תחת רשות הרבים אפי' אי מקבל עליה
של הזיקא דחתו מחמתיה שאין רכון בני חדם לדון על עסק
ממונס : ור' אליעזר מתיר ובלבד שיניח שם כוסו חזק כדי
שתהא עגלה מהלכת ולא חייש שמא לומי' יתקלקל הכיבוי :
זיוין קורות קטנות וגזוזטראות קורות גדולות הכוללות מן
מן הבית מן יכסלו כהן רשות הרבים וליתכסו דנמחלו : כונס
לתוך שלו שמניח מקרקע שלו כשיעור כונסו זיוין ומוציא :
שרי הוא בחוקתה דטוענין ללוקח דאמר חולי כונס לתוך שלו
היה

חוקת פרק ג בבא בתרא רמז

הרי זו בחוקתה : גמ' ר' אליעזר מתיר כרי שתהא עגלת
 מהלכת ומעונה אבנים : ורבנן זימנין דמפחית ולאן ארעהי :
 איכא מד"א הא דתנן אין מיציאין זיוין ונוזשדאורת לר"ח
 זני סילי למטה מגמל ורוכבו : אבל למעלה מגמל ורוכבו
 מוציאין : רב אמר חוזה ליה ההוא זוזא דמפיק למכוי והוה
 ליה ההוא גברא רהוה ליה זוזא דמפיק לרשות הרבים אתא
 לקמיה דרב אמר ליה זיל קוץ : אמר לי' ומר נמי ליקוץ :
 אל דידי למוכאה מפיק ובני מבואר מחלי גבאי : דידר
 לרשות הרבים נפיק מאן מחול גכך : רבי ינאי חיה לי' אילץ
 גיטה לרשות הרבים והיה ההוא גברא דאית ליה אילץ גיטה
 לר"ה : היו קא מעכבי עילויה : אחא לקמיה דר' ינאי אמר
 ליה זיל האידנא ותא למחר : שדר ליה רבי ינאי וקצייה
 לדרייה : למחר אתא לקמיה אמר ליה זיל קוץ : אמר ליה
 ומר הא נמי אית ליה אל זיל חזו אי קיין קוץ ואי לא קיין
 לא תיקוץ : מעיקרא סבר ניהא להו לכני דשירת הרבים
 למיתב בטוליה : כיון דהוא דקא קפדי קצייה ונימא ליה זיל
 קוץ דידי ודירך סבר לה כריש לקיש דאמר התקדשו וקישו
 קיש עצמך ואח"כ קיש אחרים : אלא אם רצה כונס לתוך
 שלו ומוציא : איבעיא להו כנס ולא הוציא מהו שיהויר
 ויוציא : ומסקנא כנס ולא הוציא יש לו להתויר ולהוציא :
 אבל להתויר כתלים למקומן פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש :
 רבי יוחנן אמר אינו מחויר דסבר ליה כרבי יחזיר דאמר
 מצר שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו : וריש לקיש סבר
 מחויר דסבר דהא דרבי יהודה היכא דלישא ריזוה' אבל הכא
 הא איכא ריזוהא : וק"ל כרבי יוחנן : לקח חצר ובה זיוין
 ונוזשדאורת הרי זו בחוקתה : אמר רב הונא ואם נפלה חוור
 ובונה אותה :

סליק פירקא

איש אף על פי שהמוכר היה כרוך להביא עדים כדבריו או שני
 חוקים בחוקת שים עמה טעמה מכל מקום סלוקתו אין כרוך
 בטעון דבר חלה כך לקחתים ולאנו טעמאן לזורט ולטוקח :
 גמ' הוה מעכבי בני רשות הרבים סנוסין מזיקין לגמל
 ורוכבו : מעיקרא סבר שלא קנת : כיון דהוא דקא מעכבי
 קנין סלקבדו היו שותקי' : ונימא ליה זיל קח ולמה חמר
 ליה תא למחר : הכא איכא ריזוהא כשיתויר הכתלי' למקומן
 חבתי איכא כל רוחב ר"ה וסתם מרזוחה הוה : חזר ובנס
 אותה מוכיח זיוין ככתחילת :

המוכר פרק ד בנא בתרא

המוכר את הבית לא מכר את היציע אע"פ שהיא פתוח לתוכו : ולא את החדר שלפני ממנו ולא את הנג בזמן שיש לו מעקה גבוה עשרה טפחים : ר' יהוד' אומר יש לו צורת פתח אע"פ שאינו גבוה עשרה טפחים אינו מכור גמ' מאי יציע הכא תרגימא אפתא : פירש אפתא כגון עלייה שעושיין אותה על גבי הבית ואין לו פתח מבחוץ אלא עושיין לו ארובה במעוזבה שעל גבי הבית שהיא קרקעיתו של ביתה עלייה וממנו נכנס ויוצא וזה הוא פתחה ואמרונו בפ' חזקת הבתים בענין וכונה עלייה על גבי ביתו והלא מרב עליהן את הדרך ופרקינן מאי עלייה אפתא כלומר שהאפתא אין לה פתח בתוך החצר כמו פתח העלייה שהיא עשויה לדירה שחוששיין שמא יבואו בני ארם אחרים וידורו בה ומרבה עליהן את הדרך אלא פתח שלה בתוך הבית הוא ואין שם ריבוי דרך לפי שאינה עשויה לדירה ורב יוסף אמר מאי יציע ברקא חלילא והוא כמו חדר שעושיין סביבונה כותלי הבית מבחוץ כמו שהיה במקדש כדכתיב היציע התחתונה אמר באמה וגומר : ויש שעושיין כך בתוך עוביו של כותל : מאן דאמר אפתא לא מזרבנא כ"ש ברקא חלילא וס"ד ברקא חלילא אבל אפתא מזרבנא וסוגיין כרב יוסף : אמר מה זיטרא והוא דהוי ד' אמות : אבל אי לא הוי ד' אמות לא זיטרא ומזרבין : ולא את החדר שלפנים ממנו ואע"ג דמצר לא מצראי בראי : וכדרך נחמן דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבון

המוכר את הבית יציע מפ' גנמ' : ואינו בכלל בית אף על פי שפתוח לבית ותשמש לתוכו חפילו הכי אינו מוכר : ולא את החדר שלפנים מן הבית וסתוח לבית ודריסתו עליו חפילו הכי אינו מוכר עם הבית : בזמן שיש לו מעקה אז חסובמפני עממו ולא הוי בטל לגבי הבית : גמ' אפתא בכין כמון חבל הבית או מחזוריו : ברה"א חלילה הוא כמו אפתא חלה שעשו לכוז חלונות חלונות : כל טכין ברה"א חלילה דאין תשמושו מיוחד לבית ואינו מוכר עמו : אבל אפתא מזרבנא בכלל הבית : אמר מה זיטרא הא דתנן לא מוכר את הכיב והוא דהוי ארבע אמות על ד' אמות אז חסוב בפני עממו : וחלילה לכוז ומפרש בתלמודא טעמיה משום דיכיב ובית חד תשמוש כינכו ולא חסיב בפני עממו חלה חספן אוכא ד' וחילוכא ד' מוכר בכלל הבית : ואפילו מכר לו מוכר לכוותא מפרש החיכונים שחזן לחדר ובהדר בתוך המכרים שהמכיר חס"ה לא מכר החדר : וזה דכיללו בכלל מכר הבית משום דלא הוי ידע לפרט המכרים מיהו ידועים בע"ה : בירא

המוכר פרק ד בנא בתרא רמח

אבוח המוכר בית לחבירו כבירה גדולה אע"פ שמצר לו מצרי'
 החיצונים מצרים הרחיב לו ח"ד אילימא דקרו ליה לבית בית
 ולבירה בירה פשיטא בית זבין ליה בירה לא זבין ליה :
 אלא דקרו ליה לבירה נמי בית כולדה זבין ליה לא צריכא
 דרובא קרו ליה לבית בית ולבירה בירה ואיכא דקרו ליה
 לבירה נמי בית מהו דתימא כולה זבין ליה קמ"ל מדהוה ליה
 למיכת' ליה ולא שויריה בזבניו אילן קדמי כלו' ולא כתב
 ליה ש"מ שויר שויר : אמר רב מרי ברה דכת שמואל משמיה
 דאביי האי מאן רזבין ליה לחבריה צריך למיכתב ליה ולא
 שויריה בזבניו אילן קדמי כלום : ההוא דאמר לו' לחבריה
 ארעא דבי חייא מוזבנא לך הוה ליה תרתא ארעא דמיקריין
 דבי חייא : אתו לקמיה דרב אשי א"ל חרא ארעא א"ל תרתי
 ארעא לא א"ל : ואי א"ל ארעא מיעוט ארעא שתיים :
 ואי א"ל כל ארעא כל ארעא דאית ליה : לבר ספרדיסי
 זכוסתאני : ואי א"ל זיהראי אפילו פרדיסי וכוסתאני :
 לכר זכתי ועברי : ואי א"ל נכסי אפילו כתי ועברי : מצר
 לו מצר אחר ארוך ומצר אחד קצר אמר רב לא קנה ארוך לא
 כנגד הקצר : אמרי ליה רב כהנא ורב אשי לרב ויקנה כנגד

ראש

צירי גדולה בית ופתוחים לו בתים מסביב כולן לאותו בית
 גדול וחינו עושהו חלא להילוך ויסיבת בני הבתים אם היה
 אחד עומד באחד מבתי הבירה וחומר לחבירו בית זה חנו
 מוכר לך : כולם זבין כיון דליכא דקרו לבית בית ולבירה בירה
 לא סכל ביחד מיקרי בית זה בית זבין ליה פשיטא דקני סכל :
 דליכא דקרו לבירה יחד בית : מהו דתימא כיון דמכר לו
 מכרים הוזכרות כולם זבין ליה קמ"ל דלא חמר כבי משום
 דהוה ליה למוכר למיכתב בו ויהדמו' מזדוני לא שוין סכל
 דאין חנאה לקרקעות : צריך למיכתב ליה ולא שוירת כו'
 דאם לא כן חמר מכרים הרחי לו כדאמר רב כהנא לעול :
 חרעא דבי חייא כלומר שקנה מחייא : חרעא לסון יחד א"ל
 זוטל הלוקח הפחותה ליד בעל השטר על שתתונה : ואי
 ח"ל חרעא מוזבנא לך : וזכוסתאני גכו' וכרמים : זיהרא כל
 הקרקעות קרוין כן : ואי ח"ל נכסיו וזוטלוו גתי ועבדי חבל
 במטלטלי לא עד דחמר כל נכסי : מכר לו מכר אחד ארוך
 המוכר שדה לחבירו בשטר מכירה זכתב בו מכר מערבי ארוך
 מאה אמה ומכר מזרחי כנגדו ארוך רק כ' אמה : אלא כנגד
 הקצר דסינו רק כ' ומכר מערבי ארוך חמור מכרים הרחיב
 לו דמכר שלם רעה לכתוב : זיקנה כנגד הראש של חמשים
 דנחמר דוק' ככה ג' הקנו לו במכר מערבי מאה אמה וכמורח'

כ

המוכר פרק ד בנא בהרא

ראש תור שתיק רב : ומורה רב היכא דאיכא מצר ראובן
 ושמעון מצר אחר ומצר לוי
 ויהודה מצר אחר מדהוה ליה
 למכתב לירח ודשמעון כנגד
 יהודה ולא כתב ליה ש"מ כנגד
 ראש תור קאמר ליה : מצר
 ראובן מזרח ומערב ומצר
 שמעון צפון ודרום צריך
 למיכתב ליה מצר ראובן רוחין
 תרתין ומצר שמעון רוחין
 תרתין : מצר לוי מצר ראשון
 ומצר שני ומצר שליש ומצר רביעי לא מצר לוי רב אמר קנה
 הכל חוץ ממצר רביעי : ושמואל אמר אפילו מצר רביעי
 קנה : אמר רבא הילכתא קנה הכל חוץ ממצר ד' : ולא אמרן
 אלא דלא מיבלע : אבל מבלע קנה וכי מיבלע גמלי לא אמרן
 אלא דליכא עליה ריכבא דדיקלא ולא הוי תשעת קבין :
 אבל

כ' חמס וקכס כל השדה באלכסון : מודה רב מקמייה דשתק
 מודה בכל היכא דאיכא מחר מערב ראובן ושמעון דהיינו ת
 חמס ומחר יהודה מן המזרח דהיינו רק כ' חמס : מודה רב
 דקני כנגד ראש תור דאי רק כנגד הקמר בעי לחקווי ליה
 סוף לוי למיכתב אלא שמעון במערב כנגד יהודה שבמזרח
 ולא הוה ליה למיכתב בו ראובן ומדכתבי ביה ש"מ כנגד ראש
 תור קאמר והא דאמרי לעיל קנה רק כנגד הקמר היינו
 כגון שמר הארוך הכל של ראובן דאמר מכרו הרחיב
 לו דאין דרך לכתוב חמי מר בטר : מר ראובן מזרח
 ומערב כלומר הכותב שטר לחברו ורוצה לכתוב במכרו
 ויש לראובן שכינו ב שדות אחת במזרח ואחת במערב ויש
 לשמעון שכינו אחת בצפון ואחת בדרום לא יכתוב שדה זו
 סוף לוי בתוך שדות ראובן ושמעון דאחי למיכתב ליה
 באלכסונו וכמא סכוסל חבל מר ראובן ושמעון חבל בסכותב
 מר ראובן תרי רוחין ומר שמעון תרי רוחין סוף ל רוחין
 וכ"ש חס וכתוב בפי' מר ראובן מזרח ומערב ומר שמעון
 צפון ודרום : קנה בכל על מס שמובלע בתוך שלטת המכרו :
 חוץ ממומר הרביעי התלם עכמו שבמר הרבועי לא קני
 ולא כו קהני מאי דלא כתב מר רביעי : אפילו מר רביעי
 וסחי דלא כתב מיסו דלא צריך : ולא אמרן דלא קנה
 מר רביעי : אלא דלא מיבלע בתוך שני המכרים שכתבן
 ומכאן אלא על פי שניהם : אבל מיבלע קנה דכל מס
 מס

המוכר פרק ד בנא בתרא רמז

אבל איבא עליה ריכבא דדיקלא ויהוה תשעת קבין לא קנה :
 ואיבא דאמרו אמר רבא קנה הכל ואפי' מצר רביעי וה"מ
 דמיבלע : אבל לא מיבלע לא קנה : וכי לא מיבלע גמי ל"ג
 אמרן אלא היבא דאיבא עליה ריכבא דדיקלא והוי ט' קבין
 אבל ליבא עליה ריכבא דדיקלי ול"ג הוי תשעת קבין אע"ג
 דלא מיבלע קנה : ושמעין מנהני תרתי לישני דרבא דבשרה
 לא שויר ולא מירי : ושמעין מינה דהיבא דמיבלע וליבא
 עליה ריכבא דדיקלי ולא הוי תשעת קבין קנה : מיבלע
 ואיבא עליה ריכבא דדיקלא לא מיבלעא וליבא עליה ריכבא
 דדיקלא מאי איתמר להאי גיטא ואיתמר להאי גיטא שודא
 דדייני : אמר רבא פלגא דאית ליה בארעא פלגא : פלגא
 בארעא דאית לוי ריבעא : אמר רבא סצר ארעא דמינה פלגא
 פלגא : מצר ארעא דמינה פסיקא תשעת קבין : אמר רב

י"ב

שיש בין המוכרים בכתובים בתוך הסטר קנה : אלא דאיבא
 עליה הרכבת לכלים הנטועים סס חו גמי דהוה מצר יהוה
 בת תשעת קבין כשיעור שדה דכיון דחשיב שיעור לעממו :
 לח שיעור דבגוף הסדה שבין שלש במכרים לח שיעור מילי לכלי
 עלמא : מיבלע וליבא עליה ריכבא דדיקלא דאיבא עליה
 חדה לטיבות' וחדא לרועותא וכן לא מיבלע וליבא עליה
 ריכבא דדיקלא : איתמר להאי גיטא ולכלישנא קמא קנה
 ולכלישנא בתרא לא קנה וקא פסיק תלמודא שודא דדייני
 בשלכת דדיינין כיון דמספקא לן כיטביד שודא ככל לפי מה
 שראו לדיונין וכירו המוכר אם עיכו רעה או יסה לפי אומד
 דעתו גיכו בסחר מקומות דמספקא לן בתרי לישני הלכתא
 כחזן לא חמרון שודא עד שיסר' כי הכא לא המוטיח מחבירו
 עליו הראיה : חנה רבא רחובן וממעון שביי לכן שדה
 בשותפות ומכר רחובן את חלקו לחיביט מעלמא ופסג לו פלגא
 דחוק לו בארעא החכו שיש ב' בשדה זו חנו מוכר לך פלגא
 כלומר כל החכו מוכר ולא שיעור לעממו כלו' אבל כתב פלגא
 בארעא דחית לי ושמע דה"ק החכו חנו מוכר מקרקע שלו
 כמכר מחצו השדה שיש לו מוכר לו החכו דכיוני רביעי כל
 השדה : מוכר בארעא דמיכיס פלגא פלגא כלומר רחובן שהי'
 לו שדה ומכר מקמתו לשמעון לכד מערב וכד מורח עיכב
 לעממו ולא פירש כמה מוכר לו וכמה שיעור וכתב לו כל המכרי'
 מכד מערב לנו מכד מורח חרעא דמויכ פליגא קרקע שלו
 חוקו שדה שמכרתי חלוק ממונו הוא לכד מורח שלו פלגא
 מוכר לו דמדקא' מוכס פליגא נסמע חלוקה לחחזין דמיכיס
 פסיקא משמע שדה הראוי לופסק מקרקע אחר דכיוני לכל

המוכר פרק ד בנא בתרא

יאמר בר שלמיה לדידי מיפרשא לי מינייה דאביי בין מצר
 ארעא דמינה פלגא בין מצר ארעא דמינה פסיקא א"ל אילן
 מצראנהא פלגא : לא א"ל אילין מצראנהא ט' קבין : ששיטא
 יחליק פלו' בנכסי פלגא : תנו חלק לפלוני בנכסי מחו
 אמר רבא בר קיסי תא שמע דתניא האומר תנו חלק לפלוני
 בבור סומכוס אומר אין פחות מרביע : לחבית אין פחות
 משמנה לקרירה אין פחות משנים עשר : לטפיה אין פחות
 משש עשר : ושמעינן מינה דמאן דאמר תנו חלק לפלוני
 בנכסי סתם דיהבינן ליה ריבעא כמו הנותן בבור חלק סתם
 שנותנין ליה ריבעא וכן הילכתא : פירש בור זה בור של מים
 הוא אם אמר תנו חלק לפלוני בבור סתם ולא אמר לי' לחבית
 ולא לזולתה יהבינן ליה רביע שאין דרך בני אדם לומר חלק
 סתם על פחות מרביע : אבל אם אמר תנו לי' בו חלק לחבית
 נותנין לו חלק מח' חלקים : ואם אמר חלק לקרירה נותנין לו
 חלק משנים עשר חלקים : ואם אמר תנו חלק לטפיה נותנין
 לו חלק א' משה עשר חלקים : והנני שיעורי דמפרש בהאי
 תניא לענין חבית וקרירה וטפיה לא קמינן על טעמיהון שפיר
 הירבך

הפחות תשעת קבין דאין חשיב טרה בפחות כדתנן בפ"ק :
 פסיקא משמע חומך מועט מן המרובה : אי א"ל אילין
 מצראנהא וחרבן הזכיר המכיר בפיו מכל מער' פלו' מכל
 כפון פלו' מכל דרוס פלו' מכל מזרח ארעא דמינה פלוגא או
 פסיקא א"ל אילין מצראנהא הו' יתור לשון וישו לטפות כחו :
 פסיקא שכיב מרע או מחלק בנכסיו על פיו שאמר יחלק פלו'
 בנכסי שקיל פלגא : תנו חלק לפלו' מהו כמה כאמר סר"ל
 אותו חלק ואע"ג דתנוק בתוספתא תנו חלק לפלוני בנכסי
 יורש עם הבנים איבא למימר דהכא חזירי גדלות ליה בנים
 ואע"ג דאית ליה יורסי' אחרים לא יבוי אינוס דעתיה וחלק
 כל דבן קאמר או חזי נכסיו או גמוי סכא חזירי כגון דאמר
 תנו חלק לפלוני בנכסי וסמא' תנו לפלו' או כמו דילגא לא
 שמיטא ליה סך בריות' או כמו שמיט' ליה ולא סמרא ליה כי
 רבנן פלוגי ע' יב דסומכוס כדלקמן וביסוף רבנן וקיימא לן
 כסומכוס : בצור של מים אין פחות מרביע דמסקח לן אי
 פלגא קאמר אי משהו קאמר וממון המוטל בספק חולקין
 הילכך אין נותנין לו פחות מרביע : לחבית כלומר אם אמר
 תנו חלק לפלו' בבור לחבית פלו' : אין פחות משמנה דחזי
 צור כריך לחבית וכי אמר תנו חלק מספקא לן אי רביע צור
 קאמר או משהו וחלוקין : לקדרה תנו חלק בבור לכורך
 שקדרה אין פחות משני עשר דהוא רביע שיעור הכריך
 לקדרה

המוכר פרק ד נבא בתרא ד

הילכך לא נמרינן מינייהו לדינא אחרינא : אבל ודאי מאן
 דאמר חנו חלק לפלו' בכך וכך סתם ולא פי' כמה הוא החלק
 נחנין לו רביע בדנמרינן מהאי תנא ואע"ג דחזינן להבואתא
 בהאי דינא טעמי אחריני האי טעמא דכתבינן טעמא תריצא
 היא ולית ביה ספיקא כלל : אמר ריש לקיש המוכר בית
 לחבירו ואמר לו על מנת שדיוטא העליונה שלי דיוטא
 העליונה שלו : למאי הילכתא אמר רב זבד אם רוצה
 להוציא בה זיון מוציא : ורב פפא אמר שאם רצה לבנות
 עליה על גבה כונה ואי נפל הדר בני ליה והילכתא כרב זבד
 דאמר אפילו אם רצה להוציא ביה זיון מוציא וכל שכן אם
 רצה לבנות על גבה דנרסינן בפ' מי שמת אמר רב נחמן את"ל
 בית לאחר דיוטא לאחר לא הוי שיעור חוץ מדיוטא הוי שיעור
 ואלו בא דרב זבד דאמר שאם רצה להוציא ביה זיון מוציא
 אמר

לקדמה : לטמיה כלי קטן לטמיה בן זבדו שיעורא זוטרא
 שכולס ובעמוד פי' בע"א : דיוטא העליונה הוא גג שיש לו
 מפקה גבוה עשרה וזמר במתנותין דמוכר הבית לא מכר הגג
 שיש לו מעקה גבוה עשרה וכך בעי למאי הילכתא הוא חסי'
 לא חתני הוי שלו : שחס רכס להכופא שחס רכס מוכר להכופא
 זיון מדיוטא זו לחצר סל לוקח שמכר לו זה הבית והחצר
 מוכר לכל תנאי שחיונו לא מעלה ולא מוריד במאי דחתני
 חבני לשיעור מקום כי הכא דלא הוי כריך לתנאי זה פי' דכלהו
 כבי הוא שלו חבני שמשייר מקום שבחצר להוכחת זיון זה"ק
 ע"מ שדיוטא העליונה שלו לעשות בו כל חפציו כבתחלה קודם
 שמכרתי החצר ולתן דווקא דקאמר ע"מ אלח ב"ה אם אמר
 חזן מן הדיוטא העליונה הוי דינא הכי כדאמר לקמן פרק מי
 שמת ודווקא הוא אבל כנו אינו יכול להוצי' עד שיאמר כהניא
 לו ולבניו כדאמר' בכרייתא דמועטר דנמריח בתלמודא דכך
 מומריח כל מילתא דדויקונו מיימורא דוי ליה אם חסני ויתור
 זה לעצמו כמו ספירט על יונת שדיוטא העליונה שלי וכן גבי
 מעשר ע"מ שמועטר ראשון שלי אבל לבניו לא מבני זה
 כמותר : רב פפא אמר כולי האי לא חסני תנאי לשיעור מקום
 ביה שמכר לא לענין זה מהני תנאי המותר שחס רכס לבנות
 עליוהו זו אם תכול על גבי בית זה בונה לאי לא חתני ומכר
 הבית סתם ביתה הדיוטא שלו כל זמן שקיימת אבל אם תכול
 לא מבניו דגר לבנות אחרת על בית זה דלסך דיוטא אישתעבד
 בית זה סל ללוקח לדיוטא אחר לא אישתעבד עד דא"ל בהדי'
 יתור לטון : ורב זבד סבר דלסוכאת זיון חסני ויתור לטון
 ולא סדר כנו לה אי נפל להכופא זיון חסיק אדעתיה כי כריך
 לטון

המוכר פרק ד בנא בתרא

אמר רב דימי מנהררעא האי מאן דזבין ליה ביתא לחבריה
 אע"ג דכתב ליה עומקא ורומא צריך למיכתב ליה קנה לך
 מארעית תהומא עד רוס רקיעא מ"ט עומקא ורומא בסתמא לא
 קני אחני עומקא ורומא למקני עומקא ורומא : אחני מארע'
 תהומא עד רוס רקיעא למיקני בור ודות ומחילות : פתני'
 לא את הכור ולא הדות אע"פ שכתב לו עומקא ורומא :
 וצריך ליקח לו דרך דר"ע וחכ"א אינו צריך ליקח לו דרך
 ומורה ר"ע בזמן שאמר לו חוץ מאלו שאינו צריך ליקח לו
 דרך מכרן לאחר ר"ע אומר אינו צריך ליקח לו דרך וחכמא
 אומר צריך ליקח דרך : גמ' יתיב רבינא קא קשיא ליה
 היינו בור היינו דות : אמר ליה רבה תוספאה ת"ש אחד בור
 ואחד

לכן מיד אבל להדר בני לט אט תפול שכוח לעיתי רחוקות לא
 אסיק הדעת : חוץ הדיוטא שמסייר הדיוטא לעצמו כיו שיה
 לעיניו כוחות ויוון כדמסיק : האי מאן דזבין ביתא לחבריה
 ורוכס למוכר לו גם בו את הכור ואת הדות : אע"ג דכתב ליה
 בטור עומקא ורומא חני מוכר לך חכמי לא קני בור ודות
 כדמפרש וחזיל : חכמי עומקא ורומא למיקני עומקא בנור
 הקרקע לחכור תחת הקרקע חסירכס דחו לא כתב ליה חו
 של מוכר לחכור תחתיו בורות שיחין מערין תחת קרקע הכית
 ובלבד שלא יזיק לביתו וגם חכמי למיקני רומא כגון גג שיש
 לו מעקה גבוה עשרה סאזין מכר סתמא עם הכית וגם לקנות
 כל האויר עד לקיע דמסתמא חו של מוכר לבנות ע"ג
 עמודי האויר ובלבד שלא יכבד הכית שלקח זה אבל כור ודות
 לא קנה שיחן תשמישו לבית לכך לא היו בכלל עומקא הכית :
 ואחני מארעית תהומא לעוקמי בור ודות : אבל עד רוס רקיע
 לא מכני מידו דמסתב עומקא ורומא עד רוס רקיע חסילו
 גג שיש לו מעקה גבוה עשרה : מתני' חע"פ שכתב ליה
 עומקא ורומא דלא מכני לגבי בור ודות כדפי' בדרב דימי
 דכיון שתשמישו חלוק מן הכית שזינו עסוי אלא לטחוב מים :
 וצריך המוכר ליקח לו דרך מן הלוקח לילך לבור ודות דמוכר
 צטין וסב מוכר כדמפרש בגמ' : בזמן שאמר לו חוץ מחילוי
 חוץ מבור ודות ותכחי שלא לכורך כוח ולטפויי דרך קאתי :
 מכרו סגור ודות לאחר ועוככ הכית לעצמו : ר' עקיבא
 אומר חוץ הלוקח צריך ליקח לו דרך מן המוכר לבור ודות
 דמוכר בעין וסב הוא מוכר : גמ' היינו בור היינו דות
 כמה קני תרמי : בחסיר הקרקע תסה שמחזיק במים בלא
 גבין דוק בעפר קיתוח סהריד כנין להחזוק במים : חויתנא
 בור

המוכר פרק ד בנא בתרא רנא

ואמר דות בקרקע אלא שהבור בהפירה ודות בבנין : וצריך
 ליקח לו דרך : במאי קא מפלג ר"ע סבר מוכר בעין יפוז
 מוכר רבנן מוכר בעין רעה מוכר : איתמר א"ר הונא אמר
 דב הילכתא כדברי חכמים ושמואל אמר הלכה כר"ע : א"ל
 דבינא לרב אשי רב ושמואל אזרו לטעמיהו דאמר דב נחמן
 אמר שמואל האחים שחלקו לקוחות הן ואין להן דרך זה על
 זה ולא הליגות זה על זה ולא אמת המים זה על זה ולא
 סולמות זה על זה ותוהרו בהן שהלכות קבועות הן ורב אמר
 יש להן : אמר רב נחמן לרב הונא הילכתא כוותין אי הילכתא
 כוותיבוי א"ל הילכתא כוותיבוי דמקרביתו לריש גלותא
 דשכיתו דייני : איתמר שני בתיים זה לפני מזה שניהם
 במכר שניהם במתנה אין להן דרך זה על זה וכל שבן היצון
 במתנה ופנימי במכר : היצון במכר ופנימי במתנה מאי סבור
 מינה דאין להן דרך זה על זה : ולא היא מאי שנא מהא דתנן
 במת דברים אמורים במוכר אבל בנותן מתנה נותן את כולו
 אלא

כור ה"א אבל דות דהוי כסון כמו בית וסוי בכלל בית ואי תנא
 דות ה"א נסוי דהסוב אבל כור דלא חשיב סוד בכלל בית : בעין
 יפוז מוכר ואין משייר לעצמו כלום כמה שמכר וגם מוכר מה
 סכריד ללוקח כמה סמוכה : בעין רעה ומשייר לעצמו מה
 סכריד לו ומוכר בעצמו : החיזון שחלקו סביבן מוכרין זה
 לזה : אין לסן דרך זה על זה חס זכ לוקח בית פנימי וזה
 החיזון ואין הפנימי יכול לוכנס אלא דרך החיזון אין לפנימי
 דרך על החיזון דמוכר בעין רעה ואין משייר לעצמו כלום
 ופנימי מוכר בית החיזון ולכך לא שוה לעצמו כלום אבל
 החיזון הוא מוכר פנימי ובהפוח לא שוה בולכך לא סיוך גביה
 דהיה עין יפוז משייר דרך לפנימי בחיזון כי בחיזון הוא לוקח
 ולא מוכר : ולא חלונות ואם רכש לפנות בחיזו כותל כגד
 חלונות של אחין הרי זה בוכס : דהלכות קבועות הן כלן
 שהלכת בהן : ורב אומר יש לסן דמוכר בעין רעה מוכר ומשייר
 לעצמו דבר סכריד לו כגון דרך וחורס : דמקרביתו רב
 נחמן חתנו דרום גלותא הוה : זס לפנים מזה ודריסת רגל
 דפנימי הוא על החיזון : אין לסן דרך זה על זה לחין עינו
 יפה על זה יותר מלזה וכ"ס חיזין במתנה דודאי אוכז יותר
 לזכ סנותן לו בחנם מלזה שמוכר לו : כבור מיכס לחין להן
 דרך דכוון דאיכז מעכב לעצמו סוס דבר אין עינו יפה כשל
 זה יותר מכשל זה : כל"ח דאמרו רבנן כריך ליקח לו דרך
 לקמן בסוף פירושין : מאן דיהיב בעין יפה ויהיב לחו דרחי
 קא

המוכר פרק ד בנא בתרא

אלמא מאן דיהיב מתנדה בעין יפה יהיב הכא נמי מאן דיהיב
 מתנה בעין יפה יהיב : מתני' המוכר את הכית מכר את
 הדלת אבל לא מכר את המפתח : מכר את המכתשת הקבועה
 אבל לא את המטלטליה : מכר את האצטרוביל אבל לא את
 הקלת : מכר תנור מכר כירים : וכזמן שאמר לו הוא וכל מה
 שבתוכו הרי כולן מכורין : גמ' ת"ר המוכר את הבירה
 מכר את הדלת ואת הנגר ואת המנעול אבל לא את המפתח :
 מכר את האצטרוביל אבל לא את הקלת : וכל זמן שאמר לו
 הוא וכל מה שבתוכו הרי כולן מכורין : בין כך ובין כך לא
 מכר לא את הבור ולא את הרות ולא את היציע : ת"ר צינור
 שחקקו ולכסוף קבעי פוסל את המקוה : קבעו ולכסוף הקפו
 אינו פוסל את המקוה : מתני' המוכר ארץ החצר מכר
 בתים בורות שיחין ומערות : אבל לא את המטלטלין וכזמן
 שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכורין : בין כך
 לא

לא הוה יפוד ליה מתנתיה : מתני' המוכר את הבית סתם
 מוכר את הדלת המחובר לקרקע הוה כקרקע לכו כל תשמיש
 הבית הקבועים בו הם מכורין : אבל לא את המפתח דמטלטלי'
 קבוע שקבוע בקרקע : איכטרוזביל עיגול שסביב הרוחיים
 ודבר קבוע הוה ואיכו זז : הקלת חפרכסת והיא מטלטלת :
 ה"ג ולא את התנור ולא את הכירים דכל כך מטלטלין הן
 ולכספריס דגרטיכון מכר את התנור כרוך לחוקמו במחבורים :
 הרי כולן מכורין כל בני תשמיש דמטלטלין אבל שאר מאט
 תשמישי לא זכין חפילו אומר כל מה שבתוכו חנו מוכר כך ולא
 ריבס בלשון זה אלא תשמישן המיוחדים לבית כגון הכך
 הזכרי המפתח והקלת וכו' הקיגוונא : גמ' כנר בריח
 קבוע בכותל : מנעל קבוע בדלת : בין כך ובין כך חמי' אמר
 כל מה שבתוכו : לא מכר את הבור כו' דאיכו תוך הבית
 דהיינו בנינים בפני גומון : כינור של עץ או של חבץ ועשו
 כמו סילון ויורדין מי' ממנו לעקוב : ולכסוף קבעו בקרקע :
 פוסל את המקוה דמים שחובין פוסלין את המהוס דכיון שבי
 תורת כלי עליו קודם שקבעו לא נתבטל סס כלי ממנו : קבעו
 ולכסוף חקו הוה כעוסה חריץ בקרקע ואין עליו סס כלי :
 מתני' מכר את הבית הפתוח לחצר ובורות שיחין ומערות
 שבתוך הבית חע"ג דהמוכר את הבית לא מכר בור שיח
 ומער לגבי חצר מיהא בטלי ונמכרין בכלל חצר : אבל לא
 את המטלטלין תשמישי הבית שאין קבועין והיינו כל כך
 דחמריכון לעיל דאיכו מכורין בכלל בית וכל שאר מטלטלין
 שאיכו תשמיש הבית : הרי כולן מכורין כל המטלטלין שהן
 תשמישי

המוכר פרק ד בנא בתרא דנב

לא מכר לא את המרחץ ולא הכר שבתוכה : ד"א אומר
 המוכר את החצר לא מכר אלא אוירה של חצר : גמ'
 ת"ר המוכר את החצר מכר בתים התיצוניים ובתים הפנימיים
 ובתים החולסאות : וחנויות הפתוחות לתוכה נמכרות עמה
 משאינן פתוחות לתוכה אין נמכרות עמה : פתוחות לכאן
 ולכאן אלו ואלו נמכרות עמה : ד"א אומר המוכר את החצר
 לא מכר לא מילוסה של חצר : אמר פ"ר פתוחות לכאן ולכאן
 אלו ואלו נמכרות עמה והא תני רבי חייה אלו ואלו אין
 נמכרות עמה : לא קשיא הא דרוב תשמישתיהו לגיו : והא
 דרוב תשמישתיהו לבר : אמר רבא אמר רב נחמן מכר לו
 חולסית ומצולה החזיק בחולסית קנה מצולה החזיק מצולה
 קנה חולסית : פשיטא הא אמר שמואל המוכר עשר שורות
 בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן מהו דתימא
 התם הוא דסדנא דארעא חד הוא אבל הכא הא תשמישתיה
 לחוד והא תשמישתא לחוד אימא לא קמ"ל : מתני'
 המוכר את בית הבר סבר את היס ואת הממל ואת הבתולות:
 אבל לא מכר את העכיריב ולא את הנלגל ולא את הקורה
 ובזמן שאמר הוא וכל מה שכתובו הוי כולן מכורין : ד"א
 אימר המוכר את בית הבר מכר את הקורה : גמ' ים
 טלפחא : ממל א"ר אבא בר ממל מפרכתא : בתולות א"ר

יוחנן

תשמישי הבית דכל מנדוי חיקרי מטלטלין בר מחיטי וטעורין
 כדאמר לקמן בס' מי שמת : בין כך ובין כך אכילו אמר כל
 מה שבתוכה : לא את המרחץ דאינו בכלל חצר : גמ'
 ובתי חולסין קרקע שאפרו חול שמוכרין ממנו כליו וכוכית
 ומקום חסוב סוח בפני עמנו : החניות הסתומות לתוכה שאין
 מכורין חלא לבני חצר זו : ושאר פתוחות לתוכה לא לרשות
 הרבים : מילוסיה אוירה אבל בתים וכרות לא מכר כלל :
 לנו לכר החצר : לכר לכר רשות הרבים : חולסית חול
 שמוכרין ממנו וכוכי : מצולה קרקעות הכפר שמוכרין ממנו
 ככף וחסבין מולדנים : החזיק מדעת המוכר לקנותו : קנה
 כולן והתם מוקי לה בנותן דמיו כולן דאם לא כן לא הוי קנה
 כולן דמיוירו בחתרא דלח קנו בכסף לכר לא בטור או בחוקה
 ודי בחוקה שמחזיק בחד : סדנא דארעא כל השדות הן
 חדוקין כנוף אחד של קרקע עולם ותשמיש אחד להן שכולן
 עומדין לריועה : מתני' בית הכר בית שבו סבר דהבית
 עשו לכך : ים וממל כולו מס' בגמרא : כולן מכורין ודווק'
 הכך דכריך לכר : מכר את הקורה בגמרא מפרש טעמא :
 גמ' טלפחא עדשה היינו הגת : מפרכתא חנן נקובה
 סמכיסין

המוכר פרק ה בנא בתרא

אוחזן בלוגסות של ארו שמעמידין בהן את הקורה : עבדיה
כבשי : גלגל הומרתא : קורה קורה : ת"ר המוכר את בית
הכר מכר את הנסרים יארט היקבים יארט המפריכות וארט
הריחוי' התתונה : אבל לא את העלייגדו וכומן שאמר לו
הוא וכל מה שבתוכו הרי כולן מכורין : בין כך ובין כך לא
מכר את העכירים ולא את הגלגל ולא את הקורה ולא את
השקים ולא את המרצופים : רבי אליעזר אומר המוכר את
בית הכר מכר את הקורה שלא נקרא בית הכר אלא על שם
הקורה : מתני' המוכר את המרחץ לא מכר את הנסרים
ולא את הספסלין ולא את הוילאורת : וכומן שאמר לו הוא
וכל מה שבתוכו הרי כולן מכורין : בין כך ובין כך לא מכר
את המנורות של מים ולא את האוצרות של עצים : גמ'
ת"ר המוכר את המרחץ מכר את בית הנסרים ואת בית היקבי'
ואת

שמכסין בו עץ ופורכין בו הזתים : כלונסות עמודי' נעוצי'
בראש מכאן ומכאן לקורה ונקבין זה כנגד זה ונותנים בריחי'
מזה לזה ומעמידין הקורה על הבריה : כבש נסרים שנותנין
על הזיתים בבית הכר כשמורדין עליהן הקורה לכושטן :
הומרתא שמגלגלין בו הקורה לכתכותה ולכורידו - קורה
קורה כמשמעו סכך צביל קורין לה קורה : מכר את הנסרים
לאו היינו כיבשי דשא מתני' קתני דחינו מכורין אלא הם
נסרים שנותנין סביב הזיתים בבית הכר שלא יתפרדו אלה
ואלה בהכבד הקורה עליהם וזה קבועים שם לעולם : וקבוע
שיינו ים : מפרכתא היינו ממל כדפי' לעול מפרכתא הריחיים
התחתונה קבוע בה ונותנין בה זיתים שבתחלה מפרכתא אותם
במפרכת ואח"כ טוחני' אותם בריחיים ואח"כ עוזרים אותן
בבית הכר : טקיס עשו מנוכות של עווי' : מרכופי' של עור
וכושאון בה הזיתים לבית הכר : מתני' המוכר את המרחץ
במסכת סנהד שבמרחץ ים שלטה בתים זה לפנים מזה הפנימי
לרחיכה חוזן עומדין בו מלובטין למכשי בו שושטין את
צדדיהן וקניח בתוספתא המוכר את המרחץ מכר בתים
הפנימי' והחיצונות : הספסלין שיושבין עליון וי"מ ספסלים
שנותנין בהן מים לרחוץ : נסרים שנותנין על קרקע המרחץ
ועומדין עליון שלא יכוו רגליהם : וילהות מסך כגד הסתח
וכו כרחם טבוח בלונטוי' שמשפנים בו וכוזן מטהטלין בהן
ולכך אין כמכרין עמה : לא מכר את המנורות בריכות מים
ששופכין מים לרחוץ : אוצרות של עצים שמחממין בו המרחץ :
גמ' בית הנסרים חדר שבו מביעין הנסרים : בית
שנקבים גר' חדר שמכביעין בו הניציות ולי כרחם שמכביעין

המוכר פרק ד בנא בתרא רנג

ואת בית הספסלין ואת בית הוילאות : אבל לא נסרים עצמן
 ולא יקבי' עצמן ולא ספסלין עצמן ולא וילאות עצמן : ובזמן
 שאמר לו הוא וכל מה שכתוכו הרי כולן מכורים : בין כך
 ובין כך לא מכר את הבריכות ולא את המספקות לו מים בין
 בימית החמה בין בימות הגשמים ולא בית כינוס העצים :
 ואם אמר לו מרחץ וכל תשמישו אני מוכר לך הרי כולן
 מכורים : ההוא דאמר ליה לחבריה בית הבר וכל תשמישו
 אני מוכר לך הוון ליה הנהו חנואתא אכראי דשטחי בהר
 שומשמי' : אתא לקמיה דרב יוסף א"ל תניא בית הבר וכל
 תשמישו אני מוכר לך הרי כולן מכורים א"ל אביי והא תני
 רב חייה אין כולם מכורים : אמר רב אשי חזינן אי א"ל בית
 הבר וכל תשמישו אני מוכר לך ואילין מצרנאנה קני ואי
 לא לא קני : מתני' המוכר את העיר מכר בורות שיחין
 ומערות ומרחצאות ושובכות ובית הכרין ובין השלחין אבל
 לא את המטלטלין : ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה
 אפי' היו בה בחמה ועבדים הרי כולן מכורים : רשב"גא
 המוכר את העיר מכר את הסנטר : גמ' וליתא לדרשב"ג
 מתני'

גו את היורות וכל הכך בתים לחוברין למרחץ : בין בימות
 החמה שהן מועטין וסד"ח לבטלו למרחץ : ולא בית כינוס
 קעבים ועצים עצמן לחו צורך מרחץ כל כך ה"ה בית העשוי
 לכך : וכל תשמושי לטשווי בריכות ואוזרות עמים אתו וכגון
 שמכר לו מכרים בחיטונות והם בתוך המכר כדלקמן : חכונת
 חכונות למכור פת ויין : דשטח' ביה שומשמי לייבסן לעשות
 שמן בבית הכד זה אבל עיקר תשמישו הוא למכור פת ויין :
 חין כולן מכורים כי חין מיוחדין לבית הכד : או א"ל בית הכד
 וכל תשמישו וחילין מכרכא זהו בכלל המכרי' קנה ולא אמרי'
 דמכרים הרחיב לו דכיון דהכך חזו קאת לתשמיש הכד ודמרחץ
 זהו בתוך המכר וחומר וכל תשמישו ודחי מכרו לו אבל אם לא
 אמר לו כל תשמישו אפי"ס שכת' לו בית הכד ואילין מכרכא
 אמרינן מכרים הרחיב לו : מתני' מכר בתים וכו"ס חכירות
 שהם עיקר העיר דעיר משמע חויר עיר : בית השלחין
 הסמוכין לעיר ובגמרא קלינו חו חוירי בסד' בית השלחין חו
 בגנות ומרדמים בסיוכים לעיר : אבל לא את המטלטלין מאחי
 קשמיסטיה כגון תנור וכיריים וכל הכך דאמר לעיל לא מכר
 וכל שכן חיטי וסעורוי : הרי כולן מכורים אפי' עבדים ובהמו'
 שהן מטלטלין דכיוודי : כל שכן חיטי וסעורוי וסאר מטלטלין
 דלא כיוודי וכסף וזהב : סנטר שומר הסדות ואיכא מאן דאמ'
 סנטר חייבו סדות עצמן ושלחין ות"ק חייבו גנות ופרדסי'
 השמיכים

המוכר פרק ד בנא בתרא

מתני' המוכר את השרה מפר את האבנים שהם לצורכה
ואת הקני' שכברם שהן לצרכו ואת התבואה שהיא מחוברת
לקרקע וארז מחיצת הקני' שהיא פחות' מכירת רובע וארז
השומיר' העשו' בטיט ואת החרוב שאינו מורכב ואת בתולה
השקמה אבל לא מכר את האבנים שאינן לצרכה ולא את
הקנים שבכר' שאינן לצרכו ולא את התבוא' שהיא תלושה מן
הקרקע : ובזמן שא"ל היא וכל מה שבתוכ' הרי כולן מכורין
בין כך ובין כך לא מכר את מחיצת (גורסת רשב"ס והאשר'
וכ"ה בספרים שלנו חיצת הקנים) הקנים שהיא בירת רובע
ולא את השומיר' שאינה עשויה בטיט ולא את החרוב המורכב
ולא את סדן השקמה : גמ' אמר רב חייה בר אבא א"ר
יוחנן לא מחיצת הקנים בלבד אמרו אלא אפי' ערוגה קטנה
של בשמים ויש לה שם בפני עצמה אין נמכר' עמה : ה"ד
אמר רב פפא והוא דקרו בי ווררי דפלניא אמר רב יהודה
האי מאן דזבן ארעא לחבריה צריך למיכת' ליה קנה לך
דיקליו ותאליו והוצין : ואע"ג דבי לא כת' הכי קנה אפי'
שופרא דשטרא הוא : א"ל לבר מריקלא פלניא : חזינן אי
דיקלא טבא הוא שייריה : ואי דיקלא בישא הוא כ"ש הנך :

בשויכוס לעיר : מתני' מכר את האבני' שהן לצורכו שהן
סדורות לגדור גדר לסדה ואיכא מ"ד אבנים שמניחין על
העומרים שלא יפזרם הרוח : ואת הקנים שקוטרין כהן
הגסני' שלא יפלו הענבי' על הארץ וממילא שמעי' הגסני'
והוא הדין לכל האילנות שמכורין בכלל הסדה כדלקמן חזן
מחרוב וסדן וסקמה : מחיצת קנים קנים הרבה גדולים בקלח
אחד : שהיא פחות' או בטולה לגבי הסדה : שומירה סוכה
שומרים המחוברות בקרקע בטיט : ואת החרוב בבחורותיו
כשעדיין לא הורכבה וכשמזקין מתגבר ומרכיבי' אותו יש לו
שם בפני עצמו ולא בטול לגבי הסדה : בתולת השקמה
בבחורתה קודם שחתכו ענפיה דכשמזקין קולכין את הענפים
וגדלים הרב' במקומה וקרוי סדן השקמה : לא מכר את
מחיצת הקנים שכל חלק חסובים כסדה בפני עצמו כיו' כמוכר
שתי סדות ואיכא סדה שלישי מובלע ביניהן שאינו נמכר עמהן
דב' סדות מכר ולא ג' הכא נמי סדך ח' מוכר ולא ב' : גמ'
דקלין שגדלן כל פרכין : תאליס דקליס בחורים : הוכין וכיכין
מוכי דקליס הם : ואע"ג דכי לא כתיב לוי' הכי קנה הכל חזן מן
בחרוב המורכב וסדן השקמה כדהתמי מתני' : שופרא דשטרא
הוא שאפילו חס יבא לפני בית דין טועין יכיב דאמרי ליה כי
הוא כמות בשטר : אמר לוי' מוכר ללוקח סדה זו איני מוכר לך
לכר

המוכר פרק ד בבא בתרא רנר

ארעא ודיקלי חוינן אי אית ליה דקלי וחיב ליה תרי דיקלי ואי לא זבין ליה תרי דיקלי ואי משתעבדי פריק ליה תרי דיקלי : ואיכא מאן דשמיע ליה מהאי מיטר' דמאן דמזבן לחברי' מירי דשכיח למזבן אע"ג דליתיה לההוא מירי ברשותו מחייב למזבן ולמיתן ליה : ואנן לא ס"ל הכי דכל מירי דלא ברשותי' דבר שלא בא לעולם הוא והא דאמרינן הכא זבין ליה תרי דיקלי לאו חיובא מחייבנא ליה למיזבן ליה תרי דיקלי דדבר שלא בא לעולם הוא : אלא רשותא יהיבנא ליה דמזבן ליה תרי תקלי דאי א"ל זביננא לך תרי דיקלי לא מצי אירך לסימר ליה לא שקילנא אלא ארעא דאית בה תרי דיקלי : אלא כד זבין ליה תרי דיקלי מיחייב לקבולה לההיא ארעא דאף על גב דלית בה תרי דיקלי : ארעא בדיקלא חוינן אי אית בה דיקלא קני ואי לא מקח טעות הוא : ארעא כי דיקלי ארעא דחויא לדיקלי קאמר ליה : אמר ליה לבר מאילני

לבר מדיקלא פלניא : אי דיקלי טבא הוא כלומר הוא מן הבינונים טוען קנת פירות חיבו לחודיה שייריה דדעתיך ליהנות קנת מפירות שדכו וכל שאר דקלי' בס מכורין בכלל שדה זה : ואי דיקלא בישא בזה כגון דלא טעון כ"ס שאר בטובי' שטויר לעבדמו דהכי קאמר אמי' זה בגרוע אמי' מסייר מיסו אמי' יש בשדה ביסי טפי חיבו מודכני בכלל השדה : ארעא ודיקלי אמי' מוכר לך אלו הן שני מכירות דכא לא קאמר ארעא בדיקלא דהיב משמע בדקלים שבמוכר : יחיב ליה תרי דיקלי לבר מאות' שבשדה שהן מכורין בכלל השדה ולא גרס אית ביה דיקלי וחיב ליה תרי דיקלי דהיב משמע שאם היה בו דקלים באותו בשדה שמכר יתן לו רק שנים ולא עתה ואין כראיה דאי א"ל האי ארעא מזבנינן לך קנה הכל אף בדקלים וכשהוסיף לפרש ארעא ודיקלי יפסיד הלוקח כל שכן שיופה כחו כדאמר לעיל בריך למוכתב ליה דיקלי ותאיש לשפרא דשטרא ועוד דהיב ליה למימר לא יחיב ליה אלא ידחי דקלים אחרים לבר מאותם שבשדה אחרים : ואי לא זבין ליה תרי דיקלי יתנה לו שני דקלים לכורכו שלא יהא מחוסר חמנה או יחזיר לו מן המעות דמי' ב' דקלים : ארעא בדיקלא א"ל שדה עם הדקלים אמי' מוכר לך : מקח טעות הוא דסבור ביה שהיו בו דקלים ועל דעת כן לקחו : לית ליה ללוקח דיקלי ואפילו אין בו דקלים לא היו מקח טעות : דחויא לדיקלא קרקע יסב הרחיף לגדל דקלים ומיבו אית ביה דיקלי הס' של לוקח וכל שכן דהכי קאמר ליה כי דיקלי שדה שבו דקלים טובים : לבר מאילני אי אמר ליה מוכר ללוקח שדה זו

המוכר פרק ד בנא בתרא

מאילני אי איכא דיקלי לבר מדיקלי ואי איכא גופני לבר
 מגופני : ואי איכא אילני לבר מאילני : דיקלי ואילני לבר
 מאילני : אילני וגופני לבר מאילני : גופני ודיקלי לבר
 מגופני : אמר רב כל שעולין לו בחבל הוי שוור ואידך לא
 הוי שוור ודייני גולה אמרו כל שהעול כובשו לא הוי שוור
 וכל שאין העול כובשו הוי שוור : ולא פליגי האי בדיקלי
 דהא באילני : מתני' לא את את הכור ולא את הגת ולא
 את השוכך בין חרוכין בין שלימין וצריך ליקח לו דרך דברי
 ר"ע וחכ"א אינו צריך ליקח לו דרך ומורה ר"ע בזמן שאמר
 לו חוץ מאלו שאינו צריך ליקח לו דרך מכרה לאחר ר"ע
 אומר אינו צריך ליקח לו דרך וחכ"א צריך ליקח לו דרך
 בד"א במוכר אבל בנותן מתנה נותן את כולה והאחין שחלקו

זכו

אני מוכר לך לבר מאילני : אי אית ביה באותו סדה דיקלי
 ודאי אותן דקלים שוור לעצמו המוכר אע"ג דאין רגילין
 לקרותן אילנות סתמא מ"מ כיון דאין בו שאר אילני חלא
 בדקלי ודאי הא דקאמר לבר מאילני דעתו הוה על הדקלים
 וכן אם אין בו כ"א גפני וכ"א חס אין בו כ"א שאר אילנות חלא
 משום סיפא נקטיה : ואם יש בסדה גופני ואילני והמוכר
 אומר לבר מאילני הגפנים מפזרין בכלל הסדה ולא האילנות
 דגפנים אין סתמן קרויין אילנות : וכן אם יש בו אילני
 ודיקלי דאין דקלים קרויין סתמא אילני : גופני ודיקלי שחין
 בסדה כי אם גפנים ודיקלי ואיבו אמר לבר מאילני הדקלים
 מכורין והגפנים שוור לעצמו דגפנים גבי דיקלי נקראין אילני
 ובכלל אילני הם טפי מדיקלי : כל שעולין לה בחבל היכא
 דאמר לבר מאילני כל שגבוה כל כך שעולין לו בחבל ללקוט
 פירותיו הוי אילן אבל הקטנים לא מיקרוי אילני : ודייני גולה
 בייכו חרנח : שהעול כובשו שרגילין הוי לחרוס בשוורים
 סביב האילן ועובר הסור כדרך לה חסוב אילן ומיבו אם אין
 בסדה אילנות אחרים כי אם אלו הוי שוור כדאמר גבי דיקלי
 הא בדיקלי מילתא דרב : והא באילני קאמר כל שהעול כובשו
 דלא שייך בהו עליות קבל דבלח חבל עולין בכל אילנות על
 ענפיהן : מפני' לא את הכור אעפ"י שמכר לו הסדה אין
 אלו מכורין : צריך המוכר ליקח לו דרך מן הלוקח לנא לכור
 ולנת דמוכר בעין יפה מוכר ולא שוור לעצמו בסדה חבירו
 וחכמים אומרי' אין צריך דבעין רעה מוכר : מכרן לכור
 ולנת לאחר ועיבב הסדה לעצמו : נתן את כולן כל הכי דאמר
 לה מכר ואפי' הכי דאינו בכלל כל מה שנתוכו כגון חרוכ
 ושקמה וכור ונת משום דבעין יפה נתן יותר מדאי ואע"ג

דגבי

המוכר פרק ד בנא בתרא רנה

זכו בשדה זכו בכולן המחזיק בנכסי הגר החזיק בשדה החזיק
 בכולן המקריש את השדה הקריש את כולן רבי שמעון אומר
 המקריש את השדה לא הקריש את כולן אלא החרוב המורכב
 ואת סדן השקמה : גמ' מאי שנא מכר ומ"ש מתנה פיר'
 ד' יהודה בן נקוסא לפני ר' זה היה לו לפרש וזה לא היה לו
 לפרש ההוא דאמר להו הכו לפלגיא ביתא דמהוקרת
 מאד גולפי ואישתכח דמחזיק מאד ועשרים :

אמר מי זוטרא מאה א"ל מאה ועשרים לא א"ל : א"ל רב
 אשי מי לא הנן בר"א במוכר אבל בנותן מתנה נותן את כולם
 אלמא מאן דיהיב מתנה בעין יפה יהיב הכא נמי מאן דיהיב
 מתנה בעין יפה יהיב וכן הילכתא : אמר רב הונא אע"ג
 דאמור רבנן הקונה שנו אילנות בתוך שדה של חברו הרי זה
 לא קנה קרקע מכר קרקע ושייר שני אילנות לפניו יש לו
 קרקע : אפילו לרבי עקיבא דאמר מוכר בעין יפה הוא מוכר
 ד"מ גבי בור ודות דלא קא מכחשי בארעא : אבל גבי אילנות
 דמכחשי

דגבי מוכר אינו בכלל חמי' למ"ד בעין יפה מוכר ואפי' אמר
 כל מה שנתוכה מ"מ הן בכלל מתנה הואיל וקבועין בכלל
 בשדה ומיהו חס יס מעות או תבואה בשדה הא זדחי לא קנה
 המקבל מתנה בכלל השדה : זכו בכולן חסילו בור ונתן וסוכך
 שבשדה דכל אחד זוכה בשלו ומסתלק מחברו מכל וכל :

החזיק בכולן חסילו בחרוב ושקמה דלא כוי כסתי שדות ומכר
 ביניה אלא כב' שדות ואין מוכר ביניהם דחס החזיק בה' קני
 הברתה : הקריש כולן דמקריש בעין יפה מקריש : לא הקריש
 מכל הדברים שאמרו' גבי מכר דלא מכר דדעת מקריש כדעת
 מוכר דלא הקריש אלא מה שפירסנו : לבד מחרוב המורכב
 וסדן המקמה וטעמא מפרס בגמ' דכואיל והקריש השדה גם
 חלו קדושים דינקי משדה הקדש : גמ' מ"ש מכר מ"ש
 מתנה כבי דבעין יפה כותן מ"מ מה שלא פיר' לא יפה בכלל
 פירי דכזה אמר לנו דאמר בעין יפה מוכר : זה היה לו
 לפרש הקונה הואיל ונותן הדמים אינו מתבייש ומדלא הזקוק
 המוכר לפרש הכל הסקיד חבל המקבל מתנה בזה מן הכותן
 לא חיל בור ודות ונתן ולכך על הכותן רמי לגלווי ואם לא פיר'
 קנה הכל : דמחזיק מאה גולפי חנית באורך ורוחב : מאה
 ועשרין ולא היה לו בית אחר של מאה : מאה ועשרים לא אמר
 ליה ויטוב לבית ה' חלקים וחלק שני דהיינו כ' חביות יפסיד :
 בעין יפה יהיב כל הבית כולו אלא שהיה סבור שלא היו מחזיק
 יותר : חע"ג דאמור רבנן לקמן פ' המוכר את הספיכה :

הקונה שני חילכו' חין לו קרקע לעבין שאם יפול שיוכל ליטע
 אחר

המוכר פרק ד בנא בתרא

דמכחשי בארעא שיורי שיור דאי לא אמרינן ליה עקור
אילנך שקול וזיל וגרסינן נמי בפרק חזקת פשיטא מכר קרקע
ושייר אילנות לפניו יש לו קרקע : ואפילו לר"ע דאמר
מוכר בעין יפה מוכר הני מילי גבי כור ורות דלא סכחשי
בארעא אבל גבי אילנות דקמכחשי בארעא שיורא שייר
דאי לא א"ל עיקור אילנך שקול וזיל : והא דרב הונא
עדיפא דאי מהתם הוה אמינא הני מילי תלתא אבל תרי
לא קמ"ל רב הונא אפי' תרי : מכר אילנות ושייר קרקע
לפניו פלוגתא דרבי עקיבא ורבנן : לר"ע דאמר מוכר
בעין יפה מוכר אית ליה לרבנן ליה ליה : ואיפסיקא
הילכתא בהדיא בר"ע דאמר מוכר בעין יפה מוכר :
והוא דהוי תלתא :

סליק פירקא

אחר במקומו או לעניין סיהא לו ביניהן וחוכה להן כמלא
אורה וס' כדאמר' בקונס ג' אילנות יש לו קרקע לטע
א' במקומו : דלא מכחשי בארעא ולכך לא חש לשייר
דרך סניב כבור : אבל אילנות שמכחשיין הקרקע משייר
מן הקרקע אף לטע אחריו במקומן אס יזקינו אלו
משום דלא לינא לוקח עקור אילנך וזיל כשימול ואכן
סהדי דלסס כך עיכב האילנות לעצמו סיהא שלו לעולם
כמו סבין שלו עד עתה אבל לוקח אילנות אין לו לומר
לדעת כל הימים לקחם ולטע אחרים במקומן דעביד
איכוש דובין ארעים ליומיה ולבירות קנאו : ושייר
אילנות לפניו כלומר לעצמו : והוא דהוי
פלתא ג' אילנות :

כדרי עלך המוכר את הבית

המוכר פרק ה בנא בתרא רנו

המוכר את הספינה מכר התירן ואת הנס ואת העינין
 ואת כל המנהיגין אותה : אבל לא מכר לא ארז
 העבדים ולא את המרצופין ולא ארז האנתיקי : וכזמן שאמר
 לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכורין : מכר את הקרון
 לא מכר את הפרדות : מכר את הפרדות לא מכר את הקרון :
 מכר את הצמד לא מכר את הבקר : מכר ארז הבקר לא מכר
 את הצמד רבי יהודה אומר הרמים מודיעין : כיצד אטר לו
 מכור לי צמד במאתי' וזו הרבר ידוע שאין הצמד במאתים
 זו וחכ"א אין הרמים ראייה : גמ' תורן אסקריא וכן הוא
 אומר ארז מלבנון לקחו לעשות תורן עליך : גם אדרא וכה"א
 שש ברקמה ממצרים היה מפרשך להיות לך לנס : עוגין תני
 רבי חייא אלו עיגונין שלה וכן הוא אומר הלהן תעניגה :
 ואת כל המנהיגין אותה אמר רבי אבא אלו המשוש' וכן הוא
 אומר אלונים מבשן עשו משושים : ואי בעי תימא מהכא
 וידרו מאניותיהם כל תופשי משוש' : ת"ר המוכר את הספינה
 מכר את האסכלא ואת בית המים שבתוכה : רבי נתן אומר
 מכר את הספינה מכר הביצירת : סומכוס אומר מכר ארז
 הדוגירין : ולית הילכתא כותיהו : תניא ספינה נקנית
 במסורת רברי ר' וחכ"א לא קנה עד שימשכנה או עד שישכור
 את

המוכר את הספינה ספינה סתם : תורן נס עוגין מפרס
 בגמ' : מנהיגין מפרש בגמ' : עבדים שיש לבעל
 הספינה להכניסה ולשמור את הפרקמטיא שבה : מרזופין
 לתת בהן טחורה : אנתיקי הויכו הפרקמטיא וכל הככו דחסי'
 הכא חס בקדי' או נתן הספינה אין לו בכלל ולכך לא קתני
 בפירקין דלעיל ולא דמי לבזר ודות ונת דכולהו מקרקע כינהו
 ונטליון קת' לגבי הקדש ומתנה אבל הכי לא נטילי כלל :
 פרדות המושכות את הקרון וכסאין הדוקין בו איירי אמד בקר
 הוא העול המחבר הסוורים יחד וכלי העגלה הקטנה : אין
 בדמים ראייה כדמפרש בגמ' אימור במתנה כותן לו : גמ'
 חוסקריא עץ אריך שזוקסין ותולין בו הנס מאסט' בומא :
 אדרח בגד פסתן שזוקסין בתורן כגד ברוח זע' גזל : או עיגוני'
 טלה ברזל שזוקסין בעומק המים לעכב ולעגן הספינה שקורין
 חייכקי"ר : משוטות שאוחזין להוליך הספינה במקום שרוכה
 שקורין רז' דיר : אסכלא כגס קטן שעוסקין לעלות בו לספינה :
 ואת בזר המים מתוקים שעושים אותו לשתות מפני שמי הים
 הם מלוח' : ביצית ודוגית ספינה קטנה שקושרים בגדולה
 ונכנסים בה כשרוצו' לעלות לינשה כי הגדולה אינה יכולה
 לקרוב א' שפת אגנים מפני שאין סס עומק מים : ויקחית במסיר'
 שאלוחזק

המוכר פרק ה בנא בתרא

את מקומה ואוקימנא ברשות הרבים : והוא דאמר ליה :
 משוך וקנה דרבי סבר מראה מקום הוא לו וקנה במסירה :
 דרבנן סברי קפידה ולא קני אלא במשיכה : אבל אי א"ל לך
 חזק וקנה כ"ע לא פליגי דקני במסירה : ומאי עד שימשכנה
 דקאמרי רבנן עד שימשכנה מר"ה לסימטא אבל משיכה
 ברשות הרבים לא קניא דאביי ורבא דאמרי תרווייהו מסירה
 קונה בר"ה ובחצר שאינה של שניהם : משיכה קונה בסימט'
 ובחצר שהיא של שניהם : והגבהה קונה בכל מקום : איתמר
 ספינה רב אמר כיון שמשך כל שהוא קנה ושמואל אמר לא
 קנה עד שימשוך את כולה והילכתא כשמואל : ת"ר ספינה
 ציקנת במשיכה ואותיות במסירה : רבי נתן אומר אותיות
 צקנית במסירה ובשטר : ותניא רבי אומר ספינה נקנית
 במסירה והכ"א לא קנה עד שימשכנו או עד שישכור את
 מקומו לא קשיא כאן בסימטא כאן בר"ה אי בר"ה מי קני
 משיכה והא אביי ורבא תרווייהו אמרו מסירה קני ברשות
 הרבים ובחצר שאינו של שניהם והגבהה קנה בכל מקום מאי
 עד שימשכנו שימשו מרשות הרבים לסימטא : אימא סיפא עד
 שישכיר את מקומו ואי מרשות הרבים ממאן אונר הכי קאמר
 אי ברשות בעלים היא לא קנה עד שישכור את מקומו : אלא

דאמר

טאוחזי בחבל הקסורה בו ואע"פ שאינו מזוזה ממקומה :
 עד שימשכנה לרשות המיוחדת לו : עד שישכיר מקומה דרשו
 של אדם קונה לו כדילפינן מנחם תמאח בידו הנכנס : ספינה
 המוכר ספינה לחבירו קונה ולא יוכל לחזור בו : עד שימשוך
 כולה עד שיבא סוף הספינה במקום שביה ראשט עומד :
 ואותיות שטר חוב שמכרו או שנתן לחברו כדי לקנות השטר
 והחוב הכתוב בו : במסירה כשיבא לידו שימסרנו לו המוכר
 או הנותן : ובשטר שיכתוב לו שטר מכר או מתנה על
 השטרות הללו כדאמר לקמן קני לך חיבו וכל שיטעבוליה אכל
 במסירה בלא שטר לא קני לשטר כי אם לכו' ע"פ בלוחותיו
 ולא את החוב : כאן בסימטא הא דספינה נקנית במשיכה
 כיון בסימטא בגון מבואות קטנים הסתוחים לר"ב דחינן ר"ה
 ממש אלא דזמני דחקי רבים ועיילי לגויה ויש סק רשות לכל
 אדם לישב שם וד' אמות שעומד בהן הרי בן כחיכו הן רשותו
 לקנותו במשיכה וכיון דאפשר במשיכה לא קניה מסירה בתם
 ולכך קתני דוקא במשיכה ויהא דקתני נקנית במסירה כיון
 בר"ב דהתם חי אפשר במשיכה דחינן משיכה חלא כשמואל
 לרשותו ואין ר"ה מיוחד לסוס אדם וכיון דחי אפשר במשיכה
 קני במסירה : הגבהה קונה בכל מקום אפי' ברשות המיוחד
 למוכר

המוכר פרק ד בנא בתרא רנו

דאמר אביי ורבא דאמרי תרווייהו מסירה קונה בר"ה לימא
 דסברי בר' : אמר רב אשי לא כל היכי דאמר ליה לך חזק
 דקני לכ"ע לא פליגי רבני : כי פליגי דא"ל משוך וקני רבנן
 סברי קפיד וצריך משיכה מהאי טעמא עד שימשכנו מרשות
 הרבים לסימטא ורבי סבר מראה מקום הוא לו : אמר רב פפא
 האי מאן דזבין ליה שטר לתבריה צריך למכתב ליה קנה לך
 הוא וכל שעבודיה דאית כי' אמר רב אשי אמירתא לשמעתא
 קמיה דרב כהנא ואמר לי ואי לא כתיב ליה הכי לא קני אטו
 לצור על פי צלוחיתו הוא צריך א"ל אין לצור ולצור : אמר
 אביימר הילפתא אין אותיות נקנות במסירה : א"ל רב אשי
 לאמימר גמרא או סבר' אמר ליה גמרא : רב אשי אמר סברא
 גמי הוא מילי ניגהו ומילי במילי לא מיקנין : ואע"ג דלא
 מיקניין במסירה על גב קרקע מיקניין דהא מטבע לא מיקני
 בחליפין ועל גב ארעא מיקני : כי הא דרב פפא הוי לי' תליסר
 מילי זוזי כי חזואי אקנינהו לרב שמואל בר אחא אנב אסיפא
 דבית' כי אתא נפק לאפירי עד תווך : אמר רבה בר יצחק
 אמר רב שני שטרות הן אמר זכו בשדרה זו לפלוני וכתבו לו
 את השטר חוזר בשטר ואינו חוזר בשדה : ע"מ שתכתבו לו

את

למוכר לבדו : כל היכא דאמר ליה מוכר ללוקח לך חזק וקני
 ל"ע לא קנינו דקנו במסירה בר"ה : דרבנן סברי קסד ל"ה גמ'
 להקנות לו כי אם במשיכה ולא במסירה : מראה מקום הוא
 לו חיובעית לך ומשוך דהא חקינתי לך : צריך למכתב ליה כו'
 ולפרש קמי דהלכתא כרבנן דרבי דחומר צריך מסירה ושטר
 זנס בא לפרש איך יכתוב בשטר : הא לא כתב ליה הכי רק
 מסר ליה לא קני אמאי : זכי לכור על פי כו' הא סברא הוא
 למסוס גבייה בחו' מסרו ומוכרו לו : איך לכור ולכור ואי
 מסוס אוכאכ יותר מסתות בטל מקח ויחזור לו שטרו : במילי
 במסירה בעלמא לא קני : בחליפין בקנין סודר : אנב אסיפא
 דבית' אנב סף ביתו הקנה לו כדי שיביאם לו ופינו השראם
 דאם לא כן לא היו נותנים אותן לו כי היו חייבים באחריות
 בדרך גסוק לחפיה מרוב שמחה ססניאם לו : עד תווך מקום
 שבו שטרות חלוקין זה מזה : זכו בשדה זו לפלוני וזה קנו
 בקנין סודר לכורך אותו פלו' כאשר זכה להם : חוזר בשטר
 זאע"ס שחומ' כתבו דכל זמן שלא בא השטר ליד המקבל מתנה
 זה וכול לבטל סליחותו דאין עושו' שטר על כרחו של כותב
 דלא כוחא ליה דליפוק שטר עילויה דאף על גב דאמר לעיל
 קנין בפני שנים ואין צריך לומר כתובו הכי מילי סתם כל זמן
 שכל מוחה דסתם קנין לכתובה עומד אבל אם מוחה לא כתבי

על

המוכר פרקה בנא בתרא

את השטר חוזר בזה ובוה : ורב הייא בר אבין אמר רב חננא
 שלשה שטרות הן : תרי הא דאמרן : ואידך אם קדם המוכר
 וכתב שטר ללוקח כאותה ששנינו כותבין שטר למוכר אע"פ
 שאין הלוקח עמו כיון שהחזיק זה בקרקע נקנה שטר בכל
 מקום שהוא : וזו היא ששנינו נכסי' שאין להם אחריו' נקנין
 עם נכסים שיש להן אחריות ככסף בשטר בחזקה : ולא ארז
 האנתיקי : מאי אנתיקי אמר רב פפא עיסקא דבגורא : מכר
 את הצמר לא מכר את הבקר וכו' היכי דמי אילימא באתרא
 דקרו ליה לצמר צמר ולבקר בקר פשיטא צמד זבין ליה בקר
 לא זבין ליה ואלא דקרו ליה לצמר נמי בקר כוליה זבין ליה
 לא צריכה דקרו ליה לצמר צמד ולבקר בקר וקרו ליה לצמר
 צמי בקר רבי יהודה סבר הדמים מודיעים ורבנן סברי אין
 הדמים מודיעים ואין הדמים ראייה ואי אין הדמים ראייה
 ציהוי ביטול מקח וכי תימא כי האי גוונא קא סברי רבנן לא
 הוי אונאה והא תנן רבי יהודה אומר אף המוכר ס"ת כהמה
 מרגלית אין להן אונאה אמרו לו לא אמרו אלא את אלו מאי

על כרחו : ואינו חוזר בשדה שכבר זכו לו וזכין לאדם שלא
 צמיו : ע"מ שתכתבו לו כו' הכי קאמר לא יזכה עד שיבא
 השטר לידו : אם קדם המוכר מי שצריך למעות ורוצה למכור
 נכסיו לחבירו פעמים כשמוכר סופר כותב לו שטר מכירה
 שיבא מזומן לו כל שעה שירצה למכור : כאותה שנינו כו'
 זאע"ג דמיחזי כשיקרא : כיון שהחזיק זה הלוקח בקרקע
 נקנה שטר שנכתב לו מקודם : נכסים שאין להן אחריות
 דהיינו מטלטלי : יש להן אחריות היינו מקרקעי : בכסף
 שיתן עבור הקרקע : בקר לא זבין ליה זביו קאמר רבי
 יהודה בדמים מודיעין : כולה זבן לה כיון דכולי עלמא קרו
 נמי לכמד בקר גם בדמים מוכיחין על המוכר רמי לגלווי דלא
 בקר זבין ליה : וקרו נמי יש בני אדם שקורין לכמד בקר :
 ואין הדמים ראים דכיון דאיכא דלא קרי לכמד בקר כ"ח כמד
 יד הלוקח על התחובה : ניהוי בטול מקח אי כווי יותר
 משתות ובשתות יחזור לו אונאה : וכי תימא סברי רבנן לא
 כווי אונאה כלומר אין צ"ד כופין להחזיר שום אונאה ולא
 ציטול מקח דלא תזנו כתיב דאיסורא דעבד עבד : אין לכן
 אונאה דדרך למוכרן ביוקר יותר מכלי דמיהן : לא אמרו אף
 את חלו קסנון ברישא עבדים ושטרות וקרקעות משמע אבל
 שאר מילי יש לכן אונאה ומאי אמר אין הדמים ראים משמע
 שהמכיר תתקיים לגמרי ולא יחזור לו המוכר שום דבר :
 ציטול מקח שאין בדמים ראייה לקנות הבקר אבל במקח בטל
 אי

המוכר פרק הנבא בתרא דנח

אין הרמים ראייה והוי ביטול מקח ואי בעית אימא כי אמור
 רבנן בכרי שהרעת טועה כאן בכרי שאין הרעת טועה אימור
 מתנה יהיב : מתני' המוכר את החמור לא מכר את כליו
 נחום המדי אומר מכר את כליו : ר' יהודה אומר פעמים
 מכורין ופעמים אינן מכורין כיצד היה חמור לפניו וכליו
 עליו אמר לו מוכר לי חמורך זה כליו מכורין : חמורך הוא
 אין כליו מכורין : גמ' אמר עולא מחלוקת בשק ודסקיא
 וכומני דתנא קמא סבר סתם חמור לרכיבה עומד ונחום
 המדי סבר סתם חמור למשווי עומד : אבל אוכף ומדרעת
 דברי הכל קנה : ואיבעיא לן האי שק ודסקיא וכומני דאיפליגו
 בהו רבנן ונחום המדי בעורן עליו מחלוקת אבל בשאין עורן
 עליו מודה להו נחום המדי לרבנן דאינן מכורין : או דילמא
 בשאין עורן עליו מחלוקת אבל בשעורן עליו מודו ליה רבנן
 לנחום המדי דמכורין : או דילמא בין בזו בין מזו מחלוקת
 ולא איפשיט : הילכך בין בזו בין בזו אינן מכורין דכל
 המוציא מחבירו עליו הראיה : מאי כומני אמר רב פפא כר
 שמואל מרכבתא דנשי : אמר אביי רבי אלעזר ורש"בג ור"מ
 רבי נתן וסומכוס ונחום המדי כוליהו סבירא להו כל דמזבין
 איניש איהו ותשמישתיה מזבין : ר' אלעזר מאי היא דתנן
 ר"א אומר המוכר את בית הכר מפר את הקורה : רש"בג
 דתנן רש"בג אומר המוכר את העיר מכר את הסנטר : ר"מ
 דתנן ר"מ אומר מכר פרס מכר כל תשמישי כרם רבי נתן
 וסומכוס ביצית ודוגית : נחום המדי הא דאמרן וחני כוליהו
 שיטה

או הוי יתר משקות : בכרי שהרעת טועה לסבור הלוקח
 דסוה כל כך כגון סוה חמסה בסנעה או עשרה בשמכה מקח
 טעות והמקח בטל : אבל בכרי שאין הרעת טועה כגון
 במתני' דלמד סוה פשוט קונה במאתים זוז אמרינן במתקם
 נתנו לו : ומסתברא כזה התירון בתרא דקמא דחיקא הוה :
 מתני' כליו מפרש בגמרא : חמורך זה משמע כמו חסוה
 עם כליו : חמורך הוה כלומר חס זה חמורך תנכו לי הוי
 במוכר חמור סתם וסבר ר' יהודה דאין כליו מכורין אע"פ
 שעודן עליו : גמ' מחלוקת דתנא קמא ונחום המדי בשק
 ודסקיא שעשוין לטעון בהן משאוי ולתת על החמור : וכומני
 מרכבת נסוס וגם הוה משוי שהאשה יושבת כמו משוי :
 לרכיבת חנאים ולא למשווי : אוכף ומרדעת עשוין בין
 לרכיבה בין למשווי : אבל באין עורן עליו אינן מכורין ואפי'
 אוכף ומרדעת : כוליהו ס"ל כו' ולא דסבירא להו כוליהו כי
 הדדי דלמר הך מילתא נטיל לגבי הך חלח כוליהו בחד שיטה

המוכר פרק ה בנא בתרא

שישה אינון ולית הילכתא כחר מנייהו : מתני' המוכר את החמור מכר את הסיה : מכר את הפרה לא מכר את בנה : מכר בור מכר מימיו מכר אשפה מכר זבלה מכר כוורת מכר דבורים מכר שובך מכר יונים : הלוקח פירות שובך מחבירו מפריח בריכה הראשונה : פירות כוורת נוטל שלשה נהילי ומסריס : חלות רבש מניה שתי חלות : זיתים לקוץ מניה ב' גרופיות : גמ' היכי דמי אי דאמר ליה היא ובנה אפי' פרה נמי : ואי דלא א"ל היא ובנה מאי שנא חמור : אמר רב פפא דאמר ליה חמור מניקה אני מוכר לך פרה מניקה אני מוכר לך : בשלמא פרה להלבה עומדת : אלא חמור מאי קאמר

אמר שמוסוף מכירה תשמושה טפי מרבנן דידהו לבד מן ר"מ דס"ל דכולהו טהרי כלל כל תשמישי הכרס ולכך לא קאמר דבר אחד : ביזות ודונית דלעיל : מתני' סיה הוא בכז של חמור ובגמרא מפרש טעמא : מכר אשפה מקום נבזה ג' או עמוק שלשה שרגיל לתת שם זבל בהמותיו : צור של מים מכונסין אבל מכר זבלו לא מכר אשפתו מים לא מכר בור מילתא רפסיטא היא ולא צריך למיתני' ובתוספת' דגרסי' מכר יונים מכר שובך מכר דבורים מכר כוורת ושמא היינו טעמא משום דאינו רגילות למכור יונים ודבורים כולן בלא שובך וכוורת ואס כן מאי דשייר במתניתין קתני דבריות : כלוקח פירות שובך כלומר מה שילדו היונים כל השנה ודרך היונים לקולד כל חדש ג' ולדות זכר ונקבה חוץ מבאדר שאינה יולדות וגם הולדות עושין לסוף ג' חדשים ד' ולדות וכל ב' ולדות קרויון בריכה : מפרית הלוקח בריכה : ראשונה ויניחנו למוכר כדי לפרות עם האם שכן דרך המוכרים לשייר לעצמו בריכה אחד להיות לזנות לאימהות שלא יברחו : פירות כוורת דבורים הכולדים מן הכוורת זאת השנה : נוטל כלוקח ג' נחילים ג' חזרות הכולדות ראשונה זה אחר זה או ארבעה או חמשה ימים כי כן דרך הכוורת בתחלת הקיץ יזאזין מן הכוורת כמה נחילים זה אחר אחר זה מה שיולדו האמהו' ואחרון אחרון גרוע הילכך די בג' נחילים ראשונים החסונים ומסס ואילך מסרם כך מפרש בגמרא : חלות דגש דגש עשוי חלות חלות מעורבין משעוב ודגש יחד מניח שני חלות כמתפרנסין הדבורים מהן כל ימות הגשמים : גרופיות ענפים וקוזר וכומח : גמ' היכי דמי דבחמור מכר סיה וסרה לה מכר בנה : בשלמא סרה מכו למימר בא דא"ל לוקח לכו לטפויי נכס קחתי חלא לומר טהיה חולנת ואו לא היו מקח טעות : חלא חמור א"ל לחלבה

המוכר פרק ה בנא בתרא רנט

קאמר ליה שמע מינה היא ובנה קאמר ליה :
 תוספת' המוכר שפחה לחבירו מכר לו כלים שעליה אפי' הן
 מאה אכל לא מכר לא את השירים ולא את הנזמי' ולא את
 הטבעות ולא הקטלאות שבצוארה : שפחה וכל מה שעליה
 אני מוכר לך אע"פ שיש עליה כלים שוין מאה מנה תרי כולן
 מכורים שפחה מעוברת אני מוכר לך פרה מעוברת אני מוכר
 לך מכר את הולד שפחה מניקה אני מוכר לך פרה מניקה אני
 מוכר לך לא מכר את הולד : מכר בור מכר מימיו אמר רבא
 מתני' יחידאה היא ולא סבירא לן כותיה : דתניא מכר בור
 לא מכר מימיו רבי נתן אומר מכר בור מכר מימיו : הלוקח
 פירות שובך מחבירו מפריח כריכה ראשונה והא תניא מפריח
 כריכה ראשונה ושניה אמר רב כהנא לא קשיא הא דקתני
 כריכה ראשונה ושני' בה : והא דתנן כריכה ראשונה באמה
 משום דמצטוותא כבתרא ואזוגא דשבקינן : פירות כוורת
 נוטל שלשה נחילים ומסרם : כמתניתא תנא נוטל ג' נחילים
 בזה אחר זה מכאן ואילך נוטל אחד ומניח אחד : זתים לקיץ
 מניח ב' גרופיות : ת"ר הלוקח אילן מחבירו לקיץ מנביח מן
 הקרקע טפח וקוצץ : בתולת שקמה שלשה טפחים סדן השקמ'
 שני טפחים בקני' ובנפני' מן הפקק ולמעלה : בדקלים
 ובארזים חופר ומשרש לפי שאין גזען מחליף : תנן התם
 הקונה שני אילנות בתוך של' חברו מביא ואינו קורא ר"מ
 אומר מביא וקורא : אמר רב יהודה אמר רב היה ר"מ אומר
 אפילו הלוקח פירות מן השוק מביא וקורא מ"ט מדקתני
 משנה

א"כ מאי קא"ל מניקה : מתני' דתני מפריחין כריכה ראשונה
 לחמה קאמר שמעוירין לה כריכה אחד להיות לה לכחות :
 זתתא כרייתתא דלכסי' כריכה ראשונה של האם משיירין כריכה
 ראשונה סתלד כדי סלח תכרח זתת' כ תכרח גם האם וקרי
 לוי' סכיב סכיב סכיב לכריכה ראשונה שישייר ומאי דלח פשיט
 דמתניתין פירש ככרייתתא : ואזוגא קיינו הזכר וכיוון דאיכא
 קס חבורות איכא לוות ברבס : נוטל הלוקח א' ומניח אח'
 למוכר וכן לעולם וביינו מסרם שנוטל מסורם לסירוגין :
 טפח לחזר כמק' זאע"ג דלין גרופיות סס : בתולת השקמה
 שלח כקכץ מעולם : סדן השקמה שכבר כקכץ פעם אחת
 זכנדל : לפי שאין גזעו מחליף הואיל ונקכץ כראשו אינו
 חוזר ונדל : תנן התם במס' ביכורי' : ואינו קורא דכיון
 דלח קנה קרקע לא קרינ' כיב פרי האדמה אשר נתת לי :
 אפילו לוקח פירות חותן סביכרו שקשר בכין גמילידע סכך
 צבורים והא דקתני ג' חילנות לרביתא דרבנן : משנה יתירה

המוכר פרק ה בנא בתרא

משנה יתירה ופשיטא כיון דאמר ר"מ קנה קרקע דמביא
 וקורא אלא הא קמשמ' לן כדאמרן : והא תרי אדמתך כתב
 חד למעוטי דגר וחד למעוטי דגוי : ומסיק ולא קיימא לן
 הכי : והך דר"מ קא משמ' לן למעוטי קנה אילן אחר דמביא
 ואינו קורא : מתני' הקונה שני אילנות בתוך של חבדו
 ה"ו לא קנה קרקע ר"מ אומר קנה קרקע הגדילו לא ישפה
 העולה מן חנוע שלו ומן השרשין של ב"ה ואם מתו אין לו
 קרקע קנה שלש' קנה קרקע הגדילו ישפה העולה מן השרשין
 שלו ואם מתו יש לו קרקע : גמ' היכי דמי מן חנוע והיכי
 דמי מן השרשין : א"ר יוחנן כל הרואה פני החמה זה הוא מן
 חנוע ושאינו רואה פני החמה זה הוא מן השרשין : וליחוש
 דילמא מסקא ארעא סירטון וא"ל תלתא זבינת לי ואית לי גמי
 ארעא אלא א"ר יצחק יקוי וכן א"ר יוחנן יקוי : קנה שלשה
 קנה קרקע : וכמה א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן הרי זה
 קנה תחתיהן וביניהן וחוצה לה כמלוא אורה וסלו : תניא

בך דבזכורו' : כיון דאר"מ כו' לקמן באתני' : וחד למעוטי
 אדמת גר דגר גופיה מביא ואינו קורא דאשמועי קרא דהלוך
 ממנו אינו מביא ואינו קורא : מתני' הקונה שני אילנות
 סתמא לא קנה קרקע כלל סביבותיו : והגדילו הרחיבו
 בענפים : לא ישפה חומק בעל הקרקע אע"ג שהכל רע עב
 הקרקע שלו דכיון דאין לו קרקע לבעל האילנות הרי שיעבד
 לו שדכו לכל כרכו כל זמן שקיימין : סל בעל האילן דמנוף
 האילן קא רבו : ואם מתו שיבש האילן : אין לו קרקע
 שיוכל ליטע אחר במקומו : קנה קרקע דחשיבו שדב אילן
 ובגמר' מפרש כמה : הגדילו חוץ מקרקע שלהם : ישפה
 המוכר דהמוכר לא שיעבד לו קרקעו כי הם נטועים בתוך
 בקרקע של הלוהא לכן ישפה שלא יזקנו : גמ' כל שרוחם
 פני החמה היינו כל האילן חוץ לקרקע : ואינו רואה פני
 החמה היינו שמתח' לקרקע : וליחוש כיון דאמרת היוכל מן
 חנוע שלו זימנין דמסקא ארעא סירטון ותגביה התרקע
 שיתכסה באילן היוכל מן חנוע מתנתו בקרקע ויראו כשליטה
 אילנות וכיון שכיב רוחב גין חנוע לאילן כשיעור המפורש
 לקמן וא"ל לוקח תלתא אילני כו' : יקוי בא דקתני מתני'
 היוכל מן חנוע שלו לא שיניחנו כן ויגדל חלא הרי הוא שלו
 ויקוי אותו וישרפנו : תחתיהם תחת עיקר האילן והכנסות :
 וביניהן קרקע מגולה שבין כוסות אילן זה לבין כוסות אילן זה
 וחוצה לכן סביב האילנות מקום שכלין כוסות האילן ולחוץ
 במלא אורה המלקט התאנים וסלו בידו ללקט פירות הכוסות
 החיובות

המוכר פרק ה בנא בתרא דס

פשי הכי הרי זה קנה תחתיהן וכיניהן וחוצרה להן כמלוא
 אורה וסלו : ואותו מלא אורה וסלו אין זה וזה רשאיין לזרען :
 וכמה יהא ביניהן רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל מד'
 אמות ועד שמונה רב אמר רב נחמן משמונה ועד שש עשרה :
 אמר רבא הילכתא מד' אמות ועד שש עשרה : תניא כוותירא
 דרבה כמה יהו מקורבין ד' אמות : וכמה יהו מרוחקין שש
 עשרה אמה : הרי זה קנה את הקרקע ואת האילנות שביניהן
 לפי' יבש האילן או נקצץ הרי זה יש לו קרקע : פחות מכאן
 או יתר על כן או שלקחן בזה אחר זה ה"ז לא קנה את הקרקע
 ולא את האילנות שביניהן לפי' יבש האילן או נקצץ אין לו
 קרקע : בעי ר' ירמיה כשהוא מודר ממקום קצר הוא מודר
 או ממקום רחב הוא מודר : א"ל רב גביהה מבי כתיל לרב
 אשי ת"ש הארכובה שבגפן אין מורדין אלא מעיקר השני :
 כיצד הן עומדין רב אמר כשור' ור' יוחנן אמר כחצובא : מאן
 דאמר כשורה כל שכן כחצובא : ומאן דאמר כחצובא אבל
 כשורה לא : והלכתא כר' יוחנן : מכר לו שנים בתוך שדהו
 וא' על המצר שנים בתוך שלו ואחר בתוך של חברו או
 שתפסיק בור או אמת המים כיניהן או רשות הרבים הרי אלו
 כולן עלו בתיקו : וק"ל דכל תיקו דממונא חומרא לתובע
 וקולא

החיובות התאכוס שבהן : וזה וזה לא בעל האילן ולא בעל
 הקרקע : איכן רשאיין לזרוע אותן דרך כמל' אורה וסלו :
 וכמה יהא ביניהן דאמר בשלטה אילכו קנה קרקע דחי קרובי'
 יותר מדאי הרי הן כיצר העומד ליתלם ולא חשיבי ואי רחוקי'
 יותר מדאי לא מטטרמי : מד' אמות לכל הפחות בין אילן לאילן
 מן השלטה לבד עובי החילון סתמא המחרישה יכולה לחרוש
 בנתיים : ועד שמכא אמות ולא סמכא אמות בכלל : עד ששה
 עשר ולא י"ו בכלל : זאת הילכות הקטנים שביניהן : ממקום
 קצר מגובה גזע האילן הוא מודר ששה עשר חו' השמכא
 אמות או ממקום רחב סמוך לקרקע הוא ע"כ : תא שמע דמן
 הבינומי הוא מודר : הרכובה גפן בחור מרכיבין אותן בגפן
 זקן כסכוא מודר ד' אמות בנתיים כדי שיבא שתיס כנגד שתיס
 ואחד יוכא זכב : עוקר השני סקק השני דתניא בקנים ובגפני'
 מן הסקק ולמעלה ולא מן הראשון שרוחב יותר מדאי ולא מן
 השלישי שקוצר יותר מדאי אלא מן הבינומי וסוף הדין לאילנו
 כיכד הן עומדין היאך נטועין הנה שלטה אילנות סהן מד'
 אמות עד ששה עשר כיכד סדר נטועתן דקנה קרקע : כשורה
 זה אכל זה כחצובה כזה : כ"ש כחצובה דאין התרקע ראו
 לחרושה ולא שוירב לעצמה : מכר לו שנים שני אילנות בתוך
 סלו

המוכר פרק ה בנא בתרא

וקולא לנתכע : מתני' המוכר את הראש בבחמה גסה לא
מכר את הרגלים : מכר את הרגלים לא מכר ארת הראש מכר
את הקנה לא מכר את הכבר מכר את הכבר לא מכר את הקנ' :
ד' מירות במוכרים מכר לו חטים יפות ונמצאו רעות הלוקח
יכול לחזור בו : רעות ונמצאו יפות המוכר יכול לחזור בו :
רעות ונמצאו רעות יפירת ונמצאו יפות אין אח' מהם יכול
לחזור בו : שחמתית ונמצאת לבנה לבנה ונמצאת שחמתית
עצים של זית נמצאו של שקמה של שקמה ונמצאו של זית יין
ונמצא חומץ חומץ ונמצא יין שניהן יכולין לחזור בהן :
גמ' אמר רב חסדא מכר לו שוה ה' בו' והוקרו ועמדו
על שמנה מי נתאנה לוקח יכול לחזור בו ולא מוכר : מ"ט
דא"ל

שלו בקנה שדכו : וקנה אח' בשל חברו סמוך לחלו : או
ר"ה שאינו רוחב שש עשר אמה : מתני' לא מכר הרגלים
בתוספת תניא בד"א במקום שלא נהגו אבל נהגו הכל כמונהג
במדינה : מכר את הקנה היא הריחא ונקרא' על סם הקנה
סלה : ארבע מדות ארבעה דיכיס חלוקים זה מזה כדמפרש
ואזיל : מכר לו חטין יפות שהתנה עמו ליתן לו חטין יפות
ונמכרו רעות אין זה מקח טעות שיוכלו שניה' לחזור כי חטין
התנה לתק לו וחטין נותן לו ואי משום דנמכרו רעות היו
כאונאה ולכך יכול לחזור בו מי שנתאנה אבל המוכר אפילו
אם בוקרו לא יוכל לחזור בו דמי שנתנה ידו על העליונה
כדתנן גבוה רכס אומר לו תן לי מטותי או תן לי מה
שאונתי ואפילו רבי נתן דשליג הקס מורה הכא דהכא קב"ה
הטעם דלא נתן לו כמה שהתנה אבל התם נתן לו כמה שהתנה
אלא שנותן לו ביוקר ולכך קאמר קנה וימקח קיים ומחזור לו
אונאה וכן פסק רבא : מוכר יכול לחזור כי הוא נתאנה :
אין אחר מוכן יכול לחזור אפילו בוקר או הוזל ואם הוזל לא
מוכי הלוקח לומר אני ליפות נתכוכתי לקנות ובה דאמינא
רעות משום דרע רע יאמר הקונה או להפך מוכר יאמר אני
חוזר אני לרעות נתכוכתי למוכר ובה דאמינא יפות משום טוב
טוב יאמר המוכר : שחמתית ארומה בחמה : וכמרת לבנה
הן שני מינין וכן כל הכך דמניתי דאיכא דניחא ליה בהאי
ואיכא דניחא ליה בהאי הולכך היו מקח טעות לשניהן ושניהן
יכולין לחזור אבל ביפות ונמכרו רעות כולי עלמא נימא ליה
ביפות ולא ברעות : יין ונמכה חומץ איכא דניחא ליה בחלת
ואיכא דניחא ליה בחמרה : גמ' טוב חמסה בשסה נתאנה
לוקח סתות מטות לוקח יכול לחזור בו כמתני' דפ' הזכר דמי
שנתאנה ידו על העליונה ודלא כרבא דפסק כר' נתן דאמר
קנה

המוכר פרק ה בנא בתרא דסא

דא"ל אי לאו דאוניתין לא מצית הדרת כך השתא דאוניתין
 מצית הדרת כך ותנא תונא יפות ונמצאו רעות לוקח יכול
 לחזור בו : מכר לו שוה שש בחמש והוזלו ועמדו על שלשה
 מי נתאנה מוכר מוכר יכול לחזור בו ולא לוקח : משום
 דא"ל אי לאו דאוניתין לא מצית הדרת כך השתא דאוניתין
 מצית הדרת כך ותנא תונא רעות ונמצאו יפות מוכר יכול
 לחזור בו חזיין לגאון דקא מוקי' להא דרב חסדא לענין
 קבולי מי שפרע וכי מעיינת בהא שמעתא לא סלקא בהאי
 סברא כל עיקר : ומסתברא לן אנן דלא קיימא דרב חסדא
 אלא אליבא דמאן דאמר מי שהוטל עליו ידו על העליונה :
 והא דרב חסדא ליתא דהא קא פסק רבא הילכתא שתות קנה
 ומחזיר אונאה : אלא מיהו כי ליתיה לדרב חסדא בשתות
 הוא דליתיה אבל בכיפור מקח כגון שמכר לו שוה ד' בה'
 ולא הספיק בכרי שיראה לתגר או לקרובו עד שהוקרו ועמדו
 בשבע לוקח יכול לחזור בו ולא מוכר דא"ל לוקח למוכר אי
 לאו דאוניתין לא מצית הדרת כך השתא דאוניתין מצית הדרת
 כך וכך המוכר שמכר שוה חמש בד' והוזלו ועמד על ג' מוכר
 יכול לחזור בו ולא לוקח דא"ל אי לאו דאוניתין לא מצית
 הדרת כך השתא דאוניתין מצית הדרת כך : ואע"ג דדחינא
 יאמרינן ממאי דילמא הא דרב חסדא תרויהו מצי הדדי בהו
 ומחניתיין היינו טעמא משום דרע רע יאמר הקונה לא בטלה
 הא דרב חסדא דלא חזינן מימרא בדילמא וטעמא דרב חסדא
 טעמא דמסתברא הוא : מתני' המוכר פירות לחבירו

משך

קנה ומחזיר אונאה : ולא מוכר אע"ג דהוקרו ועמדו על ת'
 דסוי ביטול מקחו דא"ל אי לאו דאוניתין בטעת במקח הים
 במקח קיים ולא מכית סדרת כך הסתא הדרת כך אם כן בוי
 חוטא כשכר : ותנא תוכא תנא דמתכיתין מסייע ליה : לוקח
 יכול לחזור בו ולא מוכר אפילו הוקרו דלכך רבותא כריך
 למיתבי : לענין קבולי מי שפרע לענין זה קאמר ולא מוכר
 דאי בעי מוכר למיהדר ביה בעי לקבולי מי שפרע : משום
 דרע רב יאמר הקונה כלומר ביפות ונמצא רעות אם הוקרו
 ממי לוקח יאמר לא נתאכתי בו בחזקת רעות לקחתי דרע
 רע יאמר הקונה : מתני' המוכר פירות לחבירו מושך
 בסימטא או בחצר שאינה של שניהן קנה אע"פ שלא מודה
 וכגון שנים לו תחילה בדמים בכך יתן המדה דאין המדידה
 כי אם גילוי מילתא בעלמא לידע כמה מכר לו אבל לא ספק לן
 בדמים מודד ומושך לא קנה דלא סמכי לעתייבי דהמוכר יכול
 להעלות בדמים כמה שרוצה וזה יכול לומר לא אתנס כי אם

המוכר פרק ה בנא בתרא

משך ולא מדר קנה מדר ולא משך לא קנה : ואם היה פקח
 שוכר את מקומו : הלוקח פשתן מחברו ה"ו לא קנה עד
 שיטלטלנו ממקומו : ואם היה מחובר לקרקע ותלש כל שהוא
 קנה : גמ' רב ושמון דאמרי תרויהו כליו של אדם קונה
 לו בכל מקום חוץ מר"ה ר' יוחנן ורש"ב דאמרי תרויהו אפי'
 בר"ה אמר רב פפא ולא פליגי כאן בר"ה כאן בסימטא ואמאי
 קרו לה ר"ה לפי שאינה ר"ה והכי גמי מסתברא דא"ר אבהו
 א"ר יוחנן כליו של אדם כל מקום שיש לו רשות
 להניחו קנה : יש לו רשות להניחו אין : אין לו
 רשות להניחו לא ש"מ : והא דתני' ד' מדות במוכרין עד שלא
 נתמלאת המדה למוכר משנתמלאת המדה ללוקח בר"ה במדה
 שאינה של שניהם אבל אם היתה מדה של אחד מהם ראשון
 ראשון קנה בר"ה ובחצר שאינה של שניהם : אבל
 ברשות

בזול : אם היה פקח הלוקח שוכר את מקומו אם ברשות
 בעלים ובשלפי רבנן חזרו דאין דרכו להגביה לכך ק"י
 במשיכה : פשתן אין דרכו למשוך כדמפרש בגמרא משום
 דמוסתמוט : עד שיטלטלנו דהיינו הגבהה ואורחא דמילתא
 נקט דדרך מגביה ליתנו במקום אחר ואפי' מידיו דאורחי'
 במשיכה אם דרכו להגביה אינו נקנה כי אם בהגבהה : גמ'
 פלוג של אדם של לוקח אם פסק הדמים קונה לו בכל מקום
 אפילו ברשות מוכר וכגון דא"ל בסדיא יקנה לך כליך כדאמר
 לקמן : שיש לו רשות כגון בסימטא וחצר הסותקין ורשות
 מוכר : עד שלא נתמלאת המדה למוכר דמוכר יכול לחזור בו
 וטעמא כדמוקח לה במדה שאינו של שניהם שאחר השאלו
 לשניהם יוכלך כל זמן שלא נתמלאת המדה הרי היא ברשות
 מוכר : ומשנתמלאת המדה הרי היא ברשות לוקח ליטול בו
 מקחו ולהכניעו לדעת כן השאלו להם לזכ למדידה ולזה
 להכניעו וכל זמן שעוסק במדידה הוי כליו דמוכר ואין הלוקח
 קנה אלא כהגביה או משך ומשנתמלאת הוי כליו דלוקח
 בדפי' : במדה שאינה של שניהם כדפי' : אבל אם היתה מדה
 של א' מיכן או של לוקח או של מוכר : ראשון ראשון שנתן
 במדה קנה שאם המדה של מוכר אפילו נתמלאת הוי של מוכר
 ואפילו היא ברשות לוקח כדמסיק : ואם המדה של לוקח
 אפי' ש' שלח נתמלאת ראשון ראשון קנה דרמי למשך אף על פי
 שלא מודד וקני כדמתני מתניתין ודוקא בסימטא או ברשות
 לוקח ולא בר"ה או ברשות מוכר : בד"ה בר"ה כלומר בסימט'
 כדמסיק : ובחצר שאינו של שניהם כלומר שאינו של שום א'
 לבדו אלא של שניהם דאין אינו של שום אחד מהן בזה בר"ה :

המוכר פרק ה בנא בתרא רסב

ברשות לוקח כיון שקיבל עליו מוכר קנה לוקח ברשות מוכר
לא קנה עד שיגביהנו או עד שיוציאנו מרשותו ברשות
המופקדין אצלו לא קנה עד שיקבל או עד שישכור מקומו
דשמעת מינה דכליו של לוקח קונה לו בר"ה לאו רשות הרבי'
ממש היא אלא סימטא: האי דקתני ואם היתה של א' מהם
ראשון ראשון קנה ואצ"פ שלא נתמלאה המדה אוקימנא
כשהיו שנתות במדה וכן תלכה: אביי ורבא דאמרי תרויהו
מסירה קונה בר"ה: ובחצר שאינה של שניהם משיכה קונה

בסימטא

עד שיגביהנה דהגבהה קונה בכל מקום חמי' בר"ה או ברשות
מוכר או עד שיוציאה במשיכה מר"ה או מרשו' מוכר לסימט'
או לרשות לוקח או שכורף ודי בר"ה למטה משלש סמוך
לחייסוקפת הבית של מוכר וקבלה דקני כדחמר במס' כתובות:
ברשות לוקח שהבי' המוכר את תבואתו לבית הלוקח כיון
שקבל עליו מוכר שנתרבה לו וחומר לו כל התבואות קניות
לך כל שחב וסאה בכך וכך קונה לוקח חמי' לח' מדד דרשותו
קונה לו ודווקא בכליו של לוקח מוקיליה בגמר' ולא חס לפרס
משום דבבי לוקח שפיתו מאני דלוקח ברשות הלס המוסקדי'
חבלי שהמוכר הפקיד סס פירותיו והסחילו מקום לפירותיו
כדרך כל הנפקדים עד שקבל עליו נפקד במכות מפקיד ליחד
לו רשות ללוקח לקנות הפירות כאשר הם סס או עד שיסכור
זכ"ה גבי רשות מוכר שייך קבלה ושכירות ובנפקד נמי שייך
בזכחה ובגבהה אלא אורחא דמילת' נקט דבנפקד שייך קבלה
ושכירות דכי היבא שהיה נפקד של מוכר כן יהיה נפקד של
לוקח: דשמעת מינה דכליו של לוקח קונה בר"ה מדקתני
בד' א' בר"ה ולעיל חמר דלא קני: אלא סימטא וקרי ליה ר"ה
כדחמר לעיל לפי שאינו רשות היחיד ורשות שאינו של שניהם
דקתני לח' למימר שאין לשום אח' להם חלק בו דאם כן היינו
ר"ה כדפירשנו אלא שיש לשניהם שותפות: שנתות סימטא
במדה ע"כ קאה וע"כ סאתים וע"כ שלשה סאין כמין בליטות
בולטות מדופני הכלי לתוכו וכשמגיע לבליטה יודעין כמה
הוא סאה או סאתים וכו' ג' כיון שמגיע לבליטה היו כנתמלאת
המדה ודמיו לכור בשלשים סאה חגי מוכר לך דחמר לקמן לכל
סאה וסאה קני הכי נמי כשמגיע לכל סו' וסימן קני ואפי' הכי
קתבי רישא לח' נתמלא המדה לח' קנה אע"פ שהגיע לסו' כיון
שאין המדה של שניהם והוא רוכה למדות ולמלחות כו' להכי
הוא שחולק עד שימלאנה דע"מ כן השחילה לו ודוקא דאית
גיה שנתות דחל"כ חמי' במדות לוקח לח' היה קונה כשלא היה
נתמלאת דכחיל ואין יודע כמה יש והוא דמוכר לו מלא מדה

והיא

המוכר פרק ה בנא בתרא

בסימטא ובחצר של שניהם : והנכחה קונה בכל מקום :
בעא מיניה רב ששת מרב הונא כליו של לוקח ברשות מוכר
קנה או לא קנה א"ל לא קנה : והגוי מילי בדלא אמר ליה קני
בהכי אבל אמר ליה קני בהכי קני : איכא דאמרי אמר ליה
דבינא לרב אשי תא שמע דרב ושמואל דאמרינן תרויהו כליו
של אדם קונין לו בכל מקום חוץ מרשות הרבים כל לאיתויי
מאי לאו לאיתויי בין ברשות מוכר בין ברשות לוקח לא שאני
חתם דא"ל זיל קני : ת"ש משך חמרין ופועלין והכניסן לתוך
ביתו בין מזה עד שלא פסק ובין פסק עד שלא מדר שניהם
יכולין לחזור בהן : פירקן והכניסן לתוך ביתו פסק עד שלא
מדר אין שניה' יכולין לחזור בהן מדר עד שלא פסק שניה'
יכולין לחזור בהן ואוקמא מר בר רב אשי במסבלי דתוס'
דליתינון בכלי אבל כליו של מוכר ברשות לוקח לא קנה א"ל
חנין בר מר זוטרא לרבינא מבדי פירקן והכניסן לתוך ביתו
קתני מר' לי פסק מה לי לא פסק א"ל פסק סמכא דעת' לא
פסק לא סמכא דעתיה : רב ושמואל דאמרי תרויהו כור
בשלשים אני מוכר לך יכול לחזור בו ואפי' בסאה אחרונה :
כור בל' סאה בסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה משכחת
לה בסימטא אי גמי ברשות לוקח והוא דאיתגהו בכליו

דמוכר

והיא חסרה לא קני דמי לכור בשלשי' אני מוכר לך יכול
לחזור בו אפי' בסאה אחרונה וסך דסיפא ברשות לוקח קני
חירי חפילו בלא מנתות דחירי בקנה כל התבואה יחד וקני
ליה רשותו בלא מדידה כדקתני מתניתין משך ולא מדר קני :
מסירה קני כר"ה ולא משיכה משיכה קונה בסימטא וכ"ס
מסירה : אבל ח"ל מוכר ללוקח קני : משך חמריו ופעליו
והתבוא' על גביהן והכניסם כך לביתו וסך משיכה לא מהביח
לקנות דהא חת האדם הוא מושך ולא הוי משיכה עד שימטין
הפירות עצמן וגם רשותו לא קני ליה דעודן על כווריו ולא
פירקן : פירקן בין מוכר בין לוקח והכניס לבית הלוקח
פסק אפי' לא מדר קני ליה רשותו : אבל לא פסק לא
קני דכל זמן סלח פסק לא סמכי דעתיהו סהמוכר יכול
לעלות דמיו כמה שירכה והלוקח אומר לא תקנה כי אם בזול :
במסבלי דתומי חבילות שומין סחינן שקין שהסקין הם כליו של
מוכר : כור בשלשים משמע שרובה למוכר בפמכוס לא פחות
ולא יתר ולכך אין המקח קיים עד שימודוד כל הכור ולכך אפי'
מדר כל כ"ט סחינן יכול לחזור בסאה אחרונה : ראשון ראשון
קנה סכל סאה וסאה מכירה בפני עצמה היא : וכוח דאיתקפו
בכליו דמוכר ומדר והכוחו על גבי קרקע ברשות מוכר לא קנה

וכל

המוכר פרק ה בנא בתרא רסג

דמוכר: דאי בר"ה הא ק"ל דאין כליו של לוקח קונה ב"ה :
 ואי ברשות מוכר הא ק"ל נמי דכליו של לוקח ברשות מוכר
 לא קנה לוקח : ואי ברשות לוקח וליתנהו בכליו דמוכר הא
 קא' ברשות לוקח כיון שקיבל עליו מוכר קנה לוקח ואע"פ
 שלא מדדת' הילכך לא משכתת לה אלא כדאמרין : תנן התם
 נכסים שיש להם אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה : ושאיין
 לחן אחריות אין נקנין אלא במשיכה : אמר רבה לא שנו לא
 בדברים שאין דרכן להגביה : אבל דברים שדרכן להגביה
 בהגבהה אין במשיכה לא וכן הלכתא : ואי קשיא לך הא
 דתניא בהמה גסה נקנית במסירה והדקה בהגבהה דברי ר"ס
 ורבי אלעזר וחכ"א זו זו נקנית במשיכה : דהא בהמה דקה
 דבת הגבהה היא וקני לה במשיכה : שאני בהמה דמסרכה :
 תניא כיצד במשיכה קורא לה והיא באה או שהכיש' במקל
 ורצתה לפניו כיון שעקרה יד ורגל קנאה ר' אחי ואמרו לר'
 ר' אחא אוסר עד שתהלך מלא קומתה : והילכתא בתנא קמא :
 תנן התם בקידושין בהמה גסה נקנית במסירה והדקה בהגבהה'
 דברי ר"ס ור' אלעזר וחכ"א בהמה דקה נקנית במשיכה : נכסי'
 שיש להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה ושאיין להם
 אחריות אין נקנין אלא במשיכה : נכסים שאין להן אחריות
 נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחזקה
 וזוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן דרש רב
 כקמתניא בהמה גסה נקנית במשיכה : אשכחינהו שמואל
 לחלמיריה דרב א' לתו מאי אמר רב כבהמה גסה אמרו ליה
 הכי אמר רב בחמור גסה נקנית במשיכה : והא אנן תנא
 במסירה ורב נמי כי אמר במסירה אמר הדר ביה רב : והוא

דאמר

וכל שכן בר"ה דלא קנה : וליתנהו בכליו של מוכר אלא בכליו
 דלוקח או ע"ב קרקע : שאין להן אחריות דהיינו מטלטלי
 קלא במשיכה וכ"ס בהגבהה : לא שנו אלא בדברי' שאין דרכן
 להגביה כגון שכבדו' : שדרכן להגביה כגון דקלים : דמסרכא
 מסרכא ברנלו' בקרקע ולא חפסר בהגבהה כ"א בקוסי'
 וחורח במשיכה הוא : במסיר' בעליו מוסרים ללוקח בחפסר
 או בשטר אכל לא מקניא במשיכה דאין דרכו להוליכו בסניו
 בהגבהה ולא במשיכה : שיש להן אחריות קרקעות שאחריות
 כל מלוה סמוך עליהן לפי שקיימין ועומדים : בחזקה נעל
 מרין ונדר כדמירטנו לעול : נקנין עם נכסי' אס מכר מטלטלין
 קרקע כיון שקנה לוקח הקרקע באחת משלשה הקניינין נקנין
 במטלטלין עמהם : וזוקקין כו' אע"ג דאין נשבעין על
 קרקעות לבדן מ"מ הובא דטענו מטלטלין וקרקעות וכתחיים

שנועה

המוכר פרק ה בנא בתרא

דאמר כי האי תנא דתנייה וחכ"א זו וזו נקנירת במשיכה וכן
הילכתא : גכסים שאין להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזק
בכסף מ"ל אמר חזקיה דאמר קרא שדות בכסף יקנו : בכסף
הוא דקנו ושטר לראיה בעלמא אמר רב לא שנו אלא במקום
שאינ כותבין את השטר * אבל במקום שכותבין את השטר
לא קנה עד שיכתוב את השטר * ואי פריש פריש פי הא דרב
אידי בר אבין כי הוה זבין ארעא אמר אי בעינא בכסף איקני
ואי בעינא בשטרא איקני אי בעינא בכסף איקני דאי בעו
למיהדר לא מצו חררי : ואי בעינא בשטר איקני דאי בעינא
למיהדר הרננה בי : בשטרא מנא לן דכתי ואקח את ספר
המקנה אמר שמואל לא שנו אלא בשטר מתנה אבל במכר לא
קנה עד שיתן לו דמים * ואי קשיא לך הא דתניא בשטר כיצד
כתב לו על הנייר או על החרס ואע"פ שאין בו שוה פרוטה
שדה מכורה לך שדה נתונה לך חרי זו מכורה ונתונה דלמא
בשטר מכר נמי קנה התם במוכר שדהו מפני רעתה ורב אשי
אמר במתנה ביקש ליתנה לו ולא כתב לו לשון מכר לא כדי
ליפות את כחו : בחזקה מנא לן אמר חזקיה דאמר קרא
וישבתם בעריכם אשר תפשתם במה תפשתם בישיבה דבי רבי
ישמעאל תנא וירשת אותם וישבת ביה כמה ירשת
בישיבה : ושאין להן אחריות אין נקנין אלא במשיכה
תקנתא דרבנן היא * דאמר רבי יוחנן דבר תורה מעות קונות
אם גופו קנה ממונו לא כל שכן * ומה טעם אמרו משיכה קונה
גורה שמא יאמר נשרפו חטיף בעליה גכסים שאין להן אחריות
נקנין

שבועה אנטלטלין המטלטלין זוקקין הקרקעות לסבועה : זו
זו דקב וגסה : ושטר דכתיב בקרא וכתב בספר וחתום וסוף
בסך קרא גופיה דשדות בכסף יקנו היינו לראיה ולא שוכר
כסף ושטר : לא שנו דקנו בכסף לכד אלא במקום שאין רגילים
לכתוב שטר מכירה : לא קנו כיון דרגילין בשטר לא סמכיה
דעתיה : ואי תי' אס רכוני יקנה לי כספי או יקנה לי שטרי
שלמסיק : דאי בעי מוכר למיהדר אס יוקירו לא מבי הדר דאז
אני אומר רכוני סיקנה לי כספי דאי בעית למיהדר אס יוזלו
אמלע סר רכוני סיקנה שטרי וקדנא בעוד שלא נכתב : ספר
המקנה אלמא יש קניין ספר לכד : עד שיתן דמיוס דלא גמר
מוכר ומקנה עד דמקבל דמי : מפני רעתה דניחא למוכר
שיתקיים המקח מיד שלא יחזור בו הלוקח : במתנה ביקש לתת
לו ולחו או קתני : אלא כך כתב סדי מכורה או כתובה ליוסף
בחו סאס ישרפנו בעל חוב של כותן סיחזור עליו ליטול דמי
באפורשים : מעות קונות כדילפי מונתן בכסף וקס לו :

המוכר פרק ה בנא בתרא רסד

נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחוקה מנא
 הגי מילי אמר חזקיה אמר קרא ויתן להם אביהם מתנו רבות
 לכסף ולזהב ומנדגות עם ערים בצורות אשר ביהודה איבעיא
 להו מי בעינן צבורים בה או לא אמר רב יוסף תא שמע ר"ע
 אומר קרקע כל שהוא חייב בפאה ובכורים וכיודוי מעשר
 ולכתוב עליה פרוזבול ולקנות עמה נכסים שאין להן אחריות
 ואי אמרת בעינן צבורים בה קרקע כל שהוא למאי חזיא
 תרגמה שמואל בר בינא קמיה דרב כגון שנעץ ברה מחט :
 א"ל רב יוסף קבסתן כלו' הפכתם את בני להקיא איכפל תנא
 לאשמועינן מחט אמר רב אשי ומאן לימא לן דלא תלא ברה
 מרגייתא דשויה כמה אלפי ואסיקנא והילכתא צבורין לא
 בעינן אנב וקני בעינן כלומר צריך המקנה לומר לקונה
 קנה לך הנה ארעה וקנה לך אנבה הנך מטלטלי דאית לי
 במקום פלוני וכיון דאקני לה להתיא ארעה אקני נמי להנחו
 מטלטלי כל היבא דאיתנהו : איבעיא להו שדה במכר
 ומטלטלין במתנה מהו תא שמע עישור שאני עתיד למוד נתון
 ליהושע ומקומו מושכר לו ש"מ דקני : איבעיא להו שדה
 לאחר ומטלטלין לאחר מהו ת"ש עישור שאני עתיד למוד
 נתון לעקיבא בן יוסף כרי שיוכה בו לעניים ומקומו מושכר
 לו אלמא שדה לאחר ומטלטלין לאחר קני ודחינן נמי מושכר
 מושכר לסעשר ואבע"א שאני ר"ע דיד עניים הוא וכקונה
 אחר דמי ולא איפשיט : אמר שמואל מכר לו י' שדות כ"י
 מדינות כיון שהחזיק בא' מהן קנה כולן : אמר רבא ל"ש לא
 שנתן לו דמי כולן אבל לא נתן לו דמי כולן לא קנה לא כנגד
 מעותיו תניא כותיה דרבא מכר לו י' שדות מי' מדינות
 כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן בר"א שנתן לו דמי כולן
 לא קנה אלא כנגד מעותיו מסייעא ליה לשמואל דאמר
 שמואל מכר לו עשר שדות כעשר מדינות כיון שהחזיק באחת
 מהן קנה כולן : וזוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע
 עליהן וכו' : ואם היה מחובר לקרקע ותלש כל שהוא קנה :

משום

מי בעינן צבורין סיכו המטלטלין מוכחים באותה קרקע :
 וכיודוי לא גרסינן : ולכתוב עליו פרוזבול חסילו החוב גדול
 ולא תשמטנו עוד שביעית : איכפל תנא לאשמועינן מיין
 מחט : מושכר היינו מכר שדה לאחר ואומר קני שדה זו
 לעכמד ואנבן יקנו מטלטלין לפלו' : רבי עקיבא סיה גבאי :
 לא שכו דמטלטלין נקנין בחוקת הקרקע אלא שנותן לו דמי
 כולן וס"ה בעשר סדות : כך ויסס לי קרקע כך והחזיק
 בקרקע לקנות פשתן שמחובר בו דקרקע נקני בחוקת וכל

במחובר

המוכר פרק ה בנא בתרא

משום ותלש כל שהוא קנה אמר רב ששת הב"ע דאמר ליה יפח
 לי קרקע כל שהוא וקנה כל מה שעליה : מתני' המוכר
 יין ושמן לחברו והוקרו או שהוזלו עד שלא נתמלאת המחנה
 למוכר משנתמלאת המדה ללוקח : ואם היה סרסור ביניהן
 ונשברה המדה נשברה לסרסור : וחייב להטיף לו ק' טיפין :
 הרכינה ומיצה המדה הרי הוא של מוכר : החנוני איני חייב
 להטיף לו ג' טיפין רבי יהודה אומר אם היה ע"ש עם השיכרה
 פטור : גמ' אמר רב רישא במדת סרסור : ומשכחת לה
 בסימטא א"ג ברשות לוקח : מתני' השולח בנו אצל
 החנוני ומדר לו באיסר שמן ונתן לו את האיסר שיבר את
 הצלוחי' ואבר את האיסר חנוני חייב ור' יהודה פוטר שע"מ

בן

במחוז לקרקע הרי הוא כקרקע ואשמעינן לחזקה מהני
 לפשתן א"ג דלא זבין ליה ארעא וכיפוי שבקרקע הוי חזקה
 כדאמר לעיל האי מאן דזכי ארעא אדעתא דארעא קמי' :
 מתני' יין ושמן זה"ה שאר פירות אלא משום שלשה טיפין
 דסיפא נקטיה : והוקרו או הוזלו אורחא דמילתא נקט וחזין
 דרך לחזור בחנם : עד שלא נתמלאת המדה למוכר ובמדה
 שאינה של שניהם ובסימטא חיורי כדפירסה לעיל משנתמלאת
 המדה הוי כליו של לוקח כדפירסו לעיל וקונה לוקח : היה
 סרסור ביניהן ובמדה שלו : ה"ג נשברה החבית נשברה
 לסרסור ודרך סרסור לקנות מן בעל הבית ומוכר לאחר'
 ומרווח וקני' ה' כליו הואיל ולעצמו בכליו הוא מודד והילכך
 נשבר לסרסור ולא אמרינן דהוי שלוחו של לוקח ונשברה
 ללוקח אלא נשברה לסרסור : וחייב להטיף המוכר ג' טיפין
 ללוקח מן הנדבק לדוכני המדה לאחר שעירה אותו היין
 והסמן : הרכינה היטה את המדה על כרס לאחר שעירה אותה
 והטיף ג' טיפין ללוקח ומייכה סנתאסף מכדי המדה לשולי
 הכלו למקום ח' הרי הוא של מוכר ולא של לוקח דמתייחש
 ממנו : והחכוכי טרוד הוא שמוכר כל שעה ולא הזקיקוהו
 להטיף ג' טיפין דאיין לו פכאי : רבי יהודה אומר אסע"ס כו'
 רבי יהודה אסיפא קאי ולאחמורי ולומר דחכוכי אינו פטור
 א"ע"ש עם השיכה : גמ' במדת סרסור שאינה של שניהן
 וכדפירש' : מתני' השולח את בנו א' החכוכי ובידו פוכדיו
 שהן שני איסרי' להביא לו באיסר שמן ואיסר יתן לו חכוכי
 וכן עשה ומדד באיסר שמן ונתן החכוכי לתיכוק את האיסר
 להביא לחביו את הסמן והאיסר ושבר התיכוק את הכלוחי'
 וכשס' הסמן ואבד את האיסר שנתן לו החכוכי החכוכי חייב
 לשלם לו הסמן והכלוחית והאיסר : ע"מ כן שלחו האב לבן

המוזכר פרק ה כבא בתרא דסה

בן שלה. ומודים חכמים לר' יהודה בומן שהצלוהו ביד
 תינוק ומדד החנוני לתוכה החנוני פטור : גמ' בשלמא
 איסר ושמן כהא פליגי דרבנן סברי לאודועיה שדרייה ורבי
 יהודה סבר לשדורי ליה שדרייה : אלא צלוחית אברה מדעת
 היא תרגמה רבא ור' זירא כנון שנטלה חנוני למוד בה
 לאחרים וקא סברי רבנן שיאל שלא מדעת בזלן הוי הילכך
 קיימא לה ברשותיה ואע"ג דאהדרה לתינוק לא מיפטר מינה
 עד דמהדר לה למריה : אמר שמואל הנוטל בלי טן האימן
 ע"מ לבקרו ונאנס בידו חייב : וה"מ דקיצו דמיה וכו'
 דכתבינן בפ' השואל : ההוא גברא דעל לבי טבחא אנבדי
 לההוא אטמא ביריה אתא ההוא פרסא ואנסו מיריה : אתא
 לקמיה דרב יימר וחייבי : וה"מ הוא דבעי לכולי אבל לא
 בעי לה כולו מאי דבעי מיניה הוא דקמחייב לשלומי ההוא
 גברא דאייתי קרי לפומבריתא אתא כל חד וחד ושקל חד קס
 אקדשינהו אחא לקמי' דרב כהנא א"ל אין אדם מקדיש דבר
 שאינו שלו : וה"מ דקיצו דמיהו אבל לא קיצו דמיהו ברשותי
 קיימי

אל החנוני סימסור החנוני לבן האיסר והשמן ולא פסע
 החנוני מידו : ומדד לתינוק החנוני פטור מן הצלוחית לבד
 אבל האיסר והשמן חייב : גמ' לאודועי לחנוני שכריד
 לשמן שדרוס האב לבנו שיטל לו החנוני מה שיטלח לו ע"י
 שלוחו סקח : ורבי יהודה סבר שדוריס ליה ניד בנו שדריב :
 אלא צלוחית אחאי חייב חנוני לשלם אבד' מדעת היא כשמסר'
 לבנו שחינו יודע לשומרה בפקר הוי ולא חס חס יחזירנה
 ביד בנו דיוקני' אלא שיטלח מה שיטלח לו משלו ע"י סיקח הן
 איסר הן שמן ופונדיון דנוטל בנן צהולכה כחי דצהלכה הוי
 חגיזה מדעת מ"מ בחזרה חייב לחכמים דהא לאודועי שדריה
 כנון שנוטל החנוני מן התינוק למוד לחרי' שלא לכורך
 התינוק והוי ליה שואל שלא מדעת בעל הצלוחית : עד
 דמהדר ליה למרי' דבעינן השבת מעליא כדקתב והסיב את
 בגיולה וחייזו הסבה אלא חיבוד : ע"מ לבקרו לכודקו
 ולקנותו ונאנס מידו שנפל ונסבר חייב : זה"מ דקיימי דמיס
 דסמוכה דעתיה לקנותו אחרי שפוס' דמיו ומיד דאגבה על
 מנת לכודקו ולקנותו הוא דמחייב באחריותו לא מיפטר תו
 עד שיחזירנו לצעליו וכמסכת נדרים מוכיח דאייירי בזבונב
 חריפא דינאת לוקח הוא : אגבהה לך אטמא לראותו חס
 ה' שמכה וזיה בה הרבה צטר : קרו דלעת : אתי כל חד
 ושקל לקנות קס אקדשינהו שלא ידע למי ישאל מעותיו : אין
 אדם מקדיש סו' דכתיב איש כי יקדיש את ביתו מה ביתו ברשותו

המוכר פרק ה בנא בתרא

קיימי וקרשי : מתני' הסיטון מקנח ארת מרתיו אחרת
 לשלשים יום ובעל הבית א' לי"ב חדש : רשב"ג אומר חילוף
 הדברים : החנוני מקנח את מרותיו פעמים בשבת : וממחה
 משקלותיו פעם אחת בשב' : ומקנח מאזני' על כל משקל ומשקל
 אומר רש"ב כג בר"א בלח אבל ביבש אינו צריך : וחייב להכריע
 לו טפח שקל לו עין בעין נותן לו גירומיו אחד מעשרה בלח
 ואחד מעשרי' ביבש : גמ' והא דתנן וחייב להכריע לו
 טפח במקום שנהגו : אבל אם היה שוקל לו עין בעין נותן
 גירומיו אחד מעשרה בליטרא לעשר ליטראין דלח דהוי חד
 ליטרא למאה ליטראין : ואחד מעשרי' בליטרא לעשרי' ליטראין
 דיבש דהוי חד ליטרא לארבעה מאה ליטראין : מדאורייתא
 דאמר רש"ב כל אמר קרא אבן שלמה וצדק יהיה לך אמרה
 תורה צדק משלך ותן לו : א"ר לוי קשה גזילו של הדיוט
 יותר משל הקרש שזה הקדים חטא למעילה וזה הקדים מעיל'
 לחטא : וא"ר לוי קשה עונשן של מידות יותר משל עריות
 שזה נאמר בהן אל וזה נאמר בהן אלה אל קשה ואלה קשה
 מאל ומאי עודסיהו הני אפשר בתשובה והני לא אפשר
 בתשובה

אף כל ברשותו : דקיימי דמייבן אז זכס בהן מוד כשמואל :
 מתני' הסיטון חנווני גדול סקונה הרבה פירות יחד
 ומוכר להרבה חנונים : מקנח מדותיו כשביב שיון ושמן
 בקרס בתוכו והמדה מתמעטת : ובעל הבית שאינו מוכר
 תדיר בסיטין די בפע' א' לשנה : חילוף בדברים דסיטון כיון
 דמוכר תדיר אינו מתויבש כל כך די בפעם אחת לשנה : פעמי
 בשבת שבתוכו אינו חייב להטיף ג' טומין והוא משתתיר בכל
 ונדבק אבל סיטין וב"ה שחייב להטיף שלשה טיפין אינו נשאר
 רק מעט וממחה ומקנה : אבני משקלותיו ששוקל בהן דבר
 לח על כל משקל על כל פעם ששוקל כריך לקנח : בלח יין
 ושמן ובשר : ביבש פירות ופלפלין : וחייב להכריע טפח
 לפל ליטרא ואפי' שוקל עשרה ליטרים יחד אינו נותן כי אם
 הכרע אחת אבל פחות מליטרא לא בעיש הכרע טפח :
 היה שקל לו בכחוס עין בעין כגון במקום שלא נהגו לתק
 הכרע : נותן לו לכד המשקל : גירומיו הכרעותיו : חת'
 מעשרה כו' מפרש בגמרא אחד מעשרה ליטרא שהוא חלק א'
 ממאה : גמ' אל בעריות נאמר כי כל התועבות הא במדן
 כל עושה אף לשון רבים : ומאן עודסיה למכ החמורה תורה
 בהן יותר : אי אפשר בתשובה שאינו יודע למי יסיב וכתוב
 וכסיב חת הגזילה לעיל : גזל הדיוט בקדים חטא למעילה
 דכתי' נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכיחם בעמיהו ובתחיל'
 הגזל

המוכר פרק ה בנא בתרא רמו

פתשובה : מתני' מקום שנהנו למוד בדקה לא ימוד בגסה
 בגסה לא ימוד בדקה למחוק לא יגדוש לגדוש לא ימחוק :
 גמ' ת"ר מנין שאין גודשין במקום שמוחקים ואין מוחקים
 במקום שגודשים ת"ל איפה שלמה וצדק ומניין שאם אמר
 הריני גודש במקום שמוחקים ומוסי' לי בדמים הריני מוחק
 במקום שגודשין ומפחית לי בדמים שאין שומעין לו ת"ל איפה
 שלמה וצדק : א"ר בר אבא א"ר יוחנן מעמידין אנדרמים בין
 למדות בין לשערים מפני הרמאין : ת"ר המבקש לשקול לו
 ליטרא שוקל לו ליטרא חצי ליטרא שוקל לו חצי ליטרא
 דביע ליטרא שוקל לו רביע ליטרא : היה מבקש ממנו שלש'
 רביעי ליטרא אל יאמר לו שקול לי כנגד שלשה רביעי ליטרא'
 אלא שוקל ליטרא ונותן רביע ליטרא עם הבשר : ת"ר היה
 מבקש ממנו לשקול עשרה ליטראין לא יאמר לו שקול לי אח'
 ואח' והכריע אלא שוקל לו י' כבת אחת והכרעה אחת לכולן :
 ת"ר נפש מאזני' תלויה באויר ג' טפחים וגבוה מן הארץ שלש'
 טפחים קנה ומותנה שלה שנים עשר טפה של
 צמרים

הגזל קרי' לי' חוט' ובהקד' כתיב כי תמעול מעל וחטאה בשגג'
 מקדשי ה' ולא מיקרי חוטא עד שכבר נכנס : מתני' בדק'
 דקב לא ימדוד בגסה בסאה דכזה פסידא דלוקח כי לא יהיה
 לו כי אם הכרע אחד לשטה קבין ויפסיד חמשה הכרעות
 ואפ' במקום שמוחקי' שאי אפשר למחוק כל כך בצמחוס :
 לא ימוד בדקה כי מפסי' למוכר למחוק את המדה : לא יגדוש
 אפילו אם יוסיף לו שליש עבור הגדישה דגדיש תולתא וכן
 מוכיח בגמ' : לא ימחוק אפילו פוחת לו מן הדמים : גמ'
 ת"ל חיפה שלמה וצדק ביינו כמו שמודדין בעיר וצדק לטפויי
 התן והגדמ' הם בממוני' על המדות לענוש מעווי' המדות :
 בין לסערו' שלא ימכרו ביותר : מפני הרמאי' שמוכרים ביותר
 ויחמרו' שהוסיפו במד' או שכותכים יפות למעלה ורעו' למטה
 וכמה מוכרי רמאות : כפס מאזנים הוא ברזל חליל שבמאזני'
 שלשון זוקף בתוכה : תלויה באויר ג' טפחים במאזנים גדולים
 מיוירי ששוקלין בו ברזל וכחיסת והם קבועים ביתד חו בעמוד
 כרוך שתיה המותנה שהי' תלויה בו ארוכה ג' טפחי' עד שהיא
 תלויה באויר ג' טפחים אבל כשהחכל קצר חין יכול להטות
 המאזנים חילך וחילך שלא יגע בגג שלמעלה כשהוא מכריע :
 זנבה מן החרץ כפות המאזנים ג' טפחים פן יגע בקרקע
 והכל לפי מה שהמאזנים גדולים כריכות הרחק יתירה
 לפי שמכריעים יותר : ומותנה שהכף תלוי' בו שנים עשר
 חבל חי היו פחות חין מכריע המאזנים דקל לפי שהמסח כנד :

המוכר פרק ה בבא בתרא

צמחים ושל זנגים תלויה באויר שני טפחים ונכחה מן הארץ
שני טפחים קנה ומתנה שלה תשעה טפחים של חנוני ושל
ב"ה תלויות באויר טפח ונכורה מן הארץ טפח קנה ומתנה
שלה ששה טפחים ושל טורטני' תלויה באויר שלשה אצבעות
ונכוח מן הארץ שלש אצבעות קנה ומתנה שלה איני יודע :
והך קמיתא דמאי היא אמר רב פפא דגרומני : ת"ר אין עושין
משקולת לא של בעץ ולא של אבר ולא של גסטרון ולא של
שאר מיני מתכות : אבל עושהו של צונמה ושל זכוכית :
ת"ר אין עושין את המחק לא של דלעת מפני שהוא מקיל ולא
של מחכת מפני שהוא מכביד אבל עושה הוא של זית ושל
אגוזים ושל שקמה ושל אשכדוע : ת"ר אין עושין את המחק
צדו א' עכה וצדו א' קצר : ולא ימחוק מעט מעט מפני
שמפחיתו למוכר ולא ימחוק בבת אח' מפני שמפחיתו ללוקח
(זו היא גירסת הלכות גדולות ונספרים שלכו ונאשר"י גורם
היפוכה) ועל כולן א"ר יוחנן בן זכאי אוי לי אם אומר אוי לי
אם לא אומר : אוי לי אם אומר שמא ילמדו הרמאין אוי לי
אם לא או' שמא יאמרו הרמאין אין תלמידי חכמים בקיאים
במעשה ידינו : סוף סוף אמרה או לא אמרה אמר רב שמואל
בר יצחק אמרה וסמך אחאי קרא כי ישרים דרבי ז' צדיקים
ילכו בס' ופושעי' יכשלו בס' : ת"ר לא תעשו עול במד' במשקל
ובמשור' במדה זו מדירת קרקע שלג' ימוד לאחד בימורת
הנשמים

למרים מוכרו כמר : זנגין מוכרו כלי זכוכית : טורטני הם
שסוקלים כו כסף וזכב : טורטני כורף : וכך קמית' דמאו
ביון דחשיב למרים וכסף וזהו כך קמית' דקתני סתמא כסף
מאזנים מה סוקלים כו : גרומני טורטני כחוש' וכרול שמוכרין
חתיכות גדולות יחד : בעץ גדול : חכר עופרת : גיסטרון
מיני מתכות מעורבין : כונמ' של חבן מפני שמיני מתכות
כוחתין והולכין : מחק שמוחקין כו במדה : כדו אחד עבה
חינו מוחק כל כך שאינו נכנס בדוחק וכדו הקטר נכנס בדוחק
וכס' וקה מוחק בדבר העב וכסמוכר מוחק בכל הקטר חלף
יעשה סביבן עבה או קטר כמנהג המדינה : צבת אחת כספס
ח' כל המדה אינו מחק יפה : מעט מ' מפני שמוחק טפח
ומגביה וחוזר ומחק טפח חלף קעס ח' ונכח או עד חצי
המדה וחוזר ומחק : על כולן על כל מיני עיכות חילון : שלא
ימדוד לשני אחים או לשני שותפין קרקע שחולקין לאחד
בימות החמה ולתחר באותו חבל עכמו בימות הגשמים שבימו
הגשמים החבל לח ומתפסט ובימות החמה הוא יבס וככוון
זר"ה פירש בימות החמה בקרקע כוויץ ובימות הגשמי' קרקע
מתבקע

המוכר פרק ה בבא בתרא דמז

הנשמים במשקל שלא יטמין משקלותיו במלח ובמשוויש
 שלא ירתיח והלה דברים ק"ו ומה משורה שהי' אחת משלשי'
 וששה בלוג הפקידה עליו תורה היין וחצי היין ושלישית
 החין ורביעית ההין לוג וחצי לוג ורביעית לוג על אחת כמה
 וכמה אמר רב יהודה אמר רב לא ישחה אדם מדה הסדרה
 או יתירה בתוך ביתו ואפילו עביט של מימי רגלים אמר
 רב פפא לא אמרן אל באתרא דלא חתמי אבל באתרא
 דחתמי עד דחוו התמא לא שקיל תניא גמי הכי לא ישחה
 אדם מדה חסרא ויתירה בתוך ביתו ואפי' עביט של מימי
 רגלים אבל עישה הוא סאח תרקב וחצי תרקב קב וחצי קב
 רובע וחצי רובע תומן וחצי תומן ועיכלא וכמה
 עיכלא א' מחמשה ברובע ובמרת הלח עושה אדם היין וחצי
 היין ושלישי ההין ורביעית ההין לוג וחצי לוג ורביעית
 ושמיני ואות' משמונה בשמינית וזה הוא קורטוב אמר
 שמואל אין מוסיפין על המדות יתר משתות ולא על המטבע
 יתר משתות והמשתכר אל ישתכר יתר משתות : ת"ר אוצרו
 פירות וסוחרו שביעית ומפקיעי שעירים ומקטיני איפה ומלוי
 רבית עליהם הכתוב אומר לאמר מתי יעבור החרש ונשכירה
 שבר

מתקבץ בתפוחתא : במלח שמכנידן : שלא ירתיח שלא יספוך
 היין בחוזק מנוכה לכלי שיעלה הקף שקורי' שומא ויתמלח
 הכלי : ומה משורה שהיא קטנה הקפידה תורה ברתוחתה
 ק"ו לרתיחת כלי גדול כגון היין וק"ו היין ורביעית לוג וחצי
 כגון וכו' : ואפי' עשהו עביט של מימי רגלים איכא למיתש
 שמה למעמיס רחכו וימדוד בו : דלא חתמו שאין ממוכה המלך
 חותם המדות ואפי' לרמאות : עד דחונו עד שיראה הלוקח
 החותם לא שקיל ומותר לשהות : תרקב תרו וקב כיונו ג'
 קבין חצי סאה : וחצי תרקב קב ומחצה : וחצי רובע זהו
 שמינית הקב : תומן שמינית הלוג : היין י"ב לוגין דהיינו
 תרקב וקחצי היין כיונו חצי תרקב וסליסית ההין תיקכוט
 משום שהיתה במקדש וכן רביעית והא דלא עכיד נמי חצי
 רביעית דהיינו לוג ומחצה משום דאתי למיטעי בחצי קב רובע
 דכוח ג' לוגין כדמס' בגמ' ברובעא טעו ביה איכא וליכא
 קאמר נמי דלא עבדי קבוי' דאתי למיטעי בחצי תרקב דהוה
 קב ומחצה אבל בתילתא לא טעו איכא : אין מוסיפין על
 המדות אס אנשי העיר באו להוסיף אס רוצים לשכר הראשונים
 כ"א אס שתות יותר כ"א יוסיפו יותר משתן אן החמרים המביאין
 קירות לכאן ולז ידעו ואיכא השאי להסתכר יותר משתות
 ויפסיקו מן הקרן שלהם וגם א' זמכתא מתרחי מיתוי בגמר :

המוכר פרק ה בנא בתרא

שבר מאי כתיב אחרינן נשבעי' בנאון יעק' אם אשכח לנצח
 את מעשיהם : אמר רב עושה אדם את קבו אוצר תנינא נמי
 הפי אין אוצרינן פירות בארץ ישראל דכרים שיש בהן חיי נפש
 כגון יינות שמנים וסלתות אבל תבלין כמון ופלפלין אוצר :
 בר"א בלוקח מן השוק אבל במכנים משלו מותר : ומותר
 לאצור פירות שלש שנים ערב שביעית ושביעית ומוציא
 שביעית : וכשני בצורת אפילו קב חרובין לא יאצור מפני
 שמכנים מארה בשערים : ת"ר אין מוציאין פירות מארץ
 ישראל דכרים שיש בהן חיי נפש כגון יינות שמנים וסלתות
 רבי יהודה בן בתירה מתיר ביין מפני שממעט את התפלה :
 וכשם שאין מוציאין מא"י לח"ל כך אין מוציאין לסוריא ורבי
 מתיר מאפרכיא לאפרכיא : ת"ר אין משתכרין בא"י בדברים
 שיש בהן חיי נפש כגון יינות שמנים וסלתות אמרו עליו על
 ד"א בן עזריה שהיה משתכר ביין וכשמן בא"י כיון כר' יהודה
 בן בתירה דסבר כיון דמעט את התפלה מותר : שמן באתריה
 דר"א בן עזריה שכיח משח' טובא : ת"ר אין משתכרין פעמים
 בכיזים פליגי בה רב ושמואל חד אמר תנרא לתנרא וחד אמר
 זוזא אחבריה : ת"ר מתריעין על פרקמטיא ואפילו בשכרת :
 א"ר יוחנן כגון כלי פשתן בבבל ושמן ויין בא"י משום דמיניהו
 רובא רחיותיהו אמר רב יוסף והוא דזל וקם עשרה בשיתה :
 ת"ר

והמשתכר החנוכי' הקוני' מן הסיטין הרבה פירות ביחד כדי
 למכור מעט : לא יסתכר יותר מסתות כגון סלח הוקר הסער
 אבל אם לקחו בעת הזול ואחריו כן הוקר חפי' בכפלי כפלי'
 יכולין למכור כפי הסער : ממקויעי מוסיפין על הסער :
 עושה אדם את קבו מה שהוא מלקט משדותיו יכול לחכור רק
 שלח יקח מן השוק לאוצר : מפני שממעט התפלה דככנס
 יין וכל סוד : לסוריא לכיזוס יחיד לא שמוס כיזוס :
 ומחפרכיא אחרונה סבחרן ישראל להפרכיא ראשונה דכסוריא
 כיון דסמוכין מותר : אין משתכרין לקנות מעל הבית למכור
 צדוק אבל בעל הבית בעצמו יכול למכור לכריכי' מיהו לקנות
 חייטין לעשות פת מותר כיון דליכא טירחא סרוי אבל למכור
 בדבר בעין כמו שקונהו מן בעל הבית אסור : בכיזים לפי
 שאין בהן כל כך חי כסף וגם הסורה מרובה והריוח מועט
 לעני המחזיר בעיירות לקנותו ולכך התירו להסתכר בהן יתר
 משתות : תנרא לתנרא כי יש כאן ריוח כ' פעמי' תנר הראשון
 ותנר הסיני מוקירי' יותר מדאי אבל בשאר דברים מותר כ' א'
 יוקיר זה יומא כמה מוכרים אחרים : זוזא אחבריה כפלי'
 ממה שקנס אותם : מתריעין בתפלה על פרקמטיא כגד'
 טובים

המוכר פרק ו בנא בתרא דסח

ת"ר אין יוצאין מארץ לה"ל אא"כ עמדו סאתים חטים בסלע
 א"ר שמעון אימתי בזמן שאינו מוצא ליקח אבל בזמן שמוצא
 ליקח אפי' עמדו סאה בסלע לא יצא אמר רבה בר בר חנה
 א"ר יוחנן לא שנו אלא מעות בזול ופירות ביוקר אבל מעות
 ביוקר ופירות בזול אפי' עמדו ארבע סאין בסלע יצא וא"ר
 יוחנן נהירנא בד הוי ארבע סאין בסלע והווי נפיש נפיש
 פפן בטברין מדלירן איסר וא"ר יוחנן נהירנא בדלא הווי
 מיתגריא פעליא למירנח קרתא מדיח פיתא מייתין וא"ר יוחנן
 נהירנא כדהוה בצע ינוקא חרובא והווי נגירי חוטי דדובשא
 על תרין דרעותי :

סליק פירקא

טובים שהולו ואין כפסד לעניו' אם יוקירו והוא דול כל כך
 דחס שיה עשרה כותנים בשסה קרוב למחצה : אין יוכחין
 מזרן לפי שמסקיע עמנו מן המנו' אבל מעות סאין לכן מעות
 מסכי שזלה הפרקמטו' : כהירנא דכירנא מדלית איסר
 לקנות : מריח פיתא כי רוח מערבית מביא ריח הסת למזרח
 פעיר ומתים מתאות רעכון : כגיד כמסך :

בדרן עלך המוכר את הספינה

המוכר פירות לחבירו ולא צימחו אפי' זרע פשתן אינו
 חייב באחריותן רש"כג אומר זרעוני גנה שאינן
 נאכלין חייב באחריותן : גמ' ת"ר המוכר זרעוני גנה
 לחברו זרעי' שאינן נאכלין זרען ולא צימחו חייב באחריותן
 זרעים הנאכלין זרען ולא צימחו אינו חייב באחריותן : ואם
 התג' עמו מתחלה לזרע חייב באחריותן מה הוא גותן לו דמי
 זרע

המוכר פירות לחבירו סתם ולא פי' אם לזרעיה מכרן או
 לחבילה : זרען הלוקח ולא כמחו ואפי' פשתן
 דרוכו נקנה לזרעיה מ' מכיון דאיכא כמי דזבין לחבילה אינו
 חייב באחריות דמכו למימר לחבילה מכרתיו כדאמר שמואל
 במתא חין הולכין בממון אחר פרוז : שרש"כג אומר זרעיכו
 גינה כו' הכי משרש בגמ' : חייב באחריותן דהווי מקח טעות
 דהווי כמו עבים של זתים וכמכחו של שקמה וין וכמכח חומץ
 כיון דלאכילה לא חווי ואפי' דמי עבים לא יסלם לו לוקח דכח
 לא נכסה בהם כלום וגם לא שלח בהן יד וכמו שאומר לו
 המוכר זרע חותה דודאי לזרעיה זכניכו : גמ' וכמכח

המוכר פרק ו' בנא בתרא

זרע וי"א אף הוצא' והלכתא כת"ק : וה"מ דלא צימחו מאמת
 עצמן אבל מחמת דבר אחר כגון שלקו בכרד או כיוצא בו
 אינו חייב באחריותן : איתמר המוכר שור לחברו ונמצא
 גנחן רב אמר הרי זה מקח טעות ושמואל אמר יכול לומר לו
 לשחיט' מברתיו לך ולחזי האי גברא אי לשחיטה או לרביע
 זכין בגברא דזבין להגא ולהגא וליחזי דמי היכי יהיב לא
 צריכא דאייקור בישראל וקם כרידיא ואי ליכא לאישתלומו
 מיניה לשקיל תורא כוזויה דאמרי אינשי ממרי השותך פארי
 אפרע דאיכא לאישתלומו מיניה רב אמר הרי זה מקח טעות
 זיל בתר רובא ורובא לרידיא זכני' ושמואל אמר כי אזלינן
 בתר רובא באיסורא אבל במקוונא לא אזלינן בתר רובא :
 והילכתא כשמואל : ומדמקשינן ואי ליכא לאישתלומו
 מיניה לשקול תורה כוזויה ופרקינן דאיכא לאישתלומו מיני'
 שמעינן דהיכא דאית ליה זוזי נכי חכריה וא"ל שקול מינאי
 מטלטלא או מידי אחרינא בזוהך ואיכא נבי' זוזי לאו כל
 במיניה דיהיב ליה מטלטלא כוזויה לא יהיב ליה זוזי כדאית
 ליה נביה : גרסינן בפ' אלו טרפות ת"ר מחט שנמצאת בעובי
 בית הכוסות מצד אחד כשרה משני צדדין פסולה : נמצא עלי'
 קורט דם בידוע שהיא קודם שחיטה : לא נמצא עליה קורט
 דם בידוע שהיא לאחר שחיטה : הוגלד פי המכ' בידוע שהיא
 שלשה

כנחן סקיה נחן קודם מכירה ואין ראוי אלא לשחיטת ; הרי
 זה מקח טעות כיון ונמכא חומץ : יכול לומר לשחיטת מכרתיו
 לך דאין כולכין בממון אחר סרו' ולא כוב לו למוכר לפרט אל
 הנותן כוב ליה למימר לרידיא קח בעינא ומדלא פו הקסיד
 ולא דמי ליון ונמכא חומץ דפירש בהדיא וין קבעינא : וליחזי
 בלי גברא חיד רגיל לקנות אס הוא עובד אדמה הרגיל לקבו'
 לחריטה או טבח הקונכ לשחיטה : דזבין להא ולתא טבח
 ועובד אדמה : ונחזי אי דמי רידוא יתיריה על דנש ניכסס
 ונחזי בדמי' או דמי רידוא יכיב או דמי ניכסתא : ואי דליכא
 מעות מזומני' למוכר לאישתלומו מיניה לוקח אמאי אמר רב
 כרי זכ מקח טעות ויחזיר הסור לעכב תורא לעכמו בזוזי :
 ממרי רשותך מעל חובך תרגוס לא תכו' לו כנוסה מתרגמו'
 ברשיח : פחרי סובין בשווייהו : באיסורא כגון ט' חכיות
 מוכר' גשר שחוטב ואחת מוכרת גסר כבולב : לא אזלינן בתר
 רובא אלא אחר המוחזק אס יש לו טענה טובה : בעובי בית
 הכוסות מקום יש כרחק הכרס סמוך להמסס וכו' עבו כסול
 שני כפלים ביכלים בלע"ז ונמכאת מחט תחובה בלחזי עב
 מנד א' סחין המחטאל בפנים : כשורה סחין זה נקב : סביח
 קודם

המוכר פרו ו בנא בתרא דסט

שלשה ימים קודם שחיטרה : לא הוגלר פי המכ' המוציא
מחבירו עליו הראיה למאי נפקא מיניה למק' וממכר להודיע
כי מקח טעות הוא : ושנינו בכבורו כפ' כל פסולי הטוקדשין
השוחט את הכבור ומכרו ונודע שלא הראהו מה שאכלו אכלו
ויחזיר להן את הדמים ומה שלא אכלו יקבר ויחזיר להן את
הדמים : השוחט את הפרה ומכרה ונודע שהיא
טרפה מה שאכלו אכלו ויחזיר להן את הדמים ומה
שלא אכלו יחזירו את הבשר ויחזיר להן את הדמים
מכרוהו לגוים או הטילוהו לכלבים ישלמו לו דמי טרפה
ותנו דבנן המוכר בשר לחברו ונמצא בשר בכור
פירות ונמצאו טבלים : יין ונמצא יין נסך מה שאכלו אכלו
ויחזיר להן את הדמים וכו' : תניא המוכר עבד לחברו ונמצא
גנב או קוביוסטס הגיעו ליסטים מוויין או מוכתב למלכות
אומר לו הרי שלך לפניך : מתני' המוכר פירות לחברו
הרי זו מקבל עליו רובע טינופות לסאה תאנים מקבל עליו
עשר מתליעות למאה מרתף של יין מקבל עליו עשר קוססות
למאה קנקנים בשרון מקבל עליו עשר פיטסיאות למאה :
גמ' תניא המוכר פירות לחברו חטיין מקבל עליו רובע
קיסניות לסאה שעור' מקבל עליו רובע נישובות לסאה
ערשי' מקבל עליו רובע עפרורית לסאה הני שיעורי כולהי
באתרא דליכא מנהגא אבל באתרא דאיכא מנהגא עבדינן
כמנהגא

קודם שחיטה וטרופה סבוא לאחר שחיטה וכשירה : שלשה
ימים קודם שחיטה ואם לקח טבח זה תוך ג' ימים מקח טעות
הוא ויחזיר הדמים ללוקח דמקח טעות הוא כי מכר לו
טרופה : לא הוגלר פי המכס זה אמר עד שלא לקחתו ניקב
זה חומר מסכרתי המע' : למקח וממכר כדמי : ונודע
שלא הראהו לחכס : אם נמכר טבוס גבס מקודם קוביוסטוס
גבס נמסות : הגיעו ללוקח ואין כאן מקח טעות : ליסטים
ליסטים מוויין בורג נמסות וסושו ליהרג או נכתב ליהרג : הרי
מכר דגברא קטילי זבין ליה זרישא מפ' בגמרא טעמא דלכך
פנישו דכולו חיתכסו כדי ואין כאן מקח טעות וכולסו סיז חית
גבו : מתני' המקבל פירות שהכה תבואה מחבירו הלוקח
מקבל עליו רובע טוכוסת לסאה דדרך תבואה בכך ומה
בזמור : עשר מקליעו לק' וכו' ח' לעשרה : קוססות יין
לע כמו פרו קוסס : בשרון כלו באותו מלכות : פיטסיאות
בדים רעים : גמ' חטיין חס מוכר לו חטיין מקבל עליו לוקח
רוב קיסניות דדרך קיסניות לגדל נחטיין וניסוב בשעורין :
ועתה וייתק בעשדו מיסוכו קס שמנכס פרות : ולא מוקי לו'

המוכר פרק ו כבא בתרא

במנהגא : קמ"ל מכל כה"ג הכל כמנהג המדינה : אמר רב
 הונא ואם בא לנפות מנפה את כולן היכא דאיכא עפרא טמי
 פוהאי שיעורא הואיל ונתהייב לנפות מנפה ליה לכוליה
 עפרא ולא מוקי' ליה אהאי שיעורא דמתני' אמרי לה דינא
 ואמרי לה קנסא' אמרי לה דינא מאן דיהב זוזי אפירי
 שפירי יהיב ורובע לא טרח איניש יתיר מרובע טרח איניש
 וכיון דטרח טרח בכליה ואמרי לה קנסא רובע שכיח יתיר
 מרובע לא שכיח ואיהו הוא דערוב וכיון דערוב קנסיה רבנן
 בכליה : אמר רבא בר חייא קטפסא' משמי' דרב הכור צורד
 מתוך גרנו של חברו נותן לו דמי חטין דאי שביק להו הוו
 מורכני אנב חיטיהו : מרת' של יין מקבל עליו קוססות
 לק' וה"מ בדלא א"ל למקפה אכל א"ל למקפה נותן לו יין
 שכולו יפה דתני רב זביר בר אושעיא מרתף של יין אני מוכר
 לך נותן לו יין שכולו יפה מרתף זה של יין אני מוכר לך נותן
 לו יין שכולו יפה ומקבל עליו עשר קוססות למאה וזה הוה
 אוצר ששנו חכמים ותניא בכריתא מרתף של יין אני מוכר
 לך נותן לו יין שכולו יפה מרתף זה של יין אני מוכר לך נותן
 לו יין הגמכר בחגורת מרתף זה אני מוכר לך אפילו כולו
 חומץ הניעו וקשיאן אהררי ומשנינן דרב זביר דאמר ליה
 למקפה

אהאי שיעורא שיאמר הרובע כבר מחלת : אפירי שפירי וכיון
 ולא מחיל טיכוסת כלל וכיון דטרח טרח בכלי דקל הוא לגמור
 הכנסו ולא מחיל וא"מ היכא דליכא חלף רובע וכו' לסנות
 בטלה דעתו : ואיכו דערוב המוכר ונסקח מינייה דאי ידעי
 אס לא עריב אפילו טמי מרובע בוי מחילס : ברור עפרוריו :
 כותן לו דמי חטין כי כיוצא לו דאיכו הוה מוכרו עם
 העפרורית ולחזור ולערב אינו יכול כי הוא עושה עול בידו
 וכתב לא תעשו עול חבל מה שנתערב כבר הוה מוכר עם
 החיטין במה שחמתן ברורות היו טיין למכור כמו החיטין :
 אכל למקפה ליתן לתכסול לקדירה לזה כריך להיות יין טוב
 ומתקיים הרבה שמעט מעט מסתפקין ממנו : כותן לו יין
 הגמכר בחמות טיין כולו קוסס דלכתי אהכי דקאמר מרתף זה
 משמע כמו הכוח אך כריך להיות יין כיון שהזכיר יין : דרב
 זביר דא"ל למקפה הילכך אהכי דאמר של יין שכריך להיות
 טוב ומקיים ואהכי דאמר זה שמקבל עליו עשר קוססות :
 וברייחא דלא א"ל למקפה הילכך אהכי של יין דאמר למעוטי
 של חומץ ואהכי זה דאפי' כולו קוסס הניעו : מרתף של יין
 ולא חמר ליה למקפה דאיכא חד לטיבות וחד לרועות ולכך
 קא מיבעי לו' מי הוה כמו מרתף זה של יין וא"ל למקפה דאיכ'

המוכר פרק ו בנא בתרא רע

למקפה ובריתא דלא א"ל למקפה . הילכך מרתף של יין וא"ל
 למקפה נותן לו יין שכולן יפה מרתף זה של יין וא"ל למקפה
 נותן לו יין שכולו יפה ומקבל עליו עשר קוססות למאה :
 מרתף זה של יין ולא א"ל למקפה נותן לו יין הנמכר בחנות:
 מרתף זה סתם ולא א"ל של יין אפילו כולו חומץ הגיעו :
 ואיבעיא לן מרתף של יין סתם ולא אמר ליה זה ולא אמר לי'
 למקפה מאי . פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר מקבל וחד
 אמר אינו מקבל . מ"ר מקבל דייק מדרב זביר . ומ"ד אינו
 מקבל דייק מכריתא . ואקשינן ולמאן דדייק מדרב זביר
 קשיא בריתא ופריק חסורי מחסרא והכי קתני בד"א דא"ל
 למקפה מקבל וק"ל דכל היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה
 כדברי המיקל וקיימא דכל ספק טמונא חומרא לתובע וקולא
 לנתבע הילכך מקבל : ומוקמי' למתני' כדברי המיקל על
 המוכר שהוא הנתבע ולא צריכנא לאוקמי' מתניתין כדא"ל זה
 ולא מפיקנן לך מפשטא : קנקני' בשרון מקבל עליו עשר
 פיטסאות למאה תנא פיטסאות נאות ומנופרות : מתני'

המוכר יין להכירו והחמיץ אינו חייב באחריותו ואם ידוע
 שיינו מחמיץ ה"ז מקח טעות : אמר לו יין מכושם אני מוכר
 לך חייב להעמיד לו עד העצרות . ישן משל אשתקר מיושן
 משל שלש שנים : גמ' א"ר יוסי בר חנינא לא שנו אלא

בקנקנים

חד טיבותא דאמר זה ואיכא חד לריפותא דא"ל למפקה וזהכא
 דיו איסכא : דייק מדרב זביר דאמר מרתף של יין אני מוכר
 לך נותן לו יין שכלו יפה ואוקומינן בדא"ל למקפה הא לאו
 דכו מקבל דייק מכריתא דקתני בה מרתף של יין אני מוכר
 לך נותן לו יין שכולו יפה ואוקומינא דלא א"ל למקפה בד"א
 הא דנותן לו יין שכולו יפה ומאן דדייק מכריתא לא קשיא ליה
 דרב זביר כדמפרש בנמרא דאיכא למימר דמילתיה דרב זביר
 ברישא חפוי' לא א"ל למקפה זהא דאוקומינא בדא"ל למקפה
 מדו ליושב כך מומרא : תנא הכך פיטסאות דמקבל חין ר"ל
 שכורות דא"ל חפוי' אח' לא מקבל לא נחות הן ושכורות קצת :
 ומנופרות כלומר סתם בסדר בנופרות : מתני' אינו חייב
 באחריותו המוכר כי כשעת מכירה יין הוה : ה"ז מקח טעות
 מפרש בנמרא : עדי בעברת כי עד סד דרך מבוסס להתקיים
 עבאן ואילך חפילו יין מבוסס חוס בקין מקלקל חותו : וישן
 חס מוכר לו יין ישן יתן לו יין משל אשתקד סכב הקודם לזו
 שחבו עומדין בה ומיושן משל שלש שנים שכה לפני אשתקד
 דהיינוג' שנים : גמ' לא שנו הא דאינו חייב באחריותן
 חלא בקנקנין דלוקח שיקבל הלוקח יין בכלו איכא למימר

כליו

המוכר פרק ו בבא בתרא

בקנקנים דלוקח אבל בקנקנים דמוכר א"ל הא חמרך והא
קנקנך וכי קנקנים דמוכר מאי הוי לימא ליה לא איבעי
לך לשהויי ליה צריכא דא"ל למקפה ממאי מדקתני אם
ידוע שיינו מחמיץ ה"ז מקח טעות אמאי לימא ליה לא איבעי
לך לשהויי אלא שמע מינה מתני' כדא"ל למקפה שמע מינה
ופליגא דר' חייא בר יוסף דא"ר חייא בר יוסף חמרא מזל
דמריה גרים דכתיב ואף כי היין בוגד גבר יהיר ולא יגור
והלכה כר' יוסי בר חנינא : אמר רב יהודה אמר רב כל
המתגאה בטלית תלמידיו חכמים ואינו ת"ח אין מכניסין אותו
למחיצת של הקדוש ברוך הוא כתיב הכא לא יגור וכתיב
התם אל גור קדשך : איתמר המוכר חבית יין לחבירו
והחמיצה אמר רב כל ג' ימים ברשות מוכר : מכאן ואילך
ברשות לוקח ושמיאל אמר חמרא אכתפא דגברי שוור :
עבר רב יוסף עובדא בשכרא כותיה דרב בחמרא כותיה
דשמואל הא דשמואל אי בקנקנים דמוכר קאים בדלא א"ל
למקפה היא ואי בקנקנים דלוקח קאים אע"ג דא"ל למקפה :

כליו גרמו : הא חמרך והא קנקנך ודאי יוכך וכליו גרמו
ומיוסם שלחתינו ה"כ יוכך מקולקל אלא שלא היה כיכר עד
עתה חסי ה"כ און מרובה שלהו ולרב דאמר לעול כל ג' ימי
ברשות מוכר איכא לאוקומי מתני' בקנקנין דלוקח חסי תוך
ג ובקנקנין דמוכר לאחר ג' היכך מוכר פטור : לא איבעי
לך לשהויי בקנקנין ומדשהי יפסיד לוקח : ממאי כלומר
אמאי מוקי לה דח"ל למקפה ודווקא בקנקנין דלוקח לוקמים
דלא ח"ל למקפה ואפי' קנקנים דמוכר ומשום דלא איבעי
ליה לשהויי : ופליגא דר' תייתא הא דאמר חבל בקנקנים דמוכ'
מכיו ח"ל הא חמרך הא קנקנך : פליגא דר' חייא בר יוסף
דלרבי חייא לאו קנקנים דמוכר גומרים להחמיץ אלא מוכר
דלוקח שהוא בעל היין : אף כי היין בוגד למד משום דגבר
יהיר שמגיס דעתו בדבר שאין בו בוגד היין ובעשה חומץ מה
סהין סוברים שהוא יין מדה כנגד מדה : בטלית ת"ח שטושה
לו טלית כת"ח כדמפרש בחזקת כבתיס בגמרא טלית ת"ח
כיכר : והחמיכה בבית של מוכר בחבית של לוקח : כל ג' ימי
בראשונים הוי ברשות מוכר סקדבר ידוע שאין היין מחמץ
בפחות מג' ימים ודחי כבר נתקלקל ברשות מוכר וכמוכר לו
חומץ דמי והא דאמר כמתכח אינו חייב באחריותו רב מוקים
ליה לאחר ג' ימים ח"כ בקנקנים דלוקח כר' יוסי בר' חנינא :
אכתפא דגברא שוור מדלג כלומר מוזל גורס כדכתיב אף היין
בוגד וגו' כר' תייתא חייא בר' יוסף : בדלא ח"ל למקס ומשום
דלא

המוכר פרק ו בנא בתרא רעא

פי היכי דלא תקשי אדר' יוסי בר חנינא דתרויהו הילכתא
 כינהו ולא קשיאן אהרדי : אמר רבא האי מאן דזבין ליה
 חביתא דהמרא לחבריה ארעתא דליזכנהו ותקוה אפלגא או
 את-לתא : דינא הוא דמקבל לה מיניה : ולא אמרן אלא
 דלא שני לה בברזא אבל שני לה בברזא לא : ולא אמרן לא
 דלא מטא יומא דשוקא : אבל מטא יומא דשוקא לא ואמר
 רבא האי מאן דמקביל חמרא מחבריה ארעתא דממטי ליה
 אפרזתא דזיל שפט אדמטי התם זיל : דינא הוא דמקביל
 ליה מיניה : איבעיא להו הוה חלא מאי : א"ל רב הלל לרב
 אשי כי הוינן בי רב כהנא אמר לן חלא לא כמאן כר' חיינא
 בר יוסף איכא דאמרי אפילו חלא כמאן כרבי יוסי בר חנינא :
 מהא שמעינן דהילכתא כרבי יוסי בר חנינא : ישן משל
 אשתקד וכו' : תנא מתישן והולך עד החג : מתני' המוכר

מקים

דלא איבעי לוי לטעווי : האי מאן דזבין חביתא דחמר לחכוכי
 שסס' לו חבית לחכוכי כדי למכור היין בחנות והחכוכי משקכר
 קבא ומקבל המעות : נותנין לבעל היין והיין ברשותי דמרו'
 האי והחכוכי איכו חלא שליח בעלמא ליטול שכר טורחו הילכך
 אס' בחמין היין אחר שיכא שלום היין או חכוכי דינא הוא
 שמקבל עליו בעל הבית כל ההפסד היין בוגד לא שייך בחכוכי
 כי אין לו חלק בו וכהקנא איכו שלו ואס' בן חכמי ברשותיה
 דמריה קאי : ולא אמרינן דמפסיד בעל הבית : חלא דלא
 קבוי חכוכי בברזא לעשות נקב' בחבית : אבל שני איכא
 למומר זה גרס : מטא יומא דשוקא וכתב'ל במכירתו : האי
 מאן דמקבל חמרא מחבריה למחנות שכר ומקבל בדמיס בשער
 של עכשיו בעיר זאת וסרווח יחלוקו וכל מקבל ממון למחכמי
 שכר כיו פלגא מלוה ופלגא פקדון : אפרזתא דזיל שפט
 שבחוקו מקום מוכדין ביקר וקודם שביע לשם זל היין דינא
 קבוי : דאפי' אס' היקי' לא ביה רשאי למוכרו עד שיגיעו לשם
 לעניין זולא כמי ברשו בעל היין קאי מיכו לענין גביה זאביד'
 באחריות שביהס קאי כדמקירש דפלגא מלוה ופלגא פקדון
 קבוי : חלא מאי אי הוה חלא קודם שיגיע לשם מו מקבל עלי'
 בעל היין כל ההפסד משום קאמר ליה הוה חמרך וכו' הקקכך
 זל' מכו' א"ל לא חזבעית לטעווי דהוה שיה' לכולוכו לדזיל
 שפט או דילמא מכו אמר לוי מולך כמי גריס וקבל חכוי בהפסד :
 א"ל מקבל בעל היין כל ההפסד דמול שביה' גרס כר' חיינא :
 קבא היכא דאמר ליה מושן צריך שיתקיי' שלש שנים ויתקיים
 ויתיישן עד גמר שנה שלישיית דכיינו עד החג דהיא עת הכנו'
 ואס' וחמין קודם הוי באחריות המוכר : מתני' בית החכו'
 לכנו

(Hh) לא

המוכר פרק ו בבא בתרא

יָקוּם לְחַבְרֵי לַעֲשׂוֹת לוֹ בַּיִת וְכֵן הַמְקַבֵּל מִחֲבֵרֵי לַעֲשׂוֹת לוֹ
 בַּיִת חֲתוּמָה לִבְנוֹ אוֹ בַּיִת אֱלֵמְנוּת לִבְתוֹ עוֹשֶׂה אַרְבַּע אַמּוֹת
 עַל שֵׁשׁ דַּבְרֵי ר"ע רַבִּי יִשְׁמַעְיֵאל אוֹסֵר דַּפֵּת בְּקֶרֶן הִיא זו :
 הַרוּצָה לַעֲשׂוֹת דַּפֵּת בְּקֶרֶן עוֹשֶׂה אֵת הַד' אַמּוֹת עַל שֵׁשׁ בַּיִת
 קָטָן שֵׁשׁ עַל שְׁמוֹנֶה גְדוֹל ח' עַל עֶשֶׂר טַרְקֵלִין עֶשֶׂר עַל עֶשֶׂר
 רוּמוֹ כַּחֲצֵי אַרְכּוֹ וְחֲצֵי רַחְבּוֹ רִאשׁוֹן לְדַבֵּר הַיִּכְלָל וְכַתְּלָיו
 רִשְׁבֵּנִי"א הַכֹּל לְבִנְיָיִן הַהֵיכָל : גַּמ' מֵאֵי טַרְקֵלִין בִּי וְדַרְוֵי
 חֲנָא וְקַנְתִּינֵי ר"ב עַל י"ב : מֵאֵי קַנְתִּינֵי תִּרְכֵץ אַפְדְּנֵי :

מִתְנִי' מִי שֵׁשׁ לוֹ כּוֹר לַפְּנִים מִבֵּיתוֹ שֶׁל חֲבֵרֵי נִכְנַס
 בְּשַׁעַר שַׁדְרֵךְ בְּנֵי אֲרָם נִכְלָסִין וְיוֹצֵא בְּשַׁעַר שַׁדְרֵךְ בְּנֵי אֲרָם
 יוֹצֵאִין : וְאִין מַלְנִיס כְּחַמְתוֹ וּמִשְׁק' מְכֻרֵי אֵל מַמְלָא וּמִשְׁקָה
 מִכְחוּץ : זֶה עוֹשֶׂה לוֹ פּוֹתֹת וְזֶה עוֹשֶׂה לוֹ פּוֹתֹת : גַּמ'
 פּוֹתֹת לְהִיכָא א"ר יוֹחֲנָן שְׁנִינְהֵם לְכוֹר בְּשִׁלְמָא בְּעַל הַכּוֹר בְּעֵי
 לְאִישְׁתַּמּוּרֵי בְּמֵיא דְכוּרִיחָא אֵלֶּא ב"ה לְמַה לִּי אָמַר ר"א מִשּׁוּם
 חֲשַׁד אִשְׁתוּ : מִתְנִי' מִי שֵׁשׁ לוֹ גִּינָה לַפְּנִים מִבֵּיתוֹ שֶׁל
 חֲבֵרֵי נִכְנַס בְּשַׁעַר שַׁדְרֵךְ בְּנֵי אֲרָם נִכְנָסִין וְיוֹצֵא בְּשַׁעַר שַׁדְרֵךְ
 בְּנֵי אֲרָם יוֹצֵאִין וְלֹא יִפְנִים לְהוֹכֵרָהּ חֲגִרִין וְלֹא יִכְנַס
 מִתִּיבָה

לִבְנוֹ שַׁדְרֵךְ הֵאֵךְ לִבְנוֹת לִבְנוֹ כְּשִׁנוּסָא אִשָּׁה : בַּיִת וְכֹנֵעַ קָטָן
 סָמוּךְ לְבֵיתוֹ אֵכָל לִבְתוֹ אֵינּוּ רְגוּל לַעֲשׂוֹת בַּיִת חֲתוּמָה שְׁחוֹן
 דֶּרֶךְ חֲתָן לְדוֹר עַם חֲמִיּוֹ מִשּׁוּם חֲסֵד חֲמוּתוֹ וְכֵן נִיּוֹס' כְּתַלְמוּד :
 בַּיִת הַלְמוּכּוֹת לְבֵיתוֹ כְּשִׁמַּת לְעַלְמָה וְשִׁבָּה אֵל בַּיִת חֲבִיב סְבָחוּ
 בְּעַלְמָה הֵיטָה אֵכָל בְּעַלְמָה כְּדָמִי : דַּפֵּת בְּקֶרֶן הִיא זֶה וְטַרְקֵן
 לַעֲשׂוֹת גְּדוֹל יוֹתֵר : בַּיִת קָטָן כְּלוּמַר הַסְּתַחֲוֹת סְבָבָקִים הִיא
 שֵׁשׁ עַל ח' וְהַמְקַבֵּל עָלָיו לַעֲשׂוֹת בַּיִת בְּסַתֵּס אִו מוֹכֵר מִקּוֹם
 לְחֲבֵרֵי לְבַיִת טַרְקֵן לִבְנוֹ שֵׁשׁ עַל שְׁמֹנֶה אֵכָל בַּיִת חֲתוּמָה לֹא סִי'
 לוֹ שִׁיעוֹר גְּדוֹל הוֹמַר לוֹ עֶשֶׂה לוֹ בֵּי גְדוֹל : טַרְקֵלִין עֶשׂוּ
 לְמוֹסַד שְׂרִיס : רוּמוֹ כַּחֲצֵי אַרְכּוֹ וְכַחֲצֵי רַחְבּוֹ אֵכָלֵסוּ קִלְיָי
 דֵּהִינּוּ בְּבֵית קָטָן רוּמוֹ בַּיִת גְּדוֹל ט' וְטַרְקֵלִין ו' : גַּמ'
 וְדַרְוֵי מִקּוֹם סְנוֹתֵינוּ בֵּי וְדַרְוֵי לִבְנוֹ לְהַסְתַּכֵּל בְּכֵן : טַרְבִּיץ
 אֶסְתְּרֵי חֲזֵר גְּדוֹל שְׁעוּסִין הַשְּׂרִיס כִּפֵּר אֶסְתְּרֵי שִׁלְמָה : מִתְנִי'
 מִי שֵׁשׁ לוֹ כּוֹר כו' ע"י חֲלוּקוֹ הוֹ סְלַקְחוּ מִבְּעַל הַבַּיִת וְלִקְחָה
 גַּם זֶה הַדֶּרֶךְ : בְּשַׁעַר שְׁבָבִי אֵלֶּס וּכְחִין כּוּס סַע"מ כֵּן חֲלָקוּ
 וְלֹא כְּדֵי שִׁיטְרִיחוּסוֹ לַעֲמוּד בְּלוּל לְסַתּוּחַ לוֹ : וְאִינוּ מִפְּנִים
 בְּהִנְתּוֹ דֶּרֶךְ בֵּיתוֹ שֶׁל זֶה דְּחִין זֶה כּוֹרֵךְ הַכּוֹר : זֶה עוֹסֵה לוֹ
 שְׂתַח סֵלַח וְנִכּוֹב לוֹ בְּעַל סִכּוֹת מִיּוּמֵי כּוֹרוֹ וְכַעַל הַבַּיִת עוֹשֶׂה
 לוֹ סוֹתַחַק אַחֲרַי בְּאוֹתוֹ סַתַּח עַמְמוֹ סֵלַח יוֹכֵל לְסַחֵף בְּלֹא
 דַּעַת כְּעַל הַבַּיִת וּמִשּׁוּם הַסֵּד אִשְׁתוּ כְּדַמְסַר' בְּגַמ' אֵכָל מִשּׁוּם חֲסֵד
 גְּבִיב' סֵלַח יֵי. וְכַמֵּסל כְּעַל הַבַּיִת לֹא חִישׁוּכֵן לְאִשְׁתוֹ מִסְתַּרְתּוֹ :

המוכר פרק ו' בנא בתרא רעב

מתוכה לתו' שדה אתר' . והחיצון זורע את הדרך . נתנו לו דרך מן הצד מדע' שניהם נכנס בשעה שהיא רוצה ויוצא בשעה שהוא רוצה' . ומכניס לתוכה תגריץ . ולא יכנס שתוכה לתוך שדה אחרת . וזהו רשאי לזרעה : גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל אמה בית השלחין אני מוכר לך גותן לו שתי אמות לתוכה . ואמה מכאן ואמה מכאן לאנפיה : אמה בית הקילון אני מוכר לך גותן לו אמה אחת לתוכה . וחצי אמה מכאן וחצי אמה לאנפיה : ואותן אנפיש מי זרען אמר רב יהודה אמר שמואל בעל השרה זורען רב נחמן אמר שמואל בעל השרה נוטען מ"ד זורען כ"ש נוטען . ומ"ד נוטען אבל זורען לא הלחולי מחלחלי : ואמר רב יהודה אמר שמואל אמת המים שכלו אנפיה מתקנה מאותה שדה מ"ט אמר רב פפא שעל מנת כן קיבל עליו בעל השרה : מתני' מי שהיתה דרך הרבים עובר' בתוך שדהו נטלה ונתן להן סן הצד מה שנתן נתן ושלו לא חגיעו . דרך היחיד ארבע אמות דרך הרבים שש עשרה אמה . דרך המלך אין לה שיעור דרך הקבר

מתני' מי שיש לו גינה ע"י חלוקה ונתרצה חיצון לתת לפתחו דרך באמצע שדהו : לא יכני' מתוכו כשאין צורך הכניסה לגינה זו אלא לזבנם בשדה אחרת דכיון דהזיק גדול עושה לו סכנא דרך אמצע שדהו לא נתרצה לו אלא לדבר שכוון צורך גינה זו לבד : והחיצון זורע הדרך דכיון דבאמצע שדהו הוא חסך סכני דלא מחל לו בדרך לנמרי סיבא מיוס' להליכה ולא לזריעה : וזהו חסך חסך לזרעה דכיון דמן סכך הוא יחדוהו לנמרי לכילוך גרודא : גמ' אמת המים גדולה להסקות בה בית בשלחין חבו מוכר לך חס הוא חכמה צריך לחפור בקרקע להרחיבה עד שתי אמות סיבא לכתא מוס רבס וגם גותן לו אמה מכאן לשדה ואמה מכאן לשתי גדותיו לתקן אנפיה אם יפלו : אמה בית הקילון להסקות בהמות ולכנס בגדים וחימו גדולה כל כך : הלחולי מחלחלי הזרעי' מתסעטי מיד בתוך ג' ומחלחליס שקרקע ומקלקליס האנפיש אבל בנפיתס השרקיס מעמיקיס הרבה ואין מזיקין לשפתו : שכלו אנפיה סכמלו : מן השדה הסמוכה לה באותו שדה עבמו יביא עמר לתקנה : שעמ"כ קיבל עליו שאם מתקלקלו יתקנס מעמר חוקה שדה : מתני' מי שהיתה

דרך ר"ה עובר' תוך שדהו שהחזיקו לעצור סס מעולם : ושלו לא הביטו ויש להם שני הדרכים דכל מטר שהחזיקו דבוס חסור לקלקלו : דרך היחיד המוכר לחברו תוך שדהו צריך ליתן לו ארבע אמות כרחב עגלה : ודרך המלך אין לו

המוכר פרק ו' בנא בתרא

הקבר אין לה שיעור - דרך המעמד דייני ציפורי אמרו בית
ארבעה קבין : גמ' דרך היחיד ד' אמות - תניא אחרים
אומדיים כדי שיעבור חמור במשאו - אמר רב הונא הלכה
באחרים ודייני גולה אמרו שני גמדין ומחצה ואידי ואידי
הר שיעורא הוא : דרך הקבר אין לה שיעור : ת"ר
המוכר קברו ודרך קברו מקום מעמרו ובית הספידו
באין כני משפחה וקוברין אותו על כרחו משום פגם משפח' :
מתני' המוכר מקום לחבירו לעשות לו קבר וכן המקבל
מחבירו לעשות לו קבר עושה תוכה של מערה ד' אמות
על שש ופותח לתוכה - וכן הילכתא :

הדרן עלך המוכר פירות

שיעור שהמלך פורץ לפניו גדר לעשות לו דרך : הקבר
שנושאין בו המת לקוברו אין לו שיעור תקנת חכמים
היא זו משום יקרא דמת מיכו לא חמור כדרך המלך
לפרוץ לו גדר או בית לפניו אלא שכל מלווי המת יכולין
לעבור על גבי הזרעים ונתבואה ולא יטו ימין ושמאל :
בית ארבעת קבין זהו לג' אמות רוחב באורך חמשים
אמה לפי חשבון סאתים כחצר המשכן שהי' מאה על חמשים :
מקום מעמדו מקום מעמדות היו עושין בני המשפחה
שעומדים סס ויושבים סס סמוך לבית הקברות והיו עומדין
ויושבין עד שבעה פעמים כנגד שבעה פעמים הכל הכלים
אמר קבלת : מאוס פגם משפחה נחוי הוא להם שאין
לקרובים מקום לקוברו הילכך אמרו רבנן
דליסקל לוקח דמי וליסדר :

בדרך עלך המוכר פירות :

האומר פרק ז בכא בתרא רעד

האומר לחברו בית כור עפר אני מוכר לך והיו שם נקעים עמוקים י' טפחים או סלעים גבוהים י' טפחים אין נמדדין עמה : פחות מכאן נמדדין עמה ואם אמר לו כבית כור אפילו היו שם נקעים עמוקים י' טפחים או סלעים גבוהים י' טפחים נמדדין עמה : גמ' היו שם נקעים עמוקים י' טפחים אין נמדדין עמה פ"ט אמר רב פפא אין אדם רוצה שיתן מעותיו במקום אחד ויראה לו בשנים ושלשה מקומות : א"ר יצחק טרשים שאמרו בית ארבעת קבין אמר מר עוקבא והוא שמובלעין בחמשת קבין א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן והוא שמובלעין ברוב' של שדה : תנא אם היה סלע יחידו אפי' כל שהוא אין נמרד עמה : אם היה סמוך למיצר

האומר בית כור עפר אני מוכר לך והיו לפני חשבון סאתים כחצר המשכן שהיה ק' על כ' וזכר הוא שלשו' סאין ולאו מהום הראוי לזרוע בו כור קאמר חלל לפי חשבון שיטערו כדפי' דבית כור עפר הראוי לזרועה קאמר חלל לא אמר עבר חלל בית כור סתם או בית כור קרקע אפי' היו כולו סלעי' הניעו דשמא לבנות בית או למישטח בו פירי זבנה : נקבים חריצים ונקעים : אין נמדדין עמה חלל נותן לו בית כור שלם מקרקע חלק וכגון דהוה עמוקין או גבוהין ורחבין ד' על ד' לחשיב מקום בפני עמנו אפי' לעניין שבת וטעמא מפרש בגמרא פחות מכאן בנבזה או בעומק נמדדין עמה דאין סדה בלא טרסין ונקעים פורתא ונטלים : בבית כור משמע כמה שהוא נמדדין עמה זמיהו ראוי לזרועה בעו להכי חכמי דאמר עפר : גמ' בשנים זבג' מקומות דכל א' חשוב סדה בפני עמנו ואיכא טורח מרובה : טרסין שאמרו במקביותין פחות מכאן נמדדין עמה ה"מ כגון דלא הוה חלל בית ארבעת קבין כולם בו מטרסת' לכו ביהוה בית כור ה"ה לקביום בחכי כור חבל טפי מד' קבין לא מקבל עליה לוקח דכולי האי לא מחיל איכיס : והוא שמובלעין הניכו ארבעה קבין בה' קבין שמוכסין בכל ה' קבין וכ"ס ביותר דבטולי חבל בפחות כמכונסים דמיון ולא בטולי : והוא שמובלעים ברובה בו כלומר חסולו מובלעין בה' קבין חשיבי רכוסין ואין נמדדין עמה עד שיביו מובלעי' ברובה של סדה כגון בית כור שהוא ל' סאין וי"ו היו רובא וקאמר שיביו מובלעים היו רבעי הקב שהן ד' קבין ביו"ו סאין דכיוכו רובע לכל סאה סאה :

א"ס היו סלע יחידו חמתי קאי' דקתני פחות מכאן נמדדין עמה ועלכ' קאמר א"ס כיב יחדי חוץ מן השדה סמוך לסדה אפי' פחות מכאן לא בטיל חגב הסדה ואין נמדד עמה לא מה

האומר פרק ז בנא בתרא

למיצר אפילו כל שהו אין נמדד עמה : מתני' בית כור עפ"י
אני מוכר לך מדה בחבל פהות כל שהוא ינכה יתור כל שהוא
יתור : ואם אמר לו חזן חסר הן יתר אפי' פיהת רובע לסאה או
הותיר רובע לסאה הגיעו יתר על מן יעשה חשבון : גמ'
איבעיא להו בית כור סתמא מאי : ופשט רב אשי דסתמא נמי
כהן חסיר והן יתיר דמי : מתני' מהו מחזיר לו מעות ואם
רצה מחזיר לו קרקע ומפני מדה אמרו מהוזר לו מעורת כרי
ליפות כחו של מוכר : שאם שייר בשדה בית תשעה קבין
וכננה בית חצי קב וכדברי רבי עקיבא בירת רובע מחזיר לו
את הקרקע : ולא רובע בלבד מחזיר לו לא את כל המותר :

גמ'
שבתוך הסדה ואפי' היה סמוך למיכר אין נמדד עמה א"ל כ'
היה נאמנע הסדה : מתני' מדה בחבל כלומר בזימל בית
כור כמו שמודדין בחבל לא פחות ולא יותר : פיהת כל שהוא
שלא היה בית כור שלם : ונכה מוכר כפי הפחות ומקח קיים
ואע"ג דאמר רבא כל דבר שבמדה ובמכויין אפי' פחות מוכר
לזכאה חוזר והוי מקח טעות ה"מ במטלטלי אבל במקרקעי
לא דקיס להו לרכנן דכוחא ליה לקנות מה שימנא בן חסר הן
יתר : הותר קרקע כ"ש יתור למוכר ולקמן מפרש מה יתור
לו : אם א"ל בית כור עפ"י אני מוכר לך הן חסר הן יתור ולא
א"ל מדה בחבל : אפי' פיהת רובע הקבל כל סאה הגיעו
דכבי הוי מחילת כיון דאמר הן חסר הן יתיר אבל טובא לא
ית-מכאן הותר מרובע מכל סאה יעשה חשבון יחסב כמה
עולה לפי החשבון שקונה הבית כור וכגון שלא הוזל
הקרקעות שאם הוזלו לא נכופ הלוקח ליקח ביוקר כמו שהו'
בשעת היוקר ואם הוקר יכול לטעון איני רוצה לקנות ביוקר
אבל אם כדקיימו קיימו או הלוקח כריך ליקח ברבון המוכר
אם ירצה דמה יעשה המוכר בקרקע מועט בסמי עכמו שאינו
חשוב שדך : גמ' בית כור סתמא ולא א"ל הן חסר הן יתור
ולא א"ל נמו מדה בחבל : כהן חסר הן יתר דמי והא דנכת
הן חסר הן יתר במתני' ה"כ סתמא אלא לא שמועין דאפי' א"ל
הן חסר הן יתר אפי' הכי יתר על כן יעשה חשבון : מתני'
מהו מחזיר לו לוקח למוכר אם הותר מעות : ואם רוצה מוכר
יתור לו קרקע הותר בעין בי מן הדין לא קנה אלא בית כור
על המותר ומפני מה אמרו אם ירצה מוכר שצריך לוקח לתת
מעות עבור המותר : ליפות כח המוכר שלא יהי' נפסד באותו
מעט דלא חזי ליה : שאם שייר בשדה בית ט' קבין כלו' הא
דצריך לוקח לתת מעות על המותר היוכי משום כדפי' דלא חזי
אך סורתא מידי למוכר לנדו : שאם הובא באותו מותר שיפור
שדך

האומר פרק ז בנבא בתרא דעה

נמ' לימות כחו של מוכר אמרו' לימות כחו של לוקח לא אמרינן : וזאת תנוא פיתת שכעה קבין ומחצה לכור הגיעו : ית' על כן כופין את המוכר למבור ואת הלוקח ליקח : התם כנון דהות יקירא מעיקרא וזל השתא דאמרו' ליה אי ארעא יתבת ליה הב ליה כי זולא דהשתא : וזאת תנוא בשהוא נותן לו נותן בשעה שלקח ממנו התם כנון דהוה זולא מעיקרא ויקרא לה השתא : שאיר בשורה בית תשעת קבין אמר רב הונא חשעת קבין שאמרו אפי' בבקעה גדולה : ורב נחמן אמר נותן שבעת קבין ומחצה לכל בור ובור : ואי איכא יתירא למליות דתשע קבין תרי וכן הילכתא : תנוא אם היה סמוך לשדהו אפי' כל שהוא מחויר לו : ולא את הרובע בלבד הוא מחויר אלא

סדה כנון שטייר חב ומחצה עודף על רביעית לבית כור סבין שבעה קבין ומחצה דהוי בין הכל תשעה קבין אז א"כ לוקח לתת לו מעות א"ל קרקע דט' קבין חשוב סדה כדתנן ולא את השדה עד שיכא בו ט' קבין לזכ' וט' קבין לזכ' ולא את בנינה עד שיכא בו חט' קב' לזכ' וחכ' קב' לזכ' ר"ע אומר בי' רובע : ולא את הרובע כו' כלומר היכא דאיכא יתיר מרובע לכל סאה ולא את המותר על הרבעים לבד הוא מחויר אלא גם כן כל הרבעים הכי מתירן כגמרא דמתני' כיון דאיכא דצר חשוב בין הכל לא מחיל : נמ' לימות כחו של לוקח לא אמרינן בתמוס : ז' קבין ומחצה לכור היינו רובע לכל סאה : כוסין המוכר למכור אם רוצה לקנות לוקח דעביד נמו רבנן תקנה ללוקח שלא יזיקנו מוכר באותו מוטט בדריסה וסיכטרך לשעור ממנו כיון שהמוכר אינו נפסד דהך פורתא לא הוה חזו למידי : התם כנון דהוה יקירא כו' כלומר אין כופין את המוכר למכור על כרחא אלא הצט איירי שהמוכר חסן למכור והלוקח כריך ליקח ומיירי דמעיקרא אייקור הך ארעא וזל השתא ורוכה לכוף הלוקח להחזיר לו דמי המותר ביוקר : אי ארעא יתבת ליה ותר' לקח הדמס חז תקח מאותן מעות בזולא דהשתא : ויקרא ליה השקא דא"ל אם לא שמאיתו בתחילה בזול לא הייתי קונה לכל היכא דאית ליה טענה מעליות ללוקח אין כופין אותו ליקח : אפי' בבקעה גדולה שיש בו י' כורין האזר דוחיו' קרקע א"ע"פ דלא הויתר בין הכל אלא ט' קבין מכל מקום הואיל ויש לו במותר חשיבת סדה מחויר קרקע ואין כריך לותן מעות דכל כך תשעת קבין בוחד לא מחיל איניס מיכו כל זמן דלא מטי לט' קבין מודה רב וסבא דרובע לכל סאה הוה מחיל' כנון אם מוכר ל"ה פאין דהא ל"ה רביעית מחיל' דהוי ט' קבין חסר רובע : נותן

המוכר פרק ז בנא בתרא

אלא ארז כל המותר כלפי לויא תני רבין בר רב נחמן ל
המותר בלכר הוא מהויר לו אלא את הרבעין כולן : מתני'
מדה בחבל אני מוכר לך הן חסיר הן יתיר ביטל הן חסיר הן
יתיר מדה בחבל הן חסיר הן יתיר מדה בחבל ביטל מדה
בחבל את הן חסיר הן יתיר דברי בן ננס : כסימניו ובמצדיו
פחות משתות הגיעו עד שתות ינכה : גמ' אמר רב יהודה
אמר שמואל זו דברי בן ננס : אבל חכמים אומרים הלך אחר
הפחות שכלשונות : זו ולא סבירא ליה מ"ס ספיקא הוא ולא
מפקינן ממוגא מספיקא : ורב סבר כבן ננס דאמר תפוס לשון
אחרון דאמר רב הונא אמרי בבי רב אסתיר' מאה מעי מאה
מעי : מאה מעי אסתירא אסתירא : וק"ל כל היכא דפליגי רב
ושמואל בדיני הילכתא כותיה דשמואל והא דפליגי רב נחמן
עליה דשמואל התם במעשי דציפורי בא' ששכר מרחץ מחבירו
בי"ב זהובים לשנה בדריגר זהב להדש ובא מעשה לפני ר"ג
ולפני

שבעה קבין ומחצה דהיינו רובע ל' סאין אפ"ו היו חלף סאין :
וחי איכא יתיר דמילתא שיש אפילו משהו יתר על הרבעים
דסתת' ליכא כ"ע תורת מחילת אפילו ברבעים אס"י א"ז בין
ברבעים בכל תשעה קבין כיון דאיכא חשיבות קרקע יתויר
קרקע ולא מעות כיון דאין כאן תורת מחילה : כלפי לויא
כלו' היכן הסברה נוטה איכפא מסתברא המותר לא הו' מחיל'
כ"א הרבעים ואיכפא הו' ליה למיתני בדמשכיר' אבין :
מתני' מדה בחבל חני מוכר לך הן תסר הן יתיר אס"ל
שני לסוכות אלו כמותריס זה את זה ביטל אחרון את הראשון
דקסבר תפוס לשון אחרון וכן איכפא אס אמר הן חסר הן
יתיר מדה בחבל : כסימנין לקמן מפ' : גמ' הו"ל אחר
הפחות שכלשונות אחר אותו לשון שמפחי' את כח הלוואה
דמספק' להו' או תפוס לשון ראשון או אחרון ולכך יד המוכר
שהוא מוחזק בקרקע ידו על העליונה וסיכא דא"ל מדה בחבל
הן חסר הן יתיר הן איכפא אס הותר כל שהוא יתויר ולכך
אמר ליה מדה בחבל ואם פחת כל שהוא הגיעו ולכך א"ל הן
חסר הן יתיר : ספיקא הוא כדפי' והיינו כרבנן איסתירת
מאה מעי אס אמר אדם לחבירו בכמה אתה כותן לי חסן זה
א"ל איסתירת מאה מעי ונתרבה מאה מעי חיי' לו דתפוס
לשון אחרון כבן ננס איסתירת הוא סלע מדינכ שמיכות
שכסלע כורי וכוא חכי דינר שהו' ג' מעות כסף שהו' פוכריו'
ספן י"ב איסרין וכל איסר שמכה פרוטות ספן לו פרוטות
בתכא מאה מעי ספן מאה פרוטות יתיריס מאיסתירת הרבע
פרוטות : בלחד ששכר מרחץ וכך א"ל חני מסכור לך זה
המרחץ

האומר פרק ז בנא בתרא רעה

ולפני ר' יוסי ואמרו יחלקו ארז חדש העיבו' ואמר שמואל
 בכא באמצע החדש עסקינן אכל' בא בתחלת החדש כולן
 למשכיר בא בסוף החדש כולן לשוכר ורב נחמן אמר אפי' בא
 בסוף החדש כולן למשכיר לא טעמיה דרב נחמן דתפשינן
 לשון אחרון הוה רהי' אפי' איפך מיפך ואמר מרינר זהב
 לחדש ב"כ והובים לשנה קאמר רב נחמן דיהכינן כולידה
 למשכיר אלא היינו טעמיה דרב נחמן דקרקע בחזקת בעליה
 קיימא ולא מפקינן ממונא מחוקי' מספקא אא מוקמינן ממונא
 בחזקת מריה והוה ליה אירך המוציא מחבירו עליו הראיה :
 וה"ג עבדינן גבי מרה בחבל הן חסיר הן יתיר וגבי מא' מעי
 אסתירא אמרינן הלך אחר הפחות שבלשונות כי היכי דלוקמו
 גבסי בחזקת מריהו וליהוי אירך המוציא מחבירו עליו הראיה :
 ורב נחמן ושמול' בהא לא פליגי והילכתא כותיהו : בסימניו
 ובמצרייו פחות משתות הגיעו עד שתית ינכה איתמה רב הונא
 אמר שתות פחות משתורת והגיעו ורב יהודה אמר שתורת
 כיתר משתות וינכה : והילכת' כרב הונא דתניא כותיה פיהת
 שתות

במרחץ ב"ב זהובי' לשכס דדינר זקב לחדש וקו' עובדי אות'
 שכס וחיתמישכא לשון ראשון נקטצרה לשוכר ולא יתן לו לא
 י' זהובים : יחלקו יתן לו שכר קמי' החדש הטיבור דקמון
 כמוטל בספק חולקין דמספקא ליה או אמרינן תפוס לשון
 ראשון או אחרון : ואמר שמואל עלב' הא דאמר וחליקו בכא
 לב' ד באמצע החדש וכי מספקא לא אמרונן הטומד ממון על
 חזקתו ומוס' שדר בו כבר לא מסקינן מוכיה ומוס' שלא דר' בו
 עדיין או יכא או יפרע הסוכה : בחזקת בעליה עומד' כולן
 למשכיר דהעמיד קרקע בחזקת בעליה : כולו לשוכר דהעמיד
 מעות על חזקתן : טעמא דרב נחמן דקרקע בחזקת בעלים
 עומדת כלומר לא עתה נולד' הספק חלף בתחילת החדש
 והעמיד קרקע בחזקת בעליה וכממא' שדר על של חבירו
 ופ"ד ליתן לו שכר : הלך אח' פחות הלך אחר הפחות
 שבלשונות זה"ה דמתני' דלח' כבן ננס : מתני' בסימניו
 ובמצריין האומר לחבירו בית כור גמיר' אמי מוכר לך בתוך
 בסימניו והמכרין באילו : פוחת שתות הגיעו כיון דהרא' לו
 בסימניו והמכרין כמאן דזנין ליה סדה זו כמו שסוף בין קטן
 וחכמי מאי דאמר בית כור שיהי' קרוב לבית כור שלא יהא
 חסר יתר משתות ולכך קאמר עד שתות ינכה ובנמרא פליגא
 בשתות עכנו : גמ' בשתות משתות זה"ה אי פיהת שתות
 וכ"ס פחות משתות הגיעו אכל' יתר על שתות עד שתות ולא
 שתות ככלל ינכה : כיתר משתות זה"ה פחות משתות הגיעו
 יתר (Hh) לא ה

האוטר פרק ז בכא בתרא

שתות או שהותיר שתות הרי הוא כשום הדיונין ומגיע
 ואע"ג דקא מסק נאון בספר מקח וממכר כרב יהודה הילכתא
 כרב הונא מהאי טעמא דכתבינן : רב פפא זבן ארעא מההוא
 גברא א"ל הויא עשרין גריוי משהא ולא הויאת אלא המיסר
 אתו לקמיה דאביי א"ל סברת וקביל : א"ל והא אנן תנן פחו'
 משתות הגיעו עד שתות ינכה א"ל ה"מ דלא קים ליה בגוירא
 ומר פיון דקים ליה בגויה סבר וקביל : והא עשרין אמר לי
 דעריפא בעשרין אמר לך : תניא רבי יוסי אומר האהין
 שהלקו כיון שעלה הנורל לאהין מהן קנו כולן : מ"ט אמר
 רב אשי בההיא הנאה דקא צייתי לחדרי גמרי ומקנו להדרי :
 איתמר שני אהין שחלקו ובא להן את מסרינת היס רב אמר
 בסלה מחלוקת ושמואל אמר מקמציין : א"ל ויכרה לרב נחמן
 ולרב דאמר בסלה מחלוקת אלמא הדר דינא אלא מעתה הגי
 בי תלתא דקיימא ואזול כי תרי מינייהו ופלוג הכי נמי בסלה
 מחלוקת

יתר על שתות עד שתות בכלל ונכה : סיחת שתות או הותיר
 שתות בתוספתא ה"ג בסימניו ובמכריו סיחת משתות או הותיר
 שתות הרי הוא כשום הדיונין ביה דין שטמו כיכסי יתומין
 למזון האסה והכנות דאמר רשב"ג סתם דאס סיחתו או הותירו
 שתות מכרן קיים דאל"כ מכ כח ב"ד יפה : א"ל הסווא מוכר
 לרב פפא דך קרקע דמוכנין הוי עשרין גרוויין ט"ו סאון
 נידתה וא"ל סימניו ובמכרין : ה"מ מתני' כוכא דלא קים ליה
 לוקח במדת הסדה אבל מר הו' מכור הסדה והיקס יודע סאון
 בה אלא ט"ו וכיון סודעת חכרת וקבילת : והא עשרין אמר לי
 ולדעת כן אמר לו שישלם לי הפחת מסדה אחר או ינכה לי מן
 הדמים : דעריפא בעשרים של סדה אחר ולהשנוח מקחו אמר
 כן : האהין שחלקו שברו ב' או ג' חלקים שוין ולאחר כך
 יפילו הנורל וה"ה שותפין : כיון שעלה הנורל לא מהן
 והוברר מחלקו : הקן כולן כלומר זה קני לגמרי הנורל
 והכותרים גם יפילו נורל ולא יוכלו לחזור בזה סגפלו לו הנורל
 מיד הכותרוס שלא הפילו עדיון גורל ביניהן : מ"ט כלומר
 במאי קנה הא עדיון לא החזיק : וקייתי בהדרי סנסמעים זה
 לזה לחלוק בגורל עד שיטול כל אח' חלקו ואינון חסכים
 בשותפות עוד גמרי ומקני אהדרי שאינם רוצים עוד עיכב
 בדבר : בטלס המחלוקת ויחלוקו ככתחילה לג' חלקי ויפילו
 גורל דהא חלוקה קמייקא בטעות היתס ויהדר' נוקמנין כל
 א' נוטל שליט מחלק ונותן לזה כגון אס ירס כל א' ג' שדות כל
 א' יתן לו לזה שדה אח' או יבא לכל א' שתי שדות : הכי ניה
 תלתא אחין או שותפין דקיימי תרי מינייהו וחלקו בלא דעת
 הסלימי

האומר פרק ז כבא בתרא רעו

מחלוקת: א"ל הכי השתא התבס נחות ארעתא דבי תלתא
 מעיקרא הכא לא נחות ארעתא דבי תלתא מעיקרא מיהא
 שמעינן דתרי אחי או תרי שותפי דאזל חד מינייהו ואיצטרי'
 אידך למנתא דידיה דפלגינן בינייהו ויהבינן ליה מנתיה ולא
 גטרינן ליה להאיך ער דאתי: איתמר ג' אחין שחלקו ובג'
 ב"ח נוטל חלקו של אחר מהן רב אמר בטלה מחלוקת: ושמואל
 אמר ויתר: ורב אסי אמר נוטל רביע בקרקע ורביע במעות:
 רב אמר בטלה מחלוקת קסבר האחין שחלקו יורשין הו:
 ושמואל סבר האחין שחלקו לקוחות הו וכלוקח של
 באחריות דמו ג' ורב אסי מספקא ליה אי יורשין הו ובטלה
 מחלוקת אי לקוחות והו ויתר ועוד מספקא ליה אי כלקוחות
 הו כלוקח באחריות דמי ואית ליה דמי אכל ארעא לית לי':
 וכיון דאלו יורשין הו אית ליה למישקל ארעא כחד מינייהו
 ואי כלוקח שלא באחריות דמו ולית ליה למישקל ולא מירי
 הוה

בטלוי בפני ג' ב"ד הדיוטות כדאמר פ"ד ב"ב מ': הכו נמי
 דבטלה מחלוקת כסובא טלוי בתמיב: ארעתא דבי תלתא
 שחלקו לג' חלקים ומטו לכל אחד חלקו הראונו לו הילכך לח
 חוישי לדעתו דאפי' היה כאן הוה טלוי בגורל אבל הכא
 דאוסלנו מילתא שנוטל יוסר מן הראונו לו לטול טעות הוה
 ובטלה חות' חלוק': דפטגו בינייהו פי' נפנו ב"ד כדאמר פ"ב
 דב"מ ותתקיים החלוקה אבל חילק שלא בכ"ד לאו כלום הוה
 ומה שהסכיחו הכנסים הסכיחו לאמצע כדמוכח בעובדא
 דרב ספרא ואיסור גיורא דעבוד פוסקא בכדי כדרי בפ'
 אולו מליאות זה"מ במידי דכריך שומא אבל חלוקת מעות דלא
 כריך שומא ח"כ לחלק בכ"ד: רב אמר בטלה מחלוקת זחורו'
 דחולקי חלקי שנשאר בשוה: ויתר הפסיד ואינו חוזר על
 אחיו: נוטל רביע בקרקע ורביע מעות כלומר לו רביע
 במעות וב"פ יחזיר לו רביע דהיינו חכי חלקו הו בקרקעות
 הו במעות וטעמא דכולהו מפרש זאזיל: יורשין ביה ועל
 בולן לפירוע חובת אביהן דיש בריר' זהו ברר הדגר שכל אח'
 זכה בחלק הראונו: כלקוחות דמי דאין בריר' זנמא שכל
 ח' וח' שמה נוטל חלק הא' וכאילו החליפו זה עם זה דמי
 זכוינו לקוחות וכיון דלקוחות בן כל ח' חוימ מקבל אחיזת
 עליו של קבירו כו' רזיס להסתלק זה מזה: מספקא ליה כו'
 דמסוק ליה זאזיל ולכך מתן לו רביע הו בקרקע הו במעות:
 ג' אבותן לו רביע בקרקע ורביע במעות ממס דמספקא ליה
 אי כיורשין דמו וכריך לתת לו כל חלקו בקרקע ולא יוכל
 שלקו במעות: הו כלקוחות דמו ומיהו כלוקח באחריות

האומר פרק ז' בנא בתרא

חזו ליה ממון המוטל בספק וחולקין וכיון דמספקא ליה נמי
 אי כלוקח באחריות דמי ולוקח באחריות לית ליה אלא דמי
 אבל ארעא לית ליה לא שקיל להאי פלגא כוליה קרקע אלא
 שקיל רביע מנתיה קרקע ורביע מנתיה מעורת דהוי הכל
 פלגא מנתיה : אמר רב פפא הילכתא בכל הני שמעתתא
 מקמצינ ואמימר אמר בפלה מהלוקת : והילכתא בטלח
 מהלוקת ה"ד שלשה שירדו לשוכם אחד אומר במנה ושנים
 אומר במאתי' א' אומר במאתים ושנים אומר במנה בטל יחיד
 במיעוטו : אחד אומר במנה וא' אומר בעשרים ואחד אומר
 בשלשי' סלע גידון במנה : ר"א בן צדוק אומר גידון בתשעי' :
 אחרים אומר עושין שומא ביניה' ומשלשין : והילכתא בת"ק
 ואע"ג דאמר רב הונא הילכתא כאחרים : לית הילכתא
 בותיהו דהא דחי לה רב אשי דהוא בתרא ואמר מעמא
 דאחרים לא ירעינן הילכתא עכרינן כותיהו : מחני'

האומר

ויכול לסלקו במעות הילכך כותן רביע בקרקע כיוצא ורביע
 במעות כלוקח באחריות כך סרס"ו זקיני וראשון עיקר
 ולרש נא נראה לשון שני עיקר : בכל הני שמעתת' מקמצינ
 בב' אחים שחלקו ובה לפן אח ובה' אחין שחלקו ובה בעל חוב
 ונטל חלקו של ח' מסך יקמוץ מחלקו כל ח' ויתן לזה כרב
 לכיורשין דמי ומי' ח"ב לחזור ולחלוק עמו בצורל אלה בלא
 גורל יחזור לו חמי' סדפה גאיוה' כל סירכה ובלבד שיבא סוה
 כחמי' ח' : הילכתא בטלח מחלוקת בין באחים שח' קו ובה
 לבין אח אחר ובין היבא שחלקו ובה ב"ח או כנזל ונטל חלקו
 של אח' מבין ואין חלוק בין חס' נטל מקמתו או כולו וס"מ
 האחין שחלקו כיורשין דמי ולא כלקוחות : ג' שירדו לשום
 נכסי יתומי' למזון האשה והבנות רשומות ב"ד בשלשה : אחד
 חומר במנה דהיינו מאה וזו : בטל יחיד במיעוטו כלומר
 בטלח דבריו כיחיד וסולכין אחר ברבוס : אח אומר במנה
 דהיינו כ"ה סלעים ואחד אומר געשרו' סלעים דהיינו ס'
 פחות ואחד כל' סלעים דהיינו ס' סלעים יתר : כדון
 במנה דקרווייהו הא דאמר שלשים וזה דאמר מנה מודו
 דמנה טוב במנה סך דאמר עשרים היו יחיד וצטיל במיעוטו :
 כדון בתשעי' דינרים שהם כב' סלעים וחמי' וכל ח' טעם
 מעט החומר עשרים טועה ב' ומחכה לקמיה והאומר מנה
 טועה ב' וחמי' לחתוריה ונימא דכ"ב וחמי' טוב ואחר
 שנים המפחית' חולקין ולא אחר האומר שלשים דתקסת
 מרובה לחתסת וגם אין לנו לקיים דברי האומר מנה לבד
 ולומר שנים האחרים טעו : עושין שומא ביניהן כלומר
 חוסכין כמה יש בין האומר ל' המרבה לבאומר כ' הממעיט

דכיינו

האומר פרק ז בנא בתרא דעו

האומר לחבירו חצי שדי אני מוכר לך משמנין ביניהן ונותן
 לו חצי שדהו: חצי בדרום אני מוכר לך משמנין ביניה'
 ונותן חציה בדרום: ומקבל עליו מקום הגדר והריץ ובין
 חריץ וכמה הוא חריץ ששה טפחים: ובין חריץ ג' טפחים:
 גמ' א"ר היא בר אבא א"ר יוחנן ולוקח נוטל כחוש:
 א"ל רבי היא בר אבא לר' יוחנן והא אגן משמנין ביניהן תנן
 א"ל עד דאכלת כפיאתא בכבל תרגימנה מסיפא דקתני חציה
 בדרום אני מוכר לך משמנין ביניהן ונוטל חציה בדרום
 אמאי משמנין ביניהן והא חציה בדרום קאמר אלא לרמי ה"ג
 לרמי: מקבל עליו מקום גדר וכו': חניא חריץ מבחוץ ובין
 חריץ מבפנים: וזה וזה אחורי גדר מבחוץ כרי שלא תהא
 חיה קופצ' וכמה בין חריץ לחריץ טפח: גרסינן בסוף ע"ז
 ההוא

דכיוני ח' דינרין ותדון בשליש דהיינו י"ג דינרין ושלש דינר
 יותר על שמנים: ובהא פליגי מר סבר לא טעו חונשי כלל
 היכיך תפוש האמצע והשאר שמא טעו זלר"א בר כדוק טעו
 חונשי בעשר לזולתו או להזקיר וחזליכן אחר שנים במפחיתים
 כדמי' ואחרים סברי טעו חונשי ב' ג' ושלש טעמיהו מאריך
 בגמרא: לא ידעינן כלומר דלא מיסתברא הילכתא ענדינן
 בתמיה: מתכו' משמנין ביניהן בגמ' מפ': ונוטל
 חצי שדה חציה בדרום כולפא מפורש בגמ': מקבל עליו מוכ'
 לתת מחצי שדה מכל כד: מקום הגדר מפני החיות שלא
 יכנסו לתוכו וסתם מכר חצי שדה את כל כרכי השדה מכר לו:
 ובן חריץ חריץ שבין הגדר לחריץ הגדול שלא תוכל חיה לקפון
 כלל לשדה: גמ' לוקח נוטל כחוש דיד לוקח בתחתונה
 היכיך כותן לו מוכר מקום הגרוע שבזאת השדה: והיינו
 משמנים כלומר שומן יש ביניהן שנותן לו הכחוש: והאנן
 משמנין ביניהן תנן דמשמע ששניהם יטלו בשומן שכל אחד
 יטול מן השמן ומן הכחוש: כפיאתא בצבל תמרים שערבת
 עימך ולא עסקת בתורה: תרגימנה תוכיח מסיפא: זהא
 חציה בדרום קאמר ואם כדגריך משמנין רוצה לומר דחצי
 שדהו ממש מכר לו למה משמנין ביניהן ומתחו קו המדכ ויטול
 לוקח חציה בדרום הן כחוש הן יפה כי כך פי' לו חצי בדרום
 ח"ל מדקתני אף בסיפא משמנין ש"מ הארי משמנין דקתני לרמי
 כלומר מזה ששזה חצי שדה שבדרום מכרתי לך מן הקרקע שלי
 בחיוב מקום שארצך אתן לך מיהו רישא דמתכו' שמין כל
 בשדה ואם דמיה הן ח' דינרי כותן מוכר ללוקח טובה נ' דינרי'
 במקום כחוש אם ירצה והיינו משמנין ביניהן והיינו ריוח
 דמזבז דניתח ליה לאדם מעט עידיה טפי מהרצב ויבזריה

האומר פרק ז בנא בתרא

החזא גברא דא"ל לחכמיה אי מוכיננא להאי ארעא לדידך
 מוכיננא לה אזל וזכנה לאיניש אחרינא : אמר רב יוסף קנה
 קמא : א"ל אביי והא לא פסק : ומנא תימר דהיכא דלא פסק
 לא קנה : רתנן המוכר ייגו לנכרי פסק עד שלא מדר דמיו
 מותרין : מדר עד שלא פסק דמיו אסורין מאי הוי עלה
 כדאמרין : ודילמא חומרא דיון נסך שאני א"ר חייא בר אבין
 עוברא הוה בי רב חסדא ורב חסדא כי רב הונא ופשטור
 מיהא משך חמריבש ופועלין והכניסן לתוך ביתו בין פסק עד
 שלא מדר בין מדר עד שלא פסק שניהן יכולין לחזור בהן :
 פירקן והכניסן לתוך ביתו פסק עד שלא מדר אין שניהן
 יכולין לחזור בהן : מדר עד שלא פסק שניהן יכולין לחזור
 בהן הילכך לא קנה קמא כלום : ההוא דא"ל להכריזין אי
 מוכיננא להאי ארעא לדידך מוכיננא לה במאה זוזי : אוי
 וזכנה לאיניש אחרינא במאה ועשרין אמר רב כהנא קנה קמא
 מתקיף לה רב אחא בר יעקב מנהר פקוד האי זוזא אנסור
 דאי לאו דיהיב ליה מאה ועשרין לא הוה מוכיב לה : והילכת'
 כרב אחא בר יעקב מנהר פקוד : א"ל כדשימי בי תלתא
 אפילו תרימנו תלתא : כדאמר תלתא עד דאמרי תלתא :
 כדשימי בי ד' עד דשימי בי ד' כולהו : וכ"ש היכא דא"ל
 כדאמרי ד' : כדשימי בי תלתא ואתו תלתא ושמודה וא"ל
 ליתו תלתא אחריני רקיע לתו טפי מהני אמר רב פמא דינא
 הוא

וחזיב דקתני סופא שמים מה שסוב חזיב בדרום הן רב הן
 מעט כן כותן לו במקום כחוש חסורא וכו' וכו' משמנין דסופא
 ולא חזי סדי בדרום ממח מכר לו חלא שומת חזיב קאמר :
 לדידך מוכיננא וקנו מיכיס בקניין : וזה לא פסק דמיו ולא
 פמחיס דעתיה חקניין : דמיו חסורו דלא חקניו גוי במשיכה
 ביון דלא פסק קודם : מאו הוי עלה וכריך מאו הוה עלה
 בדחמין : ומסני דילמח בכא משום חומרא דיון נסך החמירין
 דלא קני כלל פסק חבל בעלמא קני : מסך חמרי וכו' לשיב
 פי' פ' המוכר מ"מ דמסך כלל פסק לא חזי : קנה קמא כי
 פסק וקנו מיכיס : זוזי חסוסו שזי כותן לו ק"ך זוזי לח"כ
 לא הוי מוכין דחזיב חזי מוכיננא בשוים קא"ל : ח"ל לח לחברו
 כדשימי ביה תלתא מוכיננא לך כיון דנקט לישנא דסומח
 ונקט ג' שזי ב"ד סתמא לתורת דינא כחית : אפילו תרו מנו
 תלתא סמין חזתו ואם השלישי חלוק על השנים אזליבן נתר
 רובח : כדאמר תלתא הוי לתו לתורת דינא כחית ולחמירת
 שלשה נתכיון וכריך מיכא כוליהו שוין : כדשימי ב' חרבע
 ביון דכחית לדיעות לסרכות יותר מן פדו ב"ד ודתי לחו לתורת
 דינא

יש נוחלין פרק ה בכא בתרא רעה

חוא דמעבב עליח : מתקיף ליה רב הונא בריה דרב יהושע
ממאי דתני קים להו ספי דילמא הני קים להו ספי : והילכת'
כרב הונא בריה דרב יהושע : וק"ל דהני שמעתא בולרי
בדאמר ליה מעכשיו וקנו סינייה :

חדרן עלך האומר

דיוכא נחות ולא אזלי' בתר רובא : ער דאמר כולק דחי חלוקי
דיעות מאו אבכי ליה :

סדרן עלך באומר

יש נוחלין ומנחילין : נוחלין ולא מנחילין : מנחילין ולא
נוחלין : לא נוחלין ולא מנחילין : או נוחלין ומנחילין
האב את הבנים והבנים את האב : והאחים מן האב נוחלין
ומנחילין : האיש ארז אמו והאיש ארז אשתו ובני אחיות
נוחלין ולא מנחילין : האשה את בניה והאשה את בעלה
ואחי האם מנחילין ולא נוחלין : והאחי' מן האם לא
נוחלין ולא מנחילין : גם' האב את הבנים מגלן :
דתניא

יש נוחלין יש קרובים שנוחלין את קרוביה' וגם אם הם מתו
מנחילין לקרובים את ממונם : ויש נוחלין שאם מתו
בן איין מנחילין לאותן קרובים שהם מורשיהו : מנחילין ולא
נוחלין הן בן אמה מעבדו דאמרינן נוחלין ולא מנחילין
דחות מורישין מיקרו מנחילין ולא נוחלין : האב נוחל את
הבנים וקנון שחי' לבנים זרע אבל היו לבנים זרע אז הם
קודמי' לזתי' כדמפרש בגמרא : ופאחים מן האב כגון ראובן
יוסף בני יעקב אע"פ שאינן אחיו מן האם : באיש נוחל את
אמו אבל אינו מנחיל דמספת' אם אינא קרוי' מספת' וקרובי
האב יורשין אותו : ובני אחות בני ראובן בני דינה
נוחלין את ראובן שברי דינה יורשת ראובן וצניה באם מכלה
אבל לא מנחילין לראובן כי ראובן בא מכה דינה אחותו ודינה
עבמה חינה יורשת את בניה כי קרובי אביה' בעל דינה יורשי'
אותם דהאם אינא יורש' צניה כדפי' : וי"מ בני אחיות בני
דינה יורשין את אחות אמם ולא מנחילין את אחו' אמם שחפי'
אם אינא יורשות את בנה כדפי' כ"ס אחות מן האם ובאחיות
מן האב איירו אז בני באחיות יורשי' אותם דכס אחות אמם :
באשה את בנה ובאשה את בעלה הויא כנא הוינו הך דנוחלין
ולא מנחילין כי מכהיה שומעין הך כנא : סאחין מן האם
לח

יש נוחלין פרק ה כבא בתרא

דתניא את זו דרש רבי ישמעאל בר' יוסי איש כי ימות ובן אין לו והעברתם את נחלתי לכתו במקום בת אתה מעביר נחלה מן האב : ואי אתה מעביר נחלה מן האב במקום אחיו : והבנים את האב מנא לן דכתיב איש כי ימות וגו' טעמא דאין לו בן הא יש לו בן בן קודם : ואי בעי' אימא מהכא והתנחלתם אותם לכניכם אחריכם בניכם ולא בנותיכם : והאחין מן האב נוחלין ומנחילין מנא לן דאמ' קרא ממשפחתו וירש אותה : משפחת אב קרויה משפחה ומשפחת אם איננה קרויה משפחה דכתיב למשפחותם לבית אבותם : והאיש את אמו נוחלין ולא מנחילין מנא לן : דתנו רבנן וכל בת יורשת נחלה ממשות בני ישראל היאך בת יורשת שני משות אלא זו שאביה משבט אחד ואמרו משבט אחד ומתו וירשתן ואין לי אלא בת בן מנין אמרת ק"ו ומה ברת שהוריע כוח' בנכסי האב יפה כוח' בנכסי האם בן שיפ' כחו בנכסי האב אינו דין שיפה כחו בנכסי הא' : ומקום שבאת מה להלן בן קודם לבת אף כאן בן קודם לבת : בעא מיניה רב יהודה מר' ינאי מנין לכן שיקר' לבת בנכסי האם : דכתי' למשות מקיש מטרה האם למטה האב מה מטה האב בן קודם לבת אף מטה האם בן קודם לבת : אי מה מטה האב בכור נוטל פי שנים אף מטה האם בכור נוטל פי שנים אמר קרא לו משפט הבכורה משפט הבכורה לאיש ואין משפט הבכורה לאשה : והאיש את אשתו נוחלין ולא מנחילין מנ' לן : דת"ר שארו זו אשתו

מלמד

לא נוחלין ולא מנחילין אלא קרובי אביו של זה יורטין חותו והקרוב קרוב ממשפח' אביו יורט בין זכר בין נקבה כגון בתו או חותו : גמ' והעברת את נחלתו לבתו משמע והעברת מוקדם שהיב לו מן הדין לכוח כלומר והעברת מן האב לבת וכ"ש לכן אם היה סם בן אביל לא לאח שהאב קודם לאח : והבנים את האב משמע בנים ולא בנות מדלח קאמר הבנים ובבנות את האב : כדכתיב ובן אין לו ולא כתיב בן ובת אין לו : וכל בת יורשת נחלה ממשות משמע שבת אחת מוקבלה נחלה משני משות מתו האב והאם ולא היה להן כ"א בת זו וירשתן ונמלח יורשת שני משות : בן מכיון שיורש את אמו : שהוריע כחה בנכסי האב דבן קודם לבת אינו דין שיפה כחו שיורש כמו הבת : ומה להלן בנכסי האב הבן קודם לבת אף כאן בנכסי האם ולא שייך לומר דיו דאסיקאש דמשות דמיויתי בסמוך קא סמיק : אף למטה האם בכור נוטל פו שנים בנכסי האם : והאיש את אשתו ואפי' הוכח דחיבא בן שהאיש קודם לכל הקרובים כי אין יורשתו מחמת קורבה : שארו ונתת' את

נחלקו

יש נוחלין פרק ח בנא בתרא דעט

מלמד שתאי' יורש את אשתו : יכול אף היא תירשנו ת"ל
 יורש אותה הוא יורש אותה והיא אינה יורשת אותו : תניא
 אידך ולא תסוב נחלה ממטה למטה אחר בסיב' הבעל הכתוב
 מדבר : אתה אומר בסיבת הבעל או אינו אלא כסברת הבן
 כשהוא אומר ולא תסוב נחלה לבני ישראל ממטה אל מטת
 הרי הסכת הבן אומר : אלא מה אני מקיים ולא תסוב נחלה
 ממטה למטה אחר בסיבת הבעל הכתוב מדבר דכן לאו אחר
 הוא : ובני אחיות נוחלין ולא מנחילין : תניא בני אחיות
 ולא בנות אחיות : למאי הילכתא אמר רב ששת לקדם דכל
 דיבא דכי הרדי ניהו קדמי בניס לבנות : תני רב שמואל בר
 דב יצחק קמיה דרב הונא וירש אותה מקיש ירושה שניה
 לירושא ראשונה : מה ירושה ראשונה בן קודם לבת : אף
 ירושה שנייה בן קודם לבת : תניא והיה ביום הנחילו ארז
 בניו

נחלתו לשחרו שחרו זו אשתו כתיב שאר צער וכתוב לצער ח'
 ולת אלטיל מכיה קאי חו חס חין החיס לחציו שאז קרוב יורש
 חלח מילתא בחנפיה נפשיה כיח חלח הך דכתיב הקרוב חליו
 קאי על זחס חין חיס לחציו ודרי' הכי ואס חין אחי לחציו
 ונתקם את נחלתו לכקרוב קודם חליו קרוב קרוב שחרו יורש
 חותו מילתא אחריתי קוא שהבעל יורש אשתו : ת"ל יורש
 חותה מדלח כתיב יורש לבד ולא חותה : בסיבת הבעל שע"י
 הבעל שירש אשתו תסכה נחלה למטה אחר בזה כפקיד
 הכתוב שתהיה לאשה מחלק ממספח חביה : בסיבת הבן
 שירש את חמו : דבן לא אחר היה ומקוי קרא בתר' בסיבת
 הבעל ואיכו מגל' אקרא קמא דאיוורי בסיבת הבן : ולא בנות
 אחיות כדמסיק ואזיל : למאי הילכתא ממעט בנות אחות הלא
 בת יורשת את חמה ובמקום חמה עומדת לירש אחות חמה חו
 אחי חמה : ליקדום סיקדמו בני אחות לבנות אחות : וירש
 חותה ה"כ הוה מכי למינקט ואס חין לו בן ונתקם את נחלתו
 לחציו דכיינו ירושה שנייה : אלא סיפא דכולהו נקט וכל שבן
 שנייה ושלשית : ירושה ראשונה ביינו הבן שקודם לכל
 ביורשים : הבן קודם לבת שאינה יורשת במקום בן : אף
 שנייה זכ"ה ש"י שית עד העשירית שלטולם זכר קודם' הבן
 קודם לבת' וזהו קודם לאחות' וזהו קודמת לאח' וזהו אחות
 קודמת לחחי האב וחחי האב קודמין לאחות האב' ובני אחי
 האב קודמין לבנות אחי האב אחיות יבן אבל חס יש שני אחים
 לזה בכוס ולי' בנות חילבו יורשים חלק חביבן ואלו יורסין חלק
 חביבן וכן ה"כ : ביום אתה מפיל נחלות כלומר שחין דכין
 דין נחלות חלח ביום כשאר דינו ממונות דכתיב דינו לבקר

יש נותלין פדק ה בכא בתרא

בניו ציום אתה מפיל דין נחלות : ואי אתה מפיל דין נחלות
בלילה : ותניא אחריתי נמי והיתה לבני ישראל לחקת משפט
אורעה כל הפרשה כולה להיות דין : וכדרב יהודה דאמר רב
יהוד' ג' שנכנסו לבקר את החול' רצו כותבין רצו עושיין דין :
שנים כותבין ואין עושיין דין מ"ט דהו' להו עדים ואין עד
נעשה דין : אמר רב הסדא לא שנו אלא ביום : אבל בלילה
כותבין ואין עושיין דין : איתמר קנין אימתי חוזר רבה אמר
כל

משפט כדמסיק : לחוקת משפט דכתיב צפרט' נחלות בסוף
צפרט' : אורעה לסוף מקרב ומאורע : לכו דין דכתיב רב
ציוס כדפירש : וכדרב יהודה גס זה אשמעינן דצטיוסן שלטה :
שלטה שנכנסו לבקר דווקא נקט שנכנסו לבקר לכי קאמר
רבו כותבין את בעדות ממי החולה כמו שמחלק נכסיו : רצו
עושיין דין דפ' שלט ניכחו וכותבין להם פסק דין שסוב לא
יכלו למעשה זה על זה : ואע"ג דאין אדם כאן שמעיד
בפניהם מ"מ לא פסח שמיעה גדולה מראיה והם רואים
הודאת דברי החולה וכדפ' ד' כמאה עדים דמו : ודווקא
שנכנסו לבקר : אבל נכנסו לפעיד שזימן אותם סיבחו וישמעו
ויעידו כריהן כמעידין ואין עד כעסה דיון דדמו לנכנסו
בלילה : וכן מוכח בפ"ק דמכות דכל היכא דזימנס לבא להעיד
אין עושיין דין : ופ"מ דאם רצו עושיין דין סגון שהחולה כותב
בעיניו זה שלא יוכל לחזור בו כגון מתכות ש"מ מקמת ודאיכא
קנין דלא מצי בדר ביה אבל בלא קנין דמצי בדר ביה לא :
דכל היכא דיכול הדבר להסתכל אין עושיין דין : דעדיין לא
קנו עד שימות דליקמא קא בדר ביה : ופ' דעושיין דין כגון
שלא כתבו : אבל אם כתבו כבר אין עושיין דין דאין עד כעסה
דיון : חלף ביום שנכנסו לבקר החולה (כיום דכיון דשמעו
ממי החולה הרי הועד) בפניהם כדפ' דפ' ד' דפ' ד' דעל דין
כמאה עדים דמו : וכיון דבאותו שעה הן ראויים לדון ורוכים
להיות דיוכים הרי הועד בפני בית דין ויכולין לדון ביום או
למחר כשירצו : אבל בלילה כיון שבאותה שעה אין ראויין
לדון כמכא דשמעו מפי החולה אין יכולין לדון ע"פ אותה
שמיעב בו לא נתקבל בבית דין : כיון שלא היו ראויים לדון
באותה שעה לכך כותבין ואין עושיין דין : ואין עד כעסה דיון
ולכך יבאו הם לפני בית דין ויעידו : דלא שייך לומר לא
תבי' שמיעה גדולה מראיהם אלא כפרוזה בשעת סראין לדון
זמיבו בית דין שהעידו בפניהם בלילה עדות נמורה יכולה לדון
למחר ביום אך ראיהם שלהן לא היו כשמיעה סיבחו להעיד
על פי אותן ראיה : פ"ג קטין עד אימת חוזר כון במתנת כרנא
דין

יש נוחלין פרק ח כבא בתרא רפ

כל זמן שיושבין ורב יוסף אמר כל זמן שעסוקין באותו ענין :
 מהלכתא כותיה דרב יוסף בשרה קנין ומחציה : שדה בפרק
 השותפין תרזייהו אחר ניגראת אבוי רב יוסף כגון דא ודאי
 בזמן על מדת סרוס : קנין הא דאמרן סחצה בפרק כי שטר
 המא דאמר ליה לרביתיה נכסי לך ולבניך אמר רב יוסף
 קנאי פלגא : האשרה את בנה והאשה ארת בעלה ואחי האם
 בנחלין ולא נוחלין : קס"ל ראשה את בנה דוטיא ראשה את
 בעלה מה אשה את בעלה אין תבעל יורש את אשתו כקב' אף
 אשה את בנה אין הבן יורש את אמו בקבר לתנחיל לאחיו מן
 האב : אשה נמי תירש את בנה אמר קרא וכל בת יורשת :
 יורשת ואינה מורשת : מתני' סדר נחליות כף היא איש
 כי ימות וזמן אין לו' בן קודם לבת' וכל יוצאי יריכו של בן
 קודמין לבת : בת קודמת לאחיו' וכל יוצאי יריכה של ברת
 קודמין לאחיו : אחיו קודמין לאחי האב : וכל יוצאי יריכו
 של אחיו קודמין לאחי האב : זה הכלל כל הקודם בנחלה
 יוצאי

טן במתנת ס"מ במתנת דבעי קניין : כל זמן שעסוקים באותו
 ענין של המתנה' דלדעקוים דכתי' חקני ליה דע"מ סאס
 יחזור בו באותו מעמד סיבטל : אחד כינרה אמר רב יוסף
 בפרק קמא' מצי אמר ליה מעלינא מניכסו דבר מריון ואמח
 רב יוסף כו' : קנאי פלגא דדרש וכותה לאהרן ולבניו לאהרן
 מחלה ולבניו מחלה' ה"ה קמ"ל בהך בבא יתירא דלא איכטריך
 דהא מרישא שמעינן לה דנוחלין ולא מנחילין כלפירסי' : אין
 תבעל יורש את אשתו בנחלה שבח' לה ממוריסוס כסביב בקב'
 דחין בעל יורש את אשתו ברחמי חלה כנה או אחד מקרוב
 ממספת אחי יורשה דהא ילמינן בתלמודא מקראי : אין
 הבן יורש את אמו כגון אם מת הבן ואח"כ מתה אמו אין זה
 הבן המת הנתון בקבר קודם מיתת אמו יורש עתה אמו
 לבנחיל לאחיו מחבונו אף קרובים ממספת אחי יורשין אותה'
 אשה נמי תירש את בנה כמו סבבן יורש את אמו : מתני'
 בן קודם לבת' ראובן קודם לריכה אחותו לירש יעקב : וכן
 יוכחי יריכי של בן בנו חנוך בן ראובן ובנו בן עד חלף דור
 אם מת ראובן קודמין לריכה לירש את יעקב : בת קודמת
 לאחיו זה"ש שקודמת לאב אחיו קודמין לאחי האב זה"ש
 לאחות שקודמות לאחי האב' וכן כל יוצאי יריכה של אחות
 קודמין לאחי האב : כל הקודם לנחלה למת יוכחי יריכו
 בומדים במקומו לירש אותו נחלה ולא שאר קרובי המת אע"פ
 שקרובים למת יותר מיוכחי יריכו של זה : וכאב קודם ליורש
 חת בכו חו חת במק' לכל יוכחי יריכו דכיונן אחי המת שח

יש נוחלין פרק ח נבא בתרא דפא

יריבו של בנו והכי גמי מסתברא דקתני סיפא זה הכלל כל
 הקודם בנחלה ירצאי יריבו קודמין ואילו איתיה ליצחק יצחק
 קודם וזשתא גמי יעקב קודם שמע סינת : מתני' בנות
 צלפחד נטלו שלשה חלקים בנחלה : חלק אביהן שהי' מירצאי
 מצרים : וחלקו עם אחיו בנכסי חפר : ושהי' בכור נוטל שני
 חלקים : גמ' אמאי ראוי הוא ואין הכבוד נוטל בראוי
 בכמותק אמר רבה א"י מוחזקת היא שמעין מיהא מתני' לא
 שגא בן ולא שגא בת כד הוי אבוהון בוכרא שקלי חלק בכור'
 כהני אחי אבוהון : וירושלמי כיצד יורש במוחזק מרת אביו
 כהני אבי אביו נוטל פי שנים בנכסי אביו ולא בנכסי אבי
 אביו : ואם היה אביו בכור נוטל פי שנים גם מנכסי אבי
 אביו : ריש לקיש משום אבא בהן כרדלא נאמר משפט לענין
 פשוטה ונאמר משפט לענין בכורה מה משפט האומר לענין
 פשוטה אתה רואה רזבן כאלו אביו קיים ליטול פשיטתו אף
 משפט האומר לענין בכורה אתה רואה הבן כאלו אביו קיים
 ליטול בכורתו : מו/זי' אחר הבן ואחר הבת בנחלה אלא
 שהבן נוטל פי שנים בנכסי האב ואינו נוטל פי שנים בנכסי
 האם והבנות ניוזנות מנכסי האב ואינן ניוזנות מנכסי האם :
 גמ' מאי אחר הבן ואחר הכת אילימא דירתו בהררי והא

תנן

קודם כי ירש בכח יצחק אביו דהכנים בני המת קודמין לאביו
 המת : מתני' בנחלה בנחלת ארץ ישראל : חלק אביהן
 כלפחד שהיה בן עשרים כשיבא ממכרו : ואע"פ שמת במדבר
 נטלו בנותיו חלקו דקסרי ליוצאי מצרי' נתחלק' : בנכסי
 חפר אביו כלפחד שגם הוא היה מיוצאי מצרים ונכיו נטלו
 חלקו בארץ והם נטלו במקום אביהן דבת הבן כבן : שהיה
 כלפחד בכור נוטל פי שנים : גמ' ואין הכבוד נוטל פי
 שנים בראוי כדמסיק ומסר' לקמן : א"י מוחזקת היה ליוצאי
 מצרים כמו שהחזיק חפר בחלקו דמי : מת אביו כהני אביו
 בגון יעקב שמת כהני יצחק ראובן בכור יעקב נוטל פי שנים
 בנכסי יעקב אביו ולא בנכסי יצחק וקנו ססרי אבי' ייב יעקב
 קיים כשמת יצחק לה היה נוטל פי שנים בנכסיו כי היה פשוט
 לבן ראובן הנא מכחו לא יטול אלא חלק פשיטות אביו :
 ליטול חלק בכורתו שהיה יעקב בכור וזיינו עושין כאילו הוא
 קיים שראובן נוטל בכורתו הכי נמי אע"פ שמת כלפחד אביו
 עושין כאילו הוא קיים שבנותיו נוטלות פי שנים בנכסי חפר :
 מתני' א' הבן וא' הבת כו' מס' בגמ' : הבנות ניוזנות
 דתנן מי שמת והניח בנים ופחות והניח בנכסים מועטין פחות
 בכרי פרנסו י"ב חדש הבנות וזונו והבנים יסאו על הסתיו :

גמ'

יש נוחלין פרק ח בנא בתרא

תגן בן קורם לבת וכל יוצאה יריכו של בן קורם לבת ועין
מאי אלא : ואסיקנא אלא אמר מר בר רב אשי הכי קאמר
אחר הבן ואח הבת שוין בנכסי האב ובנכסי האם אלא שהן
נוטל פי שנים בנכסי האב ואינו נוטל פי שנים בנכסי האם
ז"ר לתת לו פי שנים : פי שנים כאחד : אתה אומר פי שנים
כאחד או אינו אלא פי שנים בנכסים ודין הוא חלקו עם אחיו
ועם חמשה מה חלקו עם אחד פי שנים כאחד אף חלקו
עם חמשה פי שנים כאחד : תניא אין הבכור נוטל פי שנים
בשבח ששכחו נכסים לאח' מיתת אביהן רבי אומר אומר אמי
בכור נוטל פי שנים בשבח ששכחו נכסי' לאחר מיתת אביהן
אבל לא שבח שהשכחו היורשין לאחר מיתת אביהן : ודין
שטר חוב בכור נוטל פי שנים : יצא עליהן שטר חוב בכור
נותן פי שנים : ואם אמר אינו נותן ואיני נוטל רשאי מ"ס
דרבנן אמר קרא לתת לו מתנה קריה רחמנא מר' מתנה ער
דמטיא לידיה אף חלק בכורה ער דמטי לידיה י"ר אמר קרא
פי שנים מקיש חלק בכורה לחלק פשוט מה חלק פשוט אע"פ
דלא מטא לידיה אף חלק בכור אע"פ דלא מטא לידיה ורבנן
צמי הא כתיב פי שנים ההוא למיתבא ליה אחר מיצרא ורבי
במי הא כתיב לתת לו שאם אמר אינו נותן ואיני נוטל רשאי
אמר רב פפא דיקלא וליים ארעא ואסיק שירטון כ"ע לא פליגי

גמ' חילומא דירתו בפרי הדדי זכ עם זה : מאי לא בואך
נחסף על הריסא : ה' הבן זח' הבת במקום שאין בן שוין שאין
חילוק ביניהם בין בנכסי האב בין בנכסי האם : אלא לעבדין
בכורה יש חילוק : בא' כנגד ה' מן האחין נוטל פי שנים :
בנכסים כנגד כולן אפילו היו הרבה אחין : ודין הוא סלא
יטול אלא פי שנים כא' : חלקו עם ה' כשאין שם אלא בכור
ופטופ : ז"א שטר חוב הוי כשכסניתון בחיוביה דמלו בשטר
הוי כמחזוק : יבא עליהן שטר חוב שהי' אביהן חייב לאחריו :
בכור נותן פי שנים דכי כיכי דנוטל כריך ליתן ואם אמר חובי
נוטל ואני מחל חלק ירושת נכורת : רשאי ולא יסלם למלוה
פי שנים זכריך לירד לרון עם אחיו ונסתא מוכה הו' ליתנהו
שאריכו להמתין עד שיבאו ואין ב"ד יורדין לככסיהן דלא זכי
ליב רחמנא חלק בכורה על כרחיה : עד דמטא לידיה דלא זכי
אדם תקב' דבר סלא בא לעולם : ה' מיכרא שיתנו לו ב' חלקים
על קבר אחד כל נקום שיפול לו הגורל ולא חסנו מקומות :
דיקלא דחל קטן כניחו לסן אביהן והליים שנתקבה אח"כ הן
קרקע הניח לסן ואם ה' אח"כ שירטון סהעל וכל ונתים
בכך : דכ"ע בין ר' בין רבנן מודו דסקיל דעדיין שמו עליו
בחסירה

יש נוחלין פרק ח כנא בתרא רפכ

דשקיל - כי פליגי בחפירה והוה שיבולי שלופפי והוה תמרי
 מר סבר שבחא דממילא ומר סבר אישתני תני רמי בר חמא
 בשאר סיפרי דכי רב ככל אשר ימצא לו פרט לשבח ששבח
 נכסים לאחר מיתת אביהן וכל שכן שהשפיתו יורשין לאחר
 מיתת אביהם ולא שקיל ומני רבנן היא - הא לתני רמי בר
 חמא לא פליגא אדרב פפא דהאי שבחא דאשתנו הוה כנון
 חפירה והוה שיבולי שלופפי והוה תמרי : מתני בבכורו
 הבכור נוטל פי שנים בנכסי האב ואינו נוטל פי שנים בנכסי
 האם - ואינו נוטל בשבח ולא בראוי כבמוחזק : ולא האשה
 בכתובתה ולא הבנות במונותיהן ולא היבם - כולן אינן
 נוטלין בשבח ולא בראוי כבמוחזק - ואמרינן עלה בגמרא
 ולא האשה בכתובתה איני והאמר שמואל בעל חוב נובה את
 השבח א"ר אבהו מקולי כתוב' שנו כאן : ולא היבם בכור
 קרייה רזמנא : אמר אביי לא שנו אלא שבה ששבו נכסים
 בין מיתה ליבום - אבל בין יבום לחלוקה שקיל יקום על שם
 אהוי אמר רהמנא והרי קם - רבא אמר אפילו דבין יבום
 לחלוקה לא שקיל מ"ט בבכור מה בכור אין לו קודם חלוקה
 אף האי נמי אין לו קודם חלוקה : ואי קשיא לך הא דאיפסיק
 הילכתא לקמן דיש לו לבכור קודם חלוקה התם בעיק' ממונא
 הכא בשבחא אמר רב פפא הילכתא אין הבכור נוטל בראוי
 בבמוחזק - ואין הבכור נוטל פי שנים במלורה בין שגבו
 קרקע

בחקירה שהניח להן שחת ונעשה אח"כ שיבולין : שלופפי
 דקלים איסתני רבנן סברו דנשתנה העשב לחטין וכן הפרחים
 לתקורים דהוי סס אחר ודבר אחר : בשאר ספרי (ספרי
 דבזר) היינו ת"כ כל ספר ויקרא קרוי סיפרי סאר סיפרי
 מוזכר ושלחו מן המחנה עד סוף הספר : מקולי כתובה
 שהקילו בכתובת אשה יותר סב"ח : בכור קריא רחמנא דכתי'
 זכיה הבכור משמע דקאי על יבמה יבא עליה דלעול מוניה :
 אין העל נוטל בראוי כגון נחלה שנפלה לחסתו לאחר
 מיתתה - אבל ראוי דלעול כגון חפורה וזוהי שובלי שלופפי
 זכוי תמרי סטיט דשקיל דהא מיד כשמתה חסתו זכה בנכסים
 כי חסתן ברשותא חסתה : ואין הבכור נוטל פי שנים בראוי
 כגון חפירה וזוהי שיבולי כו' דאיסתני כרבנן דרבי - אבל לא
 איסתני כגון דיקלה וזלום כו' אפי' רבנן מודה דשקיל - אבל
 כשביחז יתומים אפילו לא איסתני בכור אינו נוטל כו' וזכוי
 דמית בכור נחוי אינו בני הבכור יורשין חלק בכורתו קם
 סלחון : ולא במלוח אפי' צטור בין שנבדקרקע באותה מלוח
 בין סגנו מעזת דלחו הגבו מעזת ולחו סחו מקרקע שבה לכו
 אביהן

יש נזהלין פרק ה בנא בתרא

קרקע בין שנבו מעית ובמלוח שעמו פלוגי כלומר הואיל
דישנה תחת ידו יש לו בה חלק בכורה דמוחזקת היא ואיכא
מ"ד מלוח שעמו פלוגי לה אחוה בהדיה : דשקיל איהו פלגא
חלק בכורה ואידך פלגא פלוגי לה אחוה בשות : דמספקא לן
אי הויא לה מוחזקת אי לא : דאיכא למימר כיון דישנה תחת
ידו הויא ליה כמוחזקת ושקיל ליה כוליה דאיכא למימר
כיון דלא משיא ליריה דאכזה כמלוח דעלמא דמיא ולית ליה
ולא מודי הילכך שקיל פלגא : ההוא דאמר נכסי לסבתא
ובתרה לירתה הויא ליה בתרא דהות נסיבא כהוי סבתא
בתר דשכיב סבתא אתא בעל קא תבע אמר רב הונא לירתה
דאפי' לירתה ירתה : ורב ענן אמר לירתה ולא לירתה ירתה :
שלחו מתם הלכתא כרב ענן ולא מטעמיה : הילכתא כותיה
דבעל לא ירית ולא מטעמיה דאי אית לה ברא ירית ובעל
דיינו טעמא דלא ירית משום דהוה ליה ראו ואין הבעל נוטל
בראו כבמוחזק : מכלל דרב הונא סבר דבעל נוטל בראו
כבמוחזק : אמר ר"א דבר זה נפתח בגדולים ונסתיים בקטנים
כל האומר אחריו כאומר מעכשיו דמי : ולית הילכת' כותיה :

ודייקבין

חביבין וסו ראו : מיהו אם שקיל עליה משכון פשיטא דשקיל
צב בכור פו שניס ד"ג ח קונה משכון ובמלוה שעמו סנתתיב
הבכור לחביו : פלגו חלק בכור יחלוקו ביניהן : חייבו
מעבד פלגא ויהיב לחביו פלגא דהוי ממון המוטל בספק דאין
ידוע אי היה מוחזקת אם לאו כדמסיק ואזיל : לסבתא לזקניתי
אני כותן כל נכסי : ובתרא ליורשני אחרי מות זקנתו לא ירשו
יורשיה כגון ככה ובתה זאחיה אלא יורשי' שלו כגון בני ובתי :
כוב ליה להבוא גברא בתרא בת א' שכיבא ההוא בתרא
צחוי בעלסובחיו סנתא ואחר כן שכיבא סנתא : בתר דשכיב
סנתא אתא בעל וקא תבע לפי שבשעת הכואב ביתה כבת
קיימת וכו' רובא לירש אשתו : אמר רב הונא האו ובתרה
ליורשי דקאמר ההוא גברא ביינו אפי' יורשי יורשי דהיינו
יורש הבת שהיא אשתו : דאית ליה בתרא לזותה בת ירית
הואיל וכן הבת ראו לירש את כנותן מדאזריותא דהא בן או
בת וכל יוצאי וריכס קודמיס לחביו ולחביו יורשין קרוכי ביה
חבל קבעל שאינו ראו לירש את הנותן דהא האי ממון כון
ראו לחשב מוחזק כיון שעדיין לא בא לידה ואין הבעל נוטל
בראו : אלא מכח אשתו רובא לירש כמכא סבוא ירתה דירתה
ואיבו אומר לירתה : וכיון דליכא ירתה אחרי מות הזקנים
כשאר הנכסי ליורשי הזקנים כדאמרינן נכסי לך ואחריו
לשלוני ומת בסיני צחוי ראשון ירשו יורשי ראשון : בסתא

יש נוחלין פרק ח בנא בתרא דפנ

דדייקינן מינה טעמא דאמר אחרוך הוה דהוי ראוי הא אמר מעכשיו מוחזק הוי וירית ליה בעל : אמר רב אסי בכור שנפל חלק כפשוט ויתר מאי ויתר רב פפי משמי' דרב' אמר ויתר בכל הנכסי' קסבר יש לו לבכור קודם חלוקה ומדאחיל בתא אחיל בכלהו' רב פפא משמיה דרבא אמר ויתר באות' שדה קסבר אין לו לבכור קודם חלוקה ומאי דאתא לידידא אחיל ואידך לא אחיל' שלחו מתם בכור שמכר קודם חלוקה לא עשה ולא כלום אמא אין לו לבכור קודם חלוקה: והילכת' יש לו לבכור קודם חלוקה' מר זוטרא מדרישבא פליג בהדיא אחיה בצנא דפלפלי אתו לקמי' רב אשי א"ל הואיל ויתרתה במקצת ויתרתה בכל הנכסים כולן : חזינן מאן דפסק הילכת' כר' דאמר בכור נוטל פי שנים במלוח ואייתי ליה ראיה מהא דאיפסיקא הילכתא דיש לו לבכור קודם חלוקה שמעינן דאע"ג דלא מטא לידידה כמאן דמטא לידידה דמי הילכך הילכתא כר' דאמר בכור נוטל פי שנים במלוח' והאי סברא לאו דסמכא הוא דלא איפסיקא הילכתא דיש לו לבכור קודם חלוקה אלא במאי דאמא לידי אבוח ואיתיה השתא ברשותי' : אבל מלוח דליתי' ברשותיה לא שייכא בהא מילתא כלל' וכן כתב רבינו האי גאון זצ"ל כי הא סברא : מתני' האומר איש פלוני בני בכור לא יטול פי שנים איש פלוני בני לא

צדולו' רב הונא : נקטנים את עמנו קורא קטנים נגד רב הונא : כאומר מעכשיו דמי' כיון דחמר בתרא לירתו דהיינו הנת בוי כמו האומר מיד אני כותן גוף הקרקע לנתי מעכשיו חלק סוקינתי קאכל הסירות בחייה' הילכך זאת הנת מוחזק' בחייה נכסיהם וכי קא ירית בעל ססיר ירית דבוי מוחזקת : טעמא דחמר אחרוך דלחו כאומר מעכשיו : בכור שנפל נחת מן הסרות חלק באחד מן הססוטים : ויתר כלומר מחל חלק בכורתו כדחמר לעיל' מתנה תרויה רחמנא ואיבן לח מח בעו לה לא זכה בה עוד : באותה סדה שנוטל בו חלק : יש לו' בכור קודם חלוקה מתי שירצה זוכה בחלק בכורתו ויכול למחול מתי שירצה דבוי דבר שבא לעולם ואנן ספדי דכי הווי דאחיל בסדה זו חקול בכולה : אין לו לבכור בחלק בכורה קודם חלוקה דכתיב לתת לו עד דאחי ליה' הילכך דמי סדה דאחי ליה וכול למחות אבל בסאר נכסי' אין יכול למחות דאין חדס מקנה דשכל' וכל שכן פשיטות דלא קני קודם חלוקה דאין יכול למכור ולמחול' מיהו חס מת קודם חלוקה בני יורש חלקו : והילכתא דיש לבכור כו' ויכול למכור ולמחול : כנא סל' : מתני' לא חמר כלום סברי מתנה לעקו' לב (11)

יש נוחלין פרק ה בבא בתרא

לא יירש עם אחיו לא אמר כלו' שהתנה על מה שכתו' בתור'
גמ' לימא מתני' דלא כר' יהודה דאי כר' האמר ברמי
שבמסו תנאו קייב נבי' הרי את מקידש' ע"מ שאין לך על
שאר כסות ועונה' אפי' תימא ד' יהודה ער כאן לא קאמר ד'
יהודה קתם אלא משום דידיעה ומחלה' אבל הכא לא מחל'
אמר רב יוסף אמר איש פלוני בני בכורי הוא נוטל פי שנים'
בכור הוא אינו נוטל פי שנים דילמא בוכרא דאימא קאמר'
ההוא דאתא לקמי' דר' הגינא אמר לו מוחזק אני בזה שהווא
בכור אמר ליה מנא ידעת דבכור הוא דכי הוה אתו לקטור'
דאכזה אמר להו זילו לגבי שכחת ברי דבוכרא הוא ופסי'
דוקי' ודילמא בוכרא דאימא הוא גמיהי בוכרא דאבא פסי'
דוקין בוכרא דאימא ליה מסי דוקין' א"ר אמי בכור שנקרע
ונמצא זכר אינו נוטל פי שנים דאמר קרא והייה הבן הבכור
לשנואה ער שיהא בן משעת הויה' אמימר אמר אף אינו
ממעט בחלק בכורה שנאמר וילדו לו בנים ער שיהא בן משע'
לידה' רב שיזבי אמר אף אינו נימול לשמונה שנאמר אשר
כי תוריע וילדה זכר וביום השמיני ימול ער שיהא זכר משעת
לידה' אמר רבה תניא כותי' דרבי אמי' בן ולא טומטום
בכור ולא ספק בן ולא טומטום בדרבי אמי' בכור ולא ספק
לאפיקי

לעקו' מה שכתוב בתורה ובעל כרחו שלו ירש עם האחין ואין
יכול לספקו מן הירושה אלא על ידי שיתן במתנה נכסיו לסוף
בניו' גמ' לימא מתני' דחנן חין חדס מתנה דלא כר'
יכודה ואנן קיימא ל' כרבי יהודה לגבי רבי מחור' בדברי
סנממון כגון סאר וכסות תנאו קייס אבל תשמוס היו בערה
דגופס ולא מחלה' בני בכורי נוטל פי שנים דמבימן האז
אפי' רבנן דפלוני אדרבי יהודה ואמר דחינו נאמן ה"מ הוכח
דמוחזק לן דלאו בכור הוא אבל הוכח דלא מוחזק לן מי
הבכור מודו דנאמן' אבל אמר פלוני בני בכור ולא חמר
בכורי דדילמא בוכרא דאימא קאמר ונכור לכרן קאמר
ומספקא לה ויכיון ליה פי שנים וחפילו חס תפס לה מספקין
מיכיס דלא קרינן בויכור דחלקו מספקא לן' מוחזק חני
כו' ועד אחר ביב עמו' דכי קוב אתי פחוסטין בעיביהן'
סבחת כד שמו' דמסי רוקין לעין' בכור טומטום שאינו
ניכר בו זכרות ולא נקבות ואחר זמן נקרע וכמלא זכר' חינו
ממעט' רבותא נקט דחפילו ממעט חינו כגון חסיס סס
ססכ מנה ויס סס בכור ופשוט וטומטום' סמי כחן טומטום
הרי הבכור נוטל ארבע מניס והפשוט שנים כמלא חלק בכור'
ב' מניס' וחוריס וחילקיס ד' מניס בין שלשון וכמלא בכור'
נוטל

יש נוחלין פרק ה בבא בתרא פ"ד

לאפוקי מדדרש רבא שתי נשים שילדו שני זכרים במחביא
 כותבין הרשאה זה לזה : א"ל רב פפא והא שלח רבין
 באיגרותיה דבר זה שאלתי את רבותי ולא אמרו לי דבר כהם
 כך אמרו משום רבי ינאי הוכרו ולבסוף נתערבו כותבין
 הרשאה זה לזה : לא הוכרו ולבסוף נתערבו אין כותבין
 הרשאה זה לזה : הדר אוקי רבא אמורא עליה ודריש דברים
 שאמרני לפניכם טעות הן בידי כרם כך אמרו משום רבי ינאי
 הוכרו ולבסוף נתערבו כותבין הרשאה זה לזה : גרסינן במ'
 מי שמת תינו בן יום אחר : נוחל וסגחיל : אמר רב ששרת
 נוחל בנכסי האם להנחיל לאחים מן האב : ורוקא בן יום א'
 אבל עובר לא מ"ט דהוא מיית ברישא ואין הבן יורש את אמו
 בקבר להנחיל לאחיו מן האב : אינו והא הוה עוברא ופרכים
 תלתא פירכוי אמר מר בריה דרב אשי מידו דהוה אונק
 הלמא שמפרכסת : מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא אמר
 לומר שממעט בחלק בכורה : ורוקא בן יום א' : אבל עובר
 לא מ"ט וילדו אמר רחמנא : ואוקימנא גמי להאי דקתני
 ופוסל מן התרומה בכחן שיש לו שתי נשים אחת גרושה ואחת
 כשרה וקת ויש לו בנים מן הכשרה ויש לו עבדים ויש לו בן
 יום אח' מן הפסולה דפוסל את העבדים מן התרומה מפני
 שחלקו מעורב בהן ואי אפשר לברר : ולאפוקי מדרכי יוסי
 דא"ר יוסי עובר גמי פוסל קס"ל בן יום א' אין עובר לא :

וכן

פוסל שלשה מנין ושליש והפשוט וקטומטוס כל אחד כוסל מאס
 ושליש : סכ' וילדו לו בנים ויהי הבן הככור מי סכוא בן
 בסע' לידה חולק הככור כנגדו וממעט בחלק בכורתו אבל
 בחלק פשוטות ממעט מכולם : שתי נשים סל חדס ה' סילדו
 גמחבה ואין ידוע איזה קודם להיות ראשית אונו : כותבין
 הרשאה זה לזה וא' מכס תקבע חלק בכורה מן האחין ואומר
 האם בכור חכו תנו לי כשכיל עממי ואם לאו חכו כשכיל חכו
 וקח משמע לן בריוקא אע"ג דמן הדיון כך היה גזירת הכתוב
 מיעטיה שלא יתנו לסוכ אחד מספק : הזכרו משעת לידה מי
 שביה הככור ולבסוף נתערבו כותבין כו' וכן הלכה : דהוא
 מוית ברישא קודם האם : נבקר כשהבן נקבר אינו יורש את
 האמו : אונק הלמא שמפרכסת אחר שחתכוהו מן הלמא אע"פ
 שהיו בן חיות : שממעט בחלק בכורה כלומר הא דקתני נוחל
 ומנחיל לא בא למקוטי עובר מדין ורושה חלק למעוטו
 דחוט ממעט בחלק בכורה : שכן יוס א' ממעט בחלק בכורה
 כגון ועקב שמת וסכיה ג"כ מכוס או האוכן ראוי ליטול כז'
 חנוס משמעון ססן ח' גניס ושמעון חרנע מכוס' ואם נולד

יש נוחלין פרק ח בנא בתרא

וכן הילכתא : ואמר מר בריה דרב יוסף משמי' דרבא בן
 שגולד לאחר מיתת אביו אינו ממעט בחלק בכורה מ"ט וילדו
 אמר רחמנא בסורא מתנו הכי - בפומכדיחא מתנו הכי אמר
 מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא בכור שגולד לאחר מיתת
 אביו אינו נוטל פי' שנים מ"ט יכיר אמר רחמנא והא ליתיה
 דיכיר - והילכתא בכל הני לישני בדאמר מר בריה דרב יוסף
 משמיה דרבא : מתני' בכורות יש בכור לנחלה ואינו
 בכור לכהן - בכור לכהן ואינו בכור לנחלה בכור לכהן
 ולנחלה אינו בכור לא לכהן ולא לנחלה - אי זה הוא בכור
 לנחלה ולא לכהן חכא אחר הנפליש ואע"פ שיצא ראשו חי
 וכן תשעה שיצא ראשו מת והמפלת מין כהמה חיה ועוף דר"ם
 וחכ"א עד שיהא בו מצורת האדם - והמפלת סנדל או שליח
 ושפוי מרוקס והיוצא מחותך הבא אחריו בכור לנחלה ואינו
 בכור לכהן : תניא יכיר יכירנו לאחרים מכאן א"ר יחודה
 גאמן אדם לומר זה בני בכור וכשם שנאמן לומר זה בני בכור
 כך גאמן לומר זה בן גרושה זה בן חלוצה - וחכ"א אינו

נאמן
 לוי בחיי יעקב ומת יוס' א' אחרי מות יעקב אז לוי נוטל ג'
 מניס ונוטל הכבוד ו' מניס ושמעון ג' מניס' ושלשה סל לוי
 חולקין ראובן ושמעון ובהם לא יטול ראובן חלק בכור למח
 לוי הם יורשי נחלא חלק ראובן ז' מניס וחכי וחלק שמעון ד'
 מניס וחכי : ודווקא בן יוס' א' אבל אם לוי עובר כשמת יעקב
 אינו ממעט בחלק בכור כ"א בחלק פשיטות כיכר ראובן
 נוטל ד' מניס סל חלק בכורה כאילו אין העובר בעולם
 ושמוכה מניס הכותרים יחלוקו בין שלשתן ראובן ושמעון לוי'
 וכשם' לוי ראובן ושמעון חולקין חלק לוי ביניהם בשוה נחלא
 דראובן נוטל ד' מניס מחלק בכורה ושלשה מניס חסר שליש
 חלק פשיטות ומחצית חלק לוי דהיינו מנה ושלש סך הכל ח'
 מניס וכן לעולם : (בכור) שגולד לאח' מיתת אביו כגון שילדה
 תאומי' או שהיה לו הרבה נשים וילדו אחר מיתתו : בכור
 לכהן כו' מפרש התם בגמ' : הגא' אחר הנפליש דהנפל אינו
 בכור לנחלה כי הוא (אינו) ראשית אינו מי שלב חבון דוה
 עליו - אבל לעמין כהן כמטר רחם תליח מילתא : סנדל וכל
 שנתמעך כורתו ונעשה וכל כסנדל : או שילוח ושפיר דאינו
 בלא וכל חלא שנימוח ואינו כיכר : יכיר קרא כתוב את הבכור
 בן הסבוא' יכיר כאמן אדם לומר כן אע"פ שמוחזקין בלא'
 שהו' בכור כדמדיק : בן גרושה וחלל הוא : בן חלוצה מדרבנן
 כות גזירה אטו בן גרושה : וחכ"א אינו כאמן לא בבכור ולא
 בחלל כגון שמוחזקין בלא' שהוא בכור : דליכא מגו בהנפו

יש נוחלין פרק ח בנא בתרא דפה

נאמן והילכתא כר' יהודה ואפי' היו מוחזקין בזה שהוא בכור
 ואמר אביו על אח' שהוא בכור נאמן: גרסינן בגמרא בשלמא
 לרבי יהוד' היונו דצריך יכיר לאשמועינן דאבא מהימן אע"פ
 דמוחזק באחר דבכור הוא ע"י קול מכל מקום נאמן על זה
 לומר בכור הוא: אלא לרבנן מאי יכיר לא צריכיה בצריך
 הכרה שבא מחדש לכאן ולא ידעינן אי בכור הוא אי לא:
 ולמה לי קרא תיפוק לי דמהימן מינו דאי בעי הוה יהיב ליה
 פי שניט אבל לרבי יהודה איצטריך דלא נימא מינו במקום
 עדים הוא לא צריכא בנכסים שנפלו לאחר שאמר דבכור הוא
 דליכא מינו בהנהו נכסים: ולר"מ דאמר מקנה דבר שלא בא
 לעולם מאי איכא למימר יכיר למה לי לא צריכא לא לנכסי'
 שנפלו לו כשהוא גוסס: וגרסי' כפ' עשרה יוחסין אמר רב
 נחמן ג' נאמנין על הבכור: ואלו הן היה אביו ואמו: חירה
 לאלתר: אמו כל שבערה: אביו לעולם: א"ר יוחנן אמר
 בני הוא וחזר ואמר עבדי הוא אינו נאמן: עבדי הוא וחזר
 ואמר בני הוא נאמן: משמש לי כי עבדא קא אמר:
 דחילופא אבית המכס דתניא היה עובר על המכס ואמר בני
 הוא וחזר ואמר עבדי הוא נאמן: עבדי הוא וחזר ואמר בני
 הוא אין נאמן: מיתיבי היה משמשו כבן ובא ואמר בני הוא
 וחזר ואמר עבדי הוא אין נאמן היה משמשו כעבד ובא ואמר
 עבדי

נכסי דחין חדס מוקנה דבר שלא בא לעולם: כשהוא גוסס
 הרי הוא כחול לכל דבריו: ובהני נכסים ליכא מנו דחסי' לרבי
 מאיר דאמר חדס מוקנה דשכ"ל ב"מ נכסי' שנפלו לו בשעת
 שיש בו כח בחדס ליתקנס לאחריו אבל גוסס חין לו כח לדבר
 וחין לו כח ליתקנס: ובלאחר מיתת ליכא לשכנוי דחין בכור
 נוטל דרתי: כל שבעה חין אביו מכיר בן שלא יפא מתחת ידי
 חמו לנכס לדבית: מכתן וחילוך מוטל על אביו להכיר
 בדכתי' יכיר: אינו נאמן: במאי דאמר עבדי הוא: דנמתי
 דאמר תתי' ב' בני הוא האמונתו קורה כדכתי' יכיר וכיון שהניד
 טוב אינו חוזר ומניד בדבר שמכחיש דבריו הרשזונים:
 (עבדי הוא וחזר) אמר בני הוא נאמן: סמך דאמר בני הוא אינו
 נאמן דבריו הראשונים) לא מפרש דבאי דאמר עבדי היינו
 פי' בני הוא אלא דמפרש דמשמש ליכא כעבדא קאמר: אבל
 צרישח ליכא למומר הוה דאמר מעיקרה בנו עבדו הוא אלא
 שאוהבו כבנו דחין דרך לחיוב עבד כבן: וחילופא אבית
 המכס דלשם רגיל לקרוח בני חת עבדו להכיריח מן המכס
 חכל חת בנו לא יקרה עבדו לעולם כי הוה גורס לו הספד
 חנס: מיתיבי הוה משמשו כבן מלכישו ומנעילו ואמר בנו

יש נוחלין פרק ח בנא בתרא

עבדי וחור ואמר בני אין נאמן אמר רב נחמן בר יצחק התם
 דקרו ליה עכרא מצר מאה : דאמרי אינשי מצר עכרא מאה
 זווי : שלח ליה ר' אבא לרב יוסף בר חמא עבדי גנבת והוא
 אומר לא גנבתי מה טיבו אצלך אתה מברתו לי אתה גנבת והוא
 במתנה רצונך השבע וסול ונשבע אינו יכול להחזיר בו :
 מאי קמ"ל תנינא אמר לו נאטן עלי אבא נאמן עלי אביך
 אאמניס עלי ג' רועי בקר ר"מ אומר יכול לחזור בו וחב"א
 אינו יכול לחזור בו : הא קא משמע לן באתן לך מחלוקת
 והלכה כדברי חכמים : שלח ליה רבי אבא לרב יוסף בר
 חמא הלכה נובין מן העברים : ורב נחמן אמר אין גובין בר
 שלח ליה רבי אבא לרב יוסף בר חמא הלכה שלישי בשני

כשי

וחזור ואמר עבדי אינו נאמן : וכן כסיפא גרסינן כמי אינו
 נאמן וקסיה סיפא : והיב משמשו לרבותא נקט דאבי' הוה
 אינו נאמן : התם בבביתא כגון דאמר ליה עבדא מוכר מאה
 כלומר עבד גמור הוא לו כי סמוכותו לי עליו מאה דוכריס
 במוכר סלו : כלומר עבד שהוה סוה מאה דיכר : ולכך חזיר
 ואמר בני אינו נאמן דאלו היה בנו לא היה קוראנו לו מוכר
 מאה : מוכר עבדו מאה זווי כלומר סוה מאה זווי הוא : שלח
 ליה כל הניך שלח ליה נקט משום דפסק הכי בסוף שמעתיס
 ככולהו : חתה מברתו לו כי ונאמן הוא בטענה זו : ואע"ג
 דכגודרות אין להן חזקה ה"מ לאלתר חבל עד ג' שבוס יש להו
 חזקה וכהא איירי כשהזיק בג' שני' או בקטן הנטול בערים
 דאלתר הוי חזקה : או כשלח רחובו ונת ידעו שהיה עבדו
 של זה כי אם ע"פ הנתבע : אינו יכול לחזור בו ולא ולא מפי
 אומר משטה הייתי כך כי הייתי פטור דאין נשבע על עבדים
 וקרקעות : ועוד דאין אדם נשבע ונטול : ולא היה קמיון
 בדבר : אלא כיון דעל פי קוואתו נשבע כריך לותן לו העבד
 א ככיון שהטול עליו סביעה כמאן דחודי ליה שהוה עבדו
 של הנשבע דמי : ונקט עבדי לרבותא וכלשכן שאר מטלטלין
 טכסטיגין עליהן מן התורה : נאמן עלו אנה לריון לזכות
 וחובה : און רועי בקר אע"פ שאין בקיאים בדון : יכול
 לחזור כיון שלא תכל קניין : אינו יכול לחזור בו זה ה' בהשבע
 וטול : כה קמ"ל דבאתן לך כגון שאמר הנתבע נאמן עליו
 שאם יחוייבני אתן לך דכוי דומיא דהשבע וטול וא"ה אינו יכול
 לחזור : ולאפוקי ממ"ד דדוקא במטול לך אינו יכול לחזור
 ולא באתן לך : וקמ"ל דהלכה כחכמים אע"ג דמסתבר טעמא
 דר"מ : טלויס כגון כן חנוך בן ראובן כשר לכשיד בקרוכי
 שני גמולא בן שמעון : אכל שני בשני כגון חנוך וקמולא

פסוקים

יש נוטלין פריק ה בנא בתרא דפו

בשר רב' אמר אף בראשון * מר בר רב אשי אנשך באבא
 דאבא * ולית הילכתא כמר בר רב אשי פירוש קסבר מר בר
 רב אשי דאבא דאבא שלישי בראשון הוא ומשום הכי קא
 מכשר ביה * ולית הילכת' כותיה : דאב ובנו ראשון בראשון
 הוא כמו אח ואחיו שהוא ראשון בראשון והור' ליה : אבא
 דאבא שני בראשון : שלח ליה ה' אבא לרב יוסף בר חמא
 היה יודע לו בעדות קרקע עד שלא נסתמא ונסחמא פסול *
 ושמואל אמר כשר איפשר דמכוין מצראנהא * אכל גלימא לא
 ורב שעתא אמר אפי' גלימא איפשר דמכוין מרת ארכו ורחבו *
 אכל נסכא לא ורב פפא אמר אפי' נסכא אפשר דמכוין מרת
 משקלותיו * מיתבי ה' יודע לו בעדות עד שלא נעשה חותנו
 פיקח ונתחריש פיתח ונסתמא שפוי ונשתטה פסול * אכל היה
 יודע לו בעדות עד שלא נעשה חותנו ונעשה חותנו ומתה בתו :
 פיקח ונתחריש וחזר ונתפקה שפוי ונשתטר : וחזר ונשתפה
 פיתח ונסתמא וחזר ונתפת' כשר * זר' הכלל כל שתחלתו
 בבשרות וסופו בכשרות כשר * ותיוכח' דכלהו תיובתא :
 שלח ליה ר' אבא לרב יוסף בר חמא האומר על תינוק בין
 הבנים בכור הוא נאמן כר' יהודה ור' יוחנן דאמר אינו נאמן
 דרבנן : שלח ליה רבי אבא לרב יוסף בר חמא האומר תטול
 אשתי באחד מן הבנים נוטלת כאח' מן הבני' אמר רבא בנכסו'
 של

פסולים זה לזה להעיד : אף בראשון כגון בן חנוך מעיד
 לממעון ושכי בלכת' כרביח : באבא דאבא כגון בן חנוך ועיד
 לרחובין : היה יודע לו עדות בקרקע לחכירו עד שיכן הוא
 טלו : נסתמא שנעשה סומא : פסול להעיד שחזנו נחמן
 להעיד בחומר הדעת : דמכוין מצרכה סמכוין הסמכים שיש
 לו בד' רוחותיו : אכל גלימא כגד חו טלית חין יכול להעיד
 שיש טליתות שמדתן שיהי : נכסא חתוכות של כסף או של זהב
 לא דשוים בו : סכוי חכס : ומתק' בתו דהוי קרוב ונתרחק
 בגון סחין לו בכיס כדאמר גז' ברר : כל שתחולקו ראיות
 המעשה וסופו בגדת בעדות : תיובתא דכולהו דכולן מפסירי
 בעדות קרקע פיתח ונסתמא ויכח' פסיל ליה לכל עדיות :
 נחמן כרבי יודק' אע"ג דמוחזק לו נאחד דנכור הוא * וכו'
 אבא ק"ל דפסוק הכי לקמן * ויכח' דהס' כוחוק לו באח' מן
 הבנים שסוף בכור חסי' לא אמר חזיו זה נכור נוטל פי סטס
 דכח' חפילו רבו ויכוד' לא קאמר אלא דהאב נחמן לו לנטל
 בחוקה אבל לא אמר חזיו כלום חסי' ר' יודק' מודה שחוקה
 קיימת : תיטול אשתי באחד מן הפכים * וקבלה ונתרבת' חו
 במי לגד מכתבות' נתן לה חלק בנכסיו * ובס' מ' מיוורי דדבריו
 ככתובים

יש נוחלין פרק ה בבא בתרא

של עכשיו * ובבנים הבאים לאחר מכאן : שלח ליה רבי אבא
לרב יוסף בר חמא המוציא שטר חוב על חברו מלוה אומר לא
נפרעתי כלום ולוה אומר פרעתי מחצה והעדים מעידי שפרעו
כולו נשבע * וגובה מחצה מנכסים בני חורין * אבל מנכסים
משועברים לא מ"ט אמרי לקוחות אנן אעדים סמכינן ואפילו
לרבי עקיבא דאמר משיב אבדה הוי ה"מ היכי דליכא שטרא
אבל היכי דאיכ' שטרא אירחתי מירתת * מתקיף לה מר בר
רב אשי אדרב' אפי' לרשב"א דא' מורה במקצת טענה הוי ה"מ
היכא דליכ' עדים דקא מסייעי לי' אבל הכא דאיכ' עדים דקא
מסייעי לי' ודאי משיב אבד' הוי : דרש מר זוטרא משמיה דרב
שימי בר אשי הילכתא ככל הני שמעתתא כדשלח ליה ר' אבא
לרב יוסף בר חמא * א"ל רבינא למר זוטרא דרב נחמן מאי
א"ל אין גובין מתני' להוכן אמר רב נחמן אין גובין * ואלא
הילכת'

ככותבים וכמסורין דמו * אי נמי צבירי וצקניין : (ובנכסים)
של עכשיו * אבל אם נתרבו הנכסיו אינו נוטל דאין חכם
מוקנה דש"כ : ואשי לר"מ ה"מ במס' התם חכם מוקנה חכם
צסת' אין דעתו של חכם אלא בדבר הראויין לו עתה שמוחזק
בו עתה ולא על הבא לח"כ : ובבנים הבאים לאחר מכאן
כלו לא לפי הבנים של עכשיו (תחלוק) לאחר מות ואם נתרבו
הבנים לא תתמעט חלקה אלא חף לפי חשבון הבנים הכוללים
לאחר כן * ונראה ה"ה אם היו עכשיו הבנים רבים ונתמעטון
דסקלה חלק גדול כאחד הבנים של שעת חלוקה * דהא תסוב
כאחד הבנים על שעת חלוקה * אמר לא שכל נתרבו ולא שכל
נתמעטו : פרעתי מחצה ומחצה אינו חייב דהוי מודה מקצת
הטענה ישנע : וקעדיים מעידי אחר שהודה ללא הוי אוסינ
חבירה : נשבע ככל מודה מקצת * (מחצה ישלם) דסודרות
בעל דין כמאה עדים דמו : וגובה המלוה המחצה שהודה
לוה : ואפילו לר' עקיבא דאמר בשטר שכתב בו שלשים חו
דינרים מלוה אומר חמש וכו' אומר שלש דרבי עקיבא אומר
אינו אלא כמושיב חבירה ופטור מינו דאי בעי אמר שנים
וכשטר מסייעו דסתם שלשים וקאמר שלש פטור : ה"מ
דחשבינן ליה משיב חבירה דליכא עדים שעידי המלוה לא
ידעו כמה קיב : אבל היכא דליכא עדים שרובי להעיד כח'
מסן איכא למימר שזכ המלוה היה יודע שהיו בחיין לבע דמסן
ומירתת כי ירא שייסיעו למלוה לסיכך הודה מקצת : לר"ט
בן חליעזר דפליג דר' עקיבא דהתם ודיחי משיב חבירה הוי
חפ"ג דחתי בתר הכי * ובר' אבא ק"ל דמסיק : דרב נחמן
דאמר אין גובין מעבדים מחי וכה"נ ל' כרב נחמן דרבי :
לאסוקי

יש נוחלין פרק ח בבא בתרא רפו

לכתא לאפוקי מאי אי לאפוקי מדרבנא מוסיף הוא ואי
לאפוקי מדמר בר רב אשי לית הילכתא כמר בר רב אשי ואי
לאפוקי מדשמואל ורב ששת ורב פפא הא איתותב : א"ל
לאפוקי מדרבי יוחנן דאמר האומר על תינוק בין הבנים ככור
הוא אינו נאמן ולאפוקי נמי מהאי אתקפת דמר בר רב
אשי דאתקיף על ר' אבא במוציא שטר חוב : מתני' המחלק
נכסיו לבניו ריבה לאחר ומיעט לא והשוה להן ארץ הככור
דבריו קיימין ואם אמר משום ירושה לא אמר כלום בתב
בין כתחלה בן באמצע בין בסוף משום מתנה דבריו קיימין :
גמ' היכי דמי מתנה בתחלה והיכי דמי מתנה באמצע
והיכי דמי מתנה בסוף כי אתא רב דימי א"ר יוחנן תנתן שרה
פלוגית לפלוני וירשה זו היא מתנה בתחלה ירשה ותנתן
לו זו היא מתנה בסוף ירשה ותנתן לו וירש' זו היא מתנה
באמצע : ודוקא אדם אחר ושרה אחת אבל אדם אח' ושתי
שרות שרה אחת ושני בני אדם לא ור"א אמר אפי' אדם
אחר ושתי שרות שרה אחת ושני בני אדם אבל שתי שרות
ושני

לאפוקי מאי דבאחריו ליכא פלוגתא מוסיף הוא על דבריו
ר' אבהו דגס ר' אבהו מודה דשלישי בראשון כשר ומעשה שכיב
בשלישי בסיני הוב : אי מדמר בר רב אשי דאכשר באבה
דאבה הא כבר חיפסוקו לעיול דלית בלכתא כמר בר רב אשי
ה"ס דהוב מכו למויפרך מוסיף הוא אלה דעדיף מינה פריך :
ומדאתקפתא דמר בר רב אשי דר"ל ודאי מסיב אבידה הוא :
מתני' המחלק נכסיו על פני דמות שכיב מרע א"כ קנין
אלה רק בדיבור קני : דבריו קיימין דאין זה מתנה על מה
שכתוב בתורה דאדם יכול ליתן נכסיו למי שירצה : ואם אמר
משום ירושה בלשון ירושה שאמר פלוני ירש זה ופלני ירש זה
וריבה לא' ומיעט לאחר : לא אמר כלום דהוה מתנה על מה
שכתוב בתורה ודלחבר יוחנן בן זרוקא כדלקמן : דבריו
קיימין כיון דאמר בלשון מתנה בהד' ולשון ירושה כמאן
דליתיה כמו שלא אמר דמי דהוה מתנה במה שכתוב בתורה
ולשון מתנה קני לחוד : גמ' אבל אדם אח' ושתי שרות כגון
ירש פלוני סדה שבמזרח ותנתן לו סדה שבמערב הכיח
דלשון מתנה קני אבל דלשון ירושה לא קני ולשון מתנה
דכחי לא מסייע לאידך וכן בסדה אח' ושני בני אדם כגון יירש
ראובן קני סדה פלוני ותנתן חבייה לטמעון שמעון קנה
ראובן לא קנה וכן בשתי שרות ושני בני אדם : אפי' אדם
א' ושתי שרות דכי ריבי דנתכוין לזה הכי כמי מתכוין לאידך
נתן במתנה הוחיל ובדיבור אחד נתן לשניהן : אבל שתי

יש נוחלין פרק ח בנא בתרא

ישני בנא ארם לא כי את רבין אמר וירש פלוני שדה פלוני
ותנתן שדה פלונית לפלוני ר' יוחנן אמר קנה ור"א לא
קנה : ורשב"ל א' לעולם לא קנה עד שיאמר פלוני ופלוני
ירשו שדה פלונית ופלונית שנתתי להן במתנה וירשו
ואותיב רב אשי לכולהו מהא דתניא נכסי לך ואחריו ירש
פלוני ואחרי אחריו יירש פלוני מת ראשון קנה שני מת שני
קנה שלישי ואם מת שני בחיי ראשון יחזור נכסים ליורשו
ראשון : והא חכא דכשתי שדות ושני בני אדם דמי וקתני
דקני תיובתא דכולהו תיובתא : ואמרינן לימא תתוי
תיובתיה דרשב"ל דא' לא קנה עד שיאמר פלוני ופלוני ירשו
שדה פלונית ופלונית שנתתיה להם במתנה וירשו ותסברא
והא אפר רבא הילכתא כותיה דרשב"ל בהני תלת ל'ס
בריתא : בתוך כדי דיבור ורשב"ל לאחר כדי דיבור : והילכתא
תוך כדי דיבור נמי לקר מעבוד זרה וקירושיין :

מחני
שדות ושני בני אדם דהוו אכסו מוחלקי' ושדות מוחלקו' לא
מהני מתנה דכחי נברא והאי סדכ לאידך גברא ואידך סדכ
ירש פלו' סדכ פלו' סיוכו סתי שדות ושני בני אדם ומילתו'
באכסי' נכסיה ביא ולא איתמר אמתני ומ"מ מתני' מיסרסא
בכחי : לא קני סדכ דירוש' : לעולם לא קני בשתי שדות
ושני בני אדם כיון דגופין מוחלקין הם עד שיאמר ירושה
בתולכ וירוסה בסוף ובמתנה באמצע דכשתא וכוף לשון
מתנה מלשון ירושה דכי כיכי דלשון ירושה כאמר לשכחי' גם
המתנה שבאמצע כאמר בשביס ודלמאן תרמיכו ועלכרחיך
ירוסה קמא וירוסה בתרא תרא כאמר לראובן וחדא לשמעון
הילכך לשון מתנה לשניהם כיון דאיכא תרי לשון ירושה
אבל חמר רחובן ושמעון ירשו סדכ פלוני ותנתן להם היותו
מוחלק וכי תי חומר לראשון לשון ירושה ולשני בשלשון מתנה
וכן אם חמר תנתן (סדכ) פלוני להם וירשו' יהא לראשון
במתנה ולשני לשון ירושה : נכסי לך ואחריו ירש פלו' דהיינו
לזה במתנה ולזה בירושה : יחזור נכסיו ליורשו ראשון דהא
מכח שני נתן לשלישי אחריו וכיון דשני לא קני שלישי מנא
ליי' דכשתי שדות דמו שאין לשני בחיי ראשון כלום והיו
ממוכות מוחלקי' ונכסים מוחלקין וקתני לקני שני אלמא לשון
עתה דראשון מהני לשני : תיובתא דכולהו בר מרבא אליבא
דר' יוחנן ורב שסת : והאמר רבא פ' החולץ הילכתא כו' וזו
א' מהן ואם איתא דזו הכרית תיובת' לא היו פסקינן כוותיבין
תוך כדי דיבור דאמר נכסי לך חמר אחריו ירש פלוני
הילכך מהני לשון מתנה גם לשני' והך דרוש לקטע לאחר כדי

יש נוחלין פרק ח בנא בתרא דפח

מתני' האומר איש פלוני יירשני במקום בת בתי תירשני במקום בן לא אמר כלום שהתנה על מה שכתוב בתורה ר' יוחנן בן ברוקה אומר אם אמר על מי שראוי ליורשו דבריו קיימין ועל מי שאין ראוי ליורשו אין דבריו קיימין :

גמ' תניא א"ר ישמעאל לא נחלק אבא וחכמים על אחת במקום בת ובת במקום בן שלא אמר כלום ועל מה נחלקו על בן מין הבנים ובת בין הבנות שאבא אומר יירש והכ"א לא יירש : אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוחנן בן ברוקה : וכן אמר רבה הלכה כר' יוחנן בן ברוקה : אמר רבה מ"ט דר' יוחנן בן ברוקה אמר קרא והיה כיום הנחילו את בניו התורת נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה : ורוקא היבא דליבא בכור אבל היבא דאיבא בכור אי אמר כלשון ירושה לא אמר כלום כדתנן ריבה לאחד וטיעוט לאחר והשורה להן את הבכור דבריו קיימין ואם אמר משום ירושה לא אמר כלום ועור

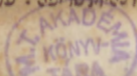
דיבורי חבל רב ור"ח איתותבו מדאמרו לא קטן אלא בחדש ח' ושדה אחד ולא כשתו סדוק וסני בני אדם משמע אפי' תוך כדי דיבור לא קני דאש לא כן ישמועני בכדי דיבור קני בני אדם ובני סדוק וכל סכו בחדש אחד ושדה אחד : והכו הלכתא דתוך כדי דיבור דשינו כפי טעמת תלמיד לרב שלום עליך רבי כדיבור דמי' וכל סני הדברים שחדש מוכיח מפיו זה חחר זה בכדי דיבור שסיים הראשון התחיל השני לא חשבונן ליה כמלך אלא כמי כאלו אמר שני דברוס יחד ואם שניבס יכולין לתפוס כגון הרי זו תמורת עולה תמורת שלמי' ומכור ויביח בדמים חבי עולה וחבי שלמים ואם האח אינו יכול לתפוס כגון לשון ירושה נתפס הסני ואם סותרים זה את זה כפייה דבס' בית כור מי' ב' לסנכ' מדובר לחדש ו' ח' תפוס לשון ראשון ו' ח' לשון חחרון ו' ח' יחלוקו וסס פי' ויכחי דתוך כדי דיבור אמר בפירוס חזרנו כי הכל מודים דהויה חזרה לבר עעבודה זרה חס הקצה חו התפוס דבר לעבודה זרה וחזור בו תוך כדי דיבור כחם מסוס חומרא לעבודה זרה וכן אם קידש אשה וחזור בו כריכה גט :

מתני' על מי שראוי כגון על בן בין הבנים שראוי ל' במקום ואמר יירש הכל דבריו קיימין : גמ' הלכה כר' יוחנן בן ברוקה היכך אמר בני פלוני יירש כל נכסיו לא שבה חס אמר יירש חבי נכסי דבריו קיימין ולא שבה כתב ולא שבה אמר ובה דאמר הכותב כל נכסיו לחתנו לא עסס אלא חסוטרובוס וס' ה' לבנו ה' מ' כלסון מתנה דחובה דמי' לכבודו נכסיו נתתן לו לבני' הפוטרוסוס קאמר חבל

יש נוחלין פרק ח כבא בתרא

ועוד תניא אבא חנן אומר משום ר' אבהו ת"ל לא יבול לבטא
לפי שנאמר והיה ביום הנחילו את בניו התורה נתנה דשורח
לאב להנחילו כל מי שירצה שיכול והלא דין הוא ומה פשוט
שיפה כחו שנוטל בראוי כבמוחזק התורה נתנה רשות לאב
להנחיל לכל מי שירצה בכור שהורע כחו שאינו נוטל בראוי
כבמוחזק לא כל שכן ת"ל לא יוכל לבכר : א"ר זריקא א"ר
אמי א"ר חנינא הלכה כר' יוחנן בן ברוקה : א"ל רבי אבא
הורה איתמר : במאי קא מיפלגי מר סבר הלכה עדיפא ומר
סבר מעשה רב : ת"ר אין לומדי' הלכה לא מפי תלמוד ולא
מפי מעשה ער שיאמרו לו הלכה למעשה : שאל ואמרו לו
הלכה למעשה ילך ויעשה מעשה ובלבד שלא ידמה : מאי
ובלבד שלא ידמה אמר רב אשי ובלבד שלא ידמה בטרפות
דתניא אין אומרי' בטרפות זו דומה לזו שהרי חותכה מכאן
וחיתה ותותכה מכאן ומתה : א"ל רבי אמי לר' יוחנן כי אמר
לן מר הלכה נעביר מעשה א"ל ער דאמינא לכו הלכה למעשה
אמר להו רבא לרב פפא ולרב הונא בריה דרב יהושע כי אתי
פיסקא דידי לקמיכו וחזיתו ביה פירכא לא תקרעוניה עד
דאתיתו לגבאי : דאי אית לי טעמא אמינא לכו : ואי לא
הדרנא כי לאחר מית' לא מיקרע תיקרעוניה ולא מינמח
תנמרון מיניה : לא מיקרע תיקרעוניה דאי הואי דילמא הוה
אמינא

אבל בלסון ירוסה לא שייך למימר דכו אלא מתכב לו בקניין
גמור וקני' ודוקא בן בין הבנים : ולא באחר חו בנת בין
הבנים שאין ראוי ליהרס כלל לא אמר כלום להנחיל חלק
הבכור לאחר כדילפי' מלא יוכל לבכר : שיכול חי לאו קריח
היה ולפי' מק"ו דיכול להפקיע גם חלק בכורס : הורה
איתמר הורה ר' כר' יוחנן ב"ב : הלכה עדיפא שפוס' כפי'
שמע ממנו שפסק לעשות : אבל הורה ראה שהורה ושמח
טעם הרוחה בנוף המעשה איך כי : מעשה רב בעושה מעשה
כדבריו וס' לסמוך עליו יותר : אין למידון מעשה לעשות כן
לא מפי תלמוד שכתב במעשה הלכה כפלו : א"ל ר' נחמיה
ב"ר ירח כפי' שהתנאי' לא דיקדקו כ"כ : עד שיאמרו הלכה
כ' זה כיומר כך עשה כן ח"כ ששאל על מעשה שבה לידו
וא"ל לו הלכה כפלו : יעשה כן כל ימיו : סלח ידמה לרין
דבר מתוך דבר בטרופות ללמוד טריפות הכבד מטרפות
הרוחה שאין חיות האיברי דומה זה לזה כדאמרינן וחילוסא
בכבדא : סברו חותכו משאן מעט למעלה מן הארכובה
במקום כומת הגידין ומתה ולמעטה מכומות הגידין חותכוהו
וחיים ומק"ו ה"כ לו להיות טריפה : עד דאמינא לכון הלכה
למעשה

יש נוחלין פרק ח בנא בתרא דפמ

אמינא לכו טעמא : ומיגמר לא תיגמרו מנייה דאין לריון לא
 מה שעניו רואור : בעי רבא בכריא היאך כי קאמר רבי
 יוחנן בן ברוקה בש"מ אבל בכריא לא או דילמא לא שנא
 ולא איפשיטא ולא עבדינן בה עובדא בכריא : א"ר יהודה
 אמר שמואל הכות' כל נכסיו לבנו לא עשאו לא אפטרופוס :
 לאשתו לא עשאה אלא אפטרופוס : פשיטא בנו גדול לא
 עשאו אלא אפטרופוס : בנו קטן מאי אמר רב חנילאי בר
 אידי משמיה דשמואל אפי' קטן המוטל בעריסה : ומפרשי
 דבנן דוקא כותב : אבל אמר ירשני בני שפיר דמי וירית ליה
 דק"ל בר' יוחנן בן ברוקה ואי קשיא לן ההיא דאמרי' לקמן
 אמר רב הונא שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחר אם ראוי
 ליורשו נוטלן משום ירושה ואם לאו נוטלן משום מתנה וא"ל
 דב נחמן גבא גנובי למר' לך אי סבירא לך בר' יוחנן בן
 ברוקה אימא הלכה בר' יוחנן בן ברוקה דשמעתין
 בר' יוחנן בן ברוקה אלמא דשמעת מינה דאמר רבי
 יוחנן בן ברוקה אפילו בכתיב' גמי למי שראוי ליורשו
 דבריו קיימין ההיא בשא' יורשין כגון בת בין הבנות
 ואח בין האחיים : אבל בן בין הבנים ככתיבה לא עשאו
 אלא אפטרופוס כדקאמר שמואל : והא דרב הונא לא פליג'
 עליה ולא פליגא גמי אדרבי יוחנן בן ברוקה אלא כל חדא
 וחדא קיימא כאנפי נפשה ולא פליגי אהדרי : ואי אמרת בנו
 מ"ט לא קנה בכתיבה אלא אמרינן אפטרופוס הוא דשווייה
 וכולהו יורשים קני : הא מילתא כבר אמרינן עליה בגמ'
 דהלכת'

למפסה על מעשה סבא לידכס דבשעת מעשה ירא לדון ומכוין
 לבו ויתר : דהו' הוואי חכא כו' דחולי היום או למחר תמכאו
 קורין לקוסיא : ומיגמר לך תגמרו לדון כן דהו' לדיון בדין
 סתמיון כסכרא חלא מה סלכו דמא וכ"ס בדין סתמיון במרחי'
 העין : בכריא הואך וכו' בכריא נמי ח"ר יוחנן ב"ב שמכחול
 לכבו כל מה שירכס או דווקא בשכיב מרע : הכותב כל נכסיו
 לכו הכותב בחתנה : ובש"מ חיירי ולקמן בעי הואך בכריא :
 לח עשאב חלא חסוטר' דכיון דלא שויר לכנו מידי איכא
 למומר דלכבוד ביון סקבא חסוטרופוס ולקמן פר' מו סמת
 (חמר דהו') הילכתא בלא טעמא : ודוקא כל נכסיו סלא
 שויר מידי לא במקרקע ולא במטלטלי אבל איכא שויר קתה'
 ודוקא חסו' חבל כתב ש"מ כל נכסיו לאחר דבריו קיימין :
 פשיטא כתב נכסיו לבנו הגדול לכבודו נכסיו שיחלוקו לו
 חתיו כבוד כי הוא הגדול : חסי' קטן המוטל בעריסה לא קמי
 דשויה חסוטרופוס : פשיטא לי הכותב כל נכסיו לבנו או

יש נוהלין פרק ח בנא בתרא

דהלכתא בלא טעמא היא ולית לן אלא מאי דאמור פשיטא
בנו ואחר לאחר במתנה ובנו משום אפטרופוס אשתו ואחר
לאחר במתנה ואשתו אפטרופיא: אשתו ארוסה ואשתו גרושה
דברי הכל קנו: איבעינא לחו אשרה אצל האחים ובר
(כתב באשרי דלא גרים בחלפס בת אצל הכנים באיבעינא לכו
ע"ס) אצל הכנים ואשה אצל בני הבעל מהו א"ר אביי
משמיה דרבא בפוליהו לא קנו לבר מאשתו ארוסה: ואשתו
גרושה ורב עוירא משמי' דרבא אמר בכולהו קנו לבר מאשה
(עיון באשרי) אצל בניו ואשה אצל בני הבעל: והילכתא
כרבינא: בעי רבא בכריא היאך בשכיב מרע הוא דניתת
ליה דלישתמעון מילית: אבל בכריא היא קאי הוא: או
דילמא בכריא נמי ניתא ליה דלישתמעון מיליה מהשתת
ת"ש הכות' פירור נכסיו לאשתו גובה כתובתה מן הקרקע
למחצה ולשליש ולרביע גובה כתובתה מן השאר כתב
נכסיו לאשתו ויצא עליו שטר הובר"א אומר תקרע מתנתה
ותעמוד על כתובתה: וחכ"א תקרע כתובתה ותעמוד על

מתנתה
הכותב כל נכסיו לאח' שאינו בנו ולא חייש לכבודו פשיטא ל
דלאחר במתנה ולא לשויה אפטרופ' נתכוין וכו' במקום
בנים (אפטרופוס) כיון דאמר שמואל בהדיא: אשתו ארוסה
או גרושה קנו דלא חש בכבודה ולא נתכוין לאפטרופוס:
אשה אצל אחין שאין לו בניה או אב שירשוכו כ"ה אחיו או
אשה אצל בני הבעל שיש לו בנים מאשה אחרת ולא שימנו
שאין חייביו בכבודה (כ"כ) ולכך דילמא לא חייש שיכבדו
דלמתנה נתכוין: כולהו הכך חמש פשיטא קנו כו' ובכבוד
בעלמא פליגא וליכא ביניהן אלא בת אצל בנים לרבינא לא
קנו ולעוירא קני: בדריא שכתב כל נכסיו לאשתו מכו
זכין לכל הכי מהו מו אמרינן דמתנה גמורה היא דהכא לא
שייך משום כבודן (דהא) קאי הוא וכבודו מאימקו:
דלישתמעון מיליה מעתה שידעין סעתידיס להיות כסותין
לה: הכותב פירות נכסיו שעכשיו הן בעין או שכותב קרקע
לפירותיה: גובה כתובתה שלה כולה מן הקרקע ובכבוד
מתנה זו לא מחלה שיעבוד כתובתה שעל הקרקע: כותב לה
קרקע ופירותיה לגמרי: מחכיתו או שליח או רביע גובה
כתובתה משלס מן השאר ולא זו אף זו קתני: כתב כל נכסיו
לאשתו וס"ד דאחילו במקום בנים איירי: ויכח עליו שטר
חוב שקדם למתנה זו: תקרע מתנה ותעמוד על כתובתה
ולא יגבה צ"ח דליפות כחה לכותב במותר נכסיו נתנס לה וכיח
לא מחלה על שיעבוד כתובה: תקרע כתובה לאו דוקח
דהא

יש נוחלין פרק ה כבא בתרא רצ

מתנתה ונמצאת קרחת מכאן ומכאן: א"ר יהודה הנחתום
 מעשה ואירע הדבר בבת אחותי כלה ואמרו חכמים תקרע
 כתובתה ותעמוד על מתנתה ונמצאת קרחת מכאן ומכאן:
 מעמא דיצא עליו שטר חוב הא לא יצא עליו שטר חוב קניא:
 ובמאי אילימא בשכיב מרע והא אמרת לא עשאה אלא
 אפטרופיא: אלא לאו בבריא לעולם בשכיב מרע ורב עיורא
 מוקים לה בכולהו לבר מאש' אצל הבנים ואצל בני הבעל
 ודביגא מוקים לה באשתו גרושה: ולא איפשימא בעיזן
 ולקילא עבדי' ולא עשאה אלא אפטרופיא: אמר רב יוסף
 בר מניומי אמר רב נחמן הלכה תקרע כתובתה ותעמוד על
 מתנתה ונמצאת קרחת מכאן ומכאן מ"ט אומדן דעתא הוא
 דניחא לה דליופק עליה קלא דכתביגהו לה לכולהו נכסי אפי'
 חד יומא דאמרי אינשי נהוי חד יומא במנא יקרא וליחבר:
 ותניא הרי שהלך בנו לסריגת הים ושמע שמת בנו ועמד וכת'
 כל נכסיו לאחר ואח"כ בא בנו מתנתו מתנה ר"ש בן מנסיא
 אומר אין מתנתו מתנה שאילו היה יורע שבנו קיים לא הוה
 בותב: א"ר נחמן הלכה בר"ש בן מנסיא אלמא אוליגן בתר
 אומדן דעתא ובן הלכה: תנן התם הכותב נכסיו לבניו וכתב
 לאשתו קרקע כל שהוא איברה כתובתה משום דכתב לאשתו
 קרקע כל שהוא איברה כתובתה אמר רב במוכר להן על

יריה

דכא חס קנב בעל שאר נכסים גוזה כתובתה מכן אלא לענין
 שלא תגבה מהנך נכסים קאמר ודאי מחלה על כתובתה לענין
 שלא תגבה מהנך נכסים כיון דבמתנה נתנס לה דלא מסקא
 לדעתה שיטרפה בעל חוב וכסתבטל המתנה לא תגבה כתובת'
 מהנך נכסיו: וכמכאת קרחת מכאן ומכאן מיהו מחילה
 בטעות ליתא דמתנה גמורה היתב בהסיח סעת' דאי בעי בעל
 הוה מסלק לכתב חוב בזוזי: מוקי לה ככולהו לאורוקא דכא
 חסתו קתני זיכא לאוקמי אלא באשתו ארוסה או גרוסה
 בדמוקי רביכא' אה נקט ליתבא דאמר רב עיורא כולכו קנו'
 ואיורו חסילו בשכיב מרע: דכיהא לה כהך מתנה דתיסוק
 מלה סמא דמבימן וכחשוכה גבי בעלה זכריהו הנאה מחלה
 לכתובתה: מתנתו מתנה שהרי לא פי' בשעת המתנה בסביל
 ססבור שמת בנו כותן המתנה הוא: בתר אומדן דעתא
 שאומדי' דעתו שבסביל ססבור שמת בנו כותן מתנה זאת
 לאחר: זכתב לאשתו קרקע כל שהוא ולא פי' חס לסירעון
 בתובה או לטעם מתנה: איברה כתובתה שלא תגב עוד
 מנכסיו אילו' דנתרסה במתנה זו: ופריך משום דכתוב לה
 ב' בתמיב: במוכר להן על ידס' סנתנה לו סודר סלה
 להקמות (Kk) לג ב

יש נוחלין פרק ח בנא בתרא

יריה ושמואל אמר במחלק לפנייה והיא שותקת רבי יוסי בר
חנינא אומר באומר לה עלי קרקע זה בכתובתך ומקולי
כתובתה שנו כאן א"ל רבא לרב נחמן הא רב והא שמואל והא
רבי יוסי בר חנינא מר כמאן סבירא ליה : א"ל שאני אומר
ביון שעשאה שותף בין הכנים איברה כתובתה : ודוקא דהיא
שותקת כשמואל ופ"ש הנך : בעי רבא בברייתא היאך : שכיב
מרע הוא דידעה דלית לה וקא מחלה : אבל בריא סברא דהיא
קני או דילמא השתא מיהת הא לית ליה תיקו : הילכך
מוקמית כתובה אחזקה ועל הבעל להביא ראיה דמחלה :
ההוא דאמר להו פלגא לברת ופלגא לברת ותילתא לאיתת
כפירי איקלע רב נחמן לסורא על רב חסדא לגביה א"ל כי
האי

להקנות לבנים דמוכח מילתא דמשתדלת בזכויות הבנים וגם נתן
לה קרקע כל שהוא זכיון דאיכא תרתו ודאי נתרמי בלב שנים
ומחלה כל שיעבודה שלא תטרוף כתובתה מנכסיו בללו חס
לא שתמכא מקום אחר לנכות : ושמואל אמר חסי לא זכיה
על ידה רק ששותף בשעה שחילק וביא היתב שם וגם כתב לה
קרקע כל שהוא נתרמית אבל לא נתן לה כלום קימא נחת
רוח עשיתי לבעלי : ור' יוסי ברבי חנינא אמר חקילו לא היתב
שם ולא חילק בפניה אלא כשאמר לאסה שכתב לה קרקע כל
שהוא עלי קרקע זו בכתובתך ולא עירערה ודאי מחלה
שיעבודה משאר נכסיו : ומקולי כתובה שנו כאן אבולבו
קאי ושאר בעלי חובות לא חידדו בכך עד שיחזירו בני חנו
מוחלים שיעבודה על נכסים חילו : אה שהקילו לעכיון כתובה
כמו דחשקון שהקילו סגובה מויבורית ואיתתא ניכל דכו נוחא
לה אבל בשאר בעל חוב לא : שותף בין הבנים שכתב נמי
קרקע כל שהוא וכדמסיק שחילק לפניה ושותקת וכן פו
זקוני רש"י : בבריא שכתב נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע
כל שהו מאי : בש"מ איברה כתובתה מנכסיו חילו דהא ידעה
דלית לי נכסיו יותר ולא יסי' לו עוד שהרומת וכו' לה לערער
ומדשתקה מחלה : אבל בבריא לכך שתקה וסברא לקוח חוזר
וקונה בעלי נכסיו אחרים ואגבה כתוב' מהם ולמה לי להכעיסו
חנם לכך שתקה ולא מחל' כלל ותטרף חסי' מהסך נכסיו :
השתא מיהת לית ליה ולא חסקה אדעתא למימר למחר יקנה
ומדשתקה מחל שיעבודה מהסך נכסיו אבל מנכסיו אחרים גביא
אי כדר קמי כדמי' דלא מחלה בכתובתה מכל וכל : הווא ש"מ
כיה לו סתי בנות וחילק לכן כל נכסיו לשתו בנותיו : ותילתא
דפירי נתן לאשתו וס"ד דהיו מחזכרים : כה"ג שלא כתב
לאשתו קרקע כל שהוא אלא פירות : מאי מי מחלה שיעבודה
כתובתה

יש נוחלין פרק ח כבא בתרא רצא

האי גוינא מאי א"ל הכי אמר שמואל אפי' לא הקנה לה אלא
 דקל אחד לפירותיו איבדה כתובתה מי דמי התם אקני ליה
 בגופא דקרקע הכא פירא : א"ל מטלטלי קא אמר' מטלטלא
 ודאי לא קא אמינא : ההוא דאמר להו תילתא לברת ותילת'
 לברת ותילתא לאיתת' שכיב' חד סכנתו' סבר רב פפא למימר
 לית לה אלא תילתא : א"ל רב כהנא אלו הרו' קני נכסי
 אחריני מי לא שקלא השתא נמי שקלא : פירש שכיבא חרא
 סכנתיה בחיי האב : ההוא דפלגינהו לניכסיה לכניה
 ולאיתתיה שויר דיקלא : סבר רבינא לפימ' לית לה אלא
 דיקלא : א"ל רב יימר לרבינא אי לית לה נכסי דיקלא נמי
 לית לה אלא מיגו דנחתא לריקלא נחתא נמי לכולהו נכסי :
 ההוא דהוה קא שכיב אמרו ליה נכסי למאן דילמא לפלוגי :
 אמר

כתובתם הואיל ועשה סותף בין הבנות (בפירות או) דילמא
 הואיל ולא נתן לה בגוף הקרק' מידי לא מחלה ותטרף כתובת'
 מנכסיו מיכו תילתא דפירו' ונכו לה ולא אמרינן בכתבה
 מתכס לה כדמוכח לקמן בסירוקין גבי תכו מאתים זוו לאשתו
 כראוי לה : אלא דקל אחד לאכול סירותיו עד שייבס ואין לה
 בגוף הדקל כלומר בוי כקרקע כל שכן היכא דאקני לה סירות
 מחבורים : הכא פירו' כלומר פירות תלוסים היו : מטלטלים
 לא קמינא דפשיט' דלא חיבדה דקרקע כל שבו תנן והוא ה"ד
 דמחבורים היו : ה"הו ס"מ דהוה אמר תילתא לבתו' ותילתא
 לבתו שכ"ה ותילתא לאשתו : דהיינו עשה סותף וחייבדה
 שיעבוד כתובתה מהנך נכסי אלא ה"כ נפלו לו נכסים ממקום
 אחר כדפירושית : שכיבא חדא מבנתים והאזיורש את בתו :
 אלא תילתא חותה שכתב לה בתחילה : מי לא שקלה בתמיה
 ה"ל לא מחלה כתובתה לגמרי כדפירש לעיל : ודאי שקלה חי
 נפלו לו נכסים מא' ממורסו : השתא כמי כי נפלו לו חותן
 נכסיו עכמו חות' ליה דמה לו חותן נכסיו דמה לו אחרי' ונהו
 דקרקעית שתקיים המתנה לבנות לבעלה מיהא לא מחלה מידו
 וכן הלכה : ושויר חד דיקלא שלח מי' למי : לית לה ממותר
 כתובתה אלא הך דיקלא תיטרוף בכתובתה דהא עשה סותף
 ומחלה לה כתובתה מחלק הבנים משום דידיעה וקח מחלה
 בשביל שעשה סותף : דיקלא בניולות לה דהא מחלה כתובת'
 מכל חותו נכסיו בשביל שעשה סותף מה לי חותם שחילת
 ומה לי חותם שלח חילק : אלא מגו דמחתא חדיקלא שהניח
 לה קמת מקום לבנות הימנו כגון שאו שלח חילק לבניו קא
 נחתא כמי חילק הבני' דהאי דלא עירערה לפי שהניח הדקל
 וסגרס למחר שיסומו ב"ד הדקל ואטרפנו אחזור ואערער
 על

יש נוחלין פירק ח כבא בתרא

אמר להו ואלא למאן אמר רב הונא אם ראוי ליורשו נוטלין
משום ירושה ואם לאו נוטלין משום מתנה סבר רב אדא בר
אהב' למימר אם ראוי ליורשו אלמנתו נוזנית מנכסיו ואם לאו
אינן אלמנתו נוזנית מנכסיו א"ל רבא מיגרע גרעה השתא ומה
בירושה דאורייתא אמרת אלמנתו נוזנית מנכסיו במתנה
דרבנן לא כל שכן פירוש מתנת שכיב מרע דרבנן היא דברסין
בפרק מי שמת רבא אמר רב נחמן מתנת שכיב מרע מדרבנן
בעלמא היא גזרה שמא תטרף דעתו עליו : אלמנה בעתנת
שכיב מרע גמי אלמנתו נוזנית מנכסיו : ואיכא נוסחי אחריני
דאית בהו : אטו יורש מיגרע גרע : ולית בהו השתא ומה :
ומיהו תרויהו לישינא דגמ' גינהו וחד טעמא גינהו אלא חד
נוסחא קטיא וחד נוסחא רויחא ואי קשיא לך ההיא דתנן אין
מוציאין לאכילת הפירות ולשכח קרקעות ולמזון האשה
והכנות מנכסיו משועבדין מפני תיקון העולם והבא קאמרינן
אלמנתו נוזנית מנכסיו ההיא במשעבדי מחיים כגון מתנת
בריא ומכירה : אבל מתנת ש"מ דלא קניא אלא לאחר מיתה
כדאמרינן מתנת שכיב מרע אימתי קיננה אכיו אמר עם גמר
מיתה ורבא אמר לאחר גמר מיתה והלכה כרבא לא דחיה
תקנתא דרבנן : דמוזנות אלמנה ומתנת שכיב מרע תרויהו
תקנתא דרבנן גינהו ובהדי הדדי קמי אתו לאחר גמר מיתה
ותילכך לא דחיה חרא מיניה לחברתה ותרוייהו קנו : האי
סברא דילן וחוינן למקצת רבואתא דסמכינן להו אתאי נוסחא
דלית בה השתא ומה וקא מפרשי לה הכי אטו יורש מיגרע
גרע אלא בין משום ירושה בין משום מתנה אין אלמנתו נוזנית

מנכסיו
על המותר על הכנים ולא היו שתיקה דידם מחילה לא היכא
דלא שייך מידו : אמרו ליה כשנוטה למות : ולא למאן כלומ'
פשיטא שיכיו לו ולא לאחר זכו כהלו אמר נכסיו לך : ואם
ראוי ליורשו שקרובו ביה : הוה לשון ירושה : ואם לאו הוה
לשון מתנה : נכסיו לך שתי לטובות משיע ביהו ליוורשו
הוה לשון ירושה ובאחר לשון מתנה ואפרט מוד מאי נפקא
מיהו : סבר רב (חדא) לפרט דכ"מ דחי הוא לשון ירושה :
אלמנתו של מת הכותן : כיונות מנכסיו סהוה ליוורש לום
דאלמנה כיונות מנכסיו יורשין : ואם הוא לשון מתנה אין
אלמנה כיונות מהו דתנן אין מוציאין למזון האשה ורבנות
מנכסיו משועבדיה ומתנה ומכר משועבדיה : א"ל רבא
וכי בסביל סתמו במקנה ש"מ שאין בה לה תקיין ולא משיכה
אלא מדרבנן קני סלח תטרוף דעתו וכי בשביל זה גרעה כח
למנה : מתנת ש"מ מדרבנן כדפירש לכ"ש סתה כיונות :
אטו

יש נוחלין פרק ח כבא בהרא רצב

מנכסיו ומסייעא לה למילתא מרתנן אין מוציאין לאבילות
 הפירות ולשבה קרקעות ולמוון האשרה והכנורת מנכסים
 משועבדים מפני תיקון העולם: ואנן הא קא ברירנא לה
 זפרישנא מעמא בסייעתא דשמיא: והא מתניתין דמסתייעי
 מינה איכא עליהו תיובת דאי מתניתין פליגא עליה: דרב
 אדא בר אהבה הוה רבא מותיב עליה מיגרה: ומדלא אותיב
 עליה מינה שמע מיניה דמתניתין לא הויא תיובתיה: אלא
 מעמא דנותני' לחוד: ודרב אדא בר אהבה לחוד: וליכא
 עליה דרב אדא בר אהבה פירבא אלא מדרבא: אלא אמר
 רבא כדשלח ליה רב אחא בר רב עולא לדברי רבי יוחנן בן
 ברוקה נכסאי לך ואחריך לפלו' אם הראשון ראוי ליורשו
 אין לשני במקום הראשון כלום שאין לשון מתנה אלא לשון
 ירושה וירושרה אין לה הפסק: א"ל רבא לרב נחמן והא
 אפסקה הוא סבר יש לה הפסק ורחמנא אמר אין לה הפסק:
 תניא האומר תנו שקל לבני בשבת וראויין לתת להן סלע
 צותנין להן סלע ואם אמר אל תתנו להן אלא שקל אין נותנין
 להן אלא שקל: אמר אם מתו ירשו אחרים תחתיהם בין
 שאמר תנו בין שאמר אל תתנו אין נותנין להן אלא שקל:
 ונרסינן בפ' מציאת האשרה אמר רב חסדא אמר מר עוקבא
 הילכתא בין שאמר תנו ובין שאמר אל תתנו נותנין להן כל
 צורבן: והא ק"ל הלכה כר"ם דאמר מצוה לקיים דברי המת
 הני

אסו יורש מגרע גרע וכי גרע כחו ממוקבל מתנת שכיב מרע
 דזוכה רק דרעבן זכיא הויא: קטיוא קטרה: רוחא ארוכא
 כוסחא לסון ארוך ולסון קטר: אלא מדרבא כלומר שבקסה
 מגרע גרע: אה אמר רבא כפקח מינה בין לסון ירושה בין
 לסון מתנה: כדשלח רב אחא שאם אמר הוי ס"מ שאמר
 זלא למאן חס אמר ואח"כ לפלו' רוחים חס ראשון ראוי
 ליורשו כוטלו מסוס ירושה ואין לשני אחריו כלום: כיון
 דעשאו יורש וזוכה בו מדאורית' כדר' יוחנן ב' במבוי' הנחילו
 דעל מי סראוי ליורשו דבריו קיימים: כי אמר קן אחריו
 לפלו' הוי מתנה על מה שכתוב בתורה שאין יכול לעקור
 תורק ירושה: מאותה שירש כבר: וירוסה אין לה הפסק
 כדשלח רב אחא כרפיר': והא אפסקא כו' על תנאי שני
 אחריו היריש אית הראשון: ורחמנא אמר אין הפסק וכיו
 מתנה על מה שכתוב בתורה: ותנאי בטל ודמעט קיים:
 זכאי בילכת': שקל חזי סלע: והס ראויים שכריכין לסוטיא
 סלע: גותנין לכן סלע סלח כיון אלא היה סבור שהיה להם
 דיבסקל: אין נותנין אה שקל שדעתו סלח למעט חלק הכא

יש נוחלין פרק ה בנא בתרא

הני מילי במילי אחרניאתא אבל בהא מינח ניהא ליה והא
דאמר הכי לזרינהו הוא דעבד : מתני' הכותב נכסיו
לאחרי' והניח את בניו מה שעשה עשוי אבל אי' רוח חכמים
נוחה הימנו : רש"בג אומר אם לא היו בניו נוחנין כי כשורה
זכור לטוב : גמ' איבעיא להו מי פליגי רבנן עליה דר"ג
או לא : תא שמע רא"ל שמואל לרבי יהודה שיננא לא תהוי
כי עכורי אחסנתא אפי' מכרא כישא לכרא טבא וכ"ש מכרא
לברתא דלא ידעת הי מיניתו נפק זרע מעליה : ירושלמי
אמר רב אבא בר ממל הכותב נכסיו לאחרי' והניח ארת בניו
עליה' הכתוב אומר ותהי עונותם על עצמותם : מתני'
האומר זה בני נאמן וזה אחי אינו נאמן : ונוטל עמו בחלקו
מת יחזרו נכסים למקומן : נפלו לו נכסי' ממקום אחר ורשו
אחיו עמו : מי שמת ונמצא דיאתיקו קשורה לו על ירכו
הרי זו אינה כלום זיכה בה לאחר כין מן היורשי' בין שאינו
מן היורשים דבריו קיימין : גמ' האומר זה בני נאמן
למאי הילכתא אמר רב יהודה אמר שמואל ליורשו ולפטור
את אשתו מן היבום ואע"ג דמוחזק לן ראית ליה אחי : ובעל
שאמר גירשתי ארת אשתי אינו נאמן ואם מרת חולצת ולא
מתיבמת

אחרי' : לזרינהו שיהו נאמנים שלא יסורו הרבה : מתני'
אין רוח חכמים כלומר אין דעת חכמה נוחה עליו כי כעוסי'
כס עליו : גמ' מי פליגי רבנן על רשכ"ג' או נאמר
שרשכ"ג' נא לפרש דברי ת"ק מה שלא פי' : כי עכורי אחסנת'
כמעבדי נחלה' אמת דרשכ"ג' לא נא לפרש' דלוי לא פליגי
רבנן ח"כ שמואל הים דלא כמתן : מתני' נאמן מפרש
בגמרא למאי הילכתא : זה אחי אינו נאמן לכורישו עם אחיו
כי אין מכירין אותו כדמפרש בגמרא : ונוטל עמו עם זה
האומר שהיא אחיו בחלקו כגון אם היו שני אחין לגד הספק
ויש להן לחלוק שלם שדות זה נוטל שדה ומחסה' וזה נוטל
שדה ומחסה' ונותן זה האומר שכח אחיו נותן לספק חכי
שדה כי מודה לו שהיא שלו ועל החכי שביד אחיו האחר יבא
ראייה ויטול : מתן הספק יחזרו אותו נכסי' שנתן לו זה
למקומם שכתבם לו' ואחיו לא יטלו עמו כי עיכבו בידם את
חלקו : נפלו לספק נכסים ממקום אחר ומת ירשו אחיו עמו
דכח קא מודה להו שהיא אחיהם : דמוחזק לן דחית ליה אחי
וכיחא זקוקה לייבום : ובעל שאומר גירשתי את אשתי אינו
נאמן וזה (לא) אמרינן דיהא נאמן במגו דלוי בעי פטר לה
בגיטא שהיא נותן לה עוד היום נט דאם איתא דאינרשא
קלח אית ליה למילתא והוה מגו במקום עדים : חולצת מספקת'
ולא

יש נוחלין פרק ח כבא בתרא רצנ

פתיבמת: דאמרינן ההוא דחיה קא שכיב אמרו לי' איתתיה
 למאן אמר להו חזיא לכחנא רבא: אמר רבא למאי ניהוש
 לה חרא דאמר חזיא לכחנא רבא: ועוד הא אמר רב חייא
 בר אבין א"ר יוחנן בעל שאמר גירשתי את אשתי נאמן:
 א"ל אביי והא כי אתא ר' יצחק א"ר יוחנן בעל שאמר גירשתי
 את אשתי אינו נאמן אמר ליה לא קא משנינן לחו כאן למפרע
 כאן לתבא אמר ליה ואישנויי ניקים וניסמוך: א"ל רבא
 לרב נתן בר אמי זיל חוש לה: ההוא דמוחזק לן (דלית ליה
 אחי גרסי' בגמרא וכן כתב באשר"י בשניסמוך) דאית ליה
 אחי ואמר בשעת מיתה דלית ליה אחי אמר רב יוסף מאי
 ליהוש לה חרא דמוחזק לן דאית ליה אחי ועוד ה"ל אמר
 בשעת מיתה דלית ליה אחי: א"ל אביי הא אמרו איכא עדים
 בדינת היום דידעי דאית ליה אחי אמר ליה השתא מיהא
 ליתנהו קמן לאו היינו דרבי חנינא דאמר רבי חנינא עדים
 בצד אסתן ותאמר: א"ל אביי אם הקלנו בשבויח דמגולה
 נפשה

ולא מתיוצמת כדמסיק (ומיבא) במתני' זה בני נאמן כדמסיק
 דמגו דחי בעי פטר לה בניט' כסתא: בהוא דהוא שכיב כוטה
 למות וסיה לנו אחים ולא בניס דמוחזקי לייבוס: אינתקיה
 למאן זקוקה היא לייבוס או לא: חזיא לכהנא רבא (לאו
 דוקא) דהא אלמנה היא אלא כל' מותרת לכל אדם. ואפי'
 לכהן הדיוט אסורה דהא ע"י מגו דבעל אמר גירשתי את אשתי
 נאמן מהמבינן ליה: גירשתי את אשתי נאמן והאי כמי גרשתי
 קאמר וחזיא לעלמא: למפרע אם חמר בא' באייר גרשתי
 את אשתי אחד בניסן אינו נאמן להחזיקה גרוסה למפרע
 מחזקתיוס. ואם יבואו עדים ויאמרו שזיכתה בט"ו בניסן
 תדון בחנק כאשת איש דלמפרע אין כאן מגו. אבל להבא
 שאמר גירשתי עבשיו אנא גירשתיך סתם נאמן מכאן ולקבא
 דחי בעי מגרס לה בפנינו: ואסיכוי נוקו ונסמוך דילמא
 אמוראי פליגי אליבא דר' יוחנן ואיכא למ"ד אפילו להבא אינו
 נאמן בדפירש דאם איתא דאוגרסה קלח אות ליה למילתא:
 חוס לה כאבוי ותאם' לטוק בלא חליכ' ומכא שמועי' דבעל
 שאמר גירשתי את אשתי אינו נאמן: הא אמרי בני העיר
 זכריכין אנו לחוס לדברו עד שנסמע מה צפי העדים: ומשנו
 כסתא ליתניכה קמן ואין לדיון אלא מה שעיכוי הוואות:
 לא היינו דפרכינהו בני בנותיו דמ' שמואל דאישתבין
 ושריכהו ר' חנינ' על פיהן שאמרו טהורו' אנו ושריכהו לונסא
 לכסן משו' הפה שאמר ופריך סתם וזה איכא עדים במדינת
 הים דידעי דאישתבין או שנטמאו: ומשני עדים בצד אסתן

יש נוחלין פרק ח כבא בתרא

נפשה לנבי שבויה נקל באשת איש א"ל רבא לרב נתן בר אמי
זיל הוש לה: זה אחי אינו נאמן ויטול עמו בחלקו: ואיך
מאי קאמרי אי קאמרי אין דאחיהון הוא אמאי יטול עמו
בחלקו ותו למה: ואי דקאמרי לאו אחיהון הוא נפלו לו
נכסים ממקום אחר אמאי ירשו אתיו עמו לא צריכא דקאמרי
אין אנו יודעים: נפלו בו נכסים ממקום אחר יירשו אתיו
עמו: בעי רבא שכח ששכחו נכסים מאליהן מהו: בשבח
המניע לכתפי' לא תיבעי לך רכי נפלו לו נכסים ממקום אחר
דמי: כי תיבעי לך בשבח שאין מניע לכתפי' מאי כנכסים
שנפלו לו ממקום אחר דמי או לא תיקו: מי שמת ונמצאת
דיאתיקי קשורה לו על יריכו הרי זו אינה כלום וכו': ת"ר
דיאתיקי דא תהי למיקס ולהיות: מתנה כל שכתוב מהיום
ולאחר מיתה: אלא מעתה מהיום ולאחר מיתה הוא דהויא
מתנה מעכשיו לא הויא מתנה: אמר אביי הכי קאמר אי זו
היא מתנת בריא שהוא כמתנה שכיב מרע דלא קני לא לאחר
מיתה כל שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה: יתיב רבה בר רב
הונא באכסדרה דבי רב ויתיב וקאמר משמיה דר' יוחנן שכיב

בב' טפון ותאס' נתמי' . השתא מניסו ליתניכוו קמן: ומכילת
נכס' ומסתמר' עכמ"כ . דאיסור קל הוא חס נשא' לכסין: נקל
בא"ח סבי' בחכק וסיה בחזקת איסור אין להסתי' מספק כיון
דאמרי איכסי דים עדים כמדונת הים: חוש לב ותחלוץ: ותו
לא נתמי' עס כל אחיו יש לו ליטול: דאמרי אין אנו יודעין
הלכך לא סקיל מניכוו מידי דאמרי ליה הויתי רחיה וכסבוא
מת יורשין אותו מכח אחיכין הכי שמודה לכן שאותו ספק
אחיהן הים: בשבח המניע לכתפיה כגון סנתן (זה) לספק
הקרקע ריקנית וטרח בו לחרוש ולזרוע וכשמת הספק היתס
מליחה פירות שטיטא דכולכו חולקין בזה הטבח דכשנפלו לו
נכסים ממקום אחר דמי: שאינו מניע לכתפיה שהושתבחה
מאוליה: דויתיקי כזאת שכיב מרע: על יריכו רבותא נקט
דלויכא למימר אחר כתנה ונתנה שם כדי לזכות בנכסי המת:
הרי זה אינו כלום מפולו חס החזיק לא מיתה באותו סטר לא
קני אע"ג דכזאת שכיב מרע קמי' לאחר מיתה שלא תטרופ
דעתו מכל מקום כח הסטר לא עדיף בזאתו כי לא גמר
לסקנותו אלא בקבלת הסטר ואין סטר לאחר מיתה: זוכה
בה שכיב מרע לאחר מחיוס אע"פ שלא כתב לשם אותו היום
אלא אמר לו נכסי' הכתובים בסטר זה אינו אקני' לך בקבלת
הסטר שתקבל ממני הרי זה קנה ולא גרע מכוואתו ולאחר
רבותא נקט: דבריו קיימין והעם י' שאין ראוי ליורשו: כל
שכתוב

יש נוחלין פרק ח בכא בתרא דצ"ר

מרע שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומרז אין כותבין ונותנין
 שמא לא נמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה :
 רב יהודה אמר שמואל הלכה כותבין ונותנין : וכן אמר
 רבא אמר רב נחמן הלכה כותבין ונותנין : ואוקימנא כפר'
 מי שמת במיפ' את כחו והיכי רמי מיפ' את כחו דאמר יטול
 מנה פלוני ואף כתבו וחתמו והכי ליה ואי לא אמר הכי
 היישינן שמא לא נמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר
 מיתה : מתני' הכותב נכסיו לבניו לאחר מיתה צריך
 שיכתוב מהיום ולאחר מיתה דבריו רבי יהודה רבי יוסי אומר
 אינו צריך : הכותב נכסיו לבנו לאחר מיתו האב אינו יכול
 למכור מפני שהן כתובין לבן : והבן אינו יכול למכור מפני
 שהן ברשות האב מכר האב מכורין עד שימות מכר הבן אין
 ללוקח כלום עד שימות האב : והאב תולש ומאכיל לכל מי
 שירצה ומה שהניח תלוש הרי הוא של יורשי' :

גמ'

שכתוב בו מהיום ולאחר מיתה דמשמעו קכ"ך גופא מהיום
 ולאחר מיתה הפירות' אבל כתב לאחר מיתה ולח מהיום לא
 קני דאין מתנה לאחר מיתה : מעכשיו כלומר שכתוב מהיום
 ולא כתב לאחר מיתה לח קני בתמידי דב"ח מכ"ש שיקנה :
 דלח חקבו לח לאחר מיתה' מיהו כב"ח עדיפ'א ממתנה שכיב
 מרע שאינו יכול לחזור בו' ובמתנת שכיב מרע יכול
 לחזור בו כדלקמן : ומת השכיב מרע קודם שכתבו
 וכתבו בשטר למקבל המתנה : אין כותבין בו'
 והוא הדין אם אמר תנו וכתבו ואין חילק כוס : אף
 כתבו כלומר דאמר תנו ואף כתבו' ואי לא אמר ואף כתבו
 לא כתבו ותנו או תנו וכתבו לא קני : מתני' הכותב מי
 צ"ח שרוכה לישא חסה ואינו רוכה לשעבוד נכסיו לחסתו'
 שלא יפסידו כניו שיש לו כבר' ורוכה לאכול פירות בחייו :
 מהיום ולאח' מיתה דמשמע הנוף ולאחר מיתה הפירות : ר'
 יוסי אומר כו' וטעמיה מפרש בגמרא : לבנו לאחר מיתה
 שבות לו מהיום ולאחר מותו' כדפירושית : מפני שכתובים
 לבן הנוף מעכשיו : מפני שהן ברשות האב לאכול פירות כל
 ימי חייו : אף שניהם יכולין למכור לאחר הבן הנוף והאב
 הפירות : מכר האב סתמ' מכורין פירותיהן ללוקח עד
 שימות האב' אבל כשימות האב יטול הבן גם הפירות אף
 הבא מבח הבן' אכילו מת הבן בחיי האב' כי הנוף הוא של
 הבן ולא מכר האב רק הפירות וכשמת הבן ואחר כך מת האב
 יש יורשי' לבן הם יורשי' את כחו' אין ללוקח פירו' עד שימו'
 שהרי הבן חיכו אוכל פירו' האב' אבל כשמ' האב מיהו חית ל'
 ללוקח

יש נוחלין פרק ח בנא בתרא

גמ' וכי כתב ליה מהיום ולאחר מיתה מאי הוי והא
תנן מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט : ואם מת חולצת ולא
מתיבמ' : התם מספקא ליה אי תנאה הוי אי חזרה הוי הכא
הכי קאמר גופא קני מהיום ופירא לאחר מיתה : רבי יוסי
אומר אינו צריך קסבר זמנו של שטר מוכיח עליו : בעא מיניה
רבא מרב נחמן בהקנא מהו פי' שיש בו קנין א"ל אינו צריך
אמר רב פפי איכא אקניתא דצריך ואיכא אקניתא דלא צריך
אקנייה וקנינא מיניה לא צריך מהיום מ"ס אקנייה וקנינא
מיניה מהשתא משמע קנינא מיניה ואקנייה לא משמע מהשתא
ולהכי צריך מהיום ואסיקנ' אמר רבא אמר רב נחמן בהקנאה
אינו צריך בין אקנייה וקנינא מיניה בין קנינא מיניה ואקנייה
בדוכרן פתגמ' דהוה באנפנ' פליגי רבי יוסי סבר אע"ג דלא
כתיב ביה מהיום זמנו של שטר מוכיח עליו וכמאן דכתיב ביה
מהיום דמי : ורבי יהודה סבר לא אמרי' זמנו של שטר מוכיח
עליו

ללוקח וכגון שהבן קיים . אבל מת הבן ואחר כך מת האב
פלוגתא הוה בגמרא אם קונה לוקח אם לאו : גמ' גט
ואינו גט ושמה כך אמר מהיום יהא גט אם ימות . או שמה
מיהדר קא הדר בו ואין גט לאחר מית' . ואם קיבלה קידושין
מלאחר כריכה גט מסניכס : חולכות דילמא אינו גט : ולא
מתייבמת דילמא הוי גט וגרושת אחיו במית' : התם הגט לא
שוך שתי מתכות כי הכא דנימא מקטת הגט יחול מהיום
ומקתו לאחר מית' לכך מספקיא לו כדפי' . אבל מתכה
איכא לאוקמיה בתריויכו דה' ק גוף מהיום ופירי לאחר מית'ה
וכיון דאוסר לקיים שתי'ן עדיף טפי מדלימא תכאה או
חורב' : זמנו של שטר בו כך וכך בשעת אמר לנו פלוני הו
עדים בו מוכיח שמלותו יום התחילה המתנה דאם לא כן זמן
הכתב בשטר נחנם נכתב : בהקנאה מהו מי פליג רבי יהודה
ומכריך למכת' גיה מהיום . או כאמר דווקא בשטר מתנה
בלא קניין פליג כגון שכתוב בו שדי נתונה לך לאחר מית'ה
ומסרו לו השטר דקיימא לן קרקע נקנה בשטר : אקנייה
שכתב בראש ואקנייה ובסוף השטר וקנינו היינו ופוי כח הוא
ומשמע שני קניינים . הוא הקנה וקנינו גס ממנו . וקניין
יתירא הוי יפוי כח לתנותא מהיום אבל אם כתב בתחילה וקנינא
ובסוף ואקנייה משמע קניין אחד ופרושי קא מסר וקנינא
והיאך שהרי הוא הקנה לו . בילכך כותבין בשטרות תחילה
ואמר לנו פלוני הו עלי עדים וקנו ממני זכו' וכיונו דאקנייה
לעדים בקניין סודר לזכות למקבל . ואחר בסוף וקנינא מן
פלוני סריך לחזור משניין השטר נשיבא אחרונה : בדוכרן

פתגמ'

יש נוחלין פרק ה בבא בתרא רצה

עליו ופסק רב הלכה כר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו
 ואשכחן בגמין כפרק המגרש דאתקין רב בגמין מן יומא דגן
 לאפוקי מדר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו וקשיא לן
 דרב אדרב דהכא קא פסק הילכתא כר' יוסי והתם אתקין מן
 יומא דגן לאפוקי מדר' יוסי : וחזינן למקצת רבואתא דשני
 לא דמי מתנה לגט דהכא ממונא והכא איסורא : וטעמא
 דמסתבר הוא כי היכי דלא תיקשי דרב אדרב ורב נחשון גאון
 פליג ואמר הכין נהיגי במתיבתא כר' יהודה ואפילו בממון
 כחקנת רב בגמין : הכות' בנכסיו לבנו וכו' : איתמר מכר
 הבן בחיי האב ומת הבן בחיי האב ר' יוחנן אמר לא קנה
 לוקח ורשב"ל אמר קנה לוקח ר' יוחנן אמר לא קנה לוקח
 קנין פירות בקנין הגוף דמי : ורשב"ל אמר קנה לוקח קנין
 פירות לאו בקנין הגוף דמי : והילכתא כרשב"ל כהני תלת
 חדא הא : ואידך דכי אתא רבין אמר ר' תנחום שדה פלונית
 לפלוני וירש פלוני שדה פלונית רבי יוחנן אמר קנה ורשב"ל
 אמר לא קנה עד שיאמר פלוני ופלוני יירשו שדה פלונית
 ופלונית שנתתיה להם במתנה וירשים ואידך דאתמר החולץ
 ליבמתו מעוברת והפילה רבי יוחנן אמר אין צריכה הליצה
 מן האחין הליצת מעוברת שמה הליצה : ור"ש בן לקיש אמר
 צריכה הליצה מן האחין הליצת מעוברת לא שמה הליצה :
 תניא נכסי לך ואחריך לפלוני וירד הראשון ומכר ואכל שני
 מוציא מיד הלקוחות דברי רבי : רשב"ג אין לשני אלא מה

ששיר

סתנמ' היונו סטר עדות בלא קניין . לזכרון דברים ולא
 לזכרון קניין וכי ק"ל דאסי' לר' יהודה אינו כריך זמן בשטר
 שיש בו קניין : לא קנה לוקח' אסו' כשימות האב אחרי
 שמעולם לא היו ראויין לבא ליד הבן ויחזרו לשאר יורשי האב
 ויהיו אס' לא מכרו הבן בחיי האב הוה מודה ר' יוחנן שאף
 על פי שמת הבן ואחר כך מת האב אפילו הכי יורשי הבן
 יורשים מתנתו ולא יורשי האב . אבל מכירה הרי סילק עצמו
 משעת מכירה גם לא באה לידו שיוכל הלוקח לזכות מכחו וכל
 דקמי מתנתין מכר הבן אין ללוקח עד שימות האב הוה כי
 קיימת האב קונה לוקח היונו כי לא מייית הבן בחיי האב דאמרי
 לדידי דבן חבל מת הבן בחיי האב דלא איתו לדידי כי מת אב
 כמו לית ליה ללוקח : קניין פירות שיש לו לאב בו בקניין
 סנוף דמי וכו' זכין לאו לדידי זכין : שדה לפלוני מי לעיל :
 זמבר ואכל כלומר שהוכיח המעות ואורחא דמילתא נקט :
 השכי מוכח לחת' סימות ראשון מן הלקוחות דר' סבר באחריך
 קניין פירות דקמי לראשון לא כקניין הגוף דמי ולכך שני מוכיח

יש נוחלין פרק ה בנא בתרא

ששייר ראשון בלבד : ורמינהי נכסי לך ואחריו לפלוגי
 יורד הראשון ומוכר ואוכל דברי ר' רשב"ג אומר אין לראשון
 אלא אכילת פירות בלבד : קשיא דר' אדרבי קשיא דרשב"ג
 אדרשב"ג דר' אדרבי לא קשיא הא לגופא הא לפירא דרשב"ג
 אדרשב"ג לא קשיא הא לבתחלה הא דיעבר : אמר אביי
 איזהו רשע ערום זה המשיא עצו למסור בנכסים כרשב"ג :
 כי אתא רבין א"ר יוחנן ואמר לה אמר רבה בר בר חנה א"ר
 יוחנן הלכה כרשב"ג : ומורה רשב"ג שאם נתנו במתנת שכיב
 מרע שלא עשה כלום : מ"ט אמר אביי מתנת שכיב מרע לא
 קני אלא לאחר סיתה וכבר קדמו אחריו : וגרסינן בהאי
 פירקא

מן הלקוחות : ויכא דמית שכי יחזרו ליורשי כותן : לא מה
 ששייר ראשון : ואם לא שייר שמכר ואכל אין לשני כלום
 דקסבר גוף ופירו חקני לראשון : ויכא דמית יחזרו ליורשי
 ראשון : ואפילו ר"ל מודה באחריו כרשב"ג דגוף ופירו חקני
 לראשון כדפי' : אין לראשון אלא אכילת פירות קס"ד
 הפירות יכול למכור ולאכול אבל מכר הגוף השני מוכיח מיד
 הלקוחות : הא לפירא בתריותא דקתני מוכר ואוכל הפירות
 קאי ולעיל קאמר דהגוף מוכיח מן הלקוחות : הא לבתחילה
 קאמר רשב"ג אין למכור לבתחילה הגוף קאמר אלא הפירות
 כדי שיקניו דעת הכותן דגלי דעתי דניחא ליה שיסתויר קס"ה
 לשני : וככי קאמר רבי יורד ראשון ומוכר ואוכל סתמא דבר
 אין מכירתו מכירה כ"א לפירות : רשב"ג אומר לא ימוכר
 סתם דאם כן הגוף היה מכור ולא תקניו דעת הכותן אלא
 ימוכר בפיו לפירות : הא דיעבר אס מכר אין לשני אלא מה
 ששייר ראשון : המשיא ענה לראשון למכור דאכני מעשו
 דאין לשני אלא מה ששייר ראשון וכרשב"ג מיהו במוכר לא
 מיקרי רשע דאע"ג דאסור לעשות כן מ"מ לא חמור איסוריה
 כי הכותן השליטו בגוף ובפירות לעשות כרכוכו : אך המשיא
 ענה סגור שלא תקניו כחך רוח בחנם מיקרי רשע : ומודה
 רשב"ג אע"ג דאמר אין לשני אלא מה ששייר ראשון : אם
 נתנו הראשון במתנת ש"מ לאחר דאמר מהיום ולאחר מותא
 דאמר לעיל סה"כ כמתנת שכיב מרע או שנתנה כשביח ש"מ
 שלא עשה כלום והשני מוכיח מיד במקבל מתנה : כבר קדמו
 אחריו ואחריו אס מת משמע : אבל מתנת שכיב מרע לא
 קיחא אלא אחר גמר מותא ממס : דאם כן דאין בלכה כרבן
 שמעון בן גמליאל קשיח מעשה דהביח סיבתא דחשמע
 דהלכה כרבן שמעון בן גמליאל כדפי' : אלא ריבא דאמר
 מעכשיו : לאחר מיתה דמשמע הגוף (מעכשיו) וכפירו אחר

יש נוחלין פרק ה בנא בתרא רצו

פירקא בענין ההוא דאמר להו נכסי לסכתא ובתרא לכרתי
 היא ליה ברתא דהות נסיבא ושכיבא כתיב סבתא ואמרינן
 בסופה אמר רבה מיסתבר טעמא דבני מערבא דאי קרום
 סבתא וזבין זבינה זבינא ושמעינא מינה דהלכתא כרש"ב
 דאמר אין לשני אלא מרה ששייר ראשון כלבד : ואיכא ס"ר
 דלית הילכתא כרש"ב בנ דקאי כר' יוחנן דאמר קנין פירות
 בקנין הנוף דמי : והאי דפסק ר' יוחנן הילכת' כוותיה משום
 דסבירא ליה קניין פירות כקניין הנוף דמי ואנן לא סביר' לן
 הכי דא"כ קשיא מעשה דההיא סכתא : אלא רש"ב היינו
 טעמא דסבר אחריו שאני דהיכא דאמר נכסי לך ואחריו
 לפלוגי אין לשני אלא גופא ולא פירא אלא אחריו של ראשון
 ולא אמרינן פירא לחר וגופא לחר אלא היכא דאמר מעכשיו
 וכהא מודה רש"ב שאם מכר הראשון שהשני מוציא מיד
 הלקוחות : דהיינו מתני' דתנן מכר האב מכורין עד שימורת
 ולא פליג רש"ב בנ דקא מוקיב רב נחמן בר יצחק לר' ורש"ב
 דבקנין פירות כקנין הנוף דמי פליגי לא קשיא לן מידי ולא
 עדיף מהא דאמר רב הונא כל האימר אחריו כאומר מעכשיו
 דמי דהוה ליה פירות לזה והנוף לזה וכבר אידחי' לה ממעש'
 דההיא סכתא : א"ר זירא א"ר יוחנן הלכך כרשב"ג ואפילו
 היו בהן עבדים והוציאן לחירות : פשיטא מהו דתימא א"ל
 מעמרא כהו איסורא לא יהבי לך קא משמע לן : אמר רב
 יוסף א"ר יוחנן הלכך ברש"ב ופילו עשאן תכריך למרת
 פשיטא מהו דתימא לשויינהו איסורו הנא לא יהבי לך
 קמ"ל : החיא איתתא דהוה לה דיקלא בארעא דרב ביבי בר
 אביי

מיתב' אבל באחריו הקנה נוף ומירו לראשון : ואפילו היו
 בהן עבדי' ויביבא לחירות קאמר רשב"ג דמהכני : פשיטא דמי
 טבא : למיטביד היסורא דהמסחרר עבדו עובר בעטס
 דלעולם בהם תענדו : תכריכי המת אסורים בהכח : לשווי
 איסורי הכח לא יהבי לך לא ע"מ שתכנה ממנו : קא דייסת
 חת דורס' קרקעי : חקנותיב לרב ביבי כל ימי חייו ואחריו כן
 יחזור לה וכוורסו : הקני לבנו קטן כרשב"ג דאמר חון לו
 לשני לא מה ששייר ראשון חע"ג דרשב"ג לכתחילה אסור
 ה' מ בשחומר לו כפי' ואחריו לפלוני אבל הכא שנתב לנמרי
 לו כל ימי חייו ולא פירסה לתתן אחריו לחדס אחר לא לעכמו'
 בקורות רוחו של רב ביבי נתכוונת שיכול ליתנו לכל מי שירצה
 לכתחילה : כנו הקטן לאו דווקא דה' כ' כנו הגדול ממולחי
 מדבי עליהם חכמים כרותים קצורו ימים' אמריתו מולי
 קצורים וכרותים : אפילו רשב"ג לא אמר זה שמוכר ונתן

יש נוחלין פרק ח כבא בתרא

אביי כל אימת דהות אולא למגזרה קפיד עלה אמר קא דיישט
לה לארעא אקנייתה ליה כל שני חייה : אולא אקנייהו לבני
קטן : אמר רב פפא משום דאתי ממולאי אמריתו מילי
ממוליאיתא : אפילו רש"כג לא אמר אלא לאחר אבל לעצמו
לא : וגרסי' נמי בפרק מי שחית נשוי אמר אביי נכסי לך
ואחרריך לפלוני ועמיה ונשעת בעל לוקח הוי ואין לאחרריך
במקום בעל כלום : כמאן כי האי תנא דתניא נכסי לך
ואחרריך לפלוני וירד הראשון ואכל השני מוציא מיד הלוקח
דכרי רבי : רש"כג אומר אין לשני אלא מה ששייר ראשון
בלבד : אמר אביי נכסי לך ואחרריך לפלוני ומכר' ומתח
הבעל מוציא מיד הלוקח וראחרריך מיד בעל ולוקח מיד
אחרריך ומוקמינן להו בדייה דלוקח ומאי שנא מהא דתנן
חוזרות חלילה עד שיעשו פשרה ביניהן התם אית להו פסידא
לכולהו הכא לוקח הוא דאית ליה פסידא : ואי קשיא לך הא
דאמר אביי נכסי לך ואחרריך לפלוני ועמיה ונשעת בעל
לוקח הוי ואין לאחרריך במקום בעל כלום וה"ק ואחרריך מוציא
מיד בעל התם דאמר לה כשהיא פנויה : הכא דאמר לה
כשהיא נשואה מאי קאמר לה ואחרריך ליקני בעל לא ליקני :

אמר

דמהכי ח"ל כשאומר בנותן אחרריך לאחר : אבל הכא שאומר
ואחרריך לעצמי ח"פ' רש"כג מודה דלא חקייב לא לאכול
הפירות ימי חייו ולא שימכור בגוף לאחר : בעל לוקח הוי
הוי כחילו מוכר לאחר ואין לאחרריך כו' כרש"ג דאמר אין
לשני אלא מה ששייר ראשון : כהאי תנא כרש"ג כדמסיק
וכדפירש : נכסי לך כך אמר לה כשהיא נשואה כדמסיק :
בעל מוכיא מיד הלוקחות אס בל דין עמהם יפול לזכות בדיו
כי הוי לוקח ראשון : ואחרריך מוד בעל : וכי אמר חביי
לעיל אין לאחרריך במקום בעל כלום הני מילי כשנתן לה כשהי'
קנויה ונשאת : אבל אמר לה כשהיא נשואה הכי קאמר אחרריך
ליקני בעל לא ליקני : ולוקח מיד אחרריך כרבן שמעון כן
במלוך דאמר מכירת ראשון מכירה : ומוקמא בידי דלוקח אין
צית דין נזקקין עוד לבעל אס בל להנכיח עוד מן הלוקח מכח
מכירת באסה ומיד האסה יכול לבעל לומר אני לוקח ראשון :
אבל זה שבוטאו לוקח מיד אחרריך שלא יביע בעל זוכה אכלו
בדין אין צ"ד נזקקין לבעל : חוזרת חלילה ראובן חייב
לשמעון מאה זוז ולו שתי סדות כל' ח' שיה כ' זוז ומכרם לשנים
וכתב שמעון סכ"ח ללוקח שני דין ודברים אין לי עמך ולא
יוכל לפרוק ממנו : צ"ח מוכיא מלוקח ראשון ואין יכול לומר
הנחתי לך מקום לגבות כי חובו הוא כנגד שניהם ולוקח
ראשון

יש נוחלין פרק ח בכא בתרא רצו

אמר רב יהודה אמר שמואל הכותב כל נכסיו לאחר ואמר
הלה אי איפשי בהן קנה ואפילו עוסד וצווח : ורבי יוחנן
אמר לא קנה : אמר רב אבא בר עמל ולא פליגי כאן בצוות
מעיקרו : כאן בשות' ולבסוף צווח : האי דינא בשכיב מרע
הוא דדבריו ש"ס ככתובין וכמסורין דמו זכיון ששתק במי
שנמסרו לו דמי : אבל במתנה בריא לא קני עד דמטי שטרא
לידיה : אמר רב נחמן בר יצחק ויכה לו על ירי אחר ושחק
ולבסוף צווח באנו למחלוקת רש"כנ ורבנן דרבנן סברו
מדאשתיק קניניהו והאי דק' צווח סיהדר קא הדר כיה :
ורשב"ג סב' הוכיח סופו על תחלתו והאי דלא קנה צווח עד
השתא סבר כי לא מסו לירי אמאי אצווח : תנו רבנן ש"פ
שאמר תנו מאתיים זוז לפלוני וג' מאות לפלוני וד' מאות
לפלו' אין אוסרין כל הקודם בשטר וכה : לפיכך יצא
עליו

ראשון מוכיא מלוקח שני כי באחריות קנה שדבו וכלקח
ממנו : וב"ח חוזר ומוכיא חף זו מן הראשון ולוקח שינו
מיד ב"ח : וחזרו חלילה עד שיעשו פסרה : וכן באשה
שכיה לה כתובתה על בעלה ולו הסתי שדות הסוים בכתובתה
ומכרה לשכיס וכתבה לשני חין לו עמד דין ודברים : לוקח
חית ליה פסידא ואחריו מקבלי מתנה הם : ואמר לה נכסי לך
כשכיה נשואה כדפירס : הכותב נכסיו לאחר : ל"ג כל
ואפילו עומד וכווח חינו חפץ במתנה זו כדמסיק : צווח
מעיקרא מתחלה כשמש' לו כוא' לא קני דאין זוכין לאדם בעל
כרחו דחוב הוא לו שאינו חפץ לזכות דכתיב ושונא מתנות
יחיה : ולכותן לא תחזור כי חילק עמנו מהן והפקר הם וכל
הקודם זכה כדאמר בכריתות : כאן בשותק תחילה אז מיד
זכה במקבל הסטר בשתיק' כתרצה לזכות במתנה ומאח' שזכה
חין מועיל כלום לכוזיא מרשותו מ"ס אי איפשי במתנה זו עד
שתנס במתנה לאחר או שיפקירם : זוכה לו ע"י אחר ושתק
כשמש' לו הסטר או הקנה בקניין סודר של אחרים לברכו
וכשבא למסור לו הסטר מתחיל וכווח : באנו למחלוקת אם
קנה אם לאו : הוכיח סופו שכווח על שתיקה שנתחילה שלא
שתק מחמת שנתרצה אה' משום דלא חס כדמסיק : דהלכה
כרבנן דלא קיימא לן כרבי שמעון בן גמליא אה' רק במתניתין
ולא בבבלייתא : ת"ר ש"מ כו' לכך נקט ש"מ דבבבלייתא איכא
לפלוני איכא דאמר אחריו לפלוני איכא דלא אמר משום
דרגיל לחלק כל נכסיו בדיבור פיו : אבל בריא רגיל ליתן לכל
ח' בפני עמנו וידוע למי כותב תחילה : שאמר תנו מאתיים כו'
ובגון שחילק בעניין זה כל נכסיו ולא שיור כלום : דאם שיור

יש נוחלין פרק ח כבא בתרא

עליו שטר חוב גובה מכולן : אבל אם אמר תנו מאתיים וזו
 לפלוני ואחריו ג' מאורת זו לפלוני ואחריו ארבע מאורת זו
 לפלוני אומרין כל הקודם בשטר זכה : לפיכך יצא עליו
 שטר חוב גובה מן האחרון : אין לו גובה משלפניו : אין לו
 גובה משלפני פניו : האי דקתני יצא עליו שטר חוב גובה
 מכולן לפי ממון הוא גובה : שנוטל מכל א' ואחר לפי מה
 שנטל : דאוליגן בתר דערז הנותן דכיוין דיהיב לחד מינתו
 ד' מאה ולחד תלת ולחד מאתיים הרי איתברר דדעתיה דנותן
 למשקל בעל ה' מאה חרא תילתא במאי דשקיל בעל תלת מאה
 ותרתי במאי דשקיל בעל מאתיים ושקל בעל תלת מאה חרא
 פלגא במאי דשקל בעל מאתיים : ולכי פלגו לפום ממונת
 דכל חד וחד דהכין חרא דעתא דנותן ובתר דעת' דילי' אוליגן
 והכין נמי דינא בדלא משתכח כללא דממונא כוליה דפלגו
 מאי דמשתכח לפום הדין חושכנא דאוליגן בתר דעתיה :
 ולפיס תפקרתי פלגינן לממוניה אבל בעלי חובות פלגי לפיס
 שעבורא : וכן כתיבת ג' נשים של מנה ושל מאתיים ושל ג'
 מאות פלגינן לפום שיעבורא ולא לפום ממונא בדבריהונא
 בדין מי שהיה נשוי ג' נשים : ת'ר שכיב מרע שאמר תנו
 סאתים וזו לפלוני בני בכורי כראוי לו נוטלן ונוטל בכורתו
 ואם אמר בכורתו וזו על העליונה דצוה חלק בכורה נוטל
 דצה מאתיים וזו נוטל : ושכיב מרע שאמר תנו מאתיים וזו
 לפלונית אשת כראוי לה נטלתן ונוטלן בתובה : בכתיבתה
 ידה

מידו קיימא לן מתנת שכיב מרע במקמת כריכה קניין ואפילו
 מת : יצא עליו שטר חוב קודם שקבל המעות : או שקבע
 להם שדות השוים כל כך ואפילו גבה כנר ג' ח גובה מסן
 דמקבל מתקם ס' מקאמר לתמן היו כיוצא וקרקע יתמי קא
 מיסתעבדו לב"ח : גובה מכולם כי לכולם נתכוין לתת כוחד
 לא שאין אדם יכול להוכיח שני דברים כאחד : וכגון שלא שתק
 בנתיים דאל"כ היו כמלך : גובה מכולם מכל אחד לפי החשבון
 שקיבל כגון אם חובו ט' דינרין נוטל מן המחטים ג' מן הן
 מאות ג' מן הד' מאות ד' : אין לו כדי החוב גובה המותר
 משלפניו : בדלא מיסתפק כללא דממונא כלומר כשאין
 מוכיחין ממוכ' כל שחילק חולקין מה שמוציאין לפי חשבון זה :
 מי שהיה נשוי עיין סס : כראוי לו ליטנא יתירא הוא ליטוי
 בח שנתן לא הכי מחטים וזוי לבד מבכורתו לכך נוטלן ואף את
 בכורתו ואם לא היה אומר כראוי היה נוטלן בכורתו : רבס
 חלק בכורה אם הוא יותר ממחטים וזו נוטל (רבס מחטים
 נוטל) אם חלק בכורה פחות דאין יכול למעט ולגרע חלק
 בכור

יש נוחלין פרק ה בנא בתרא רצח

ידה על העליונה רצה נוטלתן רצה נוטלת כתובתה : ושכיב
 מרע שאמר תנו מאתיים זוז לפלו' בעל חובי כראוי לו נוטלן
 ונוטל חובו : בחובו אין לו אלא חובו : משום דאמר כראוי
 לו נוטלן ונוטל חובו ודילמא כראוי לו בחובו קאמר : אמר
 רב נחמן אמר לי הונא הא מני ר' ע' היא דרייק לישנא יתירא :
 דתנן לא ארז הבור ולא ארז הדות אע"פ שכתב לו עומקא
 ורומא : וצריך ליקח לו דרך דברי ר' ע' וחכמים אומר אין
 צריך ליקח לו דרך : ומורה ר' ע' בזמן שאמר לו חוץ מאלו
 שאינו צריך ליקח לו דרך : אלמא כיון דלא צריך וקאמר
 לטפויי מילתא קא אתי : הכא נמי כיון דלא צריך וקאמר
 לטפויי מילתא קא אתי וכן הילכתא : ת"ר שכיב מרע שאמר
 מנה יש לי אצל פלוני העדים כותבין אע"פ שאין מכירין :

לפיכך כשהוא גובה צריך להביא ראיה דברי ר"מ : וחכ"א
 אין כותבין אא"כ מכירין לפיכך כשהוא גובה אין צריך
 להביא ראיה : אמר רב נחמן אמר לי הונא ר"מ אומר אין
 כותבין : ואף ר"מ לא אמר אלא משום ב"ד טועין : אמר רב
 דימי מנהדרעא הלכתא אין חוששין לכ"ד טועין : ומאי שנא
 מדרב' דאמר אין חולצין אא"כ מכירין ואין ממאנין אא"כ
 מכירין

בכור' דכתוב לא יאכל לבכר : ידה על העליונה) וכגון שלא
 נחלה לו בכך : מאוס דח' כראוי לו נוטלן ונוטל חובו בתמיה :
 לא את הבור ולא את הדות אינו מכירין בכלל הבית אע"פ
 שכתב לו עומקא ורומא של הבית כדפיר' לעיל דתסמיש
 בפני עממו הן' ואהבו עומקא ורומא למקמי עומקא ורומא
 דסתמא אינו מוכר בכלל הבית : וצריך מוכר ליקח דרך לבורו
 ודקו ששיר לעממו דמוכר בעין יסה מוכר ולא שיר לעממו
 דרך לבור ודקו : כיון דלא כ"ל חוץ מאילו כלו' הבור והדות
 דכלאו סבי אינן מכורין : לטפויי מילתא שא"כ ליקח לו דרך
 מיכו גם רבנן מודו דלישכא יתירא לטפויי אתי היכא דאיכא
 לטפויי לא נקט רבי עקיבא דאמר בפני' : העדים כותבין מה
 ששמעו שאמר פלו' ש"מ שפלו' חייב לו מנה אע"פ שאין מכירין
 כלו' שאין יודעים שום דבר אם הוא אמת או שקר : צריך
 להביא ראיה לנכות מאוקמו פלוני דעדים לא ידעו אמיתות
 בדבר : וחכמים אומרים אין כותבין דחיישינן לכ"ד טועין
 סיראו סטר שכתבו העדים ויהיו סבורים העדים לא כתבו עד
 שחקרו וידעו שהוא אמת : ר' מאיר אומר אין כותבין :

לא מסוס דחייש לכ"ד טועין כדפירשי' : והילכתא אין חוששין
 לכ"ד טועין וכותבין ואע"פ שאין מכירין כרב נחמן אליב
 דרבנן : אין חולצין יבם ויבמה שנאו לפיכך לחלוץ ואין אנו
 מכירין

יש נוחלין פרק ה בכא בתרא

מכירין : לפיכך כותבין נט הליצה אע"פ שאין מכירין
וכותבין נט מיאון אע"פ שאין מכירין : מ"ט חיישינן לכ"ד
טועין ב"י דינא בתר ב"י דינא לא דייקי : בתר עדים דייקי :
האב תולש ומאכיל לכל מי שירצה ומרה שהניח תלוש הר"ה
הוא של יורשי' : תלוש אין מחובר לא : והא תניא שמין את
המחוברין ללוקח פירוש ללוקח מן האב : והנדה הן שכתבן
לו אינו נוטל הפירות המחוברין לא לדמיהן ועל מה תנן ומה
שהניח תלוש הר"ה הוא של יורשים תלוש אין מחובר לא אמר
עולא לא קשיא כאן בבנו כאן באחר ; הואיל ודעתו של אדם
קרובה אצל בנו ולפיכך מוחל לו בפירות המחוברין בשעת
מיתתו ואין היורשין יורשין אותן : אבל הלוקח שהוא אח"כ
אינו מוחל אצל בנו של מוכר ולפיכך שמין לו : מתני'

הניח

מכירין שהוא יבמה אין ב"ד נזקקין לכן לחלין דחיישינן שמא
קב"ל לכ"ד אח' ויתירוה לוכשא ע"י חליכות ב"ד ראשון ויטעו
לומר לא חלכו לה ב"ד ראשון אח"כ הכירו שכוח יבמה : וכן
אין ב"ד נזקקין למיחון אח"כ מכירין לפיכך כיון שאין חולטין
אח"כ מכירין כותבין עדים נט עדות של חליכה ושל מיחון
ואע"פ שאין מכירין שודאי לא חלכו לה ב"ד ולא נסתדלו
במחון אח"כ סמיו : מ"ט אין חולטין אח"כ מכירין : חיישינן
לכ"ד טועין כדפי' : ומטני בחליכה ומיחון חיישינן ודאי לכ"ד
טועין משום דחליכה ומיחון בשלמה : ב"ד בתר ב"ד לא
דייקי חבל ב"ד בתר עדים דייקי ולא יטעו ב"ד לומר לא
כתבו אח"כ סמיו : מתני' האב תולש אכותב ככסיו לכנו
אחר מותו קאי דחקי ליה בגוף מהיוס ופירי אחר מיתה לכך
מאכיל האב בחייו פירות שתולש לכל מי שירצה חבל מה
שהניח מחובר בעת מותו אע"פ שעומד לתלוש היו לכנו של
המקבל מתנה ודוקא בנו אבל כותב לאחר נכסיו חסו' כתב
מהיוס ולאחר מיתה הפירו מהשהניח מחובר בעת מותו חס
ראוי לתלוש היו של יורשין דדעת אדם קרובה חבל בנו יותר
מאכל אחר : גמ' וסתמיא שמין המחוברין לעיל מיניה
קתני ככותב נכסיו לכנו כריך לכתוב מהיוס ולאחר מיתה ואם
הולך הבן ומכר הנכסיו בחיי האב זכה הלוקח (במה) שמכר
הבן היינו בגוף הקרקע ואם יש נכסים פירות מחוברין לא
זכה הלוקח לאחר מיתה האב לא בגוף הקרקע חבל בסמיו
אע"פ שמחוברין הן הרי הן של יורשין ולפיכך שמין אותן
ללוקח וכותבין ליורשין את דמי הפירות המחוברין ולא היו
בגוף הקרקע כלוקח מן האב : דעת אדם קרובה חבל בנו
לכך חקני ליה חסו' הפירות המחוברין : כאן באחר שמכרו

יש נוחלין פרק ה בנא בתרא רצט

הניח בניי גדולים וקטנים אין הגדולים מתפרנסין ע"י
הקטנים ולא הקטנים ניוונין ע"י הגדולים אא חולקין בשוה:
נשאו גדולים ישאו קטנים: ואם אמרו קטנים הרי אנו
נושאים כדרך שנשאתם אתם אין שומעין להן אלא מה שנתן
להן אביהן נתן: גמ' אמר רבא האי גדול אחי שלבש
ואיכסי מביית' מאי דעבד עב': ואי קשיא לך הא דתנן ואין
הגדולים מתפרנסין על הקטנים התם כשדכא פירוש אדם
דיקן שאין להם הנאה מטנו: ויש שפירשו שדכא מלבוש של
משי: נשאו גדולים ישאו קטנים וכו': מאי קאמר אמר רב
יהודה הכי קאמר נשאו גדולים לאחר מיתת אביהם ישאו
קטנים לאחר מיתת אביהם: נשאו גדולים בחיי אביהם
ואמרו קטנים לאחר מיתת אבין הרי אנו נושאים כדרך
שנשאתם אתם אין שומעין להן אלא מה שנתן להן אביהם
נתן: מתני' הניח בנות גדולות וקטנות אין הגדולות
מתפרנסות ע"י הקטנות ולא הקטנות ניוונות ע"י הגדולות
אלא חולקות בשוה: נשאו גדולות ישאו קטנות: זה חומר
בבנות מבנים שהבנות ניוונות על הבנים ואינן
ניוונות על הבנות: גמ' ש"י אם הבנות
קטנות והבנים גדולים ניוונות הבנות הקטנות עם הבנים כרי
השבון אע"פ שהקטן צריך הוצאה בסוונותיו יתר מן הגדול:
אבל בנים עם הבנים אין הקטנים ניוונין על הגדולים בלי
השבון אלא חולקין את הנכסי' בשוה וניוונין אלו לשי צורכין
ואלו

הבן לאחר בחיו חזיו זה"ה אם כתבן באב לא' מכוס ולאח'
מיתת שאין לו חלק במחוברין: מתני' מתפרנסין לבוש
וקסות: ניווניות מזונות ממש' לפי שפרנסת הגדולי מרובה
ספרנסת קטנים' ומזון הקטנים וטיסולין מרובה מסל גדולי'
לכך קאמר (הקטנים) מעבדין על הגדולים מלהתפרנס
והגדולים מעבדין על הקטנים מליזון מקמיסת הבית: אלא
חולקים בשוה וכל אח' יתפרנס ויזון מחלקו: נשאו גדולים
בטוס ועשו צורכי חוסה מתפוסת הבית: ישאוגם הקטנים
קודם חלוקה: ואם אמרו קטנים כו' מפרס בגמרא מאי
קאמר: גמ' גדול אחי שנותן ונושא בנכסים: דלביש
וחיכסי מלבושין נאים מתפוסת הבית דלישתמעין מיליה:
מאי דעבד עבד דלא יטלו כנגדן' מיכו חין לו לכזבו לכתהיל'
מזון אחיו: מאי קאמר רישא דקתני ישאו קטנים וקדר תני
ואם אמרו משמע דלא ישאו אלא מה שנתן חכיו בחיו נתן:
מתני' הכיח בנות ולא בנים חין הגדולות כו' כדפי' ברישא
בני בנים: גמ' ועמדה וניסת והכניסה את כל נכסיה לבעל

יש נוחלין פרק ה בנא בתרא

ואלו לפי צרכן : ובנות עם שכנות נמי אין ניוזגית כל אחת
 ואחת לפי צורכין בלי חשבון אלא חולקות את הנכסים בשורה
 וכל אחת ניוזגית משלה לפי צורכין : שלח לירא אבורה בר
 גניבא לרבא ילמדנו רכיננו לותה ואכלה ועמדה ונשאת בעל
 יורש הוי או לוקח הוי : יורש הוי ומלוה ע"פ גובה סן
 היררשין : או דילמא לוקח הוי ומלוה על פה אינו גובה סן
 הלוקחות : א"ל תניניה נשאו גדולות ישאו קטנות ותני רבי
 חייה נישאו גדולות לבעל ישאו קטנות מבעל אלמא בעל
 יורש הוי : ודחינן דילמא שאני פרנסה דאית לה קלא וכסלו
 בשטר דמיא : אבל בעל לוקח הוי : ולא איפשיטא בעיין :
 הילכך מלוה על פה לא גבי מיניה דבעל ואיהו אפסיד אנפשי
 דלא איבעיא ליה לאוזפי כלא שטרא : שלח רבין באינרתיה
 מי שמת והניח אלמנה ומת אלמנתו ניוזגית מנכסיו : נשאת
 הכת אלמנתו ניוזגית מנכסיו : מתה הכת א"ר יהודה בן
 אתותו של רבי יוסי בר חנינא ע"י היה מעשה ואמרו אלמנתו
 ניוזגית מנכסיו : דשויותו רבנן הכא כיוורש משום פסידת
 דאלמנתו : והא דא"ר יוסי בר חנינא באושא התקיננו האשה
 שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא סיד
 הלוקחות : שויה רבנן כי לוקח משום פסידא דיריה : ול
 חיישינן לפסידא דלקוחות דאינהו אפסיד אנפשיהו דלא
 איבעו להו לטובן מאיתתא דיתבא תותי גברא :

הדרן עלך יש נוחלין

כדרך נשואה : יורש כיו שויה רבנן לבעל בנכסי אשתו כיוורש
 או כלוקח : ישאו קטנות מבעל את חלקם המניפס למא יורש
 כיו שמוכרין מבעל גדולות מה שסכסוסו לכס יותר מחלק ואו
 לוקח הוי מלוה על פה היא ולא גבי ממשעבדי : טאכו פרנסת
 כיווהין דאית ליה חלא לכך גביה ממסעבדי מלקוחות ואיהו
 סמלוה אפסיד אנפשיה : שלח רכיננו כו ומכא נכסו דיוורש
 הוי : אלמנותו ניוזגית בתנאי בתובה שכך כתב לה את תנאי
 יתבה בכיתו ומיתוכא מנכסיו כל ימי מיגר אלמנותיק : נישא
 הגת והכניסה הנכסו לבעל מתה וירשה הבעל : אמר ר'
 יהודה אמורא הוי : אלמנותו ניוזגית דלעולם ניוזגית עד אשר
 תיכשא חו עד תקנע את כתובתה כדאמר בכתובות : מסוס
 פסידא דלמנה שקדס תנאי מוזגותי לכוסואין : באושא התקיננו
 כשגלת סכדרין לחושא : שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה
 טאס ימות בעלה קודם לה וכה נהס' ואס היא תמות קודם
 וירשנה בעלה : מוכיא מיד בלקוחות כדמפרש דבעל מוסס
 שפשיה הוי לוקח רחשין דאיכסו אפסידו אנפשיהו : אכל
 לותה ואכלה ונשאת כראה דכיו כאלמנה ניוזגית דלכות למימרה
 אפסיד אנפשיהו וכיוורש שויה רבנן :

מי שמת פרק ט בנא בתרא ש

שמת והניח בנים ובנות בזמן שהנכסים מרובין הבני'
 ירשו והבנות יזונו : נכסים מועטין הכנורת יזונו
 והבנים ישאלו על הפתחים : ארמון אומר בשביל שאני זכר
 הפסדתי : אמר ר"ג רואה אני את דברי ארמון : גמ'
 לית הילכתא בארמון : ואע"ג דגרסינן בפ' שני דייני גזרות
 אמר רב יצחק משמיה דחזקיה כל מקום שאמר ר"ג רואה אני
 את דברי ארמון הלכת כמותו : בהא לית הילכתא כותידת
 דסוגיא דשמעתא כתנא קמא סלקא : וכמה מרובין אמר רב
 יהודה אמר שמואל כל שזונו מהם אלו ואלו עד שיבגרו :
 איתמר נמי כי אתא רבין א"ר יוחנן ואמר ליה אמר רבה בר
 בר חנה א"ר יוחנן כל שזונו מהם אלו ואלו עד שיבגרו הן
 הן מרובין : ואינך הן מועטין : ואי ליכא לאלו ולאלו עד
 שיבגרו מאי : אמר רבה מוציאין להן מזונות לבנות עד
 שיבגרו והשא' לבנים : וה"מ במקרקעי : אבל במטלטלי
 כיון דבתקנתא דבתראי הוה דמתוני אע"ג דמועטין ננהו
 נזונו מהן אלו ואלו : דלא תקינו להו רבנן לא למהוי כבנים
 אבל למהוי יתיר מבנים ולמשקל הכל לא : והכי שרר גאון
 בדכתבין : פשיטא מרובין ונתמעטו כבר זכו בהם יורשים :
 מועטין ונתרבו מאי ת"ש דאמר רב אמי א"ר יוחנן יתומים
 שקרמו ומכרו בנכסים מועטים מה שמכרו מכרו : איבעיא
 להו כ"ח מהו שימעט בנכסים : אלמנתי מהו שתמעט בנכסים
 שזונות בת אשתו מהו שתמעט בנכסים : אלמנה ובת איזרה

מהן

מי שמת זכיות בנים זכו' מרובים מפ' כנמרה : זכיות
 יזונו מזונות ופרנסת נישואין עד שתיבגרו או עד
 שתונסכו לגוברין כדתנן בכתובות : בשביל שאני זכר הפסדתי
 בתמי' : גמ' כדי שיוזנו פרנסה ומזונות : חילו ואלו בנים
 זכיות : עד שיבגרו טכן תקנה לכן חביבין' ואיך מועטין
 יזונו זכיות עד שיבגרו והסאר לבנים כדמסיק : פשיטא
 מרובי בשעת מיתא' ונתמעטו שזולו או כתקלקלו הקרקעו'
 או כתיקרו המזונות שאין בהן כדי לזון חילו עד שיבגרו כבר
 זכו בהן יורשו' בשעת מיתא' חביבין' והבני' ירשו חלק המגיע
 להם אותה שעה' ומי שנתחסרו הנכסים לכולן בשום :
 ונתרבו שהוקרו או הזולו המזונות : מאי שקלי הבנים המותר
 או לה' : שקדמו או מכרו קודם שהעמידות זכות כדין חפילו
 בנכסו' מועטין : מה שמכרו מכרו אין מוכיחין למזון החסה
 זכיות' מן הנכסים מסועבדים' וכ"ש בנכסו' מרובו'
 כדחמרי' בתס' וכיון דמכרו ח"כ יש להן חסימת יד בנכסים'
 ולא נתרכו יש להן חלק בהן וזכותן עומד בהן : (כעל חוב)

חס

מי שמת פרק ט בנא בתרא

מהן קורם : ואיפשיטא מינייהו חרא דא"ר אסי א"ר יוחנן
עשו אלמנה אצל הבת כבת אצל האחים בנכסים מועטין :
מה בת אצל האחים הבת ניוזנית והבנים ישאלו על הפתחים :
אף אלמני אצל הבת אלמנה ניוזנית והבת תשאל על הפתחים
והנך כולו לא איפשיטו ולקולא עכדינן ולא ממעטו דנכסו
בחוקת בנים קיימי ולא מפקינן מיניהו אלא בראייה :

מתני' הניח בנים ובנות וטומטום בזמן שהנכסים מרובין
הזכרים דוחין אותו אצל הנקבות : הנכסים מועטין הנקבות
דוחין אותו אצל הזכרים : האומר אם ילדה אשתי זכר יטול
מנה ילדה זכר נוטל מנה : אם נקבה מאתים ילדה נקבה
נוטלת מאתים : אם זכר מנה ואם נקבה מאתים ילדה נקבה
נוטלת מאתים : אם זכר מנה ואם נקבה מאתים וילדה זכר
ונקבה הזכר נוטל מנה והנקבה נוטלת מאתים : ילדה טומטום
אינו נוטל : ואם אמר כל מה שתלד אשתי יטול הרי זה יטול
ואם אין יורש אלא הוא יורש את הכל : גמ' מתני' בש"ס
והא

אם אין שם נכסים אלא כדי החוב ומזון הבנות והבנים : מי
אמר דממעטין ויוזנו הבנות והבנים ישאלו על הסתחים :
אז לא ממעט ויוזנו בנים ובנות עד שעת טריסוק החוב
אלמנתו אם אלמנתו כריכה מזונות מי ממעטת ולא מיקרו
נכסים מרובים אם אין לא כדי מזון הבני והבנות עד שיבגרו
או דילמח כיון דחי מיכסבא לית ליה לא ממעטה וכמאן דליתא
דמו : בת אסתו מי שקיבל עליו בעת נישואין לזון את בת
אסתו טיס לה מאיש אחר חמשה שנים או בן ומת והיורש
כריכין לזונה מי אמרינן כיון דאם מתה לא היו חייבין מידו
לא ממעטה או לא : אלמנה ובת מי שמת והניח אלמנה ובת
ואין כאן לא כדי לזון אחד מהן ושתייהן תובענות מזונות בתנאי
בתובה הוו איזו תקרום : פשוט מיכא חדא הא אלמנה ובת :
מתני' וטומטום שאין ידוע אם זכר או נקבה הוא : זכרי'
דוחין אותו לזון ולא לורש דאמרו ליה אייתי ראיה סזכר
אתה ותירש ממנו בשוכ : האומר אם ילדה כו' מחלק נכסיו
דמכוס לקיים דברי המת : א"כ כברי וסזוכה לו ע"י אחר
ודלח כרב הונא דאמר המזכה לעובר לא קנה דאיתותכ
שאומר אם ילדה כלומר אם תלד אשתי זכר יטול מנה ואירע
כך טילדק זכר נוטל : וכן בנקבה : אם זכר מנכ אם נהבה
מאתים כלומר שאומר אם העובר יהיה זכר יטול ק' ואם יהיה
נקבה יטול ר' וילדה זכר ונקבה כלומר זכר או נקבה : טומטום
אינו נוטל דבריה בפני עמנו היא לא זכר ולא נקבה : ה"ז
הטומטום יטול : ואם אין יורש לא הטומטום יורש הכל :
גמ'

מי שמת פרק ט בבא בתרא שא

והא דתנן ילדה טומטום אינו נוטל אוקמה רבא כרש"ב
 דתניא ילדה טומטום ואנדרוגיגס אין קדושה חלה עליהן :
 ולית הילכתא כרש"ב אלא אם ילדה טומטום נוטל כפחורת
 שבשניהם : החווא דאמר לה לדביתהו נכסי להאי דמעברת :
 אמר רב חונא הוה מזכה לעובר והמזכה לעובר לא קנדה :
 איתיביה רב נחמן לרב חונא והאומר אם ילדה אשתי זכר
 יטול מנה ילדה זכר נוטל מנה אמר ליה משנתינו איני יודע
 מי שנאה : ור' יצחק אמר ר' יוחנן המזכה לעובר לא קנדה
 ואם תאמר משנתינו הואיל ודעתו של אדם קרובה אצל בנו :
 א"ל שמואל לרב חונא בנדתא פוק איתי לי כי עשרה ואימ'
 לך קמיהו דמזכה לעובר קנה : והילכתא המזכה לעובר לא
 קנה ההוא דאמר לה לדביתהו נכסי לבני דיהווי לך מינאי :
 אתא בריה קשישא א"ל וההוא נברא מרה תהוי עליה : א"ל
 זיל קני כחד מיניהו הנהו ודאי לא קנו דה' ליתניהו : האי
 קנה או לא קנה ומסקנא דלא קנה : מ"ט דף א"ל קני בחמור
 מי

גמ' מתני' בש"מ ולכך זכנו דבריו ומזכר לקוי' דבריו ש"מ :
 ולדה טומטום אינו נוטל דבריה נכסי עממו הוא לא זכר ולא
 בקנה' ורש"א קתני דוחין אותו אבל הבנות אמא דלכל הפחות
 כחד מיניהו שקיל כבנים או בנות : ילדה טומטום כו' קאי
 על האומר על בהמה מעוברת מה שבמעו' של זו אם זכר יהא
 גולה נחבב יהיה שלמי' והיא קאמר רשב"ג אם ילדה טומטום
 ואנדרוגיגוס אין קדושה חלה עליהן דבריה הוה לא זכר ולא
 בקנה' וסיפא דמתניתין התיא ברכן שמעון בן גמליאל :
 בפחות שבשניהם אם הנכסים מרובים נוטל כנקבה' ונכסים
 מועטים כזכר דודאזו או זכר או נקבה הוא וידו על התקובה :
 המזכה לעובר לא קנה אף לכשתלד : אם תלד כו' דקיינו מזכה
 לעובר : איני יודע מי שנאה כלומר אינה עיקרית : וא"ת
 משנתינו דהאומר אם ילדה כו' : קרובה אבל בנו וגו' ומקנה
 בכל לבו אבל לעובר אחר לא קנה : בנדתא מבגדת : כי
 עשרה למרסומי מילתא : והילכתא המזכה לעובר לא קני כר'
 ווחנן וכגון שאינו בנו' אבל המזכה לעובר שהוא בנו קני
 בתני' דדעת אדם קרובה אבל בנו : נכסי לבני דהווי לך
 מינאי לבנים שתלד לי ולא היתה מעוברת ולכך לא קנו
 בדמאי' ולא חסמי טעמה דדעתו קרובה אבל בנו לא במזכה
 לעובר שנתעברה אשקו כבר וכן מירש ר"ח : צריה קטיסא
 מחסתו ראשונה : זיל קני כחד מיניהו כאחד מבנים שתלד
 לי חסתו זו : דהא ליתנהו כדפירש : האי' הבן הקטום קנה
 או לא קנה : קני בחמור כמו שלא קני בחמור הוא נמי לא

כ"י שמת פרק ט כבא בתרא

מי קני הבא נמי לא קני : דאתמר קני בחמור לא קני : א
 וחמור רב נחמן אמר קנה מחצה : ורב המנונא אמר לא קני
 ולא כלום : ורב ששת אמר קנה הכל : וק"ל הלכה כרב נחמן
 בדיני : ההוא דאמר לה לרביתחו נכסי ליה ולבניך אמר רב
 יוסף קני פלגא : אמר רב יוסף מנא אמינא לה דתניא רב
 אומר והיתה לאהרן ולבניו מחצה לאהרן ומחצה לבניו :
 והילכתא כרב יוסף : ההוא דשרר פיסקי דשיראי לביתיה
 אמר רב אמי הראויין לבנים לבנים והראויין לבנות לבנות :
 ולא אמרן אלא דלית ליה כלתא אבל אית ליה כלתא לכלתיה
 שרר : ואי בנתיה לא נסיכין לא שבוק בנתיה ומשרר לכלתיה
 ירושלמי בפרק שני דייגי גזלות מי ששלח ממדינת הים ואמר
 ינתנו אלו לבני בניתי בכלל : ואם אמר בשעת מיתתו אלו
 לבני אין הבנות בכלל : ההוא דאמר להו נכסי לבניי הדין
 ליה ברא וברת מי קרו אינשי לכר' בניי או לא : אמר רב
 ת"ש ובני דין אשים : רבא אמר ובני פלוגא אליאב : רב
 אמר ובני נתן עזריה : ההוא דאמר להו נכסי לבני הוה
 ברא ובר' ברא : מי קרו אינשי לכר' בנו או לא :
 חביבא אמר קרו אינשי לכר' ברא בני ומר' בר' רב אשי
 לא קרו אינשי לכר' ברא בני תניא כוותיה דמר' בר' רב
 המורד הנאה מבנים מותר בכני בנים : גריסינן בסוף התובת
 ההוא דאמר להו דיקלא לברת שביב ושביק תרי פלגי דיקלא
 מי קרו אנשי לתרי פלגי דיקלי דיקלא או לא א"ל רב מרדכי
 ליה

קני : ה"כ כמו שהכנים העתידים לילך לא קנו הוא כתיב לא
 קני : את וחמור אתה וחמור זה יקני נכסיו : קנה מחצה דין
 חמר ליה אתה וחמור כל אחד יקנה חמיו ובשכיל החמור לא
 חכיד חמיש חלקו ולא תלקו זה בזה : לא קנה ולא כלום דכיון
 דבקניין ה' שיתף שכיבס לא גמרה דעתו להקנות לזה בלח זה
 כלום : קנה הכל דאד' יודע שאין החמור קונה כלום ונז
 דדעתו שמי משנים' שכול לקנות שיקנה הכל קבחו פלגא
 כנגד כל הבנים : והיקה לאהרן ונז' בלקס הסכו' כתיב חסר
 זה כבן גדול' מחסה לכהן גדול מחסה בשאר בני החסיה :
 פוסקי דשיראי' חתיכות מעילים' ובכתב שלה חלק לבני
 ביתו : ראוי לבנים מלכוסו זכר : לכלתו שדר ולא לבנותיו
 שהיא דחמר בשעת מיתת נכסיו לבניו ולא כיה לו אה בן אחד
 זבת וכפי תלמודא מי קרו אינשי בן יחודי כנו לסון רבים ואין
 הבנות בכלל או לה ויחלוקו הבנות עמו : ובר' ברא בן בן
 מנן זה או מחמר זמי קרו אינשי לכר' בניי ויחלוק עס קבין
 מרקחאמר לסון רבים כמו זכנו פלוגא חלואכ' : מי קרו לתרי
 פלגי דיקלו דיקלא ויתנו שכיבס או לא' וחי אינש דגוי ביה
 טגס

מי שמת פרק ט בנא בתרא שב

לרב אשי ה"ק אכומי מהגרוני קרו אינשי לתרי פלגי דיקלא
 דיקלא : גרסי' בפרק הכותב ההוא דאמר להו נכסי לטוביה:
 שביב אתא טוביה א"ר יוחנן הרי בא טוביה : אמר לטוביה
 ואתא רב טוביה לטוביה אמר לרב טוביה לא אמר : ואי
 איניש דגייס ביה הא גייס ביה : אתו שני טוביי' שכן
 ותלמיד חכם ת"ח קודם : קרוב ותלמיד חכם תלמיד חכם
 קודם איבעיא להו שכן וקרוב מאי ת"ש טוב שכן קרוב מאח
 דחוק שניהם שכינים שניהם קרובים שניהם תלמידי חכמים
 שודא דדייני : גרסי' בפרק האומר התקבל גט זר : לאשתי
 גניבא יוצא בקולר הוה כי קא נפיק אמר להו הכו ד' מאת
 זוזי לרבינא מהמרא דנהר פקיד : קשיא ליה לרב אבא מהמרא
 לא קאמר דמי חמרא לא קאמר מהמרא קאמר ואידך מהמרא
 כדי ליפות את כחו : גרסינן בפרק י"ט שהל' להיורה ע"ש
 החוזה גברא דאמר להו הכו ד' מאת זוזי לפלו' ולינסוב
 ברתי אמר רב פפא ד' מאה שקיל ברתי' אי בעי נסיב ואי לא
 בעי לא נסיב אבל אי אמר לינסוב ברתי' והכו ליה אי נסי'
 אין ואי לא נסב לא : מ"ט לינסבא קמא לינסבא דמתנא הוה
 בין בזוזי בין בכרת' הילכך אי בעי תרויהו שקיל ואי בעי חד
 מיניהו שקיל : אבל לינסבא בתרא ברתי' חנאה וזוזי מתנה
 הילכך אי מקיים לי' לחנאי' שקיל ואי לא לא שקיל :

הניח בנים גדולים וקטנים והשביחו הגדולים את הנכסים
 השביחו לאמצע : ואם אמרו גדולים ראו מה שהניח אבא
 הרי אנו עושין ואוכלין השביחו לעצמן : האשה שהשביחה
 את הנכסים השביחה לאמצע : ואם אמרה ראו מה שהביח
 לי בעלי הריני עושה ואוכלת השביחה לעצמה : גמ' אמר
 רב חביבא בריה דרב יוסף בריה דרבא משמי' דרבא לא שנו
 אלא ששבו נכסים מחמת נכסים : אבל שבו נכסים מחמת

עצמן

שנס בו זרנו אכלו לכך קרא לו טוביה : שודא דדייני לפי מה
 שיראה לדיוכין למי שהיה אוהב יותר לו נתנו : מתני' השביחו
 הגדולים סתם בעודן בתפיסת הכית : השביחו לאמנ' ויטלו
 קטנים כגדולים וכדמפרש בגמרא : ואם אמרו גדולים
 לקטנים בפני ב"ד או בפני עדים אנו מזומנין לח' זק מה
 שהניח לנו חבינו וכשביח חלקינו מה שנשביח ונתעכלו כ"ד
 לחוק חו' השבח לעצמן : וכן האשה ששביחה כו' מפרש
 בגמרא השביחה לעצמה וכגון דלח' שקלה מזונות' דחי קח
 שקלה מזונות ק"ל אלמנה כיזוכית מנכסיה ותומיס ומעסה ידיה
 שקלה : גמ' לח' סנו דהשביחו לאמצע : מחמת נכסי סהס
 לח' טרחו בעצמן ולא הוכיח מנכסיה כלום : אה מנכסי חביהן

מי שמת פרק ט בנא בתרא

עצמן השכיחו לעצמן : רב ספרא שבק אבהו זוזי שקלינחו
 ועבד בהו עיסקא אתו אחוה תבעוה בדינא קמיה דרבא אמר
 להו רב ספרא נברא רבה הוא לא שכיך נירסי' וסרת
 לאחריני : האשה שהשכיחה את הנכסים וכו' : אשה מאי
 עבירתה א"ר ירמיה באשה יורשת כנון ראובן שנש' בת
 שמעון אחיו ומת שמעון והניח בנות ומת ראובן בלא בנים
 נמצאת אשת ראובן יורשת בעלה עם אחיותיה בנות שמעון :
 א"ר חנינא המשיא אשה לבנו גדול בבית קנאו ודוקא גדול
 ודוקא כחולה : ודוקא אשתו ראשונה ודוקא שהשיאו ראשון :
 פשיטא ייחד לו בית ועלייה בית קנה עלייה לא קנה : בית
 ואכסררה מחו : שני בתים זה לפנים מזה מהו תיקו :
 מיתיבי ייחד לו אביו בית וכלי בית כלי בית קנה בית לא
 קנה : אמר רבי ירמיה כנון שהיה אוצרו של אביו מונח שם
 נהרדעי אמרי אפי' שובכא דיוני : רב פפא אמר אפי' אציגא
 דחרסנא מר זוטרא אנסבי' לבריה ותלא ליה סנדלא רב אשי
 אנסביה לבריה ותלא ליה אשישא דמשחא : אמר מר זוטרא
 הני תלת מילי שוינחו רבנן כהילכתא בלא סעמא חדא הא :
 ואידך דאמר רב יהודה אמר שמואל הכותב נכסיו לאשתו לא

עשאה

שכרו פועלים והשכיחו הנכסים : מחמת עצמן שחרטו ונטעו
 והשכירו פועלים משלה' : עבוד בהן עיסקא וחשיב שבה
 מחמת נכסים הואיל וא"כ טורח כ"כ לא לקנות ולמכור : לא
 שניק גירסי' וטורח לאחריני : וכמו שאמר ראו מה שהניח
 לי אבא דמי' מהכא שמעינן דכל מה שהניח כהני נזנא כרב
 ספרא אע"ג דלא אמר ראו כמי שאמר דמי והשכיח לעצמו :
 אשה מחו עבדתי או תיטיל כתובת ותלך לה או תטרח קמי'
 יתמי ותהא ניוזנית ומעשה ידיה שלהן : באשה יורש' כדמסי'ת'
 או שאומר בעלה תיטול אשתי כא' מן הנכסים הילכך אשה שמת
 בעלה והניח נכסים מועטים שאין בה כדי כתובתה אם אמר
 ראו מה שהניח לי בעלי ונתעבלו כ' ד או יורשין להשכיחה
 על כתובתה אפילו אם השכיחה אלף זוז השכיחה לעצמה :
 אבל אם השכיחה הנכסי' סתם טע' וף כתובת והמותר ליורשין
 אפי' לא נסתור לה מבעלה רביעית כתובתה : קנאו הכן
 לאותו הבית : ותקנת חכמים היא בלא טעם כדלקמן : ודוקא
 גדול דחביב ליה טפי וגמ' ומקבולי' : ייחד האב לבנו בית
 שיש עלים על גביו ודר בתוכה : בית לא קני דכיון דהאב
 מסתמש בבית לא הוסיאו מחזקתו ולא הקכהו לכנו : אפי' לא
 דהרסנא כלי סבו דגיס מטונגין בסומנן : אשישא דמשחא כוס
 מלח סמן : חדא הא דאמרן המשי' אשה לבנו גדול בבית קנחו'

ותקנת

מי שמת פרק ט בבא בתרא שג

עשאה אלא אפוטרופוס : ואירך ראמר רב הונא אמר רב מנה
 לי בידך תנהו לפלוני במעמר שלשתן קנה : מתני' האחין
 השותפין שנפלו אחד מהן לאומנות נפל לאמצע : חלה נתרפא
 נתרפא משל עצמו : האחין שעשאו מקצתן שושבינות כחיי
 האב חזרה השושבינות חזרה לאמצע מפני שהשושבינות
 נגבית בבית דין : אבל שילח לו ביד חבירו כריזין וכרי
 שמן אינו נגבין בבית דין מפני שהן נמילות חסדים : גמ'
 חנא לאומנות המלך : ת"ר אחר מן האחין שמינהו נבאי או
 פולמוסטוס אם מחמת האחין לאחין : ואם מחמת עצמו
 לעצמו : ת"ר אחר מן האחין שנשל מאתים זוז ללמוד תורת
 או ללמוד אומנות יכולין האחין לומר לו אם את אצלנו יש
 לך מזונות ואם אין את אצלנו אין לך מזונות : מסייעא ליה
 לרב הונא ראמר רב הונא ברכת הבית ברובה : ליתכו ליה
 לפי ברכ' הבית אין הכי נמי : חלה ונתרפא נתרפא משל
 עצמו : שלח רבין משטיה דר' אלעא לא שגו אלא שחלת
 בפשיעה : אבל חלה באונס נתרפא מן האמצע : היכי דמי
 בפשיעה כראמר ר' חנינא הכל בידי שמים חוץ מצניס פהים
 שגא' צניס פהים כדרך עקש שומר נפשו ירחק מהם : האחין
 שעשו

ותקני' חכמים היא לכבוד החתן שנכחי הדבר לסאת ואין להם
 מקום לדור : לא עשאה אלא אפוטרופוס דאנן סהרו דלא
 סבוק בכיו ויהיב לאחרינו לא נתכוין שיכנדוק מתוך שכיזוכין
 על ידי : במעמד שלשתן נפקד ומפקד ומקבל מתנה : תהנו
 חכמו לפי שהדבר תלוי שלח ונטרך לחזור אחר עדים וקניין :
 מתני' סנפל לאומנות המלך סכן מכהג המלך מעמי' מבית
 זה מוכס חדש ח' ומבי' זה חדש כן כל בתו העיר נפל לאמצע
 כל הרווח מסני שמחמת חביהן בחתה לו : חלה מפרס בגמ' :
 שושבינות כחיי חביהן שסלה ה"ב אחד מבניו לשמח החתן
 ובודו דורוכות סדרך שושבינות נוטל עמו סעודה מזמן לחופ'
 ואוכל עמו וזה יחזיר ויעסה גם כן כשיסא חסה : חזרה
 שושבינות כשיסא זה הכן חסה ויחזור זו שושבינות : חזרה
 לחמכע מפני שנכנית נב' ד' כמלוח : אבל הסולח לחבירו בלא
 חופה חי כמי בחופתו וחינו הולך לאכול סס אין שושבינות כי
 אם מתנה בעלמא ואין נכנית בבית דין : גמ' לאומנות המלך
 כדפירסת' אבל אומנות אחרת סנפל מעמנו זה הרווח שלו :
 פולמוסטוס שוטר ורבינו חכאל פג סר כבא המלחמה : אם
 מחמת החתן דמכהג העיר הקת מכל בית שוטר אחד לחדש
 או לסנה : מחמת עצמו מתוך חשיכותו וחריכותו ברכת הבית
 ברובה אם היה עמהן היה הבית מתברך בגלגן : ויתנו לו קסת

מי שמת פרק ט בנא בתרא

שעשו מקצתם שושבינות כהיו האב חזרה השושבינות חזרה
 לאמצע מפני שהשושבינות נגבית בכ"ד אבל השולח כדיוקן
 וכדי שמן אינן נגבין בכ"ד מפני שהן גמילות חסדים : והא
 תניא שלח לו אביו שושבינות כשהיא חוזרת חוזרת לו :
 אמר רב אסי ל"ק מתניתין בסתם ברייתא במפרש כדתניא
 שלח לו אביו שושבינות חוזרת לו : שלח אביו שושבינות
 סתם כשהיא חוזרת חוזרת לאמצע : שמואל אמר מתניתין
 ביבם דהוה ראוי ואין היבם נוטל בראוי כבמחזק : מכלל
 דהאיך משלם ולימא תנו לשושבינו ואשמח עמו אמר רב
 יוסף הב"ע ששמח עמו ז' ימי המשת' ולא הספיק לפורעו עד
 שמת : אמר רב פפא הילכתא בין שמת ארום בין שמת
 ארוסה בין הדר ביה איהו מוחרזי הדרוי קידושי לא הדרוי :
 הדרה כה היא אפי' קידושי הדרוי אמימר אמר קידושי לא
 הדרוי : גזירה שמא יאמרו קדושין תופסין באחות' : וכן
 הילכתא : שהשושבינות נגב' בכ"ד : ת"ר ה' דברים נאמרו
 בשושבינות : נגבית בכ"ד : וחוזרת בעונתה : ואין בה משום
 רבית : ואין השביעית משמטת' : ואין הבכור נוטל ברה"י
 שנים : נגבית בכ"ד : וחוזרת בעונתה כי מלוה דמיא ואין
 בה

מזונות ויפתחו לו כפי ברכת הבית לפי חסרון הכרכה שאין
 הוא דר עמכם : בנים פחים בדרך עיקש שבידו להשתמר
 מכנים ופחים : שלח לו אביו שושבינות כלומר שלח על ידו
 לכרכו מה שיחבל וישמח עם החתן : חוזרת לבן ולא לאמצע :
 בסתם כל מה ששלח בסתם על ח' מבניו ולא פירש דלדע' זה
 הבן המוליקו שלח לכך לאמצע : במפרש לכורכו שלח תחזור
 לזה הבן ולכך חוזרת לו : שלח לו אביו כלומר נתן לו אביו
 מעות ושלחו לעשות שושבינות : חוזרת לבן אבל שולח
 סתם ולא ייחד את אחד מבניו אע"פ שעל ידו ח' מבניו שלח
 חוזרת לאמצע : מתני' דקתני חוזרת לאמצע : (שמת הבן)
 וכיון שמת הבן שנשתלחה השושבינו' על ידו ייבם אחיו אשתו
 וקמ"ל אע"ג דכתי' יקום על שם אחיו לנחלה מ"מ לא ירית
 בחי שושבינות דהוי ראוי ולכך חוזרת לאמצע : ופריך מכלל
 דהאיך משלם (אותו) שנשתלחו לו השושבינות ע"י זה הבן
 במת שנעשה לו שושבינות בניו לשלומי בתמייה וכי ישל' ליורשו
 השושבין : תנו לי שושבני ואשמח עמו וכיון שמת נפטר שכן
 מנהג שושבינות : מוכר מן סבלונות ששולחין אחר הקידושין
 גזירה שמא יאמרו קדושי טבות היו ולכך חזרו ונמכרו קידושין
 תופסין באחות' ויתירו לו אחותו : וחוזרת בעונתה כשישאל זה
 אשה יחזיר לו שושבינות ולא קודם : ואין בהם משום רבית
 אם

כ"י שנת פרק ט בבא בתרא שד

כ"י משום רביר : דלאו אדעתא דהכי יהיב לה : ואין
 השביעית משמסתה : דלא קרינא בה לא יגוש : ואין הבכור
 נוטל בה פי שנים דהוה ליה ראוי ואין הבכור נוטל בראוי
 כבמותוק : אמר רב כהנא כללא דשושבינותא הוה במתא
 איבעי ליה למיתי שמע קל טבלא איבעי ליה למיתי : לא שמע
 איבעי ליה לאודועי לא אודועיה תרעומות אית ליה עליה
 שלומי משלם : עד כמה אמר אביי נהוג בני גננא עד זוזא
 אתא בכפיה אכלי' בכריסיה : עד ארכעה משלם פלגא :
 מכאן ואיל' איניש איניש כי חשיכותי' : ת"ר עשרה עמו
 בפומבי וביקש לעשות עמו בצנע' יכול לומר לו בפומבי אני
 עושה עמך כדרך שעשית עמי : עשה עמו בבתולה וביקש
 לעשות עמו באלמנה יכול לומר לו בבתולה אני עושה עמך
 כדרך שעשית עמי : עשה עמו בשניי' וביקש לעשות עמו
 בראשונה יכול לומר לו לכשתש' אשה אחרת אני עושה עמך
 עשה עמו באת' וביקש לעשות עמו בשנים יכול לומר לו
 באחת אני עושה עמך כדרך שעשית עמו : מתני' השולח
 סבלונות לבית חמיו שולח שם במאה מנה ואכל שם סעודת
 חתן

חס כרב' לו זה בדורון יותר : ואין שביעית משמסת חס עברה
 צנתים שביעית קודם שחזר זה וכשא' גם כן חסה' ואין בכור
 נוטל בה פי שנים היכא שחזרת לאמצע כדתניא לעיל : מפני
 שהיא כמלוה דחדעת כן הלוהו שיחזור לו בעונות שמחתו :
 דלאו חדעתא דרובית יחיב ליה טאס רבא פחת חלא מחמת
 ריעות מרבה בדורון : דלא קרינא ביה לא יגוש טאין יכול
 לכנוסו בשביעי' כי לא הגיע זמנו אחרי טלא נשא עדיין
 דתקן המלוה את חברו לעשר טנים אין שביעית משמסתו :
 הו' במקח חותו טעליו להחזיר שושבינות חס הו' בעיר
 בטכוס' זה חסה ולא בא לסמחתו : איבעי ליה למיתי ונגבית
 בב' ד' חלכיה בכריסיה' : ואס כתחייב לו ד' זוזים משושבינות
 וחבל עמו' משלם פלגא דכיון דמביא ד' רגילין להאכילו
 בריוח עד שני זוזים וכיון דלא אכל יפחות ב' מן קד' :
 בחשיבותיה לפי מה שהוא חשוב ומביא הרבה רגילין לכבדו
 במיני עדני' יפחתו לו מדמי שושבינותו כפי מה שאוכל :
 בפומבי בגלוי ושמחה מפורסמת : וזה כשהוא נושא ביקש
 לעשות חופתו בבחינות או לפי קטעת הסמד הוא או חס רוב'
 לכמהס ואינו רוכה להרבות אוכלים : נקומבי בשמחה מרובה
 חבי עושה עמו כמו שעשית עמי : וכן כל הכך דמיתי' בשניי'
 כשנשא חסתו שניי' : בטתי' ב' נסיס : מתני' השולח
 סבלונות תכסג חתנים לאחר קידושים למחר שולח לבית חמיו

מי שמת פרק ט בכא בתרא

חתן אפי' כדינר אין אלו נגבין : לא אכל שם סעודה חתן הרי
 אלו נגבין : שילח סבלונות מרובין שיכאו עמה מבית אביר
 לבית בעלה הרי אלו נגבין : סבלונות מועטין שתשמש בהן
 בבית אביה אין אלו נגבין : גמ' אמר רבא דוקא דינר
 אבל פחות מדינר לא : אמר רב הונא כריה דרב יחושע
 ושמיין להן דמי בשר כוול : ופירשו קמאי האי שיעורא דכל
 זוזא השבינן ליה ארבעה רגלי דהוה תרי תלתי דזוזא : אבל
 תנן שתי מאי : הוא תנן שלוחו מאי : שם תנן שיגרו לו מאי :
 ת"ש דאמר רב יהודה אמר שמואל מעשה בא' ששיגר לבית
 חמיו מאה קרונות של כדו יין ושל כדו שמן ושל כלי כסף
 ושל כלי זהב ושל כלי מילת ורכב בשמחתו ועמד על פתח
 בית חמיו והוציאו לו כוס של חמין ושתי ומת : וזו הלבר
 העלה ר' אחא שר הבירה לפני חכמים באושא ואמרו סבלונו'
 העשוויין ליבלות אינן נגבין : ושאינן עשוויין ליבלות נגבין
 שמע מיניה אפי' שתי : אבל שיגרו לו או שאכל שלוהו לא
 איפשיטו : איבעיא להו מהו שישלם שכח סבלונות תיקו : בעי
 דבא סבלונות העשוויין ליבלות ולא בלו מהו ולא איפשיט :
 יתיב רבין סבא קמי' דרב פפא ויתיב קאמר בין שמת הוא בין
 שמת' היא ואפי' הרר ביה איהו סבלונות הררי שאכל ומשת'
 לא

לכבודו תכשוטין כאי' ומיכז פירות וכדו יין וסמן ופעמים חובל
 ענינם : אינן נגבין אם מת הוא או מתה היא או רוכה לנרסס
 דמתת חיבת שמחת חכילה מחל כיון שאכל עמהן : ודוקא
 סבלונות העשוויין לבלות כדמס' בגמרא : שוכח סבלונות
 מרובי וסי' שינו' עמה לבית בעלה : וז"ל למעוטיין חס
 סלח לכך : אלח אורח' דמילתא נקיט' מרובי רגיל לסלוח
 ולפרס כדו שיכחו עמה לבית בעלה ומוטטי' כדו סתמס בבית
 אביה : גמ' דוקא אם אכל שם קתן דינר תנן נמתכו' חון
 נגבין אבל אכל פחות קדינר לא מחול מידו : הוא תנן שנעבמו
 אוכל סס : שגרו שלחו לחתן מן הסעודה מאי : ורכב
 בשמחתו מתוך שמחתו של הון רב ססלח לבית חמיו : ושתי
 על הסוס : ומת קודם כיסואין שלו : באוסא ססיתכ סנסדרין
 סס : העשוויין לבלות קודם כיסואין חון נגבין דהכחו מחל
 חתן בסעודה כדינר כמתכו' : ושחון עשוויין לבלות כגון
 תכסיטין כסף וזהב : שכח סבלונות מי הדרי שכח כגון ססלח
 כאן וכקר וילדו בבית חמיו : העשוויין לבלות' דאמרן דלח
 הדרי' אם לא בלו כשעת חורס שמחזיר חת שחון עשוויין
 לבלות מי הדרי הכך ג"כ חון לח : ואפילו סדר כיה סגס'
 הסבלונות הדרי כגון סבלונות שחון עשוויין לבלות וסלח סס'
 מחל

מי שמת פרק ט בנא בתרא שה

לא חדר הדרא בה איהי אפי' כישא דירקא הררא : מתני'
 שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים שייר קרקע כל שהוה
 מתנתו קיימת : לא שייר קרקע כל שהוא אין מתנתו קיימת :
 לא כתב בה שכיב מרע והוא אומר שכיב מרע הייתי והן אומר
 בריא היה צריך להביא ראיה שהיה שכיב מרע דברי ר"ם
 וחב"א המע"ה : גמ' מ"ט דאזלינן בתר אומדנא דאי הוה
 יודע דחיי לא הוה כתב לכולו נכסיו לאחריו : אבל אם שייר
 קרקע כל שהוא אמרינן למסמך עלירה שיירה הילכך מתנתו
 קיימת : ותניא נמי הרי שהלך בנו למדינת הים ושמע שמרת
 בנו ועמד וכתב כל נכסיו לאחר ואח"כ בא בנו מתנתו מתנה
 דבי שמעון בן מנסיא אומר אין מתנתו מתנה שאילו היה יודע
 שבנו קיים לא היה כותבן ואמר רב נחמן הלכה כר"ש בן
 מנסיא

מאכל ומשתה חסלה לבית חמיו להיוכו עשוין לבלות : לא
 הדרי אס אכל סס דינר כדתנן : וכגון ששלח ססס דאס פירש
 ע"מ שיחזירו לו ויחזירו לו בכל כדתנן הכא במתני' : כישא
 דירקא חילודת ירק : ושמיין לה מאכל ומסקה שתחזיר בזול
 דכיוכו שלוח פחות משוויו כדמסיק : וזו"ל דכח שס מעות
 כל מעות : תוקרית חולי שאינו יכולה לברוח : ומוס
 שנסתר : ויוציא בלא כתובה : נכנס אחרוב לקורבה לבודקה
 ונטל עמו כגון בחיקו לכנסתה אס תרוח : ח"ל ריח כגון חנו
 מרוח בגליל : לכנסתה מתוך תשובת ואס תרוח : וביא הבינו'
 וישנובה דרך שחוק מאן יביב לך מכותבות דירחו ססן מתוקים
 ודרך לאכלן עם כגון : ומתה ורטה סבעל לירשה : אלא
 לבודקה ולגרשה ומתה תוך כך אינה יורשה : דכיון שנתה
 מודס סנתפיים עמה אינה זוכה בירושה : ומוכא שמעי' מי
 שמתה אחתו מתוך קטטה שהיה בדעתו לגרשה טוב אינו
 יורשה כדאמרי' במס גיטין כיון שנתן עיניו לגרשה אין טוב
 לבעל פירות : מתני' ס"מ שכתבנו' וס"ה אס חילק על
 פה בלא כתיבה : ושייר קרתע כל שהוה מתנתו מתנה
 דמתנת ס"מ כמתנת קיימת אס עומד אינו חוזר : וכגון שכתב
 בו קנין כדמסיק לקמן דמתנת שכיב מרע במקלט בעיה קניין :
 ואס לחו שלא שייר אין מתנתו מתנה ואס עומד חוזר שכיב
 שמתת מיתה נתן ע"מ שאס לא ימות לא תקיים כדאמרי'
 בגמרא : אבל אס מת אפי' לא שייר מתנתו מתנה כדמוכח
 לקמן : וכגון שלא טויה מחמת מיתה כדמוכח בגמ' לקמן :
 גמ' בתר אומדנא שאומדין דעת הכותן דאי טוב ידע
 דחיי וכו' : ודעתו שאס לא ימות יקזור בו : ליסמך על אותו
 מתנת ששייר אס יחיה ואין דעתו לחזור במה שנתן : הלכה
 כר"ש

מי שמת פרק ט בנא בתרא

מנסיא : ת"ר הרי שהיה חולה מוטל במטה ואמרו לו נכסיו
 למי ואמר להן דומה שיש לי בן עכשיו שאין לי בן נכסיו
 לפלו' : היה הילה ומוטל במטה ואמרו לו נכסים למי ואמר
 להן דומה שאשתי מעוברת עכשיו שאין אשתי מעוברת נכסיו
 לפלוני : ונודע שיש לו בן או שהיתרה אשתו מעוברת אין
 מתנתו מתנה : אמר רבא אמר רב נחמן אמר שמואל המוכר
 שטר חיב לחברו וחזר ומחלו מחול ואפי' יורש מוחל : ומורה
 שמואל שאם נתנו במתנת שכיב מרע שאינו יכול למחול :
 פירש הא דאמר שמואל אינו יכול למחול איורש קאי ולא
 אשכיב מרע נופיה דק"ל כשכיב מרע כל שאילו עמד חוזר חזי'
 במתנתו : וכבר ברירנא לה להא מילתא שפיר בפרק הכות'
 אמר רבא אמר רב נחמן ש"מ שאמר ירור פלו' בכית הזה יאכל
 פלו' פירות דקל זה לא אמר כלים : ער שיאמר תנו בית זר
 לפלוני וירור בו תנו דקל זה לפלו' ויאכל פירותיו : אמר
 רבא אמר רב נחמן ש"מ שאמר הלואה שיש לי ביד פלוני תנו
 אות' לפלו' דבריו קיימין ואינו צריך למעמד שלשתן : אמר
 רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן ש"מ שכתב כל נכסיו
 לאחרי' : רואין אם במחלק מת קנו כולן עמד חוזר בכולן :
 אם בנמלך מת קנה כולן עמד אינו חוזר אלא באחרון : ודילמ'
 עיוני קא מעיין סתמיה דשכיב מרע מדיק דייק והדר יהיב :

אמר

בר"ש בן מנסיא דאמר דאזול בתר אומדן דעת הכותן : דומה
 בדומה לי : המוכר שטר חוב' שיש לו על אחר מוכר וחוזר
 המוכר ומחל ללוה מחב' דמכ' מוכר ראשון לשני כל זכות שתבא
 לידו ולא עדיף הלוקח ממלוה דאתי מחמתיה' ומיהו מעותיו
 יחזיר ללוקח דדויניכין דיבא דגרמי כדאמר בשורף שטרות
 חזירו ואכפיייה רפרס לרב אסי ואנביו' מייכיה ככשורא לכלמי'
 ואפי' יורש של מלוה מוחל : ומודה שמואל שאם נתנו המלוה
 לאחר במתנה שכיב מרע דחלוס טפי ממתנת ברי דככתובין
 וכמסורין דמי ואין היורש יכול למחול : לא אמר כלום
 שהדירה חיבו דבר שיש בו ממש להקנותה' ופירות דקל כמי
 אין הדם מקנה דבר שלא בא לעולם' דהואיל ונכריות חזי'
 יכול כלל להקנות גם כן לא מהני : דבריו קיימין הואיל
 ונכריות יכול להקנות במעמד שלשתן : אם במחלק שמת שטה
 ראסונה שהתחיל לחלוק לא היה נדעתו לשיור כלום אם מת
 קנו כולן כדיו מתנת ש"מ (ככולס) דה"כ קניין אס מת : כנמלך
 שלא היה דעתו לחלק בו אלא אחר שחילק מה שחילק לא
 רכס לחלק עוד ושוב נמלך וחילק יותר : אם באחרון דלא הו'
 זיב סיור חבל קמחי קני כדתנן סיור כל שסוח מתנתו מתנה :

ודילמח

מי שנת פרק ט בנא בתרא שו

אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן שכיב מרע שכת' כל
 נכסיו לאחריו ועמד אינו חוזר : חיישינן שמא יש לו נכסים
 במדינת אחרת : ואלא מתניתין דקתני לא שייך קרקע כל
 שהוא אין מתנתו קיימת היכי משכחת לה אמר רב חמא באומ'
 כל נכסיו אלו הן : מר בר רב אשי אמר בסוחזק : איבעיא
 להו חזרה במקצת הויא חזרה בפולהו או לא : והילכתא
 חזרה במקצת הויא חזרה בפולהו : דתני כולן לראשון
 ומקצתן לשני שני קנה ראשון לא קנה : מקצתן לראשון
 וכולן לשני ראשון קנה שני לא קנה : ומשכחת לה ליש' בין
 בשמת בין בשעמד וסיפא לא משכחת לה אלא בשעמד : דאי
 בשמת שני קנה מקצת ושאר הנכסים לשני : הילכך לא
 משכח' לה אלא בשעמד והוא דקנו מיני' : איבעיא להו
 הקדיש כל נכסיו מהו : הפקיר כל נכסיו מהו : חילק כל
 נכסיו מהו תיקו : אמר רב ששת יטול יזכה יחזיק יקנה כולן
 לישון

ודילמא הא דסתיק לאו מסוס דכמלך חלא עיין וחטיב בלבו
 מה יתן לכל אחד ואמאי קנה כולכו : מידק דיוק עיין קודם
 שכתוב לחלק ומדסתק כמלך הו' : שכיב מרע שכתב כל
 נכסיו הידועים לבו ולא נמנח סיור : כל נכסיו חלו בן כך
 גרים ר"ח : ונראה נרסינן כל נכסיו לפלוני ופלונ' כלומר
 באומר או כותב כל נכסיו היכן שהם יכין לפלו' ופלונ' : נמוחזק
 ססיו מוהזקין בו שאין לו עוד נכסים אחרים : חוזר במקצת
 שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחר וחזר בו במקצתן ונתן אותן
 לאחר דכך יכול לעשות לדיותיקו מנבל דיותיקי : מי הו'
 חזרה בכל הנכסים שנתן לראשון דנלי דנתיב שמקחרט בו מן
 ראשון מה שנתן לשני מתנה במקצת הו' דהא חיבא סיור
 ומתנה הו' : או לא זמב שנתן לשני קנה שני והמתנה קנה
 ראשון ואם יעמוד מחולקו יחזור משכיהם כולל שייך כלום
 לעכמו : כולן לראשון כמתנת שכיב מרע : ומקצת לשני
 שחוזר בו במקצת : שני קנה מה שנתן לו ממה נפטך לא שני
 מת ול' ש' עומד כי בנותנה שכיב מרע במקצת הו' והו' מתנה
 כי שייך לעכמו מוקר נכסיו שנתן לראשון שדרי הדר ביה
 מקמח : מקצת לראשון והדר ביה ונתן כולו לשני : ראשון
 קני סכרי סיור בה דכוי מתנת שכיב מרע במקצת : שני לא
 קני דלא שייך כלום ואם עומד חוזר : בין כשמת בין כשעומד
 דהא הדר ביה מקמח וקיימא לן דיותיקי מנבלת דיותיקי :
 סיפא לא משכחת חלא כשעומד ולכך ראשון קני דמתנת שכיב
 מרע במקצת אינו חוזר כדמסיק : והו' דקנו מיני' דאי
 מת תרזויהו ליקנו : איבעי' לבו שכיב מרע שכתוב או

מי שמת פרק ט בכא בתרא

לשון מתנה היא : כמתנתא תנא אף יחסין ויירש בראוי
 ליורשו זר' יוחנן בן ברוקא היא : איבעיא להו יהנדה בהן
 מהו : יראה בהן מהו : יעמד בהן מהו ישען בהן מהו תיקו :
 איבעיא להו מכר כל נכסיו מהו זימנין אמר רב יהודה אמר
 שמואל אם עמד חוזר : וזימנין אמר אם עמד אינו חוזר : ולא
 פליגי הא דאיתניהו לזוזי בעיניהו : וזא דפרעיניהו בחובו :
 איבעיא להו ש"ס שהורה מהו : ת"ש דאיסור ה"ל תריסר למי
 זוזי כי רבא רב מריה בריה הורתו שלא בקדושה ולידתו
 בקדושה הוה וכי רב היה : אמר רבא היכי קני להו רב מרי
 לחני זוזי אי בירושה לאו בר ירושה הוא : ואי במתנה מתנת
 שכיב מרע בירושה שוייה רבנן כל היכא דאיתיה בירושה
 איתיה במתנה וכל היכא דליתיה בירושה ליתיה במתנה :
 ואי במשיכה ליתניהו נביה : ואי בחליפין אין מטבע נקנה
 בחליפין ואי אנכ ארעא לית ליה ארעא : ואי במעמד שלשתן
 אי שלח לי לא אתינא לגביה : מתקי' לה רב איכא בריה דרב
 אמאי אמאי לא ולודי איסור דהלין זוזי דרב מרי נינתו
 וליקניניהו באודיתא אדהכי נפק אודיתא מבי איסור איפקו
 רב' אמר קא מגמרי טענתא לאינשי ומפסדי לי : פירש והא
 דאמר רבא מתנת ש"ס בירושה שויי' רבנן כל היכא דאיתיה
 במתנה וכל היכא דליתיה בירושה ליתיה במתנה במתנה

יורש

חילק כו' ואחר כך עומד מן מצי הדר ביה כמתנת הדיוט או
 כימא דגמר ומקדיש הכל בין יחיד בין ימות' וכן מתנת עניים :
 אמר רב שכיב מרע שאמר יזכה פלוני בנכסיו או יטול או
 יחזיק פלוני בנכסיו כולן נטעם מתנה הם וקנב : בראוי לירש
 אם אמר יחסין יורש על הראוי ליורשו' כגון בן בין הנכס
 קנה כר' יוחנן ב"ב' שה' דליתכסו לזוזי בעין חוזר לנכס
 שנקינכו בעין שיחזירם אם יעמוד ויחזור במכר' הא דפרע
 בקוביא אם עומד חוכו חוזר : שהודה שאמר חילו מעות של
 פלו' הם זאנו יודעין שהן של השכיב מרע מי אמר שלח
 שסביע את בכיו אמר כן או דילמא כיון דאודי אודי : איסור
 גר היב שאין לו יורשין ונכסיו הפקר לאחר מותו : היכי קני
 ליה הילכך חטו זוכה בהן לנכסיו הגר הפקר והקודם זכה :
 לאו בר ירושה כיון דהורתו שלא בקדושה : דליתיה בירושה
 קא כו יכול להוריש אינו יכול ליתן במתנת שכיב מרע כלום :
 ליתכסו גביה אין המעות בביתו של איסור : ואין מטבע נקנה
 בחליפין מפרש טעמא בכ"מ : אי שלח לי אם שלח אחרי לא
 אבא ואין כאן מעמד שלשתן וליקניניהו רבי מרי באודיתא :
 נפק אודיתא ולא הקול מבית המדרש ולמדוכו לעסית כן :
 במתנה

מי שמת פרק ט בנא בתרא שז

יורש בלחוד הוא דקא אמר הכי : ועיקרא דמילתא משום דק"ל דלגבי יורש לשון ירושה ולשון מתנה חד טעמא ניבחו בדאמרי' אמר רב ששת יטול יחזק יזכה יקנה כולן לשון מתנה הן במתני' תנא אף יחסיין ויירש בראוי ליורשו ורבי יוחני בן ברוק' היא ואמרי' שלא רב אחא בר עולא לרברוי דכי יוחנן בן ברוק' נכסי לך ואהריך לפלוני וראשון ראוי ליורשו אין לשני במקום ראשון כלו' שאין לשון מתנה אלא לשון ירושה וירודה אין לה הפסק : א"ל רבא לרב נחמן והא אפסקא א"ל הוא סבר יש לה הפסק ורחמנא אמר אין לה הפסק ושמע' מינה דלשון מתנה ולשון ירושה לגבי יורש חדא מילת' היא : ומכאן אמר רבא מתנת שכיב מרע כירודה שוויה רבנן : אבל מתנת שכיב מרע למי שאינו יורש ואפי' לגר דעלמא קני דק"ל דברוי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו והכא שדר רבינו האוי גאון זצ"ל שייר קרקע כל שהו וכו' וכמה כל שהוא אמר רב יהודה קרקע כדי פרנסתו : וליתה לדרב יהודה מירבא אמר רב נחמן דאמר רבא אמר רב נחמן חמשה ער שיכתבו כל נכסיהן ואלו הן שכיב מרע עכרו ואשתו ובניו ומכרהח דשמעת מינה דשייר מידי בבולהו הוי שייר ולא בעינן כדי פרנסתו : והא דאמר רב יהודה מינייהו : דתנן שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים שייר קרקע כל שהוא מתנתו קיימת לא שייר קרקע כל שהוא אין מתנתו קיימת : עכרו דתנן הכותב כל נכסיו לעכרו יצא בן חורין שייר קרקע כל שהוא לא יצא בן חורין : אשתו דאמר ר' יהודה אמר שמואל הכותב כל נכסיו לאשתו לא עשאה אלא אפוסרופיא : בניו דתנן הכותב כל נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא איברה כתובה : מכרהח דאמר

מתנה יורש הוא דקאמר כדמסיק שכותן לו סכור שראוי ליורשו ואין ראוי : וכתורת ירושה כיתן לו לזכ כדפי' לעיל : חזן לך הפסק כי כוסל' על בנו ועל בן בנו לדורות וממשמעות וכולל עד ראובן : והא הפסקא שאומר אחריו לפלו' : כדי פרנסתו משום דכי קאי מחוליו סמוך עליוהו : ה' נותני מתנה חסידים כותבי מתנה במקת : עד שיכתבו את כל נכסיהן : אבל אם שיירו חסיד' מעט חסיד' מטלטלין חסידים מתנה במקת : ואלו הן כו' וכולהו מפרש ואזלי דכי שייר מידו חסיד' כל שהוא חסיד' מטלטלין : מתנתו קיימת אם עמד אינו חוזר : יכח בן חורין וענד בכלל נכסים : לא יצא לחרות דסמא בענד שייר דהוה כמו קרוי קרקע (אוי נמי) מדכחת לשיורי שייר כמו בענד ולחנוף לו' קעביד : לא עשאה לא חסוטרקוס לעיל (Min) לה

מי שמת פרק ט בנא בתרא

דאמר מי מברחת צריכה שתכתוב כל נכסי : ובכולהו מטלטלי הוי שיוור : לבר מכתובת אשרה : דמקרקעי תקינו רבנן מטלטלי לא תקינו רבנן ואמרינן נמי אמר רב דימי בר יוסף אמר ר"א עשו מטלטלין שיוור אצל עבד ולא עשו מטלטלין שיוור אצל כתוב' השתא דתקינו רבנן בתראי לנכות כתובה מטלטלי אפי' לכתובת אשרה הוי שיוור : אמר מטלטלאו לפלגי' מאני תשמישה איקרו מטלטלי לבר מחיטי ושערי : כל מטלטלאי אפילו חטי ושערי אפי' ריחים העליונה : למ' שריחים התחתונה : כל המיטלטל אפי' ריחים התחתונה : איבעי' להו עבד' כמקרקעי דמי או כמטלטלי דמי : והילכתא כמטלטלי דמי דגרסינן בס' יש נוהלין אמר רב אין גובין מן העבדים ואיפסיקא הילכתא כותיה בהדיא אלמא עבדא כמטלטלא דמי : אמר נכסאי לפלגיא : עבדא איקרו נכסי דתנן הכותב נכסיו לעבדו יצא בן הורין : א"עא איקרו נכסי דתנן נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה גלימא איקרו נכסי דתנן ושאיין להן אחריות אין נקנין אלא במשיכה שטרא איקרו נכסי דאמר רבה בר יצחק שני שמדה הן אמר זכו בשרה זו לפלו' וכתבו לו את השטר וכו' בתמיה איקרו נכסי דתנן המקריש נכסיו והיתרה בהן בהמה ראויה לקרב

לעיל פ' יש נוהלין פי' : אינדה כתובתה גס זה מפרש נוס' כוחלין : מברחת' אלמנה שיש לה נכסי' ודפעה להנשא ורובה להברוח נכסי' מן בעלה שאם תתאלמן או תקנש סיחורו לה ולא יזכה בעל בהן : כריכה שתכתוב כל נכסיה לאחר בסתם' דכיון דלא שוירא מדי חנן סכדי שלא נתכוונה לה להברוח מבעלה ולכשתרצה יחזור לה' חנל שוירא כסו זכה המקבל מתנה ולא יחזור לה הנכסים עולמית : ובכולהו סנדך חמשה הוי מטלטלין שיוור כמו קרקע : אין גובין ב"ח מן היתו מן העבדים : דמטלטלי דותמי לא משתעבדי לב"ח : אמר ש"מ נכסיו לפלו' או בריח שקנה בסודר' וכו' הדין אמר בלע' או זיר' וכלשון אשכנז גוטא' או בכל לשון שמעינן ממוזן דיוכי באלו אמר נכסיו לסלזני : גלימא כו' כל קסמיש : וסחין להן אחריות ביינו מטלטלין וארוסח האו דכמאן דתני נכסים שאין להן אחריות : וגם מעות קרוי נכסיו והיא אתנו קאמרה דתנן נכסים שאין להן אחריות כקנין עם נכסים שיש להן אחריות ומייתי דרב ספח הווי ליה תלוסר חלפי זנוי ביה תוואו וחקייהו לרב שמואל בר אחא אנב חסיפיה דביתיה : וכתבו לו את השטר כו' ומסיק שאם קדם מוכר וכתב השטר להיותו מוזמן כשיבטרך למכור ויחמר

מי שמת פרק ט בנא בתרא שח

לקרב על גבי המזבח : עופות איקרו נכסי דתנן המקרי' נכסיו
 יהיו כהם רב יום ראויין לגבי המזבח יינות שמנים ועופות
 תפילין איקרו נכסי דתנן המקריש את נכסיו מעלין לו את
 תפיליו : איבעיא להו ס"ת מאי תיקו : אימיו' דרב זוטרא בר
 טוביה כתבתיהו לנכסה לרב טוביה ברה אמרה משום דבעינן
 אינסובי ליה לרב זביר : לסוף אינסובי ואגרש אתיא לקמיה
 דרב ביבי בר אבוי אמר משום אינסובי הוא והא אינסובא :
 א"ל רב הונא בריה דרב יהושע משום דאתי ממולאי אמריתו
 מילי מוליאתא אפי' למ"ד מברחת קני ה"מ היכא דלא גליא
 אדעתא הכא ה"א גליא אדעתא משום דכעי אינסוביא לרב
 זביר ואיגרשה : אימיה דרמי בר חמי כתבתיהו לניכסה
 באורתא לרמי בר חמא : ולצפר' כתבתיהו לרב עוקבא בר
 חמא ומתה אול רמי בר חמא לקמי' דרב ששת אוקמיה בנכסי:
 אול רב עוקבא בר חמא לקמיה דרב נחמן אוקמיה בנכסי :
 אול רב ששת לקמיה דרב נחמן א"ל מ"ט אוקמיה סד לרב
 עוקבא בנכסי אי משום דהררי בה ה"א שכיבא : א"ל הכי
 אמר

כך מכר לזה את הסדה כיון שהחזוק הלוקח את הקרקע נקנה
 בשטר בכל מקום שהוא : דתנן נכסים שאין להן אחריות
 נקנין עם נכסים שיש להן אחריות : והיתה בהן כהמה כו'
 ומסוק דגם היא קדושה : וכן עופות שיש בהן קדושה : וכן
 ביינות ושמנים ועופות דסיפא : מעלין לו תפיליו כלומר גם
 התפילין הקדושים ומעלין לו בדמי' ופודין בשווייהן : בס"ת מאי
 מן קראוה נכסי חו' לא : אמיתא דבעינא אינסובי כלו' כך
 אומר נמי' שאין מתנת לו אלא כדי להצריח מבטלה : אתא
 לקמיה דרב ביבי ותבעה את הממון מבכה : ה"א אינסובא
 וספסודי וקנה כנה ולא מהכי בה גילוי דעת אלא כך שאם
 לא היתה כושאת לרב זביר לא תקיין המתנה : אבל כיון
 דאינסובא נתקיים המתנה : ממולאי מביט עליו סהן כרותי
 ימים : אפי' למ"ד (רבנן) דרשב"ג דטליגי רבנן עליה ואמרו
 דבה לשחק בה ומעכב המתנה לעכמו וקנה : וככתובות תקן
 לה' האשה : היכא דלת גליא דעתא אלא נתנה בסתם הכא
 גליא דעתא דלהצריח כתב וכה : בנכס' כתבה למר עוקבא
 זסתם נפ' מי שהיה כסוי מסוק דדינא הוא שודא דדיוני
 דלהקדמה לא חייסוכן הואיל ואינו מוכיח בקובו : סניוס אח'
 נכתבו : מיבז הקס איירי במתנת בריו והכא בשביב מרע :
 ובס"מ לא שנה יום א' לא שנה נב' ימים קני (בתר') דכא
 בדרה ביה תקמאי : והא מתה : כיון שמתה נתקיימה מתנה
 ראשונה ויקנה ראשון כי קונה מתנת בריו דדבריה ככתובי'
 ומפורי 2 (Mm) 2 לה 2

מי שמת פרק ט בנא בתרא

אמר שמואל כל שאילו עמד חוזר חוזר במתנתו : אימור דאמר
 שמואל לעצמו לאחר מי אמר אמר ליה בפירוש אמר שמואל
 בין לעצמו בין לאחר : אימיה דרב עמרם הוה לה מלוגנא
 דשטרי כי קא שבבה אמרה ליהווי לעמרם ברי : אתי אחור
 לקמיה דרב נחמן אמרו ליה והא לא משך אמר לחו דברי ש"ס
 ככתובין וכמסורי דמו : אחתיה דרב דימי בר יוסף הוה לה
 פיסקא בפרדיסא כל אימת דהוה חלשא חורת מקניא ליה
 גיהליה וכי קיימא הדרה בה : זימנא חדא חלשא שלחא ליה
 תא קני א"ל לא בעינא : שלחא ליה תא קני כל היכא דבעי
 אתא שייר וקנו מינה כי קיימא הדרא בה : אתאי לקמיה דרב
 נחמן : שלח ליה תא לא אתא אמר אמאי איתי והא שייר
 וקנו מיניה : שלח ליה אי לא אתית מתינ' לך בסילוא דלש
 מבקע דמא אמר לחו לסהדי חיכי הוה עוברא אמרו ליה אמרה
 הכי ווי דקא מהה הך איתתא אמר להו א"כ האי מצוה מחמת
 מיתה ומצוה מחמת מיתה חוזר : גרסינן בפרק מי שאתו
 קורדייקוס א"ר אלעזר ש"ס שניתק מחולי לחולי מתנתו
 מתנה : וסוגיא דשמעתא התם בשלא עמד והולך על משענתו
 אבל עמד בין חולי לחולי והול' על משענתו אומדין אותו :
 אם מחמת חולי ראשון מת מתנתו מתנה ואם לאו אין מתנתו
 מתנה ואם הלך לשוק בלא משענת אין מתנתו מתנה ואינו
 בעי

וכמסורי דמו : ולא אמרו' דואתיקי מבטל דואתיקי כיון
 סמתי : כל שאילו עומד חוזר חוזר וזאת האשה כיון שאם עמדה
 חוזרת מהכי חזרתה מן הראשון אע"ג דשכיבא וקנס שני וכן
 הלכה : לעצמו היכא דחוזר בו החולה ושייר לעצמו ולא נתן
 לאחרים אבל היכא דחזר וכתן לאחר לא הוי חזרה גמורה :
 מלוגנא כרך של ספרות : הני לעמרם בני : וקנו מידם : או
 בלא קנין וכגון דלא שייר מידי : והא לא מסך האי מלוגנא
 דשטרא בחיים : פיסקא חתיבת קרקע : וכו' קיימא הדרא
 צב דתניא לא שייר קרקע כל שהו' אין מתנתו מתנה וחוזר
 תא קנייה באעתה וקני בכל ענין סתרי' שלח אוכל לחוזר בני
 שייר מעט לעצמה הוי מתנה במקנת בקנין דאין יכולה לחזור
 כדלקמן וכדתנן במתני' : בסילוא קון מכאיב ואין יכולת דם
 ניכר בו כלומר נידון : אמרה כששלחה אחר אחיה ולא בא :
 זוי כי מתה הביא התקף ולא תראה את אחיה : מחמת מיתה
 כל מכות מחמת מיתה חוזר ואפילו במתנה במקנת ואפילו
 בקנין הואיל ומתאונן על מיתתו ומדאגת מיתה כותן אם עומד
 חוזר' או אפי' לא עומד אם חזר בו או נתן לאחר : שניתק
 שנתרסח מחולי ראשון וכפל מחולי אחר : מתנתו מתנה
 מתנתו

מי שמת פרק ט בנא בתרא שט

בעי אומר : איתמר מתנת ש"מ במקצת אמר רבא רב נחמן
 הרי היא כמתנת בריה ובעי קנין : איתבי רבא לרב נחמן
 שייר קרקע כל שהוא מתנתו קיימת מאי לאו דלא קנו מיניה
 לא דקנו מיניה אי הכי אימא סיפא לא שייר קרקע כל שהוא
 אין מתנתו קיימת ואי דקנו מיניה אמאי לא : א"ל הכי אמר
 שמואל שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחריו אע"פ שקנו מיורו
 אם עמד חוזר בידוע שלא היה קנין אלא מחמת מיתה :
 דהילכתא מתנת שכיב מרע במקצת בעי קנין ואע"ג דמרת :
 ואם עמד אינו חוזר מצוה מחמת מיתה לא בעיא קנין והוה
 דאם עמד חוזר ואע"ג דקנו מיניה : והני ד' דהנן בנישין
 דאינון היוצא בקולר : והמפרש בים והיוצא בשיירא והמסוכן
 כולתו בצוואה דירדו כש"מ רמצורה מחמת מיתה גינהו :
 גרסינן בגמ' איתמר מתנת שכיב מרע שכתב בו קנין רב אומר
 ארכבה אתרי ריכשי : הרי היא כמתנת בריה שאם עמד
 אינו חוזר : והרי היא כמתנת שכיב מרע שאם אמר הלואתו
 לפלוני קנה : ושמואל אמר לא ידענא מאי אידן בה דשמת
 לא גמר להקנות אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה : והא
 דגרסי' בפרק האומר התקבל גט זה לאשתי הא ואמר שמואל
 שכיב

מתנתו סנתן צחולי בראשון הוי מתנה ולא הוי כעמד דכיו
 חזרה חפיו סתמא שלא חזר בו בפי' : אין מתנתו סנתן בראשון
 מתנה : ובעי קנין אבל הכא דלא ביה דה קנין חפילו מת לא
 קנה וכ"ש אם עומד אין מתנתו מתנה : אם עמד מיד חס מת
 קנה : אמאי לא חפיו חס יעמוד לא יחזור בידוע שלא היה
 בו קנין לא מחמת מיתה כיון שלא שייר מיורו : מצוה מחמת
 מיתה שהזכיר שמדאגת מיתה קחלק נכסיו : א"ל קנין ואפילו
 במקצת מתנת ש"מ שכתב כל נכסיו מיורו שכתב דה קנין
 ה"ל חפילו לא כתב או חפיו אין כאן שום שטר אלא שהקנה
 דקנין סודר למקבל מתנה : ארכבה אתרי ריכשו כלן נתן
 לו שתי כוחות ע"י שכתב כדקטיר ורמי בערסיה וכל לשון
 ש"מ נתן בו כח ש"מ כדלקמן וע"י שכתב קנין שלא לכורך נתן
 בו כח מתנת בריה שאם עומד אינו חוזר דכיון דדברי ש"מ
 ככתובים וכמסורי דמו הילכך ליפות כח המתנה הקנה הקנין
 שלא יוכל לחזור בו אם יעמוד : שאם אמר הלואתו שחייב לי
 פלוני חבי כותנה גם כמתנה זו לפלוני הע"ג דליכא מעמד
 שלשתן קני חט"ג דנכריה לא קני אלא במעמד שלשתן : לא
 ידענא מאי אידן ביה דדילמא לא קני כלל חפילו מת דשמת
 לא גמר להקנות לו באמירה זו אלא בקנין סודר ומהו מקנה
 לו בהאי קנין מתנת ש"מ הוא מקנה לו דכיון לאחר מיתה :
 3 (Mm) לה ג ואין

מי שמת פרק ט בכא בתרא

שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחריו אע"פ שקנו מידו אם עמד
 חוזר בידוע שלא היה קנין אלא מחמת מיתה דשמעת מינה
 טעמא דעמד הא לא עמד קני אוקימנא במיפה את כחו : היכי
 דמי מיפה את כחו אמר רב חסרא דכתמא ליה וקנינא מיניה
 מוסק על מתנתא דא : ואי לא לא קני דכיון שכתוב בר
 קנין היישינן שמא לא נמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר
 לאחר מיתה : פשיטא כתב לזה וכתב לזה היינו דכי אתא רב
 דימי אמר דיאתיקי מבטלת דיאתיקי : כתב וזיכה לזה וכתב
 וזיכה לזה מאי אמר רב ראשון קנה ושמואל אמר שני קנה רב
 אמר ראשון קנה הרי היא כמתנת בריא ושמואל אמר שני קנה
 הרי היא כמתנת שכיב מרע והילכתא כשמואל : בסורא מתנו
 הכי בפומבדיתא מתנו הכי אמר רב ירמיה בר אבא שלחו
 ליה מבי רב לשמואל ילמדנו רבינו שכיב מרע שכתב וזיכה
 וקנו מידו מהו שלח לחו אין לאח' קנין כלום ולא מצי מהדר

ביה

ואין שטר לאחר מיתה אח"כ התנה לו מחיים אפי' איכא שטר
 קנין סודר אין קנין תופס שלא נתכוון להקנותו אלא לאחר
 מיתה ומיד כשמת נכלו הנכסים קמיה יורשים שזב לא חיילא
 מתנתו דפסק כחו : כתב לזה וכתב לזה ש"מ שחילק כל נכסיו
 צמתת ש"מ לראובן בין בכת' בין בעל פה ואיב נתנס לשמעון :
 דיאתיקי שני מבטל הראשון דש"מ יכול לחזור בו לכך שני
 קנה דהא סדר ביה מקמא : דיאתיקי כזאת ש"מ דא תהא
 למיקס ולהיות דדברו ש"מ ככתובין וכמסורין דמו : (כתב
 וזיכה כו') בכתב כל נכסיו לראובן וזיכה לו שמסר לו השטר
 לראיות זכותו : רב אמר ראשון קנה וזיכה חשוב כקנין והוי
 כמתנה ש"מ שכתוב בו קנין דאמר חרכיבס ארתו ריכשו וחס
 עומד איכו חוזר : בסורא מתנו לפלוגתא דרב ושמואל בכתב
 וזיכה לזה כדאמרי' : אין לאח' קנין כלו' וכיון שזיכה לו וקנה
 ממונו קנה ואין יכול לחזור ממתנתו כ"ש שלא זיכה להקנותו
 לאח' דכולי האי לא הוי לא ליסות כחו : וקנו מיניה כתבה
 וזיכה וקנה ורבה לחזור בו כשעמד מחולף : כדקנו איכשו
 כסא שכיב מרע הנותן לאחר מיתה לדעת שוחזור בו אם
 יעמוד מחולף סכותב או מקנה : אבל (אתה) כתבת וקנית
 ונס זיכית ולא מכית בדר בך : זהסתא מד' גוילי דשמואל דק"ל
 כוותיה בדיני (שמעיון) מתנת שכיב מרע בלא שזור שיש בה
 קניין ולא זיכה לו כשטר לא ידענא מאי חידון ביה ולא מקני
 במקבל מתנה ואפי' מת הנותן דשמואל לא גמר להקנותו אלא
 צסטור ואין שטר לאחר מיתה אבל אם יופו כחו בכתובת
 ששטר או בכוחה שכתב בה וקמינא מיכיה מוסק על מתנתא
 דאיקנו

פני שמת פרק ט בבא בתרא שי

בית בין לעצמו בין לאחרי : ההוא דכתב לכולהו ניכסא
וקנו מיניה אתא לקמיה דרב הונא אמר ליה מאי אעביר לך
דלא אקניית כדקנו אינשי : הא קא מפרשי לה רבנן דע"ז זכוי
וקנין היה ומ"ה לא מצי למחרר ביה : ההוא דהוה כתיב בה
בחיים ובמות רב אמר הרי היא כמתנת שכיב מרע מדכת' בה
במות לאח' מיתה הוא דקאמר וחאי דכתב בה בחיים סימני
להיים ושמואל אמר הרי היא כמתנת בריא מדכתב בה בחיים
מהיים הוא דקאמר ובמות כמאן דאמר מעתה ועד עולם :

אמרי נהרדעי הילכתא כותיה דרב : אמר רבא אי כתיב בה
מחיים קני אמר אמימר לירת' הילכתא כרבא : א"ל רב אשי
למימר פשיטא דהא אמרי נהרדעי הילכתא כותיה דרב מהו
דתיבא מחיים מורה רב קא משמע לן : מתני' לא כתב בה
שכיב מרע וכו' : ההיא רהוה כתיב בה כדקציר ורמי בערסיה
ולא

דלוקכו והוא שמת הכותן אבל אם עומד חוזר דבידע שלא סי'
בקנין לא מחמת מותה מדרב יהודה אמר שמואל דלוקימכא
דמיס את כחו שמשוכן זה ושכיב מרע שחמר כתבו וקנו מכ'
לפלו ומת כותבין וכותבין לאחר מיתה כדלוקימכא לשמואל
במיתתה את פחו אבל בלא יפוי כח לה קנה סטר לאחר מיתה
ואם כתב וזיכה לזה את הסטר שמוסרו לזה לראיה וכתב
וזיכה לזה שני קני דהא הדר ביה מקמא וכו' / שמת ואם עומד
חוזר דכל מתנת שכיב מרע בכל הנכסי' בלא יפוי כח בסטר
אם עומד חוזר הילכך שני קניא דהא הדר ביה מקמא אבל אם
כתב וזיכה ופקדה קאמר שמואל דקמא הכי לגמרי בין לעצמו
בין לאחר ואפי' עומד אינו חוזר : ההוא מתנת שכיב מרע
במתנת שכיב בן קנין וקנה לדבריו בכל ואפילו אם עומד :
יהוה כתיב בה בחיים ובמות אנו מקנה לך מתנה זו וליכא
לחוקמי במתנת בריא דהיינו לימא רב הרי היא כמתנת שכיב
מרע למוקמי לאחר מיתה : רב אמר הרי היא כמתנת שכיב
מרע וקנה לאחר מיתה ואם עומד חוזר זכ"ס אם מתנת שכיב
מרע הוה בלא סטר ואם עומד חוזר : סימנא לחיים כלומר
במות דוקא הוא ובחיים לאו דיוקא לא סימן טוב לפי שמוסר
מתנתו שלא רצה למתנה פניו להסטן כלומר במקום יחינו
מתולי זה ולא חמות : כמתנת בריא ואם עומד אינו חוזר
ואפילו בלא סטר דהכא אין סייך לומר הוה סטר לאחר
מיתה דהא כתיב בה בחיים דמשמע מעתה תקחול לקנות דהא
חמרי נהרדעי הילכתא כרב גבי בחיים ובמות וכו' דכתיב
מחיים : קא משמע לן דלא שני לרב בין בחיים למחיים דלעול'
פני סימנא לחיים : מתני' לא כתב בה לשון ס"מ משמע

מי שמת פרק ט בכא בתרא

ולא כתיב פה ומגו מרעיה איתפטר לבית עלמיה אמר רב
 הרי מת והרי קברו טיכיה עליו : א"ל אבוי השתא ומה כפינ'
 שרובן לאיבוד נותנים עליהם חומרי חיים וחומרי מתי
 חולים שרובן לחיים לא כל שכן : אמר רב הונא בריה דרב
 יהושע כמאן אולא הא שמעתא דרבא בר' נתן דתניא מי מוציא
 מיד מי : הוא מוציא מידן בלא ראייה והן אין מוציאין מידן
 אלא בראיה דברי רבי יעקב רבי נתן אומר אם בריא הוא עליו
 להבי' ראייה שהי' שכיב מרע : ואם שכיב מרע הוה עליהן
 להבי' ראייה שבריא היה : ולית הילכתא כרבא דהא אוקימנא
 להא דרבי נתן בר"מ ודרבי יעקב כרבנן : דתנן והכ"א
 המוציא מחברו עליו הראייה ואטרינן ראייה כמאי רב הונא
 אמר ראייה בעדים ורב חסדא ורבה בר רב הונא אמרי ראייה
 בקיום השטר : רב הונא אמר ראייה בעדים קא מיפלגי ר"מ
 ורבנן בפלוגתא דר' יעקב ור' נתן דר"מ בר' נתן
 ורבנן

כדקציר ורמי בערסיה : וגם לשון מתנת צריא : לא כתב מיה
 כדמילך על רנלוכי בשוקא שזכו לשון מתנת צרי : ולא שויר
 כלום ונתן כל נכסיו במתנת זו הוא אומר ש"מ היית וחוזרני
 בי : בריח היית ולא תחזור : עליו על הכותן להביא ראיה
 שש"מ היה ואם לא הביא ראיה זכה המקבל מתנה : המ"ע
 דהיינו המקבל מתנה דהכותן מוחזק : ובגמר' מס'
 פלוגתייהו : גמ' ולא כתב בה מגו מרעיה כו' כך
 היו רבילין לכתוב במתנה ש"מ לדע' סמת מאותו חולי
 ולא עמד בכתו' : הרי מת כבר ובתר השקא חזלינן דיש
 להעמידו על חזקת מיתתו ולומר כי מתוך חזקת חולו מת וקבל
 המקבל מתנה : א"ל אבוי מחן לימא לן דמאותו חולי נסטר'
 והא רוב חולים לחיים וחוזר בן זאח"כ חלה ומת' ומה שסוכה
 הטובעת שרובן מי שבספינה לאיבוד אפ"ה כותבים לבני אדם
 שבהן חומרי חיים וחומרי מתי כדתנן פר' כל הגט בת כהן
 לישראל ונת ישראל לכסף שתיבן אין אוכלת בתרומה : חולי
 שרובן לחיים דתנן המביא גט ממדינת הים והניחו זקן או
 חולה כותפין לה בחזקת סהו קיים : לא כ"ס דחיושי דילמא
 עמד : מי מוציא מיד מו מתכ שחן כתוב בה לא לשון מתנת
 צריא ולא לשון מתנת ש"מ : הוא הכותן מוכיח מידן דהיה
 מוחזק בנכסיו : וכן מוכיחין המקבלי מתנות אין מוכיחין את
 צריא בעדו דחזלינן בתר המוחזק דיד בעל הסטר עכ'
 בתחומיה ולא חזלינן בתר השקא כאבוי : אם בריח הוא כו'
 דחזלינן בתר השקא כרבא : ראייה במאי בין לר"מ בין לרבנן
 קבעו : ר"מ בר' נתן דאול בתר השקא ואיורי סהו כריח
 עתה

מי שמת פרק ט בכא בתרא שיא

ורבנן כר' יעקב : וכן אמר רבה ראייה בעריות א"ל אביי
 מ"ט אילימא מדכולהו כתיב בהו כרהו מהלך על רגליו
 בשוקא והא לא כתיב ברה הכי ש"מ שכיב מרע הוה אדרבה
 מדכולהו כתיב בהו כדקציר ורמי בערסיה והא לא כתיב ברה
 הכי ש"מ בריא הוה : איכא למימר הכי ואיכא למימר הכי
 אוקימם ממונא בחזקת מרי : והאי טעמא טפי עדיף ומסתבר
 מדרב הסדא ורבה בר רב הונא דאמרי ראייה בקיום השטר :
 הילכך לדברי רב הונא ורבה דאמרי ראייה בעדים קם ליה ר'
 נתן כר"מ ור' יעקב כרבנן וק"ל הילכתא כרבנן : הילכך
 ליתא לדרבא דאמר חרי מת וקברו מוכיח עליו דשמעתיה כר'
 נתן אזלא דלית הילכתא כותיה : איתמר בן מאימתי מוכר
 בנכסי אביו רבא אמר רב נחמן מכן שמוגדה עשרה שנה ורב
 הונא בר תצינא אמר רב נחמן מכן עשרים שנה : והילכתא
 כותיה

עתה : ואמר ר"מ שעליו להביא ראוי ששכיב מרע בי' דאזלינן
 בתר עתה דבריה הוא : ורבנן כר' יעקב דלא אזלינן בתר
 השתא לא הן המקבלי מתנות עליוהן להביא ראיה כי הם
 המוכיחי' : ראייה בקיום שטר מה שאמרו רבנן המוכי' מקציר
 עליו הראיה ראייה בקיום שטר קאמרו שריוך המקבל לקיים
 שטר המתנה שלא יוכל הנותן לטעון מזוייף הוא וכיון שנתקיי'
 בעדו' שלא על פי הנותן דליכא מגו יזכה בעל השטר במתנתו'
 אבל אם לא קיימו שטרו בעדים אחרים אף על פי שנתקיים
 על פי הנותן נאמן הנותן לומר שכיב מרע הייתי במיגו דאי
 געי אמר מזוייף הוא : דקסברי מודה בשטר שכתבו כריוך
 לקיימו : ורבי מאיר סבר אין כריוך לקיימו סתם שטרות
 כשרים הם ולא אמרינן בהן מיגו : ולכך כיון דנותן מודה
 שכתבו אין נאמן לומר ש"מ הייתי במיגו : ועליו להבי' ראיה'
 ודכו'ו עלמא כר' נתן דאזיל בתר השתא : וליתא לדרבא
 ורשב"ס פסק כרבא וכדאמר' דכ"ע כר' נתן דדיונא הוא
 ונחית לעומקא דיונא : ומסקנא דשמעתין דמודה בשטר
 שכתב ח"ו לקיימו לא שנא היכא דמרעיב ליה לשטרו לומר
 שטר פסיוס או שטר אמנה הוא ול"ס דמרעין ליה עדים לומר
 חבוסיס היינו : איתמר קטן היורס נכסי אביו שמת : אימתי
 מוכר בנכסי אביו בקרקעותי' ותהי' מכירה דאילו גבי
 מטלטלי תכן הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר וקאמר
 בתם כבר שית כבר שבע כל חד לפוס חורפיה ומשום כדי חייו
 תקיכו ליה רבנן במטלטלי דתיבוי מכירה למזכותיו אבל לא
 במקרקעי : מכן (שמנה) עשרה שנה ויום ח' גרסינן דפסקינן
 בקמן תוך הזמן כלפני הזמן : ואע"פ שאיכו יודע בטיב משא
 ומתן (Mm) 5 לה ח

מי שמת פרק ט בנא בתרא

כוותיה אמר רב נחמן אמר שמואל בודקין לגיטין ולקרושין
 ולהליצה ולמיאונים ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים
 שנה: וכיון דבדקינן לקרושין למה לי למבריקה לגטין
 ביבס בן תשעה שנים ויום אחד שבא על יבמתו קנאה ואינו
 צותן גט עד שיגדיל: לחליצה: לאפוקי מדרכי יוסף דאמר
 איש כתוב בפרשה אבל אשה בין גדולה בין קטנה קמ"ל
 דמקשינן אשה לאיש: ולמיאונים לאפוקי מדרכי יהודה
 דאמר עד שירבה תשחור על הלבן: ולמכור בנכסי אביו עד
 שהיא בן כ' שנה לאפוקי ממ"ד מבן י"ח שנה והילכתא כרב
 נחמן אמר שמואל ככולהו מהא שמעי' דהילכתא כמ"ד מבן
 כ'. וחזינן ביני רכותא פלוגתא בה"מ דכתבינן איכא מאן
 דס"ל כרכתבינן ואיכא מאן דס"ל דהאי דאמר רב נחמן אמר
 שמואל ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן כ' אכולהי קאי:
 דבודקין לכולהו מכי מטי זמן בנרות עד דמסו כ' שנה
 ומסייעי ליה להאי סברא מהא דשלח גידול בר מנשה לרבא:
 וקאמר דהאי דקאמר לאפוקי ממ"ד מבן י"ח לאו אהני
 דאיפליגו אליבא דרב נחמן קימיה דש"מ דהילכתא כמ"ד מבן
 כ' שנה אלא אהאי מתניתי' דתנן בנדרה בת כ' שנה שלא
 הביאה ב' שערות תביא ראייה שהיא בת כ' שנה והיא
 איילונית לא חולצת ולא מתיבשת וכן כ' שנה שלא הביאה ב'
 שערות יביא ראייה שהוא בן כ' והוא השריס לא חולץ ולא
 מיבס כדברי ב"ה כ"ש אומר זה וזה: בן י"ח ר"א אומר הזכר
 כדברי ב"ה והנקבה כדברי ב"ש שחאש' מטהר' לכוא לפני
 חאיש ועלה קא אמרי' הכא לאפוקי ממ"ד מבן י"ח אבל האי
 מיפרא דאיתמר משמיה דרב נחמן מבן י"ח וכן כ' לית הילכת'
 כוותיהו דהא איפסיקא הילכתא כגידול בר טנשרה: והאי
 סברא

ומתן כדמוכח לקמן דבת י"ד שיודעת צטוב משא ומתן מוכרת'
 כגון סהכיאה שתי שערות כדמוכח לקמן: בודקין לגיטין
 ולקידושין אע"פ שהיא בן י"ג שנה ויום אח' האשה בת שתים
 עשרה שנה ויום אחד לא סמכינן אנשים לכחזיקה כגדולים
 וכני שערות לה וזת הקידושין ודחי שאס קדשה אחריו סני
 שתכא כימכו בלא גט לא בודקין חס הביאה שתי שערות אז
 בקידושין ודחין: לחליצה שלא תחלץ עד שתגדיל ותביא שתי
 שערות: ולמיאונים חס הביאה ב' שערות שלא תמאן: עד
 שירבה הסוחר כלומר שירבו הסערות ויהיו סוככות וכראה
 כאילו רובה הסוחר ולא גרסינן על הלבן: אכולהי קאי כלומר
 גם על למכור בנכסי אביו קאי כדמסי' דחס הביאה סערו קודם
 צטרים מבן י"ג שנה ותגלך יכול למכור בנכסי אביו דשלח

מי שמת פרק ט בכא בתרא שוב

שכרא איכא עליה כמה פירכי תרא דא"כ לא איבעי ליה
 לטימר עד שיהא בן עשרים אלא הכי איבעי ליה לטימר עד
 כ' שנה : ועוד אי ליכא הפרש בין נכסיו לנכסי אביו למה
 לי לטימר ולמכור בנכסי אביו לימא ולמכור בנכסי סתם
 א"נ ולמכור בקרקעות מ"ט קאמר ולמכור בנכסי אביו אלא
 ש"מ ולמכור בנכסי אביו דוקא : ועוד כדחריג' אכל חרא
 סינייהו ואמרינן לחליצה לאפוקי מדר' יוסי למיאוני' לאפוקי
 מדר' יהודה הוה מיבעי לי' לטימר עד כ' שנה לאפוקי מס"ד
 מבן י"ח שנה : ולא לימא ולמכור בנכסי אביו ולא לימא
 מבן י"ח אלא בן י"ח לחוד : ועוד דלא צריך לאפוקי מההיא
 מתני' כל עיקר דמחלוקת ב"ש וב"ה היא דק"ל דכ"ש במקום
 כ"ה אינה משנה : והאי דשלה גידול בר מנשה לרבא לא
 מסייעא להו דלא שלה ליה מהו למכור בנכסי אביו לא מהו
 למכור בנכסיו הוא דשלה ליה : דהכי אמרי' שלח ליה
 תיבוקת בת י"ד שנה ויום אחר ויודעת בטיב משא ומתן מהו
 כלומר מהו שתשא ותחזן בנכסי' שלה : שלח ליה אם יודעת
 בטיב משא ומתן מקחה סקה ומכרה ממכר : ואמרינן עלה
 והא דרבא לאזכרי' איתמר אלא מכללא איתמר דההוא פחות
 מבן כ' ראול ובין נכסיה דשמעת מינה רהאי דשלה ליה גידול
 בר מנשה לרב' לאו לזבונ' בנכסי אביו שלה ליה לא לזבונ'
 בנכסיה דידיה הוא דשלה ליה כגון דזבן ליה אפטרופא
 דיליה כדהו' קטן נכסי' וכעא איהו השתא לזבוניהו וא"ל
 אם יודעת בטיב משא ומתן מקחיה סקה ומכרה ממכר :
 וכדאמרינן אהא דשלה גידול בר מנשה דההוא פחות מבן
 עשרים ראול ובין נכסיה ולא קאמרינן זבין בנכסיה אכורה
 הוה להו תיובתא ולא הוה להו סייעתא ועוד דגרסינן בהדיא
 בפרק האומר המקבל גט זה לאשתי אמר רבא שלשה מדות
 בקטן : צרור וזורקו אגוז ונוטלו זוכה לעצמו ואין זוכה
 לאחרי' וכנגדו בקטנה מתגרשת בקדושי אביה הפעוטות
 מקחן סקה וממכרן ממכר במטלטלי וכנגדו בקטנה מתקדשת
 למיאון

רב גידול - לקמן מייתי ליה דשלם בת י"ב שנה היודע בטיב
 משא ומתן מקח וממכר ממכר וב"ה בין י"ג שנה וזהמפ'
 הו' חייבה מחלקי' בין נכסים שירש לשאר נכסיו ולכך חייבו
 מפרשים דהא דשלח רב גידול חיורי בשאר מילי ושלח וירש
 זכר' זו ליתא כדאיתא בחלפס ופ' דלח הוי ליה לטימר עד
 שיכח בן עשרים לא עד עשרים שנה דהא חנקות נמי קאי
 לחליצה ומיחזינן ועוד כמה פירכא כדאיתא בחלפס ורש"ס
 חילק ופ' רב גידול חסי' במקרקע בנכסי חניו כדפרישית

מי שמת פרק ט בנא בתרא

למיאון: הגיעו לעונות הנדרי' נדריהן נדר והקרישן הקדש
 וכנגרו בקטנה חולצת ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן כ'
 שנה והא רבא גופיה הוא דאמר הכא דתינוק בן יג' שנה
 ויום אחד שהביא שתי שערות ויודע בטיב משא ומתן מקחו
 מקח וממכרו ממכר והוא דאמר התם ולמכור בנכסי אביו עד
 שיהא בן עשרים: ואי אמרת הא דשלח גידול בר מנשה
 לרבא למכור בנכסי אביו הוא א"כ קשיא דרבא אדרבא:
 וכללא דמילתא דסברא פריכא היא וליכא למיסמך עליה:
 אבל סברא קמא דכתבינן סברא תריצא חוה ועליה סמכינן
 וכותיה עבדינן דלית ליה לינוקא לזבני בנכסי דאבוה אלא
 עד דהוי בר עשרין שנין והוא דאייתי שתי שערות: ואי הוי
 בר עשרין ולא אייתי שתי שערות אבתי קטן הוא כדתני אחר
 בן ט' שנים ויום אחד וא' בן כ' שנה שלא הכיא שתי שערות:
 ובדקינן ליה עד רוב שנותיו: ואי נולדו בו סימני סריס
 כדהוי בר עשרין אע"ג דלא אייתי שתי שערות גדול הוא והוי
 זביניה זביני: דתנן בן עשרים שנה שלא הכיא שתי שערות
 יביא ראיה שהוא בן כ' וחוי' הסריס לא חולץ ולא מיבם:
 ואיתמר עלה אמר רב שמואל בר רב יצחק א"ר והוא שנולדו
 בו סימני סריס: ואמר רבא ריקא נמי דקתני וחוי' הסריס
 שמע מיניה ואמרין וכי לא נולדו בו סימני סריס עד כמה
 תני רבי היא עד רוב שנותיו: כי אתי קמיה דרבי היא אי
 כתיש הוי אמר להו זילו אכריות ואי כריא הנה אמר להו זיל
 אכחשה: דהני סימנים זימנין דגתרי מחמת כהישותא וזימנין
 דגתרי מהמת כריותא: איבעיא להו תוך זמן כלפני זמן או
 כלאחר זמן רבא אמר רב נחמן תוך זמן כלפני זמן רבה בר
 שילא אמר רב נחמן תוך זמן כלאחר זמן: שלח ליה גידול
 בר מנשה לרבא ולמדינו רבינו תינוקת בת י"ד שנה ויודע'
 בטיב משא ומתן מהו שלח ליה אם יודעת בטיב משא ומתן
 מקחה מקח וממכר' ממכר ולישלח ליה תינוק מעשה שהיה כך
 היה: ולישלח ליה תנוקת בת י"ב שנים ויום אח' מעשה שהי'
 כך היה: אמר רב חונא ברירא דרב יהושע ולעדורת עדותו

עדות
 בסוף שמעתין ועיין: איבעיא להו תוך הזמן כגון שנת י"ח
 למר ושנת כ' למר והכיאה סתי סערות: תינוקת בת י"ד
 שיודעת בטיב משא ומתן מהו למכור בנכסי אביה אף על גב
 דלא הויה בת כ' ומכא סמיכינן דער השתא מיירו בשאינו
 יודע כ' כ' בטיב משא ומתן ח"ה מכן כ' הויה מוכר בנכסי אביו
 הואיל ואינו שוטט ממש אבל פחות מכן כ' בעיה חכמה ותורה
 למכור בנכסי אביו לשון רבינו שמואל: עדותן עדות כאלו
 להעיד

מי שמת פרק ט בנא בהרא שיג

עדות כלומר בן שלש עשרה שנה ויום א' שהביא שתי שערות
 ואינו יודע בטיב מקח וממכר אע"פ שאין מקחו מקח וממכרו
 ממכר לענין עדות עדותו אמר מר זוטרא לא אמרן אלא
 למטלטלי אבל למקרקעי לא א"ל רב אשי למר זוטרא מאי
 שנא מטלטלין רוביניה זביני : אלא מעתה הא דתנן הפעושות
 מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין ה"ג דעדותן עדות א"ל
 התם בעינן ועמדו שני האנשים וליכא : אמר אמימר מתנתו
 מתנה : א"ל רב אשי לאמימר מאי שנא זביני דלא דילמא
 אזיל ומזבין כ"ש מתנה דלא מטי ליה ולא מירי : ולטעמיך
 זבין שיה חמשה בשיתא ה"ג דזביניה זביני אלא קיים להו
 לרבנן דינוק' מקרבא דעתיה גבי זוזי ואי אמרת זביניה זביני
 מזבין לכולהו נכסיה גבי מתנה אי לאו דהוה הנאה מיניה לא
 הוה יתיב ליה מתנה אטור רבנן תהוי מתנתו מתנה דליעבדו
 ליה מילי : והילכתא תוך זמן כלפני זמן והלכתא כנידל בר
 מנשה והלכתא כמר זוטרא : והלכתא כאמימר והלכתא כרב
 נחמן אמר שמואל בכולהו : מתני' המחלק נכסיו על פיו
 ר"א

לבעיד מה ששמע וראה בן י"ג ואילך זהביא שתי שערות הו"ל
 ואינה שוטב : אלא מטלטלי עדות מטלטלי דזביניה זביני
 במטלטלי : אלא בא דתקן הפעושות כו' ואוקימנא ליה כבר
 שית וכבר טבע : אכסיו ולא קטנים : מתנתו של בן י"ג הוי
 מתנה אע"פ שאינו יודע בטיב משא ומתן ואין מכירתו מכיר' :
 והו' אמרת זביניה זביני כו' לכך תיקנו שסוס אחת ממכירתו
 לא יועילו : ואי לא דחית לו' הכאה גדולה מוכיה : דילעבדון
 מוליה לגמול לו חסד ולהטיב לו בכך ענייניו : והילכתא
 כנידול בן מנשה דבן י"ג טעה היודע בטיב משא ומתן מוכר
 בכסיו חביו חסי' במקרקע' דחילו מטלטלין חסי' פעושות
 כבר שית כבר טבע מוכרי' : והילכתא כמר זוטרא דלעדות
 מטלטלי מעיד בן י"ג חסילו אינו יודע בטיב משא ומתן :
 וזילכתא כאמימר בן י"ג דמתנתו מתנה אע"פ דאין מכירתו
 מכירה : בכולכו בניטין בקדושין בחליצה ומיאוזבין דלא
 שמכיון אשני' עד שכנדוק בסומני' ולמכור בכסיו חביו עד
 סיה' בן כ' ויביא סימנים אס' אינו יודע בטיב משא ומתן ואס'
 לא הביא שערות בכ' נחזיקינו כקטן עד רוב שנותיו אס' לא
 נמלאו בו סימני סרים ואיכא למימר דוקא בכסיו חביו חבל
 בכסיו שנתנו לו במתנה או שקנה שאינה ירוסה לו מאבותיו
 בבית מוכר פחות מכן עשרי' כדין מטלטלין ע"כ לטון רשב"ס
 והוא כדבריו רבנותא ופליגי על רב אלקס ע"כ סי' : מתני'
 ר"א חומר בו ר"ח ס"ל דדבריו ש"מ לחו ככתובין וכמסורין

מי שמת פרק ט בנא בתרא

ר"א אומר אהר ברוא וא' מסוכן נכסיו שיש להן אחריהן
 נקנין בכסף כשטר בחזקה ושאינן להן אחריות אינן נקנין אלא
 במשיכה : אמרו לו מעשה באיסן של בני רובל שהיתה חולה
 ואמר' תנתן כבינתי לבתי והוא בשני' עשר מנה ומתה וקיימו
 חכמים את דבריה אמר להם בני רובל תקבר' אמם : גמ'
 תניא אמר להם ר"א לחכמים מעשה במרוני אחר שהיה
 בירושלם והיו לו מטלטלין הרבה וכיקש ליתנם כמתנה אמרו
 לו אינן לו תקנה עד שיקנס ע"ג קרקע הלך ולקח בירת סאה
 סמוך לירושלם ואמר צפוני לפלו' ועמו מאה צאן ומאה
 חביו' : דרסו לפלו' ועמו מאה צאן ומאה חביות : אמרו לו
 משם ראה מרוני ברוא היה : א"ר לוי קונין מש"מ ואפילו
 בשבת ולא להוש לדבריו ר"א אלא שמא תטרה דעתו עליו :
 מחגי' ר"א אומר כשכת דבריו קיימים מפני שאין יכול
 לכתוב אבל לא בחול ר' יתושע אומר בשבת אמרו ק"ו בחול
 פיוצא בו זבין לקסן ואין זבין לגדול דבריו ר"א ר' יהושע
 אומר לקסן אמרו ק"ו לגדול : גפל הבית עליו ועל אביו עליו
 ועל

דמו כלל לא כבריא בעלמא וזריך קניין ואפילו מת לא קנה
 המקבל מתנה בלא קניין : ואסוי' מכוה מחמת מיתה בעי קנין
 דמעט דבני רובל היה במכוה מחמת מיתה ואפילו בכי פליג
 ר"א זה"ה אס עומד אינו חוזר אפילו לא שיר מידי במתנת
 בריא דלא מסליג : בני רובל חזרה היה שמו רובל : כבינתו
 תכסיט : תקבר' אינן כלו' איך מניחין ראיה מהן דרשעים
 היו והלואי שתקברם אינן ותקנסו רבנן הפקוס לקיים לבת מתנת
 איס בלא קניין : גמ' במרוני על סס מקומו : וביקש
 ליתנס ש"מ היה לר"א ולא היו המקבלי מתנה גביה כדמסרם
 בקידושין והתם פריך עליה טובא אמר לו איך להן קקסה
 גזכות בהן המקבלי מתנה דלא סמכו דעתי' עד שיקב' לו כך
 מפ' בקידושין ועסה ולקח בית סאה סלע סחין ראוי לזרוע
 וקבלו בזול לסס כך : בריא היכ בשע' מתנה ואח"כ מת :
 קונין מש"מ אפוי' בשבת : לא סבא היכא דבעי קנין לא סבא
 במחלק כל נכסיו ואע"ג דקניין דמי למקח תומכר כי קונה
 בכליו של קונה שמקנה סודרו כדי להקנות לו המתנה : אביו
 בשבת להפסיד דעתו שלא תטרוף : לחוש לדבריו ר"א קב'
 שקונים לא שפריך קנין כדר"א לא סלא תטרוף דעתו דלא
 סמכא דעתא שתקיים כוונתו בלא קניין : מתני' כסל
 הבית עליו ועל אביו על ראובן ועל יעקב אביו או על ראובן
 ועל אק' משאר מוריסין כגון אחי אביו וכהאי גוונא ואין להן
 קרובותה נררררר וראובן ראוי לזרעו וכיתם על ראובן
 פתובת

מי שמת פרק ט כבא בתרא שיר

ועל מורישו והיתה עליו כתובת אשר ובעלי חובות יורשי
 האב אומרי' הבן מת ראשון ואחר כך מת האב ויורשי הבן
 אומרים האב מת ראשון ואח"כ מת הבן ב"ש אומרים יחלוקו
 וב"ה אומרים נכסים בחזקתן : גמ' תנן התם המלוה אר"ל
 חבירו בשטר נוכח מנכסים משועבדים : ע"ע ריב' נובה
 מנכסים בני חורין : בעי שמואל דאיקני מהו אליבא דר"מ
 דאמר אדם מקנה לחברו דבר שלא בא לעולם לא תיבעי לך
 דודאי קנה כי תיבעי לך אליבא דרבנן דאמרי אין אדם מקנה
 לחבירו דבר שלא בא לעולם : ומיניה לא תיבעי לך דאפילו
 מלימא דע"ל כתפיה אלא כי קא מיבעיא לן דאיקני וקנה
 ומכר וקנה והוריש מאי ופסקנא אם תמצא לומר משתעבד
 ליה וחזר ולוה וקנה מהו לקמא משתעבד או לבתרא משתעבד
 אמר

כתובת אשר וב"ח ואין לו מה לפרוע : יורשי האב אומרי' הבן
 מת ראשון חנפ'ל הבית עליו ועל אביו קא'ו שורשי יעקב כגון
 בני יעקב שמעון ולוי ואסילו חנוך בן ראובן שנס הוא יורש
 יעקב אומרים ככן דהיינו ראובן מת ראשון ומכח אביו אביו
 דהיינו יעקב קא'תו כדמפרש בגמרא ולא זכה ראובן בהנך
 נכסים כלל ואכו יורשין כל נכסי יעקב ולענין כפל הבית עליו
 ועל מורישיו שויר למיתני יורשו מורישיו אומרי' הבן מת
 ראשון : בית שמאי אומר יחלוקו כדמפרש געמא בפ' החולץ
 דלע"ג ד'יורשי האב ודאי וב"ח ספק קסברי בית שמאי סטר
 הפומד לגבות כגבוי דמי ופרוויכו ודאי חסינו : ונות כלל
 אומרי' נכסים בחזקתן בחזקת יורשי האב סכן ודאי יורשין
 או מיעקב או מראובן וכמוחזק דמי ובעל חוב ספק ואין ספק
 מוכח מירי ודאי : גמ' תנן לקמן בפרק גט פשוט : גובה
 מנכסים משועבדים ואסילו לא נכתב בו אחריות דאחריות
 טעות סוטר הוא : דאיקני אס כתב לו משעבדכי לך כל נכסים
 שאקנה מהו והיינו מה שכותבין בשטרות דקנאו ודעתיד אכא
 למיקנה מי טריף מלקוחות נכסים שקנה מלוה אחר כתיבת
 זה השטר ומוכרו לאילו או לא : אליבא דר"מ דאומר גבי
 האומר לאשה הרי את מקודמת לי לאחר שימות אישך כו'
 דאדם מקנה דבר שלכ"ל לא תיבעי לך כי תבעי לך לרבנן דכהו
 דקסברי דאין אדם מקנה דבר שלכ"ל היינו כגון פירות דקל
 דלא בא לעולם אבל משעבד ליה שפיר קרקעות דאיתיהו
 בעולם שעריון לא קנאן או דילמא לא : מיניה פשיטא דגביא
 חש' מנילמא דעל כתמא : א"ל דקמיבעיא לן דכתב לי דאיקני
 וקני לאחר כתיבת השטר נכסים וחזר ומכר אי משתעבד או
 לא : לזה וחזר ולוה וקנה מהו אס כתיב לשניה' דאיקני וקלי

מי שמות פרק ט בנא בתרא

אמר רבינא מהדורא קמא דרב אשי אמר לן ראשון קנה
 מהדורא בתרא אמר לן יחלוקו : וכן הילכתא יחלוקו והא
 דתנן לשבח קרקעות כיצד הרי שמכר שדה לחבירו והשביחה
 ובא ב"ה וטרפה כשהוא גובה את הקרן מנכסים משועבדים
 ואת השבח מנכסים בני חורין חצי שבח הוא גובה משום דלא
 טריף מיניה ב"ה אלא חצי שבח : דהאי שבח דאיקני הוא
 והוא ליה ב"ה ולוקח לגבי האי שבח כלוה ולוה וחזר וקנה
 דק"ל יחלוקו וכן הילכתא : שלהו מתם בן שמכר בנכסי אביו
 בחיי אביו ומת הבן בחיי האב ואחר כך מת האב בן הבן
 מוציא מיד הלוקחות וזו היא שקשה בדיני ממונות אבוח
 מובין ואיהו מפיך : מתני' נפל הכיר עליו ועל אשתו
 יורשי הבעל אוסרי' אשה מתה ראשון ואח"כ מת הבעל יורשי
 אש'

ומכרו או מת : לקמא משעבדי מפני שהקדש כשטר או לבתרא
 משעבדי (דלא חלים דחיקני לתפוס) הקניין עד שיבא הנכס
 לעולם וכי קנה אח"כ הנה הדר בה מקמא ויקנה בתרא :
 מהדורא בתרא כשחזר תלמודא בשנייה : יחלוקו * כל אחד
 יטול לפי מעותיו לבבת אחד כשתעבדו לכו סהרי אחרו שתי
 בלוזת קנאס ומיד כשקנאס כשתעבדו לשניהם שאין קדומה
 לאחד מהם : לשבח קרקעות בניטין תנן אין מוסיאין לשבח
 קרקעות מנכסים משועבדים ומס' כינר : והטבח הלוקח :
 כשהוא גובה הלוקח מנכסי המוכר : שמעיקר מהא הא דאמר
 שמואל בעל חוב גובה את השבח לא סבירא לן כותיה לא חיי
 בשבח הוא גובה : דהא אחריות טכוב לן עליו הלוב למלוה
 ולוקח : דחיקני הוא דה"ל בעל חוב ולוקח שניהם נושים
 בלוב ומה שהטבח לאחר כתיבת השטרות כיוי האי שבח כלום
 וחזר ולוב וקנה : וכן הלכה וחי קשיא דהכא בעיא שמואל
 דחיקני מהו וקתם האמר בעל חוב גובה את השבח דהיינו
 דחיקני י"ל דחלובא דר"מ קאמר א"כ מיבעיא ליה לרבנן מאי
 ואיבו פסיט מדנפטיה דחיקנה קונה וסברא דנפטיה קאמר :
 בן שמוכר חלקו הרחוי לו לירש בנכסי אביו וכן בכור שמוכר
 חלק בכורתו בחיי אביו ומת הבן בחיי אביו בן הבן נוטל
 בכורתו : וזו היא שקשה כו' כלומר וכן הלכה אכן קשיא
 דבלח טעם חבוב הוא זבין ואיבו מסיק דסלקא דעתי דמכח
 חבוב קאתי ותלמוד' משכי דמוכותא דנפטיה קא ירית מכח
 אבא דחבו ואיבו קמה בדיני ממונות : מתני' נפל הבית
 עליו ועל אשתו ואין לו בנים הימנה : יורשי הבעל חביו
 או חביו או בנים טייס לו ממש אחרת חומר האשה מתה
 ראשונה ואין ליורשי אשה כלום בכל הנכסים שהיו הבעל מת
 אחרון

מי שמת פרק ט בנא בתרא שמו

אשה אומר הבעל מת ראשון ואח"כ מתה האשה ב"ש אומרים
 יחלוקו וב"ה אומרים נכסי' בחזקתן כתוב' האשה בחזקת
 יורשי הבעל ונכסי' הנכנסי' והיוצאין עמה בחזקת יורשי
 אשה: : גמ' בחזקת מי ר"א אומר בחזקת יורשי אשה ור'
 יוחנן אמר בחזקת יורשי הבעל תני בר קפרא הואיל והללו
 באין לירש והללו באין לירש יחלוקו וכן הילכתא: : הג'
 דקאמרי ב"ה נכסים בחזקתן פיר' רבינו האי גאון ו"ל דאינון
 נכסי' איחתא דלא ידיעי אי מנכסי' כתוב' גינתו: : ואי מנכסי'
 מלוג דאינון נכסים הנכנסי' והיוצאים עמה אינון וכהו'ן
 איפ' לי ר"א ור' יוחנן ובר קפרא וקא פסק הילכת' כבר קפרא
 ח"א דהוא מסקנא ד מעת' ועוד דהוא רביה דרבי יוחנן
 וק"ל דאיין הלכה בתלמיד במקום הרב: : ואיכא מ"ד הני נכסי'
 דקאמרי ב"ה בחזקתן נכסי' צאן ברזל אינון וכתוב' מאי דקבי'
 בעל על נפשיה מדיליה כגון תוספת ועיקר כתובה דהוא מנה
 מאתים: : ונכסי' הנכנסי' והיוצאין אינון נכסי' מלוג: ומסתב'
 לן דהאי פירוש' ספי עדיף ומסתבר מההוא פירושא קמא:
 מתני' נפל הבית עליו ועל אמו לו ואלו מודים שיחלוקו:
 אר"ע

אחרון יורש את אשתו לפני מותו: ויורשי האשה קרובים
 ממסתבת חביה אומרים הבעל מת ואח"כ מתה היא וירסנו כל
 נכסי': נכסי' צאן ברזל כדוכיח דהנעלת ליה וכתב בכתובתם
 זמנה מאתים וקוספת ונכסי' מלוג: ביק שמאי אומרי יחלוקו
 דממו'ן המוטל בספק חולקין וי"מ בהחובין דאכתובה לא פליגי
 ב"ש לא לשחרא: : ובית הלל אומרים נכסים בחזקתן בגמ'
 מפ' בחזקת מי הילכך נכסים בחזקתן דקאמר לאו לקמיה קאי
 לא ה"ג נכסים בחזקתן וכתובה בחזקת יורשי הבעל וכי
 פיר' ושו' נכסים נכסי' צאן ברזל בחזקתן כדמכרס וכתובת אשה
 מנה ומאתים ותוספת שממו'ן הבעל נותנין להם לא נוכיחין
 מספק מחזקת יורשי הבעל ונכסים הנכנסי' ויוצאין עמה
 היוכו נכסי' מלוג סנפלו לה מבית חביה ואחריות עליה בחזקת
 יורשי האשה שמא חביה בלו לה: : גמ' בחזקת מי נכ' ב'
 דהאחר ב"ה נכסים בחזקתן בחזקת מי הם: : בחזקת יורשי
 אשה דהיא דהנעלת ליה מבית חביה: : בחזקת יורשי הבעל
 שכן באחריותו דחס פיקתו פיקתו לו ואם הותירו הותירו לו
 ויכול היה למוכרן לכך לא דמו לכ"מ: : הללו באין לירש הכל
 וכן אלו ויש לסני' טענת חזקת כדפי' היא דהנעלת ליה
 מבית חביה וכו': מתוך סקיבל עליו אחריות קנאס וכו' כממו'ן
 לכך יחלוקו: : ובחזקתן דקא אמרי בית הלל היוכו בחזקת
 סכיבס ויחלוקו: : מתני' כפל הבית עליו ועל אמו כגון
 על

מי שמת פרק ט בבא בתרא

אר"ע סורה אני בזה שהנכסים בחזקתן אמר לו בן עזאי על
החלוקים אנו מצטערין אלא שבא' לחלוק עלינו את השו"י :
גמ' בחזקת מי רבי אלעא אמר בחזקת יורשי האם
ורבי זירא אמר בחזקת יורשי הבן כי סליק ר' זירא קם
בשיטתי

על רחל שהיתה למנה ועל ככה יוסף מיעקב ולא היה לה שום
בן אחר ועתה טענותיהן שוות שיורשי האם אחיה מן האב
אמר הבן מת ראשון ולא"כ מתה היא ולכו לירש כל נכסיה
ויורשי הבן כגון ראובן בן יעקב מלא' אומר רחל מתה תחילה
וירש יוסף כל נכסיה ואני יורש את יוסף : אלו ואלו מודים
סיחלוקו כיון ששניה' באין מכח ירושה וכל אחד תובע את כל
הנכסים הוי ספק וספק וחולקין ולא דמי לנפל הבית עליו
ועל אשתו דבתם יש שני מינו נכסים יש שהבעל מוחזק בהן
ויש שהאשה מוחזקת בהן : אבל הכא הכל בחזקת האשה
כיון שהיתה למנה ושניה' באין מכח ירושה לירש הכל ויחלוקו
בילכך לא מיתוקם מתני' לא כגון שלא היה לרחל שום זרע
אחר אבל אם היה עוד בנים כגון שהיה בנימין מאיש אחר
וראובן בן יעקב אמר רחל מתה ראשונה וירש יוסף אחי חצי
נכסי' ואתה בחצי ואני אטול חלק יוסף חצי נכסי רחל כי הוא
אחי מן האב ובנימין אמר יוסף מת ראשון ואני אטול הכל
בזה נ"ל כי אין לראובן בנכסים כלום דהוי בנימין ודאי יורש
במקנת נכסי' מת"כ וראובן ספק שמת אחיו יורש כלל ואין
ספק מוכיח מידי ודאי דכל מקום ששניה' באין מכח ירושה
וידועים מכח מי הם באים לירש וכל אחד תובע כל הנכסים
יחלוקו כדפירש שחין לרחל שום זרע אחר וכל היכא שהאחד
תובע הכל ובאחר תובע החצי כדפירש זה שתובע הכל הוא
ודאי ואיך ספק ואין ספק מוכיח מידי ודאי ודומה לסנא
ויבס שבח לחלוק נכסיו ספק כפרק החולץ' או סנא וספק
בנכסי' ובס דחולקים אבל ספק ויבס בנכסי' סנא אמר בתם
הוי ויבס ודאי וסנא ספק ואין ספק מוכיח מידי ודאי : א"ר
עקיבא מודה אחיכו משום דנקט ת"ק לוסנא דמודים אמר
איסו כמי מודה כלומר אחי מודה וחולק עליך רל"ד ברי ב"ה
עמי אמרינן הכא נכסים בחזקתן ובגמרא מפרש בחזקת מי :
א"ל כיון עזאי על מחלוקת דלעיל דב"ס וב"ה : א"ר מבטערין
שלא חזו דעתם יחד ואתה אנו"י שגם בזה חלוקים ובאת
לחלק על חברנו שאמר טען סוין : גמ' בחזקת מי אדרבי
עקיבא קא' : בחזקת יורשי האם קא' וכל ימי האשה בחיי'
מוטמת בעלה היה ממוכה בחזקת' לכך אמרי מותה הוא בחזק'
יורשיה מן האב שלחתי שבעי אחיה מתיחסות ובחיייה הוא
בחזקה

מי שמת פרק ט כנא בתרא שמו

בשיטתי דר' אלעא : וקס ר' בשיטתיה דר' זירא : א"ר זירא
 ש"מ אוירא דא"י מחכו' : וטעמא מאי אמר אביי הואיל
 והחזק נתל' באותו השבט : בעו טינינה מרב ששת בן מהר
 שירש את אמו בקבר להנחיל לאחין מן האב : אמר להו רב
 ששת תניתיה אב שנשבה ומת בנו במדינה ובן שנשבה ומת
 אביו במדינה יורשי האב ויורשי הבן יחלוקו : ה"ד אלימא
 בדקתני היינו יורשי האב היינו יורשי הבן אלא לאו ה"ק אב
 שנשבה ומת בן בתו במדינה ובן שנשבה ומת אבי אמו
 במדינה יורשי האב ויורשי הבן יחלוקו : ואם איתא נהי
 דבן מת ברישא לירתיה לאכזה ראמיה בקבריה ולירתיה
 לאחזה מן אכזה : א"ל רב אחא בר מניומי לאביי אף אנן נשי
 תנינא נפל חבירת עליו ועל אמו אלו ואלו מורים שיהלוקו
 ואם איתא נהי נשי דבן מיא ברישא לירתיה לאימיה בקבריה
 ולירתיהו לאחזה מן אכיה אלא לאו ש"מ אין הבן יורש ארץ
 אמו בקבר להנחיל לאחין מן האב ש"מ וטעמא מאי אמר אביי
 גאמרה סיבה בכך ונאמרה סיבה בכעל מה סיבה האמורה
 בכעל אין הבעל יורש את אשתו בקבר : אף סיבה האמורה
 בכך אין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל לאחין מן האב :

סליק פירקא

בחוקה שבטי אביס : בחוקת יורשי הבן דכשמתה כיס כבן
 רחוי לזרסה קודם לכל קרובים מכל האב : קס רבב בשיטתי
 דר' זירא ל"ג : ונס ר"ח ל"ג ל"ס : אוירא דא"י מחכיס
 דמשעליתו לח' וכתתי על לבי לעמוד על חמיותי סדבר : הוחיל
 וכוחוקה נחלה בחיי האב כחוקו שבט של האב כדפירשנו :
 בן מהו כו' כלומר יוסף בן רחל שמת בחיי אמו ואל"כ מתה
 רחל חמו : מהו סירס את אמו בקבר כאילו הוא חי כדי
 להנחיל לאחיו מאביו כגון לבני יעקב מלא' שהם אחיו מאביו :
 במדינה בארץ מולדתו : היינו יורשי האב כו' הלח אין בניס
 לח לאב ולא לבן קרובי האב יורשים את סביהם או יש בניס
 לבן כרי בן יורשי את האב כשמת הבן : ומת בן בתו במדינה
 יורשי הבן הם תרובי אביו שהוא בעל אמו : ואם איתא דבן
 יורש את אמו בקבר כהי נמי דבן מוית ברישא אמאי יחלוקו
 יורשי האב ויורשי הבן : ולירתיהו אחיו מן האב שסן יורשו
 הבן ואמאי יחלוקו עמהן יורשי האב : נאמרה סיבה בכעל
 לח תשוב נחלה וגו' : במקראות מסורשות בפרק יש כוחלין :

בדרין עלך מי שמת

גט פשוט פרק י בנא בתרא

גט פשוט עדין מתוכו ומקושר מאחוריו : פשוט שכתבו
 עריו מאחוריו ומקושר שכתבו עריו מתוכו שניהם
 פסולים : ר' חנניה בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עריו
 מתוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט רש"כג אומר הכל
 כמנהג המדינה : גמ' וטעמא מאי תקינו רבנן מקושר :
 אתר' דכהני הוה והווי קפרי טובא ומגרשי נשיהו תקינו להו
 רבנן מקושר ארביי וחביי מיתבא דעתייהו : אמר רב יצחק
 בר יוסף והיכן עדים חותמים בגט מקושר אמר רב הונא
 מבחוץ כנגד החלק שבין קשר לקשר : וליחוש דילמא כתב
 בסוף השטר מאי רבעי והרי עריו התומי' מבחוץ : דכתב
 בסוף השטר שריר וקיים : וניחוש דילמא כתב מאי רבעי
 וחדר כתב שריר וקיים חד שריר וקיים כתבי' תרי שריר וקיי'
 לא כתבינן : וניחוש דילמא מחק לשריר וקיים וכתב מאי
 רבעי ומקיים וחדר כתיב שריר וקיים האמר ר' יוחנן תלויה
 מקויימת כשרה מחק אע"פ שמקיים פסול ולא אמרן דפסול
 אלא

גט פשוט * שטר פשוט כעין שלנו שאין תפור ומקושר :
 וכל השטרות הם קרויין גט כדאמר בעלמא וגט חוב
 שאין בו אחריות ובין בגיטין ובין בשאר שטרות איירי : עריו
 מתוכו בתוך השטר כמו שאנו עושין : מקושר עריו מאחוריו
 כותב שיטה ומניח חלק כמו שיעור שיטה וכופלה על החלק
 ותופר ואחר כך כותב שיטה ומניח שיטה חלק וכופלה וכן
 הרבה כדי מקום תורף השטר והעדים התומין מבחוץ כמו
 שמפורש בגמרא : ובלבד שלא יהיו הקשרים מרובין מעריו
 כדתנן במסכת גיטין דהוה ליה גט קרח וטופס של שטר מקום
 כתוב כולו כעין פשוט ויהו הנקרא לפניו פשוט שבמקושר :
 שניה פסולים שלא נעשה כתיקון חכמים : שיכול לעשותו
 פשוט יקרע התפירות ויפתח השטר ויהיה פשוט : הכל
 כמנהג המדינה כגמ' מפרש לה : גמ' ומגרשי נשיהו מתוך
 כעסם בעודם בעוקים מתוך שהגט נכתב מהר וכסנחית
 מכעסם אין יכולין להחזיר גרוסתיהו : מבחוץ כנגד החלק
 כיינו כדפורש : ודילמא כתב בסוף השטר מאי רבעי שהרי
 עדים חותמי' בראש השטה בין הקשורי' ולא בסוף : דכתיב
 בסוף השטר שריר וקיים או אינו יכול להוסיף עוד אחריו :
 וניחוש דילמא כתב מאי רבעי אחר שריר וקיים ראשון וחוזרו
 וכתב שריר וקיים אחר : תרי שריר וקיים לא כתבינן והרואה
 יודע שהוא זנוף : תלויה מקויימת אם הגיה הסופר ותלה
 תיבה או סתי' בין שיטה לשיטה ואח"כ קיימה בסוף תיבה
 פלוני דנינו שיטי והכל שריר וקיי' כשר מחק פסול מה שמנה
 עליו

גט פשוט פרק י בבא בתרא ש"י

אלא כשיעור שריר וקיים ובמקום שריר וקיים : תנן התם
 איש פלו' ער בן איש פלוני ער כשר : רב ירמיה בר אבא אמר
 אחורי כתב היה התום מלמטה למעלה שהכתב נכתב שיהיו
 דותמין נגד הכתב : אמר רב יצחק בר יוסף כל המהקין כולן
 צריך לכתוב קיומיהון וצריך שיחזור מענינו של שטר בשיט'
 אחרונה : מ"ט אמר רב עמרם לפי שאין למדין משטה אחרונ'
 דתניא הרחיק את העדים שני שיטין מן הכתב פסול : פחות
 מכך

עליו אע"פ שקיומיה כדמפ' ואזיל שאלתו מחק שבסוף הסטר
 יש לחוש שמא היה כתוב בו שריר וקיים ומחקו והגיה מה
 שרצה וכתב אחריו שריר וקיים אבל בחמטע הסטר אין לחוש
 כי בדבר ניכר שקודם שנכתב שריר וקיים נמחק ונתקיים :
 כשיעור שריר וקיים וכו' ש יוטר : בו איש פלו' ער כשר וכמכירין
 שהוא כתב ידו : מלמטה למעלה מתחילים לחתום מאחוריו
 כנגד שיטה אחרונה והולכין וחוקמין לאורך הסטר אם הסט'
 כתוב שתייהן חותמין ערב וכן מפ' בירושלמי : ה"ג בפירוש
 ר"ח כל המהקין כולן צריך לכתוב קיומיהון ולא גרסו ודין
 וכו' פירושו כל המהקין שאינן במקום שריר וקיים כדלעיל
 צריך לקוימן גם בסוף הסטר לפני שריר וקיים שחס אין
 מקוימין איבא למימר שזיין ומחק והגיה כרצונו לאחר שנכתב
 הסטר ואחר שחתמו העדים : וצריך שיחזור בו וזהו מה שאנו
 קותבים בסוף הסטר וקנינוהו מן פלוני ככל מה דכתוב ומפרש
 לעיל : למדין משיטה אחרונה ולכך צריך שלא יהא כתוב שום
 דבר חידוש או תנאי שהסטר תלו בו בשיטה אחרונה ולכך
 יכתוב בשיטה אחרונה דברי' שאין לנו צורך בהן ללמוד ממנו
 מה שכבר מפורש למעלה והטעם שאין למדין משיטה אחרונ'
 וכו' מפני שאין העדים יכולין לקרב חתימתן כל כך בסמוך
 בסוף הסטר ומכיון ריוח בין שטר לחתימה ויכול הדם לזיין
 להוסיף בנתים שיטה אחת לכך תקנו רבנן לחזור מענינו של
 שטר בשיטה אחרונה שלא יוסיף ויזיין שום דבר חידוש ואף
 אם יוסיף שלא יפסיד בזה שלא ילמוד משיטה אחרונה וכשאינן
 כתוב בו שריר וקיים בן כ"ל עוקר אבל ראב"ן כתב דכיון
 דזימנין לא כתבי שריר וקיים יש לחוש וכן כתב ריב"ז א'
 וראב"ז כתב כיון דבזמן הזה דנהיגבי דכבולתו כתבינן שריר
 וקיים בראה דלי בזה וכו' לכא' אם לא חזר מענינו של שטר
 בשיטה אחרונה : הרחיק שתי שיטין מן הסטר פסול אם אין
 כתוב בו שריר וקיים ואפילו יש יעדים שלא נוסף בו שום דבר
 חידוש מ"מ הך סטרא חספא בעלמא שלא נעשה כתיקון
 חכמים כמלוה על פה דמית וראב"ז ה"ז פסל אמילו אם כתב
 בסטר

גמ פשוט פרק י כבא בתרא

פנן כשר : היו ר' וחמשה עדים חתומי' על השטר וגמצאו
 הראשונים קרובים או פסולין יתקיים העדות כשאר מסייע
 ליה לחזקי' דאמר חזקיה מילאהו בקרובים כשר : ולא תתמה
 שהרי אויר פוסל בשלשה סכך פסול פוסל בארבעה : פירוש
 מילאהו בקרובים כגון שחתמו אלו הקרובים במילוי שני
 השיטין : רב שבתאי משמיה דחזקיה אמר שני שיטין שאפרו
 בכתב ידי עדים ולא בכתב ידי סופר : מ"ט דכל מאן דמזויף
 לאו לגבי ספר' אזיל : איבעיא להו שני שיטין שאמרו הן
 דאוירן או הן בלא אוירן אמר רב נחמן בר יצחק מסתברא הן
 דאוירן : רב יצחק אמר כגון לך לך זה על גבי זה למא קסבר
 ב' שיטין וארבעה אוירין : רבי אבוח אמר כגון כרוך בן לוי
 בשיטה

בסטר שריר וקיים מסוס לחייסין דולמא כתב צשיטה אחת
 ומהדר צשיטה וגיון לעיל דכח חתימו סכדי ורחב"ן כתב
 ברס"ס : היו ארבעה וחמשה כו' פי' אם היה חלק בין כתב
 לעדים כשיעור שני שיטין ומילא את מקום החלק בקרובים
 כשר הסטר ומקיימין זה השאר משאר עדים שנו : ואל תתמה
 על זה שהחלק פסול ואם מילאוהו בקרובי' כשר : שהרי אויר
 פוסל בשלשה אם היה בסכך סוכה אויר ג' טפחים פסולה :
 אם מילא אותו אויר בסכך פסול כגון בדבר המקבל טומאה
 הוכשרה הסוכה שאין סכך פוסל אלא בד' טפחים : במילוי
 שני שיטין כלומר שמילא בקרובים אותן שני שיטין סברתין :
 ב' שיטין שאמרו כשיעור כתב יד העדים שהוא יותר מכתב
 יד הסופר : מ"ט מאן דמזויף לגבי סכרא לא אזיל כו' אולי
 לא יאנה הסופר ולא ישמע אליו והוא בעצמו מזויף בכוכבא
 ואינו יודע לכיון הכתוב דקה כמו הסופר : הן ואוירן השיטין
 ואויר חלק בנתיים חז נפסל אבל בפחות מאלו אינו נפסל :
 מסתברא הן ואוירן דאין בלא אויר' לא הי' יכול לזייף שלא יהא
 הזיוף ניכר כי היה צריך לכתוב אותיות דקות יותר משאר
 הסטר כדי לתת ריוח בין שיטה לשיטה ואם יכתוב כתיב דקה
 גם עתה ניכר הזיוף שאין חלק בנתיים כגון שאר שיטין השטר :
 כגון כך על גב זה : לפלוגי אחזקיה אתי דודחי (לא)
 בכתב יד הסופר משערים ועדיין צריך אויר בין שיטה לשיטה
 מלבד הכתיבה כדי שיבא שני לך בשני שיטין זה בעלווין זה
 בתחתון וצריך שלא יגע גובה הלמד מן התחתון במשך קלך
 מלך העליון דהא זימנין דמיתרמו אהדדיך של שיטה העליונה
 ול של שיטה התחתונה : שני שיטין וארבע (אוירין) ב' השיטין
 משום כך העליונה ול' התחתונה ואויר למעלה משיטה עליונה
 בשכיל ל' שנה ואויר למטה משיטה תחתונה בשכילך שנה :

גמ פשוט פדק י בנא בתרא שיח

בשיטה אחת אלמא קסבר שיטה אחת ושני אוירין : רב הייא
 בר חמא משמיה דעולא אמר כגון למד וכף בשני שיטין אלמא
 קסבר שני שיטין ושלש אוירין : אמר רב ללא שנו אלא בין
 עדים לשטר : אבל בין עדים לאשרתא אפי' טובא נמי כשר :
 מאי שנא בין העדים לשטר דילמא מזויף : בין עדים לאשרת'
 נמי דילמא מזויף וכתוב : דמטויט ליה : בין העדים לשטר
 נמי לטויט ליה : אמרי סהרי אטיוטא הוא דחתמיה : אבל
 בי דינא לא חתמי אטיוט' : ור' יוחנן אמר לא שנו אלא בין
 העדים לכתב : אבל בין העדים לאשרתא אפילו שיטה אחת
 פסול : מאי שנא בין העדים לאשרתא דילמא גיזו הוא
 לעילאי וכתב הוא ועדיו בשיטה אחת וקסבר שטר הבא הוא
 ועדיו כשיטרו אחת כשר : אי הכי בין העדים לכתב נמי
 דילמא כתיב מאי דבעי והא חתימי עדים קסבר שטר הבא
 הוא בשיטה אחת ועדיו בשיטה אחת פסול : וליחוש דילמא
 כתיב הוא ועדיו בשטה אחת ואמר אנא לרבות בעדים הוא
 דעברי

ברוך בן לוי שני אוירין חד למעלה בשביל ל' דלוי וחד למטה
 בשביל ד' דברוך : ושלשה אוירין שבין שני שיטין די באויר
 אחד סיכול לחמן את ידו לכרחוק ראש כל' התקונס מך'
 העלוונה : לא שנו דשני שיטין פסול אלא זהו בין העדים
 לשטר : אבל אם הם בין עדים לקיום דהיינו הכסף הנקרא
 אשרתא אפי' כרחוק יותר משני שיטין כשר כדמסיק ואזיל :
 במטויט ליה בחטטטט בדיו שאינו יכול לכתוב בו סוף זיוף
 (אבל) אם בא לפנינו הנפק ויש בינו לעדים ב' שיטין חלק בלא
 טיוט פסול : אטיוטא חתימה ולא אעיקרו של שטר כלומר
 שמעידין שנמחק בדיו ולא יחשדו בעל השטר : אבל ב' דין
 אטיוטא לא חתימי אבל עדים הכלמכוזין אבל עדות אפי' עם
 החרץ דחתימי אטיוטא אע"פ שאין יודעין דבר מעיקר השט'
 אפי' שיטה אחת פסול ואפי' במטויט וטעמא דר' יוחנן דקא
 סבר שטר הבא הוא ועדיו בשיטה א' כשר ויכול לחתמו את
 העלוון ויכתוב שטר וזיוף עדים בחות' שיטה ונסמוך על
 האשרת' לקוימו : וקא סבר שטר הבא הוא ועדיו בשיטה
 אחת כשר דמה לי שטר גדול או שטר קטן אבל הוא בשיטה א'
 ועדיו בשיטה אחרת פסול משום דאנוירין לעיל כרחי' שיטה
 אחת בין שטר לעדים כשר ועתה יש לחוש דילמא גיזו כל
 השטר וכתוב בחות' שיטה מאי דבעי ולכן פסול : וסריך
 לליחוש שיכתוב בחותה שיטה חלק בין עדים לשטר מאי דבעי
 דחתימי כמו סכדיה בחותה שיטה ונמא הוא ועדיו בשיטה
 אחת ובעדים שלמטה בשיטה שניה יאמר לתוספת על
 בראשונים

גט פשוט פרק י בנא בתרא

דעבדי קסבר כל כה"ג אין מקיימין אותו מן העדים של מטר
אלא מן העדים של מעלה : אמר רב שטר הבא הוא ועדיו על
המחק כשר : וא"ת מוחק וחוזר ומוחק אינו רומה מה שנמחק
פעם אחת לנמחק שני פעמים : וליחוש דלמא שרי דיותא
אמקום עדים מעיקרא ומחיק ליה והדר כתב כוליה שטרא
ומחיק ליה : דכי הדר מחיק ליה להאי שטרא הוה ליה אידי
ואידי נמחק שני פעמים : אמר אביו קסבר רב אין העדים
חותמין על שטר מחוק א"כ נמחק בפניהם ואותבינן עלה רב
מהא דתניא הוא על הנייר ועדיו על המחק כשר ואי סלקא
דעתך דשטר הבא הוא ועדיו על המחק כשר ליחוש דילמא
מחיק ליה לנייר וכתב ליה מאי דבעי והוה ליה שטר הבא
הוא ועדיו על המחק ואמאי קתני כבדיתא הוא על הנייר
ועדיו על המחק כשר הא איפש' דמוייף ליה ומשווי ליה שטר
הבא הוא ועדיו על המחק : אלא מדקתני כבדיתא כשר
שמעינן דשטר הבא הוא ועדיו על המחק פסול : ופרוק רב
כי קתני בבדיחא הוא על הנייר ועדיו על המחק כשר
כרכתבי הכי אנחנא סהרי דחתמנא על מהק' ושטרא אנחנא
וכתבי' ליה בין סהרא לסהרא ראי לא חישי' דילמא מחק
ליה לשטרא וכתבי מאי דבעי והוה ליה שטר הבא הוה
ועדיו על המחק רבשך וכן הילכתא : הוא על המחק ועדיו
על הנייר פסול ואע"ג דכתבי סהרי אנחנא סהרי חתימנא
אניירא ושטרא אמחא פסול דסוף סוף מחיק ליה לשטרא
וכתב מאי דבעי : רש"בג אומר הכל כמנהג המדינה כגון
אתרא

כראשונים חתמתוס למרסס הדבר יותר : ומשני כל כי כחו
גובל כלומר כסבא לפינוי שטר הבא הוא ועדיו בשיטת אחת
ויש עוד תחת אותה שיטת אחרים : אין מקיימין אותו חלה
מן העדים החתומי' בלוקה שיטה עמו ואס' תחמר חוזר ומוחק
שנית ומזויף וסבדי חתומי אינו דומה חתימת עדים שנכתב
על הכימחק פעם אח' לשטר שנכתב על הכמחה שני פעמים
זיהא הזויף כיכר : ודילמא שרי דיותא במקום חתימת בעדיו
קודם שחתמו על המחק וחתמו עדים בקלף שנמחק שני
פעמים והשטר נכתב על המחק פעם אחת וכי הדר מחיק
ומזויף אז אידי ואידי נמחק שני פעמים : א"כ נמחק
בפניהם ואז יראו מקום חתימת' משונה במחיקה ומקום
השטר ולא יחתמו : ועדיו על המחק כשר אס' יש מכורים
חתימתן : סוף סוף מחוק ליה עוד פעם אחר וכתבי מלו
דבעי ולא יהא כיכר בין כמחק פעם אח' לכ' פעמים כיון
שהעדים חתומים על הנייר ולא דמי לעדיו גם על המחק
שלו

גט פשוט פרק י כנא בתרא שיט

אחרא דנהיגי בפשוט ומקושר ואמר ליה עכיד לוי מקושר
ועכד ליה פשוט או אמר ליה עכיד לוי פשוט ואזל עכד ליה
מקושר תנא קמא סבר קפידא ורשב"ג סבר טראה מקום הוא
לו : אמר אביו רשב"ג ורבי שמעון ור"א כולהו סבירא להו
טראה מקום הוא לו : רשב"ג הא דאמרן : ר"ש רתנן ר"ש
אומר אם הטעה לשבח הרי זו מקודשת : ר"א רתנן האשרה
שאמרה התקבל לוי גטי ממקום פלו' וקיבלו לה ממקום אחר
פסול ור"א מכשיר : והני כולהו שיטה אינון ולית הילכתא
בחד מיניהו : מתני' גט פשוט עידיו שנים : מקושר
שלשה : פשוט שכתוב בו עד א' ומקושר שכתוב בו שני עדים
שניהם פסולין : גמ' אמירא אכשר בעד אחד בכחב ועד
אחד על פה : שלחו ליה חבריה להכי ירמיה עד אחד בכחב
ועד אחד על פה מהו שיצטרפו שנים שהעידו אחד בכיר דין
זה ואחד בכ"ד זה מהו שיבוא בית דין אצל בית דין ויצטרפו :
שנים שהעידו בבית דין זה וחזרו והעידו בבית דין זה מהו
שיבא א' מכל בית דין וב"ד ויצטרפו שלח להו אני איני כדאי
שאתם שלחתם לי אלא כך דעת תלמידכם נוטה שיצטרפו וכך
הילכתא אבל עד ודיין אין מצטרפין דהכי גרסי' בפ' האשרה
שנתאלמנה דמאי דמסהיר סהרא לא קא מסהיר דיינא ומאי

דקא

שאז כיכר בין נמחק פטס אחת לטני פעמים : מראה מקום
הוא לו אם שטורח לו לכתוב מקושר יכתוב פשוט ומיכו אם
יכתוב מקושר טפי כוח ליה כיון שמנהג במקום הוא בסניכס :
קפידא הוא מקפיד ואין רוכס בע"ה : ומה שאמר לטבח מפרש
בקידושין התקדשי לוי בדין של כסף ונמחא של זהב מקודשת
דכיון דמקדשי כ"ס כסף כ"ס בשל זהב לא דמראה מקום הוה
לו ולא אמרינן קפידא כיון דרוקח רוכס בשל כסף : פסול
סניכס רוכס להקבויס במקום אחר : אכסיר דקסבר מראה
מקום הוא טרח בסכילי עד מקום פלו' ואס טטרח יותר ללכת
עבורי עד מקום אחר תנא עליך ברכה : מתני' סניכס'
פסוליס' ונגמר' פריך פטיטא פשוט שכתוב בו עד א' דפסול
ומסני הא קא משמע לן חפוי ביכא דמסניע ליה עד אחד על
פה דפסול הסטר דחינו לא כמלוס על פה : גמ' אכסיר
בעד א' חומר בכחב ומכירין כתב ידו סיכא ממקום אחר ועד
א' מעיד על פה על חותו מליס כראה דלגמרי מכסיר חפולו
לטרופ מנכסוים מסועבדים כחילו כחתמו ב' עדיס דעד א'
בכתב ועד אח' על פה מסקי לקלא דלפטר לגמרי מסמע :
מהו סיכטרפו דנימח כמאן דחתימי תרווייהו דמי : מהו סיכא
ב"ד אכל ב"ד לטרף עדותן מסמעו : לא מסהיר דיינא סהעד

מעיד

(ת) לו

גט פשוט פרק י' בנא בתרא

דקא מפסיד דיינא לא קמפסיד סהרא : רכינא אמר הכי
 שלחו ליה שלשה שישבו לקיים את השטר ומת אחד מהן
 צריכי למיכת' בכותב תלתא כחדא הוינא וחד ליתוהי או לא
 שלח להו אני איני כראי שאתם שלחתם לי אלא כך דערי
 תלמידכם נוטה שצריכי' לכתב במותב תלתא כחדא היינא
 וחד ליתוהי וכן הילכתא : מתני' כתב בו זוזין ק' דאינון
 סלעין כ' אין לו אלא כ' זוזין ק' דאינון סלעין תלתין אין לו
 אלא מנה : כסף זוזי דאינון ונמחק אין פחות מב' כסף סלעין
 דאינון ונמחק אין פחות משתיים דרכונות דאינון ונמחק אין
 פחות משתיים : גמ' ת"ר כסף אין פחות מדניר כסף כסף
 דינרין ודינרין כסף אין פחות מב' דינרין כסף : כסף בדינרין
 אין פחות משני דינרין זהב : אמר מר כסף אין פחות מדניר
 כסף ואימא גסכא אמר ר"א דכתיב כיה מטבע ואימא פרוסי
 אמר רב נחמן באתרא דלא סגו פריטי דכספא ת"ר דהב אין
 פחות מדניר זהב דהב דינרין ודינרין דהב אין פחות מדניר
 זהב : דהב בדינרין אין פחות מב' דינרין כסף דהב : אמר
 מר דהב בדינרין אין פחות משני דינרין כסף דהב : ודילמא
 בתרי דינרי דהבא פריכא קאמר אמר אביי יד בעל השטר
 על התתונה : אי הכי רישא נמי גבי כסף בדינר רישא דאמר
 דינרי סתם דינרי זהב קאמר סיפא דאמר דינרין סתמיהו של
 כסף : גרסי' בפ' שני דייני גזרות המוציא שטר חוב על חבירו
 וכתב בו בבבל גובה מעות בכל א' י גובה מעות של א' יכתבו
 כסף סתם מאיזה שירצה ליה מגביהו משא"כ בכתוב' ואמרין
 ודילמא

מעיד על גוף המלוה וכדיון מעיד רק על חתומו העדים :
 מתני' כתב בסטר זוזין מאה לחינון סלעים י' לוח פלו
 מפלו אע"פ דמאח זיוין כ"ה סלעין חין למלוה לא עשרים
 סלעים דיד נפל בסטר על התקוקה דשמה כך סי' זוזין
 גרועין לחינון כ' סלעים : חין לו חלא מנה סהור ק' זוזין
 שכן יס לפרס זוזין מאה לחינון תלתין סלעין קלים סחונ
 סוין לא כ"ה סלעים : ונמחק סנמחק המנין הכתב אחר
 לחינון : דרכונות הן דרכונות סכספר עזרא : גמ' כסף
 כתב פלו לוח מפלו' כסף : כתב לוח כסף דינרין או דינרין
 כסף : חין פחות משני דינרין כסף דהכי משמע כסף סמי
 דינרין לוח פלו' מפלו' : כסף בדינרין משמע כסף לוח פלו'
 מפלו' סוס שני דינרין זהב כדמפר לקמן סכתב כסף בדינרין
 דמשמע בדינרין זהב : אבל בדינרין משמע בדינרין כסף וכל
 קאמר סח בדינרין חין פחות משני דינרין כסף סוס שני
 דינרין כסף חותו זהב פלו כדמפרש לקמן :

גט פשוט פרק י בנא בתרא עכ

דילמא נסכא אר"א שכתב כו מטבע כו : מתני' כתוב כו
 מלמעלה מנה ומלמטה מאתים מלמעלה ר' ומלמטה מנה הכל
 הולך אחר התחתון א"כ למה כותבי' את העליון שאם תמחק
 אות א' מן התחתון ילמד מן העליון : גמ' ת"ר ילמד
 התחתון מן העליון אות א' אבל לא שתי איתיות : כגון חנן
 מחנני וענן מענני : אמר רב פפא פשיטא לי ספלא מלמעלה
 וקפלא מלמטה הכל הולך אחר התחתון פירש ספלא סאה ופלגא
 קפלא קבא ופלגא : בעי רב פפא קפלא מלמעלה וספלא מלמטה
 מאי מי חישיבנן לזכוב או לא תיקו פי' דילמא זכוב מחקירה
 ברגליה דקוף ושווייה סמך או לא : ההוא שטרא דהיה כתי'
 ביה שית מאה וזוזא שלחה רב שרביה לקמיה דאביי שירת
 מאה אסתירי וזוזא או דילמא שית מאה זוזי וזוזא או דילמא
 שית מאה פרוטי וזוזא : א"ל דל פרוטי מהכא דלא כתי'
 בשטרא אסוכי מסכי להו ומשוו להו זוזי : מאי אמר שירת
 מאה אסתירי וזוזא יד בעל השטר על התתונה : אמר אביי
 מתלת ועד י' לא ליכתוב איניש בסוף שיטה דילמא מזייף
 וכתב : ראי איתרמי ליה נהדרריה מדריבוריה תרי ותלתא זימני
 א"א

מתני' ומלמטה מאתים כסכופל את דבריו בסטר : הכל
 הולך אחר התחתון ובלבד שלא יהא כתוב בשיטה אחרונה :
 למה וכתוב את העליון כוחיל וכסוף הסטר חוזר וכוסל(כעין)
 שכותבין וסוכין ואחריות ממוזן זה כך וכך קבלתי עליו כו :
 גמ' ילמוד תחתון מן העליון כו' באות אחד שחסר מן
 התחתון : כגון חנן מחנני ענן מענני : אבל לא בכ' כגון חן
 מחנני ען מענני ששתי איתיות לא חסר הסופר וכותבין הממוז
 למו ששמו כך כמו שכתוב בתחתון : ספלא וקפלא כאלפס פירש
 קירוסורס' בס' פי' ספלא כמו ספלא דדירוס ספלא הפקוד פלוני
 לפלוני קופל טליתו מקופלים : מי חישיבנן לזכוב שמחק רגל
 סק' וזכעסית ס' זכע כמו כלמוד מעליון : אסוכי מסכי סוכמין
 חזתו בדינרין במקום קב"ב פרוטות כותבין דוכרין : איסתירא
 סלעין : יד בעל הסטר על בתתונה ולית ליה לא איסתירי
 דחיבון כל איסתירי סלגא זוזא ולפיכך וש לנרוס מ'וי אמרת
 בלשון בעיא ומסוק שית ק' איסתירי וזוזא לרס"ב בס' כראה
 דזוזי יקבל כי איסתירא היינו סלעין אבל איסתירא פשיטי
 סו פלגי דזוזי דהיינו סלע מדויכה כדחמרו' בב'ק בעובדא
 דחנן בישא ונרסי' מאי אמרת שית מאה זוזי בתמיכה : דילמא
 מזייף וכתב ביה תלת וכתוב תלתין ארבעין וכן עשר אבל אחד
 עשר לא יוכל לזייף דהיה כריך לכתוב אחד ועשרים ואם יזייף
 י' וזכעסית או כראה מנכר : דח"ח דלח מיתרמי באמכע סיטע

גט פשוט פרק י בנא בתרא

א"א דלא תיתרמו ליה כאמצע שיטה : ההוא דהוא כתיב ביה
 תילתא בפרדיסא אזל מחקיה לגניה רבית ושויה ופרדיסא :
 אתא לקמיה דאביי א"ל מ"ט רווח ליה עלמא לחאי וא"ו כולי
 האי : כפתיה ואורי : ההוא דהוא כתיב בירת מנר : ראובן
 ושמעון אחי הוה להו חר אחא דשמיה אחי אזל כתיב ליה
 וא"ו שוייה ואחי : אתא לקמיה דאביי א"ל מ"ט דחוק ליה
 עלמא להאי וא"ו כולי האי כפתיה ואורי ליה : אמר אביי
 האי מאן דמחוי חתימות ידיה בבי דינא לא להוי בסוף
 מנילחא דילמא משכח לה אינש דלא מעלי וכתב עלה מאי
 דבעי ותנן הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסי
 בני חורין : ההוא כוזבנא דאתא לקמיה דאביי א"ל נחוי לן
 מר חתימות ידיה דכי אתו רבנן מחו לי מעברנא להו :
 אחוייה בריש מגילתא : הוה קא נניד בה : א"ל כבר קדמון
 רבנן : ההוא שטרא דהוה חתום עליה רבא ורב אחא בר אדא
 אתא לקמיה דרב' א"ל אין חתמות ידאי דידי היא ומיהו קמי'
 דרב אחא בר אדא לא התמי לי מעולם : כפתיה ואורי : א"ל
 בשלמא דידי זייפת : דרב אחא בר אדא דרתיר ידיה הוכי
 עברת א"ל אנחי ידאי אמיצראי ואמרי לה אורנוקא וכתבו :
 מתני' כותבין גט לאיש ואע"פ שאין אשתו עמו : ושובר
 לאש'

ואפי' אם זייף למעלה אין למדין מן העליון לא מן התחתון :
 תילתא בפרדיסא כך היה כותב בסטר זכיות לפלו' בגימטריא
 דאית ליה תילתא בפרדיסא : אזל הלוקח ומחק' לגניה דבי
 מכאן ומכאן ולכרעיה ושויה ופרדיסא ואמר ליה מכר לו
 בגימטריא תילתא וכל הפרדס : בהוא שטרא דהוה כתיב ביה
 מנת ראובן ושמעון אחי כלומר חלק הקרקע שיש לי לב' אחי'
 ואחי וטען מנת דתל' זכיות : האי מאן מחוי חתימת ידיה
 דבי דינא כדי שיכירו בית דין בבית דין : לא ליחוי בסוף
 מגילת' לה יחתום בסוף הקלף אלא בתחילתו שלא יהא חלק
 חתימתו כותב חתימתו על קלף ומסלובה למעלה מחתימתו כי
 שםא ימאכנו אדם רע ויכתוב בחלק שלמעלה חזי פלו' החתום
 מטה לויתי כך וכך מסלובי ותנן הוכיח עליו כתב ידו מי'
 חתימתו : בזכנא מוכסן ישראל' הי' בדחלפי רבנן ותשלח לו כת'
 ידך למחול על המכס מחול : כניד מוסך הקלף כדי שיחתו
 אכיו למטה : דמירתתי ידיה וחותיות שלו פורחות : אמר ר'א
 על החכל הנטוי משפת הכהר על שפת הכנים והעוברי' גשר
 בר נסענין בו ונטע וכד כל סעב : זרכוקא גדולי' בו מים מן
 הכור וקס אזרכוקא וסיס כל גוסו רותת וחוזס : מתכו'
 כותבין גט לאיש וחותמים וכו' ויגרש מתי שירכב : אע"פ שאין
 אשתו

גַּם פִּשּׁוּם פֶּרֶק י בְּנֵי בְּחֵרָא שְׂכָא

לאש' אע"פ שאין בעלה עמה : ובלבד שיהא מכירין : והבעל
 נותן שכר : כותבין שטר ללוה אע"פ שאין מלוה עמו ואין
 כותבין למלוה עד שיהיה הלוה עמו : והלוה נותן שכר :
 כותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו ואין כותבין ללוקח
 עד שיהא מוכר עמו : והלוקח נותן שכר : גמ' ובלבד
 שיהא מכירין אמר רב יהודה אמר רב ובלבד שיהא מכיר שם
 האיש והאשה בנט : ושם האיש והאשה בשוכר : וליחוש
 לשני יוסף בן שמעון בעי' אחת דילמא כתב גיטא ואול וממטי
 לאיתתיה דהאיך : אמר להו רב אחא בר הונא הכי אמר רב
 שני יוסף בן שמעון הדרו' בעיר אחת אין מנרשו' נשותיהם
 אלא זה בפני זה : וליחוש דילמא אויל למרינתא אחריתי
 ומחזיק לשמיה כיוסף בן שמעון וכתוב גיטא וממטי' ליה
 לאיתתיה דהאיך : אמר להו רב הונא בר חנינא הכי אמר
 רב כל שהוחזק שמו בעי' ל' יום אין חוששין לו החוא תברא
 דהיה התי' עליה רבה בר רב חנן : אתא לקמיה דאביי אמר
 ליה לאו אנא הוה : אמר להו אנא נמי אמר לסהרי לאו

איהי

חסתו עמו כי לא צענין דעתה סהרי הוא מנרסה על כרחה :
 וסובר לחסה על כתובתה : אע"פ שאין בעלה עמה דהוי חוב
 לדירה וזכות לדירה וזכין לחכם שלח בפניו : ובלבד שיהו
 מכירין מפרש בגמרא : והבעל נותן שכר הגט ונגמרא מס'
 קעמא וכן שכר הסובר לזכותו הוא : כותבין שטר ללוה
 כהיותו מוזמן בידו לתת למלוה כשילו' המעות : והלוה נותן
 השכר סהרי כל ההנא' שלו הוא : שטרו חירוסין כיונו תכא'
 שפוסקי' לכדנחא כד וכו' : מדעת שניה חבי החתן ואבי
 הכלה : וקבלנות סמוקבל סדה למחכה וסליש ולרביע וכו'
 מתקיתין מסודרות לקמן בסמוך : גמ' ובלבד שיהא הסוס'
 ובעדים מכירים לחיס שכך שמו וסס האסה לחיכה למומר
 דחין גט זה חלה לחיס אחר ויבא לרמאות ולהגבות כתובה
 לסוס חסה בדתקן הוכיחה גט ואין עמו כתובה גובה כתובה
 וכן בשוכ' תפסול כתובה לחס אחר ששם' כך : וממטי לחיקתו
 דהיך ששמו כשמו ומתירה שלח כדון : חלה זה בפני זה
 דליכה למיחש סו מדי : וכחוס דילמא נסיון כו' לתנא דמתני'
 פריך דבעי מכירין למה כותבין סוס גט לחיס חף על פי
 סמכורין שמו סנקרא ראובן בן יעקב שמה בא מעיר אחר'
 לכחן ושמעון היה שמו מתחילה ועתה הרגיל סיקראו לו
 ראובן והחזיק שמו כן לפי שרובה לגרס אסת ראובן שבמקום
 אחר : חין חוששין לו שמה מחליף שמו כ"כ זמן מרובה סן
 יודע הדבר : תברא שוכר : אמר ליה לא חנא הואי חתה

גט פשוט פרק י בנא בתרא

איהי היא אמרו לי מקיש הוא רקשה לה וכנר ליה קליה :
 אמר אביי אע"ג דאמור רבנן כיון שהניר שוב אינו חוזר
 ומגיד צורבא מרבנן לאו אורחיה למירק : ההוא חברא דהוה
 חתים עליה רב ירמיה בר אבא : אמר ליה לאי אנא הואי
 אמר לה איברא את הויא : אמר אביי אע"ג דצורבא מרבנן
 לאו אורחיה למירק כיון דרק דק : אמר אביי האי צורבא
 מרבנן דאזיל לקרושי איתתא נדבר עם הארץ בהדיה דילמא
 מחלפי לה מיניה : והבעל נותן שכר : מ"ט אמר ק"א וכתב
 גנתן : והאידנא דלא עבדינן הכי שדיה רבנן אאש' כי היכי
 דלא נשהייה : והלוקח נותן שכר : ואפילו במוכר שדהו
 מפני רעתה : כותבין שטר ללוה אע"פ שאין מלוה עמו :
 דאין כותבין לסלוח עד שיהא הלוה עמו והלוה נותן שכר :
 ואפי' בעיסקא : מתני' אין כותבין שטרי אירוסין ונישואין
 אלא מדעת שניה : והחתן נותן שכ' : ואין כותבין שטרי
 אריסות וקבלנות אלא מדעת שניהם : והמקבל נותן שכר :
 אין כותבין שטרי בירורין וכל מעשה ב"ר אלא מדעת שניהם :
 ושניהם נותנין שכר : רש"בנ אומר לשניהם כותבים שנים
 לזה לעצמו ולזה לעצמו : גמ' מאי שטרי בירורין הבא
 תרגמו שטרי טעניתא רב ירמיה בר אבא אמר זה כורר לוא'
 וזה כורר לוא' : מתני' מי שפרע מקצת חובו והשליש
 את

האשה שחתמת על סוכרה לא אחר' היתה שמה כשמי וסס
 צעלה כסס בעלי : אמר לה חף חכו אמרת לטודים הם
 שחתומים עמו אינך חתמה אשה שחתמתי על סוכרה וסס
 אמרו לי שטייתו כמה שנוסתנות והוא חף קולך ואתה הוא :
 ניקש חסה הזקוקה : וכנר כעסה קולה עב' : לצורבא מרבנן
 כגון רבה בר רב חנן : לאו אורחיה למירק ולהכי בכשו כל
 כך וכגדה דאמר לאו איבי היא לאו כלום הוא ולא הוי חוזר
 צמיגד : איברא בחמ' : כיון דדיון סהומר דקרקעי וחמי
 מקירה נחמן : והאידנא לא עבדינן הכי לא האש' נותן שכר :
 דלא גסהייה בשביל הסבר שחינו רוכס לתת וחו' תתעגן :
 ואפילו במוכר שדהו מפני רעת' מכל מקום הכאה דלוקח
 דחמרה איגסי זכנת קנית זכין איובד (וכתיב) הקונה לו וסמח
 והמוכר חל ותאכל חלמא דחורחייכו בהכי : מפני רעת'
 קרקע רעה : בעיסקא מעות לחמי סכר : הכא בבבל תרגימו
 שטרי טעניתא טענות של בעלי הדיונין ופוסקין ע"פ חותן
 טענות טלח וכו' חורין וטענות : זה כורר לוא' וכותבין בכתב
 פלו' כורר דיון פלו' : מתני' והסליט שטרו המלוה וכו'
 מסרוהו ליד שליט טורח הוי להס' לכתוב טוב' וסמכו על
 בשלים

גמ פשוט פרק י בבי בתרא שכב

את שטרך ואמרי לו אם לא נתתי לך מכאן ועד יום פלו' תן לו
 את שטרך והגיע זמן ולא נתן ר' יוסי אומר יתן ר' יהודה אומר
 לא יתן : גמ' במאי קא טיפלני ר' יוסי ורבי יהודה רבי
 יוסי סבר אסמכתא קניא ור' יהודה סבר אסמכתא לא קניא :
 אמר רב נחמן אמר רבה בר אבון אמר רב אין הלכה ברבי
 יוסי : כי אתו לקמיה רבי אמי אמר להו וכי מאח' שרבי
 יוחנן מלמדנו פעט ראשינה ושניה הלכה כרבי יוסי אני מת
 אעשה : ולא היא אין הלכה כר' יוסי : גרסינן במדק ד'
 בדריס ההוא נכרא דאתמיס זכותיה בכי דינא ואמר אי לא
 אתינא מכאן ועד ל' יום לכסלן הני זכותי : אתניס ולא אתא
 אמר רב הונא בטלה זכותי א"ל רבה והא אונסא דאורייתא
 היא דכתיב ולנער' לא תעשה דבר וכו' : וכי תימא קטלי
 שאני והא תנן נדרר' אונסין הרירו חבירי שיאכל אצלי יחלה
 הוא אי שחלה בנו או שעכבי נהר הרר' אלר' נרר' אונסין וכו'
 דאמר' ולרב הונא מבר' אסמכתא היא ואסמכתא לא קניא :
 שאני הכא דמתפסן זכותיה : והא תנן פ' שפירע מקצת חובו
 והשליש את שטרך ואמר לו אם לא נתתי לך מכאן ועד יום
 פלו' תן לו את שטרך והגיע זמן ולא נתן ר' יוסי אומר יתן ר'
 יהודה אומר לא יתן ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבון אמר
 רב אין הלכה כר' יוסי דאמר אסמכתא קניא שאני הכא ראמי
 ליבטל זכותיה : והילכתא אסמכתא קניא והוא ר' לא אניס פי'
 דילי וכו' וצא כו' והוא דקנו מיני' כב"ר חשוב וקא' גאין רהאי
 דינא ליתיה אלא כמתפי' זכותיה בלחור ומסתברא כותיה :
 מתגי' מי שנמחק שטר חובו מעמד עליו עדים וכו' לפני
 ב"ר

בטלים : גמ' אסמכתא הסבטיח לחבירו דבר על ענת
 טועם לו דבר לפתיד וממוך בלכו בטנת התנאי טיובל לקיים
 פדנר וכו' וגייע בזמן כחנם ולא יוכל לקיים : לא קניא ולא
 ימסוד כסך המסמך ודיכח אסמכתא מפורסם כפרק חזונו
 כסך : הני מוכ העסה חיד אומר דלא קניא דכיון דכמה פעמי'
 למדנו הלכה כר' יוסי ומסיק קלמודא אין הלכה כר' יוסי
 ואסמכתא לא קניא א"כ קמי מיניס בבית דין חשוב בריאל
 חניס כך ססק רס"ג עם והאלפס חולק לקמן : דאתמיס זכותי
 שטרך זכיותי ורחיותי התמיס לפני בית דין ואמר אי לא
 תקינח מכאן ועד תלתין יומי' יתבטלו חלו הזכות :
 הדירו חבירו טיובל חבלי כלומר הדירו מליכנות אם לא
 יחפל חבלי חביו חלו כדרי' אונסין בטלים : מתני'
 מי שנמחק ויס עדים שנמחק מעמדו נשטטס : מעיד
 עליו עדים ביודעים מחימתי כסך ומה כקונ' בו :

גמ פשוט פרק י בנא בתרא

ב"ד והן עושין לו קיום איש פלו' בן איש פלוני נמחק שטרו
 ביום פלוני: ופלוני ופלוני עדיו: ת"ר אי זהו קיומו אנו
 פלוני ופלוני הוציא פלו' בן פלוני שטר מחיק לפנינו ופלו'
 ופלו' עדיו: אם כתוב בו והוזקקנו לעדותן של עדיו ונמצא
 עדותן מכוונת גובה ואינו צריך להביא ראיה: ואם לאו צריך
 להביא ראיה: מתני' נקרע פסול: נתקר' כשר: נמחק או
 נטשטש אם רשומו ניכר כשר: ה"ד נקרע והיכי דמי נתקרע
 אמר רב יחודה נקרע קרע של ב"ד אמר רב יחודה אמר רב
 מקום העדים ומקום הזמן ומקום התורף: אביי אמר שתי
 וערב: ת"ר מי שכא ואמר אבד שטר חוכי אע"פ שאמרו עדים
 אנו כתבנו והתמנו ונתננו לו את השטר אין כותבין: בד"א
 בשטר הלואה: אבל בשטרי מקח וממכר כותבין חוץ מן
 האחריות שבו: רשב"ג אומר אף בשטרי מקח וממכר אין
 כותבין: וכן היה רשב"ג אומר הנותן מתנדי: לחכירו והחזור
 לו את השטר חזר' מתנתו וחכ"א מתנה קיימא: וקא מוילגני
 באותיות נקנות במסירה: רשב"ג סבר אותיו' נקנות במסור'
 ורבנן סברי אין אותיות נקנות במסירה: והלכתא כותיהו:
 אמר

והם עושין לו קיום בפני ב"ד וכותבין לו כל מה שכיב כתוב
 בחותמו שטר איש פלו' בן פלו' כו' כל זה כותבין חלו המקיימין
 ולא כחותמין: ואם כתוב בו כך והוזקקנו לעדות שכל
 המקיימין השטר כתבו חקרנו ודיקדקנו בעדות העדים: גובה
 מזמן הכתוב נסטר ואם לאו כריך להכיח ראיה על הזמן
 והמקנות והסטר: מתני' נקרע ע"י חרס פסול: נתקרע
 מחיליו: אבד שטר חובו וכתבו לו אחר בראשון וחין לו עדיו
 שאבד: בשטרי הלואה ואפילו אמר כתבי לי חוץ מאחריות
 שבו חין כותבין דאמי לויטריף מכני חורי ושמח לא אבד הראשון
 חי כמי וחזיר ויטריף ויטריף: אכל שטרו מקח
 וממכר אם יאמרו העדים כתבו וכתבו לו כותבין לו אחר:
 חוץ מאחריות שבו כדחמרי' להמן מאח' טפדבר חות: רשב"ג
 אומר כו' חין כותבין דקסבר חותיות נחניק במסירה כדלקמן
 גבי מתנה וחיישין דילמא לאחר שכתבו ונתנו חותו שטר
 מכירה כדלקמן גבי מתנה: חזרה מתנתו כלומר המתנה בטלה:
 מתנתו קיימת אח"כ חזר ומכר לו נתן לו בקניין גמור חו' נסטר
 קדש כדין לוקח ומוכר אחר: ק"ט חין כותבין לו אחריות:
 לפי שאין כותבין שתי שטרות על טלה ח' שאם יכתבו לו שטר
 אחר חיישין דילמא אתי ב"ה וטריף להאי טלה ובקובה ילך
 ויטריף מלקוחות שקנו אחריו ע"י שכתבו לו ויעשה קיבוץ וילך

גט פשוט פרק י בנא בתרא שכנ

אמר מר חוץ מן האחריות שבו מ"ט אמר רב ספרא מפני שאין
 כותבין ב' שטרות על שדה אחת דילמא אזיל ב"ח טריף לי'
 להא ואזיל האי וטריף לקוחות: והדר א"ל לב"ח שוף לי
 פורתא דאיקום בהא ארעא והדר תא טרפה מינאי והדר אזיל
 טריף לקוחות וכיון דקרעינן לשטר דמלוה במאי טריף לי'
 לא צריכא דקא אתי מכח אבהתיה: אמר מר חוץ מן האחריו'
 שבו היכי כותבין אמר רב נחמן דכתבי הכי שטרא דנא לא
 למינבא ביה לא ממשעברי ולא מכני חורין אלא כי היכי
 דתיקום ארעא ביריה: ההיא אימתא דיהבה ליה זוזי לההוא
 גברא למיזבן לה ארעא אזיל זבן ליה ארעא שלא באחריות
 אתאי לקמיה דרב נהמן א"ל לתקוני שדרתיך ולא לעוותי'
 זיל זכנה מיניה שלא באחריות והדר זכנה ניהלה באחריות:
 ת"ר בא לידון בשטר ובחוקה גירון בשטר ואין גירון בחוקה
 דברי ר' רשב"ג אומר אף בחוקה קשקלינן וטרינן במאי
 קא מיפלגי ר' ורשב"ג ואסיקנא דבלברר קא מיפלגי דר'
 סבר אע"פ שיש עמו חוקה צריך לברר ארעא שטרו ורשב"ג
 סבר התאיל ויש עמו חוקה א"צ לברר ארעא שטרו אמר רב
 גידל

עם ב"ח סטרפס: א"ל סוף לי דאקו' בארעא שלא תערער
 שתתיסן הדבר: ובהדרת ותערער עליו זימנא אחרינא:
 ועני' הכי וטריף' וכדר וחזיל בקונכ ומסיק לסטרו הראשון
 וכדר טריף מלקוחות: ופריך כיון דקרענא לסטרו דב"ח
 בזמנא קמיית' כד טריף: במאי אתו הסתא אזיל וטריף: מכח
 אבהתיה כלומר לכך אין כותבין ב' שטרות דחיישינן דלאו מכח
 הלואה יבא ויטרער לא יאמר זה הסדה גזולה מאבותי וכגזולן
 מכרי לך ויביא זה עדים שהיתה של אבותיו ומוכר גזולה
 ויזכור מן הלוקח והעמידוה כיך המערער והלוקח חוזר
 וטריף מלוקח שלקח אחריו ויחמ' הלוקח לכגזול סוף לו כדלעיל
 וח' ד' זה סניס יביא הנגזל סנית עדים ויטרפנכ מלוקח
 וחוזר בשטר השני שנידו ויטרוף פעם אחרת מלקוחות
 שלקחו אחריו ולכך אין כותבין ב' שטרות על סדה אח': היכי
 כותבין להעיד שהסדה קנויה לו ולא יחזיר ויגבה בו דחיישינן
 שמח שטרו הראשון ערוין נידו: זיל זכנה מן המוכר: שלא
 באחריות ובתוב השטר בסמך ואחר כן מוכר אתה בקרקע
 לחסה באחריות: נידון בשטר ובחוקה נגד המערער שטוען
 קרקע זה קניתי ממך והשטר נידו וגם יש לו עדים שאכלתיה
 סני חוקה: צריך לברר ולאתם דבריו שאמר יש לו שטר
 ופריך לקיים אותו שטר אם חינו מקוים כדמסיק כגון שמתו
 עדים צריך להביא עדים המכירים חתימתן ואף ר' לא אמר
 לא

גט פשוט פרק י בנא בתרא

צידל אמר רב הלכה כרשב"ג ואף ר' לא אמר אלא לבדו
בלומר כשמכיא שטרו אומר לו ברר את שטרך ואע"פ שיש
עמו חוקה ואם א"א לו לברר כנון שמתו עדין או הלכו
למדינת הים נידון כחוקה רשב"ג סבר א"צ לברר כלל אלא
נידון כחוקה לכתחילה: מתני' מי שפרע טקצת חובו ר'
יהודה אומר יחליף ר' יוסי אומר יכתוב שובר א"ר יהוד'
צמצא זה צריך להיות שומר שוברו מן העכברים אמר לו ר'
יוסי וכן יפרה לו ואל ירע כוחו של זה: גמ' ומסקנת
דכותבין שובר דאמרינן אמר רב הונא בריה דרב יהושע
ואפי' למ"ד כותבין שובר ה"פ אפלטא אבל אכולא לא ולא
היא אפילו אבוליה גמי כותבין סי הא דרב יצחק בר יוסף
הוה מטיק ביה זוזי ברבי אבא אתא לקמיה דרב חנינא בר
פפי א"ל הב לי זוזאי א"ל הב לי שטרי ושקל זוזך אמר
שטרך אירכס לי אכתוב לך שובר א"ל הא רב ושמואל דאמרי
תרוייהו אין כותבין שובר א"ל רבי חנינא בר פפי מאן יהוב
לך מן עפרה דרב ושמואל ומליין עיינין הא רבי יוחנן וריש
לקיש דאמרי תרוייהו כותבין שובר כי אתא רבין אמר רבי
אלעא כותבין שובר ומסחברא דכותבין שובר דאיס"ד אין
כותבין שובר אבד שטרו של זה יאכל הלה וחדו מתקיף לש
אביי אלא מאי כותבין שובר אלא מעתה אבד שוברו של זה
יאכל הלה וחדו א"ל רבא עבר ליה לאיש מלוה: תנן התם

שטרי
לא לברר כלומר מן הדין הלכס כרשב"ג שאף ר' לא נחלק עליו
לא דסבירא ליה דכריך לברר מכ שטען ורבי מודה שאם לא
צוען די בחוקה לנדע כיון דלא פליגי אלא בלברר: הלכה
כרשב"ג שזין לו להפסיד בסבול שפת יתר (מכלל דלרבי
מפסיד) מן פירש רשב"ס והאלפס פי' בע"א לר' כריך לברר
אם בעדים קיימים כריך להביאם אבל מתו ח"צ לברר:
מתני' מי שפרע מקצת חובו במלוה בטור חזרי: וחליף
יקרע אותו שטר ויכתבו לו אחר כפי חשבון הנשאר: כמח
זה הלכה יכריך לסמור שוברו מן העכברים שחא ואבד ויגבה
המלוה את כל חובו: א"ר יוסי וכן יפה לו למלוה שיבא כלום
טורח בדאגת סימור הסטר וימחר למרוע לו ואל ירע כח
המלוה להחליף שטרו כדאמרינן שממחר לפורעו: גמ'
ה"מ אפלטא מן יחזור מלוה ויתבע את כל החוב אבל אכולו
החוב כדמסיק בסמוך: לא כתבין דמלוה הפסיד אנפשיה שלא
שמר שטרו ולא יפרע לו לוס אח"כ יחזור לו את שטרו:
ומסתברא דכותבין שובר אכולה: ויאכל הלה וחדו נתמיה
ישמח זה באכילת ממון אחרים בחנם: עבד לוב כו' כלומר
מוטב

גט פשוט פרק י בנא בתרא שני

שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרין אמר רב
הונא לא שנו אלא שטרי הלואה אבל שטרי מקח וממכר
אפי' מאוחרין נמי פסולין מ"ט זימנין דמזבין ליה ארעא בניסן
וכתיב ליה שטרא בתשרי ומתרמי ליה זוזי ביני וזכין
ליה מיניה וא"ל הב לי שטרא זכינאי וא"ל אירכס ויהיב ליה
זוזי וכי מהדר לי ארעא כי מאטו תשרי מפיק לי לשטרא
וא"ל הדר זכינתא מינך אי הכי אפי' שטרי הלואה נמי
זימנין דזיזף מיניה בניסן וכתיב ליה שטרא בתשרי ומתרמי
ליה זוזי ביני ופרע ליה וא"ל הב לי שטרי וא"ל הב לי
שטרי וא"ל אירכס לי וכתיב ליה תכרא וכי מטי זימניה מפיק
ליה וא"ל השתא הוא דזיזפא מינאי קסבר האי תנא אין
בותכין שובר : א"ל רב יומר לרב כהנא ואמרי לה רב ירמיה
בדפתי לרב כהנא האידנא דלא עכרינן הכי דהא בותבין
שובר בתר דאמר להו רב ספרא לספריה כי כתביתו שטרי
מאוחרין כתובו הכי שטרא רנא לאו בזמנין כתבניהו אלא
איחרניהו וכתבניהו : א"ל רב אשי לרב כהנא והא האידנא דלא
עכרינן הכי בתר דאמר להו רב ספרא לספריה כי כתביתו
תברי

מוטב סיבא דאגת שמירת הסוכר על הלוי מעל המלוה :
המוקדמין שכתבו בו באייר והקדימו בשטר וכתבו בו זמן
של ח' בניסן : פסולין ואפילו מזמן שכי לא גבי דחויסינן
דילמא חתי לאגבויי מזמן ראשון אבל המוקדמין בענין זה
בגון שכתב בניסן ונכתב בו זמן הכתיבה שלח ליה עד תשרי
בזה נחלקו פ' חזקו נסך : לא שנו דמאוחרין כשרים אלא
השטרי הלואה דלא נפקי מיניה חורבא דקא סבר חזן כותבין
שובר כדמסיק : אבל בשטרי מכר חפילו מאוחרין פסולין
דזימנין דזבין ראובן ארעה בניסן לשמעון ע"מ שאס יגיע לו
דמיס שיחזירונו לו וכשכת' שטר מקנה כתב בו ראובן מכר
שדה לשמעון בתשרי וחזר ראובן דילמא אי איתרמי ליה
זוזי ביני וזכיני בתמון ופודה שדהו משמעון וח"ל זכנית מינך
אחר שפרי וחזרתו ולקחתה ממך ובה שטרי הנכתב בתשרי :
חזן כותבין שובר לכך לא נפיק מיניה חורבא דהלוי לא יפרע
לו כלל עד שיחזיר לו המלוה שטרו : והאידנא דלא עכרינן
הכי אלא כתבין תכרא וח"ל כתבין שטרי מאוחרין : אלא
מאוחרותו וכתבנותו ומעתה לא נפיק מיניה חורבא דהשטר
מזכות מתוכו טבא מאוח' והשובר מוכיח עליו שהוא מרוע
ומה שהסוכ קולם לשטר מפני שהוא מאוחר : והאידנא
דכתבין שובר וכתבין שטרי מאוחרין ולא כתבין ביה
מאוחרותו וכתבנותו וח"ל לא חייסינן לחורבא : אי ידעיתו

גט פשוט פוק י בכא בתרא

תברו אי ידעיתו זימני דשטרא כתובו ואי לא כתובו סתמא
דכל אימת דנפי' לידעיה * א"ל רבינא לרב אשי ואמרי לר
רב אשי לרב כהנא והא האירנא רלא עבדינן הכי * א"ל רבנן
תקוני תקינו מאן דעביד עכיד ודלא עכיד איהו אפסיד נפשי'
אמר להו רב ספרא לספריה וכן אמר רב הונא לספריה * כי
קיימתו בשילו כתובו בשילו ואע"ג דמסירי לכו מילי בהיני *
וכי קיימתו בהיני כתובו בהיני ואע"ג דמסרי לכו מילי
בשילו * משום דמתחוי כשיקרא : אמר להו רבה בר בר
שילא להנהו דכתבי שטרי אקנייתא כי כתביתו שטרי
אקנייתא אי ידיעתו יומא דאקנייתו ביה כתובו ואי לא כתובו
יומא דקיימתו ביה * ואי לא מתחוי כשיקרא : אמר רבא האי
מאן דנקיט שטרא בר מאה ואמר שויה גיהלי תרי בר חמשין
לא משוינן ליה * עבדו רבנן מילתא דניחא ליה למלוח
וניחא

זימנא דשטרא כתובא בשב' פלוני פרע לפלו' חוב סל כך וכך
סל אותו שטר שכותב בו זמן פלו' ואי לא כתבו סתם א תכתבו
בשובר זמן הפירעון אלא סכום המעות שהיו כותבין בשטר
כתבו בשובר דכל אימת דנפיק השטר שכתוב בו סכום ממון
זה שעל השובר ופסול השטר ע"י השובר ומעתה כריך במלוא
ליובר סלח ילוה עוד ללוה סכום מעות הכתובים בשובר
דקבר' מרע לי' ואם סלוח אותו סכום איכו דאפסיד אנפשי'
זה הידנא לא עבדינ' הכי אלא כותבין בשובר זמן הפירעון
אומרין לו ללוה רבנן תקינו לכתוב סתמא אי עביד עביר ואי
לא עביר איכו דאפסיד אנפשיה שכתוב בו זמן הפירעון אם
יש לזה שטר מאוחר עליו : כי קיימתו בשילו ואתם כותבין
סם שטרי מכר או הלואה או מתנה או כתבו בשטר סם המתן
אתם יושבים בו בשע' כתיבתו שילו והיינו סם מקום אקניית'
שטרי קנין של מכר או של מתנה או הלואה שים בהם שיטבו
נכסים : יומא דקיימינן ביה דחתימא כך פר"ח ורשב"ם פירש
דוקא שטר מכר או מתנה שאין בהן אחריו ולא אתיה למיטרף
מלקוחות הילכך אי ידעיתו יומא דאקינתו ביה מן המוכר או
מן הנותן כתובו עתה אותו יום שכתב בו המתנה או המכירה
דליכא למיחס סמא אחרי כן נתנה לאחר ויפסוד זה שלא כדון
אבל שטרי הלואה ומכר שים בהן אחריות לא יכתוב אלא יום
שעומד עתה שאל"כ היו מוקדם ופסול דאתי למיטרף מלקוחות
מומן הכתוב בתוך השטר שלא כדון דלעולם חין הלקוחות
משועבדי' בשום חדם כל זמן שלא נכתב השטר כי עד היום
שעתה מלוה על פה הוא דחתימת העדים קלא חית לכו
והלקוחות של אחר כן אפסידו אנפשיהו ואפי' נכתב ביום
ונחתם

גט פשוט פרק י בנא בתרא שנה

דניחא ליה ללוה ניהא ליה למלוה כדו שיכוף לפרעו :

דניחא ליה ללוה כי היכי דניפגו שטריה : ואמר רבא האי מאן דנקיט תרי שטרי בר חמשין המשין ואמר שוינהו ניהלי חד בר מאה לא משווינן ליה : עבדו רבנן מילתא דניחא ליה ללוה דניחא למלוה ניהא ליה למלוה כי היכי דלא ניפגו שטרי : דניחא ליה ללוה שלא יכוף לפרעו : א"ר אשי האי מאן דנקיט שטרא בר מאה ואמר שוייה ניהלי חד בר חמשין לא משווינא ליה מ"ט אמרינן האי טיפרע פרעיה וא"ל הכ לי שטרי וא"ל אירכס לי וכתב ליה תכרזא אבר מאה והשתא מפיק ליה להאי וא"ל אחרינא הוא : מתני' שני אחין א' עני ואחד עשיר והניח להן אביהם מרחץ ובית הכר עשאן לשכר השכר לאמצע : עשאה לעצמו חרי העשיר ואמר לעני קח לך עבדים וירחצו במרחץ קח לך זתיב וכא ועשאן בכירת הכר : נמ' איירי דתנא רישא מי שפרע מקצח חיבו רבי יהודה אומר יחליף ר' יוסי אומר יכתוב שובר וכו' דסבר ר' יהוד' דלא כתבינן שובר וסבר ר' יוסי כתבינן שובר דאי אבר שובריא אבל הלה וחדו תנא נמי שני אחין א' עני וא' עשיר דמיו ליה דאי לית ליה לעני עבדו ולא זיתים אבל הלה וחדו : וכן נמי הוא מתני' ב' שהיו בעיר דמיה להו כהאי עניינ' : מתני' ב' שהיו בעיר שם א' יוסף בן שמעון ושם הב'

וכתם כלולה חסבינן ליה מוקדם ופסול : ניהא ליה למלוה שיטאר שלם בר מחאס ופרע לו חמסיס כתבו ללוה על חותן חמסיס שפרע שובר כי בזה יכוף המלוה את הלוה לפרוע לו המותר כי ידאג פן יפסיד שוברו וימחר לפרוע הכל כדי שיחזור לו שטרו : כי היכי דליפגוס כשיפרענו כ' חז השטר פגוס ותנן המנוסת כתובתה לא ופרע אלא בשנועה זכ"ה לכל שטרות : אמר המלוה לסופר ולעדים כתובו לי חד בר חמסו' מומן הראשון וכ"ס מומן זה השמא שטר פרוע הוא זה ויש ללוה שובר עליו ויזכיא מלוה עליו שטר בר חמסיס ויאמר חוב אחר הוא זה : מתנו' הרו עשיר אומר לעני כו' ואפילו למאן דאמר בפ' קמח אית דינא דגוד או אגוד שאנו הכא דגוד איכא איגוד לויא כדמטיני בפ' קמח : קח לך עבדים כו' דכחזק שהכוח יהיה לעולם ולא ימח להרבנות ולהביא בני אדם למ' חן אלא מכני ביתו : איכן יכולין להזכיא שטר חוב זה על זה דכל אחד יאמר ויסעון שטר שבידך החזרתו לך כשחזר' לי החוב שהלוותיך : ולא אחר יכול להזכיא שטר חוב עליהן דכל חד מוכיח מדחי ליה חסל חבירו דמן השטר חין ראייה ח"כ שיש עדים שזי ליה ממנו : נמכא לחא' כו' לקמן מפרש :

גט פשוט פרק י בנא בתרא

הב' יוסף בן שמעון אינן יכולין להוציא שטר חוב זה על זרה
ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב : גמצא לא' בין
שטרותיו שטרו של יוסף בן שמעון פרוע שטרות שניהן
פרועין : כיצד יעשו ושלשו : אם היו משולשים יכתבו סו'
אם היו מסומנין יכתבו כהן : גמ' ההיא שטרא דנפק בב'
דינא דרב הונא דהורה כתיב ביה אני פלו' בן פלוני לויית
ממך מנה : אמר רב הונא ממך אפי' מריש גלותא ממך ואפי'
משכו' מלכא : אמר ליה רב הסדא לרבבה פוק עיין ברה
דלאורתא בעי לה רב הונא מניך נפק דק ואשכח דתניא גט
שיש עליו שני עדים ואין בו זמן אבא שאול אומר אם כתוב
בו היום גירשתיך כשר אלמא היום יומא דנפקא ביה משמע
ה"נ ממך מההוא גברא דנפק מתתי ידיה משמע : ולגמילת
לא חיישינן : תניא א' מן האהין ששטר חוב יוצא מתחת ידו
עליו להביא ראיה שאביו נתנו לו : וראיה בשטר אבל לא
בעדים דק"ל אין איתיות נקית במסורה : ואי מהנהר ש"ם
אפי' בעדים דק"ל דרברו ש"ם ככתובים וכמסורין דמר' :
כדגרסינן בפר' מי שמת אימיה דרב עמרם הוה לה מלוגתא

דשטרא

כיצד יעשה אם הולכים ללוות זה מזה או לאחר : ושלשו יתקוב
שם חביו הבין כגון חנוך בן ראובן בן יעקב : ואם היו מסולסין
ששמותן ושמות אחיהן ואבי אחיהן טוב יכתבו סימן פלוני
בן פלוני סכום כגון או גיחור חוגן : ואם היו סוין כסוימין
יכתבו פלוני בן פלוני הכסף אם כחלד ישרא : גמ' לויית ממך
מנה כך היה כותב בשטר ולא היה נזכר שם המלוה והמלוח
בשטר כי כן חומר חביו הוא המלוה ולכך לא הוזכר שמו בו
מסרת לו חותנו וכתב ממך : ואפי' מריש גלותא כלומר שמה
חדס אחר הלווה וזו ריש גלותא זכאל ממנו וזה מכאו : אם
כתוב בו כו' אבא שאול סבירא ליה כרבי אליעזר דאמר עדיו
מסירה כרתי ולא בעי לא עדים ולא זמן אבל בעי שיכתבו חביו
היום גירשתיך דאבא שאול בעי ידים שהן מוכיחות דמעשה
שהב' גט כתנש' מיד שאם לא נכתב מכיוס בגט זה היו כנס
שאין בו זמן דליכא למומר בו כר' יוסי דאמר זמנו של שטר
מוכיח עליו מכוין לנו סיכוכ גט דשמה אין דעתו לגרשה בנט
זה עד סנה או שנת' : ולא חיישינן נמו לכפילה שמה כספ'
מיד א' שסמו יוסף בן שמעון וזה מכאו : יוכל מתחק ירו
והשטר נכתב כסס אחיהן או כסס אחר וזה טוען חביו או חתו
כתבו לו וזה חומר אבא חטפתו : וראיה בשטר שכתב לו
חביו קני לך חיבו וכל שעבדויה כדאמר גמר' המוכר ולא
בעדים האומרים ראינו שמסרו לו : אפילו בעדים שאמרו

גט פשוט פרק י בכא בתרא שכו

דשטרא וכו' : אע"ג דאמרינן הכא דכולי עלמא בין תנא
 דמתניתין בין תנא דברייתא אותיות נקנות במסירה ואכיו
 דרבא תרומיהו אית להו במסירה לא סמכינן אהא : דהא
 מטימר ורב אשי דבתראי אינון פסקו הלכה בפרק המוכר את
 הספינה אין אותיות נקנות במסירה : והאי דאמרינן הכא
 דכולי עלמא אותיות נקנות במסירה אוקמתא בעלמא היא
 ולא דסמכא הוא : והכין פסקו רבנן קשישי כרכתבי : נמצא
 לא' בין שטרותיו שטר של יוסף בן שמעון פרוע שטרות שניהן
 פרועין : טעמא דנמצא הא לא נמצא מצי מפיק והא אנן תנן
 ולא אתר יכול להוציא עליהן שטר חוב אמר אכיו הכי קאמר
 גמ' לאח' שוכר בין שטרותיו שטר של יוסף בן שמעון פרוע
 שטרות של שני יוסף בן שמעון פרועין : כיצר יעשו ישרשו
 וכו' : תנא אם היו כהנים יכתבו דורות : מתני' האומר
 לבניו שטר בין שטרותיו פרוע ואיני יודע איזה הוא שטרות
 כולן פרועין נמצא לא' שם שני הגדול פרוע והקטן אינו פרוע :
 (גמ' אמר רבא שטר לך בידו פרוע : הגדול פרוע וזקטן
 אינו פרוע) חוב לך בידי פרוע כל שטרות שעליו כולן
 פרועין : א"ל רבינא אלא מעתה שדי מכורה לך שדה גדולה
 מכורה לו שדי שיט לוי מכורה לך כל שטרותיו מכורות לו אמר
 ליה התמיד בעל השטר על התחונה : מתני' המלוה את

חברו

דאינו שאכיו מסר לו סגוי : אוקימת' בעלמא כלומר פירוש
 בעלמא להעמיד הסוגיא : אין אותיות נקנות במסירה כך
 פסק רב יהודה גאון ורשב"ם פסק אותיות נקנות במסירה :
 מתני' שטרות של יוסף בן שמעון פרוע דקס"ד דנמכא
 ביד המלוה ולכן פרוץ טעמא כו' ומשני דסכא קאמר נמכא
 לאח' דכינוי המלוה נמכא בידו שוכר בין שטרותיו כו' שטרות
 של יוסף בן שמעון שכיבן פרועין ואי לא הווינון ממנו דהא
 יכולין לכזיבא שטר על אחרים דהא אמרו' לעיל לכפילה לא
 חישי' : גמ' יכתבו דוכות מרובעי' יוסף בן שמעון בן
 יעקב בן אברהם : מתני' האומר לבני שמכוכ בשעת
 מיתתו : שטרות כולן פרועין חוץ מאותן שידו ויחמר הליון
 לך פרעכוכ : נמכא ללוה אחד שני שטרות משתי כלואות
 שכוה הימנו הקטן אינו פרוע דשטר בין שטרותיו קאמר ולא
 שכיב : חוב לך בידו משמע מה שאתה חייב לי ואפי' כתוב
 כחוב בשטרות הרבה : גמ' א"ל רבינא לרב אשי א"ל
 מעת' שדי מכורה לך שדי גדולה מכורה לך : סדכ שיש לי
 מכורה לך חס אמר כן וכי כל סדות קאמר כמו סדה אדם
 וזמו בסמך רבב : יד בעל השטר על התחונה דהמוכי

גט פשוט פרק י בנא בתרא

חברו ע"י ערב לא יפרע מן הערב : ואם אמר ע"מ שאפרע
ממי שארצה יפרע מן הערב רש"בג אומר אם יש נכסיו ללוה
בין כך ובין כך לא יפרע מן הערב : כיוצא בו אמר רש"בג
אף הערב לאשה ככתובתה והיה בעלה מנרשה ידירנה הנאת
שמה יעשו קנוניא על נכסיו של זה ויחזיר את אשתו : גמ'
מ"ט רבה ורב יוסף דאמרי תרייהו נברא אשלימת לי נברא
אשלימית לך : מחקיף לה רב נחמן הא כדויגה דפרסאי
הוא הלא יהבי טעמא למילתיהו : אלא אמר רב נחמן מאי
לא יפרע מן הערב לא יתבע ערב תהלה : תנינא גמי הכי
המלוה את חברו ע"י ערב לא יתבע ערב תהלה ואם אמר ע"מ
שאפרע ממי שארצה יפרע מן הערב תהלה : אמר רבה
בר חנה א"ר יוחנן לא שנו אלא שאין נכסים ללוה אבל יש
נכסים ללוה לא יפרע מן הערב : והא מדקתני סיפא רש"בג
אומר אם יש נכסים ללוה בין כך ובין כך לא יפרע מן הערב
מכלל דתנא קמא סבא לא שנו הכי ולא שנו הכי : חסור
מיחסיא וחכי קתני המלוה את חברו ע"י ערב לא יפרע מן
הערב : ואם אמר ע"מ שאפרע ממי שארצה יפרע מן הערב
בר"א בשאין נכסים ללוה : אבל יש נכסים ללוה לא יפרע
מן הערב : וקבלן אע"פ שיש נכסים ללוה יפרע מן הקבלן
רש"בג אומר אם יש נכסים ללוה א' זה ואחד זה לא יפרע

מחכירו עליו הראים דהיינו לוקח ומילתיה דרנא לעול כמו
מסוס האי טעמא דיד בעל הסטר על התקונה דהיינו מלוה
הולכך חוב לך בידו פרוע כל הסטרות שיש לו עליו פרועין :
מתני לא יפרע מן הערב תחלה עד שיתבע הלוה לדין
ויתייבו אותו בית דין ואם אין לו מה לשלם אז יפרע מן הערב
כדמפרס בגמרא : הערב לחשה בכתובה ואין לבעל נכסיו
זיהם הנפל מנרשה וכריך הערב לפרוע כתובתה מן כיסו
ידורכו הבעל הנאה על דעת רביס כדר שאין לו
הפרה סלח יוכל להחזירה לחיובין סמא דעמו להחזירה
ולחכול כתובתה לח' שתגבנה מן הערב : גמ' מ"ט לא
יפרע מן הערב דס"ד לא יפרע כלל האמר : נברא אשלימי
לך העמדת לך החיו עממו כי לא נעשיתי ערב חלח על מנת
שאל ימות או יברח שאפרע במקומו וכרו חכו מחזירו לך
ותתבענו לדין וברוכי פטור : לא יתבע ערב תחילה דלא
נעסה ערב חלח על מנת שאל ימות או ימאן לנח לדין או
כשחייבוב ד"ה לא זיהם לו מה לפרוע או נפרעין מן הערב
ואם אמר לו על מנת כו' יפרע מן הערב וכדמסי' וכגון שאין
נכסים ללוה : וקבלן ערב קבלן לקמן מס' מכו קבלן
מחן

גט פשוט פרקי בנא בתרא שכו

מהן וליתא לדרש"בג דאמר רבא בר אבהו א"ר יוחנן כל מקום
 ששנה רש"בג במשנתינו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן וראיה
 אחרונה : ערב הא דאמרין : צידן דתנן אמר רש"בג מעשה
 בצידן בא' שאמר לאשתו הרי זה גטיך ע"מ שתתני לי
 אצטילתי ואברה אצטילתי ואמר חכמים תתן לי את דמיה :
 ראה אחרונה דתנן אמרו לו הבא עדים אמר אין לי עדים
 הבא ראה אמר אין לי ראה : אמר רש"בג מה יעשה זה שלא היה
 יודע שיש לו עדים ומצא עדים לא היה יודע שיש לו ראה
 ומצא ראה והדין כלל לאו דוקא הוה דלא אמרי' הילכתא
 כרש"בג אלא עד דאיכא סעמא : אמר רב הונא הלוחו ואני
 ערב הלוחו ואני פורע הלוחו ואני נותן הלוחו ואני חייב
 כולן לשון ערבנות תן : תן לו ואני קבלן תן לו ואני פורע תן
 לו ואני חייב תן לו ואני נותן כולן לשון קבלנות תן : איבעי'
 להו הלוחו ואני קבלן תן לו ואני ערב מאי א"ר יצחק לשון
 ערבנות ערבנות לשון קבלנות קבלנות : כלומר הלוחו ואני
 קבלן קבלן : תן לו ואני ערב ערב : רב חסדי' אמר כולן
 לשון קבלנות הן חוץ מחלוהו ואני ערב : רבא אמר כולן
 לשון ערבנות הן חוץ מתן לו ואני נותן : א"ל מר בר אמימר
 לרב אשי הכי אמר רבא תן לו ואני נותן אין למלוה על הלוח
 כלום : ולא היא לא מיפטר ליה מינייה דמלוה עד שישיב
 ויתן כיר : מדאמר רבא תן לו ואני נותן קבלן הוה ואמר
 אמימר תן לו ואני נותן אין לו למלוה על הלוח כלום : מכלל
 דקבלן דאמר רבא אי בעי מלוה למתבעיה ללוה מצוי
 למתבעיה : וש"מ דקבלן תרי גוונא נינהו איכא קבלן דגבי
 מלוה

זכרון ברוך מי שחזו בניטין רחיה אחרונה בפרק זה כורר
 ים שתי משניות ברחסונה הלכה כמותו ובאחרונה (אין)
 הלכה כמותו : כולן לשון ערבנות סן דהא לשון סלואה קאמר
 הלוח לו ואני פורע חס לא יפרע : כולן לשון קבלנות דכיון
 דאמר תן לו סליחותו דידהו עביר במלוה : לשון ערבנות
 כיון שאומר אני ערב הרי סוף ערב אע"ג דאמר תן לו לשון
 קבלנות : והו דאמר ואני קבלן קבלנות וחס"ג דאמר הלוחו :
 כולן לשון קבלנות חפילו אמר הלוחו ואני חייב או חפי' אמר
 תן ואני ערב או הלוחו ואני (נותן בר מהלוחו ואני) ערב
 דכיון דקט לשון סלואה ולסון ערבנות או סוף מוכיח מכלל
 קבלנות : כולן לשון ערבנות חסו חס אמר הלוחו ואני קבלן
 חסו חסו ואני פורע או תלו ואני חייב דכולהו משמע חפרע
 חס לא יפרע כלום : בר מתן לו ואני נותן לך וכ"ס תן לו
 ואני

גט פשוט פרק י בבא בתרא

מלוה ממאן דבעי : ואיכא קבלן דלית ליה למלוה נבי לוח
 כלום תן לו ואני נותן הוא גיהו קבלן דאית ליה למלוה על
 הלוח כלום : תן לו ואני פורע תן לו ואני קבלן תן לו ואני
 חייב מסתברא לן דהילכתא ברבא דאמר כולן לשון ערבנות
 הן : אבל רבואתא קמאי פסקו הילכתא כרב הונא דאמר
 כולן לשון קבלנות הן : ההוא דיינא דאחתיה למלוה לנכסי
 דלוה מקמי דלתבעי ללוה סלקיה רב חנן כריה דרב ויבא
 אמר רבא מאן חכים למעכר כי הא מילתא אלא רב חנן בריר
 דרב ויבא קסבר נכסוהי דבר איניש אינון ערבין ליה וקל
 המלוה את חברו ע"י ערב ללא יפרע מן הערב ולא יתבע
 הערב תחלה : ההוא ערבא דאבוהון דיתמי דפרעיה למלוה
 מקמי דלורעינהי ליתמי : רב פפא אמר פרעיה למלוה
 יתמי לאו בני מיעבד מצודה נינהו : ורב הונא ברירא דרב
 יהושע אמר אימור צררי אחפסיה : מאי ביניהו איכא ביניהו
 בשתחייב מודה אי נמי שמתורה ומת בשמתיה : לרב פפא
 דאמר פריעת בעל חוב מצודה יתמי לאו בני מיעבד מצודה
 בינהו לית ליה לרב הונא ברירא דרב יהושע דסבר מצודה
 היתומים לפרוע חובת אבוהון אבל היישינן לצררי : כיון
 שחייב מודה א"נ דמתחייב ליה כפ"ד ולא קיבל עליה דיינא
 דשמהוה ומת בשמותיה הא ודאי ליכא למיהש לצררי : הילכך
 אית

ואני קבלן דכיון דאמר הכל בלשון מתנה משמע כאילו הוא
 בעצמו קיבל מיד הלוח וכרבה ק"ל דנתרא הוא : אינון
 ערבין בו כדכתיב חס אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתך
 ונו' יוכיח חליך העבוב החוכה : לא יפרע מן הערב תחילה
 שאין נכון להטריח את הערב חס שמה יפכה חותו הלוח והוא
 הדיו לנכסי דאיכוס למה נולול כהן להוריד המלוה לנכסי
 צח' שמה יסלקנו הלוח צמעות מוכנים : הסוף ערבא
 דאבוהון דיתמי שלוח בחיו ונעשה זה ערב למלוה
 צעבורו ואחרי מותו פרע הערב נוטלו למלוה : מקמי כו'
 וחר על היתומי : פריעת צ"ח מלוה והערב עקה נעשה צ"ח
 ומלוה על פה הוא ומלוה לפורעב : ויתמי פחותים מיל' לאו
 בני מיעבד מלוה ניכסו : דלמח צררי התפוס אבוהון למלוה
 לפטור את הערב הילכך כל מלוה על פה איכא למיחם דולמח
 פרע האיך בחיו ואע"ג דק"ל לקמן מלוה על פה גובה
 מפורסים ה"מ בדשמתיה ומית בשמתיה אי נמי כשחיי' מודה
 צמעת מיתתו שלח פרע : וק"ל הלכה כרב בוכא ברירא דרב
 יהושע דלא חנוריכין יתמי לאו בני מיעב' מלוה כינהו וככ
 חוב שאנו יודעין שלא פרע אבוהון בחיו או שאין אנו יודעין
 אית

גט פשוט פרק י בנא בתרא שוכח

אית ליה לערב למיגכה מיתמי מאי דפרעיה לבעל חוב
 דאבוהון: שלחו מתם שמתוה ומת בשמתי' הילכתא כרב
 הונא ברין דרב יהושע: ההוא ערבא דפרעיה לגוי מקמי
 דליתבעינהו ליתמי א"ל רב מרדכי לרב אשי הכי אמר אביי
 מהגרונאי משמא דרב' אפי' למ"ד חיישינן לצררי ה"מ ישראל
 אבל גוי כיון דבת' ערבא אזיל לא חיישינן לצררי א"ל אדרבה
 אפי' למ"ד לא חיישי' לצררי ה"מ ישראל אבל גוי דדיניה בתר
 ערבא אזיל אי לאו דאתפסיה צררי מעיקרא לא חוה מקביל
 ליה: איתמר ערב דכתובה דברי הכל לא משתעבר: קבלן
 דבעל חוב דברי הכל משתעבר: קבלן דכתובה וערב דבעל
 חוב פליגי איכא מאן דאמר אי אית ליה נכסי ללוה משתעבר
 ואי לית ליה לא משתעבר ואיכא מ"ד כיון אית ליה בין לירע
 ליה לא משתעבר: והילכתא בין אית ליה בין לירע ליה
 משתעבר ואפי' קבלן דכתובה: אבל ערב דכתובה אע"ג
 דאית ליה לא משתעבר מ"ס סעודה עכר ולא מידי חסרירה:
 ואי ערב בכתובה דבריה הוה משתעבר דאבא לנבי ברירה
 שעבודי משעבוד נפשיה: כיוצא בו אמר רשב"ג הערב לאשה
 בכתובת' וכו': גרסינן בערכין ההוא נברא דזבנינהו לנכסיה
 וגי'רש' לדביתהו: שלחה רב יוסף ברירה דרבא לקמיה דרב
 פפא ערב תנן הקדש תנן לוקח מהו א"ל תנא כי רוכלא

ניחשוב

אלא שאמר אביהן תנו או סיכא דשמתינן לאבוהון עבור חוב
 זמית בשמתי' כותבין ופורעין למלוה ואין ממתיכין עד
 דגדלו יתמי זה מ' ממקרקעי דיתמי וכראיה דבזמן הזה כי
 סיכא דתיקנו הגאונים לגבות כתובה ממטלטלי דיתמי מסוס
 דבזמן הזה עיקר אסמכתויכו עלויסו הוא הדין לבעל חוב
 זטעמח דמלוה על פה נגבית מיתמי אסמכתוי' לקמן כדי שלא
 תפעול דלת בפני לויין ואי לא גבי ממטלטלי אין לך כעילת
 דלת גדול מזה דלא שכיח לן מקרקעי: ההוא ערב' סהי' ערב
 של אבי יתומי' כגד גוי שכלוהו: ה"מ ישראל כלומר היכי
 שכלוהו ישראל שדיכו של לוי' הוא לפרוע המלוה תחילה ולא
 יתבע מן הערב תחילה אבל הכא שהמלוה הוא גוי: אין הלכה
 מתקיים לגוי צררי דודע דגוי הדר גביא זימנא אחריתי מן
 הערב מעיקרא כשנעשה הישראל ערב לגוי אי לא דתפסינסי
 צררי לערב לא היה נכנס לערבות כי הגוי יתבע ממנו תחילה:
 דמכוס עבד ולא מידי חסרירה ואי (כמו חית) ליה נכסים לא
 משתעבר דלא גמר בלבו לשעבד עצמו ואינו לא פקומי מילי
 ולאו מידי חסרירה דטב למיתב טן דו מלמיתב ארמלתא:
 דברו' ססוף ערב של כלתו עבור בנו: ערב תנן במתכיתין

גט פשוט פרק י בנא בתרא

ג'חשוב וניזיל - נהרדעי אמרי דתנן תנן ודלא תנן לא תנן
אמר רב שרביה מאי טעמיהו דנהרדעי בשלמא מקריש משום
רויחא דתקדש ערב נמי נצורה הוא דעבר ולא מירי חסריה
אלא לוקח מכדי מידע יודע רכל חד וחד איכא עליה כתובה
אמאי ניזיל וניזוכן איהו הוא דאפסיד גפשיה וק"ל כותיהו:
א"ר הונא ש"ט שהקריש כל נכסיו ואמר מנה לפלו' בירו נאמן
הוקה אין אדם עושה קנוניא על ההקדש: ורוקא דאיכא
בידיה שטרא דסקוויים: אבל איכא בידיה שטרא ולא מקוויים
אמר תנו קיימי' לשטריה ונותנין: לא אמר תנו אין נותנין
מ"ט ארם עשוי שלא להשביע את עצמו: והוא הדין היכא
דליכא שטרא בידיה אי אמר תנו נותנין: ורב ושמואל דאמרו
תרוייהו ש"מ שאמר מנה לפלו' בידי אי אמר תנו נותנין לא
אמר תנו אין נותנין מ"ט ארם עשוי שלא להשביע את בניו:
אמר רבא ש"מ שאמר מנה לפלוגי בידי ואמרו יתומים חזר
ואמר לנו אבא פרעתיו נאמני' מ"ט מדלא פסק למילתא סבר
אידיכר הוא: תנו מנה לפלוגי ואמרו יתומי' חזר ואמר לנו
אבא פרעתיו אין נאמנים אם איתא דפרעי' לא הוה אמר תנו:
ושמעין מהא דרבא דהיכא דלא אמרו חזר ואמר לנו פרעתי
דנותנין ואע"ג דלא אמר תנו ואי קשיא לך הא רב ושמואל
דאמרי תרוייהו אמר חנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין התם
דלא אמר בתורת הוראה: אבל הכא דאמר בתורת הוראה:
ודמיא ליהי דגרסי' בפ' דיני ממונות הרי ש"א אידין
שהטמין מעות בשידה תיבה ומגדל ואמר של פלו' הם של
מעשר שני הם רואין אם כמוסר דבריו קיימין ואם כמערים
לא אמר כלום: בעי רבא ש"מ שהורה מהו צ"ל אחס עירי או
לא אדם משטה בשעת מיתה או לא צריך לומר כתיבו או לא:
בתר דבעי הדר פשטה אין אדם משטה בשעת מיתה ודברו
ש"מ ככתובין וכמסורין דמו: מתני' המלוה את חברו
בשטר

ערב לאשה בכתובתה וגרסה ידירכה הנאה: וכן תנן כהקדש
חס הקדיש נכסיו וגירס חסו: לוקח כלומר מוכר נכסיו
וגירס חסו: מכיו מו ידירכה הנאה חו לח: חסו כי רוכל
כו' כלומר וסיח היא: דתנן ערב וכתדיש תנן: לוקח דלא
תנן לח כריך להדיר' הנאה כדמס' וחזיל: חדס עשוי של
להסבי' חת בכיו של יתזיקוהו עשיר ולא חת בכיו: מדלא
פסקא חזוכון למילתיה לח גמר דבריו לומר תנו: אידיכורי
מידכר ולכך לא אמר תנו: ש"מ שכולס כנון סתבעו בעל
חובו וחמר ליה מכה לו בידך וח"ל הן נכה"ג בגריח אמרינן
בר' זה כורר דכריך לומר חתם עדים דחי לח מני' ח"ל מסטה

גַּם פְּשׁוּט פֶּרֶק י בְּנֵי כְּתוּבָה שֶׁכָּט

בשטר גובה מנכסים משועבדים : על ידי עדים גובה מנכסי
 בני חורין הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים
 בני חורין ערב שהוא יוצא לאחר חיתום שטרות גובה מנכסי
 בני חורין : ומעשה בא לפני ר' ישמעאל ואמר גובה מנכסים
 בני חורין : אמר לו בן גנסי אינו גובה לא מנכסים משועבדי
 ולא מנכסים בני חורין : אמר לו למה אמר הרי החונק ארץ
 אחד בשוק ומצאו חברו ואמר לו הנה ואני נותן לך פטור
 שלא על אמונתו הלוהו : ואי זה הוא ערב שהוא חייב לו
 אמר לו הלוהו ואני נותן לך חייב שעל אמונתו הלוהו : א"ר
 ישמעאל הרוצה להחכים יעסוק בדיני ממונות שאין לך
 מקצוע בתור גדול מהן שהן כמעין גובע : והרוצה לעסוק
 בדיני ממונות ישמש שמעון את בן גנסי : גמ' המלוה ארץ
 חבירו בשטר גובה מנכסים משועבדים וכו' אמר עולא דבר
 תורה אחר מלוה על פה ואחר מלוה בשטר גובה מנכסים
 משועבדים מ"ט שעבודה דאורייתא : ומה טעם אמרו מלוה
 על פה אינו גובה מן הלקוחות משום פסידא דלקוחות : אי
 הכי מלוה בשטר נמי התם אינהו אפסיד נפשיהו : וק"ל הכי
 דחא רב פפא דהוא כתרין פסק הילכתא הכי כפרק האשה
 גקניירא : דאמר רב פפא הילכתא מלוה על פה גובה מן
 היורשין שעבודה דאורייתא ואינו גובה מן הלקוחות דלית
 ליה קלא : והא דקא פסק רב פפא הכא ואמר הילכתא מלוה
 על פה גובה מן היורשין ואינו גובה מן הלקוחות גובה מן
 היורשין שלא תנעול רלת בפני לוי ואינו גובה מן הלקוחות
 דלית ליה קלא לאו דפליגא דיריה אדיריה אלא הא קמ"ל
 דהיינו טעמא דאוקמוה רבנן דאורייתא וגובה מן היורשין
 שלא

למי כך ודברי ש"מ ככתובין וכמסורין דמו ואין כ"ל כתובו :
 מתני' המלוה את חבירו בשטר אפילו אין כתוב בו אחריות
 גובה כי אחריות טעות סופר הוא : מסוגבדין לקוחות :
 יוכיח המלוה על הלוב כמכירו שקרא חייב לו ואין לו עדות
 אחר גובה מנכסים בני חורין אבל לא ממעבדי : החר חיתום
 שטרות סתם בשטר אחר חתימת העדים אינו פלוני בן פלוני
 ערב : גובה מן הערב מנכי חורין דהערבות הוא מלוה על
 פה כיון דלא חתימי סכרו על הערבות וס"ה לט"ב בלא שטר
 אחר מתן מעות : א"ל בן גנסי בן דקסבר כל ערב שאחר
 מתן מעות לא הוה ערב שלא על אמונתו והבטחת הערב
 הלוהו : גמ' שיטבוד לאורייתא דכתיב הריש אשר אתה
 גובה בו וס"ה מקרקעי : משום פסידא דלקוחות שלא יוכלו
 ליוסר מדבר שאין ידוע לעולם דמאן דיוזף בלנעא יוזף :

גמ פשוט פירק י בכא בתרא

שלא תנעול דלת בפני לוי : הוציא עליו כתב ידו שהוא
 חייב לו גובה מנכסים בני חורין : בעא מיניה רבא בר נתן
 מרבי יוחנן הוחזק כתב ידו בכ"ד מאי א"ל אע"פ שהוחזק
 כתב ידו בכ"ד אינו גובה אלא מנכסים בני חורין :
 פירש מ"ט דכמלוה על פה דמי : אי קא מורי ליה דלא
 פרע ליה גובה מנכסים בני חורין ואי קא טעין דפרע
 מישתבע שבועת הסת ומיפטור : ואי קא כפר ואמר לא
 יזנא מיניה מידו והאי לאו כתבא דידי היא אי הוחזק
 כתב ידו בכ"ד א"ג איכא סהדי דכתב ידיה הוא הוחזק
 כפרן ומשלים דק"ל כל האומר לא לזיתי כאומר לא
 פרעתי דמי : ערב שהוא יוצא לאחר חיתום שטרות
 גובה מנכסים בני חורין : וזמנין אמר רב קודם חיתום
 שטרות גובין מנכסים משועבדים : לאחר חיתום שטרות
 גובה מנכסים בני חורין : וזמנין אמר רב אפילו קודם
 חיתום שטרות אינו גובה אלא מנכסים בני חורין ולא
 קשיא הא רכתב ביה פלוני ערב דלא שייך ערב בשטרא
 והא דכתיב ביה ופלוני ערב דשייך ערב בשטרא וכן
 א"ר יוחנן : ומעשה בא לפני ר' ישמעאל וכו' : אמר
 רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אע"פ שקילס ר' ישמעאל
 את כן גנס הלכה כר' ישמעאל : אמר רב יהודה אמר
 שמואל חנוק וקנו מידו משתעבד מכלל דערב דעלמא
 לא בעי קנין : ופליגא דרב נחמן דאמר רב נחמן ערב
 דכ"ד הוא דלא בעי קנין אבל ערב דעלמא בעי קנין :
 והילכת'

הוחזק כתב ידו בכ"ד : שב"ד מכירין שבוה כתב ידו
 ולאחר זמן בא לפני ב"ד וכולס לפניהם שסודה כתב ידו
 וכתב לו ב"ד הכתק דהיינו קיום הסטר : מהו מי אמרונן
 דהוי הסתא כסטר שיש עליו עדים וגובה ממסעבדי
 דאחריות מעות סופר הוא או דילמא קיום הסטר לא
 יזעילו לעשותו יותר טוב משבית תחילה כי אין הקיום
 מועיל אלא רק שלא יוכל לטעון מזוייף הוא אבל לא נבי
 כי אם מבני חרי כקודם הקיום מאי : פלוני ערב הסתית
 העניין ודילמא לא מסבדי אלא על הסטר לחוד ופלוני
 ערב וא"ו מוסיף על עניין ראשון ועל הסטר ופלוני
 הערבות חמסבדי סבדי : הלכה כרבי ישמעאל דגובה
 מנכסים בני חורין : ערב דבית דין בעיא קניין דבהסווא
 הנאה דמסימניה ליה ב"ד גמר ומסעבד נכסים : ערב
 שבטעת מתן מעות לא בעיא קניין ואם כוח כתב חוץ
 הסטר גובה ממסעבדי : שלא בטעת מתן מעות כפיא
 קניין

גט פשוט פרק י בבא בתרא של

דהילכתא ערב דשעת מתן מעות הוא דלא בעי קנין :
ערב דלאח' מתן מעות בעי קנין : וערב דב"ד לא בעי
קנין דבההוא הנאה דקא מהימנין ליה גמר
ומשעביד נפשיה : והנך כולהו
בעו קנין :

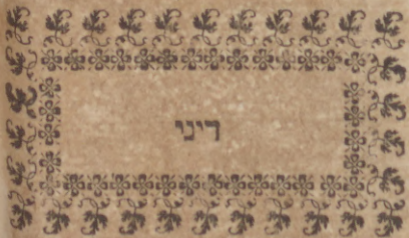
סליק פירקא וסליקא להו מסכרת בבא בתרא

קניין אפילו חתום בשטר : ואי חתום אחר חתום שטר
גובה מבכיו חזרי ובעיא קניין : ערב דבית דין לא
בעיא קניין : ול"ג והנך כולהו
בעי קניין :

סליק מסכת בבא בתרא

דיני ממונות פרק א סנהדרין

דיני

ממונות בשלשה גזלות וחבלות בשלשה נזק וחצי נזק
תשלומי כפל תשלומי ד' וחמשה האונס והמפתה והמוציא
שם רע בשלשה דברי ר"מ וחכ"א המוציא שם רע בעשרים
ושלשה מפני שיש בו דיני נפשות גרפינן בגמרא אטו דיני
ממונות לאו היונו גזילות וחבלות א"ר אבהו מה הן קתני
מה הן דיני ממונות גזילות וחבלות לאפיקי הוראות והלואות
ולמאי אי דלא בעינן ג' והא א"ר אבהו שנים שרנו דיני
ממונות אין דיניהם דין אלא דלא בעיא מומחה ואי קסבר
עירוב פרשיות כתיב כאן ליבעי נמי מומחה ואי לא קסבר
עירוב

דיני ממונות בשלשה בגמרא יליף לה גזילות כוסר
בפקדון דממשלח בו יד כו' גזלן וכן החוטף מיד
חברו אבל לזר ואינו משלח לא מוקרי גזלן דמלוה להוצאה
כיתיה וחבלות החובל בחבירו חייב בה דברים נזק דשור
המועד או ארס שכזיק תשלומי כפל דגניבה תשלומי ד'
זה דטבח וזכר דיני נפשות אם חמת שזינתה תחתיו הוא
בסקילה ודיני נפשות בעינן כ"ג כדלקמן גמ' מה הן
קתני האי גזילות וחבלות פי דיני ממונות הוא דלא קימה כל
דיני ממונות במשם ולמעוטי הורחות והלואות שהן גזלן
על גמילות הסדים וזיכה בעיבה דלת בפני לוי כדלקמן ולכן
ממעטי הורחות הבח לידון בעידו הורח הלואות כבא לידון
בעידי הלואה אי קסבר עירוב פרשיות כתיב כאן לחובל
למ' ד כפ הגזול דפרשיות מעורבות שיש מקרח בפרש' או
ששויב בפר' או של אחרים כגון אשר יאמר כי הוא זה דלפני
מיטיב מודה מק"ת והוא נשומ סבר מוקמי ליה בהלואה
בפרשת אס כסף תלוה וגו' וכתב מפר' שעמא וליבעי כתיב
מומחה

דיני ממונות פרה א סנהדרין שלא

עירוב פרשיות כתיב כאן שלשה למה לי לעולם קסבר עירוב
פרשיות כתיב כאן והא דלא בעינן מומחה משום רא"ר הנינא
דבר תורה אחד דיני ממונות ואחר דיני נפשות בדרישה
ובהקירה ומפני מה אמרו דיני ממונות לא בעי דרישה וחקירה
שלא תנעול דלת בפני לוי' תנו רבנן דיני ממונות בשלשה
ואם היה מומחה לרבים דן אפילו ביהודי אמר רב נחמן
כגון אנא דיינינא דיני ממונות ביהודי וכן אמר רבי חייה
כגון אנא דיינינא דיני ממונות ביהודי ואיבעיא לן כגון
אנא דגמירנא וסבירנא ונקיטנא רשותא מבי ריש גלותא

אבל אי לא נקיט רשותא מבי ריש גלותא לאו דינא
הוא או דילמא כגון אנא דגמירנא וסבירנא ואע"ג דלג
נקיטנא רשותא מבי ריש גלותא ת"ש דמר זופרא כריה דרב
נחמן דן דינא ושעה אתא לקמיה דרב יוסף א"ל אי את קרית
להו זיל שלים ואי אינהו קרו לך לא תשלם ש"מ דדינייה
דינא ואע"ג דלא נקיט רשות מבי ריש גלותא ש"מ אמר רב
האי מאן דבעי למידן דינא וכי טעי לפטר ולא לישראל לינקט
רשותא מבי ריש גלותא וכן אמר שמואל האי מאן דבעי
למידן דינא וכי טעי לפטר ולא לשלם לינקט רשותא מבי ריש
גלותא וה"מ מהכא להכא ומהתם להתם ומהכא להתם אבל
מהתם להכא לא מהניא רשותא דהכא שבט והתם מהוקק
דתניא לא יסור שבט מיהוד' אלו ראשי גליות שבככל שרודין
את ישראל בשבט ומחוקק מבין רגליו אלו בני בניו של
הלל שמלמדין תורה ברבים תניא תלמיד אל יורה הלכה
בפני רבו אלא א"כ רחוק ממנו ג' פרסאות כנגד מחנה ישראל
תניא רשב"גא הדין כג' פשרה בכ' יפה כח הפשרה מכח
הדין ששנים שדנו בעלי דינין יכולין לחזור בהן ושנים
שעשו

מומחה דאלבוס כתיב דקסמט מומחין ג' למס לי דהא
דכסלויה בעיא ג' כ"ל מחלכיס : משום דרבי חנינא וקקתא
דרבנן ביה : בדרישכ וחקירה שריך לבדוק העדים באיזה
יום ובאיזה טעם דכתיב מספט אחד יביב לכס ממונות כנססו'
ובכסות כתיב ודרש' וחקרת : שלא תנעול דלת דהעם ומנעו
מלככות חיישי סמח יטעו העדים שלא תהא עדותן מכוונת
ויפסיד זכא נמוימא לא ימלא מומחין לכוסו לדין : ואפילו
ביחודי דכתיב בלדק תשפוט וגומר וקסבר אין עירוב פרשיות
כתיב כאן : דן דינא ביחודי : איקרית לכו סבזמנת חוקם
לדין זיל סלום ומיכו מיכדר דינא לח כדר : אמא נמיר וסביר
מפי לח נקיט רשותא דויכס דינא : ואי אינכו קרי לך שקבלוך
עליכן לדיון : נסקול רשותא דכיון דכרשות כחית לא משלם :

דיני ממונות פרק א סנהדרין

שעשו פשרה אין בעלי דינין יכולין לחזור בהן - וה"מ
 בשקנו מידן דק"ל פשרה צריכה קנין : ושנים שדנו דקאמר
 דש"בג בעלי דינין יכולין לחזור בהן אלמא אין דיניהן דין
 ה"מ בשאין מומחין ולא קבלינן עליהן בעלי דינין : אבל
 אי הוו מומחין אי קבלינן בעלי דינין עליהן הוי דיניהן דין
 ואפי' חד מומחה דיניה דין כדכתבינן לעיל : ר' יהושע בן
 קרחא אמר מצורה לבצוע שנאמר אמת ומשפט שלום שצטו
 בשעריכם וכי יש שלום במקום משפט ויש משפט במקום שלום
 לא אי זה הוא משפט שיש עמו שלום הוי אומר זה ביצוע :
 וכן ברור הוא אומר ויהי רור עושה משפט וצדקה לכל עמו
 והלא כל מקום שיש משפט אין צדקה צדקה אין משפט אלא
 איוה הוא משפט שיש עמו צדקה הוי אומר זה ביצוע : אמר
 רב הילכתא בר' יהושע בן קרחא דאמר מצוה לבצוע : מה
 מצוה מצוה למיטר להו הכי : דינא בעיתו או פשרה בעיתו :
 כי הא דרב הונא כי הוה אתו בתרי לקמיה לרינא אמר להו
 דינא בעיתו או פשרה בעיתו : ודוקא מקמי גמר דין אבל
 לאחר גמר דין אי אתה רשאי לבצוע : ה"ד גמר דין אמר רב
 יהודה אמר רב ממי אמר איש פלו' אתה זכאי ואיש פלו' אתה
 חייב : והא דאר"ש בן מנסיא שניס שבאו לפניך לדון עד
 שלא תשמע את דבריהם או משתשמע ארז דבריהן ואי אחרי
 יודע להיכן הדין נוטה אתה רשאי לומר להן לכו ובצעו אבל
 משתשמע את דבריהן ואתה יודע להיכן הדין נוטה אי אתה
 רשאי לומר להן לכו ובצעו שנאמר פוטר מים ראשית מרון
 גלפני התגלע הריב נטוש ליתא : תניא ר' יהודה בן לקיש
 אומר שנים שבאו לפניך לדין א' רך וא' חזק עד שלא תשמע
 את דבריהם או משתשמע את דבריהם ואי אתה יודע להיכן
 הדין נוטה אתה רשאי לומר להן איני נזקק לכם שמא יתחייב
 חזק ונמצא רודף ארז הדין : אבל משתשמע את דבריהם
 ואתה יודע להיכן הדין נוטה אי אתה רשאי לומר להן איני

נזקק

מבכח להכח לריש' גלותא דבבל למידן דינא בבבל : מכתם
 להקם מנסי' דא' למידן דינא בא' י : טבט לשון סררה ויש
 להן רשות להסקיר דהסקר ב'ר' כסקר : מחוקק סררה
 מועטת : שרודין את העם טיש לכן כח ורשות ממלכו כרם :
 כנגד מחנה ישראל דכל מאן דבעי מילתא חזיב לגבי משה
 דכתיב וביה כל מנקה ה' ונומר אע"פ שיהי רחוק מן משה נ'
 פריסחות חזיב לגביה : וכוא דקנו מידו דקיומא בן פסרר
 כריכה קניין ואכילו אס כעטות בסלסה : למני התגלע הריב
 בטסהו ורודף אחר הסלס : שאח' יתחייב חזק וכמכח רודסו

דיני ממונות פרק א סנהדרין שלב

צוקק לכם שנ' לא תגורו מפני איש ואמר רב חנין אל תכניס
 דבריק מפני איש וא"ר הונא מאי משמע דהאי לא תגורו
 מפני איש לישראל דכנוסי הוא אמר רב נחמן בר יצחק דאמר
 קרא ויין לא תשתה ולא תאגור : ארי"ל כל פנין לתלמיד
 שיושב לפני רבו ורואה זכות לעני וחובה לעשיר מנין שלב
 ישתוק שנ' לא תגורו מפני איש : ויהיו העדים יודעין את מי
 הן מעידין ועל מה הן מעידין ולפני מי הן מעידין שנא' ועמדו
 שני האנשים אשר להם הדין לפני ה' : ויהיו הדיוטין יודעין
 אר"י מי הן דנין ולפני מי הן דנין ופי עתיד לופרע מהן שנא'
 אהים נצב בעדת א בקרב אהים ישפוט : וכן מצינו ביהושפט
 שאמר אל השופטים דעו מה אתם עושים כי לא לאדם תשפוטו
 כי לה' : ושמו יאמר הדיוטין מה לי ולצרה הזאת ת"ל ועמפם
 בדבר משפט אין לו לויין אלא מה שעיניו רואות : גרסינן
 בע"ז כי רבים חללים הפילה זה תלמיד שלא הניע להוראה
 ומורה : ועצומי כל הרוגיה זה תלמיד שהניע להוראה ואינו
 מורה : ובפרק יציאות השבת גרסינן רבי אמי ורבי אסי הווי
 יתבי וגרסי ביני עמורי וכל שעתא ושעתא מפחי אעיברת
 דרשא ואמרי מאן דאית ליה דינא ניעול וניתי : רב חסדא
 ורבה בר רב הונא הווי יתבי כל יומא בדינא והוה קא חליש
 ליבוייהו : תנא להו חייא בר רב מרפתי ויעמד העם על משה
 מן הבקר עד הערב וכי תעלה על דעתך שמשא יושב ודן כל
 היום כלו תורתו אימתי נעשית לא לומר לך כל דיון שדן דין
 אמת

מרדף כדיון להסוך את הדין : שוטב לפני רבו ונא דין לפני
 רבו ורוחב בתלמיד זכות לעני וחובה לעשיר ורבו טועם
 בדין : מכיון שלא יחלוק כבוד לרבו וישתוק : לא תגורו לא
 תכניס דבריק כדפי לעיל : את מי הן מעודים שהם כאילו הם
 מעידין בהקב"ה כדאמרינן לקמן שמטריח הקב"ה לרחוק
 ממון לבעלים : סכ' ועמדו האנשים ואוקמינן במסכת שבוע'
 בעדים : מה לי בעער הוה סאס אטעב אענש כ"כ : עמכס
 דבר המספיק לפי חותם דברים סכמכס תשפטו דאין לדיון
 למכוע את עממו מן הדין : חלל לפי מה שטיביו רואות ידון
 וכוון לכהן וסוב לא יענש : זה תלמיד שלא הניע להוראה
 דדריש בפילה לשון כפל שלא מלאו ימיו : זה תלמיד שהניע
 להוראה ואינו מורה דדריש ועצומי שעומס עצמו מלידון
 ולבורות : בינו עמודי בבית במדרס בין העמודים : הווי
 טפתי היו מקיסים : אעיברא דדשא על בריח הדלת : וסוס
 קח חלוס ליבוייהו מחמת שלא חללו : תנא לבן חייא בר רב
 שלא היו כרוינן לטוב בדין כל היום דאפילו טעב אחת הווי

דיני ממונות פרק א סנהדרין

אמת לאמתו אפי' שעה אחת מעלה עליו הכתיב כאלו בעשו
 שותף להקב"ה במעשה בראשית : כתיב הכא ויעמד העם על
 משה מן הבקר עד הערב וכתיב התם ויהי ערב ויהי בקר :
 עד מתי יושבין בדין אמר רב ששרת עד זמן מעודה : והוא
 שעה ששית שהיא שעת מאכל תלמידי חכמים : אמר ר' שמואל
 בר נחמני א"ר יוחנן כול דיון שרן דין אמת לאמתו גורם
 שתשרה שכינת בישראל שנאמר אלהים נצב בעדת אל בקרב
 אלהים ישפוט : וכל דיון שאיגו דין אמת לאמתו גורם
 לשכינה שתסתלק מישראל שנאמר משור עניים מאנקת אביונים
 עתה אקום ואמר ה' וגו' : וא"ר שמואל בר נחמני א"ר יוחנן
 כל דיון שנוטל ממון מזה ונותן לזה שלא כדין הקב"ה נזכר
 ממנו נמשו שנאמר אל תנזול דל כי דל הוא וגומר כי ה' יריב
 ריבם וקבע את קובעיהם נפש וא"ר שמואל בר נחמני א"ר
 יוחנן לעולם יראה הדיין את עצמו כאלו חרב מונחת לו על
 צוארו וניהנם פתוחה לו מתחתיו שנאמר חנה מסתו
 שלשמה וגו' איש הרבו על יריכו מספר כלילות מפחדה של
 ניהנם שדומה ללילה : דרש ר' ישעיה ואיתימא ר' שמואל בר
 נחמני מאי דכתיב בית דור כה אמר ה' דינו לבקר משפט וכי
 בבקר דינו והלא כל היום הן דינו אלא אם כדור לך הדבר
 בבקר שהוא אור אמרהו ואם לאו אל תאמרהו ר' חייא בר
 אבא א"ר יוחנן מהכא אמר לחכמה אחותי את אם כדור לך
 הדבר כאחותך שהיא אסורה לך מן התורה אמרהו ואם לאו
 אל תאמרהו : וגרסי' במ"ק אין ממאין אלא ארוסות א"ר
 יצחק מאי דכתיב רע ירוע כי ערב זר ושונא תוקעים בוטח
 רעה אחר רעה תבוא למקבלי גרים ולערבי של ציון ולתוקע
 עצמו לדבר הלכה : ומפרישינן תוקע עצמו לדבר הלכה כגון
 דיון דאתי דינא לקמיה ונמר הילכתא ומדמי מילתא למילתא
 ואית ליה רבה ולא אויל שאיל מיניה : דא"ר שמואל בר
 נחמני א"ר יוחנן לעולם יראה דיון עצמו כאלו חרב מונחת
 לו על ירוכותיו וכו' : ארי"ל עשרה שיושבין בדין קולך
 תלוי בצואר כולן : ואפי' תלמיד היושב לפני רבו : רב הונא
 כי

כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית כדמוסוק וי"מ
 דהוה חלים ליבוייהו טלח למדו תנח להן חיוס בר רב
 טהיב מכוס כל כך גדולס דהוי כאילו נעשה שותף
 להקב"ה במעשה בראשית :

סדרן עלך דיני ממונות

דיני

דיני ממונות פרק א סנהדרין שלג

לי הוה אתי דינא לקמיה שכניף ומייתי עשרה רבנן מבי רב
 אמר כי היכי דילמטיאן שיבא מכשורא : כי אתא רב דימי
 אמר דרש רב נחמן בר נחמן בר כהן מאי דכתיב מלך במשפט
 יעמיד ארץ ואיש תרומות יהרסנה אם הומה דיון למלך שאינו
 צריך לכלום יעמיד ארץ : ואם הומה לכהן המהזר על הגרנות
 יהרסנה : גרסי בפ' שני דיוני גזרות קרנא חודה שקיל
 אסתירא מוכאי ואסתירא מהיוב ודאין להו דינא היכי עבד
 הכי והא כתיב ושחד לא תקח ומסקנא אנר בטילא דידיה
 הוה שקיל : דהוי תחי באמכרא דחמדא ויהיב ליה זוזא כל
 זומא וכי הוה אתי דינא לקמיה אמר להו הב לי זוזא אנר
 כפלני : כי הא דרב הונא כי הוה אתי דינא לקמיה אמר להו
 הבו לי גברא דדלו לי כחריקאי ואידון לכו דינא ודוקא
 בטילא דמוכה כי הא הוא דשרי ליה לריון למשקל אבל
 בטילא דלא מוכח אסור : אמר רבה בר רב הונא האי דינא
 דשאל שאילתא פסול למירן דינא ולא אמרן אלא דלית ליה
 לאושלי : אבל אית ליה לאושלי לית לך בה : אמר רב פפא
 לא לידון איניש דינא לא למאן דרחים ליה ולא למאן דסני
 ליה : דרחים ליה לא הוי ליה חובה : דסני ליה לא חוי
 ליה זכות : ת"ר ושחד לא תקח אינו צריך לומר שוחד
 ממון : אלא אפי' שוחד דברים נמי אסור מדלא כתיב בצע :
 כסף לא לקחו : ה"ר שוחד דברים כי הא דשמואל הוה קמי
 עבר במערכא אתא ההוא גברא יהיב ליה ידא א"ל מאי
 עברתיך א"ל דינא אית לי א"ל פסילנא לך לדינא : אסימר
 הוה יתיב וקא דאין דינא פרח גרפא והוה יתיב ליה ברישית
 אתא ההוא גברא שקליה א"ל מאי עברתיך א"ל דינא אית לי
 א"ל פסילנא לך לדינא : מר עוקבא הוה שרי רוקא קמיה
 אתא ההוא גברא כסויה א"ל מאי עברתיך א"ל דינא אית לי
 א"ל פסילנא לך לדינא : גרסינן כפרק עשרה יוחסין אמר
 שמואל כיון שנתמנה אדם פרוס על הציבור אסור בעשייתן
 מלאכה בפני שלשה : גרסינן בפרק ר' ישמעאל אומר רש"ב
 כל המעמיד ריון שאינו הנון על ישראל כאלו נטע אשרה שנ'
 שופטים ושופרים וסמך ליה לא תטע לך אשרה : אמר רב
 אשי ובמקום תלמודי חכמים כאלו נטעו אצל מוכח שנ' אצל
 מוכח ה' אלהיך : אמר ר"א מניין לריון שלא יפסע על ראשי
 עם קרש שנ' ולא תעלה במעלות על מוכחי וסמך ליה ואלה
 המשפטים אשר תשים לפנים : דרש בר קפרא מנא הוה
 מילתיה דאמור רבנן הוה מתונין כרין דכתיב ולא תעלה
 במעלות על מוכח וסמך ליה ואלה המשפטים : אשר תשים
 אשר תלמדם טבעי ליה א"ר ירמיה ואיתמר ר' חייא בר אבא

דיני ממונות פרק א סנהדרין

אלו בלי הדיונין מאי גיהו חוטרין וסנרלי שיפורי ורצועי
 ואצוה את שופטיב' וגו' כנגד מקל ורצועה הכתוב מדבר :
 שמוע בין אחיכם אמר רבי הנינא אזהרה לדיון שלא
 ישמע דברי בעל דין קודם שיבא בעל דין חבירו :
 ואזהרה לבעל דין שלא יטעים דבריו לדיון קודם שיבא
 בעל דין חבירו : וכנמ' דסוטה אמרינן רשע ערום ה"ן
 א"ר הנינא זה המטעים דבריו לדיון קודם שיבא בעל
 דין חבירו : ושפטת' צדק אמר רשב"ל צדק את הדין
 בלכר ואח"כ חתכהו : כתיב ואצוה אתכם וכתוב ואצוה
 את שופטיכם : א"ר שמלאי אזהרה לצבור שתהא איסת
 הדיין עליהן : ואזהרת לדיון שיסכול את הציבור :
 וער כמה א"ר חנין ואיתימא ר' שכתאי כאשר ישא האוסן
 את היונק : כתיב כי אתה תבוא וכתוב כי אתה תביא :
 א"ר יוחנן משה אשר לו ליהושע וקנים שבדור עמס :
 הק"ב אומר ליהושע טול מקל והך על קרקע פרנס
 אחד בדור ואין שני פרנסין בדור : וכן בדור אומר
 שמעוני אחי ועמי אם אחי למדו עמי ואם עמי למדו
 אחי א"ר אלעזר אמר להן דוד לישראל אם אתם שומעים
 לי אחם אחי : ואם לאו עמי אתם ואני רודה אתכם
 במקל : אמר רבא הני תלתא דייני דיתבי כבי דינא
 ואול שליחא דבי דינא וקאמר משמא דחר מניה לך
 כתבין עליה פיתחא עד ואמר משמא דכולהו : וה"מ בלא
 יומא דדינא אבל כיומא דדינא מידע ידעי דמכנפי כנופי
 ויתבי : מתני' מכות בשלשה : עיבור החדש כג'
 עיבור השנה בשלשה דברי ר"מ רש"בג אומר בשלשה
 מתחילין ובחמשה נושאין ונותנין וגומריין בשבעה ואם
 גמרו בשלשה מעוברת : גמ' מכות בשלשה מנא ה"מ
 אמר רב הונא דאמר קרא ונגשו אל המשפט ושפטום
 דרי כאן שנים ואין כ"ד שקול מוסיפין עליהן עוד אחד
 דרי כאן ג' :

פירקא פירקא

דיני ממונות פרק ב סנהדרין שלר

דיני ממונות בג' זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד
 ושניהן בוררין להן עוד א' דברי ר"מ וחכ"א שני
 דינין בוררין להן עוד א' : גמ' גרסי' רב דימי אמר רב
 מחלוקת בשתי כיתי עדיב דר"מ סבר צריך לבורר ורבנן
 סברי אין צריך אבל אין שם אלא כת אח' דברי הכל אין
 יכול לפוסלו : לימא רשב"ג ורבי בפלוגתא דר"מ ורבנן
 קמפלגי דתניא הבא לידון בשטר ובחוקה נידון בשטר דברי
 ר' רשב"ג אומר נידון בחוקה : והאי בה בחוקה ולא בשטר
 אימא אף בחוקה וקיימא לן דבצריך לבורר קמיפלגי
 אליבא דרשב"ג כולי עלמא לא פליגי כי פליגי ליבא דר'
 דר"מ כרבי ורבנן אומריב לך אפילו תימא כרבי ע"כ לא
 קאמר ר' לא בחוקה דמכח שטרא קאתי אבל הכא רלאו מכח
 ערי

דיני ממונות בג' זה בורר לו א' לכאורה משמע זה בורר
 לו ב' ד' ה' קרי שסה וזה בורר לו ב' ד' א' ושניה בוררין
 לו עוד א' ה' ז' ט' ולהכי בעי בגמ' מאי קאמר דבג' סגי : זה
 פוסל חתמו ב' ד' שבורר חברו שחינו רוחה לידון לפניו ונגמ'ר
 מפרט בה דקאמר זה פוסל עדיו כו' כדלקמן : גמ'
 מחלוקת בשתי כתי עדים שאמר בעל דין לפניו יש לו שני
 כתי עדים בדבר והביא לפניו כת ראשונה ועומ' בעל דין
 וא' עמו ואומר פסולין הן והסתח' לחו' כונע בעדות הוא כי
 חמר שיש לו כת אחר ואם ביקש ולא מנח' קסבר רבי מאיר
 צריך בעל דין לבורר ולחמת כל דבריו שטען בנ' דהכי
 מופסלי אף לעדות אחרות ואם ביקש ומנח' כת אחרת כסירה
 אף ע"פ שהראשונה נפסל' ה' ז' בירר דבריו שאמר לכבוש ב'
 ביתוק והביא ולא דק שהיה סבור שהיו כסרים ורבנן סברי אין
 צריך לבורר ויכול לומר אין לי עוד וכמנח' זה כונע בעדו ולא
 מופסלי אף לעדות זו : ככא לידון בשטר ובחוקה מחזיק
 בקרקע ואמר לו חברו מה לך פה ואמר לו אתה מברת לי
 ועדיין סטר מכירה בידי ואכלתי שני חוקה : גמ' כסטור על
 כרחו צריך להביא הסטר לבורר דבריו ואם לא מנח' סטר
 יכסיד ולא מהני ליה חוקה אע"ג דבעלמא סגי בחוקה
 ככא כיון שאמר יש לי סטר צריך לבורר דבריו : בחוקה
 משמע צריך להביא עדי חוקה ושטר לא מהני לכך פריך
 בחוקה ולא כסטור הא סטר עיקר ראיה הוא וחוקה אפילו
 משום ברור לא מצריך דחינו אלא מכח סטר שטוען אבדתי
 שטרי ואכלת' ג' סנין דעד ג' סנין מזהדר איכוס בשטריה טפי
 לא מזהדר : ע"כ לא קאמר ר' דצריך לבורר לא משום דחוקה
 לחו' עיקר ראיה היא דחי אמר החוקתי כב' ג' סניס ולא אמר
 סטר

דיני ממונות פרק ב סנהדרין

עדים אתי אפי' רבי מודה דאין צריך לברר : ותו גרסינן
בגמרא במתני' דזה בורר לו אחד ושניהם בוררין עור אחד
ואפי' לזה מצי מעכב : איני והאמר ר"א לא שמו אלא מלות
אבל לזה כופין אותו ורן בעירו : כדאמר רבי יוחנן בערכא
שבסוריא הכא נמי בערכאורת שבסוריא שנו : אבל מומחין
לא : רב פפא אומר אפי' מוסחין כגון בי דינא דרב הסרא
ורב הונא : מתני' זה פוסל דיינו של זה וזה פוסל דיינו
של זה דברי ר"מ וחכ"א אימתי בזמן שהוא מביא עליהן ראיה
שהן קרובין או פסולין אבל אם היו כשרין או מומחין מפי
ב"ד אינו יכול לפוסלן : זה פוסל עריו של זה וזה פוסל
עריו של זה דברי ר"מ וחכ"א אימתי בזמן שהוא מביא עליהן
ראיה שהן קרובים או פסולין אבל אם היו כשרין אינו יכול
לפוסלן : גמ' למד לי למיעבד הכי אמרי במערבא
משמיה דרבי זירא מתוך שזה בורר לו דין אחד וזה בורר לו
דין אחד ושניהם בוררין להן עור א' יצא הדין לאמתו
וחכ"א שני דיינין בוררין להן עור אחד : אמר רב יהודה אמר
רב כך היו נקיי הדעת שבירושלים עושין לא היו חותמין על
השטר אלא אם כן יודעים מי חותם עמהן : ולא היו יושבין
בב"ד אא"כ יודעין מי ישב עמהן : ולא היו נכנסים לטעוררה
אא"כ

שטר היה לו ואצל לא מהני החזקה לכך כריך לברר כי אמר
יש לי שטר אבל בב' כיתי עדים כיון דהני לאו מכח הכי קאתי
חין כרי' להחזי אחר בת סנייה : כסוה בורר לו ב"ד וזכ בורר
לו ב"ד אחד ופוסל אחד חותו ב"ד סביר חברו ואינו רוצ' לדון
לכניו שניהם בוררים להן אחד כלומר חין יכולין לכזף זה את
זה לא בוררין ב"ד שיתרכו שניהן : ואפילו לזה כו' בתמיה :
לא סנו לקמן בסוף פירקין גבי א' חומר נידון כאן ואח' חמר
כלך לבית הועד : כופין אותו ורן בעירו דעבד לזה לאיש
מלכ : כדאמר ר' יוחנן לקמן : בערכאות שבסוריא סלא
היו בקיחין בדין תורה הילכך אפי' לזה מצי מעכב : בו דינא
דרב הסרא ורב הונא דבזו תרוויהו בחד מקום : מתני'
זה פוסל דיינו של זה שאומר אינו רוצ' לדון לפניו : וזה פוסל
גדין של זה ופריך בגמ' לאו כל כמיניה ומשני לה כדרב דימי
לעול כרי' שמעקון : גמ' למד לי למיעבד הכי סוה בורר
לו א' זה חת' : יכא דין אמת לאמתו דחיותי בעל דיכין דינא
כסב' חני בעממי ביררתי אחד ואם היה יכול להסו' בזכותי הי'
מבס' וב' דעממו כוח להן להספך בזכות סבירן ומסרס בגמרא
למתכו' הכי זה בורר לו דין אחד וזה אחד וסני כבעל דינן
בוררין להן עוד דין אח' כדמסיק : אא"כ יודעין מי חות' עמהן
דטמא

דיני ממונות פרק ב סנהדרין שלה

א"כ יורעין מי מסב עמהן : מתני' א"ל נאמן עלי אבא
 נאמן עלי אביך נאמנין עלי ג' רועי בקר דמ"א יכול לחזור בו
 וחכ"א אינו יכול לחזור בו : היה חייו' לחבירו שכועה וא' לו
 דור לי בחיי ראשך ר"מ אומר יכול לחזור בו וחכ"א אינו
 יכול לחזור בו : גמ' אמר רב דימי ברירה דרב נחמיה
 בריה דרב יוסף כגון דקבלי' עליה כחד : ונאמנין עלי ג' רועי
 בקר ג' לפרה לי' לדונא : ולא מיבעיא היכא דקבליה
 עליה לקרוב הראוי להעיד במקום אחר דאינו יכול לחזור
 בו : לא אפילו קביל עליה פסול דאינו ראוי להעיד במקום
 אחר אינו יכול לחזור בו : דאמר רבה הרי שקיבל עליו קרוב
 או פסול לפני גמר דין יכול לחזור בו לאחר גמר דין אינו
 יכול לחזור בו : והיכא דקביל עליה קרוב או פסול כבי תרי
 חזינן לנאון דקאמר אפילו קנו מיניה בכית דין מצי הדר ביה
 דקנין בטעות הוא דרהמנא אמר על פני שגים עדים : ורבואתא
 אחריני אמרו אי קביל עליה חד קרוב או פסול כבי תרי וקנו
 מיניה לא מצי למחדרי ביה דק"ל אין לאח' קנין בלוש' :
 ומסתברא כותיהו : דחא אפילו קביל עליה לבעל דינו כבי
 תרי וקנו מיניה אינו יכול לחזור בו כדגרסינן בשבועות
 בפרק שבועת הדיונין ההוא דא"ל לחכריה מהימנת לי כבי
 תרי כל אימת דאמרת לא פרעינא וכו' : אמר רב יהודה אמר
 שמיאל מחלוקת במחול לך : אבל באתן לך חברי הכל יכול
 לחזור בו : ור' יוחנן אמר באתן לך מחלוקת : ארש"ל
 מחלוקת לפני גמר דין : אבל לאחר גמר דין חברי הכל אינו
 יכול לחזור בו : ור' יוחנן אמר לאחר גמר דין מחלוקת שלח
 ליה רב נחמן בר רב חסדא לרב נחמן בר יעקב ילמדנו רבינו
 לאחר גמר דין מחלוקת או לפני גמר דין מחלוקת והלכה
 כדברי

דשמיאל מ"הן פסול ותתבטל העדות והאחרים נושים : מתני'
 נאמן עלי אבא להיות דיון והוא פסול מדאורייתא בין לזכות
 בין לחובה דכתיב לא יומתו חיות על בניס : דור לו במקום
 השכועב : יכול לחזור בו וישאל שכועב גמורה : גמ'
 דקבליה עליה בחד דיינא ואש"ג דאיכא תרי אחרינא כהדיה
 קאמר ר"מ יכול לחזור בו : לדינא שקיבלס להיות דיון
 לבעדות סני בתרי : דבי תרי לעדות : במחול לך או אמר
 תובע לנתבע נאמן עלי אבא ואביד ואס יזכך ויהא מחול לך
 בתס קאמרי רבנן דאין יכול לחזור בה וכה הלכה במה שנידון
 מטעם סיכה מידם וכו' אבל באתן לך שאמר ליה נתבע לתובע
 חס יחויביני אבה או אביך אתן לך דברי הכל יכול לחזור בו
 דבבבאל והממון בירו חין כח לכזינא אלה בדיונים כשרים :
 לפני

דיני זמונות פרק ב סנהדרין

כדברי מי' שלח ליה לאח' גמר דין מחלוקת והלכה כדברי
 חכמים' רב אשי אמר הכי שלח ליה במחול לך מחלוקת או
 באתן לך מחלוקת והלכה כדברי חכמים' שלח ליה באתן לך
 מחלוקת' והלכה כדברי חכמים' וקיימא לן בי הגי' תרי
 לישני דרכ גחמן בר יעקב: שלח ליה מכי רב לשמואל ולמדנו
 דבינו לפני גמר דין וקנו מידו מאי שלח להו אין לאח' קנין
 כלום ובין הלכה: מתני' אלו הפסולין המשחק בקוביא
 והמלוה כרבי' וטפריחי יונים וסוחרי שביעית' א"ר שמעון
 בתחלה לא היו קוראין אותן אא אוספי שביעית' משרבו
 האנשים הזרו לקרותן סוחרי שביעית: א"ר יהודה אימתי
 בזמן שאין לו אומנות אא היא' אבל יש לו אומנות שלא היא
 ה' וכשר וחכ"א בין יש לו אומנות שלא היא ובין אין לו
 אומנות אא היא הרי זה פסול: גמ' המשחק בקוביא
 מאי קא עבי' אמר רב ששת למי שאין עוסקין בישובו של עול'
 והמלוה ברבית אמר רבא לווה ברבית פסול לערות: בר
 ביגזום נפקו עליה תרי סהרי ואסהירי ביה חר אמר קמאי
 דירי אוסיף ברביתא וחר אמר לדידי אוסיף ברביתא פסוליה
 רבא לבר בינתום' והא אמר רבא לווה ברבית פסול לערות
 רבא לטעמיה דאמר רבא אדם קרוב אצל עצמו ואין אדם

משים

לפני גמר דין לאח' שטענו בפניכם וקודם שגמ' הדין תנו
 קידו מתחילה שלא יוכל לחזור בו: מתני' אילו הן הפסולין
 לדון ולהעיד: המשחק בקוביאות מפרש בגמ' וכו' מתי
 גולמין הן והתורה אמרה א תסת רשע עד וכ"ש דיון: מפרוחי
 יונים מש' בגמ': וסוחרי שביעית דהואיל וקיימוד ממון מעבירי
 על דברי תורה היו כרשע דחמס ופסול לדון ולהעיד שנוטל
 אחריו הכל'ע: אוספי שביעי' שבעניים היו אוספי פירות
 שביעית לאוכלם קודם בביעור וזכו מותר וזכו קורין אותם
 אוספי שביעית וכסורים: משרבן האנשים והרמאין שהיו
 אוספי ומוכרין אות' ורמ' אמר לאוכלה ולא לסתורה חזרו
 לקרות האוספין סוחרו שביעית ופסולין: שאין לו אומנות
 אלא זה דכיון דכלל אינו עוסק בישוב בעולם אינו בקי במשא
 ובמתקן ואינו ירא חטא: גמ' לפי שאינן עסוקין כו' כדפירש
 במתני' וקסבר רבי יהודה טעמיה דרבנן אתא לפרוסי לן:
 ברבית פסול לעדות דקיימא לן בלוב והמלוה כולם עוברים
 בלא תעסק וכיון דקיימוד ממון מעבירו על דת' היו כרשע
 דחמס: אוזיף הלוה: ובאמר רבא כו' ואם כן היו סהלא
 דאמר לדידי אוסיף ברבית רשע אמאי פסוליה לבר ביגזום:
 ואין אדם משים עצמו רשע אינו יכול לפסול את עצמו על פני

דיני ממונות פרק ב סי' דרי"ן שלו

משים עצמו רשע : גרסינן בפירקא קמא אמר רב יוסף פלוני
 דבעו לאונסו הוא ואחר מצטרפין להרגו : לרצונו אין נאמן
 רשע הוא והתורה אמרה אל תשת ירך עם רשע רבא אמר אדם
 קרוב אצל עצמו ואין אדם משים עצמו רשע : ואמר רבא פלו'
 בא על אשתו הוא ואחר מצטרפין להרגו אבל לא להרגה :
 ההוא טבתא דנפק טריפתא מתותירא ידיה שמתיה רב נחמן
 ועכריה : אזל רבי מויה וטופריה : סבר רב נחמן לאכשוריה
 א"ל רבא האי איערומי קא מעריכס : לא מאי תקנתיה כדרב
 אידי בר אבין דאמר רב אידי בר אבין ילבש שחורים ויתכסה
 שחורים וילך למקום שאין מכירין אותו ויחזיר אבדה בממון
 חשוב א"נ יוציא טריפה מתחת ידו כדבר חשוב ומשלך : ת"ר
 משחקין בקוביא שאמרו אלו המשחקין בפיספסין : ולא אח
 הפיספסין בלבד אמרו אלא אפילו קליפי אגוזים וקליפי
 רמונים : ומאמתי חורתן משישתברו ארת פיספסיהן ויחזרו
 בהן חזרה גמורה דאפי' כחנכס לא עכדי : ומלורה רבי' א'
 המלוח וא' הלוחה : ומאמתי חורתן משיקרעו את שפרותיהן
 ויחזרו בהן חזרה גמורה דאפי' לגוי לא מוזפי : ומפריחי
 יונים אלו הממירי' ביונים ולא את היונים בלוד אמרו אלא
 אפילו

פרכא אין קרוב מעיד לא לזכות ולא לחובה ואדם קרוב אכל
 שבמו : לחונסו בעל כרחי רצעני במסכב זכור : הוא ואחר
 מצטרפין כלומר הכרבע הזה כשר להעיד עליו ואם יש אחר
 עמו נהרג הרובע על קיהס : לרצונו רשע הוא ותורה אמרה
 אל תשת ירך עם רשע להיות עד חמס : רבא אמר חסו לרצונו
 מצטרף לסורגו עם אחר דאדם קרוב אכל שבמו ואינו נפקל
 על כיו כדפירש ופלגינן דיבוריה ומסימן גבי (חכריה ולא
 מסימן גבו) דיקים לפוסלו לעדות : אבל לא להרגה לפי
 שבוז קרוב אכל חסתו ורע ג' דמסימן בסך סהדותא גבי חכרי'
 לא מסימן אכל חסתו ופלגינן דיבור' : רבי מויה וטופריה
 הגדיל סערו וכוכרנו ליכול שבמו ולעשות תשובה : שאין
 מכורין חבתו לתשובה דהתם לא איערומי הוא : ויחזיר אבדה
 חס ימלא חבדת חברו דבר חשוב יחזירנה לחו ורחו חונלי
 דסדר גיה מחומר מנוון בחיסור : פספסין סברי ענים
 מרובש : חפילו קליפי אגוזים שאינו עשוין לכך לא לאקראי
 בעלמא : דחפילו לגוי לא חופי טיסקעטס רבית מסימן
 דודחי לא בדרי לקילקולן : כעמרון את היונים מרגיזין חותן
 זה על זה לכלחם חו שמכוחין אותם לעוף ואומר מי שתקדים
 יזנתו ורויח כך וכך חו מי שמתגבר יזנתו ירויח כך וכך :
 חסינו

דיני ממונות פרק ב סנהדרין

אפילו בהמה חיה ועוף ומאמתי חורתן משישכרו את
 פיגמיהן ויחזרו בהן חורה גמורה דאפי' במדבר לא עכרו
 וסוחרו שביעית אלו שנושאים ונותנים בפירות שביעית
 ומאמתי חורתן משתניע שביעית אחרת ויבדלו א"ר נהמיה
 לא חורג דברים כלכך אמרו לא חורת ממון כיצד כותב אני
 פלוני בר פלוני כנסתי ר' זון מפירות שביעית והרי הן במתנה
 לעניים : תנא הוסיפו עליהן הנולגין והחמסנין ועוד הוסיפו
 עליהן הרועין והגבאי והמכסין : הרועי' אמר רבא רועיה
 שאמרו א' רועה בהמה דקה ואח' רועה בהמה גסה והגבאי
 מעיקרא סבור מאי דקיץ להו שקלי כיון דחו דשקלי טפי
 ממאי דקיץ להו גזרו בהן רבנן : אמר רב יהודה סתם רועיה
 פסול : סתם גבאי כשר : ואוקימנא להא דאמר רב יהודה
 סתם רועה פסול בפ' שנים אוחזין בטלית ברועה דידיה :
 אבל ברועה דעלמא סתמיה כשר דאי לא תימא הכי און
 חיותא לרעיא היכי מסרי' הא כתיב ולפני עור לא תתן
 מכשול אלא חוקה אין אדם חוטא ולא לו : והמוכסין מעיקרא
 סבור דינא דמלכותא דינא : כיון דחו דחטפי וישקלי גזרו
 בהו רבנן : א"ר יהודה אימתי בזמן שאין לו אומנות אלא
 היא אמר רב אבהו א"ר אלעזר הלכה כר' יהודה ואמר רב
 אבהו א"ר אלעזר בילין צריכין הכרזה כב"ד אבל פסולי
 דאורייתא לא בעו הכרזה : דאמרינן הריא מתנתא דחו
 חתימי עליה תרי גולגיי סב' רב ספא לאכשור' מ"ט ולא אכרזינן
 עליהו א"ל רבא נחי דגולן דרבנן בעי הכרזה גולן דאורייתא
 פי בעי הכרזה : סתם רועה פליגי ביה רב אחא ורבינא תה
 אמר

ואפילו בהמה דלחו מילתא דשכיחו הוא : פנמייהו כן דפין
 שמקיסין אותן זה ע"ן כדי לזרזם וי' מ ממרין שמלמדים היוני
 להכיא יוניס אחרים לבית בעליהו : דאפי' במדבר דלא שכו
 יוניס של אחרים כי אם בפקר וזה יתוישב לפירוש סוסי
 ולפירוש ראשון גרסינן דאפי' בחנם לא עברי : הגולגיים כגון
 בגול דרבנן כגון כהנך שאמרו אין כסן משום גול אלא מפני
 דרכי שלום : והגבאי גובין מס המלך : סתם רועה פסול
 אע"ג דאכתי לא חזיא דעויל בהמותיו כשדכ אחר : סתם גבאי
 כשר עד דחזינן דשקיל יתירת' : ברועה דידיה ברועה
 בהמית של עכמו : דאין אדם חוטא להוליכו בשדה אחרים
 ולא לו : חיותא בהמות : צריכין הכרזה כב"ד איכנס נפסלו
 לעדות עד סיכריוו עליהו כב"ד לכודיע פסולן : כפי הכרזה
 טעבירות של פסולי דאוריית' מכורסמות : גולן מדרבנן
 כגון

דיני ממונות פרק ב סנהדרין שלו

אמר בעי הכרזה וחד אמר לא בעי הכרזה והילכתא בעי הכרזה דק"ל דכל היכא דפליגי בה רב אחא ורבינא הלכתא כמאן דמקיל הילכך לא הוי פסול עד דמכרוז עליה : אמר רב נחמן אוכלי דבר אחר פסולין לעדות ומאי ניהו צדקה של גוים : ולא אמרן אלא בפרהסיא אבל בצנעא לא : וכפרהסיא נמי לא אמרן אלא דהוה ליה לאיתווי בצנעא וקא מבזי נפשיה בפרהסיא : אבל לא הוה ליה לאיתווי בצנעא היותיה דלא : אמר רב נחמן החשוד על העריות כשר לעדות : א"ל רב ששת ארבעין בכתפיה וכשר הת' יצרו תקפו אמר רבא ומורה רב נחמן לעדות אשה שפסול בין לאפוקה בין לעיולה חזינן לרבואתא דקא פסקי הילכתא כרב ששת וקא יחבי טעמא למילתא משום דהלכתא כרב ששת כאיסורי : יאמר רב נחמן גנב גיסן וגנב תשרי לא שמי' גנב : וה"מ באריסא ובדבר מועט ובדבר שלא נגמרה מלאכתו : איכרי דרב זבד חי גנב קבא דשערי וחד גנב קיבור' דאהיני ופסלינדי :

הנהו קבוראי דקברו מיחא ביום טוב ראשון שמתיהו רב פפא ופסלינהו : סבר רב הונא כריה דרב יהושע לאכשירינהו א"ל רב פפא וחד רשעים נינהו סברו מצוה קא עמידנא : וחד שמתיהו ולא בעו שמתיהו סברו כפרה עברו לן רבנן :

איתמר

ענון הכך דמתני' הכא : מקבלי צדקה של גוים דהוי חילול דשם מחמת ממון והוי כרשע דחמס : כשר לעדות דענינן דשע דחמס : ארבעין בכתפין חייב סלקות בוח ה"ל סחין עדום דאמר מלקחין על לח טונה הס' וטס סכאמרס ככו וכו' : וכשר בתמיס : לחסוקו לומר מת כעלם חו גירס דמתא ליה לשוויס פכויס וסכיקח לוס : לעייס לומר ס' דלמ חוקה דומינן דמיחא ליה לשוויס רסת חיס דתיהי מיס : גוכי יסתקו פטמיס דסתרו יום מסקר לשס כך קת"ל דלת חייסינן ככוי : גנב ככוי זמן חכיר : ונכב כתשרי זמן בכיר וחסיק לח סמיס גנב כדמס וחזיל כחרים דחא טרח ומורה קיתרי ליטול דכר מוטט יותר על חלקו מסכי טרחו : דכר סלח נגמרה מלאכתו דמורה קיתורח דכר לח קסי חייבו : חוכרי לח חייבו חריס וחוכי חולק בפירות : קיגור דחייבו כמין חסכול קמריס דכרי בענף אחד : קבורחי קברי מתיס ופסליניהו לעדות דכין דמסוס סכר ממון כוכרין על דת הוי רשע דחמס : ולא ככו סמוקייכו חין סחלין כידוויכו וחוזרין וסוכיס בעגורה : סכרי סחי דשמתינן לכו לחו מסוס דכיהדרי כהו דמותר לחלל יוס טוב מסוס מכה וחד דשמתינן לכו כי היכי דתיסוי לכו כפרס וחמר לכו כשכ כך כידוי מסוס כפרס :

למפרע (p) לח

דיני ממונות פרק ב סנהדרין

איתמר עד זומם אביי אמר למפרע הוא נפסל רבא אמר מפני
 ולהבא הוא נפסל פירש אביי אמר למפרע הוא נפסל
 מעירנא דאסהיד בב"ד כגון דאסריר בב"ד כניסן והוזם בב"ד
 בתשרי כל עדות שהעיד מניסן ועד תשרי לא הויה עדות
 אמר רב אשי הילכתא כותיה דאביי והילכתא כאביי
 ב"על קנ"ס : מומר אוכל נבלות לתואבון דברי הכל פסול
 כפיין ואכיל נבלה כפיין נמי ושקיל ה' זוזי ומסהיד : להכעיס
 אביי אמר פסול ורבא אמר כשר רשע דחמס בעיא והילכתא
 כאביי : והמועלין בשבועות פסולין לעדות א' שבועת מסון
 וא' שבועת שוא דלית הלכת' כרבא דאמר רשע דחמס בעינא
 ירושלמי השור בשבועה מאמתי מקבלין אותו משיבא לב"ד
 שאין מכירין אותו ויאמר חשוד אני : בר חמא קמל נפסל
 א"ל ריש גלות' לרב אחא בר יעקב פוק עיין בדויניה אי ודאי
 קמל נפשא ליכהיו עיניה : נפק אשכח תרי סהדי דודאי קמל
 נפשא : אול איהו ואייתו תרי סהדי ופסליה לחד מינייהו
 אמר קמאי דירי גנב קבא דהושלא וחד אמר קמאי דירי גנב
 קתא רכורטי : א"ל ה"מ דר' יוסי הלכה כר' יוסי ורבי חייב
 הא אמר הוזם בדויני ממונות כשר בדויני נפשות : א"ל רב פפי
 ה"מ היבא דלא סתם לן תנא כר"מ הכא הא סתם לן תנא כר"ס
 קם בר חמא נשקיה אבריעיה וקביל עלי' כרניה דכולהו שניה
 והילכתא כר"מ דאמר עד זומם פסול לכל התורה בולה :
 גרסינן בקידושין כל שאינו לא במקד' ולא במשנה ולא
 בתלמוד ולא בדרך ארץ אינו מן הישיב' א"ר יוחנן ופסול
 לעדות : ת"ר האוכל בשוק הרי זה כבלב ויש אומרים פסול
 לעדות

למפרע כדמס' ואזיל מכאן ולהבא משמע שהוזם : ב"על
 קנ"ס יחוס שלא מדעת עד זומם לחי העומד מאחיו קידושין
 שלא נמסרו לבית גילו דעת בניטח : מותר חובל נכסת
 לתואבון דברי הכל פסול כיון דמטוס ממון קטניד רבא כביל
 שכיח בזוק טפי מהתורח כוי כרשע חמס ופסול לעדות :
 שבועת שוא הכסנע על אבן סהול זכב ורשע ג' דלחו רשע
 דחמס הוא : לסמייה לעיני' נקרו את עיניו למיתת כ"ד לט
 כהנו הסתא זכחי קנסק עבדינו ביה דב"ד מכין ועונשין שלא
 מן הן התורב וי"ח זטול ממנו ויתנו לירשיווי מ' סמתח :
 חושלק סעורין קלוסין : קתא דכורטייה בית יד של רומח :
 סתם לן קתא כר"מ ובתלמודא מפרש היבא סתום מן : נשקיס
 לרב סמו אכרעיס שהיפך בזכותו : וקיבול עליה כרנח לתת
 ומם סמל עבדו כל ימיו : לכל התורה כולן אף לדיני כפשות
 ולא בדרך ארץ כלו' שאינו עוסק ביטובו של עולם : וי"ח חף
 פסול

דיני ממונות פרק ב סנהדרין שלח

לעדות אמר רב אידי בר אבין הלכה כיש אומרים : מתני'
 אלו הן הקרובין אחיו ואחי אביו ואחי אמו ובעל אחותו
 ובעל אחות אביו ובעל אחות אמו ובעל אמו וחמיו וניסו
 הן ובניהם וחתניהן וחורגו לבדו א"ר יוסי זו משנת ר"ע
 אמל משנה ראשונה דורו ובן דורו וכל הראוי ליורשו
 וכל הקרו' לו באותה שעה : הירא קרוב ונתרחק בשר ר'
 יהודה אומר אפי' מתה בתו ויש לו בנים ממנה הרי זה קרוב
 גמ' אמר רב נחמן אחי חמותו לא יעיד לי' בן אחי
 חמותו לא יעיד לי' בן אחורת חמותי לא יעיד לי' ותנא
 תונא בעל אחותו ובעל אחו' אביו ובעל אחות אמו הן ובניהן
 וחתניהן פירוש מחתניהן ובניהן גמרינן להו שהאדם לחתן
 בעל אחותו נקרא אחי חמותו ובנו הוי' בן אחי חמותו
 וכולה על זה הדרך : אמר רב אשי כי הוינן בי רב עולא
 ויבעיא לן אחי חמי מהו בן אחי חמי מהו בן אחות חמי מהו
 אמר לן תניתיה אחיו ואחי אביו ואחי אמו הן ובניהן
 וחתניה' : רב איקלע למיזכן גוילא בעו מיניה מהו שיעור
 אדם באשה חורגו כסורא אמרי בעל כאשרו כפומבדיתא
 אמרי אשה כבעלה אמר רב הונא אמר רב מניין שהאשה
 כבעלה שנא' ערו' אחי אביך לא תגלה ואל אשתו לא תקרב
 דודתך היא וכי דודתך היא והלא אשת דורו היא א"ר קמ"ל
 דאשה כבעלה רב חסדא מכש' באחי האח וכן הילכתא : ואמר
 רב

פסול לעדות כיון שהיא חנוף כ"כ שאוכל בשוק : מתני'
 בעל אחותו דהוי כאחי דבע' כאשתו : וניסו בעל אחות
 חסתו : וחורגו בן חסתו לבדו כלו' בן חסתו דוקא ולא בנו
 וחוקמו : וכל ברחמי ליורשו דהיינו קורבי האב הכל קרובי
 האם בגון אחי אמו כשר לו שאינו ראוי ליורשו דתנן אחי האם
 מנחילין ולא מוחלין אבל הוא פסול לאחי אמו כי משי' זה ראוי
 ליורשו וניסו כמו כשר לכעו' לו שאינו ראוי ליורשו : באותו
 טעם כשכח להעיד : היה קרוב כשראה העדות שהיה חותנו
 שראוי ליורשו : ונתרחק ממנו חסתו קודם שהעיד בכ"ד :
 גמ' הן ובניהן ובנותיהן כדמס' : חתן בעל אחותו פסול
 לו ואחי לו שאחי אחי חמותו ואחי לחתן בעל אחות אביו בן אחי
 חמותו ולחתן בעל אחות אמו בן אחות חמותו וכן כולם : גוילא
 קלמס' : באשת חורגא על כוכסי מלוג שלו בהשפטה עם אח'
 מן השוק ובמספטי שחר קרובים לא מיעביה ליה כיון דבניהן
 פסולין לו וסו' להן פסול חף לנשים שהבנים ראויין לורש חת
 חתן הכל חורגו ובנו כשר לו מיעביה ליה באשתו : בעל
 בחסתו וברי' הוא כחמיה : אחי לחתן ואביו כלם בן ראובן
 סנסא (Pp) 2 לח ב סנסא

דיני ממונות פרק ב סנהדרין

רב חסדא אבי חתן ואבי כלה מעידין זה לזה ולא דמו לחתן
לא כאוכל' לדנא: גרסינן בפ' יש נוחלין שלח ליה רב אמר
לרב יוסף בר חמא הילכתא שלישי בשני כשר רבא אמר אר
בראשון: מר בר אשי אכשר באבא דאבא ולית הילכתא כמי
בר רב אשי: פי' קסבר מר בר רב אשי דאכשר דאבא דאבא
שלישי בראשון הוא ומשום הכי קא מכשר ביה: ולית הלכת
כותיה דאב וכו' ראשון בראשון הוא כמו אח ואחיו שח
ראשון בראשון והוה ליה אבא דאבא שני בראשון: ואשי
ארוסה אע"ג דתניא רבי חייה בר אמי אשתו ארוסה: לא
אונן ולא מטמא לה וכן היא לא אוינת ולא מטמאה לו מתח
אינה יורשה מת הוא גובה כתובתה לענין עדות פסול לגבה:
דהתם בשאריו תליא רחמנא ואכתי לאו שאירו היא אבל
לענין עדות משום קרובי דעתא הוא והאי מקרב דעתי לגבה:
וחורגו לבדו ת"ר וחורגו לבדו ר' יוסי אומר גיסו לבדו וכ"ש
חורגו: אמר רב יהודה אמר שמואל הילכתא כר' יוסי דאמר
גיסו לבדו וכ"ש חורגו פירוש' דגאון ד' יוסי דסבר גיסו
לבדו אכל בנו וחתנו לא מכש' בבעל בת אחות אשתו ולא
תסתבר לך רבכנו וחתנו דגיסו דלאו מן אחות אשתו פליגי
דאילו בן גיסו שאינו בן אחות אשתו לא צריכה למיטר דהו
בעל אמו ובעל אחותו ובניהן פסולין ה"מ דאיתנין בן אמו או

בן
שנשא בת שמעון לא נתקרבו ראובן ושמעון צדק וכשיריות
לפניו וכו' לזה: ולא דמי ראובן ושמעון אהבדוי אלא כי אכלת
לדנא כמגופס שאינו דומה לחכות: שלישי בשני כגון חבור
בן נמואל בן שמעון כשר לחנוך בן ראובן: אף בראשון כגון
בראובן עכמו: באבא דאבא דראובן ליכתק: לא אונן אינו
חסור לחכול בקדשו אס' מתה: ולא מטמא לה אס' הוא כהן:
גובה כתובה ודכתב לה מן האירוסין: דכתס לענין טומאה
וירוש' בשאירו תלך רחמנא דכתי' כ"א לשאירו ושאירו ו
אשתו ובירוסס כתיב לשארו בקרוב חליו ממשפחתו וירש
אזת: רבי יוסי אומר גיסו לבדו ורבי יוסי פליג
אמתי' נחדח דקתי מתניין גיסו וכו' וחותנו וחבט
אחות אמו דקתי מתני' דכתי קרוב וכן גיסו הוא לו
לא פליג רבי יוסי ומודה כו' דכן גיסו פסול כו' לו משום
דאיסו לדידיס בעל אחות אמו אבל משום קורבה דכן גיסא לא
מוססי' ונפקא מיניה דחתן גיסו כשר לכעו' לו כן פירש'ו
(ורי' פירש) על כרחך לחסוקי בן גיסו מנאסס אחרת ויתן
כרחה זכ' ספירוס למרש'י דאס' כן כיה משמע מכלל דתת
דידן פסול אף מנאסס אחרת משום קרוב מחמת קרוב אס' כן
תיקטי

דיני ממונות פרק ב סנהדרין שלט

בן אחותו אבל כי איתנו מן אשה אחרת כשרים : דמקשינן
 בעל אחותו הוא ובנו היינו אחיו ואת' ר' ירמיה לטימר בנו
 מאשה אחרת וקאמר לא נצרכה לא אחי האח ולא קם מימריה
 דאמרין רב חסדא אכשר כאחי האח אמרו ליה והא אמר רב
 ירמיה לא נצרכה לא לאחי האח אמר להו לא סכורא לי :
 לא היינו אחיו תנא אחים מן האב וקתני אחים מן האם :
 וכיון דבני בעל אמו ובעל אחותו ובעל אחות אביו ובעל
 אחות אמו שפסולי' כגומן שהן באיב אמו או מאחותו או
 מאחות אביו או מאחות אמו אבל בניהן מאשה אחרת כשרין :
 אף כמו הן אלו נאמר בניסו הוא בנו וחותרו אף בני מאשה
 אחר' כשר ועכשיו שהוא לברו למדנו שכנו מאחות אשתו של
 זה כשר הוא לו וכן בנו וכן חותרו : אלו דברי גאון ואנן
 קשיא לן האי מיטרא דא"כ הא דתנן ובעל אחות אמו הן
 ובניהן היכי משכחן לה בעל אחות אמו לאו היינו ניסו ובנו
 אליה ש"מ האי דאמר' וניסו לברו לאפוקי בן ניסו מאשה
 אחרת הוא : אבל בן ניסו מאחות אשתו פסול והכי מסורש
 בירוש' ניסו אית תנא תני יש לו בניס וחותרו ואית תנא תני
 אין לו בניס וחותרו מ"ד יש לו בניס וחותרו מאחות אשתו :
 ומ"ד אין לו בניס וחותרו מאשה אחרת : ועוד האי דרייק
 ואמר אף כמו הן אלו נאמר בניסו הוא ובנו וחותרו אף בנו
 מאשה אחרת כשר והא מתני' דתנן ובעל אחות אמו והוא
 בנו מאחות אשתו וקתני סיפא וניסו הוא ובנו וחותרו ולא קא
 מכשר בנו בין מאחות אשתו בין מאשה אחרת ומהיכא נפקא
 ליה האי דיוקא לא וראי דברי שגגה הן ואין לסמוך עליהו :
 ומתני' דפסול בתרויהו אוקימנא כר' יהודה ור' יוסי דפליג
 עליה בבירייתא ואמר ניסו לברו לאפוקי בנו מאשה אחרת
 הוא שיהא כשר : אבל בנו מאחות אשתו דכרי הכל פסול :
 ואימסקא הילכתא כר' יוסי : היה קרוב ונתרחק כשר דבי
 יהודה אומר אפי' מתה בתו ויש לו בניס ממנה ה"ז קרוב :
 אמר רבא אמר רב נחמן אין הלכה כר' יהודה : גרסי' בפרק
 מי שמת היה יודע לו בערות ער שלא נעשה גולן ונעשה גולן
 הוא אינו מעיד על כתב ידו אבל אחרים מעידין על כתב ידו :
 וקשיא לן עלה איהו לא מהימן אחריני מהימני ואוקימנא
 בשחוחוק כתב ידו בכ"ד : וקא פרשי רבנן כגון שחוחוק
 אותו הכתב עצמו בכ"ד קורב שנעשה גולן : היה יודע
 לו

תיקשי לרב חסדא דמכשר כאחי האח והסתא בן ניסו פסול
 משום אחי בן אחות אשתו אחי אחיו מוכעיה : הלכה פרבי יוסי
 דאמר ניסו לברו : סכוחוק כתב ידו סנתקייס לכ"ד הכנסק :
 3 (Pp) לח ג סוף

דיני ממונות פרק ב סנהדרין

לו בעדות עד שלא נעשה חותנו ונעשה חותנו הוא אינו מעיד
 על כתב ידו אבל אחרים מעידין : וגרסיגן כפרק יש גוחלין
 היה יודע לו בעדות עד שלא נעשה חותנו ונעשה חותנו ספק
 ונתחרש פיתח ונסתמא שפוי ונשתמ' פסול : אבל היה יודע
 לו עדות עד שלא נעשה חותנו ונעשה חותנו ומתה בתו : פקח
 ונתחרש וחזר ונתפקח : שפוי ונשתמ' וחזר ונשתמ' : פיתח
 ונסתמא וחזר ונתפת' כשר : זה הכלל כל שתחלתו בכשרות
 וסופו בכשרות כשר : שמעינן מהא דהיכא דתחלתו בפסלות
 אע"פ שסופו בכשרות פסול : ותנן נמי בהדיא העדים שאמרו
 כתב ידינו הוא אכל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי
 עדות היינו הרי אלו נאמנים אלמא כל היכא דפסולים
 מעיקרא אע"ג דהשתא כשרים נינהו לא מקבלא סהדותהון
 בהדיא סהדותא הואיל ומעיקרא כד איתמסרא להון ההיא
 עדות לאו בני עדות הוון : הילכך ההוא בעיא דאיבעיא קמי'
 גאוגי בענין מי שצורה בשעת מיתתו בפני קרוב לו ורחוק
 מבניו עדותו כשורה אם לא וקא פשיט להו דאיכשרה להו :
 לא דיקא : דכיון דבעידנא דאימסרי להו ההוא סהדות' הוון
 פסול להו השתא נמי פסולי : האוהב והשונא וכו' אמרו לו
 לא נחשרו ישראל על כך : ולית הילכתא כר' יהודה נמי
 בהא : והוא לא אויב לושלא מבקש רעתו : חדא לדיין דפסיל
 למידן למאן דסאני ליה משוב' רלא חוי ליה זכותא אבל עד
 כשר : וחדא לכרתגוי' איסי בן יהודה אמר והוא לא אויב לו
 ולא מבקש רעתו מכאן אזהרה לשני ת"ח ששונאין זה את זה
 שאמריין לישב הדין זה עם זה : מתני' כיצד כודקין את
 העדים מכניסין אותן ומאיימין עליהן : ומציאן אותן לחוץ
 ומשיירין את הגדול שבהן ואומריין לו כיצד אתה יודע שזה
 חייב לזה אם אמר הוא אמר לי שתוא חייב לו או פלוני אמר
 לי שהוא חייב לו לא אמר כלום : עד שיאמר בפנינו הודה
 לו

הוא אינו מעיד דחסוד לסקר : כיון דבעידנא דאיתמסרא
 הוון סהדותא הוון פסול בליתו פסול הוון אכזבון קיים וזה
 סו' קרוב לחב' : כאן הכ' והשונא ר' יסוד' אמר דפסול לכבוד :
 לא נחסדו ישראל לבעיד סקר בסניכ' אהב' וסנאכ' אהב'
 מפרש בתלמוד כגון שושבינו : חדא לדיין דמקורו רבנן דסנאכ'
 לא ידון דלא מצי חוי ליה זכותא : וחדא לפסול לישב בדין אחד
 שני דיומין סנאכ'ים זה את זה : מתני' ומאיימין עניהן שאומ'
 לעדים דברי חיוס שופידון אמת כדמכר' בתלמודא דאמר' לסו'
 סקרו סקרו חמוגריכו וילי : הוון אמר לו ליה אמר לי : לא אמר
 כלום דעניד חיוס סנאכ' חייב לסלו סלא חזוקיהו עשירי :
 בפנינו

דיני ממונות פרק ב סנהדרין שני

לו שהוא חייב לו ר' זון : גמ' בפנינו הורה לו מסייע לי'
 לר"ב דיאמר רב יהודה אמר רב וצריך שיאמר אתם עידי :
 איתמר נמי א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן וצריך שיאמר אתם
 עידי : תניא נמי הכי מנה לי בידך ואמר לו הן למחר אמר
 לו תנהו לי משטרה אני בכך פטור : ולא עוד אלא אפי' תטמין
 לי עינים אחורי הנדר ואמר לו מנה לי בידך א"ל הן רצונך
 שיעיר לי פלו' ופלוני אמר לו לאו מתירא אני שמא תכפיני
 כדן למחר א"ל תנתו לי משטה אני בכך פטור : וה"מ דקטעין
 איהו : אבל אנן לא טענינן ליה : ולא מיבעיא היכא דא"ל
 משטה אני בכך הוא דפטור אלא אפי' א"ל לא הוי דברים מעולם
 פטור מ"ס דכל מילתא דכדי לא דכירי לה אינשי : ההוא
 דאטמין ליה לחבריה סהדי בכלתא אמר לו מנה לי בידך
 אמר לו הן : עירי ושיכבי להו עליך סהדי א"ל לא : אמר
 רב כהנא הא אמר לא : והא דאמר רב יהודה אמר רב צריך
 שיאמר אתם עידי לא שנא כי אמר ליה ולא שנא כי אמר
 מלוה ושתיק ליה : ההוא דהוה קרו ליה קברשו אמר מאן
 מטיק בי אלא פלניא מאה זוזי תבעיה לדינא קמיה דרב נחמן
 אמר ליה אדם עשוי שלא להשביע את עצמו : ההוא דהוה
 קרו ליה עכברא דשכיב ארנירי : כי הוה שכיב אמר אי הוה
 לי לאו פרעתיה לפלו' ופלו' : לבתר דשכיב תבעו לבניה
 קמיה דר' חייא אמר להו כשם שאדם עשוי שלא להשביע את

עצמו

בפנינו הורה לו שהיו שניהם בפנינו להורות לו ונתכוון
 לבנותינו עדים בדבר בפנינו משמש שמשאם עדים : גמ'
 משטה אני בכך משחק בייתי בשביל שהיות סואל ממני מה שלא
 הוא : פטור חע"פ ששמע אתמול שהורה לו הוחיל ולא אמר
 לו אתם עדין : ואם לא טען משטה אני בכך כשהודיתי אן לא
 טעמנן בשבילי אלא אמרו לו אחרי שכודי' לו שלם : לא היו
 דברים מעולם שהודיתי לך ובריי' עדים שהורה : דכדי חנם
 כלומר הוחיל וזאת' כודאח דברי חנם הוא שהשטה בו לא
 דכירי אינשי וסכח אותה כודאח : כולתא יריעה פרוסה :
 עירי ושכיבו רופא אני שיהו כל הסומעין עדים בין עירוס בין
 ישינוס שהיה זה מצוין ולא יודה בפני עדים ואמר שמא יהא
 סבור שכולן יסוניס ויאמר הן : לא סכח אמר ליה אתם עדין :
 לא סכח אמר מלוה אתם עדין ושתיק ליה מהכי : קברשו קב
 סלא שטרות עליו : רשו מרגום כנוסה כרסו : מאן מסיק
 למי חני חייב כלו' כי חס לפלו' ופלו' : תבעו אותו פלו' שאמר
 שביס חייב לו : חלם עשויו לומר מחוייב אני מעות לפלו' כדי
 לבתרחק מעין הרע : סלא להטביע סלא לראות שבע ממונ' :

דיני ממונות פרק ב סנהדרין

עצמו כך אדם עשוי שלא להשביע את בניו : הורה בפני שנים
וקנו מירו כותבין מ"ט כיון שסתם קנין לכתוב' עומד : לא
קנו מירו אין כותבין : בפני ג' ולא קנו מירו מאי רב אמר
כותבין רב אשי אמר אין כותבין : הורה עובדא וחש לה רב
לחא דרב אשי : אמר רב אדא בר אבהו האי אודיתא זימנין
כתבינן וזימנין לא כתבינן : מכנפי ויתבי לא כתבי' : כנס
ואיתי הוא כתבינן : מר בר רב אשי אמר אפילו כניף ואיתו
ואמר הוה עלי דייני לא כתבינן עד דקבעי דוכתא בכי דייני
ומשררי שליחא מכי דינא ומומני להו לדינא : הא מילתא
חזינא כדה פלוגתא ביני רבואתא איכא מ"ד דלית הילכתא
כמר בר רב אשי : ואיכא מ"ד הלכה כמר בר רב אשי : דכל
איכא דלא איתמר בהריא לית הילכתא כמר בר רב אשי
הילכתא כותיה : ולא אשכחן בכלי' תלמודא דלית הילכתא
כותיה בר מהני תרי דמיפך שביעה וחיוארי : וסימניך הך
לבן : והאי סברא דרבינא האי גאון ז"ל : הורה במטלטלין
וקנו מירו כותבין : לא קנו מירו אין כותבין : במקרקעי ולא
קנו מירו מאי אממר אמר כותבין ומר זוטרא אמר אין כותבין
והילכתא כותבין : ומטלטלין אע"ג דאיתנהו בעיניהו כיון
דמחוסרי גוביינא לאו במקרקעי דמו הילכך אין כותבין :
ההיא אודיתא דלא הוה כתיב בה אמר לן כתובו וחתמו וחתמו
ליה

עכברא דשכיב אדירכו עשיר שלא נהנה ממונו כעכבר הוה
שסוכב על דיכרו זכב ואיכס נהנה מהס כלל : וקנו מירו
כותבין סטר הודא' אע"פ שלא אמר כתבו : דסתם קנין
לכתובה עומד : לא קנו מירו אין כותבין אע"ג דאמר להו
עדיו וחייב לשלם לו חפי הכי נוחא ליה דתיכין מלוה על סה
ממלוה בסטר : רב אמר כותבין לכיון דהס שלסה עשאה כל
זכיה הסקרון הסקר ויכולין לשנות למלוה בסטר לכיות בסטר
המלוה לעשות שליח לכותבה : סטר אודיתא סטר הודא
בפני שלסה ולא קנו מירו : מכנפי ויתבי שלסה שכיו יוסבין
זכא ובודק בפניהו כוזאיל ולא קיבנס לשס כך לא נעסה בית
דין לא עדים : כניף ואייתי מחחר דאכניף קלקח דעתיה חמי
דיכא : מקבעי דוכתא כדרך הדוינין וסלחו סלוחים בסטר
ללוב לבא לפניה לדין ומודה וכוזאיל ועומד בדין נעסה כמלוה
בסטר שגלויה לכל לכך כתבי ליה : במקרקעי שהיה רחוק
מוחזק במקרקע ובודק לשמעון שהיה סלו : כותבין כיון
דאודי דידו הוה ולא מוחסרה גוביינא ולא דמי למטלטלין
לכוכא' כיתנו וחוב בעלמא היא ומלוה על פה רועא מן הדין
בסטר : הוה אודיתא שהיו שני עדים חתומים עליה :

ח"ב

דיני ממונות פרק ב סנהדרין שמא

לית אביי ורבא דאמרי תרויהו היינו דרשב"ל דאמר חזקה
 אין העדים חותמין על השטר אא"כ נעשה גדול : מתקיף לה
 רב הונא כריה דרב יהושע מי איכא מירי דאנן לא ידעינן
 וסופרי דבי דינא ידעי שאילו לספרי דאביי וידעי לספרי
 דרבא וידעי : ההיא אוריתא דהוה כתיב ביה בכל לישנא
 דבי דינא ולא הוה כתיב בה כמותב תלתא כחדא הוינא סבר
 דבינא למימר הא נמי רשב"ל הוא דאמר חזקה אין העדים
 חותמין על השטר אא"כ נעשה גדול : א"ל נתן בר דימי
 להבינא הכי אמרי' משמיה דרבא כל כי האי נוונא חוששינן
 לב"ד טועין : ואי כתב ביה בי דינא דפלגיא ואמרנא ליה
 דרבנא פלגיא דמשמע דאינון תלתא לא צריך : מהא שמעינן
 דלית הילכתא כשמואל דאמר שנים שדנו דיניהן דין : ת"ר
 הרי שבא ואמר אני ראיתי אביב' שהטמין מעות בשירה תיבה
 ומגדל ואמר של פלו' הן ושל מעשר שני הן : בכית לא אמר
 כלום : בשדה דבריו קיימין : כללו של דבר רואין כל
 שאילו יכול לטלן דבריו קיימין ואם לאו לא אמר כלום :
 הרי שראו את אביהן שהטמין מעות בשירה תיבה ומגדל ואמ'
 של פלוגי הן ושל מעשר שני הן רואין אם כמוסר דבריו
 קיימין ואם כמערים לא אמר כלום : הרי שהיה מצטער על
 מעות מעשר שהניח לו אביו ובא בעל החלום ואמר לו כך
 וכך הן של פלו' הן ושל מעשר שני הן מעשה היה ובא לפני
 חכמים ואמר דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין : מתני'
 היו מכניסין ארת השני ושומעין את דבריו : נמצאו דבריה'
 מכוונים

אח"כ נעשה גדול המוכר דקו"ל דלמוכר נכנסו אביו עד שיהא
 בן עשרים הכי נמי כיון דשנים הם ולא מצי כתבו לא ברשותו
 ודחו קאמר חיבו : דאנן לא ידעינן כלומר ים הרבה דיינון
 שחין בקיחין ביו הלכה ושנים שלח קנו מירו חין קותבין בכל
 לוסכה דבי דינא ולא היו חתומים כ' ח' שנים : ולא היה כותב
 בכותב קלמא הוינא וחד ליתובי כדאמרינן בכתובות גבי שלמס
 שיטבו לקיים חת השטר ומת אחד מסן : אח"כ נעשה גדול
 הכי נמי ודחי קלמא הוה וחתומי כדון : ואמרנא לרבנא פלגיא
 דכיון דחד גדול נתעסק בו ודחו מסתמא לא כוה לפחות
 משלמס לכתוב : בכית לא חמר כלום חיבו נאמן לפי שחין
 בידו לטלן : דבריו קיימין דמק לולסקר חס היה רוכה היה
 כוטי' ונחמין לחותו שמעיד עליו : חס כמוסר שנראה להם
 שלח כמוסר דבריו נחמת שהיה לסון נוהג : כמערים
 חת יחזיקו עסיר : לא מעלין בו ויכול לכזיבין
 חת הסכי עד הסכי : מתכו' זכתי

דיני ממונות פרק בסנהדרין

מבזונום נושאים ונותנין כדבר : שנים אומר זכאי ואחד
אומר חייב זכאי : שנים אומר חייב ואחד אומר זכאי חייב :
אחד אומר זכאי ואחד אומר חייב ואחד אומר איני יודע או
אפי' שנים מוכיין או מחייביין ואחד אומר איני יודע יוספו
הדיונין : גמ' ירושלמי א"ר סימון צריך הדיונין לשנות
טענותיהן שנאמר ויאמר המלך זאת אומרת זה בני החי ובני
המת : רב הונא מקיל לדיונא דאמר מקבלן אתון חד סהרא
לא אינון יומרון את לא תימר : רב הונא כד הוה חזי וכו'
לכריניש ולא הוה ידע ליה הוה פתח ליה משום פתח פתח
לאלם : א"ר אבהו בשם רבי יוחנן המכמין עדים אחורוי נדר
לא עשה כלום : א"ר אבא משום ר' חונא צריכיין העדים
להיות עומדין בשעת עדותן שנ' ועמדו שני האנשים : ר'
ירמיה בשם ר' אבהו אמר אף הנידון צריכיין להיות עומדין
בשעת שמקבלין דינן שנ' אשר לה' חריב לפני יי' : לא יומתו
אבות על בנים למח לי והלא כבר נאמר איש בחטאו יומתו
לא שלא יהו העדים קרובים לכעלי דינין : ומנין אף הדיונין
שנא' ובנים לא יומתו על אבות : ומנין שלא יהו העדים
קרובים לדיונין הגע עצמך שאם הוזמו לא מפיה' הם נהרנין :
ומנין שלא יהו העדים קרובים זה לזה הגע עצמך שאם הוזם
אחד מהם כלום נהרג על שיוזם חבירו אם אתה אומר כן לא
נמצא נהרג על פיו : ומנין שלא יהו הדיונין קרובים זה לזה
אמרה תורה הרוג על פי דיונין הרוג ע"פ שנים עדים מה
העדים אין קרובין זה לזה אף הדיונין אין קרובין זה לזה :
והילכתא אם העדים קרובים כין למלוה כין ללוה בין לערב
פסולין להעיד דאי לית ליה ללוה כתר ערבא אזלי : תנינא
אין הקרובי' דינין לא זה את זה ולא זה עם זה : ואין מעידין
זה את זה ולא זה עם זה ולא זה בפני זה : סיכתב היכי
כתביה ר"י אמר זכאי רשב"ל אמר פלוני ופלוני מוכיין פלוני
ופלוני מחייב ר"א אומר מדבריהם נזרכה פלו' : מתני'
נמרו את הדבר היה מכניסין אותן וגדול שבדיוני' אומר איש
פלוני
זכאי דכתיב אחרי רבים להטות : יוסיפו הדיונין אף על גב
דחו בוכ פלוני עלייהו הוה בטל במעוטו מ"מ כשלאמר חונו
יודע הוי כמי סלח יטב בדין ונמכא הדין בשנים או בל' ואכן
ג' חו' בעי : גמ' לשכות לחזור את טענותיהן : ולא הוה
ידע לו' זה חינו יודע לומר זכותו : הגע בעצמך תכיין בעצמך
מיכתיב היכי כתביין היכא טיס מתלוקת בולכין אחר הרוב
היכי כתביין פסקה דין : זכאי פלו' זכאי : מדבריהם נזרכה
משמע מתוך מחלוקת סהיו ביניהן נזרכה : מתני' סיו
מכניסין

דיני ממונות פרק ב סנהדרין שמב

פלוני אתה זכאי ואיש פלו' אתה חייב : ומניין כשיצא א' מן
הדיינים שלא יאמר אני מזכה וחברי מחייבין אבל מה אעשה
וחברי רבו עלי ע"ו נא' הולך רכיל מגלה סוד : גמ' תניא
ר' נחמיה אומר כך היה מנהגן של אנשי ירושלם מכניסין
לבעלי דינין ושומעין דבריה' : ומכניסין לעדים ושומעין
דבריה' : ומוציאין כל אדם לחוץ ונושאים ונותנים בדבר
ונטריין את הרבר : ואח"כ מכניסין לבעלי דינין ונדול
שבדיינין אומר איש פלוני אתה זכאי איש פלו' אתה חייב :
תניא אין עדותן מצטרפת עד שיראו שניהם כאחד ר' יהושע
בן קרחה אומר אפי' בזה אחר זה : ואין עדותן מצטרפת עד
שיעירו שניהן כאחד ר' נחן אומר שומעין דבריו של זה היום
וכשיבוא חברו למחר שומעין דבריו והילכתא כר"ג : ואפי'
הודאה אחר הודאה או הודאה אחר הלואה או הלואה אחר
הלואה או הלואה אחר הודאה מצטרף כר"י בן קרחה :
גהרדעי אמרי אפילו אחד אומר מנה שחור וא' אומר מנה
לבן מצטרף כמאן כרש"ב אלעזר דתניא רש"ב לעזר אומר לא
נחלקי כ"ש וכ"ה על שתי פתי עדים שכת אהת אומרת מנה
ובת אחת אומר מאתים שיש בכלל מאתים מנה : ועל מנה
נחלקי על כת אחת שכ"ש אומר נחלק עדותן וכ"ה אומר יש
בכלל מאתים מנה וכן הלכה : אחד אומר חבית של יין ואת'
אומר חבית של שמן הוה עובר וחייביה ר' אמי חביתא דחמר'
מני חביתא דמשחא : כמאן כרש"ב לעזר אימור דאמר רש"ב
לעזר היכא דיש בכלל מאתים מנה כה"ג מי אמר אלא לרמי :
אחר אומר בריוטא העליונה ואחר אומר בריוטא התחתונה
א"ר

מכניסין אותן את הבעלי דינין : גמ' עד שיראו שניהן את
העדות כאח' ואין עדות מצטרפת כג' ד' לפסוק הדין על פיכם
ע"י שיעידו שניהם כג' ד' כאחד : כודאכ אחר כודאס זה אמר
בפני הודק לו כח' בשבת וזה אומר בפני הודק לו בשמי
בשבת : הלואה אחר הלואה זה אומר בפני הלכ לו ביום כ'
זה אומר הלכ לו בשמי ביום ח' אע"ג דאמנ' דמסדיו כאו
לח מסבי' כאו מצטרפין דמכל מקום שניהן מעידין שחייב לו :
מכח שחור סלע ישן : נחלקה עדותן סכאחד ודאיו שקרן וסוב
חין כחן עדות : יש בכלל מאתי' מנה שניהן מעידין על מנה
ובחוקה מנה חין מכניסין זה את זה ולכך חייב מנה : ככ"ג
דסניס מכניסין זה את זה מי אמר : לדמי זה ח' בפני הודק
לו לדמי חבית יין וזה אמר דמי חבית שמן דתרוויכו לדמי חבית
יין קמסכיק : בריוטא העליונה הלכ לו מנה דיוטא עליים
בולטות על פני ר"ס : וכירף עדותן כרבי יהושע בן קרחה

דיני ממונות פרק ב סנהדרין

א"ר חנינא מעשה בא לפני ר' וצירף עדותן : ומנין כשיצא
שלא יאמר אני המוכה וכו' : ההוא תלמידא דאפיק מילתא
דאיתמר בכי מדרשא דר' אמי לבתר עשרים ותרתין שני
אפקיה רבי אמי מכי מדרשא ואכריו עליה דין גלי דזיא :

מתני' כל זמן שהוא מכיא ראייה הוה סותר ארן הדין
אמרו לו כל ראייה שיש לך הבא מכאן ועד שלשים יום תביא
כתוך ל' יום סותר ואם לאו אינו סותר רשב"ג אמר מה יעשה
זה שלא מצא בתוך ל' ומצא לאח' שלשים : גמ' אמר רבה
בר רב הונא הלכה כרשב"ג : מתני' אמרו לי הבא עדים
אמר אין לי עדים הבא ראיה אמר אין לו ראיה לאחר זמן
מצא עדים ומצא ראיה הרי זו אינה כלום ארשב"ג מה יעשה
זה שלא היה יודע שיש לו עדים ומצא עדים לא היה
יודע שיש לו ראיה ומצא ראיה : אמרו לו הבא עדים אמר
אין לי עדים הבא ראיה ואמר אין ליה ראיה ראה שהוא חייב
ואמר קרבו פלו' פלוני והעירוני או שהוציא ראיה מתוך
אפוניתו הרי זה אינה כלום : גמ' אמר רבה בר רב הונא
אין הלכה כרשב"ג : ההוא ינוקא דאתא לדינא לקמיה דרב
נחמן א"ל אית לך עדים א"ל לא אית לך ראיה א"ל לא חייבית
רב נחמן : הוה קא בכי ואויל שמעיה הנך אינשי אמרו ליה
מ"ס בכית א"ל דאתאי לקמיה דרב נחמן לדינא ואמר ליה אית
לך ראיה ואמרי ליה לא וחייבן רב נחמן : אמרו ליה אנן
ידענן במילי דאבוך אתא לקמיה דרב נחמן אמר להו רב נחמן
כי קא אמרינן לאחר זמן מצא עדים ומצא ראיה הרי זו אינה
כלום ה"מ בגדול דירע במילי דאבוה : אבל קטן אפי' רבנן
מורו דקטן במילי דאבוה לא ידע : ההיא איתתא דנפק שטרא
מתית ידה בכי דינא דרב נחמן אמרה ליה ידענא כהאי שטרא
דפריע הוה הימננה רב נחמן : א"ל רבא כמאן כרכי דאמר
אותיית נקנות במסירה דאי בעיא אמרה לקוח הוא כירי א"ל
לא שאני הבא דאי בעיא קלתיה : איכא דאמרי לא הימננה
רב

דפרוייכו מנה מחוייבי : מקכו' סנה ראייה שטר זכות :
הרי זכ אינו כלום סכרי חומר אין לו יחייסי' סמא זויף חו סכר
עדים : קרבו פלוני ופלו' כו' דחסי' רש"ב מודכ נהא דכיון
שכיס יודע בכך וחמר חין ליה זדמי שקר הוא : סוכדיוקו
חגורותו : כל זמן שמכית ראויס הכא לכ"ד ולא כיה שטר
זכותו כירו זיכה מכ"ד חייב זיכה זמן מכא שטר זכותו זכנית
סותר חת דינו כ"ד סותרין לו דינו מה שפסקו ומחוייבין חת
סכנגדו : גמ' דנפק שטרא מתותא ידכ סכחמיכיס כלום
זכמלוכ לסומרו : חותיות כיקנות כמסורה המוכר שטר חוב
לחבירו

דיני ממונות פרק ב סנהדרין שמג

רב נחמן א"ל רבא והא אי בעיא קלתיה אמר לי' כיון דאתחזק
 שפרא כבי דינא אי בעיא קלתיה לא אמרי' : איתביה רבא
 לרב נחמן סימפון שיוצא בב"ד אם יש עליו עדים יתקיים
 בחותמיו : אין עליו עדים או שיצא מתחרת ירי שלישי ואע"ג
 שהוחזק בב"ד או שיצא לאחר חיתום שטרות ה"ז כשר אלמא
 שלישי מהימן תיובתא דרב נחמן תיובתא : כי אתא רב שמואל
 בר יהודה א"ר יוחנן לעולם מכיזא ראייה וסותר עד שיסתים
 פענותיו כיצד אמר לו הבא עדים אמר אין לי עדים הבא
 ראייה אמר אין לי ראייה : ואם אח"כ באו עדים ממדינת הים
 או שהיתה דיסקיא של אביו מופקדת ביד אחרי' מכיזא וסותר
 כי אתא רב דימי א"ר יוחנן התוקף ארז חבירו בדין א' אומר
 גידון כאן ואח' אומר גלך למקום הוועד כופין אותו עד שילך
 למקום הוועד : אמר לפניו ר"א ר' מי שנושה בחברו מנה יוצא
 מנה על סנה אלא כופין אותו ודן בעירו : איתמר נמי אמר
 רב ספרא שנים שנתעצמו בדין אחד אומר גידון כאן ואחד
 אומר גלך למקום הוועד כופין אותו ודן בעירו : ואם אמר
 כתבו ותנו לי מאי זה טעם דנתוני כותבין ונחתנין לו : ואם
 הוצרך דבר לשאול מב"ד הגדול שבירושלי' כותבין ושולחין
 והיבטה תלך אחר היבס להתירה : ועד כמה א"ר אמי אפילו
 היא בטבריא והוא בציפורי : א"ר אמי מאי קרא ושלחו זקני
 עירו ולא זקני עירה : אמר אמימר הילכתא כופין אותו והולך
 למקום הוועד : א"ל רב אשי לאמימר והאמר ר"א כופין אותו
 ודן בעירו א"ל ה"מ היכא דניחא ליה למלוה : אבל היכא
 דלא ניחא ליה למלוה עבר ליה לאיש מלוה :

לחברו קנס בחוב במסורה האותיות שמוסרין לו הסטר :
 חיובייה קלתא היתא שורפא חותו : דאיתחזק סטרא בני
 דיכא סה' כותב בו הספק : סמפון סובר : שיכא בב"ד מתחת ידי
 כלום כדיו : יתקיים בחותמיו יעידו עדים על חתימת ידיהם
 וכשר : אין עליו עדים וסרי יוכא מתחת יד הסליש ולא מתחת
 ידי כלום הואיל וסניבס מודים סהמכוכו לכיות סליש בניכין :
 או סיכא אחר חיתום שנתוך סטר המלוה כתוב בסובר תחת
 חתימת הסדים כשר סרי המלוה מוחזק בסטרו ואי לאו
 דפרעיה לא הוה סניק לכתוב סובר בנייה : עד שיסתום
 טענותיו שואמר חון לו ראייה כרכנן דמתני' : דיסקא שלעור
 סהיו סטרותיו מוכחין בו וזה לא ידע בהן : התוקף את חבירו
 בדין בטל דין קסה ומטריח את חבירו ואין חברו רוצה לדון
 כאן לא למקום וועד שיש תלמידים חכמים הרבה : שנתעצמו
 שנתעמו קשים זה לזה : אפי' היא בטבריא והוא בכסורי אע"פ
 שיש ב"ד גדול בטבריא ממה שיש בכסורי הכל לכסורי :

דיני ממונות פרק ג סנהדרין

אחר דיני ממונות ואחר דיני נפשות ברדיש' ובחקירה
 שנא' משפט אחד יהיה לכם : מח בין דיני ממונות
 לדיני נפשות דיני ממונות בשלשה ודיני נפשות בב' ושלשת
 דיני ממונות פותחין בין לזכות בין לחובה ודיני נפשות
 פותחין לזכות ואין פותחין לחובה : דיני ממונות מטין ע"פ
 אחר בין לזכות בין לחובה דיני נפשות מטין ע"פ אחר לזכות
 וע"פ שנים לחובה : גמ' ודיני ממונות מי בעינן דרישה
 וחקירה ורמינהי שטר שומנו כתוב באחד בניסן בשמיט' ובאו
 עדים ואמרו היאך אתם מעירין על השטר הזה והלא ביום
 פלו' עמנו הייתם במקום פלו' השטר כשר והעדים כשרין
 חישינן שמא איחרו וכתביהו : ותנן גמ' בשטרי חוב
 המוקרטין פסולין והמאוחרין כשרין : ואי ס"ר בעינן דרישה
 וחקירה מאוחרין אמאי כשרין : אמר רב פפא לא קשיא כאן
 ברין מרומה : כאן ברין שאינו מרומה : תניא צדק צדק
 תרדוף ובתיב בצדק תשפוט עמיתך אחר לרין ואח' לפשרה :

אחר דיני ממונות ואחד דיני נפשות ברדיש' וחקירה
 שחוקרי' ובדקי' שנא' משפט אחד יהי' לכם ובדיני
 נפשות כתיב ודרשת וחקרת ולעיל אמרו' משני מה דיני ממונות
 לא בעי דרישה וחקירה כדי שלא תכעול דלת בפני לוויין :
 פותחין משאו ומתכו של הדין בין לזכות בין לחובה איך שירצה
 אבל דיני נפשות פותחין דוקא לזכות ובגמ' יליף לה : גמ'
 אחרובו וכתובו שמה קודם לכן ראו את המלוה במקום
 הכתוב בשטר וסוטל עליהן לכתוב בשטר ואחרו מלכתוב על
 א' בניסן וכתבוהו במקום שאמרו המזימים אינו המקום שראו
 את המלוה ואע"ג דחמרי' כי יתיבתו בהיני כתובו בהיני ואע"ג
 דמומסרין מולי בשילוי הוה עכ' טובה קמ"ל שלא יבא לרדי
 בזמא שלא יאמרו עדים אחרי' וסלא אותו היום עמנו היות'
 בהיני מיכו אי כתב בשילוי לא מיססיל : שטרי חוב המוקרטים
 ליכתב קודם המלוה פסולין דקא בעו למיטרף מלקוחות מומן
 הכתיבה בשטר שלא כדיון : והמאוחרין שנאו עדים ואמרו
 יודעין חנו במלוה זו שקדמה לזמן הכתוב בשטר : כשרים כו'
 מחל המלוה לאיעבודא עד הסתא : אמאי כשרי' כלומר ביבא
 מתרטיבין למילת' דשטרא לומר סמא איחרו כימא זויפו בשטר
 וכני עדים החקומים לא ראו את המלוה ואי מסוס הפך שטרי
 אחריכו דקאמ' קודם לכן הית' תיבוי כמלוה על פכ' ולא יטרף
 ממסעבדי : גדון מרומה סב'ד מכירין בקובע סכוח רמחו
 או שמכינן בדבריו שטענותן רמחין : אחד לדון צדק דין
 שלך וצדק פשרה שלך למו ראות גיבין ולא תרדוף האח' ויתר'
 מחבור

דיני ממונות פרק ג סנהדרין שמד

דא כיצד שתי ספינות שהיו עוברות בנהר ופוגעות זו בזו אם
 עוברות שתיהן כבת אחת טובעות בזו אחר זו עוברות : וכן
 שני גמלים שהיו עולין במעלות בית חורון ופגעו זה בזה אם
 עוברין שניהן כבת אח' נופלין בזה אח' זה עולין : טעונה
 ושאינה טעונה תדחה שאינה טעונה מפני טעונה : קרובה
 ושאינה קרובה תדחה קרובה מפני שאינה קרובה : היו
 שתיהן קרובות שתיהן רחוקות שתיהן טעונות הטיל פשרה
 ביניהן ומעלות שכר זו לזו : תוספתא חמירין שרגליו של אח'
 מהן דעות אין רשאין לעבור עליו : נפל רשאין לעבור עליו :
 היה אח' טעון וא' רכוב מעבירין את הרכוב מפני הטעון :
 אחד טעון וא' ריקן מעבירין את הריקן מפני הטעון : אחד
 דכוב וא' ריקן מעבירין את הריקן מפני הדכוב : היו שניהן
 טעונין שניהן רכובין שניהן ריקנין עושין פשרה ביניהן : וכן
 ב' ספינות שבאו זו כנגד זו אחת פרוקה ואח' טעונה וכו' :
 ת"ר צדק צדק תרדוף הלך אחד כ"ד יפה אחר ר"א ללוד :
 אחר רבן יוחנן בן זכאי לברור חיל : תניא אידך צדק צדק
 תרדוף : הלך אחר חכמים לשיבה : אחר ר"א ללוד : אחר
 ר"י יוחנן בן זכאי לברור חיל : אחר ר' יהושע לפקיעין : אחר
 ר"ע לבני ברק וכו' : מתני' דיני ממונות מחזירין בין
 לזכות ובין לחובה ודיני נפשות מחזירין לזכות ואין מחזירין
 לחובה : דיני ממונות הכל מלמדין זכות וחובה דיני נפשות
 הכל מלמדין זכות ואין הכל מלמדין חובה : דיני ממונות
 מלמד חובה מלמד זכות מלמד זכות מלמד חובה דיני נפשות
 המלמד חובה מלמד זכות אבל המלמד זכות אין יכול לחזור
 בו וללמד חובה : גמ' ודיני ממונות מחזירין ורמינהי דין
 את הדין זיכה את החייב וחייב את הזכאי שימא את הטהור
 וטיהר את הפטא מה שעשה עשו וישלם מביתו : אמר רב
 דוסף לא קשיא כאן במומחה כאן בשאינו מומחה : וכי קתני
 מחזירין בשאינו מומחה : והא דקתני מה שעשה עשו ומשלם
 מביתו

מחמירי : שתיין טובעות שתלחוק זו את זו : ואם בזו אחר
 זו שתלך אחד ליבסה עד שתעבור חזרתה ואחרי כן תעבור
 כוח : מעלת בית חורון מקום כר הוא ואין דרך לנטות וכו' ד'
 דאח' לחזור לחמירין עד שנוכח מקום לנטות : קרובה
 לעיר : נפל רשאיו כו' סביב לו לזכה : אחר רבי חליטור
 ללוד לכל אחד מזכיר מקומו וכן כולם : מתני' מחזירין
 את הדין סותרין את הדין אחר שגמרוהו וידעו סטעו : גמ'
 מה שעשה עשו למא לא סדר : מומחה יש בו כח לחזור ולא
 חזי בעל דין לומר כטעמא קמא צעוי חנא למוטבד חנל
 א (ע) לט ב כסחיכו

דיני ממונות פרק ג סנהדרין

מכירתו במומחה : מומחה הא קתני סיפא אב היה מומחה
לרביס פטור מלשלם אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשיש גדול
ממנו החכמה ובמנין כאן בשאין גדול ממנו בחכמה ומנין :
רב ששת אמר לא קשיא כאן בשטע' ברבר משנה : כאן שטעה
בשיקול הדעת : דאמר רב ששת א"ר אסי טעה ברבר משנה
חוזר טעה בשיקול הדעת אינו חוזר : א"ל רב המנוג' לרב
ששת אפי' טעה ברב' הייא' ור' אושעיא א"ל אין : ברב
ושמואל א"ל אין : אפילו טעה ברדי ודיך א"ל אטו אנן
קטלי קני באגמא אנן : היכי דמי שיקול הדעת אמר רב פפא
כגון תרי תנאי ותרי אמוראי דפליגי אהרדי ולא איתמר
הילכתא לא כמר ולא כמר וסוגיין דעלמא כחד מינייהו ואול
איהו ועבר כאידך היינו שיקול הדעת : רב חסדא אמר לא
קשיא כאן שנשא ונתן ביד : כאן שלא נשא ונתן ביד :
בשלמא חייב אתה הזכאי משכחת ליה שנשא ונתן ביד :
אלא זיכר אתה החייב היכי משכחת ליה שנשא ונתן
ביד אמר רבינא כגון שהיה לו משכון בידו ונטול

ממנו
כשאינו מומחה מכו למומר מי ואמר טעמא בתרא עיקר דילמ'
בהאי טעמא טעות : פטור מלשלם אלמא מכ שטעה עסוי
ומיכו פטור מלשלם דמזלח בישא דכיוזא גברא גרמי ליה
למיטעי כיון דמומחה הוא : יש גדול ממנו אותו גדול מחזור
דבריו של זה דים בו כח לנטל אין גדול ממנו לא כוית בעל
דוכא להכוזא אחרוכא לחכדורו עונדא ואפי' זה אמר טעמא
בדבר לחו כל כמזכיה : טעה בדבר מסנה שטעותו מזכיה
ומוכח במסנה חין דינו דין נמור וחוזר : בשיקול לתמן מס' :
אפילו טעה בר' חייא ור' אושעיא שהס סדרו התוספו וסתמו
סתמן אינס עיקר כל כך כמתכ' שהס רבי שהיה גדול מהס'
ואפילו ברב ושמואל כמימר' דידהו שפסקו מסכרות עכמן
ולא מכח השמועה : אטו קטלי קני באגמא אנו אחרו שאמרנו
שהטועה בדברי אמורים האחרונים קוזר מאי גרוע דידן
מדאחריו קטלי קני קולכין קניס ומלקטין עכיס : וסוגיין
דעלמא כאידך דרוב הדויכין כראה להן כדברי השני : כאן
שנשא ונתן ביד מה שטעה עסוי : לא נשא ונתן ביד לא כוה
לבעל דין ליתן וכו' עשה מעמנו מחזור הממון מזה שקבלו
לזה שנתנו : בשלמא חייב את הזכאי שפיר מכו לאוקמי מס'
שטעה עסוי דקתני בה כשנטל מן הזכאי שלא כדון ונתנו
בידו לאחר : לא זיכה את הנתבע החייב ואל' פטור אתה :
שהיה לתובע משכון מן הנתבע וכמזכיה דדיין הנתבע נטל
במשכון מן התובע ונתנו לזה : גמא את הטהור משכח ליה

דיני ממונות פרק ג סנהדרין שמה

מפני : פימא את הטהור דאנע ביה שרץ : מיהר את הסמא
 שעירבן עם מירותיו : וק"ל כרב חסדא חדא דהכי מסקנא
 דשמעתא : ועוד הוא אוקימנא להא מהני בדוכתא אחריתא
 בבכורות בשנשא ונתן ביד כדאוקמנא רב חסדא הכא : וק"ל
 נמי כרב ששת דאמר טעה בדבר משנה חוזר : ובכמה דוכתינן
 אמרינן נעשה כמו שטעה בדבר משנה וחוזר כדאמרינן התם
 אמר אמרימ ב"ד שמכרו שלא בהכרזה נעשו כמי שטעו בדבר
 משנה וחוזרין : ואמרינן נמי בשבועות האי דייגא ראשבע
 בה' אלהי ישראל נעשה כמי שטעה בדבר משנה וחוזר :

וכהאי מסכתא בפירק' קמא אמרי' א"ל רב ספרא דטעה במאי
 אילימא דטעה בדבר משנה והא אמר רב ששת אמר רב אסי
 טעה בדבר משנה חוזר : אלמא הכין הוא הילכתא : אלא
 מיהו אע"ג דק"ל דטעה בדבר משנה חוזר פירוקא דהני
 מתנית' לאו כדפריק רב ששת הוא לא כדפריק רב חסדא :
 דמ"ל דתרת' מתניתא כשטעה בשיקול הדעת ניגהו : והאי
 דקתני מחזירין בין לזכות ובין לחובה בשלא נשא ונתן ביד
 הוא והא דקתני מה שעשה עשוי בשנשא ונתן ביד : וטעמא
 דהא מילתא משום הפסד ממונו של בעל דין : דהיכא דלית
 ליה פסידא לבעל דין כגון שנש' הדיינין ונתן ביד דחיי'
 לשלם מביתו אמרינן מה שעשה עשוי : והיכא דאית ליה
 לבעל דין פסידא כגון שלא נשא הדיין ונתן ביד דאינו חייב
 לשלם לא אמרינן מה שעשה עשוי לא מחזירין בין לזכות בין
 לחובה והרין הוא טעמא דרב חסדא : והכין היא הילכתא :
 וכיון דק"ל דטעה בדבר משנה חוזר וק"ל כרב חסדא דאוקים
 להני תרת' מתנית' בשטעה בשיקול הדעת : אידחי ליה האי
 פירוקא דרב יוסף ורב נחמן : ושמעין השתא דהיכא דטעה
 בדבר משנה לא שנא מימחה ולא שנא שאינו מומחה ולא שנא
 נשא ונתן ביד ולא שנא לא נשא ונתן ביד בכלהו חוזר :

דבר חסדא לא מליג בין נשא ונתן ביד לבין שלא נשא ונתן
 ביד לא היכא דטעה בשיקול הדעת אבל היכא דטעה בדבר
 משנה אפי' לרב חסדא חוזר לא שנא נשא ונתן ביד ולא שנא
 לא נשא ונתן ביד וזו אינה צריכא לפנינו ולא לפני לפנינו :
 אבל היכא דטעה בשיקול הדעת הא מילתא ודאי צריכא
 עינא ודקרוקא : וכבר עיינינן אנן ודייקינן לה להא מילת'
 ואשכחן לה ה' כפי : בכא חרא מומחה ונקיט רשותא מריש
 גלותא

בש"א ונתן ביד דאנע בהן סרץ כסופי סלו הספ' סנו' כטרוקו
 זמרי' לי' כדיון סמחו' הסליך כדיון עליוסן סרץ סלח יכ"א כהן
 סמק' וטיפ' סמא ונטלו כדיון ועירכו עם סחר מירות סל' זכ'
 3 (29) לט ג מתמ'

דיני ממונות פרק ג סנהדרין

גלותא למידן דינא וטעה בשיקול הרעת : וכבא תניינא
 מומחה דלא נקיט רשות אבל קיבלוהי עילוהי בעל דינא :
 וכבא תליתאי מומחה דלא נקיט רשותא ולא קיבלוהי עלוהי
 בעלי דינא : וכבא רביעאה דליתיה מומחה וקבלוהי בעלי
 דינא למידן להו דינא וטעה : וכבא חמישאה דליתיה מומחה
 ולא קבלוהי בעלי דינא : אילין חמשה בבי דדייקינן בהאי
 ענינא וצריכינין לברורי דינא דכל כבא וכבא מינייהו :
 בכ"ק כר הוי דינא מומחה ונקיט רשותא מריש גלותא וטעה
 בשיקול הרעת חוזר ואין משלם לא שנא ונתן כיד וליש
 לא שנא ונתן כיד פטור משלם : כדאמרינן אמר רב תא
 מאן דבעי למידן דינא וכי טעי ליפטור ולא לשלם לינקוט
 רשותא מבי ריש גלותא : וכיון דהוא פטור משלם הדר דינא
 כדפירש בטעמא דרב חסרא דכל היכא דאיכא דפסידא למי
 דינא הדר דינא : וכבא תניינא מומחה דלא נקיט רשותא
 מבי ריש גלותא אבל קבלוהי עלוהי בעלי דינא דינייהו נמי
 כמאן דנקיט רשותא מריש גלותא ואי טעי חוזר ואינו משלם
 לא שנא ונתן כיד ולא שנא לא נשא ונתן כיד כדאמרי
 דבה כר רב הונא הן דינא וטעה אתא לקמיה דרב א"ל אי
 קבלוך עליהו לא תשלם ואי לא זיל שלם : ואמריק נמי מ
 זוטרא בריה דרב נחמן דן דינא וטעה אתא לקמיה דרב זוקא
 א"ל אי את קרית להו זיל שלם ואי אינהו קרו לך לא תשלם
 והנהו תרויהו מומחי נינהו : וממתניתין נמי דדן את הדין
 שמעת מינה הכי דתא אוקימנא כשנשא ונתן כיד ואוקימנא
 בפירקא קמא בדקבלוהי בעלי דינא וקתני סיפא ואם היה
 מומחה לרבים פטור אלמא מומחה דקבלוהי בעלי דינא פטור
 ואע"פ שנשא ונתן כיד : וכבא תליתאה מומחה דלא נקיט
 רשותא ולא קבלוהי בעלי דינא ודן דינא וטעה בשיקול הרעת
 אם נשא ונתן כיד משלם ואינו חוזר כדאמרינן בתאי מעשה
 דרבה כר רב הונא אי קבלוך עילויהו לא תשלם ואי לא זיל
 שלם : ואם לא נשא ונתן כיד הדר דינא ואינו משלם כי
 טעמא דרב חסרא : וכבא רביעאה דליתיה מומחה וקבלוהי
 בעלי דינין וטעה בשיקול הרעת ונשא ונתן כיד מה שעשה
 עשוי וישלם מביתו כדתנן דן את הדין זיכה את החייב וחייב
 את הזכאי טימא את החסור טיהר את חטמא מה שעשה עשוי
 וישלם מביתו ואוקמה רב חסרא בשנשא ונתן כיד ומדאמרינן
 בסיפא אם היה מומחה לרבים פטור שמעינן דרישא דקתני
 ישלם מביתו בדליתיה מומחה : והאי מתניתין אוקימנא
 בפירקא קמא בדקבלוהי בעלי דינין דאמרינן א"ר אבהו
 שניט שדנו דיני ממונות אין דיניהן דין איתבי ר' אבא לך
 אבתו

דיני ממונות פרק ג סנהדרין שמו

אבהו דן את הרין זיכה את החייב וחייב את הזכאי מה שעש'
 עשו וישלם מביתו א"ל הכ"ע כנון דקבלה עילויהו : אי
 חכי אמאי ישלם מביתו דאמרי ליה כי קבילנא לך עילוון
 ארעתא דריונת לן דינא דאורייתא : וק"ל כרבי אבהו : ואם
 לא נשא ונתן ביד פטור משלם והדר דינא כי טעמא דרב
 חסדא וכדאוקמא למתניתין דלדיני מסוגרת מחורין בין
 לזכות בין לחובה בשלא נשא ונתן ביד : ובבא חמישאה
 דליתיה מומחה ולא קבלוהי בעלי רינים הא ודאי דיניה לאו
 דינא בין טעה ובין לא טעה בר' אבהו דאמר שנים שדנו אין
 דיניהן דין וכל שכן יחיד : הילכך אע"ג דלא טעה ובקי חד
 מינייהו למהדר למידן קמי דיני דמומחה מצי הדר ביה ולית
 ליה להאיך לעכוב עילויה : ואי טעה וקא אניס ליה לכעל
 דין ואפקיה מיניה ממונא ונשא ונתן ביד מחייב לשלומי
 מדילי' : והדר הוא שקיל מהאיך משום דדיניה לאו דינא
 הוא : ואם לא נשא ונתן ביד הדר מרי דינא לחכריה ושקיל
 מיניה מאי דיהיב ליה : ואי ליתיה דלישקול מיניה משלם
 ליה מדיליה דכיון דלאו דינא הוא ליה כנורם לאבר ממון
 חברו וק"ל דריונינן דינא דגרמי : וקא חוינן פירוש' לחד
 מרבואת' בחני כבי כפרישנא וקאמר דמומח' שטעה בשקול
 הדעת ולא נשא ונתן ביד דדיניה דינא ופטור משלם וקא
 נמר לה מהא דגרסונן בדיני מסוגרת ההוא דהוה קרי ליה
 עכברא דשכיב אדינרי כי קא שכיב אמר אי הוה לי לאו
 פרעתינחו לפלו' ופלו' דמסקי כי בתר דשכיב תבעו הנך
 פלוני ופלוני ליתמי בדינא קמיה דרבי ישמעאל בר יוסי אמר
 ליה כי אמרי' אדם עשוי שלא להשביע את עצמו ה"מ מחיים
 אבל לאחר מיתה לא אמר להו שלימו ליהו שלמו ליה פלגא
 אתו לקמיה דר' חייא אמר כשם שאדם עשוי שלא להשביע
 את עצמו כך אדם עשוי שלא להשביע את בנו אי הכי נהדר
 לן ההוא פלגא דיהבינן אמר כבר הורה זקן : אמר
 הואיל ובשקול הדעת טעה לא הדר דינא : והאי שקול
 הדעת דקא נמר מיניה מריה דהאי פירושא לא דמי לשקול
 הדעת דחכא : דאילו חכא קאמרי בהריא היכי דמי שקול
 הדעת כנון תרי אמוראי או תרי תנאי דאיפליגא כהדי הדר
 ולא איתמר הילכת' כחד מינייהו וסוגיין דעלמ' כחד מינייהו
 ואול איחו ועכד כאידך היינו שקול הדעת : ושעמא דהא
 מילתא דכיון דסוגיין דעלמא כחד מיניהו ואול איחו ועכד
 כאידך איגליא לן מילתא דודאי טעה : לא כיון דלא איתמר
 בה הילכתא בהריא לאו דבר משנה הוא : ואילו שקול
 הדעת דאיפליגי ביה ר' ישמעאל כרבי יוסי ור' חייא ליכא
 דאיהו לר' חייא לברורי כה טעותא דרבי ישמעאל בר יוסי

דיני ממונות פרק ג סנהדרין

הילכך ליכא כח לאהדוריה לעובדא דיריה ומשום הכי קאמר
בבר הורה זקן: הילכך ליכא למיגמר מהאי מעשה למי שמעה
בשיקול הדעת שאינו חוזר: וקאמר נמי מומחה שמעה
בשיקול הדעת ולא נשא ונתן ביד ושאינו מומחה דטעה
בשיקול הדעת ולא נשא ונתן ביד שניהן מה שעשו עשו ואין
חייבין לשלם שהרי לא נשאו ולא נתנו ביד: וא"כ ששניהם
מה שעשו עשו מתניתין דקתני דיני ממונות מחזירין בין
לזכות בין לחובה ואוקמה: רב חסדא בשלא נשא ונתן ביד
היכי משכחת לה: וחזינן ליה נמי דקאמר דהאי דאוקימנא
למתני' דרן את הדין זיכה את החייב וכו' בשנתן ונתן ביד כי
היכי דלא ליסתמוה כר"מ דראין דינא דגרמי: והשתא
דסבירא לן כר"מ מי שאינו מומחה שמעה בשיקול הדעת אע"פ
שלא נשא ונתן ביד אם אין הדבר מצוי שיתזור לחבירו
ונתכרר כי הוא גרם לממונו של זה שיאבד הרי הו"ל חייב
לשלם: והאי סברא נמי ליתיה דהאי דא"ר אלעא אמר רבא
מתניתין דתנן מה שעשה עשו וישלם מכיתו והוא שנשא
ונתן ביד דברי הכל הוא ואפילו לר"מ דבי אית ליה לר"מ
דינא דגרמי כדינא דנזיקין הוא דאית ליה הכי: אבל נבי
דינא לית ליה האי סברא דא"כ אין לך אדם שאינו מומחה
שנעשה דיון לעולם: ועוד אי משום דינא דגרמי קמחייבת
ליה אפי' טעה בדבר משנה נמי אם אין הדבר מצוי שיחזר
לבעליו ונתכרר כי הו"ל גרם לממון של זה שיאבד לדבריו
יהא חייב ולמה יהא פטור והלא הוא גם הוא גרם לאבד
ממונו של זה וכי מפני טעה בדבר משנה יחא נשכר: ועוד
דחא רב חסדא נמי אוקמה למתני' כשנשא ונתן ביד ולא
לדחוייה מדר' מאיר קא בעי אלא בסברא דקישטא קא מוקים
לה למתני' ואוקמתא דסמכא קא מוקים לה ולא אוקמתא
דדחייח בעלמא: הילכך דינא כדקא מוקים רב חסדא וליכא
למוגר מינה ולית כה ספיקא: מתני' דיני ממונות דנין
ביום וגומרין כלילה: ודיני נפשות דנין ביום וגומרין ביום:
גמ' מנא הני מילי אמר רבי אחא בר שפא דאמר קרא ושפטור
את העם ככל עת אי הכי תחלת דין כנוי כדרכה דרבה רמי
כתיב ושפטו את העם ככל עת וכתיב והיה ביום הנחילו את
בניו הא כיצד יום לתחלת דין ולילה לגמר דין: מתני'
דיני

מתני' דנין ביום משא ונתן של דין ביום: וגומרין
כלילה חס רכו: גמ' וכתיב וזהו ביום הנחילו כחלם חיקרו
דין דכתיב בסוף סדרה וזהו חלם לכם לחקת משפט:
מתני' דנין בו ביום לזכות וכיום של אחריו לתוכה כנון
חס

דיני ממונות פרק ג סנהדרין שמו

דיני ממונות נומריין בו ביום בין לזכות בין לחובה ודיני
 נפשות נומריין בו ביום לזכות וביום שלאחריו לחובה :
 לפיכך אין דינין לא בערב שבת ולא בערב יום טוב : גמ'
 ירושלמי אסור לדון דיני ממונות בערב שבת : והא מתני'
 פליגא אין דינין דיני נפשות לא בערב שבת דיני נפשות הוה
 דלא דייני בערב שבת הא דיני ממונות דייני אמרי כאן
 להלכה כאן לדברי תורה : ירושלמי תני העד אינו מלמד לא
 זכות ולא חובה ומנין שנ' ועד אח' לא יענה : ומנין אפילו
 אחר ולחובה שנ' אחר לא יענה בנפש למות : ומנין הוה
 בעצמו לא יענה שנאמר לא יענה בנפש למות : אמר רב
 יהודה שלשה שנכנסו לבקר את החולה רצו כותבין רצו
 עושיין דין : שנים כותבין ואין עושיין דין אמר רב חסדא לא

שני

אם זכיתו ביום הראשון פוסקין דינו מיד וכולך לו אבל אם
 לא זכיתו לזכותו ביום הראשון אין פוסקין דינו לחובה אלא
 מליכין אותו עד למחר שחא ימכחי לו בלילה זכות : ולא
 בערב שבת שהין יכולין לגמול למחר אם יתחייב שאין מיתת ב"ד
 דוחה שבת וא"ל לזכותו משכנמר דינו מפני עינוי הדין :
 גמ' כהן להלכה מדברי סופרים : מלמד זכות בדיני נפשות
 מבוא ראוי לזכות : אפי' אחר שהיה יודע זכות אחד מן
 התלמידים היושבים לפניו בשעה שדקין : שהיא בעצמו
 מבוא ראוי לזכות אם יודע : ולא לחובה שחא לא יענה
 בנפש למות הוה דאינו עונה אבל לזכות עונה : שכנסו
 לבקר דווקא לבקר בולבך רצו כותבין את העדו כמו שאומעין
 מפי החולה זה המנחיל נכסיו רצו עושיין דין דכא' ג' כינבו ואף
 פ"ג דאין אדם מעיד בפניהם לא תהא שמייעה גדולה מראייה
 זכיון דכס רואים את החולה מחלק לפניה' לא תהא שמייעה
 גדולה מזה והודאת בעל דין כמא' עדים דמו אבל אם נכנסו
 להעיד אין עושיין דין דאין עד נעשה דיון דדמי לנכנסים
 בלילה דחשיב להו עדים ביחול ומתחילב לא היו ראויים לדון
 זכ' מוכיח בפ"ק דמכות דאמר רב הלכה כר' זכמאינו למדין
 שהבא לראות מעשה כדי להעיד היו עד ואם היו אחרים עמו
 זכמאי אח' קרוב או פסול עדות כולה נטילב דחשיב ליה עד
 חפולו לפסול חבירו כל סכן דאינו דין והדתקן רחובו שלשה
 זעמדו שנים ויוסיבו מחביריה' אבל ביחוד ויעידו בפניהם
 חוירי בשלח הלכו מתחילה כדי להעיד דאם כן טוב אין ביחוד
 יכול להיות דיון חלא כשראוהו ממולא : לא שנו דרצו עושיין
 דין חלא דנכנסו סם בשעה שראויין להעיד ולדון סילבך
 ראויים לידעו שמייעה ודנים היו או למחר ע"פ אותה ראיה :

דיני ממונות פרק ג סנהדרין

שנו אלא ביום : אכל בלילה. כותבין ואין עושין דין דהו
 להו עדים ואין ער נעשה דין : וסומא באחת מעיניו כשר
 לדון דיני ממונות : דאמרינן ההוא סומא באה מעיניו דהוה
 בשיכבותיה דרבי יוחנן דהוה קא דאין דינא ולא הוה א"ר
 יוחנן ולא מירי : והיכי עכיד הכי והא"ר יוחנן הלכה
 בסתם משנה ותנן כל הכשר לדון כשר להעיד ויש שכשר
 להעיד ואינו כשר לדון וא"ר יוחנן לאתויי סומא באחד
 מעיניו שאינו כשר לדון : רבי יוחנן סתמא אחרינא אשכח
 דתנן דיני ממונות דיני כיום וגומרינן בלילה דהא כולחו
 אינשי לא מטו לטיחוי בלילה כדחזי סומא באחד מעיניו כיום
 וקתני דגומרינן בלילה וביון דגומרינן בלילה דין הוא לסומא
 באחת מעיניו שירון ביום לכתחלה ומאי אולמיה דהאי סתמא
 מהאי סתמא איבעית אימא סתמא דרביס עדיף דהך סתמא
 ד"מ היא ואי בעית אימא משום דקתני לה נבי הילכתא דדינא
 למימרא דהאיך אנב נררא נסבא ולא עיקר הוא : מתני
 הכל כשרין לדון דיני ממונות ואין הכל כשירין לדון דיני
 נפשות : גמ' הכל לאתויי מאי אמר רב יהודה לאיתויי
 ממזר : והא תנינא חרא זימנא כנדה כל הראוי לדון דיני
 נפשות ראוי לדון דיני ממונות ויש שהוה ראוי לדון דיני
 ממונות ואינו ראוי לדון דיני נפשות והוינן בה כל לאיתויי
 מאי אמר רב יהודה לאתויי ממזר : חרא לאיתויי גר : וחרא
 לאיתויי ממזר : האי גר דקא אמרינן כשר לדון דיני ממונות
 דוקא דאמו מישראל : דגרסינן בפ' מצות חליצה אמר רבא
 גר דן את חבירו דבר תורה שנ' שום תשים עליך מלך עליך
 הוא דבעינן מקרב אחיך אבל גר דן את חבירו : ואם היתה
 אמו מישראל דן אפילו ישראל : ולענין חליצה עד שיהא
 אביו ואמו מישראל מ"ט תרי בישראל כתיבי : וגרסינן גמי
 בפ' החולץ ליבמתו רב אשי אכשריה לרב מרי בר רחל
 ומנייה בפורסי דבבל ואע"ג דאמר מר כל משימות שאתה

משים

אבל בלילה אין עושין דין על פי אוח' ראוי' אפי' למחר אח"כ
 יצאו סנים אחרים ויעידו בפניהם : דסך סתמא ר"מ היא
 זכיון דדבוכת' אחריו' הדר ר' וסתמא כרבנן עבדינן כותיבו-
 גבי הילכת' דדוכא הכא בסנהדרין גבי דיני ממונות ס"מ דהוה
 עיקר : חגררא נסבא במסכת נידה אנב דתני טובא כה"ג
 סתם כל שחייב בראשית הגז כו' ותנא ק"ך אנב גררא ולא
 עיקר היא : טובא בישראל כתיבי גמ' חליצה : רב מרי בר
 רחל בנו של חיסור גיורא הוה : בפורסי דבבל נכחי' ממזינן
 על ישראל חע"ג דגר בעלמא חסור למכותו על ישראל : דאמר

היו בודקין פרק ד סנהדרין שמח

משנים לא יהיה אלא מקרב אחיך כיון דאימיה מישראל מקרב
 אחיך קרינא ביה : וגרסינן נמי בקידושין בפ' עשרה יוחסין
 אושפזכניה דרב ארא בר אהבה גיורא הוה והוי קא מינצו
 איהו ורב ביבי מר אמר אנא עבידנא שררותא דמתא זמר אמר
 אנא עבידנא שררותא דמתא אתו לקמיה דרב יוסף אמר להו
 תנינא שום תשים עליך מלך מקרב אחיך כל משימות שאתה
 משים לא יהו לא מקרב אחיך : א"ל רב ארא בר אהבה ואפי'
 אמו מישראל א"ל אמו מישראל מקרב אחיך קרינא ביה :
 חילכך לא מתוקמא הא דאמרי' הכא לאיתויי גר אלא
 באמו מישראל : סליק פירקא

פר כו' כל משימות שאתה משים זאפי' שררה קטנה ויליף לה
 מרבוייה דסוס תשים :

בדרן עלך אחד דיכי ממוכות

היו בודקין אותו בשבע חקירות : באיזה שבוע : באיזה
 שנה : באיזה חרש : בכמה בחדש : באיזה יום :

באיזו שעה : באיזה מקום : רבי יוסי אומר וכו' : גמ'
 א"ר יוחנן עד מתי מברכין על החדש עד שתמלא פנימתו :
 דכמה א"ר יעקב א"ר יהודה עד שבעה : נהרדעי אמרי עד
 ששה עשר : ומעומר א"ר יוחנן כל המברך על החדש
 בזמנו כאלו מקבל פני שכינה כתיב הכא החדש הזה לכם
 דכתיב התם זה אלי ואנוהו תנא דרי רבי ישמעאל אמלא לא
 זכו ישראל אלא להקביל פני אביהם שבשמים כל חרש וחרש
 דיון : אמר אביי הילכך מעומר :

סליק פירקא

היו בודקין את הפדים בשבע חקירות ובגמ' ויליף לה מקרא :

באיזה שבוע של יובל באיזה שנה של שמיטה באיזה חרש
 באיזה שנה כמה בחדש בכ' או בשלשה ימים או באיזה יום של שבת
 ביה למו שכל החקירות באת לידו הזמה שמא יש עדים להזימן
 זחין מעלין על לבן חסכון של החדש אם היו אכלס באותו יום
 במקום אחר זכששואלין חוקו באיזה יום זהם אומרים ביום
 של ימי נזכרי' עדי הזמה להזימן באיזה שעה דשמא איכז מעלין
 על לב להזימן ככל היום יש עדים להזימן באותו שעה באיזה
 מקום שזה מועיל לכל החקירות לנא לידו הזמה דכלאו הכי
 לאו מיקומי : על החדש ברבת לבנה : שתמלא פנימתה
 אכל בתר הכי לא שייך למימר מחדש חדשי' שכבר נושנת היא :
 עד שבעה שחו כתמלא חמי בעינול : עד י' שחו תקמלא כל
 שינו' הלבנה : אמר אביי הילכך הזחיל זמקכל פני הסכיכה
 בעי ברבך מעומר :

בדרן עלך סיי בודקין

נגמר פרק ה סנהדרין

נגמר הדין מוציאין אותו לסקלו : וכית הסקילה הוה
 חוץ לב"ד וכו' : גמ' תניא א"ר אליעזר שמעתה
 שבית דין מכין ועונשין שלא מן התורה : ולא לעבור על
 דברי תורה אלא לעשות סייג לתורה : ומעשה בא' שרכב על
 חסוס בשבת בימי יוניס והביאוהו לב"ד וסקלוהו לא מפני
 שראוי לכך אלא מפני שהשעה צריכה לכך שוב מעשה בא'
 שהטיח את אשתו תח' התאינה והביאוהו לב"ד והלקוהו לא
 מפני שראוי לכך אלא שהשעה צריכה לכך כו' : מתני'
 ולא זו בלבד אלא כל המליץ את מתו עובר בלא תעשה הלוינו
 לכבודו כדי להביא לו ארון ותכריכים אינו עובר עליו וכו' :
 גמ' א"ר יוחנן משום רשב"י מניין למליץ את מתו שעובר
 עליו בלא תעשה ת"ל כי קבור תקברנו הת"ל תקברנו מכאן
 למליץ את מתו שעובר בלא תעשה : ולא היו קוברין אותו
 בקבור' אבותיהן : וכל כך למה לפי שאין קוברין רש' אצל
 צדיק : שנ' ויהי הם קוברי' איש והנה ראו את הגרוד וישליכו
 את האיש בקבר אלישע וגומר ויחי ויקם על רגליו : על
 רגליו עמד ואל ביתו לא הלך : קבריה דרב הוו שקלי סיגיה
 עפרא לאישת' בת יומא : אתו אמרו ליה לשמואל אמר יאות
 הן עכרן קרקע עולם היא ואיגדה נאסרת דכתיב וישלך את
 עפרה אל קברי בני העם מקיש קברי בני העם לעבודה זרה
 מה ע"ז במחובר לא הכא נמי במחובר לא : והא דתניא

שלשה

נגמר הדין : שבית דין מכין מלקין ועונשין עונש סל
 מיתק שלא מן התורה ולא יתכוונו לעבור על דברי
 תורה לבד מלכנס למי שאינו חייב לא מפני כורך סעב לעשות
 סייג גדר : גמ' לא טרחו לכך דסבות בעלמא הוא
 מדרכנן : לא שהסעב צריכה שהיו מרוזין בעבירות מחמת
 היונים שהיו נזרין שמד עליוסן והיו מכות בזויות בעיניהן :
 שהטיח בא על אשתו תחת בתאינה מקום גלוי : כי קבור
 תקברנו קבור מיותר : ויחי ויקם על רגליו אותו הריקבר
 כבוא שקר היה הוא הנביא אשר השיב את עדו לאכול ולסתות
 דביתו ונענש על ידו והמיתו האריות וכסמ' אחר זמן קברוהו
 אכל חלוטע ולא הוכשר לפני המקום לוקבר אכלו והחיותו
 והעמידו על רגליו : ולביתו לא הלך שלא תאמר שלכך
 החיבו לקיים צרכת חלוטו ויהי נא פי שנים ברוחך אלו וליכון
 בחיים המת זאיסע החיות גס רק אחד בן בשוכמית : לחושת
 בת יומא ביום ראשון של החולב והיו מתרפאין בחותו עמר :
 אמרו ליה לסמואל קסוס דמת וכל הנתבר בו חסור בהכאה
 דגמרינן סס סס מעגלה ערופה : מה ע"ז במחובר לא דכתי'
 ליהיבס

שלשה קברות הן קבר הנמצא וקבר הידוע וקבר המזיק את
 הרבים : קבר הנמצא מותר לפנותו : פיגהו מקומו טהור :
 ומותר בהנאה : קבר הידוע אסור לפנותו פיגהו מקומו טמא
 ואסור בהנאה : קבר המזיק את הרבים מותר לפנותו פיגהו
 מקומו טהור ואסור בהנאה : ההם כקבר בנין עסקינן : אבל
 קבירה דחפירה דליכא עליה בנין לא מיתסרא מ"ס קרקע
 עולם היא : איתמר האורג בנר למת אביי אמר אסור ורבא
 אמר מותר : אביי אמר אסור הוסיגה מילתא היא : ורבא
 אמר מותר הוסיגה לאו מילתא היא : והילכתא כותי' דרבא :
 אמר רב חסדא האי סודרא דאזמני' למיצר ביה תפילי צר ביה
 תפילי אסור למיצר ביה פשיטי אזמניה ולא צר ביה צר ביה
 ולא אזמניה שרי למיצר ביה פשיטי : תניא מותר המתים
 למתים מותר המת ליורשיו כיצד גבו למת סתם זה הוא מותר
 המתים למתים : גבו למת זה זה הוא מותר המת ליורשיו :
 היה אביי ואמו מזרקין לו כלי' מצו' על אחרים להצילן :
 אמר רשב"ג בר"א שלא נגעו במטה אבל נגעו במטה אסורין :
 ודוקא

לתיבס על הסרי' ולא הכרים חלביהם : שלשה קברים
 חלוקין בהלכותיהן : קבר הכמלא שנמלא מחדש ויודע בעל
 הסדה סלה כזה מעולם לקבר שם ובגזילה נקבר : כידוע
 שנקבר שם מדעת בעל הסדה : וקבר המזיק את הרבים
 שנקבר במקום היכוד הרבים : מותר לפנותו סלה קנה מקומו :
 מקומו טהור אף על פי שגזרו טומאה על הקברים אע"פ
 שנטלו חסם לא גזרו על זה : ומותר בהכאה אע"פ דאיסור'
 הוא שאין תורת קבר עליו : מקומו טמא גזירה דרבנן שגזרו
 טומאה עילמית על הקבר כדי שלא יפכוהו : קבר המזיק את
 הרבים כו' ניתן רשות לפנותו מפני כזק הרבים סיכאו מקומו
 טהור דלא גזרינן טומאה מפני כזק ומיכו אסור בהכאה
 דאסורא דאזמניה לא ספקא ודוקא סיכאו מת מצוה אבל מת
 מצוה קנה מקומו : בקבר בנין שנטלו למעל' מן הקרקע
 דכוות' דע"ז בית שנטלו לע"ז אסור דתלוש ולבסוף חזרו היו
 תלוש לענין ע"ז וקבר לע"ז איתקם : החורג למת לא' שמת :
 הזמנה שהזמינו לכך ונקרא סם מת עליו מילתא הוא כחילו
 קברו בו : אסור למיכר ביה ולהביח בו מעות . אזמניה ולא
 בר ביה הזמנה לא מילתא היא : בר ביה ולא אזמניה אקראי
 בעלמא הוא : מותר המתים גבו כדקא למתים עניים וכו' תירו
 חסם יכחו ומותר לכורך מתים אחרים : גבו למת סלו זה :
 ליורשיו לויכות מהן דהזמנה לאו מילתא היא : מזרקין לן
 גלים ובגדי' מחמת חיבתו ומסגי בפער ומקבוונים לאסור כל

ארבע פרק ו סנהדרין

דוקא דנגעו במטה הנקברת ענו משוב דמיחלפא בתכריבי
הסת : כים שעשאו להניה בו תפילין והויה בו תפילין אסור
להניה בו מעית : הניה בו תפילין מותר להניה בו מעות כדרב
הסדא דאמר צר כיה ולא אומניה מותר : האומר לאומן עשה
לי תיק של ספר או נרתק של תפילין עד שלא נשתמש בהן
קרש משתמש בהן חול : נשתמש בהן קרש אסור להשתמש
בהן חול :

ממוכן : מכוה על האחרו' הרוחין אותו להכילן שלא יקברו
עמו ויטלו מעליו דאין הסבת אכידה גדולה מזו : הכקברת
עמו שנושאין עליו לקבור' רגילין היו לקובר' עמו לכך
באסרין מדרבנן דמיחלפא ואתי למימר תכריכי הסת מותרין
בהנאה אבל בענין אחר לא מיסתר דלא מיחלף בתכריכי הסת
כשתמש בו קודש שהניח בו תפילין אל ישתמש בו :
הדרן עלך בגמר הדין

ארבע מיתות נמסרו לבית דין סקילה שריפה הרג וחנק
ר"ש אומר שריפה סקילה חנק והרג : זו מצות
הנסקלין : גמ' אמר רב פפא משמיה דרב ד' מיתות אלו
שמנו חכמים על הסדר נאמרו ממאי מרקא מפליג ר' שמעון
ש"ס דוקא קתני : תניא היה ר' ירמיה אומר מה ת"ל את אביה
היא מחללת שאם היו נוהגין בו קרש נוהגין בו חול כבוד
נוהגין בו בזיון אומר' ארור שזה ילד ארור שזה גידל ארור
שזה יצא מחלציו : אמר רב אשי כמאן קרינא רשיעא בר
רשיעא אפי' לרשיעא בר צדיקא כמאן כהאי תנא : מתני'
המנדה אינו חייב עד שיפרש את השם : א"ר יהושע בן קיחה
בכל יום דגין את העדים בכנוי יכה יוסי את יוסי : בגמר
הדין לא היו הורגין בכנוי אלא מוציאין את כל האדם לחוץ
וכו' : גמ' א"ר חייא השומע הזכרה מן הגוי בזמן הזה
אינו חייב לקרוע שאם אי אתה אומר כן נתמלא כל הבגד
קרע'

ארבע מיתות צ"ל סקילה שריפה הרג וחנק דוקא נקם
סדרה כדמס' בגמרא סקילה חמורה מן שריפה
וסתיהם חמורות מהרג ושלשתן מחנק ונספק מינה למחוייב
שתי מיתות שנידון בחמורה ורבי שמעון סבר דשריפה חמורה
ובגמר' מסרם פלוגתייהו : זו מצות הנסקלין כמבואר בספירקין
לפניו בתלמוד דקאמר בית הסקילה היה נוהג בו : גמ'
הזכרה שמכרך את השם : מתני' הנוהג בשם בשם עבוד'
זרע : וסמקיים שנשבע לשון הקים :
הדרן עלך ארבע מיתות

קרעי' : מתני' הנודר בשמו והמקיי' בשמו ה"ז עובר בלא
 תעשה : גמ' מנלן דתניא ושם אלהים אחרים לא תזכירו
 שלא יאמר אדם לחבירו שמור לי בצד ע"ז פלוני ואני אשמו'
 לך בצד ע"ז פלוני לא ישמע על פיך אזהרה שלא יגרום
 לאחרים שידרו בשמו ויקיימו בשמו : מסייעא ליה לאבור
 דשמואל דאמר אבוה דשמואל אסור לישראל שיעשה שותפות
 עם הגוי שמא יתחייב לו שכועה ונשבע לו בע"ז שלו והתורה
 אמרה לא ישמע על פיך : א"ר יוחנן כל ע"ז דכתיב
 באורייתא מותר להזכיר שמה כנון האי דכתיב כרע כל
 קרס נכו : העורכים לגר שלחן : אמר רב נחמן בר יצחק
 כל ליצנותא אסירא לכר מליצנותא דעבודה זרה דשריא
 דכתיב כרע כל קרס נכו : וכתיב קרסו קרעו יחדו :
 וכתיב לעגלות בית און יגורו שכן שומרון כי אבל עליו
 עמו וכמדיו עליו יגילו על כבודו כי גלה ממנו אל
 תקרא כבודו אלה ככירו : תנו רבנן והובר חבר אחד
 חבר גדול ואחד חבר קטן אפילו נחשים ועקרבים : אמר
 אביי הילכך האי מאן דצמד זיבורת ועקרבים אף על נב
 דקא מכויין דלא לזוקו אינשי אסיר : ודוקא נחשים
 ועקרבים גופיהו אבל לחישא על נשיכתן שריא כדאמרי'
 לקמן בפרק חלק לוחשין לחישת נחשים ועקרבים בשבת :
 גרסינן בהאי פירקא שאני עדים זוממין הואיל וישנן
 באיה : והדין פירוקא אישתכשו כיה כולהו נוסחי דילן :
 איכא מיניה מאן דאית בהו הואיל וישנן באים : ואיכא
 נוסחי דאית בהו הואיל וישנן באו : ושאלו עלה מיקמי
 דבגיה האוי זצ"ל וקאמר להו ליתירי כנוסחי דילן לא
 באים ולא באו אלא הכי איתגא כנוסחי דילן הואיל
 וישנן באיה : ואיכא נוסחאות דאית בהו הואיל וישנן
 באין : ותרומיהו חד טעמא נינהו כו איה ואין כלשון ארמי'
 שניהן טעם אחר הן : אלו הן תורף דבריו זצ"ל : ודברים
 כדורין הן אלא שלא גילה טעמן : ולא עלו כפירושו
 כהונן למי ששם דברים אלו מעשה ואינן מעשה : שלא
 פירקנו זה הפירוק לתראות שעדותן מעשה אלא להראות
 שעדותן אינה מעשה : ולהכי בטיל ליה ההוא פירושא :
 וראינו בה כמה פירושים אחרים אליבא דהנהו נוסחי דאית
 בהו הואיל וישנן באים ואין אחד מהן נכון להכי לא כתיבנא
 להו : ואנן עיינינן כיה אליבא דנוסחא דמתיבתא ואשכחנן
 דהאי נוסחא דיקא וסעמיה טעמא ברירא הוא ולית ביה
 קושיא כלל : והדין הוא פירושא דהדין פירוקא : אקשינן
 דאמרינן ולרבי יוחנן מאי שנא כפיפת קומתו לרבנן דהויגא

ארבע פרק ו מנהדרין

מעשה ומ"ש הקצת שפתיו דמנדרף דלא הויא מעשה ופרוק
 רבא שאני מנדרף הואיל וישנו בלב ולפיכך הקצת שפתים
 אינה חשובה מעשה שחרי יתכן לנדרף בלבו כלא הקצת
 שפתים : ולפיכך הקצת שפתיו ומחשבות לכו שאין בה הקצה
 אחר הן : ואותיב ר' זירא וקאמר אי מהאי טעמא הוא דלא
 חשבת להקצת שפתיו דמנדרף מעשה אמאי תני יצאו עדים
 זוממין שאין בהן מעשה והא ליתניהו בלב : ופרו' רבא
 שאני עדים זוממין הואיל וישנן באיה כלומר אע"פ שאינן
 בלב שאינו מעשה יש בהן צר אחר שאינו מעשה כמו הלב
 שאינו מעשה ומאי ניהו הואיל וישנן באיה : כגון שהעיד
 אחר מן העדים והשלים עדותו ואמרנו לחכירי כך אתה מעיד
 כמו שהעיד חכירך ואמר איה או אין הרי עדותך עדות ואם
 נמצאו זוממין חייבין : האי מילתא אתיא על עיקר מתני'
 דתנן והשני אומר אף אני כמוהו ואמר רשב"ל עלה ש"מ אני
 כמוהו כשר כריני ממונות ובריני נפשות ומעלה הוא דעביד
 רבנן וכו' : וכיון שישנן באיה וכאין עדותך עדות ואע"פ
 שאין בהן הקצת שפתים שאותיות אלו מאותיות הגרון הן
 ואין בהן הקצת שפתים שיש בהן מעשה : לפיכך אע"פ שהעיד
 בהקצת שפתים אינה חשובה מעשה שחרי אפשר לו להער
 בלא הקצת שפתים : ונמצאת עדותך כהקצת שפתים ובלא
 הקצת שפתים אחר הן לפיכך אין הקצת שפתים חשובה
 מעשה : הדין פירושא דהאי פירוקא בלא קשיא ובלא ספק :
 וכן אתה מוצא במדרש רבותינו ז"ל בהכרא' בה"א בראש
 ומה עסקו של ה"א לפי שכל האותיות אדם קופץ את
 פיו כעת שמוציאה אבל ה"א לאו : וכך הק"כ בה"א
 בלא יגיעה ובלא מעשה : וזה ראייה לפירושינו : ה"ו
 מנחש זה האומר פתו נפלה מפיו : מקלו נפלה מידו :
 בנו קורא לו מאחריו : עורב קורא לו : צבי הפסיקו
 בדרך : נחש מימינו : שועל משמאלו : אל תתחיל ב'י
 שחרית הוא : ראש חדש הוא : מוצאי שבת הוא : תנו
 רבנן לא תנחשו כגון אלו המנחשין בחולדה
 ובעופות ובכוכבים :

סליה פירקא

בן סורר פרק ז' סנהדרין שנה

סורר ומורה מאימתי נעשה בן סורר ומורה משיביא
 שתי שערות ועד שיקיף זקן התחתון ולא העליון לא
 שדיברו חכמים בלשון נקיה : שנ' כי יהיה לאיש בן וליה
 בת : בן ולא איש : הקטן פטור שלא בא לכלל המצות וכו' :
 ואלו שמצילין אותן בנפשן הרודף אחר הכירו להרנו ואחר
 הזכור ואחר נערה המאורסה : אבל הרודף אחר הבהמה
 והמחלל את השבת והעובר ע'ז אין מצילין אותן בנפשן :

גמ' תניא מנין לרואה את חבירו שטיבע בנהר או חידה
 גורדתו או ליסטין באין עליו שהוא חייב להצילו בנפשו ת"ל
 לא תעמוד על דם רעך : ולא מבעיא אצוליה בנפשיה דחייב
 לא מטרה ואגיר אנורי נמי חייב : ת"ר אחר הרודף אח' עבירה
 (גירס' ספריים אחר חבירו) ואחר הזכור ואחר נענה מאורסה
 ואחר חייבי כריתות ואחר חייבי מיתות כ"ד מצילין אות'
 בנפשן אלמנה לכ"ג אין מצילין אותם בנפשם : נעבדה ברה
 עבירה

בן סורר ומורה עד שיקיף זקן סיבא הזקן מוקף שערות
 סביב בתחתון ולא העליון כלומר באי זקן דאמור רבבן
 חירו בתחתון ססביבות כניד ולא העליון זקן ממש : אלא
 שדברו חכמים לשון נקיים : שכ' בן ולא איש וזה מסבקיף זקן
 איש הוא ואף ע"ג דבן מקטנותו קרוי בן לא מטיבו לחיוביה
 מקמיה דחייתי שערות דהטן פטור כי לא נח לכלל מצות
 סיבכך חיוביה נתר הכי הוא זחע"ג דכל בתורה מדחייתי שתי
 שערות מיד איש הוא מ"מ כי מיעט קרא לחו מתחלת איסותו
 דמפרס בתלמודא בגמ' מדכתוב כי ויהי לאיש בן בן בסמוך
 להיות איש בתחלת איסותו חייבו קרא ויכחי ולא איש דקאמר
 לחו קרא הכי כתיב אלא לשון חכמים הוא ודוקא גדול ממש
 סבקיף זקן בתחתון : וחילו שמצילין אות' מן העבירה בנפשן
 שיתן רשות לכל אדם להורגן להפילן מן העבירה וכוליהו
 וקיף תלמודא מקראי : אבל הרודף אחר הבהמה לרבעיה
 והרובע לעכו' ע"ז או לחלל שבת וכ"ס שאר עבירות דלא
 ניתן להפילן בנפשן אלא מדבר שהוא עבירה וקלון ופגם
 לברדף כגון זכור ונערה המאורסה מיכו רופח בכדיח כתיב
 ביה לא תעמוד על דם רעך לא תעמיד עכמך על דמו אלא
 הפיליהו ובהמה אינטריך משנס דדמי לעריות : וע' זלאסוקי
 מתכחי דלקמן שבת איתתס לע"ז : גמ' אצוליה להפילו
 בעלמוז אס יכול : ואגורי אס אין יכול להפילו לבד וטרח
 להטור שכירו לסייע לו : וחייבי כריתות וחייבי מיתות בית
 דין לעריות קאמר דאיכא עבירה ופגם : אלמנה לכהן גדול
 כלומר כסן גדול הרודף אחר אלמנה לאונסה אף על פי שיש

בן סורר פרק ז סנהדרין

עביר אין מצילין אותם בנפשם: א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי
צמנו ונמרו בעליית בית נתזה כלוד כל עבירות שכתורה אם
אומרין לו לאדם עכור ואל תהרג יעבור ואל יהרג: חוץ
מע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים: ע"ז כרתניא ר"א אימר
אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאדך אם יש לך אדם
שממונו חביב עליו מנופו לך נאמר בכל מאדך: גילוי
עריות ושפיכות דמים כדרכי דתניא ר' אימר כאשר יקום איש
על רעהו ורצחו נפש וכי מרה למרנו מרוצח מעתה ה"ז ב"ח
ללמד ונמצא למד מקיש נערה מאורסה לרוצח מה רוצח יהרג
ואל יעבור אף נערה מאורסה יהרג ואל יעבור: ורוצח גופה
מנלן סברא הוא כההוא דאתא לקמיה דרבא א"ל אמר לי מרי
דוראי זיל קטליה לפלניא ואי לא קטלינא לך א"ל ליקטלך
ולא תיקטול: מי יימר דדמא דירך סומק ספי דילמא דמא
דחברך סומק טפי: כי אתא רב דימי א"ר יוחנן ל"ה שני
אלא שלא בשעת השמר: אבל בשעת השמר יהרגו יעבור:
כי אתא רבין א"ר יוחנן אפילו שלא בשעת השמר לא אמרין
אלא בצינעא אבל בפרהסיא אפי' מצוה קלה יהרגו יעבור:
מאי מצוה קלה אמר רבה בר יצחק אמר רב אפי' עיקתו
דמוסאנא פירש הנויב שכאותו הזמן היו עושין רצועות של
מנעליהן ארוכות וישראל היו עושין שחורות כדי שלא ילכו
מלבוש גברי אם יאמר הגוי לישראל עשה רצועות ארוכות
בפרהסיא או נהרג אותך יהרג ואל יעשה ואף על פי שהיא
מצוה קלה: וכמה פרהסיא א"ר יעקב א"ר יוחנן אין פרהסיא
פחותה מעשרה בני אדם: בעי ר' ירמיה תשעה ישראל
ואחר גוי מהו ופשיטנא עד דהוו עשרה כולהו ישראל:
והא

בהם פנס דמשוי לה הללה אין מצילין כיון דלא היו חייב לכרת
נעבדה בה כבר עבירה אפי' חייב מיתות בית דין: אין מצילין
אותו דב"ח חסנמ' כבר וקרח חסנמה קמיד: וכו' מה למדנו
מרוכח כאן לפטור את האונס מעתה דאמר קרא אין לנערה
חטא משפט מות דמשמע דכי סיכי דכתס אונס פטור ב"ח
פטרינן ליה אלא משמע שזס נא ללמד רוכח על נערה
המאורסה וכמכא חף למד רוכח מנערה: מרי דורחי מוסל
עירי וגוי הוה: מאי חזית דדמא דירך סומק טפי מי יודע
סיכא דמך חביב ליוצרך מדס חנירך הינכך אין סייך כאן
לומר וחי בכך ולא סימו' בהן סלח סתירה תורה אלא מפני
סחביבה נפש ישראל לבה' בה וכיון סיס איבוד נפש חבירו לא
ניתן דבר המלך לדחו' סניוס על סרכיחה: אפי' מנזס קלה
יהרג ואל יעבור סלא ירגילו סגוי' לכך: אפי' בסינוו ערקתה
דמסאנא

בן סורר פרק ז סנהדרין שנב

זהא אסתר בפרהסיא הויה אמר אביי אסתר קרקע עולם היא
 דבא אמר הנאת עצמו שאני דאי לא תימא הכי הני קוקי
 דמינקי היכי יהבינן להו אלא הנאת עצמן שאני ואודא רבא
 לטעמיה דאמר רבא האי גוי דא"ל לכו ישראל קטול אספסתא
 ושרי לחיותא ואי לא קטילנא לך יעבור ולא ליקטליה :

שרי לנהרא ליקטליה ולא ליקטול מ"ט לעבורי קא מיכוון :
 והא דגרסינן בפרק אין מעמידין היה ר' ישמעאל אומר מניין
 שאם אמר לו לאדם עבוד ע"ז ואל תהרג שיעבור ואל יהרג
 ח"ל וחי בהם ולא שימות בהם יכול אפילו בפרהסיא ת"ל ולא

תחללו את שם קדשי ודאמר רבא נמי בפרק ר' ישמעאל אומר
 הכל היו בכלל לא תעבדם וכשפרט לך הכתוב וחי בהם ולא
 שימות בהם יצא אנוס הדר כתיב ולא תחללו ארז שם קדשי
 ונקדשתי דאפי' אנוס הוא בצינעא וזא בפרהסיא דשמעיה
 מינייהו דעבוד ע"ז נמי בצינעא יעבור ואל יהרג ליתינהו
 דק"ל כר"א דאמר בכל נפשך אפי' הוא נוטל את נפשך :

וגרסי' נמי בפרק י"ה בעובר' שהרוחה שאין לך דבר שעומד
 בפני פיקוח נפש חוץ מע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים ע"ז
 מנלן דתניא ר"א אומר אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל
 מאדך וכו' והדין מסקנא דגמרא הויה ושמעינן טינה דהא

דרבי ישמעאל ודרבא לאו הילכתא נינהו : אמר רב יחודר
 אמר רב מעשה באדם אחר שנתן עינו על אשה אח' ונתן על
 לבו טינה : באו ושאלו לרופאים ואמרו אין לו תקנה ער
 שתבעל לו : אמרו חכמים ימו' ואל תבעל לו : תעמוד לפניו
 ערומה

דמסאנא סרוך בעל כדמיסין : וזהא אסתר פרהסיא הויה
 דכבעלה לבוי ולא מסרה עצמה למות : קרקע עולם היא
 כו"ל לך עשתה וזהו עסק מעשה : הנאת עצמו כגוי לך
 מתכוון להעביר דת חלל להנאת עצמו הילכך אין כאן חילול
 השם : קוקי ודמינתי כלו נחשת הם קנותנין בהן גחלים
 ונבובי' הם ועומדין לפני שולחן מלכים להסתחם כנגדן :

היכי והדין יוס אח' לפרסיים כו"ל שנוטלין אות' כומרי' מכל
 בית זכות ומעמידין לפני ע"ז שלהם ומתחממין כגדן והיו
 כוטלן חף מבתי ישראל על כרחם היכי והדין להו ולא מסר
 נכסיהו למות הלל חק לע"ז הויה חלל להנאת עצמו מכיון
 בגוי שצריך לחותו כלי לעבודתו אע"ג שהויה חק לע"ז כי אינו

אומר לישראל לעבוד : קטיל אספסתא תבור עשכ וקדי
 לחיותה תבו לבהמה לחכול : לקטל האספסתא ולא ליקטליה
 בגוי כיון שהגוי אינו מתכוון להעבירו כי אם להנאת עצמו
 אין כאן חילול השם : שרי לנהר' להעבירו מתכווין ואי
 פרהסיא

ואלו פרק ח סנהדרין

ערומה ימות ואל תעמוד לפניו ערומה : תספר עמו מאחוריו
הגדר ימות ואל תספר עמו מאחוריו הגדר : פליגי בדר' ר'
יעקב בר אביו ור' שמואל בר נחמני חד אמר אשת איש היתה
וחד אמר פנויה היתה : בשלמא למ"ד אשת איש היתה שפיר:
אלא למ"ד פנויה אמאי כולי האי רב פפא אמר משום פנס
משפחה רב אחא בר רב איקא אמר כדו שלא יהו בנות
ישראל פרוצות בעריות : ולינסבא מינסב לא מיחבא רעתיה
בדר' יצחק דאמר מיום שחרב כ"ה ניטל טעם ביאה וניהן
לעוברי עבירה שנאמר מים ננובים ימתקו ולחם סתרים ינעם :

הדרן עלך בן סורר ומורה

כרכסיה הוא או שע' כסמך אז ניקטלו' ולא תקטול אסמסת'
העלה לבו טיבא מרוב חכב' כסמטס לבו והעלה חולב : מסוס
פנס משפחה האסקה שהיו נוטים בדבר : שלא יבו בנות ישראל
פרוכות דכולהו ליעבדו הכי : מיום שחר' בית המקדש כסס
כח מרוב דאנה ולא קמה עוד רוח להיו' פואב לאסתו לכך
ניטל טעם ביאה וניהן לעוברי עבירה שיכרן תוקמן : לחם
סתרים ליטבא מעליה נקט כדכתיב כ"א הלחם אשר
בוא אוכל :

הדרן עלך בן סורר ומורה

ואלו הן הנחנקין המכה אביו ואמו וכו' : גמ' איכעיא
להו בן מהו שיקיו דם לאביו ואסיקנא רב פפא ל'
שביק ליה לברו' למישקל סלוא : מר בר רב הונא דרבינא ל'
שביק לבריה למיפתח כוותא : מ"ט דילמא חביל וה"ל שנת
דאיסורא : בעו מיניה מרב ששת בן מהו שיעשה שליח לאביו
להכאתו ולקללתו ומסקנא אמר רבה בר רב הונא וכן תנא
דבי ר' ישמעאל לכל אין הבן נעשה שליח לאביו להכאתו
ולקללתו : הוץ ממסית ומדיח שהרי אמרה תורה לא תחמול
ולא תכסה עליו :

הדרן עלך ואלו הן

ואלו הן הנחנקין : סולא קוז סיטב לו כנסרו : למפתח
ליס כוותא לכוכיא ממכס ליחב : מכו שיעשה שליח
לס יתחייב כדו או מלקות בית דין :
הדרן עלך ואלו הן

אלו הן הנשרפין הבא על אשה וכתה יש בכלל אשה וכתה
 בתו וכת בתו וכת בנו : וכת אשתו וכת בתה וכת
 בנה : חמותו אם חמותו ואם חמיו וכו' : גמ' תניא אלו
 תהלה את בתך להזנותה ר"א אומר זה המשיא בתו לזקן : ר"ע
 אומר זה המשהה בתו בוגרת : אמר רב כהנא משום ר"ע
 איזהו ענין ורשע ערום זה המששהה בתו בוגרת : ואמר רב
 כהנא משום רבי עקיבא הוי זהיר מן היועצך לפי דרכו :

תניא האוהב את אשתו כגופו והמכבד יותר מגופו והמדריך
 את בנו דרך ישרה ומשיאין נשים סמוך לפירקן עליו הכתוב
 אומר וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא : תניא
 חרי שהיה עובר על דברי תורה לא יאמר לו אבא עכרת על
 דברי תורה אלא אומר לו אבא כתיב בתורה כך : דרש ר'
 אחא בר חנינא מאי דכתיב אל ההרים לא אכל ועינו לא נשא
 וגו' אל ההרים לא אכל שלא אכל בזכות אבותיו : ועינו לא
 נשא אל גילולי בני ישראל שלא הלך בקומה זקופה : ואת
 אשת רעהו לא טמא שלא ירד לאוסנות חבירו : ואל אשה
 נדה לא קרב שלא נהנה מקופה של צדקה : וכתיב צדיק הוא
 היה יחיה : מתני' והכועל ארמית קנאין פוגעין בו :

גמ' וה"מ בתוך המעשה וכפרהסיא וכמעשה שהיה אבל
 לאחר פריש' א"ג כצינעא לא ואם הרגו לאח' פרישה נהרג
 עליו

אלו הנשרפין הבא על אשה וכתה דכתיב ערות אשה וכתה
 לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה : ויש בכלל זה כלומר
 מיכא יליף בתו מאכוסתו דלחו בת אשתו הוא דניחויב עליה
 מסוס בת אשתו וכן בת בתו מאכוסתו בתלמודא יליף לה
 בגורם טוב : ונת אשתו בין שהיא בתו ובין שהיא חורגתו :
 וחמותו ואם חמותו דכתיב איש כי יקח את אשה ונת אמה וגו' :
 גמ' המשי' בתו לזקן דמתוך שאינו מתקבל עליה היא
 מזכה עליו : המטהה בתו בוגרת כי היא מתאוה לפקידתה
 ומזכה : אינהו עני ורשע זה המטהה כלומר מתוך עניו הוא
 מערים להרשיע ומטהה את בתו כשכיל מלאכתו סתממשכו
 וזכו הוא ערמת רשע שגרים (להן שירשיעו) כשכיל הנחתו
 שאינו רוצה לקנות שפחה לשמשו : לפי דרכו ולהכחתו :

והמכבד בתכשיטי כחוס : סמוך לפירתן שנה הן חמי שנה
 לשמי גדלו : שלא אכל בזכות אבותיו שלא נכרך לזכות אביו
 מתוך שהוא בעלמו חסיד : ושלא נהנה מקופה של צדקה
 שהוא נבחי לחדק חסוכי : חרמי גויה : קנאין פוגעין בו ממייתין
 חוקו כך כלכה למטה מסיני : בתוך המעש בעודו בא עליה
 ובעשה שביה דפנחס וזמרי שביה בתוך המעשה וכפרהסי' ג
 חבל

כל ישראל פרק י סנהדרין

עליו : ונרסי' בפ' אין מעמידין בית דינו של השמונאי נזיר
על הבא על הגויה בצינעא חייב עליה משום נש"א גדה שפחה
אשת איש : ואמרי לה משום נש"ג גדה שפחה גויה : ואמרי
לה משום נשג"ז גדה שפחה גויה זונה : כי אתא רבין אמר
הבא על הגויה חייב עליה משום נש"ג גדה שפחה גויה זונה :

הדרן עלך אלו הן הנשרפין

אבל לאחר מריסה ספורס מן העבירה : חייב משום כדה וכו'
כלומר החמירו בו כל כך :

בדרן עלך אלו הן הנשרפין

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנא' ועמך כולם
צדיקים ונו' : ואלו שאין להם חלק לע"ה האומר אין
תחית המתים מן התורה ואין תורה מן השמים ואפיקורוס :
ר"ע אומר אף הקורא בספרים החיצוני' והלוחש על המכתב
ואומר כל המחלה אשר שנתתי במצרים וכו' : אבא שאול אומר
אף ההוגה את השם באותיותיו : גמ' אמר רב יהודה
אמר שמואל כל המונע הלכה מפי תלמיד כאילו גזולו מנחלת
אבותיו שנ' תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב מורשה
היא להן סאבותיהן מששת ימי בראשית : אמר רב חנא בר
ביונא אמר ר"ש חסידא כל המונע הלכה מפי תלמיד אפילו
עוברין שבמעיי אמן מקללין אותו שנ' מונע בר יקבוהו לאום :
ואם לימדו זכה לכרכות כיוסף שנא' וכרכה לראש משכור :
אמר רב ששת כל המלמד תורה בע"הו זוכה ומלמדה לע"הב
שנא' ומרוה גם הוא יורה : אמר ר"א כל פרנס המנהג את
הציבור כנחת זוכה ומנהיג לע"הב שנ' כי מרחמם ינהגם ועל
סבועי מים ינהלם : וא"ר אלעזר כל בית שאין רבין תורה
צשמעין בו כלילה אש אוכלתו שנ' כל חשך סמון לצפוניו
תאכלהו אש לא נופח : וא"ר אלעזר כל המתעשר ואין ת"ת
צנהה מעשרו אין רואה סימן ברכה בעשרו לעולם שנ' אין
שריד לאכלו על כן לא יחיל טובו : ואין שריד לא ת"ת שנ'
ובשרידים אשר ה' קורא : וא"ר אלעזר כל מי שאינו משייר
פאה על שלחנו אינו רואה סימן ברכה לעולם שנא' אין שריד
לאכלו

כל ישראל יש להם : גמ' ומרוה גם הוא יורה מן שמרוה
ומשניע תלמידו בדבר הלכה גם הוא יורה לעולם הבא
המחליף בדיבורו משנה בדיבורו שלא יסא כיכר : קאע
ככערת

כל ישראל פרק י סנהדרין שנה

לאכלר על כן לא יחיל טובו: וא"ר לעזר כל המחליף בדיבורו
 כאילו עובר ע"ז שנאמר אולי ימושני אבי והייתי בעיניו
 כמתעתע ואין תעתע אלא ע"ז שנ' הכל המה מעשה תעתועים:
 וא"ר אלעזר כל המסתכל בערוה קשתו ננערת שנ' ערוה תעיר
 קשתך: וא"ר אלעזר הוי קבל וקיים שהרי בית אפל אין
 פותחין בו חלונות: והאומר אין תורה מן השמים: ת"ר כי
 דבר ה' בזה זה האומר אין תורה מן השמים: ד"א כי דבר ה'
 בזה זה אפיקורוס: ואת מצותו הפר זה המפר ברית כשר וכז
 הוא אומר את בריתו הפר: הכרת תכרת הנפש ההיא:
 הכרת בעולם הזה תכרת לע"הב מכאן א"ר אלעזר המודעי
 המחלל את הקדשים והמבזה את המועדות והמיפר בריתו של
 אברהם אבינו והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה אע"פ שיש
 בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק לע"ה: תניא דבר ה'
 בזה זה האומר אין תורה מן השמים אפילו אומר כל התורה
 כולה מן השמים חוץ מפסוק זה שלא אמר הק"ה אלא משה:
 מפי עצמו זהו דבר ה' בזה: ואפי' אומר כל התורה כולה מן
 השמים חוץ מרקדוק זה מק"ו זה מגורה שוה זו זהו דבר ה'
 בזה: תניא היה ר"מ אומר כל הלמד תורה ואינו מלמדה זהו
 כי דבר ה' בזה: ר' נתן אומר כל שאינו משגיח על המשנה:
 דבי נהוראי אומר כל שאיפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק
 זהו כי דבר ה' בזה: א"ר שמעון בן לקיש כל המלמד בן
 חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו שנ' וארץ הנפש
 אשר עשו בחרן: א"ר אבהו כל המעשה: ארץ חבירו לדבר
 מצוה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאו שנא' ומטך אשר הכיר
 בו את היאור תקח בירך והלכת וכי משה הכה והלא אחרך
 דבה אלא מתוך שאמר לו עשה מעלה עליו הכתוב כאילו
 עשאה: ואפיקורוס מאי אפיקורוס רב ורבי חנינא דאמרי
 תרווייהו זה המבזה תלמידי חכמים: ורבי יוחנן ור' יהושע
 בן לוי אמרי זה המבזה חבירו בפני תלמידי חכמים: ואיכא
 דאמרי המבזה תלמידי חכמים זה הוא מגלה פנים בתורה:
 אפיקורוס כגון מאן אמ' רב יוסף כגון דאמרי מאי אהנו לן רבנן
 לדידהו קרו לדידהו תנו: א"ל אביי הוא מגלה פנים בתורה
 גמי הוי דכתי' אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמי' וארץ לא
 שמי' אמר רב נחמן בר יצחק ריקא גמי דבתיב ונשאתי לכל
 המקום בעבורם: אלא אפיקורוס כגון מאן כגון דיתיב קמירא
 דביה ונפלה לי' שמעתתא בדוכתא אחריתי ואמר הכי אמרינן
 ולא

כנערת כח קושי אכר סלן כנער שחיכו מוליד: קבל וקיים
 כו עפיו ותחייב קבל אפל עשה עכמד אפל וספל: ובהאומר
 חין

כל ישראל פרק י סנהדרין

ולא אמר הכי אמר סר רבא אמר כגון דבי בנימין אסור
דאמרי מאי אהנו לן רבנן מעולם לא שרו לן עורבא ולא אסרו
לן בר יונה רב פפא אמר כגון דאמרי הני רבנן רב נתן
אמר זה הקורא לרבו בשמו דא"ר יוחנן מפני מה נענש נתן
מפני שקרא לרבו בשמו שנ' ויאמר נתן אדוני המלך זאת
האשה וזה בנה אשר החיה אלישע ר"ע אומר אף הקורא
בספרי החיצוני תנא בספרי שפירשו התורה נביאים
וכתובי ע"פ דעתם ולא סמכו על מדרש חכמים וכל מקום
שפקרו אמרו חכמים תשובתן בעירן ואפי' דברי חכמים
אסור לקרותם רב יוסף אמר אף ספר כן סירא נמי משום
דכתיב ביה דברים של הכל שאין בהן צורך דכתיב ביה
זלדקן קורטמן עברקן סכים נפח בכוסיה לא צחי
דאמר כסאי איכול דלי נהמא מקמיה ודאית ליה מברתא
בדיקניה כל דיורא ארעא לא יכלין ליה ת"ר כל הקורא
פסוק משיר השירי ועושה אותו כמין זמר והקירא פסוק בבית
המשתאורת בלא זמנו מכיא רעה לעולם מפני שהתורה
חוגרת שק ועומרת לפני הק"ב והאומרת לפניו רש"ע עשאוני
בניך ככינור שמנגנים בו גוים אמר לה הק"ב בתי א"כ
מה יעשו בני בשעה שהן שמחי אמרה לפניו רש"ע אם ת"ח הן
יעסקו בתורה במשנה ובתלמוד ובהלכות ובאגדות ואם
ע"ה הן יעסקו בהלכות פסח בפסח ובשל עצרת בעצרת ובשל
חג כחג רשב"א או' פשוט ר' יהודה בן חנניה כל הקורא
פסוק בזמנו מכיא טובה לעולם מחגי' והלוהש על המכה
ואומר כל המחל' אשר שמתו במצרים לא אשים עליך וגו'
גמ' ר' יוחנן אומר וברוקק לפי שאין מזכירין ש"ש על

הרקיקה

אין תורה מן הסמים זלדקן מי שזקנו דקב וקלוסה
קורטמון חריף עב דקן מי שזקנו עב סכים שוטס נפח
בכוסו לא כחי מי שנפח בכוסו בידוע שאינו כמא דאמר
במה חכל מי שהומר במה חוכל פת זה באיזה ליסתן בידוע
שאינו רעב דלי כהמא הסר הפת מלפניו ומאן דאית ליה
מכרית בדיקניה מי שיש לו פכלות כוקנו שזקנו מחולק
ומסוב ויש בין השכולת כמין מעבר כ"ע לא יכלו ליה מתוך
עורמתו שמתוך שחושב כל ימיו בעורמות ביה מוסך בזקנו
זכל חלם דברי רוח ויבאי הס ולכן אינו קורא בהם כמין
זמר שלא כבנימותיו חע"פ שעינקו שיר ויהודא פסוק בו
לסחק בו בבית המסכה ברזק דרך המלחשו לכיות רוקק
קודם ויש לחשים שדרך לרו לאחרי כן זאינו אסור לא ברזק
קודם דנראה למוכר שס שמים על ברזק וגם אינו אסור
חלא

כל ישראל פרק י סנהדרין שנה

הדקיקה איחמר רב אמר אפי' נגע צרעה ור' חנינא אמר
אפי' ויקרא אל משה והא דרב פליג אבי יוחנן דכניע
צרעת לית ביה שם שמים נהלכה כר' יוחנן דוקא היכא
דמזכיר ש"ש ואפי' בלא דקיקה כראיתא בפרק ידיעות
הטומאה דגרסי' התם שיר של פנעס בכנורות וכנבלי' בתופים
ואמר יושב בסתר עליון בצל שדי וכו' ואמר מזמור לרוד
ה' מה רבו צרי ער לח' הישועה ר' יהושע כן לוי מסדר' להו
להני קראי וגוי' היכי עביר הכי והא אריב"ל אסור
להתרפאות בדברי תורה להנין שאני יאלא אסי' ה"ד כגון
דאית ליה מכה ואי דאית ליה מכה באיכור סני ליה ותו
לא והא תנן הלוחש על המכה אין לו חלק לע"הכ' הא איתמר
עלה א"ר יוחנן וברוקק לפי שאין מזכירין ש"ש על הרקיקה:
והא דאמר בשילהי במה אשה לאישה צמירת' לימא וירא
מלאך ה' וגו' אלמא מותר להתרפאות בדברי תורה אישתא
צמירתא חולה שיש בו סכנה הוא: ת"ר סכין וממשמשין בני
מעיס בשבת ולוחשין לחישה נחשים ועקרבו בשבת
ומעכירין כלי ע"ג העין בשבת אמר רשב"ג בד"א בכלאי
הניטל בשבת אבל כלי שאינו ניטל אסור תניא אירך סכין
וממשמשין כבני מעיס בשבת ובלבד שלא יעשה כדרך שהוא
עושה בחול היכי עביר א"ר חסא בר חנינא סך ואח"כ
ממשמש ור' יוחנן אמר סך וממשמש בבת א': ת"ר אין שולין
דבר מן השד בשבת ר' יוסי אומר אף בחול אסור אמר רב
הוגא הלכה כר' יוסי ואף ר' יוסי לא אמר לא בשע' הסכני':
תנו רבנן שדי שמן ושדי כיצים מותרין לשאול בהן מפני
שמכובין אמר רב חסדא ואיתימא רבי ירמיה בר אבא

ארבע

אלא בלשון הקדש: אמילן נגע צרעת אף על פי שאין בו סס
צלותו מסוק: בלוחש על המכה אין לו חלק לעולם הבא:
אפי' ויקרא דלא כתיב ביה לח נגע ולא חולי ואין ראוי ללחש
וסדר לכלל בזכו' רתורה אסור: שיר של פנעו' כו' כל זה
קורא לפני מטמו' כלום להיות נשמר מן המזיקין: היכי דמי
כה דחמר אסור להרסות: גליסור סני לה כתיב: סכין
וממשמשין ואין בו מסוס שחיקת סמנין אע"פ שנתעס לרפוא'
דסיכה בכלל שתיב: ולוחשין לחישה נחשו' ואין בהן מסוס
בזיה: ומעברי' כלי מתכו' על גבי העין להרר חי נמו' כעין
שעוסי' למי שחש בעיניו סמקיסין עיניו בטבעת: (כלי הניטל
כגון טבעת) וסכין ומפתח: מן הסל להניד להס עבור
האבירה מסוס שנאמר ממלא חסכך ודבר דבר: אף בחול
אסור מסוס סכנה: שדי שמן היינו שדי בוסן ויס סמולין

כל ישראל פרק י סנהדרין

ארבע כתות אין מקבלות פני שכינה כת לצים כת שקרים
כת חניפים כת מספרי לשון הרע כת לצים דכתיב
משך ידו את לוצצים כת שקרים דכתיב דובר שקרים
לא יכון לנגד עיני כת חנפים דכתיב כי לא לפניו
חנף יבוא כת מספרי לשון הרע דכתיב כי לא אל חפץ
רשע אתה לא יגורך רעה : צדיק אתה ה' ולא יגור
במגורך רע : אמר רבה כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו
שנאמר ולא יהיה כקרח וכעדתו רב אשי אמר ראוי
להצטרע כתיב הכא כאשר דבר ה' ביד משה לו וכתיב
התם ויאמר ה' לו הכא ירך כחקך : אמר רב כל החולק
על רבו כאילו חולק על השכינה שנא' בהציתם על ה' :
וא"ר חמא בר רבי חנינא כל העושה מריבה עם רבו
צאילו עשה מריבה עם השכינה שנ' המח מי מריבה וגו' :
א"ר חנינא בר פפא כל המתרעם על רבו כאילו מתרעם
על השכינה שנ' לא עלינו תלונותיכם וגו' : א"ר אבהו כל
המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר השכינה שנאמר
וידבר העם באלהים ובטשרה : ירושלמי ר"ש בן אלעזר
אומר לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד לישיבה אין
אתה חוזר אבל אתה חוזר לסחודה ולפרקמטיא
ולכיבוש הארץ :

הדרן עלך כל ישראל וסליקא לה

מסכת סנהדרין

פספוסר' של בינה והיונו טודי בינים : לא תוסיפון לשוב
במכרים כתיב :

הדרן עלך כל ישראל

כיצד

העדים נעשים זוממי' מעידים אנו על איש פלוני שהוא בן גרושה או בן הלוצה אין אומרים יעשה זה בן גרושה או בן הלוצה תחתיו אלא לוקה ארבעי' : מעידין אנו את איש פלו' שהוא חייב גלות אין אומרים יגלה זה תחתיו אלא לוקה ארבעים : מעידין אנו את איש פלו' שגירש את אשתו ולא נתן לה כתובתה וחלא בין היום בין למחר סופו ליתן לה כתובתה אומרים כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה של זו שא' נתאלמנה או נתגרשה ואם מתה יירשנה בעלה : גם' אמר עולא מניין לעדים זוממין שלוקין מן התורה דכתיב והצדיקו את

כיצד

העדים נעשים זוממין כלומר אותה עדים שאין יכולין לקיים בהן דין הזמה ועשית לו כאשר זמם גירש כבעל אמו קודם שכולד וסרי הוא חלל ופסול : אין אומרים אם הזמנו והם כהנים יעשה זה בן גרוש' לקיים כאשר זמם אף סוכג את הארבעים : שחייב גלות שהרג נפש בשוגג : גירש את אשתו ונתחייב לה כתובתה וזה אומר לה גירשתי ולא נתחייבתי לה כתובתה זממאזו זוממין בעמנו היותם : והלא בין היום בין למחר כלומר מה ישלמו אלו כל הכתובה והלא שמה ימות או יגרסנה היום או מחר סופו ליתן לה כתובתה אפי' לא בעידו דבר נמאח שלא היו מפסידין אותו כלום : אומרים כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה של זו מספק שאם נתגרש' או נתגרש' יטלנה לוקח ואם מתה ירשנה בעלה ופסיד' מעותיו שנתן ובגמר' מס' מאי קא מחייב ליה תנא דמתני' ליתן : גם' רמז לעדים זוממין שלוקין עידי בן גרושה או עידי גלות שפטרן הכתוב מדון הזמה כדיליף

כיצד פרק א מכות

ארה הצדיק והרשיעו את הרשע והיה אם בן הכות משום
 והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע והיה אם בן הכות
 אלא עדים שהרשיעו את הצדיק ואתו אהריני והצדיקו את
 הצדיק דמעיקרא ושונהו להני רשעים והיה אם בן הכות
 ותיפוק ליה מלא תענה משום דהוה ליה לאו שאין בו מעשה
 וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו וכן לאו שניתן
 לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו : ת"ר דברים נאמרו
 בעדים זוממין אין נעשין בן גרושה וכן חלוצה ואין גולין
 לערי מקלט ואין משלמין את הכופר ואין נמכרין בעבד עברי
 משום ר"ע אמרו אף אין משלמין על פי עצמן : מ"ט דר"ע
 סבר קנס הוא וקנס אינו משלם על פי עצמו : מעידים אנו
 את איש פלוני שגיר' את אשתו וכו' כיצד שמיין רב חסדא אמר
 בבעל

תלמודא בגמ' מיין שלוקין : משום דכדיוקו את הכדוק בו
 צתמיה חי הכדוק והרשיעו בדיוני' קאמר ודיוק ורשע
 בגעלי דיכין קאמר למה לו וכדדיוקו הכדוק בו' לא על כרחין
 בעדים קאמר כלומר עדים שקרים שהרשיעו כדוק ובאו עדים
 חזרים והזימום והכדוקו הכדון זה סהוה כדוק וברשיעו את
 העדים ברשעים : וסיב' אס' בן הכות ברשע אס' הזמה זו נת
 מלקות היא שחין יכוני' לקיים בה דין הזמה גמור כהנך
 דמתני' והפילו הסופט והכהו וכו' : ואין משלמין כופר אס'
 העידו בשור מועד שהרג אדם והזמו : ואין נמכרו' אס'
 העידו שנכד ואין לו מה לשלם דכתיב ואס' אין לו וכמכר
 בגנבתו וכו' והו' מפרש טעמיהו בתלמודא בגמרא : ואין
 משלמין ע"פ עצמן אס' הזמו בנ"ד ולא הספיקו להעמידם
 בדין ע"פ הזמתן עד שברחו ובאו לבית דין אחר וכודו שהזמו
 בנ"ד פלוני חין משלמין כדמסיק טעמא : כו'ד שמין לפי שיש
 בו סני כדדין כי לאיס ולאס' יש ספק בכתובתה היא מכסה
 שמה ימות חו' יגרסנה ותגבה כולה והיא מכסה שמה תמות
 וירסנה ויפה כוחו שהיא מוחזק ועומד והיא מחסרה גובי'א
 ואס' באו למכור לאחר היא זכות ספיקה והיא זכות ספיקו סלו
 נמכר ביותר וללישנא דמתני' משמע דשמין זכות ספיקה
 מדקתני כמה אדם רובה ליתן שאס' נקארמלה וליכא למימר
 שכל חותם דמיס יתנו הזוממין שהרי לא זכות ספיקה באה
 להפסידו אלא זכות ספיקו שחייבנכוו לפרוע מיד וי"ל דב"ק
 שמין כמה אדם רובה ליתן באזנת הכאה שלה ואזנת לא ישלמו
 כי חותן דמיס לא הפסידוהו שאס' היתה רובה הוא למוכרה
 אפי' אחר שהזמו בדיכין יתן לה הבעל טובת הכאה זו אך
 המותר וסומו שכל המותר רכו' להפסידו ע"י עדותן חו' דולמא
 זכות

בבעל רב נתן בר אושעיא אמר באשה אמר רב פפא באשרה
 ובכתובתה: ופירש גאון כך מראין הדברים רב חסרא אמר
 בבעל הישנו זקן שהוא כמנהג העולם קרוב למיתה יותר מן
 חבריו החוליה הוא או כריא הוא היש לו נכסים רבים
 שקרוב בעיניו לנרשה ולתת לה כתובתה היש ביניה מריבה
 שקרוב לנרשה אם לאו רב נתן בר אושעיא אמר בחילוק
 הדברים הללו החולה היא אם כריאה הזקנה היא אם ילדה
 כי הלוקח מקח כזה הוא כזאת אמר רב פפא באשרה
 ובכתובתה מראמרי א"ר פפא ולא אמרי רב פפא אמר גמרי
 דעל טעמיה דרב נתן בר אושעיא סמך ופרושי פרשי או הוסיף
 ביה וה"ד דקאמר שמיין באשרה כמו שמפורש למעלה ועוד
 שמיין בכתובתה היש בה הרבה שהלוקח ירחיב לבו לתת כה
 יותר שאם נתאלמנה או נתגרש' הוא לוקח הרבה וממציא
 עצמו לסכן בממונו או מעט יש בה שאע"פ שתתאלמן או
 תגרש אין שם דבר הרבה: מתני' מעידים אנו את איש
 פלוני שהוא הייב לחברו אלף זוז ע"מ ליתנם מכאן ועד ל' יום
 והוא אומר מכאן ועד עשר שנים והוזמו אומדין כמה אדם
 רוצה ליתן ויהיו בידו אלף זוז בין נותנן מכאן ועד ל' יום בין
 נותנן מכאן ועד עשר שנים: גמ' תניא המלוה את חברו
 סתם אינו רשאי לתובעו פחות מל' יום אחר מלוה בשטר וא'
 מלוה על פה: מתני' מעידין אנו ארת איש פלוני שהוא

חייב

זכות ספיקו קאמר מתני' דלושלמו ואותן דמיס יתנו ולא
 נחייבינח להו ליתן כל כתובתה חוץ מטובת הכתה דשמח לא
 סיה כסדר בעדותן כל כך שאף עתה כשהוזמו שנוא ימות מכר
 וקננה בכל דשמח לא תקברנה לו בטובת הכה חבל בטובת
 הכתה תנו סכך היו מססידין לו שחם לא הוזמו סיה כרוך
 לפרוע מיד עתה שהוזמו יש לו זה טובת הכה ככתחילה
 ויכי קאמר במתני' חומדין כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה זו
 שתלוי בספק שחם כתארמלה או כתגרסה תגבה ואם מתה
 וירשנה בעלה וסמין זכות ספיקו ויתנו לו: רב חסדא אמר
 בבעל סמין זכות ספיקו כדפירש: רב נתן בר אושעיא אמר
 בחסה חומדין זכות ספיק' ואהו לא ישלמו והמותר ישלמו
 כדפירשנו: רב פפא אמר בחסה סמין כרצ נתן וככתובתה
 כלומר לא ישלמו אלא את העודף בכתובתה על דמיס הללו
 חבל לא מכסוי מלוג סלה אע"פ שאף נכסי מלוג סלה רבו
 להפסידו ס"ח וחבל פירות בחייב ושלח יורסנה דיכולין לומר
 סהיו לה על כתובתו ולא על נכסי מלוג סלה כי לא ידענו

מתני'

כיצד פרק א מכות

חייב לחבירו מאתים זוז ונמצאו זוממין לוקין ומשלמין שלא
 השם המביאין לידי מכורת מביאין לידי תשלומין דברי ר"מ
 וחכמים אומר כל המשלם אינו לוקה : גמ' מאי מעמיתו
 דרבנן כדי רשעתו כתיב רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה
 מחייבו שתי רשעיות : מתני' משלשין בממון ואין משלשין
 במכות : כיצד העידוהו שהוא חייב לחבירו מאתים זוז
 ונמצאו זוממין משלשין ביניהם העידוהו שהוא חייב מלקות
 ארבעים ונמצאו זוממין כל אחד ואחד לוקה ארבעים : אין
 העדים נעשין זוממין עד שיוזמו את עצמן : כיצד אמרו מעידין
 אנו את איש פלוני שהרג את הנפש אמרו להן היאך אתם
 מעידים שהרי הנהרג הזה או ההורג היו עמנו כאותו היום
 במקום פלוני אין אלו זוממין : אבל אמרו להן היאך אתם
 מעידין שהרי אתם הייתם עמנו אותו היום במקום פלוני הרי
 אלו זוממין ונהרגין על פיהם : גמ' מנא ה"מ אמר רבה
 דאמר קרא והנה עד שקר העד עד שתשקר גופו של עדות :
 דבי רבי ישמעאל תנא לענות בו סרה עד שתוסר גופו של
 עדות : אמר רבא באו שנים ואמרו במזרח בירה הרג פלו' את
 הנפש ובאו שנים ואמרו במערב בירה עמנו הייתם חזינן אי
 קיימי במערב בירה מצי חזו למזרח בירה אין לו זוממין ואם
 לאו הרי אלו זוממין : פשיטא מהו דתימא ניחוש לנהורא
 ברקא קא משמע לן דלא חיישינן : ואמר רבא באו שנים
 ואמרו בצפרא דחד בשבא בסורא הרג פלוני את הנפש ובאו
 שנים אחרים ואמרו בפניא דחד בשבא בנהרדעא עמנו הייתם
 חזינן אי מצפרא לפניא מצו אזלי מסורא לנהרדעא לא הו
 זוממין ואי לא הו זוממין : פשיטא מהו דתימא ניחוש לגמלא
 פרחא קמ"ל : באו אחרים והזימים וכו' הא מתניתין קא חזינ'
 בה לרכוותא פירושא דלא דאיך : דקא סלקא דעתייהו דהאי
 דקתני בא אחרים והזימים כגון דאתו סהדי ואוזימו לסהדי
 קמאי והדר אתו סהדי אחריני ואוזימו להני דאוזימו סהדי
 קמאי וכן עד כמה זימני חני מוזמי להני והני מוזמי להני
 ולא הכין פירוש' דמתניתין : לא הכין פירושא קתני כרישא
 אבל אמרו להן היאך אתם מעידין שהרי אתם הייתם עמנו
 אותו

מתני' שלא השם המביאין לידי מכות מביאין לידי תשלומין
 ואינו סטור כדקאמר ליה כי לוקה משום לא תענה ותשלומין
 מכאשר זמס : וחכ"א כו' כדמסיק טעמיהו ואי חתה מחייבו
 סתי רשעיות לכך משלם דכתיב ועשית' לו כאשר זמס ולא
 לוקהין : מתני' משלשין בממון כדמסיח : משלשין בניכוסין
 בשוה : כל אחד ואחד לוקה וכגמרא וליף לב מקראי : על

כיצד פרק א טבות שנת

אותו היום במקום פלו' הרז' אלו זוממין ונהרגין על פיהן *
 באו אחרים והזימום כלומר אחר שהזמו עדים הראשונים
 באו אחרים והעידו באותה עדות בעצמה והזימום השנים
 שהזימו להראשונים * ועוד באה כת ג' והעירו אותה עדות
 בעצמה והזימום אותם הב' שהזימו לכת הראשונה והשניה *
 וכן כל כת שתבא ותעיד על אותו פלו' שהרג את הנפש אותן
 הב' שהזימו לכת ראשונה עומדין כנגדם ומזימין אותה ואפי'
 מאה כיתות ואותן הב' מזימין אותן כולן יהרגו על פי אותן
 הב' : ופליג רבי יהודה וקאמר אסטסיס היא זו כלומר וכי
 זו עדות יורה של אסטסיס היא שכל הנוגע בה יצבע ואין
 נהרגת אלא כת הראשונה בלבד * וטעמא דרבי יהודה
 כדמיכר לקמן * ודייקינן ליה להאי פירושא מדאמרי' ההיא
 איתתא דאיתא סהרי ואישתקור איית' סהרי ואישתקור
 וקאמר רשב"ל הוחזקה זו וא"ל רבי יוחנן אם היא הוחזקה
 כל ישראל מי הוחזקו ואמרינן לימא רשב"ל דאמר כר' יהודה
 ורבי יוחנן דאמר כרבנן * דכיון דקאמרי רבנן אפילו מאה
 יהרגו שמעי' מינה דסברי רבנן אע"ג דאיתזמ' ראשונה אי
 אתיא בת שנייה ומסהרא על אותו פלוני שהרג את הנפש
 מקבלינן סהדותא וקטלי' אפומה וכן אי איתזמא לה כת שנייה
 נמי ואתיא כת שלישי' ומסהר' מקבלינן סהרות' וקטלינן אפומה
 ומשום הכין כד מיתזמו כולן יהרגו כולן רכל כת וכת קרינא
 בה ועשייתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו * והוה ליה ר' יוחנן
 דאמר אם היא הוחזקה כל ישראל מי הוחזקו למימר דמקבלינן
 סהרות' דמאן דאתי ומסהיד בתר דאישתקור סהרי קמאי
 כרבנן * ורשב"ל דאמר כיון דאישתקור סהרי קמאי לא
 מקבלינן סהדותא דמאן דאתי ומסהיד במאי דקא כסהרי הנך
 קמאי כר' יהודה דאמר אין נהרגת אלא כת הראשונה בלבד
 דכיון דאיתזמא לה כת הראשונה לא מקבלינן סהדותא דכת
 שנייה דאתיא למסהר בתרא ומשום הכין כד מסהרא ומיתזמא
 לא קטלינן לה דלא קרינן בה ועשית' לו כאשר זמם לעשות
 לאחיו דהא לא קטלינן אפומה * ודייקינן נמי מדא"ר יוחנן
 אנא דאמרי' אפי' לר' יהודה עד כאן לא קאמר ר' יהודה התם

לא

שזומו צמנן כדמסיק : ואפי' כיון מאה כתות טבעידו זו אחר
 זו וכת אחת הזומה שלשתן או כולן יהרגו : אסטסיס היא זו
 כלל זו כת סרה וסטיח היא סכך נטלו ענה צניסס להזים
 כל הבא להעיד עליו : ואישתקור נמלאו סקרני' ססכמיסו זס
 חת זס כדריסות ונחקירות בית דין כסכדקוס : הוחזקס זו
 סכניח עד שקר ולא נקכל עוד עדות : חס היא הוחזקס

כיצד פרק א מכות

לא דאמרי' אטו כולי עלמא נכי דהני הוו קיימו כלומר דהא
 כל דאתי ומסחי' על ההוא פלו' שהרג את הנפש ביום פלוני
 אמרי ליה הני סהדי גבן הוית קאי וכי כ"ע גבייהו הוו קיימי
 ומ"ה לא מקבלינן סהדותיהו אלא בכת ראשונה בלבד אבל
 על כל כת וכת לא * ושמע' מינה דלאו הני מוזמו להני והני
 מוזמו להני כדקא פרושו קמאי לא שני עדים בלבד הוא דקא
 מוזמי לכל מאן דאתי ומסהיד על אותו האיש שהרג את
 הנפש * ומתניתין נמי דיקא דקתני אפי' ק' כולם יהרגו ואי
 פ"ד דהני מוזמי להני והני מוזמי להני אמאי כולם יהרגו הא
 לא מיחייב קטלא אלא מאן דקיימא עליה הומה בלחוד ועוד
 ד' יהודה דקאמר אינה נהרגת אלא כת הראשונה בלבד
 לההוא פירוש דקמאי היכי מיתברר טעמא היילכך ליכת
 לפרושא אלא ברפרישנן : ההיא איתתא דאיתתא סהדי
 ואישתקור איתתא סהדי אחריני אמר רשב"ל הוחזקה זו אל
 ר"א אס היא הוחזקה כל ישראל מי הוחזקו * והילכתא בר"א:
 נתני' אין העדים זוממין נהרגין עד שיגמר הדין שהרי
 הצרוקין אומר עד שיהרג שנ' נפש תחת נפש אמרו להן חכמי
 והלא כבר נאמר ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו
 והרי אחיו קיים * א"כ למה נאמר נפש תחת נפש יכול משעת
 שקבלו עדותן יהרגו ת"ל נפש תחת נפש הא אינן נהרגין עד
 שיגמר הדין : ע"פ שנים עדים או ע"פ שלשה עדים וגו' אם
 מתקיימת העדות כשנים למה פרט הכתוב שלשה לא להקיש
 ג' לשנים מה שלשה מוזמין את השנים אף שנים מוזמין את
 השלשה * ומנין אפי' מאה ת"ל עדים : רש"א מה שנים אינן
 נהרגין עד שיהו שניהן זוממין אף שלשה אינן נהרגין
 עד שיהו שלשתן זוממין * ומנין אפילו מאה ת"ל עדים :
 נמ' אמר רבא והוא שהעידו כל אחד מהן בתוך כדי
 דיכיר

לחזור אחריהן כל ישראל מי הוחזקו לסמוע לה סתחזוק את
 האחרים סתריס : מתני' עד שיגמרו כדון כלומר חלה
 או כ' נגמר הדין תחילה של הסדון שיסרג ויחר כך הוזמו
 כדמסיק טעמייכו : מה ג' מוזמין כלו מוזמין את ב' : ומנין
 שאפי' ק' שנים מוזמין מאה סהעידו יחד : מה שכו' אין
 נהרגין עד שיזמו שניה דכתוב וכנס עד סקר העיד ואמר מה
 כל מקום שכו' עד הרי כחן שנים עד שיסרוט לך הכתוב אחד :
 והוא שהעידו כל אחד ואחד בתוך כדי דיקור של חבירו שכל
 אחד מתחיל להעיד כתיך כדי דיכו' סיומו של חבירו התם קאמ'
 מתניתין שאין נהרגין עד שיזמו כולן אבל חס העידו שני
 ואחר זמן העידו האחרים הרי הן כסתי כתוק לכל דבר :

כיצד פרק א מכות שני

דיבורו של הכירו : מתני' רבי עקיבא אומר לא בא השלישי אלא להחמיר עליו ולעשות דינו כיוצא באלו אם ענש הכתוב את הנטפל לעוברי עבירה כעוברי עבירה עאכ"ו שישלם שכר לנטפל לעושה מצוה כעושה מצוה : מה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה אף ג' נמצא א' מהן קרוב או פסול עדותן בטלה ומנין אפי' מאה ת"ל עדים : א"ר יוסי בד"א בדיני נפשות אכל בדיני ממוני' התקיים העדות בשאר ר' אומר אחד דיני נפשות ואחד דיני נפשות בזמן שהתרו בהן אכל בזמן שלא התרו בהן לא מה יעשו שני אחין שראו באחד שהרג זה את הנפש : נמ' דיכי אמרי' להו אמר רבא הכי אמרי' להו למיחוי אתיתו או לאסחודי אתיתו אי אמרו לאסחודי אתינן נמצא א' קרוב או פסול עדותן בטלה ואי אמרי' למיחוי אתינן מה יעשו שני אחים שראו באחד שהרג את הנפש : איתמר אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי ורב נחמן אמר הלכה כרבי ויהלכתא כרבי דק"ל חילכתא כרב נחמן בדיני בדייתא בכתובות : והכי פירש בדיני נפשות כשר בשלא התרו בהן דלמחוי אתו ואף בדיני ממונה שאין להם התראה אם לא ידע העד השני שיש למלו' או ללוח כאן קרוב או פסול התקיים העדות בשאר הערים וגמרינן מינה דמה שאנו פוסלין בגמרא אחד מהן קרוב או פסול אכל המזמין את עדיו והוציא את כל האחרים מכלל העדות לאו כל בנייניה לבטל את העדות וכן כשצריך האדם לעדות ומצוה להעיד כל מי שירדע לו עדות שיבא להעיד ובאי בערבוביא והעידו כשרים ופסולים ראיתי רבותי דנין שלא נתבטל עדות

רבי עקיבא אמר לא בא השלישי כו' כלומר לא הוצר' ללמדכן זית דממיל' ידעינן דשנים מזימין את הני כי שנים כשרים לכל עדות שנתורה וממילא נמו ידעינן שאין זוממין עד שיזמו כלן סקרו כולן בא בעיני עדו' וקרא' כתיב וסנה עד סקר הפד ולא בא חלה לפחמי' עליו סלה תאמר כוחיל דבגלל השלישי כותה עדות מתהיימת לא יעשה בו דין כזמב לאודך הסתוב סאף כוזב דיון : על אחת כמה וכמה שמדה טובה מרוכ' מדת פורענות סודת פורענות כתיב קיה על שלישי ועל רביעי' ומדה טובה כתיב ביה כוזב חסד לשפים : בד"ה בדיני נפשו דכתיב וכסלו העדה ומסדרי' הזכותא : אחד דיני ממוני' כמי עדותן בטלה : בזמן שהתרו בהן דיני נפשות חזרו כלומר כי אמרי' דבטלה זהו בזמן שהקרוב או הפסול מסתפק מתחילה לכיות מן המתרים בעובר עביר' : אכל אם

ביצור פרק א מכות

עדות הכשרים שלא היתה כוונתו אלא בראוי להעיד : וחזוין
 לגאון דקאמר ה"מ בעדות ע"פ * אבל שטר שיש בו ג' עדים
 ושנים מהן קרובין זה לזה אם לא נודע בעדות ברורה
 שישבו שלשתן להעד וכתבו עדותן זה בפני זה רהוי כמאן
 דאמרי למיסה' אתינא לא מבטלינא ליה לשטרא מספק אלא
 תתקיים העדות בשאר * דאמרי' דילמא שכיך רווחה למאן
 דקשיש מיניה ובא זה הקרוב וחתם שם שלא מדעת חבירו :
 ירושלמי כתב כל נכסיו לשני בני אדם והעדים כשרים לזה
 ופסולין לזה רבי יוחנן אמר פסול ורשב"ל אמר כשר *

אר"א מתניתא' מסייעא ליה לר' יוחנן מה שנים נמצא אחד
 מהן קרוב או פסול עדותן בטלה אף ג' נמצא א' מהן קרוב או
 פסול עדותן בטלה ומנין אפי' מאה ת"ל עדים : והיכא דליב'
 בשטרא אלא תרי וחד מיניהו פסול א"ג תרי קרובים לחדדי
 אפי' מסרי' ניהליה באפי' סהרי אחריני דכשירי ליה מהני
 מידי דהוה ליה מזוייף מתוכו * כדגרסי' בפרק שני דיני
 ממונות בענין ההיא מתנתא דהוה חתימי עליה תרי גיסי וא"ל
 רב יוסף זיל אייתי סהרי דמסריה ניהליה באנפי סהדי וא"ל
 אביי והא מודה ר"א כמזוייף מתוכו שהוא פסול וא"ל רב
 יוסף להווא זיל לא שבקי לי דאוקמה בידך : מתני' היו
 שנים רואין אותו מחלון זה ושנים רואין אותו מחלון זה
 ואחד מתרה בו באמצע בזמן שמתקצתן רואין אלו את אלו
 הרי אלו עדות אחד : ואם לאו הרי אלו שתי עדיות לפיכך
 אם נמצאת אחד מהן זוממת הוא והן נהרגין * והשניה פטורה
 נמ' אמר רב יהודה עדות מיוחד' כשרה כדניי ממונות
 דכתיב לא יומת ע"פ עד אחד מאי עד אחד אילימא עד אחד
 ממש מרישא שמעת מינה ע"פ שנים עדים אלא מאי עד אחד
 אחר ואחר * ובדיני נפשות הוא רלא אכל כדניי ממונות
 כשרה : מתני' רבי יוסי בר יהודה אומר לעולם אינו
 נהרג

לא התרו כהן ולא כיון להיו' עד בדבר לא בטלה עדות
 האחרים כשכיל ראיותו של זה : יעסה שני עדים אחין סראו
 עם אחד מן הסוק בלח' סהרג את הנפש : הוכי אמרינן
 להן כשבחין להעיד כב"ד : מתני' הוא זמן כהרגין הו'
 כהרג דחכתי חיבא כת אחד שלח הזומה זכן הכי זוממים גם
 הן כהרגין מאחר שכזומו : (גמרא חילימא) עד אחד מרישא
 דקרא דכתיב ע"פ שנים עדים יומת המת משמע דוקא ע"פ
 שנים ולא על פי עד ח' : אחד זא' סאח' רואה מחלון זה וזה'
 מחלון זה וחין רואין זה את זה דחין מכטרסין להעיד : מתני'
 עד שלא תהא סנהדרין סואעות מפי המתורגמן סכריכין סיהו
 סדייכין

כיצד פרק א מכות שם

צורג עד שיהו פי ב' מתריץ בו שנ' ע"פ שנים ערים וכו' ער
 דבר אחר שלא תהא סנהדרין שומעת מפי התורגמן : גמ'
 הגהו לעוזי דאתו לקמיה דרבא : אוקים רבא תורגמן בנייהו
 והכי עבד הכי והא תנן שלא תהא סנהדרין שומעת מפי
 התורגמן ורבא מידע הוה ידע מאי דהו אמרי אחרורי הוה
 דלא הוה ידע אילעא וטוביה קריבירה דערבא הוה סבר רב
 פפא למימר גבי לוח ומלוה רחיקי נינהו א"ל רב הונא בריה
 דרב יהושע לרב פפא ואי ליתיה ללוח לאו בתר ערבא
 אזלינן : אמר שמואל במנאפין נשייראו כמנאפין ולא
 בעינן כמכחול בשפופרת :

סליק פירקא

דכיוצין מכירי' בלסון העדי' ולא מעמיד מליץ ביניהם שלא
 תסח סבסדר' שומעת עדות מפי המתורגמן : גמ' לעוזי
 בעלי לסון אחר' שאין הדיונים מכירים בה : אילעא' וטוביה
 עדי בלוי היו קרובים אל הערב : מסירא' מנאפוס מסינכנו
 מכסג כואוף סיסכבו בקירו בסר וכוהגין בדרך תשמיט :
 שפופר' קנה חלל סנותנין בו כחול לענים : מכחול הוא
 קיסס דק סבו נוטלין ככנע מתוך הקנה :

הדרך עלך כיצד העדים

אלו הן הגולין : גמ' תנא תלמיד שנלה מגלין רבו עמו
 שנ' וחי עכיר להו מירי דתהוי ליה חיותא א"ר זירא
 שבאן שלא ישנה אדם לתלמיד שאינו הגון : מתני' אל
 הן הלוקין הכא על אחותו וכו' : הנוטל אם על הבנים רבי
 יהודה אומר לוקה ואינו משלח : וחכ"א משלח ואינו לוקה
 זה הכלל כל מצות לא תעשה שיש בה קוב עשה אין חייבין
 עליה : גמ' תני תנא קמיה דר' יוחנן כל מצות לא תעשה
 שיש

אלו הן הגולין : קרא כתיב ונס אל תחת הערים האל
 וחי עכיר ליה חיותא תורה דכתיב כי הוא חייך :
 מכאן שלא ישנה לתלמיד שאינו הגון שלא יכסוך לנלות עמו
 בדחמך בעלמא ובחלביס חככ לידו שנוכלגלון זכות ע"י זכאי
 וכו' : לוקה ואינו משלח דקסבר סלח מעיקרא משמע לא
 קח כחם לא וסלחכ קודם לקיחה ואע"ג דכתיב סלח בתר
 לא תקח לחו למימר דחם לקחת סלח דילכוי לחו כתיק
 לעסה לא לחו סקדמו עסה הוא : וסכמיס אומריס מסלח

כיצד פרק א מכות

שיש בה קיום עשה קיים עשה שבה פטור ביטול עשה שבה
 חייב א"ל ר' יוחנן מאי קא אמר קיים פטור לא קיים חייב
 ביטול חייב לא ביטול פטור תני קיימו ולא קיימו כלומר
 אע"פ שלא בטלו לעשה כיון שלא קיימו לוקה על לא תעשה
 מתני' הקורח קרחה כראשו והמקיף פאת ראשו
 והמשחית פאת זקנו והשורט שריטה אחת על המת חייב
 שרט שריטה אחת על חמשה מתים או חמש שריטות על מר
 אחר חייב על כל אחת ואחת וחייב על הראש שתיים אחר
 מכאן ואחת מכאן ועל הזקן שתיים מכאן ושתיים מכאן ואחת
 מלמטה רבי אלעזר אומר אם נטלו כולו כאחת חייב ואינו
 חייב אלא אחרת ואינו חייב אלא עד שיטלנו בתער ר"א
 אומר אפי' לקטו במלקט או ברהיטני חייב : גמ' ת"ר לא
 יקרחו יבול אפי' קרחה ר' וה' קרחות לא יהא חייב אלא אחת
 ה"ל

כו' דקסבר שלח אחר לא תקח משמ' כדכתיב ולא היתק
 לעשה לא תקח ואם לקח שלח : אמר ליה ר' יוחנן לתנא מאי
 קאמר חי קיים קתני פטור אם כן בלא קיום קתני חייב
 חמי' לא ביטול העשה דבקיום תלוי מילתא והכי בזה
 משמע קיום העשה פטור לא קיימו חייב טהעס' תיקומו
 של הללו הוא ואין תלוי בניטול העשה שמסע' שפטר
 על הללו נגמר אבל העשה כיתן לעקו' את המלקו'
 וכשיבא לב"ד אז יקיים העשה ויקטר או ילקה מיד ואי בניטול
 תלוי חיובה ע"כ תתני פטורה בלא בטלו והכי יהא פיר' ביטול
 העשה שה"ל לקיימו עוד כגון שסיכר כנפיה חייב לא ביטול
 העשה פטור סכל ימיו בקום ועשה האי שהללו תלוי בקיום
 העשה ובניטולו ואינו נגמ' עד שיבטל העשה בידים ניטול
 עולם שלח וכל להתקיים עוד בדפו' : קיימו ולא קיימו קיימו
 פטור לא קיימו כסא' ל לקיימו חייב מלקות : מתני' הקורח
 קרחה כראשו על גמ' : והמקיף פאת ראשי משום כדעיו :
 והמשחית פאת זקנו בתער ופיאות מפר' לקמן היכן הן :
 והשורט עושה חבורה בכשרו כשכיל כער גמ' : חייב על כל
 אחת ואחת אע"פ שאין כאן אלא התראה אחת ופטור אחת
 ובגמרא נפקא לן מקראי : וחייב על כראש שתיים אחת מומין
 ואחת משמאל : ועל הזקן כו' שתיים מכאן ושתיים מכאן מקום
 שהלחי מתחבר לכדפיון הוי פאת זקן מקום חיבורה' לפחת ראש
 מכאן ומכאן הרי אחד מכאן ואח' מכאן וסגי גבולי בספס' אח'
 מומין כפה ואחד משמאל הרי שתיים ושיבולת הזקן מתחת הרי
 חמש כך פי' רבי חננאל ורבינו זקינו פי' מקום חיבור הסכר
 כפס' אחד מומין הסכר שקורין מונט' ון וא' משמאל ושיבולת
 הזקן בחמכע הריג' וחיבור כדעין הרי חמש וגבולי כפס' לא

דיני ממונות פרק ב סנהדרין שסא

ת"ל קרחה לחייב על כל קרחה וקרחה * בראשם מה ת"ל
לפי שנאמר לא תתגודרו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת
יכול לא יהו חייבין אלא על כין העינים בלבד מנין לרבות
כל הראש ת"ל בראשם * אין לי אלא כהנים שריבה הכתוב
בהם מצות יתרות ישראל מניין נאמר כאן קרחה ונאמר להלן
קרחה מה כאן חייב על כל קרחה וקרחה וחייב על הראש
ככין העינים אף להלן חייב על כל קרחה וקרחה וחייב על
הראש ככין העינים * ומה להלן על מת אף כאן על מה :
וכמה שיעור קרחה רב הונא אמר כדי שיראה מראשו ורבי
יוחנן משום ר"א כן שמוע אומר כנרים : והמקיף פאת ראשו :
ת"ר פאת ראשו סוף ראשו * איזהו סוף ראשו וזה המשורה
צדעיו לאחוריו אונן ולפרחתו : תני תנא קמ"י דרב הסדרה
אחר המקיף ואחד הניקף לוקה * ואוקמה רב אשי במסייע
דהוה ליה בעושה מעשה ולפיכ' לוקה ומאן דמקיף לכולי
דישיה חייב דק"ל הקפה כל ראש שמה הקפה : ומאן דמקיף
ליה לקטן חייב דגרסי' בנזירות איתמר המקיף את הקטן רב
הונא אמר חייב ורב אדא בר אבהו אמר פסור א"ל רב אדא
בר אבהו לרבי הונא בריך דידך מאן מקיף לי' א"ל חובה א"ל
חובה תקברינין לכנה כולהו שניה דרב אדא בר אבהו לר
איקיים זרעא לרב הונא מחובה והלכה כרב הונא : וק"ל
דאשה שהקיפה ושניקפה פטורה דכתיב לר' תקיפו פאת
ראשיכם ולא תשחית את פאת זקנך כל שישנו כחשחת זקן
ישנו בהקפת פאת ראש והני נשי הואיל וליתנהו בהשחתת
פאת זקן ליתנהו בהקפת פאת ראש ותנן נמי כל מצורת לר'
העשה בין שהומן גרמא בין שלא הומן גרמא אחד אנשים
ואחד נשים חייבין חוץ מכל תשחית וכל' תטמא למתים :
אמר רב מקל אדם את כל גופו בתער * מיתכיי המעביר בית
השחי ובית הערוה ה"ז לוקה * כי קאמר רב כשאר אכרים *
אבל בית השחי ובית הערוה לא אמר * ושאר אכרים מי שחי
והא תניא העבר' שער אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים
כי קאמר רב במספרים וכי תניא ההיא בתער * והא רב בתער
אמר אימא בעין תער * אמר רב חייב בר אבא אר"י המעביר
בית השחי ובית הערוה ה"ז לוקה מכת מרדות מדרבנן :
ההוא דאיתחייב בנדא קטיה דרב אמר איגלו בית השחי דודי'
חזייה רבי אמר רלא הוה מגלח אמר להו שבקו דין מן חבריא
הוא : בעא מיניא רב מרבי חייא מהו להקל א"ל אסור והא
קא נהיל זקא מצטער א"ל בר פחתי נבול יש לו כל זמן שהוא
גדל נושר : בעא מיניה רב מדבי מהו לחוך א"ל אסור *
בגדרו מאי א"ל מותר * ואיכא דאמרי הכי בעא מיני' כחללה

אלו פרק ב מכות

בבגדו מהו א"ל אסור ולית הילכתא כותיה : המשחית פאר
זקנו . ת"ר פאת זקן סוף זקנו שבולת הזקן : הסורט סרוטה
אחת על ה' מתים וכו' : ת"ר ושרט וכול אפי' שרט על ביתו
שנפל ועל ספינתו שטבעה כים ת"ל לגפש אינו חייב אלא על
המת כלבד . אמר שמואל המסרט על בשרו בכלי חייב .
מתיבו שריטה ונדירה אחת היא אלא ששריטה ביד ונדירה
בכלי הוא דאמר כר' יוסי דסבר שריטה ונדירה אחת היא :
תני תנא קמיה דרב נחמן על מת בין ביד בין בכלי חייב על
ע"ז ביד חייב בכלי פסו' והא איפכא כתיב ויתגורדו כמשפטם
בחרבות וברמחים אלא אימא בכלי חייב וביד פטור וכן
הילכתא דמסקנא הוא : וחייב על הראש שתיים . מחוי רב
ששת בי פירקי רישא : ועל הזקן שתיים מכאן ושתיים מכאן
ואחת מלמטה . מחוי רב ששת בי פירקי דיקנא : ואינו חייב
עד שיטלנו בתער : ת"ר ופאת זקנם לא יגלחו וכול גילחו
במספרים יהא חייב ת"ל לא תשחית . יכול אפי' לקטו
במלקט או ברהיטני יהא חייב ת"ל לא יגלחו הא כיצד גילוח
שיש בו השחתה הוי אומר זר תער : מתני' הכותב
בתובת קעקע . קעקע ולא כתב כתב ולא קעקע אינו חייב עד
שיכתוב ויקעקע : בדיו ובכחול ובכל דבר שהוא רושם :
ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש אינו חייב עד שיוכתוב שם
השם שנ' וכתובת קעקע לא תתנו בכס אני יי' : גמ' א"ל
רב אחא בריה דרבא לרב אשי עד דכת' אני יי' ממש א"ל לא
כדתני בר קפרא אינו חייב עד שיוכתוב שם ע"ז שנ' וכתובת
קעקע לא תתנו בכס אני יי' ולא אחר : אמר רב מלכיו אמר
רב אדא בר אחבה אסור לארס שיתן אפר מקלה על גבי מכתו
מפני שנראיה ככתובת קעקע רב ביבי בר אביי קפיד אמילו
אריברא דכוסילתא רב אשי אמר כל מקום מכה מכתו מוכחת
עליו : מתני' נזיר שהוציא שותה יין כל היום אינו חייב
אלא א' א"ל אל תשתה אל תשתה והוא שותה חייב על כל
א' וא' היה מטמא למתים כל היום אינו חייב אלא אח' אמרו
לו אל תטמא אל תטמא והוא מטמא חייב על כל א' וא' היה
לבוש כל השם כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל
תלבוש אל תלבוש והוא פושט ולבוש חייב על כל אחת וא'
היה מגלה כל היום אינו חייב אלא א' אמרו לו אל תגלח אל
תגלח
לא חשיב וכו' כ"ח וכת"כ יליף לכו מקרא : כולו כח'
צבתרחה אחת וטעמי מס' בנמרא : מתני' כוזר ססקת
יין כל היין וחתרו נים מעיתר' בתרחס אחת : אלא אחת
שטותה תוך כדי ליבור דלא תכו למיזר חוסתלתי : חל'
תטמא

אלו פרק ב מכות שסב

חגלה והוא מגלה חייב על כל אחת וא' : גמ' אמר רב
ביבי א"ר אסי לאו פושט ולובש ממש אלא אפי' מכניס ומוצי'
בית יד אונקלוי שלו מהו רב אחא ברירא דרב איקא עיול'
ואפיקי רב אשי אמר אפי' לא שהה אלא כרי לפשוט וללבוש
חייב : מתני' כמה מלקין אותו ארבעים חסר אחת שנא'
במספר ארבעים מנין שסמוך לארבעים רבי יהודה אומר
ארבעים שלימות וכו' : כל חייבי כריתות שלקו נפטרין סורי
כריתתן שנא' ונקלרה אחיך לעיניך משלקרה הרי הוא אחיך
דברי ר' חנניה בן גמליאל וכו' : גמ' אמר רב אדא בר
אהבה אמר רב הילכתא כר' חנניה בן גמליאל : רבי חנניא
בן עקשיא אמר רצה הק"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה
להם תורה ומצות שנאמר ה' הפץ למען צדקו יגדיל תורה
ויאדיר :

סליק פירקא וסליקא לה

מסכת מכות

חטמא אל תכא בבית המת וכו' מטמא וחוזר וכו' צמת :
אפי' מכניס ומוצי' ידיו בבית יד מתוכ' שלו : גמ' עיולו
ואפיקוי ידו גריד' מושיט ידו חוץ מבי' יד וחוזר ומכניס : רב
אסי אמר אפילו לא שהה בין התראה להתרא' אלא כדי
לפשוט וללבוש חייב מלקות דכסחוזר ולובש סנייה
חייב ליה : מתני' כמה מלקין אותו מי שחייב מלקות :
שנאמר במספר מ' יכנו סמוכין דריש שנאמר כדי רשעתו
במספר מ' יכנו וסאי במספר קרא יתירא הוא כולכך דרשיבן
ליה במנין סמוך לארבעי' שגור' למנו' אחריו מ' דהיינו
ל"ט :

סליק מסכת מכות

שבועות

שתים שהן ארבע ידיעות הטומאה שנים שהן ארבע יציאות
השבת שנים שהן ה' מראות נגעים שנים שהן ארבע : אר

שבועות שנים מהן ארבע שבועת ביטוי ספקי

באומר בתור בויקרא חכל קרבן עולה

ויור שנים כקובי בקרא דקובי להרע ולהטיב כגון

חוכל להטיב לא חוכל להרע שמענה את עממו ה"ה

לכל דבר ככה"ג שהוא בין ולאוי ולהבא להרע או להטיב

להבא משמע ובפרק ג' מרבה מן הססוק אף דברים שאין בהן

לא הרעה ולא הטנה כגון אורוק ולא אורוק ומיהו שתי

כוננו ותו לא דבר וחילוקיו : שכן ארבעה יס לרבות מריבוי

המקראות אף דבר וחילוקיו לשעבר כגון אכלתי ולא חכל או

לא אכלתי וחכל : ידיעו הטומאה חייב קרבן עולה ויורד

מחמת טומאת מקדש וקדשיו : ב' כגון אם נתעלמ' ממנו

טומאת וע"י אותה בעלמב חכל קודש הרי אחד או כבש

למקדש הרי שנים דקובי ונעל' ממנו זהו טמא משמע

שנתעלם ממנו טומאה וזכר למקדש ולקדש : שהן ארבע ויש

לרבו מן המקר עוד שני חייבין בעל' קדש והעל' מקדש

וזכר את הטומא' : יכילאו שנת שנים היינו הוכאה לעני

שעמד חוץ ונטל חפץ ממקומו וכוילאו ואחד לנעל הבית

העמוד בפנים ונטל חפץ מהם כדנפק' לן מוילכו משה

ויעבירו קול במנחה לא תפיקו מרשו היחיד לר' ה' : שהן

ארבעה דהיינו תולדו הכנס' לעני והכנס' לנעל הבית

מרטות הרבים לרשות היחיד דנפקא לן מכח סברא : מראות

כגעים שהמורה מביח עליהן קרבן לטהרה שני' הכתובי' שאת

ונסרת שהן ארבע למרבה ממספחת דספרת אינו שם כנע' לא

לשון

שמונת פרק א' ששנ

שש ב' ידועה בתחלה וידועה בסוף והעלם כנתיים הרי זה בעולה ויורד : יש כה ידועה בתחלה ואין כה ידועה בסוף שעיר הנעשה בפנים ויום הכיפורים תולה עד שיודעלו ויביא עולה ויורד : אין כה ידועה בתחלה ויש ידועה בסוף שעיר הנעשה בחוץ ויום הכיפורים מכפר וכל שאין כה ידועה לה בתחלה ולא בסוף שעירי רגלים ושעירי ראשי חדשים מכפרו דברי רבי יהודה ר"ש אומר שעירי רגלים מכפרין אכל לה שעירי ראשי חדשים ועל מה שעירי ראשי חדשים מכפרין על הסהור שאכל טמא : ר"מ אומר כל השעירין כפרתן שוה על טומאת מקדש וקדשיו : גמ' אמר רב יהודה אמר רב מ"ט דרבי יהודה דכתיב ושעיר עזים אחד לחטאת לה' חט' שאין סביר בו אלא ה' יהי שעיר זה מכפר והא מיבעי לי' לכדרבי שמעון בן לקיש דא' מה נשתנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו לה' אומר הק"ב בה שעיר זור והא כפרה עלי שמעתי ארץ הירח א"כ לימא קרא על ה' מאי לה' ש"מ תרתי : עיקר הג' מילתא בפ' אלו טרפורי דאמרי' התם ר"ש בן פזי רמי כתיב ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים וכתיב את המאור הקטן אמר ירח לפני הק"ב בה רבובי של עולם אי אפשר לשני מלכים

לשון תוספת וחיבור כמו ספחני נח חל אחת הכסכות כלומר קולרה לשאת ותולדה לבהרת ואמרו' בהרת כסלג סכוב לה כסוד הכיכל שאת ככור לבן סכוב לה קרום ביצה : את שיש בה ידועה הטומאה תאי דיכוחו' שבת ומראות נגעים כל אחד מנבחר במסכתא דידיה : ידועה בתחילה שידע שנטמא : וידועה בסוף שלאחר שאכל קדש בעלם או נכנס למקדש מודע לו שנטמא זה אכל או נכנס : והעלם בנתים היונו בסיח שאכל קדש או נכנס למקדש בעלם ממנו הטומאה או בעלם ממנו שזה היה קודם או מקדש : הרי זה כקרבן עולה ויורד האמורי' בפסוק לעשיר בהמה לעני עוף לכל שכלים שעירית החם : שעיר הנעשה בפני ביום הכיפורי' כו' טלמא שעירי' נעשה ביום הכיפורי' ה' ה' קרב על נב מוצת בפנימי ואלה משולח לעזאז' וא' מתקר' על מוצ חביוטון : קולה מגין מן היסורין עלין עד אשר יודע לו ויביא כפרה גמורה : על טכור שאכל את הטומאה כלומר אדם טכור שאכל קדש טמא וכל יליף בגמרא מקראו בתלמודא : כל השעירי' כפרתן שזה כל שעירי' נעשים בחוץ ביום הכיפורי' בין של רגלי' בין של ראש קדש כפרתן שו' וכולן מכפרין בין על סחין בה ידועה בתחילה ולא בסוף בין סחין בה ידועה בתחיל' ויום בה ידוע' בסוף בין על סהבו שאכל את הטמ' ונפקא מינס לטומאה

שבועות פרק א

מלכים להשתמש בכתר אחר א"ל הק"כ בה לך ומעט עצמך אמר
לפניו רש"ע מפני שאמרת לפניך דבר הנון אמעט ארת עצמי
א"ל ולמשול ביום ובלילה מאי רבותא דשרגא בטיהרא מאי
מהניא א"ל לך וימנו כך ישראל ימים ושנים לדוידה נמי לא
סניא דלא מנו ביה דכתיב והיו לאותו' ולמועדים ולימים
ושני' א"ל צדיקי' יקראו על שמך יעקב הקטן שמו' הקטן רוד
הקטן לא הוה מיתבא דעתיה אמר הק"כ בה הביאו כפרה לפני
שמיעטת את הירח והיינו דאמר ר"ל מרה נשתנה שעיר של
ראשי חדש שנא' בו לה' אמר הק"כ בה שעיר זה יהא כפרה עלי
שמיעטתו ארת הירח כלומר כיון שאמר לו הק"כ בה ולמשול
ביום ובלילה ולא נתישבה דעתו אמר לו עוד לך וימנו כך
ישראל ימים ושנים ולא נתישבה דעתו אמר לו לך צדיקים
יקראו על שמך ועוד לא נתישבה דעתו אמר לו הק"כ בה הנני
עושה לך כבוד שמישב דעתך תחת שמעטתיך ומאי ניהו
שיהו ישראל בכל ראש חדש מקריבין קרבן לפני לכפר
עונותיהן לפיכך אמר הק"כ בה הביאו כפרה לפני בראש חדש
לכפר עליכם כדי שתשלימו עלי קרבן כפרה זה הוא הכבוד
שאמרת לעשות לירח כשביל שמעטתו וזה הוא פירוש
הביאו כפרה עלי שמעטתי וכו' : ירושלמי רבי
יעקב בר אחא בשם רבי יוסי העובר לפני החיבה ביום טוב
של ראש השנה אין צריך להזכיר של ראש חדש בר אביי עבר
קומי תבותא ולא אידבר דירחא וקלסוניה וה"ג אסיקנא בנמ'
דילן בעירובין שאומר זכרון אחד עילה לכאן ולכאן תנ' רבי
ד' ישמעאל כך היא מרת הריז נוהגת יבא זכאי ויכפר על
החייב ואל יבא חייב ויכפר על החייב :

הדרן עליו שבועת

לקומתה שאורעם בין זה לזו : נמ' אין צריך להזכיר
של ר"ח דזכרון ראש השנה עולם גם לר"ח : יבא זכאי ויכפר
על החייב לכך כהן גדול הוא מתודה ביום הכיפורי' וידוי
ולאחר שנעשה זכאי בידוי מתודה עליו ועל אחיו :

הלכות נדה פרק ב שם

ידיעות הטומאה שתיים שהן ארבע : ידע ונעלם ממנו
 טומא' וזכור לקדש נעלם ממנו קדש וזכור לטומא' :
 נעלמו ממנו זה וזה ואכל אית הקדש ולא ידע ומשאכל ידע
 הרי זה בעולה ויורד : הירא משמש עם הטהורה ואמר לו
 נטמאתי פירש מיר חייב שיציאתו הנייה לו כביאתו : גמ'
 א' היכי עכיד אמר רב הונא משמיה דרב נועץ צפרניו בארץ
 עד שימו' הגיר : ת"ר והזרתם את בני ישראל מטומאתם מכאן
 א"ר יאשיה אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהן סמוך
 לוסתן : וכמה אמר רבא עונה וכמה עונה או יום או לילה
 אמר ר' יוחנן משום רשב"י כל שאינו פורש מאשתו סמוך
 לוסתה אפילו הויין לו בנים כבני אהרן מתים שנא' והזרתם
 את בני ישראל מטומאתם וגומר וכתוב והדוה כנרתה וגומר
 וסמוך ליה אחריו מות : א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן כל
 הפורש מאשתו סמוך לוסתה הויין לו בנים זכרים שנאמר
 להבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור
 וסמוך ליה אשה כי תזריע וילדה זכר דיב"ל אמר
 הויין לו בנים שראוי' לתוראה שנ' ולהבדיל ולהורות : א"ר
 בנימין בר יפת א"ר אלעזר כל המקדש עצמו בשעת תשמיש
 הויין לו בנים זכרים שנ' והתקדשתם והייתם קדושים וכתוב
 בתריה אשה כי תזריע וכו' פי' יקדש עצמו בשעת תשמיש כגון
 הא דאמרינן שאלו את אימא שלום אשתו של ר"א מפני מה
 בניך יפיפין ביותר אומרה להן אינו מספר עמי לא בתחלת
 הלילה ולא בסוף הלילה אלא בחצי הלילה וכשהוה מספר
 מילה טפה ומכסה טפה ודומה כמו שכפאו שר אמרתי לו מה
 טעם אמר לי מפני שלא אתן עיני באשה אחרת ונמצאו בני
 באין לידי ממזרות : וכגון התיא דאמרי' הנה נחלת ה' בנים
 וכו' א"ר חמא בר חנינא כשכר שמשחין עצמן על הכטן בשעת
 ביאה כרי שיזריעו נשותיהן תהלה הק"כ בה נותן להן כשכרן
 בנים : וכגון הא דאמר רב חמא ישראל קדושין הן ואין
 משמשין מטותיהן כיום וכו' : וכגון הא דתנו רבנן הבא מכית
 הכסא אל ישמש מטתו עד שישהה שיעור חצי מיל מפני ששר
 של בית הכסא מלוהו ואם שמש הויין לו בנים נכפין : וכגון
 הא דאמרי' הכא והוהרתם את בני ישראל מטמאתם אזהרה
 לבני ישראל שיפרשו מנשותיהן סמוך לוסתם : גרסינן בנדה
 שלחי פ"ק ת"ר כל אשה שאין לה וסת אסורה לשמש ואין לה
 כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות ויוציא ולא יחזיר
 עולמות דכרי ר"מ ר' חנניה בן אנטיגנס אמר משמשת בשני
 עדים והן עיוותיה ותיקוניה וכו' פירשנוה ככתובה (סלכי פ'
 הלמכ כיוזכות) אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' חנניה

הלכות נדה פרק ב

בן אנטיגנס : ת"ר נשאת וראת דם מחמת תשמיש משמשת פעם
 ראשונה ושנייה ושלישית מכאן ואילך לא תשמש אלא תתנש
 ותנשא לאחר עד כמה מותרת לינשא עד שלשה יתר מיכן לא
 תנשא עד שתכדוק עצמה כיצד בודקת עצמה פכיאה שפופרת
 ובתוכה מכחול ומוך מונה לו על ראשו נמצא דם על ראשו
 בידוע שהוא מן המקור ואם לאו בידוע שהוא מן הצדדין ואם
 יש לה וסת תולה בוסתה ואם יש לה מכה תולה במכתה : ואם
 היתה דם מכתה טשונה מדם ראייתה אינה תולה : ונאמן
 אשה לומר מכה יש לי בתוך המקור שממנו הדם יוצא שפופרת
 אכנוריו טבנר לה אמר שמואל שפופרת של אבר ופיה לתוכה :
 אמר רש"בג ותכדוק עצמה בכיאה שלישית של בעל ראשון
 לפי שאין כל אצבעו שוות ותכדוק עצמה בכיאה ראשונה
 של בעל שלישי לפי שאין כל הכחות שוות : תנו רבנן ואש
 כי תהיה זבה אין לי אלא אשה נמורה מניין לרכו' את הקסנה
 ת"ל ואשה מכאן אמרו בת יום אחד לנדה ברת עשרה ימים
 לזיבה פירוש כיון דלא הויא זבה אלא עד שתראה ג' ימים
 אחר שבעת ימי נדה לא משכחת לה למהו זבה פחות מבת
 עשרה ימים : כי תהיה זכה יכול אפי' זכה מכל מקום תהא
 טמאה ת"ל והיא גלתה את מקור דמיה לימר על הרמזים שאינן
 אלא מן המקור : יכול כל נראה ת"ל דם אי דם יכול אין לי
 אלא מראה אחד כשהוא אומר דמיה מלמד שרמזים הרבה
 טמאים בה האדום והשחור ובקרן כרכו' וכמימי ארמה :
 וכמוזב"ש אומרי' אף כמימי תלתן וכמימי בשר צלי' וב"ה
 מטהרין פירו' ב"ה דרשי והיא גלת' את מקור דמיה הרי כאן
 שנים וטהרה ממקור דמיה הרי כאן שנים הרי
 ארבע' והא' אנן חמשה תנן א"ר חנינא האי שחור
 אדום הוא אלא שלקה וב"ש סברי הגי תרתי אחרוני נמי
 מילק' לקו : ומנא לן ראיכא דם טהור כאש' דילמ' כל דם
 דאתי מינ' טמא א"ר הושעי' דאמר קרי' כי יפלא ממך דבר
 למשפט בין דם לדם וגו' בין דם טמא לדם טהור : בכשרה
 מלמ' שהיא מיטמא מכפנים ככחויף והלא דין הוא ומה אם
 הזב שהוא טעון ביאת מים חיים אין מטמא כפנים ככחויף נדה
 שאינ' טעונה ביאת מים חיים אינו דין שלא תטמא כפני'
 ככחויף ת"ל בכשרה מלמד שהיא מטמאה כפני' ככחויף : אין
 לי אלא נדה זכה מנין ת"ל זוכה : שבעת ימים תהיה כנדרתה
 לא בזיבתה כל שבעת : יכול עד שתהא רואה דם כל שבעת
 ת"ל תהיה אף על פי שאינה רואה : ומנין שאינה טובלת
 מבעוד יום ת"ל שבע' ימים תהיה כנדרתה תהיה טובלת
 שבעה : ואשה כי יזוב זוב דמיה בין שפחה בין משוחררת

הלכות נדה פרק ב ששה

כ"ג בת ישראל : ימים שנים יכול ימים הרבה א"ר עקיבא
 כל שמועו מרובה ושמועו ממועט תפשת מרובה לא תפשת
 תפשת מועט תפשת כולה : א"ר נחמיה וכי מה בא חכתוב
 לפתוח או לנעול והלא לא בא לנעול אלא לפתוח אם אתה
 אומר ימים עשרה אינן אלא מאה אלא מאתים אלא אלף
 אלא ריבוא וכשאת' אומר ימים שנים פתחת : א"ר מונא
 משום רבי יהודה ימים שנים יכול ימים הרבה אם מרוכזים
 הם והלא כבר נאמר רבים הא לא דבר הכתוב אלא בימים
 מעוטים וכמה הן הוי אומר ימים שנים רכים שלשה : יכול
 רבים עשרה אמר ימים ואמר רבים מה ימים מיעוט ימים שנים
 אף רבים שלשה יכול שנים ושלושה הרי ה' וכי נאמר ימים
 ורכים והלא לא נאמר אלא ימים רכים הא כיצד הרכים
 הללו יהו מרובים על השני' וכמה הן הוי אומר שלשה :
 יכול הרואה שלשה בתחלה תהא זכר ומה אני
 מקיים ואשה כי תהיה זכר ברואה יום אחד
 אבל ברואה שלשה בתחלה תהא זכר ת"ל על נדתה אחד
 נדתה הוא מיטמא ואינה מיטמא בתחלה אין לו אלא סמוך
 לנדתה היא מופלג מנדתה מנין ת"ל או כי תזוב על
 נדתה אין לי אלא מופלג מנדתה יום אחד מנין שנים
 ושלושה ארבעה חמשה ששה שבעה שמינה תשעה
 עשרה מה מצינו ברכיעי שהו' ראוי לספירה וראוי
 לזיבה אף אני אבי' אלו שהן ראויין לספירה שיהו ראויין
 לזיבה פירש מה מצינו ברכיעי שהו' ראוי לספירה וראוי
 לזיבה שאם ראתה נ' ימים אחר נדתה הוחזקה זכר
 ומתחלת לספור מיום רביעי ואם לא ראתה כיום
 ראשון הסמוך לנדתה אלא שראתה דם כיום שני
 ובשלישי וברביעי נעשית זכר וסופרת מיום חמישי הנה
 הרביעי ראוי לספירה והאוי לזיבה אף אני אביא את
 הששה שהן תשלום עשרה שיהו ראויין לזיבה ומנין לרבות
 אה' א' עשר ת"ל בלא עת נדתה או יכול שאני מרבה
 אף שני' עשר אמרת לאו מה דאית לרבות את אח'
 עשר ולהוציא שנים עשר מרבה את אחד עשר שראוי
 לספירה או כי תזוב ומוציא אני שנים עשר שאין
 ראוי לספירה או כי תזוב : פירוש אם ראתה
 תשיעי ועשירי ואחד עשר הרי היא זכר גמורה וצריכה
 ספירת שבעה כענין שנ' או כי תזוב וגו' אבל אם לא ראתה
 אלא עשירי ואחד עשר ושנים עשר אינה זכר גמורה
 ואינה צריכה ספירת שבעה ששנים עשר אינו מצטרף
 לאחד עשר לפי שאינו מימי זיבה אלא תחלת נדה

הלכת נדה פרק ב

הוא ולפיכך אינו מצטרף עמהן להיותן שלשה : אין לי לא
 הרוואה שלשה שהיא זכה גדולה מנין לרוואה שני' שתהא זכה
 קטנה ת"ל ימי : ומנין אפי' יום אחד ת"ל כל : ומנין
 ששומרת יום כנגד יום ת"ל טמאה היא : יכול כשם ששומרת
 אחד לאחר כך תשמור שנים לשנים ודין הוא ומה חזב שאינו
 סופר אחר לאחר סופר שכעה לשתי ראיות זכה שהיא כופרת
 אחד לאחר אינו דין שתספ' שנים לשנים ת"ל יהיה לה אין לה
 אלא יום א' : ואם טהרה מזוכה כשתפסוק מזוכה וספרה לה
 לעצמה : שבעת ימים יכול בין סמוכין בין מפורזין ת"ל אחר
 טהר אחר אחר לכולן : ר"ש אומר אחר טהר אחר המעשה
 טהר כיון שטבלה טהורה להתעסק בטהרות אבל אמרו
 חכמים לא תעשה כן שלא תבא לידי ספק : והאי דמרבין
 להני את' עשר יום שכין דם נדה לדם נדה מקראי לאו דברי
 הכל הוא רק"ל אחד עשר יום כיון דם נדה לדם נדה הלכך
 למשה מסיני : כללא דנקטינן מהני מתניא אתא דנדה דאורית'
 היכא דאתחילא וחזיא רמא חד יומא החזיא יומא קמא דחזיא
 ביה תהלת נדה ומשלמא עליה שכעה יומי לא שנא חזיא דם
 בכולחו שכעה ולא שנא לא חזיא אלא חד יומא וכד נפקן
 שכעה יומי טבליה ליל שמיני ומשתריא לבעלה : ואי חזיא
 דם יום שמיני הרי עיילא לה בתוך אחד עשר יום שכין דם
 נדה לדם נדה שחזי ימי זיכות וכיון דחזיא בהו חד יומא חזיא
 לה זכה קטנה וחזישינן דילמא אתיא למיחזי למחר הילכך
 בעיא שימור יום תשיעי : ואי לא חזיא יום תשיעי טבלה
 לערב ומשתריא : ואי חזיא גם כיום תשיעי בעי' שימור יום
 עשירי ועדין זכה קטנה היא : ואי לא חזיא כיום עשירי
 טבלה לאורתא ומשתריא : ואי חזיא גם ביום עשירי חזיא
 ליה זכה נמורה דהא חזיא תלתא ימין רצופין ובעיא למיתב
 שכעה נקיים : הכין דינא כהלין יומי זיבוי' אי חזיא דם חד
 יומא ואי חזיא יומי משמרת להו חד יומא : לכד מיומא
 דחד עשר דלא בעי שימור הואיל ונתקן יומי זיבות והוה ל'
 יום שנים עשר תהלת נדה ואי חזיא כיה מידי חזיא לה נדה
 כל שכעה : הדין הוא דינא דאוריתא דהו עבדן בנות ישראל
 כל זמן דהו דבנן כקיון כחזותא דרמא : וכיון דאימעו
 לבנן דהו בקיאו בהכי וקלשא ליה דעתיא ולא הו יכלי
 לאפרושי בין דם טמא לדם טהור כדאמרי' אמר רבי יוחנן
 אוכמותיה דרבי חנינא נרמא לי דלא אחזי רמא מטמא
 מטחר מטהרנא מטמא וא"ר זירא טיבעא דככל גרם לי דלא
 אחזי רמא ומה רבא דירע בטיבעא לא חזי אנא אחזי וחזו
 גמי דלא ידעי נשי תיקון וסתות חשו רבנן דילמא משלמי דם

טמא לדם טהור וטבלין ואתו לידי איסורא דכרת דהא אפשר
 לטהורי כל דם רחויא בשיתא יומי טהור וליכא טמא אלא הך
 דחזיא בשביעי כלחור דצריכה דמישלם עליה ז' יומי וכיון
 דסבירא להו דדם דכלהו שכעה טמא הוא אמרי שלימו לן
 שכעה יומי וטבלין לאורתא ואתו לידי איסורא : הילכך חשו
 דכגן למילתא ועבדו הרחקה יתירא לסלוקי כל ספיקי
 ואצריכו למיתב שכעה נקיים על כל דם דלא ליגע לאיסורא
 דאוריתא : והיינו דאמרינן בריש פ' התינוקות אמר רב יהוד'
 אמר שמואל התקין ר' בדשות ראת יום אחר תשב ששה
 ימים והוא שנים תשב חמשה והן שלשה תשב שכעה נקיים :
 א"ר זירא בנות ישראל הן החמירו על עצמן שאפילו רואות
 שיפת דם כחרדל יושבות עליה שכעת נקיים : ואע"ג דהאי
 תקנתא דסודי' ליכא למיחש בה למילתא דאיסורא כלל עבדו
 דבגן הרחקה יתירא : והנהגו בנות ישראל לסייעבד כר' זירא
 דהא אמרינן דהא דר' זירא הלכה פסוקה היא מדאמרינן התם
 אין עומדין להתפלל מתוך דין או הלכרו אלא מתוך הלכה.
 פסוקה ה"ר הלכה פסוקה אמר אביי כי חא דא"ר זירא בנורת
 ישראל הן החמירו על עצמן שאפילו רואות שיפת דם כחרדל
 יושבות עליה שכעה נקיים : והכין נמי עבדינן כימי טוהר
 דיולדת ואע"ג דק"ל כרב דאמר מעין אחר הוא והתורה
 טימאהו והתורה טיהרתו כיון דאיכא יולדת בזוב דצריכה
 שכעה נקיים כימי טוהר עבדינן נמי הרחקה יתירא כרבי
 זירא כל דם רחויא כימי טוהר יתכה עליה שכעה נקיים ובתר
 הכי טבלה במי מקוה ומשתריא לבעלה : ואע"ג דלא נפקן ימי
 טוהר כיון דיתבה שכעה נקיים ותו לא חזיא שריא : מתני'
 תינוקת שלא הגיע זמנה לראות ונישא' בית שמאי אומרים
 גותנין לה ארבעה לילות ובית הלל אומרים עד שתחיה
 המכה : הגיע זמנה לראות ונישאת בית שמאי אומרים גותנין
 לה לילה הראשון ובית הלל אומרים עד מוצאי שבת ארבע
 לילות : ראתה ועודה בבית אביה בירא שמאי אומר גותנין
 לה בעילת מצוה ובית הלל אומרי כל הלילה שלה : גמ'
 עד שתחיה המכה : אמר רב נחמן בר יצחק ואפי' ראתה :
 ממאי מדקתני טיפא ראתה ועודה בבית אביה ופליג בין
 ראתה ולא ראתה מכלל דרישא בין ראתה בין לא ראתה :
 תניא נמי הכי בית הלל אומר עד שתחיה המכה בין ראתה
 בין לא ראתה : עד שתחיה המכה : עד כמה אמר רב שמואל
 בר יצחק לרידי מפרשא לי מיניה דרב עומדת ורואה יושבת
 ואינה רואה על גבי קרקע ורואה על גבי כרים וכסתות ואינה
 רואה בידוע שלא היתה המכה על גבי כולם ורואה על גבי

הלכות נדה פרק א

פולס ואינה רואה כידוע שחית' המכה וזה דם נדה הוא :
 משמשה וראת' דם מחמת תשמיש הוא : אינה משמשה
 וראתה דם מחמת נדה הוא : ואמרינן על הדין פיסקת
 דמתניתין בפירקא קמא אמר רב גידל אמר שמואל לא שנו
 אלא שלא פסק דם מחמת תשמיש וראתה דם שלא מחמת
 תשמיש : אבל פסק דם מחמת תשמיש וראתה דם שלא מחמת
 תשמיש טמאה : עבר עליה לילה א' בלא תשמיש וראתה
 טמאה נשתנו מראה דמים שלה טמאה : הגיע זמנה לראו'
 ונישאת וכו' : איתמר שימשה כימים רב אמר לא הפסידה
 לילות ולוי אמר הפסידה לילות : רב אמר שימשה כימים
 לא הפסידה לילות עד מוצאי שבת תנן לוי אמר שימשה
 כימים הפסידה לילות מאי ד' לילות דקתני ד' עונות ולוי
 למה לי למוחנא ד' לילות ולוי נמי ניתני ד' עונות אורח
 ארעא קמ"ל רבליילא : וניתני ד' לילות ותו לא עד מוצאי
 שבת למה לי הא קמ"ל דשרי למיבעל בתחלה בשבת כרשמואל
 דאמר שמואל פרצה דחוקה מותר ליכנס בה בשבת ואע"פ
 שמשיר צרורות איתמר בעל ולא מצא דם ובעל ונמצא דם
 ר' חנניא אמר טמאה ור' אסי אמר טהורה : ר' חנניה אמר
 טמאה אם איתה רהוה דם בתולים מעיקרא הוה אתי : רב
 אסי אמר טהורה דילמא איתרמי ליה כרשמואל דאמר שמואל
 יכול אני לכעול כמה בעילוי' בלא דם : ואידך שאני שמואל
 דרב גובריה : והילכתא כר' חנניא דספק איסורא לחומרא :
 אמר רב כוגרת נותנין לה לילה הראשון וה"מ דלא ראתה
 אבל ראתה אין נותנין לה אלא בעילת מצוה ותו לא : ראתה
 ועודה בבית אכית בית שמאי אומר נותנין לה בעיל' מצוה
 ובית הלל אומר כל הלילה שלה : רב ושמואל דאמרי
 תרווייהו והלכתא כוהל בעילת מצוה ופורש דתניא רבותינו
 חזרו ונסנו שיחא כוהל בעילת מצוה ופורש : אמר עילא כי
 הוה כה ר' יוחנן ור"ש בן לקיש כחינוקת לא הוה מסקי מינה
 בדמטיק תעלא מכי כרבא ומסיימי הכי כוהל בעילת מצוה
 ופורש : ירושלמי שמואל אמר כל החיא והילכתא דרשבא
 דפירקא אחרינא נגדה להלכה אבל לא למעשה : ר' ינאי
 צרק אפי' מתינוקת שלא הגיע זמנה לראות ונישאת : כעא
 קימי ר' יוחנן מהו לתלות ברם המכה ולא חירו מהו לכעול
 בעילה שנייה אמרין לתלור כרם המכה ולא חירו לכעול
 בעילה שנייה הוא מורייא וכו' : אמר רבא תבעיה להנשא
 ונתפייסה צדיכה לישב שבעה נקיים ל"ש גדולה דשכיחי בה
 דמים ולא שנא קטנה : גדולה מאי טעמא משום דמחמרה
 קטנה נמי מחמרה : ת"ר התמרין והפועלין והבאין
 מבית

הלכות נדה פרק א שסח

פבית האבל ומכית המשתה: נשיהן להן בחזקת טהרה ובאין
 ושוהין עמהן בין ערות בין ישנות כד"א כשהניחה בחזקת
 טהרה אבל הניחה בחזקת טמאה לעולם היא בחזקת טמאה
 עד שתאמר לו טהורה אני: גרסינן בכתובות אמר רבי יהודה
 הוחזקה נדה בשכנותיה בעלה לוקח עליה משום נדה:
 והיא דלא הוחזקה נדה ותבעה בעלה ואמרה לו טמאה
 אני וחזרה ואמרת טהורה אני אינה נאמנת: ואם
 נתנה אמתלא לדבריה נאמנת: ת"ר והדירה כנדתה זקנים
 הראשונים אמרו תהא כנדתה לא תכחול ולא תפרסם עד
 שתבא במים: עד שבאר"ע ולימר א"כ נמצאת מתננה על
 בעלה ומגרשה: הא מה אני מקיים והדירה כנדתה תהא
 כנדתה עד שתבא במים: וק"ל דנדה וזכר אינן צריכות
 מים חיים דתנן אין בין זב לזבה אלא שהזב טעון כיאת מים
 חיים: וזכה אינה טעונה ביאת מים חיים: אלא מי מקוה
 כלבר שכל הגוף עולה בהן: וכמה הן אמה על אמה כרום
 שלש אמות: שיעורו חכמים מי מקוה ארכעים סאה: ת"ר
 אלו אמר ומקוה מים יהיה טהור יכול אפי' מילא על כתפו
 ועשה מקוה לכתחלה יהיה טהור ת"ל אך מעין בירי שמים
 אף מקוה בירי שמים: אי מה מעין מטהר בכל שהוא
 אף מקוה מטהר בכל שהוא ת"ל אך מעין המעין
 מטהר בכל שהוא והמקוה במ' סאה: אי מה מעין מטהר
 בזחלין אף מקוה מטהר בזחלין ת"ל אך המעין מטהר
 בזחלין והמקוה מטהר באשבורן: ותנן גמי כמתני' הזוחלין
 כמעין והנוטפין כמקוה: העיר ר' צדוק על הזוחלין שרבו
 על הנוטפין שהן כשרין: הלל אמר מלא היון מים שאובין
 פוסלין את המקוה: אלא שאדם חייב לומר כלשון רבו: שמאי
 אומר תשעה קבין: וחכ"א לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא
 עד שבאו שני גררין משער האשפות שכירושלים והעידו משו'
 שמעיה ואבטליון ששלשה לוגין מים שאובין פוסלין את
 המקוה וקיימו את דבריהם: הא דתנן שלש' לוגין מים שאובין
 פוסלין את המקוה ה"מ דלית ביה שיעורא אבל אית ביה
 שיעורא לא מיפסלי דתנן היה כוס' סאה ממלא בכתף ונותן
 לתוכו: והיא דלית ביה מ' סאה ואייתי מים שאובין
 ואמשכינן מאכראי שפיר דמי דכי אתא רב דימי אמר שאובה
 שהמשיכות טהור: ת"ר צנור שחקקו ולכסוף קבעו פוסל את
 המקוה קבעו ולכסו' הקקו אינו פוסל את המקוה: כל חייבי
 טבילות טבילתן כיום נדה ויולדת טבילתן כלילה: אמר רב
 נדה בזמנה לא תטבול אלא כלילה: ושלא בזמנה תטבול

הלכות נדה פרק ב

בין כיום בין בלילה ורבי יוחנן אמר נדה בין בזמנה בין שלא
 בזמנה לא תטבול אלא בלילה משום סרך בתרה : אתקיף רב
 אירי בר אכין בנרש למיטבל ביממא דתמני : משום אריואתא
 רב אחא בר יעקב בפפוניא משום גנבי ורב יהודה בפומבדית'
 משום צנה רבא במחוזא משום אבולאי פירש פתחי מכואורת'
 שנסגריין בלילה : א"ל רב פפי לרבא מכרי כולהי נשי
 דהאירגא ספק זבות משוינן לה ליטבלין ביממא דשבעה משום
 דר"ש דתניא אחר תטהר אחר אחר לכולן שלא תהא טומאת
 מספקת כיניהן ר"ש אמר אחר מעשה תטהר אכל אמרו חכמים
 אסור לעשות כן שמא תבא לידי ספק : אמר רבא אשה לא
 תחוף לא בנתר ולא כאהל : גתר מקטיף מזיא ואהל מסריך
 מזיא : אממר משמיה דרבא ואיכא דאמרי דרש מרימר
 משמיה דרבא אשה לא תחוף אלא בחמין : ואפי' בחמי חמה
 דחמין משרו מזיא : ואמר רבא לעולם ילמד אדם בתוך ביתו
 שתהא אשה טריחה קמטי' בשעת טבילה : ואע"ג דתנן בית
 הקמטין ובית הסתרים אין צריכין שיכואו בהן המים נתי
 דביאת המים לא בעינן מקום הראוי לבא בו מים בעינן :
 כרכי זירא דאמר כל הראוי לכילה אין כילה מעכבת בו וכל
 שאינו ראוי לכילה כילה מעכבת בו : אמר רבין בר רב אדא
 א"ר יצחק מעשה בשפתתו של רבי שטבלה ועלתה ונמצא עצם
 בין שיניה והצריכה רבי טבילה אחרת : ותנן במתני' נדה
 שנתנה מעות בפיה וירדה וטבלה סהוררה מטומאתה אבל
 טמאה היא על גב רוקה : נתנה שערה בפיה קפצה ודה קרצה
 שפתותיה כאלו לא טבלה : האוחז באדם ובכלים ומטבילין
 סמאים : כשהוא מדיח את ידו כמים טהורים : רבי שמעון
 אומר ירפה כרי שיכואו בהן המים : כירת הסתריין ובית
 הקמטין אינן צריכין שיכואו בהן המים : אלו חוצצין באדם
 חוטי צמר וחוטי פשתן והרצועות שבראשי הכנות קילקי חלב
 והוקן ובית הסתריין כאשר לפלוף שחוץ לעיני וגלד שהוץ
 למכה והרטייה שעליה ושרף היבש וגלדי צואה שעל בשרו
 ובצק שתחת הצפורן והמלמולין וטיט היון ופיט היוצריין ונץ
 יוני : אי זה הוא טיט היון זה טיט הבורות שנא' ויעלני מבור
 שאון מטיט היון : ואלו שאינן חוצצין קלקי הראש ובי' הסתרי'
 באיש לפלוף שבעין וגלד שעל המכה ושרף הלח ולכלוכי
 צואה שעל בשרו וצואה שתחת הצפורן וצפורן המרודלדת :
 אמר רבא טבלה ועלתה ונמצא עליה דבר הוצץ על בשרה אם
 אותו היום שהופפה טבלה אינה צריכה לחוף ולטבול ואם
 לאו צריכה לחוף ולטבול : איכא דאמרו אם כמוך לחמישה
 טבלה אינה צריכה לחוף ולטבול ואם לאו צריכה לחוף
 ולטבול

הלכות נדה פרק ב ששט

ולטבול : מאי בנייהו איכא בנייהו סמוך לחפיפה טבילה :
 אמר רב שמואל בר יצחק אשה לא תטבול בנמל פירוש מפני
 שמתביישת מבני אדם ואינה טובלת כהונן : אמר רב גידל
 אמר רב נתנה תבשיל לבנה וטבלה לא עלתה לה טבילה :
 אמר רמי בר אבא האי ריכדא דכוסילתא עד תלתא יומי
 לא הייצי מכאן ואילך הייצי : אמר מר עוקבא לפלוג
 שבעין לת אינו חוצץ : ואימתי נקרא יבש משעה שמתחיל
 לירק : אמר שמואל כחול שבתוך העין אינו חוצץ שעל
 גב העין חוצץ : ואם היו עיניו פורחות על גב העין
 גמי אינו חוצץ : ור' יוחנן אמר פתחה עיניה ביותר או
 שעצמה עיניה ביותר לא עלתה לה טבילה : ולית
 הילכתא ככל הני שמעתתא אלא כי איתמר הכי לענין
 פהרות איתמר אבל לכעל שפיר רמי : כי הא דאמר
 ד"ל אשה לא תטבול אלא דרך גדילתה כדתנן האיש
 נראה בעורר וכמוסק זחיס אשה נראית כאורגת ומינקת
 את בנה : אמר רבבה בר בר חנה נימא אחת קשורה
 חוצצת שלש אינן חוצצת : שתים אינו יודע ורבי יוחנן
 אמר אנו אין לנו אלא אחת : א"ר יצחק דבר תורה
 רובו ומקפיד עליו חוצץ ושאינו מקפיד עליו אינו חוצץ :
 ומיעוטו מע"פ שמקפיד עליו אינו חוצץ וגזרו על רובו
 שאינו מקפיד משום רובו המקפיד ועל מיעוטו המקפיד
 משום רובו המקפיד : שלח רבין באיגרתיה אשה לא
 תחוף בערב שבת ותטבול למוצאי שבת ותמה על עצמך
 היאך אשה חוספת ביום וטובלת כלילה והא כעינן סמוך
 לחפיפה טבילה : והלכתא חוספת כלילה : קשיא
 הילכתא אהילכתא דרש אמר הלכתא אשה חוספת
 בע"ש וטובלת למוצאי שבת לא קשיא הא דאיפשר
 הא דלא איפשר :

סליק הלכות נדה

וזה מסכת שבועות

שבועת שתיים שהן ארבע שבועה שאוכל ושלא אוכל
 שאכלתי ושלא אכלתי : שבועת שלא אוכל
 ואוכל כל שהוא חייב דכרי ר"ע אמרו לו לר"ע היכן מצינו
 באוכל כל שהוא חייב שזה חייב אמר להן והיכן מצינו
 במדבר ומביא קרבן שזה מדבר ומביא קרבן : שבועה שלא
 אוכל ואכל ושחה אינו חייב אלא אח' : שבועה שלא אוכל
 ושלא

שבועות פרק ג

ושלא אשתה ואכל ושטה חייב שתיים : גמ' א"ר חייא בר
 אמין אמר שמואל שבועה שלא אוכל ושטה חייב : איבעיר
 אימא סברא ואי בעי' אימא קרא : אי בעית אימא סברא
 דא"ל איניש לחבריה תא ניטענס מירי ואולי ואכלו ושתו :
 ואיבעי' אימא קרא שתיה בכלל אכילה דכתיב ונתת הכסף
 בכל אשר תאוו נפשך בבקר ובצאן וכיון ובשכר ובכל אשר
 תשאלך נפשך ואכלת שם יין חמרא וכתיב ואכלת שם :

ת"ר מבטא שבועה איסור שבועה : איסור איסור אם אתה
 אומר מתפיש שבועה כמוציא שבועה מפיו דמי חייב ואם לאו
 פטור : מאי קאמר אמר אביי ה"ק מבטא שבועה : איסור
 מתפיש בשבועה : איסור איסור אם אתה אומר מתפיש בשבועה
 כמוציא שבועה מפיו דמי חייב ואם לאו פטור : רבא אמר
 חבי קאמר מבטא שבועה : איסור נמי שבועה : איסוריה
 דאיסור הטילו הכתוב בין נדר לשבועה שנא' ואם בית אישת
 נדרה או אסרה איסר על נפשה בשבועה הוציאו בלשון נדר
 נדר בלשון שבועה שבועה : כלומר איסר יש בו לשון נדר
 ויש בו לשון שבועה : אם הוציא מפיו בלשון נדר זה הוציא
 איסור שהוא נדר : ואם מוציא מפיו בלשון שבועה זה הוציא
 איסור שהוא שבועה : אבל מתפיש בשבועה ליכא : ואורו
 לטעמיהו דאיתמר מתפיש בשבועה אביי אמר כמוציא שבועה
 מפיו דמי ורבא אמר לאו כמוציא שבועה מפיו דמי וקיימא
 לן ברבא : והיכי דמי מתפיש בשבועה כגון דמשחבע דל
 ליכול הדין בשרא ובתר הכין אמר הרי זו הפרת עלי כזה
 הכשר

שטה חייב דשתיים בכלל אכיל' והוא : מבטא שבועה
 באומר מבטא ככר זו עלי ה"ז חסוב שבועה ואם אכלת
 ה"ז בעולך ויורד : איסור מתפיש בשבועה כלומר
 בשאומר איסור ככר זה עלו הוא כמו שנשבע על הכסר
 וחזר ואמר על ככר אחר ה"ז כמו זה שמתפיש בסני בראשון
 איסור איסור פי' מכו איסורו של איסור זה אם אתה אומר פי'
 את'ל שהמתפיש בשבוע' מפיו דמי ואם אכלו חייב קרבן אף
 זה האומר איסור ככר זה עלי חייב קרבן אם אכלו שאיסור הוא
 לסון הקפס שבועה ואם לאו שהמתפיש בשבועה ואכלו פטור
 אף שאיסור ה' וכלו פטור הכי מפי' חביו לבריתא : רבא אמר
 הכי קאמר מבט' שבועה איסור כמו שבועה ואיסורו של איסור
 זה שאמרתי לך לא כל הלשונות שוות בו אלא הוכיחו בלשון
 נדר כו לסון שבועה שאמר איסר שלא אוכל ככר זה כדרך
 כל הנשבעין שאומר שבועה שלא לאכול ככר זה כדרך
 איסור ככר זה עלי כדרך כל נודר שאומר קונס ככר זה עלו

הבשר : אי נמי כנון דשמע הכריה דאשתבע דלא ליכול הדין
 בשדא ואמר איהו ואנא נמי דכוותך לא כמוציא שבועה מפיו
 דמי : אבל מתמים בנדר חייל נדרא עליה כדתנן הריני נזיר
 ושמע חבירו ואמר ואני הרי כולן נזירין : ותניא נמי אי זרה
 היא איסר נדר האמור בתורה אמר הרי עלי שלא אוכל בשר
 ושלא אשת' יין כיום שמת בו אביו כיום שנהרג בו גדליה בן
 אחיקם כיום שראה ירושלם בחורבנה אסור : ואמר שמואל
 והוא שנדרור וכא מאותו היום דכתיב איש כי ידור נדר לה'
 עד שידור בדבר הנדרור : מתני' שבועה שלא אוכל ואכל

פת חיטין פת שעור' פת כוסמין אינו חייב אלא אחת :
 שבועה שלא אוכל פת חטין פת שעור' פת כוסמין ואכל חייב
 על כל א' וא' : נמ' בגמר' נרסינן ודילמא למפטר נפשיה
 משאר מינין קא מכיין היה לו לומר חטין ושעורין וכוסמין :
 ודילמא לכוס היה לו לומר פת חטין ושל שעורין ושל כוסמין
 ודילמא על ידי תערוכות היה לו לומר וכן של שעורים וכן
 של כוסמין פת פת למה לי שמע מינה לחיובא נפשי' אכר
 חדא וחדא : מתני' שלא אשתה יין ושמן ודבש : הכי
 נמי פריך בגמרא ודילמא למיפטר נפשיה משא' מינין קא
 מכיין כמונחין לפניו והיה לו לומר שלא אשתה אילן ומינייהן
 רב אמר הכא במסרב בו חבירו עסיקנן ואמר לו בא ושתה
 עמי יין ושמן ודבש היה לו לומר שבועה שלא אשתה עמך יין
 ושמן ודבש למה לי שמע מינה לחייבו על כל חדא וחדא :

מתני' שבועה שלא אשתה ושתה משקין הרבה אינו חייב
 אלא א' : שבועה שלא אשתה יין ושמן ודבש ושתה חייב על
 כל אחת ואחת : שבועה שלא אוכל ואכל אוכלין שאינן

ראויין

כיו נדר ופטור מקרבן : כיום שמת שאסרתי עלי בשר כיום
 שמת בו חבא לעולם : וכו' שנדרור וכו' מחותן יוס טקבל
 עליו כפר נדר סלא חבל בשר כיום שמת בו חביו לעולם חבל
 לא היה נדרור בו כפר אין נדר זה נתפס בחותן יוס : ודילמא
 הא דפריש חטין ושעורין וכוסמין מכיין למיפטר נפשיה
 מדברים אחרים דאוי אמר שכועה סלא אוכל סתם היה חוסר
 בכל מינים הנאכלו ומאי קתמו חייב על כל ח' ואחת :

ודילמא לכוס כלומר או היה חומר בכי ביה משמ' סלא יסא
 כוסס החיטין כמו שהן חבל פת ביה אוכל : ודלמ' על ידי
 טערוכות או היה חומר הכי ביה משמע סלא יאכל פת סיס
 כל המינין הללו בו חבל כל מיין ומיין בכפי עכמו : במסרב בו
 שמפלו בו שיאכל עמו והיה ליה למימר סלא אסתה עמך
 ולא היה כורך לס' דמי איסתבע אמאי דמסרבין בו קמסתבע :

מתני'

שבועות פרק ג

ראויין לאכולה ושתה משקין שאינן ראויין לשתיהן פטור :
 שבועה שלא אוכל ואכל נבלות וטרפות שקצים ורמשים חייב
 רבי שמעון פוסק : אמר קונם אשתי נהנת לי אם אכלתי היום
 והוא אכל שקצים ורמשי' הרי אשתו אמורה עליו : גמ'
 שבועה שלא אוכל ואכל נבלות וכו' : האי מושבע מהר
 שיני הוא אמר ר' יוחנן בכלל דברים המותרין עם דברים
 האסורים רמנו דחיילא שבועה על המותרין חיילא נמי
 אאסורין : בשלמא לאו משכחת לה לא הן היכי משכחת לה
 אלא הכא במאי עסקין כנון שאמר שבועה שלא אוכל סתם :
 מתני' אחר דברי' שיש בהן ממש ואחד דברים שאין בהן ממש :
 כיצד אמ' שבויע' שאתן לאיש פלו' ושלא אתן שנחתיו שלא נתתי
 שאישן ושלא אישן שישנתי ושלא ישנתי שאזרוק צרור לים
 ושלא אזרוק שזרקתי ושלא זרקתי : רבי ישמעאל אומר אינו
 חייב אלא על העתיד לבא שנאמר להרע או להיטיב אמר לו
 ר"ע א"כ אין לי אלא דברים שיש בהן הרעה והטבה דברים
 שאין בהן הרעה והטבה מנין אמר לו מריבוי הכתוב אמר לו
 אם ריבוי הכתוב לכך אף ריבוי הכתוב לכך : גמ' ת"ר
 חומר בנדרים מכשבויעות וחומר בשבועה מבנדרים : חומר
 בנדרים שהנדרים חלין על דבר מצוה כדבר הרשות משא"כ
 בשבועות : חומר בשבועה שהשבועות חלות על דבר שאין
 בו ממש כדבר שיש בו ממש משא"כ בנדרים : כיצד אמר
 שבויעה שאתן לפלו' ושלא אתן : מאי אתן ושלא אתן אילו
 צרקה רעני מושבע מזה סיגוי הוא ולא חיילא עליה שבועה
 אלא מתנה לעשיר : שאישן ושלא אישן : איני והא א"ר

יוחנן

מתני' ואכל וזכלין שאינן ראויין כנון עמר : גמ' אלא הן
 היכי משכחת לה שיטבע שבועות שיאכל נבלות וטריות מי
 משכחת לה דקחול לבטל שבועות הן סיני זאכו הן ולא
 צעוקן דכתיב להרע או להטיב זהו הן ולא : שאמר לא
 אוכל סתם דהסתא אם הכל נכילו חייב ספרו כולל בסתם
 דברים המותרין עם דברים האסורין והאסורין מתאסרין על
 ידי כולל הן משכחת לה אם אומר שאוכל סתם חיילא שבועתין
 בדברים המותרין ואם לא אכל חייב : מתני' דברי' של
 אחרים כנון שאתן לפלו' כדמפרס : שאין בהן ממש כנון
 אזרוק ולא אזרוק : אמר לו ריבוי הכתוב לכל אשר יבא
 באלס : על דבר מצוה כנון חונס שאינו עושה סוכה שלא
 חטו' לולב : כדר אינו חל על סוכה כנון קונס שאינו יטן
 דקונס לטון קודש הוא ועל מה יחול אכל חונס עיני בשיב
 חל על העין : מושבע מהר סיני דכתיב נתן נתן לו : מלקין

אותו

יוחנן האומר שבועה שלא אישן ג' ימים מלקין אותו וישן
לאחר התם דאמר שלשה והבא דלא אמר שלשה : שאזרוק
צדור לים ושלא אזרוק וכו' : איתמר שבועה שזרק איש פלוני
צדור לים שבועה שלא זרק רב אמר חייב ושמואל אמר פטור
רב אמר חייב איתיה בלאו והן ושמואל אמר פטור ליתיה
בלהבא : גרסי' בגמ' מתיב רב המנונא לא אכלתי היו' ולא
הנחתי תפילין היום משביעך אני ואמר אמן חייב בשלמא לא
אכלתי איתיה בלא אוכל אכל לא הנחתי מי איתא בלא אנית
והוא מפרק לר' לצדדין קתני לא אכלתי לקרבן לא הנחתי
למלקות : אמר אביי ומורה רב באומר לחכירו שבועה שאני
יודע לך עדות ואשתבע דלא ידע ליה דפטור הואיל דליתיה
באיני יודע ידעתי ולא ידעתי העדות ולא העדותי מחלוקת
בשלמא לשמואל דאמר דליתא בלהבא ליתא בלשעבר להכי
אפיק רחמנא לשבועות עדות מכלל שבועות ביטוי אלא לרב
למאי הילכתא אפקידה אמר אביי לכדתנינא בכולן נאמר
ונעלם וכאן לא נאמר ונעלם לחייב על המזיד בשוגג : ופי
אמר אביי הכי והאמר אביי ומורה רב באומר לחכירו שאני
יודע לך עדות ואשתכח דלא ידע ליה דפטור הואיל וליתיה
באיני יודע לך עדות : האי קושיא חזינא כה לרכואת' כמה
פירושי ולא סליק להו חד מיניהו כהוגן ולהכי בתיבנא לר'
לברורה משום דקשה היא ועמומר : והדין פירושה כיון
דאקשו

אותו משום שבוועו' שוא דרב' ש"ח הוא ומסנכבע יוכאה
ומיולסקר אלמא לא כיו שבועות ביטוי דקתני וישן לחלקר
ואם כן ליתיה בכך נמי : ליתיה בלהבא זרוק פלו' חולא
זרוק אין זו שבועת ביטוי חלל שבועת ביטוי חלל שבועת
שוא טהרו אין פלו' ברשותו לכותו לזרוק ושלל לזרוק :
ומודה רב כו' נהי דלא בעי רב להבא ולסעב' מ"מ הן ולאן
בעי דכתיב צהדי' להרע חו להטיב : הואיל ולית' באוני
יודע לך עדו' דאיני יודע לך עדו' לאו משום ביטוי חייב חלל
משום שבועת בעדו' ואינו א"ל בבית דין וברחו להעיד : ידעתי
אלא ידעתי מחלוקת דרב' ושמואל דהא איתי בהן ולאן ולית'
בלהבא' דנשבע לבטל המזבא הוא : להכי אפקיה רחמנא
זכירט בהדיא משום דמשבועות ביטוי לא הוה שמעינן דהא
ליתו בלהבא : חלל לרב כיון דהא קרבן גומיה אית ביה :
למחי הולכתא אפקיה חלל בכלל שבועות ביטוי הוא :
בכולן כל החמורים קרבן עולה ויורד שבועות ביטוי וטומאת
מקדש וקדשו : דמוזד ליתיה בשבועת ביטוי : ליחייב חדא
מחוב עדות : בשוגג דאיכ' נמי משום שבע' ביטוי כחייב
תרתו

שבועות פרק ג

דאקשו ליה רבנן לאביי ואימא כמזיד מחייב חרין בשונג
 מחייב תרתי חדא משום שבועת העדות וחדא משום שבועת
 ביטוי ואמר להו לאו היינו דאמרי לכו לאח' אח' אתה מחייבו
 ואי אתה מחייבו שני' שמעינן מינה דס"ל לאביי דלאו רבעינן
 למחוי כנגד הן בשבוע' ביטוי איתיה בלאו דשבוע' העדו' שהי'
 שבועה יודע לך עדות ואשתכח דאיתיה בלאו והן : והוה ליה
 סליק אדעתין דמחייב עלה תרתי חדא משום שנגת שבועת
 ביטוי וחדא משום שנגת שבועת העדות ולהכי אצטריך קרא
 למכתב לאחת למעוטה לשנגת שבועת ביטוי דלא ליחייב
 עלה בהדי שבועת העדות למיהוי תרתי : ואקשי עליה חיבי
 אמרת דהוה סליק אדעתין דמחייב תרתי באיני יודע לך עדות
 חדא משום שבועת ביטוי וחדא משום שבועת העדו' דמשתכח
 לה בשבועת ביטוי דאיתיה באיני יודע לך עדות והא את הוא
 דאמרת מודה רב באומר לחברו שבועה שאני יודע לך עדות
 ואשתכח ולא ידע ליה פטור הואיל ולייתיה באיני יודע לך
 עדות משום ההויא לה שבועת שקר ולהכי איפשר ליה בהן
 דשבועת ביטוי משום דלאו ראיני יודע לך עדות לאו לשבועו'
 ביטוי הוא אלא לשבועת העדות הוא ומשום שבועת העדות
 הוא חייב ולא משום שבועת ביטוי והיכי הוה סליק אדעתין
 לחיובה תרתי חדא משום שבועת ביטוי ואין לשבועות ביטוי
 באיני יודע לך עדות שום שבועה בעולם ולמאי אצטריך קרא
 למעוטה דלא תהוי תרתי עם שבועת העדות : ועמדת הקושיא
 ופרקינן הדר ביה : ואי בעי תימא חדא מיניהו רב פפא
 אמר ולא מקשינן מאמורא על חבריה : הרין הוא פירושה
 דהאי קושיא כביאור בלא ספק והרוחנו כה יותר מראי אע"פ
 שאין דרבנו להרויח על כך : תנו רבנן לכל אשר יבטא
 האדם כשבועה פרט לאנוס : היכי דמי כדרכ כהנא ורב
 אסי דרב כהנא ורב אסי כי הו קיימי מקמיה דרב מר אמר
 שבועתא חכי אמר רב ומר אמר שבועתא חכי אמר רב כי

אתו

תרתי : ואי אתה מחייבו סתים וע"כ כי אתי מיטוטא
 למטוטי סונג קאתי דלמזיד לא איצטריך : וסייב
 הוה דפריך קרח מי אמר חכי הכי דמדאיצטריך למטוטי
 סלא יתחייב תרתי סבר איתא לטבועת ביטוי בעולם
 ונפשה מינה כיכא דאיתויכ לביטוי וליתויכ לעדות או בפסולין
 לכעיד או סלא כב"ד : וסאמ' חכי לעיל כו הוהיל ולית'
 בחיכו יוד' לך עדו' ואס איתא הרי וסכ' בחיכו יודע לך עדו'
 בפסולין או סלא כב"ד וכן מפי' בחלפס בפני' : לכך חננד
 וביית סכו' סנסבע' בחמ' : כריך להוכיח בספתיו ואס' לא

הוכיח

אתו לקמיה אמר כחד מינרה א"ל אידך ואנא כשיקרא
 אשתבעי א"ל את לבך אנסך : אמר שמואל גמר בלבו צריך
 להוציא בשפתיו שנ' לבטא בשפתים : וכן אם גמר בלבו
 להוציא פת חטים והוציא פת שעורים אינו אסור לא כחטים
 ולא בשעוריו אינו אסור בחטי' שהרי לא הוציא בשפתיו :

דאינו אסור בשעורים שהרי לא נתכוון לומר שעורים :
 דבעינן עד שיהא פיו ולבו שוין : אבל אם אמר בלבו להוציא
 פת חטים והוציא פת סתם אסור בפת חטים דפת חטים פת
 שמה והוה פיו ולבו שוין : דתניא בשפתים ולא בלב : גמר
 בלבו מנין ת"ל לכל אשר יבטא האדם : ואמרינן הא גופא
 קשיא אמרת בשפתים ולא בלב והדר אמרת גמר בלבו מנין
 ותירצה רבא הכי בשפתים ולא שגמר בלבו להוציא פת חטים
 והוציא פת שעורים : גמר בלבו להוציא פת חטים והוציא
 פת סתם מנין ת"ל לכל אשר יבטא האדם : ותנן כמתני'
 המתכוין לומר עולה ואמר שלמים שלמים ואמר עולה וכו'
 שאני נכנס לבית הזה ואמר לזה שאני נתנה לזה ואמר לזה
 לא אמר כלום עד שיהא פיו ולבו שוין : מתני' נשבע
 לבטל את המצוה ולא ביטל פסור : לקיים את המצוה ולא
 קיים פסור : גמ' ת"ר יכול נשבע לבטל את המצוה ולא
 ביטל יהא חייב ת"ל להרע או להטיב מה הטבה רשות אף
 הרעה רשות אוציא נשבע לבטל את המצוה ולא ביטל שהוא
 פסור : יכול נשבע לקיים את המצוה ולא קיים שיהא חייב
 ת"ל

הוכיח אינו שבוע' : אינו אסור בחיטין שהרי לא הוכיח
 בשפתיו דבר ודברים שבלב אינו דברים הוכיח סותרו מה
 שמוכיח מסיו : מה הטבה רשות פי' שאינו בדיטול מכוה דמי
 שנשבע לבטל המכוה אין זה הטבה לכפס ולמכוה אף הרעה
 כן לא תהא בדיטול מכוה : מה הרע' רשות שאינו בקיום
 מכוה דאם נשבע לקי' המכוה אין זה הרעה לכפס אף הטבה
 לא תהא בכלל בקיום מכוה : למה לי למיתני שבועת שלא אוכל
 שלא אוכל' למיזקתו תרו לוטני ליתני שלא אוכל שלא אוכל :
 אבל אמר שלא אוכלנה וזהו אמר שלא אוכל ואוכלה כולה
 חייב שתקום דחיילת שבועה שבייה דמקמייתה לא היה חייב
 ח"כ אכלה כולה ומסכייה שלא אוכל מחייב אכזית ממנה :
 כשחל עליה מהכוח ליה שאלה להאי כזית בתרא דכל הפת
 היה חוסר עליו ומנו דמסכי להאי כזית בתרא מהכי לגמרי
 וחיילת לן דחכס עזקר הכדר מעיקרו ואיסתכח דלא כוס
 שבועה כלל ואפי' כזית קמח' לאו באיסור אכליה : כסמיה
 על העמוד ללקותו : אקס רץ ונתכזה במרוכב זו קרינא

שבועות פרק ג

ת"ל להרע או להטיב מה הרעה רשות אף הטבה רשות אוציא
 גשבע לקיים את המצוה ולא קיים שיהא פטור : יכול נשבע
 להרע לעצמו ולא הרע והא פטור ת"ר להרע או להטיב מה
 הטבה רשות אף הרעה רשות אביא נשבע להרע לעצמו ולא
 הרע שרשות בידו : יכול נשבע להרע לאחרים ולא הרע והא
 חייב ת"ל להרע או להטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות
 אוציא נשבע להרע לאחרים שאין הרשות בידו : מנין לרבות
 הטבת אחרים ת"ל או להטיב : ואיזו היא הרעה אחרים אבה
 את פלו' ואפצע את מוחו : מתני' שבועה שלא אוכל
 ככר זו שבועה שלא אוכלנה ואכלה אינו חייב אלא אחרת :
 וזו היא שבועה ביטוי שחייבין על זרונה מכות ועל שננתה
 קרבן עולה ויורד : שבועת שוא חייבין על זרונה מכות ועל
 שננתה פטור : גמ' למה לי למיתנא שבועה שלא אוכל
 שבועה שלא אוכלנה הא קא משמע לן טעמא דאמר שלא אוכל
 והדר אמר שלא אוכלנה : אבל אמר שלא אוכלנה והדר
 אמר שלא אוכל מחייב תרתי : וכררבא דאמר רבא שבועה
 שלא אוכל ככר זו כיון שאכל כזית ממנה חייב : שבועה שלא
 אוכלנה אינו חייב עד שיאכל את כולה : אמר רבא נשבע
 על ככר ושיור ממנו עד כזית נשאל עליה : אכלה כולה
 אין נשאל עליה : אממר אמר אפי' אכלה כולה נשאל עליה
 אי בשוגג מחוסר קרבן ואי כמודי מחוסר מלקות והלכתה
 כאמימר : ואפילו כפתוהו על העמוד ועדיין לא לקה נשאל
 עליה : ואף על גב דאמר שמואל כפתוהו על העמוד ורץ
 מב"ד פטור אלמא כמו שלקה דמי התם רץ הכא לא רץ :
 מתני' אי זו היא שבועה שוא נשבע לשנות ארץ הידוע
 לאדם אמר על העמוד של אבן שהוא של זהב ועל האיש שהוא
 אישה ועל האשה שהיא איש : נשבע על דבר שא"א אם לא
 ראיתי נחש כקורת בית הכרם אם לא ראיתי גמל פורה באויר
 אמר לעדים כואו ותעידוני שבועה שלא נעידך זו היא שבועת
 שוא : גמ' מאי קאמר אמר אביי תני שראיתי רב' אמר
 יאסרו כל הפירות שבעולם עלי אם לא ראיתי גמל פורה :
 א"ל רבינא לרב אשי ורילמא ציפורא רבא חזא ואסיק ליה
 שמא גמלא רבי קא משתבע ארעתא דירידיה קא משתבע : ובי
 תימ' בחר מומא אזלינן בחר דעת' לא אזלינן וחתי' כשהשביע
 משה

ציה ונקלה אחיד כיון שנקלה סרי כוא כאחיד : מתני'
 שבע' סלח נעידך ביטול מכות כוא וכואו שבועת סוף סוף
 אפסרו לו לקיימו : גמ' בלומ' יאסרו כל פירות שנעולם
 עלי בשבועה : ומסיק ליה שמא גמול מחמת גודלו : חלף

שבועות פרק ג' שעג

משה את ישראל אמר להן שלא על דעתכן אני משביע אתכם
 אלא על דעת המקום ועל דעתי ואמאי לימא להן קיימו תרי"ג
 מצות : וליטעמך ולימא להן על דעתי ועל דעת המקום למה
 לי אלא כי היכי דלא תיהוו להו הפרה כלל לשבועותיהו :
 וסוגיא דשמעתא דאפילו הכי לא אזלינן בתר דעתיה דכיון
 דב"ע לא קרו ליה גמלא בטלה דעתו אצל כל אדם והויה ליה
 שבועת שוא : מתני' נשבע לבטל את המצוה שלא לעשות
 סוכה שלא לעשות לולב שלא להניח תפילין זו היא שבועת
 שוא שחייבין על זריגה מכות ועל שגנתה פטור : שבועת
 שאוכל כבר זו שבועת שלא אוכלנה הראשונה שבועת ביטוי
 והשנייה שבועת שוא : אכלה עכר על שבועת שוא לא אכלה
 עכר על שבועת ביטוי : גמ' נשבע לבטל את המצוה וכו' :
 ירושלמי שבועת שלא אוכל מצה אסור לאכול מצה בלילי
 הפסח : שבועת שלא אוכל מצה בלילי הפסח לוקה ואוכל
 מצה בלילי הפסח : שבועת שלא אשב בצל אסור לישב בצל
 סוכה שבועת שלא אשב בצל סוכה לוקה ויושב בצל סוכה
 אכלה עכר על שבועת שוא לא אכלה עכר על שבועת ביטוי :
 השתא משום שבועת ביטוי מחייב משום שבועת שוא לא
 מחייב הרי יצאת שבועת לשקר א"ר ירמיה תני אף על שבועת
 ביטוי שאם לא אכלה עכר על שבועת שוא ועל שבועת ביטוי :
 ירושלמי כיצד עושין אומרין לו שיאכלנה מוטב לו שיעבור
 על שבועת שוא ולא על שבועת שוא ושבועת ביטוי : אמר
 שבועת שלא אוכל כבר זו שבועת שאוכלנה הראשונה
 שבועת ביטוי והשנייה שבועת שוא ואומרין לא שלא יאכלנה
 מוטב לו לעבור על שבועת שוא לחוד ולא לעבור על שבועת
 שוא ושבועת ביטוי : הוקירה אמר אהן דמשתבע על תרין
 דאינון תרין לוקה משום שבועת שוא : בשם ר"ל אמרו אהן
 דחמי מיטרא נחת ואמר קירי פירי ברכסון לוקה משום שבע
 שוא : ועוד אמרו עשרין וארבע כוליות בדרום וכולן חרבו
 משום שבועת שוא שהיא אמת שנאמר לשוא הכתי את בניכם :

מתני'

כי היכי דלא תיהוו הפרה לכך השביע על דעת אחרים דנדר
 על דעת רבים אין לו הפרה : לא אכלה עובר משום שבועת
 ביטוי אשבועת שוא לא מחייב בתמיה וכו' הנשבע לבטל
 המצוה קיים אינו עובר משום שבועת שוא ובה כשיכלתה
 השבועה מסיו ונתם לשקר ומאותו טעם עובר קמי קיים
 חק שבועתו : תני חף משום שבועת ביטוי זה חף אכלה עובר
 על שבועת שוא לחודיה לא אכלה עובר על סתיבין על שבועת
 ביטוי סלח קיים ועל שבועת שוא ח"פ שקיים : מפי עכמו
 שבועת

שבועות פרק ד

מתני' שבועת ביטוי נוהגת באנשים ובנשים ברחוקים
ובקרובים בכשרים ובפסולים בפני ב"ד ושלא בפני ב"ד ומפי
עצמו וחייבין על זרונה מכות ועל שננתה קרבן עולה ויורד :
שבועת שוא נוהגת באנשים ובנשים ברחוקים ובקרובים
בכשרים ובפסולים בפני ב"ד ושלא בפני ב"ד מפי עצמו
וחייבין על זרונה מכות ועל שננתה פטור : וזו המושבע
מפי אחרים חייב לא אכלתי היום ולא הנחתי תפילין היום
משביעך אני ואמר אמן חייב : גם' אמר שמואל כל העיגה
אמן אחר שבועה כמוציא שבועה מפי דמי דכתיב ואמרה
האשה אמן אמן :

סליק פירקא

שהוציא שבועה מסו כדכתיב או שהשביעו אחר ואמר אמן
כדקתני סיפא אבל לא אמר אמן כגון שאומר לו משביע אני
עליך אם אכלת ואמר לו לא אכלתי פטור : שבועת שוא
שאומר על הכיש שהוא חסד וכל כה"ג :

בדרך עלך שבועות שתי

שבועת העדות נוהגת באנשי ולא בנשים ברחוקים ולא
בקרובים בכשרים ולא בפסולים : ואינה נוהגת
אלא בראויים להעיד : בפני בית דין ושלא בפני ב"ד מפי
עצמו : ומפי אחרים אינן חייבין עד שיכפרו בהן בב"ד
דברי ר"מ : והב"א בין מפי עצמו בין מפי אחרים אינן חייבין
עד

שבועות העדות כוהנין באנשים ולא בנשים דכתיב וכוז
עד עד כראוי להעיד הכתוב מדבר ואשה
אינה ראוייה כלל להעיד כדילפינן בגמרא מועמדו שני אנשים
ולא נשים וכן קרובין פסולין לעדות : פסולין כגון גזלן
דפסול דאורוותא : ואינו כוהנת אלא כראוי להעיד בגמ'
מפר' למעוטי מאי : מפי עצמו כלומר אם מפי עצמו כשבע
שאמר שבועה שאינו יודע לך עדות חייב בין בפני ב"ד בין
שלא בפני ב"ד : אבל מפי אחרים שאמר משביע אני עליך
תבאו ותפידונו ואמרו איך אנו יודעין לך עדו ולא כושיאו
שבועה מפיה : הוין חייבים עד שיכפרו בו בב"ד דכתיב אם
לא יגיד ונזמ' במקום שהגדתו מועלת וקרא' במושב מפי
אחרים כתיב ומושב מפי עצמו יליף בגזיר' שיה' מקדוין
כדילפינן

שבועות פרק ד שער

עד שיכפרו בהן כב"ד : גמ' מנא ה"מ דעדות באנשים היא
 ולא בנשים דת"ר ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר
 כו' : תניא אירך ועמדו שני האנשים מצוה בנידונין שיעמדו
 א"ר יהוד' שמעתי שאם רצו ב"ד להושיב את שניהם מושיבין :
 אינו אסור אלא שלא יהא אחד יושב ואחד עומד א' מדבר
 כל צרכו ואחד אומר לו קצר דבריך : ת"ר בצדק תשפוט
 עמיתך שלא יחא אחד עומד וא' יושב אחד מדבר כל צרכו
 וא' אומר לו קצר דבריך : דבר אחר בצדק תשפוט עמיתך
 הוי דן ארת חברך לכף זכורת : תני רב יוסף בצדק תשפוט
 עמיתך עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לדונו יפה : שלח
 ל"י רב יוסף לרב נחמן עולא חברנו עם שאחך בתורה ובמצו'
 הוא אמר מאי שלח לי לחנופי ליה הדר אמר למישרא לידן
 תיגריה אי נמי לשודא דדיוני : אמר עולא מחלוקת בבעלי
 דינין אבל בעדים דבריה הכל בעמידה דכתיב ועמדו שני
 האנשים : ובעלי דינין נמי בשעת גמר דין דבריה הכל דיון
 בשיבה והכל בעמידה דכתיב וישב משה לשפוט העם ויעמוד
 העם על משה : היכי דמי גמר דין איש פלו' אתה זכאי איש
 פלו' אתה חייב : אמר רבה בר רב הונא האי צורבא מרבנן
 ועם הארץ ראית להו דינא בהדי הדדי כי אתו לקמן מותבינן
 להו לצורבא מרבנן ולעם הארץ נמי אמרינן ליה תיב ואי
 קאים לית לן בה : ואמר רבא בר רב הונא האי צורבא
 מרבנן וע"ה ראית להו דינא בהדי הדדי לא נקרא צורבא
 מרבנן ליתבי קמי רביה דכעי לידיונין דמיחזי כמאן דמסדר
 ליה

כדילוף בגמרא : גמ' בעדות הכתוב מדבר כדילפינן
 בגמרא כג"ס שנים שנים מעל פי שנים עדים יקום דבר :
 מבוס בנידונין שיעמדו וקר' נמי בנידונין אסתעי כדכתוב
 אשר לסן הריב : ואחד יושב כשירחא חבירו שמכדין זה
 יות' ממונו מסתמין פוענותיו : סו' דן חכירך לכף זכות ולא
 בדיון ובעלי דינין הכתוב מדבר הלא ברואה את חבירו עוסה
 דבר שאתה יכול להכריעו לכף זכות ולכף טבירה הכריעו
 לכף זכות : השתדל לדונו יפה לקמן מפרש מה ר"ל למישרו'
 תיגרא חס שני דינין לפניו ואחד מכן של ת"ס מסק את
 של תלמו' חכם תחילה : לחנופי לוי בתמיה וכי להחניפו שלח
 כד למישריה תיגרא כדפי' : לשודא דדיוני יש דין שאינו
 קולא חלא במס שלב דינין כוסס למו שרוא' בדיון שראוי לתת
 לו ז' המתנה כגון שאח' נתן שני שטרי מתנו' ביום אחד ואין
 ידוע למי מסר בתחיל' אף כאן שלח לו אה הדין תלוי בסודא
 דאוי לתת לוס סהוא תלמיד חכם : דמיחזי כמאן דמסדר
 ליה

שבועות פרק ד

ליה לדיניה : וחני מילי רלא קביע ליה עירנא אבל קביע
 ליה עירנא אמר בעירניה הוה יתיב : אמר רבה בר רב הונא
 האי צורבא מרבנן דידע ליה סהדותא לחכריה וזילא ביה
 מילתא דניזיל לגביה דיינא דבציר מיניה לא ליזיל : אמר רב
 ששא ברית דרב אידי אף אנן חנינא מצא שק או קופה אם אין
 דרכו ליטול חרי זה לא יטול : וה"מ בממונא : אבל באיסור
 ליזיל ולסהיר אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לגנב ה' כל
 מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב : רב יומר הוה
 ידע ליה סהדותא למר זוטרא אתא לקמיה דאמימר אותבינהו
 לתליתו : א"ל רב אשי לאמימר והאמר עולין מחלוקת
 בבעלי דינין אבל בעדים דברי הכל בעמירה א"ל האי עשה
 והאי עשה עשה דכבוד תורה עדיף : ת"ר מניין לדיין שלא
 יעשה סניגורין לדבריו ת"ל מדבר שקר תרחק : פירוש
 סניגורין מליץ כמאן דאמר אין קטיגור נעשה סניגור : ומנין
 לדיין שלא ישב תלמיד ביד לסניו ת"ל מדבר שקר תרחק :
 ומניין לדיין שיודע בחבירו שהוא גזלן וכן עד שיודע בחבירו
 שהוא גזלן שלא יצטרף עמו ת"ל מדבר שקר תרחק : ומנין
 לדיין שיודע בדיון שהוא מרומה שלא יאמר אחתכנו ויהא
 הקולר תלוי בצואר עדים ת"ל מדבר שקר תרחק ומנין
 לתלמיד שרואה את רבו שהוא טועה ברין שלא יאמר אמת
 לו עד שיחתכנו ואסתרנו ואכננו משלי כדי שיקרה הדיון
 על שמי ת"ל מדבר שקר תרחק : ומנין לתלמיד שיש
 לפני רבו ורואה זכירת לעני וחוכה לעשיר מנין שלא
 ישתוק ת"ל מדבר שקר תרחק : ומנין לתלמיד שאמר לו
 רבו יודע אתה כי שאם גותנין לי ק' מגדה איני משקר
 מנה

ליה טענתיה וגורם שיחשדוהו כמטעים דבריו לדיין : קביע
 ליה עירנא סהדיין רבו ויש לפניו קביעות עת ללמוד : סתם
 דרכו ליטול אם היה שלו כרי זה לא יטול ואינו עובר משום
 לא תוכל להקטעם : אבל איסורא כגון אשכ הכחכ לפניו סתם
 להתירה ותלמיד זה יודע שנעלה חו אין חכמה חסוכה על
 ה' : האי עשה ועמדו : והאי עשה את ה' אלפיך תורה
 לרבות תלמיד חכם : שלא יעשה סניגורין לדבריו חסדן דין
 ולכו נוקסו לומר סכוא טועה לא יחזור לכביא רחוק
 להעמיד דבריו מחמת סכוא בוס מלחזור אלא לכל דבר
 יחזור להכריח דין אמת לאמתו : שלא יוסיב תלמיד ביד
 וליתן עמו כדן שלא יטעו : שלא יצטרף עמו כדן כדן
 שנאמר מדבר שקר תרחק : מרומה שלמד מתוך דבר
 בעדים שאין עדותן אמת : קולר שלשלת בעון : ורוחם זכות
 לעני

מנה יש לי אצל מלוגי ואין לי עליו אלא עד אחד בא והצטרף
 עמו מנין שלא יצטרף ת"ל מדבר שקר תרחק : האי מלא
 תענה ברעך עד שקר נפקא אלא אי אמר ליה אנא ודאי
 אית לי חד סהדא תא וקים התם ולא תימא מירי
 מנין שלא יעמוד ת"ל מדבר שקר תרחק ומניין לנושה
 בהבירו מנה שלא יאמר אטעננו במאתים כדי שיוודה לי
 במנה וחייב לי שבועה ואגלגל עליו שבועה ממקום אחר
 ת"ל מדבר שקר תרחק : ומנין לנושין בו מנה ומענהו
 במאתים שלא יאמר אכפרנ' בכ"ד ואודה לו חוץ לכ"ד
 כדי שלא אחייב לו שבועה ויגלגל עלי שבועה ממקום
 אחר ת"ל מדב' שקר תרחק : ומנין לשלשה שנושין מנה
 באחד שלא יהא א' בעל דין ושנים מעידין כדי שיוציאו
 מנה ויחלוקו ת"ל מדבר שקר תרחק : ומנין לשנים
 שכאין לדין א' לבוש סמרטוטין ואח' לבוש איצטל' ברת
 מאה מנה שאומרין לו לבוש כמותו או הלבישהו כמותך
 ת"ל מדבר שקר תרחק כי אתי לקמיה דרבא בר רב
 הונא אמר להו שלופו פומקייכו וחיתו לדינא : ומנין
 לדין שלא ישמע דברי בעל דין קוד' שיכא בעל דין חבירו
 ת"ל מדב' שקר תרחק : ומנין לבעל דין שלא יטעום דבריו
 קודם שיבוא בעל דין חבירו ת"ל מדבר שקר תרחק :
 ורב כהנא מתני ליה מלא תשא ולא תשיא : ואשר
 לא טוב עשה בחיך עמיו רב אמר זה הבא בהרשאה :
 ושמואל אמר זה הלוקח שדה שיש עליה עסיקין : ואינה

נוהגת

לענו ורבו מחליף : וקום התם סיבא בעל דין סבור שכאת
 להעיד ויודה בחמת : ואגלגל עליו שבועה סיבא מודה לו
 מקנת ואסביענו על ידי גילגול שבועה חקרקעות שאין
 כשנעים עליה חלף על ידי גילגול : שלא יבא א' בעל דין
 ושנים עדים ואע"פ שהו חמת שחייב להם : תלמוד לומר
 מדבר שקר תרחק שכאין בתורת עדיו והס בעלי דינין : לבוש
 כמותו שלא תגרום לנו לויס' כך פנו' ויסתמו טענותיו של זס
 שכנגדך : תלמו לומר כו' וכיון שבעל ריבו דינו מסות'
 מעמיו זה שקר : שלופו פומקייכו אנפוליקו חסובו : לא
 תשא חזרה' למוקבל קרי' כי לא תשי' לבעל דין שמוע סוף
 שהטעמים דבריו שלא בפני בעל דין אינו בוס מדבר שקר :
 זה הכא בהרשאה שמתעבר על ריב לא לו וסמא הראסון
 כוחס לו ונוטה הוא לפשרה וותר מזה שחיכו יכול לעשות
 פשרה בממון אחרים : שיש עליו עסיקין עוררין שמעוררין
 על המתזיק בה וזכו קונכו בוסח על חזקו שהיא חיס זרוע :
 לאסוקי

שבועות פרק ד

נוחנת אלא בראויין להער : לאפוקי מאי רב פפא
 אמר לאפוקי מלך אכל משחק בקוביא מדאורייתא מיהוא
 חזי ורבנן הוא דפסלוה ורב אחא בר יעקב אמר לאפוקי
 משחק בקוביא וכ"ש מלך : מתני' וחייבין על זרון
 שבועה ועל שגנתה עם זרון העדות : ואין חייבין
 על שגנתה : ומה הן חייבין על זרונה קרבן עולה ויורד :
 שבועת הערו' כיצד אמר לעדים באו והעידוני שבועה
 שאין אנו יודעים לך עדות : או שאמרו לו אין אנו יודעים
 לך עדות משביעאני עליכם ואמרו אמן הרי אלו חייבים :
 השביע עליהם ה' פעמים הוין לכירת דין ובאו לבית דין
 והודו פטורין : כפרו חייבין על כל אחת ואחת : השביע
 עליהם ה' פעמים בפני בית דין וכפרו אין חייבין אלא
 אחת אמר ר"ש מה טעם מפני שאינן יכולין לחזור ולהודות :
 גמ'

לאפוקי מלך דתכן לא מעיד ולא מעידין אותו : משחק
 בקוביא בערבון והמראה : מדאורייתא חזן שלא פסלה
 תורה אלא עד חמש סנטל בחזק כמו ויגזול החנית מיד
 המכרי ורבנן גזרו ביה ועטאוהו כגזלן ואמר דאסמכתא לא
 תביא וכיון דמדאורייתא חזיא חיי לא שבוע' עליו ורב אחא
 סבר הוזיל וסוף סוף חס מסהי' לא מקבלין ליה לא קרינן
 ביה וכו' עד : מתני' חייבין קרבן עולה ויורד : על
 זרון השבועה שהרי לא נאמר בה ונעלם : על שגנתו ופסל
 זרון העדות שמוזדין הם ויודעין לו עדות אבל שוגגים הם
 שאינן יודעים שחייבין קרבן עליהם : ואין חייבים
 על שגנת שוגגין לגמרי שסבורין שאין יודעין לו
 עדות ואח"כ נזכרו שהרי חונסין הן ולא קרינן ונשבע
 לסקר : או שאמרו בלא שבועה אין אנו יודעין לך עדות
 ואמר לטן משביע אנו עלוב' סהו' חמת מה שאמרת' ואמרו
 אין חייבין אבל חס תקו אחר השבוע' אין כאן קבלת
 שבועה : ובאו לב"ד והודו פטורים ואפילו כפרו חזן לבית
 דין על השבועה שאין כפירה חזן לב"ד כפירה כדיליף
 בגמרא : כפרו בבית דין חייבין על כל אחת כדילמס' מוכיח
 כיחסס לחת מחלס לחייב על כל אחת ואחת : מה טעם חזן
 חייבין אלא אחת ולא אמרי כפירה קיימ' אכולהו : הוזיל
 ואין יכול לחזור ולהודות חס כפרו כראשונה בבית דין טוב
 לא ראויין להעיד שכבר הגידו שאין יודעין לו עדות וכו'
 סהניד טוב אינו חוזר ומגיד הולך אין כאן רק כפירה אחת
 אבל כשהסביעין חזן לבית דין וכפרו בבית דין שהשבועה
 רחיוות סס ביחלק שהרי אפילו כפרו במקום שהשבועה
 כראשונה

שבועות פרק ד ש"ע

נמ' מנא לן דאכפירה בכית דין הוא דמחייבי ואכפירה
 חוץ לכירת דין לא מחייבי אמר אפי' אמר קרא אם לא
 יגיד ונשא עונו לא אמרתי אלא במקום שאלו מגיד זה
 מתחייב זה ממון: אבל שבועה בין בכית דין בין שלא
 בכית דין חייב: אלא שאם השביע עליו ה' פעמים
 חוץ לב"ד וכפר בכית דין חייב על כל אחת ואחת: ואם
 השביע עליו ה' פעמים בב"ד וכפר אינו חייב אלא א' מפני
 שאינו יכול לחזור לתודו: מתני' כפרו שניהן כאחת
 שניהן חייבין: בזה אחר זה הראשון חייב: כפר אחד
 והודה אחד הכופר חייב: היו שתי כתי עדים כפרה
 הראשונה ואח"כ כפרה שניה שניהן חייבות מפני
 שהעדות יכולה להתקיים בשתייהן: נמ' כפר א'
 והודה אחר הכופר חייב השת' בזה אחר זה דתרוייהו קא
 כפרו אמרת הראשון חייב והשני פטור: כפר אחד והודה
 אחר מיבעיא: לא צריכא כנון שכפרו שניהם וקדם אחד
 מהן והודה כתוך כדי דיבור של חבירו: והא קמ"ל
 דתוך דיבור כדיבור דמי: וכן הלכתא: דק"ל
 כל תוך כדי דיבור כדיבור דמי חוץ ממנה וע"ז ומקדש
 ומגדש: והא דאר"ש מה טעם מפני שאינו יכולין
 לחזור ולהורות לאחר תוך כדי דיבור הוא:
 אבל כתוך כדי דיבור יכולים לחזור ולהודות: ופי' תוך
 כדי דיבור כדי שאילת תלמי' לרב שלום עליך רבי והיכא
 דמנה זוני לחבריה באפי סהדי ולא ידע הנך סהדי אי
 מלוה יהבינן ניהליה או מהנה יהבינן ליה וא"ל לחבריה
 הב לי מנה דילי דיהבינן לך וא"ל אידך להד"מ הוחזק
 בפרן ומחייב לשלומי: ואי אמר הנהו זוני דהורה מסיקנא

בראשונה היו ראויין לחזור ולהודות ולהשביען לכך נסקח לן
 מלאחת לחייב על כל אחת: נמ' לא אמרתי כולי כיון
 דהגדה קסוד קרא על כורחך במקום הראוי להני' קאמר:
 מתני' כפר סביבן כאחד בתו כדי דיבור: בראשון חייב
 אבל השני פטור כיון שכפר הראשון טוב אין עד יחידיו ראוי
 להניד: הסתא בזה חזר זה דתרוייהו קא כפרו בראשון הוב
 ליה לומר' מה מועיל לך אם העדקיך כואיל וסוף סוף כפר
 סני: אמרת ראשון חייב כואיל ועדיין לא כפר בשני:
 כפר א' והוד' אחר מיבעיא לכופר חייב: הא קמ"ל דתוך
 כדי דיבור כדיבור דמי ויכול לחזור ולהודות ואחא לאשועיבן
 ששני פטור: כל מילתא דלא רמיז עלי' דאוכיס כי ככת
 שאין לאדם למו' על לבו כל מקום שמסתין שס מים להיו זכר

שְׁבוּעוֹת פֶּרֶק ד'

בך נִינְהוּ א"נ מִתְּנָה יִהְיֶינּוּ לִי אֲפִילוּ עֲרִים רֹאֵין אוֹתוֹ
 כִּיּוֹן דְּלֹא יִרְעֵי דְהַלּוּאָה יִהְיֶינּוּ לִיָּה פְטוּר מִלְּשָׁלֵם אֲכָל נִשְׁכַּע
 שְׁבוּעַת הַיִּסְתְּ דְּלִית לִיָּה גְבִיָּה וְלֹא מִיָּדוּ : דְּאִמְרֵי יִתִּיב רַב
 יְהוּדָה וְקָא מִיבְעִיא לִיָּה מְנָה לוֹ מְנָה בְּפִנֵּי פְלוּנֵי וּפְלוּ וְעֲרֵי
 רֹאֵין אוֹתוֹ מִכְּחוּץ מְהוּ א"ל רַב הַמְּנוּנָא וְהַלְלֵה מַה טוֹעֵן אֵי
 דְּאִמְרֵי לֹא הִיוּ דְּבָרִים מְעוּלָם הוֹחֹק כְּפִרְן וְאֵי דְּאִמְרֵי בְּמִתְנָה
 גְּתִים לִי כִּי אֲתוּ עֲרִים מֵאֵי הוּי אֵלְמָא יִכְיֹל לְמִימַר מִתְנָה
 גְּתִים לִי : הַהוּא גְּבִרָה רֵא"ל לְחִבְרֵי מְנָה מְנִיתִי לְךָ בְּצַד עִמּוֹ
 זֶה וְהוּא אֹמֵר לֹא עִמְדִתִּי בְּצַד עִמּוּר זֶה מְעוּלָם אֲתוּ סְהַרֵּי
 וְאִסְהִירוּ בִּידֵי דְּאִשְׁתִּין מִיָּם בְּצַד אוֹתוֹ עִמּוּר אִמְרֵי רִשְׁבִּי
 הוֹחֹק כְּפִרְן אִמְרֵי רַבָּא כָּל מִילְתָּא דְּלֹא רְמִיא עֲלֵיהּ דְּאִינִישׁ
 עָבִיד לֵה וְלֹא אֲדַעְתִּיהּ וְכֵן הִילְכְתָּא : מִתְנֵי מִשְׁבִּיעַ
 אֲנִי עֲלֵיכֶם לְבִשְׁתַּרְעוּ לִי עֲדוּת שְׁתְּכוּאוֹ וְתַעֲיִירוּנִי הֲרֵי אֵלוֹ
 פְטוּרֵי מִפְּנֵי שְׁקִדְמָה שְׁבוּעָה לְעֲדוּת : גַּמ' ת"ר מִשְׁבִּיעַ
 אֲנִי עֲלֵיכֶם לְכִשְׁתַּרְעוּ לִי עֲדוּת שְׁתְּכוּאוֹ וְתַעֲיִירוּנִי יִכְוֹל יְהוּ
 חִיבִין ת"ל וְהוּא עַר אוֹ דְּרָאָה אוֹ יִרְעַ שְׁקִדְמָה עֲדוּת לְשְׁבוּעָה
 וְלֹא שְׁקִדְמָה שְׁבוּעָה לְעֲדוּת : מִתְנֵי עִמּוּר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְאִמְרֵי
 מִשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִם אֲתִם יִירְעֵי לִי עֲדוּת שְׁתְּכוּאוֹ וְתַעֲיִירוּנִי
 הֲרֵי אֵלוֹ פְטוּרֵין עַד שִׁיחָא מִתְּכוּיִן לְהֵם : גַּמ' אִמְרֵי שְׁמוּעָא אֲפִי
 עֲרֵי עוֹמְרִין כִּי בְּעֲדוּ : פְּשִׁטָּא לֹא צְרִיכָא דְּמַחוּ עֲלֵיִוְרָה
 מְהוּ דְּתִימָא כְּמָאן דִּיחְדִּינְהוּ דְּמֵי קַמ"ל : תְּנִיא גַּמִּי הַכִּי
 רָאָה סִיעָה שֶׁל בְּנֵי אֲדָם וְעֲרֵי בִינֵיהֶם אִמְרֵי לְהֵם מִשְׁבִּיעַ אֲנִי
 עֲלֵיכֶם אִם אֲתִם יִירְעִים לִי עֲדוּת שְׁתְּכוּאוֹ וְתַעֲיִירוּנִי יִכְוֹל יְהוּ
 חִיבִין ת"ל וְהוּא עַר וְהֲרֵי לֹא יִיחַד עֲרֵי יִכְוֹל אֲפִי אִמְרֵי כָּל
 הָעוֹמְרִין בְּאֶן ת"ל וְהוּא עַר וְהֲרֵי יִיחַד עֲרֵי : מִתְרֵי
 אִמְרֵי לְשָׁנִים מִשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִישׁ פְּלוּ וּפְלוּנֵי אִם יִירְעֵי
 אֲתִם לִי עֲדוּת שְׁתְּכוּאוֹ וְתַעֲיִירוּנִי וְהֵם יִירְעֵי לֹא עֲדוּת עַד מִפִּי
 עַר אוֹ שְׁהִיָּה א' מִהֵן קְרוּב אוֹ פְסוּל הֲרֵי אֵלוֹ פְטוּרֵין : שְׁלַח בִּיד

עֲבָדוּ
 עֲלֵיכֶם לֹא מִדְּכ' : רֵאָה סִיעָה שֶׁל בְּנֵי אֲדָם וְעֲדוּת בּוֹכִיבֵן וְעַל
 כְּרַחֵךְ בְּדַקְחֵי גְבוּיָבוּ חִוּרֵי מִדְּקַתְנֵי סִיפָא יִכְוֹל יִסּוּ חִוּבִין
 תְּלַמּוּד לֹמֵר וְכֹחֵיבֵד יִכְוֹל יִסּוּ חִוּבִין תְּלַמּוּד לֹמֵר וְכֹחֵא עַד
 יִכְוֹל חִסּוֹ הֵמֵר כָּל הָעוֹמְדֵי כֵּן תְּלַמּוּד לֹמֵר וְכֹחֵא עַד וְהֲרֵי
 יִיחַד עֲרֵי וְכִיּוֹן דְּאִמְרֵי כָּל הָעוֹמְדִים כֵּן חוֹתֵם שְׁהֵם עוֹמְדִים
 אֲכָלֵן יִיחַד וְלִכְךָ חִוּבִין וְאֵי לֹא פִירֵשׁ הַכִּי קַתְנֵי רִישָׁא
 דְּפְטוּרִין : מִתְנֵי מִשְׁבִּיעַ חִבֵּי עֲלֵיכֶם בְּשְׁבוּעָה מְכֹזֵחַ חִבֵּי
 חֲלוּבֵם בְּשְׁבוּעָה חוֹסְרֵם חִבֵּי בְּשְׁבוּעָה : (וּמְזִכִּיר אֵת הַסֵּם
 בְּחַח' מִכָּל הַלְּסוּכֵי הַלְּבוּ) בְּחֻלְף דְּלֵת סֵם בְּכַתּוּב בֵּא' ד' בִּי' וְד'
 סֵם סֵם כֵּן ד' חוֹתוּת בְּתוֹן כִּי וְד' הֵא בְּמַקְלָל בְּכוֹלֵן שְׁמַכְרֵךְ

עברו או שאמר לחן הנתבע משביע אני עליכם אם אתם יודעים
 לו עדות שתבואו ותעידו הרי אלו פטורין עד שישמעו מפיו
 התובע : משביע אני עליכם אוסרב' אני הרי אלו חייבין
 בשמים ובאר' הרי אלו פטורין : כאלף דלת ביו"ד הא
 בשדי צבאות כחנות ורחו' בארך אפים ורב חסד ובכל
 הכינויין הרי אלו חייבין : המקלל ככולן חייב דברי
 ר"מ וחכמים פטורין : המקלל אביו ואמו ככולן חייב דר"מ
 וחכמים פטורין : המקלל אביו ואמו ככולן חייב דר"מ
 וחכמים פטורין : המקלל עצמו וחבירו ככולן עובר בלא
 תעשה : יככה האלהים וכן יככה האלהים זו היא האלה
 האמורה בתורה : אל יככה יברכך וייטיב לך ר"מ מחייב
 וחכמי' פטורין : גמ' ח"ר יש שמות שנמחקין ויש שמות
 שאין נמחקין : אלו שמות שאין נמחקין יה אל אלוה אלדים
 אלדיך אלריכס אהיה אלף דלירי' ו'וד הא שדי צבאורת הרי
 אלו אין נמחקין : אבל הנרול הנבור והנורא האריר החוק
 האמיץ הנון ורחום ארך אפים ורב חסד הרי אלו נמחקים :
 ח"ר כתב אלף למד מאלדים יוד הא מה' ה"ז אינו נמחק :
 שין דלת משדי צדיק בית מצבאות ה"ז נמחק רבי יוסי אומר
 צבאות כלו נמחק לפי שלא נקרא הק"בה צבאות אלא על שם
 צבאית ישראל אמר שמואל אין הלכה כר' יוסי : ת"ר כל
 הפל לשם בין מלפניו בין מלאחריו ה"ז נמחק לפניו כיצד
 לה' ל' נמחק אלהיכם כס נמחק אלהיהם הם נמחק : אחרי'
 אומרים אינו נמחק שכבר קידשו השם : אמר רב הונא
 הלכה כאחרים : ובכל הכינויין הרי אלו חייבין : ת"ר אין
 אלה

את הסס באחת מכן כנון יכה פלו' את פלו' וזהו חייבו
 בשמקלל סס נסס וחייב מיתה : וחכמים פטורין כדתקן
 בתוספתא וחכמים אומרים על סס המיוחד במיתה ועל כל
 הכינויים באזהרה : המקלל עצמו חייב מלקות כדכתיב
 קסמר לך ושמור נפשך וכל מקום שב' הסמר פן וחל אינו אלה
 לא תעשה וחברו נפקא לן מלח תקלל חרש ומאביו בקדושין :
 וככה הלכיס ה"ג פורס אמר לעדים אחד מן המקראו' האלו
 וככה אלדים בסחפת ובקדחת אס לא תעידוני וכן וככה אלדים
 סביב ח' קורא בתור' חלו הקללות ואמר וכן וככה אס לא
 תעידוני : או' וכן יברכך אס תעידון ומכלל הן את' שומע
 לחו ולכך חייב : זו היא האלה הכתובה בתורה דכתיב ככל
 חלות הכרות הכתובה על ספר התורה הזאת : כתב אלף למד
 ח"ו נמחקים אע"פ שלא גמר את הסס סברו סתי אותיות
 כללו סס לעצמן : וגרס רבינו חננאל אלף דלת מן הסס אינו

שְׁבוּעַת פֶּרֶק ד'

אלה אלא שְׁבוּעָה וכן אומר והשביע הבהן ארץ האשר
 בשְׁבוּעַת האלה : א"ר אבהו מניין לאלה שהיא שְׁבוּעָה דכתיב
 ויבא אותו באלה וכתוב וגם במלך נבוכדנצר מרד אשר
 השביעו באידיים : תניא ארור בו נידוי בו קללה בו שְׁבוּעָה
 בו נידוי דכתיב אורו מרוז אמר מלאך ה' ואמר עולא
 בארבעה מאה שיפורי שמתיה ברק למרוז : איבא דאמרי
 נכר' רבא הוא ואיב' דאמרי' כוכב' הוה דכתיב מן השמים
 נלחמו הכוכבים ממסלותם : בו קללה דכתיב ואלה יעמדו
 על הקללה בהר עיבל ארור האיש : בו שְׁבוּעָה דכתיב
 וישבע יהושע בעת ההיא לאמר וגו' ודילמא תרתי עביד בחו
 אשביענו ולוייטינהו אלא מהכא ויואל שאול את העם בער
 ההיא לאמר ארור האיש לפני ה' ואומר ויהונתן לא שמע
 בהשביע אביו את העם וגו' : א"ר יוסי בר' חנינא אמן בו
 שְׁבוּעָה כשעונה אמן בו אחר השְׁבוּעָה : בו קבלת דבריו אי
 אמר לו תקיים לי תנאי כך וכך וענה אמן קבל דבריו וחייב
 לקיים התנאי : בו אמונת דבריו שהוא לשון תפילה כמו
 יהי רצון בו שְׁבוּעָה דכתיב ואמר' האשה אמן אמן : בו
 קבלת דברים דכתיב ואמר כל העם אמן בו אמונת דברים
 דכתיב ויאמר ירמיה אמן כן יעשה , אמר ר"א לאו שְׁבוּעָה :
 הין שְׁבוּעָה : אמר רבא והוא דאמר לאו לאו תרי זימני דכתיב
 ולא יהיה עוד מכול לשחת הארץ וכתיב ולא יהיה עוד המים
 למבול לשחת כל בשר וכתיב כי לי מי נח זארן לי אשר
 נשבעתי מעכו' מי נח וגו' ומדלאו לאו שְׁבוּעָה הין הין נמי
 שְׁבוּעָה : המקלל עצמו בכולן עובר בלא תעש' דכתיב
 השמר לך ושמור נפשך : וכל מקום שנ' השמר פן ואל אינו
 אלא לא תעשה : חברו דכתיב לא תקלל חרש : ירושלמי
 הא דתנן עובר בלא תעשה מהו ללקו חברי אמרי אינו לוקה
 א"ר יוסי משיס דהוה ליה לאו שאין בו מעשה : וחזינן
 לגאון דאמר לוקה דאמריגן א"ר יוחנן משום רבי יוסי הנליל
 כל מצות לא תעשה שבתורה לאו שיש בו מעשה לוקין עליו
 ושאיין
 כמחק אע"פ שאינם שם בפני עצמם מ"מ אחרי שהיא מן השם
 המיוחד וש' לנו להחמיר בו טפי ממקום אחר : ויבא איתו
 בחלה נבוכד נכר את כדתיבו : ארור בו נידוי בו קללה בו
 שְׁבוּעָה כל הלכות משמש אס' אמרו כל נידוי ה' לכנידון
 וכריך למרוש ממנו ואס' אמר לחבורו בלשון שְׁבוּעָה וקב'
 גמלו שְׁבוּעָה היא : ומקלל חבורו בלשון ארור הוה לה קללה
 היא וחייב המקלל : לאו שְׁבוּעָה הן שְׁבוּעָה כדמסיק דאמר
 לחו

שבעת הפקדון פרק ה' שעה

ישאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומיטר ומקלל את חברו בשם :

סליה פירקא

לאו לאו תרי וימנא הרי הוא כשכועה מאח' שחיוק דברא לכוסלס :

הדרך עלך שבועת העדות

שבועת הפקדון נזהגת באנשים ובנשים ברחוקי' ובקרובי'

בכשרים ובפסולין בפני ב"ד ושלא בפני ב"ד מפי

עצמו : ומפי אחרים אינו חייב לעד שיכפור בו בכ"ד דבריר"מ

וחכ"א בין מפי עצמו בין מפי אחריו כיון שכפר בו חייב :

וחייב על זרין שבועה ועל שנגתה עם זרין הפקדון ואינו

חייב על שנגת' ומה הוא חייב על זרונה אשכ בכסף שקלי'

כו' : גמ' ירושלמי וכחש בעמיתו פרט למכחש לאחד

מן השותפים : פרט למכחש בעדים ובשטר : א"ר יוסי חרא

אמר שנים שלוו מאחד אע"ג רלא כתבין ערבאין ואחראין זה

לזה ערבאין ואחראין זה לזה הם :

לזה ערבאין ואחראין זה לזה הם :

סליק פירקא

שבועת הפקדון נזהגת באנשים כו' חילוי דתני שבועת

העדות נזהגת באנשים ולא בנשים תכני לכולהו :

בקרובים שהמפקיד קרוב לכפקד : בפני ב"ד מפי עצמו אם

הזכיר בעצמו שבועה מפיו או שענה אמן אחר שבועה ואח"כ

הודה חייב קרבן דכתיב וכחש בעמיתו חטונו כל דהו אכל מפי

אחרים שאמר משביע אני עליך אשר תחזיר לי פקדוני ואמר

אין לך בודי אינו חייב עד שיכפור בו בבית דין מסוס דמושב

מפי אחרים כפקדון לא כתיב אלא דילפי' משבועת העדות

ושבר ר' מאיר דין מינה ומינה והתם בבית דין כתיב במירוט

ורבנן סברי דין מינה וחוקי באתריה : וחייבין על זרין

שבועה דלא כתיב ובעלם כו' כדטורט לעיל בשבועת העדות :

בכסף שקלים הקנוי בסני סלעים תכתיב ואול אשס בערכך

כסף שקלים : גמ' לאחד מן השותפין ומודה לאחד :

פרט למכחש בעדים ובשטר שלא הלוי : ערבאין ואחראין

דכין דשלוה בתם עבדי סליחות דהדדי ואם אין לאחד לשלם

או ישלם הסנו הכל עיין בפרק מי שהיה נסוי :

הדרך עלך שבועת הפקדון

שבועות הרײנין פרק ו

שבועת הרײנין הטענה שתי כסף וההורא' שוה פרוטה
 ואם אין הודה ממין הטענה פטור : כיצד שתי
 כסף יש לי בידך אין לך בירי אלא פרוטה פטור שתי כסף
 ופרוטה לי בידך אין לך בירי אלא פרוטה חייב : מנה לי
 בידך אין לך בירי פטור : מנה לי בידך אין לך בירי אלא
 חמשים דינר חייב : מנה לאבא בידך אין לו בירי אלא
 חמשי' דינר פטור מפני שהוא כמשיב אבירדה : גמ'

גרסינן בשנים אוחזין בטלית חני ר' חייא מנה לי בידך והלה
 אומר אין לך בירי כלו' והעדים מעידין אותו שיש לו חמשים
 משלם חמשים ונשבע על השאר : שלא תהא הודאת פיו
 גדול מהעדא' עדים מק"ו : וכן הילכתא : ותני רבי חייא
 מנה לי בידך והלה אומר אין לך בירי אלא חמשים והילך
 חייב ורב ששת אמר הילך פטור : וסוגיין כרב ששת ראמר
 הילך פטור דקא מקשינן בפ' השואל בענין היו שני עברי'
 אחר גדול ואחד קטן המיכר אומר קטן מכרתי והלוקח אומר
 גדול לקחתי ישבע המוכר שהקטן מכר אמאי ישבע מה
 שטענו לא הודה לו ומה שהורה לו לא טענו ועוד הילך הוא
 מדקא מקשי הכי שמעינן מיננה דסבירא לן הילך פטור כרב
 ששת : וכן הלכתא : גרסי' בפ' יש נוחלין שלח ר' אבא
 לרב

שבועת

כדוינן שבועה שהדיוכין משבועין אותה על דיו
 כולאה מוקמת בטענה שלמדנו מאשר יאמ' כי
 הוא זה וכתב עליו וכקרב בעל הבית וגו' דהיינו שבועה :
 הטענה שהשבועה נחה על ידה לא תהא פחותה משתי כסף
 והכולאה אשר מחייבתו שבועה לא תהא פחותה מפרוטה
 ובגמרא פליגי רב וסמואל חי בעינן שתהא טענה הכפיר' שתו
 כסף לכד מהודא' הפרוט' חי לא זיתי כסף ולכך נקט שתי
 לשון נקבה והוא שלי' דינר : אין לך בירי אלא פרוטה פטור
 דלא היו כולאה ממין הטענה שזה טענו כסף וזה הודה לו
 נחוש וכגון שלא טענו מטבע אלא משקל דחי טענו מטבע
 הרי כוד לו מטבע כמו שמפרש בגמרא לקמן : שתי כסף
 ופרוטה וכו' דקסבר טענו חטין ושעורי' והודה לו באלה מכה
 חייב : אין לך בירי פטור שאין כאן כלל כולאה : שבו' כמשיב
 אביד' שהיב יכול להעזי פניו ולכפור הכל ומדלא מעיז הרי
 הוא כמשיב אבידה דלא מחייב שבוע' כדאמר במוכיא מביאה
 לא ישבע מפני תיקון העולם : גמ' שלא תהא הודא'
 פיו גדול לחייב שבועה כשמודה מקמת מכערתא עדו' מקל'
 וחומר ובהי קל וחומר מסורס בפ' קמא דב"מ : וסילך לא
 סוכיא הרי הן שלו בכל מקום שהן עיין פ"ק דב"מ : נשבע

שבועות הר״ינין פרק ט שׁעט

לרב יוסף בר חמא המוצי' שטר חוב על חבירו מלווה אומר
לא נפרעתי כלום ולוה אומר פרעתי מחצה ועדים מעידים
אותו שפרעו כולו נשבע ונזכה מחצה מנכסים בני חורין
אבל מנכסים משועבדין לא מ"ט אמרי לקוחות אנן אעדיש
סמכינן. ואפי' לר' עקיבא דאמר משיב אכרה הוי ה"מ היכא
דליכא שטרא אבל היכא דאיכא שטרא אירתותי מירתת :
היכי משביעיין ליה אמר רב יהודה משביעיין אותו בשבועה
האמורה בתורה דכתיב ואשביעך בה' אלהי הארץ. א"ל
דכינא לרב אשי כמאן כרבי חנינא בר אירי דאמר בעינן שש
המיוחד. א"ל אפי' תימא רבנן דאמרי בכינוי חייב. מאי
שבועה האמורה בתורה לאתפוסיה חפצא בידיה כאליעזר
עבד אברהם דכתיב שיש נא ירך תחת ירכי וכתיב וישם
העבד את ידו תחת ירך אברהם אדניו וישבע לו : וכדרכא
דאמר רבא האי דיינא דאשבע כיו' אלדי ישראל ולא
אתפסיה לנשבע חפצא בידיה נעשה כמי שטעה בדבר משנה
וחזר. ואמר רב ספא האי דיינא דאשבע בתפילין נעשה כמי
שטעה בדבר משנה וחזר. והילכתא כותיה דרבא ולירת
הילכת' כותיה דרב ספא. הילכתא כותיה דרבא דהא
לא נקיט מידעם בידיה. ולית הלכתא כותיה דרב ספא דהא
נקיט חפצא בידיה שבועה מעומ' ותלמידי חכמים מיושב :
שבועה בספר תורה ותלמידי חכמי' לבתחלה בתפילין : ת"ר
שבועת הר״ינין אף היא כלשונה נאמרה פירוש בכל לשון.
אומריין לו הוי יודע שכל העולם נזרעזע בשעה שאמ' הק"כ
בסיני לא תשא את שם יי' אלהיך לשוא : כל עכירי' שבתור'
נפרעין ממנו וכאן נפרעין ממנו ומטשפתו שנ' אל תתן ארת

פיך

ונזכה מחסה כדון מוד' מקטת כשכע וכירש הלזה כשכע
ספרעו חסיו וחסיו נזכה דהודאת לוב כמאס עדים דמו :
ועדים סמכינן ואתם עשיתם קכוניא יחד : ואפי' לרבי
עקיבא דאמר ס"ק דב"מ גבי שטר שכתוב בו סילעין דיכר כו' :
כר' חכיב' סילב' ס' שבועת העדות : לאתפוסו חפצ' בידו'
ס"ת או תפילין כאברהם (דאשבע את אלעזר בנרית מילה :
דאשבע בה' אלהי וכרחל ולא אתפסו חפצ' כו' ואע"ג דלא תגן
לוב במתכו' מ"מ כיוון דשמעת דרב היא הרי כדב' מסכת וחזר
ולא אמר מה סעסה עשו ויטלם : שבועה בס"ת ואע"ג
דאמר דלי' הלכתא כרב ספא מ"מ לכתחלה מיהא בעינן ס"ת
זת"ח דילו בתפילין מפני כבודו : אף היא כלומר כמו הנהן
דחשיב הקס סר' סוטה ומגילה וכמה דברים שנאמרו בכל
לשון : שבועה כאמרה בכל לשון סמכינן בה : את פיך שבועה
סקר :

שבועות הדיינין פרק ו

פיך להטיא את כשרך ואין בשרו אלא קרוב שנ' ומפשיך
 אל התעלם : כל עכרות שכתורה נפרעין ממנו וכאן נפרעין
 ממנו ומכל העולם כלו שנא' אלה וכחש ורצוח וגנוב ונאוף
 וגומ' וכתיב על זאת תאכל הארץ ואימלל כל יושב בה :
 כל עכרות שכתור' יש לו זכות תולין לו עד שנים ושלושה
 דורות וכאן נפרעין ממנו לאלתר שנ' הוצאתיה נאם יי' וגו'
 הוצאתיה לאלתר : וכאה אל בית הגנב הגונב דעת חבריו'
 שאין לו ממון אצל חבריו וטוענו ומשכיעו : ואל בית
 הנשבע בשמי לשקר כמשמעו : ולנה בתוך ביתו וכלתו ארץ
 עציו ואת אבניו הא למדת דברים שאין אש ומים מכלין אותן
 שבועת שוא מכללה אותן : ואם אומר איני נשבע פוטרים
 אותו מיד : ואם אמר הריני נשבע אותן העומדין שם אומרים
 זה לזה סורו נא מעל אהלי האנשים האלה : וכשמשיעין
 אותו אומרים לו הוי יודע שלא על דעתך אנו משיעין אותך
 אלא על דעתנו ועל דעת ב"ד : הטענה שתי כסף : אמר רב
 כפירות הטענה שתי כסף : ושמאל אמר טענה עצמה שתי
 כסף אפי' לא כפר אלא בפרוטה או לא הודה אלא בפרוטה
 חייב : והילכתא כותירה דרב דאמר כפירות הטענה שתי
 כסף : דהא תני רבי חייה לסיועיה לרב סלע לי בידך אין לו
 בידו אלא סלע חסר שתי כסף חייב חסר מעה פטור : שתי
 כסף ופרוטה לי בידך אין לי בידו אלא פרוטה חייב : אמר
 רב נחמן אמר שמיאל לא שנו אלא בשענות מלוח והוראת
 לוח אבל טענות מלוח והעדאת עד אחד אפי' לא טענו אלא
 בפרוטה וכפר בו חייב : דכתיב לא יקום עד אחד באיש
 לכל

סקר : ופוטרין אותו מיד ואין מסכין אותו סלע
 חזור בו ע"כ יסלם כיון שקיבל עליו נב"ד : הרשעי'
 שאף בתובע מיקרי רעם סלע נשא ונתן עם איוב
 מכימן כדוק סלע יסנע לסקר ונח לדי שבועת שוא :
 ועל דעת נ"ד מקום קנייה דרבא : כפירות טענה
 דמתכי' לחו התחילת טענה קאי אלא חפירות שכוסר בטענת
 חבירו לפי הודאת בפרוטה ותחילת הטענה כריכס סתחא
 שתי כסף ופרוטה : חסר מעה פטור דכפירת שתי כסף
 בעינן : לא שנו דבעינן טענה שתי כסף אלא בשבוע הכח
 בטענה מלוח : וכודא לוח שמוד מקתת אבל שבועה הכח
 בעדות עד אחד שכלוס כוסר לכל ועד חח' מעיד שחייב לו
 וכמלא מחויב שבועה : חבול לא טענו אלא פרוטה וכפר
 בכ חייב הוחיל ואם היו שנים היו מחייבין אותו ממון דהא
 סוס פרוטה ממונה הוא וכיחיד מחייב ששועה : וכס'
 בפרוטה פטור כדמס' ואזיל דכפירה שתי כסף כעיון כרב :

שבועת הדיונין פרק ו' ע"פ

לכל עון ולכל חטאת לכל עון ולכל חטאת הוא ראוי קם
 אבל קם הוא לשבועה : אמר מר כל מקום ששנים מהייבין
 אותו ממון עד אחר מחייבו שבועה : וכן הלכה אמר
 רב נחמן אמר שמואל טענו חטים ושעורים והודרה לו באח'
 שהן חייב א"ל רב יצחק יושר וכן א"ר יוחנן יושר : וכן
 הלכת' דהא רב פפא דהוה בתרא קא פסק הכין : ואמר טענו
 כלי ופרוטה חודה לו בכלי וכפר בפרוטה פטור : הודה
 בפרוטה וכפר בכלי חייב : חדא כרב וחדא בשמואל : חדא
 כרב דאמר כפירת הטענ' שתי כסף : וחדא כשמואל דאמר
 טענו חטים ושעורים והודה לו באחת מהן חייב : ועוד
 גרסין כפ' שנים או חזין בטלית ולמאן דאמר הילך פטור
 קרק' אמאי איצטריך קרא למעוט' משבועה הא כל קרקע
 הילך היא אמר לך כי איצטריך קרא היכא דחפר בה בורות
 שיחין ומערות אי נמי היכא דטענו כלים וקרקעות והודרה
 בכלים וכפר בקרקעות : אי אמרת בשלמא בעלמא כה"ג חייב
 היינו דאיצטריך קרא למעוטי קרקע משבועה אלא אי אמרת
 בעלמא פטור אמאי איצטריך קרא למעוטי קרקע משבועה הא
 כל טענו חטים ושעורים והודרה לו באחד פטור אלא לאו
 מ"קא משנינן הכי גבי קרקע מכלל' דטענו חטים ושעורים
 והודרה לו בא' מהן חייב : תני' טענו חטים והודרה לו בשעורי'
 פטור ורבן גמליאל מחייב : וגרסינן כפ' המניח אר' הכר
 אמר רבה בר נתן טענו חטים והודרה לו בשעורי' פטור לימא
 מסייעא ליה דתניא טענו חטים והודרה בשעורים פטור אי
 מהתם ה"א מאי פטור פטור מדמי חטים ולעולם חייב
 בשעורים קמ"ל דפטור לגמרי : ואקשינן עליה ופריק :
 וקמה הא דריבה בר נתן ולא איפריק' : הילכך הילכתא
 כותיה א"ר ענן אמר שמואל טענו חטים וקרב והודרה לו
 בשעורים אם כמערים חייב ואם כמודה פטור : כלומר
 עודנו מבקש לומר ושעורים קדם הוא והודרה לו בהן אם לפי
 תומו עשה כן פטור משבועת התורה ואם כמערים חייב :

ואמר

וכפר בכלי חייב ואפ"ו כלו כל שבו כדמכר' בנמר' וכלו כלים
 למוס' שבו כלומר לכך כתיב כי יתן איש כסף או כלום דלא
 לכחוב כלים אלא לחייב הכלים כל שבו חתף : טענו
 חטים וקדם והודה לו בשעורי' מי שכיב לו על חבירו
 לטעון חטים ושעורים וטענו חטים ולא הסמיק לטעון
 שעורין עד סקדס זה ואמר אין לך בידי חטים אלא שעורים
 אם כרחיב לב' ד' שמערים סקפן להודו' כדי שלא יטענו ג"ז
 שעורים ויתחייב לו שבוטכ כהולדת שעורים חייב שבוטכ אם

שבועת הדיינין פרק ו

ואמר רב ענן אמר שמיאל טענו שתי מחטי' והורה לו כאחר
 מהן הייב : לכך יצאו בלי' למה שהן : מנה לי בידך אין לו
 בידי פטור אמר רב נחמן ומשביעי' אותו שבועת היסרת מ"ט
 חזקה אין אים תיבע ממון אא"כ יש לו : רב חביבא מתני'
 אסיפא מנה לי בידך אמר לו הן למחר אמר לו תנהו לו
 נתתיו לך פטור אמר רב נחמן ומשביעין אותו שבוע' היסת :
 מאן דמתני' לה אריש' כ"ש אסיפא : ומאן דמתני' לה אסיפא
 הכא האיב' דררא דממונא אבל היבא דליכא דררא דממונא
 לא : והילכתא כמאן דמתני' ארישא : וכבר ביררנוה
 בתחלת כבא מציעא : מאי איכא כינייהו למיפך שבועה :
 בדאורית' אם אמר הנתבע ישבע הוא ויטול אם אמר התובע
 איני זו מדין תורה לא אפכינן שבועה : ברבנן אפכינן
 שבועה : ולמר בר רב אשי דאמר בדאוריתא אפכינן שבועה
 מאי איכא בין דאוריתא לרבנן איכא ביניהו למיחרת
 לנכסיה : בדאוריתא אי לא בעי לאשתכועי נחתינן לנכסיה
 ברבנן לא נחתינן לנכסיה : ואם המחוייב שבוע' חשוד על
 השבועה מדאורייתא נשבע שכנגדו וניטל : ברבנן תקנתא
 היא ותקנתא לתקנתא לא עברינן : ולית הלכתא כמר בר רב
 אשי דאמר בדאוריתא נמי אפכינן שבועה : מציאת חרש
 שוטה וקטן יש בהן גזל מפני דרכי שלום רבי יוסי אומר גזל
 גמור : ואמר רב חסדא גזל גמור מרבריהם ג"ס להוציא
 בדיינין : דאי לא מהדר קסבר רבי יוסי דנחתינן לנכסיה :
 ולרבנן דסברי לא נחתינן לנכסיה מאי עברינן ליה משמתנין
 ליה דנשרינן ליה תלתין יומין דאינון עירן נגוריה ואי לא
 אתי לבתר שלשים יומין ותבע למושרייה מנגרין ליה ושרי
 ליה ושכינן ליה : אמר רב פפא האי מאן דמפיק שטר
 בחכריה וא"ל שטרא פריעא הוא לאו כל כמיניה אלא אמרינן
 ליה זיל שלים : ואי אמר לישתבע לי אמרינן ליה אישתבע
 ליה : א"ל רב אחא ברירא דרב לרב אשי וכי מה בין זרה
 לפוגם
 אמר זה שניסס יש לי בידך ואם כמתכוון להשיב על דבריו על
 חישין ולא כקומץ פטור : היסת לשון סומא שסמו חכמי' שבועה
 עליו כדכתיב אס' ה' הסימך בי : כ"ס חסיפ' דחית כיה דררת
 דממונא דהא חודי ליה דהו' ליה עליו : שנועב דאוריתא
 הבאה בהודאס מקבת לשבועה דרבנן הך דרב נחמן : תקנתא
 היא שבועה היסת עכ"ל היא תקנתא ותקנתא הא דליתיה
 תובע נשבע וניטל : לתקנת' חשוד על השבועה שמחוייב בה
 בתקנת' חכמי' לא עברינן ויפסיד התובע כלא שוס שבועה :
 דאינון עירן ניגודיה בדאמר רב מנגיד אחאן דסהס שמת
 דרבנן

שבועת הריונין פרק ו שפא

לפונם שטרו א"ל התם אע"ג דלא טענינן ליה הכא זיל שלים
 אמדינן ליה ואי אמר אשתבע לי אמרי' ליה אישתבע ליה :
 ואי צורכא מרכנן הוא לא מודקקינן ליה : איכא מאן דאמר
 דהאי שבועדו: שבועת היסת היא ואיכא מ"ד כעין שבועת
 התורה היא : ואנן סבירא לן כמ"ד כעין שבועת התורה
 דומיא דפונם שטרו : מתני' מנה לי בידך א"ל הן למחר
 א"ל תנהו לי נתתיו לך פטור : אין לך בידו חייב מנה לי
 בידך א"ל הן אל תתנהו לי אלא בפני עדים למחר א"ל תנהו
 לי נתתיו לך חייב מפני שהוא צריך ליתנו לו בפני עדים :

גמ' אמר רב יהודה אמר רב אסי הטלוח את חבירו בעדים
 אין צריך לפרעו בעדים : ואם אמר לו אל תפרעני לא בעדים
 צריך לפרעו בעדים : ואם אמר פרעתוך בפני פלוני ופלוני
 והלכו להן למדינת הים אסיקנא משמיה דרבא דאינו נאמן:
 ובן הילכתא : ההוא דא"ל לחבריה כי פרעת לי לא תפרעון
 אלא באפי ראובן ושמעון אזל פרעיה באפי סהרי אחריני אמר
 אביי באפי סהרי א"ל באפי סהרי פרע ליה : רבא אמר להכי
 א"ל ראובן ושמעון כי היכי דלא לירחייה : איכא מאן דמוקי'
 לה הכי כגון דהנך סהרי ליתנהו גבן דלא נטרינן להו עד
 דאתו ומסהרי אלא הואיל וא"ל לא תפרען לא בפני פלוני
 ופלוני ופרעיה איהו באנפי אחריני אמרינן ליה זיל השתא
 פרעיה ואי אתו פלוני ופלוני ומסהרי דפרעית ליה מיחייב
 לאהדורי לך : ואנן לא סבירא לן הכי דהאי דינא היכא
 דא"ל לחבריה אל תפרעני אלא בעדים סתם הוא דאיתמר
 בדכתבי' לעיל אבל הא מעשה תנייב' לא אתא לאשמועינן לא
 דינא אחרינ' דהוא אים מההוא דינא קמא דכי א"ל לא תפרען
 אלא

דרבנן עלוה תלתין יומין : וכי מס צין זה לפונם שטרו דתנן
 בפוגמת כתובת' לא תפרע חלה בשבועה כו' היתק כתובתה
 חלק מנה וחומר לה התקבלת כתובתך וכו' חומר לא קבלתי
 חלה מנה הואיל והודתה צמח' ליכא תו למיסמך חטרת
 דאיכא למימר קיבלה בכל ולכך לא תפרע חלה בשבועה :
 והשתא דאמרו הכה משבויעין מה ימיה כהה משאר פנים שטרין
 התם אע"ג דלא טעין חיסתבע לי דלא פרעתוך טחנינן ליה
 וחמין לבעל הסטר ליסבע : לא מודקקינן ליה לא להסבע
 כו' מוחזו דחטרינן ליה ולא לגבות לו כיון דאמ' איסתבע לי
 דלא פרעתוך : מתני' נקתיו לך פטור משבוועה מיהו
 שבועת הים צעו ליסבע : חזן לך בידו חזון דכל האומר
 לא לוייתי כאומר לא פרעתי דמי וכבר הורה שלום ולכך חייב
 לפרעו : אזל פרעו' באפי סהרי אחריני וזה חמר עידו

שבועת הדיינין פרק ו

אלא באנפי ראובן ושמעון הא אפסילו להו שאר אינשי לנבי
ההוא פורענא וכיון הקביל על נפשיה הדין תנאה תנאי מסון
היא וקייב דתא בהרי אמרי דאי א"ל מהימנת לי ככי תרי
ואתי בי תרי ומסתרי דלא משנחנינו בתו משום דפסליה
בתנאה דקביל עליה והאי דינא נמי הכין הוא : וחדין הוא
סברא דילן ודייקינן להא סברא מהא דאסיקנן משמיה דרבא
דמאן דא"ל לחבריה אל תפרעני אלא בעדים שצריך לפי עו
בעדים ואם אמר לו כבר פרעתו בפני פלו' ופלו' והלכו לתן
למדינת הים אינו נאמן ואי האי דינא אחרינא הכין הוא היכי
אמר רבא להכי א"ל ראיבן ושמעון כי היכי דלא לידחוייה
דמשמע דאי לא א"ל ראיבן ושמעון מדחי ליה והא אמר רבא
אע"ג דלא א"ל ראיבן ושמעון לא מצי מדחי ליה אלא ש"ס
האי דאמר רבא להכי א"ל ראיבן ושמעון כי היכי דלא לרחי'
אע"ג דאיתנהו לסהרי גבן ומסהרי דפרעיה הוא דלא מקבלינן
מינייהו כלל אלא אמרינן ליה זיל פרעיה דכמאן דפסיל להו
דמי : ועוד דייקינן נמי מההוא דא"ל לחבריה כי פרעת לי
פרען כאפי בי תרי דתנו הילכתא אויל פרעיה כאפי סהרי
איתניסו זוזי אתא לקמיה דרב נחמן א"ל אין קבולי קבלתיננו
מיניה וכו' א"ל כיון דקא מודית דשקלתיננו מיניה פרעון הוא
טעמא דקא מודי הא לא מודי אע"ג דאיכא סהרי דפרע ליה
מהימן דכיון דלא תנו הילכתא כמאן דפסיל להו דמי : ההוא
דא"ל לחבריה כי פרעת לי פרע כאפי סהרי דתנו הילכתא אויל
פרעיה באנפי סהרי איתניסו זוזי אחא לקמיה דרב נחמן א"ל
אין קבולי קבלתיננו מיניה ואנא אסינא ליהו פקדון גבאי
עד דמייתי תרי דתנו הילכתא ומקייס תנאיה א"ל כיון דקא
מודית דשקלתיננו מיניה פרעון הוא מאי אמר לקיומי תנאי
זיל איתנינו דהא אנא ורב ששרת דגמרי הילכתא וסיפרא
וסיפרי וכוליה תלמוד' : ההוא דאמר לחבריה הכ ליה מאה
זוזי דאזיפתך א"ל להר"ם אתו סהרי אמרו אוזמיה ופרעיה
אמר אבוי אמאי ליסמוך אהני אינהו קאמרי אוזמיה ואינהו
קאמרי פרעיה רבא אמר כל אוסר לא לוייתו כאוסר לא פרעיה

דמי

סקר הסלחון רס"י : אוקטוסו זוזי סמלוכ הססידן בדרד
בלוכס : לוכיו סקדון גנחיו ולח בויקי עלים ח"ל סויר חנס
סלח קבלתס בקור פרעון : סוון דקח מודס דקבלתוככו
זוכ לח מסרס לך בקורת סקדון כוון פרעון ודכרי סכלב חנינס
דכריס : חוזפיו ופרעיה חוק סלוחכ סוזס כוסר ודחי לוכ
חוקס בלוחס כיו סכל לחחר סוזן פרעיס : כחומר לח
פרעתי דמי וכיון דלא לוכ לדכרו לח פרע וכריס עליו
עדים

שבועות הדיינין פרק ו' שפב

צמי וחייב לשלם וכן הלכה : ההוא דא"ל לחבריה הב לי שית
מאה זוזי דמסקינא כך א"ל לאו פרעתוך בפני פלוני ופלוני
אמרי לא היו דברים מעולם אמר רב ששת הוחזק כפרן : רבא
אמר כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש לאו אדעתא :

ההוא דא"ל לחבריה הב לי שית מאה זוזי דמסקינא כך א"ל
ולא פרעתוך מאה קבי עפעי דקיימי בשיתא שיתא אמר ליה
בארבעה ארבעה היו קיימי אול אייתי סהדא דבארבע' ארבעה
היו קיימי : אתא לקמיה דרבא חייביה : א"ל רמי בר חמא
והא את אמרת כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש לאו
אדעתיה א"ל רבא קיציתא דתרעא מירכר דכירי אינשי :

ההוא דא"ל לחבריה הב לי מאה זוזי דמסקינא כך ותא שטרא
א"ל ולין פרעתוך א"ל הנהו סיטראי נינהו אמר רב נחמן
איתרע שטרא רב פפא אמר לא איתרע שטרא : ולרב פפא מאי
שנא מההוא דא"ל לחבריה הב לי מאה זוזי דמסקינא כך ותא
שטרא וא"ל לאו אתורי יהבת לי דאתורי ויתיבת אמסתתא

וקבילת וזוך א"ל הנהו סיטראי נינהו ואמר רב פפא איתרע
שטרא הכי השתא התם כיון דקא מורי ליה דאתורא יהב
ומתורי שקל איתרע שטרא הכי אימור סיטרא נינהו : מאי
הוי עליה רב פפא אמר לא איתרע שטרא רב ששת ברית דרב
אידי אמר איתרע שטרא : וחילכתא איתרע שטרא : וה"מ

דפ"ע' באפי סהדי ולא אידכר ליה שטרא : אבל פרעיה כיון
דליה לדיליה מני דיכול למימר לא היו דברים מעולם יוכל
למימר סיטראי נינהו וכדרכי אמי ברית דרבי אבהו דמפרש
בכתובות בפרק הכותב : האי איתרע שטרא דהכא איכא
מאן דפרש ליה דלא איבטיל ליה לנמרי אלא דאי אית ביה
נאמנות איתרע' הך נאמנות ולא נכי אלא בשכועה ורייק
מראמריגן איתרע שטרא ולא אמריגן איבטיל שטרא : ואיכא
מ"ד

עדים שלום ונאמנים הן על הכלואה ולא על הסריעת
דסודות בעל דין כמאכ עדים דמי : דמסיקנא כך פי'
שמינושא כך : לא היו דבר' מעולם שפירע בפנינו :

כוחו כפרן ותו לא מהימן חסי' בשבועה לומר פרעתי שלא
בפניו כיון שגמח סקרו' : כל מילתא דלא רמיא עליה
דחייב כיון שלא היה לו לומר פרעתוך בעדום כיון שלא ח"ל
בשעת הכלואה פרע לי בעדום לכך לא שס אל לבו חספרעו
בעדום חו' שלא בעדום וחמר פרעתו בעדו ולא חדעתיה ולא
כוחו כפרן ככך ומהימן בשבוע' לומר פרעתי : עפמי גלס
שמענדן בו עורות . סיטרהי כוכסו מכך חמר היות חייב
לי : חיתרע שטרא הוחיל ומודכ שקיבלס ולא כל כמיניס
ש"מ

שבועות הדיינין פרק ו

מ"ד דאיבטיל ליה שטר' לגמרי וישתבע ליה בשבוע' היסרת
דליכ' גביה להאי מלוה ולא מירי ומפטר : והדין היא סברא
דרבינו האיי ורב שרירא גאונים ז"ל : ומסתיוע האי סברא
מהאי דא"ל לאו אתורי יהבת לי ומתורי שקלת ואמר רב פפא
איתרע שטרא דכיון דאודי דאתורי יהב ומתורי שקל ה"ל
ודאי פרעין שטרא נינהו וכבר נמחל ליה שעבודא דשטרא
וליכא למימר בהא דשטרא כדקאי קאי אלא ודאי איבטול
ליה שטרא לגמרי : ומדהאי איתרע שטרא דרב פפא לגמרי
איתרע שטרא דרב נחמן נמי ביטל שטרא לגמרי הוא : ועוד
מדאמרינן וה"מ דפרעיה באנפי סהדי ולא אידבר ליה שטרא
דמינו דלא יכול למימר לא היו דברים מעולם לא יכיל
למימר סיטראי נינהו שמעינן דאיבטיל ליה שטרא לגמרי
דכיון דלא יכיל למימר סיטראי נינהו ודאי איבטיל ליה
שטרא לגמרי רהיה ליה שטרא פריעא היולכך מישתבע ליה
שבועת היסת דלית ליה למלוה גביה ולא מירי ומפטר : ההוא
דא"ל לחכריה מהימנת כל אימת דאמר' לך פרענא אול
פרעי' כאפי סהרי אכיי ורבא דאמרי תרוהו הא הימני מתקיף
לה רב פפא נהי דהימני' טפי מן נמשי טפי מן סהדי מי הימני :
וק"ל כרב פפא : ההוא דאמר ליה לחכריה מהימנת לי כבי
תרי כל אימת דאמרת לא פרענא אול פרעה באפי תלתא אמר
רב פפא ככי תרי הימניה ככי תלתא לא הימני מתקיף ליה
רב הונא בריריה דרב יהושע כי אזלינן בתר רוב דעורת ה"מ
לעין אוסרנא דכמה דנפשישי בקיאי טפי אבל לענין עדות
תרי כמאח ומאה כתרי אבל א"ל כתלתא ואול ופרעיה כאנפ
ארבעה כיון דנחית לדעות נחית וכן הילכת' : מתני'
הטוען את חברו כרי שמן והורה לו בקנקים אדמון אוסר
אומר הואיל והורה ממין הטענה ישבע וחכ"א אין הודאה
ממין הטענה אמר ר"ג רואה אני את דברי אדמון וכו' כבי
כתבנוה בפרק שני דייני נזלות : מתני' אין נשבעין על
טענת חש"ו ואין משביעין את הקטן : אבל נשבעין לקטן
ולחקדש
דאמר סיטראי כיכבו : ולא אתורי יהבת לי לקנות מסן
סוריס למחזית סכר : אמסתחא מקוס סקכין עליו כבי
ומוכרין : ולא חידבר ליה שטרא שלא כזכו לו שיטול הסטר
מידו : כסוה ליה דאמר למלוה נשעת ביכולאה מיהמנת לי
כל זמן שתאמר לי לא פרעתיד תהיה נאמן ולא אוכל לומר
פרעתיד : ה"מ לענין אומדנה של סומא כדאמר פ' הסוכה
כוון דנחת לדיעו מתחילס ירד למכין סהוה יתר מכדי עדות
ודחי אדיעו קביד וכתלתא הומכי' כארבעה לא הימני :
וכי

שבועות הדיינין פדק ו שפג

ולהקדש : נמ' מ"ט דאמר קרא כי יתן איש אל רעהו
 ואין נתין' קטן כלום : אבל נשבעין לקטן ולהקדש :
 וזא אמרת רישא אין נשבעין אמר רב בגדול הבא בטענת
 אביו עסקינן ואמאי קרי ליה קטן דלגבי מילי דאכורה קטן
 הוא ומתניתין ר"א בן יעקב היא דתניא ר"א בן יעקב אומר
 פעמיים שארם נשבע על טענת עצמו כיצד מנה לאביך בידי
 והאכלתיו פרס הייב וזה הו' שנשבע על טענת עצמו וחכ"א
 אינו אלא כמשיב אכידה ופטור ור"א בן יעקב לית ליה
 משיב אכיד' פטור אלא בדרכא קא מיפלגי דאמר רבא מפני
 מה אמרה תור' מודה במקצ' טענת ישבע חוק' אין אדם מעיו
 עניו בפני בעל חובו והאי בכליה בעי דניכפריה והא דלא
 כפר לי' משו' דאין אדם מעיו פניו בפני בעל חובו ובכולי' בעי
 דלורי ליה והאי דלא אודי לי' אישתמוטי הוא דקא משתמיט
 ליה סבר עד דהוי לי זוזי ופרענא ליה הילכך אמרה רחמנא
 דמו שבועה עליה כי היכי דלורי ככוליה : ר"א בן יעקב סבר
 לא שנא בו ול"ש בכנו אינו מעיו הילך לאו משיב אכידה
 הוי והלכה כר"א בן יעקב כדאמרינן משנת ר"א בן יעקב קב
 ונקי : ועוד דסוגיין כותיה דאמרינן בפירקא דלקמן תני
 רבי אמי שבועת ה' תחיה בין שניהם ולא בין היורשין ה"ד
 אילימ' דא"ל מנה לאבא ביד אבוך א"ל חמשיין אית ליה
 וחמשיין לית ליה מה לי הוא מה לי אבוא כלומר מאי שנא
 הוא ומאי שנא אבו' כשם שאם אמר מנה לאבא בידך וא"ל
 חמשיין אית ליה וחמשיין לית ליה הייב כשבוע' כך אם א"ל
 מנה לאבא ביד אבוך וא"ל חמשיין אית ליה וחמשיין לית ליה
 הייב והאי סברא לא מסתני אלא אליבא דר"א בן יעקב
 דאמר לא שנא בו ול"ש בכנו אינו מעיו וכדאוקימנא אליבא
 דרב דאמר כרי לי הילכך לאו משיב אכידה הוא ושמעין
 מהא דהילכתא כר"א בן יעקב דהא סוגיין כותיה : כדאמרינן
 התם ה"ד שיקול הדע' כגון תרי תנאי ותרי אמוראי הפליגי

אהדרי

וכי יתן איש אל רעהו ועל כתיב ונקרב בעל הבית לסבועה :
 ואין כתיב' קטן כלום דכא' איש כתיב והסוטה כקטנים
 כס' בלא דעת : צנא בטענת חביו ה' דקתני' נשבעין כתיב
 ה' איש קא' שהקטן טוען חסו מהרו לודך : האכלתיו פרס
 כחזרתיו לך חביו וכחכי בידי חייב ליטבע על החי' : אלא
 כדרכ' קא' מפלגי ולעולם חייבי בטוען קטן ומסו' דטענתו
 אין חסוב' במקום אחר קריליב טענה עמנו ומיהו ככא'
 טענה היא למכח כתיבת איש קאתי דהיינו החב שמכחו בלא

חבל

שבועת פרק ז

אהרדי ולא איתמ' הילכת' כחר מינייהו וסוגיין דעלמ' כחר
 מינייהו ואזל איהו עכר כאירך היינו טעה בשיקול הרע'
 והאי פלוגתא דהכי בשיקול הרע' נינהו דכל חר מינייהו
 סברא דיריה קאמר : הילכך אי אמר ברי לי שיש לאבא
 בירך מנה ואמר ליה אירך חמשין אית ליה וחמשין לית ליה
 חייב : אבל אי לא אמר ברי לי פטור והיינו דתנן מנה לאב'
 בירך אין לך בירי אלא חמשין דינ' פטור ואוקמה רב להאי
 מתניתין כדלא אמר ברי לי : ואע"ג דחזינן לקמאי דפסק
 הילכת' כרבנן דאמרי משיב אכדריה הוי אנן כתבינן מאי
 דסבירא לן סהני טעמי דפרשינן וטעמי דברירין אינון ולית
 כחו ספקא : ושמאל אמר לעולם מחני' רבנן היא זמאי
 נשבעין לקטן ליפרע מנכסי קטן להקדש ליפרע מנכסי
 הקדש : תני אבוי קשישיא יתומים שאמרו גדולי' ואין צ"ל
 קטנים בין לשבוע' בין לזיבורי' וכן הילכתא : מתני'
 אלו דברים שאין נשבעין עליהם העכרים והשטרין
 והקרקעות וההקדשות אין להם לא תשלומי כפל ולית
 תשלומי ארבעה וחמשה : שומר חנם אינו נשבע נושא שכר
 אינו משלם : גמ' והני מילי בפני עצמן : אבל על ידי
 גלגול נשבעין דתנן נכסים שאין להן אחריות וזקקין אר'
 הנכסים שיש אחריות ליטבע עליהן : ובפני עצמן גמי ל'
 אמרו דאין נשבעין עליהן אלא בשבועה דאורייתא אבל
 כדרבנן נשבעין : דגוסי' כפרק הכותב בענין הפוגמת
 כתובתה לא תפיע אלא בשבועה סבר רמי בר חמא למימר
 שבועה דאורייתא אמר רבא שתי תשובות יש בדבר הרא דכל
 הנשבעין כחורה נשבעין ולא משלמין והיא נשבעת ונוטלת
 ועור אין נשבעין על שעבוד קרקעות אלא אמר רבא מדרבנן
 דפרע דאיך דמיפרע לא דאיך ורמו רבנן שבועה עליה כ'
 הכי דתירק : מתני' ר"מ אומר יש דברים שהן קרקע
 ואינן כקרקע ואין חכמי' מודים לו כיצר עשר גפנים טעונות
 מסרתי לך והלה אומר אינן אלא חמש ר"מ מחייב וחכ"א כל
 המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע : גמ' אוקימנא
 דבענבים העומרת ליכצר קא מיפלגי דר"מ סבר ככצורות
 דמיין : ורבנן סברי לאו ככצורות דמיין : מתני'
 אין נשבעין אלא על דבר שבמדה שבמשקל ושבמנין כיצר

אבל לא אמר ברי לי פירש כנון שאמר לי אבא שמנס לו בידך
 וכלום אמר חין לו אלא חמשים פטור דמשיב אכדריה הוי :
 בין לזיבורי' דתנן טמזקין חין כפרעין מנכסי יתומים אלא
 מזיבורית : זקקין גוררין : ידועא טענתים כיון טוס

שבועת הדיינין פרק ו שפר

ביצד בית מלא מסרתי לך ביום מלא מסרתי לך והלה אומר
 איני יודע לא מה שהנחת אתה נטל פטור זה אומר אומר עד
 היוזו וזה אומר עד החלון חייב : גמ' אומר איני לא שנו
 אלא דאמר ליה בית סתם אבל אמר ליה בירת זה ידיעא
 טענתיה ורביא אמר אפילו בית זה פטור ואינו חייב אלא עד
 שיטעננו בדבר שבמטרה שבמשקל ושבמנין ויורה לו בדבר
 שבמטרה ושבמשקל ושבמנין: תניא כוותי' דרבא (כור) תבואה
 לי בידך אין לך בידי פטור : מגורה גדולה לי בידך אין לך
 בידי אלא מגורה קטנה פטור : אזור גדול לי בידך אין לי
 בידי אלא קטן פטור : כור תבואה לי בידך אין לך בידי
 אלא לתך חייב : מגורה בת עשר ליטרין לי בידך אין לך
 בידי אלא בת חמש ליטרין חייב : כללו של דבר אינו חייב
 עד שיטעננו בדבר שבמטרה שבמשקל ושבמנין ויורה לו בדבר
 שבמטרה ושבמשקל ושבמנין : כללו של דבר לאיתווי מאי
 לאיתווי בית זה : ומאי שנא מגורה גדולה ומגורה קטנה
 דפטור דמה שטענו לא הודה לו ומה שהורה לו לא טענו בת
 עשר ובת חמש נמי מה שטענו לא הודה לו ומה שהורה לו
 לא טענו אמר ר' אבא בר ממל שאני מגורה הואיל ויכול
 לגוררה ולחעמיד' על חמש לטרין : מתני' המלו' ארס
 חברו על המשכון ואבר המשכון ואמר לו סלע הלוייתך עליו
 ושקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלוייתני עליו
 וסלע היה שוה פטור : סלע הלוייתך עליו ושקל היה
 שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלוייתני עליו ונ' דינרין
 היה שוה חייב : סלע הלוייתני עליו ושתיים היה שוה והלה
 אומר לא כי אלא סלע הלוייתך עליו וסלע היה שוה פטור :
 סלע הלוייתני עליו שתיים היה שוה והלה אומר לא כי אלא
 סלע הלוייתך עליו וחמש דינרין היה שוה חייב : מי נשבע
 מי שהפקדון אצלו שמה ישבע זה ויוצא הלה את הפקדון :

גמ'
 אומר בית זה מלא מכרתי לך וזה מחזיר לו חסר כראש
 חסרונם וזהו כזה אומר עד היוזו וזה אומר עד החלון : וזו
 קורה של עליה הבולטת מתוך הבית : אלא מכורה קטנה
 קטן דהסודאם אינה תמוין הטענה ומה שטענו לא כורה :
 לתך חסר כור : אין לך בידי אלא בת חמש לקמן מפרש לה
 לגוררה ולחעמיד' על ה' סלעיסאכל בגדולה וקטנה לח סויד
 למי' הכי ובחזור ליכא למי' חתך ממנה סכרי ראשי מכריס
 מתמי' שקל חסר סלע הוא : מינשכ' כמה היה טזס מי
 שהפקדון אצלו והיונו המלוה ובמרח' מפרש על מה קחי :

שבועת הדיינין פרק ו

גמ' אהייא אילימא אסיפא תיפוק לי דשבועה נבי מלור.
 היא אלא אמר שמואל ארישא וכן אמר חייא בר רב ארישא
 וכן אמר רבי יוחנן ארישא : מאי רישא סיפא דרישא דתנן
 סלע הלוייתך עליו ושקל היה שוה והלה אומר לא בי אלא
 סלע הלוייתני עליו וג' דינרין היר. שורה חייב דשבועה נבי
 לוח היא דקא מודה מקצת הטענה : וכיון דלוח נשבע שב'
 דינרין היה שוה והמלוה נשבע שאינו ברשותו אמרינן מי
 נשבע תחלה מלוה נשבע תחלה שאינו ברשותו ואחר כך
 ישבע הלוח כמה היה שוה : שמא ישבע הלוח תחלה ויוציא
 המלוה את המשכון ונמצא ש"ש מתחלל : אמר שמואל האי
 מאן דאוסי אלפי זוזי לחבריה ואנח ליה קתא דמגלא אכור
 קתא אכר אלפא זוזי אבל תרתי קתי לא ורב נחמן אומר אפילו
 תרתי קתי אכר חד אכר ה' מאה אכר אידך אכר ה' מאה :
 אבל קתא ונסכ' לא נהרדעי אמרי אפי' קתא ונסכ' אכר קתא
 אכר פלג' אכר נסכא אכר פלגא : תנן סלע הלוייתך עליך
 ושקל היה שוה והלה אומר לא בי אלא סלע הלוייתני ושלש
 דינרין היה שוה חייב מאי חייב לימא הא את קבלתיה מתני'
 בדפי' כי אמר שמואל בדלא פירש : ליטא כתנאי המלור.
 את חבירו על המשכון ואכר המשכון ישבע ויטול את מעותיו
 דברי ר"א ר"ע אומר יכול לומר לו כלום הלוייתני אלא על
 המשכון אכר משכון אכר מעותיך : אבל הלוחו אלה וזו

בשטר

לעדות ולשבועה : גמ' קתא בית יד : אלפא זוז דסכר
 וקיבל אבל כל זמן שהם קיימים על כרחו יננה חובו כסהביע
 דלח מכו למימר סבירת וקבלת דלסס משכון קיבלה לטס
 פירעין לא קבלה וקיון דקיבלה לטס משכון כל כמה דלח
 סדר משכוכיה לא נבי ולא מזי מלוה למסטר נפשיה בדמי
 שוין : אבל תרתי לא אמרינן קיבל ליה כל חד וחד דה' מאה
 וחי אבד חד אכר ה' מאה דהא לא פריש חדא בפלגא וחדא
 בפלג' אלא תרוויכו בחד משכון קבלוהו ולא בפירעון ולא
 פטר האי ליה אלא בתשלומי שוין כיון דחסר רק מקצת
 משכוכיה : ורב נחמן אמר אפי' תרתי דסכר סתמ' חד בפלגא
 וחד בפלג' קביל : קתא ונסכ' לא דמסתמא נסכא לפרטון
 קביל בדמי שויה כיון דבת פרעון כיון : בדפי' אינו מקבלו
 אלא בדמי שויה : וכדשמואל קא מיפלגי ור"ח לית ליה
 דשמואל דמשכון שאינו שוה כל דמי החוב אינו מקבלו אלא
 בזכרון דכריס בעלמא כי לכך שומר חנם הוא וישבע סלע
 פשע ויטול מעותיו וגם ישבע שאינו ברשותו ור"ע כשמואל
 דלסס משכון קבלו : אבל הלוחו בשטר אפי' ר"ח מודה

שבמשכון

שְׁבֻעַת הַדְּיּוּנִין פֶּרֶק ו' שֵׁפָה

בשטר והגניה עליה' משכון דכרי הכל אכד משכון אברו
 מעותיו : מאי לאו בדלא שורה שיעור זוזא וכדשמואל
 קמפלגי : לא בדלא שוה כ"ע לית להו כרשמואל והכא
 ברשוה וקא מיפלגי בררבי יצחק דא"ר יצחק מנין לב"ח
 שקונה משכון ת"ל ולך תהיה צדקה ואם אינו קונה צדקה
 מנין : לימא דרבי יצחק תנאי היא ותסברא כי א"ר יצחק
 במשכון שלא בשעת הלואה בשעת הלואה מי אמר אלא
 במשכנו בשעת הלואה קמפלגי כשומר אכורה דאיתמר רבי
 אבהו אמר כשומר חנם רמי ורב יוסף אמר כשומר שכר דמי :
 למימרא דרב יוסף תנאי היא לא דכולי עלמ' אית להו רב
 יוסף והכא במלוא צריך למשכון קא מיפלגי מד
 סבר מצודה קעביד ומר סבר לאו מצודה קעביד :
 והלכתא המלוה את הכירו על המשכון שומר שכר הוי לא
 שנא משכנו בשע' הלואתו ול"ש משכנו שלא בשעת הלואתו
 ל"ש הלואה פירות ול"ש הלואה מעורת בכולה שומר שכר
 הוי : שאם אכד או נגנב והיה המשכון כנגד החוב אין
 למלוה על הלואה כלום אלא יצא משכנו בחובו : ואם
 החוב יתר על המשכון משלם הלוח היתר על המשכון : ואם
 היה המשכון יתר על החוב משלם המלוה ללוח היתר על
 החוב : ואם אכד באונס שומר שכר פטור גם המלוה על
 המשכון פטור וגובה חובו מן הלוח עד גמיר' וצריך שבועה
 בשבועת השומרים :

סְלִיק פִּירְקָא

המשכון שלוחא לאח"כ לשם המשכון קיבל סהרי איכו צריך
 לו לזכרון דברים שהשט' הוא לו לראיה : וכדר' יצחק
 קמיפלגי ר"א לית ליה דרבי יצחק והוי עליה שומר חנם אט"פ
 שהוא אשכון גמור : שמשכנו סלא בשע' הלואה ע"י סלוח
 בית דין : שומר אבידך רבי יוסף אמר כש"ש דמי שכר מלו'
 ומלו' על המשכון כמו מלוה קעביד : לימא דרב יוסף תנאי
 הוא דר"ע לית ליה דרבה : אלא דרב יוסף מו לימא כמי
 תכחי הוא : צריך למשכון להשתמש בו ומכא לו מן
 בחוב דמי הסכירות ר"א סבר כיון דצריך למשכון אין
 כאן מלוה : ורבי עקיבא סובר כיון דפוחת וכולך עליו
 מלוה היא :

סדרן עלך שבועת הדיינים

כל הנשבעין פרק ז

כל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין ואלו נשבעין
ונטלין השכיר והנגזל והנחבל ושכנגדו חשוד
על השבועה וחחנוני על פנקסו : השכיר כיצד אמר לו תן
לי שכרי שיש לי בדרך והוא אומר נתתי והללה אומר לא
בטלתי ה'זשבע וניטל : רבי יהודה אומר עד שיהא שם
מקצת הודאה כיצד אמר לו תן לי שכרי חמשים זה שיש לי
בדרך והוא אומר התקלת דינר זהב : גמ' כל הנשבעין
שבתורה נשבעין ולא משלמין מנא לן דכתיב ולקח בעליו ולא
ישלם מי שעליו לשלם לו השבועה : אלו נשבעין ונטלין
השכיר : מאי שנא שכיר דחקינו ליה רבנן דמשתבע
ושקיל אמר רב נחמן אמר שמואל תקנות קבועות שנו כאן
עקרוה רבנן לשבועה מבעל הבית משום דבעל הבית טריד
בפועליו ושריוה אשכור משום כדי חייו דשכיר : ולחב
ליה בלא שבועה כדי להפיס דעתו של בעל הבית : א"ר
אפילו קציצה נמי לישתבע שכיר דחבי קץ ליה ולישקול
אלמא תני' אומן אומר שתיים קציצת לי והלה אומר לא
קציצתי אלא אחת המוציא מחבירו עליו הראיה קציצה מידבר
דכירי לה אינשי : א"ה אפילו עבר זמנו נמי נשבע וניטל
אלמא תניא עבר זמנו אינו נשבע ונטל חזקה איך בעל הבית
עובר כבל תלין והא אמרת בעל הבית טריד בפועליו והוא
ה"מ

כל הנשבעין שבתורה כל המחוייבים שבועה מן התורה
נשבעין ולא משלמין שלא חייבה תורה לישבע וליטול
לא הכתוב יסבע ולא ישלם ובגמרא יליף לה : ואלו נשבעין
ונטלין שתקמו חכמים לישבע וליטול : השכיר והנגזל כו'
כולם ממי' לקמן במתני' : ושכנגדו חשוד על השבועה
שיתחייב הכתוב שכנגדו שבועה דאורייתא על ידי הודאתו
במקום וכיוצא חשוד על השבועה אז התוצע נשבע ונטל :
והחזנו על פנקסו פנקס הוא שכונת עליו הקפת שמקיף
ולקמן ממי' : גמ' ולקח בעליו רישא דקרא שבועה ה' תביס
בין שניהם ולקח בעליו דהיינו התוצע יקח השבועה ואל
ישלם הכתוב : טרוד נפועליו וסבור שתתן גם לזה :
אי הכי דמשו' טירדא דבעל הבית שקול שבועה מניכח אשו'
אם קוצן שבחלקו בקניסיה נמי ליהמניח לשכיר : המוכיא
מחבירו עליו הראיה היינו אומן טריד להבוא ראיה בעדים
ואינו נחמן בשבועה : אפי' תבעו אחר זמנו אפי' תבעו
שכיר אחר זמן גבויתו הספורש בבב' מניעה שכיר יום
גובה כל הלילה שכיר לילה גובה כל היום לישתבע
שכיר וליטול וכו' שכיר עוב' בכל תגזול לקבל את שכרו שבו
פעמי'

כל הנשבעין פרק ז שפו

ה"מ מקמי דלימטי זמן חיוביה כי מטי זמן חיוביה רמי
 אנפשי ומידבר : ירושלמי א"ר בון בעל הבית ע"י שעסקיו
 מרובין תקינו שמועה לשכיר : ודכות תקינו לבעל הבית
 שאם עבר זמנו אינו נשבע ונוטל : הני רבי חייל לסוועיה
 אם יש עדים שתוכעו בזמנו אפילו אחר שנה נשבע ונוטל
 אמר רבי יוסי אין לו אלא אותו היום כלכר וקיימא לן כרבי
 יוסי : אמר רב נחמן אמר שמואל לא שנו שהשכיר נשבע
 ונוטל אלא ששכרו בעדים אבל שכרו שלא בעדים מתוך
 שיכול לומר לו לא שכרתוך מעולם יכול לומר שכרתוך
 ונתתי לך שכרך : א"ל רבי יצחק יישר וכן א"ר יוחנן :
 איתמר נמי אמר רב מגשי בר זכיר אמר רב לא שנו אלא
 ששכרו שלא בעדים מתוך שיכול לומר לא שכרתוך מעול
 יכול לומר לו שכרתוך ונתתי לך שכרך : וכן הלכתא :
 א"ר ירמיה שלהו מבי רב לשמואל ילמרגו רבינו אומן אומר
 שהים קצצת לי והוא אומר אח' מי נשבע שלא להו בזו ישבע
 בעל הבית קציצ' וראי דכיר : תניא הנותן טליתו לאומן
 אומן אומר שתי' קצצת לי והו' אמר אחת כל זמן שהטלית ביד
 אומן על בעל הבית להביא ראיה : מתני' הנגול כיצד
 היו מעידין אותו שנכנ' לתוך ביתו למשכנו שלא ברשות אמר
 לו תן לי כלי שנטלת והוא אומר לא נטלתי ה"ז נשבע ונוטל
 ר' יהודה אומר עד שיהא שם מקצת הודאה כיצד אמר לו תן
 לי שני כלים שנטלת והוא אומר לא נטלתי אלא אחת : גמ'
 למשכנו : ודילמא לא משכנו מי לא אמר רב נחמן האי מאן
 דנקיט נרגא ואמר איזיל אגזור דיקלא דפלגיא ואשכח דגזיר
 לא אמרינן דהאי גזריה עכיר איניש דגזים ולא עכיר אימא
 דמשכנו : וליהוי מאי משכנו אמר רבה כו' בר חנה בטוענו
 כלים הניטלין תחת כנפיו דאמר רב יהודה ראוהו שהטמין
 כלים

פעמי' : על שעסקיו מרובין ואסילין אין לו פועלים הרבה :
 חלא חותו ווס שאחר הקניעה : חלא ששכרו בעדים שיש
 עדים שאמר ליה עסה עמי מלאכ' היום בשכר : יכול לומר
 שכרתוך ונתתי לך שכרך ונחמן בלא טבועה : כל זמן
 שהטלית ביד החוון על ב"ה לכניא רחוב בעדי' שקינן רק ח'
 מתני' ה"ז נשבע ונוטל שהדברים מוכוחים שכרו יש עדים
 שמשכנו שלא ברשות : גמ' ה"ג דאמ' ואזיל ואיקטל דיקלא
 דפלגיא ונמכא לאחר כך דגזיר שנתקן : דגזים חומר
 לעשו גזמ' וסינעון ואינו עושה : ונחמו מאי משכנו
 חותם העדים שהעידו שמשכנו ועידו מה משכנו ומה טבוע' יש
 בטוענו כלו' שתחת כנפיו בעל הבית טוען שנוטל כלים שאר'
 יכול להסתיר תחת כנפיו בגדיו ולא בסורו כסן בעדים :

כל הנשבעין פרק ז

כלים תחת כנפיו ויצא ואמר לקוחין בידי איני נאמן : ולא
אמרן אלא בבעל הבית שאין עשוי למכור את כליו : אבל
בעל הבית שעשוי למכור את כליו נאמן : ולא אמרן אלא
באיניש דלא צניע אבל איניש דצניע היינו אורחיה :
ובאיניש דצניע נמי לא אמרן אלא בדברים שדרכן להטמין
אבל דבר שאין דרכן להטמין אינו נאמן : ולא אמרן אלא זה
אומר שאולין וזה אומר לקוחין אבל גזוכין לאחזוקי איניש
בגנבי לא מחוקינן : ובכולהו לא אמרן אלא בדברים שאין
עשויין להשאיל ולהשכיר אבל דברים העשויים להשאיל
ולהשכיר אינו נאמן : דשלח רב הונא בר אבין דברים
העשויין להשאיל ולהשכיר ואמר לקוחין הן בידי אינו נאמן :
רבא אפיק זוזא דסרבלא וספרא דאגרתא מיתמי בדברים
העשויין להשאיל ולהשכיר : שמועה זו למדנו ממנה כמה
שערים : השער הראשון הוא ששנינו הנגול כיצר היו
מעירין אותו שנכנס לתוך ביתו למשכנו שלא ברשות וכו'
כגון שהערים מעירין אותו שנכנס למשכן ארס חבירו ולא
היה תחת כנפיו כלום ויצאו כלים מוטלין תחת כנפיו והלך
לו לביתו ולא ידעו מה הן כלי' שנטל ואח"כ תבעו זרה ואמר
לו

זה"ג אמר רבי יהודה ולא גרס דאמר : ואמר לקוחין הן בידי
וכ"ה אמר השאלתים לו כדמס' לקמן : אינו נאמן ואפילו
בשנוטה : אלא דברים שאין דרכן להטמין שאין אדם בוס
לקחת בידו בשוק בפרהסיא היכלך אינו נאמן חלה דאין זה
עשוי למכו' כליו ועוד מדאטמין אותם אית לן למומר בוס הים
לכודיע שטרין לשאוב כלים משכניו דאין לקוחין הוו לא היה
מוטמינהו : היינו אורחיהו להטמין אפילו דברי' ששאר
בני אדם מוטיאין בפרהסיא : ולא אמרן באלם בנוי דלא
מסימן : אלא שזה אומר שאולים אכלאס טוען אתה נכנת
ליאותס לחו כל כמיניה וישבע זה ששולין בן : ולא אמרן
אלא דברי' העשויין להשאיל ולהשכיר בהנהו אמרינן כו'
(אמר) הס לקוחין הן בידי דאינו נאמן בדברים שאין דרכן
להטמין ובאיניש דלא כביש כ"ח בנוני אבל דברים שהבעל
חקים עליהם שלא יתקלקלו ואין דרכן להשאיל נאמן ליסבע
שלקוחין הן ואין כראה דבריו של זה באומ' אפי' השאלתים לו
דשלח רב הונא בר אבין כו' אלמא נטעטין להשאיל ולהשכיר
דאינו נאמן : זוזא דסרבלא מספרים של סורקי בגדים :
מיתמי שהבי' כתובע עדים שהיו שלו ואמר שהשולס אל
אביהם ומדאסקיניהו רב' אלמא דס"ל דאין הוה אכובין קיום
לא היה נאמן לומר לקוחין הן בידי הוה נאמן אכן כמי
עצמינן

לו תן לי כלי שנטלת והוא אומר לא נטלת כלום כיון
 שהעירי מעידין עליו שנט' ואינן יודעין מה הוא והו' אומ' לא
 נטלתי ושבע בעל הבית שכך וכך נטל מביתו ונוטל : ובלבד
 שיטעון דבר שהוא אומר בו כרבעינן למים' קמץ ומפני מה
 אין חכירו נשבע שלא נטל כלום מביתו של חכירו ומפני
 הרא מפני שהו' גולץ ועוד לפי שאין מקבלין שבועה להכחיש
 את העדים שהרי העדים מעידין עליו שנטל : ואלו היו
 העדים יודעים מה הוא שנטל היה חייב להתזיר לבעל הבית
 כלא שבועה אלא כיון שמעידין שנטל ואינן יודעין מה הוא
 והוא אומר לא נטלתי כלום הרי זה נשבע ונוטל : והשער
 השני אם ראוהו העם שיצא וחפץ מוטל לו תחת כנפיו ולא
 ידעו מה הוא והלה אומר תן לי שני כלים שנטלת והוא אומר
 לא נטלתי אלא אחת אע"פ שאינו מכחיש את העדים שהרי
 העדים אינן יודעין כמה נטל ואפשר שלא נטל אלא אחד
 כמה שאמר כיון שנכנס לביתו של חכירו ונטל כלים שלא
 ברשותו הוה ליה גולץ ושבע הנזל ששני' נטל מביתו ויטול :
 ולא תימא הא אליבא דרבי יהודה בלחוד היא אלא אפי'
 לרבנן דרבי יהודה דאמר ער שיהא שם מקצת הוראה
 אחמורי קא מחמיר ואמר אין הנזול נשבע ונוטל ער שיהא
 שם מקצת הוראה ורבנן ל"ש הכי ול"ש הכי נשבע ונוטל :
 והשער הג' אם ראוהו שנכנס למשכן את חכירו ויצא ולא
 ראוהו בשעה שיצא והלה אומר תן לי כלי שנטלת והוא אומר
 לא נטלתי כלום אינו נשבע ונוטל ואע"פ שראוהו שנכנס
 ליטול כיון שלא ראוהו שנטל נשבע בשבועת היסת שלא נטל
 כלום ונפטר דעכיד איניש רגזים ולא עכיד אלו ג' שערים
 בחקי הממשכן את חכירו שלא ברשות : והשער הד' הו'
 דאמר רב יהודה ראוהו שהטמין כלים תחת כנפיו ויצא ואמר
 לקוחין הן בירי אינו נאמן שאינו בעסק הממשכן את חכירו
 שלא ברשות אלא טעם בפני עצמו הוא כיון שנכנס לביתו
 של חכירו וראוהו עדים שיצא וכלים טמונין תחת כנפיו
 ואמר לקוחין הן בידי ואמר לו חכירו לא כי אלא שאוליין
 הן בידך ולא מכרתי לך כלום אם בעל הבית אינו עשוי
 למכור את כליו ואותן כלים אין דרך בני אדם להצניען ואותו
 האיש אינו צנוע אינו נאמן לא חייב הוא להתזיר את הכלים
 לבעל הבית ושבע בעל הבית שבועת היסת שלא מכר לו

כלום

טעמינו הכי ליתמי : ודוקא ספרא דאגדתא שאין אדם רגיל
 ללמוד בו תדיר אבל שאר ספרי' אין עשויין לכסאיל ולהסכיר
 לפי שמתקלקלין כמו שמנינו המוצא ספריס לא יקרא בהן
 ויכול

כל הנשבעין פרק ז

כלום : והשער החמישי אם בעל הבית עשוי למכור את
 כליו אע"פ שאין זה הלוקח צנוע ואותן כלים אין דרך בני
 אדם להטמינו תחת כנפיהן ואמר לקוחין הן בירי נאמן :
 והשער הששי אם אמר לקוחין הן בידי ולא אמר לו בעל
 הבית שאולין הן בדרך לא אמר לו גנובין הן בדרך נאמן לומר
 לקוחין הן בירי ואע"פ שאין בעל הבית עשוי למכור את כליו
 ואותן כלים אין דרך בני אדם להצניען ואותו האיש אינו
 צנוע דאחזוקי אינשי בגנבי לא מחזקינן : והשער השביעי אם
 אותן הכלי' דרך בני אדם להשאילין ולהשכירין וזה אומ' שאולין
 וזה אומר לקוחין אינו נאמן ואע"פ שדרך אותו בעל הבית
 למכור את כליו ואותו האיש צנוע ואותן כלים דרך בני אדם
 להצניען : רשלה רב הונא בר אבין דברים העשויין להשאיל
 ולהשכיר אמר לקוחין הן בירי אינו נאמן : ורבא אפיק זוזו
 דסרב לא וספרא דאנדתא מיתמי דרברים העשויין להשאיל
 ולהשכיר : והשער השמיני אם היה מוחזק ומפורסם אנניבה
 וראותו שהטמין כלים תחת כנפיו ויצא ואמר לקוחין הן בירי
 אם היה בעל הבית שאינו עשוי למכור את כליו ואותן כלים
 אין דרך בני אדם להטמין ואין דרך אותו האיש להצניע כליו
 שבירי אע"פ שזה אומר גנובין וזה אומר לקוחין אינו נאמן
 דרייקין טעמא דלא מחזקינן אינשי בגנבי הא מוחזק ועומד
 מעיקר' מחזקינן : והשער התשיעי אם ראוהו שיצא וכלים
 מנולין בידו ואמר לקוחין הן בידי נאמן והוא שאינן עשויין
 להשאיל ולהשכיר : ולא שנא בעל הבית עשוי למכור את
 כליו ולא שנא אינו עשוי למכור את כליו דאמר' איצטריכי
 איצטריך ליה וזכין : דרייקינן טעמא דראוהו שהטמין כלים
 תחת כנפיו ויצא ואמ' לקוחין הן בירי הוא דאינו נאמן הא יצא
 ולא הטמין תחת כנפיו כיון שאינן מרברים העשויין להשאיל
 ולהשכיר ואמר לקוחין הן בירי נאמן : ותנן נמי אומן אין לו
 חוקה אומן הוא דאין לו חוקה הא אחר יש לו חוקה : והשער
 העשירי אם ראוהו שנטלן מרשות חברו שלא בפניו ואמר
 לקוחין הן בירי אינו נאמן ל"ש הטמינן תחת כנפיו ולא שנא
 לא הטמינן ולא שנא בעל הבית עשוי למכור את כליו ולא
 שנא אינו עשוי למכור את כליו דהאי שמעתא דרבי יהודה
 בראייה לבעל הבית נביה עסקינן דאי לא תימא הכי קשיא
 הא דרשב"ל דאמר הגדרות אין להן חוקה כיון דגודרות
 נינהו אמר האי לא מיוכן קא זבין להו אלא אשכוחי אשבח
 להו אכראי וקתפס בהו ואמר לקוחין הן בירי הילכך אינו
 נאמן ואי ס"ד רמאן דתפס מידי דלחברי קמי סהדי דלאו באמו
 חבריה ואמ' לקוח הוא בירי נאמן הגודרו אמאי אין להן חוקה

כל הנשבעין פרק ז שפה

חשתא מירי דוראי דלא באפי מריה תפסיה ואמר לקוח הוה
 בידי נאמן הנודרות דספיקא נינהו דאיכא למנמר דילמא
 באפיה מריהו הפסינהו לא כ"ש דאית להו חזקה : אלמא
 מדאמר הנודרות אין להן חזקה שמעינן דמאן דתפס מירי
 מרשותא דחכריה קמיה סהדי דלאו באפי חכריה ואמר לקוח
 הוא בידי אינו נאמן : וזהו מעשה רהנהו עיוזי דאבלי חושלא
 בנהרדעא שמעת הכי : הילכך לא קיימא האי שמעתא דרב
 יהודה אלא בראיתיה לבעל הבית נכיה : ומסתיע גמי האי
 סכריא מההיא שמעתא אחריתי דרב יהודה ואמר רב יהודה
 האי מאן דנקיט מנלגא ותובילא ואמר אינוריה לדיקלא
 דפליגא דוכניה ניהליה מהימן מ"ט לא חצוף איניש למיגור
 דיקל' דלאו דיליה מדאצרימינן לגלויי טעמא משום דלא חצוף
 איניש למיגור דיקל' דלא דיליה ש"ס דמירי אחרין' דלי' ביה
 כי האי טעמא לא מהימן : והא מילתא פשיטתא היא ולית ביה
 ספיקת' : והאי דאיצריכינין לפרושה משום דחוינן חשוב'
 משמיה דנאמן דשאלו מקמי' בעסק חר גכריא דא"ל לחכרי'
 אית לי חר סהרא דאתי לביתאי ופתחה ליה דלאו באנפאי
 ושקלת מיניה חר טעינה דכיתנא וא"ל אירך אין פתחי ושקלי
 ואת אמרת לי שקלי' בחושבנא דאית לך גבאי וקא מהדר להו
 נאמן דליכא עליה אלא שבועה היסת דלא שקל אלא דיריה :
 וקא אמר לא מיבעיא היכא דליכא אלגא עד אחר אלא אפי'
 איכא שני עדים גמי הכין דיניה דמישתבע שבועת היסת דלא
 שקליה אלא במאי דאית ליה נכיה ומיפטר דאמרינן אמר רב
 יהודה ראוהו שהטמין כלים תחת כנפיו ויצא ואמר לקוחין
 הן בידי אינו נאמן ולא אמרן אלא כבעל הבית שאינו עשוי
 למכור את כליו והאי טעינא דכיתנא היאיל ולית בה כל הני
 אנפי מהימן ובשבועת היסת אלו דברי נאמן : ודאי שננה הוא
 וליכא למיסמך עלה : דהאי שמעתא דרב יהודה בראיתיה
 לבעל הבית כביתיה אמירא ואיהו קא מסר לח ניהלי' כדכרינן
 אבל האי עוברא טעמא אחריןא היא : דהא לאו באפיה שקלי'
 ודאי כל מאי דאיתיה בכיתיה דאיניש ברשותיה ובחוקתיה
 קאי ולא טצי איניש לאפיקי מיניה מידי אלא בראיה גמאן
 דשקיל מיניה קמי סהדי ולית ליה ראייה דלרודיח הוא מחייב
 לאהדורי לחכריה והשתא שקליה קמיה דחר סהרא הכי דיגי'
 כיון דלאו אתו חרי סהדי ומסהדי דבאפיהו פתה ליה לביתת
 דחכריה ושקיל מיניה חהוא מירי מיחייב לאהדורי דכל מאי
 דאיתיה בכיתיה דאיניש ברשותיה קאי כי ליכא אלגא חר
 סהרא מהייב שבועה : דאמר מר כל מקו' ששני' מחייבין אותו
 ממון עד אחר מחייבו שבועה : וכיון דאורי דשקליה מכיתיה

כל הנשבעין פרק ז

הוה ליה מהוייב שבועה ואינו יכול לישבע וכל המחוייב שבועה ואינו יכול לישבע משלם : והא מילתא דמי לההוא נברא דחטף נסכא מחברוי אתא לקמי' דרבי אמי הו' יתיב רבי אז' אייתי חר סהרא דמיחטף חספא מיני' א"ל אין חטפי ודירי חספי א"ר אמי היכי ליריינו דייני להאי ריגא לישלם ליכא תרי סהרי ליפטריה איכא חר סהרא לישתבע דלא חטף הא מורי דאמר אין חטפי א"ל ר' אבא הוה מחייב שבועה ואינו יכול לישבע וכל המחוייב שבועה ואינו יכול לישבע משלם : והוא אומר לא נטלתי ה' זושבע ונוטל אמר רבא אפילו שומר של בעל הכית נשבע ונוטל : ואפי' אשתו של שומר נשבעת ונוטלת מן הנולד כגון שהיו שם בכירת כשעת שנמלך הנולד ולא היה שם הנזול ולפי שאין הנזול יכול לישבע וליוטול נשבע השומר ונוטל דבמקומו הוא עומד : בעי רב פפא שכירו ולקיסו של בעל הבית מאי נשבע ונוטל כמו השומר או לא תיקו : א"ל רבימר לרב אשו טענו כספא דכספא מאי א"ל חזינן אי איניש ראמי' הו' או איניש דמהימן דאפקדי אינשי גביה מישתבע ושקיל ואי לא לא : מתני' הנחבל כיצד היו מעירין אותו שנכנס לתוך ביתו שלם ויצא חבור אמר לו חבלת כי והוא אומר לא חבלתי ה' זושבע ונוטל : ר' יהודה אומר עד שיהא שם מקצת חודאה כיצד אמר לו חבלת כי שתיים והוא אומר לא חבלתי אלא אחת : גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא במקום שהוא יכול לחבל בעצמו : אבל במקום שאין יכול לחבל בעצמו נוטל שלא בשבועה : ודילמא בכותל נתחכך תנא רבי חייה שעלתה לו נשיבה בנבו ובין אצילי ידיו : ודילמא אחד אמרי דליכא אחר : מתני' ושכנגדו חשוד על השבועה כיצד אחר שבועת העדות ואחד שבועת הפקדון ואפילו שבועת שוא : היה א' מהן משחק בקוביא ומלוח ברבי' וספורית יונים וסוחרי שביעית שכנגדו נשבע ונוטל : היו שניתן חשודין על השבועת חזרה : שבועה למקומה דברי רב יומי רבי מאיר אומר יחלוקו : גמ' וליתני גמי שבועת בטוי כו קתני

ויכול לומר לקוחין הן בידי כך קבלתי מרבייכתק ה' זושכל וז' ביא גירס' רס' י זרב אלפס גרים בענין אחר ככתוב בפנים : חסילו שומר נשבע חמתני קחו ברואה נכנס לבו חבורו למסכנו סלח ברשו' חסו' שומר נאמן לישבע וישל זה : שכירו ולקיסו ולא מסר לו שמיר' ביתו : חמוד עסיר : לא שנו דכריך שבועה : תני רבי חייה לסייעיה במתכיתיה סכו היו מעידין סיכא תכול כגון שעלתה לו נשיבה בנבו וקתס כוטל

כל הנשבעין פרק ז שפט

קתני שבועה דכי קא מישתבע בשיקרא קא מישתבע אבל
 שבועת בטוי דאיכא למימר דבקושטא קא משתב' דילמא
 מקיים ליה לא קתני : הא תינח אוכל ולא אוכל אכלתי ולא
 אכלתי מאי איכא למימר תנא שבועת שוא וכל דרמי לה : הא
 שנים חשודין : אמר רבא לרב נחמן היכי תנן א"ל ל
 ידענא : הילכתא מאי א"ל לא ידענא : תני רב זביר בדכי
 רבי אושעיא רבי יוסי אומר יחלוקו וכן א"ר יוסף בר מניומי
 עכד רב נחמן עיברא כרכי יוסי דאמר יחלוקו : חזרה שבועת
 למקומה להיכן חזרה א"ר אמי רבותינו שבככל אמרו חזרה
 שבועת לסיני : רבותינו שבארץ ישראל אמרו חזרה שבועת
 למחוייב לה : רבותינו שבככל רב ושמואל דתנן וכן
 היתומים לא יפרעו אלא בשבועה והוינן בה יתומים ממאן
 כו' : רבותינו שבא"י רבי אבהו : דהוא גברא דחטף
 נסכא מחברי' אתא לקמיה דרבי אמי וייתיב ד' אבא קמי' דרבי
 אייתי חר סהרא דמיחטף חטפה מיניה א"ל אין חטפי ורירי
 חטפי א"ר אמי היכי גיריינו דייני להאי דינא : צימא ליה
 זיל

נוטל בלא שבוע' דנסיכת סיניס לא חיובך כותל הוא :
 בקושטא מישתבע שכרי יכול לקיימא ואפי' עוב' עליה שכפא
 יכרו חינו חסוד ככך להוכיחו שבועת שקר מפיו : וכל דרמי
 ליה כל שבועה : היכי תנן רבי יוסי אמר יחלוקו או ר"מ
 אומר יחלוקו : לסיני לשבועת הר סיני שהסניע הקב"ה את
 ישראל על לא תגזול והוא יפרע מן הכוס' ממון לחבירו אבל
 ב' ד' חין נזקקין לא לשבועה ולא לפרעון : למחוייב לה על
 זה שמחוייב לה על סבודה מקב' וכיון שאין יכול לישבע שהרי
 חסוד הוא ישלם : וכן היתומי' כו' במתני' היא לקמן בסירקין
 ביתומים מן היתומי' דחי מן הלואה פסיטא שאין כריכי' שבוע'
 כיון שהוכיחו שטר עליו שאפילו המלוה עכמו אם היה בחיים
 כריך שבועה כשכח לנכות על ידי הסטר וכגון דמיו' מלוה
 בחי' לוב ואח"כ מית לוב או נפרעין מיהת בשבועת יורסין
 בשכונן במתני' שבועה שלא סקדכו אבא אבל מת לוב בחי'
 מכו' ואח"כ מית מלוה כבר נתקיי' מלוה לבכי לוב שבוע' כי
 משעת סמת הלואה חין לו למכו' לפרע מן היתומי' אלא
 בשבוע' דקיימא לן חין נפרעין מנכסי יתומים אלא בשבוע'
 וחין אדם מוריש ממון שהי' מחוייב עליו שבוע' שלא התקבלתי
 חוב זה ויתומים חין יכולין לישבע שבועה זאת אלא סקדכו
 אבא וחין זה שבועה המוטלת על אביהן ונס יתמי לוב חין
 יכולין לישבע שפרעו אביהן קאמ' רב ושמואל חזרה שבועה
 לסיני ואין כאן לא שבוע' ולא תשלומין וכן מפ' לקמן בסירקין
 ליבא

כל הנשבעין פרק ז

זיל שלים ליכא תריין סהדי : נפטריה איכא חד סהדי :
 לימא ליה אישתבע הא אמר אין חטפי ודידי חטפי : א"ל
 רבי אבא א"כ הוה ליה מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע
 וכל המחוייב שבועה ואינו יכול לישבע משלם : אמר
 כותיה דרבי אבא מיסתברא דתני רבי אמי שבועת ה' תהיה
 שניהם ולא בין היוורשים : היכי דמי אילימא דא"ל מנה
 לאבא ביד אביך וא"ל חמשין אית ליה וחמשין לית ליה מה
 לי הוא מה לי אביו : אלא לאו דא"ל מנה לאבא ביד אביך
 וא"ל חמשין ירענא וחמשין לא ירענא : אי אמרת בשלמא
 אביו כה"ג חייב איצטריך קרא למיפטר נבי יורשים : אלא
 אי אמרת אביו כי האי גונא פטור אמאי איצטריך קרא
 למעוטי נבי יורשים : ודכושמואל האי שבועת ה' תהיה
 בין שניהם מאי דרשי ביה מיבעי ליה לכדתני ר"ש בן טרפון
 אמר שבועת ה' תהיה בין שניהם מלמד שהשבועה חלה על
 שניהן : ומסתברא לן רהילכתא כרבי אבא דאמר כל
 המחוייב שבועה ואינו יכול לישבע משלם : הילכך אם היו
 שניהן חשודים חזרה שביע' למחוייב לה ומתוך שאינו יכול
 לישבע משלם : והכין דיינינן ככל דוכתא כר' אבא רב
 דמחוייב שבועה ואינו יכול לישבע משלם כגון הא דאמר'
 בחוקת הכתים אי דמיא לדה' אבא להא דמיא לחד סהד'
 ולתרתוי שני ולפירי : ובראמר' נמי בענין ההוא נברא
 דחסף נסכא מחבריה וכדאמרין נמי בעסק שבועה היכי דמי
 עסק שבועת כדרב' ראמר רבנא מנה לי כירך אין לך
 בידו אלא חמשים והשא' אינו יורע מתוך שאינו יכול
 לישבע משלם והיינו דאמרין רבנא אמר רבנא כותיה
 דר' אבא מסתברא : אבל לענין וכן היתומים מן היתומים
 בלחוד עבדינן כרב ושמואל ברבעינן למיט' קטן :

וחוינן

ליכא תרו סהדי שחטף ומנו דאי צני אמר לא חטפתי כאמן
 לומר דידי חטפתי : ליפטריה מסו' מנו : איכא חד סהד'
 ואי כוס אמר לא חטפתי סוס בעי אונסונו : איסתבע'
 אותו שבע' דהעד מחייבו דהיינו להכחישו הינו יכול דבא
 מודה שחטף וכרי הוא בשבע' זו כנוולן לכל השבועו ילכא
 למומר נמי לוסתבע דדידיה חטף שאין זו שבועה כמוטלת
 עליו : בין שניהן אם שני הבעלי דינן קיימין : מה לי הוא מה
 לי אביו סומיל ומוען טענת כרי למי חוינן יכול לישבע : כי
 בלי גונא מחייב שבע' ומתוך שאינו יכול לישבע משלם כותיה
 ואינו יורע הינו דאיצטריך קרא למיפטר יורע בטוען טענה
 זו : חלה על שניהם שגס המטביע כעמס ואפילו אם הדין

כל הנשבעין פרק ז שצ

ותוונן מאן דסבר לענין היו שנים חשודין דהילכתא כרבי
 ידסי דאמר יחלוקי דהא רב נחמן עבר עובדא כוותיה ולא
 מילתא היא חדא דהא רבא דהוה בתרא קאמ' כותיה דר' אבא
 מסתברא מדתני רבי אמי שבווער ה' תהיה וכו' וקמא ליה
 דרבא ולא איפריכא : ועוד דהא אמרי' בפ' שבווער הערו'
 אמר אבוי הכל מודים בשכנגדו חשוד על השבועה ופרשינן
 לה כגון שהיו שניהם חשודין דאמר מר חזרה שבווערה
 למחוייב לה ומתוך שאינו יכול לישבע משלם ושמעינן מהגא'
 דאבוי דהכין היא הילכת' כשהיו שניה' חשודין שחזר'
 שבוע' למחוייב לה ולא שחזרה שבועה לסיני : הילכך
 ליתא לרב נחמן דעב' עובדא יחלוקו : וקמא לה דרבי
 אבא מאבוי ומרבא דבתראי אינון : מתני' ההנוני על
 פנקסו כיצד לא שואמ' לו כתוב בפנקסי שאת' חייב ליר'
 זו אלא אומר לו תן לבני סאתים חטים ולפועלי' בסלע מעורת
 דהיא אומר נתתי והן אומדין לא נטלנו הוא נשבע ונוטל והן
 נשבעין ונוטלין : אמר בן ננס כיצד אלו ואלו באין
 לידי שבוע' שוא אלא הוא נוטל שלא כשבועה : גמ'
 חניא א"ר טורח שבועה זו למה : א"ל ד' הייא תנינא שניהן
 נשבעין ונוטלין מסעל הבית : אמר רבא ופועלין נשבעין
 לבעל הבית במעמר חנוני כי היכי דליכספי מיניה : איתמר
 שתי כתי ערים המכחישורת זו ארת זו אמר רב הונא זו באת
 בפני עצמ' ומעירה זו באה בפני עצמה ומעירה ורב חסדא
 אמר בהרי סהדי שקרי למה לי דכ"ע שני מלוין ושני שטרות
 היינו

עמו ספירס לעיל סרק שבועת הדיומין : מתני' לא שואמ'
 כתוב על פנקסיו כי חלה בעינין סיכא רגלי' לדבר כדאמר
 סעמח פ"ק דבבא מציעא דאמר ליה חכוני לבעל הבית פועלים
 לא קסימוני לי בשבועה את המנת להו דלח' חמרת לי בספדי
 סב להו וסכיר נמי חזמ' לבעל הבית חנח' לך עבדי עבידתא מאי
 חית ליה נבי חנוניא ע"ג דעישתבע ליה לא מסימן לי וכסרק
 קמא דקדושין פוסק הלכה כתנא קמא ודלח' כנן ננס ע"ס :
 גמ' המכחישו זו חת זו שנים אומרים הרג ושנים אומרים לא
 כ"ג : זו באה בפני עצמה ומעירה עדו' וכזו באה בפני
 עצמה ומעיד' עדות אע"פ ש' ודאי פסולה חין לך לססול לא
 זו ולח' זו סחול' ואינך יודע חיוו פסולה חכל' חת' מכת זו וז'
 מכת זו חין כאומנין בעדות אחת דומה כפסך אחד מסן פסולה
 כדאי ספדי סקרו למה לי סחול' וזה אחת פסולה ודאי חין חת'
 מסן כאמנת לשום עדות : ה' שני מלוין וכ' לווין ושני
 שטרות היינו פלונתינו ולא גרמי' דכולי עלמא כי' סני
 מלוין

כל הנשבעין פרק ז

היינו פלוגתייהו : דרב הונא אמר זו באה בפני עצמה
ומעיר' וזו באה בפני עצמה ומעירה ורב חסדא אמר בהרי
סהדי שקרי למה לי : וחילכתא כרב חונא : חדא דרב
הונא רבי' דרב חסדא כדאמרי' בפרק הרר עם הנכרי אמר
רב יוסף בעיתא בכותח' בעי לי מרב חסדא בשנייה דרב
הונא ולא אודי לי : ועוד דגרסי' בפרק חוקת הכתים בענין
הני סהדי דאיתכחוש באכילתה לימא רב נחמן כרב הונא
ורבא כרב חסדא ואמרינן אליבא דרב חסדא כולי עלמ' לא
פליגי השתא לעדות אחרת לא מהמיני לאותה עדות מבעי
אלמא בין לרבא בין לרב חסדא ליתא לדרב חסדא : מלוה
ולוה ושני שטרות שטר א' במאה ושטר שני במאתי' יד בעל
השטר על התחונה : שכיון שכת אחד מהן שקרנית ואין
אנו יודעין איזו היא ידו על התחונה ונוטל שטר של מנה
ונשבע זה על המאתים ונפטר : שני מלוין ולוה אחד היינו
מתני' : כנוז שהלוה מכחיש את ב' המלוין ואומר אין
לאח' מהם עלי כלום ואנו יודעין שכת אחד מהן נאמנת וכת
אחת שקרנית ואין ידוע איזו הוא לפיכך צריך כל אחת וא'
מן המלוין לישבע שבאמ' העירו ונוטל : כמו שנשבעי'
החנוני והסועלים ונוטלין שניהם מבעל חבית שיוודעין אנו
בודאי שאחד מהן נאמן ואח' מהן שקרן ואין ידוע איזו הוא
הוא ולפיכך כל אח' מהן גשבע ונוטל שחוששינן אנו שמא הוא
השקרן : שני לויין ומלוה א' בעיא ולא איפשיטא : הלכך
הוה לי' ספק ממונא ולית ליה לתובע ולא מידי : אלמ'
מישתבע כל חד מינייהו דליכא גבירה להדין מלוה מהאי
שטרא ולא כלום ומיפטר . ואיכא מאן דאמר כהא הוה ליה
ממון המוטל בספק וחולקין ואנן לא סבירא לן הכי : דלא

אמרינן
מלוין ושני לויין כ' שטרו' ואח' משני הכיתות חתומה כלום
זה שניה חתומה על השטר השני : היינו פלוגתיין
דלרב הונא שני השטרו' כשרים ולרב חסדא פסולין :
כלום ומלוה ושני שטרות טיט לאדם א' על חבית
שני שטרות ששתי הכתות החתומות עליהן יד בעל
השטר על התחונה בין לרב הונא בין לרב חסדא דממה
נפסק הוה בא מכה שטר פסול ולכך ידו על הפתומה :
שני מלוין שהוכיח כל אחד שטר על לוי אחד וכל אחת מן
הכתות חתומים על שטר א' : היינו מתניתין כדמפרש חז"ל
לרב הונא : שני לויין ומלוה א' שהוכיח אחד שתי שטרות
שזו ככת חתומה בזה וזו בזה על שני בני אד' בעיא הוה ליה
הונא : מי אמרינן כיון דחד גבר מית' לכו לקמן דלא
מודיקיקנן

כל הנשבעין פרק ז שצא

אמרינן ממון המוטל בספק חולקין אלא היכא דליתיה לממונ' בידא דהר מינייהו אבל היכא דאיתיה לממונא גבי הר מינייהו לא אמרינן הודה ליה ממון המוטל בספק וחולקין אלא המוציא מחבירו עליו הראיה : ומסתברא לן ח"מ היכא ראתו כולהו לכי דינא בהדי הדרי אבל היכא דאתא מלוה כהדי הר מינייהו גבי מיני' דהיינו דרב הונא דאמר זו באה בפני עצמה ומעיררה וכו' : עד א' מזו הכת ועד א' מזו הכת אפי' לרב הונא עדותן בסילה דהא כודאי אחר מהן פסול : מתני' אמר לחנוני תן לי כדינר פירות ונתן לו ואמר תן לי ארת הדינר אמר לו נתתו לך ונתתו כאמפלי שלך ישבע בעל הבית : נתן לו ארת הדינר אמר לו תן לי את הפירות אמר לו נתתים לך והולכתן לתוך ביתך ישבע החנוני רבי יהודה אומר כל שהפירות בידו ידו על העליונה : גמ' א"ר יהודה אימתי בזמן שהפירות צבורין ומנוחין בר"ה ושניהם עוררין עליהן : אבל הפשילן בקופתו לאחוריו המוציא מחבירו עליו הראיה : האדא"ר יהודה אימתי בזמן שהפירות צבורין ומנוחין בר"ה לאו אליבא דירידה בלחוד קאמר אלא בין אליבא דירידה ובין אליבא דרבנן : האי דינא דאיפליגו ביה בזמן שהפירות צבורין ומנוחין בר"ה הוא דאיפליגו כיה : אבל אם הפשילן בקופתו לאחוריו המוציא מחבירו עליו הראיה לרבוי הכל בין לרבי יהודה בין לרבנן : דקיימא לן דכל היכא דא"ר יהודה אימתי וכמה אינו אלא לפרש דברי החכמי' : והוא הדין בענין השולחני ובעל הבית הדין בשתייהן א' הוא ולפום הדין פירושא הא רא"ר יהודה כל שהפירות בידו ידו על העליונה אבעל הבית דקסבר רבי יהודה דבתרי בני ישבע בעל הבית כרקא סבר בשולחני : וכבר פירשנו הלכה זו פי' שכואר בלשון ערבי ואנו כותבין אותו בסוף מסכתא זו כסיועתא דשמיא : מתני' אמר לשולחני תן לי כדינר

מעות

מדוקוקתן ליה לממה כפסך כסטר פסול נח לפינו : או דלמח כיון דעל שני לווין הוא מוכיח זו באה בפני עמ' ומעידה וזו באה בפני עמ' ומעידה לרב חסדח לא מיבעיא לן דהא חמי' כסני לווין ושני מלוין ושני שטרין פסול כ"ש כב' לווין ומלוה א' : מתני' באמפלי תיק העשו למעו' ישבע ב"ה שבע' הוסת : כל שהפירו' בידו על העליונ' אריסת מלוג דקתני ישבע ב"ה סנתן לו כדינר : ואתא רבי יהודה לחומר דאין כריך שבע' שאין דרך החנוני המוכר בלא הקפה לתן הפירו' עד שיקבל הדינ' : גמ' אימתי כריך בעל בני' לושבע בזמן שהפירו' נצורין כו' : מתני' כדינר

מעות

כל הנשבעין פרק ז

מעורת ונתן לו אמר לו תן לי ארת הדינר אמר לו נתתיו לך
ונתתו באמפלי ישבע בעל הבית : נתן לו את הדינר א"ל תן
לי את המעו' אמר לו נתתים לך והשלכתם לתוך כיסך ישבע
השולחני רבי יהודה אומר אין דרך השולחני להיורת נותן
איסר עד שנוטל ארת דינרו : גמ' כשם שאמרו הפוגמה
כחובת' לא תפרע אלא בשבוע' : ועד אחר מעירה שהיה
פרועה לא תפרע אלא בשבועה : ומנכסים משועבדי
וטנכסי יתומי' והגפרע שלא בפניו לא תפרע אלא בשבוע' :
וכן היתומי' לא יפרעו אלא בשבועה שבוע' שלא פקדנו אבא
ושלא אמר לנו אבא ושלא מצינו שטר בין שטרותיו של אבא
ששטר זה פרוע : א"ר יוחנן בן ברוקא אפי' גולר הבן לאתר
פיתת האב ה"ז נשבע ונוטל : אמר רש"בג אם יש ערים שאמר
האב כשעת מיתתו שטר זה אינו פרוע נוטל שלא בשבועה :
וכן היתומים וכו' : יתומים מסאן אילימא מלוה : אבוהון
שקיל כלא שבועה אינהו מיכעיא : הכי קאמר וכן היתומי'
סן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה : ואמרינן עלה כפ'
הכותב א"ר זריקא אמר רב יהודה לא שנו אלא שאמרו
יתומים אמר לנו אבא לויתי ופרעתי : אבל אמרו אמר לנו
אבא לא לויתי נפרעין שלא בשבועה שכל האומר לא לויתי
באומר לא פרעתי דמי : רב ושמואל דאמרי תרויהו לא שנו
אלא שמת מלוה בחיי' לוח : אבל מת לוח בחיי' מלוה
בבר נתחייב מלוה לכני לוח שבועה ואין אדם מוריש שבועה
לכניו שלחור' לקמיה דרבי אלעזר אמר להי שבועה זו
מרה מיברה אלא יורשין נשבעין שבועת יורשין ונכין :

אי קלע

מעות הן פרוטות נחוסת : גמ' כסס שאמרו כו' משנה
הס כולן בכתובות : הכוננת כתובה מוכיח שטר כתוב
ומודה שנתקבלה מקצת' מוכח שאין לסמוך על הכתובה עוד
וחס טוען בעל קבל' כול לא תפרע אלא בשבוע' ועד אחד
מעידה ומנכסים משועבדים וכפרעת שלא בפניו כולוה חכס'
קיומי טכסס שאין אחד מהלו נפרע אלא בשבועה כך יתומי'
לא יפרעו כו' : שלא פקדנו אבא נשעת מימיה שסטר זה
פרוע : שלא אמר לנו אבא קוד' לכן : שלא מצינו בין
שטרותיו טוב על סטר זה : הרי זה נשבע שלא מוכח סוכר'
לא שנו דסקלי יתומים סן היתומים בשבועה אלא שמת מלוה
כו' : כבר נתחייב מלוה לכני לוח שבועה שלא נפרע לו
כלו' שהנפרע מן היתומים חסי' בסטר לא יפרע אלא נשבעה
ואין אדם מוריש טוס ממוז לכניו שכריכים לישבע עליו כי אין
יכולין לישבע שבועה דמי יודעין חס נפרע לאביהן :

נשבעין

כל הנשבעין פרק ז שצב

איקלע דם נחמן לסורא עול לגביה רב חסדא ורבה בר רב
הונא אמרי ליה ליתי מר נעקרא להא דרב ושמואל אמר להו
איכפלי ואתאי כל הני פרסי למיקר' להה ירב ושמואל אלא
הכו דלא לוסיקף עלה : דאמר רב פפא הפונג שטרו ומר
יורשין נשבעין שבועת היורשין ונובין : מדאמר רב נחמן
הכו דלא לוסיקף עלה ואשכחן לרב פפא ולרב הונא ברירי
רב יהושע ולרמי בר חמא ולרבא דכולהו בתראי גינהו
וסברי חכין דלא לוסיקף עלה שמעינן דבהא מילתא כרב
ושמואל דיינינן ואע"ג דאמר רב חמא השתא דלא איתמר
חילכתא לא כרב ושמואל ולא כר"א האי דיינא דעבד כרב
ושמואל עכר כר"א עכר ליה עבדינן לכתחיל לא כרב
ושמואל וריינא דעכר כר"א עכר ולא מהררינן לעיבדא
מיניה דמאי דעכר עכר : אמר רב פפא האי שטרא דיתמי
לא קרעינן ליה עד רגדלי יתמי דילמא משכחי דיינא דעכר
כרבי אלעזר ולא גבינן ביה משום דרב ושמואל : ההוא
דשכיב ושבק ערבא אחו בני מלוה וקא תבעי ליה לערב סבר
רב פפא למימר האינטי הכי דלא לוסיקף עלה הוא א"ל רב
הונא ברירי דרב יהושע לרב פפא אטו ערבא לאו בתר יתמי
אזיל : ההוא דשכיב ושביק אחא את' החוא אחא וקא תבע
לשטר' דאחות מיתמי סבר רמי בר חמא דלא להוסיקף עלה
הוא כלום דהאי דינא אחרניא הוא ולא נמרי ליה מדרב
ושמואל משום דאתינן לאוסופי עלה דרב ושמואל א"ל רבא זת
הדין בעצמו דין יחומי הוא ולא הוספנו כלום דמה לי שלא
פיקדנו אבא מה לי שלא פיקדנו אחי כשם שאין היתומים
נשבעין

נשבעין שבועת יורשין דהיינו שלא פקדנו אבא כנמתני'
וכוטלין : היכפילי ואתי כל הני פרסי וכי טרחתי ונחתני
ממקומו לעקור לדרב ושמואל : הכו דלא לוסיקף עלה
הזמינו עבמיס' שלא נלמד ממנה במקו' אחר הס אמרו דהיכא
דמית לוס בחיי מלוה דחון אדם מוריש שבועת לבניו וחל
תלמדו ממנו המחוייב שבועה אחרת וזכרם תלמודא כגון מאי
כגון הא דאמי רב פפא הפונג שטרו שהודה בב' ד מקלתותא
לא יסרע השחר לא בשבועה וקס מת יורשין הס נשבעין
שבועת יורשין ולא כרב ושמואל דאמרי חון אדם מוריש
שבועה לבניו : ההוא גברא דשכיב ושביק ערבא ראובן
הלו' לשמעון ע"י ערב ובסטר ומת לוס בחיי מלו' ונתחיי
מלו' שבע' ואח"כ מת מלוה ובאו יתומים ליסרעמן כערב :
דמי' לוס בחיי מלו' ואח"כ מת מלו' בלא בני' ושביק אחיו
לורסו וזתו אח הוכיח שטר על יתמי לוס : דלא לוסיקף

כל הנשבעין פרק ז

נשבעין שלא פיקדנו אבא וגובין מן היתומים כך אין האב
נשבע שלא פיקדנו אחי ונובה מן היתומים וכן הלכה :
מתני' ואלו נשבעין שלא בטענה השותפין והארוסין
והאפטרופסין והאשה הנושאת והנותנת בתוך הבית ובין הבית
א"ל מה אתה טוענני רצוני שתשבע לי חייב : חלקו
השותפין והארוסין אינו יכול להשביען נתלגלה עליו
שכוע' ממקום אחר מגלגלין עליו את הכל : והשביעיה
משמט' את השכוע' : גם' ואלו נשבעין שלא בטענה אפטרופסין
בשופטני עסיקינג הכי קאמר ואלו נשבעין שלא בטענת ברי
אלא בטענת שמא השותפין וכו' : תנא בן הבית שאמרו לא
שנכנ' ויוצא ברנליו אלא מכניס לו פועלין ומוציא לו פועלין
מכניס לו פירות ומוצי' לו פירות : ומאי שנא הני משום
דמורו היתרא והו' שיש כיניהם כפירו' טענה שתי כסף כרבי
חלקו השותפין והארוסין אינו יכול להשביען והוה תרוח
לשאר שאם חלקו אינו יכול להשביען ואי אמ' הנתבע כפר
חלקתי ולא אשתייר לך גבאי ולא מירי והו' אומר עדיין לא
חלקנו ועדיין אית לי גביך כך וכך לא משבעינג ליה בנור
על טענת שמא אלא משבעינג ליה על טענת ברי שבועת היסת
ונשבע על טענת שמא בגלגול שכוע' : ואי לאח' שחלקו
אח' וקתבע ליה כשענ' שמא בלחור מתרמים ליה הרם סתם
על מאן דגזלי' מידי מההוא שותפותא או מההוא אפטרופסות'
איבעיא

עלכ הוא קאומר ביתומי' מן היתומים וכו' לאו יתום הוא
מתני' שלא בטע' לכחורה משמענ' שחין אדם תובע כלום
ולכך כריך בגמרא חטו בשופטני עסיקינג : השותפין
זה הארוסין בגמרא מפרס מאי שנא בני זה האפטרופסין שהיו
מתעסקין בממוז' אחרים להכניס ולהוכיחו לישא וליתן חביו
בנכסי יתומים פלוגתא דתנאי בהיזקין : וזהו שהם כנותנים
בתוך הבית שהושיב בעלה חכווני' או שמיכה אותה אפטרופסין
לעסוק בנכסיו : וכן הבית ח' מן האחין שנתעסק בנכסיו
משמת אחיהו : חלקו ולא השביעו בשעת חלוקה :
נתלגלה לו שכוע' עליהן לאח' כך מגלגלין גסאת זה עליו
זה שביעית משמטת את השכועה לחו' אהך שכועה שותפין קא
דחין שביעית משמטת שותפות חלח מלוכה ושכועתה : גם'
בטענת שמא שטענו שמא עיכבתם משלי כלום : מאו שכי
הכי שהטילו עליה' שכועה בטענ' שמא : דמורו דיתורה
לעצמן לפי שטרחו בנכסיו : והוא שיש טענה כיניהם שח
כסף שזה שטענו שחא עיכבת משלי שתי כסף וזה מורה על
מקנת דתרוכה הוא לשכועה דחוריותא חלח שטענ' שמא הוא
מה

כל הנשבעין פרק ז שצג

איבעיא להו מהו לגלגל בדרכנן ואסיקנא דמגלגלין בדרכנן
 ש"מ : א"ר הוב' לכל מגלגלין חוץ משכיר שאין מגלגלין
 ורב חסרא אמר לכל אין מקילין חוץ משכיר דמקילין
 מאי בינייהו איכא בנייהו לפתוח לו כלומר שאע"פ שלא
 טען טוענין לו : גרסי' בקירושין בפ' ראשון אמ'
 עולא מנין לגלגול שבוע' מן התורה שנ' ואמר' האש' אמן
 אמן ותנא תנא אמן שלא שטית' ארוסה ונשוא' שומרת יבם
 וכנס' : היכי דמי אילימ' דקני לרה' כשהיא ארוסה וקני'
 משקי לה כשהיא ארוס' ומי שתי והא תנן ארוס' ושומרת יבם
 לא שות' ולא נוטלת כתובה מ'ט תחת אישך אמר רחמנ' פרט
 לארוסה ושומרת יבם ואלא דקני לרה' כשהיא ארוסה וקני'
 משקי לה כשהיא נשואה מי ברקה לה מיא והא כתיב ונקרה
 האישה מעין בזמן שהאיש מנוקה מעון מים בודקין את אשתו
 אין האישה מנוקה מעון אין מים בודקין את אשתו והכא אין
 איש מנוקה מעון רהא איסתרא עליה כשהיא ארוס' ונשאה
 ולא דקני לה כשהיא ארוסה ונכנסה לחופה ולא נבעלה
 ונסתרה וקא משקי לה והא אמר רב הושע' מבלערי אישך
 מלמר שקרמ' שכיבת בעל ולא שקרמה שכיבת בעל אלא ש"ס
 ע"י גילגול ש"מ אשכחן סומרה דאיסור' ממונ' מנא לן תנא
 דבי ישמעאל ק"ו ומה סומה שלא ניתנה לישבע בעד אחר
 מגלגלי' ממון שניתן לישבע בעד אחר אינו דין שמגלגלי'
 אשכחן בוראי שמא מנלן תנא ר' שבן יוחאי אומר נאמר'
 שבוע' בפני' ונאמר' שבוע' בחוץ מה שבועה האמור' בפני'
 עשה בה ספק כודאי אף שבועה האמור' בחוץ עשה בה ספק
 כודאי : עד היכן גלגול שבועה אמר רב יחודה אמר רב
 דא"ל

מהו לגלגל שבוע' ארוס' שחלקו ע"י שבועה דרצנן כגון שבוע'
 היקת או של כשבועין וכוטלין דתקנת בעלמ' הוא : לכל
 מגלגלי' ע"י שבועה דרצנן מגלגלין חוץ מעל ידי שבועת שכיר
 שאין מגלגלין שבועת על ידה לפי שהיא עכמה אינה מן הדין
 חלה להסמיס דעתו של בעל הבו' כדאמ' ס' כל הנשבעין :
 לכל חין מקילין חלה מגלגלין וכיח הוא : לפתוח לן חס'
 לא טען בתוקע שיגלגלו לן יסתחו לו בית דין גילגול למ' ד'
 מגלגלי' חבל למ' ד' חין מקילין חלה מגלגלין חס' טען חבל חס'
 לא טען חין לו לפתוח לו גילגול כלל :

בדרן עלך כל הנשבעין

לפני

ז (X) סד ב

כל הנשבעין פרק ז

דא"ל עברי אתה ההוגה שמותו משמתינן ליה דתניא הקורא
לא יידי עברי יהא בנידוי ממזר סיפנ את הארבעי' רשעי יודר
עמו לחייו אמר רבא דא"ל השבע לי שלא נמכרת לי בעבר
עברי כו' : ירושלמי חד בר נש אזל בעי למידן קומי ד'
זעירא ותייכו שבועה על תרין דינרי' : א"ל לאו תריין דינרין
אנא חייב לך קא טרפין לך א"ל ומילתא פלן ופלן א' לרבי
זעיר' או הכ ליה כל מה דתבע לך או אשתב' ליה על כל דהו'
מגלגל עלך וחזינן מאי דקשי לי' האי עובר' משום ההיא
דגרסינן נמי בני מערבא בתחלתא פרק המפקיד דאמ' הוינן
נשבע ראה אותו מגלגלי' עליו חזר ואמ' הוינן משל א"ר
יוסי לא חייבתו התורה שמועה להחמיר עליו אלא לזקק
עליו שאם רצה לשלם ישלם ואם אינו רוצה לשלם ישבע
ופריק כו' א"ר יוסי בשבועה הכתובה בתורה כנון שבועות
השומרין וכיוצא בה אבל שבועה שהיא תקנת רבנים לאו כו'
תיכי דלא תיקשי לן הא דר' זעירא דחייביה לאישתבועי על
כל מה דמגלגלון עליה ואנן לא סכירא לן הכי דבלגול שבועה
דאורייתא הויה וכל דהקון רבנן בעין דאורייתא תקין ואי
לא דמחייבינן בשבועה דאורייתא כו' האי נוגא לא הוה מיהויב
דכי זעירא בשבועה דויבנן הכי אלא האי מילתא פלוגתא
דתנ' קמא ור' יוסי היא ור' זעירא כתנא קמא ס"ל כדק"ל רב
פלוגתא רלא איפסיקא בה הלכתא בהריא דהילכתא פתנ'
קמא : גרסינן בפ' הניזול' אמר רב הונא אמר רב מנה לי
בירך והלרי' אימר אין לך בידו וגשבע וכאי עדים פטיר שני'
ולקח בעליו ולא ישלם כיון שקבלו בעליהם שבוע' שובאין
משלמין להן ממות' ולית הילכתא הכין אלא אם באו עדים
אח' שבועה חייב לשלם דקאמרו' א' לרמי בר חמא לרב נחמן
מכרי דרב לא סכירא לך משכוני נפשך אדרב למה לך א"ל
לפיושה לרוב בעלמא והא רב קרא קאמר קרא לכל הנשבעין
שבתור' נשבעין ולא משלמין הוא דאתא :

פליק פירקא

כל הנשבעין פרקו שצד

ארבעה שומרין הן שומר חנם והשואל נושא שכר
והשופר שומר חנם נשבע על הכל והשואל
משלם את הכל נושא שכר והשוכר נשבעין על השכורה ועל
השכורה ועל המתה ומשלמין את האכירה ואת הגניבה :
גמ' הניד' תלתא חור שומר חנם חד והשואל חד ונושא שכר
והשוכר חד דתרויהו חד דינא נינהו אמר רב בר יצחק ארבעת
שומרים הן ודיניהן שלשה וכן הילכתא : אמר לשופר
חנם וכו' :

סליק פירקא וסליקא לה מסכת שבועות

לפני איריהן פרק א

לפני

איריהן של ע"ז שלשה ימים אסור לשאת ולתת עמהן
להשאילן ולשאול מהן להלוותן וללוות מהן לפורען ולאפרע
מהן ר' יהודה אמ' נפרעין מהן מפני שמיצר להן אמרו לו
אע"פ שמיצר עכשיו שמח הוא לאחר זמן : ר' ישמעאל אומר
שלש לפניחם ונ' לאחריהם אסור וחכ"א לפני איריהן אסור
לאחר איריהן פותר : גמ' איבעיא להו שלשה ימים חן
ואיריהן או דילמא הן בלא איריהן ומסקנא הן בלא איריהן :
אמר שמואל ובגולה אינו אסור אלא יום אירם בלבד והא
רב יהודה שרא ליה לרב כהנא לזכוני חמרא ולרב נידל
לזכוני חיטי כהנא דטייעי שני חנא דטייעי דלא קביעא :
איבעיא להו נשא ונתן לפני איריהן מהו ר' יוחנן אמר אם
נשא ונתן אסור ור' ש"ל אמר אם נשא ונתן מותר - והלכתא
ברשל

לפני איריהן של ע"ז ג' ימים אסור לשאת ולתת עמהן
משום דחזיל ומודה לע"ז ביום אירם : שח"ס
שויכא במידי דהדר בעין כמו כהנא וכלים דכתיב כי יסאל
מאת רעהו כסף או כלים - מלוה במידי דלא הדרא בעין
כגון מעות דכתיב אם כסף תלוה את עמי דמלוה כהנא
ניתבס : שמח הוא לאחר זמן למחר : גמ' הן ואיריהן
דלא הוו חלא שני ימי לפני איריהן או דילמא הן שלשה מלבד
איריהן : בגולה חין חנויכולין להעמיד את עמיתו מוכיח
וליתן עמיהן שחבו יוסבין בוכי' ופרנסיתו מהן : בחג
דטייעא יום ח' בשנה מתקבלין כל סוחרי הציור לחכול ולסתו
ולשחוק לשם ע"ז פלונית : נשא ונתן לפני איריהן עמהן :
סחורה : בדבי ר' אושעיא במקני דר' אושעיא סהדרה ר'
אושעיא

לפני איריהן פרק א שצו

פ"ש כלי דתניא כוותיה כשאמרו אסור לשאת ולתת עמהן לא
 אמרו אלא בדבר המתקיים אבל דבר שאין מתקיים מותר .
 ואפי' דבר המתקיי' נשא ונתן מותר : תני רב זביר
 בדבי ר' אושעיא דבר שאין מתקיים מוכרין להן אבל לא
 לוקחין מהן : ולכ"ע נשא ונתן ביום איריהן אסור . וכן
 הלכת' : ההוא מינא דשרר ליה דינר קסרינא לר' יהודה
 נשיאה ביום אידו הוה יתיב רשב"ל קמיה אמר היכי איעביד
 אישקליה אזיל מודי קמיה ע"ז לא אישקליה הויה ליה
 איבה א"ל רשב"ל טול והשליכו לבור לפניו כ"ש דהויה ליה
 איבה א"ל כלאחר יד : גרסינן כפיק השוכר את הפועל
 דב יהודה משרר ליה קורבנא לאררכן ביום אידם אמר
 ידענא ביה דלא פלח לע"ז . א"ל רב יוסף והא תניא איזה
 הוא גר תושב כל שקיבל עליו בפני נ' חברים שלא לעבור ע"ז
 א"ל כי תניא הויה להחיותו . והא אמר רבה בר בר חנה אמר
 אמר ר' יוחנן גר תושב שעבר עליו שנים עשר חדש ולא מל
 הרי הוא כמין עע"ז שבאומות התם כגון שקיבל עליו למול
 ולא מל : תניא רבי נתן אומר מניין שלא יושיט אדם כוס
 יין לגזיר ואבר מן החי לבני נח ת"ל ולפני עור לא תתן
 מבשול : ורוקא דהוה קאי בתרי עיברא דנחרא דלא מצי
 איהו שקיל ליה ודיקא נמי דקתני לא יושיט שמע מינה :
 לפורען וליפרע מהן : מתניתין דלא כרבי יהושע בן קרחה
 דתניא רבי יהושע כן קרתה אומר מלורה בשטר אין
 נפיעין מהם מלוח על פה נפרעים מהם מפני שהוה כמציל
 מירם . אמר רב הונא הלכה כרבי יהושע בן קרחה : תנו
 דבגן הנשאל לחכם וטימא לא ישאל לחכם ויטהר לחכם
 ואמר לא ישאל לחכם ויתיר . היו שנים אחד מטמא ואחד
 מטהר אחד אוסר ואחד מתיר אם היה אחד מהם גרול מחכירו
 בחכמה ובמנין הלך אחריו . ואם לאו הלך אחר המחמיר
 ר' יהושע בן קרחה אומ' בשל תורה הלך אחר המחמיר בשל
 סופרי' הלך אחר המקל . אמר רב יוסף הלכה כר' יהושע בן
 קרחה

אושעיא : אבל לא לוקחין מהן דמרווח להו דמתוך שאינו
 מתקיי' מתאזיב הוא למוכרו : קסרינא דינר חדס מכורה
 חדס ספסל קיסר ברחסוכה וגזר על זו שתפא : כלאחר
 זד שלא יבין שמרעתו בשליכתו וכיון שרוח' שאכר סימנו לא
 ישמח : קורבנא דורון : כל שקיבל עליו כולו' וכאילא
 קיבל עליו : להחיותו כדכתיב גר וקושכ וחי עמך : לא
 יושיט אדם כוס' של יין לכזי' חס בא לשתותו וחבר מן בני לכזי'
 נח למי טחאסר להסדכתי' אך בשר בנפשו דמו וגו' : בתרי
 עיברא דנחרא גוי מלך זה וישראל מלך זה : מלוס נכטר

לפני איריהן פרק א

קראה : ת"ר כל הפושעים שחזרו אין מקבלין אותם עולמית
 דברי ר"מ ר' יהודה אומר חזרו בהן במטמוניות אין מקבלין
 אותן בפרהסיא מקבלין אותן ר' יהושע בן קרא ור"ש אומרים
 בין כך ובין כך מקבלין אותם שנא' שובו בני ישראל שובנו
 א"ר יצחק איש כפר עיטוש א"ר יוחנן הלכה כאותי הזוג :
 מתני' ואלו איריהן של גוים קלנדא וסטורניא וקרטוסיס
 ויום ננוסיא של מלכים ויום הלידה ויום המיתה דברי
 ר' מוח"כ אכל מיתרו שיש בה שריפה יש בה עבודה זרה
 ומיתה שאין בה שריפה אין בה ע"ז ויום תנלחה זקנו ויום
 שעלה בו מן הים ויום שיצא בו מבית האסורין אינו אסור
 לא אותו היום ואותו האיש בלכר : גמ' אמר רב חנן בר
 רבא קלנדא שמנה ימים אחר התקופ' סטורני' שמנה ימים
 לפני התקופה וסימניך אחור וקדם צרתני : בעי רב מתנה
 עיר שעשתה קלנדא וכל העיירו' הסמוכות לה משתעבדות
 לה אותן העיירות אסורות או מותרות רבי יהושע בן לוי
 אומר

אין כפרעין מהם לפני איריהן לפי ששמח הוא אחר זמן ביום
 אידו כיון דנקיט ישראל שטרא עילוי' כל שעת' מסקפי מינייהו
 כל הפושעי' עובדי ע"ז אין מקבלין אותן לבחויקן בתור'
 חבירות לסמוך עליהן חזרו בהן כו' : סוכני' משמע מזידין
 כמו וילך סוכך בדרך לבו : מתני' קלנדא וסטורניא
 כולהו מפרש בגמ' : ויום הלידה של מלך עוסיין כל בני
 מלכותו יום איד משנה לשנה ומקריבין זבחים : שריפה
 ששורפין עליו כלו תשמישו כדרך המלכים : יש בה ע"ז כל
 אותו היום עובדין ע"ז וכו' להם יום איד וכן משנה לשנה כל
 ימי בנותו וכל הנך דחשבינן הכא חסוכי לבן ואסורין ג' ימים
 לפניכן : אבל יום תנלח זקנו וכולשו שחינו זמן קדוש
 לרבים אלא כל א' כשמגלח עושה יום איד אן בירותיו
 כשמסתף מניח בלוריתו מאחריו ומגלח משנה לשנה ועושה
 יום איד : ויום שעלה עושה יום איד על שכיכל ובכל הנך
 היו אחר אלא אותיוס ולחלפניו ולאחריו דלא חביבי כל כך
 גמ' אחר תקופת תקופת טבת עוסיין שמנה ימים רבוסין יום
 איד : וסימניך שלא תחליף קלנדא היא אותה שלפני התקופה :
 אחור וקדם כרתני אחור כתי' ברוסא ומתני' כמי סנך דלאח'
 תקופת טבת ברוסא : עיר שעשתה קלנדא הם התקינו אותה
 יום להקריב זבחים לע"ז וכל עיירות הסמוכו' לה יודעי' חנן
 טבס מסתעבדי' לה לעור ליתן לה מם ולהביא כל כרכיהן אבל
 אותן עיירות אינן עוסיין קלנדא אותן העיירו' מן אסור לשאת
 ולקטעמהן הואיל ומסועבדות לעיר יש לחוש דמה סקוסי'
 עתה

לפני איריהן פרק א שצו

אומר קלנרא לכל אסורה ורבי יוחנן אומר אין לא לעוכרה
 בלכר והלכתא כר' יוחנן דתניא בותיה : תניא ר"ש בן
 אלעזר אומר ישראל שבחוצרה לארץ ע"ז כשהרהרין כיצד
 גוי שעשה משתה לבנו וזמן כל היתור' שבצירו אע"פ שאוכלי'
 משלהן ושותין משלהן ועומד עליה מעלה עליהן הכתו' כאלו
 אכלו מזבחי מתים שנאמר וקרא לך ואכלת מזבחיו מאי וקרא
 לך משעה קריאה : כל תלתין יומין בין אמר מחמת הילולא
 בין לא אמ' מחמת הילולא אסור : מבאן ואילך אי אמר
 משום הילולא אסור ואי לא אמר משום משום הילולא שרי :

וכי אמר משום הילולא ער אימת אסור אמ' רב פפא ער תריסו
 ירהי שתא : ומעיקרא מאימרת אסור אמר רב פפא מצי רמו
 שערי באסנתיה : וחכ"א כל מיתת שיש בה שריפה וכו' :
 ת"ר שורפין על המלכים ולא מדרבי האמורי שנאמר בשלום
 תמות וכשורפות אבתוך המלכים אשר היו לפניך כן ישרפו
 לך וגו' : וכשם ששורפין על המלכי' כך שורפין על
 הנשיאים : ומה הם שורפין עליהם מטתן וכל כלי תשמיש
 שעשה ומת רבן גמליאל ושרף עליו אנקלוס הגר כשבעים
 שנה צורי : מתני' עיר שיש בה ע"ז הוציח לחמות' :

חצ' לה ע"ז תוכרה מות' : מהו לילך לשם בזמן שהדרך
 מיוחד

עמה וביחו לעיר להקרו' או מותרים כואיל ואין זכר ווס חיד
 שלכן : לעובדים לבני עיר : בטסרה כלומר בלא כוונה
 ואין שמים על לב : משעת קריחה שאתה קרוח לו חכי מעלה
 בין חובלתך כאלו הוא מוכחו : כל תלתין יומין דנתר בלולא
 לא חומר לו גוי מחמת הילולא חכי עוסה הת כסעודה בין
 לע"ז : מעוקרה קודם שזכנסו הת חספו מחימתו חייסו
 להילולא חס בזמין בני אדם לסעודה חבלו : מכורמון שערי
 צחשנתיס לעמו סבר חסונתיס עריבס שסוריןכו סעורין לעסו'
 סעורין כל ימי החוסס ומכיוחין לסמי חתן וכלס כסהן לומחין
 מכל מונו קנוסס : כי כסלוס וגומר בחזקיס כתיב : בסבעו'
 עיר סורי כלי תשמוס שניסומין בסבעיס מכה סורי : מתני'
 חוכס לס ע"ז סיס יוס חיד לבני העיר היום לע"ז סבעיר :
 כחסיין חחר חוקס ע"ז סכן מנסנ זס עונד סלו זוס עונד סלו
 סעור עונדין לע"ז : מהו לילך לשם לחותס העיר כיוס ע"ז

לפני פרק א

מיוחדת לאותו מקום אסור * ואם יבול לילך לה למקום אחר
 מותר : עיר שיש בה ע"ז והיו בה חנויו מעוטרת זה היר
 מעש' בכית שאן ואמרו חכמים המעוטרות אסורות ושאינן
 מעוטרות מותרות : גמ' ת"ר עיר שיש בה ע"ז אסור ליכנס
 לתוכה ולא מתוכה לעיר אחרת דברי ר"מ וחכ"א בזמן שהדרך
 מיוחדת לאותו מקום אסור אין הדרך מיוחדת לאותו
 מותר : ישב לו קוץ בפני ע"ז לא ישח' ויטלנו מפני
 שנראה כמשתחווה לע"ז ואם אינו נראה כמשתחו' מותר
 נתפור לו מעורת בפני ע"ז לא ישחה ויטלם מפני שנראה
 כמשתחווה לע"ז ואם אינו נראה מות' : מעיין המושך לפני
 ע"ז לא ישחה וישתה מפני שנראה כמשתחווה לע"ז * ואם
 אינו נראה מותר * פרצופו המקלחין מים בפני ע"ז ה"ז לא
 יניח פיו על פיהם וישת' מפני שנראה כמנשק לע"ז כיוצא
 בו לא יניח פיו על גבי הסילון וישתה מפני הסכנה * מאי
 סכנה סכנת עלוקה מסייע ליה לר' הנינא הכולע נימא של
 מים מותר להחם לו מים בשבת * ומעשה באחד שבלע נים
 של מים והתיר לו ר' נחמיה להחם לו חמין בשבת : אדהכי
 והכי אמר רב הונא בריה דרב יהושע נגמץ הלא : ת"ר לא
 ישתה אדם מים לא מן הגהרות ולא מן האגמים בלילה ואם
 שחה

שלהן לספר עם א' מכני העיר : בזמן שהדרך מיוחדת שאין
 דרך יוכא מחזקה עיר לילך לעיר אחרת ודרך כבוס מיוחדת
 לחזקה עיר לבדה אסור לילך שם מפני שנראה כאלו הולך
 לעובדה ואם דרך מסלולה הולך גם לעיר אחרת מותר
 דהרואה אומר למקום אחר הולך : עיר שיש בה ע"ז
 איר היום לע"ז ודרך הגוים לביות להם יום טוב ויום יריד
 ביום חידם : מעוטרות סי' הוא להם שחזתן חנויות של
 כומרים הם ליטול מהם מכם : אסורות מפני שמכנה לע"ז : מותרות
 שאינה מעוטר' לח שקלי מיכסא ולא מכנה לע"ז : מותרות
 להנות מהם דבר המתקיי' ואפי' ביום חידם כי סתם מוכר דבר
 המתקיים עכב הוא וככי מוקי לה בגמרא בתלמודה : גמ'
 שיש בה ע"ז יום חיד היום לע"ז סנה אסור ליכנס בתוכה משום
 חשד דחמר איכו כמו אויל למפלה : אם אינו נראה כמשתחו'
 כגון שפונה אחריו או כידן לע"ז : פרצופות המתלחין
 מים פרצופין (של) אדם חלולין ונכנסם סילון המים מתחורבה
 לתוכן ויוכחין דרך פיהן : על גבי סילון חידם
 המחובר לקרקע : מפני הסכנה שלא יבלע עלקס :
 כימא היא עלקס : מותר לכחם לו מים לשקת
 בשבת כי סכנת נפשות היא : אדהכי והכי תיר' כוון
 שמחמתין לו חמין : יסקוהו חומץ כדי שלא ימחר למות
 סברורי

לפני פרק א עבודה זרה שצא

שמה דמו בראשו מפני הסכנה מאי סכנה שכירי : תניא
 דבי נתן אומר יום שע"ז מנחת בו את המכס מבריוזין ואומרים
 כל מי שיטול עטרה ויניח בראשו ובראש חמודו יניחו לו את
 המכס ואם לאו אל יניחו לו יהודי שנמצא שם מה יעשה
 יניח נמצא מהנה מכאן אמרו חנושא ונותן ביריד של גוים
 בהמה תעקר כסות וכלים ירקבו מעורת וכלי מתכות יוליד
 לים המלח : אי זה עיקור מנשר פרסותיה מן הארכובה
 ולמטה : וה"מ בלוקח מן התנר דשקליה מינה מיכסא אבל
 בלוקח מבעל הבית דלא שקלי מיניה מיכסא שרי דתניא
 חולכין ליריד של גוים ולוקחין מהן בחמה ועבדי ושפחו'
 בתים שרות וברמים וכותב ומעלה בערכאו' שלהן מפני
 שהוא כמציל מידן : ואם היה כהן מיטמא בחוצה לארץ
 לרין ולערער עמהן : ושם שמיטמא בחוצה לארץ
 כך מיטמא בבית הקברות : בבית הקברות ס"ד טומאה
 דאורייתא היא אלא אימא בית הפרס רוכנן ומיטמ' ללמד
 תורה ולישא אשה : א"ר יהושע אימתי בזמן שאינו מוצא
 ללמוד אבל בזמן שמוצא ללמוד לא יטמא רבי יוסי אומר אף
 בזמן שמוצא ללמוד יטמא לפי שאין מן הכל אדם זוכה
 ללמוד : א"ר יוסי מעש' ביוסף הכהן שהלך אחר רבו לצידן :
 א"ר יוחנן הלכה כר' יוסי : תני אין מקדישין ואין מעריכין
 מחרימין בזמן הזה : הקריש או העריך או החריס בהמ'
 תיעקר פירו' ירקבו כסות וכלים יקברו מעורת וכלי מתכות
 יוליד לים המלח : ואי זה הוא עיקור נועל דלת בפניה והיא
 פתח מאיליה : ואי פריק לה בשום פרוטה שפיר דמי דאמר
 שמואל הקד' שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה מחולל :
 מתני' אלו דברים אסור למכור לגוים אסורובלין ובגורת
 שוח

שכירי ויטל המזונה על מכת סכורים : כמכא מהנה מן היות
 סל בעטרה : כמכא מהנה שכותן מכס : מן הארכובה
 ולמטה חבל עיקר שתטרף בו אסור לעשו' בנשמן' בידו חע"פ
 שקיח אסורכ' בסנאה : וכותב סטרו' ומעלה בערכאות
 סכין מקום גדוליהן ושופטיהן לחותמן חע"פ שכבוד הוא להם
 ודלמא חזיל ומודה : ססוח כמכיל מידן דמתוך כך יכיונו
 עדו' ואסיועין להכילו מן רטעוררין : בבית הפרס שדה
 שנחרס בו קנר וחשו בו חכמים עד ק' חמכ' דחולב מחריסו'
 מכתת' חת בעצמות שמה יטביר על עכס כשעור' ויסיטנו
 לכרדיון : כועל דלת ואין לה מס תאכל ותמו' חבל לא תעקר
 פדלעול דחובה מתה נסר וחוכא בזיון חדשים : חיון מקדשין
 בו דקטת' ליכא בית וחתו צהו לידו תקלה דמיתכנו מכקדס
 ואופלים בסן : מתני' איסטרוכלין ונגו' סוח מפרש

לפני פרק א עבודה זרה

שוח ופטוטריו ולכונה ותרנגול לבן : ר' יהודה אומר מוכר
הוא לו תרנגול לבן בין התרנגולין : וכזמן שהוא בפני
עצמו קיטע את אצבעו ומוכרו שאין מקריבים חסר לע"ז :
ושאר כל הדברים שתמן מותר ופירושו אסור : ר"מ אומר
אף רקל טב וחצב ונקליכם אסור למכור לגויש : גמ'
מאי איסטרובלין אמר רב ספרא פירי דארזא : פטוטרות
אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כולן בפטוטרותיהן שנינו :
לכונה א"ר יצחק לכונה זכרה : תנא וכולן מוכרין להן
חבילה : וכמה חבילה פירש ר' יהודה בן בתירה אין חבילה
פחותה משלשה מניס : וניחוש דילמא אגל מוכין לאחריני
ומקטרי אמר אביי ולפני עיר לא תתן מכשנא אלפני מפקדין
אלפני דלפני לא מפקדין : ותרגומא לבן א"ר יונה
א"ר זירא תרגומא למי תרגומא למי מותר למכור לו
תרנגול לבן : תרגומא לבן לפי תרגומא לבן למי אסור
למכור לו תרגומא לבן : ושאר כל הדברים שתמן מותר
ופירושו אסור שתמן חיטי חיורתא : ופירושו לע"ז :
מתני' מקום שנהגו למכור בחמה דקה לגויש מוכרין מקום
שנהגו שלא למכור אין מוכרין : ואר' ישנה אדם מפני

המחלוקת

בגמר' אסורין למכור לגויש דלמורד תקרוב' ע"ז קבעו להו :
בין התרנגולין לקח מישראל הרבה תרנגולין מותר למכור
לגוי תרנגול לבן ביניהן דכיון דשקיל גס מיני חקריוכא לחו
לע"ז בעי להו : שתמן ופירושו מפרש בגמרא לקמן :
רקל טב ונקל גס מיני דקלים ועשבים גדולים הם ומפרש לבן
בתלמודא : גמ' פירא דארזא גלגט דלע"ז אייכול באשכנז
בפטוטרות שכיכו כלו פטוטריו' בין זה מין בעמנו אלא ה"ק
אין מוכרין להם כל אלו איסטרוכלין וזכות שוח כשדן
בעוקמיסן שתולין אותו בפני ע"ז ודרכו לעבוד' בכך : לכנה
זכה מין לכניה קוח : משלשה מנין משקל ג' מנין דכא ודאי
לסחורה מכיון למכדר לזכונה : מפקדין על לפני עיר לא
תתן מכשול אלו מכווין שלא ליתן מכשול בדבר האסור לו וכל
כני דאסרינן לזכונה להו משום לא תתן מכשול הוא דבן מח
מוזהר על ע"ז : אלפני דלפני כגון הכא דניחוש שיהו
ומכור לאחרים ומקטרי לא מפקדין למיטר : חיטי חיורת'
בייכו שתמיהו ולא לעבוד' זרה כגון תרנגול לבן למי :
מתני' מקום שנהגו למכור בכמה דקה כגון במקו' שלא
בחדו על הרביע' : מקום שלא נהגו במקום שנחשדו על
הרביע' : ואל ישנה כו' לא גרסו ליה הכא ובספחים גר' לה :
ובכל מקום אין מוכרין להן בהמה גסה מפרש בגמ' טעמא :

עגליו

המחלוקת בכל מקום אין מוכרין להם בהמרה גסרה ענלין
 וסייחין שלמין ושבורין : רב יהודה מתיר בשכור :
 בן בתיר מתיר בסוס : גם אין מוכרין להן בהמ'
 גסרה מ"ט נהי דלהרבעה לא היישינן דגוי הס על בהמתו
 שלא תיעקר עביר בה מלאכה בשבת : ונעכיר כיון דזבנה
 קנייה גזרה משום שכירי גזרה משום שאלה : גזרה
 משום נסיוני דזימנין דמזבין ליה ניהליה סמוך לשקיעת
 ההמה דמעלי שבתא וא"ל תא נסירה ניהליה ושמע' ליה
 לקליה ואזל מהמתיה וניה' ליה דתיזיל והוה ליה כמחמר
 אחר בהמתו בשכר : רב אחא שרמי לוכוני חמרא אנב
 ספסירא : אמר אי משום נסיוני הא לא ידעה ליה לקליה
 דאזלא מהמתיה : אי משום שאלה אי משום שכירות ספסירה
 כיון דלמי שעתי' הוא מזבין לא נושל ולא מוגר : ועוד הייש
 דילמא ניגלו מומה ומשום הכין לא נושל ולא מוגר : רב הונא
 זבין ההיא פרה לגוי א"ל רב חסדא מ"ט עבר מר הכי א"ל
 אימור לשחיטה זכנה : אמר רב נחמן אמר רבה בר אבורה
 כדרך

ענלין וסייחי' שבירין שאינן ראויים למלאכה גזרו דכו רבנן
 דילמא חתי לאיחלוסי וחתי למיזבן גדולים ושלמי' הראויין
 למלאכה ואיכא חסד דשאלה ושכירות כדמסרש בגמ' מתיר
 בסוס שאין מלאכתו אלא לרכיבה ורכיבה שבות היא ולא מלאכה
 שחתי נושא את עצמו ולא איכפת לן אי עסוי להשאילו או
 להשכירו : גם מאי טעמא חזן מוכרין בהמה בכל מקום :
 דגוי חס על בהמתו מלהרביעה שלא תיעקר : כיון דזכנה
 גוי תחא וחי' של ישראל ולא עבר משום לפני עור לא תתן
 מכסול דגוי לא נכטווה על השביתה אבל גבי רביעה ליכא
 למימר הכי דקא עבר אלפני עור לא תתן מכסול לפי שבני נח
 נכטווה על הרביעה : משום שאלה אי שריתו לזכוכי בהמה
 גסה ולא חיישי' למה דעבדה מלאכה בשבת חתא איכו לאושלי
 בהמתו לגוי ועביר גוי מלאכה בשב' וקא עבר בלאו דלא תעסה
 כל מלאכה וכל בהמתך דבהמ' ישראל הוא ומכו' אשבייתה :
 נסיוני תא נסיה חס הולכת ואזלה בשוב : מחמתיה מחמת
 קולו שמכרת והולכת : היו מחמר אע"פ דמחמר לא שייך
 חלף בבמה הטוענת משוי מ"מ לפעמים נותנין
 עליה משוי לכסופה חס הולכת יפה והוי מחמר
 בשבת : אידא דספסירא ע"י סרכור ישראל והמוכר
 נמי ישראל : ועוד דחייס דלא תנלו מומה כיון שלמוכרה
 לתחא איכו רופה סיודע המום שבה הילכך לא משאילו ולא
 מוגר : אימור לשחיטה זכנה דלקולא תלונן : זכריס

לפני פרק א

בדרך שאמרו אסור למכור לגוי כך אסור למכור לישראל
 החשוד למכור לגוי : ת"ר אין מעמידין בהמה בפונדקיות
 של גוים זכרים אצל זכרים ונקבות אצל נקבות ואצ"ל זכרים
 אצל נקבות ונקבות אצל זכרים : ואין מוסרין בהמה לרועה
 שלהן : ואין מתיחדין עמהן ואין מתלוין עמהן ואין מוסרין
 להן תינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות : ות"ר אין
 מוכרין להן לא זיין ולא כלי זיין ואין משחזיזין להן את
 הזיין ואין מוכרין להן לא סדן ולא קולרין ולא ככליין ולא
 שלשלאות של ברזל : וכדרך שאמרו אסור למכור לגוי כך
 אסור למכור לישראל החשוד למכור לגוי : אמר רמיב"ר
 אבא בדרך שאסור למכור לגוי כך אסור למכור לליסטים
 ישראל : ת"ר אין מוכרין להן תריסין מ"ט דתנא קמא דבי
 שלים זייניהו קטלי בהו ויש אומרים מוכרין להן תריסין
 דבי שלים זייניהו מיערק ערקי : אמר רב נחמן אמר רבה
 בר אבהו הלכה כ"א : א"ר אדא בר אהבה אין מוכרין
 להן עששוי' של ברזל : א"ר אדא בפרזלא היגרא :
 והאירנ' דקא מוזבנינן אמר רב אשי לפרסי דמגנו עילואן :
 בן בתירא מתיר בסוס מפני שהוא עושה מלאכה
 שאין חיובין עליה חסאת : א"ר יוחנן הלכה ככן בתירא :
 מתני' אין מוכרין להן דובים ואריו' ולא כל דבר שיש בו
 גזק לרבי' אין בוגז עמהן בסילקי וגרדון איצטריה ובימה
 אבל
 בהמת זכרים אצל גוים זכרים : ונקבות אצל נקבות דעני'
 מכוזין אצל נסוי חבירוסן וזמנין דלא מסכחי לה ורבעה בהמה
 ישראל : ואין כ"ל זכרים אצל נקבות לפי שכנויה נרבעת
 לזכר : ואין מוסרין בהמות לרועין עובדי עבודה זרה לפי
 סחטודין על הרביע : אין מתיחדין עמהן לפי סחטודין
 על ספיכות דמים : ואין מוסרין להם תיזקות מאות ספיכות
 דמים ועוד מאוס מסכב זכור וכן מזהרים דכתי' ולדבק
 באשתו ולא בזכר : לא זיין סייף ורומח : כלי זיין בית יד
 לרומח וכדן לסייף : סדן לתת בו רגלי אישטסוק באשכבו :
 כבלים ושלשלאות וכל הנך כי היכי דלא ליתזקן בהו ישראל :
 דכי שלים זייניהו כשכלין כלי זיינו במלחמה קטלי בתריסין :
 עששיות חתיכות עבוק של ברזל : ביכדאה בברזל של ארץ
 כיוד שאין עושין אותה אלא לכלי זיין : דמגנו על כלחמוס
 לסמור את בעור ואת יוסביה : מתני' בסילקי מקו' גבוב
 שסס דנין כני אדם ומסילין אותה מת : גרדו גס'הו' גבוב
 שעשו לרון דיני כסאו' : היכטריה מקום שעושין סס
 אנטרווחו

לפני פרקא עבודה זרה ת

אבל כונין עמחן בימסאות ומדחצאות הגיע לכיפה שמעמידין
 בה ע"ז אסור לכנותה : גמ' אמר רב הנן בר רבא
 היה גסה הרי היא ככחמה דקה לפירכוס אבל לא למכירה
 וכן הילכתא : הרחק מעליה דרכך זו המינ' והרשות :

ואל תקרב אל פתח ביתה זו זונה : וכמה אמר רב הסר'
 ארבע אמות : ת"ר ההולך לאיצטרונין ולכרכוס וראוה את
 הנחשי' ואת החבר' בוקיון ומוקיון מוליון ולוליון סנדליון
 וסנדליון הרי זה מושב ליציים ועליה' הכתוב אומר אשרי
 האיש אשר לא הלך וגו' : כי אם בתורת ה' חפצו וגו' הרי
 למדת שהדברים הללו מביאין את האדם לביטול תורה :

דרש ר"ש כן פזימאי דכתיב אשרי האיש אשר לא הלך וגומר
 וכי מאחר שלא הלך מהיכן עמד ומאחר שלא עמד מהיכן ישב
 ומאחר שלא ישב מהיכן לץ : לומר לך שאם הלך סופו
 לעמוד ואם עמד סופו לישוב ואם ישב סופו ללוץ ואם לץ עליו
 הכתו' אומר אם חכמת לך ואם לצת לברך תשא : אמר
 ד"א כול המתלוצץ יסורי' באין עליו שנאמר ועתה אל

תתלוצצו פן יחזקו מוסריכם וגו' : אמר רבא לרבנן
 במשותא מיניכו לא תלוצצו ולא ליתו יסורין עליכון : אמר
 רב קטינא כל המתלוצץ מזונותיו מתמעטין שנאמר משך ירו
 את לוצצים : אשרי איש ירא את ה' איש ולא אשה א"ר עמרם
 ואמרי לה אמר רב נחמן אמר רב אשרי איש שיעשרת
 תשובה כשהוא איש : על לפני מים אמר רב תנחום בר
 חנילאי לעולם ישלש אדם שנותיו שליש במקר' שליש במשנה
 שליש

אנטוויאן' שור מכנח ובורג אנשי' ושחוק כוח לכך : כימב
 כעין מנדל קטר וגבוהים ודוחקים משם איש להמית :
 כימוסיות ביטה של חכך אחת ומקריב עליה זבחים דכוי
 תשמיש לעבודה זרה ואחתי בשעת בכין לא כעבדו לע"ז :

ומרחכאו הם נשיון בקרקע מאלד עמוקין וסמים נוסלים מתחת
 זבוי אדם רוחאים על הכסרין ממעל : כסה דרך גוים לכעמי'
 ע"ז במרחכותיקן : גמ' לפירכוס לענין בהמה מסוכנת
 בדחמרינן בחולין פסטי ידה' ולא לענין מכירה לאו תלויה
 בהמה אלא בהמה גסה כוח בכל מקום חין מוכרין :

לאיכטדין מקום נגיח' שור' : לכרכו' מכור ועוסי' סס
 שחוק לוככות ומשתה : את הכחשים מנחשים ומכספי' :
 בקיון מ קיון כלו' הם מיני לוככו' : משך ידו הקב"ה סכו'
 פותח ידו לזון את הכל ומושכ' מן הלוככו' : כסהו' איש
 בעולו בכחו בעולו בנחרותו : לומי סכי ימים מקרא' ב'
 ימים

לפני פרק א עבודה זרה

שליש בתלמו' ומי ירע כמה חיובי קא אמרו' ליומי :
אשר פריו יתן בעתו אמר רבא אמר פריו יתן בעתו עלהו
לא יכול ואם לאו יכול : על הלמד ועל המלמד הכתוב
אומר לא כן הרשעים וגו' : והיינו דאמר ר' אבא אמר
רב הונא אמר רב מאי דכתיב כי רבים הללים הפילה זרה
תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה : ועצומים כל הרונגיה
זה תלמיד שהגיע להוראה ואינו מור' : ער כמה ער
ארבעין שנין : הגיע לכיפ' שמעמידין ביה עבודה זרה
אסור לבנוחה א"ר אלעזר אם בנה שכרו מותר : מתני'
אין מוכרין להן במחוב' לקרקע אבל מוכר הוא משיקופ'
דכי יהודיה' אומר מוכר הוא על מנת לקופ' : גמ'
מנא הני מילי אמר רבי יוסי בר חנינא אמר קרא ולא תחנם
לא תתן להם חנייה בקרקע : תנא גמי הכי ולא תחנם לא
תתן להם חנייה בקרקע : דבר אחר לא תתן להן הן : דבר
אחר לא תתן להם מתנה חנם : לא תתן להם הן מסייע ליה
לרב דאמר רב יהודיה' אמר רב אסור לאדם לומר כמה
נאה ע"ז זה : ת"ר ונשמר' מכל דבר רע שלא יסתכל אדם
באשה נאה ואפי' פנוי' : באשרת איש ואפי' מכוערת : ולא
בכנזי צבע אשה ולא בחסור ולא בחמורה ולא בחזיר
ולא בחזירה ולא בעוף ולא בעופה בשעה שנוקקים זה לזה :
ולא בכנזי צבע אשה אמר רב יהודיה' אמר שמואל אפילו
שטוחין ומוגחין על גבי הכותל : אמר רב פפא ובמכיר את
בעליהן : ת"ר ונשמרת מכל דבר רע שלא יתרהר אדם
ביום ויבוא לירי כנאיה כלילה : מכאן אמר רב פנחס בן
יאיר זהירות מביאה לירי זהירות : זהירות מביאה לירי

נקיות

ימים משכה שכי ימים תלמוד' אמר פריו יתן בעתו שקבע
עתים לתורה לישכ' אחריו' שלמוד ששעה פרי כלומר שמקיים
מה שכתוב בתורה : על הלמד ועל המלמד שאסור ללמוד
תורה לתלמיד שאינו הגון : לא כן הרשעים' רשעים תרי משמט'
הפילה לשון נפל שלא מלחו ימיו כלומר הורגין את דורם :
ועצומים לשון עזבם עיניו ועד כמה יסא ראוי להוראה
עד הרבתי' שנים משכולד' : לא תתן להם חן
כדמסיק שלא יאמר כמה נאה גוי זה : ולא צננדי ככע אשה
סוכר את האשה שמלונסת בהן לפי שמיסין בהן לפי שמיסין
אותם ומסרכה אחריה' : ובמכיר את בעליהן האשה
קמלונסת בהן : ונשמרת וממוך ליה כי יכיה בך חיס אשר
לא יכיה טהור מקרה לילכ זקא מזהר ליה לישמר שלא יבא
לירי

לפני פרקא עבודה זרה תא

נקיות : נקיות מביא לידי פרישות : פרישות מביאה לידי
 טהרה : טהרה מביאה לידי קדושה : קדושה מביאה לידי יראת
 חטא : יראת חטא מביאה לידי ענוה : ענוה מביא לידי
 חסידות : חסידות גדולה מכולן שנ' או דברת בחזון
 לחסידוך : ופליגא דריב"ל דאמר ריב"ל ענוה גדולה מכולן
 שנ' רוח ה' אלהים עלי יען משח ה' אותי לבשר ענוים שלחני
 וגו' חסידים לא נאמר אלא ענוים הא למדת שהענוה גדולה
 מכולן : ופירשוה כירושלמי דרזוות מביאה לידי נקיו דכתי'
 וכלה וכפר נקיות לידי טהרה שנ' וכפר עליו הכהן וטהר :
 טהרה לידי קדושה שנ' וטהרו וקדשו קדושה לידי ענוה
 דכתיב כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום
 וקדוש אשכון ואת דבא ושפל רוח ענוה ליראת חטא דכתיב
 עקב ענוה יראה ה' : א"ר יצחק בן אלעזר מדי ששאתו
 החכמה עטרה לראשה עשאתו ענוה עקב לסוליתיה דכתיב
 דאשית חכמה יראת ה' וכתיב עקב ענוה יראת ה' : יראת חטא
 לידי רוח הקדש דכתיב או תכין יראת ה' ודעת אלהים
 תמצא : רוח הקדש לידי חסידות דכתיב או דברת בחזון
 לחסידוך : חסידו לידי תחירת המתים דכתיב ונתתי
 דואי בכס וחייחם : תחיות המת' לידי אליהו זכור לטוב
 דכתיב הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא וגו' : רב
 יהודה אומר מוכר הוא לו על מנת לקיץ : ת"ר מוכר הוא לו
 על מנת לקיץ וקוצץ דבריר יהודה ר"מ אומר אינו מוכר לו
 לא קוצץ : כמה ע"מ לקצור וקוצר ד"ר יהודה ר"מ אומר אינו
 מוכר לו אלא קצורה שחת ע"מ לגזוז וגזוז דבריר יהודה
 ר"מ אומר אינו מוכר לו אלא גזוזה : איבעיא להו בחמה
 על מנת לשוחט ושוחט מהו חמס הוא דלא ברשותיה
 קיימי לא מצוי משהי להו אבל בהמ' כיון דכרשותיה קיימא
 משהי לה או דילמא ל"ש תא שמע בהמ' ע"מ לשחוט ושוחט
 ד"ר יהודה ר' מאיר אומר אין מוכר אלא שחוטת : והילכתא
 כר'

לדיוכך : זכירות הכוסר מעבירו' שלא יכשל בהן :
 זרזוות טיבא זרזו לעשו' מכות : נקיו' נקו' בלא חטא :
 פרישות חף מדבר המות' פורס לבחמיר על עכמו : טהרה
 קת ומלובן ועדיף מנקי : או דברת בחזון לחסידוך ולא אמר
 לירחיק : שחת תכוחות חטין וסעורין קודם שתעלה בזיוז
 קוד' שגדלה שליט : על מנת לשחוט מתכה עמו כסידוש :
 לחו ברשותיה קיימי שחת וחילן וקמס בקרקע של ישראל ואינו
 מביחולסהכותו בתוכו אבל בהמ' מכו מוכין גוי ברשותי'
 קיימי 3 (yY) מו 2

לפני פרק א

כר' מאיר דסתם מתניתין כותיה : מתני' אין משכירין
להם בתים בארץ ישראל ואין צריך לומר שדות : ובסוריא
משכירין להן בתים אבל לא שדות ובחוצה לארץ מוכרים
בתים ומשכירין שדות דבריר"מ : ר' יוסי אומר אף בא"י
משכירין להן בתים אבל לא שדות : ובסוריא מוכירין
בתים ומשכירין שדות : ובחוצה לארץ מוכירין אלו ואלו :
גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי :

אמר רב יוסף ובלבד שלא יעשם שכונת תנא אין
שכונה פחותה משלש בני אדם : מתני' אף במקום
שאמרו להשכי' לא לבית דירדה אמרו מפני שמכני' לתוכה
ע"ז שנ' לא תביא תועבה אל ביתך : ובכל מקום לא ישכור
לו את המרחץ מפני שנקראת על שמו : גמ' תני' דש"בג
אומר לא ישכור אדם מרחיצו לגוי מפני שנקרא על שמו
וגוי זה עושה כה מלאכה בשבתו וימים טובים : אבל שדהו
לגוי מאי שרי דאמרי אריסותיה קא עביר מרחץ גמי אמרי'
אריסותיה קא עביר אריסותא למרחץ לא עבדי אינשי :

הנהו מוריאקי דגוי נקוט בשבתא וישראל בחד בשבתא
אתו

קיימו : מתני' אין משכירין בתים לבני בא"י גזירה משו'
מכירה דאיסור' דאורייתא הוא שכותכין להם חכיים : ואין
צריך לומר שדות דאיכ' תרתי לאיסורא שנותן לבני חכיים
זמפקיעו מיד מעשר : סוריא חרס כוכה וסמוך לא"י זכנסה
דוד וחבורה לא"י שלא על פי הדבור ובלא"ס ריבוא וקרי ליה
כיבוש יחיד : משכירין להן בתים ולא גזרינן אטו מכיר'
דאי כמי אתי לדי מכירה לא עבר דאורייתא דכי כתיב לא
תתן להם חכיים בקרקע בא"י כתיב דחשוביה חכיותה ומיהו
מכירה לכתחלה לא לגזרינן מטום מכירת דח"י : אבל לא
שדות דאיכא תרתי לריעותא לאסורא כדפי' : וחוצה לארץ
דמרחקא לכתחלה לאיסורא מטום מכירה דסתם אטו מכירה דח"י
לכך מוכירין להן בתים ומשכירין להן שדות אבל מכיר'
דסדה לא דכוון דאיכ' תרתי גזרינן : רבי יוסי אומר
כי' דלא גזר סכירות אטו מכירה : אף במקום
שאמרו להשכיר להם בתים : לא לבית דירה
אמרו חלה לאיסתמושי בהו צניבב' וליבו נפשו שמכנים
לתוכו ע"ז : נפשו שנקרא' על שמו הרואה שמחמין
חותו בשבת אומרי' שהבלכוס שלוחו של ישראל הם : גמ'
דאמרי אריסותיה שקיבל למחלה ולשליש ולרביע ועליו נוטל
לעשו' אריסותו : מוריאקי גינת כרכוס : דגוי נקוט בשבת
לחרוץ

לפני פרק א עבודה זרה תב

אתו לקמי' דרבא שרא להו רבא : איתיבי רבינא לרבא
 ישראל וגוי שקבלו שדה בשותפות לא יאמר ישראל לגוי
 טול חלקך בשבת ואני חלקי כהול ואם התנו מתחל' מותר
 ואם באו לחשבון אסור : איכסיף : לסוף איגלאי מילתא
 דהתנו מעיקרא הוה : גרסי' בפרק ארבע מיתות אמר אבוה
 דשמואל אסור לישראל שיעשה שותפות עם הגוי שמא
 יתחייב לו שבועה ונשבע לו בעבודה זרה שלו והתורה
 אמרה לא ישמע על פיד :

סליק פירקא

לחרוש ולזרוע ולקצור : ישראל וגוי שקיבלו שדה בארסו'
 מדעל הבית ומסקיבלו הוטינו על שניהם לעשות בה ביחד :
 ולא יאמר ישראל לגוי טול אתה חלקך בשב' לפי שנעשה
 שלוחו על חזי ביו' המוטל עליו : ואם התנו מתחילה קודם
 שבוטל עליו מותר דבא לא קביל עליה ישראל עבודה בשבת
 ואין הגוי שלוחו : ואם באו לחשבון לאו אהתנו מתחל' קאי
 אלא מילתא באפי נפשה היא ולומר אם קבלה סתם כלומר
 שנטל גוי שבת וישראל חול ולא כוונתו ישראל ובאו לחשבון
 אחר זמן ואומר כמה ימי שבתות נטלת אטול כנגדן ומת החול
 אסו' דסכר שבת הוא כוטל דגלי דעתיה דגוי היה שלוחו :
 שמא יתחייב הגוי שבועה :

בדרן עלך לפני אידיקן

איין מעמידין בהמה בפונדקאות של גוים מפני שחשודין
 על הרביעה : לא תתייחד אשה עמהן מפני שחשודין
 על העריות לא יתייחד אדם עמהן מפני שחשודין
 על שפיכו' רמים : ברת ישראל לא תינק בנה של
 נכרית אבל נכרית מניקה בנה של בת ישראל ברשותה :
 גמ' תני רב יוסף א-מלתא לא תרבי כלבא ולא תשרי ברבי
 דב באושפיזא משום חשדאי לא תתייחד אשה עמהן מפני שהן
 חשודין על העריות : מאי איריא גוי אפי' ישרא' גמי דהא
 תנן לא יתייחד איש אחד עם ב' נשים לא צריכא שאשתו עמו
 ישראל

איין מעמידין בהמה בפונדקאו' שעושים להם חכס' סס
 עובר דרכי' וכתמין סכר לכעלוס : שחשודין על
 הרביעה ובני נח כזכרו דכתוב וכיון לכשר א' וכלו בהמה חיה
 ועוף ויש בהן משום ולפני עור : לא תרבי כלבא לא תגדל
 כלב

אין פרק ב

ישראל אשתו משמרתו גוי אין אשתו משמרתו : לא יתייחד
 אדם עמהם מפני שהן חשודין על שפיכות דמים : ת"ר
 ישראל שנשפל לו גוי בדרך טופלו לימינו : ר' ישמעאל בנו
 של ר' יוחנן בן ברוקא אומר בסייף טופלו לימינו : ובמקל
 טופלו לשמאלו : היו עולין במעלה ויורדין בירידה
 לא יתא ישראל למטה וגוי למעלה אלא ישראל למעלה
 וגוי למטה : ואל ישוה לפניו שמא ירוץ את גולגלתו

שאלו לאין אתה הולך ירחיב לו הדרך בדר' שהרחיב יעקב
 לעשו דכתי' עד אשר אבא אל אדני שעירה וכתיב ויעקב נסע
 סכותה : מעשה בתלמידיו ר"ע שהיו מהלכין לכזיב ופגעו
 בהן ליסטים אמרו להן לאין אתם הולכין אמרו להן לעכו
 כיון שהגיעו לכזיב פשו : אמרו להם תלמידי מי אתם אמרו
 להן תלמידי ר"ע אמרו להן אשרו ר"ע ותלמידיו שלא פגע
 בהן אדרסע מעולם : בת ישראל לא תוליד את הנכריות :
 ת"ר בת ישראל לא תוליד את הנכריות מפני שמילדת בן לע"ז
 ונכריות לא תוליד את בת ישראל מפני שהן חשודין על שפיכות
 דמי' רביר' ר"מ וחב"א נכרי' מילדת את בת ישראל בזמן שאחרו'
 עומר' על גבה אבל לא בינה לבינה בת ישראל לא תניק בנה
 של נכרי' : ת"ר בת ישראל לא תניק בנה של נכריות מפני
 שנגדלת בן לע"ז ונכריות לא תניק בנה של בת ישראל מפני
 שחשודין על שפיכות דמים דברי ר"מ וחב"א נכריות מניקת
 בנה

כלב : לא יתייחד איס' אסוי' עם שתי נשים שהנשים דעתן
 קלות וסתיהן יתרכו לעבירה : בחשתו של גוי עמו גוי אין
 אשתו משמרתו ולא הפרח לחיבו כי קרוי ואיבו כי בזוכו אבל
 ישראל חשתו משמרתו : טופלו לימינו מחברו לגוי מימינו
 של ישראל שחס ירצה הגוי להרנו יסלת ישראל ימינו ויחחו
 בו : בסייף חס הגוי חוגר סייף טופלו ישראל לימינו כדי
 שתכא יד שמאל של גוי שהסייף חגור בו לכד ימין של
 ישראל ומזומנת לישראל לאחוז בו : במקל חס הים ביד
 גוי מקל טופלו ישראל לשמאלו כדי שתכא יד ימין הגוי
 שהמקל בה סמוך לישראל ואס' ירו' גוי יד ימינו תחחו יד
 שמאל ישראל במקל שמנוך לה דחי טופלו לימינו יסיה
 במקל רחוק מיד הישראל : לא יסא ישראל למטה אלא
 לגולם למעלה כיכד בעלויי ילך ישראל לפני הגוי וכירודס
 ילך הגוי לפני יוס' אל : ולא יסוח לפניו אפילו בניו סור חל
 ישחה ישראל לפני הגוי לטוב כלום סמח ירוץ גולגלתו :
 ירחיב לו הדרך הים כריך לילך פרסב יחמר לו שתי
 פרסאות חני כריך לילך אולי ימתין הגוי גולגלתו

איך מעמידן פרק ב עבודה זרה א"ג

כנה של בה שראל כומן שאחרות עומר' על גבה אכל לא
 כינה לכינה ורמינהי יהודית מילדית ארמית בשכ' אכל
 לא כחנם אמר רב יוסף בשכר שרי משום איבה : סבר רב
 יוסף למימר אולודי בשכר שרי משום איבה : א"ל
 אביי יכול למימר ליה דידן דמינסרי שבתא מחללינן להו
 שבתא דידכו דלא מנסרי שבתא לא מחללינן עליהו
 שבתא : סבר רב יוסף למימח אונוקי בשכר שרי
 משום איבה א"ל אביי וכלה למימר לה אי פנויה היא
 בעינא לאינסובי אי אשת איש היא לא מיזדהמנא באפי
 גבר' : סבר רב יוסף למימר האדתנייה הגוים והרועים
 בהמה דקה לא מעלין ולא מורידין אסוקי בשכר שרי משום
 איבה : א"ל אביי יכול למימר ליה קאי ברי אינר' א"ג
 נקיעא לי זימנא לבי דואר : תני רבי אבהו קמיה דר' יוחנן
 הגוים והרועים בהמה דקה לא מעלין ולא מורידין : המינין
 והמוסרים והאפיקורסין מורידין אכל לא מעלין : א"ל
 אני שוג' לכל אברת אחיך לרבורת את המומר ואת אמר'
 מורידין סמי מכאן מומר' ולישני ליה כאן במומר אוכל
 גבילות לתיאכון כאן במומר אוכל גבילות להכעיס קסבר
 אוכל גבילות להכעיס טין הוי' ושמעי' מהא דלדברי הכל
 מומר אוכל גבילות להכעי' לא קרינא ביה לכל אבירות
 אחיך איתמר מומר פליגי בה רב אהא ורבינא הר אמר
 לתיאכון מומר להכעיס טין וחד אמר אפילו להכעיס
 מומר ואי זרה הוה מין זרה העובר ע"ז : אמר
 מר מורידין אכל לא מעלין השתא אחותי מחתינן
 אסוקי מיבעי' אמר רב יוסף בר חמא אמר רב ששת לא נצרכה
 אלא שאם היתה לו מעלה בבר' מגררה ונקיט ליה עילא דלא
 תיחות

עד פרסה סכנייה וזה יפרוש ממנו קודם לכן : נסע סוכות
 ולא הלך לשעיר : בשכר שרי בשבת ככחול משום איבה דבא
 איכו חזו דמיולד' לכסוי דידן בשבת ככחול : לא מעלין מן
 הכור ולא מורדין אותו לכור : קאי ברי חנינר' חס לא
 אחידנו זמות ונח לי להפסי' שרי ולהכילו : נקיטא לי זימנא
 בי דואר השלטון קבע לי זמן לבית כועד ואס לא אלך יפא
 שכרי בהפסדי : מינין האדוקין בעבודה זרה : המוסרים
 מלשינין המוסרין ממון של חבריהן ביד גוי' : לתיאכון
 כשחי' לו כשר היתר אוכל איסור אבל כשאיסור זהיתר לפניו
 אינו כל כך מופק' להכניח את היתר ולאכול את האיסור
 ואם הוא עושה כן עושה להכעיס : שאם בית' מפלה בכור

אין מעמידין פרק ב

תיחות חידה עלויה : רבה ורב יוסף דאמרי תרויהו לא
נצרכה אלא שאם היתה אבן ע"פ הכאר מכסה : ונקיט לי
עילא בעינא לעבורי חיותאי : רבינ' אמר לא נצרכה אלא
שאם היה סולס בכאר מסלקו ונקיט ליה עילא בעינא לאחותי
ברי מאינרא : מתני' מתרפאין מהן ריפוי מפורן אבל לא
ריפוי נפשו' : אין מסתפרין מהן בכל מקום דברי ר"ט וחכ"א
בר"ה מותר אבל לא בינו לבינו : גמ' ריפוי
מפורן בהמתו : ריפוי נפשו' גופו : אמר רב חסדא
אמר מר עוקב' אע"פ שאמרו אין מתרפאין מהן אבל אמר לו
סם פלו' יפה לו סם פלוני רע לו מותר : סבר שאולי משאיל
כי היכי רשאיל לדירי שאיל נמי לאחריני וללא אתי לאורועי
נפשי' : אמ' רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ספק חי ספק מדי
אין מתרפאין מהן : והא איכא חי שעה לחי שעה
לא חיישינן : ומנא תימרא דלחי שעה לא חיישינן דכתי'
אם אמרנו נבוא העיר והרעב בעיר וגומר והא איכא חי שעה
אלא לחי שעה לא חיישינן : אמר רבא בר בר חנה א"ר
יוחנן כל מוכרי שמהללין עלי' את השכר אין מתרפאין מהן
איכא דאמרי אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל מכה של חלל
אין מתרפאין מהן : מאי ביניהו איכא ביניהו גב היר ונב
הרגל

קרקע ויכול לעלות בה : מגררה ויהי לא מעלין דקאמר
אין מניחין אותו לעלו' קאמר' : ונקט ליה עילא כלומ' מוכי'
עלילה : בעינא למעבורי חיות' כריך חנו להעבי' חאמי
למרע' ודרכי על ספת הכור וירא חנו סן יפלו : תתכו'
מתרפאין מהן מקבלין מהן רפואו' מפורן ונפשות מפרש בגמ'
ואין מסתפרין מהן בכל מקום אפילו בר"ה שפוזרין סם תמוז
שמה יחתוך כוארו בתער : גמ' סבר הגוי האי ישראל
מדלא בעי להתפוי מיכא לא סמך עלי' ושאלי משאיל לנסותי
אם אומר לו חמת : ספק חי ספק מת חולי שאם אין לו רוס'
ספק יחיה ספק ימות אין מתרפאין מהן דגוי ודאו קטיל ליה
ומוטב שיכחו כך שמה יחיה : ודאו מת היכא דידעין שאם
לא ירפאו ימות ואין כאן ישראל לרפואה מתרפאין מהן
דשמה הגוי ירפאו : חי שפס שפגוי מנא' לכמיתו שמה
יחיה יוס או יומים : אם אמרנו נבא העיר והרעב בעי' וגו'
ואם יחיו כחי' ואם ימתו ומתכו' והאיכא חי שפ' שמה ימתו
מיד לא חיישי' כואיל וכוף למוות : כל מכה שמהללין עלי'
את הסכ' דהיינו מכת סכסא : של חלל בחלל גופו : מאי
ביניהו דהא קיימא לן כל מכה של חלל מחללין את השבת :

איך מעמידין פרק ב תב

הרגל דאמר רב אדא בר אבהו אמר רב גבי חיד ונרב
הרגל הרי הן כמכה של חלל ומחללין עליהן את השבת :
אמר רב שמן בר אבא א"ר יוחנן כל מכה שצריכה אומר איך
מתרפאין מהן מכה של חלל אינה צריכה אומר : והאי
אישהא צמירתא נמי כמכה של חלל רמיא : ומחיצן מכה
של חלל פי' רבי אמי מן השפה ולפניו : הא דתניא הירג
דכי ישמעאל אומר מניין שאם אומדין לו לאדם עבוד ע"ז ואל
תהרג שיעבור ואל יהרג ת"ל וחי בהם ולא שימות בהן ליתא :
דק"ל בר"א דאמר אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאדך
ואם נאמר בכל מאדך למה נאמר בכל נפשך אם יש לך אדם
שמונו חביב עליו מנופו לכך נאמר בכל מאדך ואם יש לך
אדם שנופו חבי' עליו ממנו לכך נאמר בכל נפשך : וכבר
בירנא לה להא מילתא בפרק בן סורר ומורה : גרסי'
בפסחי' בפ' כל שעה א"ר יעקב א"ר יוחנן בכל מתרפאין חוץ
מעצי אשרה : ה"ד אי דאיכ' סכנה אפי' בעצי אשרה נמי
ואי דליכא סכנה אפי' בכל איסורין שבתורה נמי לא לעולם
דאיכ' סכנה ואפ"ה בעצי אשרה לא דתניא ר"א אומר אם
נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאדך וכו' כי אתא רבין א"ר
יוחנן בכל מתרפאין חוץ מע"ז ונלווי עריות ושפיכות דמים
דתניא ר' אומר כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש וכו'
וכי מה ענין רוצח אצל נערה מאורסה אלא ה"ז בא ללמד
ונמצא למד מקיש נערה מאורסה לרוצח מה רוצח יהרג ואל
יעבור אף נערה מאורסה יהרג ואל יעבור : ורוצח נופיה
טנא לן סברא הוא כי ההוא דאתא לקמיה דרבא אמר דוראי
אמר לי זיל קטליה לפלגיא ואי לא קטילנא לך אמר ליח מאי
חזית דדמא דידך טומק טפי דילמא דמא דחברך טומק טפי :
פר בר רב אשי אשכחיה לרבינא דקא שאיף לה לברתיה
בגוהרקי

גב חיד מחללין עליה את השבת ללישנא קמא איך מתרפאין
ככל ללישנא בתרא מתרפאין הוחיל ומיתחזיח אי חזי דמקלקל
בה לתיך לה סנא ומעבירה : שצריכה אומר שמסוכנו כל
כך שצריכה לחומדו אם יחיה אם ימות ומכה של חלל לא
כרוכה אומר לא גרסינן : אישתא צמירת' חולי של חמימו' :
מן הספה מן הספתיס : הרי הוא בא ללמד על רוצח
כדמשמע פסטיא דקר' וכמ' למד נערה מאורסה מרוצח מכ
רוצח יהרג כדמסיק טעמא לקמן : מארי דורחי מושל עירו :
מה חזית דדמא דידך טומק טפי דמסכי מה אמרה תורה יעבור
ולא יהרג משום הכלת נפש מישראל וככא ממה נפשך יחיד
כסס

אין פרק ב עבודה זרה

בנוהרקי דערלה אמר ליה אימור דאמרי רבנן בשעת הסכנה
 שלא בשעת הסכנה מי אמור א"ל האי אישתא צמירת' לשע'
 הסכנה דמיא ואיכא דאמרי ה"ק ליה: מידי דרך הנאתן קא
 עבידנא: איתמר הנאה הבאה לו לאד' בע"כ אביי אמר
 מותר' רבא אמ' אסורה אפשר וקא מכויז כ"ע לא פליגי
 דאסור' לא אפשר ולא קא מכויז לא אפשר וקא מכויז
 כ"ע לא פליגי דשרי כי פליגי דאפשר ולא קא מכויז
 איכא דאמרי אפשר ולא קא מכויז היינו פלוגתא דרבי
 יהודה ור"ש לה' יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור
 אסור לה"ש דאמר דבר שאין מתכוין מותר מותר כי פליגי
 דלא אפשר וקא מכויז אביי אמר מותר ורבא אמר אסור'
 והלכת' רבא: ואין מסתפריז מהן בכל מקוטר ר"מ וחכ"א וכו':
 ת"ר הטספתר מן הנגי רואה במראה ואינו חושש ה"ר אי
 ברה"ר למה לי מראה ואי ברה"י כי רואה במראה מאי הוי:
 לעולם ברה"י וכי רואה במראה מחזי כאדם חשוב: ונגי
 תמספתר מן הישרא' כיון שהניע לבלודיתו שומט את ידו וכמה
 אמר רב מלכיה אמר רב ארא בר אהבא ג' אצבעות לכל רוח
 ורוח: מתני' ואלו דברים של גוים אסורין ואיסורן איסור
 הנאה היין והחומץ של גוים שהיה מתחלתו יין: וחרס
 הדרייגי ועירור לכוזבין רש"ב אמר בזמן שהקרע שלו
 עגול אסור משוך מותר' בשר הנכנס לבית ע"ז מותר והיוצ'
 אסור

כפס אחק וטוב שיאב' נפש ולא תחטא דמאי חזית דדמא לידך
 סומקא טפי כלומר שחקה חביב יותר: דקח שייף מסח':
 גזברקי בוס של ערל': הכח לחד' ע' כשאינו מכויז לכך:
 איפס' לו להתרחק שלא יפס' כגון שנהכ' מרוח ע"ז ואיסור
 לו לילך בדרך אחר שלא יענו' לפני הע"ז לא איפס' לו
 להתרחק וגם לא קא מכויז ליהנו': במראה שפי' גל נאשכנו
 לראו' אם מספר באומנות וסבר כגוי כיון דקסיד הכי חשוב
 הוא ומתוירא לסורנו: לכלוריתו שמגדל לע"ז: שומט אפ'
 ידו מקוד' לכן שלשה אצבעות לכל רוח כדי שלא יפס' מתקנה:
 מקמי' שהיה מתחלה יין לאסוקי סיכא דזבן גוי חומץ מוסר'
 דלא מיתסר בהכא דטעמא דמתסר בהכא משו' דילג' מכסבי'
 לע"ז וחומץ לא קא מנסך לע"ז: וחרס הדרייכי מסרש בגמרא
 שהיו סורים חרסים חדשים ציין ומייבסין אותו וחזור'
 כשרוכין וסורין אותו במים ויוכא היין הנבלע בו: ועורות
 לכוזבין שקורעין פגל הלכ' לדרך לעשות כן לע"ז ומיני' חס'
 דקא דרך הניקב ומיתסר משו' זכחו מתים: בזמן שהקרע
 שלו עגול אז כיבר טעשה לטס כן: אמסוך מותר שאין עושין כן
 לע"ז

אין פרק ב עבודה זרה תה

אסור מפני שהוא זבחי מתים דברי ר' ע : ההולכין לתרפות
 אסור לשאת ולתת עמהן והבאין מותרין : גמ' יין מנא לן
 אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו אמר קרא אשר חלב זבחימו
 יאכלו ישתו יין נסיכם מרה זבח אסור בהנאה אף יין אסור
 בהנאה וזבח גופיה מנא לן דכתי' ויצמדו לכעל פעור ויאכלו
 זבחי מתים מה מתים אסור אף זבח אסור ומת גופיה מנ"ל
 אתיא שם שם מעגלדה ערופה כתי' הכא וחמת שסוכתי' התם
 וערפו שם את העגלה כנחל מה להלן אסור אף כאן אסור
 והתם מנ"ל אמרי דברי ר' ינאי כפרה כתי' בה כקדשי' והחומץ
 של גוים וכו' : א"ר אשי הומץ שלנו ביד גוים ויין מבושל שלנו
 ביד גוי' לא צריך חותם בתוך חותם אי משום נסוכי לא מנסך :
 ואי משום הלופי יין כיון דאיכא חותם א' לא טרח ומזויף :
 ת"ר יין מבוש' ואלונתות של גוים אסורין אלונתות כבדיתת
 מותרת : ואיזו היא אלונתית כדתנן גבי שבת עושיין אינמילין
 ואין עושיין אלונתי' : אלו הן אינמילין יין ודבש ופלפלין :
 אלונתות יין ישן ומיכס צלולין ואפרסמון : אמר רבא יין
 מזוג יש בו משום גלוי ויש בו משום יין נסך : יין מבושל
 אין בו משום גלוי ואין בו משום יין נסך : ומיא כין ביממא
 כין בליליא אית בהו משו' גלוי ולא אמרי' אימת ישן עליהן :
 רב לא שתי מיא מבי ארמאה ולא מבי ארמלתא משום דלא
 זהירי

לע"ז : זכיונא אסור בהנאה דעשאו תקרובת : לתרפות
 לטעות עבודה זרה למרחוק : אסור לשאת ולתת עמהן
 לחלוקין ומודו ועוד דזבחי מידי דכריך לתקרוב' ע"ז : גמ'
 חף יין אסור סנתנסך לע"ז : כפרה כתוב בה כפר לעמך
 ישראל הילכך אסור בהנאה כמו הדשים : אינו כריך חותם
 בקוד חותם חלף די בחותם א' דכוחיל דאשטענין מתכתיין
 ד-א' מנסכי חומץ וליכא למיחס חלף לחלוסי לא טרח ומזויף
 לספור חותמו של ישראל ולעשו' חותם אחר מזויף לכחליף
 רע בטוב : אלונתית לקמן מפרש אסוריה כי מתחולתו היא
 יין : אלונתית כבדיתת שלח הים תחילה יין ביד גוי חלף
 לקחה עשויה ביד ישראל מותר בהנאה דתו לא מנסך ליה :
 עושיין חנוולין בשבת שהוא לשתות וחין עושיין אלונתית
 שסתמו לרשותה להכענן : מיס כלולין שנשאבו ועמדו בכלי
 יום הו יומים לבית כלולין ושפין העליון מן הכלי בנהת
 גמסנת : מוזג שבי חלק מיס וחד יין : אין בו משום
 גלוי שאין כחש שותה ממנו : מבי ארמלתא ישראלית :
 דתקרום סנעסס רך וכתמיין ולא חמוץ גמור מכאן וחילך
 נתקלקל

אין מעמידין פרק ב

זהירי בגילוייהו : אמר רבא האי חמרא דאקריים עד תלת
 יומי יש בו משום גלוי ומשום יין נסך : מכאן ואילך אין בו
 משום גלוי ואין בו משום יין נסך : נהרדעא אמרי אפי'
 מכאן ואילך אין בו משום י"גויש בו משום גלוי מ"ט דמיקרי
 ושתי : ת"ר יין תוסס אין בו משום גלוי : וכמה תסיסתו ג'
 ימים : א"ר חייה בר אשי אמ' שמואל מטפטף אין בו משום
 גלוי : אמר רב פפא והוא דעכיד טיף טיף כנגד טיף טיף :
 אמר רב חייה בר אשי אמ' שמואל פי תאנה אין בו משום
 גלוי : כמאן כי האי תנא דתנא ר"א אומר אוכל אדם
 תאנים וענבים כלילה ואינו חושש משום שג' שומר פתאים
 ה' : אמר רב ספרא משום רפי יחושע דדרומה ג' מיני ארס
 הן של כהו' ושל כיגוני ושל זקן : של כהור שוקע ושל כיגוני
 שפעפע' ושל זקן צף' של כהור שוקע למאי הילכת'
 לכדתניא חכירת שנתגלתה אע"פ ששתו ממנה ט' לא ישת'
 ממנה עשירי : מעשה היה ושתו ממנה תשעה ולא מתו
 ושתה עשירי ומת' : א"ר ירמיה זה הוא שוקע' וכן אבטיח
 שנתגלתה אע"פ שאכלו ממנה תשעה ולא מתו ואכל י' ומת' : א"ר
 ירמיה זה הוא שוקע' : ת"ר מים שנתגלו לא ישפכם לר"ה :
 ולא יגכל בהן את הטיט' ולא ישקה מהן לא בחמתו ולא
 בהמת חכרו' : ולא ירהץ מהן פניו יריו ורגליו אחרים
 אומרים מקום שיש סירטא אסור אין סירטא מותר :
 גרסי' בשחיטת חולין בפ' ראשון תנן התם שלש' משקיין
 אסורין משום גלוי' הטיס' והיין' והחלב' ושאר כל'
 המשקיין

כתקלקל הרב' ואין בו משום גלוי : יין תוסס יין חדש
 מגיתו כשהוא חם ומחמין להיות יין קרוי תוסס : מטפטף
 כלי שתח' החבו' שמקבל הכטוף : טיף טיף כנג' טיף טיף
 שמטפטף קדיר והטיפין רודפ' זו את זו ותכופו וכחש סומע
 ובורח : פי תאנה כשתולסין אותה נעשה פה קצת במקום
 עוקצה : שוקע לפי שחוק הוא וכבד וזקע לתוך המסקה
 קרקעיתו של כלי : מפעפע בכתים : לא ישתה עשירי
 שהארס שוקע וישתכו וימות : אבטיח קער' מכו ונסה היא
 וכשפותחין אותה לאכול קצת ועומד' מגולה אוכל נחש ממנה
 וכיז רבב כתובה כעין לונן ביצה והארס שוקע בה :
 יכולך שמענו מדרכ ספרא דראשון לא ישתה שמה נחש זקן
 שתה וכף הארס למעל' שתה ראשון לא ישתה אמצעי'
 שמה שתה נחש בזוכו ומפעפע שתו תשע' לא ישתה
 עשירי

אין מעמידין פרק ב תו

המשקין מותרין וכמה ישוה ויהיו אסורין כדי שיצא חרש
 ממקום קרוב וישתהי' וכמה מקום קרוב א"ר יצחק בריה
 דרב יהושע כדי שיצא מתחת און כלי וישתה ויחזור לחורו :
 ונרסי' בפרק אלו טרפות מנימין כנדוקאח איגלי ליה ביסתקא
 דרובשא וכו' ומסתברא מחהוא מעשה דרבש וציריש בהן
 משום גלוי : נרסי' בתחלת כיצה א"ר יוסי בן שאול משום
 רבי האי תומא שחוקא סכנתא לגילוייה : שיעור המים
 המגולין כדי שתאכר בהן המר' ר' יוסי אומר ככלים כל שהן
 ובקרקעו' ארבעים סאה' יש שפירשו אם המים המגולין
 מרובין כדי שתאכר מהן המרה שהיא הסם של רחש אין
 חוששין להם שהסם בטל בהן ואינו מויק ואם אין בהן זה
 השיעור אסורין מפני הסכנ' וי"א חילוף שאם אין בהן זה
 השיעור והמים נראין צלולין מותרין שאלו היה בהם סס היה
 נראה אבל אם המים מרובין אסורין שחוששין שמא יש בהן
 סס ואינו ניכר : ניקורי תאנים וענבי' והקשואין והדילועים
 והאבטיחי' והמלפונורת אפי' הן ככר א' גדול ואחד קטן אח'
 תלוש ואחד מחובר כל שיש בו ליח' אסור : נשיב' נחש
 אסורה מפני סכנת נפשות : משמרת של יין אסורה משום
 גלוי ורבי נחמיה מתיר : אמר שמואל כל הטרצין יש להן
 ארס : של נחש ממירת : ושל שרצים מלקה ירושלמי א"ר
 מונא צריכין אנו למיהש למאי דבריית' חוששין אסור למיתן
 פריטי גו פומא : פיתא תיתי כי שהיא תכשילא תותי ערסא :
 ממצע סכינא גו אתרוג' או גו פוגל' : א"ר יוסי ברכי בון
 כל ויעת האד' סם המית חויץ מויעת הפני' : ת"ר א' הלוקח
 ואחד השוכר בית חצרו של נכרי ומלאהו יין ומפתח וחותם
 ביד ישראל ר"א מתיר בשתיה וחכמי' אוסרין ר"א לא חייש
 לזיופא ורבנן חיישי לזיופא א"ר חייא בריה דרבא בר נחמני'
 אמר רב יצחק אמר רב ואמרי לר' רב חסד' אמר רב זעירי
 הלכה כר"א : ונרסי' בפר' השוכר את הפועל וכי מאחר
 דק"ל כרש"בג דלא חייש לסיתומא וכותיה דר"א דלא חייש

לזיופא

עשירי סמא בחור הוי' : לא ישכס סמא יעבור אדם
 יחף ויחאס ועמי' בין קסו' אכנעותיו וביון סכנכם מעט
 ונקב בקשר טוב אין לו רפואה : ירכן להשכיב האנב
 סלח יעלה : סירט' סדק סהארס מתעכב סס ואינו נוסל'
 מחר וכוקב בנש' : כרחס מין כחס קטן מאל'
 ומקטנותו אינו ככר וכראה : דלא חייס לסיתומא סמא נקב
 וחזור וסתמה מסוס דמינכר אע"פ סכו' בלא טורה ונס
 לפתיה

אין פרק ב עבודה זרה

לזינא האידנא מ"ט לא מותבינן חמרא ביי גוים חיישינן
 לשיכוי : ופירושו מניקת שמניחים במגופו' החבית נקב
 מאחר ששחין את פיה כדי שתצא ממנו הריח שלא ישכר
 הכלי וחוששין שמא יכניס משם מניקת וישתה מן היין
 וינסכנו : א"ר יוחנן הכל משתמר בחותם בתוך חותם
 אננא אפומא דחביתא שריקא וחתימא הוי חותם בתוך
 חותם : ואי לא לא הוי חותם בתוך חותם : דיקולא
 אפומא דחביתא ומיהדק הוי חותם בתוך חותם לא מיהדק
 לא הוי חותם בתוך חותם : גור כדריסקיא צרורה וחתומה
 פיו למס' הוי חותם בתוך חותם : פיו למעלה לא הוי חותם
 בתוך חותם : ואי כיוף פומיה לנאו וצייר הוי חותם בתוך
 חותם : איתמר מפני מה אסרו שכר של גוים דמי בר
 חמא א"ר יצחק משום חתנות : רב נחמן אמר משום גילויא
 ודוקא באתרא דמצלו מיא : רב ספא מפקין לי' לכבשא
 דחנותא ושתי : רב אחאי מיהו ליה לביתיה ושתי :

ותרויהו משום חתנו' מיהו רב אחאי עבר הרהק' יתירא :
 אמר רב יצחק האי חללא דשיכר' דארימאי אסור משום
 דמרעבי ביה דורדיא דייך נסך : אמר רב אשי ומאוצר שרי
 אם איתיה דמעריבי ביה מיסרח סרי : וחרס הדריני : מאי
 חרס

לפתוח' כל החביות דחייש לכרס"ג לא קיימא לן כוותיה
 דהאי זינא דטירחא הוא וקיימ' לן כר"א דלא חייש לזינא
 דחותם אחד : משו' שיכו נקב דק שבמנוס' חבית כרס'
 בעמו' : מינק' קנס שמוכסין בו היין : אננא אפומ'
 דחביתא כפס מזורק על פי החבו' : שריקא טח בטיט ודובק
 סביב פה המזרק לדופני החבית : דיקולא כפס סל על פה
 החבית והחבית מגוסס דהיינו שתי חתימו' מגופות החביות
 שדבוק' בחנית ונתיכסה וסל הכסוי עליה : ומיהדק
 זככס בדוחק שי סל לכלוע פי החבו' הוי חותם בתוך
 חותם דלא טרח ומזויף כולי האי : לא מיהדק כוח ליטול זכוי
 כמאן דליתיה : כוד של עור מלא היין וקשו' ומנח בתוך
 דוסקיא של עור פון סל כוד למטה בתוך חותם : משום
 חתנות שלא יפא רגיל לעשות הכל הגוי משתאות ויתן עיניו
 צבתו : משו' גילויא חרס נחש קסטה ממונו : באתרא
 דמכלו מוח כמקום הרגילין לטעות בכלי עד שיסו כלולין ומי'
 יש בהן משום גילוי : דורדיא שמריס : ומאוכר חס הכיאו
 מן האוכר מכלי שעשו לקיוס : מיסרח סרי מסריח כשמספים
 אותו : של חדרינוס קיסר כשיוכא כגיוסות מולוכין אותו

אין מעמידין פרק ב

איסורין איסור הנאה : החרצנים והזנין של גוים אסורין
ואיסורין איסור הנאה דברי ר"מ וחכ"א לחין אסורין ובשין
מותרין : המוריים ונבינת בית אנטיקי אסורין ואיסורין
איסור הנאה דברי ר"מ וחכ"א אין איסורין איסורין הנאה :
גמ' בר ערי טייעא אנס זיקו מרב יצחק בר יוסף רמא בהו
חמרא ואהדרינהו ניהליה אתא שאיל בי מדרשא א"ל ר'
ירמיה כך הורה ר' אמי הלכה למעשה ממלאן מים ג' ימים
ומערין : ואמר רבא צריך לערן כל מעת לעת : סבור מינה
ה"מ דידן אבל דידהו לא כי אתא רבין ארשב"ל אחר שלנו
ואחר שלהן סבר רב אחא בר' רבא למימר קמיה דרב אשי
ה"מ נודות אבל קנקנים לא א"ל רב אשי לא שנא נודות
ול"ש קנקנים : חני רב זביר בר רב אושעיא הלוקח
קנקנים מן הגוי' חדשין נותן לתוכן יין ישני' נותן לתוכן
ציר ומוריו' לכתחיל' : בעי מיניה רבי יהודה נשיאה מרבי
אמי החורין לכבשן האש ונתלכנו מהו א"ל ציר שורף אור
לא כ"ש : איתמר נמי א"ר אמי א"ר יוחנן קנקנים של גוים
שהחורין לכבשן האש כיון שנשר ופתן מהן מותרין : אמר
רב אשי לא תימא עד דנתרא אלא אפילו רפאי מירפא :
קינסא פליגי רב אחא ורבינא חד אסר וחד שרי : והילכתא
כמאן דאסר : איבעיא להו מהו לתת לתוכן שכר רב נחמן
ורב יהודה אסר ורבא שרי : רבינא שרא לוי' לרבי חייה
בריה דרב יצחק למירמ' בהו שיכרא אול רמא בהו חמרא :
ואפילו הכי לא חש לה למילתא אמר אקראי בעלמא הוא :
והילכתא כרבא ורבינא דבתראי אינון : והילכתא קנקנים
של

של חרם : כנוס בהן הכנים בהן יין לקיוס : חרצין וזנין
פסולת של עכבים והגרעיכין שנתוכן לחין כל שני' עשר חדש
אסורין בהנא' : כל מעת לעת דכל שלש' יומי' מערין וכותן
אחרי' תחתיין : ה"מ דידן נודות של ישראל שכים בהן יין כשר
זח"כ כנותן בהן גוי' יין כסך דלא בלעי כל כך : אבל דידהו
שכנלע בהן יין כסך מתחילתו לא סני צהכי : נודות של
עור אבל קנקנים של חרם בלעי טפיו ולא סני להו צהכי :
נותן לתוכו ביר ומוריוס לכתחילתא אף על פי שלא נתן בהן
תחילת מים לפי שהכיר והמוריוס שורפי' את סיון : קינסא
סכני' קיסמין דלוקין אל תוך התנהן עד שנסרה זיפתן :
והילכתא כמאן דאסר דלא דמי להחזיר' לכבשן דהת' כיון
דהסקן מבחון עד שנסר' זיפתן כבר נתלכן החרם אבל קכא
כיון שמכנים האש לתוכו מוד זיפתו נוסרת : לא חש למילתא
למיגו'

אין מעמידין פרק א תח

של גוים לאהר שני' עשר חדש מותרין : דכי פרזק רופילא
 אגס הגהו כובי מפומבדיתא רמא בהו חמרא אהורדינהו
 ציהליהו אתו ושיילו לרב יהודה אמר להו דבר שאין מכניסו
 לקיום משכשכן כמיום ומותרין : אמר רב יהודה הני
 כובי דארמאי דבר שאין מכניסו לקיום הוא משכשכן במים
 ומותרין : כסי רב אמי אמר ורב אשי שרי : אי שתי גוי
 בהו פעם ראשונה כולי עלמא לא פליגי דאסירי : כי פליגי
 בפעם שנייה : ואיכא דאמרי פעם ראשון ושני כולי עלמא
 לא פליגי דאסיר כי פליגי בפעם שלישי : והילכתא פעם
 ראשון וב' אסור : שלישי מותר : וקא פריש נאון הני כסי
 דפחרא נינהו : אמר רב זביר קוני' חורא ואוכמא שרי :
 ידוקא אסיר משום דמצריף : ואי אית בהו קירטפני כולהו
 אסירי : וחילכתא כותיה דבהרי' גרסינן בפ' שני דייני
 גלות והילכתא כרב זכיר כמאני דקוניא : וה"מ לעני' יין
 גסך דתשמישו ע"י צונן : אבל לענין חמץ בפסח דתשמישו
 על ידי חמין בין ירוקי בין חיורי בין אוכמי כולתי אסירי
 דחוינא להו דמירייתי ובלעי והתורה העידה על כלי חרס
 שאינו יוצא מידי דופיו לעולם : החרצנים והוגין של גוים
 אסורין ואסורין איסר הנארה דכרי ר"מ והב"א לחין אסורין
 ויבשין מותרין : החרצנין והוגין של גוים לחין אסורין
 ויבשין מותרין : איזו הן לחין ואיזו הן יבשין אמר רב
 יהודה אמר שמואל לחין כל שנים עשר חדש : יבשין לאהר
 שנים עשר חדש : אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כשהן
 אסורין אפי' בהנאה : וכשהן מותרין אפי' באכילה : ומפרש
 בירושלמי כמשלה אותן מתיך הכור דאין נעשה יין גסך עד
 שיירד לכור : אמר רב זביר האי דורדיגא דחמרא דארמאי
 לבתר תריסר ירחי שתא שרי : אמר רב חביב' הא אבטא
 דטיועי בתר תריס' ירחי שתא שרי : המוריים : תני אבימי

בריה

למינו' שירכא אטו חמרא ושרי דסיכרא מצטל ליה לטעם
 חמר' : פרזק סס האיש : רופילא שני למלך : כסי
 של חרס ואין מכניסין לקיו' אלא שותין בהן : ואי שתינו
 כ"ע לח פליגי דחידי דרכיכו בלעי ואסור עד שימלחס מים
 שלשה ימים : דפחרא של חרס : קוניא כלי חרס מחוסה
 באבר : ירוקא חסן' מסו' דמכרוף יש בו מחפיר' קרק של
 כריף בלע"ז חלום ונלסון אסככו כוו שי ובלעי טפי : קרטופני
 בקעי וסדקים : דמדויטי דופסיה' מויעין מבחון מחמת
 פליעתו : וסתורה העידה על כלי חרס דכתיב ויטבר חין לו

טברס

אין פרק ב עבודה זרה

בריה דרב אבהו מורייס אומן מותר : הוא תני לה והו' אמר
לה פעם אח' וב' מותר : ושלישי אסור : ראשון ושני מותר
דכיון דשמינא לא צרי' למירמא בידה חמר' שלישי קליט
שמיני' ורמו ביה חמרא : ההוא אריבא דמורייסא דאתאי
לגמילא רעכו אותי ר' אבא דמן עכו נטורי כהדה : א"ל
דבי אבא לר' אבא דמן עכו עד האידנא מאן גטרה א"ל עד
האידנא למאי ניהוש לה אי משום דמערכי בה חמרא קיסטא
דמורייסא בלומא קיסטא דחמרא בארבעה לומי : ודילמא
אירא רצור אתאי דנפיש חמרא התם עקולי ופשורי איבא :
מתני' אמר רבי יהודה שאל רבי ישמעאל את רבי יהושע
בשהיו מהלכין בדרך מפני מרה אסרו גבינות הגוים א"ל
מפני שמעמידים אותה בקיבת הנבלה וכו' : ובבר בירדני
קיבת הנבלה בפ' כל הבשר : מתני' ואלו דברים של
גוים אסורין ואין איסורן איסור הנאה : חלב שחלבו גוי
ואין ישראל רואהו : והפרת : והשמן שלהן : והשלקות
רבי

טברה חלא שבירה : דורדיח סמרים : המורייס סומן
של דגני' : גבינו' בית אוכפי בית אוכפי סס כפר אבל סחר
גבינו' מותרין בהנאה ובגמורא מפרש מפני מה אסורים
ומורייס אסור שמערבין בו יין : מורייס אומן גוי מותר
דמורייס לא עבדי מדגני' טמאים ומשום חמרא קא אסר ליה
ואומן לא רמי ביה חמרא כדמסיק ואזיל דאזידו דכבושי
שמכוני' מקלקל חמרא : פעם ראסון וסני סכן דרכן
כותבים מים ומלח על סומן הדגין ומוציא סומנו וכשכלות חזור
זכותן אחרים : כמילא דעכו פור' טח בלע"ז סטר' באשכנז
מקו שהסמיכות עולות בו ליבשה : קוסטא סס מידה :
בלומא סס מטבע ויהא זוז כלומר כמקומו של גוי זה היין כיוקר
והמורייס בזול אבל כאן היין בזול והמורייס ביוקר והייסו
לאיערובי : אידא דגור דרך שפת היס הכמו' לכור אתא האו'
ארבא : סתם עקולי ופשורי איבא יש סס מים בהולכין
עקלמן : ופשורי מים כפשורי' משלג על שפת המים ואין
מוסכי הספיכה וכולין לבא בחותו דרך : גבינת חוניקוי
חסו' בהנאה לדברי ר"מ וטעמא מפרש בתלמוד מסני
שמעמידין בקיבת ענלי ע"ז אף ע"ג דקוי מיעוש לגבי שאר
בהמות שמעמידין כמו בקיבותיהן ר"מ לטעמייהו לחייס למיעוש
בפ' שבידמות גבי קטן וקטני לא חולטין ולא מייבמין ורבעו
לטעמייהו דלא חיישי למיעוט : מתני' מוסני מה אסרו
גבינות הגוי' לרבען קבצו למא אסרו' באכילה דבא משום חלב
טמא

אין מעמידין פרק ב ת

רבי ובית דינו התירו את השמן : הכבשין שדרכן לתור
 לתוכן יין והומץ : וטרות טרופה : וציר שאין בה דגרה
 והחילק : וקורט של חליתת : ומלח סלקונדריא הרי אלו
 אסורין ואין אסורין איסור הנאה : גמ' חלב למאי
 ניהוש ליה אי משום חילופי טהור חזיר טמא ירוק : ואי
 משום איערוכי נוגסי דאמר מר טהור עומד טמא אינו עומד :
 אי דקא בעי ליה לגבינה הכי גמי : הב"ע דקא בעי ליה
 לכמכא : ונשקול מיניה קליו ונוקים כיון דבטהור גמי איכא
 נסיוכי דחלבא דלא קיימו ליכא למיקם עליה : השתא
 דאתית להכי גבינה גמי אפי' תימא דקא בעי ליה לגבינה
 איכא דקאי ביני איטפי : והפת אמר רב כהנא א"ר יוחנן
 פת לא התירוה בב"ד * מכלל דאיכא מאן דשרי אין דכי
 אתא רב דימי אמר פעם אחת יצא רבי לשרה והביא גוי אחד
 לפניו פת פורני מאפה סאח אמר רבי כמה נאה פת זו מר
 דאו חכמים לאוסרה : לאוסרה משום התנות אלא מה ראו
 חכמים

טמא ליכא למיחש דקים לן חלב טמא אינו חקם ועומד :
 דפת והשמן מפרש בגמרא : והשלקו כל דבר שבישלו בו
 ואפי' בכלי טהור וכולהו משום חתנות : וככשוי' שכובשים
 ראש זרבלי' וירק ודגים : וטרות מין דגים קטנים מלוחין :
 טרופה סנטרסו ונשקרו ואין נכרין בולכך חיישו לטמא' :
 זכור שאין בה דגה כילבית שדרך דג קטן הנקרא כילבית סגדול
 גמיר דגים טהורים מאילוי וכלבית עמנו טמא וכשיש טיר דג
 נמא עמו לא יגדל בו כלבי' כלל : והחילק מין דגים קטני'
 טהורים מולתנות ואין לה סנסיר וקסקסת ופקי' לגדל אחר
 זמן ודרך טרני' טמאים קטנים הדומי' לכן מתערבין עמהן
 ואין נכר חסילו באיזה טרופה אבל טרית חין הדגים טמאים
 דומין לה ולכך שרו באיזה טרופה : חילקת מין פירי
 לזר' ח' בלע"ז וחזקין קורטון בסכין ואסיר משום שמכונות
 דסכו' : מלח סלקונדרי' מפרש בגמרא : גמ' כוכשי
 יעמידנו על ידי קיבה לעשותה גבוהה : לכמכא מחבל :
 קלוי מייט : כסיונימס"ח ח' בלע"ז ומולק"ן באשכ"ז : ליכא
 למיקם חילופי דמילת' דטמא חלב טמא נקערב בו וכשמעמידו
 עומד בטבור שבו והטמא נשא"ר עם הכסיוני לכך חין לסכמי'
 הנשאר למחבל אבל לגבינה סלקא דעתך השתא דשרי ומסוק
 גבוהה כמו יש לאטור לחיבה נסיוני דקיימא בגבוהות
 גיבו חסמי בגוהות טבכל גבוהות חיישינן טמא מן החלב
 טמא סלח עמד נשא"ר עם הכסיוני בגוהות סלח
 נקחש * פורני הוא תכור שלנו שהוא גדול ופיין מן הכד ולא
 כסתס

אין מעמידין פרק ב

חכמים לאוסרה בשדה : כסבורין העם לומר התיר רבי אר
 הפת ולא היא רבי לא התיר את הפת . רב יוסף
 ואיתימא רב שמואל בר יהודה אמר לא כך היה מעשה
 אמרו פעם אחת הלך רבי למקום אחד וראה מקום
 שהוא רחוק לתלמידים אמר אין כאן פלטר : כסבורין
 העם לומר פלטר נוי והוא לא אמר אלא פלטר ישראל :
 א"ר חלבו אפי' למאן דאמר פלטר נוי ה"מ במקום דליכא
 ישראל אבל במקום דאיכא פלטר ישראל לא : א"ר יוחנן
 אפי' למאן דאמר פלטר נוי ה"מ בשדה אבל בעיר לא :
 איכו מנכית ואכל אבי מיצרי דמתא אמר להו רבא ואיתימ'
 רב נחמן לא תישתעו מיניה דאיכו דאכיל נהמא דארמאי :
 ירושל' א"ר ירמיה הלכ נוי למדא אסור משום תערוב'
 בהמה טמאה : פת ר' יעקב בשם ר' יונתן אימר פת
 מהלכו של עמעות הוא ובמקום שאין פת ישראל מצוי' :
 בדין הוא שתהא פת נויס אסור' ועמעמו עליה והתירה מפני
 חיי נפש : רבנן דקיסרי בשם ר' יעקב בדברי המתיר ובלבד
 טן הפלטר : ושמן של נויס מותר דרש ר' שמלאי בנציבין
 ר' יהודה הנשיא ובית דינו נמנו על שמן של נויס והתירוהו
 ואע"פ שהוא משמנה עשר דבר הואיל ולא פשט איסורו
 ברוב ישראל ואמר רב שמואל בר אבא א"ר יוחנן ישבו
 ובדקו על שמן של פשט איסורו ברוב ישראל וסמכו
 דבותינו על דברי רבן שמעון בן גמליאל ועל דברי ר' ז'
 בר צדוק שהיו אומרים אין גוזרים גזרה על הציבור א"כ
 דוב הציבור יכולין לעמוד בה : ירושלמי א"ל שמואל לרב
 אכול מישחא ואי לא כתיבנא עלך זקן ממרא ואטרח עילוייה
 ואכל : והשלקו' והכבשין שדרכן לתת בתן יין וחומץ .
 א"ר שמואל בר רב יצחק אמר רב כל הנאכל במות שהוא
 חי אין בו משום בישולי נויס בסורא מתנו הכי' בפומבדיתא
 מתנו הכי' א"ר שמואל בר רב יצחק אמר רב כל שאינו עולה
 על שלחן מלכי' לאכול בו את הפת אין בו משום בישולי נויס
 מאי ביניהו איכא ביניהו דניס קטנים ארדי וריסא : אמר
 רב
 כפתס תנור שלפן היה קטן ופנו למעלה . לחסרה בשד'
 דליכא למוחט טס לחמשוכי דאחראי בעלמא כוז' : ואינו
 טס חכס : מנסית כוסך : חבי תכרי בשדה : לחססה
 איסור' עדיון לא החזיקו רוב ישראל באותה גזירה לכהונ' בה
 איסור' : דניס קטנים וארדי וריסא חלו חזן כאכלים חזין
 חזין עוליש על שלחן מלכים לליסנא קמאי וס בכ מסו
 בישולי

אין פרק ב עבודה זרה תיא

רב אסי דגיס קטנים מלוחים אין כהן משום בישולי גוים :
 אמר רביוסף ואם צלאן גוי סומך עליהן משום עירובי
 תבשילין . ואי עכדינהו גוי כסא דהרסנ' אסירי . פשיטא
 מהו דתימ' הרסנא עיקר קא משמע לן קימחא עיקר : אמר
 רב ברונא אמר רב גוי שהצית אור באגס כל חגבים שבאגס
 אסורין . היכי דמי אילימא דלא ידיע הי טמא והי טהור
 פשיטא מאי איריא גוי אפילו ישראל נמי . ואלא משום
 בישולי גוים וכי האי גונא מי אסור והא אמר רב חנא בר
 אבדימי א"ר פדת א"ר יוחנן האי גוי דחריך רישא שרי
 למיכל אפי' מריש אונייה אלמא לעבורי שער קא מכויז
 הכא נמי לגלויי אגס קא מכויז . לעולם דלא ידיע הי טמא
 והי טהור ומעשה שהיה בגוי היה : אמר רבונא הילכך
 גוי דשרא סיכתא לאתונ' וקבר ברה ישראל קרא מעיקרא
 שפיר דמי . לכסוף אסור . פשיטא מהו דתימא לבישולי
 מאני קא מיכויז קא משמע לן לשרורי מאני קא מיכויז .
 אמר רב אסי אמר רבי יוחנן כל שהוא במאכל בן דרוסאי
 אין בו משום בישולי גוים : תניא מניח ישראל בשר על
 גבי גחלים ובא גוי ומהפך בו עד שיבא מבי' הכנסת או
 מבית המדרש ואינו חושש . שופתת אשר קרר' על
 גבי כירה ובאה גויה ומניסה ברה עד שתצ' מבית המרחץ
 או עד שתבא מן השוק ואינה חושש' : אמר רב נחמן
 בר

צושלו גוים ללישנא בתר' שרו . מלוחין כאכלי' כמות שהן
 חייז מחמת מולחן : כסא דהרסנ' סטיגן במוריים סומן
 דגיס גוס קומח מהו דתימא הרסנא עיקר זאוקו מוריים כאכל
 כמו שכוח חיוסרי קא משמע לן קימחא הוא עיקר ויס בו
 משום בישולי גוים שהקמח אינו כאכל כמו שכוח חי : כל
 החגבים שבאגס סנהרכו ונתבסלו מחמת האור וחגבים אין
 טעמינן שחיטה : אפילו מריש אוניה שהאוזן רכה ונכללת
 בחריכה אפי' הכי שרי' הואיל וגוי לא לבשל נתכוין : סיכתא
 עין לא ומייבשה בתכור : וקבר בה ישראל קרא בתכו' דלעת
 חיס קוד' שהוסה בתכור : והגוי הסיקו ונתבסל הדלעת :
 שפיר דמי הואיל והגוי לא נתכוין לבשל . פשיטא דהיונו
 דרבי יוחנן : מכו דתימ' האי גוי לבשולי הסיכתא קא מכויז :
 קמ"ל דחי' בישול בכלי דלשרורי מנא מיכויז לחוק ולכקשות
 חת היתד ואין דעתו לבשל לשרורי לסון שריר וקיים : בן
 דרוסאי לוסטוי' הים ואוכל כל דבר המכוסל במקנת :
 סוכתת אשה קדרה שפיתת קדירה קרוי כסותתין אותה על
 האור

אין מעמידין פרק ב

בר יצחק ק"ו גמרו ביד גוי מותר ביד ישראל לא כ"ש
איתמר נמי אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן בין שהניח
גוי והיפך ישראל בין שהניח ישראל והיפך גוי מותר :
ואינו אסור עד שתהא תחלתו וגמרו ביד גוי : פת
א"ר אחי שלש מלאכות יש בהן הילכך האי דיפתא
דשגר גוי ואפה ישראל א"ג שגר ישראל ואפה גוי א"ג שגר
גוי ואפה גוי ואתא ישראל וחתה חתויי שפיר דמי :

דג מליח וכיצה צלוייה חזקיה ובר קפרא שרו זר' יוחנן
אמר : ד' הייא פרודא' איקלע לבי ריש גלות' אמרו ליה
ביצה צלוייה מאי אמר להו חזקיה ובר קפרא שרו זרבי
יוחנן אסר ואין דבריו של אחר במקום שנים אמר להו זב
זכיר לא תציתו ליה הכי אמר אביי הילכתא ביתיה דרבי
יוחנן דאסר : וקאמר גאון דלא איפסיקא הילכתא כרבי
יוחנן אלא כביצה צלוייה אבל כרג מליח הילכתא כחזקיה
וכר קפרא רשרו דהוו להו רביס לגבי יחיד :

הקפריסין והקפלוטאורת והמטלי' והחמין והקליית שלהן
מותרין : ביצה צלוייה אסורה : והני קפריסין וקפלוטות
הבאות מן האוצר ברבעינן למימר קמן : שמן ד' יהודי
הנשיא ובית דינו נמנו עליו והתירו : תניא היא המטליה
היא פסלה היא שעיתא : וכוספן של גוים שהוהמו חמין
בין ביורה גדולה בין ביורה קטנה מותר : דק"ל גותן טעם
לפנס מותר : אמר רב ששרז האי משחא שליקא דארמאי
שרי : אמר רב ספרא משימא למאי ניהוש ליה אי משום
איצרוכי מיסדה סרי' ואי משום בישולוי גוים נאכל כמות
שהוא

כחור : ומגיס' מכסכת בכף : דשגר גוי הסיק התנור
חתה חתווי חתיית גחלים קמחמס ומוכיח חוס הגחלים :
דג מליח שמלתו גוי וכמליחתו הוא נאכל בלא ביסול :

חזקיה ובר קפרא שרו דלאו ביסול הוא : ורבי יוחנן שרו
דזכו ביסולו : ביסל צלוייה סבלה גוי בר קפרא שרו
הואיל ואוכל שלו בלוע ולא כגע גוי באוכל : החפריסין
מין בלע וסוגו לפירי הס ודרך הוא לאוכלן חיון ויס ססולקין
איתיה ואס ביסל גוי מותר : והקפלוטו כרתיו וגס נאכלין הן
כססן חיון והמטליה מפרש בתלמודא : והחמין מים חמין
דאין מסתני מבריותן ע' והאור : וקליו' נמי לא נשתכו :

וכוספן של גוים מסולת של גוים ססול' של תמרו טעושי'
מכן סבר וחולטין אותן בחמין ואיכלים אותן :
מישחא שליחא שמן מכוסל אצרוכי משום שאח נתערב בו יין
סרי

איין מענידיין פרקב עבודה זרה תיב

שחוא חי * ואי משום גיעולי גויס נותן טעם לפגם הוא
 ומותר : ואהיני שלישי דארמאי חליי ודאי שרו * מרירי
 ודאי אסורי מציעאי איבעי לן מינייה דרב אסי ופשמ דלוי
 אסר : שתית' דטלופחי בין בחלא בין במיא אסיר *
 אבל דשערי ודחייטי דלא עכרי בהו חלא שריאן : דהא
 בנהרדעא מפקי צני לשוקא ולא חיישי' למאן דאסר *
 וכבשין שדרכן לתת בהן יין ותומץ * אמר חוקיה לא שנו
 אלא שדרכן * אבל בידוע אסור בהנאה * ומאי שנא
 ממוריים לרבנן דשרו התם לעכורי וזהמא הכא למתוקי
 שעמא * והלכתא כותיה * ואע"ג דרפליג עליה ר' יוחנן אין
 הלכה כתלמיד במקום הרב : והחילק מאי חילק אמר רב
 חנן בר רבא אמר רב סלתנית * ומפני מה אסרוה מפני
 שערבונה עולה עמה * ת"ר אין לו עכשיו ועתיד לגדל אחר
 זמן כגון הסולתנית והאפין מותר * יש לו עכשיו ועתיד
 להשירן בשעת שעולה מן המים כגון אקוניס ואפוניס
 וכספסיאס ואטונס מותר * אמר אבוי חמרא דימא שרי *
 תורא דימא אסור * וסימניך טמא טהור וטהור טמא :
 כללא דמילתא בל דאית ליה קילפי שרי : וקורט של
 חלית מ"ט משום דמפסקי ליה בסכינא * ואע"ג דאמר מר
 נותן טעם לפגם מותר אנכ חורפיה דחליתית' מחליא ליה
 שמגוני' והוה ליה כנותן טעם לשבח ואסיר : עכדיה דר'
 לוי היה מוכין חליתית' בשוקא * כי נח גפשיה דלוי אתו
 לקטיה דרבי יוחנן אמרו ליה מהו למיזבן מיניה אמר להו
 עבדו

שרי מסריח : ואי משום גיעולי גויס שנתבטל בכלי כבר
 דבר איסור וכולט טעם בשמן נותן טעם לפגם הוא ושרי :
 מרירי אינו נאכלין חיין וביסולן ממתיקן : מיכעי נאכלין
 חיין ע"י הדחק : ואיכני תמרים : ספיקא הוא תבטיל
 העשוי מעדסי ויס עושין אותו מקמח קליו' סמייבט' בתכו'
 ולפי שהן מתוקי יותר מדאי נותן טעם חומץ * טלפחי עדסי' :
 אבל דחייטי וסעריאין דרך לתת בו חומץ : אבל בידוע
 שבתו בו : ומאי שנא ממוריים דרוז' דעלמ' שדו ביה חמרא
 וזהו בידוע : התם חמר' רק לעכורי וזהמא להעבי' זוסס
 דגניס וכו' כמאן דחזל לקיבוד : סלתיות מין דגניס קטני'
 שמסירין קסקסיהן כסעובין מן המי' וטבורין כן * ערכונה
 דגניס קטני' טמאין הן מתערבין בהם ואין ככרים : אין לו
 עכשיו קסקסת : הסולתנית ויהאכונס אקונס כולן מיני
 גנים טבורין הן : קליפי קסקסין : מחליא ליה מממתיקין

צין מעמידין סרק ב

עבדו של חבר הרי הוא כחבר : ת"ר אשרת חבר הרי היא
כתבר : בתו של חבר הרי היא כחבר : עבדו של חבר הרי
הוא כחבר : חבר שמת אשתו ובניו ובנותיו הרי הן כחוקתם
עד שיחשדו : וכן חצר שמוכרין בה תכלת הרי היא
בחוקתה עד שתפטר : אמר רב חבירא אסור כחותם את
התיבת דג שאין בה סימן ובשר ויין ותכלת אסורין בחותם
א' : החמט"ג מותרין בחותם אחד הלתיית חלב מוריים פרה
גבינה מותרין בחותם א' : ת"ר אין לוקחין ימ"ח מה"ג
בסוריא אלא מן המומחה לא יין ולא מוריים ולא חתיכ' דג
שאינן בה סו' אלא מן המומחה ולא מלח סלקונדר' אלא מן
המומחה : וכן הלתיית וכן גבינה : וכולן אם נתארח אצל בעל
חבי' מותר : מסייע ליה לרי"ב כל דאמר ריב"ל שיגר לו לבייתו
פותר מאי טעמא כ"ה לא שביק התירא ואכיל איסוריה
וכי משרר ליה : ממאי דאכיל משרר ליה : מלח סלקונדר'
מאי מלח סלקונדר' אמר רבי יהודה אמר שמואל מלח שכל
סלקונדר' רומי אוכלין אותה : מתני' : ואלו מותרין
באכילה חלב שחלבו נזי וישראל רואהו והרבש והדברניו
אע"פ שמנטפו אין בהן משו' הכש' משקה : והכבשין שאין
דרכן לתת בהן יין והומין : וטרית שאינ' טרופה וציר שיש
בה דגה ועלה של הלתיית : וזית גלוסקא מגולגלין ד' יוס'
אומר
זמנין ליה לסבב : חבית סימן כדאמרי' חתיבת דג צבא יין
תכלת אסורין לשגר צידגוי בקותם אחד לכיון דרג ובשר
ותכלת דמיכן יקרו' טרח ומזויף להחליפם ועל היין לנסכו :
בסוריא לפי שחותן שבסוריא חסידו ולא קפדי על כספיה
לא תקן מכסול ומזכני לוטרחל דכרים שלקחו מן בגוי מיהו
איכסו גופייהו לא אכלו איסור לכך אם נתחרח חסלו מותר
לאכול עמו : שיג' לוב"ה במתנ' : שכל סלקונדר' רומי
כתומין סכרומים אוכלין אותה : ואסורין מסי' סב'
מערבין בה קורבי דגים טמאין : וקריא לה שלמור'
בלע"ז ועלן ווסר באשכנ' וחתיכות גדולות עושיין ממנה
מתני' : והדברניו חסכלו של ענבו : אין בה משום סכסר
מסקה : שיכא מוכסר לטומאה דסתמו לחכילה ולא יוחת
ליה במסקה סכוסף מכין : שחיכה טרופה שכיכרים חתיכות
הדגים סכורין : עלה של קלתי דהא לא מססוק לה
בסכיל' : וזית גלוסקא המגולגלים זתים סכוסים כסלו
עגול ומתחממים ונעכרין מחליליהן ונעשייהן כגלוסקא :
מגולגלין כמו ביכה מגולגלת שנתחממו וכטפו סומכן : שלחם
חפורין

איין מעמידן פרק ב עבודה זרה תיג

אומר השלחין אסורין : החנכים הבאין מן הסליל' אסורין
 מן ההפתק מותרין וכן בתרומה : גמ' תנינא להא דת"ר
 יושב ישראל כצד עדרו של גוי וגוי חולב ומכיא לו ואינו
 חושש : היכי דמי דליכא דבר טמא בעדרו פשיטא
 ואי דאיכא דבר טמא בעדרו אטאי לעולם דאיכא דבר טמא
 בעדרו ופי קאי הוי וכי ותיב לא הוי ליה מהו דתימא
 כיון דתיב לא הוי ליה ניהוש דילמא מייתי ומעריב ליה קא
 משמע לן כיון דכי קאי הוי ליה אירתותי מידתת ולא
 קמעריב : הרבש דכש למאי ניהוש ליה אי משום איערוכי
 מיסרת סרי אי משום בישולי גוים נאכל כמורת שהוא הי אי
 משום ניעולי גוים נותן טעם לפגם מותר : וסרית שאינרן
 טרופה וציר שיש בה דגה : תנו רבנן איזו היא טרירת
 שאינ' טרופה כל שראש ושררה ניכר : ואיזו היא ציר שיש
 בת דגה כל שכלבית א' או שתי כלביות שוטט' בו השתא א'
 אמרת שרי תרי מיכעיא לא קשיא כאן בסתומות כאן
 בפתוחות בסתומות א' בפתוחות שתיים : איתמר רב
 הונא אמר עד שיהא ראש ושררה ניכר ורב נחמן אמר או ראש
 או שדרה : אמר רב פפא הילכתא עד שיהא ראש ושררה של
 כל א' ניכר : אמר רב ברונא אמ' רב קרבי דגים ומעי דגים
 איין נלקחין אלא מן המומחה : איין שם מומחה מאי אמר
 רב הונא עד שיאמר אנו מלחחים : ת"ר כסימני ביצי' כך
 סימני קרבי דגים : ואלו הן סימני ביצים כל' שכוררת
 וענולגל'

אסורין אוקתים קא מכדר ובתלמודא מס' מפכו סמוסף עליהן
 יין : מן הסלילה כנמכרין כסל לפכי הסוכני אסורין סמוסף
 יין עליהן : מן הספתק מקום כינוסן ס' חנבי' מלוחין סחין
 מולף עד שנתנו לפכיו : וכן בתרומה מפרס כגמרא
 בתלמודא : גמ' יושב ישראל ואפי' אינו רואהו : ומערב
 בו דבר טמא : אי מאוס אי ערוכי טמא עורב בו יין :
 כל טראש וסדר' ניכר של כל דג ודג סהדגים כיכרים בראשן
 בין טמא לטהור סהטמחין ראשוכן חדין ואין לכן חוט
 הסדרה : כולבית גדולה היא מאיליה בלי דגים טהורים
 ואסי' שס ציר דג טמא אין כולכות גדולה בו : טוטטות
 לשון סטין על פכי הסבר : פתוחות חכית פתוחות
 לא סני בחדא דאיכא למומר נפל בו מעלמא : כסימני
 ביכיס טהורים קרבי דגים הן אותן סהדגים נוכרין מהן
 סקורין רוגז נאסכ"ז : נכיס של עוף טהור : שכוררת

אין מעמידין פרק ב

ועגולגל' ראשה א' כד וראשה א' חד טהורה : שני ראשה
 כרין שני ראשה חרין טמאה : חלבון מבחוץ וחלמון מבפנים
 טהורה : חלבון מבפני וחלמון מבחוץ טמאה : חלמון
 וחלבון מעורבין זה בזה בידוע שהוא ביצת השרץ : וזויה
 גלוסקא מגולגלין : פשיט' לא צריכא דרפו טובא : מהו
 דתימא חמרא דמא בהו קא משמע לן הני מחמת מישח' דנפיש
 בהו : והחנכין מן הסלילה אסורין מן ההפתק מותרין :
 ת"ר החנכין והקפריסין והקפלוטאורת הבאו' מן האוצר ומן
 ההפתק ומן הספינה מותרין : והנמכרין בסלולר' לפני
 חנוני אסורין מפני שמזליף עליהן יין : וכן יין
 תפוחים הבא מן האוצר ומן ההפתק ומן הספינה מותר :
 והנמכר בקטלון' לפני חנוני אסור מפני שמער' בו את
 היין : האי חנכין דקתני הכא כבושין נינהו ולא
 שלוקין ולפיכך מותרין : אבל שלוקין אסורין : ודיוקין
 מדקתני לה גבי קפריסין וקפלוטא' דכבושים נינהו ולא
 שלוקין : ועוד דיוקין מהא דאמרי' לעיל אמר רב
 ברובא אמר רב גוי שהצירה אור באגס כל חנכין שבו אסורין
 והוינן בה אי משום כישולי גוים כי האי גוים מי אסור כלום'
 שהגוי לא נתכוין לבשלם ואמאי אסירי מבלל שאם נתכוון
 לבשלם ודאי אסור :

סליק פירקא

משונה שראשה אחד רחבה וכוללת ונמשכת ומתקשרת :
 ועגולגלת עגולה מרדי' ומתגלגלת דאין סודי רחבין :
 ראש' אחד כד רחב כמו פלט' ח' בלע' ז' ל"ן בלסון אש' ככו כלום'
 עשו כד סבית מוסנה רחב מתחת : חלבון חבון בלע' ז' קלורח'
 באשכנו : חלמון מוי' ח' בלע' ז' טוט' ח' באש' ככו ביצתה השרץ
 זכ' דהלטה' מטיילי ביצתה' ונסקח מיכה דאש' ריקמ' וניקבה'
 מטמא בנגי' : קפלוטו מבוסלין בן וכובסין אותו במכניס'
 ומקיימין וזין בסן משום כישולי גוים דנקכלים חיון ולאו
 משום געולי גוי' דטעמא הגיעול פוגמו זכא משניחו :
 מן הכפתק ממקום שמכניסו לקיי טהם עכורין זכ' עש'
 זכ' קטלוח' טוק : סלוקין מבוסלין :

הדרן עלך לפני חידושי

כל הצלמים פרק ג עבודה זרה תיד

כל הצלמין אסורין מפני שהן נעבדין פעם א' בשנה דבריה
 ר"מ וחכ"א אינו אסור אלא כל שיש בידו מקל או
 ציבור או כדור רש"נ אומר כל שיש בידו כל דבר : גמ'
 אמר רב יהוד' אמ' שמואל באנדרווי של מלכי' שנינו : אמר
 רבה בר בר חנה א"ר יוחנן וכעומדין על פתח מדינה :
 אמר רבנא מחלוקת בשל כרכים אבל בשל
 כפרים ד"ה אסורין דלפליחיהו עברי להו :
 מתני' המוצא שכרי צלמי' הרי אלו מותרים : מצא
 תבנית יד או תבנית רגל הרי אלו אסורין מפני שכיוצ' בהן
 נעבד : גמ' אמר שמואל אפילו שכרי ע"ז מותרין :
 והאי דקתני מצא תבנית יד או תבנית רגל הרי אלו אסורין
 בעומדין על כסיסן שהן כמי שנעשו מתחלה לכך ולא כמי
 שנשברו : איתמר ע"ז שנשתברה מאיליה ר' יוחנן אמר
 אסור וריש לקיש אמר מותר' : וק"ל כרבי יוחנן :
 האפ"ר חין שקינגו בעצי אשרה ואינן צריכין לאמן מותרין :
 אבל ביצים או אפרוחי' שצריכין לאמן אסורין : מתני'
 המוצא כלים ועליהן צורת חמה צורת לבנה צורת דרקון
 יוליכס לים המלח : רש"בג אומר על המכובדין אסורין ועל
 המכוזין מותרין ר' יוסי אומ' שוחק וזורה לרוח או מטיל לים
 אש"ו לו אף הוא נעשה זבל ובתי' ולא ירבק בידך מאומה

כל הצלמים אסורין בהכאה : כדור פלוט' א' גלע"ז
 גחלן כחש ככז דכ"ו ודאי כן נעבדין דמסוס חסיבותה
 קח שקלינכו לכנסו חפטים בידיהן : באנדרטו של מלכיס
 כשהמלך מת עושין כורתו בפתח שער לזכרון ושם אומר רבי
 מחיר דמסוס חסיבותי פלחי ליה : בעומדין על סתחמדין
 בהך חסר ר"מ דאחשבינכו : בכפרים דלא עבדי לכוי : מ'
 הרי"א מותרין וטעמ' דכי הווי שלימין ספק עבדס ספק לא
 עבדוס וא"ת לומר עבדוס אימור בטלוס ולכך שכרו זכוי ס"ס
 ולקולא : שכיוכל בהן נעבד תכנית יד לבנה הן עובדוס :
 גמ' לא תימח דוקא שכרי כלמים דסמ' לא עבדוס מעולם
 אפילו בשכר שלימין אלא חפילו שכרי ע"ז שרזיבו שעבדוס
 כשיתקם שלימס שכריה מותרין דכיון שנשברה טוב אינן
 עובדין אותס : גל כסיסן על כנן מקוס הסתיקן להן
 דכיון דאוקומכו ודאי פלחי להו : שכריכין לאמן וגזור
 רבנן מסוס חילין עכמו : כורת חמה מזל חמה וכן לבנה
 וכן מתכו' דרכן כוח דאמרו לעיל ושאר כל הצלמי' מותרין
 וא"ת הך חסרי דחורחיים למופלחינכו : דרקון מס'
 נגמרה : טעל המכובדין כלים כחוס סתשמיסן לכוי וכבוד

כל הזלמים פרק ג

מן החרם : גמ' ת"ר איורה הוא צורת דרקון פירש
דשב"א כל שיש לו ציצין בין פרקיו מהוי רב אסי בין
פירקי צואר אמר רב חמא בר תנינ' הלכה כרשב"א :
אמר רבה בר בר חנה אריב"ל פעם אחת הייתי מהלך אחר
דבי אלעזר הקפר בדרך ומצאתי טבעת ועלי' דרקון מצא גוי
קטן ולא אמר לו כלום מצא גוי גדול אמר לו בטלה ולא
בטלה סטרו ובטלה : ש"מ תלית ש"מ נכרי מבטל ע"ז
שלו ושל חכירו וש"מ היורע בטיב ע"ז ומשמי' מבטל ע"ז בעל
ברחו : וש"מ היורע בטיב ע"ז ומשמי' מבטל ושאינו
יורע בטיב ע"ז ומשמי' אינו מבטל : גרסינן בפרק
השוכר ארת הפועל גר ותושב מהו שיבטל ע"ז דפלה
מבטל ולא פלח לא מבטל או דילמא כל דבר מינייה מבטל
והאי בר מיני' הוא ופשט רב נחמן מסתברא דפלה מבטל ולא
פלח לא מבטל : תנן התם דמות צורות לכנות היו לו לדבן
גמליאל בעלייתו בטבלא ובכותל שכחן מראה ההדיוטות
ואומר להם הכזה ראיתם או כזזה : ומי שרי והכתיב לך
תעשון אתי לא תעשו כדמות שמי המשמי' לפני במרום
כגון חמה ולבנ' כוכבי' ומולות להתלמ' שאני דכתיב לך
תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות : תניא איך
לא תעשון אתי לא תעשון כדמות שמי משמי' לפני כמור'
כגון חיות הקרש ואלאכי השרת : תניא כל הפרצופות
מותרים חוץ מפרצוף אדם אמר רב הונא כריה דרב יהושע
מפרקי' ראביי שמיע לי לא תעשון אתי לא תעשון אותי
ת"ר לא יעשה אדם בית תכנית היכל אכסדרה תכנית אולם
חצר

ובגמ' מס' מאי כיהו : גמ' דרקון דומה לנחש ויכין
תרנוס של סנפיר ל' א' כמין טערוות : בין פרקי חליותיו :
הלכ' כר"ש שחס חין לו כיכין מותר : סטרו הככו על
הלחי : ההדיוטות דכחין להעו' על קידוש החדש : כוס
דחית כרי לבודקס חס תהא עדותן מכוונת : להתלמד שאני
להרחות עדות לידע עדות החדש : לא תלמד לעשות כל
דבר אומנות האסור כגון מכשפות ודמות כוכבי' ומזלות :
אבל אתה למד להבין ולקורות : כגון חיות ואופנים דדריש אתי
הסרוי חכל במדור העליון חכל חמה ולבנה במדור בתחתון
בס : וכל הפרצופות כגון דחיה ובהמ' מותר לכיורן ואש' ג'
דסור וארוי וכשר שמיין של מעלה כן הא לא דמו דהתם
ארבעתן חד לגיף אקד ובהא חד פרכוף ותו לא : חון
מפרכוף אדם דאפילו לחודיח אסור : אתי כי בכלס אלהים
ונומר

בל חצ'למים פרק ג עבודה זרה תטו

הצר תבנית עורה שלחן תבנית שלחן טגורה תבני' מנורה :
 אבל עושה של חמש' ושל ששה ושל שמנה : של שבעה לא
 יעשה אפי' של שאר מיני מתכות : ת"ר טבעת שהותמה
 כולט אסור להניח' ומות' לחתו' בה : חותמה שוקע מותר
 להניח ואסיר לחתום בה : רש"בג אומר על מכובדין אסורין
 ועל המכוזין מותרין ואיוו הן מכובדין ואיוו הן מכוזין אמר
 רב מכובדין למעלה מן המים מכוזין למטה מן המים :
 ושמאל אמר אלו ואלו מכוזין אלא אלו הן מכובדין שעל
 השירים ועל הנזמים ושעל הטבעות : תניא כותיה דשמאל
 מכובדין שעל השירים ושעל הנזמים ושעל הטבעות מכוזין
 שעל היורות ועל הקומקמוסין ועל מחמי חטין ועל הספלין
 ועל חסדינין ועל המטבעות : מתני' : שאל פרקלוס בן
 פלוספוס ארת רבן גמליאל בעכו שהיה רוחץ במרח' של
 אפורדיטי אמר לו בתוב בתורתכם ולא ידבק בירך מאומה
 מן החרם מפני מה אתה רוחץ במרחץ של אפורדיטי אמ' לו
 אין משיבין במרחץ כשיצא אמר לו אני לא באתי בנכולה
 היא באה בנכולי ועוד אין אומרים נעשה מרחץ נוי
 לאפורדיטי אלא נעשה אפורדיטי נוי למרחץ : דבר
 אחר אם נותנין לך כל ממון שבעולם אי אתה נכנס לבית ע"ז
 שלך ערום ובעל קרי ומשתי בפניה וזו עומד' על הביב וכל
 העם

וגומר : בית תבנית היכל בארכו ורומו ושיעור מדת סתחיה
 חבל נשתנה במקנת מותר : חבל עושה מכור' של ה כרות
 ושל טט ושל סמנה שאין דומין לשל מקדש : ושל שבע לח
 יעשה שהיה כשל מקדש ואפי' בשל שאר מיני מתכות שאינו
 של זבד דחף במקדש היתה כשרה כדילפינן בהקומץ מכלל
 זמרט וככל חבל של עץ אינה כשרה במקדש כדאמר מה
 ספרט מפורט של מתכ' שרי : חותמה כורתה ומותר לחתום
 בה דכסחות' שוקע החותם בטעוה ואין כורת' נראית מבחוץ :
 חותמה שוקע אסור לחתום בה דכסחות' חותמה כולט :
 למעלה מן המים על חוגני כלי למטה מן המים בסוליו'
 ובדפנות : אלו ואלו מכוזין כיון שמשתמשין בה במחבל
 ובמסתה ואין מכובדין חלא העשוין לתכשיט : סירין כמידין :
 קומקמוסין יורו' קטנות של מתכת : מתני' אפורדיטי טט
 ע"ז ומרחץ בחזירה : אין משיבין דבר תורה במרחץ לפני
 שחאדס עומד ערום : היא באה בנכולי סהמרחץ נעשה לכל
 הבא לרחוץ : ועוד תשובה אחרת אין אומרים נעשה מרחץ
 נוי לאפורדיטי המרחץ לאו דבר של כוי הוא חלא נעשה
 מסרודיטי 4 (Zz) סו ד

כל הצלמים פרק ג

העם משתינין לפנייה לא נאמר אלא אלהיהם ארץ שנהנו בו
 משום אלוה אסור ושאינו נוהג בו משום אלוה מותר :
 גמ' והיכי עביר הכי ותא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן
 בכל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ובית הכסא וכי
 תימא כלשון חול קאמר ליה והאמר אביי דברים של חול
 מותר לאמרם כלשון קרש ודברים של קרש אסור לאמרם
 כלשון חול תנא כשיצא אמר לו אינ משיבין במרחץ : מתני'
 הגויס העובדים את ההרים ואת הנבעורת הן מותרין ומה
 שעליהן אסור שנ' לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך :
 דבי יוסי הגלילי אומר אלהיה על ההרים ולא ההרי' אלהיהם
 אלהיהם על הנבעות ולא הנבעו' אלהיהם ומפני מה אשר אסור'
 מפני שיש בה תפיסת ידו אדם וכל שיש בה תפיס' ידי אדם
 אסור' אר"ע אני אבין וארון לפניך כל מקום שאתה מוצא
 הר גבוה ונבערה נשאה ועץ רענן רע שיש שם ע"ז : מי
 שהיה כותלו סמוך לבית ע"ז ונפל אסור לכנו' כיצד יעשה
 כונס לתוך שלו ארבע אמות וכונה היה שלו ושל ע"ז נידון
 מחצה

אפרודיטי נוי למרחץ שהוא משמשו וביא טפל והוא עיקר :
 צינחרין כעשו בקרקע להכי' סופכי לה"ה : גמ' וזכור
 עביר הכי דהדר ליה במרחץ וכלא דבר תורה הוא הא דחמר
 אין משיבין בבית המרחץ ואסור לאומרו בבית המרחץ כלשון
 חול : מתני' הן מותרין ספרים עכמס מותרין לזרועה
 ולחכום חכמים מהם דמחזרי לא מיקרי : מפני מה
 חסירה אסור' כלומר כי היכי דדרשינן חלביהם על ספרים
 ולא ספרים חלביהם הכי נמי נדרוש תחת כל עץ רענן
 חלביהם דחילין דבר מחובר הוא ולמה חסרה תורה דכתיב
 ואשיריהם תגדעון : מפני שיש בה תפיסת ידו חסר כשחלם
 כוטעו : אמר רבי עקיבא אני חנין אפרס ואדון לסניך
 שאין לנו לדרו' מיעוטן מתח' כל עץ רענן י"ל שלא ידמר
 חלא למסור להם סימני מקום טרגילין אמוריים לעבודתם
 ע"ז כדי שיחמס' ישראל שם ויבערום ומיעוטם דברים
 וכנבעו מהא מועטין ממשמעותיה שלא כוב לכנו לאנד את
 ספרים חבל עץ רענן כוב לנו במקום חתר שנ' ואשיריהן
 תשרפון בחס ולח בקטיה סכא חלא לסימנא : מו טביה
 כותלו סמוך לע"ז טביה אח' מכותליו בית ע"ז וטבית עכמו
 נעבד : אסור לכנותה שבויה כותל לעבודה זרה : כונס
 לתוך קרקע שלוד' חמות : היכי שלו ושל ע"ז סמקוס עובי
 הכותל חניו שלו : מחכב על מחכב חותו חלק של ע"ז חינו
 עולה

כל הצלמים פרק ג תיו

מחצה על מחצה : אבניו ועציו ועפרו מטמאין כשרץ שנ' שקץ תשקצנו ר"ע אומר כנדה שנ' תורם כמו דוה צנח ותאמר לו מה נדה מטמאה במשא אף ע"ז מטמאה במשא : גמ' והא קא שביק רוחא לע"ז דגדר ליה בהיומי והיני א"ג דעבר ליה בית הכסא דתינוקות : שלש' בתים הן בית שכנאו מתחלה לשם ע"ז ה"ז אסור סיידו וכיידו לע"ז וחירש נוטל מה שחירש הכנים לתוכו ע"ז והוציאו הרי זה מותר : שלשה אכנים הן אכן שהצכה מתחילה לכימום הרי זו אסור סיידו וכיידו לשם עבודה זרה וחירש נוטל מה שחירש העמיד עליה ע"ז וסלקה הרי זו מותר' : ג' אשרות הן אילן שנמעו מתחילה לע"ז ה"ז אסור' גרעו ופסלו לע"ז והחליף נוטל מה שהחליף העמיד תחתיה ע"ז ונטלה הרי זו מותר' : איון אשיר' כל שתחתיה עבודה זרה ר"ש אומ' כל שצ'כרים אותה מעשה כצידן כאילן שהיו עובדין אותו והיה תחתיו גל אמ' להן ר"ש ברקו את הנל הזה ברקו ומצאו בו צורה אמר הואיל וליצור' הן עובדין נתיר להן אר' האילן : לא ישב בצלה ואם ישב שחו' : ולא יעכו' תחתיה ואם עבר טמא היתה נוזלת אר' הרבים ועבר תחתיה טהור : ורעין תחתיה ירקות בימו' הנשמים אבל לא בימורת החמה והחורין לא בימורת החמה ולא בימו' הנשמי' :

עולה בכניסה ד' חמות אבל חלקו עולה שם עוביו כ' חמות מוכה חמה שלו וכונס שלם חמות עוד בתוך שלו : חכיו ועכויו ועפריו של אותו כותל : מטמאין כשרץ חפילו חלקו לפי סחין ברירה : כשרץ ואינו מקט' במשא שרץ לסוף שוקץ : גמ' והא שנקי רוחא לעבוד' זרה כשכונס לתוך שלו : בהיומי והיני קוכים וברקמי אותו ריות : לפיכך ואלא לגדולי דצית סכסא בעי כניעופא ויכא ליכא כניעופא דחזן ליה בני עבוד' זרה : חיוז' היא חסרה סיכא שלה בוכרר לנו שפיה חסרה באיזה סימן נכיר חס יביא חסרה חס לאו : לא ישב בצילה שאיכל לאו תחת כוף האסרה קחמר דחס כן לא מני למתני ואם ישב טכור דהא חתני שיבא ואם עבר טמא אלא מן האילן וכלא' דכסהחמה במורת או במערב יש לכל דבר כל ארוך : לא יעבור תחתיה תחת כוף האילן שחילון מאהוב עליו ואם עבר טמא : היתה נוזלת את הרבים טכוס כוטה לר"ש טכור דטומא' דרנכן הוא ויכא דנוזלת את הרבים לא גזור רנכן : ירקות צימות הנשמים שחילון גם הוא קשה להם שמעכב חמה מלכא : אבל לא בימות החמה שכל

כל הצלמים פרק ג

ד' יוסי אומר אף לא ירקורת כימו' הנשמי' מפני שהנמיה
נושרת עליהן והווי להן לזבל : גמ' היתרה גוזלת את
חרכי' ועבר תחתיה טהור איבעיא להו עבר או עובר ר' יבן
אלעזר משמיה רחוקיה אמ' עבר ור' יוחנן אמר עובר ולא
פליגי הא דאיכ' דירכא אחריתי והא רליכ' דירכא אחריתי
א"ל רב ששת לשמעיה כי מטית התם ארהיטני : אף לא
ירקות כימות הגשמים : וסבר ר' יוסי זה וזה גורם אסור
והא תניא רבי יוסי אומר נוטעי' ייחור של ערלה ואין נוטעין
אנזו של ערלה מפני שהוא פרי : ואין מרכיכין כפניות של
ערלה : ואמר רב יהודה אמר רב מודה רבי יוסי שאם נטע
והכריך והרכיב מותר אלמא לר' יוסי זה וזה גורם מותר :
ואסיקנא ר' יוסי לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי זה וזה
גורם מות' לרודכו דאמרייתו זה וזה גורם אסור אף לא ירקות
בימות הנשמי' מפני שהנמיה נושרת עליהן והווי להן לזבל :
אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי : החיא גינתא
דאירזבל כזבל ע' זשלחה רב עמרם קמיה דרב יוסף כי האי
גונא מאי א"ל הכי אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי
דאמר זה וזה גורם מותר : מתני' נטל ממנה עצים אסורין
בהנאה : הסיק בהן את התנו' אם חדש יותץ : ואם ישן
יוצן אפה בו את הפת אסורה בהנאה : נתערבה באחרות
ואחרות באחרות כולן אסורות בהנאה : ר"א אומר ויליך
הנאה לים המלח אמר לו אין מדיון לע"ו : נטל ממנה כרכר
אסור

יפה : והחזירין לט"ו וגאלה בימות החמה כו' שהכל לעולם
יפה לבן : שהנמיה עליון הנושרין בימות הגשמים מן
האילן : גמ' עבר דיעבד או עובר לכתחילה : כי מטיות
לכתם רב ששת ביה סני ככור וזה מוסכו וכותם בפניו
אשרה גוזלת את הרבים ואמר כי מטיות כשתניע לטם :
ארכיטוכי מוסככי במרוסה : זה וזה גורם נמייה דחיסור
קרקע עולם דיותר גורמים לירקות שיגדלו : ערלה לא
נאסר כי אסר בפרי הילכך אגוזים אסור בכנאה דמיתסבי
מיכיה סחור לגדל : ייחור כוף : שאם נטע אגוז של
ערלה או ככריך וזכריב ייחור של ערלה כאילן זקן מותרין
סירותיו מיד אע"פ שלא מלאו לה שני ערלה דזה וזה גורם
מותר כגון האגוז וקרקע עולם וייחור ערלה ואילן זקן :
מתכו' נטל הימנכ מן האשרה : חדש יותץ כי כיתתן
אחיסורי הכנא : יסן שהוסק לאפו' כו' יוכנן שלא יאסו
בהוסק זה כנאח שלא נהנס : אפס בו את הפת כחדש או
ביסן

כל הצלמים פרק ג' תיו

אסור בהנאה ארג בו ארת הבגד אסור בהנאה * נתערב
 באחרים כולן אסורין בהנאה : ר"א אומר יוליד הנאת לים
 המלח אמרו לו אין פריזן לע"ז : גמ' אמר רב חסדא אמר
 רב הלכת כר"א דאמר אם נתערבה הפת או הבגד באחרים
 יוליד הנאה לים המלח ומשתרו ליה כולהו ההו' נבה'
 דאיערבה ליה חבית דסתם יינן בהמרי' אתא לקמיה דרב
 חסד' א"ל זיל שקול ד' זוזי דמי חבית ושדי בנהרא ואידך
 תשתרי לך בהנאה : מתני' כיצת מבטלה קירסס וזירד
 ונטל ממנה מקל או שרביט אפי' עלה ה"ז בטילה : שפירה
 לצרכה אסורה שלא לצרכה מותר' : גמ' ואותן שפיים
 מה תהא עליהם פליגי בה רב הונא ורב חייה בר רב חד אמר
 מותרין ור' אמר אסורין : תניא כמ"ד מותרין
 גוי ששיפה ע"ז לצורכו היי' ושפאיה מותרין :

לצורכה היא אסור' ושפאיה מותרין : וישראל ששיפה ע"ז
 בין לצורכ' בין לצורכו' בין היא בין שפאיה אסורה :
 איתמר ע"ז שנשתברה מאליה א"ר צריכה לבטלו כל קיסס
 וקיסס ושמואל אמר אין ע"ז צריכה לבטל אלא דרך גדילתה :
 והילכת' כרב דק"ל דהלפתא כרב באיסורי' : איבא דאמרי
 דכ"ע שברי שברי' מותרין והכא בע"ז של חוליות וחדיוט
 יכול להחזיר' קא מפלגי : ודוקא כשהדיוט יכול להחזיר'
 אבל אין הדיוט יכול להחזירה מותרין ת"ר הלוקח גרוטאו'
 פן הגויים ומצא בהן ע"ז אם עד שלא נתן מעות משך יחזיר :
 ואם משנתן מעות משך יוליד הנאת לים המלח :

סליק פירקא

גיסן שלא ככסנן : יוליד דמי העמי' : כיצד מבטל הגוי
 לחשרה : קירסס סנסל ממנה קרטמונין וגיסיין לכרכו לסרוף :
 זירד זרדון לחיון סנה : שפיה סנטל הימנה קיסמין : לכרכ'
 כדי ליוסות : גמ' ואוקס שפיים שסיפה לכרכה ולא
 בטלה מה תבא עליוהן : וישראל שסיפה לכרכה כו' אסורה
 שחן ישראל מבטל ע"ז כריך לבטל כל קיסס וקיסס חע"ס
 שנסתבר' סכל קיסס יעשית ע"ז בפני עצמה לכך לא סני
 לחד בניטול דחכרו' : אין ע"ז כרוכה לבטל אלא כשהיא
 דרך גדילת' אבל נסתברת מעמיה צטילת דחימור אמרו
 כפס' לא מכלה לאחריו מכלה : כשהדיוט כו' כגון שהיתה
 סל חוליות ובכפלה נתפרקה חלוקתה והדיוט יכול להחזיר
 סליפה כרוכה חומן : יחוי' דמקח טעות סוס : יוליד הנאה
 לים המלח חע"ג דמקח טעות סוס חס יחזירו לו סמעות
 מתחוי ככהנה מע"ז : גרוטאו שברי מתכו' :

רבי ישמעאל פרק ד

רבי ישמעאל אומר שלשה אכנים זו בצד זו בצד
 מרקולים אסורות ושתיים מותרות וחכ"א אית
 שהוא נראה עמו אסור ואת שאינו נראה עמו מותר מצא
 בראשו מעות או כסות או כלים הרי אלו מותרין : פרכי
 ענבים ועפרו של שכלי ויינות ושמינים וסלתות וכל דבר
 שכיוצא בו קרב על גבי מזבח אסור : מתני' אמר רב
 גידל אמר רב חיור בר יוסף אמר רב מנין לתקרובת ע"ז
 שאין לה בטלה עולמית דכתיב ויצמדו לכעל פעור ויאכלנו
 זבחי מתים מה מת אין לו בטלה לעולם אף תקרובת ע"ז אין
 לה בטלה לעולם : אמר רב שימי בר חיור אמר רב
 שחורא לפניו מן הקלקלין אפי' מים ומלח אסור חוץ
 מן הקלקלין דבר של נוי אסור שאינו של נוי מותר :
 מתני' ע"ז שהיה לה גיגרה או מרחיץ נהנין מהן שלא
 בטובה ואין נהנין מהן בטובה היה שלה ושל אחרי' נחנין
 מהן בין בטובה ובין שלא בטובה : גמ' אמר אביי
 בטובה

רבי ישמעאל זו בצד זו וכל סכך אחד גבי שתים שהיו
 עיקר מרקולים ותחילתו : בצד מרקולים
 מרקולים גדול סכך עבדו וזרקו עליו אבני הרבה
 אסורו דעושו כה"ג מרקולים קטן בצד מרקולים
 גדול : שהיו נראה עמו כלומר סכך שנספס
 משם אסורו בין שלש בין שתים : ושחין נרא' עמו שחין
 סמוכין לה מותרת ואסורו שלש : מכא ברבאשן של מרקולין
 מותרו שאיב' דבר של נוי : גמ' אין לה בטלה עולמית ודוקא
 בדבר שכיוצא בו קרב לגבי מזבח כדאמר' במתני' ושמינים
 מכא דהכי כרות של עמו סמוכין דורן לע"ז ומדליקין אותן
 לפניהם משכיבין ומכרין או נתנו לישראל מותרות בהכחה ממה
 נפסד דאי תקרובת ע"ז אפי' ביטול אינן כרוכין כיון שחין
 כיוצא בהן קרב לגבי מזב' ואס' כוי של ע"ז הן סלכין מדליקין
 אותן שייך בהן ביטול כמו בע"ז עכמ' וכיון שכיבין אין להן
 ביטול גדול מזה דשוב אינו רוצה לסדליקו לפני ע"ז ולכרבו
 ליהכו' מהן נוטלין וחתיכו' של שעוה שכותבין כמי לע"ז
 מותרות דכיון ליכא תקרובת כעין פנים כמי לוכא ואין הקדש
 לע"ז ולא כרוכי ביטולי וזכרון של ע"ז שמוציאין דורן גס הוה
 מותרין שחין דרכן לכחילת' ע"ז כמו דדורו הראשונים :
 קלקלין סס כיוכי שלקלטים ויהי פרוס לפני ע"ז : של נוי
 חסו דנפקא לן מאשר עמהן : שאינו של נוי מותר אפי'
 בוא בעין פנים דחוז לקלקלן לא מהני תקרובת : נהנין
 מהן

כל הצלמים פרק ג תיח

בטובה בטובת עבדיה ושלא בטובת עבדיה לאפוקי טובת
 עבדיה דשרי איכא דמתנו לה אסיפא היה שלה ושל אחרים
 נהנין מהן בין בטובה ובין שלא בטובה. אמר אביי בטובת
 אחרים ושלא בטובת עבדיה : מאן דמתני לה אסיפא כ"ש
 ארישא : ומאן דמתני לה ארישא אבל אסיפא כיון דאיכא
 אחרים בהרה אפי' בטובת עבדיה נמי שפיר דמי : מתני'
 ע"ז של נכרי אסורה מיד ושל ישראל משתעבד : הנכרי
 מבטל ע"ז שלו ושל חברו וישראל אינו מבטל ע"ז של נכרי :
 המבטל ע"ז ביטל משמשיה : ביטל משמשיה משמשיה
 מבטלין והיא אסורה : כיצד מבטלה קטע ראש אזנה ראש
 חוטמה ראש אצבעה פחסה אע"פ' שלא היסר בטלה : רקק
 בפניה השתיין בפניה גררה וזרק בה את הצוא' הרי זו אינה
 בטלה מכרה או משכנה ר"מ אומר ביטל והכמים אומרים
 לא ביטל : גמ' וכי מאחר שלא היסרה היכי בטלה :
 אמר רבי וירא שפחסה בפניה : מתני' ע"ז שהניחורה
 עובדיה בשעת שלום מותרת בשערת מלחמה אסורה :

כימסיאות של מלאכי' הרי אלו מותרין מפני שמעמידין אותן
 בשעת שהמלכים עובדין : שאלו את הזקנים ברומי אם אין
 רצונו בע"ז טפני מרה אינו מבטלה אמרו להן אלו לדבר
 שאינו צורך לעולם כו היו עובדיך היה מבטלה הרי הן
 עובדין לחמה וללכנה ולכוכבים ולמולות יאבד עולמו מפני
 השוטים : אמרו להם אם כן יאבד דבר שאין צורך לעולם
 ויקיים דבר שצורך לעולם כו אמרו להן אף אנו מחוקין ידי
 עובדיהן של אלו שאומרי תרע שחן אלהות שהרי אלו לא
 בטלין : לוקחין גרה בעוטה מן הנכרי אף על פי שהוזהר
 גופל בידו ונותן לתוך התעור אינו נעשה יין נסך עד שירד
 לבור

מוכן שלא בטובת הכהן שלא יעלה סכר דאין הקדש לע"ז :
 עבדיה גויים העובדים אותם דלא איכפת לן אם נותמין לה סכר
 טובת הכהן מותרת : כ"ס ארישא דכיון דכולה לע"ז אסור
 לתת סכר : פחסה מעכה בקורנס : גררה בטיט סחוב
 והשלך : אינה בטלה דלפי שעתא רתח עלה וזכר קא
 פלח לה וכל הכך ביטולי בגוי חזירו : אלו מחזיקין ידי של
 אלו העובדין לחמה ולכנסי' אס' כיון רוחין ששא' ע"ז חרובין
 מעבתין ואלו קיימים היו מודים לחלו : בעוט' טבעט' ודרכ'
 גזי' אע"פ שנוטל העכבי' מן היין : ונותן לתפוח אסיפת
 עכבי' שתחת הקורה קרוי תפוח וקסבר תנא דידן דלא היו יין
 נסך עד שירד לבור : מה שנכור אסו' אס' נגע גוי אחרים
 נכור

רבי ישמעאל פרק ד

לבור מה שבבור אסור והשאר מותר : דורכין עם הנכרי
 בנת : אבל לא בוצרין עמו וישראל שהוא עושה בטומא'
 לא דורכין ולא בוצרין עמו : אבל מוליכין עמו חבית לנת
 ומביאין עמו מן הגת : נחתום שהוא עושה בטומאה לא
 לשין ולא עורכין עמו : אבל מוליכין עמו פת לפלטר : גם'
 אמר רב הונא יין כיון שהתחיל לימשך עושה יין נסך :
 והא תנן ואינו עושה יין נסך עד שירד לבור חתם בנר
 פקוקה ומלאה : ת"ש ירד לבור מרה שבבור אסור והשאר
 מותר : אמר רב הונא לא קשיא כאן במשנה ראשונה כאן
 במשנה אחרונה : דתניא בראשונה היו אומרים אין בוצרין
 עם הנכרי בנת שאסור לגרום טומאה להולין שבא"י : אין
 דורכין עם ישראל העושה פירותיו בטומאה שאסור לסייע

דף

זכור היו עושין לפני הגת והכלי נתו' סס לקבל היון ויש שטחין
 את כבור כסיד וכיין משקמר בתוכו ואיכו מאגד טיפה והוא
 צור סיד : הנ"ה בירושלמי גרסי' אמר רבה ל"ס אלא לנת
 העלום ענינה מוכיח אבל העלום ענינה מוכיח לא דחוישי'
 לאיערובי והאידנא כוהנין שלוקחין גיניות מליאות ענבים
 דרוכין מן הגוים ושומכין על המשכה וטועין (עין בתום')
 דורכין עם הנכרי בנת ולא אמרי' משתכר הוא בחיבורי הנאה
 דאפי' בסתיו סבר הכי תכא דשרי כל זמן שלא ירד לבור
 משום גרם טומאה ליכא שמע' שדרך גם הנכרי נטמא משום
 מסייע ידי עובדיו עבירה ליכא דגוי לא נפשו' על כך : אבל
 לא בוצרים עמו כי כותבין לנת טמא וגורם טומאה וקסבר
 אסור לגרום טומא' להולין שבארץ ישראל : וישראל העושה
 פירותיו בטומאה עובר עבירה הוא דכשטויה על כך לכך חסי'
 דריכה אסור ואסור לסייע ידי עובר עבירה : אבל מוליכין
 עמו חביות ריקניות לנת ומליחין עמו חביות מליחות מן בנת
 דאין כחן עבירה מאחר שנטמ' בנת מותר לתת היין בחביות
 טמאות : לא לסיין ולא עורכין עמו סכל מעשה ערוכין
 בעבירה : לפלטר שאוסה את הפת : גם' שכתבין
 לימשך שהנת עשויה במולרין מעשה שנמשך מנד העליון לכך
 התחמו קרני יין : התם בנת מליח' וסקוק' שסקוקו את הציבו' שכל
 פי הבו' סלא יכול לירד והוא היתה כולל מלאה עכבי' ולא
 נמשך היין ולא זו ממקומן חלא במקום שנכחט סס עומד :
 והסח' מותר והא הכא דהתחיל לירד להיו נמשך וקתני מה
 סנת מותר : אין בוצרין עם הנכרי והוא הדין עם ישראל
 העושה פירותיו בטומאה ומסיף עליו ישראל שאין דורכין

עמו

רבי ישמעאל פרק ד תי"ט

שדי עוברי עבירה אבל דורכין עם הנכרי בנת ולא היישי'
 לדרב הונא חזרו לומר אין דורכין עם הנכרי בנת משום
 דרב הונא : וכן הילכתא : ההוא גוי דהוה סליק כריקלא
 לאתווי לולבא כהדי דקא נחית נגע רישא דלולבא בחמרא
 שלא בכוונה שריה רב לזבוני לגוי : אמרו ליה רב כהנא
 ורב אסי לרב והאמר הוא דאמר תינוק בן יומו עושה יין
 נסך אמר להו אימור דאמרי אנא בשתייה בהנאה מי אמרי :
 גופא אמר רב תינוק בן יומו עושה יין נסך : אבל הלוקח
 עכרים מן הגוים מלו וטבלו לאלתר אינן עושין יין נסך :
 ורב נחמן אמר שמואל קטן בן יומו אינו עושה יין נסך שאין
 עושה יין נסך אלא מי שיודע בטיב עבודה זרה ומשמשיה
 אבל הלוקח עכרים מן הגוים אף ע"פ שטלו וטבלו עושין
 יין נסך ער שישתקע שם ע"ז מפהם : וכמ"ל ארי"ל עד
 י"ב הרש : ואיפליגי רבוותא בהא מילתא איכא מאן דס"ל
 כרב דהילכתא כרב באיסורי : ואיכא מאן דס"ל כשמואל
 דאמר מדקא מפרש רי"ל מימרא דשמואל ש"מ כותיה
 מסתברא : אבל בני השפחות שטלו ולא טבלו לדברי הכל
 גדולים עושין יין נסך קטנים אין עושין יין נסך : ואם מלו
 וטבלו מיד אין עושין יין נסך : ההוא עוברא דהורה
 במחוזא על גוי לחנותא אמר להו אית לכו חמרא לזבונייה
 אמרו ליה לא : הוה יתיב חמרא בדולא שדא כיה יריר
 שיכשך כיה אמר האי לאו חמרא הוה : שקליה האיך
 ברתחיה שדיא לדנא : שרי רבא לזבוני לגוים : איפליג
 עליה רב הונא בר חיננא ורב הונא כריה דרב נחמן ואמרי :

אי קלע

עמו בצורה הוא גרם טומאה שהבזרו מוליך לגת זכנת
 טומאה : אבל דורכין עם הנכרי דכיון דכבר נטמא וגוי לאו
 עובר עבירה הוא שלא נכטוי על כך : ולא חייסוכן לדרב
 הונא שהוא משתכר באיסורי הכאה דאינו יין נסך עד שירד
 לבו דלא כרב הונא דאמר משכתחיל לימסך עושה יין נסך :
 תיכנה בן יומו חלמא לא בעינן כוונה : ומלו וטבלו דק"ל
 אינו גר עד סימול ויטבול : בני שפחות שטבלו בדיק
 ישראל ולא גדלו בין הגוים בקו מילס וטבילס : וכסלא טבילס
 חמן מתחילת איירי דאס טבילס חמן למה לבו טבילס :
 קטני אין עושין יין נסך דכיון דאכל ישראל גדלו לא גזרו
 עליהן בהטנות : כאלו לאו חמרא הוא בתמיה : שקליה
 החיך ישראל ברתחיה ושדויה לחמרא בדנא כלומר לא תשקה
 תמיה : כ"ג הוכח ששיכשך גוי ביונו של ישראל שלא

ככוונה

רבי ישמעאל פרק ד

אי קלע רב נחמן למחוזא על רבא לגביה א"ל כה"ג מאי א"ל
 אסיר אפי' בהנא' והא מר הוא דאמר שרי לזבוגי לגוי וכי
 שיכשוך עושה יין נסך א"ל דאמרי אנא לבר מרמי דההוא
 חמרא אבל דמי דההוא חמרא מי אמרי : וק"ל ברב נחמן
 דתניא כוותיה דתניא אנדרמיס גוי שקדח במינקתו והעלה
 לפיו או שפעס מן הכוס והחזירו לחכירת זרה היריה מעשה
 ואסרו : וממאי דהאי אסרו דקתני בהנארה הוא מדלא
 קתני ימכר בדקתני סיפא דקתני סיפא חרם גוי שהושיט ידו
 לחכית של יין וכסבור של שמן היא ונמצאת של יין זה היה
 מעשה ואמרו ימכר : וכחו של גוי שלא בכוננה לא גזרו
 ביה רבנן ושריא אפי' בשתיה : ה"ד כגון דקא מוריק סמנא
 למנא ולא קא נגע בחמרא וסבר דשיכרא הוא כה"ג שרי
 אפי' בשתיה : כדאמרי ר' יוחנן בן ארזא ור' יוסי בן נהורא
 הוו יתבי וקא שתו חמרא אתא ההוא ואמרו ליה תא אשקיינן
 לכתר דרמא לכסא איגלאי מילתא דגוי הוה חר שרי דמימר
 אמר האי גוי אי רבנן כי הנך הוו שתי חמרא אמרו לרידי
 חא אשקיינן : והא מריח ליה בתרתא : והא חויליה
 בלילא : והא קא נגע בנטלא ומגע גוי שלא בכוננה אפי'
 דמוריק אורוקי וכחו של גוי שלא בכוננה לא גזרו ביה
 רבנן : אמר רב אשי אמר רב יוחנן יין שמוגו גוי אסור
 משום

בכוננה כיוסף לע"ז : והא מר הוא דאמ' שרי לזבוגי לגוי :
 דמי דהו' חמרא דהו' בדולחא מי אמר מודינא דזכ סכריך
 לכזוין דמיו לזכ המלח ודמי שאר היין שבחכות מותר :
 חגדמי' אדם הממונה לסער המדות פסער המלך שלא יסקרו
 צהן וכו' טועם היין ונעסב סרסור בינוס' : שקדח
 במינקת ובעלה את היין והוא קנה חלו' ומוכז' ועולה היין עד
 פיו וטועמו או שפעס מן הכוס והחזירו ישראל לחכית ואמרו
 ימכר כוזביל לסבור דשל שמן הוא ליכא למיגז' סמ' כתכוון
 לכסך אבל אם קדח במינקת וכו' יודע דוין הוא חישיכון סמא
 כיוסף לע"ז : כחו מפרס ואזיל מכו' מימר אמר גוי
 בדעתיה סלקא דעתך רבנן כי הני כשרוסאי חמרא הוי סקו
 אמרו לרידי תא אשקיינן בתמיה : בחדתא יין חדש שאין לו
 ריח : והא קא נגע בנטל' סלקא דעתך שסיב שוחב יין מן
 החבו' בכלי ששמו נטלח ופריך והא נגע גוי בחמרא על ידי
 הנטלח ונסי כמי דלא ידע דחמרא הוא לזכ מנע גוי שלא
 בכוננה ואסור ומשני דהו' מוריק וזכ כחו של בכוננה של
 ידע שהו' יין וכחו של בכוננה לא גזר חמו' בשתייה : יין
 שמוגו יין של ישראל סכתן כו' גוי מים לתקנו בשתי'
 סכן

רבי ישמעאל פרק ד תב

משום לך לך אמרין לנזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב :
 בעו מיניה מרב כהנא גוי מהו שיוליך ענבים לגת אמר להו
 אסור משום לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא
 תקרב : איתיביה רב יומר לרב כהנ' גוי שהבי' ענבים בסלין
 ובדרדורין אע"פ שהיין מולף עליהן מותר א"ל הביא קאמר'
 אנא לכתחילה קא אמינ' : אמר רב אשי האי גוי דנסכיה
 לחמרי' דישראל אע"ג דלזבניה ומשקל דמיה אסיר משקל
 דמי מההוא דנסכיה שרי מ"ט מיקלא קלייא : ההוא חכיתא
 דאישתקל ברזא דיליה אתא גוי נקטרה אמר רב פפא כל
 דלהדי ברזא אסיר ואירך שרי : ואיכא דאמרי אמר רב פפא
 דער ברזא אסיר ואירך שרי : אמר רב פפא גוי אדנא
 דישראל אבובא חמרא אסיר : גוי אבובא וישראל אדנא
 חמרא שרי ואי מצרר אצרורי אסיר : פי' גוי שקיל מגו
 דנא ויהיב לגוי כובא וישראל אחיד ליה לכובא חמרא אסור
 משום דקא אתי מבחו דגוי : אבל ישראל דשקיל מגו דנא
 ויהיב לגוי כובא אע"ג דגוי אחיד ליה לכובא חמרא שרי דגוי
 הא לא עביד מידי : ואי מצרר אצרורי לכובא אסור :
 אמר רב פפא גוי דרארי זיקא זקא אזיל ישראל אחוריות
 מליא שרי חסירא אסיר : כובא מליא אסיר חסירא שרי רב
 אשי

סכך דרך יונס שבי' חוק כשבי' מוזנין אותן בכוס
 כותנין בו מים לפי מה שהיה חסור ואע"ג דלח נגע
 גזור רבנן נכחו לחוסרו חף בהנאה משום הרחקת עבירה :
 ובדרדורין גיגיות קטנות : אע"ג דלזבניה ישראל לגוי אחר
 אסור משקל דמי מההוא גוי שרי דלחו מבר סוח ואינו נהנס
 עדמי יין נסך לחל חומר לו שפכת ייני ואבדקו ממנו ודמי יין
 כשר קשקול : ברזא ספ"ח בלע"ז : כל דלכדי ברזא קילוח
 בהמו' לנקב חסור בשתייה ולא בהנאה שהרי אין כאן סיכסוך
 שהנא' בר ואינו יכול לשכסך : ואירך שרי חף בשתייה דקא
 סבר כדדין לחיכו חיבור לחסור היין ולית הילכתא כוותיה
 דחית דמוקי בתלמוד מילתיה דרב פפא כתנאי והו' רב פפא
 כרבי יהודה ומליגי רבנן ויחיד ורבי' הלכס כרבי' וככל חסור :
 גוי הדנא ומעריב יין מן הדנא לכובא : וישראל
 לכובא ואוחז בידו : חמרא חסור בהנאה דהו' כיון שמזנו
 זכחו הו' ואסרינן ליה משום לך אמרין כזירא : ואי מצרר
 ח'דודי לכובא חמרא חסור משום דמקרקס לחמרא וכובא
 מלחא עסיקינן ודינא נגע : דרארי זיקא שנושא כודות
 קסורין וקאמרי ישראל אחוריה וחזי דלח נגע גוי כגויה :
 חסירא חסירא דמקרק' ליה ודמי לסיכסוך וכו' יין נסך :
 כובא

רבי ישמעאל פרק ד

אשי אמר זיקא בין מליצה בין חסירה שרי אין דרך ניסוך
בכך : והילכת' כרב אשי : ההיא חכיתא דסקעה לארכה
אתא ההוא גוי חבקה שריא רב פפא לזכונה לגוים : זה"מ
דפקעה לארכה אבל לפותיה אפי' כשתירה נמו שרי מ"פ
מעשה לכינה קא עכיר : ההוא גוי דאשתכח במעצרתא אמר
רב אשי אי איכא טופח להטפיה בעי חדחה וכעיני ניגוב :

דאי לא בהרח' בעלמ' סני ליה : מתני' נכרי שנמצא עומד
בצר הבור של יין אם יש לו עליו מלוח אסור : אין לו עליו
מלוח מותר : גפיל לבור ועלה ומדרו בקנה התיו את הצרעה
בקנה ונגעו והיה מטפה ע"פ 'החבי' מרותח' כל אלה הירי
מעשה ואמרו ימכר : ור"ש מתיר בשתיה : גטל חכירת
וזרקו בחמתו לבור זה היה מעשה והתירו : גמ' אמר
שמאל והוא שיש לו מלוח על אותו היין : גפיל לבור
ועלה : אמר רב פפא לא שנו אלא שעלה מת : אבל עלה

חי

כובא מליצה אסור דילמא נגע חסירה שרי דאין קרקוש בכלי
סתוח : אין דרך ניסוך בכך אבל ככונא מליצה דאיכ' למיחש
דילמא נוקן ידו על ספת' ונגע מודה רב אשי דאסור : דפקע
לאורכה כשיוסנת זקופה מלמעלה למטה וכיקשה ליפול חמיי
איכ' וחמייא אלוך : חבקה בין זרועותיו עד שהבי' כלי :
לזכוכים לגוים דהא לא שיכשך אע"ג שקירב החכאין זה לזה
וכנגע בין על ידי החכאין החכית לא הוי כנגע בקנה דהתם
משכשך בקנה הכא ליכא שיכשוך : אבל לפותי' הואיל ואין
כבדלות זו מזו כי חמייא בעליון יושבעל התחתון אלא שיוכח
מעט מעט וסגווי בכבירם זו על גב זו לא הוי מגע אלא מעש'
לבינה בעלמא קעניד כלבינה הכתב' על פי חכית ומכבדתה :
במעצרתא גת סל ושראל ולא כיב כב יין : או איכא בנת יין
כל כך שיש בו טופח להטפיה : כוננו אפר ומים ואפר
קדאמרי' לקמן בהסוכר : אם יש על בישראל מלוח שחייב
לגוי אסור למי שלא היה ירא ליגע דסבר או אמר לי מילי
אמיב' ליכ' תכיסו לי בחובי : נפל הגוי בכור מלא יין אע"ג
דנגיעה ממש הוא כיון דשלא בכונס הואי מדדו בקנה אע"ג
דכתבין הואיל לדבר אחר נכתבין וסא לאו נגיעה ממש היא
אלא ע' יקנה : או שהיה מטפה בו המרותח' שהיתה מחממת
ומעלה התיחת וטיפח בידו הרתיחות אין דרך ניסוך בכך
ומותר בהנאה : זה היה מעשך והתיר אף בשתייה : גמ'
מלו' על אותו יין שעש' לו בישראל כיון לגוי אפותיקו דסמכא
דעתו ונגע ולא מירתת אבל לא היתה לו מלוח על אותו יין
אע"פ

רבי ישמעאל פרק ד תנא

חי אסור מ"ט אמר רב פפא משום דמודי ליה דרמי ליה כיום
 אידם : כל אלה היה מעשה ואמרו ימכרו ר"ש מתיר : ולית
 הילכתא בר"ש : מתני' המטהר יינו של נכרי ונחתנו
 ברשותו בכית שהוא פתוח לר"ה בעיר שוש בה גוים וישראל
 מותר : בעיר שכולה גוים אסור עד שיושב שם שומר :
 ואין השומר צריך להיות יושב משמר : גמ' ת"ר אחר
 הלוקח ואחר השוכר בית בחצרו של גוי ומלאהו יין וישראל
 דר בו באותו חצר מותר ואע"פ שאין מפתח וחותר בידו :
 בחצר אחרת מותר והוא שמפתח וחותר בידו וחכ"א לעול'
 אסור עד שישב ומשמר או עד שיכבד ממונ' שאינו בא
 לקיצין : יינו של גוי ברשותו וישראל דר בו באות' חצר
 מותר ואע"פ שאין מפתח וחותר בידו בחצר אחרת אסור
 ואע"פ שמפתח וחותר בידו : וק"ל כתנא קמא דקאי בר"ש
 דלא הויש לויומא : ההוא פרכא דהוה ביה חמרא דישראל
 ונוי

אע"פ שיש לו עלויה עליו מותר בשתיקה כי מירתת ולא נגע :
 דרמיא כיום אידם וחזיל ומווד' על שניכל ומסתמא נסכיה
 בעליותו ואסור בהנאה : מתני' המטהר יינו של נכרי
 ישראל שדרך ענבים של נכרי בהיתר כדי למוכרו לישראל
 ואינו ברשותו של נכרי מותר דמירתת גוי דילמא חזיליה סנך
 ישראל דעבדי ברשות הרבים ומסתידנא ואפילו (אין מפתח
 וחותר בידו וכוא שאין לגוי כלום על אותו יין שכתב לו
 התקבלתי ממך המעות וממתין לו עד שימכור היין :)
 (ואפילו אין מפתח וחותר בידו וסוף שאין לגוי כלום
 על אותו יין שכתב לו התקבלתי ממך המעות והמתין
 לו המעות עד שימכור היין : וכו' שמפתח וחותר
 ביד ישראל אבל אין מפתח וחותר בידו אמריכן אע"פ
 דישראל דר בחותה חכר"א דכיון דרוד' הוא ולא
 מירתת כולי האי : גמ' או עד שיבא שומר ממונא
 שאינו בא לקיכו' שיהא שומר ממונא לשומרו והולך ויוצא כל
 טעה ואין לו טעה קביעה לבוא דהשתא מירתת גוי פן יבא כל
 טעה : יינו של גוי ברשותו כו' דמירתת גוי לזיוף פן ירנש
 הישראל : כרכא כרך : אם נתפס עליו כנגב סגנוי חלש
 ויש חומת הסופט עליו שאם ימכאהו גוגע שיתפסהו עליו
 כנגב חמרא סרי אפילו בשתיקה ואי לא או שיש לו עלילה
 שאומר תרנגולת נאבדת לי או שוס דבר ונקשתיו כאן חמר'
 אסו אפי' בהנאה : הג"ה בשם רש"י מסקנא דסמעתיה
 מהאי פירקא מנע גוי כיון שנתכוין ליגע בו שיכסוך אע"פ
 שלא

רבי ישמעאל פרק ד

רנני אשתכח גוי דהוה קאי ביני דני אמר רבא אב נתפס
עליו כנגד חמרא שרי ואי לא חמרא אסיר :

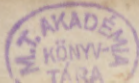
סליק פירקא

שלא ניסך אסור בהנאה ממתנותין דאגדמו' גוי משום כך לך :
שלא בכזוה כגון שלא ידע שכו' יין מותר בהנאה ממתני' דכפל
לכור ונתכוון לטול ד"א כגון שתרוגא דרב חסי שלא בכזוה
הוא ומותר בהנאה מגע גוי על ידו ד"א כגון מדדו בקכ' או
התיו ככירעה מותר בהנאה ממתני' : בכוכ ולא חזיבן למאי
חיכוין חסו' בהנאה : וכן של גוי בחיבורי' כגון דמוריק אורוקין
אם הכיר שהוא יין אסור אף בהנאה משו' כך לך שמה יגע בן
ולא אדעתיה לא הכירו בו שהוא יין מותר אף בשתייה מעובד'
דר' יוחנן בן ארזא ורבי יוסי ככורתי : ושלא בחיבורין כגון
בזריקה מותר בשתייה ואפי' נתכוין מדרב חסי דאמר כל שכוב
טכור בגוי חיכו עושה יין נסך :

הדרן עלך רבי ישמעאל

השוכר את הפועל לעשות עמו ביין נסך שכרו אסור
שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת אע"פ שאמר לו
העביר לי הבית של יין נסך ממקום למקום שכרו מותר :
השוכר את החמור להביא עליו : יין נסך שכרה אסור :
שכרה לישב עליה אע"פ שהניח לגינו עליה שכרה מותר :
גמ' איבעינא להו שכרו לסתם ייגו מהו כיון דאיסורו
חמור כיון נסך שכרו נמי אסור או דילמא הואיל וטומאתו
קלה שכרו מותר : ת"ש דההוא גברא דאגר ארביה לסתם
ייגו יחבו לי היטי באגריה אתא לקמיה דרב חסדא א"ל
זיל

השוכר גוי ששכר את ישראל לעשו' מלאכה ציון נסך
לכוריק מפלו אל כלי או להעביר חביות ממקום
למקום וציון נסך ממש קאמר שנתנסך לפני ע"ז דנסתס וינס
בעי לה בגמר' : שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת שכרו מותר
דאגרא לויב ליה משום מלאכה אחרת הוא ובגמר מסר' :
גמ' דאיסורא חמור כיון נסך דאסור בהנאה : וטומאתו
קלה דיון נסך ממש מטמאה טומאה חמורה ארס וכלים וסתם
ייכס מטמאה טומאה קלה אוכלין ומסקין דוקא : ארביה
ספינתו : בקברו בכית התכרות שלא יכנו מהם : דמי
ע"ז

השוכר את הפועל פרק ה תכב

זיל קלינהו וקברוניהו בקיברי : איבעיא להו דמי ע"ז כיר
 גוים מהו מי תפסה דמיה או לא : ת"ש דתניא ישראל שהוא
 נושה בנוי מנה מכר ע"ז והביא לויין נסך והביא לו מותר :
 ואם אמר לו השתין עד שאמכור ע"ז ואביא לך יין ואביא לך
 אסור : מאי שנא רישא ומ"ש סיפא סיפא משום
 דרוצה בקיומו וכל הרוצה בקיומו אסור :
 שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת וכו' : אוקמ' רבא דא"ל
 העכיר לי חבית חבית בפרוסה : דתני' השוכר את הפועל
 ואמר לו העכיר לי מאה חביות כמאה פרוטות ונמצאת חבית
 של יין נסך ביניהן שכרו אסור : חבית חבית בפרוסה
 ונמצאת חבית של יין נסך ביניהן שכרו מותר : מתני'
 יין נסך שנפל על גבי ענבים יריחם והם מותרות : ואם
 היו מבוקעות אסור' מעשה בכיתו' בן זונין שהיר' מביא
 גרוגרו' כספיה ונשתברה חבית של יין נסך ונפל על גביהן
 ובא מעשה לפני חכמי' והתירום : גמ' מעשה לסתור
 חסורי מחסרא והכי קתני ואם נותן טעם לפגם הוא מותר
 ומעשה בכיתום בן זונין וכו' : ההיא ביתא דחיטי דנפל
 עליה חבית' דיון נסך שרא רבא למוטחניה ולמופיה
 ולזבניה לגוים שלא בפני ישראל כי היכי דלא ליתו ישראל
 למיזבן מיניה : ואקשינן עליה דרבא ממתניתין דתנן יין נסך
 שנפל על גבי ענבים יריח' והם מותרות ואם היו מבוקעות
 אסורות ופריק רב פמא שאני חיטי הואיל ואגב צירייהו
 במבוקעות דמיון : חמרא חרתא בעינבי אביי אמר במשהו ורבא
 בנותן טעם : חמרא חרתא בעינבי אביי אמר במשהו ורבא
 אמר בנותן טעם : אביי אמר במשהו כתר טעמ' אזלינן ואירי
 ואירי

ע"ד מים מהו בכחא : משום דרוצה ישראל בקיום הע"ז
 עד שימכרנה הגוי : חבית חבית בפרוט' וכדמסיק : מאס
 חביות במאה פרוטות שכרו אסור' דכל כמה דלח עבדוניהו
 כולבו לא יכיב ליה מיל' לכך כולו חגר' שייך כיב : שכרו
 מותר ושרו חד פרוטה בנשר' או לא שקול לה מן הגוי ואיכך
 מסתיר דלא שייך שכר ההו' חבית כדאיכך דכל חדא קניח
 חגרא באמיה כפסיה : מתכו' יריחם כמים : גמ'
 וחגב צירייהו סדקין שבחיותין : חמרא עתיקא טעמו כיכ'
 בעכבי' לכך ד"ה בנותן טעם וכל היכא דאיתמר בנותן טעם
 זחין טעמו כיכ' שיעורו כששי' חלא חומץ דחמר' וחלא דשוכר'
 חד דחוסור וחד דהיתר : חמורה דחיטי וחמיר' דשערי
 חד דחוסין וחד דתרומ' וכפלו זה לתוך זה וכל מין במינו
 במשהו

השוכר את הפועל פרק ה

ואירי חד טעמא הוא וה"ל מין במינו ומין במינו במשהו :
 רבא אמר בנותן טעם בתר שמא אולינן והאי שמא לחוד והאי
 שמא לחוד וה"ל מין ושאינו מינו ומין בשאינו מינו בנותן
 טעם : חלא דחמרא וחלא דשיכרא חמירא דתישי וחמירא
 דשערי אביי אמר בנותן טעם בתר טעמא אולינן והאי טעמא
 לחוד והאי טעמא לחוד והורה ליה מין ושאינו
 מינו ומין בשאינו מינו בנותן טעם : ורבא אמר במשהו
 בתר שמא אולינן והאי חלא מיקרי והאי חלא מיקרי והאי
 חמירא מיקרי והאי חמירא מיקרי וה"ל מין במינו ומין
 במינו במשהו : חלא לגו חמרא דכרי הכל בנותן טעם :
 חמרא כנו חלא אביי אמר במשהו ורבא אמר בנותן טעם :
 אביי אמר במשהו ריחיה חלא בתר ריחיה אולינן וה"ל מין
 במינו ומין במינו במשהו : רב' אמר בנותן טעם ריחיה חלא
 וטעמי' חמר' חמר' בתר טעמא אולי' וה"ל מין בשאינו מינו
 ומין בשאינו מינו בנותן טעם : האי בת תיהיא גוי לישראל
 שפיר רמי : ישראל לגוי אביי אמר אסור ורבא אמר מותר :
 אביי אמר אסור ריחא מילתא היא : ורבא אמר פותר ריחא
 לאו מילתא היא : והילכתא ככולהו ברבא : דק"ל כל היכא
 דפליגי אביי ורבא הילכתא ברבא בר מיע"ל קנ"ב :
 מתני' זה הכלל כל שכהנאתו בנותן טעם אסור וכל שאין
 בהנאתו בנותן טעם מותר כגון חומץ שנפל לתוך גריסין :
 גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל הכי הילכתא : ואמר רב
 יהודה אמר שמואל לא שנו אלא שנפל לתוך גריסין דיתחין :
 אבל נפל לתוך גריסין צונגין והרתיהן נעשרה כהשבות
 ולבסוף
 במשהו הכי הילכתא דכל מין במינו דינו במשכו : חלא דאוסור
 לנו חמרא דהיתר דברי הכל בנותן טעם דכי נפל בגויה
 לא הוי דמי ליה לא בריחא ולא בטעמא כי אין ביון מבטל ריח
 החומץ עד שנתערב לתוכו ולא החומץ ריח היון משום דרוב'
 חמר' אכל חמר' לנו חלא מטע' שהגיע לאזור הכלי נהפך היון
 בריחו לריח החומץ וקודם שנתערבו היו שוין בריחן :
 ריחיה חלא יין זה סמוך לעורבנותיה ריחיה חלא ובתר ריח
 אולינן וכשנתערבו הוי ליה מין במינו : הכי בת תיביא
 כקב כוקנין במגוס' חבית להריח יין ולכודקו אם יוכל להסתקוים
 ולהריח גוי ביון של ישראל שכיר דמי : מתני' כל שבהנאתו
 בנותן טעם כלומר שהנחה בטעמו של איסור' דהיינו כותן טעם
 לשבח אסור : וכל שאין בהנאתו בנותן טעם שאינו כס'
 בטעמ' כגון חומץ לתוך גריסין שנותן טעם לבגס מותר :
 גמ' לתוך גריסין רותחין חומץ הו' כוג' גריסין ומשכית
 כסוכין

השוכר פרק ה עבודה זרה תכג

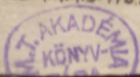
ולכסוף פגם ואסור אר"ל נותן טעם לפגם שאמרו לא
 שיאמרו קדירה זו חכרה מלח או יתירה מלח חכרה תכלין או
 יתירה תכלין אלא כל שאין חסר כלום ואינה נאכלת מפני
 זה איכא דאמרי אר"ל נותן טעם שאמרו לא שיאמרו קדירה
 זו חסירה מלח יתירה מלח חסירה תכלין יתירה תכלין אלא
 השת' מיהת הא פגמה : א"ר אבהו א"ר יוחנן כל שטעמו
 וממשו אסור ולוקין עליו וזהו כזו' בכדי אכילת פרס :
 וטעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו רוב הטעם לפגם
 מותר : ולימא נותן טעם לפגם מותר הא קמ"ל דאע"ג דאיכא
 טילי אחרינא דפגמי בהרירה : והילכתא כלישנ' בתר'
 דרשב"ל : ההוא עכבר' דגפ' לחביית' דשיכר' אסריה רב
 לההוא שיכר' אמרו רבנן קמיה דרב ששרת לימא קסבר רב
 גותן לפגם אסור להו רב ששת בעלמא סבר רב נותן טעם
 לפג'

הכוכבין : וברתיהוין על האור אחר שנפל החומץ לתוכו :
 לא שיאמרו כו' הומרה כוח כלומר לא שיכלו לתת פגם
 בתבואה מחמת דבר אחר כגון שתהא חסור' מלח או יתירה
 דאם פגם מוח' דבר אחר אין תולין הפגם באיסור ואסור :
 אלא חובה נותן טעם לפגם שיותר כל שאינה חסרה טעם
 תיקון ואינה נאכלת מפני זה כלומר דאיסור זה פיגם טעמ'
 שאינה נאכל' ולאו דוקא אינה נאכלת אלא כיון שפגמה
 קורתא קרוליה אינה נאכלת : איכא דאמרי הא דרש"ב
 לתולא : לא שיאמרו כלומר אין תולין הפגם בדבר אחר
 לומר חסירה היא מלח ואלו היה בה כתקנה לא היה איסור זה
 פוגם שבמלח היה מוטל פגימת האיסור ומתקנו אלא כיון
 דטעם האיסור פוגמו עתה כמו שהיה היו פוגם ומותר :
 כל שטעמו וממשו אסורה ולוקין עליו וזהו כשיש כזו' מן
 האיסור' בכדי אכיל פרס מן היותר או לוקין עליו אע"פ שאין
 כזית מן האיסור נאכל בבת מ"מ כיון שאינו שוה באכילתו
 משבתה' לאוכלו עד שגמרו אלא כדי אכיל' פרס מוטריפ'
 אכילתו ולוקין אם אין בכדי אכילת פרס של תבשיל היות' כזית
 מן האיסור' הואיל ושוה באכילת' כזית מן האיסור יתר מכדי
 אכילת פרס בזה כשתי אכילת ואין לוקין עליו וכן קיס
 לבו לרבנן דשיעור אכילת פרס וכו' ארבע גזים כזו שיעור
 שביית אכילה : ואם ריבך לפגם כלומר אפי' אם נפגם מחמ'
 ד"ח אם הועיל איסור זה לרבנ' הפגם מותר כלישנ' בתר' דר"ל
 כדפי' : והכא חידוש הוא כלומר גבי שרץ היינו טעמ'
 דאסור' אפי' נותן טעם לפגם דהא איסור שרץ חידוש הוא :

השוכר פרק ה

לפנ' מותר והאי חדוש הוא דהאי מימאס מאיס וצדילוי
 אינשי מיניה ואפ"ה אסריה רחמנא הילכך בטעמא לפנס נמי
 אסירי אמר רבא הילכתא ניתן טעם לפגם מותר ועכברא
 בשיכרא לא ידענא מ"ט דרב אי משום דקסבר ניתן טעם
 לפגם אסור ולית הילכת' כותירה: אי משום דקסבר עכבר'
 בשיכרא אשכוחי משבח: איבעיא להו נפל לגו חלא מאי
 א"ל רב הלל לרב אשי הורה עובדא בוי רב כהנ' ואסר רב
 כהנא: א"ל ההוא אימרטוטי אימרטט: רב אחא שיער
 בחלא בחמשין: רב שמואל בר' רב איקא שיער בשיכר'
 בשותין: והלכתא אירי ואירי בשיתין דחיישינג דילמא
 אשכוחי משבח בחלא ובשיכרא: וכן כל איסורין שבחורה:
 מתני' נכרי שהיה מעביר עם ישראל כדי יין ממקום למקום
 אם היה בחזקת משתמר מותר ואם מודיעו שהוא מפליג כדי
 שישתום וישתום ויגוב רש"בג אומר כדי שיפתח ויגור ותגוב:
 גמ' ה"ד בחזקת המשתמר כרתנג חמריו ופועלי טעונין טהרו'
 אפי' הפליגו כדי טיל טהורותיו טהורו' ואם אמר להם לכו
 ואני בא אחריכ' כיון שנתעלמו עיניו מהן טהרותיו טמאו':
 מתני'

דבא מאיס וכלא אזכרה בדילוי מינו' אינשי ולמה לוי דאזכר
 רחמנ' עליה חלא שמע מינה דאפי' כותו טעם לפגם אסור:
 לגו חלא מאי מני חמריו' החומץ טעמו טסה ואין השרץ מפיגו
 לתת בו טעם: אימרטוטי נמרט לתקיכות דקו ושרץ איסורו
 בכעדס' כטומאתו וחייסי' דולמא בלע תקיכות בכעדס' כדרי
 חומץ: בחמשין דכיון דחומץ טעמו קסה לא בעי ס' לבטיול
 דאפי' בחמשין לא יכיב טעמ': וכן כל איסורין שבקורה
 בססוס דיכו בניין בשאיכו מיכו אבל מין בניכודיכו במטהו חוץ
 מחמץ דאפי' טלח בניכו במטהו דגזרינא ביה בשלח בניכו חטו
 בניכו כדמפרש טעמא בססוס: מתני' אם היה בחזקת
 המשתמר' מפרש בגמרא: מות' ואפי' הפליג מניל דכיון דלא
 בודיעו סכסלוג מירתת גוי כל שעתא דילמא השתא אתי:
 ואם בודיעו סמפליג סמתרהק: אם הכיון סקומות הן
 שיעורין אם ססה כדי שישתום שינקוב הגוי נקב במגופת החבית
 ויחזור וישתום את הנקב ויגוב כלומר ותיבס הסתימה אסור:
 רבן שמעון בן גמליאל חומ' אינכ' חוסר חל"כ ססה ככדי
 שיסתח כל מגופת החבית ויגוף ויעשה מגופה אחרת חלס'
 ותיכנב ותיבס חלל לסתימת הנקב לא חיישינ דמיכבר שיסתום
 לשון סתום העין עין פתוח: גמ' חמריו ופועליו בטעמי
 השרץ חוריו: ואפי' חלא כו' ובגמרא' בתלמוד מפרש' מאי
 טמא רישא ומאי טמא סיפא ומפרש דרישא חוריו בסכעל הכות
 יכול

השובר את הפועל פרק ה תכר

מתני' המניח נכרי בחנותו אע"פ שהוא יוצא ונכנס מותר :
 ואם מודיעו שהוא מפליג כדי שישתום וישתום ויגוב רש"ב
 אומר כדי שיפת' ויגוף ותיגב : המניח יין בקרון או בספינ'
 והלך לו כקפנרד' ונכנס למדינה ורחץ מותר : ואם מודיעו
 שהוא מפליג כרי שישתום וישתום ויגוב רש"ב אומר כדי
 שיפתח ויגוף ותיגב * היה אוכל עמו על השלחן והניח
 לפניו לגיץ על השלחן ולגיץ על הדלפקי והניחו ויצא מה שעל
 השלחן אסור ומה שעל הדלפקי מותר * ואם אמר לו הוי
 מזוג ושותה אף מה שעל הדלפקי אסור * חכיות פתוחות
 אסור' וסתומ' כדי שיפתח ויגוף ותיגב : גמ' אמר רבא
 הלכ' כרש"ב כג' הואיל ותנן סתמא כותיח דתנן חכיות פתוחות
 אסורות וסתומות כדי שיפתח ויגוף ותיגב * וכי מאחר
 דקיימא לן כרש"ב בנ' דלא חייש לשיתומא וכותיה דרבי אליעזר
 דלא חייש לזיופא האידנא מ"ט לא מותבינן חמר' גבי גוים
 היישי' לשיבוי פיר' מנקת * ההוא ביתא דהוה יתיב ביה
 חמרא דישיר' וגוי * על גוי אחריה לדשא באפיה והוה ביוצא
 בדשא : אמר רבא כל דבהדי ביוצא שרי : דהאי גיסא
 דהאי גיסא אסור * ההוא אושפיזא דהוה יתיב ביה חמרא
 דישיראל' וגוי אשתכח גוי דהוה קאי בי דני * אמר רבא אם
 נחפס עליו כנגב שרי * ואי לא אסיר : ההוא ביתא דהוה ביה
 חמרא דישיראל' אישתכח גוי דהוה קאי התם * אמר רבא

אי

יכול לכא דרך עקלתון ולכך מירתתי ולא כנעי לחיישי דילמא
 סתתא חתי : מתני' והלך בישראל בקסכדריח דרך קכרה :
 ונכנס למדינה ורחץ במרחץ מותר דכיון דגוי לא ידע מתי וכל
 מירתתי ולא כנע : דולפקי משט"ז מ"ה שעל הסולחן
 דמומר חמר גוי וישראל זה זמנא חבלו לאכול ולשתות וכנע -
 שעל הדלפקי מותר שהיו מוכן לסעודה זו : ואם אמר ליה
 הוי מזוג ושותה הויחיל וחיוק את ידו ברשו' במקטת סמכא
 דעתיה ונגע בכוליה * וסתומות מותרת עד שסה כדי שיפתח
 ויגוף ותיגב וסתמא כרש"ב כג' מדלא קתני וסתום : גמ'
 לסיתומא כלומר לכתוב חור וסתמו סבו' בלא טורח משום
 דמינכר ולפתוח' כל החבית לחייש לה רש"ב כג' לא ק"ל כותיה
 דהא זיופא דטורחא הו' ואנו ק"ל כר"א דלח חייש לזיופת'
 דחות' אחד : האידנא מ"ט לא מנחינן חכיות סתומות כי
 גוים : משום שיבי נקב קטן שבמנוסת חכיות להיות ריח יין
 יזכר לחוץ ויש לחוש שמא יקדח שם במינק' וטועם חן היין :
 ביוצא סדק : דלכדי ביוצא שרי חף בשמי' דמירתת גוי
 ולא כנע : דהאי גיסא זדבאי גיסא אסור חף

בבבא

השוכר פרק ה

אי אית ליה לאישתמוטי חמרא אסור - ואי לא שרי -
 והוא דתני' ננעל הפונדק או שא' שמור אסור בדאירת ליה
 לאישתמוטי - ההוא חמרא דהוה בספינת' שמע ישראל קל
 שיפורא דכי שמשו ואול - אמר רבא חמרא שרי מימר אמר
 גוי השתא אתי השתא אתי - ואי משום שבתא
 הא אסור ליה אסור גיורא בניותאי אמינא יהודאי לא מינטרי
 שבתא דאי מינטרי כמה כיסי משתכחן בשוקא : ההוא ישרי'
 וגוי דהוה יתבי וקא שתו חמר' שמע ישראל קל צלויי כבי
 בנישתא קס נפק - אמר רבא חמרא שרי מימר אמר השתא
 מירכר ליה לחמרי' וחדר אתי - ההוא רביתא דאישתכח'
 בי דגיהוה נקישא אופיא בידה אמר רבא חמרא שרי אימור
 מגבה רחביתא שקלתה ואע"ג דליכא השתא אופיא אנבד'
 אימור איתרמויי איתרמי לה - ההיא מסוביתא דמסר' לה
 מסחת' לנזייה אמר רב יצחק בן אלעזר עובדא הוה במררש'
 ואמרי לא מסרה לה אלא שמירת מפתח בלכר - מתני'
 בלשת שנכנסה לעיר בשע' שלום חבירות פתוחות אסורות
 וסתומי'

בהכאה וזכאין נתפס כנגב על כניסתו עסיקינן טיש לו חלק
 בן דאי נתפס עליו כנגב כוליה שרי : אי אית ליה לאישתמוטין
 ולומר לכך ככנסתי סמכא דעתיה ולא מירתת ונגע דכו על
 להך בית' לנסך על וסבר אי משכח לי מיסתמיט' בדבריו
 ואע"ג דכמגע היון לית ליה לאשתמוטו אסור דאל"כ למי על
 ולא דמי להכי' נכרי בחכותו דהתם ברשות על וודעינן למי על
 זאי לית ליה לאישתמוטו שרי דכיון דכחול על כניסתו מירתת
 ולא נגע : ננעל הסוכדק ונתייח' הגוי עם היון : אי
 שאמר לגוי שמור וענו' מבחון ושמר אסור' דחיישינן דילמא על
 דכיון דאל' שמור סמכא דעמיה דמפלוג מיכיה : דכו סימס'
 שומר סהיו תוקעין בערב שנת בין השמשו' : זאי מסוס
 שבתא ואל' סמכ' דעתיה דגוי מסוס דלא אתי ישראל בשבתא :
 רביתא תכוס' גויס : אופיא אשקומא של יין סומא :
 אימור מגבה רחביתא שקלתא ודוק' רביתא שאיכ' יודעת כטיב
 כיסודך ולא מסר' נפסה ליגע אבל גדול כי חזינן דנקיט חוביה
 לא תלינן : לקולא איתרמווי איתרמי הכ' אופיא דהיה
 בתם : מוסביתא מוכרת יין ומזגת בחכותא לסוין זולת'
 וסובא : אלא שמירת מפתח ולא סמכא דעת' ליכנס דנתפס'
 הוא כנגב : מתני' בולטת חיל מותרין לומר לו תן לנו
 את דמיה דהא לא תכו ליה וכו' איכו חייב להס' אלא מעות
 ותניא לעיל גוי שחייב לישראל ומכר יין נסך והביא לו ע'
 והביא

ופתומו' מותר' : בשעת מלחמה אלו ואלו מותרת לפי שאין
 פנאי לנסך : אומנין ישראל ששלח להזן גוי חבית של יין
 נסך בשכרן מותר שיאמרו לו תן לנו אר' דמיה' ואם
 משנכנסה לרשותן אסור : המוכר ייגו לנכרי פסק ער שלא
 מדד דמיו מותרין מדד ער שלא פסק דמיו אסורין : נטל
 משפך ומדד ונתן לתוך צלוחיתו של נכרי ונטלו ומדד לתוך
 צלוחיתו של ישראל אם יש בו עכב' יין אסור' : המערה
 מכלי לכלי את שמערה ממנו מותר ואת שעיר' לתוכו אסור :
 גמ' אמר רב הונ' נצוק לטומאה ולטהר' לא הוי חבור' :
 לענין יין נסך חבור ואי קשיא לך הא דתנן המערה מכלי
 לכלי המערה ממנו מותר ואת שעירה לתוכו אסור התם דקרא
 מקטיף קיטופי' : כדאמר להו רב הסדא להנהו סכואתה כי
 בייליתו חמר' לגוי אי קטיפי קטופי אי נפיצו נפוצי' :
 כדאמר להו רבא להנהו שפוכאי כי שפכיתו חמרא לגוי לא

וקא

והביא לו מות' : פסק עד שלא מדד דמיו מותרין ובגמ' מפ'
 טעמ' איכא דמוקי לה מסוס דמשיכה בגוי קוכה לכך כשמודדו
 היינו משיכה וקנייה גוי מיד והוי לישראל זווזי לגבי הגוי
 בשלוחה ויין נסך לא הוי ער דנגע ביה : מדד עד שלא
 פסק דמיו אסורים לגוי לאקא קניא נמשיכה כיון שלא פסק
 דלא סמכא דעתיה שיכול להעלות דמיו הרבה היולכך כי נגע
 ביה הוי נסך ברשו' הישראל ואיכא דמוקיים לה כהסקדים
 הגוי מעות לישראל ואפי' הכי כל זמן שלא פסק לא סמכא
 דעתיה לגוי כדסירוסין לעיל : משפך חנטוטר בלע"ז
 טריכטור באשכנזי למעשה הוא רחב ולמטה פיו צר וסופכין
 בתוכו ויור' לכלוחית : אם יש בו כסולי המשפך עכבת יין :
 סמער' גוי המערה יין מכלי לכלי את שעירה לתוכו אסור
 מסוס כחו והעליון מותר דלא גזרו ביה רבנן למיטר : גמ'
 ככוק קילוח הבא מלמעל למטה : לטומא' אם נגע טמא
 בתחתוני העליוני טהורין (ולטהרה) ואם בתחתונים ארבעים
 סאה סייעו מקוב ואין בעליונים ארבעים סאה וקילוח ככוק
 מחברו לא הוי חיבור : ליון נסך שהמערה מכלי כשר ליון
 נסך כאשר אף מה שנכלי העליון דרך ככוק : דקא מיקטף
 קטופי סיפסוק ראש העליון קודם שיגיע ראש התחתון לכלי
 הגוי ואם נגע מקמא דליפסוק ראש העליון מו לא מכי קיטוף
 דאיתם' כבר בככוק דהוי חיבור וכי ק"ל : בדכיל כווליתו
 כשאקס מודדיון' נפיכו נפוכי עמדו מרחוק ותזרקו יין
 לכלי הגוי כי היכי דלא ליהוי ככוק : שפיכחו פועלים
 ישראלים

השוכר פרק ה

ליקרב נזי לסייע בהדיכו דילמא מישתליתו ושריתו ליה עליה
וקא אתי מכחו ואסיר . ההוא גברא דאסיק חמרא בנישת'
ובת גישתא אתא גזי אנח ידיה אנישת' אסריה רבא לכוליה
חמרא שמע' מינה נצוק חיבור שאני הת' דכולי' אנישתא ובת
גישתא גריד' . מר זוטרא בריה דרב נחמן קנשקנין שריד'
זה"מ דקדי' פסק ישראל אבל קדים פסק גזי לא : מתני'
יין נסך אסור ואוסר ככל שהו' : יין כיון ומים במים בכל
שהו' . יין כיון ומים כיון בנותן טעם . זה הכלל מין
במינו במשהו ושלא במינו בנותן טעם : גמ' רב ושמואל
דאמר תרויהו כל אסורין שבתור' במינן במשהו ושלא במינן
בנותן טעם : ורבי יוחנן ורשב"ל דאמרי תרוויהו כל איסורום
שבתור בין במינן בין שלא במינן בנותן טעם : חוץ מטבל ויין
נסך במינן במשהו ושלא במינן בנותן טעם : איכא מרבאות'
מאן דפסק הילכתא בר' יוחנן ור"ל דק"ל דכל היכא דפליגי
רב ורב יוחנן ושמואל ורב יוחנן הלכה בר' יוחנן ואיכא מ"ד
אע"ג דכל רב ושמואל ור' יוחנן הלכה בר' יוחנן הכא ק"ל
ברב ושמואל ומסתברא כוותיהו דהא פלוגת' דאביי ורב'
בחמירא דחייטי וחמירא דשערי כרב ושמואל שייכא :
מתני' ואלו אסורין ואוסרין בכל שהן יין נסך וע"ז ועורות
לכובין

ישראלים כרגילים לערות יין מכלי אל כלי: ונסדיתו לים עלים
שמה תכחו את הכלי שמערין ממנו בידי הגזי והוא לבד יערה
ומיתס' התחתון: גישתא ובת גישתא חותכין שני קנים בשוכוש
ומדבקין ראשיהן למעל' ושני ראשיהן למטה כוס
ומכחים אחד מן הראש בחבית המליאה עד שמגיע
לשוליה וראש קנה הסני כותן בפיו ומוכץ בפיו עד
שעול' היון ושומטו מפיו ומכח חבו' ריקנית כנג' הקולוח
זהיין עולה מאליו כולן מחבית לחבו' : חנח ידיה הנוח ידו
ונגע בראש זה המקלח : לכוליה חמרא אפילו זה שבכלו
הראשון : אנישתא ובת גישתא גריר שהרי כולו עולה מחיליו
זהו כנוגע בחבית ממש דהו' בחבית אריכא : הנושחנין כלו
רחב ושני קנים או שלשה לפי מה שישו' רחבו ופחות מבידס'
כמשכין ועולין כנגד גובהן וכשנותנין יין בתוכה מתמלחים כל
הקנים ויכולין כמה בני אדם לשתות בו וזה מוכץ
יסרהל וגזי יחד דכל זמן שזה מוכץ יחד וקאמר קנשקנין
שרי לשתות בו אין היין הנוגע בפיו הגזי חוז' למטה לכך קדם
ופסק גזי אסור : מים במים מים שנתכסכו לפני ע"ז שנפלו
במיו' דהיתר : ואלו אסורין ואוסרין בכל שהו' כל מקום
שנתערבו אפיו' אחד בחלק אוסרין את כולן : יין נסך חבית
באלף

לכובין ושור הנסקל ועגלה ערופה וצפורי מצורע ושער נזיר
 ופטור חמור ובשר בהלב וחולין שנשחטו בעזרה הרי אלו
 אסורין ואוסרין ככל שהן : גמ' וליתי' להאי כללא דק"ל
 דחמץ בפסח אסור ואוסר ככל שהוא : מתני' יין נסך
 שנפל לכור כולי אסור בהנאה רש"כנ אומר ימכר כולו לגוים
 חוץ מרמי יין נסך שבו : גמ' אמר רב הלכ' כרש"כנ
 חבית בחבית : אבל לא יין ביון ושמואל אמר אפי' יין ביון :
 אמר רב נהמן הלכה למעשה יין ביון אסור : חבית בחבית
 מותר : סתם יינם אפי' יין ביון מותר בהנאה כרש"כנ דאמר
 ימכר כולו לגוים חוץ מרמי יין נסך שבו : וגרסי' גמי בפ' כל
 הצלמי' ההוא נכרא דאיערבא ליה חבית דסתם יינם בחמריה
 אתא לקמי' דרב חסרא א"ל זיל שקול ד' זוזי דמי חביתא
 דשרי בנהרא ואידך תשתרי בהנא' : מתני' גת של אבן
 שופתה גוי מנגבה וחיא טהורה : ושל עץ ר' יהודה אומר
 ינגב וחכ"א יקלוף את הזפת : ושל חרס אע"פ שקילף ארז
 הזפת הרי זו אסורה : גמ' אמר רבא דוקא זפתה גוי :
 אבל דרך כה לא סגי לה בניגוב אלא בעיא קילוף : ת"ר
 הנת והמחן והמשפך של גוים ר' מתיר בניגוב וחכמי' אוסרין :
 ומודה ר' בקנקנים של גוים שהן אסורין : ומה הפרש בין

זה

באלף חביות : וע"ז כזרס טענדוס שנתערב באלף כורות
 שאיכנ"ע"ו : ועורות לכזבין פי' לעיל בפרק חין מעמידין :
 צפורי מצורע וחולין שנשחטו בעזר' אסורין בהנאה : וכן
 סער כוזר דכתיב וכתן על האט אשר תחת זכת הסלמים :
 ופטור חמור לאסור בהנאה כל זמן שלא נפדה : וכשר בחלב
 חתוכת בשר שנתבטלה בחלב ונאסרה בהנאה וחזרה
 ונתערבה בחתיכו אחרות חמץ בפסח כמי אסור בכל שבו ולא
 תיח' במתכותין : חבית בחבית מותר בהנאה חוץ מדמי חותו
 חבית : אבל יין ביון כולו אסו' : סתם יינם שלא נתנסך
 לפני ע"ו : מתני' גת של אבן קוסתה גוי ואורחא דמיילתא
 למורחא ביה חמרא סורתא לעבורי קוטר' דיוסתא
 מנכנס מפרש בגמרא במים ואמר : של עץ דבעינן זפת
 טוב ובלעא חמר' טפי : רבי יהודה אומר ינגב בשל אבן :
 וחכמים אומרים יקלוף כיון דכלעא טובא : אע"פ שקלף את
 הזפת הרי זה אסור' קסום דחרס גופיכ בלא זפת בלע ליה
 לקמרא : גמ' אבל דרך כה גוי בנת מזוספ' לא סגי בניגוב
 חלף בעי קילוף מסוס דעיל חמר' בפולו דזפת : בקנקנים
 של חרס של גוים אע"פ שאינה מזוספין אסורין עד שימלאם

מים

השוכר פרק ה

זה לזה זה מכנסו לקיום וזה אין מכנסו לקיום : של עץ
 ושל אבן יגנב : ואם היו מזופתיין אסורין : והא אבן תנן גר
 של אבן שזפתה גוי מנגב' ישראל והיא טהורה מתני' דלא
 דרך בה : ברייתא דדרך בה : רבא כי משדר גולפי
 להרפניא סחיף להו אפומיתו וחתיים להו אבירציהו קסבר
 כל דבר שמכניסו לקיום אפילו שערה גזרו בהו רבנן :
 במה מנגבין רב אמר במים ובאפר : רבא בר בר חנה אמר
 באפר ובמים : ולא פליגי הא ברטיבתא והא ביבישתא :
 איתמר כי רב משמיה דרב אמרי תרתי ותלת ושמואל
 אמר תלת וארבע בסוריא מתנו הכי : בנהרדעא מתנו
 בי רב משמיה דרב אמרו תלת ד' ושמואל אמר ארבע
 וחמש

מיס ג' ימים כדאמרו' בפ' אין מעמידין : מכניסין כינוס של
 קנקני' לקיום הוא שסוהב צבן כיון זמן ארוך : וסתקן נת
 של אבן שזפת' גוי מנגב' והכא קתני אפילו בשל אבן אט הו
 זופתיין אסורין : גולפי כדום ריקים : סחוף לבו אפומיבו
 כותף אותה בדיסקי ופיו למטה משו' חותם : וחתום לבו
 אבירציהו חותם אתמי' רשח כלפי שוליים : קסבר כלים
 שמכניסו לקיום אפילו שאינו מוסרו לגוי אלא לפי שעה גזרו
 ביה רבנן כיון עבמו פי הוכיח דלא ליתיה לשהויי בדי הנוי :
 במים ובאפר כלומר מים תחלה ואחר כך אפר ורבה בר בר
 חנה אמר אפר תחלה ואח"כ מים : ברטיבתא שיש בו
 ליחלוחית יין כותף אפר תחיל' לספסוף עד שתהא נגובה ואחר
 כך מדיח במים : ביבשתא מים תחיל' ואחר כך משפסוף
 תרתי תלת תרתי ביבשתא מים ואפר תלת ברטיבתא אפר ומים
 ואפר : ושמואל אמר תלת ברטיבתא כדאמרן אבל ביבשתא
 בעינן ארבע מים ואפר ומים ואפר בכלהו בעינן אפר תרי
 זימנא : בנהרדעא מתנו דרב תלת וד' ביבשתא תלת מו'
 ואפר ומים וברטיבתא ארבע אפר ומים ואפר ומו' וביינו כמי
 בדסורא אלא דלא חשיב מיה בתראי ושמואל אפילו ברטיבתא
 ארבע כדקאמר אבל ביבשתא חמש מים ואפר מים ואפר ומים
 דביבשת' כמי בעינן אפר תרי זימנא : מר בני נהרדעא
 חשיב מיה בתרא ומה בני סורא לא חשיב מיה בתרא
 ז"ל אבא מורי מנחתו כבוד ועיקרי פי' אחר שמעתי
 ואין כ"ל : רוקי דארמאי שקין שנותנין צבן אחר
 שמרים להזכיר את יונק : דמויא של שיער אדם לא בלעיה
 ביתנא פסתן בלע טפי מעמרא : קיטרו קשרים :
 תלקא

וחמש : ולא פליגי מר חשיב מיא בתרא' ומר לא חשיב
 מיא בתראה : אמר רב יהודה הני רוקי דארמאי דמויא
 מדיחיין דעמרא מנגבין דכיתנא מישינן י"ב חדש ואי אית
 בהו קיטרי שרי להו : והני ריקולי וחלתא דארמאי דצרי
 בחבלי מדיחין בצבתא מנגבין : בכיתנא מישינן :
 ואי אית בהו קיטרי שרי להו : מתני' הלוק' בלי תשמיש
 מן הגוי את שדרכו להטביל וטביל : להנעיל ינעיל :
 ללבן באור ילבן : חשפור והאסכלה מלבנן באור :
 והסכין שפח והיא טהורה : גמ' תנא וכולן צריכין טבילה
 בארבעים סאה : מנא ה"ט אמר רבא אמר קרא תעבירו באש
 וטהר הוסיף לך הכתוב טהרה אחרת : אמר רב נחמן אמר
 רבה בר אבוה אפי' בליים חדשים : דהא ישגים כי מלבנן
 באור כחדשים דמו ואפ"ה בעו טבילה מתקיף לה רב ששת
 א"ה

חלתא כוורת של שבטים שמסכנין בו ביון דחיוטי שתמורה
 בחבלים של כורי דקל : בכבת' מין גומא זימרא בלשון
 אשכנ"ז : שרי להו מתיר הקשרים ואחר כך מנגבין כי ביון
 כבלע בקשרים : הדמין הן בעשוין כמין דלת וכותנו על
 התפוח הלולכין מטאטי שקורין באשכנ"ז בעז' מא שמכבד
 בו בענבי' המסוזרים לאספ' בעדשים היונו גת עכמו
 שקורין קעלט' ור' מדיחו במים ועל משנה זו יש לסמוך
 שאין כריך אפר לבת דכא רבי אבהו פשיט מוכיח בתלמודא
 ולא אמרינן ליה איכא משכ' וקתני בקדגת סגי לה כדלח'
 עקלו' כורכין אותו סביבו התפוח שלא יתפזרו בענבי' מכונד
 הקורה וקורין לו באשכנ"ז דורכ"א של ככרים שבטנים ושל
 צנצן קנבוס' לבת פעמים שרוא יותר משנים עשר חדש
 כגון באפילי פעמים שהוא פחות כגון בחורפו' כמו זתי'
 דרך לבטל' הזתים להיות רכין להוכי' שומכן מתני'
 את שדרכן להטביל כלומר הרחוי לטביל' ואין כריך תיקון אחר
 כגון חדשים : להנעיל כגון יורת וקדירות של מתכת'
 ינעיל ובגמרא מפרש דנעו כמי טבילה ללבנן באור
 בדמפרש' השפוד והאסכלא גרד' ול בלע' ז' ובלשון אשכנ"ז
 דו' שט שתשמישן באור על ידו כליות' שפה לוטסה באבן
 של נפחי' גמ' תנא כולן אף המונעלין והמלוכנין :
 וטהר קרא יתירא הוסיף לך הכתוב טהרה על תעבירו באש :
 וזוהי דסרבלא מספרים שגוזזין בהן כגדו' אמר הוואיל וגזירת
 הכתוב הוא ולא משום פליט' האיסור' דהא חדשו' לא בלעו מידי
 ומכריכין להו טבילה' כלו סעודה אמורים בפרשה דכתיב
 כל

השוכר פרק ה

א"ה אפילו זוזא דסרבלא נמי אמר רבא כלי סעודה אמורין
 בפרישה : אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח לא שנו אלמא
 כלקוהין וכמעש' שהיה אכל' שאלין לא : רב יצחק בר
 יוסף זבן מאפי דמרמרא חדתא מגוי סבר לאטבולה א"ל והוא
 מרבנן ורבי יעקב שמיה לדירי מיפרשא לי מינידה דר' יוחנן
 כלי מתכי' אמורין בפרישה : אמר רב אשי הני כלי זכוכית
 הואיל וכי נשברו יש להן תקנה בכלי מתכות דמו : קוניא
 פליגי בדרב אחאי ורבינא חד אמ' כתחלתו : וחד אמר
 כסופו : והילכתא כסופו : פירוש תחלתו כלי חדש וכסוף
 מהפו ליה במיני מתכות כגון בדיל ועופרת : הילכך בכלי
 מתכות דמו וצרכי טבילה : משכנת' בעיא ולא אוששיטא :
 ת"ר הלוק' כלי תשמיש מן הגוים דברי' שלא נשתמש בהן כל
 עיקר מטבילין והם טהורים : דברי' שנשתמש בהן ע"י צונן
 כגון כוסות וצלוחיות וקיתונות מדיחין ומטבילין והן טהורין :
 דברים שנשתמש בהן ע"י המין כגון היורות והקומקוסיים
 והממחי המין סגעילין ומטבילין והן טהורין : דברים שנשתמש
 בהן ע"י האור כגון השפורין והאסכלאו' מלבנן ומטבילין והן
 טהורין : וכולין שנשתמש בהן עד שלא יטביל עד שלא ינעי' עד
 שלא ילבן מותר דק"ל נותן טעם לפגם מותר : שלא אסרה תור'
 אלא קדרה בת יומא : ועד כמה מלבנן א"ר מני' עד שתשיר
 קליפתן : וכיצר מגעילין אמר רב הונא יורה קטגרה לתוך
 יורה גדולה : ויורה גדולה מחדר לרה לישא אפומא וממלאי'
 מיא ומרתיח לה שכבולעו כך פולטו מה בולעו בניצוצות
 אף בולטו בניצוצות : והסכין שפה והיא טהורה : אמר

רב

כל דבר אשר יבא באש ואין דרך להשתמש על ידו האו' חלא כל
 כורכי סעוד' ובהכבו כתיב וטהר דביונו טביל' חבל זוזאי
 דסרבלא לא : וכמעשה שהיה במדין שכיו הכלים חלוצין
 לישראל : מ"א דמרמ' חדמה וכעופי בקר מעורבין ועושין
 מהן כלי' : כלי מתכות אמורים גבי טבילה דכתיב אך את
 הזהב ואת כסף וגומר : ויש להן תקנה דכשנסתברו ראוי
 להתיכן ולעשותן כלי כמו כלי מתכו' : קוניא כלי חרס מחוסה
 באבר : משכנתא חס גוי משכן כלי לישראל :
 בעיא היא חי בעי טבילה חולא : דק' לכותן טעם לפגם
 מותר וסתם כלי גוים אינן בני זמן : לתוך יורה גדול' שיבו
 רותחין עוברין על כולה' : מחדר לכ' לישא שפה של עיסה
 סני' פיה כדי שתקבל פיה כדי שתקבל מים הרבה ויעברו
 הרותחין על שפתה' : כבולעו פעין שנלעה שפת היורה
 (את)

השוכר פרק ה תכח

רב הונא נועצה עשר פעמי' בקרקע : אמר רבא במקום קשרה : אמר רב כהנא ובסכין יפרה שאין בה גומורת : תניא נמי הכי סכין יפה שאין בה גומורת נועצה עשרה פעמים בקרקע : אמר רב הונא בריה דרב יהושע לאכול בה צונן :

הדרן עלך השוכר וסליקא לה

מסכת עבודה זרה

(אח האיסור) כך תפלטכו בניכוחות לא בלעה אלא ע"ז ניכוחו שניתזין הרתיחות שם כי לא הכניס ליורה אחרת בשע' בלועת האיסור כך בשעת פליטקה אע"פ שלא הכניסה ליורה אחרת הואיל ונתמלא יפה מעלה ניכוחו על שפת' ופלטתה ומיבוספה רלוטה בריך לעשו' דאס לא כן דילמא לא היו עומקא ניכוחות על שפתה בחד זימנא אבל איסור שנתבשל בו כמה פעמים ואס לא העלה ניכוחות בפעם ראשונה העלה בפעם אחרת כע"כ אע"פ ששפה וי"מ שפה בנג' אמר להעביו השמכות שאין בה גומות בעובי רחבה שלא תהא שמכות בגומות הדרן עלך השוכר

וסליקא לה מסכת ע"ז

ברוך רחמנא דסייען ער כאן

לוח הסימנים של מסכתורת ופרקים דסדר
 גזיקין חלק ג' מספר הנחמד ה"ה רב אלפס
 למצוא בקל איש על דגלו לאותות בין הכל
 הן ז' מסכתות ובהם נ"ג פרקים:

מסכת בבא קמא יוד פרקים ואלו הן

עמוד	דף	פרקים
א	א	ארבעה אבות
א	יא	כיצד הרגל
ט	ט"ו	המניח
ט	ך	שור שננח
א	ךג	שור שננח את הפירה
ט	ךה	הכונס
ט	לג	מרובה
ט	לח	החובל
א	מד	הגזול עצים
ט	נא	הגזול ומאכיל

מסכת בבא מציעא י פרקים

עמוד	דף	פרקים
כ	סב	שנים אוהזין
א	עט	אלו מציעאות
ב	צ	המפקיד
א	קד	הזהב
א	קיח	איוחו נשך
האומנין		

לוח הסימנים

ט	קלט	האומנין	י
ט	קז	השוכר את הפועלים	ז
ט	קנב	השואל	ח
ט	קסד	המקבל	ט
ט	קפב	הבית והעלייה	י

מסכת בבא בתרא י פרקים

עמוד	דף	פרקים	
א	קפז	השוחטין	א
א	ר	לא יחטור	ב
א	רש	חזקת	ג
ב	רמז	המוכר את הבית	ד
א	רנו	המוכר את הספינה	ה
א	רסח	המוכר פירות	ו
א	רעד	האומר	ז
א	רעה	יש גוחלין	ח
א	ש	מי שמת	ט
ט	שפז	גט פשוט	י

מסכת סנהדרין י פרקים

עמוד	דף	פרקים	
ט	של	דיני ממונות	א
א	שלד	זה בורר	ב
ט	שמג	אחד דיני ממונות	ג
א	שמח	היו בורקין	ד
ט	שמח	נגמר הדין	ה
ט	שמס	ארבע מיתות	ו
א	שג	בן סורר ומורה	ז
ט	שנב	ואלו הן הנחנקין	ח
א	שנג	ואלו הן נשרפין	ט
ט	שנב	כל ישראל	י

מסכת

הל

לוח הסימנים

מסכת נכות ב' פרקים

עמוד	דף	פרקים
א	שנו	א כיצד העדים
א	שם	ב אלו הן הגולין

מסכת שבועות שבעה פרקים

עמוד	דף	פרקים
ב	שסב	א שבועות ב' שהן ד
א	שסד	ב ידיעות הטומאה והלכות שסד
א	שסז	ג שבועות שהן ד בתרא
ב	שעג	ד שבועות עירות
א	שעה	ה שבועות הפיקדון
ב	שעה	ו שבועות הדיינין
ב	שפה	ז כל הנשבעין

מסכת ע"ו חמשה פרקים

עמוד	דף	פרקים
ב	שצה	א לפני איריהן
א	תב	ב אין מעמידין
א	תיד	ג כל הצלמים
ב	תיו	ד רבי ישמעאל
ב	תכא	ה השוכר את הפועל

מ"ה ז' מסכתות ובין הכל נ"ג פרקים

התנצלות המגיה

להיות

להנמנעות טבע קייכ יאפתת

בחד ואסיים • באשר

התנצלות המגיעי לפרשת דרכי המגיהי

להנצל מכל שגיאה מי יבין ואי אפשר דנין

משאי אפשר להסתפקות ההתנצלות להיות

גם הזמן גרמא בניזקין כמזיקי שנבראי' בע' ש

בין השמשות להיורת הבעל בית דוחק

והפועלי' עצלים עמלים לתורה ולתעודה •

זאת ליהו' דה : הפעם אתה' אודה : שעזרני

עד כה וכה וארא כי אין איש ניצול מזה • אף

לחכם עדיף מנביא וחוזר • מזה בן מזה •

גם לבכס אל ידע בי וירינוני לכף זכות ולא

לכף חובה • את הרע לא נקבל רק הטובה •

באשר על פי הרוב העולם נידון • וסיבורת

הטעות אותיות הנופלות האומני' מחזירין

שלא בקומם • וכשמים עדי וסהרי במרומי'

לכן על טעות המראה אל ישתומם • ונא כל

איש באם יראה או המצא תמצא מכל מקום

איזה טעות כושל מילי יקומם • והעושה כן

ישא ברכה מאת ה' וצדקה • ואל יהי לצעקה

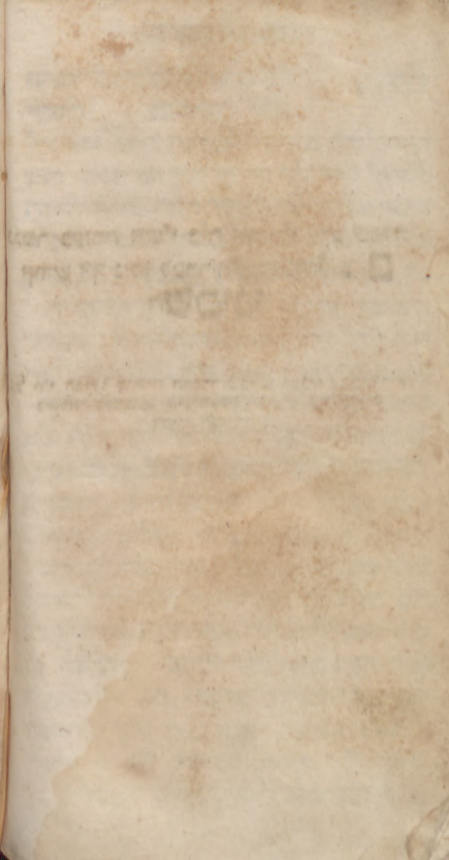
כ' דנפש שוקקה • קטן הערך לוחך וסתאבק

ברגלי ת"ח הקטן יהודא ליב בן החבר

אלכסנדר סג"ל בלין ומגדע אופנהיי'

נגמר בעזרת הש"י ב"ה יום וי"ו ערב שבת
קודש ז"ך ניסן לסדר ולפרט ויהי ביום
השמיני

על ידי הפועל מומחה המסדר (בל"א זעזיר) קרישטיאן
ניקלאי ממרבורג אין העסין דר ע"ע בורנקפורט
דמיין הבירה :

זלמן צום קראניך
נר לעגיר

אברהם צום פאקן

פר לענין

57

651